

**ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

**PROGRAMY A PROJEKTY
ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V
SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

**REGIONÁLNE PRIORITY NA ÚSEKU VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA**

odpočet plnenia k 30.06.2014

Bratislava, júl 2014

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Banskej Bystrici**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

MUDr. Kvetoslava KOPPOVÁ, PhD. – vedúca oddelenia

Oddelenie HŽPZ RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa v I. polroku 2014 podieľalo na plnení troch úloh Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2014 a ďalšie roky pre odbory HŽPZ (úlohy 1.2, 1.3, 1.5) ako riešiteľ a v 4 prípadoch (úlohy 7.1, 7.10, 7.11, 7.13) sa podieľalo na plnení programov a projektov odboru Objektivizácie faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF). Plnenie úlohy 1.4 zabezpečovalo oddelenie hygieny detí a mládeže RÚVZ Banská Bystrica.

1.2. PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, podľa novonastavených národných cieľov

Slovenská republika ratifikovala Protokol o vode a zdraví v roku 2001, v súčasnosti sú pripravované aktualizované národné ciele SR, ktoré majú byť v súlade s Plánom práce na roky 2014–2016, ktorý bol prijatý na stretnutí zmluvných strán Protokolu, ktoré sa uskutočnilo 25.11.-27.11.2013 v Oslo. Aktualizáciu národných cieľov z poverenia vlády SR pripravuje rezort zdravotníctva a rezort životného prostredia, pričom sa ako jedna z dôležitých priorít a cieľov zdôrazňuje zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody. Vedúca oddelenia HŽPZ sa priamo podieľa v spolupráci s ÚVZ SR na príprave aktualizácie cieľov za SR.

Praktickou aplikáciou a uplatnením Protokolu o vode a zdraví v podmienkach RÚVZ je plnenie projektu „**Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie**“. Hlavným cieľom projektu je zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody a ochrana verejného zdravia pred nežiaducimi účinkami vedľajších produktov dezinfekcie.

V rámci tohto projektu boli v okresoch Banská Bystrica a Brezno vybrané 2 verejné vodovody „Kordíky“ a „Osrblie-Hronec“. V I. polroku 2014 boli spracované a vyhodnotené údaje zo sledovania kvality pitnej vody v týchto vodovodoch na základe výsledkov RÚVZ a prevádzkovateľa za posledných 5 rokov a bol zabezpečovaný monitoring kvality surovej aj dezinfikovanej vody podľa vybraných mikrobiologických, biologických, fyzikálno-chemických a ekotoxikologických ukazovateľov súčasne s postupným znižovaním dávkovania dezinfekčného prostriedku na báze chlóru.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia:

ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR - medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP)

V I. polroku 2014 boli pod vedením gestora projektu – ÚVZ SR zabezpečované prípravné práce na realizáciu biomonitoringu. Vecné plnenie úlohy bude zabezpečené v druhom polroku 2014 a v roku 2015 v súlade s termínmi stanovenými v pripravovaných pokynoch k plneniu úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia:

ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR - medziodborová úloha (odborníci HŽP, HDM a OFŽP)

Koordinátor plnenia úlohy v Banskobystrickom kraji:

Oddelenie hygieny detí a mládeže, RÚVZ Banská Bystrica

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ako koordinátor plnenia úlohy v Banskobystrickom kraji v nadväznosti na prípravu plnenia úloh projektu vykonanú v roku 2013, zabezpečil v 1. polroku 2014:

- Výber 10 škôl v BB kraji, v ktorých sa plnenie úlohy bude realizovať. Jednotlivé RÚVZ v BB kraji zabezpečia plnenie úlohy v nasledovnom počte škôl: RÚVZ Banská Bystrica – 2 školy, RÚVZ Lučenec – 2 školy, RÚVZ Rimavská Sobota – 2 školy, RÚVZ Veľký Krtíš – 1 škola, RÚVZ Žiar nad Hronom – 1 škola, RÚVZ Zvolen – 2 školy.
 - Kódovanie jednotlivých škôl
 - Príprava „Informačný list pre rodičov detí“ a požiadanie o spoluprácu pri vyplňovaní dotazníkov
 - Vykonanie prieskumu v ZŠ v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, a to v ZŠ Pionierska 2, Brezno a zabezpečenie vyplnenia 7 určených dotazníkov:
 - Dotazník o škole – vyplnil riaditeľ školy,
 - Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní - pre 3 budovy školy vyplnil pracovník RÚVZ v spolupráci so správcom budovy (príp. riaditeľom školy),
 - Kontrola zariadení pre osobnú hygienu - formulár – pre 3 budovy školy vyplnil pracovník RÚVZ v spolupráci so správcom budovy (príp. riaditeľom školy),
 - 5 zamestnanci školy vyplnili dotazník o fajčení v priestoroch školy a v jej okolí,
 - v škole boli vybraté triedy – 4., 5. a 6. ročník tak, aby sme v každom ročníku získali odpovede minimálne od 25 žiakov vo veku 9 -10 rokov, 25 žiakov vo veku 10 -11 rokov a 25 žiakov vo veku 11-12 rokov. V jednotlivých ročníkoch bolo oslovených 35 žiakov a ich rodičov na vyplnenie anonymných dotazníkov :
- Dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov
Dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka
Rodičia žiakov vo vybraných triedach vyplnili jeden dotazník:
Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka.

Kontrolou vrátených, vyplnených dotazníkov od žiakov a ich rodičov bolo zistené, že do záverečného spracovania je možné použiť kompletne vyplnené dotazníky od 20 žiakov v 4. a 6. ročníku (spolu 40 žiakov) a od 21 žiakov a ich rodičov v 5. ročníku ZŠ Pionierska 2, Brezno.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKO V PITNÝCH VODÁCH

Gestor: RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Boli vytipované najvýznamnejšie vodárenské lokality v Banskobystrickom kraji na zaradenie do sledovania – Hriňová (okres Detva, spádové územie RÚVZ Zvolen) a Behynce (okres Tornaľa, spádové územie RÚVZ Rimavská Sobota).

V nadväznosti na údaje z Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho boli na vyšetrovanie navrhnuté pesticídy: chlormequat, glyphosate, acetochlor, terbuthylazine.

V súčasnosti sú v spolupráci s ÚVZ SR pripravované metodiky analytických skúšok, následne bude stanovený harmonogram odberov vzoriek v závislosti od možnosti laboratórnych skúšok.

Spolupráca pri plnení programov a projektov odboru Objektivizácie faktorov prostredia:

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Oddelenie HŽPZ v rámci plnenia tejto úlohy zabezpečuje odber vzoriek povrchovej vody a vodného kvetu z vodárenských nádrží Turček, Hriňová, Klenovec, Málinec a odber vzoriek surovej a upravenej vody z úpravni vôd pri týchto vodárenských nádržiach na stanovenie cyanobaktérií, akútnej toxicity a ďalších vybraných biologických ukazovateľov. V I. polroku 2014 bolo odobratých celkom 10 vzoriek povrchovej vody z vodárenských nádrží, 4 vzorky surovej a 4 vzorky upravenej vody z úpravni vôd.

7.10 MONITORING VÝSKYTU ENTEROVÍRUSOV VO VODÁCH URČENÝCH NA KÚPANIE

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SZU Bratislava

Zamestnanci oddelenia HŽPZ RÚVZ Banská Bystrica vykonávajú prípravu na odber vzoriek z vodných nádrží a jazier Teplý Vrch, Ružiná, Veľké Kolpašské jazero, Vindšachtské jazero a Počúvadlianske jazero. Ďalej zabezpečujú komunikáciu s jednotlivými oddeleniami HŽPZ v Rimavskej Sobote, Lučenci a v Žiari nad Hronom, ktoré budú odbery vzoriek vykonávať ako aj komunikáciu s laboratóriami RÚVZ Banská Bystrica a ÚVZ SR Bratislava, kde sa budú vzorky spracovávať a vyšetrovať. Vzorky vody budú odobraté v mesiacoch júl a august 2014.

7.11 VEDĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica

Rozpracovaný je projekt RÚVZ Banská Bystrica, ÚVZ SR, StVPS a.s. Banská Bystrica a StVS a.s. Banská Bystrica „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie, ktorého hlavným cieľom je zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody a ochrana verejného zdravia pred nežiaducimi účinkami vedľajších produktov dezinfekcie. Je spracovaná a podpísaná dohoda

o spolupráci ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Banská Bystrica a Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a. s. Banská Bystrica. V rámci tohto projektu boli v okresoch Banská Bystrica a Brezno vybrané 2 verejné vodovody „Kordíky“ a „Osrbliu - Hronec“. V I. polroku 2014 boli spracované a vyhodnotené údaje zo sledovania kvality pitnej vody v týchto vodovodoch na základe výsledkov RÚVZ a prevádzkovateľa za posledných 5 rokov a bol zabezpečený monitoring kvality surovej aj dezinfikovanej vody podľa vybraných mikrobiologických, biologických, fyzikálno-chemických a ekotoxikologických ukazovateľov, súčasne s postupným znižovaním dávkovania dezinfekčného prostriedku na báze chlóru.

Realizácia projektu je navrhnutá na obdobie troch rokov 2014-2016 : monitoring vedľajších produktov dezinfekcie, vrátane ekotoxikologických skúšok, hodnotenie kvality pitnej vody, návrh skúšobnej prevádzky VV bez dezinfekcie chlórými prípravkami, resp. s obmedzenou dezinfekciou.

7.13 MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ

Gestor:

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Riešitelia:

RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Plnenie úlohy bolo zabezpečené v zmysle usmernenia ÚVZ SR č: OHŽP-5573/2013 zo dňa 26.07.2013.

Vzorky prachu na stanovenie roztočov boli odobraté v ubytovacích zariadeniach všetkých krajov, doručené do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica na analýzy. Oddelenie biológie životného prostredia oddelenia lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica vykonalo spracovanie vzoriek, diagnostiku a vyhodnotenie výsledkov v zmysle platnej legislatívy. Vyhodnotenie a protokoly o skúškach boli zaslané ÚVZ SR, krajským odborníkom bolo poskytnuté vyhodnotenie úlohy a RÚVZ v SR zúčastneným na plnení boli zaslané protokoly o skúškach zo vzoriek odobratých podľa územnej príslušnosti.

Celkové vyhodnotenie plnenia úlohy bolo zaradené na rokovanie celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení ÚVZ SR a RÚVZ v SR (11.06.-12.06.2014) s prijatím záverov a návrhom na úpravu legislatívy (novela vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z.).

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

MUDr. Jarmila BELÁKOVÁ – vedúca oddelenia

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Gestor:

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4) RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Etapy riešenia rok 2014 a ďalšie roky

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o:

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR,
- počte nových rizikových prác v danom roku,

- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Budovať centrálny register údajov a regionálne registre o:

- individuálnych meraniach expozícií na tvorbu databáz údajov o miere expozície rizikovým faktorom a na tvorbu reálnych profilov profesií,
- podmienkach práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a u priznaných prípadov s chorobou z povolania.

Zosúladiť registrované údaje s požiadavkami národných a medzinárodných inštitúcií. Preskúmať možnosti prepojenia registra s ďalšími registrami na analýzy zdravotných rizík a využitie údajov k stanoveniu priorít vo výkone ŠZD a v usmerňovaní tvorby zdravých pracovných podmienok.

Plnenie

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Banská Bystrica a Brezno.

Podľa výstupov z programu informačného systému ASTR_2011 v. 5_3 k 30.6.2014 bolo v spádovom území RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v 3. a 4. kategórii rizikových prác evidovaných celkom 4 484 zamestnancov z toho 1 115 žien. V 3. kategórii bolo evidovaných 4 235 zamestnancov z toho 1 071 žien. V 4. kategórii bolo evidovaných 249 zamestnancov z toho 44 žien. Počet zamestnávateľských subjektov, v ktorých sú evidované rizikové práce je 93.

K 30.06.2014 bolo vydaných celkovo 9 rozhodnutí o zaradení pracovných činností do kategórií prác.

V troch (3) prípadoch boli zaradené pracovné činnosti do kategórie rizika v nových právnych subjektoch a v jednom (1) prípade na novom pracovisku subjektu, v ktorom už boli činnosti zaradené do kategórie rizika. Prevažujúcou činnosťou subjektov bola priemyselná výroba, uskutočňovanie stavieb, úprava a spracovanie nerudných surovín a upratovacie a čistiace práce. Vo všetkých subjektoch boli činnosti zaradené do 3. kategórie pre faktor práce hluk a v jednom subjekte aj do 4. kategórie pre faktor práce vibrácie.

Päť (5) rozhodnutí bolo vydaných z dôvodu prehodnotenia miery rizika. Z tohto počtu v dvoch (2) spoločnostiach bola miera rizika znížená z 3. do 2. kategórie pre faktor pracovného prostredia hluk (subjekty boli vyradené z evidencie rizikových prác) na základe aktuálnych výsledkov meraní, zhodnotenia a posúdenia expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia. Dôvodom aktuálnych zmien na týchto pracoviskách bola modernizácia technologického zariadenia a vozového parku, čím zamestnávateľ zabezpečil opatrenia na zníženie expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia.

Dve (2) rozhodnutia boli vydané spoločnostiam, ktorým v minulom kalendárnom roku boli rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce 4. kategórie na obdobie jedného roka. Napriek zabezpečeniu opatrení nebolo možné technicky znížiť riziko expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia. Vzhľadom na uvedené RÚVZ vydal opakovane rozhodnutia o zaradení prác do 4. kategórie rizika na obdobie jedného roka, počas ktorého zamestnávateľa v spolupráci s pracovnými zdravotnými službami zrealizujú ďalšie opatrenia na zníženie rizika.

V jednom (1) prípade bolo rozhodnutie vydané na základe žiadosti, ktorú podal zamestnávateľ v rámci plnenia povinnosti bezodkladne oznámiť regionálnemu úradu verejného zdravotníctva zmeny podmienok práce, ktoré môžu mať vplyv na jej zaradenie do príslušnej kategórie. V prvom polroku 2014 došlo k miernemu zníženiu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Jednalo sa o zamestnancov vykonávajúcich činnosti zaradené do 3. kategórie. Počet zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do 4. kategórie mierne narástol (o 24 zamestnancov). Počet subjektov, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové

toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
- klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe),
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie

V prvom polroku 2014 bolo vykonaných desať (10) kontrol v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním na skladovanie a používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov podľa ustanovení § 39 zák. č. 355/2007 Z. z. a nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. Zdravotný dozor bol vykonaný v chemických laboratóriách, vo výskumných ústavoch, v laboratóriách vysokých škôl a v lekárňach.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády SR č.355/2006 Z. z., ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Najčastejšie zistené nedostatky súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnej situácie a prostriedkov na poskytnutie prvej pomoci pre prípad otravy (po expirácii). Tieto nedostatky boli uvedené v záznamoch z výkonu ŠZD s určeným termínom na ich odstránenie. Zistené nedostatky boli odstránené v určených termínoch, čo bolo overené v rámci výkonu ŠZD.

Na všetkých pracoviskách, kde zamestnanci skladujú a manipulujú s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami je zamestnávateľom posúdené zdravotné riziko. Z hľadiska jeho úrovne pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória alebo minimálnu mieru zdravotného rizika – 1. kategória (najmä lekárne) podľa kritérií pre zaradenie prác do kategórií.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“.

V prvom polroku 2014 bolo vydaných celkom dvadsaťštyri (24) osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Z toho 21 osvedčení bolo vydaných na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe, t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať, 3 osvedčenia boli vydané na základe úspešne vykonanej skúšky. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami pre oblasť Banskobystrického kraja v 1. polroku 2014 zasadala 3x.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydal 5 rozhodnutí na manipuláciu a skladovanie veľmi toxickými látkami podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č.355/2007 Z. z. pre laboratórium výskumného ústavu.

Počas polroka 2014 bolo v problematike veľmi toxických a toxických látok a prípravkov poskytnutých dvadsať (20) konzultácií týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie látok a prípravkov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

V prvom polroku 2014 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cieľene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR,
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplniť údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie

V prvom polroku 2014 bolo vykonaných trinásť (13) kontrol v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno so zameraním na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov

a mutagénov vrátane azbestu a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. ŠZD bol vykonaný najmä v chemických laboratóriách výrobných podnikoch, v lekárňach, pri odstraňovaní azbestu.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa nariadenia vlády SR č.356/2006 Z. z. Osobitná pozornosť bola venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), dodržiavaniu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (povinnosť zamestnávateľov uchovávať 40 rokov).

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“.

Nadalej sa vedie databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a organizácií s pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Okrem spoločností, kde sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi (napr. drevospracujúce prevádzky atď.), evidujeme aj pracoviská kde sa manipuluje a skladujú chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, obchodné spoločnosti, chemické laboratóriá) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória podľa zaradenia prác do kategórií.

K 30.06.2014 evidujeme celkom stosedemdesiatosem (178) zamestnancov z toho stosedemdesiattri (173) žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Rizikové práce 3.kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi vykonávajú len zamestnanci spoločností v okrese Banská Bystrica (zdroj ASTR_2011 v. 5_3). Najviac exponovaných zamestnancov v počte stošesťdesiatpäť (165) z toho stošesťdesiattri (163) žien bolo v riziku karcinogénnych faktorov **v rezorte zdravotníctva pri práci s cytostatikami** (zdroj ASTR_2011 v. 5_3).

Oproti roku 2013 nedošlo k zmene počtu evidovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 3.kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

V sledovanom období boli vykonané tri (3) kontroly zamerané na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z ustanovení § 41 zák. č. 355/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

ŠZD bol vykonaný v tých organizáciách, ktoré oznámili začatie výkonu prác. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu.

V prvom polroku 2014 nebol šetrený žiadny podnet na výkon ŠZD týkajúci sa manipulácie nelegálneho odstránenia azbestu zo stavieb.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „A“.

V prvom polroku 2014 RÚVZ v Banskej Bystrici vydal:

1. Dva rozhodnutia na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z..
2. Jedenásť rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z., z toho 7 rozhodnutí sa týkalo odstraňovania azbestu z interiérov budov najmä zo stropných podhládov vstupných priestorov bytových domov a odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domoch a štyri (4) rozhodnutia sa týkali odstraňovania strešnej krytiny (eternit). Všetky spoločnosti mali Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

V sledovanom období bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov poskytnutých šesťnásť (16) konzultácií týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, klasifikácie karcinogénov a mutagénov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

Podľa anotácie bola táto úloha rozšírená o sledovanie znižovania zdravotných rizík z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém. Látky poškodzujúce reprodukciu (dusičnan sodný, oxid olovičitý, dusičnan olovnatý) sme zaznamenali ako súčasť reagenčného aparátu, ktorý je používaný v niektorých lekárňach. Tieto chemické látky sa však používajú v minimálnych množstvách.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení. Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

Zber celoslovenských údajov:

- a) rizikové práce - faktor DNJZ
- b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
- c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
- d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)
 - Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
 - Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
 - Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.
 - Analyzovať vzniknuté choroby z povolania v záujme prevencie vzniku ďalších ochorení

Plnenie

V záujme zníženia výskytu a prevencie vzniku ochorení podporno-pohybovej sústavy - končatín z preťaženia, bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa v oblasti ochrany zdravia zamestnancov pred fyzickou záťažou ustanovených v § 38 ods. 1 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláške MZ SR č. 542/2007 Z. z.

V hodnotenom období roka bolo vykonaných sedemdesiatpäť (75) kontrol na pracoviskách v ktorých pracovná záťaž zamestnancov je spojená s prevažnou záťažou horných končatín - jednostrannou lokálnou záťažou horných končatín z hľadiska vynakladaných svalových síl, alebo početnosti pohybov.

Kontroly prevádzkarní sa týkali najmä činností:

- s kombinovaným pôsobením fyzickej a vibračnej záťaže vykonávané na pracoviskách v lesnom hospodárstve (Lesy SR, š.p.), výroby ocele a zlievarní (Železiarne a.s. Podbrezová a ZLH Plus, a.s. Hronec), v stavebníctve (Hronstav, s.r.o. Brezno)

- pri fyzickej záťaži spojenej s obsluhou liniek pri spracovaní dreva a výrobe polotovarov z dreva (Píla Muránsky, DOKA Drevo, s.r.o. Banská Bystrica), pri výrobe oceľových rúr (Železiarne a.s. Podbrezová)
- pri fyzickej záťaži drobných svalových skupín spojenej s polohovou a senzoricou záťažou vykonávané na pracoviskách pri výrobe osobných ochranných prostriedkov (Capital Safety Group, s.r.o., Banská Bystrica), montážnych pracoviskách (Kuster-automobilová technika, spol. s r.o., Vlkanová), v strojárenskej výrobe (Witzenmann s.r.o., Vlkanová), montážne práce pri výrobe zbraní (Grand Power, s.r.o., Slovenská Ľupča) a v malých krajčírskych dielňach
- s prevažným zaťažením horných končatín – v živočíšnej výrobe v profesiách dojička, ošetrovateľ teliat (napr. Agrohelp Heľpa s.r.o., PD Hrochoť, Agrospoločnosť Polomka, s.r.o., atď), v tlačiarňach TBB s.r.o., Banská Bystrica) a v malých prevádzkach stolárskych dielní, autodielní, autoservisov a pneuservisov.

Všetky kontroly boli zamerané najmä na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaži – technické oparenia – nové technológie a používané pracovné prostriedky, ergonomickú úpravu pracovísk, organizačné a iné opatrenia podľa požiadaviek vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z. z.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenie končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia sa postupovalo podľa odborného usmernenia hlavného hygienika SR, ktoré bolo pripravené pod gesciou hlavnej odborníčky na zabezpečenie jednotného postupu pri hodnotení pracovných podmienok a spôsobu vykonávanej práce.

Celkom bolo v hodnotenom období prešetrených dvanásť (12) podozrení na chorobu z povolania, odborné stanoviská ukončených prešetrení v počte 5 boli zaslané žiadateľom – špecializovaným pracoviskám klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. So závermi a výsledným hodnotením pracovného zaťaženia boli oboznámení všetci zamestnávateľia písomným stanoviskom RÚVZ.

V jednotlivých prípadoch neboli na pracoviskách zistené závažné nedostatky, prípadne porušenie povinností zo strany zamestnávateľa. Jednalo sa o sporadické prípady, pričom súvislosť s prácou a pracovnou záťažou bola až na 1 prípad nepravdepodobná.

Pri sledovaní vývoja, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, nevidujeme profesie, u ktorých je zaznamenaný častejší výskyt uvedených ochorení. V hodnotenom období 2014 nebolo vydané rozhodnutie o vyhlásení rizikovej práce pre faktor fyzická záťaž.

Ďalšie aktivity:

- Spolupráca na príprave návrhu novelizácie vyhlášky MZ SR č. 542/ 2007 Z. z. najmä v problematike posudzovania fyzickej záťaže (2 členky) tunajšieho odboru PPLaT RÚVZ v rámci pracovnej skupiny ustanovenej hlavným hygienikom SR.
- Z titulu výkonu funkcie hlavnej odborníčky HH SR a krajskej odborníčky pre PPLaT sme sa zúčastňovali na prerokovaní sporných prípadov na zasadaniach Celoslovenskej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania ako poradného orgánu MZ SR, konaných na Klinike pracovného lekárstva a toxikológie UNsP Kramáre v Bratislave ako aj na regionálnych kožných konzultačných dňoch konaných na kožných klinikách v Martine a v Banskej Bystrici pre kožné choroby z povolania.

2.2 INTERVENCIA NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: Vybrané RÚVZ v SR

Etapy riešenia rok 2014 a ďalšie roky

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

Realizačné výstupy

Zvýšenie informovanosti o vzájomne pôsobiacich faktoroch práce a životného štýlu. Údaje o prebiehajúcich intervenčných programoch v podnikoch, počty podnikov a osôb zapojených do programov podpory zdravia pri práci.

Údaje o regionálnych aktivitách zameraných na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi.

Meranie účinnosti programov meraním prevalencie rizikových faktorov v skupinách pracujúcej populácie.

Plnenie

V hodnotenom období sme sa aktívne podieľali v rámci poradenskej činnosti na zdravotno-výchovných aktivitách v oblasti ochrany a podpory zdravia za účelom zvyšovania zdravotného povedomia zamestnávateľov a zamestnancov. Boli využité rôzne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia - individuálne, skupinové a hromadné.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci individuálneho poradenstva pre zamestnávateľov boli väčšinou súčasťou kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. Odborné poradenstvo a konzultácie sa týkali problematiky nových legislatívnych úprav, najmä v oblasti zabezpečovania PZS, rekondičných pobytov a lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. Naďalej bola aktuálna problematika rizikových prác, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a hodnotenia zdravotných rizík. Osobitnú časť tvorili informácie a stanoviská z oblasti európskej chemickej legislatívy týkajúcej sa klasifikácie a označovania chemických látok a zmesí, karty bezpečnostných údajov a iné.

Individuálne konzultácie stodvadsaťpäť (125) konzultácií – osobné, telefonické a najmä elektronicky boli poskytované pre zamestnávateľov aj zamestnancov, osobne aj priamo na pracoviskách.

V rámci kontrol rizikových pracovísk **tridsaťpäť (35) kontrolovaných subjektov** za účasti PZS sme usmerňovali odborných členov tímov PZS na rozšírení poskytovaných služieb. V súčasnosti, keď postupne vykonali aktualizáciu hodnotenia rizík a zabezpečili systém dohľadu nad zdravím zamestnancov je potrebné pokračovať v realizácii intervenčných programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, podieľať sa na výchove zamestnávateľov a zamestnancov v problematike vplyvu faktorov práce a životného štýlu na zdraví.

Najvyššia úroveň uvedeného rozsahu poskytovaných služieb je v spoločnosti Železiarne, a.s. Podbrezová, kde je PZS zabezpečená vlastnými zamestnancami.

Zamestnávateľom aj zamestnancom bol poskytovaný zdravotno-výchovný propagačný materiál.

V rámci skupinového poradenstva pre vybrané skupiny zamestnávateľov, resp. zamestnancov boli realizované **prednášky** na seminároch a školeniach.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

Realizačné výstupy

Údaje o realizovaných intervenčných a informačných aktivitách zameraných na aktuálnu tému kampane, informácie o aktivitách v rámci Európskeho týždňa BOZP. Informácia o spolupráci s orgánmi inšpekcie práce a NIP.

Plnenie

V rámci spolupráce pri prevencii rizík s orgánmi inšpekcie práce boli na úrovni RÚVZ v sídle kraja – RÚVZ v Banskej Bystrici a príslušného Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici vykonané dve (2) spoločné pracovné stretnutia za účelom výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni. Nosnou témou oboch spoločných stretnutí bol výkon spoločných previerok orgánom ochrany zdravia a orgánom inšpekcie práce v Banskobystrickom kraji (BB kraji) na rok 2014, ktoré budú realizované v spoločnosti SAD Zvolen a.s. a to v jednotlivých závodoch BB kraja. RÚVZ v Banskej Bystrici sa podieľal na organizačnom zabezpečení kontrol (komunikácia so zamestnávateľom a jednotlivými RÚVZ) a ich metodickým zabezpečení. Ďalšou témou spoločných stretnutí bolo prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania a zistovanie príčin ich vzniku. Zápisnice z rokovaní boli priebežne zasielané ÚVZ SR v Bratislave.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

Anotácia

Spracovať národné výsledky kampane zameranej na posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola realizovaná v spolupráci s orgánmi inšpekcie práce podľa jednotného metodologického protokolu v 99 podnikoch v SR v troch odvetviach: zdravotníctvo a sociálne služby, služby – hotely a reštaurácie, podniková preprava tovarov.

Realizačné výstupy

Vyhodnotiť dotazníky zamerané na zisťovanie psychosociálnych faktorov na hodnotených pracoviskách. Porovnať výsledky zamestnávateľov s výsledkami zamestnancov. Vypracovať zostavy výsledkov - spätnú väzbu pre zamestnávateľov zapojených do kampane. Porovnať slovenské výsledky kampane s dostupnými európskymi výsledkami. Navrhnuť preventívne opatrenia. O výsledkoch informovať širokú verejnosť prostredníctvom tlačovej besedy a spoluprácou s médiami; odbornú verejnosť informovať na vedecko-odborných podujatiach a prostredníctvom národnej stránky kampane na internetovej stránke ÚVZ SR.

Plnenie

V priebehu roka 2013 ÚVZ SR vyhodnotil celoslovenské výsledky kampane, v rámci európskeho týždňa BOZP boli mediálne prezentované. Výsledky na regionálnej úrovni z **99**

podnikov zatiaľ neboli spracované, po ich spracovaní v priebehu r. 2014 bude komunikácia prebiehať s jednotlivými podnikmi.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Cieľ

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Špecifický cieľ

Zvyšovať odborné kapacity na onko-epidemiologické skúmania vo verejnom zdravotníctve spoluprácou so špecializovanými zahraničnými pracoviskami.

Gestor:

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v spolupráci s Lekárskou fakultou Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine)

Riešiteľské pracoviská:

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine). Spoluriešitelia: Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register

Etapy riešenia: rok 2014 a ďalšie roky

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom. Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa doposiaľ neznámou mierou uplatňujú rozdielne v príčinných súvislostiach vonkajšie faktory. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru. Je to epidemiologická štúdia typu prípad/kontrola. V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 je potrebné získať k spolupráci cca 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a cca 120 kontrol. Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Realizačné výstupy

Zvýšiť úroveň poznania o etiológii vzniku nádorov močového mechúra uplatnením epidemiologických metód a metód molekulárnej epidemiológie.

- Skúmaním genetickej vnímavosti a vonkajších faktorov identifikovať biomarkery pre včasnú detekciu zdravotných rizík.
- Odhadnúť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu, pracovného prostredia a životného prostredia v etiológii vzniku rakoviny močového mechúra (fajčenie, práca s arylamínmi, so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, zvýšený príjem arzénu, chlóru).
- Zhodnotiť úlohu osobnej, pracovnej a rodinnej anamnézy
- Odobrať a uchovať vzorky biologického materiálu (krv) na genetickú analýzu v spolupráci s MSSM
- Publikovať výsledky v odbornej domácej a zahraničnej tlači, prezentovať ich na odborných vedeckých podujatiach, výsledky zakomponovať do preventívnych a poradenských činností v rámci špecializovaných úloh RÚVZ.
- Zistené poznatky uplatniť v štátnom zdravotnom dozore nad chemickými faktormi a osobitne karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi pri práci a v rámci poradenstva v oblasti zdravia pri práci.

Plnenie

Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra (GERMM) je plnená na Slovensku od druhého polroku 2013 a nadväzuje na pilotnú štúdiu „Epidemiologická štúdia nádorov močového mechúra v strednej Európe“, ktorá sa v SR realizovala v roku 2012 a v prvom polroku 2013. Zmluva o poskytnutí finančných prostriedkov MZ SR na plnenie projektu bola uzatvorená s vedením RÚVZ v Banskej Bystrici pod číslom č. 2012/67-RUVZBB-5 dňa 02.07.2013 a následne bola uzatvorená zmluva s ÚVZ SR pod číslom 2012/67-RUVZBB-5 /1 dňa 18.07.2013. Projekt plnil RÚVZ v Banskej Bystrici v spolupráci s II. Urologickou klinikou SZU, FN sP F.D.Roosevelta, vybranými praktickými lekármi pre dospelých a Martinským bioptickým centrom, s.r.o. v Banskej Bystrici. Koordinovala sa práca s ÚVZ SR. V prvom polroku roku 2014 bolo v rámci tejto štúdie získaných v regióne Banská Bystrica celkovo 27 prípadov s podozrením na rakovinu močového mechúra a 18 kontrol. Zo získaných prípadov bol jeden prípad zo súboru vyradený z dôvodu nepotvrdenia diagnózy. Zo zaradených prípadov bolo 14 mužov a 12 žien. Zo zaradených kontrol bolo 11 mužov a 7 žien. Vekové rozpätie zaradených prípadov – mužov bolo od 33 do 84 rokov, priemerný vek 65 rokov. U žien sa vekové rozpätie pohybovalo od 47 do 87 rokov, priemerný vek bol 69 rokov.

Od všetkých prípadov aj kontrol boli získané vzorky moču a krvi. Tieto boli spracované a uskladnené podľa protokolu; vzorky sú pripravené k následným analýzám. U 20 prípadov sa podarilo odobrať vzorky tkaniva z nádoru. V ostatných 6 prípadoch tkanivo nebolo odobraté z dôvodu malého množstva biologického materiálu. Od všetkých zaradených prípadov aj kontrol sa získal súhlas na účasť v štúdií a na vedenie ich osobných údajov. Od všetkých členov vytvoreného súboru prípadov a kontrol sa získali požadované údaje do dotazníkov a postupne sa dopĺňajú klinické a patologické údaje.

Spracované informácie sa vkladajú do novo vytvorenej databázy, ktorá je kompatibilná s databázami doposiaľ realizovaných epidemiologických štúdií nádorov, čo umožňuje ďalšie využitie už získaných údajov. V práci sa pokračuje v druhom polroku roku 2014 až 2015.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PRACOVNOM PROSTREDÍ

Cieľ

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kofeínu v biologickom materiáli (moč).

Gestor: ÚVZ SR – odbor hygieny životného prostredia, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská:

ÚVZ SR - odbory hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie. Biologické monitorovanie v rámci tejto úlohy bude zamerané na monitorovanie expozície, teda stanovenie chemického faktora (v danom prípade kadmia) alebo jeho metabolitu (v danom prípade kotinínu) v biologickom materiáli (moči). Kotinín, ktorý vzniká v tele človeka z nikotínu je najvhodnejší ukazovateľ expozície človeka tabakovému dymu. Hlavný prínos biologického monitorovania populácie, ktorú bude reprezentovať matka, otec a ich dieťa za všeobecnú populáciu a zamestnanci vybraných profesií za oblasť pracovného prostredia je, že sumuje všetky cesty vstupu chemických faktorov do organizmu - inhalačnú, dermálnu, tráviacim traktom a ich kombinácie. Vo všeobecnosti pri biologickom monitoringu je dôležité poznať vlastnosti sledovaného chemického faktora, metabolizmus, priebeh vylučovania a taktiež zvoliť vhodnú dobu odberu biologického materiálu. V rámci tejto úlohy bude výber markerov pre HBM, použitá metodika pre výber populačných skupín, vyškolenie pracovníkov pre odber vzoriek biologického materiálu, dotazníkový prieskum, laboratórne vyšetrenia, zhromaždenie a vyhodnotenie výsledkov založených na poznatkoch získaných v rámci európskeho projektu DEMOCOPHES. Participácia ÚVZ SR a RÚVZ v Banskej Bystrici na tomto projekte vytvorila dobrý základ pre implementáciu metodiky HBM validovanej na európskej úrovni v Slovenskej republike a získanie kvalitných údajov o reálnej záťaži obyvateľstva určitým škodlivinám z prostredia. Financovanie projektu bude v prevažnej miere zabezpečené z finančných prostriedkov EK, ktorá podporuje členské krajiny pri realizovaní ľudského biomonitoringu v Európe. Plnenie časového harmonogramu pre jednotlivé etapy tak ako je to navrhnuté v tejto anotácii bude preto závisieť od pridelenia finančných prostriedkov z EK.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2014 – príprava a tlač pracovných dokumentov – pozývaní list pre respondentov, list o informovanom súhlase, jednotlivé protokoly – pre prácu v teréne, odber vzoriek, tlač dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií na analytickú časť projektu, vyžiadanie súhlasu etickej komisie. Rok 2015 – realizácia projektu pre HBM – kontaktovanie vybraných respondentov, odber vzoriek biologického materiálu, vyplňanie dotazníkov a zber potrebných údajov, realizácia laboratórnych analýz. Rok 2016 – spracovanie údajov z dotazníkov, vyhodnotenie laboratórnych výsledkov, vypracovanie záverečnej správy k projektu, oboznámenie respondentov s ich výsledkami, komunikácia výsledkov pilotného projektu, publikovanie výsledkov

Realizačné výstupy

Komunikuje sa s medzinárodným tímom riešiteľov pri príprave materiálov vo forme výstupných publikácií do vedeckých a odborných časopisov. Realizoval sa prieskum používania a expozície kadmium v rámci SR s cieľom získať dostatočný súbor na odbery biologického materiálu.

Termín ukončenia: 30.11.2016

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbované zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013-2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie. V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Etapy riešenia rok 2014 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených pracovísk).

Vo vyhodnotení projektu uviesť nasledujúce informácie:

- počet posúdení nových chránených pracovísk RÚVZ-om v danom roku (rozhodnutia, stanoviská)
- počet kontrolovaných chránených pracovísk v danom roku
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v danom roku
- počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou (na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu)
- vykonávaná činnosť
- druh postihnutia (skupiny)
- použité kontrolné listy – aké, koľko
- zistené nedostatky – aké, koľko
- uložené opatrenia – aké, koľko - počet vydaných rozhodnutí od roku 2009 - počet vydaných stanovísk od roku 2009. Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení. Ukladanie nápravných opatrení.

Plnenie

V I. polroku 2014 bolo vydaných osem (8) nových rozhodnutí na uvedenie chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky a jedno (1) stanovisko pre žiadateľa, ktorý

rozširoval počet zamestnancov v priestoroch, ktoré mal schválenie orgánom verejného zdravotníctva. Oproti minulému roku je to výrazný pokles (I. polrok 2013 vydaných 25 rozhodnutí a 8 stanovísk). Dôvodom poklesu je zmena zákona o službách zamestnanosti, kde sa sprísnilo kritériá pri výbere uchádzačov o priznanie štatútu pre chránenú dielnu resp. chránené pracovisko.

V rámci riešenia projektu bolo vykonaných celkom päť (5) kontrol. Predmet kontroly vyplýval z anotácie úlohy a usmernenia RÚVZ Banská Bystrica. Kontroly boli vykonané náhodným výberom v existujúcich prevádzkach, ktorým boli vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky v prevádzkaňach výrobného zamerania (pranie a čistenie bielizne, remeselné ručné práce a výroba bižutérie) a administratívneho charakteru (kancelárie). Kontroly boli zamerané najmä na preverenie podmienok práce a pracovných náplní a kontrolu špecifických požiadaviek s ohľadom na predmet činnosti.

Jednalo sa o rôzne typy pracovísk: chránené dielne, kde boli zriadené pracovné miesta pre 50 a viac % osôb so zdravotným postihnutím, chránené pracoviská, ktoré boli dispozične začlenené do priestorov prevádzok alebo samostatné pracoviská, kde vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť osoba so zdravotným postihnutím (SZČO). Pracoviská sú zriadené buď v účelových nebytových priestoroch alebo v domácnostiach (SZČO).

V rámci kontroly bolo zistené, že posudzované priestory spĺňali požiadavky ustanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, oddychové miestnosti boli vybavené zariadením na odpočinok počas pracovnej zmeny.

Zamestnanci, najmä pri administratívnych prácach a remeselnej výrobe, vykonávajú prácu prevažne v sede. Usporiadanie a vybavenie pracovísk – pracovným stolom a pracovným sedadlom s ergonomicky výškovo nastaviteľným sedadlom s opierkou chrbta, umožňuje pohodlnú pracovnú polohu pri práci v sede, čím sú splnené požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov pred fyzickou, sensorickou a taktiež psychickou pracovnou záťažou.

Na všetkých kontrolovaných pracoviskách bol zvolený vhodný výrobný program, pracovné a technologické postupy, ktoré nepredstavujú možné riziko poškodenia zdravia.

V niektorých prevádzkach výrobného charakteru podľa výskytu jednotlivých faktorov práce a pracovných podmienok (chemické faktory) bolo vykonané hodnotenie zdravotných rizík a vypracované posudky o riziku so závermi únosnej miery rizika expozície. Napr. pomocná práca v čistiarni (chemické látky a zmesi). Na žiadnom kontrolovanom pracovisku neboli vyhlásené rizikové práce.

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

MUDr. Ivana SEDLIAČIKOVÁ, MPH – vedúca oddelenia

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V prvom polroku 2014 bolo v rámci projektu sledovania výživového stavu vyšetrených 75 klientov ľahko pracujúcich z okresu Banská Bystrica a Brezno. Každý klient vyplnil dotazník o životospráve, fyzickej aktivite, 1 dňový jedálny lístok a absolvoval somatometrické a biochemické vyšetrenia, v rámci ktorých boli zisťované údaje o výške, hmotnosti, obvode pása a bokov, tlaku krvi a biochemické ukazovatele lipoproteínového metabolizmu (C CHOL, TGL, HDL, LDL) a glykémie v krvi. Oddelenie hygieny výživy spracúva jednodňové jedálne lístky klientov, sumarizuje a vyhodnocuje všetky výsledky. Na plnení tohto projektu sa podieľajú aj pracovníčky oddelenia podpory zdravia.

3.2. MONITORING PRÍJMU JÓDU

Odobratých bolo 12 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli), v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného (K₄[Fe(CN)₆]).

Doteraz analyzované vzorky vykazujú deklarované množstvo jodidu draselného resp. jodičnanu draselného a obsah ferokyanidu draselného neprekračuje legislatívou daný limit.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

V rámci tejto úlohy bola odobratá jedna vzorka potravinárskeho výrobku baleného do papierového obalu a zaslaná bola na analýzu do RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.7 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je zatiaľ riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

V I. polroku 2014 boli odobraté dve vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – mydiel, ktoré boli laboratórne analyzované (RÚVZ Bratislava) so zameraním na prítomnosť regulovaných - konzervačných látok (Triclocarban).

V ďalších dvoch vzorkách kozmetických výrobkov pre dospelých - krémoch deklarujúcich protizápalové účinky bola laboratórna analýza (RÚVZ Bratislava) zameraná na prítomnosť zakázaných látok – hormóny, kortikosteroidy a u jednej vzorky bola vykonaná aj mikrobiologická analýza.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici nie je zatiaľ riešiteľským pracoviskom tejto úlohy.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE **MUDr. Katarína SLOTOVÁ, PhD. – vedúca oddelenia**

4.1. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote,

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Do 30.06.2014 boli v rámci tohto projektu plnené úlohy podľa požiadanie gestora projektu RÚVZ Rimavská Sobota súvisiace s ukončením zberu a sumarizácie údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlivinám.

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU.

Gestor: MZ SR, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: vybrané RÚVZ v SR

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou.

V 1. polroku 2014 nebola požiadavka gestora projektu získavať údaje v regióne, ktoré je v pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad v tejto oblasti.

V roku 2014 boli do projektu zapojené 2 materské školy (MŠ), a to z mestskej oblasti Súkromná MŠ na Tatranskej ul. v Banskej Bystrici a z vidieckej oblasti MŠ Hrochot'. Vyplnená databáza požadovaných údajov získaných od 31 detí vo vekovej skupine 3-6 rokov bola zaslaná na ÚVZ SR dňa 27.6. 2014 na ďalšie spracovanie.

4.4. MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľom úlohy je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb ich zdravého fyzického a duševného vývinu a odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Na základe prípisu Hlavného hygienika SR zo dňa 17.03.2014 č. HDM/2765/5396/2014 bola vykonaná mimoriadna kontrola zameraná na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Úloha bola uskutočnená a spracovaná podľa určeného jednotného dotazníka, pokynov k vyplňaniu predloženej masky v programe Excel a dodatočných usmernení doručených na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici elektronickou poštou v dňoch 28.03.2014, 02.04.2014 a 24.04.2014.

Mimoriadne kontroly boli vykonané v dňoch 07.04.2014-22.04.2014 v 10 vybraných základných školách, z toho bolo 5 ZŠ vo vidieckej a 5 ZŠ v mestskej oblasti. Všetky vybrané školy boli plneorganizované, pričom počet žiakov na ZŠ v mestskej oblasti sa pohyboval od 206 do 466 a počet žiakov na vidieckych ZŠ bol od 114 do 370.

Správa o výsledkoch mimoriadnej kontroly bola zaslaná na ÚVZ SR dňa 29.4.2014 na ďalšie spracovanie.

Pre plnenie úlohy č. 4.4 bol na RÚVZ Banská Bystrica pripravený metodický postup, podľa ktorého za účelom dosiahnutia cieľov projektu uvedených v anotácii projektu sa bude vykonávať cielený výkon štátneho zdravotného dozoru zameraný na pedagogický proces a na monitorovanie fyzickej aktivity detí na hodinách telesnej výchovy v 3. a v 8. ročníku v tých školských zariadeniach, ktoré boli vybraté pre plnenie mimoriadnej úlohy HH SR.

Pre získanie potrebných údajov boli pripravené dotazníky:

- Dotazník „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“ pre odborných pracovníkov RÚVZ v SR za účelom sledovania využitia hodín TV, počet cvičiacich žiakov na hodinách TV, dôvody necvičenia a pod..
- Dotazník „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“ určený pre 20 žiakov (10 chlapcov, 10 dievčat) z 3. a 8. ročníka každej vybratej školy za účelom zistenia úrovne ich telesnej aktivity, názorov na hodiny telesnej výchovy v školách a návrhov na ich zlepšenie, využívanie prestávok počas vyučovacieho procesu a pod..

Údaje z dotazníkov sa použijú na tvorbu databázy. Každý RÚVZ vloží údaje do zaslaného formulára na vkladanie údajov, ktorý zašle na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v B. Bystrici elektronicky na adresu katarina.slotova@vzbb.sk v termíne do 31. 12. 2014.

ODDELENIE OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

MUDr. Pavol ADÁMEK – vedúci oddelenia

5.1. MONITORING PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V MINERÁLNYCH VODÁCH PLNENÝCH DO FLIAŠ DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

Anotácia

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd.

V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina z odborníkov ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V prvom polroku 2014 sa pokračovalo v analýzach balených vôd. RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici zakúpilo ISO 11929 Determination of the characteristic limits for measurements of ionizing radiation – Fundamentals and application a začalo s jej implementáciou do všetkých skúšobných metód. Uvedená ISO norma mení prístup k vyjadrovaniu detekčných limitov aj neistôt. Na jej zapracovanie do všetkých skúšobných metód bude potrebný celý rok 2014.

Harmonogram odberov a analýz balených vôd sa musel prispôbiť znižovaniu stavu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií. Hlavnú úlohu budeme musieť realizovať dlhšie časové obdobie a to minimálne do roku 2016.

5.2 RADIČNÁ OCHRANA NA DOČASNÝCH DEFEKTOSKOPICKÝCH PRACOVISKÁCH V SR

Cieľ

Zhodnotiť úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre NDT s použitím zdroja žiarenia a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Košiciach a RÚVZ so sídlom v Nitre.

Anotácia

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojím charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysoko-aktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva. Legislatíva požaduje od prevádzkovateľov defektoskopických zdrojov žiarenia, ktorí majú povolenie na zriaďovanie dočasných pracovísk, aby zriadenie pracoviska oznámili orgánom dozoru 24 hodín vopred. Často sa práce vykonávajú len jeden deň, prípadne v noci a zriedka je v praxi možné zorganizovať zo dňa na deň previerku na takomto pracovisku. Vzhľadom na dôležitosť dodržiavania požiadaviek radiačnej ochrany na dočasných pracoviskách je potrebné podrobnejšie rozpracovanie požiadaviek platných predpisov v oblasti radiačnej ochrany pre tieto pracoviská formou odborného usmernenia.

Etapy riešenia 2013-2015

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek MAAE uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG 11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radičná ochrana v priemyselnej rádiografii).

Rovnako ako v roku 2013, aj v priebehu prvého polroku 2014 sa jednotlivé dozorné pracoviská pri plnení úloh projektu zameriavali na preverovanie úrovne radiačnej ochrany, s cieľom zhromaždiť komplexné údaje o práci na dočasných pracoviskách. Vykonávanie neplánovaných previerok dočasných pracovísk je problematické, nie vždy je možnosť po oznámení zriadenia dočasného pracoviska (najneskôr 24 hodín vopred) previerku operatívne uskutočniť, či už kvôli plneniu iných úloh, nemožnosti zabezpečiť ihneď pridelenie motorového vozidla alebo aktuálnej neprítomnosti pracovníkov dozoru v daný deň v práci. Previerky sú zamerané na všetky aspekty radiačnej ochrany. Na základe doposiaľ uskutočnených previerok možno konštatovať, že zabezpečenie pracovísk pri vykonávaní dočasných defektoskopických prác je na dobrej úrovni. Pripravované metodické usmernenie, ktoré má byť jedným z výstupov projektu, bude v druhom polroku 2014 prediskutované na spoločnom stretnutí riešiteľov z jednotlivých zúčastnených RÚVZ. Stretnutie je plánované na október 2014.

V rámci plnenia úloh projektu sa začala odborná diskusia na tému, akým spôsobom upraviť problematiku defektoskopických prác v novej legislatíve. Predpokladá sa, že pripravované metodické usmernenie by bolo legislatívou 3. úrovne, nadväzujúce na povinnosti v zákone (1. úroveň) a vyhláske (2. úroveň), ktoré bude v dôsledku vydania novej smernice EÚ v oblasti radiačnej ochrany potrebné novelizovať. Tejto problematike sa členovia riešiteľských tímov budú ďalej venovať aj v druhom polroku 2014.

5.3. MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE C(2000) 1299)(2000/473/EURATOM A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU.

Anotácia

ÚVZ SR a vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečujú monitorovanie radiačnej situácie na území SR a súčasne vykonávajú dozor na pracoviskách, kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu. Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva. Tieto úlohy sa musia vyhodnocovať, spracovať a v pravidelných intervaloch zasielať Európskej komisii. Úloha zahŕňa aj zabezpečenie komunikačného informačného kanálu medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou a reagovanie na požiadavky Európskej Komisie súvisiace s obsahom monitorovania spôsobov komunikácie výsledkov.

Cieľ

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiarení populácie. V podmienkach Slovenskej republiky sa monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty sa po ich spracovaní a vyhodnotení komunikujú do výskumného centra Európskej komisie. Monitorovanie sa vykonáva podľa schváleného monitorovacieho plánu.

V rámci povinného merania rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie 2000/473/Euratom vykonáva OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica najmä tieto úlohy:

- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku (Zvolen 1 x mesačne),
- Stanovenie rádionuklidov ^{137}Cs , ^{90}Sr , ^{40}K a stabilného Ca v celodennej strave (FNsP FDR Banská Bystrica - 1 x štvrťročne);
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch (Zvolen, Hron, 1-x mesačne);
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v pitnej vode (vodná nádrž Turček, 1 x mesačne, vodná nádrž Nová Bystrica, odberové miesto RÚVZ Žilina, štvrťročne, podzemný vodný zdroj Ľadová studňa, odberové miesto RÚVZ Banská. Bystrica, štvrťročne, ^{137}Cs , ^{90}Sr , sumárna alfa, sumárna beta, trícium).

Zložka ŽP Odberové miesto	Meraná kategória	
	Hustá sieť	Riedka sieť
Ovzdušie Turček, Zvolen, Nová Baňa, Hronský Beňadik, Tlmače, Nový Tekov, Bátovce, Dudince		Príkon dávkového ekvivalentu, mesačne
Povrchové vody Hron		Cs- 137 mesačne
Pitné vody Banská Bystrica, Žilina	H-3, Sr-90. Cs-137 Prírodné rádionuklidy podľa Smernice Rady 98/83/EC, štvrťročne	
Mlieko Zvolen		Cs- 137, Sr-90 mesačne
Celodenná strava FNsP FDR Banská Bystrica	Cs- 137, Sr-90 štvrťročne	

Zabezpečenie kvality (QA/QC): Laboratórium oddelenia OZPŽ sa povinne musí zúčastňovať medzinárodných laboratórnych porovnávacích meraní, ktoré určí každoročne EÚ.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

MUDr. Mária AVDIČOVÁ, PhD. – vedúca odboru

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha:

- Surveillancie a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:
- Manažment očkovania:
- Kontrola očkovania v SR

Plnenie

Kontrola priebehu imunizácie sa vykonávala priebežne ako súčasť metodických návštev pracovísk vykonávajúcich očkovanie, najmä u pediatrov, ale aj u praktických lekárov pre dospelých najmä pri ochoreniach preventabilných očkovaním. Zamestnanci odboru epidemiológie vykonávali individuálne konzultácie pre očkujúcich lekárov zamerané na usmernenie postupov pri očkovaní, pri kombinácii vakcín. 11-x bolo riešené odmietnutie očkovanie návštevou v rodine.

Činnosť poradne pre očkovanie

VI. polroku 2014 pokračovala činnosť poradne pre očkovanie. Činnosť bola spropagovaná na portáli RÚVZ, ako aj opakovanou tlačovou správou, ktorú prevzalo 12 médií. Individuálne sme usmerňovali rodičov detí podliehajúcich očkovaniu v otázkach povinnosti očkovania a to 13-x osobne a 42x telefonicky.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo podaných celkom 46, z toho 20-x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň bolo vydaných 14 medzinárodných očkovacích preukazov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

6.2.3 Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

- Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení
- Zlepšenie komunikácie s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

Plnenie

Aktivity smerované k odbornej verejnosti: Hlásenie prenosných chrípky a ChPO bolo riešené opakovanými upozoreniami PZS, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť a tiež počas odborných seminárov určených pre všeobecných lekárov a tiež pri zasielaní informácií o výskyte prenosných ochorení v okresoch Banská Bystrica a Brezno. PZS boli vyzvaní, aby všetci začali používať internet a tým zrýchlili výmenu informácií medzi RÚVZ a nimi. Zatiaľ sa nepodarilo dosiahnuť ideálny stav, riešenie problematiky je v naďalej procese. Rovnako sme propagovali „on line“ hlásenie jednotlivých prípadov prenosných ochorení. Zlepšila sa výrazne internetová komunikácia medzi spolupracujúcimi zdravotníckymi zariadeniami.

Aktivity smerované k laickej verejnosti: Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení sa vykonáva priebežne najmä cestou médií. Pracovníci odboru v spolupráci s tlačovou hovorkyňou úradu pravidelne vystúpili s dôležitými informáciami v TV Hronka, STV 1, STV 2, TA 3 ako aj v Regionálnom denníku STV 2, v Slovenskom rozhlase, v rádiu Regína, rádiu Lumen a rádiu Viva a publikovali články v regionálnych novinách – MY SME, Horehronie, Podbrezovan, Echo a to na nasledovné témy:

Prevencia hnačkových ochorení v letnom období, Pravidelné očkovanie detí, Nebezpečné kliešte, Choroby prenášané kliešťami, Očkovanie proti kliešťovej encefalitíde, ochorenia

prenášané kliešťami a možnosti ich prevencie, Prevencia chrípky, Význam očkovania proti chrípke.

Významnou súčasťou edukácie obyvateľstva je práca v ohniskách nákaz pri výskyte jednotlivých ochorení, kde neoddeliteľnou súčasťou je preberanie podrobných informácií o prevencii daného ochorenia.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ - EPIS

Úlohy:

- priebežné a rýchle hlásenie prípadov prenosných ochorení do systému EPIS
- dodržiavanie kompletnosti požadovaných údajov v zmysle požiadaviek ECDC pre systém TESSY ako aj národných požiadaviek
- priebežná kontrola kvality údajov
- priebežná kontrola funkčnosti systému
- aktualizácia premenných v systéme podľa nových požiadaviek a poznatkov
- kontrola výstupov v tlačových zostavách, grafoch a mapách
- komunikácia s dodávateľom softvéru
- inovácia a rozširovanie systému
- dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie

Plnenie

Úloha sa plní priebežne, vykonávajú sa pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému, ktoré sa exportujú do ECDC – TESSy. Počas I. polroka 2014 sa ďalej hlásili rutine aj ochorenia SARI – akútne ťažké respiračné infekcie do systému EPIS a ich následný transfer do systému TESSy. Úloha sa plní priebežne.

Nadalej bežala činnosť pracovnej skupiny pre dopracovanie on-line hlásenia laboratórných výsledkov do systému EPIS z vybraných laboratórných pracovísk. Členmi pracovnej skupiny sú pracovníci ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica RÚVZ Trenčín a RUVZ Komárno, zástupcovia laboratórií HPL a Alfa Medical. V I. polroku 2014 sa problémy riešili individuálne. Jednalo sa o rozširovanie spektra hlásenia vybraných pozitívnych výsledkov, rokovalo sa aj individuálne s predstaviteľmi laboratória HPL a NRC. V I. polroku sa podarilo skvalitniť on line hlásenie zo 6 laboratórií, 1x Piešťany a 5x Alfa Medical (Ružomberok, Stropkov, Bratislava, Partizánske, Rožňava). Bol pripravený up date manuálu pre užívateľov EPIS, ktorý bude v II. polroku distribuovaný. Bolo riešené hlásenie sérotypov a fagotypov salmonel z NRC pre salmonelózy. Bolo pripravené zadanie pre fy Softec.

V priebehu I. polroka 2014 sa pokračovalo v štvrťročnom hlásení zoonóz do TESSy, s čím súvisela aj priebežná kontrola kvality týchto údajov, kontrolovali sa údaje za 52 hlásených ochorení za rok 2013 a dopĺňali sa premenné podľa metadatasetu 28, požiadavkám ktorého museli byť uspôsobené všetky hlásené údaje. Mimoriadne náročné bolo dohlasovanie údajov o meningokokových meningitídach, legionelózach, salmonelózach a STI. Spolupráca s jednotlivými RÚVZ bola dobrá a stále sa zlepšuje.

V systéme EPIS bolo v I. polroku 2014 nahlásených celkom za SR 34059 individuálnych prípadov ochorení, ktorých kvalitu pracovníci odboru priebežne kontrolovali a vybrané aj exportovali do TESSy. Z tohto počtu sa v 4249-x jednalo o NN. V systéme bolo spracovaných 299 epidémií a 398 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Úlohy:

- priebežná analýza výskytu nozokomiálnych nákaz
- organizácia prevalenčnej štúdie výskytu NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ
- zapojenie sa do štúdie HELICS

- zapojenie sa do kampane Umy ruky, zachráň život.
- skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- kontrola užívania štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre manipuláciu so zdravotníckymi pomôckami
- kontrola dodržiavania štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk
- vykonávanie priebežnej kontroly hygienicko - epidemiologického režimu v ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno
- edukácia zdravotníckych pracovníkov v prevencii NN
- organizácia vzdelávacích aktivít pre pracovníkov verejného zdravotníctva a LPS úseku. So zameraním na hygienu rúk

Plnenie

Surveillance NN:

V rámci tejto úlohy sú dôležité požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení najmä chirurgických smerov, intenzívnej starostlivosti, OAIM.

Odborom epidemiológie boli v I. polroku 2014 vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity:

V I. polroku 2014 bolo zo zdravotníckych zariadení v okresoch Banská Bystrica a Brezno nahlásených a následne analyzovaných spolu 117 prípadov nozokomiálnych nákaz (NN). Podľa lokalizácie infekcie prevládajú nákazy močových ciest po zavedení katétra a bronchopneumónie po umelej pľúcnej ventilácii.

Kontrola výskytu NN sa vykonávala výkonom štátneho zdravotného dozoru plánovaného a následného po výskyte závažných NN. V najväčších zdravotníckych zariadeniach zasadala štvrtročne komisia pre sledovanie a analýzu NN za účasti epidemiológov RÚVZ.

Na jednotlivých klinikách a oddeleniach zdravotníckych zariadení bolo sledované výkony bariérovej ošetrovacej techniky, kontrola výkonu dekontaminácie a funkčnosti sterilizačných prístrojov ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

Počas roka boli námatkovo vykonávané odtlačky rúk zdravotníckeho personálu do kultivačnej pôdy a kontrolovaný postup zdravotníckych pracovníkov pri vykonávaní dekontaminácie rúk. Súčasne bolo vedenie kliník a oddelení upozorňované na zistený neuspokojivý technický stav umývadiel a dezinfektorov podložných mís na lôžkových pracoviskách.

Celkovo bolo v I. polroku 2014 vykonaných 41 kontrol HER v ambulantných a lôžkových ZZ okresov Banská Bystrica a Brezno. Celkom bolo odobratých 2130 vzoriek a to sterov z prostredia, rúk personálu, ovzdušia, vody, sterilných predmetov a kontrol účinnosti sterilizačných prístrojov.

Štúdie: HELICS - RÚVZ BB sa v I. polroku 2014 nezapojil do projektu.

Prevalenčná štúdia NN

Pre RÚVZ Banská boli vybrané 2 ZZ a to DFNSP Banská Bystrica a SÚSCCH Banská Bystrica. V rámci štúdie bolo skontrolovaných celkom 68 chorobopisov, spracovaných a nahodených do systému. V I. polroku 2014 sa pripravovali podklady na seminár o výsledkoch prevalenčnej štúdie pre FNSP F.D.Roosevelta, ktorý sa uskutoční v septembri roku 2014.

Intervencie

V I. polroku prebiehala kampaň – 5. ročník „Umy ruky, zachráň život a Čistá starostlivosť, bezpečná starostlivosť“ (Clean care, save care).

V rámci tejto kampane prebiehali v ZZ oboch okresov vzdelávacie aktivity zamerané na zvýšenie vedomostí zdravotníckych pracovníkov v problematike dekontaminácie prostredia ZZ umývania a dezinfekcie rúk a ich významu pre prevenciu NN. Okrem prednášok boli pripravené aj nástenky zamerané na túto tématiku a tiež boli poskytnuté informácie cez médiá.

Vzdelávanie:

- 1) V apríli roku 2014 bola zorganizovaná medzinárodná konferencia XIII. Červenkové dni preventívnej medicíny na Tál'och, kde jedna veľká sekcia bola venovaná prevencii a problematike nozokomiálnych nákaz. Konferencia mala veľmi dobrú účasť ako aj odozvu.
- 2) V I. polrok bol venovaný príprave jesennej konferencie o prevencii NN na Tál'och (november 2014).

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Úlohy:

- pokračovanie úlohy - zlepšenia všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- informovanosť profesionálnej ako aj laickej verejnosti ohľadne možnosti očkovania proti novému typu chrípky v rámci sezónneho očkovania
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie

V rámci tejto úlohy sa kladie dôraz na rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie pri ohrození biologickými látkami alebo v súvislosti s epidemickým až pandemickým výskytom chrípky.

Plnenie

Zabezpečovali sme represívne opatrenia pri výskyte sporadických prípadov ochorení u občanov SR a kontrolovali sme dodržiavanie nariadených opatrení .

Informovali sme všetkých lekárov prvého kontaktu, zdravotníckeho zariadenia v okresoch, Banskobystrický samosprávny kraj, lekárne, všetky ZŠ, SŠ, VŠ a predškolské zariadenia o všetkých opatreniach pri epidemickom výskyte chrípky a CHPO. Bola vykonávaná zostrená aktívna surveillance „SARI“ t.j. závažných akútnych respiračných infekcií, ich diagnostike, sledovanie dopadu výskytu SARI na zdravie obyvateľstva a ich priebežné hlásenie do IS EPIS a ich transfer do TESSy.

V I. polroku 2014 bol aktualizovaný pandemický plán pre okresy Banská Bystrica a Brezno a BBSK ako aj aktualizácie protiepidemického plánu a zloženia protiepidemických komisií.

Pracovník odboru sa zúčastnil konferencie Medicína katastrof, ktorá sa konala v Jasnej

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor: ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného

virologického vyšetovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliiovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: január – február 2014

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonávajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliiovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: marec 2014 – február 2015

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok **2014** a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy:

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovaní.

Plnenie a výsledky: V I. polroku 2014 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd, všetky vyšetrenia sú ukončené a mali negatívny výsledok.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

Etapy riešenia: Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012–2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí - RÚVZ v SR;
- december – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov uskutočnených aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach,
- záverečnú správu RÚVZ so sídlom v Košiciach zašle na ÚVZ SR.

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia: december 2016

Plnenie a výsledky

V roku bolo vykonané 2 sedenie s 1 školou, zúčastnilo sa 30 žiakov ZŠ a študentov stredných škôl. Poradňu pre prevenciu AIDS navštívilo 94 osôb a bolo u nich vykonané 61 odberov na HIV, z toho 22 anonymných, všetky s negatívnym výsledkom. Telefonicky bolo poradenstvo poskytnuté ďalším 85 osobám. Poradňa vydala 21 medzinárodných certifikátov o HIV negativite.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekologicko - pôrodnické oddelenia, čakárne gynekologických ambulancií a čakárne všeobecných lekárov).

Plnenie a výsledky. Poradňa pre očkovanie vyvíja svoju činnosť od roku 2012.

Činnosť bola spropagovaná na portáli RÚVZ, ako aj opakovanou tlačovou správou, ktorú prevzalo 15 médií. Individuálne sme usmerňovali rodičov detí podliehajúcich očkovaniu v otázkach povinnosti očkovania a to 11 x osobne a 42x telefonicky.

V rámci EIW boli doručené do čakárni pediatrov informačné materiály o dôležitosti očkovania, boli vykonané prednášky pre zdravotníkov v rámci XIII.ČDPM v sekcii „Nákazy preventabilné očkovaním“, pracovníci sa aktívne zúčastnili V.Vakcinologického kongresu a o význame očkovania viedli jednu besedu s matkami.

Samostatnú kapitolu tvorili konzultácie o nutnosti očkovania pred cestami do zahraničia, ktorých bolo podaných celkom 97, z toho 39x osobne v poradni pre očkovanie, ostatné telefonicky. Zároveň bolo vydaných 14 medzinárodných očkovacích preukazov.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cieľená intervencia.

Gestor: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR, SZU Bratislava - FVZ

Anotácia

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Prieskum bude realizovaný formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - žiakov náhodne vybraných stredných resp. vysokých škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cieľených intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

Etapy riešenia

I. etapa

1. marec – apríl 2013: odborné – metodická príprava, pilotný projekt
2. máj – jún 2013: realizácia výskumnej časti I.
3. júl – september 2013: vyhodnotenie, publikácia, intervencie

II. etapa

4. máj – jún 2014: realizácia výskumnej časti II
5. júl 2014 vyhodnotenie trendov a účinnosti intervencií
6. modifikácia intervencií, publikácie

Časové obdobie: do konca roku 2014

Realizačné výstupy

RÚVZ Banská Bystrica sa podieľal na metodickej príprave II. fáze štúdie vrátane dotazníka. Bolo dohodnuté, že rok 2014 bude venovaný výchovným aktivitám na stredných a vysokých školách a monitorovanie účinnosti zdravotnej výchovy sa uskutoční v I. polroku 2015. Pre výkon edukačných aktivít boli pripravené materiály na prednášky ako aj letáky.

6.10. OSTATNÉ ÚLOHY

6.10.1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ

- zdravotnícke zariadenie okresu Banská Bystrica a Brezno a to ambulantné i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno

Plnenie

Celkove bolo vykonaných za I. polrok 2014 41 priebežných kontrol hygienicko-epidemiologického režimu v lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach a lekárňach v okresoch B. Bystrica a Brezno. Pri výkone ŠZD bolo odobratých celkom 2130 vzoriek z prostredia, ovzdušia sterilných predmetov a vzoriek na kontrolu účinnosti sterilizačných prístrojov.

6.10.2. VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU V OHNISKÁCH NÁKAZ V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO

- Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení na rozhodnutím regionálneho hygienika

Plnenie

Úloha sa bezproblémovo plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Bolo spracovaných 625 ohnisk v okrese Banská Bystrica a Brezno, v ktorých bolo potrebné vykonávať opatrenia, boli riešené 4 epidémie a vznikli 4 situácie, ktoré si vyžiadali informáciu do SRV.

6.10.3. Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novo-vznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii.

Na odbor epidemiológie bolo doručených v roku 431 podaní, na riešenie ktorých bolo vydaných 192 rozhodnutí a 2 záväzné stanoviská a 35 iných stanovísk. Zároveň bolo poskytnutých 798 konzultácií.

6.10.4. Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna - cestou médií – TV, rozhlas, printové média, web stránka RÚVZ - www.vzbb.sk, systému EPIS – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami
- V ohniskách nákaz - osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačených informácií – skladačky, brožúry...

6.10.5 Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie
- Organizácia poradí pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom

Plnenie

Jedenkrát sa uskutočnila porada epidemiológov Banskobystrického samosprávneho kraja. Počas roka bolo poskytnutých 28 konzultácií ohľadne plnenia úloh.

6.10.6. PRÁCA V ODBORNÝCH PRACOVNÝCH SKUPINÁCH A ZBOROCH PODĽA NOMINÁCIE ÚVZ SR, MZ SR, OÚ BANSKÁ BYSTRICA A RÚVZ BANSKÁ BYSTRICA

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – konzultácie prebiehali pomocou internetu
- Práca v PS pre podporu zdravia – poradne zdravia (ÚVZ SR)
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC, poradný zbor zasadá 4-x, z toho účasť 2-x
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – úloha sa plní kontinuálne
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení z oddelení klinickej mikrobiológie – úloha sa plní priebežne
- Členstvo v Poradného zboru HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) účasť na zasadnutiach poradného zboru podľa plánu hlavnej odborníčky pre epidemiológiu, v roku 2011 4-x.
- Vedenie CINDI programu v SR (MZ SR)
- Členstvo v PS pre realizáciu NPPZ
- Členstvo PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR
- Členstvo v pracovnej skupine pre vypracovanie štandardov pre kontrolu HER zdravotníckych zariadení
- Členstvo v poradnom zbore pri ECDC
- Národný kontaktný bod pre surveillance prenosných chorôb v SR

6.10.7. Komisia pre skúšky na výkon epidemiologicky závažných činností pre prácu v masážnych salónoch

Skúšobná komisia má 5 členov a skúšky sa vykonávajú podľa potreby uchádzačov – v I. polroku 2014 nikto nepožiadaval o skúšky s vydaním potvrdenia o vykonávaní epidemiologicky závažnej činnosti.

6.10.9 Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ B. Bystrica

- Organizácia jarnej a jesennej akcie
- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie

- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie

V jarých mesiacoch apríl, máj jún 2014 bol vykonávaný prieskum výskytu premnoženia hlodavcov v meste Banská Bystrica a Brezno, zasadali komisie pre ochrannú DDD činnosť a po vykonaní deratizácie bola vykonávaná kontrola výkonu ako aj účinnosti .

Celkovo bolo vykonaný 14 prieskumov v teréne.

6.10.10 Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie

V I. polroku 2014 prebehol jeden kurz so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 30 účastníkov.

ODDELENIE CHEMICKÝCH ANALÝZ

Ing. Zuzana VASSÁNYI – vedúca oddelenia

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
1.3 2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí	22	79
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	154	526
3.2	Monitoring jodácie kuchynskej soli	72	216
3.6	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách	6	12
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	20	180
7.6	Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	3	33
7.9	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií	9	116
7.10	Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	9	23
7.14	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	41	874
7.20	Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	179	358

ODDELENIE LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE (VRÁTANE MŽP A BŽP)

RNDr. Jozef Strhársky, PhD. - vedúci oddelenia

Oddelenie lekárskej mikrobiológie (OLM) RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bolo v prvom polroku 2014 gestorm 4 úloh „Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2013 a na ďalšie roky“. Dva projekty boli z OFŽP (7.12 a 7.13) a 2 projekty boli z OLM (8.2 a 8.3). Okrem toho sme sa podieľali na ďalších 7 úlohách ako spoluriešitelia (6.6, 7.1, 7.2, 7.3, 7.10, 7.11 a 8.1).

7.12 PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) – MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Gestor: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ Banská Bystrica, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina

Etapy riešenia: 2014 a ďalšie roky

Anotácia

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie. V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zrn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahlejšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cielenej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

Ciel':

- monitoring biologických alergénov v ovzduší ako súčasť prevencie zameranej na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
- medializácia peľového spravodajstva a jeho využitie na zlepšenie životných podmienok a kvality života dotknutých skupín obyvateľstva vrátane jeho použitia pri diagnostike a správnom načasovaní liečby polinóz,
- iniciovať rozšírenie siete monitorovacích staníc PIS v Slovenskej republike,
- riešiť možnosti eliminácie najvýznamnejších alergénov (výsadba vhodnej zelene, udržiavanie a kosenie trávnych porastov, eliminácia neudržiavaných plôch ako rezervoára alergologicky významných druhov).

Výstupy:

- týždenné peľové spravodajstvo formou tlačových správ, medializácia peľového spravodajstva na stránkach RÚVZ, www.alergia.sk, www.zdravie.sk a v ďalších médiách;
- prezentácia výsledkov monitoringu v médiách, na odborných podujatiach, publikácie v odborných časopisoch;
- využitie databázy PIS pre riešenie medzinárodných projektov týkajúcich sa zmien bioklímy a šírenia invázných druhov rastlín.

Vyhodnotenie - Metodika

Odber vzoriek a laboratórna diagnostika peľových alergénov v ovzduší bola na oddelení BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonávaná akreditovanou metódou ŠPP_OLM_64/07_BIO

spracovanou podľa zásad európskej peľovej informačnej služby. Ostatné monitorovacie stanice ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina nemajú túto skúšku akreditovanú, ale postupujú jednotne podľa tejto štandardnej metódy.

Priebeh peľového monitoringu 2014 a medializácia výsledkov

RÚVZ Banská Bystrica je gestorom úlohy, na ktorej sa spoluriešiteľsky podieľajú monitorovacie stanice na ÚVZ SR a RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina.

Peľový monitoring roku 2014 vzhľadom na teplú zimu sme podľa poveternostnej situácie oficiálne spustili od 17.2.2014. Monitorovacia stanica ÚVZ SR v Bratislave a monitorovacia stanica v Banskej Bystrici začala s monitorovaním o týždeň skôr a to od 7. kalendárneho týždňa, monitorovacie stanice pri RÚVZ Košice, Nitra, Trnava a Žilina od 8. kalendárneho týždňa.

Monitorovacia stanica	počet vzoriek
RÚVZ Banská Bystrica	144
ÚVZ SR Bratislava	144
RÚVZ Košice	139
RÚVZ Nitra	139
RÚVZ Trnava	139
RÚVZ Žilina	139
Celkom	808

V rámci monitorovania biologických častíc v ovzduší (aerobiologický monitoring) bolo na všetkých monitorovacích staniciach PIS pri RÚVZ v SR celkovo vyhodnotených kvalitatívnou a kvantitatívnou analýzou spolu 808 vzoriek trvalých mikroskopických preparátov peľových zrn a spór vzdušných húb zachytených v lapačoch peľu. Pri mikroskopickej diagnostike v koordinačnom pracovisku v Banskej Bystrici vyhodnotili 144 vzoriek na 3080 ukazovateľov a vykonali 3080 analýz. Priebežné výsledky výskytu biologických alergénov v ovzduší sa z jednotlivých monitorovacích staníc týždenne zasielali formou protokolov cez stránku www.alergia.sk na koordinačné pracovisko RÚVZ v Banskej Bystrici. Po overení nameraných údajov bola na koordinačnom pracovisku spracovaná prognóza na nasledujúci týždeň a výsledky peľového monitoringu boli publikované na stránke spolu s textovou správou o aktuálnej peľovej situácii na Slovensku. Monitorovacie stanice poskytovali týždenné peľové spravodajstvo na portáli www.alergia.sk, www.zdravie.sk a na webových stránkach úradov. Koordinačné pracovisko na základe podkladov z monitorovacích staníc pripravovalo týždenne tlačové správy o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň, ktoré boli poskytované pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky. K 30.6.2014 bolo vypracovaných 22 týždenných tlačových správ, zrealizovaných 6 rozhovorov pre televízne vysielanie (RTVS, Markíza a regionálna TV Hronka) a 4 rozhovory pre rozhlasové vysielanie. Pracoviská pri RÚVZ v Banskej Bystrici a ÚVZ SR Bratislave sa zároveň podieľali na vypracovaní odborných stanovísk ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší pre masmédiá i verejnosť a tiež k plánovanej výsadbe drevín vzhľadom na ich alergenicitu.

Prednášková a publikačná činnosť

- Lafférsová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2013 a 2014. Poster na konferencii XII. Martinské dni imunológie, 9.04.-11.04.2014, Martin
- Lafférsová, J., Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2013 a 2014. Abstrakt in: Klinická imunológia a alergológia, číslo 2014, ISSN , Bratislava 2014

- Lafféřsová, J.: Peľová informačná služba – spektrum služieb a prínosy využitia informácií pre klinickú prax. Prednáška na seminári: „Moderná a racionálna laboratórna diagnostika imunoalergologických ochorení“ Sliach, 30.05.- 31.05.2014
- Lafféřsová, J.: Peľová informačná služba (PIS na Slovensku. Článok pre Bedeker zdravia 2014
- Lafféřsová, J.: Atypické peľové sezóny 2013 a 2014. Prednáška na konzultačnom dni NRC, 15.05.2014, ÚVZ SR Bratislava

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu

Lafféřsová, J.

- konzultácie k práci študentky VŠ
- problematika alergologicky významného peľu invázných rastlín v meste Lučenec,
- konzultácie k prácam v rámci SOČ a biologickej olympiády dvoch študentiek zo Spišskej Novej Vsi – problematika invázných rastlín a alergenicity ich peľu,
- konzultácie pre MZ SR k problematike merania výskytu alergologicky významného peľu v ovzduší klimatických kúpeľov,
- tlačová beseda na RÚVZ BB, RTVS rozhovory, 3x RTVS, 4x rozhlasové vysielanie 2x Markíza;
- 1x regionálna TV Hronka – relácia v štúdiu, 22 týždenných tlačových správ o peľovej situácii v SR.
- hodnotiacia správa za rok 2013 – Priebeh peľovej sezóny vybraných indikátorov (jelša, breza, ambrózia, trávy) v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach, Nitre, Trnave a Žiline do monitorovacieho systému UNIPHE. (podľa metodiky UNIPHE)

7.13 MONITORING ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie

Etapy riešenia: 2014 a ďalšie roky

Anotácia

Na vzniku respiračných alergií sa vo veľkej miere podieľajú alergény vnútorného prostredia (roztoče, zvieracie alergény, plesne). Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50 % pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov. V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami treba chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu najmä úpravou prostredia. Prevencia a profylaxia pri liečbe respiračných alergií patria do problematiky verejného zdravotníctva.

Cieľ:

- zmonitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory;
- využitie výsledkov monitorovania na hodnotenie zdravotného rizika a pri aktualizácii platnej legislatívy.

Výstupy:

- správa o výskyte alergénov roztočov vo vnútornom prostredí budov sledovaných zariadení,
- návrh programov na zlepšenie podmienok prostredia a aktualizáciu legislatívy,
- čiastkové závery a výsledky budú uvedené v odpočtoch a priebežne publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov.

Vyhodnotenie - Metodika

Laboratórna diagnostika výskytu alergénov roztočov v prachu bola na oddelení BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vykonávaná akreditovanou semikvantitatívnou metódou ŠPP_OLM_76 / 08 BIO. Vyhodnotenie výsledkov sme realizovali podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

V tomto období boli spracované záverečné hodnotiace správy z kontrol výskytu alergénov roztočov v strediskách cestovného ruchu a v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež. Výsledky získané spracovaním 410 vzoriek boli vyhodnotené v zmysle platnej legislatívy.

Vyhodnotenie podľa tabuľky

Stupeň obsahu alergénov roztočov	Obsah guanínu /g prachu
1 - vysoká prítomnosť alergénov roztočov	> 10 000 µg/g
2 - stredná prítomnosť alergénov roztočov	2 500 – 10 000 µg/g
3 - nízka prítomnosť alergénov roztočov	600 - 2 500 µg/g
4 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g
5 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g
6 - neprítomné alergény roztočov	< 600 µg/g

Na základe prepočtových tabuliek, ktoré k nameraným stupňom výskytu alergénov roztočov v prachu priradujú prislúchajúce hladiny guanínu udávané v µg na 1g prachu, je možné výsledky vyhodnotiť v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

Výskyt roztočov v prachu je možné posudzovať a hodnotiť podľa ustanovení vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

Paragraf 1/, ods. 2, písm. b) definuje biologické znečisťujúce látky: alergény roztočov sú tráviace enzýmy roztočov z čeľade Pyroglyphidae obsiahnuté v ich tráviacom trakte a vylučované spoločne s exkrementami do prostredia. Príloha č.4, tabuľka č.7 uvádza limitné hodnoty biologických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia budov a to <2 µg alergénov roztočov /1g prachu alebo 0,6 mg guanínu/g prachu.

V súvislosti s trendom v európskych laboratóriách sme si vedomí, že je potrebné na skvalitnenie práce v laboratórnej diagnostike a pri kvantifikácii výsledkov zavedenie nových metód s využitím ELISA testov, ktoré majú vyššiu výpovednú hodnotu ako v súčasnosti používaná semikvantitatívna metóda, preto sme pripravili podklady na zavedenie metódy stanovenia alergénov roztočov s využitím ELISA testov.

Hodnotenie – závery

Celoročné hodnotenie bolo prezentované na celoslovenskej porade odboru HŽPaZ v júni 2014. Výsledky z ubytovacích zariadení pre deti a mládež boli prezentované na celoslovenskej porade pracovníkov HDM.

Alergény roztočov sú celoročné alergény, preto je potrebné za účelom prevencie alergických ochorení systematické odstraňovanie rizikových faktorov ich vzniku. Zásady údržby prostredia sú súčasťou prevádzkových poriadkov – je potrebné dôraznejšie vyžadovať správny systém

vetrania, odstraňovania prachu, pranie textílií, údržbu kobercov, posteľných matracov a ostatného čalúneného nábytku.

Nakoľko zistená úroveň v mnohých zariadeniach nebola vyhovujúca a získali sme pomerne veľký súbor výsledkov z rozličných typov ubytovacích zariadení, boli výsledky využité pri príprave novely vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

Roztoče sú podľa najnovších štúdií až v 50 % pôvodcami respiračných alergií, ktoré často prechádzajú do ťažkých astmatických stavov. V prevencii treba predchádzať alergizácii organizmu najmä u ľudí s alergickou dispozíciou, ktorí nemajú klinické prejavy alergickej choroby, ale sú v alergizujúcom prostredí. Profylaktickými opatreniami je možné chrániť alergikov pred vplyvom špecifického alergénu aj vhodnou úpravou prostredia. Preto je naďalej potrebné monitorovať aktuálny stav výskytu alergénov roztočov v prachu z vnútorného prostredia budov so zameraním najmä na ubytovacie zariadenia rôznej kategórie určené pre verejnosť, domovy sociálnych služieb, spoločné zariadenia pre deti a mládež, bytové priestory v čo najširšom meradle.

Prednášková a publikačná činnosť

Miklánková, O., Lafférová, J.: Výsledky mimoriadneho cieleného výkonu ŠZD zameraného na výskyt roztočov v ubytovacích zariadeniach v strediskách letného cestovného ruchu. Prezentácia. 25.celoslovenská pracovná porada vedúcich odborov a oddelení HŽPaZ ÚVZ SR a RÚVZ v SR, 11.06.-12.06.2014, Trenčianske Teplice

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu

RNDr. J.Lafférová

- relácia o roztočoch, Slovenský rozhlas, 10.01.2014

- relácia o roztočoch, rádio Regina, 05.02.2014

- konzultácie a odborná pomoc 2 študentkám gymnázia v ZH pri riešení SOČ zameranej na výskyt a elimináciu alergénov roztočov

8.2 SERVEILLANCE INVAZÍVNYCH PNEUMOKOKOVÝCH OCHORENÍ

Monitorovanie cirkulácie kmeňov *Streptococcus pneumoniae* spôsobujúcich invazívne pneumokokové ochorenia v populácii a sledovanie zastúpenia sérotypov týchto kmeňov.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica

Etapa riešenia: 2013 – 2015

Anotácia

Invazívne pneumokokové ochorenia (IPO) sú závažné infekcie ohrozujúce najmä vekové kategórie detí do dvoch rokov a osoby nad 65 rokov. Len niekoľko z 93 doposiaľ známych sérotypov *S. pneumoniae* má potenciál stať sa pôvodcom IPO. Väčšina týchto sérotypov je obsiahnutá vo vakcínach, ktoré v súčasnosti predstavujú účinnú formu prevencie. Na Slovensku sú k dispozícii 3 vakcíny – dve konjugované, ktoré sú aj súčasťou povinného očkovania a polysacharidová vakcína určená pre osoby staršie ako dva roky.

Cieľ

Cieľom projektu je monitorovanie zastúpenia sérotypov kmeňov *S. pneumoniae*, ktoré sú pôvodcami invazívnych pneumokokových ochorení ako aj skvalitnenie surveillance IPO na Slovensku.

Závery

Všetky kmene *S. pneumoniae* izolované z pôvodne sterilných miest sú posielané do NRC pre pneumokokové nákazy, kde sú podrobené podrobnejšej analýze, pod ktorú spadá najmä stanovenie sérotypu pomocou klasických sérologických metód, prípadne určenie genetickej príbuznosti. Keďže nie všetky pozitívne biologické vzorky sú zároveň kultivačne úspešné, je potrebné myslieť aj na stanovenie sérotypu priamo z biologického materiálu. V prípade, že daný kmeň nie je dostatočne viabilný, je možné na stanovenie sérotypu použiť aj molekulárno-biologické metódy.

Metodika a novozavedené metódy

Diagnostika bola vykonávaná metódami zavedenými v rámci NRC pre pneumokokové nákazy. NRC využíva rôzne klasické mikrobiologické, sérologické a molekulárno-biologické metódy. Z klasických mikrobiologických metód sa vykonávala kultivácia kmeňov *S. pneumoniae* zaslaných do NRC z regionálnych mikrobiologických laboratórií. V prípade potreby bol vykonaný aj optochínový test na potvrdenie druhej príslušnosti. Každý kmeň bol následne podrobený sérotypizácii pomocou molekulárno-biologických metód (multiplex PCR) a klasických sérologických metód (latexovej aglutinácie a Quellung reakcie). Kmene boli zároveň uskladnené ako súčasť zbierky kmeňov *S. pneumoniae* NRC.

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu

V rámci zabezpečenia skvalitnenia surveillancie IPO na Slovensku NRC spolupracovalo s lekármi, mikrobiologickými laboratóriami a epidemiológami, usmerňovalo ich pri transporte živých kmeňov *S. pneumoniae* a poskytovalo odborné konzultácie pre lekárov, mikrobiológov a odbornú verejnosť.

Počet vyšetrených vzoriek a stanovenie ich sérotypu

Za prvý polrok 2014 bolo do NRC doručených 51 kmeňov *S. pneumoniae* a dva pôvodné biologické materiály. V jednom prípade nebolo možné určiť sérotyp a v dvoch prípadoch boli kmene zaradené ako *Streptococcus* spp. Všetky viabilné kmene *S. pneumoniae* boli zaradené do zbierky NRC.

Zastúpenie sérotypov ako aj pôvodných biologických materiálov sumarizuje Tab. 1. Všetky informácie týkajúce sa kmeňov izolovaných z pôvodne sterilných tekutín, zaslané do NRC na sérotypizáciu a ďalšiu analýzu sú zároveň prístupné na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbb.sk).

Tab.1

Prehľad počtu sérotypov kmeňov *S. pneumoniae* zaslaných do NRC pre pneumokokové nákazy a materiály, z ktorých boli zistené sérotypy izolované

Sérotyp	Počet kmeňov	Pôvodný biologický materiál
1	1	hemokultúra
3	9	4 x hemokultúra, 2 x likvor, 1 x spútum, 1 x hnis z brucha, 1 x abdominálny punktát
4	2	2 x hemokultúra
6B	1	likvor
6C	2	hemokultúra, ster z mozg. blán (1 pacient)
7F	1	hemokultúra
8	2	2 x hemokultúra
9V	2	hemokultúra, absces

11A	2	hemokultúra, likvor
14	1	hemokultúra
15A	3	hemokultúra, 2 x likvor
15B	1	likvor
15B/C	1	likvor (originál biol. materiál), endotracheálna kanyla (jeden pacient)
18A	1	hemokultúra
19F	3	2 x likvor, absces v mozgu
19A	9	7 x hemokultúra, 1x hrudný výpotok, 1x hrudný punktát (1x hemokultúra + hrudný punktát = jeden pacient)
22F	1	hemokultúra
23F	1	spútum
23B	1	moč
23A/23B	1	hemokultúra
séroskupina 24	1	hemokultúra
29/34/42	1	likvor
33F/A	1	likvor
35B	3	2 x likvor, 1 x punktát z hrudníka
neurčený sérotyp	-	pleurálny punktát (originál biol. materiál)

Publikačná a prednášková činnosť, účasti na školeniach

- 1) Bottková, E., Klement, C., Maďarová, L., Čamajová, J., Avdičová, M., Hupková, H., Hudečková, H.: Trendy vo výskyte invazívnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku. V. Slovenský vakcinologický kongres, 16.-18. január 2014, Hotel Patria, Štrbské Pleso, aktívna účasť - prednáška.
- 2) Bottková E., Klement C., Maďarová, L., Čamajová, J.: Využitie molekulárno-biologických metód v NRC pre pneumokokové nákazy. XI. Odborná konferencia NRC, Bratislava, 18.3.2014, aktívna účasť - prednáška.

8.3 SURVEILLANCE BORDETELLA PERTUSSIS

Monitorovanie cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevalencie IgG anti-PT *B. pertussis*. Zavedenie nových diagnostických metód na sledovanie príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov *B. pertussis* od kmeňov vakcinálnych.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ Banská Bystrica v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami

Etapa riešenia: 2013 - 2015

Anotácia

V súvislosti so stúpajúcou incidenciou pertussis v mnohých krajinách sveta sa pozornosť sústreďuje aj na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Je preto nevyhnutné najmä pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR zaviesť do diagnostiky metódu PFGE, slúžiacu na zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti kmeňov.

Cieľ

Cieľom projektu je v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC (EU PertstrainGroup) poukázať na nevyhnutnosť skvalitnenia surveillance pertussis a na zosúladenie diagnostiky tohto agens na všetkých úrovniach. Najdôležitejším cieľom projektu je monitorovanie cirkulácie kmeňov *B. pertussis* v populácii ako aj sledovanie séroprevallencie IgG anti-PT *B. pertussis*.

Záver

Väčšina prípadov pertussis v SR, hlásená do EPIS-u, je diagnostikovaná pomocou sérologických metód dôkazu protilátok. Laboratórna diagnostika pertussis musí byť smerovaná k rýchlemu odhaleniu pôvodcu pomocou priamych diagnostických metód. Na prvom mieste je teda potrebné myslieť na kultiváciu a PCR. Sérológia by mala byť v prípade pertussis využívaná najmä ako metóda konfirmačná. Vzhľadom na vysoký počet vyšetrení pertussis pomocou sérologických metód v SR je potrebné zmeniť prístup k diagnostike tohto agens tak u odbornej ako aj u laickej verejnosti.

Metodika a novozavedené metódy

Diagnostika bola vykonávaná v súlade so štandardnými pracovnými postupmi (ŠPP). Všetky použité metódy dôkazu sú akreditované.

Z priamych diagnostických metód sa vykonávala kultivácia *B. pertussis* a *B. parapertussis* v nazofaryngeálnom výtere ako aj real-time PCR na dôkaz prítomnosti DNA oboch spomínaných agens. Diagnostika pomocou real-time PCR bola upravená a doplnená v súlade s najnovšími odporúčaniami ECDC na diagnostiku týchto agens. Real-time PCR bola doplnená o dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (ptxA-Pr).

Z nepriamych diagnostických metód bola vykonávaná diagnostika prítomnosti resp. hladiny protilátok tried IgG a IgA na dôkaz prítomnosti protilátok proti pertussickému toxínu u *Bordetella pertussis*. Aglutinácia sa vykonávala na dôkaz prítomnosti protilátok proti *Bordetella parapertussis* (hodnotenie 4 násobného vzostupu titra protilátok).

V súvislosti so zaznamenaním epidémií pertussis v mnohých krajinách sa stále väčšia pozornosť sústreďuje na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Tieto analýzy sa vykonávajú prevažne pomocou pulznej elektroforézy (PFGE). Získané pulzotypy sú triedené do skupín a porovnáva sa ich príbuznosť resp. odlišnosť. V roku 2012-2013, sa z tohto dôvodu pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR validuje táto metóda za použitia zbierkových referenčných kmeňov *B. pertussis*, *B. parapertussis* a *B. holmesii*.

Medzilaboratórne porovnania a zosúladenie diagnostiky

V rámci zapojenia NRC pre pertussis a parapertussis do projektu organizovaného pod záštitou ECDC: „Coordination of activities for laboratory surveillance of whooping cough in Member States and European Economic Area (EEA) countries“, ktorého cieľom je zosúladenie diagnostiky pertussis na všetkých úrovniach, sa NRC zapojilo do troch Externých kontrol kvality (molekulárno-biologickej, sérologickej a kultivačnej). NRC uspelo vo všetkých troch spomínaných kontrolách na 100%. K dispozícii sú už aj vyhodnotenia celého projektu, ktoré boli publikované formou technických dokumentov a vedeckých prác.

Legislatívna činnosť

NRC sa podieľalo na tvorbe Odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na zabezpečenie surveillance pertussis v Slovenskej republike (Vestník, čiastka 1-3, ročník 61, 22. február 2013).

Iná odborná činnosť v rámci riešeného projektu

V rámci zabezpečenia skvalitnenia surveillance pertussis na Slovensku NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného najmä na kultiváciu *B. pertussis* a dôkaz pomocou real-time PCR a poskytovalo odborné konzultácie pre lekárov a odbornú verejnosť. NRC oslovilo niektoré oddelenia klinických mikrobiológií (OKM) na Slovensku a ponúklo im spoluprácu na zavedení kultivácie pertussis v rámci SR. Zatiaľ sa materiály určené na kultiváciu *Bordetella* spp. spracúvajú a kultivujú na OKM Považská Bystrica a OKM Liptovský Mikuláš, v nasledujúcom polroku NRC plánuje zvýšiť počet spolupracujúcich OKM.

V NRC pre pertussis a paraptussis sa školila jedna pracovníčka OKM NsP FDR Banská Bystrica, RNDr. Martina Dekišová, v rámci praxe pred špecializačnou skúškou. Do problematiky kultivácie *Bordetella* spp. bola zaškolená pracovníčka OKM Liptovský Mikuláš, MUDr. Eva Králová.

Počet vyšetrených a pozitívnych vzoriek

Pomocou aglutinácie sa vyšetřilo 43 dvojíc sér na prítomnosť *B. parapertussis*. Prítomnosť *B. parapertussis* bola dokázaná v jednom prípade. Prítomnosť *Bordetella pertussis* bola vyšetřená pomocou aglutinácie v prípade 5 dvojíc sér, avšak vzhľadom na nízku citlivosť tejto metódy bolo vyšetřenie doplnené aj o ELISA IgG anti PT a ELISA IgA anti PT.

ELISA dôkazovými metódami bolo vyšetřených 172 materiálov na prítomnosť protilátok triedy IgG antiPT a protilátok triedy IgA antiPT. Pozitivita bola dokázaná v prípade protilátok triedy IgG 57 krát, u protilátok triedy IgA 39 krát.

Pomocou real-time PCR sa v prvom polroku 2014 vyšetřilo 356 materiálov na dôkaz prítomnosti *Bordetella* species a 78 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. parapertussis*. Dôkaz pertussického toxínu bol vykonaný pomocou real-time PCR v 49 prípadoch. Prítomnosť *Bordetella* sp. bola dokázaná 40 krát z toho v 14 prípadoch sa dokázala prítomnosť génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu. Prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v 2 prípadoch.

Pomocou kultivácie bolo vyšetřených v prvom polroku 2014 spolu 83 nasofaryngeálnych výterov, prítomnosť *B. pertussis* ani *B. parapertussis* nebola potvrdená ani v jednom prípade. Súhrn vyšetřených a pozitívnych vzoriek pomocou jednotlivých metód dôkazu sú uvedené v Tab. 1.

Tab. 1:

Počet vyšetřených a pozitívnych vzoriek na prítomnosť *B. pertussis* a *B. parapertussis* v NRC pre pertussis a paraptussis

	Spolu vyšetřených	Pozitívne
Agglutinácia <i>Bordetella parapertussis</i> (párové vzorky)	43	1
ELISA IgG anti PT <i>Bordetella pertussis</i>	172	57
ELISA IgA anti-PT <i>Bordetella pertussis</i>	172	39
kultivácia	83	0
real-time PCR <i>Bordetella</i> sp.	356	40
Real-time PCR <i>Bordetella parapertussis</i>	78	2
Real-time PCR <i>Bordetella pertussis</i> , ptxA-Pr	49	14

Publikačná a prednášková činnosť, účasti na školeniach

- 1) Maďarová, L., Klement, C., Bottková, E., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Pertussis: ako zlepšiť surveillance? V. Slovenský vakcinologický kongres, 16.-18. január 2014, Hotel Patria, Štrbské Pleso, aktívna účasť - prednáška.
- 2) Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., Avdičová, M., Morihládková, V.: Možnosti zlepšenia surveillance pertussis na Slovensku. XI. Odborná konferencia NRC, Bratislava, 18.3.2014, aktívna účasť - prednáška.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor: ÚVZ SR Bratislava, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Etapa riešenia: 2013 - 2015

RÚVZ Banská Bystrica – oddelenie lekárskej mikrobiológie

V rámci stredoslovenského regiónu boli v prvom polroku 2014 vo virologickom laboratóriu OLM RÚVZ v Banskej Bystrici vyšetrené odpadové vody z 13-tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV) v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a jedného záchytného utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši – Opatovej.

Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch RD-A, Hep2 a L20B.

Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 42, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie – spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 84 vzoriek. V prvom polroku 2014 nebol izolovaný žiadny poliovírus, ani iný enterálny vírus.

Pre obdobie rokov 2014/15 bol vypracovaný a RÚVZ Banskobystrického a Žilinského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2014 – február 2015.

Úlohy oddelenia FŽP: 7.1, 7.2, 7.3., 7.10 a 7.11

Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
7.1	Cyanobaktérie	6	71
7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	16	229
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	10	217
7.10	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	0	0
7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	41	631

8.1 DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Gestor: ÚVZ SR Bratislava, NRC pre chrípku

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Košice

Etapa riešenia: Projekt má dlhodobý charakter a jeho riešenie sa uskutočňuje priebežne.

RÚVZ Banská Bystrica – oddelenie lekárskej mikrobiológie

V prvom polroku 2014 bolo vo virologickom laboratóriu OLM RÚVZ v Banskej Bystrici vyšetrených 207 materiálov, z toho 174 výterov z nosa a z hrdla, 2 broncho-alveolárne laváže, 8 sekčných materiálov. 26 výterov odobrali sentineloví lekári, 181 materiálov odobrali nesentineloví lekári v oblasti stredoslovenského regiónu (Banskobystrický a Žilinský kraj). Pokusom o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach bolo vyšetrených 67 materiálov, z toho 13 bolo s diagnózou SARI, dokázaný bol 1 prípad pandemickej chrípky A/California/7/2009 (H1N1)pdm09 – like z výteru u pacienta z BB. Rýchlotestom bolo vyšetrených 33 výterov, z toho boli 4 materiály pozitívne na chrípku A (1x z okresu BR, 3x z okresu BB).

Sérologickými metódami (HIT) bolo vyšetrených 12 dvojíc sér na chrípku A/H1N1, A/H3N2 a B, kde u 3 z nich bola dokázaná prítomnosť protilátok proti chrípke subtypu A/H3N2.

Molekulárno-biologickými metódami (RT-PCR a real-time PCR) bolo vyšetrených 194 materiálov na prítomnosť chrípkových vírusov. V 27 vzorkách bola potvrdená prítomnosť vírusu chrípky A, z toho 14 vzoriek bolo subtypizovaných ako chrípka A/H3N2 a 3 vzorky ako chrípka A/H1N1pdm. V 6 vzorkách bola potvrdená prítomnosť vírusu chrípky B. V rámci diferenciálnej diagnostiky chrípky bolo vyšetrených 265 materiálov na prítomnosť RSV vírusu, z toho 31 bolo pozitívnych. 2 pozitívne materiály boli subtypizované ako RSV A. Z 204 materiálov vyšetrených na prítomnosť adenovírusu boli pozitívne 4 a zo 152 materiálov vyšetrených na prítomnosť *Streptococcus pneumoniae* sa pozitívita potvrdila v 94 prípadoch. Súhrn vyšetrených a pozitívnych vzoriek pomocou jednotlivých metód dôkazu sú uvedené v Tab. 1.

Tab. 1:
Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

Agens	Počet vyšetrených materiálov	Pozitívne
Chrípka A	194	27
Chrípka A/ H1	14	-
Chrípka A/H3	21	14
Chrípka B	194	6
Pandemická CHA/ H1N1	20	3
RSV	265	31
RSV typA	2	2
RSV typ B	2	-
Adenovírus	204	4
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	152	94

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

MUDr. Silvia KONTROŠOVÁ, MPH – vedúca oddelenia

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Pracovníci oddelenia podpory zdravia RÚVZ v Banskej Bystrici sa podieľali na pripomienkovaní návrhu aktualizácie NPPZ. Vedúca oddelenia PZ je členkou pracovnej skupiny pri ÚVZ SR pre aktualizáciu NPPZ. Vedúca oddelenia PZ zakomponovala do súhrnného materiálu aj pripomienky kolegov z iných okresov a na krajskej porade oddelenia PZ oboznámila s dokumentom obsahujúcim všetky pripomienky a návrhy opráv vedúcich oddelenia PZ banskobystrického kraja.

Oddelenie PZ RÚVZ v BB naďalej vykonáva množstvo aktivít zameraných na zlepšovanie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach vymedzených v aktualizácii NPPZ. Pri plánovaní a realizácii aktivít zameraných na splnenie čiastkových cieľov NPPZ spolupracujeme s úradmi, školami, zdravotníckymi zariadeniami a ďalšími organizáciami. Snažíme sa o presadzovanie našich cieľov aj posilnením komunikácie s médiami, aby prinášali čo najširšiemu okruhu obyvateľov informácie o zdravom životnom štýle a o možnostiach eliminovať riziká ohrozujúce zdravie, o možnostiach poradenstva v podpore zdravia a o našich projektoch.

A. VÝŽIVA A STRAVOVACIE ZVYKLOSTI

Zdravá výživa, ako jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb, je pevnou súčasťou všetkých zdravotno-výchovných aktivít a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach znížiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych, metabolických a onkologických ochorení. Distribúcia zdravotno-výchovných materiálov je súčasťou poradenstva aj skupinových aktivít.

V súlade s Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR a s Národným programom prevencie obezity informujeme všetkých klientov našich poradní o zásadách správnej výživy.

S cieľom zlepšiť stravovacie návyky a zvyšovať celkové uvedomenie a pochopenie vplyvu výživy a režimu stravovania na zdravie človeka vzdelávame školákov, seniorov aj iné skupiny obyvateľstva. Zdravá výživa bola akcentovaná aj pri poradenských výjazdoch a na 2 masových podujatiach – na charitatívno – zdravotno-výchovnej zážitkovej akcii „Mesto zdravia“ a na brannošportovom dni zamestnancov Slovenskej pošty, počas ktorých sme vyšetrovali záujemcov a poskytovali sme im poradenstvo a vzdelávacie materiály.

V januári sa pracovníčky oddelenia PZ zúčastnili na prípravných stretnutiach k medzinárodnému pilotnému projektu „Healthy diet“, ktorého cieľom je navrhnuť, rozvíjať a testovať inovatívne vzdelávacie materiály na podporu zdravej výživy. V tomto projekte sa angažuje aj OHDM RÚVZ BB a Mestský úrad v Banskej Bystrici.

V spolupráci s OHV sa na prieskume „VÝŽIVOVÝ STAV OBYVATEĽSTVA“ podieľame získavaním respondentov z vybranej populačnej skupiny, zberom anamnestických dát od nich, poskytovaním údajov z našich vyšetrení, meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou ich kapilárnej krvi, interpretáciou výsledkov klientom a ich edukáciou o zdravom životnom štýle. V r. 2014 sa prieskum zameriaval na ľudí so zamestnaním vyžadujúcim ľahkú fyzickú aktivitu – v prvom polroku sme získali údaje od 75 osôb vyhovujúcich tomuto kritériu, ktoré sme vyšetřili a poskytli sme im poradenstvo.

V I. polroku sme boli aj zapojení do riešenia projektu MsÚ Banská Bystrica spolu s odborom HDM, ide o projekt „Zdravá životospráva“. Tento projekt je zameraný na mládež, tehotné ženy a seniorov.

B. FYZICKÁ INAKTIVITA

Oddelenie PZ RÚVZ BB pomáha vytvárať podporné prostredie pre realizáciu činností, ktoré zvýšia pohybovú aktivitu a fyzickú zdatnosť populácie, najmä tým, že informuje partnerské organizácie a obyvateľstvo o tom, že fyzická inaktivita sa na rozvoji metabolického syndrómu a obezity podieľa najvýznamnejšou mierou. Informujeme cieľové skupiny obyvateľstva o benefitoch pohybovej aktivity pre zdravie všetkými dostupnými formami – prostredníctvom médií, web stránky, panelov, organizovaním zážitkových podujatí a prednášok, inštruktívnymi pohybovými kurzami aj odborným individuálnym poradenstvom.

Popri osvetových prednáškach a besedách venujúcich sa viacerým zložkám životného štýlu bolo zdôrazňovanie významu pohybovej aktivity pre zdravie a nabádanie na zvýšenie jej podielu v každodennom živote najmä súčasťou aktivít k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“. Špeciálne k tejto príležitosti sme iniciovali edukatívno - zážitkové skupinové podujatia pre 2 skupiny študentov a 2 skupiny seniorov, kde bol nosnou témou význam pohybu pre zdravie, výber vhodnej pohybovej aktivity pri rôznych zdravotných indispozíciách a problematika súvisiaca s vplyvmi fyzickej aktivity na organizmus a adaptáciou na záťaž. Týchto prednášok s besedami sa zúčastnilo 70 seniorov a 44 mladých ľudí. Na základe listu hlavného hygienika s výzvou propagovať Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ sme priradili tieto témy aj ku vzdelávacím aktivitám pôvodne venovaným inej problematike – pre 3 skupiny žiakov II. stupňa ZŠ a jednu skupinu stredoškolských študentov (76 osôb). Pracovníčka oddelenia sa 28. mája 2014 zúčastnila ako členka poroty na športovej olympiáde materských škôl okresu Brezno. Zo zdravotníckej prípravy - poskytovania prvej pomoci pri úrazoch a ohrození životných funkcií preskúšala 130 detí z 26 MŠ. Poradenská činnosť základnej Poradne zdravia a nadstavbových poradní bola v máji rozšírená o distribúciu zdravotno-výchovných materiálov, upozorňujúcich na význam správne zvolenej pravidelnej fyzickej aktivity v dostatočnom objeme a frekvencii v liečbe a prevencii chronických chorôb. Zdôrazňovanie faktu, že fyzická inaktivita je jedným z najvýznamnejších rizikových faktorov je štandardne súčasťou individuálneho poradenstva, avšak pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie sme v máji uskutočnili množstvo výjazdov našich poradní, aby sme čo najväčšiemu počtu klientov umožnili absolvovať vyšetrenia, merania a testy a zúčastniť sa cvičení s našimi inštruktorkami. 3 výjazdy základnej poradne sa konali v spolupráci so zdravotnými poisťovňami. Najväčšia akcia bola „**MESTO ZDRAVIA 2014**“, organizovaná spoločnosťou GEDEON RICHTER SLOVAKIA, s.r.o. - RÚVZ Banská Bystrica bol jedným z jej gestorov. Okrem vyšetrovania, poradenstva a distribúcie zdravotnovýchovných letákov a brožúr v stánku OPZ sme organizátorom zapožičali naše vybavenie POPA - karimatky, fitlopty, športové náradie a náčinie, ako aj zdravotnovýchovné materiály POPA do stánku propagujúceho zdravotne orientovanú pohybovú aktivitu. Charitatívnym rozmerom projektu bolo slávnostné odovzdanie finančného daru banskobystrickej Fakultnej nemocnici F. D. Roosevelta,“ ktorého výška závisela od počtu osôb, ktorí využili poradenstvo a od počtu aktivít absolvovaných klientmi a množstva vyšetrovacích a poradenských výkonov, ktoré sme im poskytli.

V spolupráci s Mestským úradom v Banskej Bystrici sme v prvom polroku pripravovali edukačné materiály pre potreby Akadémie banskobystrického seniora, ktoré sa riziku vyplývajúcej z nedostatočnej fyzickej aktivity venovali či už ako hlavnej téme, alebo ako dôležitej súčasť patofyziológie starnutia, urýchľujúcej nežiaduce telesné, duševné aj sociálne zmeny. V texte o osteoporóze bol značný priestor venovaný vhodným cvičeniam spomaľujúcim osteoporotický proces a zlepšujúcim svalovú rovnováhu, pohyblivosť a propriocepciu, aby sa predišlo úrazom a zlomeninám.

Na oddelení PZ RÚVZ v Banskej Bystrici od roku 1995 pracuje Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA). Má dve sekcie – individuálne poradenstvo a skupinové cvičenia. Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v roku 2014 špecializované poradenstvo 58 klientom, ktorým sa okrem antropometrie a meraní tlaku urobilo 30 spirometrií a 89 ďalších špeciálnych vyšetrení a funkčných testov. POPA mala v prvom polroku 3 výjazdy – na SPŠS J. Murgaša pre študentov, v Nemeckej - Zámostí pre seniorov, členov Jednoty dôchodcov a na brannošportovom dni Slovenskej pošty, kde sa popri službách základnej poradne zdravia poskytovalo aj špecializované poradenstvo. Klientom (19) boli zaslané podrobné správy na základe absolvovaných vyšetrení e-mailom. Jeden klient si vyžiadal rozsiahlu telefonickú konzultáciu k svojim aktuálnym zdravotným problémom a poradenstvo o vhodnej pohybovej aktivite. Aj v roku 2014 prebiehajú pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku ktoré oddelenie PZ zabezpečuje prevažne pre seniorov. Naše kvalifikované inštruktorky poskytujú pravidelne pohybovú inštruktáž 8 skupinám – 4 v priestoroch OPZ a 4 v priestoroch klubu Harmónia. V prvom polroku 2014 sa konali aj pravidelné cvičenia v bazéne UMB pre študentov Univerzity 3. veku.

C. TABAK, ALKOHOL, DROGY

Vedúca Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevenia fajčenia". V spolupráci s Mestským úradom v B. Bystrici vypracovala učebný text, prezentáciu a interaktívne cvičenia pod názvom „Vzťah medzi fajčením a inými návykovými látkami“, ktorý je súčasťou modulu „Zdravé starnutie“ v rámci vzdelávacieho programu „Akadémie BB seniora“ zameraného na aktívne starnutie a rozvoj kľúčových kompetencií seniorov.

Prevenia tabakizmu a nikotínovej závislosti, dôsledky aktívneho a pasívneho fajčenia, škodlivé účinky vodnej fajky a elektronickej cigarety na zdravie mladistvých boli obsahom besedy a premietania DVD filmu „Kým stúpa dym“ pre 29 žiakov 7. a 8. ročníka ZŠ v Selciach. Stupeň závažnosti svojho fajčenia si mali možnosť otestovať na základe merania oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer. Záujem prejavilo 20 žiakov.

V Poradni pre odvykanie od fajčenia sme na základe zistenej osobnej a fajčiarskej anamnézy poskytli individuálne odborné poradenstvo pri zanechaní fajčenia a liečbe závislosti na tabaku 1 novému klientovi. Osobná konzultácia prebehla s jedným fajčiarom, ktorý absolvoval odvykací kurz už v roku 2013. Konzultácia cez telefón bola poskytnutá 2-x fajčiarke, ktorá prejavila záujem stať sa nefajčiarkou. Individuálne odborné poradenstvo bolo poskytované všetkým klientom – fajčiarom v základnej Poradni zdravia a ako aj pri zdravotno-preventívnych podujatiach realizovaných mimo RÚVZ.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku bol urobený 1 panel s problematikou škodlivosti fajčenia. Všetky aktivity v oblasti podpory nefajčenia sú podrobne uvedené v časti 9.3.

Prevenia fajčenia, drogových závislostí a konzumácie alkoholu vyzdvihnutím vhodných alternatív pre voľno časové aktivity a radostné zážitky bola námetom výtvarnej súťaže Som na svete rád/rada, ktorej sa zúčastnili so svojimi výtvarnými prácami žiaci 7. ročníkov ZŠ, Špeciálnych ZŠ a umeleckých škôl.

Pracovníčky oddelenia PZ sa tiež zapojili do hodnotenia prác zaslaných do súťaže „Najlepšia protidrogová nástenka“.

Na základe výzvy hlavného hygienika zorganizovali pracovníčky oddelenia PZ v rámci projektu „Bezpečný návrat domov“ 3 besedy so žiakmi stredných škôl v Banskej Bystrici a Brezne v spolupráci so záchranármi Červeného kríža a Policajným zborom, pri ktorých bola téma škodlivých účinkov tabakového dymu, drog a alkoholu podrobne prediskutovaná vo vzťahu k zvýšenému ohrozeniu v doprave a väčšiemu riziku úrazov - pre ich toxický vplyv znižujúci luciditu vedomia a schopnosť správne reagovať na danú situáciu.

Škodlivosť fajčenia, alkoholu, návykových látok, abúzu liekov a hrozba nelátkových závislostí sa preberali aj pri prednáškach a besedách pre seniorov počas Týždňa mozgu a pre žiakov ZŠ a ŠZŠ o ochrane zdravia, životospráve a hygiene dospelujúceho školáka.

D. ZDRAVÉ PRACOVNÉ A ŽIVOTNÉ PODMIENKY

Oddelenie PZ RÚVZ BB zabezpečuje početné poradenské výjazdy do škôl a na pracoviská okresov Banská Bystrica a Brezno, kde na základe anamnézy a vyšetrení vykonaných za štandardných podmienok poskytujú pracovníčky oddelenia PZ poradenstvo o zdravom životnom štýle aj s ohľadom na pracovné prostredie a charakter práce klientov. V prvom polroku 2014 sme takéto služby v rámci výjazdov základnej poradne zdravia poskytli 245 zamestnancom na 9 pracoviskách.

O význame životného prostredia a hygienicky vhodných životných podmienok pre zdravie sme informovali jednak prostredníctvom nástieniek a panelov v priestoroch RÚVZ, tiež pri skupinových aktivitách zameraných na zdravý životný štýl a na prevenciu infekčných a onkologických ochorení.

2) Preventívne opatrenia vedúce k zníženiu výskytu infekčných ochorení

Problémy týkajúce sa nutnosti dodržiavať hygienu a zabrániť kontaminácii tela, oblečenia, príbytku a jedla patogénnymi mikroorganizmami sa preberali na besedách a informácie o spôsoboch šírenia nákaz, o opatreniach zabraňujúcich prenosu nákazlivých ochorení a o spôsoboch ochrany, význame očkovania v prevencii, o možnostiach zneškodnenia mikróbov a parazitov a ich vektorov aj o rozpoznaní chorôb, liečbe a zábrane ich šírenia boli témou 2 prednášok s besedami pre Špeciálnu ZŠ Ďumbierska ul. v BB pre 2 skupiny po 19 žiakov + 6 pedagogičiek. Krátka prednáška o význame preventívnych prehliadok a očkovania seniorov (proti chrípke, kliešťovej encefalitíde, preočkovanie proti tetanu atď.) bola súčasťou zdravotno-osvetového bloku na podujatí pre členov Jednoty dôchodcov v Nemeckej-Zámostí.

9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

V roku 2014 bola spracovaná hodnotiaca správa o zdravotnom uvedomení a predložená do gremiálnej porady ministerky zdravotníctva SR, za náš región sme zozbierali a odoslali dáta v júni 2013.

Vyhodnocovaním dát z Testu zdravé srdce za celú SR prispieva OPZ RÚVZ BB k získaniu prehľadu o zdravotnom stave časti obyvateľstva – klientoch Poradní zdravia. Zistené výsledky spolu s hodnotením efektivity poradenstva boli prezentované 24.04.2014 vo forme posteru na XIII. Červenkových dňoch preventívnej medicíny s medzinárodnou účasťou. Odbor podpory zdravia bol požiadaný aby spracoval údaje z poradní zdravia zo všetkých pracovísk OPZ v SR za rok 2013 do Výročnej správy SR.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

V prvom polroku 2014 sa vykonávalo špecializované individuálne poradenstvo pre klientov s nadváhou a obezitou v rámci služieb základnej poradne zdravia v Banskej Bystrici a v Brezne, ako aj na 14 výjazdových aktivitách. Odborné poradenstvo znižovania nadváhy a obezity sa poskytovalo na základe zistených skutočností (percento telesného tuku, BMI).

V KD na Uhlisku a pre Jednotu dôchodcov v obci Nemecká – Zámotie boli odprednášané 2 prednášky o význame pohybovej aktivity pre zdravie, zúčastnilo sa 70 klientov, bolo im odmerané percento telesného tuku.

V Banskej Bystrici na námestí sa 30.5.2014 sa konala akcia pre verejnosť „Mesto zdravia“, kde sme merali celkový cholesterol, glukózu, TK a percento telesného tuku u 91 klientov.

Dňa 06.06.2014 bol brannošportový deň zamestnancov Slovenskej pošty, kde sme merali BMI, percento telesného tuku, obvod pásu a bokov, celkový cholesterol, TK a záujemcom sa robili testy telesnej zdatnosti, vyšetrili sme 95 klientov.

Na obezitologické dni v Bardejove sa pripravuje analýza výskytu nadváhy a obezity v okresoch Banská Bystrica a v Brezno.

Vo fáze prípravy je kurz znižovania nadváhy a obezity, ktorý plánujeme zahájiť v septembri.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu

Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelých

Populácie

Gestor: CINDI program SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

V januári 2014 boli na požiadanie Fridy K. S. Mathisen z Univerzity v Bergene v Nórsku pre medzinárodný Spotlight WebAtlas poskytnuté údaje o doterajších 5 ročníkoch kampane a súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“, vrátane účinkov na pokles hmotnosti účastníkov s nadváhou a obezitou. Na základe zodpovedania rozsiahleho dotazníka bola táto intervenčná aktivita zaradená do atlasu a základné informácie o nej sú dostupné na webovej stránke www.worldobesity.org/tests/atlas/.

Už v I. polroku 2014 sme začali s prípravou 6. ročníka kampane, začali sme oslovovať potenciálnych sponzorov a partnerov a načrtli sme časový rámec: leto - jeseň 2014 - získavanie partnerov a podporovateľov, jeseň- zima 2014 príprava plagátov a účastníckych listov, zima 2015 - tlač materiálov, príprava kampane a plánovanie propagačných podujatí v jednotlivých regiónoch, príprava úvodnej tlačovej konferencie, jar 2015 - kampaň a súťaž - pravdepodobne od 23.03. (s vyvrcholením 10.05. na Svetový deň pohybu pre zdravie) pravdepodobne do 14.06. 2015.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Gestor: ÚVZ SR

Riešitelia: ÚVZ SR, RÚVZ v SR, ministerstvá

V prvom polroku 2014 sa Oddelenie podpory zdravia podieľalo na príprave a realizácii 2 projektov, súčasťou ktorých je problematika fajčenia a závislosť na nikotíne:

- V spolupráci s Mestským úradom v B. Bystrici pracovníčka Poradne pre odvykanie od fajčenia venovala svoju pozornosť vypracovaniu učebného textu, prezentácii a interaktívnym cvičeniam pod názvom „Vzťah medzi fajčením a inými návykovými látkami“, ktorý je súčasťou modulu „Zdravé starnutie“ v rámci vzdelávacieho programu „Akadémia BB seniora“ zameraného na aktívne starnutie a rozvoj kľúčových kompetencií seniorov.
- Na základe oslovenia kancelárie WHO na Slovensku Oddelenie podpory zdravia začalo s prípravou pilotného projektu „Tobacco“, ktorého cieľom je formou dotazníka a riadeného rozhovoru zmapovať proporciu fajčiarov (100 mužov a 100 žien z ktorých bude 50 mužov a 50 žien z vidieka a mesta) v prvej etape na regionálnej úrovni a v nasledujúcom roku aj v ostatných regiónoch SR vo vekovej skupine 15 až 65+ a zistiť ich názor na danú problematiku.

Prevenia tabakizmu a nikotínovej závislosti, dôsledky aktívneho a pasívneho fajčenia, škodlivé účinky vodnej fajky a elektronickej cigarety na zdravie mladistvých boli obsahom besedy a premietania DVD filmu „Kým stúpa dym“ pre 29 žiakov 7. a 8. ročníka ZŠ v Selciach. Stupeň závažnosti zdravotných dôsledkov svojho fajčenia si mali možnosť otestovať na základe merania oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer. Záujem prejavilo 20 žiakov.

Téma prevencia fajčenia bola spomínaná aj v rámci výtvarnej súťaže Som na svete rád/rada ktorej sa zúčastnili so svojimi výtvarnými prácami žiaci 7. ročníkov ZŠ, Špeciálnych ZŠ a umeleckých ZŠ a v projekte Bezpečný návrat domov.

V Poradni pre odvykanie od fajčenia sme na základe zistenej osobnej a fajčiarskej anamnézy poskytli individuálne odborné poradenstvo pri zanechaní fajčenia a liečbe závislosti na tabaku 1 novému klientovi. Osobná konzultácia prebehla s 1 fajčiarom, ktorý absolvoval odvykací kurz už v roku 2013. Konzultácia cez telefón bola poskytnutá 2 x fajčiarke, ktorá prejavila záujem stať sa nefajčiarkou.

Individuálne odborné poradenstvo bolo poskytované všetkým klientom –fajčiarom v základnej Poradni zdravia a ako aj pri zdravotno-preventívnych podujatiach realizovaných mimo RÚVZ. Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku bol urobený 1 panel venovaný danej problematike.

Kontroly fajčenia na verejných miestach:

Oddelenie PZ RÚVZ BB sumarizuje každý mesiac od odborov RÚVZ vykonávajúcich štátny zdravotný dozor výsledky kontrol dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Jednotlivé odbory RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a zabezpečujú hlásenie počtu vykonaných kontrol nápravných opatrení v mesačných intervaloch odboru podpory zdravia. V priebehu I. polroka 2014 bolo vykonaných 982 kontrol. Podrobný prehľad vykonaných kontrol podľa mesiacov a jednotlivých odborov je uvedený v tabuľke:

Mesiac	Oddelenie					Spolu
	EPID	HDM	HV	HŽP	OPPL	
Január	3	12	16	49	59	139
Február	10	10	32	37	52	141
Marec	10	10	48	36	58	162
Apríl	8	8	45	55	62	178
Máj	10	10	48	41	59	168
Jún	8	20	40	58	68	194
Spolu	49	70	229	276	358	982

V priestupkovom a v správnom konaní neboli uložené žiadne sankcie, ani pokuty.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Quit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v SR, sponzori

Realizácia

Keďže OPZ RÚVZ BB už viac než 10 rokov nie je gestorom tejto kampane, nevyvíjali sme žiadnu vlastnú aktivitu. Pretože sme od gestora a hlavných organizátorov nedostali žiadne pokyny, doterajší časový plán sa nedodržel a kampaň ani súťaž Prestaň a vyhraj 2014 sa dosiaľ nerealizuje.

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: Vybrané RÚVZ v SR

Pracovníčky oddelenia PZ RÚVZ BB pripomienkovali materiály s návrhmi stratégie tohto programu. Téma bola prediskutovaná aj na krajskej porade vedúcich oddelení PZ RÚVZ v Banskobystrickom kraji.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a RÚVZ v SR

V prvom polroku 2014 sa pracovníčky OPZ RÚVZ BB venovali vysvetľovaniu škodlivých účinkov alkoholu pri 2 prednáškach pre seniorov počas týždňa mozgu (v DC na Uhlisku a na Krivánskej ul. v Banskej Bystrici), pri 3 prednáškach a besedách pre stredoškolákov v rámci projektu „Bezpečný návrat domov“ (Spojená str. škola stavebná v Kremničke v BB, SPŠS J. Murgaša v BB, Spojená stredná škola v Brezne), na 1 prednáške s besedou pre žiakov 9.roč. ZŠ Selce „Dospievanie - hygiena a ochrana zdravia dospelujúcich“ a na 2 prednáškach a besedách so žiakmi ŠZŠ na Ďumbierskej ul. v Banskej Bystrici.

9.5 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť.

Realizácia úlohy

Oddelenie podpory zdravia participovalo na príprave a spolupodieľaní sa na realizácii aktivít **Národného programu aktívneho starnutia**, ktorý je v gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Už z minulých rokov máme intenzívnu spoluprácu so seniormi, seniorskými organizáciami a zariadeniami sociálnych služieb pre dôchodcov, zameranú na zdravotnú výchovu a vzdelávanie, poradenstvo, prevenciu chorôb a na podporu zdravia a zdraviu prospešných aktivít starších ľudí.

Pokračujú výjazdy základne poradne zdravia vyhradené starostlivosti o seniorskú klientelu - do denných centier seniorov, do domovov dôchodcov, pre Jednotu dôchodcov. Do denných centier a do Agentúry sociálnych služieb chodia pracovníčky OPZ RÚVZ BB monitorovať seniorom krvný tlak, v niektorých kluboch vedú aj skupinové cvičenia seniorov. Skupinových cvičení v priestoroch OPZ pod vedením našich inštruktoriek sa tiež zúčastňujú v prevažnej miere seniorky.

OPZ bol zapojený ako spoluriešiteľ projektu „**Akadémia banskobystrického seniora**“ , ide o projekt EÚ ,kde gestorom je MÚ Banská Bystrica. Cieľová skupina sú seniori vo veku nad 50 rokov žijúci v meste Banská Bystrica alebo v jeho blízkom okolí .

Projekt sa začal pripravovať v roku 2013 (august), koniec je plánovaný na január 2015.

Sú dva špecifické ciele :

1. Vytvoriť vzdelávací program zameraný na aktívne starnutie a rozvoj kľúčových kompetencií seniorov
2. Uskutočniť pilotné vzdelávacie kurzy v rámci novovytvoreného programu

Vzdelávací program má 9 samostatných modulov.

1. Základy komunikácie v anglickom jazyku
2. Základy práce s PC
3. Komunikačné zručnosti, zvládanie stresu a frustrácie
4. Právne minimum pre seniorov
5. Tvorba projektov
6. Zdravé starnutie
7. Tradičné remeslá
8. História medeného mesta
9. SeniorSwim (význam telesnej kultúry seniora)

Modul - Zdravé starnutie má pod patronátom OPZ RÚVZ B.Bystrica.

VI. polroku 2014 sme pripravili podklady k PPT prezentácii pre jednotlivé prednášky a interaktívne cvičenia. Od septembra 2014 bude aktívne spustený celý projekt, čiže aj naši pracovníci budú realizovať svoj modul. Máme pripravených 13 prednášok (prevencia infekčných a neinfekčných chorôb,význam a efektivita očkovania seniorov,zdravý životný štýl,zdravá výživa vo vyššom veku,prevencia úrazov,ako si chrániť duševné zdravie).

Séria prednášok a besied k vybraným témam môže pomôcť ovplyvniť spôsob života seniorov, ktorí sa doposiaľ svojmu zdraviu veľmi nevenovali, prípadne si chcú overiť, či sa mu venovali na primerane kvalitnej úrovni.

Edukačné aktivity:

Kampaň Týždeň mozgu

V roku 2014 pripadol Týždeň mozgu na 10.-14. marca. Pri tejto príležitosti sme pripravili niekoľko sprievodných zdravotno-preventívnych aktivít pre klientov v produktívnom aj poproduktívnom veku. Záujemcovia mali možnosť oboznámiť sa s anatómiou a funkciou mozgu, jeho ochoreniami a poruchami pamäti. Zároveň získali informácie ako si udržať dobrú pamäť a ďalej si ju rozvíjať prostredníctvom logických úloh. Na otestovanie svojej pamäti využili pracovné listy (82 klientov).

Na lepšiu propagáciu kampane „Týždeň mozgu sme využili aj spoluprácu s masmédiami - RTVS (1) a Lumen (1), webovú stránku RÚVZ B.B., nástenku a plagát.

Pre 91 zúčastnených klientov sme realizovali nasledujúce osvetové aktivity:

- „Deň otvorených dverí“ v RÚVZ B.B. (5) - vyšetovanie kardiovaskulárnych rizikových parametrov a individuálne poradenstvo k zisteným výsledkom, tréning pamäti pracovnými listami SSŠ v Brezne (17)
- Prednášky „Zdravá myseľ v každom veku“ a „Mozog – náš najdôležitejší a najzložitejší orgán“ KD Krivánska (15) a KD Uhlisko (22) spojené s meraním tlaku krvi, tréningom pamäti pracovnými listami a individuálnym poradenstvom zameraným na funkciu mozgu a prevenciu mozgových činností
- Pohybová aktivita, meranie tlaku krvi, tréning pamäti pracovnými listami – RÚVZ BB (3), KD Harmónia (24), UMB-Univerzita 3. veku (5)

Prednášky a besedy podporujúce zdravie seniorov

zvýšenie pohyb. aktivity – k Svetovému dňu pohybu pre zdravie:

- Klub dôchodcov na Uhlisku v B. Bystrici (20klientov) – prednáška o význame pohybu pre zdravie a o pohybových aktivitách vhodných pre seniorov spojená s ukázkami cvikov
- Jednota dôchodcov Nemecká - Zámotie (50 klientov) – prednáška Pohybová aktivita v prevencii a liečbe cievnych ochorení dolných končatín, spojená s besedou a ukázkami cievnej gymnastiky

iné + zdravý životný štýl kompletne:

- Ako si udržať obličky funkčné a zdravé - 22 seniorov (klub Uhlisko, k Sv. dňu obličiek),
- besedy k témam „význam preventívnych vyšetrení a očkovania“ a „liečba a prevencia cievnych chorôb a chorôb pohybového ústrojenstva“, Jednota dôchodcov Nemecká – Zámotie;

Služby nadstavbovej poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity:

Nemecká – Zámotie – individuálne odborné poradenstvo na základe vyšetrení a testov POPA pre 15 seniorov z Jednoty dôchodcov (ďalších 14 ľudí z Jednoty dôchodcov v Nemeckej - Zámotí využilo služby základnej poradne)

V I. polroku 2014 prebiehali pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku ktoré OPZ zabezpečuje prevažne pre seniorov. Naše kvalifikované inštruktorky poskytujú pravidelne pohybovú inštruktáž 8 skupinám – 4 v priestoroch OPZ a 4 v priestoroch klubu Harmónia. V I. polroku sa venovali 189 klientom, celkom zmerali 1781x TK, u 9 klientov zistili susp. hypertenziu a doporučili im návštevu svojho ošetrojúceho lekára. V prvom polroku 2014 sa konali aj pravidelné cvičenia v bazéne UMB pre 17 študentov Univerzity 3. veku, u ktorých bol 122 x zameraný krvný tlak.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy

Realizácia úlohy

Pre deti a mládež sme v prvom polroku pripravili vzdelávacie a zážitkové podujatia, ktoré možno začleniť do viacerých tematických okruhov:

Zvýšenie pohybovej aktivity:

- k Sv. dňu pohybu pre zdravie 09.05.2014 SPŠS J. Murgaša:
 - 2 prednášky s besedami pre 2 skupiny študentov I. (19) a II. (23) ročníka o význame pohybu pre zdravie (+2 ped.)
 - jednoduché kondičné testy (parc. spirometria, Ruffierov test, ortostatický test, test na silu brušného svalstva, test na rovnováhu a propriocepciu) a poradenstvo pre 21 žiakov I. a II. roč.

Partnerstvo, rodičovstvo, prevencia pohlavne prenosných nákaz:

- 30.04. – prevencia pohlavne prenosných nákaz v rámci prednášky s besedou „Hygiena a prevencia nákaz“ pre Špeciálnu ZŠ Ďumbierska BB - 19 žiakov 6.-9.roč., 6 ped.
- 06.05. – dospievanie, hygiena a ochrana zdravia dospievajúcich, prevencia pohlavne prenosných nákaz a nežiaducej gravidity- ZŠ Selce, - 16 žiakov 9.roč.

Prevencia závislostí:

- 3 x beseda o škodlivosti psychoaktívnych látok po prednáške „Bezpečný návrat domov“ pre stredné školy:
 - 28.4. SŠ Kremnička (30+3),
 - 05.05. SPŠJM (30+1)
 - 16.06. SŠ Brezno (30+1)
- 14.05.2014 - ZŠ Selce, 7. a 8. ročník, 29 žiakov - beseda o škodlivosti fajčenia spojená s DVD projekciou a meraním CO v dychu (20 fajčiarov spomedzi detí)

Hygiena a prevencia nákazlivých ochorení

- 30.04. - 2 prednášky s besedami pre Špeciálnu ZŠ Ďumbierska ul. v BB na témy Hygiena a prevencia nákaz – špeciálne kožné parazity a prevencia, ošetrovanie pri zavšívavení 2 skupiny po 19 žiakov + 6 pedagogičiek

Iné + zdravý životný štýl kompletne

- Daň 28.05.2014 - Športová olympiáda materských škôl v Brezne - pracovníčka OPZ preskúmala 130 detí z 26 MŠ zo zdravotníckej prípravy - KPR a prvá pomoc pri úrazoch
- v rámci 3 blokov prednášok a besied pre žiakov SŠ – spolu 90 stredoškolských študentov a 5 pedagógov „Bezpečný návrat domov“ – ochrana zdravia, protiúrazové opatrenia, režim dňa, funkcie mozgu a ich narušenie v chorobe a exogénnymi toxickými vplyvmi, + 3 prednášky s ukázkami 1. pomoci (profesionálni záchranári ČK)
- v rámci vzdelávacích blokov pre SZŠ a ZŠ v Selciach s témou dospievanie - hygiena a ochrana zdravia dospievajúcich - spolu 54 žiakov

Úlohy 9.7.1 a 9.7.2 OPZ RÚVZ BB v roku 2014 nerealizuje. Okrajovo sme sa stomatohygiene venovali pri 3 prednáškach pre žiakov ZŠ a SZŠ v rámci vzdelávacích blokov prednášok a besied o ochrane zdravia detí a dospievajúcich školákov.

9.8 CINDI PROGRAM SR

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR, ÚVZ SR

Realizácia úlohy

Program CINDI sa mimo obdobia skriningov uplatňuje najmä prostredníctvom Poradni zdravia, formou vyhľadávania rizikových faktorov KV, niektorých metabolických a onkologických

chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známkov. Návštevníci Poradní zdravia sú vyšetrovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratívne.

V I. polroku 2014 navštívilo Poradňu zdravia OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici 249 klientov (57 mužov a 172 žien), z nich 108 (t.j. 43,4 %) klientov bolo vyšetrených prvý krát.

Na opakovanú kontrolu prišlo 121 klientov (49%). Medzi klientmi prevažujú ľudia so stredoškolským vzdelaním (47 %) a s vysokoškolským vzdelaním (38 %) a Po cieleňých intervenciách sa celkový cholesterol znížil u 25 % klientov, ktorí ho mali pri prvej návšteve vyšší ako je norma, u 14 % klientov došlo k zníženiu TG a u 58 % klientov sa upravil DOBRY cholesterol. Systolický TK u 20 % a diastolický TK u 27% klientov sa upravil po správnej intervencii.

Kvôli skvalitneniu poradenstva a zvýšeniu možností získavania dát z činností Poradní zdravia sa od januára 2010 aplikuje nová verzia Testu zdravé srdce, ktorá sa priebežne vylepšuje podľa pripomienok pracovníkov základných poradní zdravia z regiónov SR. Klientmi Poradne zdravia sú aj pracovníci určených profesií - respondenti dotazníkových prieskumov projektu „SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU U VYBRANÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA“, ktorým sa robí kompletne vyšetrenie. V I. polroku 2014 sme získali dáta od 75-tich takýchto klientov, ktorým sa poskytlo aj poradenstvo.

Poradenské služby sa poskytujú nielen na ambulancii Poradne zdravia, ale aj v rámci výjazdov základnej poradne zdravia. V I. polroku 2014 oddelenie PZ RÚVZ BB uskutočnilo 19 výjazdov uskutočnených v priestoroch, ktoré poskytovali štandardné podmienky pre vyšetrenia objednaných klientov nalačno, v rámci ktorých bolo vyšetrených 556 klientov.

Na realizácii cieľov programu CINDI sa podieľajú aj špecializované poradne, pracovníčky OPZ vedú Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity, Poradňu pre odvykanie od fajčenia, Poradňu pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku, Poradňu na znižovanie nadváhy a obezity.

Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity

Na oddelení PZ RÚVZ v Banskej Bystrici od roku 1995 pracuje Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA). Má 2 sekcie – individuálne poradenstvo a skupinové cvičenia.

Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v I. polroku 2014 špecializované poradenstvo 58 klientom - 27 mužom a 31 ženám (z toho 53 bolo prvový - šetrených - 25 mužov a 28 žien), ktorým sa okrem antropometrie a meraní tlaku urobilo 30 spirometrií a 89 ďalších špeciálnych vyšetrení a funkčných testov. Hodnotiace správy o výsledkoch vyšetrení a odporúčania aj e-mailom dostalo 19 klientov, 1 záujemca si vyžiadal obsiahlu telefonickú konzultáciu k svojim aktuálnym zdravotným problémom a poradenstvo o vhodnej pohybovej aktivite pri jeho ťažkostiach.

POPA mala v prvom polroku 3 výjazdy – na SPŠS J. Murgaša pre študentov, v Nemeckej - Zámostí pre seniorov, členov Jednoty dôchodcov a na branno-športovom dni Slovenskej pošty, kde sa popri službách základnej poradne zdravia poskytovalo aj špecializované poradenstvo.

Aj v I. polroku 2014 prebiehali pravidelné skupinové cvičenia seniorov, bližšie uvedené v časti 9.6.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bardejove**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRONÝCH CIEĽOV

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľom úlohy je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov. Úloha je medziodborová (odbor HŽP, HDM a OFŽP). Plnenie úlohy je plánované v novej vykurovacej sezóne v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Prešove. Úloha sa má plniť dotazníkovou metódou vo vybranej ZŠ v Raslaviciach.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR. RÚVZ so sídlom v Bardejove do plnenia tejto úlohy na rok 2014 nebol vybraný.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

RÚVZ so sídlom v Bardejove nie je riešiteľským pracoviskom.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev a odborné usmernenia ÚVZ SR. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

Ku dňu 30. 6. 2014 za okres Bardejov evidujeme 19 subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce. K 31. 12. 2013 sme v okrese Bardejov evidovali programom ASTR 121 zamestnancov z toho 20 žien, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík a to v prevádzkach 21 právnych subjektov. Počty týchto zamestnancov budú aktualizované k 31. 12. 2014.

V 1. polroku 2014 boli vydané 2 rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác:

- 1) KOMPLET MECCANICHA s. r. o., Duklianska 21, 085 01 Bardejov – strojárska výroba,
 - 2) VK BETÓN, s. r. o., Kpt. Nálepku 64, 085 01 Bardejov – betonáreň a triediareň,
- rozhodnutia boli vydané pre nové právne subjekty.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bolo vykonaných 7 previerok. Ďalej v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sledujeme výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Je možné konštatovať, že intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci sú vykonávané v súlade s legislatívou.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli v prvom polroku 2014 uložené sankcie.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri výkone ŠZD sme kontrolovali uplatňovanie nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri

práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 15 previerok poľnohospodárskych subjektov so zameraním hlavne na zisťovanie používania a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí, vypracovanie posudkov o riziku a schválenie prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie veľmi toxických a toxických látok a zmesí, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a dĺžku odbornej praxe, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov a pod..

V súvislosti s tým je možné konštatovať, že v poľnohospodárskych subjektoch sme nezistili používanie veľmi toxických látok a zmesí. Pokračuje trend z predchádzajúcich rokov a to, že na ochranu rastlín sa používajú prípravky klasifikované len ako toxické látky a zmesi, aj to len v ojedinelých prípadoch, pretože poľnohospodárske subjekty sa zamerali skôr na používanie menej škodlivých prípravkov, ktoré nie sú klasifikované ako toxické. V prevažnej miere sa uprednostňuje nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, čím sa nevytvárajú skladové zásoby, resp. si poľnohospodárske subjekty zabezpečujú ochranu rastlín dodávateľským spôsobom, ktorým im dodávateľské firmy poskytnú kompletne tieto služby. Boli získavané údaje o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí. Ďalej bolo sledované ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Previerkami neboli zistené žiadne závažné nedostatky, resp. porušenie právnych predpisov.

K 30. 6. 2014 na RÚVZ so sídlom v Bardejove bolo doručených 10 oznámení o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácii živočíšnych škodcov.

V prvom polroku 2014 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu a haváriu v okrese Bardejov súvisiacu s uvedenou problematikou.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Medzi pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity je v našom okrese zaradená práca s cytostatikami v onkologickej ambulancii NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie rizikových prác.

V súvislosti so znižovaním zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu bolo uplatňované nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

V prvom polroku 2014 v rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 11 previerok so zameraním na pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity, t. j. na práce, pri ktorých dochádza k expozícii zamestnancov prachu z rôznych druhov tvrdého dreva. Išlo prevažne o drevospracujúce prevádzky, respektíve stolárske dielne. Podobne ako aj v predchádzajúcich rokoch bolo zistené, že v drevospracujúcich resp. stolárskych prevádzkach sa opracovávajú alebo vyrábajú finálne výrobky z dubového a bukového dreva len sporadicky, t.j. nepravidelne na objednávky v obmedzených časových intervaloch.

V stolárskych dielňach na výrobu nábytku sa využíva v prevažnej miere drevotriekový materiál.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb boli RÚVZ so sídlom v Bardejove v prvom polroku 2014 vydané 2 rozhodnutia pre firmu RONAR s. r. o., Kmeťova 24, Košice na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb – odborná sanácia azbestu a zneškodnenie nebezpečného odpadu v bytovom dome na ul. Ťačevská č. 24 a na ul. Sázavského č. 7 – 12, blok I-2 v Bardejove, 1 rozhodnutie pre firmu PROSERVIS Strážske, s. r. o., Mierová 101, Strážske na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb – demontáž stúpačkových rozvodov bytových jadier v bytovom dome na ul. Moyzesova č. 571/1-6 v Bardejove a 1 rozhodnutie pre firmu Dušan Poperník, Gen. Svobodu 682/5, Svidník na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb - demontáž stúpačkových rozvodov bytových jadier v bytovom dome na ul. Sázavského č. 7-12, blok I-2 v Bardejove. Uvedené firmy predložili oznámenie o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest. Po oznámení o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest bola následne vykonaná kontrola – miestne zisťovanie, ktorá bola ukončená záznamom.

V rámci ŠZD sa zameriavame na vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov, na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Pri výkone ŠZD sme kontrolovali uplatňovanie vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

V našom okrese nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

Pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia postupujeme podľa odborného usmernenia MZ SR – HH SR číslo: HH SR – 4802/2002 – HŽPP/HU zo dňa 22.11.2002.

V prvom polroku 2014 sme šetrili dve podozrenia na chorobu z povolania z hľadiska DNJZ vo výrobnej prevádzke KOVO spol. s r. o., Čergovská 539, 086 41 Raslavice – kovovýroba a u firmy EDYMAX Europe s. r. o., kde sme vychádzali iba z podkladov firmy, nakoľko nebolo možné prešetriť podmienky práce, ktoré by mali vplyv na ochorenie z dôvodu vykonávania práce v zahraničí.

2.2. INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ:

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre

zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

V spolupráci so zamestnávateľmi a PZS sa realizujú aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci, usmerňovanie zlepšovania pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov. Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení. Osobitne sa vykonáva poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO).

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškolojú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V 1. polroku 2014 bolo posúdených 13 nových chránených pracovísk alebo dielní. Počet vydaných rozhodnutí podľa rokov:

- rok 2009 – 49
- rok 2010 – 88
- rok 2011 – 45
- rok 2012 – 26
- rok 2013 – 46
- 1. polrok 2014 – 13

V rámci ŠZD boli vykonávané kontroly zamerané prevažne na kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách, doplneného o údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Pri týchto kontrolách bolo zistené, že všetky pracoviská vyhovujú požiadavkám uvedeným v zákone č. 355/2007 Z. z., všeobecne záväzným predpisom vydaných na jeho vykonanie a iným všeobecne záväzným právnym predpisom, ktoré upravujú ochranu verejného zdravia. Neboli uložené žiadne nápravné opatrenia. Kontrolné listy informovanosti neboli použité na žiadnom pracovisku. Na pracoviskách sú zamestnávajúce osoby zdravotne spôsobilé.

V prvom polroku 2014 bolo RÚVZ so sídlom v Bardejove vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru 19 kontrol pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk, a to:

Vo veľkoobchode so svetidlami na ul. Priemyselná č. 2974 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – postihnutie pohybového aparátu) v profesii úradník v sklade. Činnosť je zameraná na evidenciu skladového hospodárstva, príjem a výdaj tovaru, vytváranie cenníkov a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2008/1534-3 zo dňa 23. 12. 2008.

V kancelárii na Radničnom námestí č. 15 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – poškodenie zraku) v profesii administratívny zamestnanec. Činnosť je zameraná na evidenciu došlej a odoslanej pošty a archiváciu spisov. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2009/1206-3 zo dňa 2. 11. 2009.

V kancelárii na ul. Duklianska č. 34 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž) v profesii administratívny pracovník. Činnosť je zameraná na spracovávanie cenových ponúk, objednávanie tovaru, vybavovanie korešpondencie. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2011/72-3 zo dňa 18. 1. 2011.

V trafike v Bardejovských Kúpeľoch č. 3511, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (ženy) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj tovaru a vedenie evidencie. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/278-3 zo dňa 14. 5. 2012.

V novinovom stánku na ul. Dlhý rad, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj tovaru a vedenie evidencie. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2010/415-3 zo dňa 7. 5. 2010.

V novinovom stánku na ul. Jiráskova v Bardejove, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (muž a žena – postihnutie pohybového aparátu) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj tovaru a vedenie evidencie. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2010/412-3 zo dňa 7. 5. 2010.

V novinovom stánku na ul. Ťačevská v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – onkologické ochorenie) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj tovaru a vedenie evidencie. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2010/411-3 zo dňa 7. 5. 2010.

V trafike na Námestí SNP č. 173/3 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – postihnutie pohybového aparátu) v profesii predavač. Činnosť je zameraná na predaj tovaru a vedenie evidencie. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2010/413-3 zo dňa 7. 5. 2010.

V kancelárii a sklade na ul. Priemyselná č. 3599 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž). Činnosť je zameraná na maloobchod s textilom. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2010/449-3 zo dňa 12. 5. 2010.

V miestnosti pre mechanika na ul. 29. augusta č. 4 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž - epileptik) v profesii pomocný mechanik. Činnosť je zameraná na renováciu tonerových a atramentových cartridgov, príjem a výdaj objednávok. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/37-3 zo dňa 16. 1. 2012.

V kancelárii na ul. Slovenská č. 1 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – postihnutie pohybového aparátu) v profesii administratívny zamestnanec. Činnosť je zameraná na telefonickú a elektronickú komunikáciu s klientmi, reklamné aktivity, monitorovanie trhu a činností konkurencie a pod.. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/453-3 zo dňa 10. 7. 2012.

V kancelárii na ul. Slovenská č. 5 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – porucha sluchu) v profesii administratívny pracovník. Činnosť je zameraná na sprostredkovanie predaja drahých kovov (investičného zlata) od produktového partnera klientovi so zdravotným postihnutím a s tým súvisiacich služieb vrátane zabezpečenia kvality a starostlivosti o týchto špecifických klientov. Ovláda posunkovú reč a používa kompenzačné pomôcky (mobilný telefón a infraport). Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/752-3 zo dňa 8. 11. 2012.

V kancelárii na ul. Hurbanova č. 20 v Bardejove, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (žena – ochorenie obličiek a astma) v profesii nižší všeobecný účtovník. Činnosť je zameraná na vedenie účtovníctva. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/114-3 zo dňa 22. 2. 2013.

Na vrátnici v obci Janovce č. 156, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – postihnutie pohybového aparátu) v profesii vrátnik. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2010/483-3 zo dňa 19. 5. 2010.

Na vrátnici v obci Kobyly č. 271, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – postihnutie pohybového aparátu) v profesii vrátnik. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2010/484-3 zo dňa 19. 5. 2010.

V kancelárii v obci Lenártov č. 37, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (žena a muž – postihnutie pohybového aparátu) v profesii pomocný administratívny pracovník a kultúrny referent. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2012/245-3 zo dňa 2. 5. 2012.

V kancelárii v obci Lukavica č. 63, kde pracuje 1 občan so zdravotným postihnutím (muž – postihnutie pohybového aparátu). Činnosť je zameraná na správu budovy kultúrneho domu. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2011/153-3 zo dňa 10. 3. 2011.

V miestnosti pre správcu a administratívneho pracovníka v obci Sveržov č. 29, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (muži) v profesii správca budovy a administratívny pracovník – referent. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2011/469-3 zo dňa 27. 6. 2011.

V knižnici a kancelárii v obci Zlaté č. 17, kde pracujú 2 občania so zdravotným postihnutím (muži – kardiovaskulárne ochorenie) v profesii knihovník, archivár, evidenčný zamestnanec a informátor v úrade a organizácii. Pracovná činnosť nie je zaradená do kategórie rizikových prác. Priestory boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Bardejove č. BJ/2013/204-3 zo dňa 17. 4. 2013.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha spočíva v sledovaní vývoja výživového stavu, v sledovaní spotreby potravín a vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí a v sledovaní biochemických ukazovateľov a socio – ekonomických podmienok. Pokračuje sa v monitorovaní výživového stavu u 80 klientov vybraných vekových skupín.

V sledovanom období bolo vyšetrených:

- 7 ľahko pracujúcich žien vo vekovej kategórii 19 – 34 rokov
- 20 ľahko pracujúcich žien vo vekovej kategórii 35 – 54 rokov
- 12 ľahko pracujúcich mužov vo vekovej kategórii 19 – 34 rokov
- 3 ľahko pracujúcich mužov vo vekovej kategórii 35 – 59 rokov

Monitoring sledovania výživového stavu vybraných vekových kategórií dospelaj populácie ľahko pracujúcich mužov a žien bude ukončený v mesiaci november a spracované údaje budú zaslané na oddelenie HV RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.2 MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

V rámci tejto úlohy bolo v sledovanom období odobratých a laboratórne analyzovaných na množstvo jodidu draselného a ferokyanidu draselného spolu 12 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli). Obsah KI a ferokyanidu draselného vo vyšetrovaných vzorkách bol v súlade s údajmi deklarovanými na obale odobratých vzoriek a vyhovoval požiadavkám Potravinového kódexu SR

3.8. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V súvislosti s touto úlohou bolo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru spolu odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov.

V januári boli odobraté 2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých (šampóny na vlasy) na laboratórne vyšetrenie konzervačných látok, vonných látok a mikrobiológiu boli odoslané na RÚVZ so sídlom v Bratislave. Výsledky laboratórnych vyšetrení vyhovelí.

V júni boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých (očné tiene, rúž na pery, lesk na pery) na vyšetrenie prítomnosti zakázaných látok – ťažké kovy olovo, kadmium, nikel boli odoslané na laboratórne vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledky laboratórnych vyšetrení nepotvrdili prítomnosť týchto zakázaných látok. Zároveň boli vykonané kontroly zamerané na povinné označovanie kozmetických výrobkov. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky v označovaní kozmetických výrobkov.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL.

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu, na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR a získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a Úrad verejného zdravotníctva SR.

Na regionálnej úrovni bolo plnenie projektu ukončené v roku 2013. Výsledky prieskumov, ktoré boli zamerané na monitoring stravovacích zvyklostí u detí a mládeže vo veku od troch do osemnásť rokov, sú využívané v rámci aktivít zameraných na zdravú výživu detí a mládeže. V tejto oblasti sa vykonávajú rôzne zdravotno-výchovné aktivity, najmä prednášky a poradenská činnosť v predškolských a školských zariadeniach v okrese Bardejov. V prvom polroku r. 2014 bolo spolu vykonaných 8 prednášok a 8 besied s predmetnou tematikou.

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestorom projektu je Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR a Úrad verejného zdravotníctva SR.

V prvom polroku 2014 nebola zo strany gestora zadaná požiadavka na realizáciu prieskumov v uvedenej oblasti v okrese Bardejov.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v predškolských a školských zariadeniach bolo pracovníkmi oddelenia v prvom polroku 2014 vykonaných 110 kontrol, zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestorom projektu je ÚVZ SR

Projekt „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ bol v zmysle metodického usmernenia gestora realizovaný formou dotazníkového prieskumu zamestnancami referátu hygieny detí a mládeže.

Do plnenia projektu boli v rámci okresu Bardejov vybrané dve materské školy, a to jedna mestská - MŠ Nám. arm. gen. L. Svobodu v Bardejove v počte 23 detí a jedna vidiecka - MŠ Fričkovce v počte 22 detí. Spolu sa projektu zúčastnilo 45 detí vo vekovej skupine od troch do šiestich rokov.

Získané údaje od respondentov boli vložené do vytvorenej počítačovej databázy, ktorá bola v stanovenom termíne zaslaná gestorovi.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR.

Za účelom dosiahnutia cieľov projektu sa plnia úlohy ÚVZ SR – HH SR. V prvom polroku v mesiaci apríl sa plnila mimoriadna úloha na základe listu ÚVZ SR – HH SR, ktorým bol stanovený rozsah a termín vykonania cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Pracovníci RÚVZ v spolupráci s vedením školy v každej vybratej škole vyplnili dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“ so zameraním na sledovanie využitia hodín telesnej výchovy v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín do týždňa, zaradovanie hodín telesnej výchovy do rozvrhu hodín, zaradovanie ranných rozcvičiek a telovýchovných chvíľok v triedach, iné možnosti telesnej a športovej výchovy organizovanej školou (krúžky a pod.), existencia zdravotnej TV na škole, vytvorenie podmienok na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej TV a integrovanej TV, iné formy pohybovej aktivity realizovaných pre žiakov školy a pod.

Výkon štátneho zdravotného dozoru v zmysle uvedeného prípisu a metodického usmernenia ÚVZ SR bol realizovaný v stanovenom termíne od 7. 4. 2014 do 22. 4. 2014 vo vybraných desiatich základných školách okresu, z toho v piatich mestských a v piatich vidieckych. Správa o vykonaní mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách bola v stanovenom termíne zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave.

V plnení úlohy sa bude pokračovať v druhom polroku 2014.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a proti pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2014, ktorý bol vypracovaný v súlade so zákonom MZ SR č. 355/2007 Z. z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou na rok 2014.

Vlastné očkovanie je zabezpečované praktickými lekármi pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov. Očkovacia schéma, ktorá je súčasťou očkovacieho kalendára bola zaslaná všetkým praktickým lekárom pre deti a dorast a dospelých nášho okresu. V našom okrese pracuje 18 praktických lekárov pre deti a dorast a 23 praktických lekárov pre dospelých.

Pravidelne vykonávanou kontrolou očkovania k 31.8. sledujeme zaočkovanosť našej populácie. Kontrola povinného očkovania detí a dospelých v okrese Bardejov bola naposledy vykonaná v roku 2013 podľa Usmernenia hlavného hygienika SR č. OE/5403/2013, RZ-13188/2013 z 24.6.2013 a bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Prešove. Vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast nebola v rámci povinného očkovania zaočkovanosť nižšia ako 98 %. Pri kontrole očkovania neboli zistené nedostatky v evidencii, dokumentácii a vo výkone očkovania. V našom okrese nie sú utečenecké tábory, preto ani problémy s tým súvisiace sa nás netýkali. Nemali sme hlásené žiadne nežiaduce postvakcinačné reakcie po očkovaní. Pri kontrole očkovania neboli zistené závažnejšie problémy, menšie problémy sa riešili priebežne, osobným kontaktom s lekármi, zasielaním upozornení rómskym spoluobčanom, aby sa dostavili na povinné očkovanie.

Odmietnutie povinného očkovania sme zaznamenali v 7 prípadoch. Ide o odmietnutie základného očkovania v troch prípadoch, v jednom prípade 3. dávkou hexa vakcínou, v dvoch prípadoch preočkovanie v 6. roku života a v jednom prípade v 11. roku života.

Pri kontrole očkovania bola na jednotlivých ambulanciách všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast vykonaná kontrola so zameraním na dodržiavanie chladového reťazca. Kontrolou bolo zistené, že vo všetkých (18) ambulanciách sú k dispozícii samostatné chladničky na uchovávanie vakcín, taktiež je pravidelne vykonávaná kontrola chladového reťazca chladničkovými teplomerami a sú zaznamenávané údaje o dosiahnutej teplote.

Počas Európskeho imunizačného týždňa (EIW), ktorý sa konal v dňoch od 22.4. do 24.4. 2014 boli pracovníkmi Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove vykonané nasledovné aktivity:

1. V regionálnej tlači, v Bardejovských novostiach, bol uverejnený článok na tému Európsky imunizačný týždeň, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre informovanie verejnosti o očkovaní.
2. V priebehu celého týždňa boli na teletextových stránkach našej regionálnej bardejovskej televízie (BTV) uverejňované informácie o význame EIW s uvedením telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácií o očkovaní.
3. Všetkým praktickým lekárom pre deti, dorast a dospelých v okrese Bardejov (40) bola zaslaná informácia o význame EIW. Súčasne bol všetkým uvedeným lekárom zaslaný leták „Európsky imunizačný týždeň“, ktorý bol vyvesený vo všetkých čakárňach pre pacientov ako informácia pre rodičov očkovaných detí a ostatných pacientov.
4. Vo vestibule budovy RÚVZ so sídlom v Bardejove boli na nástenke uverejnené informácie o tejto aktivite pre informovanie verejnosti so základnými informáciami

- o očkovaní – povinné očkovanie, očkovanie pred cestou do zahraničia a pod..
5. Na webovej stránke nášho RÚVZ so sídlom v Bardejove bol uverejnený článok na tému „Európsky imunizačný týždeň“, s uvedením adresy a telefonického kontaktu na oddelenie epidemiológie pre poskytovanie informácii verejnosti o očkovaní.
 6. V školských a predškolských zariadeniach okresu boli rozdistribuované letáky s témou očkovania.
 7. V rámci poradenstva v oblasti očkovania boli v tomto týždni poskytované informácie pre laickú verejnosť (9) a zdravotníckych pracovníkov (5) najčastejšie o očkovaní pred cestou do zahraničia a očkovaní zdravotníckych pracovníkov proti VHB a posune očkovania z dôvodu KI.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľom je znižovať chorobnosť, úmrtnosť a následky po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnuť zlepšenia kvality života, skvalitniť surveillance prenosných ochorení a zvýšiť edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Čo sa týka hlásenia prenosných ochorení, spolupráca s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku je veľmi dobrá. Informovanosť a zvyšovanie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečovaná aj cestou programu EPIS, ktorý sprostredkováva širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Vzdelávanie verejnosti zabezpečujeme aj vydávaním článkov v mestskej tlači (3 články v týždenníku Bardejovské novosti – Európsky imunizačný týždeň; Aktuálna epidemiologická situácia vo výskyte ARO a chrípky, Deň hygieny rúk), priamy vstup do RTVS o spolupráci s rómskymi asistentmi, zverejňovaním aktuálnej epidemiologickej situácie na web stránke nášho úradu (6x). Lekárom prvého kontaktu zasielame mesačne aktuálne informácie o epidemiologickej situácii v našom okrese spolu aj s novinkami v očkovaní a výskyte ochorení preventabilných očkovaním.

Taktiež zdravotnícka verejnosť a laická verejnosť má prístup k aktuálnym informáciám, ktoré sú uverejňované na web stránke nášho RÚVZ (mesačná aktuálna epidemiologická situácia v okrese Bardejov, iné dôležité informácie). Pri oddelení epidemiológie pracuje poradňa očkovania, ktorá za 1. polrok poskytla informácie 15 klientom poradne, zväčša telefonicky, prípadne mailom.

Analýza prenosných ochorení za 1. polrok 2014, porovnanie výskytu prenosných ochorení s rokom 2013, a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy:

Pri sledovaní zdravotného stavu obyvateľstva vidíme rozdiely v chorobnosti v porovnaní s minoritnou skupinou rómskeho obyvateľstva. V okrese žije cca 10 % Rómov v 24 osadách. Nízky hygienický štandard bývania, často bez zásobovania rómskeho obyvateľstva nezávadnou pitnou vodou, obydlia so suchým záchodom, vysoká, takmer 100% nezamestnanosť, výrazne vplývajú nielen na šírenie prenosných ochorení, ale celkovo na zdravotný stav, pričom priemerná dĺžka života Rómov v okrese je kratšia o 8 – 10 rokov. V súvislosti s tým zaznamenávame pravidelne výskyt vírusovej hepatitídy typu „A“ (VHA). Cyklicky výskyt VHA je každých 4 – 5 rokov v našom okrese, čo potvrdzuje aj 20 ročné sledovanie. V roku 2005 ochorelo 31 osôb, v roku 2008 sme zaznamenali až 104 prípadov ochorenia. V roku 2009 nastal pokles ochorení na 57 prípadov, čo svedčí o spomínanej cykličnosti výskytu tohto ochorenia. Od roku 2013 (v decembri) sme zaznamenali prvé prípady ochorenia, čo potvrdzuje už spomínanú cykličnosť tohto ochorenia.

Počet iných prenosných ochorení je každý rok približne rovnaký, s malým výkyvom chorobnosti na črevné ochorenia, zvlášť salmonelózy a kampylobakteriázy.

Stabilne dobrá situácia je u chorôb preventabilných očkovaním a to u morbíl, ktorú sme nezaznamenali od roku 1997 a rubeoly od roku 1996. Čo sa týka ochorenia na pertussis, v 1. polroku sa vyskytli 4 prípady a ochorenia na parotitídu 39 prípadov.

Exotické, resp. importované ochorenia sme nezaznamenali ani v tomto roku.

Čo sa týka výskytu salmonelóz, od roku 2003 evidujeme výrazný pokles ochorení. V 1. polroku bolo zaznamenaných 34 ochorení, čo je porovnateľné s 1. polrokom 2013 (26). Vo výskyte salmonelóz sme nezaznamenali žiadnu explozívnu epidémiu, okrem 3 malých rodinných epidémií (7 ochorení), kde faktorom prenosu boli najčastejšie domáce vajcia a kontakt s domácimi korytnačkami. Najčastejším pôvodcom nákazy zostáva naďalej *Salmonella enteritidis* (20), *S. typhimurium* (3), *S. reno* (1), *S. infantis* (3), *S. agona* (1), *S. heidelberg* (1), *S. otmarschen* (1), *S. montevideo* (2), *S. java* (1), *S. enterica* (1).

Za posledné roky zaznamenávame nárast vo výskyte alimentárnych ochorení vyvolaných kampylobakteriami, počet ochorení za 1. polrok 2014 bol 65, čo znamená mierny nárast oproti 1. polroku 2013 (61). Najčastejším faktorom prenosu sú nedostatky pri príprave a manipulácii so surovým mäsom (kuracie, bravčové), o čom svedčí i sporadický výskyt tohto ochorenia, zväčša u ľudí, ktorí pripravovali stravu (opekačky, domácnosť). Zaznamenané boli 3 rodinné epidémie (2x po 2 prípady, 1x po 3 prípady), v jednej rodinnej epidémii bola ako faktor prenosu udávaná konzumácia ovčieho syra, u ostatných nebol faktor prenosu zistený. Ochorenia vyvolala 59x *Campylobacter jejuni* a 6x *Campylobacter coli*.

Podobná situácia bola aj u dyzentérie, kde posledným vyšším výskytom bol rok 2000/68 prípadov, v 1. polroku 2014 sme zaznamenali 3 prípady, čo je mierny pokles oproti minulému roku (6). Všetky ochorenia sa vyskytovali v rodinách s nízkym hygienickým štandardom, ochorenia vyvolala 2x *S. flexneri* a 1x *S. Sonnei*. Počet črevných ochorení vyvolaných inými mikroorganizmami (*E. coli* enteropatogénne) sa výrazne znížil za posledné roky. V 1. polroku 2014 bolo evidovaných 15 ochorení, vyvolaných rôznymi sérotypmi, čo je porovnateľné s 1. polrokom 2013.

Epidemický výskyt vírusovej hepatitídy typu A sa naposledy vyskytol na prelome rokov 2008 a 2009 s počtom ochorení 161. V roku 2010 a 2011 sa nevyskytol ani jeden prípad, v roku 2012 dva prípady a v roku 2013 začal epidemický výskyt ochorení na VHA (48), pokračuje aj v 1. polroku 2014 s počtom 26.

Akútna VHB sa vyskytuje už niekoľko rokov len vzácné. V roku 2006 bol potvrdený len jeden prípad ochorenia, odvtedy neevidujeme žiadne akútne ochorenie. Je to výsledok zavedenia pravidelného povinného očkovania detí.

Z hepatitíd zaznamenávame len výskyt chronického nosičstva VHC a HBsAg pri VHB. V roku 2009 sme zaznamenali 10 prípadov chronického nosičstva VHC, v roku 2010/4, v roku 2011/2, v roku 2012/9 prípadov nosičstva, v roku 2013/3 a v 1. polroku 2014 to boli taktiež 3 prípady chronického nosičstva HCV.

Od roku 2002 evidujeme nárast prípadov nosičstva HBsAg. Za rok 2008 a v roku 2009 sme zaevidovali 14 prípadov nových nosičov HBsAg, v roku 2010 pribudlo ďalších 13 nových prípadov, v roku 2011 stúpol počet nových prípadov nosičstva na 18, v roku 2012 to bolo 10 prípadov, v roku 2013 – 14 prípadov a v 1. polroku 2014 bolo evidovaných 12 prípadov nových nosičstiev. Takmer vo všetkých prípadoch išlo o bezpríznakové nosičstvo zistené v rámci preventívnej prehliadky, alebo ako súčasť vyšetrení v rámci predoperačného vyšetrenia.

Počet ochorení na varičelu kolíše po poklese v roku 2009. V roku 2006 bolo hlásených 336 ochorení, v roku 2007/302, v roku 2008/192, v roku 2009/125, ale v roku 2010 sme zaznamenali nárast prípadov ochorenia na 380. V roku 2011 bolo zaznamenaných už len 104 prípadov ochorenia, v roku 2012 to bolo 270 prípadov, v roku 2013 – 317 prípadov. Ochorenia prebiehali bez komplikácií a vyskytovali sa prevažne u detí predškolského a školského veku. V 1. polroku 2014 bolo zaznamenaných 168 ochorení na varičelu.

V roku 2007 sme zaznamenali 3 prípady ochorenia na meningokokovú meningitídu, v roku 2010 sme mali len 1 prípad meningokokovej meningitídy u 15 ročného chlapca, vyvolanú *Neisseria meningitidis* typu B. V roku 2011 sme tiež zaznamenali len 1 prípad meningokokovej meningitídy u 2,5 ročného rómskeho chlapca, vyvolanú *Neisseria meningitidis* typu B (6 rodinných kontaktov - ZZD). V roku 2012, 2013 a v 1. polroku 2014 sme nezaznamenali ani jedno ochorenie.

Posledný výskyt kliešťovej encefalitídy sme zaznamenali v roku 2008 u 75 – ročného dôchodcu, ktorý udával prisatie kliešťá. Odvtedy sme nezaznamenali žiadny prípad, až v 1. polroku 2014 u 50 – ročného muža, ktorý udával konzumáciu ovčieho syra, prisatie kliešťá neudával.

Čo sa týka Lymeskej boreliózy, zaznamenávame výkyvy v počte ochorení. V roku 2007 bolo hlásených 32 ochorení, v roku 2008 a 2009 bolo hlásených len po 5 prípadoch ochorení, ale už v roku 2010 bolo zaznamenaných 31 prípadov ochorenia, v roku 2011/21, v roku 2012/43, v roku 2013/44 ochorení a v 1. polroku 2014 sme zaznamenali len 7 prípadov ochorenia. Väčšina chorých uvádza akvizíciu kliešťá.

V 1. polroku 2014 nemáme evidovaný nový prípad nosičstva HIV a ani ochorenie na AIDS. Čo sa týka analýz prenosných ochorení, tie vykonávame 1 x mesačne, štvrťročne, polročne a ročne v písomnej forme.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom EPIS-u je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení a začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do sietí EÚ. Využívame možnosti, ktoré EPIS poskytuje - vkladanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, vkladanie prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne a systém rýchleho varovania (v zmysle „Štandardných postupov pre manažment prípadov infekčných ochorení“). Za 1. polrok 2014 sme spracovali a do epidemiologického informačného systému prenosných ochorení vložili 510 otvorených prípadov a 131 uzatvorených prípadov, čo tvorí spolu 641 nových prípadov a zadali sme 31 hlásení do SRV. Za uvedené obdobie sme spracovali 209 ohnisk nákaz (salmonelóz, dyzentérií, kampylobakteriéz, VHA, VHC, nosičov HBsAg, Lymeských boreliéz, toxoplazmóz, toxokaróz, kliešťovej encefalitídy).

Za uvedené obdobie sme nariadili opatrenia formou rozhodnutí v 257 prípadoch ako LD a ZZD – vyradenie potravinárov, pri výskyte salmonelóz, kampylobakteriéz, VHA.

Prístup do EPIS-u je umožnený 3 pracovníckam oddelenia epidemiológie, ktoré vstupujú do systému cez vstupné heslo, ktoré má každá pracovníčka oddelenia, a ktoré sa mení každý polrok.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom sledovania NN je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Pravidelným vykonávaním kontrol zameraných na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky v zdravotníckych zariadeniach sa môže znížiť výskyt NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe zistených výsledkov a analýz hlásených NN. Sleduje sa aj mikrobiálna rezistencia na ATB a biocídy a endemické osídľovanie nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za 1. polrok 2014:

Počet hlásených NN z oddelení NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov je približne každý rok rovnaký, čo považujeme za snahu nemocnice riešiť túto problematiku.

Za rok 2012 bolo hlásených 147 NN, za rok 2013 bolo hlásených 139 NN. Za 1 polrok 2014 bolo hlásených 83 (77 – 1. polrok 2013) NN. Najviac NN bolo hlásených z LDCH (60). Nemocničné nákazy najčastejšie postihovali urologický systém, kožu a sliznice a respiračný systém. Najčastejším etiologickým agensom vyvolávajúcim NN bol *Klebsiella pneumoniae* ESBL, *St. aureus* methicilin R, *E.coli* ESBL, *Proteus vulgaris* ESBL.

Porovnanie výskytu NN podľa oddelení za posledné 4 roky: vid' tbl'.

Tab. IV.8.2				
Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v okrese Bardejov				
	rok 2011	rok 2012	1. polrok 2013	1. polrok 2014
Chirurgické	1	1	0	1
Detské	5	3	0	0
Interné	4	0	1	0
Neurologické	1	0	0	0
Novorodenecké	0	2	0	0
OAIM	29	43	17	16
GeriatRIA	8	9	0	0
FRO	4	5	0	1
Gynekologické	1	6	0	5
LDCH	71	78	59	60
Psychiatrické	0	0	0	0
Spolu	124	147	77	83

Za 1. polrok 2014 bolo vykonaných 76 previerok v zdravotníckych zariadeniach, v rámci ktorých bolo preverené dodržiavanie HER oddelenia a boli odobraté nasledovné vzorky: 33 vzoriek sterilného materiálu, 87 sterov z prostredia a skontrolovaná bola účinnosť 13 horúcovzdušných sterilizátorov a autoklávov (42 bioindikátorov).

Dňa 5.5.2014 sa uskutočnil 6. ročník kampane „*Umývaj si ruky – zachrániš život*“, ktorý je súčasťou programu WHO. Hlavným cieľom kampane je poukázať, že správna hygiena rúk je najúčinnější spôsob prevencie nozokomiálnych nákaz a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

Tento rok bola kampaň venovaná hygiene rúk ako ochrane pacienta pred rezistentnými mikroorganizmami. Do tejto kampane sa zapojila NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov, ktorá sa zaregistrovala do siete nemocníc WHO. Oddelenie laboratórnej medicíny, pracovisko klinickej mikrobiológie v čase od 24.3. – 28.3.2014 spracovalo 185 hemokultúr.

Výsledky z prieskumu boli zaznamenané v dotazníku a zaslané na uvedenú adresu.

V rámci tejto kampane pracovníci oddelenia epidemiológie, RÚVZ so sídlom v Bardejove realizovali aktivity zamerané na hygienu a dezinfekciu rúk formou plagátov a letákov pre zdravotníckych pracovníkov (5 momentov hygieny rúk, 5 momentov v hygiene rúk zameraných na starostlivosť o pacienta s močovým katétrom), formou informácie v regionálnej tlači a informácie na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove.

Vyhodnotenie aktivít bolo zaslané dotazníkom na RÚVZ so sídlom v Trenčíne, ktorý kampaň vyhodnocuje.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické

situácie (hrozby a naliehavé situácie), skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb.

Pripravenosť obyvateľov okresu Bardejov na pandémiu chrípky sme realizovali poskytovaním aktuálnej epidemiologickej informácie o výskyte chrípky a ARO (12x) na teletexte Bardejovskej televízie, na web stránke RÚVZ so sídlom v Bardejove.

Bol aktualizovaný aj Plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese Bardejov, Havarijný plán RÚVZ so sídlom v Bardejove pre prípad výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie a plán pre zabezpečenie dostatočného množstva dezinfekčných prípravkov a ochranných pracovných pomôcok v prípade výskytu pandémie chrípky, prípadne iných mimoriadnych epidemiologických situácií.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľom je monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vzorky vôd sa odoberajú v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Organizačné zabezpečenie a príprava harmonogramu na odber odpadovej vody na zachytenie poliovírusu (podľa harmonogramu RÚVZ Košice) bol realizovaný v stanovenom termíne oddelením HZP.

V 1. polroku 2014 bol odber odpadovej vody vykonaný 3 x na jednom odbernom mieste – kanalizačný zberač ČOV Bardejov. Všetky výsledky odpadových vôd na prítomnosť poliovírusov boli negatívne.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľom je zvýšiť úroveň informovanosti a zmenu postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie podpory zdravia spolu s oddelením epidemiológie vykonáva v priebehu roka prednášky žiakom základných a stredných škôl. Za 1. polrok 2014 boli zorganizované 2 prednášky a 2 x bol realizovaný projekt „Hrou proti AIDS“.

Tento projekt bol realizovaný:

- ZŠ Kurima – 2x prednáška – počet žiakov 51
- ZŠ Kurima – 2x projekt „Hrou proti AIDS“ – počet žiakov 51

Spolu sa tohto projektu zúčastnilo 102 žiakov.

Taktiež pri RÚVZ so sídlom v Bardejove pracuje „poradňa AIDS“, ktorá zabezpečuje anonymné, bezplatné vyšetrenie vzoriek krvi a poradenstvo (9 telefonických konzultácií, 1 konzultácia e-mailom). V našom okrese nemáme evidovaný nový prípad nosičstva HIV ani ochorenie na AIDS. Na webovej stránke nášho úradu sú pravidelne uverejňované aktuálne informácie o HIV/AIDS a aktuálnych počtoch ochorení v SR. Taktiež pracovníci oddelenia epidemiológie a podpory zdravia sú k dispozícii poskytovať poradenstvo a konzultácie k tejto téme priamo na pracovisku úradu, alebo prostredníctvom telefonických konzultácií. Telefónne čísla na konzultáciu a výzva na poskytnutie poradenstva bola uverejnená už v spomínanom príspevku uverejnenom v tlači.

Všetky informačné letáky o HIV/AIDS sú pripravované RÚVZ so sídlom v Bardejove.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Od 1.1.2012 pracuje pri oddelení epidemiológie poradňa očkovania, kde sú poskytované informácie o očkovaní. Tieto informácie sa v poradni očkovania poskytujú priamo pri osobnej návšteve, telefonicky, prípadne písomne. V rámci poradenstva boli poskytované informácie pre laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov. Za 1 polrok 2014 sme poskytli v poradni informácie 19 klientom a 3 informáciu písomne.

Odmietnutie povinného očkovania sme zaznamenali v 7 prípadoch. Ide o odmietnutie základného očkovania v troch prípadoch, v jednom prípade 3. dávkou hexa vakcínou, v dvoch prípadoch preočkovanie v 6. roku života a v jednom prípade v 11. roku života.

6.9. IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šírenia prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí.

Postoj rodičov k očkovaní svojich detí ovplyvňujú hlavne správy v médiách a na internete. Rodičia, ktorí odmietajú dať dieťa zaočkovať to zdôvodňujú tým, že očkovacia látka obsahuje nebezpečné látky, vakcíny nie sú prírodné, očkovanie nie je potrebné, keďže ochorenia sa nevyskytujú a hlavne že v ostatných krajinách nie je očkovanie povinné.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Nadalej pokračujeme v realizácii aktivít zameraných na plnenie cieľov a aktivít vedúcich k zlepšeniu súčasného stavu v jednotlivých oblastiach vymedzených v aktualizácii NPPZ. Presadzujeme uplatňovanie zásad zdravého spôsobu života, preventívnych opatrení smerujúcich k znižovaniu výskytu závažných a najčastejšie sa vyskytujúcich ochorení obyvateľstva. Aktualizovaný NPPZ je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Ovplyvňujeme determinanty zdravia, zvyšovaním informovanosti obyvateľov s cieľom ochrany, zachovania alebo vrátenia zdravia edukáciou prostredníctvom besied, prednášok, individuálnym poradenstvom zdravého životného štýlu a ďalšími zdravotno-výchovnými aktivitami. Vykonali sme prednášky pre MŠ, ZŠ a SŠ a verejnosť. Prednášok sa zúčastnilo 3203 žiakov na témy: škodlivosť fajčenia 11 prednášok, drogy 11 prednášok, alkohol 13 prednášok, prvá pomoc 20 prednášok, stomatohygiena 10 prednášok, základné hygienické návyky 2 prednášky, AIDS 2 prednášky, panelové súťaže - AIDS workshop 2, chrbtica školáka 5 prednášok, mozog 2 prednášky, poruchy príjmu potravy 3 prednášky, zdravá výživa 4 prednášky, sex a zdravie 2 prednášky, dospievanie 9 prednášok, riziká pohlavného života 9 prednášok, ďalej prednášky na témy- pohyb a správne dýchanie 2 x, výživa v staršom veku 3x, výživa ako možná prevencia niektorých nádorových ochorení 2x, výživa pri osteoporóze 2x, inkontinencia - cvičenie ako prevencia inkontinencie 2x , prídavné látky v potravinách a ich riziko pre zdravie 2x, ako správne pripravovať a uchovávať potraviny, aby zachovali výživnú a zdravotnú bezpečnosť 2x. Prednášok sa zúčastnilo 289 ľudí z verejnosti. Celkom sme odprednášali 122 prednášok. Pri prednáškach sme použili zdravotno-výchovné videofilm , ktoré boli premietnuté 19 krát a to v rámci prednášky stomatohygiena, základné hygienické návyky a škodlivosť fajčenia. Zdravotno-výchovný materiál, letáky, ktoré sme počas roka vytvorili k besedám /3/.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SR A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Dotazníkového prieskumu zdravotného uvedomenia v roku 2013 sa z nášho okresu zúčastnilo 104 osôb, ktoré boli vybrané podľa určených jednotlivých vekových kategórií z miest a vidieka. Za celé Slovensko výskumnú vzorku tvorilo celkom 3679 respondentov (1840 mužov a 1839 žien) od 15 do 95 rokov. Muži z celého súboru mali v priemere 44,7 rokov, ženy 45,4 rokov. Celý súbor bol rozdelený na 3 vekové skupiny. Najpočetnejšiu vekovú skupinu tvorili respondenti vo veku 25 – 64 rokov (38,4 %), následne veková skupina menej ako 25 rokov (30,9 %) a veková skupina nad 65 rokov (30,7 %). Zastúpenie mužov a žien bolo približne rovnaké.

Z vyhodnotenia vyplynulo viacero záverov. Jeden z nich bol pokračovať v zdravotnej výchove obyvateľstva v Slovenskej republike. Komplexná záverečná správa bola uverejnená v Informačnom bulletinu HH č. 3/ 2014.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Sledujeme výskyt obezity klientov poradne zdravia formou poradenstva, vhodným životným štýlom sa snažíme u klientov upraviť nadváhu resp. obezitu , čím sa naplňa sekundárny cieľ NPPO a to: zníženie počtu nových prípadov ochorenia súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, ako aj zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových

faktorov týchto ochorení. Pokračujeme v zlepšení zdravotného uvedomenia celej populácie. Aktivity sú zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia detí, mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a postproduktívnom veku. V rámci plnenia kapitoly výživy zdôrazňujeme uskutočniť zmeny výberu v rámci zloženia biologickej hodnoty stravy v zmysle zásad zdravej výživy. V mesiaci máj sme uskutočnili pre verejnosť a seniorov, v priestoroch Seniorského centra na Toplianskej ulici v Bardejove, prednášky o výžive spojené s besedou a vysvetlením významu pohybovej aktivity pre zdravie človeka. Súčasne prebiehala inštruktáž s názorným cvičením pre záujemcov. Celkom sme vykonali 14 prednášok o zdravej výžive a životnom štýle spojené s cvičením. Cieľom bolo upozorniť na rastúci počet chronických ochorení spôsobených zlou výživou a nedostatkom pohybu. Vedeť poradňu pohybovej aktivity, ktorú navštevujú ženy v produktívnom a postproduktívnom veku. Cvičenia sa konajú 2 x týždenne v 2 skupinách a uskutočnili sa 98 krát. Boli vykonané prednášky pre mamičky v rámci Klubu matiek na témy zdravý životný štýl v tehotenstve, výživa dieťaťa /8/.

9.2.1 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV „QWIT AND WIN” – „PRESTAŇ A VYHRAJ“

Súťaž sa tohto roku sa neuskutočnila

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012-2014

Systematická kontrola fajčenia na základných, stredných školách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach spoločného stravovania a na ďalších pracoviskách vykonávajú jednotlivé oddelenia v rámci ŠZD. Celkom bolo vykonaných 657 kontrol. Poradenstvo na odvykanie od fajčenia je poskytované prostredníctvom poradne na odvykanie od fajčenia. Vykonalo sa len individuálne jednorázovo pre fajčiarov počas výjazdov s použitím smokerlyzeru. V súvislosti so Svetovým dňom bez tabaku sme vykonávali prednášky o škodlivosti fajčenia pre žiakov stredných a základných škôl. Celkom bolo vykonaných 11 prednášok a besied o škodlivosti fajčenia a bol premietnutý film „Kým stúpa dym“.

9.4. NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009-2015

Projekt tento rok sa neplnil.

Na RÚVZ boli požiadavky zo základných škôl na vykonanie prednášok pre deti znevýhodnených komunit. Celkovo sme vykonali 9 prednášok pre 313 detí na témy: Starostlivosť o zdravie 2x, Sex a zdravie 2x, Dospievanie 2x, Chrbtica a správne držanie tela 1x, Riziká pohlavného života 2x.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM

Aktivity v rámci tohto akčného plánu sú zamerané na zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov. V časovom období od marca do júna 2014 sme spolupracovali aj s príslušníkom policajného zboru a vykonali sme spoločné besedy pre študentov stredných škôl v rámci projektu „Bezpečný návrat domov“. Študentov stredných škôl sme informovali o škodlivosti drog a alkoholu, o rizikách a následkoch požitia drog a alkoholu pri vedení motorového

vozidla. Celkovo sme vykonali 13 besied pre 365 študentov stredných škôl. Pripravujeme sa zapojiť do kampane „Deň zodpovednosti“, ktorá sa uskutoční na začiatku druhého polroka 2014.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Prostredníctvom výchovno-vzdelávacích aktivít, realizujeme priebežne počas celého roka, aktivity na zlepšovanie úrovne zdravotného uvedomenia seniorov.

Vykonali sme edukačné aktivity motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia. Uskutočnili sme pre seniorov v priestoroch Senior centra v Bardejove a v spolupráci so Slovenskou jednotou dôchodcov na Obecnom úrade v Sveržove prednášky spojené s besedou o význame pohybovej aktivity, zdravej výživy ako prevencie civilizačných ochorení človeka. Súčasne prebiehala inštruktáž s cvičením. Celkom sme vykonali 15 stretnutí s prednáškami a cvičením. Cieľom bolo upozorniť na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu najčastejšie aj v kombinácii s nezdravou výživou.

V priebehu prvého polroka v rámci kampane „Týždeň mozgu“ sme uskutočnili 2 besedy s prezentáciou o mozgu, potrebe tréningu mozgu a o prevencii pred Alzheimerovou chorobou. Aktivity boli zamerané na tréning mozgu. Do týchto aktivít sa zapojilo 52 seniorov a ľudí v produktívnom veku. Uverejnili sme článok na web stránku RÚVZ Bardejov. Po skončení Týždňa mozgu sme odoslali Alzheimerovej spoločnosti vyplnený dotazník o priebehu aktivít a fotodokumentáciu z vykonaných akcií. V rámci svetového dňa pohybu sme uskutočnili turistickú vychádzku so seniorkami, kde sme trénovali postreh spojený s pohybovou aktivitou. Dva krát týždenne na RÚVZ vykonávame poradenstvo na optimalizáciu pohybovej aktivity, ktoré navštevujú seniory. Zameriavame sa na posilňovanie svalstva a správne vykonávanie cvikov pri pohybovej aktivite. Celkom bolo 98 stretnutí.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Aby sa dosiahol cieľ Národného programu starostlivosti o deti a dorast treba zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie. V nadväznosti na reálne úlohy obsiahnuté v dokumente RÚVZ v SR sa venujú edukačným aktivitám prednostne v prostredí škôl a Materských centier. Matky ovplyvňujú životný štýl celej rodiny. Vzdelaná matka ďalej vzdeláva celú svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vedíme Klub matiek pre tehotné a dojčiace mamičky. Klub matiek navštívili mamičky 15- krát kde boli oboznamované s priebehom pôrodu, s dojčením, zdravou výživou, prvou pomocou a so starostlivosťou o novorodenca. Zároveň mamičky informujeme o problémoch pri dojčení, o prvých vhodných príkrmoch pre dojčatá, o pohybovej aktivite a o stomatohygiene. Na každom stretnutí sme s nimi cvičili a učili sa dychové cvičenia. Vykonali sme spolu 105 prednášok pre MŠ, ZŠ a SŠ ktorých sa zúčastnilo 3215 žiakov na rôzne témy. Pri niektorých prednáškach sme použili aj zdravotno-výchovné videofilmy, ktoré boli premietnuté v rámci prednášky stomatohygiene, základné hygienické návyky a škodlivosť fajčenia.

9.7.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU-STOMATOHYGIENA

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie orálneho zdravia sú 3 – 6 ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. V materských školách formou hry sme zdôrazňovali potrebu správnej techniky denného umývania zubov, ale aj pravidelných preventívnych prehliadok u zubného lekára. Využívali sme vytlačené obrázky rôznych potravín – zdravých a nezdravých jedál, ktoré vplyvajú na kazivosť zubov detí. Máme veľký model zubov a zubnej kefky a deti si názorne na modeli skúšali čistenie zubov. Vykonal sme 10 prednášok pre 282 žiakov MŠ a ZŠ a bol premietnutý zdravotno-výchovný film s témou stomatohygiena.

9.8. CINDY PROGRAM SR

Identifikujeme individuálne riziko a poskytujeme poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a pod. Program má za cieľ znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom. Systematicky pravidelne monitorujeme zdravotný stav a vyhľadávame relatívne zdravé osoby v riziku a chorých nepodchytených v kuratíve.

V poradni zdravia sme vyšetrili pomocou prístroja Reflotron spolu 108 klientov.

Vykonal sme 8 výjazdov poradne zdravia do terénu : V. ZŠ Bardejov 2x, Hotelová akadémia 2x, MŠ Gorkého 2x, SPŠ Bardejov a MŠ Komenského Bardejov. Niektoré výjazdy pre verejnosť sa uskutočnili v súvislosti s významnými svetovými dňami /svetový deň zdravia, svetový deň bez tabaku, svetový deň pohybu/. Vyšetrovali sme biochemické parametre, merali sme tlak krvi a množstvo podkožného tuku. Fajčiarom /7/ sme vykonali merania % COHb v krvi pomocou prístroja Smokerlyzer a vykonali sme krátke **poradenstvo na odvykanie od fajčenia** s poskytnutím zdravotno-výchovného materiálu. U 26 klientov sme vykonali vyšetrenie pomocou spirometra. Klientom /74/, ktorí mali zvýšené biochemické parametre, sme poskytli poradenstvo **na zlepšenie životného štýlu** a poskytli sme im vhodný zdravotno -výchovný materiál. Taktiež individuálne sme navrhli zmeny v stravovaní a odporučili zvýšenú pohybovú aktivitu klientom s nadváhou a obezitou /64/.

U 38 klientov, ktorým sa zistil zvýšený tlak krvi sme poskytli **poradenstvo ako znížiť krvný tlak bez medikamentov**. V **poradni zdravej výživy** sme poskytli poradenstvo 75 klientom, ktorým sme zhodnotili stravovacie zvyklosti podľa vyplnených jedálničkov a porovnávali nutričné a energetické hodnoty s odporúčanými výživovými dávkami. V poradni AIDS sme poskytli telefonicky poradenstvo 4 klientom. Vedíme **poradňu pohybovej aktivity**, ktorú navštevujú ženy v produktívnom aj poproduktívnom veku. Cvičenia sa konajú 2 x týždenne v 2 skupinách, uskutočnili sa 98 krát.

9.9 EHES –EUROPEN HEALTH EXAMINATION SURVEY

Vo všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR sa realizovali skriningové vyšetrenia na prelome rokov 2011 a 2012 v počte, ktorý vymedzili finančné možnosti. Skrining prebiehal vo vekovej kategórii 18 – 64 ročných. Jednalo sa o populáciu, ktorá je ekonomicky aktívna. Výsledky sa spracovali a budú prezentované jednak v správe o plnení Národného programu prevencie ochorení srdca a ciev a jednak v správe o zdravotnom stave obyvateľstva v Slovenskej republike.

Regionálne priority RÚVZ Prešovského kraja

Priorita: Zapojenie sa do spracovania imunologických prehľadov v Prešovskom kraji v spolupráci a po dohode s Banskobystrickým krajom

V prípade realizácie imunologických prehľadov overujúcich účinnosť realizovaného očkovania a dynamiku hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agens vo všetkých vekových kategóriách, RÚVZ so sídlom v Bardejove sa bude na tejto úlohe podieľať. Pravidelne k 31.8. sa vykonáva kontrola očkovania každý rok, pri ktorej sa sleduje zaočkovanosť našej populácie. Kontroly sa vykonávajú na ambulanciách praktických lekárov pre deti a dospelých.

Ďalšie úlohy:

1. Výkon štátneho zdravotného dozoru

RÚVZ so sídlom v Bardejove zabezpečoval vykonávanie činností, ktorých hlavným cieľom bola ochrana, podpora a rozvoj verejného zdravia podľa vypracovaných plánov práce a požiadaviek ÚVZ SR. Na hodnotenie činnosti boli využívané odborné usmernenia ÚVZ SR, právne úpravy v oblasti ochrany verejného zdravia vrátane právnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Činnosti zabezpečované RÚVZ neboli len plánované, ale vznikali aj na základe podnetov, mimoriadnych epidemiologických situácií alebo v súvislosti s výskytom nebezpečných potravinárskych a nepotravinárskych výrobkov na trhu, ktoré mohli predstavovať ohrozenie zdravia.

V prvom polroku 2014 bolo RÚVZ vykonaných 1298 kontrol, vydaných 498 rozhodnutí, 22 záväzných stanovísk, 434 iných stanovísk a odobratých 742 vzoriek. Opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení sa vykonávali v 209 ohniskách. Za I. polrok 2014 sa spracovalo a do epidemiologického informačného systému prenosných ochorení vložilo 642 nových prípadov ochorení.

Podľa § 6 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vydaných 19 pokynov na odstránenie nedostatkov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru.

Za priestupky podľa § 29 zákona č. 372/1990 Zb. bolo uložených 5 blokových pokút v sume 110 eur a podľa § 84 zákona č. 372/1990 Zb. 34 blokových pokút v sume 908 eur.

Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo nariadených 249 opatrení a podľa § 55 zákona č. 355/2007 Z. z. uložených 5 opatrení.

Za priestupky podľa § 56 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo uložených 9 pokút v sume 249 eur, za iný správny delikt podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo uložených 14 pokút v sume 2595 eur.

2. Výkon úradnej kontroly

V rámci výkonu úradnej kontroly potravín bolo v I. polroku 2014 vykonaných 35 kontrol. Za priestupky podľa § 29 zákona č. 152/1995 Z. z. bolo uložených 9 blokových pokút v celkovej sume 282 eur.

V nadväznosti na Plán úradnej kontroly a štátny zdravotný dozor orgánov verejného zdravotníctva na rok 2014 sa vykonával monitoring spotreby vybraných prídavných látok u detí a dospelých populácie.

Na úseku hygieny detí a mládeže bolo realizované sledovanie spotreby troch vybraných aditívnych látok v potravinách u detí. Zber údajov sa vykonával podľa metodického usmernenia

dotazníkovou metódou u 13-ročných žiakov v Základnej škole, Wolkerová 10 v Bardejove s použitím dotazníka frekvencie spotreby potravín. Spolu bolo vyplnených 21 dotazníkov zameraných na spotrebu prídavných látok, do ktorých žiaci v spolupráci s rodičmi uviedli jedálny lístok počas jedného dňa. V súčasnosti sa získané údaje vkladajú do pripravených masiek v programe Excel.

Na úseku hygieny výživy v rámci monitoringu je sledovaná spotreba 3 vybraných prídavných látok na základe dotazníkovej metódy u 20 respondentov ľahko/stredne ťažkopracujúcich mužov a žien. Laboratórne vyšetrenie vytypovaných potravín bude vykonané v druhom polroku 2014 .

Spracované údaje z dotazníkov a výsledky laboratórných analýz budú zaslané ÚVZ SR v stanovenom termíne.

3. Plnenie uznesení vlády na úseku verejného zdravotníctva

Uznesenie vlády na úseku verejného zdravotníctva bolo napĺňané výkonom štátneho zdravotného dozoru a plnením Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2014 a na ďalšie roky, ktorých odpočet plnenia k 30.06.2014 je vypracovaný samostatne.

4. Plnenie úloh vyplývajúcich z legislatívy Európskej únie na úseku verejného zdravotníctva

Úlohy vyplývajúce z legislatívy Európskej únie na úseku verejného zdravotníctva sa plnili pri výkone štátneho zdravotného dozoru, výkone úradnej kontroly a pri plnení ostatných úloh na úseku ochrany verejného zdravia.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bratislave**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

V priebehu sledovaného obdobia sa pokračovalo v plnení úloh daných v súčasnej dobe realizovaným akčným plánom NEHAP IV. Týkali sa najmä štátneho zdravotného dozoru na úseku kontroly kvality vnútorného ovzdušia v priestoroch s dlhodobým pobytom osôb, vrátane sledovania kvality ovzdušia vo vybratých školách (súčinnosť odboru hygieny detí a mládeže).

Ďalej sa priebežne vykonávala kontrola zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach dozorovaných odborom hygieny životného prostredia.

Veľký dôraz sa kládol na riešenie podnetov na hluk v životnom prostredí chránených území a budov – v sledovanom období 1. polroka 2014 bolo riešených celkom 34 podnetov.

V sledovanom období vykonali odborní pracovníci odboru HŽP v spolupráci s odborom epidemiológie a odborom hygienických laboratórií cielený štátny zdravotný dozor v 11 prevádzkach pedikúr zameraný na kontrolu dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu v týchto prevádzkach vrátane objektivizácie sterility vysterilizovaných pedikérskych nástrojov a úrovne mikrobiálnej kontaminácie pracovných plôch a povrchov prevádzok pedikúr. Zistené nedostatky sú v štádiu riešenia formou sankčných postihov, plnenie úlohy pokračuje do konca r. 2014 s vypracovaním záverečnej správy.

V rámci kontroly pripravenosti zariadení cestovného ruchu na letnú sezónu 2014 bolo doposiaľ cielene vykonaných 20 komplexných hygienických previerok vo vybraných športovo – rekreačných a ubytovacích zariadeniach pre verejnosť v areáli Slnecných jazier Senec - Sever. Výsledky vykonaných kontrol poukazujú na ich vyhovujúcu hygienickú úroveň, kontrola ďalších zariadení v areáli Slnecných jazier – juh Senec bude pokračovať v letných mesiacoch júl, august 2014.

Veľká pozornosť sa venovala tvorbe zdravých podmienok na bývanie v rámci posudkovej činnosti pri príprave obytných zón a objektov. Bolo posúdených celkom 3058 podaní.

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia poskytovali informácie o zdravotných aspektoch jednotlivých faktorov životného prostredia a o aktuálnych environmentálno-zdravotných témach v rámci environmentálno-zdravotnej poradne na odbore hygieny životného prostredia (ústne, telefonicky a e-mailom) a prostredníctvom viacerých vstupov do masmédií v celkovom počte 186.

1.2. PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

V priebehu 1. polroka 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.3. ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V priebehu 1. polroka 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.4.SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DETÍ V ROZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V priebehu 1.polroka 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.5.ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Do plnenia uvedenej úlohy sa tunajší úrad nezapojil, nakoľko uvedená problematika nie je vzhľadom na stabilnú a dlhodobu vyhovujúcu kvalitu pitnej vody dodávanej z podzemných zdrojov do spotrebiska v Bratislavskom kraji aktuálna.

1.7.MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Vzhľadom na to, že úloha bola dodatočne špecifikovaná pre sledovanie uzatvorených hál v aquaparkoch a v Bratislavskom kraji sa obdobné zariadenie nevyskytuje, úrad odstúpil od plnenia tejto úlohy.

2.ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1.ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPOSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ Bratislava hlavné mesto vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Bratislava I – Bratislava V, Malacky, Pezinok a Senec.

Podľa výstupov programu informačného systému ASTR_2011 je v roku 2014 v spádovom území RÚVZ Bratislava hlavné mesto v 3.a 4. kategórii rizikových prác evidovaných celkom 5881 zamestnancov, z toho 2284 žien v 185 zamestnávateľských subjektoch. Z celkového počtu je v 3. kategórii evidovaných 5469 zamestnancov, z toho 2271 žien, v 4. kategórii 412 zamestnancov, z toho 13 žien.

V prvom polroku 2014 bolo vydaných celkovo 19 rozhodnutí o zaradení pracovných činností do kategórie rizikových prác a 4 rozhodnutia o zrušení rizikových prác.

Novozaradené boli práce v 6 spoločnostiach: ALAS SLOVAKIA, s.r.o., vibrácie prenášané na celé telo zo sedadla nakladača CAT 928 G, betonáreň Dolnozemska 11, BA, 3; Prírodovedecká fakulta UK v BA, Mlynska dolina 1, hluk, 3; DERMAREVOLTA, s.r.o., Dermatologická ambulancia Smaragdová 1, BA, laser tr. 4; Zsl. distribučná, a.s., Úsek dispečerského riadenia spoločnosti, Čulenova 7, BA, psychická pracovná záťaž, 3; Inteva Products Slovakia spol. s r.o., Automobilový priemyselný park, Hala A 1006, 900 55 Lozorno, hluk premenný, 3,4; Priemyselné zdravotnícke centrum ProCare, a.s., Fyziatricko-rehabilitačné odd., laser tr. 4).

V 13 prípadoch boli rizikové práce aktualizované z dôvodu prehodnotenia miery rizika, zmien v organizačnej štruktúre spoločnosti, organizácie práce a náplne práce, ktoré sa prejavili zmenami v profesiách, pracovnom zaradení, počtoch zamestnancov a kategórie práce

ako i z dôvodu vyhlásenia rizikových prác 4. kategórie na obdobie jedného roku, počas ktorého sa nepodarilo znížiť mieru rizika: SLOVNAFT, a.s., Prevádzka 5- Výroba palív – stredisko 33510 Extrakcia arómátov, Stredisko Operatívna údržba, benzén, 3; VW SLOVAKIA, a.s., hala H6b- Karosáreň SUV/Touareg-finish Oberfläche výrobný pracovník AFO 7160,7170,7190,7200, Brúsna kabína č. 1, vibrácie prenášané na ruky, 3 (výrobný pracovník AFO 70,80,90, finish Oberfläche Aufbau VT, vibrácie prenášané na ruky, 3 boli preradené z kat. 3 do kat. 2 na základe organizačných opatrení – zmenový režim práce, rotácia zamestnancov a vykonanej objektivizácie); LESY SR, š.p., BB, OZ závod Šaštín-Stráže, Expedičný sklad dreva Rohožník, pilčik, vibrácie na ruky 4; VW SLOVAKIA, a.s., hala H4 – Karosáreň AUDI Q7, Brúsne kabíny AFO 300/320, 4.; ecorec Slovensko s.r.o., Glejovka 15, Pezinok, Príjmová-skladová hala, vedúci zmeny-predák, operátor, pevný aerosól: syntetické vlákna textilné, polymérne materiály, polystyrén, 3, hluk ustálený 3 (hluk z kat.4 do kat.3 po vykonaných technických opatreniach); RELAD spol. s r.o., Dolný Štál 768 /agentúra dočasného zamestnávania/, Dielňa opracovania odliatkov a dielňa pieskovania GussBearbeitungsGesellschaft k.s., Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji, hluk premenný 4, pevný aerosól s prevažne nešpecifickým účinkom (Fe a jeho zliatiny) 3, vibrácie prenášané na ruky 3; UN Bratislava, Nemocnica akad. L. Déreza, Limbová 5, BA, IOŽ, laser, biologické faktory 3; HSF, s.r.o., Jesenského 50, Malacky, Hala na výrobu plastových okien a dverí, Hala na výrobu hliníkových okien, dverí a fasád, hluk premenný, 3,4; 2x UN Bratislava, Nemocnica sv. Cyrila a Metoda, Antolská 11, BA, cytostatiká, IOZ, 3; NAFTA, a.s., ZPS Gajary Bádén, CVA Gajary, ZS 6 Malacky, Vrtná súprava IDECO BIR 8005/1, Súpravy POS-GVS 1060/3, 3070, hluk 3; TOWER AUTOMOTIVE, a.s., Stará a nová lisovňa, Sklad hutného materiálu, Nástrojareň, Deštrukčná miestnosť, Repas, hluk 3, 4; NAFTA, a.s. CA PZZP Láb- Centrálny areál podzemných zásobníkov plynu, Plavecký Štvrtok, hluk 3.

K návrhom na zaradenie prác do 3. a 4. kategórie boli vydané 3 rozhodnutia o prerušení konania. V 2 prípadoch bolo konanie vo veci zaradenia prác do 3. a 4. kategórie zastavené: ELV PRODUKT a.s., Nitrianska 3, Senec; IMOS-Systemair, s.r.o., Výroba chladiacich a ventilačných zariadení, Kalinkovo 146 (návrhy neboli vypracované na základe aktuálnej objektivizácie faktorov).

V roku 2014 boli vydané 4 rozhodnutia o zrušení rizikových prác z dôvodu prehodnotenia miery rizika na základe realizácie technických a organizačných opatrení, zníženia objemu výroby, novej objektivizácie rizikových faktorov, zrušenia výroby, resp. zániku prevádzky: VW SLOVAKIA, a.s., Karosáreň AUDI Q7, Finish AFO 170/1780, vibrácie na ruky 4. kat. (zaradené do 1. kat. na základe technických opatrení – úprava vibračných brúsok, výmena zariadenia, nastavenie robotických zväracích liniek- zrušené súčasne s aktualizáciou Brúsne kabíny AFO 300/320; VÚRUP, a.s. OBIOOMED, odd. ochrany ovzdušia, laborant, karcinogénne a mutagénne f. (na základe zníženia stacionárnych odberov, poklesu vykonávaných meraní vykonávaných navyše bez prítomnosti laboranta, vylúčenia expozície ťažkým kovom a výsledkov meraní, ktoré neprekračujú NPEL a THS); Nemocničná a.s., Holubyho 35, Pezinok, Fyziatrisko- rehabilitačné odd. všeobecnej nemocnice s poliklinikou Malacky, laser 3B, 3; ALAS SLOVAKIA, s.r.o., betonáreň Dolnozemska 11, BA, vodič CAT 928 G, vibrácie prenášané na telo, 3. V 1 prípade bolo konanie vo veci zrušenia rizikových prác zastavené: hameln rds a.s. Horná 36, Modra (účastník konania vzal svoj návrh späť).

V roku 2014 sa vykonalo v rámci štátneho zdravotného dozoru 31 previerok na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami, pri ktorých boli posúdené a aktualizované údaje o rizikových prácach.

Registrácia rizikových prác, t.j. prác, pri ktorých je zvýšené riziko vzniku choroby z povolania, profesionálnej otravy, alebo iného poškodenia zdravia v súvislosti s prácou a pracovnými podmienkami sa realizuje v informačnom systéme ASTR_ 2011.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V roku 2014 bolo vykonaných 16 previerok zameraných na kontrolu dodržiavania opatrení na ochranu zdravia pri práci s toxickými a veľmi toxickými látkami vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci na vedecko-výskumných pracoviskách, v priemysle, v lekárňach a predajniach na území Bratislavského kraja. Bolo skontrolované:

- používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí
- používanie a skladovanie látok uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., na ktorých odborné využívanie je potrebné vykonať skúšku
- používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z.
- klasifikácia látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, spôsob oboznámenia sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ)
- schválenie používania veľmi toxických látok a prípravkov orgánom verejného zdravotníctva
- schválenie prevádzkového poriadku orgánom verejného zdravotníctva, vypracovanie posudku o riziku
- evidencia veľmi toxických látok a zmesí
- preukázanie odbornej spôsobilosti zamestnancov na manipuláciu s toxickými a veľmi toxickými látkami
- poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie
- likvidácia prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a zaobchádzanie s nebezpečným odpadom
- zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov.

V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 15 kontrolných listov –dotazníkov informovanosti zamestnancov (C), pričom sa zistilo, že zamestnanci sú informovaní o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície chemickým faktorom pri práci, pravidelne sa zúčastňujú školení, sú vybavení osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, zamestnávateľ zabezpečuje opatrenia na ochranu ich zdravia. Zistené nedostatky (4x), ktoré sa týkali najmä aktualizácie prevádzkových poriadkov boli uvedené v záznamoch zo štátneho zdravotného dozoru s termínom ich odstránenia. Odstránenie zistených nedostatkov bolo následne skontrolované. Bolo poskytnutých 20 konzultácií, týkajúcich sa povinností pri manipulácii s toxickými látkami a zmesami.

Aplikácia požiadaviek na ochranu zdravia zo strany zamestnávateľa bola posudzovaná v prevádzkových poriadkoch predkladaných na schválenie orgánu verejného zdravotníctva. V roku 2014 bolo posúdených a schválených 167 prevádzkových poriadkov pracovísk s nebezpečnými chemickými faktormi, pričom 17 konaní bolo prerušených z dôvodu nedostatočnej odbornej úrovne predložených materiálov (žiadatelia boli vyzvaní doplniť klasifikáciu látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, uviesť spôsob oboznámenia sa zamestnancov s KBÚ) a nepreukázania odbornej spôsobilosti pracovníka priamo riadiaceho prácu s toxickými látkami.

V roku 2014 boli vydané 3 rozhodnutia k návrhom na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami vo vedecko-výskumných spoločnostiach pre ÚKSUP, Matúškova 21, BA, Odbor vinohradníctva a vinárstva, dichróman didraselný, Odbor registrácie pesticídov, pesticídy; AQUASECO s.r.o., laboratórium Bernolákovská 18/A, Ivanka pri Dunaji – síran ortuťnatý, dichróman draselný; NAFTA, a.s. CA PZZP Láb-

centrálny areál podzemných zásobníkov plynu, Plavecký Štvrtok, síran ortuťnatý, dichróman draselný, sírovodík. Zastavené boli 2 konania ÚKSUP, Matúškova 21, BA, Odbor ŽP a ekológie poľnohospodárstva, odbor diagnostiky, Odd. všeobecnej a karanténnej diagnostiky, Odd. molekulárnej biológie, Hanulova 9/A, BA ; ÚKSUP, Odbor krmív a výživy zvierat a Odbor pôdy a výživy rastlín, Matúškova 21, BA (účastník vzal návrhy späť z dôvodu pripravovaných organizačných a racionalizačných zmien).

Používanie a skladovanie vybraných chemických faktorov, ktoré sú zakázané podľa prílohy č. 3 k NV SR č. 355/2006 Z.z. nebolo zistené. V Bratislavskom kraji nebola v roku 2014 riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária. Bolo zaslané oznámenie Istrochem Reality, a.s. o požiari na skládke odpadov, prevádzka SO Budmerice, kazeta č. 5., ktorý vznikol dňa 12.06.2014. Podľa informácií kontrolného chemického laboratória Nitra nebolo zistené prekročenie limitných hodnôt znečistenia ovzdušia.

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami, zriadená na RÚVZ Bratislava zaevidovala 18 žiadostí o vydanie osvedčenia odbornej spôsobilosti. V r. 2014 bolo vydaných 16 osvedčení odbornej spôsobilosti na základe overenia predložených dokladov a 3 osvedčenia na základe skúšky. Skúšky sa v r. 2014 uskutočnili 1x. V 6 prípadoch boli žiadatelia vyzvaní na doplnenie podania o požadované náležitosti (potvrdenie dĺžky praxe, doloženie dokladu o vzdelaní, zoznam látok). V 1 prípade zoznam látok a zmesi neobsahoval toxické a veľmi toxické látky a zmesi (žiadosť o overenie odbornej spôsobilosti bez skúšky).

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V roku 2014 boli v Bratislavskom kraji schválené činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov 1A,1B v 2 spoločnostiach: AQUASECO s.r.o., Laboratórium vôd, Bernolákovská 18/A, Ivanka pri Dunaji (fenolftaleín, 10g/rok; chlorid kobaltnatý hexahydrát, 10g/rok; chróman draselný, 50 g/rok; dichróman didraselný, 100 g/rok), počet zamestnancov 3/3. Na pracovisku sa používa látka reprodukčne toxická kat. 1B tetraboritan dvojsodný dekahydrát v spotrebe 50 g/rok; NAFTA, a.s., Centrálny areál Gajary (CAG), gazolín 1B;

Ochrana žien pri práci s uvedenými látkami je zohľadnená v posudku o riziku. Práce boli zaradené do 2. kategórie.

Rozhodnutím bol schválený v 6 prípadoch prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom na vedecko-výskumných pracoviskách, vo výrobných podnikoch, pri skladovaní, pri prácach pre práce súvisiace s odstraňovaním stavebných materiálov s obsahom azbestu.

Rizikové práce boli aktualizované v 2 spoločnostiach: SLOVNAFT, a.s., Prevádzka 5-Výroba palív –stredisko 33510 Extrakcia arómátov, Stredisko Operatívna údržba, benzén, 3; UN Bratislava, Nemocnica sv. Cyrila a Metoda, Antolská 11, BA, cytostatiká 3. V 1 prípade boli rizikové práce zrušené VÚRUP, a.s. OBIOOMED, odd. ochrany ovzdušia, laborant (na základe zníženia stacionárnych odberov, poklesu vykonávaných meraní, vylúčenia prítomnosti laboranta, vylúčenia expozície ťažkým kovom a výsledkov meraní, ktoré neprekračujú NPEL a THS).

V sledovanom období bolo vykonaných 11 previerok zameraných na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacim s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Kontrolovali sa pracoviská s výskytom týchto faktorov najmä v odvetví priemyslu. Opatrenia na odstránenie hygienických nedostatkov pri manipulácii s karcinogénnymi látkami

neboli uložené. V štátnom zdravotnom dozore sa použilo 6 kontrolných listov (K) - dotazníkov informovanosti zamestnancov. Vyhodnotením dotazníkov sa zistilo, že zamestnanci sa dobre orientujú v problematike ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávateľa poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a na pracoviskách sa vykonávajú preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov.

Bolo poskytnutých 13 konzultácií v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov, najmä pri vypracovaní prevádzkových poriadkov, posudkov o riziku, klasifikácii karcinogénov a mutagénov.

Používanie látok, ktoré poškodzujú reprodukciu bolo zaznamenané v minimálnych množstvách: tetraboritan dvojsodný dekahydrát 50g/rok (AQUASECO s.r.o., laboratórium vôd, Ivanka pri Dunaji), používanie látok, ktoré narúšajú endokrinný systém nebolo zistené.

Cielene sa vykonával dozor pri búraní a demoláciách stavieb obsahujúcich azbestocementový materiál a pri rekonštrukciách a opravách objektov, pri ktorých bol použitý stavebný materiál s obsahom azbestu. Odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu (strešná krytina a krytina z fasád rodinných a bytových domov, podhlľady vstupných priestorov a pivníc v bytových domoch a administratívnych budovách, platne z káblových energokanálov, kanalizačné a odvetrávacie potrubia, protipožiarnie priečky, izolácia opláštenia tlakových nádob, obklad vnútorných stien objektov, platne z vonkajších stien výťahovej šachty, voľne zložené platne-čierne skládky, obklad VZT v stúpacom rozvode, dekoračné výplne zábradlí lodžii, komínové rúry, výplň fasády a obloženia nosných stĺpov, obvodové plášte objektov, vnútorné ALKO priečky, obklad chladiacich veží cirkulačného centra, platne z podláh a priečok UNIMO-buniiek) v jednotlivých množstvách 0,35t – 620 t. (obklad chladiacich veží cirkulačného centra) bolo v roku 2014 realizované na základe kladného rozhodnutia RUVZ BA na 91 stavbách v Bratislavskom kraji za použitia zapuzdrovacích a viažucich prípravkov oprávnenými firmami, ktoré disponujú povolením ÚVZ SR na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný pri odstraňovaní AZC materiálu v 11 prípadoch u účastníkov konania, ktorí oznámili začatie výkonu prác a pri prešetrovaní 3 podnetov na neodborné odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu, a to u: Concret, s.r.o., Boleráz; FILLA, spol. s r.o., BA; Pavol Černek - STAVEBNO MONTÁŽNE PRÁCE, Martin; P + K s.r.o., BA; PROSERVIS Strážske, s.r.o.. Podnety na neodborné odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu boli v 1 prípade neopodstatnené, v 2 prípadoch išlo o fyzickú osobu nezapísanú v obchodnom registri. Bolo podané oznámenie na príslušný stavebný úrad. Pri kontrolách zameraných na plnenie povinností zamestnávateľa, ktoré vyplývajú z NV SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci sa použilo 17 kontrolných listov (A) – dotazníkov informovanosti zamestnancov. Kontrolné listy preukázali dostatočnú informovanosť zamestnancov vo veci ochrany zdravia pri práci s azbestom. Kontrolné merania prachu s obsahom azbestu v pracovnom prostredí (podľa NV SR č. 253/2006 Z.z.) a po realizácii demontážnych prác (v súlade s vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z.) boli uložené viacerým spoločnostiam, najmä pri odstraňovaní AZC kanalizačných potrubí z obytných domov. Podľa predložených protokolov z merania neboli zistené azbestové vlákna respirabilných rozmerov.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2014 sa v Bratislavskom kraji evidovalo celkom 110 zamestnancov, z toho 54 žien, ktorí vykonávali rizikové práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž 3. kategórie.

Z tohoto počtu dlhodobému nadmernému jednostrannému zaťaženiu bolo vystavených 88 zamestnancov, z toho 50 žien.

Najvyšší počet prešetrení podozrení na ochorenie z DNJZ sa zaznamenáva každoročne v spoločnosti Volkswagen SLOVAKIA a.s. BA, sporadicky sa vyskytujú v ďalších organizáciách najmä automobilového priemyslu (Johnson Control International, Lozorno; Tramico Slovakia, s.r.o., Senec; Hella Innenleuchten – Systeme Bratislava, s.r.o.), v stavebníctve (Eiffage Construction SR, s.r.o., BA; SIBAMAC,a.s., BA; HOCHTIEF Construction Slovakia s.r.o., BA) resp. v potravinárskom priemysle (RAJO a.s., Bratislava; BONI FRUCTI, spol. s.r.o., Dunajská Lužná). Spoločnosť VW SLOVAKIA a.s. postupne spracováva v spolupráci s PZS hodnotenie práce spojenej so záťažou horných končatín, resp. v kombinácii s polohovou záťažou a s vibráciami. Za tým účelom bola vykonaná objektivizácia vibrácií pri práci s uťahovačkami a postupne sa vykonáva na jednotlivých pracoviskách posúdenie ručnej manipulácie s bremenami. Súčasne boli vykonané kontroly zamerané na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaži. Realizuje sa ergonomická úpravu pracovísk, organizačné a iné opatrenia.

V roku 2014 boli prešetrené 2 podozrenie na chorobu z DNJZ z r. 2013 (SKT bilat., sy Guyonovho kanála; SKT l.dx, impingement sy;). V 1 prípade sa k faktorom práce a pracovným podmienkam menovaného vo vzťahu k možnému vzniku choroby z povolania nebolo možné vyjadriť, v 1 prípade súvis s výkonom práce sa nedal vylúčiť.

1. 58-ročný SZČO - od 02.05.1994 do 06/2013 ako živnostník skladal výrobky z hotových drevených dielov u zákazníkov. Pracoval výlučne u zákazníkov, nemal posúdenú a orgánom verejného zdravotníctva schválenú prevádzku. K faktorom práce a pracovným podmienkam menovaného vo vzťahu k možnému vzniku choroby z povolania- DNJZ, SKT bilat., sy Guyonovho kanála sa nebolo možné vyjadriť
2. 48-ročná pracovníčka pracovala v r. 1992 – 2001 na pracovisku Montáž a predmontáž vozidiel VW SLOVAKIA, a.s. ktoré bolo umiestnené v plechovej hale s veľkými bránami na zacúvanie kamiónov, v dôsledku čoho vznikali prievan. Pripravovala vozidlá pred voskovaním – vykonávala lepenie tesniacich pások, umiestňovanie záslepiek, montovanie obmedzovačov dverí, montáž volantov, kúrenia, tiahla, bočných okien. Otvárala kapoty a vkladala pod ne podpery. V priebehu zmeny sa jednotlivé operácie vystriedali. V tom čase neboli posuvné linky, pracovníci posúvali vozíky s dielmi a automobilmi ručne. Pri pracovnej činnosti používala kliešte. V rr. 2002 – 08/2005 vykonávala výrobu dverových modulov Golf A4 v takte. Jeden pracovník počas zmeny na linke vykonával montážne práce na 100- 130 dverách. Išlo o rýchlu prácu s prevahou skrutkovania. Dverový modul hmotnosti upevnila do závesného zariadenia a postupne ručne pretáčala za účelom vyhovujúcej polohy pri montáži. Na module vykonávala montáž káblov, reproduktorov a zámkov, prinitovanie zámku na dverový modul. Pri odaretovaní páky dochádzalo cca 100-130x/ zmenu k vzpaženiu PHK > 600. Pri pracovnej činnosti používala nitovacie kliešte, EC a vzduchové uťahovačky, momentové kľúče, kliešte na spony. Početnosť všetkých kusov, ich hmotnosť a celozmenová hmotnosť prenášaných bremien sa nedala spätne zistiť. 6 rokov v JIT sklade VW SLOVAKIA. Vykonávala administratívnu činnosť, práca s PC tvorila cca 60 -70% z pracovnej zmeny. Išlo o písanie prevažne numerických a v menšej miere textových údajov (objednávky), vkladanie údajov do tabuľky v programe Excel a vyhľadávanie informácií za účelom objednania poškodeného modulu. Za zmenu vybavila 35 (30- 110) doobjednávok, zadanie jednej doobjednávky trvalo do 5 min. Pri pracovnej činnosti s PC používala obe HK, vzhľadom k väčšiemu množstvu zadávaných numerických údajov s prevahou používania PHK. Okrem zákonom stanovenej 30-min. prestávky si mohla urobiť prestávky v práci podľa potreby, avšak v závislosti od momentálnej situácie vo výrobe na linke Finiš centra. Posledný rok v sklade zväčša dozerala na činnosť iných skladníkov, s PC pracovala cca 30% z pracovnej zmeny. Pracovisko nebolo dostatočne

ergonomicky upravené (podložka na opretie zápästia pri práci s myšou nebola k dispozícii, otočné pracovné sedadlo s 5-bodovým základom bolo k dispozícii od r. 2010) a neboli na ňom vyhovujúce mikroklimatické podmienky. V období od 12/2011 do 10/2012 pracovala cca 2 mesiace (02/2012-10/2012 bola PN) v takte na pracovisku Kontrola automobilov – Kvalita. Vykonávala na pravej, alebo ľavej strane linky vizuálnu a hmatovú kontrolu laku, licovania dverí, sedačiek, špár, podbehov, svetiel a kontrolu dokumentácie automobilov; skúšala ťahom za madlá otváranie dverí a ich zatváranie – zabuchnutím dverí (2-3x/dvere) s počtom automobilov cca 220/zmenu, zdvíhala a pribuchovala kapotu. Pri pracovnej činnosti dochádzalo k repetitívnym pohybom-opakovanej flexii a extenzii zápästia HK, silovým úchopom a opakovanému dvíhaniu prevažne pravej HK nad úroveň ramena. Vzhľadom na uvedené nebolo možné vylúčiť, že pracovné podmienky a spôsob výkonu práce nemohli prispieť k vzniku SKT z preťažovania PHK (obdobie 09/2005-05/2011 a 12/2011-01/2012) u menovanej a vzniku Impingement sy l.dx. (obdobie 06/1992-08/2005 a 12/2011-01/2012).

Oproti roku 2013, kedy bolo na úrad doručených 15 žiadostí na prešetrenie podozrenia na chorobu z DNJZ, v roku 2014 boli doručené 2 žiadosti. Z prešetrených podozrení na chorobu z DNJZ z roku 2014 v 1 prípade súvis nebol potvrdený (SKT bilat).

1. 55-ročný operátor lakovne H2 v spoločnosti VW SLOVAKIA, a.s. pracoval v období od 24.08.2006 do 21.04.2008 a od 30.06.2010 do 30.06.2011 ako povrchár so vzduchovou excentrickou brúskou. Od 07.01.2011 pracoval 1,5 roka v Karosárni H6b ako výrobný pracovník - nakladač. 5,3 % z pracovnej činnosti v tomto období vykonával ručné nakladanie hliníkových (PO) a oceľových (VW) dielov kapoty do automatickej robotической stanice a na dopravníkové pásy. Maximálna hmotnosť bremena (10,2 kg) a maximálna celozmenová hmotnosť bremena 2776,43 kg je za daných podmienok pre mužov vo všetkých vekových skupinách dodržaná. Úchopové vlastnosti veľkých bremien sú nepriaznivé vzhľadom na ostré hrany dielov kapoty vyvíjajúce tlak na dlane rúk počas prenášania a tiež úchop možný len prstami v prípade prednej kapoty. 94,7% z pracovnej činnosti v tomto období vykonával vizuálnu a manuálnu kontrolu zbytkov lepidla na okrajoch prednej kapoty a odstraňovanie zbytkov lepidla brúsnou špongiou a handričkou. Od 15.01.2013 vykonáva prácu operátora lakovne- kontrolu kvality v hale H2 na pracovisku Suché brúsne. Vizualne hľadá drobné chyby na streche kapoty a pomocou lepidla nanášaného z injekčnej striekačky objemu 10, alebo 20 ml ich utesní cca na 160 ks automobilov/zmena, pričom na každom môže zatierať 1-5 dierok, t.j. max. 800 utesnení/zmena. Čas taktu je 1,85 min. Hygienickým prieskumom pracoviska boli zistené podmienky pre vznik ochorenia z DNJZ-SKT v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. v období od 24.08.2006 do 30.06.2011, kedy vykonával práce povrchára. V ďalšom období nie sú splnené podmienky dlhodobosti, jednostrannosti a nadmernosti pre vznik SKT z DNJZ.

Najväčším problémom pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania z DNJZ bola absencia hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov, najmä z hľadiska fyzickej pracovnej záťaže, ručnej manipulácie s bremenami a expozície zamestnancov vibráciám. Vzhľadom k odstupu času strojnotechnologické zariadenia, spôsob vykonávania pracovnej činnosti a často ani samotné pracoviská pri prešetrovaní novej choroby z povolania už neexistujú. Problematické je prešetrovanie u SZČO.

2.2.INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Realizácia intervenčných aktivít zameraných na ochranu a podporu zdravia zamestnancov vo vybranej organizácii HSF spol. s r.o., Jesenského 50, 901 01 Malacky

Projekt sa začal riešiť v spoločnosti v roku 2013. V priebehu roku 2013 prišlo k obmedzeniu výroby na pracoviskách, z toho dôvodu sa do aktivít zameraných na ochranu a podporu zdravia zamestnancov zapojila spoločnosť HSF, s.r.o. so sídlom Jesenského 50, 901 01 Malacky, IČO: 34 112 278 v roku 2014. Firma sa zaoberá výrobou a montážou plastových a hliníkových okien a dverí. Výroba je rozdelená do dvoch výrobných hál:

Výroba hliníkových okien, dverí a fasád – vo výrobnej hale sú montované hliníkové okná, dvere a fasády z dodaných hliníkových profilov. Výroba je delená do troch sektorov:

1. sektor: je tvorený príjmom tovaru, spájacou linkou, nárezom profilov a obrábacím centrom
2. sektor: vykonáva sa tu montáž okien, dverí a fasád
3. sektor: vykonáva sa tu zasklievanie a expedícia.

Výroba plastových okien a dverí je sústredená v dvoch navzájom prepojených výrobných halách. Vykonáva sa tu nárez pozinkovaných oceľových výstuží, nárez plastových profilov, frézovanie odvodňovacích a odvetrávacích otvorov, odfrézovanie čela stĺpika, vkladanie oceľových výstuží do plastových profilov, zváranie plastových profilov a začistenie zvarov, ručná montáž tesnenia, montáž konštrukčných prvkov, opláštenie hliníkovými lištami, príprava rámov s krídlami na zasklievanie, nárez a montáž lišt, zasklievanie, výstupná kontrola a expedícia.

V prevádzke sú evidované rizikové práce s rizikovým faktorom hluk 3. a 4. kategórie, vyhlásené rozhodnutím z roku 2012, ktoré boli aktualizované v r. 2014 na základe zrealizovanej kontrolnej objektivizácie. Zdravotný dohľad vykonáva zmluvne zabezpečená pracovná zdravotná služba – ProCare, a.s. 12 pracovníci exponovaní hluku vyplnili v čase štátneho zdravotného dozoru dotazníky informovanosti. Pracovníci vo výrobe majú pridelené OOPP, ktoré v čase previerky používali, sú informovaní o vplyve faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie a vhodnom spôsobe ochrany zdravia. V rámci projektu bolo v r. 2014 vykonané kontrolné meranie umelého osvetlenia pracovných priestorov výroby. Požadovaná hodnota udržiavanej osvetlenosti \check{E}_m bola dosiahnutá vo všetkých meraných priestoroch s miestnym osvetlením. Vo Výrobe plastových okien a dverí v prevádzkach expedície a skladu (nejedná sa o trvalé pracoviská) v mieste zrakovej úlohy požadovaná hodnota \check{E}_m nebola dosiahnutá. Prevádzkovateľovi bolo odporúčané doplniť miestne osvetlenie v týchto priestoroch. Taktiež bolo vykonané kontrolné meranie hluku v pracovnom prostredí oboch výrobných hál, ktoré preukázalo prekročenie dolnej i hornej akčnej hodnoty expozície $L_{AEX,8h,a}$ (83,2 – 97,9 dB) pre obsluhu píly Elumatec, frézy Elumatec, frézy CNC Schirmer, obsluhu montáže klipov, píly Wikus, frézy Schuco, píly na zasklievacie lišty. Limitná hodnota expozície $L_{AEX,8h,a}$ bola prekročená pre obsluhu frézy Elumatec, frézy CNC Schirmer, obsluhu montáže klipov bez započítania účinkov chráničov sluchu E.A.R. Soft EN 352-2, SNR-32 dB. Poradenstvo zamestnancom aj zamestnávateľovi bolo zamerané na predchádzanie rizikám súvisiacich s prácou, najmä pri práci s expozíciou hluku.

Spoločnosť akceptovala svoju spoluzodpovednosť na zdravotnom stave zamestnancov, poskytla súčinnosť a súhlasila s uvoľnením zamestnancov na nevyhnutný čas skríningového vyšetrenia zameraného na prevenciu tzv. voľnoradikálových ochorení (KVCH, DM, onkologické). V máji 2014 Poradňa zdravia RÚVZ Bratislava realizovala skríningové vyšetrenie pracovníkov. Sledovali sa jednak základné somatometrické ukazovatele (výška,

hmotnosť), z ktorých sa vypočítal BMI-index telesnej hmotnosti, v rámci klinického vyšetrenia sa zmeral krvný tlak a pomocou analyzátoru Reflotron sa stanovila hladina celkového cholesterolu, frakcie HDL, LDL, rizikový index LDL:HDL, hladina triacylglycerolov a hladina glykémie. Vyšetrenie bolo doplnené o analýzu spôsobu výživy a životosprávy- dotazníkovou formou sa zmapoval výživový režim a frekvencia konzumácie vybraných potravinových komodít, ktoré sú nositeľmi rizikových nutričných faktorov a potravinových komodít, ktoré sú nositeľmi ochranných nutričných faktorov. Súbor tvorilo 9 mužov a 11 žien.

Športovej alebo inej fyzickej aktivite (záhradka, turistika) sa pravidelne venuje 60% vyšetrených, 30% len nepravidelne a 10% nešportuje vôbec. Fajčí 20% vyšetrených. Pozitívnu rodinnú anamnézu - KVCH, IM, NCP, DM, Ca-GIT u najbližších rodinných príslušníkov malo 45% probandov, 10% uvádzalo pozitívnu osobnú anamnézu, liečia sa na hypertenziu.

Nepravidelný režim prijímania stravy udávalo 40% vyšetrených, prevažne vynechávali raňajky a večere. Preferencia mäsitých jedál bola vysoká, muži udávali dennú konzumáciu, ženy 5x za týždeň. V štruktúre dominovala hydina, nasledovala bravčovina, konzumáciu hovädzieho mäsa neuvádzalo 21% opýtaných a to výhradne mužská časť súboru. Spotreba rýb je deficitná, 60% vyšetrených jedáva ryby len 1-2x mesačne, Naopak spotreba mäsových výrobkov a údenín bola vysoká, až 70% ich konzumuje viac ako 3-4x/ týždenne. Negatívne treba hodnotiť nízku konzumáciu ovocia a hlavne zeleniny. Dennú, avšak kvantitatívne nie dostatočnú konzumáciu ovocia uvádzalo len 60% a zeleniny dokonca len 35% probandov. Ostatní ich jedávajú len nepravidelne, príležitostne. Deficitná bola tiež spotreba strukovín.

Prevalencia nadhmotnosti a obezity z hodnôt BMI, podľa všeobecne platných kritérií, bola vysoká – 40% vyšetrených malo nadhmotnosť a 10% obezitu. Zvýšené hodnoty krvného tlaku sa zistili len u jedného probanda. Zvýšenú hladinu cholesterolu malo 20% vyšetrených, deficitnú hladinu frakcie HDL malo 25%, zvýšenú hladinu LDL frakcie malo 15%, zvýšenú hladinu triacylglycerolov malo 15%, hraničnú hladinu glykémie malo 10% vyšetrených. Pri hodnotení pomocou Framinghamského bodového skóre, ktoré zohľadňuje komplexne viaceré ovplyvniteľné aj neovplyvniteľné rizikové faktory, malo 10% vyšetrených zvýšené riziko. Zdravotne-nutričný stav vyšetrených pracovníkov spoločnosti HSF bol uspokojivý. Zistený spôsob výživy je v súčasnosti charakteristický pre celú populáciu a predstavuje určité rizikové trendy. Z tohoto dôvodu boli všetci individuálne poučení o možných rizikách a ciele nutrične usmernení.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Na základe Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci boli na spoločnom rokovaní dohodnuté zameranie a téma spoločných previerok RÚVZ Bratislava a IP Bratislava v roku 2014. Previerky budú zamerané na kontrolu dodržiavania právnych a ostatných predpisov, monitoring možných rizík a kontrolu BOZP pri pošmyknutí a páde v prevádzkach pekárni a v prevádzkach na spracovanie mäsa. Po ukončení previerok si zúčastnené strany vymenia výsledky previerok. Vybrané boli nasledovné právne subjekty:

STANISLAV a SYN spol. s.r.o. Kráľová pri Senci, IČO: 17642434 (pekáreň)

Berto SK, s.r.o. Hlavná 1, Vysoká pri Morave IČO: 45278156 (spracovanie mäsa).

Za účelom vzájomnej výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni sa v roku 2014 realizovali štvrtročné spoločné pracovné stretnutia zástupcov odboru PPLaT RÚVZ BA so zástupcami IP BA.

Na pracovnom stretnutí zástupcov RÚVZ BA a IP BA bol prerokovaný spoločný postup vo veci zisťovania vykonávania pracovnej činnosti zamestnancami agentúr dočasného zamestnávania na pracoviskách s rizikovými prácami. Zástupca IP BA poskytol RÚVZ BA propagačné DVD k pripravovanej kampani Agentúry EU-OSHA s názvom: Zdravé pracoviská 2014 – 2015 zameranej na predchádzanie stresu a psychosociálnych rizík pri práci a kampani SLIC zameranej na BOZP pri pošmyknutí a páde. Záznamy zo stretnutí boli zaslané na ÚVZ SR.

2.2.3 Európska informačná kampan' Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci „ – podnikové výsledky

V rámci Európskej kampane SLIC 2012 – Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci boli uskutočnené preverky RÚVZ BA a IP BA v 12 spoločnostiach v rezortoch: Zdravotníctvo a sociálne služby (ARCHA Domov Seniorov, Rozvodná 25, 831 01 Bratislava; Domov jesene života, Hanulova 7, 844 01 Bratislava; ŠNOP Bratislava, s.r.o., Záhradnícka 42, Bratislava; Onkologický ústav sv. Alžbety, Heydukova 10, Bratislava;), Služby – hotely a reštaurácie (HOTEL SENEC a.s., Hattalova 12/a, 831 03 Bratislava; ROJAX GASTRO spol. s r.o., Zelená 5, 811 01 Bratislava; MAC-GASTRO spol. s r.o., Dulovo nám. 1, 821 08 Bratislava; POLUSKA a.s., Halašova 2, 831 03 Bratislava), Tovarová preprava (rýchloobrátková, v rámci obchodných reťazcov) (C.S. CARGO Slovakia, Mliekarenká 10, 824 92 Bratislava; Dovenbeck Slovensko, s.r.o., Opletalova 71, 841 07 Bratislava; KLACSKA, s.r.o., Kopčianska 65, 851 01 Bratislava; CEDULA s.r.o., Šamorínska 10, 903 01 Senec). V prevažnej časti vybraných zamestnávateľských subjektov sa posúdenie psychosociálnych rizík doposiaľ nevykonávalo, alebo malo len formálny charakter a nezodpovedalo skutočnému stavu. Túto skutočnosť možno pripísať absencii metodiky na posúdenie psychosociálnych faktorov (chýbajúce hodnotiace nástroje pre zamestnávateľa). Vyplnené dotazníky a správy z preverok vo vyššie uvedených spoločnostiach boli v r. 2012 zaslané na ÚVZ SR, ktorý vyhodnotil správy z preverok a vypracoval národnú správu z kampane podľa protokolu kampane a podľa požiadaviek SLIC-u. Uvedená správa bola v r. 2013 odoslaná do SLIC Stokholm. Vyhodnotenie celoslovenských výsledkov kampane bolo v rámci Európskeho týždňa BOZP od 21.10. do 27.10.2013 prezentované v priestoroch RUVZ Bratislava a je prezentované aj na internetovej stránke RÚVZ BA. Spätná väzba podnikom, zúčastneným v kampani, bude poskytnutá po spracovaní výsledkov.

2.4.EUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

V priebehu 1.polroka 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

2.5.ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Kontrolované chránené pracoviská v Bratislavskom kraji v r. 2014

	Subjekt/ rozhodnutie –stanovisko RÚVZ	Pracovisko/ profesia	Prac. celko m/ chrán.	Zdravot. postih (MKCH 10)	Úpravy prac. podmien.	Kont r list	Nedos t
1	Lovas Andrej, Na Revíne 6/19, BA, IČO: 46 360 115	Administratívne práce	1/1	M	neboli potrebné	0	0

	PPL/2046/2014 z 07.01.2014 rozhodnutie	Pri suchom mlyne 21					
2	Inkubátor Malacky, Bernolákova 1, Malacky, IČO: 36 077 615 PPL/3201/2014 z 16.01.2014 stanovisko	k preobsadeniu pracovných pozícií	3/3	M,C	neboli potrebné	0	0
3	OKRAJ, občianske združenie, Ľubovnianska 10, 851 07 BA, IČO: 42 260 418 rozhodnutie k ZP: PPL/15307/2012 z 09.10.2012 PPL/1416/2014 z 13.01.2014 stanovisko	Výroba keramiky, dekorácií, aranžovania, Gercenova 8/H rozšírenie počtu pracovníkov z 3 na 4	6/4	M	neboli potrebné	3- C	0
4	Renáta Hermysová Vinice 3, 902 03 Pezinok, IČO: 11 695 137 PPL/4098/2014 z 07.02.2014 stanovisko	Výroba keramiky /pomocné práce rozšírenie počtu pracovníkov z 3 na 4	7/4	F	neboli potrebné	0	
5	Protect work Závodná 679 908 73 Veľké Leváre, IČO: 42 262 941 PPL/1379/2014 z 13.02.2014 rozhodnutie	Administratívne práce	5/3	G, F, I,	bezbarier. úprava-WC, sprcha	0	0
6	Občianske združenie Z dobrých rúk, Muškátová 23, 900 55 Lozorno, IČO: 42 271 398; Partizánska 2, BA PPL/4124/2014 z 21.02.2014 rozhodnutie	Výroba, predaj reklamných a darčkových predmetov	2/2	F	neboli potrebné	0	0
7	MAG TCP spol. s r.o., Hubeného 34, BA, IČO: 47 003 553 PPL/4646/2014 z 05.03.2014 rozhodnutie	Admin. práce – organiz. kultúrnych a iných podujatí	1/1	E	neboli potrebné	0	0
8	LUMAX s.r.o., Železničná 4745, Senec, IČO: 36 675 148 PPL/5006/2014 z 12.03.2014 rozhodnutie	Prebaľovanie tovaru	2/2	H,M	neboli potrebné	0	0
9	CAS s.r.o., Haanova 20, BA IČO: 35 911 531 PPL/6070/2014 z 17.03.2014 rozhodnutie	Administratíva	1/1	M, K	neboli potrebné		0
1 0	ŠEVT a.s., Plynárenská 6, BA IČO: 31 331 131 PPL/6188/2013 z 22.03.2013 stanovisko	Administratíva rozšírenie počtu pracovníkov z 1 na 2	2/2	E,C	neboli potrebné	0	0
1 1	AGENTÚRA MANNA, s.r.o., Pšeničná 4, BA, IČO: 36 749 117 PPL/6375/2014 z 02.04.2014 rozhodnutie	Administratíva pracovisko Latorická 4, BA	3/1	F	neboli potrebné	0 ZJ<4 h	0
1 2	Lepšosvetko o.z., Svätoplukova 1996, 911 05 Trenčín, IČO: 42 281 334 PPL/4634/201 z 14.04.2014 rozhodnutie	Výroba dekorač. predmetov, Nám. 1. Mája 2, BA	7/6	F	neboli potrebné	0	0
1 3	PROFI SECURITY, s.r.o., SNP 60, 902 01 Pezinok, IČO:	Administratíva, Drevárska 23,	10/4	I, 2x M, G	neboli potrebné	0	0

	36 857 165 PPL/8079/2014 z 28.04.2014 rozhodnutie	PE				ZJ<4 h	
1 4	Smart Chance, s.r.o., Kopčianska 8, BA, IČO:46 039 392 PPL/11445/2012 z 13.07.2012 PPL/10783/2013 z 24.06.2013 PPL/209/2014 z 15.05.2014 stanovisko	Administratíva, Viena gate, Kopčianska 8, 9 BA zvýšenie počtu pracovníkov	7/5	M, G	neboli potrebné	3 -Z	0
1 5	EVART, s.r.o., Rustaveliho 9, 831 06 BA, IČO: 35 789 221 PPL/7174/2014 z 20.05.2014 rozhodnutie	Polygraficko- knižárska dielňa, Rustaveliho9, BA	1/1	H	neboli potrebné	0	0
1 6	OKRAJ, občianske združenie, Ľubovnianska 10, 851 07 BA, IČO: 42 260 418 rozhodnutie k ZP: PPL/15307/2012 z 09.10.2012. PPL/1416/2014 z 22.05.2014 stanovisko	k preobsadeniu pracovných pozícií v dielni keramiky, dekorácií, aranžovania, Gercenova 8/H	6/4	M	neboli potrebné	0	0
1 7	OKRAJ, občianske združenie, Ľubovnianska 10, 851 07 BA, IČO: 42 260 418 rozhodnutie k ZP: PPL/15307/2012 z 09.10.2012. PPL/8674/2014 z 21.05.2014 rozhodnutie	rozšírenie činnosti o výrobu bižutérie, šperkov, suvenírov, módnych doplnkov	6/4	M	neboli potrebné	0	0
1 8	Fetex s.r.o., Vlčie hrdlo 26, 821 07 BA, IČO: 45 473 528 rozhodnutie k ZP PPL/4209/2012 z 05.03.2012. PPL/90707/2014 z 27.05.2014 stanovisko	k zvýšeniu počtu pracovníkov z 1 Výroba reklamných predmetov potlačou a výrobkov z papiera, Jakubov 275	2/2	M, I	neboli potrebné	0	0
1 9	Ondio, spol. s r.o., Cintorínska 22, BA, IČO: 43 801 790 PPL/ 9255/2014 z 05.06.2014 rozhodnutie	Administratívne pracovisko	3/3	M,E,G	neboli potrebné	0	0

Druh postihnutia pracovníkov chránených pracovísk:

- C Nádorové ochorenia
- E Choroby žliaz s vnútorným vylučovaním, výživy a premeny látok
- F Duševné poruchy a poruchy správania
- G Choroby nervového systému
- H Choroby ucha
- I Choroby obehovej sústavy
- K Choroby tráviacej sústavy
- M Choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva

V rámci štátneho zdravotného dozoru RÚVZ Bratislava vykonal 24 kontrol pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce 58 zamestnancov v 24 chránených dielňach a chránených pracoviskách v Bratislavskom kraji. Zamestnanci chránených pracovísk zväčša pracujú v skrátenej pracovnej dobe, v prevažnej väčšine ide o pracoviská administratívneho charakteru, resp. o drobné manuálne práce (výroba šperkov,

bižutérie, keramiky, dekorácií, potlač reklamných predmetov, polygraficko-knihárske práce) s malým počtom pracovníkov do 10 osôb. Z hľadiska zdravotných obmedzení išlo o zamestnancov so zdravotným postihnutím v položkách C,E,F,G,H,I,K,M, väčšinou však išlo o položku M. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použili kontrolné listy informovanosti zamestnancov podľa druhu vykonávanej pracovnej činnosti – 3x pre práce s expozíciou chemickým faktorom, 3x pre práce so zobrazovacími jednotkami. Nedostatky na pracoviskách neboli zistené, taktiež z vyplnených kontrolných listov nevyplynuli žiadne nedostatky. Opatrenia neboli uložené. V 1 prípade boli vykonané úpravy pracoviska - zabezpečenie bezbariérového prístupu do zariadení na osobnú hygienu pri zdravotnom postihnutí v položke G.

Chránené pracoviská v Bratislavskom kraji - počet vydaných rozhodnutí a stanovísk od roku 2009

Rok	Stanovisko	Záväzné stanovisko (kolaudácia, ZÚV)	Rozhodnutie -súhlas	Rozhodnutie -prerušenie konania
2009	0	0	0	0
2010	13	0	28	1
2011	28	1	53	9
2012	25	5	60	8
2013	8	1	38	3
2014	7	2	12	3
Spolu	81	9	191	24
	90		215	

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Vyšetrené a vyplnené boli údaje od 80 respondentov. Údaje z dotazníkov a vyšetrení budú v 2. polroku spracované do jednotných tabuliek a zaslané v požadovanom termíne na RÚVZ so sídlom v Poprade na ďalšie spracovanie.

3.2. MONITORING PRÍJMU JÓDU

V 1. polroku sme odobrali 9 vzoriek kuchynskej soli používanej v zariadeniach spoločného stravovania. Všetky vzorky vyhoveľi požiadavkám platnej legislatívy.

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

V mesiaci marec boli odobraté 4 vzorky potravín balených v papierových a kartónových obalových materiáloch, ktoré boli zaslané na laboratórnu analýzu do NRC na RÚVZ so sídlom v Poprade, výsledky nemáme k dispozícii.

3.6. BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EU LEGISLATÍVU

Odber 1 vzorky bude podľa plánu odberu vzoriek vykonaný v mesiaci september. Vzorka bude odoslaná do NRC na RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.8. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Vykonaný bol odber 3 vzoriek kozmetických výrobkov /antibakteriálne mydlá/ so zameraním na vonné a konzervačné látky. Vzorky vyhoveľi požiadavkám platnej legislatívy.

Zároveň bol zabezpečený odber 2 vzoriek výrobkov pre dospelú populáciu určených na bielenie zubov zameraný na stanovenie množstva peroxidu vodíka. Vzorky boli odoslané do laboratória ÚVZ SR, výsledky ešte nie sú k dispozícii.

Okrem toho odbor hygienických laboratórií zabezpečil analýzy kozmetických výrobkov z RÚVZ v SR v zmysle usmernenia ÚVZ SR. V I. polroku 2014 bolo prijatých 161 vzoriek, v ktorých bolo doteraz analyzovaných 392 ukazovateľov (regulované látky - konzervačné látky, vonné látky, UV filtre, kontrola pravdivosti tvrdení – koenzým Q10, vitamín C, zakázané látky – hormóny).

3.9. NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Úloha bude plnená v 2. polroku 2014 na základe usmernenia ÚVZ SR.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Zo strany gestora neboli vznesené ďalšie požiadavky na doplnenie databázy.

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Podľa informácií gestora projektu, úloha bude realizovaná v druhom polroku 2014.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

V Materskej škole na Chlumeckého ul. v Bratislave a Materskej škole na Svätoplukovej ul. v Pezinku bolo vyplnených 31 dotazníkov zameraných na monitoring úrazovosti detí predškolského veku.

Spracovaná databáza bola zaslaná gestorovi projektu na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie.

4.4. MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOL, VYUŽITIE HODÍN TV

Úloha bude realizovaná v druhom polroku 2014, po zhodnotení pilotného projektu RÚVZ Banská Bystrica.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.2. RADIAČNÁ OCHRANA NA DOČASNÝCH DEFEKTOSKOPICKÝCH PRACOVISKÁCH V SR

Na vypracovanie spoločného usmernenia pre prácu všetkých defektoskopických pracovísk v SR sa vytvorila pracovná skupina pod gesciou RÚVZ B. Bystrica. Členmi skupiny je aj naša pracovníčka, ktorá sa pravidelne zúčastňuje na pracovných poradách. V súčasnosti sa zhromažďujú všetky podklady z celého Slovenska a hlavný dôraz sa dáva na porovnanie skúseností zo štátneho dozoru na defektoskopických pracoviskách z jednotlivých regiónov. Pracuje sa na záverečnom materiáli, ktorý bude slúžiť na posudzovanie a hodnotenie ožiarenia pracovníkov v tejto špecifickej oblasti.

5.4. MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU

V prvom polroku 2014 sme vykonali meranie 5 vzoriek životného prostredia z Bratislavského kraja, hlavne ovzdušia a potravinovej zložky. Vo všetkých vzorkách sa vykazujú nízke hodnoty na hranici detekčného limitu objemových a merných aktivít

antropogénneho izotopu ^{137}Cs . Nezaznamenali sme žiadnu anomáliu v nameraných vzorkách. Dávkový príkon pred budovou RÚVZ BA kolíše medzi hodnotami $D = (75 - 120) \text{ nSv/h}$, čo v dlhodobom meraní predstavuje obvyklý stav. Stav objemovej aktivity izotopu ^{137}Cs v pitnej vode je hlboko pod limitom rovnako ako v jazerných vodách, ktoré sa využívajú na letnú rekreáciu.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V rámci Národného imunizačného programu sa od 1.1. do 30.6.2014 priebežne vykonávala surveillance ochorení preventabilných očkovaním. V tomto období bolo hlásených a epidemiologicky vyšetrených 72 ochorení na pertussis s najvyššou vekovo-spezifickou chorobnosťou v skupine 15-19 ročných (chorobnosť 42,37/100000). U detí do 15 rokov boli hlásené 3 ochorenia u neočkovaných detí (2x u 1 mesačných vzhľadom k veku neočkovaných detí a 1x u 2 ročného neočkovaného dieťaťa). V dospeljej populácii (20 a viac ročných) bolo zaznamenaných 58 prípadov s najvyššou chorobnosťou v skupine 20-24 ročných (11 prípadov, chorobnosť 31,12/100000). Z celkového počtu ochorení bolo v minulosti riadne očkovaných 48 osôb, 24 osôb nebolo očkovaných (ide o osoby staršej vekovej kategórie, prípadne o osoby očkované len proti diftérii a tetanu, bez pertussickej zložky a vzhľadom k veku neočkované 0 ročné deti). Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené.

Prostredníctvom kampane SZO prebiehajúcej pod názvom Európsky imunizačný týždeň boli vykonané zdravotno-výchovné aktivity, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie širokej verejnosti o význame a nutnosti očkovania v prospech zdravia jednotlivca i celej spoločnosti. Prostredníctvom prednášok pre laickú verejnosť (1x prednáška a 2x beseda) pracovníci RÚVZ informovali obyvateľstvo o význame očkovania a možnostiach využívania vakcín v prevencii proti infekčným ochoreniam. Odbornej verejnosti boli prezentované 4 prednášky o najčastejších otázkach týkajúcich sa očkovania, výrobe a zložení vakcín ako i o najčastejších argumentoch rodičov odmietajúcich očkovanie svojich detí. Cieľom uvedených aktivít bolo oboznámiť verejnosť o užitočnosti očkovania, informovať o existujúcich očkovacích látkach a ich indikáciách, zdôrazniť dostupnosť očkovania pre všetkých ako i pre vybrané skupiny obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku nákazy pri práci. Hlavným poslaním bolo poukázať na mylne prezentované informácie o škodlivosti očkovania ako i dôležitosť prevencie infekčných ochorení s dôrazom, že očkovanie musí zostať prioritou, pokiaľ sa budú vyskytovať infekčné ochorenia, ktoré ohrozujú zdravie verejnosti.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB

V mesiacoch január – jún 2014 bolo evidovaných a analyzovaných celkom 3627 infekčných ochorení, čo predstavuje oproti rovnakému obdobiu v roku 2013 (hlásených 3036 ochorení) značný vzostup o 19,5%. Z exotických ochorení (malária, dengue) neboli v tomto období hlásené žiadne ochorenia. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím v roku 2013 bol v Bratislavskom kraji zaznamenaný nárast chorobnosti prakticky vo všetkých skupinách infekčných ochorení. V skupine črevných nákaz bol evidovaný značný vzostup u hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčnej etiológie (o 150%), vírusových črevných infekcií (o 62,0%), kampylobakteriálnych infekcií (o 27,7%) a salmonelovej enteritídy (o 6,9%). V skupine vírusových hepatitíd bol evidovaný vzostup ochorení u VHA (4 prípady oproti 1 ochoreniu v I. polroku 2013), 1,5 násobný vzostup u akútnej VHB a viac ako 1,6 násobný

vzostup u chronickej VHC. Zvýšenie chorobnosti sme zaznamenali i u varicelly (o 249,3%), herpes zoster (o 32,8%), lymskej boreliózy (o 50,0%), dermatofytóz (o 266,6%), vírusových meningitíd (o 167,6%) a taktiež i bakteriálnych meningitíd (o 22,2%). V skupine pohlavne prenosných ochorení bol evidovaný vzostup chorobnosti u gonokokových infekcií (o 56,8%), naopak k poklesu došlo u chlamýdiových infekcií (o 34,1%). Značný pokles chorobnosti o 83,2% bol evidovaný u pertussis. Na zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o možnostiach predchádzania prenosným ochoreniam, o očkovaní alebo ďalších preventívnych opatreniach využívali pracovníci epidemiológie mediálnu komunikáciu (tlač, rozhlas, televízia). Jednalo sa najmä o chrípku a chrípke podobné ochorenia, vírusové hepatitídy, kliešťovú encefalitídu, lymskú boreliózu, črevné nákazy a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia

6.3.INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Od 1.1.2014 do 30.6.2014 bolo v informačnom systéme spracovaných 3533 prípadov ochorení, z toho v 1176 prípadoch išlo o nozokomiálny charakter výskytu. Z celkového počtu ochorení bolo 2508 potvrdených a 1025 nepotvrdených. Na odbore epidemiológie bolo spracovaných 2631 ohnisk nákazy a vydaných 23 rozhodnutí orgánu na ochranu zdravia. Očkovanie bolo vykonané u 18 priamych kontaktov. Za sledované obdobie boli v Bratislavskom kraji zaznamenané epidémie:

- Akútna gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie – 15 ochorení u pacientov mužského oddelenia Psychiatrickej kliniky P. Pinella v Pezinku. Celkový počet exponovaných 52 osôb (35 pacientov, 17 zdravotníckych pracovníkov).

6.4.NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EU HELICS – IPSE

V prvom polroku 2014 sa pokračovalo v plnení programu EÚ HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance), ktorý je založený na sledovaní vybraných nozokomiálnych nákaz v anonymne a dobrovoľne zapojených zdravotníckych zariadeniach jednotlivých krajín EÚ. Program umožňuje zistiť a porovnať ich výskyt, zosúladiť údaje, určiť mieru rizika vzniku nozokomiálnych nákaz v jednotlivých štátoch Európy a v konečnom dôsledku aj navrhnúť opatrenia, ktoré by efektívnym ovplyvňovaním rizikových faktorov redukovali množstvo nozokomiálnych infekcií a nárast rezistencie na antibiotiká.

Od roku 2007 sme zapojení do surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti, sleduje sa výskyt infekcií u pacientov hospitalizovaných viac ako 48 hodín na Klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny Univerzitnej nemocnice Bratislava, Nemocnica akad.L. Dérera. V júni 2014 sme retrospektívne dotazníkovou formou spracovali 32 chorobopisov pacientov hospitalizovaných na tejto klinike v čase od februára do apríla 2014. Podľa protokolu sú zbierané údaje od každého pacienta hospitalizovaného viac ako 2 dni so zameraním sa na vnútorné (trauma, akútna koronárna starostlivosť, antimikrobiálna terapia, pôvod pacienta, typ prijatia, Glasgow Coma Score, SAPS II score) a vonkajšie rizikové faktory (intubácia, umelá pľúcna ventilácia, zavedenie centrálného venózneho katétra, permanentného močového katétra, podávanie parenterálnej výživy a výživy cez nasogastrickú sondu). Pozornosť sa sústreďovala na pacientov, u ktorých v priebehu hospitalizácie vznikla nozokomiálna infekcia (pneumónia alebo infekcia krvného riečišťa). Dotazníky budú následne spracované elektronickou formou a elektronické výstupy

budú zaslané odboru epidemiológie RÚVZ v Trenčíne ako celoslovenskému koordinátorovi tohto programu.

V roku 2011 sa v SR začala realizovať aj druhá časť programu HELICS zameraná na sledovanie infekcií v mieste chirurgického výkonu. Sledovanými chirurgickými výkonmi v rámci SR sú cholecystektómie a minimálne časové obdobie pre sledovanie infekcií v mieste chirurgického výkonu je 3 mesiace. Proces výberu minimálneho setu údajov bol zameraný na najvýznamnejšie premenné pre analýzu rizika infekcie v mieste chirurgického výkonu. Používa sa rizikový index NNIS v súvislosti so zaradením pacienta podľa hlavných rizikových faktorov: riziko kontaminácie rany (čistá rana, čistá-kontaminovaná rana, kontaminovaná rana, znečistená alebo infikovaná rana), kondícia pacienta podľa ASA skóre (zdravý pacient, pacient s miernym systémovým ochorením až moribundný pacient), trvanie operácie, urgentnosť intervencie, endoskopické procedúry.

V prvom polroku 2014 sme pokračovali v sledovaní infekcií v mieste chirurgického výkonu v programe Helics. Dotazníkovou formou a následne aj elektronicky sme spracovali 115 chorobopisov pacientov, u ktorých bola na Chirurgickej klinike Univerzitnej nemocnice Bratislava, Nemocnica akad. L. Déryera v období september 2013 - február 2014 vykonaná cholecystektómia. Elektronické výstupy budú zaslané celoslovenskému koordinátorovi tohto programu.

6.5.MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V Bratislavskom kraji pokračovalo monitorovanie (hlásenie chrípky a akútnych respiračných ochorení, sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii, informovanie o očkovaní) a vykonávanie protiepidemických opatrení v súvislosti s výskytom sezónnej i pandemickej chrípky, ktorá sa objavila na jar v roku 2009. V priebehu 1. polroka 2014 nebol zaznamenaný na území Bratislavského kraja 3 prípady pandemickej chrípky, úmrtie na chrípku alebo SARI nebolo hlásené. Zo 61 odberov realizovaných v Bratislavskom kraji v období od 1.1. do 30.6.2014 bolo v NRC pre chrípku pozitívnych na chrípkové vírusy 20 odberov (A/Victoria (H3N2)- 1x, A/California (H1N1)- 3x, A bez bližšieho určenia-1x, A/Texas (H3N2)-14x, B/Massachusetts-1x). U lekárov prvého kontaktu sa vykonávalo očkovanie proti sezónnej chrípke vakcínou, ktorá obsahovala i pandemický kmeň. Lekári prvého kontaktu boli vyzvaní, aby dôsledne vykonávali očkovanie proti chrípke a pneumokokovým infekciám najmä v domovoch dôchodcov, liečebniach pre dlhodobo chorých a pod.

6.6.ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Po eradikácii poliomyelitídy v SR sa i naďalej pokračuje vo vykonávaní surveillance tohto ochorenia, ku ktorej patrí i pravidelné virologické vyšetrenie odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V priebehu 1. polroka 2014 bolo v Bratislavskom kraji vykonaných a virologicky vyšetrených celkom 8 odberov odpadových vôd z dvoch lokalít (ČOV Vrakuňa a ČOV Malacky). Virologické vyšetrenie na poliovírusy bolo vo všetkých prípadoch negatívne.

6.7.PREVENCIA HIV/AIDS

V prvom polroku 2014 pokračovala v Bratislavskom kraji realizácia projektu „Hrou proti AIDS“. Tento interaktívny projekt je cieleň na HIV infekciou a pohlavne prenosnými chorobami najohrozenejšiu skupinu populácie, ktorou sú u nás mladí ľudia a je súčasťou

Národného programu prevencie HIV/AIDS a jeho aktivity č. 6.1.5 Edukačné programy zamerané na mládež. V rámci výučby predmetov verejné zdravotníctvo a preventívne lekárstvo bola prednesená problematika HIV infekcie, pohlavne prenosných chorôb a ich prevencie v štyroch triedach Strednej zdravotníckej školy v okrese Bratislava V. V týchto triedach boli študenti oboznámení s projektom „Hrou proti AIDS“ a bola vykonaná praktická demonštrácia interaktívnej časti projektu.

6.8.PORADNE OČKOVANIA

V dôsledku nárastu antivakcinačných aktivít sme v Bratislavskom kraji zaznamenali zvyšujúci sa počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie svojich detí. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bola zavedená poradňa očkovania, kde 1x týždenne sú rodičom poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín a nežiaducich reakciách po očkovaní. Rodičia, ktorí majú pochybnosti o očkovaní sa môžu informovať i telefonicky mimo vyhradeného času v poradni očkovania a to kedykoľvek v priebehu pracovných dní. V priebehu 1. polroka 2014 poradňu očkovania využilo 38 rodičov, ktorí sa nevedeli rozhodnúť o očkovaní svojho dieťaťa. Na RÚVZ Bratislava bolo taktiež v uvedenom období prešetrovaných v priestupkovom konaní 245 prípadov rodičov odmietajúcich očkovanie, ktorým sme v rámci prešetrovania poskytovali informácie o význame povinného očkovania.

6.9.IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

V priebehu 1.polroka 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

7.OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1.CYANOBAKTÉRIE

Plnenie úlohy je priebežne zabezpečované počas letnej sezóny 2014 v rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad kvalitou vôd na kúpanie z prírodných jazier (Zlaté Piesky, Vajnory, Slnčné jazerá – Senec, Ivanka pri Dunaji – vody určené na kúpanie a sledované monitoringom a ďalej Kuchajda, Veľký Draždiak, Rusovce, Čunovské jazerá, Košariská, Plavecký Štvrtok, Malé Leváre – kvalita vôd sledovaná v rámci ŠZD). Doposiaľ sa odobralo a laboratórne vyšetrilo 38 vzoriek vôd, ktoré všetky v danom ukazovateli boli vyhovujúce. V prípade zistenia prítomnosti cyanobaktérií sa určovali aj ich taxóny.

7.2.LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÝCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V 3. júlovom týždni 2014 je plánované overenie výskytu legionel na 8 umelých kúpaliskách v BA kraji (Zlaté Piesky, Delfín, Rača, Rosnička, Matador, LK Malacky a Pezinok, Aquathermal Senec), ktoré disponujú vodnými atrakciami v celkovom počte 18 vzoriek.

7.3.MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY A VODY VO WATERCOOLEROCH

Odbor hygienických laboratórií v I. polroku 2014 prijal a analyzoval 13 vzoriek balených minerálnych a pramenitých vôd a vôd vo watercooleroch, v ktorých bolo vyšetrených spolu 135 chemických ukazovateľov (dusitany, dusičnany, pH, fluoridy, Hg, Cd, Pb, Mi, Mn, Cu) a 80 mikrobiologických ukazovateľov (E. coli, koliformné baktérie, enterokoky, Pseudomonas aeruginosa, kult. mikroorganizmy pri 22 a 36 °C).

7.5.REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Podľa plánu úradnej kontroly potravín boli v mesiaci marec odobraté 2 vzorky potravín na počiatočnú výživu dojčiat /vzorky boli určené pre Európsky monitoring/ a v mesiaci apríl bolo odobratých 6 vzoriek – 2 vzorky potravín na následnú výživu dojčiat, 1 vzorka na báze ovocia a zeleniny a 1 vzorka na báze cereálií. Vzorky boli zaslané na vyšetrenie na ÚVZ SR. Výsledky t.č. nie sú k dispozícii.

7.9.OBJEKTIVIZÁCIA ÚČINKOV ZDROJOV OPTICKÉHO ŽIARENIA V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

V priebehu 1.polroka 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

7.11.VEĎĽAJŠIE PRODUKTY DEZINFEKČIE A KVALITA PITNEJ VODY

Plnenie úlohy bolo odborom HŽP zabezpečované v rámci realizácie projektu „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“, ktorý bol z pohľadu RÚVZ BA ukončený v decembri 2013 vydaním rozhodnutia na povolenie trvalej prevádzky pre „Vodárenskú úpravu pitnej vody s obmedzeným režimom dezinfekcie na báze chlóru pre Skupinový vodovod – Záhorský, časť Sološnica“.

7.16.MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

V rámci plnenia úlohy 7.16 vykonávame evidenciu výsledkov analýz dusičnanov z vodných zdrojov individuálneho zásobovania spolu s údajom o hĺbke studne sledovaného zdroja do predlohy, ktorú nám zaslal RÚVZ so sídlom v Nitre. Za I. polrok 2014 máme k dispozícii evidenciu 191 vzoriek, ktoré boli nahlásené aj RÚVZ so sídlom v Nitre.

7.20.MONITORING GLYKOZIDOV STEVIOLU V ZMRZLINÁCH A NÁPLNIACH A DEKORÁCIÁCH CUKRÁRENSKÝCH VÝROBKOV

V prvom polroku 2014 boli náhodne vybrané 3 vzorky cukrárenských výrobkov, z ktorých boli analyzované náplne na prítomnosť Rebaudiosidu A a Steviosidu. Všetky vzorky boli negatívne. V druhom polroku budú v spolupráci s Odborom hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov vykonané odbery vzoriek v prevádzkach, ktoré ponúkajú zmrzlinu a cukrárenské výrobky pre diabetikov, alebo deklarujú prítomnosť glykozidov steviolu vo svojich výrobkoch.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

OPZ prostredníctvom svojich základných a špecializovaných poradní realizuje skrining rizikových faktorov voľnoradikálových ochorení a cielenú komplexnú edukáciu, posilnenie osobnej zodpovednosti klientov za svoje zdravie a motiváciu k pozitívnej zmene životného štýlu.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Formou **16** výjazdových aktivít v rámci primárnej prevencie, sme realizovali skrining rizikových faktorov a následne sme klientov v počte **909** odborne edukovali. Rizikovní klienti boli odporučení na kontrolné vyšetrenie do PZ resp. do starostlivosti k odbornému lekárovi. V spolupráci s MČ-Staré mesto - odbor sociálnych vecí pripravujeme sériu preventívnych vyšetrení a edukačných prednášok v kluboch dôchodcov z problematiky výživy a životného štýlu seniorov. V 3 poradniach zdravia – Ružinovská, Kýčerského, Osuského – bolo v prvom polroku 2014 komplexne vyšetrených **525 klientov**. V audiovizuálnych a printových masmédiách bolo uverejnených **35 príspevkov** z problematiky nutričie a životného štýlu.

9.2. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľom je vytvoriť efektívny systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity. Intenzívne pokračujeme v edukačných a skriningových aktivitách prostredníctvom PZ a tiež v spolupráci so VŠZP a poisťovňou Union ako aj ďalšími občianskymi a neziskovými organizáciami, kde sme vyšetřili a edukovali cca **750 klientov**. V spolupráci so zdravotnými poisťovňami sme realizovali tiež **3 odbornopopulárne prednášky** z problematiky výživy a životosprávy

9.3. NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012-2014

Odborní pracovníci priebežne pokračujú v realizácii protifajčiarskych prednášok na **4** základných, stredných školách a vysokých školách a v špecializovanej poradni. Pomocou smokerlyzéra bolo na obsah CO vo vydychovanom vzduchu vyšetřených **278** klientov.

9.3.1. Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Nerealizujeme

9.6. REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Cieľom aktivít je zmena súčasného vnímania starnutia populácie a postavenia seniorov v spoločnosti. V základnej PZ bolo vyšetřených **66 seniorov** nad 65 rokov, špecializovanú poradňu na podporu psychického zdravia navštívilo **18 seniorov**.

V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska Bratislava II a DK Ružinov realizujeme V.ročník Akadémie tretieho veku. V spolupráci s Odborom sociálnych vecí MČ-Staré mesto pripravujeme sériu vyšetření a edukačných prednášok z problematiky výživy a životného

štýlu seniorov. Poradňa zdravia Petržalka realizovala nácvik kondično-posilňovacích cvičenia zamerané na udržanie telesnej kondície, zvýšenie sebavedomia a elimináciu sociálnej izolácie starších ľudí v Petržalke. Cvičenie zvyšuje motiváciu účastníkov k zdravej životospráve v seniorskom veku, súčasťou je poradenstvo na prevenciu hypertenzie a obezity. Vykonalo sa 45 hodín cvičení / 45 účastníkov na 1 hodine.

9.7.REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

9.7.1. Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.

OPZ pokračoval v spolupráci s BSK pri realizačných výstupoch vychádzajúcich z výsledkov projektu „Rešpekt pre zdravie“. Zámerom projektu bol široký skrining rizikových faktorov a budovanie zdravotnej gramotnosti detí a adolescentov. Ukončili sme komplexné štatistické spracovanie 255 parametrov zdravotného stavu a determinantov zdravia v súbore 5000 študentov. Výsledky sú zhrnuté do prvej definitívnej správy v rozsahu 166 strán. Výsledky projektu boli prezentované formou prednášok **na 8 odborných vedeckých podujatiach**. V spolupráci s BSK vznikla pracovná skupina, ktorej zámerom je tvorba realizačných výstupov v oblasti ozdravenia výživy a životosprávy stredoškôľakov. Porovnali sme odporúčané výživové dávky pre danú vekovú skupinu v SR a EU, s cieľom ich revízie, v spolupráci s MŠ-SR sme prediskutovali súčasné problémy v školskom stravovaní a školských bufetoch a možnosti pozitívnych zmien. Realizovali sme analýzu edukačných materiálov z problematiky výživy a životosprávy v SR a EU s cieľom zabezpečiť najúčinnejšiu formu edukácie, ktorá by mala u mladej generácie pozitívny efekt.

9.8.CINDI PROGRAM SR

OPZ prostredníctvom svojich 3 PZ pokračuje v plnení projektu CINDI s cieľom znížiť chorobnosť a úmrtnosť na srdcovo-cievne a nádorové ochorenia. Komplexne vyšetrených a individuálne usmernených bolo **525 klientov**. Formou **16** výjazdových skriningových aktivít sme zvyšovali nutričnú a zdravotnú gramotnosť ako aj zodpovednosť za vlastné zdravie u **909 klientov**. Realizovali sme **35** edukačných masmediálnych príspevkov, **3** odbornopopulárne prednášky pre verejnosť z problematiky nutricie a **4** protifajčiarske prezentácie a diskusie pre mladú generáciu.

9.9.EHES – EUROPEAN HEALTH EXMINATION SURVEY (ZISŤOVANIE ZDRAVIA EURÓPANOV)

V priebehu 1.polroka 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná osobitná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

**Regionálne priority Regionálneho úradu verejného zdravotníctva
Bratislava
pre rok 2014**

Plnenie za I.polrok 2014

Priorita č. 1

1.1 Kontrola hygienicko-epidemiologického režimu v špecializovaných zariadeniach sociálnych služieb v Bratislavskom kraji.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bol v období január-jún 2014 skontrolovaný hygienicko-epidemiologický prevádzkový režim v celkom 16 špecializovaných zariadeniach sociálnych služieb v Bratislavskom kraji - so zistením menej závažných nedostatkov v 2 prípadoch (Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov v Stupave a Zariadenie sociálnych služieb na Strelkovej ul. v Bratislave). Za účelom odstránenia nedostatkov boli v správnych konaniach vydané pre prevádzkovateľov uvedených zariadení celkom 3 pokyny orgánu verejného zdravotníctva.

V poslednom období je tendencia zriaďovať flexibilne fungujúce zariadenia vedené pod všeobecným názvom „zariadenie sociálnych služieb“, v ktorých sa ubytovacie kapacity (lôžka) špecializovanej starostlivosti vytvárajú operatívne – čo do značnej miery komplikuje vedenie evidencie aktuálneho počtu zariadení fungujúcich v tejto kategórii.

1.2 Výživa a nutričný stav seniorov v zariadeniach sociálnej starostlivosti.

V rámci tejto úlohy sa za prvý polrok 2014 vykonávali kontroly prioritne na základe žiadostí o uvedenie nových zariadení do prevádzky. Šetril sa podnet v jednom zariadení, ktorý sa týkal nevyhovujúcej prevádzkovej hygieny v oblasti spoločného stravovania; vyhodnotený bol ako neopodstatnený. Odobralo sa 9 vzoriek hotových pokrmov na mikrobiologické vyšetrenie – všetky vzorky vyhovel požiadavkám platnej legislatívy. V 2. polroku sa budeme zameriavať na odber vzoriek hotových pokrmov so zameraním sa na biologickú hodnotu podávanej stravy.

Priorita č. 2

2.1 Úroveň dekontaminácie vo vybraných prevádzkach pedikúr Bratislavského kraja.

V rámci danej úlohy doposiaľ vykonali odborní pracovníci odboru HŽP v spolupráci s odborom epidemiológie a odborom hygienických laboratórií štátny zdravotný dozor v 11 prevádzkach pedikúr zameraný na kontrolu dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu v týchto prevádzkach. Pri kontrolách boli zároveň odobraté i stery na kontrolu sterility vysterilizovaných pedikérskych nástrojov a stery na laboratórne vyšetrenie mikrobiálnej kontaminácie pracovných plôch a povrchov prevádzok pedikúr. Vyšetřilo sa **95 vzoriek sterov**. Zhodnotenie získaných výsledkov vykonávajú pracovníci odboru hygieny životného prostredia a odboru epidemiológie.

Z celkového počtu odobratých 10 sterov z vysterilizovaných pedikérskych nástrojov nevyhovelo skúške sterility pre prítomnosť mikroorganizmov 10 sterov, t.j percento kultivačne pozitívnych sterov tvorilo 100 %.

Na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie prostredia prevádzok pedikúr bolo celkovo odobraných a kultivačne vyšetrených 11 sterov z pracovných povrchov, pričom 8 sterov bolo vyhodnotených ako nevyhovujúcich pre prítomnosť patogénnych mikroorganizmov.

Pri kontrolách boli zisťované rôzne hygienicko-prevádzkové nedostatky, ktoré sa týkali najmä nesprávnej prípravy pedikérskych nástrojov na sterilizáciu, manipulácie s vysterilizovanými nástrojmi, chýbali záznamy o vykonávanej sterilizácii (sterilizačný denník), v 2 prevádzkach nebolo zabezpečená pravidelná kontrola účinnosti procesu sterilizácie, v prevádzkach nebol k dispozícii dostatočný počet pedikérskych sád a pedikérske nástroje neboli pravidelne sterilizované, ale bolo zabezpečené len ich čistenie a dezinfekcia. V 2 prevádzkach chýbali lekárničky 1. pomoci a prevádzkový poriadok nebol umiestnený na viditeľnom mieste.

Prevádzkovatelia boli zápisnične upozornení na zistené nedostatky s uložením nápravných opatrení a s výkladom o správnych postupoch dekontaminácie pracovných nástrojov a prostredia a potrebe ich dodržiavania v týchto prevádzkach.

Kontrola nápravných opatrení s vypracovaním záverečnej správy bude do konca r. 2014.

Priorita č. 3

3.1 Pozitívne ovplyvnenie rizikových faktorov metabolického syndrómu u dospievajúcej mládeže zmenou spôsobu výživy a životného štýlu – pokračovanie projektu „Rešpekt pre zdravie“.

Komplexné klinické, biochemické a nutričné analýzy poukázali na vysokú prevalenciu hypertenzie, nadhmotnosti až obezity, dyslipidémie, porúch glukózového metabolizmu, ako aj nedostatky v spôsobe výživy a životosprávy u stredoškolskej mládeže bratislavského samosprávneho kraja vyšetrených v projekte "Rešpekt pre zdravie". V spolupráci s BSK, UVZ SR a MŠ SR sme vykonali prípravné práce na realizáciu intervenčných projektov. Bola skonštituovaná pracovná skupina na tvorbu komplexného plánu verejno-zdravotníckej intervencie cieľovej populácie

Oblasti intervencie

- zvyšovanie zdravotnej gramotnosti v oblasti nutriácie a životosprávy
- intervencie do oblasti školského stravovania a školských bufetov, kontrola efektivity racionalizačných opatrení
- voľnočasové aktivity – šport
- prevencia závislostí – tabakizmus, drogy

3.2 Zlepšenie kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl formou verejnozdravotníckej intervencie.

Na základe zistení vysokej prevalencie hypertenzie, nadhmotnosti/ obezity, dyslipidémii a porúch glukózového metabolizmu a tiež vysokej prevalencie rizikových foriem správania sa stredoškolskej mládeže bratislavského samosprávneho kraja v projekte "Rešpekt pre zdravie", sme v spolupráci s BSK, UVZ SR a MŠ SR vykonali prípravné práce v plánovaní verejno-zdravotníckej intervencii cieľovej populácie.

1. Vykonalo sa komplexné štatistické spracovanie 255 parametrov, sledovaných v kompletnom súbore 5000 stredoškóľakov
2. Výsledky sme spracovali do prvej súhrnnej správy „ Rešpekt pre zdravie „ (8 častí, 166 strán)
3. Čiastkové výsledky sme prezentovali formou prednášok na 8 vedecko-odborných fórach
4. Bola ustanovená pracovná skupina na tvorbu komplexného plánu verejno-zdravotníckej intervencie cieľovej populácie v prostredí stredných škôl BSK
5. Za prvú prioritu intervencie sa stanovila racionálna výživa adolescentov. Priorita pozostáva z intervencie do oblasti školského stravovania - školských jedální, a školských bufetov- a zvyšovanie zdravotnej gramotnosti stredoškóľakov v oblasti životosprávy
6. Realizovali sme prieskum súčasne platných odborných a legislatívnych podkladov z problematiky výživa , školské stravovanie a edukácia v životospráve cieľovej populácie, menovite:
 - odporúčané výživové dávky v SR v porovnaní s EU
 - prehľad medzinárodných odborných edukačných materiálov a systémov výuky racionálnej životosprávy
 - legislatívne podklady SR pre zriaďovanie a prevádzku školských jedální a bufetov
 - prehľad medzinárodnej odbornej literatúry v oblasti efektívnych verejno-zdravotníckych intervencií výživy a školského stravovania adolescentov

Priorita č. 4

4.1 Kontrola úrovne ochrany zdravia zamestnancov, ktorých agentúry dočasného zamestnávania zamestnávajú na pracoviskách zmluvných zamestnávateľov a ktorí vykonávajú rizikové práce.

RÚVZ Bratislava listom z 21.02.2014 požiadal ÚVZ SR o odborné usmernenie ohľadom postupu pri zabezpečení evidencie rizikových prác a počtu exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce, ktorých zamestnávateľom je agentúra dočasného zamestnávania. Títo zamestnanci nie sú zamestnancami užívateľského zamestnávateľa a teda užívateľskému zamestnávateľovi nevyplýva z platných právnych predpisov povinnosť predkladať návrh na zaradenie pracovných činností vykonávaných agentúrnymi zamestnancami do kategórie rizikových prác, ani povinnosť vyplývajúca z § 31 ods. 7 písm. c) zák. č. 355/2007 Z.z., a to vypracovať a predložiť každoročne k 31.12. RÚVZ v SR informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie vrátane aktuálnych údajov o počte zamestnancov agentúr dočasného zamestnávania vykonávajúcich rizikové práce. Získanie vyššie uvedených údajov pre potreby evidencie v programe automatizovaného systému triedenia rizík ASTR_2011 je možné len na základe rozhodnutí RÚVZ v SR o zaradení prác do 3. a 4. kategórie, vydaných zamestnávateľovi, ktorým je agentúra dočasného zamestnávania. V súčasnosti údaje o zamestnancoch agentúr dočasného zamestnávania, ktorí vykonávajú rizikové práce, nie sú pre RÚVZ v SR dostupné a teda nie sú evidované v programe ASTR_2011.

Podľa usmernenia ÚVZ SR č. OLP/2342/2014 zo dňa 19.03.2014 požiadavky na ochranu zdravia a bezpečnosť pri práci vyplývajúce zo zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zák. č. 355/2007 Z.z.) ako aj zo zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 124/2006 Z.z.) musí, v súlade s § 58 ods. 4 a 6 zák. č.311/2001 Z.z. Zákonník práce,

zabezpečovať užívateľský zamestnávateľ, ku ktorému bol zamestnanec dočasne pridelený. Dočasné pridelenie zamestnanca je podmienené uzatvorením písomnej dohody o dočasnom pridelení medzi agentúrou dočasného zamestnávania a užívateľským zamestnávateľom. Dohoda musí obsahovať úpravu pracovných podmienok, t.j. aj podmienok BOZP a musí z nej vyplývať, akým spôsobom bude zabezpečené plnenie povinností vyplývajúcich tak zo zák. č. 124/2006 Z.z. ako aj zo zák. č. 355/2007 Z.z. (hodnotenie zdravotných rizík).

V rámci riešenia úlohy zamestnávateľská agentúra ADECCO Slovakia, s.r.o., Mlynské nivy 45, 821 09 Bratislava, IČO: 44 077 866, ktorá zamestnáva svojich zamestnancov v spoločnosti VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. a agentúra dočasného zamestnávania Grafton Recruitment Slovakia s.r.o., Obchodná 2, 811 01 Bratislava, IČO: 35 874 155, ktorá zamestnáva svojich zamestnancov v spoločnosti Holger Christiansen Production Slovakia, s.r.o., Gaštanová Alej 7, 900 27 Bernolákovo, na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami 3. a 4. kategórie, oznámili zabezpečenie plnenia požiadaviek, vyplývajúcich zo zák. č. 124/2006 Z.z. aj zák. č. 355/2007 Z.z. užívateľským zamestnávateľom a uvedené dokladovali písomnou dohodou.

Agentúra dočasného zamestnávania RELAD spol. s r.o. 930 10 Dolný Štál 768, IČO: 36 692 395 má u zmluvného zamestnávateľa GussBearbeitungsGesellschaft k.s. vyhlásené rizikové práce na pracovisku Dielňa opracovania odliatok a dielňa pieskovania, Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji s rizikovým faktorom hluk premenný 4, pevný aerosól s prevažne nešpecifickým účinkom (Fe a jeho zliatiny) 3, vibrácie prenášané na ruky 3. Údaje o počte exponovaných zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, boli doplnené do programu ASTR. Agentúra zabezpečila pre svojich zamestnancov PZS, ktorá súčasne vykonáva PZS aj u zmluvného zamestnávateľa GussBearbeitungsGesellschaft k.s. Posudky o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu boli uložené v osobnej karte každého pracovníka u zamestnávateľa a v evidencii PZS. Prerušené bolo konanie vo veci zaradenia prác do 3. a 4. kategórie s rizikovým faktorom hluk a vibrácie, vykonávaných na pracovisku dielne opracovania odliatok a dielne pieskovania GussBearbeitungsGesellschaft k.s., Nádražná 34, Ivanka pri Dunaji agentúrnymi pracovníkmi spol. DDZ Drevomajstri, s.r.o., 065 11 Kolačkov 66, IČO: 31 725 244 z dôvodu nedostatočných podkladov vo veci: neaktuálne prevádzkové poriadky a posúdenia rizík z expozície pracovníkov faktorom práce, neaktuálne protokoly z merania. Agentúra (pôvodne spoločnosť Mgr. Štefan Vrábek Kolačkov 170, 065 11 Nová Ľubovňa IČO: 46 853 561) zmenila poskytovateľa PZS a uzavrela zmluvu o poskytnutí služieb pracovného lekárstva s praktickou lekárkou, ktorá nemá oprávnenie na vykonávanie činnosti PZS.

4.2 Komplexné hodnotenie pracovných podmienok žiakov na pracoviskách a strediskách praktického výcviku stredných odborných škôl Bratislavského kraja.

V prvom polroku 2014 boli vykonané komplexné hygienické preverky v 7 SOŠ v odbore služieb. Získané informácie o 107 pracoviskách praktického výcviku (ďalej PPV) v zariadeniach verejného stravovania, 37 PPV v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a cestovných kanceláriách sú preverované v tom zmysle, že v spolupráci s pracovníkmi odboru hygieny výživy a odboru hygieny životného prostredia sa kontroluje, či predmetným prevádzkam boli vydané rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva k uvedeniu priestorov do prevádzky.

Následne v druhom polroku budú vo vytipovaných prevádzkach vykonané hygienické kontroly zamerané na zhodnotenie podmienok práce žiakov SOŠ.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Čadci**

1. ODDELENIE HYGIENY PROSTREDIA A PRÁCE - REFERÁT HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPP - referát hygieny životného prostredia a zdravia

Úloha bola zameraná na zber údajov o kvalite pitnej vody a bazénovej vody.

PITNÁ VODA: do zberu údajov a dozornej činnosti bolo zaradených pre rok 2014 celkovo 31 vodovodov, v okrese Čadca 19 vodovodov, v okrese Kysucké Nové Mesto 12 vodovodov. V zmysle platnej legislatívy a odborného usmernenia ÚVZ SR sa vykonáva odber vzoriek vody pre pitné účely v rozsahu preverovacieho a kontrolného monitoringu, laboratórne spracovanie vzoriek centrálné spracováva RÚVZ so sídlom v Žiline. Za uplynulé obdobie bolo terénnym oddelením odobratých celkovo 61 vzoriek pitnej vody z vodovodov hromadného zásobovania pre laboratórne stanovenie v rozsahu minimálnej analýzy. Za okres Čadca 43, v okrese Kysucké Nové Mesto 18. Počas uplynulého obdobia nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení a nebolo potrebné udeliť výnimky v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Vyššie uvedenými odbermi vody bola plnená úloha monitoringu kvality vody pre roky 2013 - 2016 pre správu pre Európsku komisiu.

VN Nová Bystrica patrí do štátneho zdravotného dozoru v súčinnosti s vodou ochranným dozorom s Okresným úradom Žilina. V uplynulom období boli vydané stanoviská k jedno rázovému vstupu občanov do ochranného pásma pri príležitosti spomienkovej akcie rodákov. Riešil sa podnet občana medializovaný v regionálnom týždenníku, poukazujúci na nevhodné obhospodarovanie v ochranných pásmach. Pracovníci RHŽP vykonali šetrenie na mieste samom, postúpili výsledky šetrenia Okresnému úradu v Žiline a následne sa zúčastnili komisionálneho jednania v danej veci, povoľovania cyklotrasy v OP, šetrenie nepovolenej stavby s komisionálne prijatými nápravnými opatreniami. Komisionálne jednania a sprísnený vodoochranný dozor budú pokračovať v nasledujúcom období.

Prebehla akcia „Deň vody“. Tento rok neboli vykonávané laboratórne rozborové vody pre občanov. Poskytnutých bolo 156 telefonických a 29 ústnych konzultácií na tému pitná voda, ochrana vodných zdrojov.

Na požiadanie občanov ako platená služba bolo vykonaných 6 odberov vzoriek vôd za účelom zistenia kvality vody a vhodnosti využívania vlastného vodného zdroja.

KÚPACIE VODY: v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú sústredené a vyhradené lokality ako rekreačné územia s možnosťou prírodných kúpalísk a ani neboli zaevidované lokality s divokým kúpaním. Zber a spracovanie údajov a následné evidovanie je zamerané a sústredené na dodržiavanie prevádzkovej a osobnej hygieny, legislatívy a hygienických požiadaviek na Krytej plavárni v Čadci. Zariadenie KP Čadca tvorí komplex pre športovú a relaxačnú činnosť. Sú tu situované a využívané sauna, fitnescentrum, solárium. Nosnú časť tvorí športové a rekreačné plávanie. V zmysle platnej legislatívy stanoveného monitoringu kvality vôd sú vykonávané analýzy kvality bazénovej vody. Majiteľom objektu je Mesto Čadca a prevádzkovateľom Mestský podnik služieb Čadca - Podzávoz. Celkovo za uplynulé obdobie bolo odobratých z bazénovej vody na Krytej plavárni Čadca 5 vzoriek v rámci štátneho zdravotného dozoru a 6 vzoriek prevádzkovateľom zariadenia (spracované v IS). Do prevádzky bola uvedená letná terasa s 3 detskými bazénikmi. V r.2014 nebol uvedený zatiaľ do prevádzky pre LTS nekrytý netermálny neplavecký umelý bazén na rekreačný účel pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie.

POSUDZOVANIE STAVIEB: v rámci posudzovania územných plánov, stavebných dokumentácií bolo celkovo posúdených 38 stavebných dokumentácií pre stavebné povolenie ako platená služba nad rámec zákona, pre územné konanie stavieb bolo vypracovaných 19, pre kolaudáciu stavieb a k zmene účelu užívania stavby 38 záväzných stanovísk a 88 vyjadrení odborného charakteru. Celkovo konzultačných stretnutí bolo 95, ktoré predchádzali vydaniu rozhodnutí, stanovísk.

Na web stránke sú zverejnené dozorované zariadenia, kvalita kúpacích vôd je sprístupnená cez IS kúpacie vody internetovým spojením, kde sa vkladajú údaje, vykonáva sa týždenné hlásenie s aktualizáciou údajov, zverejnené sú údaje o získaní odbornej spôsobilosti pre výkon epidemiologicky závažnej činnosti, uvedené sú pokyny pre občanov - Proti záplavové opatrenia, Problematika prevádzok solárií, Katalóg služieb a vzorový prevádzkový poriadok.

Informačné systémy: Pitná voda - priebežne sú vkladané údaje z monitoringu a štátneho zdravotného dozoru za r. 2014 do IS pitná voda, ktoré budú podkladom pre výročnú správu oddelenia. Kúpacie vody - napĺňaný je IS Kúpacie vody, prístupný cez internetové spojenie aj laickou verejnosťou. Do systému sú vložené údaje za zariadenie Krytá plaváreň Čadca a bazén pri ubytovacom zariadení Hotel Severka Zákopčie – relaxačný bazén sezónny. Od 15.6.2014 sa vykonáva tzv. týždenná hlásna služba počas letnej turistickej sezóny.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPP - referát hygieny životného prostredia a zdravia

Úloha bude plnená podľa pokynov gestora po schválení materiálu Vládou SR.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Košiciach - NRC pre pitnú vodu

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca – OPP - referát hygieny životného prostredia a zdravia

Úloha bola plnená podľa pokynov gestora a záverov celoslovenských porád v Bratislave a Trenčianskych Tepliciach vytypovaním záujmovej oblasti, ktorej sa zmapovanie reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách môže týkať. Krajskému odborníkovi bola nahlásená lokalita za spádové územie tunajšieho úradu verejného zdravotníctva VN Nová Bystrica. Lokalitu bola zaradená do riešenia úlohy NRC pre pitnú vodu RÚVZ Košice. Úloha pokračuje v gescii NRC Košice, v II. polovici roka je plánovaný odber vzoriek.

2. ODDELENIE HYGIENY PROSTREDIA A PRÁCE - REFERÁT PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPP - referát preventívneho pracovného lekárstva

Prioritou znižovania miery zdravotných rizík bolo vyžadovanie zabezpečovania technických opatrení už pri uvedení pracovných priestorov do prevádzky, tam kde to technológia výroby neumožní, boli požadované organizačné a iné opatrenia. V ostatných prípadoch na znižovanie miery zdravotného rizika pracovníkov boli uplatňované náhradné opatrenia.

Súčasťou tejto činnosti bolo i zisťovanie informovanosti zamestnancov o výskyte faktorov pracovného prostredia a pôsobení na nich. Konkrétne u 13 zamestnávateľov – Les-Invest, s. r. o., Píla Oščadnica, Cleanex-cleanex, s. r. o. Raková, Techberg, s. r. o. Kysucké Nové Mesto, Zdenko Horák Píla Krásno nad Kysucou, Gasparik, s. r. o. Drevosklad Makov, Omnia KLF, a. s. Kysucké Nové Mesto, Emil Ďurčan Drevovýroba Čadca - Podzávoz, Ternotech, s. r. o. Krásno nad Kysucou, OKRASA VD Čadca, ČEDOPOL, s. r. o. Olešná, KLF Energetika, s. r. o. Kysucké Nové Mesto bola dotazníkovou metódou zisťovaná informovanosť o podmienkach práce pri expozícii hluku, chemickým faktorom, vibráciám a zobrazovacím jednotkám. Referátu PPLaT bolo z celkového počtu 128 dotazníkov vrátených 102 na ďalšie spracovanie .

V zmysle príslušných nariadení vlády bolo požadované spracovanie podkladov pre vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov. V hodnotenom období bolo posúdených 14 návrhov k prevádzkovým poriadkom pre pracovné činnosti s expozíciou hluku, chemickým faktorom, vibráciám a biologickým faktorom, z toho 1 x bolo konanie vo veci vydania rozhodnutia prerušené – nedostatočne vypracovaný prevádzkový posudok pre expozíciu zamestnancov chemickým faktorom v s. r. o. SMARSTAV Krásno, 6 – krát pre pracovné činnosti s hlukom a chemickými faktormi boli prevádzkové poriadky schválené rozhodnutím súčasne s odovzdaním priestorov do prevádzky. 1 – krát bol prevádzkový posudok schválený súčasne s rozhodnutím o určení rizikových prác. Celkom bolo v sledovanom období schválených 21 prevádzkových poriadkov .

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V zmysle Vyhlášky MZ SR číslo 448/2007 sa pokračovalo v prehodnotení evidencie rizikových prác za príslušné okresy podľa predložených návrhov, resp. z podnetu tunajšieho zariadenia. Po prehodnotení boli postupne podľa platnej legislatívy vydávané rozhodnutia o určení rizikových prác pre novovzniknuté subjekty, resp. pre zamestnávateľov, kde nastali na rizikových pracoviskách podstatné zmeny.

Celkom bolo vydaných 9 rozhodnutí na zaradenie prác do rizika, z toho 1 x bolo vydané rozhodnutie súčasne s prevádzkovým poriadkom, kde bola vykonaná i prekategória prác zo 4. kat. rizika do kat. 3 s faktorom vibrácií – Údržba mesta Kysucké Nové Mesto a spoločnosti Gasparik Drevosklad Makov bolo uložené prehodnotenie kategórie zdravotného rizika pri expozícii hlukom, v dvoch novovzniknutých organizáciách ČEDOPOL Olešná a Anna Čimborová – Píla Stará Bystrica boli vyhlásené rozhodnutím tunajšieho úradu rizikové práce. 5 právnym subjektom bola zrušená právoplatnosť rozhodnutia z dôvodu zániku organizácie, resp. rizikovej práce.

Pri uvádzaní právnych subjektov do skúšobnej prevádzky sa vyžaduje meranie od spôsobilého subjektu, ktorý spĺňa požiadavky ustanovené v § 16 zákona č.355/2007 Z. z.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v kontrolovaných subjektoch, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce, sa sledujú intervaly výkonu lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti. Evidencia a prekategória rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR. Výstupné zostavy sú zasielané na ÚVZ SR v určených lehotách. Tunajší referát urgoval v 27 prípadoch u zamestnávateľov s rizikovými prácami informačnú správu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a vykonaných opatreniach na ich zníženie, resp. odstránenie.

Tieto po obdržaní boli prehodnotené a budú využité pri ďalšej dozornej činnosti referátu PPLaT. Na základe prehodnotenia rizík a po vykonaných opatreniach, požiadal urgovaný subjekt Služby, s. r. o. Kysucký Lieskovec o zrušenie rizikového pracoviska. Štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu rizikových prác bol za 1. polrok 2014 vykonaný na 26 rizikových pracoviskách v 16 organizáciách.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V evidencii tunajšieho úradu sú 3 priemyselné organizácie, kde sa zaoberá s veľmi toxickými látkami a zmesami - INA Kysuce, a.s., Kysucké Nové Mesto, OMNIA KLF, a. s., Kysucké Nové Mesto a JJ Elektronik, s. r. o, Čadca. V spoločnosti KINEX KLF, a. s., Kysucké Nové Mesto sa používajú chemické látky, ktoré sú klasifikované ako toxické látky a zmesi. V sledovanom období bol prešetrovaný podnet zamestnancov INA Kysuce, s. r. o. Z. z. Kysucké Nové Mesto na nezodpovedajúce podmienky práce s dusitanom sodným klasifikovaným ako toxická látka. Podnet bol neopodstatnený.

Nedostatky zásadného charakteru v skladovaní, evidencii a manipulácii s uvedenými látkami zisťované neboli.

Oddelenie eviduje 1 oznámenie o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov v ČSOB Čadca vykonané oprávnenými osobami.

V rámci REACH bola spoločnosť SMARTSTAV, s.r.o. Krásno nad Kysucou upozornená písomne na odstránenie nedostatkov a bol vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu splnenia nedostatkov uložených rozhodnutím RÚVZ v Čadci. Nedostatky boli odstránené.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušujúcich endokrinný systém

V rámci preventívneho dozoru sú aktívne vyhľadávané pracovné postupy a technológie, kde by sa riziká z týchto látok mohli vyskytovať. Vzhľadom na charakter okresov sa venuje pozornosť prehodnocovaniu miery rizika pracovísk, kde sa spracováva tvrdé drevo.

Posudky o rizikách, ktoré Kysucká nemocnica v Čadci mala vykonať, boli po opakovanej výzve zabezpečené v spolupráci s PZS. Bolo opätovne prehodnotené riziko vrátane používaných inhalačných anestetík a cytostatík. Návrh na zaradenie prác do kategórie rizikových prác bol v roku 2013 RÚVZ Čadca zamietnutý z dôvodu, že faktory práce a pracovného prostredia neboli hodnotené komplexne a nemožno akceptovať odhad rizika. Pretože do t. č. zamestnávateľ návrh neprehodnotil, zo strany RÚVZ Čadca bude písomne vyzvaný dokončiť kategorizáciu prác a predložiť aktuálny návrh na zaradenie prác do rizika v zmysle platnej legislatívy.

V sledovanom období boli vykonávané práce, kde sa manipulovalo s azbestom, pri odstraňovaní odpadového materiálu s azbestom z bytových domov v Čadci a demontáži azbestocementových dosák športovej haly v Kysuckom Novom Meste. Túto činnosť vykonala oprávnená organizácia Kovomat Slovakia Žilina a AMELLA, s.r.o. Martin. Boli vydané 2 rozhodnutia.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Ochorenia majú v organizáciách v pôsobnosti RÚVZ sporadický výskyt. Preto nemuseli byť riešené a uplatňované opatrenia na zamedzenie výskytu týchto ochorení. V sledovanom období boli tunajšiemu zariadeniu KPL ÚNM Martin hlásené 4 susp. prof. ochorenia z DNJZ a 1 ochorenie z DNJZ hlásila PZS Krankas Žilina.

Choroba z povolania z DNJZ prešetrovaná v roku 2013 bola priznaná lisiarke KINEX KLF, a. s. Kysucké Nové Mesto v tomto roku.

Susp. profesionálne ochorenie z DNJZ – syndróm karpálneho tunela bolo šetrené u brusičky KINEX KLF, a. s. Kysucké Nové Mesto so záverom, že prof. pôvod ochorenia nemožno vylúčiť. V súčasnosti prof. choroba ešte nie je uzatvorená, je v šetrení.

U zamestnanca pri obsluhu mechanizmov v OZ Lesy, š. p. Čadca bolo hlásené susp. ochorenie z DNJZ. Záver šetrenia bol, že profesionálny pôvod je nepreukazný.

Susp. choroba z DNJZ bola hlásená u opracovača kameňa v LESOSTAVE Oščadnica. Profesionálny pôvod ochorenia je preukazný.

Profesionálny pôvod ochorenia bol po prešetrení vylúčený u zamestnankyne Belfein Slovakia, a. s. Čadca a INA Kysuce, s. r. o. Kysucké Nové Mesto.

Rizikové práce s faktorom DNJZ vyhlásené nemáme, nevidujeme profesie s výskytom ochorení z DNJZ.

Profesie, kde podmienky práce a pracovného prostredia signalizujú podozrenie na DNJZ HK v rámci subjektívneho hodnotenia, sú zamestnávateľom navrhované na objektívne hodnotenie podľa platnej legislatívy pracovnou zdravotnou službou.

Kópie hygienického prieskumu uvedených chorôb z povolania boli zaslané na ÚVZ SR.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPP - referát preventívneho pracovného lekárstva

Tunajšie pracovisko nebolo vybrané gestorom úlohy do riešenia. V rámci európskeho týždňa BOZP zamestnanci referátu PPLaT budú zapojení do uvedenej aktivity v mesiaci október 2014.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca – OPP - referát preventívneho pracovného lekárstva

V 1. polroku 2014 bolo referátom PPLaT vydaných 6 rozhodnutí k zriadeniu chránených pracovísk, resp. dielní a 24 stanovísk. ŠZD bol vykonaný na 30 chránených pracoviskách.

V rámci projektu bol vykonaný štátny zdravotný dozor podľa metodického postupu na výkon ŠZD v 6 chránených dielňach/ pracoviskách, kde bol priznaný v minulých rokoch ÚPSVaR štatút chránenej dielne, resp. pracoviska – Jozefa Rešetková Mix market Skalité - predaj textilu, Výroba pracovných odevov Pavol. Kajánek Olešná, Ternotech – Administratívne práce Krásno nad Kysucou, Reality – SK, s.r.o. Čadca – Monitorovacia služba Krásno nad Kysucou, Okrasa VD Čadca – Výroba vianočných ozdôb, JANTÁR s.r.o. Čadca – Chemická čiastiareň. Zamestnanci kontrolovaných pracovísk vykonávali jednoduché činnosti bez fyzickej záťaže v profesiách predavačka, údržbár, upratovačka šička, strihač, fúkačka, administratívna pracovníčka a monitorovacia služba. Na všetkých týchto kontrolovaných chránených pracoviskách je zamestnaných celkom 32 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že zamestnávatelia prispôbujú podmienky práce zdravotnému obmedzeniu zamestnancov na chránených pracoviskách.

V dvoch prípadoch boli na odstránenie nedostatkov v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. vydané opatrenia s uloženými lehotami ich odstránenia (vybavenie zariadení na osobnú hygienu, evidovanie a uchovávanie posudkov o zdravotnej spôsobilosti na výkon činnosti osôb so ZP.).

Pri ŠZD boli použité 2 – krát kontrolné listy informovanosti zamestnancov pri fúkaní vianočných ozdôb s výskytom hluku a pri administratívnej práci so zobrazovacími jednotkami.

Tunajšie zariadenie vydalo k zriadeniu chránených pracovísk, resp. dielní v roku 2009 37 rozhodnutí, v roku 2010 – 56, v roku 2011 – 98, v roku 2012 – 102 a v roku 2013 – 36 rozhodnutí.

Štatút chránenej dielne, alebo pracoviska má udelený úradom práce v okrese Čadca 252 CHP /CHD a v okrese Kysucké Nové Mesto 23.

3. ODDELENIE HYGIENY – REFERÁT HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie.

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OH- RHV, BP a KV

V I. polroku 2014 boli zabezpečené podklady a materiálno-technické vybavenie k spracovaniu úlohy v rozsahu prípravy dotazníkov, diagnostických prúžkov na krvné vyšetrenia, stanovenia cieľovej skupiny s dohodnutím termínu realizácie úlohy a prípravy prednášky s porovnaním hodnôt zistených z predchádzajúceho obdobia.

K 30.06.2014 bola úloha zrealizovaná už u 25 respondentov s priebežným spracovaním získaných údajov v programe ALIMENTA.

V úlohe sa bude pokračovať v II. polroku a spolu s kompletizáciou výsledkov bude spracovaná záverečná správa.

3.2 Monitoring príjmu jódu

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OH – RHV, BP a KV

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu je realizovaný priebežne odberom vzoriek kuchynskej soli vrátane morskej soli v počte dvoch vzoriek v zmysle plánu MANCP na rok 2014.

V I. polroku bolo odobratých 8 vzoriek kuchynskej soli cielene vo výrobníach a v ZSS.

Laboratórne výsledky vykázali zdravotnú bezpečnosť. Úloha pokračuje i v druhom polroku a tabuľkové a textové spracovanie vyhodnotenia získaných podkladov bude v stanovenom termíne zaslané gestorovi úlohy.

3.3 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OH – RHV, BP a KV

Úloha bude plnená v II. polroku 2014 - po usmernení gestorom budú odoberané vzorky za účelom kontroly bezpečnosti materiálov na báze TiO₂, určených na priamy a nepriamy styk s potravinami.

3.4 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OH – RHV, BP a KV

Po prejednaní tejto problematiky na celoslovenskej pracovnej porade bude plnenie úlohy zabezpečené formou odberu vzoriek plastových výrobkov, ktorých výsledky budú analyzované vo vzťahu preukázania životnosti plastov, t.j. určenia doby, počas ktorej je možné deklarovať zdravotnú bezpečnosť pri použití plastu na potravinársky výrobok. Úloha bude plnená v II. polroku 2014.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, odd. HV a PBP

Na kontrolu bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov bol v zmysle usmernenia KO HV vykonaný odber určenej vzorky potravy balenej v tetrapakovom obale (nesýtený nealkoholický nápoj s príchutou) na stanovenie sledovaných rizikových ukazovateľov.

Plnenie úlohy pokračuje i v II. polroku.

3.6 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OH – RHV, BP a KV

Po usmernení a spracovaní harmonogramu odberov vzoriek na rok 2014 pre RÚVZ Žilinského kraja RÚVZ v Čadci neodoberá vzorky stanovené k plneniu tejto úlohy. V rámci ŠZD bola vykonaná kontrola dokumentácie potrebnej k predaju tohto sortimentu v 6 špecializovaných predajniach.

Plnenie úlohy pokračuje i v II. polroku.

3.7 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Trenčíne
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OH - RHV, BP a KV

Na plnení úlohy sa podieľa RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními HV v sídle krajov. V prípade požiadavky bude úloha plnená podľa pokynov gestora.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OH - RHV, BP a KV

Úloha bola rozdelená na 3 etapy, pričom v I. polroku boli zrealizované v zmysle usmernenia gestora odbery 8 vzoriek kozmetických výrobkov s ich analýzou v RÚVZ hl. mesta Bratislava, RÚVZ Poprad a RÚVZ Žilina. Pri odberoch boli vykonané kontroly za účelom

preverenia povinného označenia výrobkov v súlade s platnou EÚ legislatívou od roku 2013 so spísaním protokolov.

V II. polroku bude spracovaná a zabezpečená mediálna kampaň pre spotrebiteľov s oboznámením postupu a spôsobu ohlásenia závažných nežiaducich účinkov z kozmetických výrobkov. Kampaň bude priebežne vykonávaná i pri odberoch vzoriek, a to u predajcov kozmetických výrobkov.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OH - RHV, BP a KV

Projekt je rozdelený do 5 častí, pričom RÚVZ Čadca participuje na časti „Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch“.

Podľa pokynov gestora úlohy bol obsah zložiek vyrábaných nanotechnológiou sledovaný pri kontrole označovania a pri odbere vzoriek kozmetických výrobkov.

V II. polroku bude vykonaný monitoring zodpovedných osôb, ale i kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nanoformy a nanotechnológie.

4. ODDELENIE HYGIENY A PODPORY ZDRAVIA – REFERÁT HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ – referát hygieny detí a mládeže

Plnenie úlohy: Úloha bola riešená v minulých rokoch v rozsahu merania antropometrických ukazovateľov, odberom vzoriek stravy a zberom údajov s následným spracovaním a zaslaním v PC databáze na RÚVZ Rimavská Sobota. V súčasnosti prebieha ukončenie zberu a sumarizácia údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlavinám a celkové vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí detí a mládeže.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Gestor úlohy: Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR,

Riešiteľské pracoviská: vybrané RÚVZ v SR

Plnenie úlohy: Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod. Realizácia projektu bude prebiehať v 2. polroku 2014 zberom údajov dotazníkovou formou u študentov v školských zariadeniach.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ – referát hygieny detí a mládeže

Plnenie úlohy: Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Úloha sa realizovala v 1. polroku 2014 dotazníkovým prieskumom u detí materských škôl, vekovej skupiny 3-6 r. Zber údajov bol vykonaný v mestskej MŠ - Turzovka Šárky 463 (15 respondentov) a vidieckej MŠ – Makov 146 (15 respondentov). Získané údaje boli vložené do PC databázy a zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom vo Zvolene, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ – referát hygieny deti a mládeže

Plnenie úlohy: Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 min. pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z dvanástich koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Postup plnenia mimoriadnej úlohy sa uskutočnil podľa osobitného listu ÚVZ SR – HH SR, ktorým bol stanovený rozsah a termín vykonania cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Pracovník RÚVZ v spolupráci s vedením školy v každej vybratej škole vyplnil dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“.

Úloha bola riešená v mesiaci apríl 2014 v 10 mestských a vidieckych školských zariadeniach.

Plnenie úlohy bude pokračovať v 2. polroku 2014 sledovaním pohybovej aktivity detí na hodinách telesnej výchovy.

6. ODDELENIE HYGIENY – REFERÁT EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- **V I. polroku 2014 neboli realizované žiadne zmeny v očkovacom kalendári**
- **Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním** – vykonáva sa priebežne. V I. polroku 2014 sme zaznamenali 23 ochorení preventabilných očkovaním na pertussis. Boli zaznamenané 2 rodinné výskyty - 4 ochorenia, ostatné ochorenia mali sporadický charakter. Všetci chorí riadne očkovaní vzhľadom na dosiahnutý vek.
- **Manažment očkovania** – 72 lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto sme zaslali aktuálny očkovací kalendár na rok 2014. Očkovací kalendár je zverejnený aj na webovej stránke tunajšieho RÚVZ. Všetkým lekárom prvého kontaktu bol zaslaný praktický očkovací kalendár. Na 29 ambulancií pre deti a dorast boli rozdistribúované kartičky z Úradu verejného zdravotníctva v Bratislave a to –Povinné

a odporúčané očkovanie podľa dosiahnutého veku a rizika nákazy v Slovenskej republike na rok 2014.

- **Kontrola očkovania** – vykonáva sa podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania v mesačných intervaloch zo všetkých 29-tich pediatrických obvodov okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto. Bolo zaznamenaných 3762 očkovacích výkonov.
- **Vlastná administratívna kontrola očkovania** bude vykonaná k 31. 08. 2014.

6.2 Surveillancie infekčných chorôb

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- **Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení** – aj napriek propagovaniu využívania on-line hlásenia prenosných ochorení do existujúceho informačného systému EPIS, hlásna služba sa uskutočňuje len poštovou formou, výnimočne e-mailovou poštou. V mesačných výkazoch upozorňujeme PZS na povinnosť hlásnej služby pri výskyte, podozrení prenosných ochorení a nosičstve choroboplodných zárodkov. Po upozornení vedúcej laborantky mikrobiologického oddelenia KNsP Čadca došlo k zlepšeniu hlásnej povinnosti zo strany laboratória. Pre zlepšenie hlásnej služby prenosných ochorení sme na web. sídle uverejnili zoznam povinne hlásených prenosných ochorení i vzor individuálneho hlásenia prenosnej choroby. Elektronickou poštou sme tieto informácie poskytli 72 lekárom prvého kontaktu z okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto.
- **Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení** – systém rýchleho varovania sa využíva priebežne. Hlásili sme 12 prípadov a 4 epidémie. V mesiaci február 1 epidémia - etiologický agens rotavírus v Kysuckej nemocnici s poliklinikou Čadca. V máji sa jednalo o 3 epidémie – prvá na rodinnej oslave s etiol. agens Sal. enteritidis v Rudine prameň nákazy a faktor prenosu sa nám nepodarilo zistiť, druhá epidemický výskyt ochorení s GIT ťažkosťami v Ochodnici etiologický agens sa nám nepodarilo objasniť, tretia výskyt kliešťovej encefalitídy v rodine, jednalo sa o 2 prípady ochorenia v epid. súvislosti s epidemickým výskytom na Orave.
- **Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení** sa uskutočňuje priebežne prostredníctvom web stránky RÚVZ a zasielaním informácií lekárom prvého kontaktu e-mailovou poštou – Európsky imunizačný týždeň, Kampaň – hygiena a dezinfekcia rúk, Epidémia hemoragickej horúčky Ebola v Guiney, Informácia pre cestujúcich – vírusové ochorenie Ebola, Ako sa chrániť pred kliešťom a ochoreniami prenášanými kliešťami. Edukácia praktická na 13-tich oddeleniach KNsP v rámci Kampane – hygieny a dezinfekcia rúk. V poradni očkovania poskytujeme poradenské služby a v rámci toho boli distribuované letáky s touto tematikou.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- **Systematický zber, sumarizácia, analýza údajov o infekčných ochoreniach** sa vykonáva priebežne. V I. polroku 2014 sme evidovali 746 prenosných ochorení. Analýza výskytu je v mesačných intervaloch zasielaná všetkým lekárom prvého kontaktu a primárom lôžkových oddelení KNsP Čadca. V pravidelných týždenných intervaloch prostredníctvom programu EPIS zasielame od lekárov prvého kontaktu hlásenie chrípky za okresy Čadca a Kysucké Nové Mesto.

- **Reagovanie na nové požiadavky siete a ich implementácia do položiek programu EPIS** – vykonávame priebežne, podľa požiadaviek RÚVZ Banská Bystrica v súlade s požiadavkami „TESSy.“
- **Manažment kontaktov a ohnisk** vykonávame priebežne. V I. polroku 2014 sme evidovali 161 ohnisk s protiepidemickým zabezpečením kontaktov. V ohniskách boli nariadené nasledovné protiepidemické opatrenia: dezinfekcia – 231x, informovanie zainteresovaných – 89x, sprísnenie hyg. epid. režimu – 101x, vyhľadanie podozrivých z nákazy – 139x, zdravotná výchova – 247x, lekársky dohľad – 2x, vyhľadanie podozrivých z ochorenia – 3x, 1x bol nariadený zákaz výkonu epid. závažných činností (ZZD). Počet chránených osôb v ohniskách bol 588.
- **Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC, TESSY.** Denne dopĺňame centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení. Pravidelne v týždenných intervaloch evidujeme prípady ARO a CHPO od 72 lekárov prvého kontaktu, v mimoriadnych situáciách využívame systém rýchleho varovania (SRV).

6.4 Nozokomiálne nákazy

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- **Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN** – vykonávame priebežne. V rámci Kampane hygiena a dezinfekcia rúk sme vykonali názorné ukážky umývania a dezinfekcie rúk na všetkých lôžkových oddeleniach KNsP Čadca. Následne sme odobrali 123 sterov z rúk zdravotníckeho personálu, z toho bolo 16 pozitívnych.
- **Skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych nákaz.** Priebežne vykonávame kontrolu NN v KNsP Čadca a v ambulantných zdravotníckych zariadeniach. Hlásených nám bolo 25 NN z KNsP Čadca. Celkovo na oddeleniach KNsP Čadca bolo odobratých 640 sterov z prostredia (bez sterov z rúk). Z tohto počtu bolo 60 vzoriek pozitívnych. Zo sterilného materiálu bolo odobratých 124 vzoriek, z toho 1 s pozitívnym nálezom. V spolupráci s referátom hygieny životného prostredia sme vykonali štátny zdravotný dozor – komplexné kontroly na 2 oddeleniach KNsP Čadca a 2 pediatrických ambulanciách. V rámci kontroly funkčnosti sterilizačnej techniky sme otestovali 12 HVS.
- **Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz** sa vykonáva mesačne a k 30.12.2014. Pri výskyte nozokomiálnych nákaz v rámci ŠZD boli vykonané kontrolné stery a kontrola HER. Celkovo evidujeme v I. polroku 2014 25 nozokomiálnych nákaz v KNsP Čadca- Na neurologickom oddelení 3 NN – dg. A09 - 1x, A08.2 – 1x, I80-1x. Na detskom oddelení 7 NN – A08.0 - 4x, 3x dg. A08.1. Na internom oddelení I. + JIS - 10 NN – dg. A41.1- 1x, A04.7- 3x, B34.9- 1x. Na internom oddelení II. 4 NN – dg. A04.7 – 4x. Na oddelení dlhodobu chorých 5 NN – dg. A08.0 – 4x, A04.7 - 1x.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- **Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo** – monitorovanie, zabezpečenie včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a využívanie spoľahlivých informácií sa vykonáva priebežne podľa epidemiologickej situácie. Mimoriadna epidemiologická situácia v I. polroku 2014 nebola zaznamenaná.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Gestor úlohy: ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- Na základe prípisu MZ SR, HH SR podľa §5 ods. 4, písm. k) zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. a príslušného harmonogramu sme vykonali 3 odbery vzoriek odpadových vôd na prítomnosť divých a vakcinálnych kmeňov polio vírusov z mestskej ČOV Čadca a následne doručili do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Výsledky boli s negatívnym nálezom.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- Projekt „Hrou proti AIDS“ budeme realizovať v novembri 2014. Lekárom prvého kontaktu v počte 72 sme zaslali informáciu o Národnom programe prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2013 – 2016, ktorý je uverejnený vo vestníku MZ SR. Záujemcom o prevenciu HIV a AIDS poskytujeme individuálne poradenstvo.

6.8 Poradne očkovania

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- V poradni poskytujeme pre verejnosť konzultačnú a poradenskú činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním. Poradňu navštívili 3 osoby. VI. polroku 2014 sme poskytovali hlavne poradenstvo v očkovaní pred cestou do zahraničia a poradenstvo v problematike odporúčaného očkovania – 25 telefonických konzultácií. Do poradne očkovania bolo pozvaných 6 zákonných zástupcov detí odmietajúcich očkovanie na prejednanie a poučenie o následkoch odmietnutia povinného pravidelného očkovania. Využili sme všetky dostupné argumentácie, avšak bezvýsledne. Pre narastajúci počet hlásených odmietnutí očkovania detí sme 12 zákonným zástupcom detí odmietajúcich povinné pravidelné očkovanie detí zaslali poučenie pri odmietnutí očkovania s výzvou možnosti poradenstva v problematike vakcinácie v poradni očkovania.

6.9 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

Gestor úlohy: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Komárne

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, oddelenie hygieny – referát epidemiológie

- Na základe vyjadrenia gestora II. etapa projektu sa bude plniť až po zaslaní inštrukcií gestorom.

9. ODDELENIE HYGIENY A PODPORY ZDRAVIA – REFERÁT PODPORY ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ - referát podpory zdravia

V rámci plnenia Národného programu podpory zdravia sme pokračovali v spolupráci s regionálnymi printovými médiami: MY Kysucké noviny, Kysuce, ďalej s elektronickými médiami: internetový portál e-kysuce, internetové stránky miest Čadca, Turzovka, Kysucké Nové Mesto, Kysucká knižnica v Čadci, Dom kultúry v Čadci, Mestská polícia v Čadci, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Čadci – odbor komunikácie a prevencie, Slovenský červený kríž - územný spolok Čadca.

K ďalším aktivitám NPPZ patria aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou, ktorú sme zabezpečili uverejňovaním článkov a edukačno-intervenčných materiálov vo vyššie spomínaných printových a elektronických médiách. V prvom polroku 2014 sme spropagovali Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový deň pohybu k zdraviu, Svetový deň bez tabaku, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi. Médiam sme poskytli články: Poradňa zdravia, Ako sa chrániť pred kliešťom.

Článok „Poradňa zdravia“

Informáciu o činnosti Základnej poradne zdravia spolu s informáciou o možnostiach preventívneho vyšetrenia sme zaslali do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny, do regionálnych elektronických médií; internetový portál e-kysuce, internetový portál mesta Čadca, a tiež internetový portál Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci.

22. marec – Svetový deň vody

Pri príležitosti Svetového dňa vody sme zaslali článok na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny.

7. apríl - Svetový deň zdravia

Článok pripravený k tomuto dňu sme zaslali na uverejnenie do regionálnych printových (týždenníky MY Kysucké noviny a Kysuce) a internetových médií (portál e-kysuce, webové stránky miest Čadca a Kysucké Nové Mesto) a na internetovú stránku tunajšieho RÚVZ. V rámci Svetového dňa zdravia boli vykonané 2 prezentácie na tému Zdravý životný štýl na Spojenej škole v Kysuckom Novom Meste, ktorej sa zúčastnilo 208 študentov.

8. máj - Svetový deň Červeného kríža

V rámci Svetového dňa Červeného kríža sme sa dňa 5.6.2014 zúčastnili na regionálnej súťaži Hliadok mladých zdravotníkov I. a II. stupňa, ktorú organizoval Slovenský Červený kríž - Územný spolok Čadca. Svojou aktívnou účasťou sme sa zúčastnili testovania zdravotných vedomostí z oblasti prvej pomoci u žiakov I. stupňa základných škôl z okresu Čadca

a Kysucké Nové Mesto. Regionálnej súťaži Hliadok mladých zdravotníkov sa na I. stupni celkovo zúčastnilo 9 skupín, pričom každá skupina pozostávala z 5 členov.

10. máj – Svetový deň - Pohybom ku zdraviu

Dňa 12. 5. 2014 sme pripravili „**Deň otvorených dverí**“ v ambulancii Poradne zdravia, v rámci ktorého bol 22 záujemcom (15 ženám a 7 mužom) vo veku 16 až 64 rokov zmeraný krvný tlak a tep a 17 záujemcom (13 ženám a 4 mužom) stanovené hodnoty ako BMI, %telesného tuku, % svalovej hmoty, výška a hmotnosť. V rámci tohto dňa sme pripravili článok spolu s informáciou o „Dni otvorených dverí“ a zaslali na uverejnenie na internetové portály e-kysuce, webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka a na webovú stránku RÚVZ so sídlom v Čadci.

31. máj - Svetový deň bez tabaku

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku pracovníčky OPZ pripravili článok a zaslali na uverejnenie do regionálnych printového týždenníka MY Kysucké noviny a internetových médií (webové stránky miest Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, portál e-kysuce a internetovú stránku tunajšieho RÚVZ).

V rámci tohto dňa sme zrealizovali 9 prezentácií na tému „**Kým stúpa dym...**“ na stredných školách v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto (Kysucká knižnica v Čadci, SOŠ technická Čadca, Gymnázium Turzovka a Obchodná akadémia v Čadci). Prezentácií sa zúčastnilo 229 študentov.

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi

Článok pripravený k tomuto dňu sme zaslali na uverejnenie do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny a do regionálnych internetových médií (portál e-kysuce, webové stránky miest Čadca a Kysucké Nové Mesto a Turzovka) a na internetovú stránku tunajšieho RÚVZ.

Leták „Ako sa chrániť pred kliešťom“

Leták bol zaslaný spolu s prosbou o sprístupnenie na dostupných miestach do 44 základných a stredných škôl v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto. Taktiež sme leták zaslali na uverejnenie do regionálnych internetových médií, ako sú internetová stránka mesta Čadca, Kysuckého Nového Mesta a mesta Turzovka, tiež do regionálneho printového týždenníka MY Kysucké noviny a leták bol tiež sprístupnený na internetovej stránke tunajšieho RÚVZ. Vo vstupnej hale RÚVZ so sídlom v Čadci bol vytvorený panel s uvedenými letákmi a základnými informáciami a ochoreniami zapríčinených kliešťami.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ - referát podpory zdravia

Pri realizácii Národného programu prevencie nadváhy a obezity bolo zrealizovaných 8 prezentácií na tému „**Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy**“ na Základnej škole v Čiernom - Vyšný koniec, Základnej škole Komenského v Čadci, Spojenej škole

v Kysuckom Novom Meste a v Kysuckej knižnici v Čadci. Prezentácie boli obohatené o premietanie filmu „Sami“. Prezentácií sa zúčastnilo 248 žiakov a študentov.

9.3 Národný akčný plán pre kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ - referát podpory zdravia

Národný akčný plán pre kontrolu tabaku sa v tunajšom RÚVZ vykonáva formou edukačných aktivít zameraných na prevenciu užívania tabaku a tabakových výrobkov. Na Spojenej škole v Kysuckom Novom Meste boli zrealizované 2 prezentácie pre 208 študentov na tému „Fajčenie“. Prezentácie boli doplnené o premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym...“. Ďalšie 2 prezentácie boli vykonané na Spojenej škole Murgašovej v Kysuckom Novom Meste, ktorej sa zúčastnilo 39 študentov. V rámci Svetového dňa bez tabaku bolo zrealizovaných 9 prezentácií: 4 prezentácie pre 45 študentov Strednej odbornej školy technickej v Čadci, 2 prezentácie v Kysuckej knižnici v Čadci pre 53 študentov Bilingválneho gymnázia v Čadci a 1 prezentácia pre 35 študentov Gymnázia v Turzovke a 2 prezentácie pre 96 študentov Obchodnej akadémie v Čadci. Tieto prezentácie boli tiež doplnené o premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym...“

9.5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ - referát podpory zdravia

Aktivity v rámci tohto programu budú realizované v novembri 2014 formou prezentácií na tému Drogy a Život so závislosťou. Taktiež bude pripravený článok a zaslaný na uverejnenie do regionálnych printových a elektronických médií.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ - referát podpory zdravia

Aktivity v tejto oblasti budú realizované v mesiaci október 2014 pri príležitosti Mesiaca úcty k starým ľuďom formou edukačných a preventívnych aktivít.

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ - referát podpory zdravia

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci realizuje program prostredníctvom edukačného pôsobenia najmä na žiakov základných a študentov stredných škôl. Prezentácie sú zamerané najmä na prevenciu závislostí (tabak, drogy, alkohol) a pôsobenie na dentálne zdravie detí mladšieho školského veku.

V rámci tohto programu boli zrealizované 4 prezentácie na tému „Zdravé zúbky“, a to 2 prezentácie v Materskej škole Turzovka - Šárky, ktorých sa zúčastnilo 39 detí predškolského

veku a 2 prezentácie na ZŠ Rázusova v Čadci, ktorých sa zúčastnilo 54 žiakov prvého ročníka. Popri prezentáciách boli žiakom premietané DVD rozprávky z edície „**Prečo zvieratka bolia zúbky?**“ s názvom: Čo sa stalo medvedíkovi, Lakomý syseľ, Prečo líštička stratila krásu, Prečo vlk šušlal, Maškrtná veвериčka. Počas prezentácie boli žiaci odmeňovaní darčkovými predmetmi vo forme vzoriek zubnej pasty, omaľovánkami a pod. od spoločností: Zdravotná poisťovňa Dôvera, Lacalut, Colgate, Drogérie DM.

13 prezentácií na tému prevencie fajčenia a užívania návykových látok, ktorých sa zúčastnilo 476 študentov sa uskutočnili na Spojenej škole v Kysuckom Novom Meste, Spojenej škole Murgašovej v Kysuckom Novom Meste, Strednej odbornej škole technickej v Čadci, Gymnázium v Turzovke, Kysuckej knižnici v Čadci a Obchodnej akadémii v Čadci. Prezentácie boli doplnené o premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym...“ a meraniami oxidu uhľového vo vydychovanom vzduchu prístrojom MicroSmokerlyzér. O merania CO prístrojom smokerlyzér celkovo prejavilo záujem 69 študentov.

Prezentácie na tému „**Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy**“ boli zrealizované pre 261 žiakov a študentov Základnej školy Čierne – Vyšný koniec, Základnej školy Komenského v Čadci, Spojenej školy v Kysuckom Novom Meste, Detském domove Horný Kelčov, Detském domove Vysoká nad Kysucou - Semeteš a Kysuckej knižnici v Čadci. Prezentácie boli doplnené premietaním filmu „Sami“.

V rámci „**Týždňa mozgu**“ boli zrealizované 4 prezentácie na tému „*Na čo nám je mozog?*“ pre 73 žiakov 3. ročníka Základnej školy Rázusovej v Čadci. Prezentácie boli doplnené o realizáciu logických hier (sudoku, krížovky, pexeso, hlavolamy a optické klamy).

9.8 CINDI program SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ - referát podpory zdravia

Program CINDI sa dlhodobo realizuje prostredníctvom Základnej poradne zdravia, a to vyšetrením biochemických parametrov pomocou prístroja REFLOTRON s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V Základnej poradni zdravia bolo k 30. 6. 2014 vyšetrených 101 klientov, z toho 16 klientov bolo prvýkrát vyšetrených a 85 klientov opakovane vyšetrených. Poradňu zdravia sme spropagovali v regionálnom printovom týždenníku MY Kysucké noviny, na internetovej stránke RÚVZ Čadca, a tiež v regionálnych internetových médiách (internetový portál e-kysuce, internetová stránka mesta Čadca). S oddelením hygieny RHV a PBP spolupracujeme na celoštátnom projekte „**Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelaj populácie**“. Klienti prichádzajúci do ambulancie základnej Poradne zdravia majú možnosť dať si vyšetriť pečeňové amylázy GGT, GMT a GOT v krvi. V prvom polroku 2014 bolo vykonaných 260 vyšetrení pečeňových transferáz.

Vyhodnotenie plnenia regionálnych priorít RÚVZ so sídlom v Čadci za I. polrok 2014

ODDELENIE HYGIENY PROSTREDIA A PRÁCE - REFERÁT HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

- 1. Oplyvnenie determinantov zdravia prostredníctvom výkonu ŠZD v rozsahu platnej legislatívy** - úloha je plnená v zmysle bodu 1.1. Programy a projekty v oblasti pitnej vody, bazénových vôd a posudzovania dokumentácií pre územné, stavebné a kolaudačné konanie, vrátane posudzovania EIA a HIA. Riešená bola cielená úloha v oblasti pohrebníctva - počet kontrol: 1 Kysucká nemocnica Čadca, 11 zariadení sociálnych služieb, 10 pohrebných služieb. V uplynulom období nebolo potrebné riešiť mimoriadne udalosti v dôsledku povodní, či havárií. Posudzovacím konaním prešlo 21 prevádzok nepotravinového charakteru a 3 prevádzky pohrebníctva. V rámci šetrenia podnetu na predajňu stavebnín bola uložená pokuta v hodnote 200 eur za nedodržanie zákona č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoja verejného zdravotníctva § 52, ods. 1, písm. b) – prevádzkovanie predajne bez súhlasu. Pracovníci vykonali 23 kontrol v prevádzkach osobných služieb v dôsledku nahlásenia RAPEX-om.
- 2. Zabezpečenie zvýšeného zdravotného dozoru v zariadeniach cestovného ruchu** – dozor bol vykonaný v 6 zariadeniach, pričom bola uložená pokuta v sume 500 eur za zistené nedostatky.
- 3. Epidemiologicky závažné činnosti** – úloha je plnená v zariadeniach solárií podľa usmernenia ÚVZ SR zo dňa 15.04.2014 značky OHŽP-3564/2014 a naplnená bude v zmysle záverov z celoslovenskej porady v Trenčianskych Tepliciach. Počet kontrol OSO 35, zároveň bolo udelenie blokovej pokuty 32 eur za nedodržanie prevádzkového poriadku.
- 4. Zabezpečenie zvýšeného zdravotného dozoru v zariadeniach s kúpaliskami s celoročnou prevádzkou a sezónnou prevádzkou** - úloha je plnená v zmysle bodu 1.1. Programy a projekty.

ODDELENIE HYGIENY PROSTREDIA A PRÁCE - REFERÁT PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

- 1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.**
- 2. Intervencie podpory zdravia pri práci.**
- 3. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.**

Priority sú plnené pracovníkmi referátu PPLaT v rozsahu plnenia programov a projektov na rok 2014 v bodoch 2.1, 2.2 a 2.5.

ODDELENIE HYGIENY – REFERÁT HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

1. Štátny zdravotný dozor a úradná kontrola potravín

- V zmysle Viacročného národného plánu pre ÚK spracovaného na podmienky dozorovaných okresov bolo v I. polroku dobratých 187 vzoriek, z toho 163 vzoriek potravín, 14 vzoriek pitnej vody a 10 vzoriek kozmetických výrobkov.
- K 30.06.2014 bolo vykonaných celkom 643 kontrol. Bolo vydaných 183 rozhodnutí, 7 záväzných stanovísk a 332 iných stanovísk.
- Pri výkone ŠZD a ÚKP bolo uložených celkom 30 pokút za priestupky v celkovej sume 2 256 €.
- V rámci správneho konania bolo uplatnených 12 pokút vo výške 5 880 €.
- Pri výkone ŠZD bolo uplatnených 14 opatrení podľa § 55 vo veci zákazu uvádzania na trh zdravotne nevhodných potravín a v jednom prípade uplatnený zákaz činnosti prevádzkovania potravinárskeho objektu.
- Pri výkone ÚKP bolo v zmysle § 20 ods. 9 uložených 6 opatrení.
- V rámci plnenia úlohy bola spracovaná a odprednášaná problematika národnej a európskej legislatívy zameranej na splnenie hygienických požiadaviek pri manipulácii s potravinou rezortu COOP Jednota Čadca.

➤ **Cielený výkon kontroly nad materiálmi a predmetmi prichádzajúcimi do styku s potravinami**

- Výkon úradnej kontroly nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami je realizovaný v zmysle metodického pokynu vrátane odberov vzoriek. V I. polroku bola v zmysle plánu odobratá vzorka skleneného pohára s farebnou potlačou zasahujúcou do ústneho okraja na zistenie rizikových ukazovateľov – Cd, Pb. Taktiež mal byť vykonaný odber melamínových kuchynských pomôcok, ktoré sa však v obchodnej sieti nevyskytovali. Ďalší odber vzoriek bol vykonaný v rámci plnenia úlohy č. 3. 5, pričom budú v II. polroku vykonané kontroly bez odberu vzoriek s cieľom monitoringu bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov so zameraním na kontrolu požadovanej dokumentácie. Vyhodnotenie plnenia tejto úlohy bude zrealizované samostatnou správou v stanovenom termíne.

➤ **Výkon auditov v r. 2014**

- Na rok 2014 bolo naplánovaných 12 auditov, pričom k 30.06.2014 bolo vykonaných 7 auditov.

➤ **Kontroly vykonané v nadväznosti na hlásenie Rýchleho výstražného systému**

- V I. polroku 2014 boli zaslané tri oznámenia z RASFF. V jednom prípade sa jednalo o nepovolenú látku vinpocetin vo výživovom doplnku, ktorý bol distribuovaný do SR na adresu Supplements s.r.o., Slovenských dobrovoľníkov 1439, 022 01 Čadca. Konateľ uvedenej spoločnosti na osobnom jednaní predložil potrebnú dokumentáciu a prijal potrebné dobrovoľné opatrenia.

Ďalšie oznámenie sa týkalo nevyhovujúceho výrobku Kovová škrabka na zemiaky, ktorý nevyhovoval platnej legislatíve EÚ z dôvodu presiahnutia množstva niklu. Na zabezpečenie stiahnutia výrobku z distribučnej siete a zabezpečenia informácie pre spotrebiteľa boli v zmysle platnej legislatívy vydané 2 opatrenia formou rozhodnutí.

V poslednom prípade sa jednalo o nepovolenú látku nitrofurán (metabolit) furazolidonu v mrazenom králičom mäse z Číny. Vzhľadom k tomu, že v priloženom distribučnom

zozname sa nenachádzala žiadna z nami dozorovaných prevádzok, boli vykonané kontroly na možnú prítomnosť tohto mäsa pri výkone bežných ÚK v ZSS.

➤ **Plnenie cieľných a mimoriadnych úloh podľa pokynov ÚVZ SR**

- V zmysle usmernenia ÚVZ SR boli v I. polroku plnené dve mimoriadne cieľné úlohy - Výkon mimoriadnych cieľných kontrol zameraných na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v zariadeniach spoločného stravovania a Výkon mimoriadnych cieľných kontrol zameraných na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“. Pri ich plnení bolo vykonaných celkom 79 kontrol.

➤ **Zostrený hygienický dozor v zariadeniach situovaných na trasách letnej a zimnej turistickej sezóny**

- Do zariadení poskytujúcich služby v čase letnej turistickej sezóny patrí 68 prevádzok ZSS a rýchleho občerstvenia. V I. polroku bolo vydaných 14 pokynov na zabezpečenie hygienických požiadaviek počas LTS a vykonaných 89 kontrol v súlade s plánom na rok 2014.
- V čase zimnej turistickej sezóny poskytuje stravovacie služby v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto 57 zariadení. V zmysle plánu na rok 2014 bolo v období do ukončenia zimnej sezóny v r. 2014 vykonaných 17 kontrol.

➤ **Kontrola zariadení zameraná na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov v súlade so zák. NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov**

- Podmienky dodržiavania zákona boli kontrolované priebežne počas výkonu ŠZD s vykonaním 360 kontrol. V priebehu I. polroka nebolo zistené porušenie tohto zákona.

➤ **Hygienické zabezpečenie stánkového predaja potravín počas konania hromadných akcií**

- Vykonaných 35 kontrol počas konania hromadných akcií a zaslaných 5 upozornení na neplnenie oznamovacej povinnosti v súvislosti s organizovaním akcií.

➤ **Sledovanie kvality vôd v potravinárskych zariadeniach**

- Úloha bola počas I. polroku plnená priebežne s dôrazom kladeným na kontrolu kvality vody potravinárskych objektov zásobovaných vlastnými vodnými zdrojmi. Zároveň boli vykonané odbery na kontrolu kvality pitnej vody v spolupráci s laboratórnou zložkou RÚVZ Žilina v počte 14 vzoriek.

➤ **Spolupráca s ostatnými kontrolnými zložkami**

- Mestské úrady, Obecné úrady, Regionálna veterinárna a potravinová správa, Slovenská obchodná inšpekcia Žilina, Colná správa
Pracovníci oddelenia sa podieľali v priebehu I. polroka s uvedenými zložkami na výkone ŠZD i na šetrení podnetov.

➤ **Riešenie podnetov, poskytovanie informácií v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám**

- V priebehu I. polroku 2014 bolo na základe podaní šetrených 10 podnetov.
- V súlade s ustanovením zákona NR SR č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov boli informácie sprístupnené na základe dožiadania v troch prípadoch.

2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.

- V I. polroku 2014 boli zabezpečené podklady a materiálno-technické vybavenie k spracovaniu úlohy v rozsahu prípravy dotazníkov, diagnostických prúžkov na krvné vyšetrenia, stanovenia cieľovej skupiny s dohodnutím termínu realizácie úlohy a prípravy prednášky s porovnaním hodnôt zistených z predchádzajúceho obdobia.
- K 30.06.2014 bola úloha zrealizovaná už u 25 respondentov s priebežným spracovaním získaných údajov v programe ALIMENTA.
- V úlohe sa bude pokračovať v II. polroku a spolu s kompletizáciou výsledkov bude spracovaná záverečná správa.

3. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok a aróm na rok 2014

- V rámci monitoringu sú sledované vybrané prídavné látky – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 952 cyklamáty. VI. polroku bolo vyplnených všetkých 20 dotazníkov respondentmi podľa vekovej kategórie a ostatných požadovaných kritérií v zmysle usmernenia ÚVZ SR. Zároveň boli po dohode s RÚVZ v Žiline odobraté 2 vzorky potravín na stanovenie obsahu Kyseliny sorbovej. V II. polroku sa bude v úlohe pokračovať.

4. Výkon ŠZD nad bezpečnosťou kozmetických výrobkov

- V I. polroku 2014 boli podľa spracovaného plánu na rok 2014 a podkladov zaslaných ÚVZ SR vykonané odbery 8 vzoriek kozmetických výrobkov – 2 vzorky mydiel s antibakteriálnym účinkom na stanovenie konzervačných látok a mikrobiologické vyšetrenie, 1 vzorka značkového parfumu na vyšetrenie ftalátov, 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti na vyšetrenie konzervačných látok a testu stability a 2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých na zistenie prítomnosti koenzýmu Q 10.
- V nadväznosti na hlásenie rýchleho výstražného systému RAPEX bolo cielene v období I. polroku vykonaných 66 kontrol, pričom hlásené nebezpečné kozmetické výrobky neboli zistené.
- Dozor nad bezpečnosťou kozmetických výrobkov je vykonávaný priebežne, podľa aktuálnej situácie a súbežne v teréne s výkonom ŠZD a ÚK nad potravinami. Celkom bolo vykonaných 8 kontrol so zameraním na prevádzkovú hygienu.

Jednotlivé správy sú zasielané podľa termínov ÚVZ SR.

ODDELENIE HYGIENY A PODPORY ZDRAVIA – REFERÁT HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1. Stravovanie detí a mládeže

- Projekt „ Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok v potravinách „ nadväzuje na úlohy Programového vyhlásenia vlády SR na rok 2010-2014 na úseku verejného zdravotníctva. Cieľom je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u detskej populácie a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom. V rámci tohto projektu bolo vyšetrených 20 detí vo vekovej skupine 8 rokov. Získané údaje sa postupne vkladajú do masky v programe EXCEL a zašlú sa na spracovanie na ÚVZ SR.
- V školských stravovacích zariadeniach je pravidelne vykonávaný ŠZD so zameraním na kontrolu pestrosti stravy a dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov ohľadom OVD.

2. Problematika pieskovísk

- v areáloch predškolských zariadení sa vykonáva kontrola starostlivosti o vybudované pieskoviská, dodržiavanie frekvencie čistenia a spôsob údržby pieskoviska a taktiež odoberanie kontrolných vzoriek piesku na stanovenie mikrobiologických a chemických ukazovateľov. V 1. polroku (sezónne obdobie od 1. marca) bolo výkonom štátneho zdravotného dozoru v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto skontrolovaných 9 predškolských zariadení, ktoré prevádzkujú detské pieskoviská. Väčšina zariadení MŠ má pieskoviská zabezpečené pred znečistením (rôzne typy zábran, rolovacích plachiet a pod.). V uvedených zariadeniach neboli zistené závažnejšie nedostatky. V ďalšom polroku sa plánuje podľa kapacitných a finančných možností laboratória RÚVZ Žilina vykonať rozbor vzoriek piesku na stanovenie indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku.

3. Oplyvnenie úrazovosti u detí predškolského veku

- v rámci tejto úlohy je riešený projekt „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“, ktorého cieľom je zozbieranie údajov u detí predškolského a školského veku a na základe získaných informácií overiť účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. V tomto roku bola vyšetrená veková skupina 3- 6 ročných detí.

Plnenie tejto úlohy je v rozsahu plnenia programov a projektov na rok 2014 – bod 4.3

ODDELENIE HYGIENY – REFERÁT EPIDEMIOLOGIE

1. Národný imunizačný program SR

2. Surveillance infekčných chorôb

3. Nozokomiálne nákazy

Plnenie úloh je spracované v rozsahu plnenia programov a projektov na rok 2014 – bod č. 6.1, 6.8, 6.2, 6.4

ODDELENIE HYGIENY A PODPORY ZDRAVIA – REFERÁT PODPORY ZDRAVIA

1. Zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov regiónu v oblasti životného štýlu /výživa, pohybová aktivita, legálne drogy – nikotín, alkohol/ formou individuálneho poradenstva a prednášok.

- Zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov regiónu sa vykonáva prednáškovú činnosť formou prezentácií. Na tému Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy bolo v prvom polroku 2014 vykonaných 5 prezentácií na Spojenej škole v Kysuckom Novom Meste, v Detskom domove Horný Kelčov, v Detskom domove Vysoká nad Kysucou - Semeteš a Kysuckej knižnici v Čadci. 3 prezentácie na tému Poruchy príjmu potravy a zásady psychohygieny boli odprednášané na ZŠ Čierne - Vyšný koniec a ZŠ Čadca - Komenského. 4 prezentácie na tému Na čo nám je mozog? boli odprezentované na ZŠ Rázusova v Čadci. V preventívno-vzdelávacom pôsobení na detí a mládež v oblasti závislostí bolo vykonaných 13 prezentácií. 13 prezentácií na tému Kým stúpa dym... sa uskutočnilo na Spojenej škole v Kysuckom Novom Meste, na Spojenej škole na

Murgašovej ulici v Kysuckom Novom Meste, na Strednej odbornej škole technickej v Čadci, v Kysuckej knižnici v Čadci pre študentov Bilingválneho gymnázia v Čadci, na Gymnáziu v Turzovke a na Obchodnej akadémii v Čadci. V oblasti stomatohygieny boli vykonané 4 prezentácie na tému Zdravé zúbky v Materskej škole Turzovka - Šárky a na ZŠ Rázusova v Čadci. 4 prezentácie na tému „Na čo nám je mozog?“ boli prezentované pre 76 žiakov 3.ročníka Základnej školy Rázusova v Čadci.

2. Ovpływňovanie rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení súvisiacich so životným štýlom formou individuálneho poradenstva v špecializovaných poradniach zdravej výživy, optimalizácie pohybovej aktivity a zanechania fajčenia.

- Činnosti špecializovaných poradní sa na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci vykonávajú popri činnosti Základnej poradne zdravia. Ovpływňovanie rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení sa vykonáva formou prezentácií na tému Zdravý životný štýl, poruchy príjmu potravy a zásady psychohygieny (8 prezentácií).

3. CINDI program

- Základná poradňa zdravia má pre klientov vyčlenené dni v týždni každý utorok a štvrtok od 7.00 do 10.00 hod. Skriningové vyšetrenia klientov prichádzajúcich do základnej poradne spočívajú vo vyšetrení antropometrických ukazovateľov (meranie hmotnosti, výšky, obvodu pása a bokov podľa štandardných metodík merania a následným výpočtom indexov BMI a WHR), štandardného merania tlaku krvi a vyšetrení biochemických parametrov. Z biochemických ukazovateľov boli vyšetřované krvné lipidy (celkový cholesterol, HDL a LDL cholesterol, triglyceridy) a glukóza. Zistením údajov a po zaznamenaní do počítačového programu „*Test zdravé srdce*“ sa vypočítal index kardiovaskulárneho rizika TC/HDL, TG/HDL a LDL/HDL. U časti klientov sa zisťovali aj hodnoty krvných transferáz (GGT-GMT, GPT-ALT a GOT-AST). Základnú poradňu zdravia na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci v prvom polroku 2014 navštívilo 101 klientov. Počet prvýkrát vyšetřených klientov bol 16 (4 muži a 12 žien), počet opakovane vyšetřených klientov bol 85 (29 mužov a 56 žien). Počet vykonaných vyšetření krvných transferáz (GGT, GMT, GOT) v prvom polroku 2014 bol 260 (z toho 89 u mužov a 171 u žien).

4. Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotné uvedomenie

- Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR vykonáva na základe výstupov z počítačového programu Test zdravé srdce.

5. Úlohy vyplývajúce z Národného programu podpory zdravia.

Hlavnou úlohou vyplývajúcou z Národného programu podpory zdravia je dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľov SR. Táto úloha sa vykonáva v oblastiach: výživa a stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita a tabak, drogy, alkohol. Tieto úlohy sa vykonávajú formou preventívno-vzdelávacieho pôsobenia na deti materských škôl, žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. U časti populácie v produktívnom veku sa tieto úlohy vykonávajú poradenskou činnosťou v Základnej poradni zdravia. Ďalšie aktivity v rámci NPPZ sa vykonávajú pri príležitosti významných svetových a medzinárodných dní formou medializácie článkov v regionálnych printových a elektronických médiách a nárazovými aktivitami formou kampaní.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dolnom Kubíne**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY /NEHAP IV/

Kvalitu pitnej vody sleduje RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne v rámci monitoringu pitnej vody a v rámci štátneho zdravotného dozoru. Spolu bolo k vyhodnocovaciemu obdobiu odobratých v rámci monitoringu pitnej vody 79 vzoriek pitných vôd, z toho v rámci kontrolného monitoringu 76 vzoriek, v rámci preverovacieho monitoringu 3 vzorky. Vzorky vôd vo všetkých vyšetovaných ukazovateľoch vyhovovali platnej legislatíve. Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný i na menších skupinových vodovodoch, z ktorých sú zásobované pitnou vodou rekreačné zariadenia - odobratých 26 vzoriek pitných vôd, z toho 1 vzorka nevyhovovala v mikrobiologických ukazovateľoch a pre podlimitnú hodnotu chlóru. Prevádzkovateľovi zariadenia bola uložená náhrada nákladov. Voda na kúpanie bola odobratá v rámci štátneho zdravotného dozoru na umelých kúpaliskách v Aquarelaxe Dolný Kubín - 3 vzorky, na termálnom kúpalisku Termalšport TS, s.r.o., v Tvrdošíne – Oraviciach – 4 vzorky, termálnom kúpalisku Meander Park Oravice – 4 vzorky, ale aj na prírodných kúpaliskách na Oravskej priehrade /pri ATC Stará Hora, ATC Slanica, ATC JAMI, Prístav a Nábřežie - Námestovo po jednej vzorke/ - 5 vzoriek. Celkovo bolo odobratých 16 vzoriek vody na kúpanie. Odobraté vzorky vyhovovali vo vyšetovaných ukazovateľoch limitom uvedeným v platnej legislatíve, okrem 1 vzorky odobratej z veľkého kľudového bazéna TK Termalšport TS, s.r.o., v Tvrdošíne – Oraviciach, ktorá nevyhovovala v mikrobiologických ukazovateľoch a pre podlimitnú hodnotu voľného chlóru. Prevádzkovateľovi zariadenia bola za jej odber a vyšetrenie uložená náhrada nákladov. Problematiku vonkajšieho znečistenia ovzdušia a hluku sleduje RÚVZ v rámci posudzovania projektových dokumentácií pre územné konania stavieb, príp. v rámci vydávania stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám obcí. Kvalita vnútorného ovzdušia sa v hodnotenom období nesledovala.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Zatiaľ bola RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne vytypovaná oblasť Oravice v okrese Tvrdošín, v ktorej sú pramene pitnej vody zásobujúce najviac obyvateľov okresov Tvrdošín a Dolný Kubín, nachádzajúce sa v lesnom poraste. Ďalšie pokyny, inštrukcie zatiaľ neprišli.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Úloha sa bude plniť v 2. polroku 2014.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNÍŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ: Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa štandardných výstupov programu ASTR: 1942, z toho 517 žien
- počet nových rizikových prác v danom roku: 13, z toho 0 žien
- vydaných 7 rozhodnutí (vyhlásení rizikových prác)
- počet a druh sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce: 1, pre porušenie § 39 zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov, § 32, ods.1 zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení neskorších predpisov, § 37 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z., § 52 ods. 1 písm. c/, g/ zákona č. 355/2007 Z. z., ďalej § 2 nariadenia vlády SR č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci, § 8, ods. 1 písm. a/ čísla 1. a 2. zákona č. 124/2006 Z. z., Príloha č. 1, čl. 19.1 až 19.3. Nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Vydali sme 2 rozhodnutia a urobili 2 kontroly v rámci ŠZD v súvislosti s nariadením vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

2.1.5 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce v pekárňach regiónu Oravy

V prvom polroku sme vykonali ŠZD v 3 pekárňach nášho regiónu – 1 veľkej (počet zamestnancov 169, z toho 126 žien) a 2 menších (počet zamestnancov 6 – 12). Jedná sa o dvoj - trojzmennú prevádzku. Hlavným problémom je nedodržiavanie optimálnych a prípustných hodnôt teploty na pracoviskách, o čom svedčia aj objektívne merania mikroklimy akreditovanou spoločnosťou v zmysle vyhlášky MZ SR č. 544/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci. V prípade, že objektivizácia nebola vykonaná, bola uložená povinnosť objektivizáciu vykonať, vrátane posúdenia zdravotného rizika. Z tohto dôvodu bol ŠZD prioritne zameraný na zabezpečenie funkčnosti núteného odsávania tepla z technologických zdrojov, zabezpečenie prirodzeného vetrania oknami, častejšie striedanie zamestnancov na exponovaných pracovných miestach s možnosťou dlhšieho pobytu v dennej miestnosti, zabezpečenie reálnej možnosti pitného režimu priamo na pracoviskách, na ktorých sú zamestnanci exponovaní záťažou teplom, primerané vybavenie pre prvú pomoc na všetkých miestach, kde si to pracovné podmienky vyžadujú. Nakoľko vo všetkých výrobných je práca vykonávaná v stoj, čo predstavuje záťaž pre pohybový systém, bolo doporučené umiestniť na pracoviská vhodnú stoličku na krátkodobý oddych pre zaťažované dolné končatiny.

V druhom polroku plánujeme pokračovať vo vykonávaní ŠZD v ďalších pekárňach nášho regiónu.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ: V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách.

V prvom polroku sme vydali 18 rozhodnutí a 2 stanoviská na uvedenie priestorov do prevádzky, ktoré plánovali zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím. Prevažne sa jednalo o práce administratívneho charakteru (ako vedenie účtovníctva a iné administratívne práce), predajne rôznych tovarov (mobilov, textilu a podobne), prípadne pomocné práce v škôlkach, na obecných úradoch a iných prevádzkach. Pracovné priestory, ako aj vykonávaná práca boli vhodné pre osobu so zdravotným postihnutím. V druhom polroku plánujeme vykonať štátny zdravotný dozor na piatich chránených pracoviskách, ktorých prevádzka bola schválená v minulých obdobiach.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V rámci riešenia predmetného projektu bolo v regióne Orava v 1. polroku 2014 vyšetrených **40 klientov**.

Všetci respondenti vyplnili dotazníky o životospráve a pohybovej aktivite s cieľom zistenia stravovacích návykov. Ďalej sa podrobili vyšetreniu klinickému, somatologickému a biochemickému. Bola hodnotená konzumovaná strava z jedného dňa u všetkých respondentov, ktorá bola počítačovo spracovaná v programe Alimenta č.4-3e – nastavbová verzia a bola porovnávaná s odporúčanými výživovými dávkami.

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Na základe vypracovaného plánu pre odber vzoriek boli zo zariadení spoločného stravovania a z distribúcie odoberané vzorky tuzemskej a zahraničnej kuchynskej soli na stanovenie jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. V 1. polroku 2014 bolo odobratých **10** vzoriek NaCl, všetky s vyhovujúcimi výsledkami.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ LEGISLATÍVU

Úloha bude plnená v 2. polroku 2014.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Úloha bude plnená v 2. polroku 2014.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Úloha bude plnená v 2. polroku 2014

REGIONÁLNE PRIORITY

EFEKTÍVNY ŠTÁTNY ZDRAVOTNÝ DOZOR, EFEKTÍVNA ÚRADNÁ KONTROLA POTRAVÍN A EFEKTÍVNY ŠZD NA ÚSEKU KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V priebehu 1. polroka 2014 vykonali zamestnanci v rámci ŠZD **173** kontrol, uložili **15** blokových pokút v sume **603 €** a **5** pokút za správne delikty v sume **1 735 €**, v rámci úradnej kontroly potravín vykonali **76** kontrol, uložili **20** blokových pokút v sume **1 464 €**, **1** pokutu v sume **200 €** a **1** náhradu nákladov v sume **107,18 €**.

V priebehu polroka odobrali **170** vzoriek požívatin, z ktorých boli nevyhovujúce **3** vzorky pre nadlimitnú prítomnosť plesní a koliformných mikroorganizmov a **9** vzoriek kozmetiky, ktoré všetky vyhovovali.

Ostatné priority sú už vyhodnotené vyššie.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti detí predškolského a školského veku v širšom kontexte t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcich rokov. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov. Do projektu sa zapojilo 15 detí (3-6 ročné) zo Základnej školy s materskou školou, Komenského 279, Dolný Kubín (mestská MŠ) a 15 detí (3-6 ročné) zo Základnej školy s materskou školou Oravský Podzámok (vidiecka MŠ). Išlo o prieskum dotazníkovou metódou. Zozbierané a zosumarizované údaje sa zadávali do pripravených masiek v programe Excel a boli zaslané na ÚVZ SR.

REGIONÁLNE PRIORITY

1) STRAVOVANIE DETÍ A MLÁDEŽE

- MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH ADITÍVNYCH LÁTOK DO POTRAVÍN U DETÍ

Odd. HDM sa v I. polroku 2014 zapojilo do plnenie uvedeného projektu. Cieľom je získať prehľad o množstvách vybraných aditívnych látok prijatých potravou u detí školského veku a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom a získať informácie o životospráve detí. Išlo o dotazníkový prieskum, do ktorého bolo zapojených 20 detí mladšieho školského veku (veková skupina 7 ročných detí) zo Základnej školy s materskou školou Babín.

- ŠZD V STRAVOVACÍCH ZARIADENIACH

V I. polroku bolo celkovo vykonaných 58 kontrol v zariadeniach školského stravovania.

- KONTROLA PESTROSTI STRAVY A DODRŽIAVANIE ZÁSAD PRI ZOSTAVOVANÍ JEDÁLNEHO LISTKA

Za uvedené obdobie boli skontrolované 2 mesačné jedálne lístky. Prevádzkovatelia boli upozornení na malú frekvenciu zaraďovania rýb do jedálneho lístka.

2) PROBLAMATIKA PIESKOVÍSK

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo prekontrolovaných 27 pieskovísk pri materských školách a pieskovísk, ktoré sú súčasťou obytnej zóny. Odoberatých bolo 27 vzoriek piesku, z ktorých 2 vzorky nevyhovovali. Prevádzkovatelia boli upozornení na pozitívnu vzorku piesku, následne piesok zlikvidovali, zabezpečili nový piesok a prekrytie pieskoviska.

3) OVPLYVNENIE ÚRAZOVOSTI U DETÍ

4) PREDŠKOLSKÉHO VEKU

Uvedená priorita bola riešená v rámci programov a projektov ÚVZ SR na rok 2014 a na ďalšie roky.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

V roku 2014 boli realizované nasledovné úlohy:

- monitorovanie situácie v oblasti imunizácie
- zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním
zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
- zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
- aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospelaj populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
- zabezpečenie očkovačieho kalendára na rok 2014, plán očkovačích výkonov pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne na podklade očkovačieho kalendára platného od 1.1. 2014, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovačích látok, určených na povinné očkovanie detí
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Lekári prvého kontaktu sú opakovane informovaní o nevyhnutnosti zabezpečiť laboratórnu diagnostiku u pacientov, u ktorých bolo podozrenie na ochorenie, ktoré podlieha povinnému očkovaníu. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít. V mesiaci apríl 2014 boli realizované besedy s mamičkami na pôrodnici Dolnooravskej nemocnici s poliklinikou.

Manažment očkovania:

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom a zdravotným sestram. Pre manažment očkovania je potrebné urýchliť prijatie odborného usmernenia na vykonávanie a kontrolu očkovania, ktoré chýba už niekoľko rokov. V roku 2014 sa nepodarilo realizovať imunologické prehľady.

Kontrola očkovania:

Pri kontrole očkovania postupujeme podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a na kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Vlastná administratívna kontrola očkovania v regióne bude vykonaná v mesiacoch september a október 2014 na 34 ambulanciách pre deti a dorast a 3 nefrologických ambulanciách. Kontrola zaočkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám u klientov zariadení sociálnych služieb bola vykonaná na ambulanciách pre dospelých a jednotlivých DD a DSS.

Ďalej bolo vykonávané:

- usmernenie lekárov ku kategorizácii a k indikačným obmedzeniam vakcín
- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2014 - informácia v lokálnych periodikách a na seminároch s lekármi prvého kontaktu, tiež na stránke RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- realizácia Európskeho imunizačného týždňa – prednášky pre rodičov „Mýty a fakty o očkovaní“, „Očkovanie a zdravotné riziká pri ceste do zahraničia“, na ktoré boli pozývaní cestou letákov distribuovaných na ambulancie lekárov prvého kontaktu
- besedy na pôrodnických oddeleniach

- besedy a prednášky pre študentov stredných škôl
- dotazníkový prieskum vedomostí rodičov o očkovaní -561 dotazníkov, spracovanie a distribúcií letákov o realizácii a význame očkovania -140 letákov
- lekári v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne boli informovaní o epidémiách osýpok a rubeoly v niektorých krajinách v Európe
- informácia lekárom prvého kontaktu o hlásení nežiaducich účinkov v súvislosti s očkovaním

V súvislosti s opakovanými hláseniami lekárov pre deti a dorast, bolo rodičom odmietajúcim povinné očkovanie u detí doporučene zasielané písomné poučenie s cieľom informovať ich o význame a výhodách očkovania spolu s pozvánkou na konzultáciu do poradne očkovania. Rodičia sú však pod silným vplyvom antivakcinačných skupín a ich postoj je odbornými argumentmi nezmeniteľný. Problematika si nevyhnutne vyžaduje legislatívne zmeny. Od mája sme rodičov odmietajúcich povinné očkovanie začali písomne pozývať do poradne očkovania. Záujem je malý a takmer polovica pozvaných na naše pozvánky nereagovala. Projekt „Hodnota očkovania“ bude pokračovať v roku 2014 vzdelávaním zdravotných sestier a študentiek SZŠ. V mesiaci jún boli realizované prípravné postupy projektu.

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch. V zmysle usmernení z ÚVZ SR budeme postupovať pri príprave registra očkovaných, ako aj evidencie o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V roku 2014 bola vykonávaná mesačná analýza prenosných ochorení za región a zasielaná elektronicky príp. písomne všetkým štátnym a hlásiacim neštátnym zdravotníckym zariadeniam.

Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení imunizačného programu. V týchto prípadoch je zabezpečená laboratórna verifikácia diagnózy.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie elektronicky informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke. Každý rok sa vykonáva kampaň na podporu očkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám v lokálnych médiách, na seminároch pre verejnosť a lekárov prvého kontaktu. Na seminári pre všeobecných lekárov bola prezentovaná prednáška „Výsledky kontroly očkovania proti chrípke a pneumokokom“. Od pacientov s príznakmi virózy bolo vykonaných 8 odberov na laboratórne vyšetrenie. Vírus chrípky bol potvrdený v jednom prípade (vírus chrípky A/H3N2/). Lekári lôžkových oddelení boli upozornení na posilnenie hlásenia ochorení a úmrtí na SARI. K 30.6.2014 prípad SARI nebolo hlásené.

V súvislosti so skvalitnením individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy hlásených infekčných ochorení na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach. V informačnom systéme prenosných ochorení bolo spracovaných 1874 prípadov, čo je viac ako 300 hlásení prenosných ochorení mesačne. Epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva bolo realizované v 456-ich ohniskách.

Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto možnosť nevyužívajú aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne. V programe EPIS

sa zaviedol, je plne využívaný systém rýchleho varovania a začali sme pracovať aj s manažérskym informačným systémom- MIS. Na spracovanie analýz je využívaný aj export dát. Každý štvrtýrok sa realizujú opravy a doplnenie databáz. Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne. V systéme sú pravidelne hlásené laboratórne potvrdené prípady z NRC až na NRC PCH a PVN a nepravidelne čiastočne hlásené aj ochorenia z laboratórií klinickej mikrobiológie.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2014 sme realizovali tieto opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:

- v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 42 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach NsP a v súkromných zdravotníckych zariadeniach

- odobratých 56 sterov zo sterilného materiálu, 453 sterov z prostredia

- overená funkčnosť 62-och sterilizačných zariadení

- na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia NsP 16x.

- začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

- v mesiaci január sú realizované ročné analýzy hlásenia nozokomiálnych nákaz a na ich základe sú prijaté postupy pre manažment jednotlivých NsP

- k 30.6.2014 bolo hlásených 112 ochorení nozokomiálneho charakteru, 75 z DO NsP v Dolnom Kubíne a 38 z HO NsP v Trstenej, čo je dvojnásobok nozokomiálnych nákaz hlásených v roku 2013, komisia nozokomiálnych nákaz k 30.6.2014 zasadala v DO NsP 1x

- na základe spolupráce s laboratóriami je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov na jednotlivých oddeleniach nemocníc v regióne, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení

- v pracovnej skupine pre prípravu štandardných postupov bol prepracovaný už pripravený štandardný postup pre kontrolu sterility vysterilizovaného materiálu na odborné usmernenie.

Na realizáciu uvedených úloh je potrebné zabezpečiť finančné prostriedky na dostatočnú edukáciu pracovníkov oddelenia epidemiológie v rozsiahlej a zložitej problematike prevencie nozokomiálnych nákaz.

Zavádzanie surveillancie vybraných nozokomiálnych nákaz:

V rámci prevencie šírenia nozokomiálnych nákaz sme v máji 2014 realizovali regionálnu kampaň „Zvýšenie hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníckych zariadeniach“. V rámci tejto kampane bolo realizovaných 55 sterov na oddeleniach DO a HO NsP a boli distribuované letáky k edukácii zdravotníckeho personálu.

V roku 2014 sme pokračovali v projekte Helics SSI na chirurgickom oddelení HO NsP v Trstenej bolo spracovaných 30 chorobopisov pacientov hospitalizovaných za účelom operácie žlčníka.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

K 31.3.2014 bol aktualizovaný krízový plán a zoznam členov protiepidemickej komisie.

V roku 2014 boli riešené alimentárne epidémie menšieho rozsahu a epidémia kliešťovej encefalitídy s výskytom v 5-ich okresoch.

Bola monitorovaná situácia vo výskyte novel flu chrípky vo svete, SR a v regióne a výskyt ochorení na osýpky, rubeolu a pertussis v Európe.

V tomto roku pokračovalo monitorovanie a hlásenie ťažkých akútnych respiračných infekcií (SARI) na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení. Primári interných detských oddelení a oddelenia anestézie a intenzívnej medicíny obidvoch NsP v spáde boli listom opakovane upozornení na povinnosť hlásiť a vyšetrovať pacientov so SARI.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V roku 2014 sa priebežne plnili úlohy surveillance poliomyelitídy-monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickkej meningitídy a suspektnej ACHP. V roku 2014 podozrenie, alebo ochorenie na akútnu chabú parézu nebolo hlásené.

Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

K 30.6.2014 boli vykonané 3 odbery odpadových vôd na virologické vyšetrenie- zistenie prítomnosti poliovírusov resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí

Odbery na ČOV Gáčeľ v Dolnom Kubíne. Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

V roku 2014 sme nerealizovali projekt „Hrou proti AIDS“. Plánujeme uvedené aktivity zahájiť v školskom roku 2014/2015 v mesiaci október a november. V prvom polroku 2014 stúpol počet klientov poradne prevencie HIV/AIDS a anonymne bolo vyšetrených 11 osôb.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Očkovanie tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V posledných 3 rokoch postupne v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne narastal počet rodičov, ktorí odmietajú povinné očkovanie detí. Nárast antivakcinačných aktivít je výrazný hlavne od konca roku 2012. Stúpajúci trend pokračuje aj v tomto roku. Mnohí rodičia akceptujú len antivakcinačné informácie z internetu, z bulvárnych médií a podceňujú odborné informácie. Diskusia s týmito rodičmi je veľmi náročná a ich presvedčenie o neúčinnosti a škodlivosti očkovania také silné, že neprijímajú žiadne odborné argumenty.

V tomto roku boli laickej verejnosti poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách. Aj napriek opakovanému zverejneniu informácie o zriadení poradne očkovania na RÚVZ nebol záujem zo strany rodičov o odborné poradenstvo. Vlni sa osobne do poradne dostavili traja rodičia aj keď pozvánka do poradne bola zaslaná 90-im, v tomto roku to boli tiež len traja rodičia. Problematika odmietania povinného očkovania si vyžaduje legislatívne zmeny a jednotný postup všetkých RÚVZ v SR. V rámci sústavného vzdelávania v problematike vakcinácie a prístupu k rodičom odmietajúcim očkovanie sa jedna pracovníčka seminára „Škola očkovania“.

Každý štvrtý rok je na ÚVZ SR zasielaný aktualizovaný počet rodičov odmietajúcich povinné očkovanie. V roku 2013 bolo hlásených 88 detí, ktorých rodičia si túto povinnosť nesplnili a k 30.6.2014 je už hlásených 51 prípadov odmietnutia povinného očkovania.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľom úlohy je identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cieľená intervencia.

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrešujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. V roku 2013 bola realizovaná I. fáza projektu zameraného na identifikáciu kľúčových faktorov ovplyvňujúcich postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu, formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - študentov stredných škôl a skupinu rodičov malých detí. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cieľných intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania. Po vyhodnotení dotazníkovej časti úlohy gestorom, budú nasledovať intervencie a úloha bude pokračovať II. etapou v roku 2014- výskumnou časťou, modifikáciou intervencií, vydaním publikácií. V prvom polroku 2014 projekt nepokračoval. V rámci EIW sme už 3. rok pokračovali v našom dotazníkovom prieskume vedomostí rodičov o očkovaní medzi rodičmi na ambulanciách lekárov prvého kontaktu. Spracovávame 561 dotazníkov.

Záverečná správa bude obsahovať údaje o najčastejšie sa vyskytujúcich faktoroch ovplyvňujúcich postoje mladých ľudí a rodičov k očkovaniu, zhodnotenie účinnosti intervencií.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.1 CYANOBAKTÉRIE

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, v rámci monitoringu a v rámci štátneho zdravotného dozoru, počas LTS 2014, nesledoval výskyt cyanobaktériových vodných kvetov na prírodných kúpaliskách /Oravská priehrada, Kľačany-Rieka – veľké jazero/ a nezisťoval ich toxicitu a prítomnosť cyanotoxínov vo vodných kvetoch a vo vode, pre chladnejšie počasie na Orave /zatiaľ/.

7.2 LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, v rámci monitoringu 2014, nezisťoval výskyt legionel vo vodnom prostredí fontán, vodných atrakcií a tobogánov na kúpaliskách. Úloha bude plnená v mesiaci júl 2014, v zariadeniach – Aquarelax Dolný Kubín, v Oraviciach – TK Meander Park Oravice. Nevykonával sa ani monitoring výskytu legionel a améb vo vodovodných sieťach a klimatizovaných priestoroch, vo vybraných nebytových budovách, v zdravotníckych zariadeniach a v rehabilitačných zariadeniach.

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

V I. polroku 2014 boli odobraté 2 vzorky dojčenskej balenej vody, obidve vyhovovali.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

V prvom polroku 2014 boli odobraté 2 vzorky potravín na následnú výživu dojčiat na báze cereálií, výsledky sme zatiaľ z ÚVZ SR nedostali.

9 ODBOR PODPORY ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Nebol realizovaný žiadny dotazníkový prieskum o zdravotnom uvedomení a správaní sa obyvateľov nášho regiónu v zmysle anotácie.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Na zvýšenie informovanosti obyvateľov o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických chorôb s cieľom zvýšiť pohybovú aktivitu dospelaj populácie sme realizovali aktivity v rámci Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu. Aktivity boli zamerané na všetky skupiny populácie. Distribuovali sme výchovno–vzdelávacie materiály na vybrané základné školy, strednú školu a ambulancie všeobecných lekárov pre dospelých a lekárov pre deti a dorast (90x), vytvorili nástenku o význame pohybovej aktivity. Na základných školách boli realizované prednášky o zdravej životospráve so zdôraznením významu pohybovej aktivity 2x a zúčastnilo sa ich 90 detí. Taktiež bol realizovaný výstup na Malý Kriváň v Malej Fatre, ktorého sa zúčastnilo 20 ľudí (pracovníci RÚVZ a oddelenia mikrobiológie).

Problematike sa venujeme priebežne. Realizovaných bolo 12 edukačných aktivít zameraných na zdravú životosprávu a pohyb na základných školách, ktorej sa zúčastnilo 422 žiakov. V rámci aktivít svetového dňa zdravia boli obyvateľom Dolného Kubína a okolia prezentované miesta, kde je možné venovať sa pohybu.

Pre dospelú populáciu poskytujeme záujemcom možnosť využiť Poradňu úpravy hmotnosti. Túto možnosť do 30.6.2014 využili 2 osoby, ktoré sú zaradené do programu úpravy hmotnosti a sledované.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Kampaň je vyhlasovaná každé dva roky.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Projekt sme z pozície RÚVZ realizovali predovšetkým vykonávaním edukačných aktivít v oblasti prevencie fajčenia v cieľovej skupine detí a mládeže. Uskutočnili sme 9 edukačných aktivít pre 439 účastníkov.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Súťaž nebola v tomto roku realizovaná.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Z pozície RÚVZ vykonávame edukačné aktivity s cieľom prevencie abúzu alkoholu. Našou prioritnou skupinou sú deti a mládež. Urobili sme 7 edukačných aktivít pre 417 účastníkov.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Realizujeme prostredníctvom edukačných aktivít, ktoré by mali motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia. Zapojili sme sa do „Týždňa mozgu“, kde sme v zmysle anotácie vykonávali aktivity zamerané poskytovanie informácií o zdravom starnutí, možnostiach cvičenia pre seniorov, cvičeniach mozgu a distribúciu materiálov o mozgu. Na mieste si mohli záujemci precvičiť mozog a pomocou dotazníka otestovať či netrpia poruchou pamäti. Záujem bol prevažne u starších ľudí, dôchodcov ale aj ľudí mladšej vekovej skupiny a detí. Aktivity boli realizované v rámci akcie svetového dňa zdravia na námestí v Dolnom Kubíne.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Zameriavali sme sa hlavne na aktivity súvisiace s výchovou ku zdravému životnému štýlu, ktorého hlavnými súčasťami je zdravá výživa, pohybová aktivita a prevencia fajčenia a iných závislostí, ako aj výchova k zodpovednému partnerstvu a rodičovstvu.

Pre deti a mládež sme urobili 12 aktivít na podporu zdravej výživy pre 512 účastníkov, 1 aktivita na prevenciu zubného kazu pre 20 účastníkov, 4 aktivity na podporu pohybovej aktivity pre 90 účastníkov, 9 aktivít v oblasti prevencie fajčenia pre 434 účastníkov, 7 aktivít zameraných na prevenciu iných závislostí, hlavne na alkohol, pre 417 účastníkov a 0 aktivít zameraných na prevenciu HIV/AIDS a výchovu k zodpovednému partnerstvu a rodičovstvu.

Zapojili sme sa do projektu “Bezpečný návrat domov”, ktorý bol zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov vo veku 15-19 rokov. Zrealizovali sme 13 edukačných aktivít pre žiakov 9. ročníkov základných a žiakov stredných škôl, (280 účastníkov) a rozdistribuovali 15 plagátov na stredné školy.

9.7.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy, ale aj žiaci prvého a druhého ročníka základných škôl. Uskutočnili sme 21 edukačných aktivít pre 602 detí.

9.8 CINDI PROGRAM SR

Plníme predovšetkým prostredníctvom činnosti základnej poradne zdravia. Za I. polrok sme štandardne vyšetrili a poskytli poradenstvo v súvislosti s osobným rizikovým skóre 106 klientom, /28 mužom a 78 ženám/.

9.9 EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Zúčastnili sme sa I. fázy projektu, ktorá už bola vyhodnotená v roku 2012.

Pripravuje sa II. fáza projektu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dunajskej Strede**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

V tomto polroku sme neboli oslovené na spoluprácu.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Údaje o rizikových prácach sme spracovali pomocou programu ASTR_2011. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Dunajská Streda k 30.06.2014 je 667 z toho 101 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa rizikových faktorov je najvyšší v riziku hluku (463 z toho 62 žien), na druhom mieste v riziku chemických látok a zmesí (155 z toho 16 žien).

Podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce je v priemyselnej výrobe (456 z toho 62 žien), ďalej v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove (109 z toho 10 žien), zdravotníctve a v sociálnej pomoci (38 z toho 29 žien).

V sledovanom období došlo oproti predchádzajúcemu obdobiu k zníženiu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu (zo 729 na 667), a to najmä pre zníženie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu s expozíciou chemickým látkam a zmesiam v dôsledku organizačných zmien.

V hodnotenom období boli vydané 3 rozhodnutia o návrhu na zaradenie prác do kategórií, z toho v 2 prípadoch bolo vydané nové rozhodnutie o zaradení prác do kategórie 3 pre faktor hluk (Slovenské elektrárne, a.s., Mlynské nivy 47, Bratislava - pracoviská Vodnej elektrárne Gabčíkovo a MAYER s.r.o., Nezábudková 16, Šamorín – pracoviská vo výrobných hale na opracovanie guľatiny a výrobu tatranského profilu v Blatnej na Ostrove č. 561) a v 1 prípade bolo vydané rozhodnutie o opätovnom zaradení prác do kategórie 4 pre faktor pevný rastlinný aerosól (Sempol spol. s r.o., Bratislava, závod Dolný Štál).

K 30.06.2014 sme vykonali 25 hygienických previerok na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce, ako aj na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali aj výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskeho prehliadok a aktualizovali sme evidenčné karty pracovísk. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov boli uvedené v záznamoch z hygienických kontrol. Nedostatky sme zistili najmä v nezabezpečení aktualizácie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov a v niektorých prípadoch aj v nezabezpečení pracovnej zdravotnej služby (najmä pri organizačných zmenách u poľnohospodárskych subjektov). Kontrolu odstránenia týchto nedostatkov vykonávame postupne. Ďalšie zistené nedostatky boli kontrolovanými subjektami odstránené ku koncu tohto vyhodnoteného obdobia.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v sledovanom období sankcie neboli uplatnené.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v 42 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol v sledovanom období zameraný na kontrolu uplatňovania nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z.

V 13 prípadoch sme cielene kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín. Súčasne sme sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ a spôsob likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od týchto látok a prípravkov. Kontrolou boli zistené najmä tieto nedostatky: organizácie nemali k dispozícii doklady o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby (v prípade rizikových prác), prevádzkové poriadky s posudkami o riziku neboli aktualizované, karty bezpečnostných údajov neboli aktualizované podľa platnej legislatívy EÚ. Niektoré zistené menšie nedostatky boli prevádzkovateľmi odstránené ešte počas kontroly. Nápravné opatrenia na odstránenie ostatných zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli uvedené v záznamoch z hygienických kontrol. Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami ako aj doklady o oboznámení sa zamestnancov s prevádzkovým poriadkom vrátane kariet bezpečnostných údajov v každom prípade boli predložené k nahliadnutiu.

V sledovanom období nebolo vydané rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Mimoriadne situácie ani havárie v sledovanom období v našom okrese sa nevyskytli.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov veľmi toxickým látkam a zmesiam a toxickým látkam a zmesiam sme v 25 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť nám túto činnosť písomne oznámili v 17 prípadoch.

V sledovanom období sme priebežne zabezpečovali poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období nenastali zmeny v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v našom okrese. V NsP v Dunajskej Strede na oddelení POKO je 8 zamestnancov exponovaných chemickým karcinogénom - cytostatikám. Na tomto pracovisku priebežne aktualizujeme register exponovaných zamestnancov.

V prvom polroku 2014 tunajší orgán verejného zdravotníctva vydal 11 rozhodnutí k návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, z toho 9 rozhodnutí k návrhu na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest v exteriéroch a 2 rozhodnutia k návrhu na odstránenie materiálu obsahujúceho azbest v interiéri. Do konca

sledovaného obdobia sme v 2 prípadoch vykonali štátny zdravotný dozor pri práci s azbestom pri odstránení stavebných materiálov obsahujúcich azbest podľa nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, kde nedostatky zistené neboli. Oneskorené oznámenia o začatí demolačných prác nám v mnohých prípadoch neumožnili vykonať štátny zdravotný dozor. Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov azbestu sme v 4 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Zo strany správcov panelových bytových domov neboli oznámené ďalšie práce súvisiace s odstraňovaním azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikové práce pre faktor dlhodobé, nadmerné a jednostranné zaťaženie (ďalej DNJZ) v našom okrese neevidujeme.

Vo vykazovanom období sme neboli zo strany kliniky pracovného lekárstva požiadaní o hygienický prieskum práce a pracovných podmienok z dôvodu podozrenia na chorobu z povolania z DNJZ.

Pokračovali sme v prešetrení dvoch prípadov podozrenia na chorobu z povolania - syndróm karpálneho tunela, ktoré boli začaté v roku 2013.

V prvom prípade sa jednalo o podozrenie na chorobu z povolania u bývalej zamestnankyne spoločnosti EUROFORM PRO s.r.o., Hlavná 83/66, Dunajská Streda, v profesii šička, u ktorej na základe žiadosti kliniky (podanej ešte v roku 2013) bolo potrebné doplniť prieskum pracoviska a pracovných podmienok dotknutej osoby u predchádzajúcich zamestnávateľov - dvoch fyzických osôb – podnikateľov, kde dotknutá osoba pracovala v profesii výčapníčka. Kópiu prešetrenia tohto podozrenia na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ sme zasielali na ÚVZ SR. V tomto prípade choroba z povolania (položka č. 29 – 40, diagnóza G56.0) bola príslušnou klinikou priznaná.

V druhom prípade sa pokračovalo v hygienickom prieskume pracoviska a pracovných podmienok bývalej zamestnankyne Dan – Slovakia Agrar, a.s., Veľký Meder, a to u predchádzajúceho zamestnávateľa, Poľnohospodárskeho družstva Kútniky, kde dotknutá osoba pracovala v profesii ošetrovateľ zvierat. Konanie v tejto veci do konca vyhodnoteného obdobia ešte nebolo uzavreté.

Aj v sledovanom polroku sme poskytovali zamestnávateľom a zamestnancom informácie o možnostiach prevencie profesionálnych poškodení zdravia z DNJZ osobne pri výkone ŠZD ako aj prostredníctvom telefonických a osobných konzultácií.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1. Zdravé pracoviská

V našom okrese neevidujeme právnické osoby ani fyzické osoby – podnikatelia, ktoré by boli zapojené do projektu „Zdravé pracoviská“.

Individuálne bolo poskytnutých 338 konzultácií v otázkach ochrany a podpory zdravia pri práci. Pri výkone ŠZD na pracoviskách sme zamestnávateľom aj zamestnancom poskytovali informácie o platných legislatívnych úpravách z oblasti ochrany zdravia pri práci. Osobitná pozornosť bola venovaná usmerneniam v oblasti hodnotenia zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície faktorom pracovných podmienok a vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Na oddelení podpory zdravia pracuje mobilná poradňa, ktorá vykonáva svoju preventívnu činnosť aj v závodoch a v podnikoch. Preventívnym vyšetrením zamestnancov (63 zamestnancov na 4 pracoviskách v prvom polroku 2014) sa zisťovala hladina cholesterolu, cukru, triglyceridov a HDL cholesterolu v krvi, meral sa krvný tlak a vybrané somatické ukazovatele a boli zisťované anamnestické údaje. Opakované vyšetrenie zamestnancov s rizikovými hodnotami boli spojené s intervenciou zameranou na zmenu životného štýlu a na odstránenie škodlivých návykov.

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V hodnotenom období sme pripravili zdravotno-výchovné materiály a článok o aktuálne vyhlásenej téme 2-ročnej Európskej kampane „Zdravé pracoviská bez stresu 2014 – 2015“, ktoré budú zverejnené na webovej stránke úradu. V rámci výkonu ŠZD v druhom polroku budeme propagovať uvedenú kampaň, poskytnúť informačné letáky o prebiehajúcej kampani a poradenstvo na prevenciu psychosociálnych rizík a zapojiť sa do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

V tomto polroku sme neboli požiadaní o realizáciu spoločných previerok s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) podľa aktuálnej témy kampane.

2.2.3. Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorátov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

Zo strany Úradu verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR) v rámci európskeho týždňa BOZP od 21.10. do 27.10.2013 bola realizovaná mediálna prezentácia výsledkov Európskej kampane SLIC – Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci. V priebehu roka 2013 ÚVZ SR vyhodnotil celoslovenské výsledky kampane. Keďže regionálne výsledky z 99 podnikov zatiaľ ÚVZ SR nespracoval, spätná väzba podnikom, zúčastneným v kampani, bude poskytnutá po spracovaní výsledkov v priebehu druhého polroka 2014.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V sledovanom období tunajším regionálnym úradom verejného zdravotníctva boli vydané 4 rozhodnutia k návrhom na uvedenie priestorov s chránenými pracoviskami do prevádzky a 6 stanovísk k zriadeniu chránených pracovných miest v už schválených prevádzkach.

Na základe údajov dostupných na tunajšom regionálnom úrade verejného zdravotníctva a zoznamu príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, počet chránených dielní a chránených pracovísk v okrese Dunajská Streda je celkom 115, z toho evidovaných na oddelení PPL je 36. Celkový počet zamestnancov – osôb so zdravotným postihnutím na chránených pracoviskách v našom okrese je 206, z toho na pracoviskách pod dozorom oddelením PPL je 72.

V tomto polroku v 10 prípadoch sme vykonali štátny zdravotný dozor na chránených pracoviskách zriadených právnickou osobou alebo fyzickou osobou – podnikateľom (za celý RÚVZ), z toho 9 na chránených pracoviskách uvedených do prevádzky v rokoch 2009 – 2014. Počet zamestnancov so zdravotným postihnutím v prevádzkach kontrolovaných v prvom polroku 2014 bol 14 v profesiách obsluha práčovne a zberne bielizne a šatstva, pracovník vo výrobe okuliarových rámov, klenotník, zámočník, výrobca jednoduchých ozdobných predmetov, administratívny pracovník, predavač nealkoholických nápojov.

Pri výkone ŠZD sme použili metodický postup na výkon ŠZD, pričom sme zápisnice doplnili aj o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok.

Pracoviská kontrolované v hodnotenom období spĺňajú všeobecné požiadavky na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia osôb, resp. ich zdravotného obmedzenia (choroby nervového systému, nádory, choroby ucha a hlávkového výbežku, choroby obehovej sústavy, choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva).

Na chránených pracoviskách sme nezistili, že by pracovné a technologické postupy predstavovali možné riziko nežiaducich expozícií škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia.

Počet vydaných rozhodnutí a stanovísk na chránené dielne alebo chránené pracoviská evidované na oddelení PPL (od r. 2009 – do 30.6.2014): 19 rozhodnutí, 4 stanoviská.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A PREDMETOV BEŽNÉHO UŽÍVANIA

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Cieľom projektu je prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie a zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Sledovanie výživového stavu sa v roku 2014 uskutočňuje u ľahko pracujúcich žien a mužov v dvoch vekových kategóriách (19-34 ročné a 35 – 54 ročné). Na realizácii projektu v I. polroku 2014 sa zúčastnil plánovaný počet t.j. 80 klientov, po 20 osôb v každej skupine, ktorí vyplnili 24 hodinový retrospektívny jedálny lístok, ktoré sú na oddelení hygieny výživy priebežne spracované v programe ALIMENTA 4.3. U každej osoby sa vyhodnotí biologická a energetická hodnota skonzumovanej stravy a zistené hodnoty sa porovnávajú s odporúčanými výživovými dávkami.

Dotazníkovým spôsobom bola sledovaná ich životospráva - stravovacie zvyklosti (sledovaná bola aj spotreba vybraných druhov potravín a pokrmov a požívatín so zvýšeným obsahom jódu) a pohybová aktivita.

Každému respondentovi bol vyplnený aj klinicko - somatometrický dotazník, ktorý poskytuje informácie o hmotnosti, výške, BMI a WHR. V spolupráci so zamestnankyňami poradne zdravia u klientov bol odmeraný ich krvný tlak a bola odobratá krv pre zistenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu (celkový cholesterol, HDL – cholesterol, LDL - cholesterol, glukóza, triglyceridy).

3.2. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Úloha je zameraná na monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. Na zistenie obsahu KJ a KJO_3 v kuchynskej soli bolo v sledovanom období z distribučnej siete odobratých 12 vzoriek na laboratórne vyšetrenie v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trnave. Na základe výsledkov laboratórných rozborov obsah KJ a KJO_3 , prepočítaný na obsah KJ v každej vzorke pohyboval v rozmedzí 15 – 35 mg/kg.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Na kontrolu dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov cez primárny obalový materiál do potravinárskych výrobkov bola podľa harmonogramu odberov v marci odobratá 1 vzorky ovocnej šťavy, balenej do papierového obalu typu Tetra Pak. Odobratá vzorka bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie do NRC RÚVZ Poprad. Výsledok laboratórneho rozboru sme doteraz neobdržali.

3.6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Podľa Plánu úradnej kontroly a ŠZD orgánov verejného zdravotníctva na rok 2014 a prijatého harmonogramu odberov vzoriek v rámci Trnavského kraja na rok 2014 úloha má byť realizovaná v septembri 2014.

3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Na kontrolu vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bolo podľa príloh č. 2a a 2c usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 v mesiacoch január a február z distribučnej siete spolu odobratých 8 vzoriek kozmetických výrobkov. V januári boli odobraté 2 vzorky zubných pást a 2 vzorky ústnej vody určené pre deti na zistenie obsahu fluóru, 2,2'-dioxyetanolu a peroxidu vodíka. Vo februári boli odobraté 4 vzorky kozmetických výrobkov určených pre dospelých (mlieko, gély, lotiony a vody) na zistenie obsahu konzervačných a vonných látok. Pri odberoch vzoriek uvedených výrobkov bola vykonaná aj kontrola ich označovania. Z výsledkov skúšok a kontrol boli zaslané správy v požadovanom rozsahu na ÚVZ SR.

3.9.1 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Podľa usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 k realizácii monitoringu nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude zaslané ÚVZ SR usmernenie ÚVZ SR, ktoré sme však doteraz neobdržali. Z uvedeného dôvodu úloha ešte nebola realizovaná.

4. ODDELNIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Realizácia úlohy je naplánovaná na ďalšie obdobie.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci komplexného zmapovania úrazovosti u detí predškolského veku bol zabezpečený dotazníkový prieskum úrazovosti mestských a vidieckych detí. Získané údaje od 30 detí boli spracované do sumárnej tabuľky.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

V rámci plnenia úlohy štátny zdravotný dozor bol vykonaný vo vybraných základných školách v okrese Dunajská Streda. Hodnotenie pedagogického procesu na hodinách telesnej výchovy sa realizoval na 5 vidieckych základných školách a na 5 mestských základných školách.

Ranné 10-minútové rozcvičky sa zaraďujú do vyučovacieho procesu individuálne v učebniach v mestských základných školách. V kontrolovaných vidieckych školách sa 10 minútové rozcvičky nerealizujú s odôvodnením, že tieto rozcvičky štátny vzdelávací program nepredpisuje, alebo z dôvodu umožnenia voľného pohybu žiakov na dvore počas prestávok.

V Základnej škole Lúč na Ostrove nie je organizovaná žiadna forma nepovinnnej telesnej a športovej výchovy.

Pri plnení programu boli sledované aj jednotlivé telovýchovné prvky, zaraďované do hodín telesnej výchovy ako aj iné formy pohybovej aktivity a hodnotené vonkajšie športové ihriská.

Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy významne ovplyvní, že v okrese Dunajská Streda z 58 základných škôl 29 nemá k dispozícii k výučbe telesnej výchovy účelové telovýchovné plochy.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním.

Epidemiologickú situáciu v I. polroku 2014 je možné hodnotiť ako priaznivú, hlavne u tých ochorení, u ktorých základom prevencie je očkovanie. Výnimku tvorí výskyt ochorení na pertussis. Vykazujeme výskyt 2 ochorení.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2014

Zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie sa vykonáva podľa pokynov hlavného hygienika, priebežne.

Administratívna kontrola očkovania a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami bude vykonaná v mesiacoch september a október 2014.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Hlásenie prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a hlavne mikrobiologickými laboratóriami je na dobrej úrovni. Mikrobiologické laboratóriá hlásia pozitívne výsledky vyšetrených biologických materiálov podľa vzoru určeného zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Od mája 2010 sa uviedlo do praxe elektronické on-line hlásenie laboratórnych výsledkov z vybraných laboratórií v SR.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení odborní referenti oddelenia epidemiológie v každom navštívenom ohnisku nákazy vykonávajú prevenciu prenosných ochorení a informujú osoby podozrivé z nákazy o spôsoboch predchádzania vzniku infekčným ochoreniam.

Osoby podozrivé z nákazy sú v rámci opatrení na predchádzanie ochorení rozhodnutím regionálneho hygienika pod lekársnym dohľadom alebo zvýšeným zdravotným dozomom u svojho zmluvného lekára. V prvom polroku 2014 lekársky dohľad bol nariadený 5 osobám, ktorí boli v kontakte s infekčne chorým pacientom. U kontaktov s infekčne chorým bolo vyradenie z pracovnej činnosti po dobu inkubačného času ochorenia resp. získania negatívneho laboratórneho výsledku riešené formou čerpania dovolenky 8x a formou PN 3x.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania denne sa používa priebežne na monitorovanie a surveillance infekčných ochorení. V systéme rýchleho varovania, ak je výskyt takého ochorenia, ktoré sa tam má hlásiť, sa hlási a monitoruje sa.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V prvom polroku 2014 sa vykonávalo monitorovanie hlásených nozokomiálnych nákaz. V sledovanom období bolo hlásených 28 nozokomiálnych nákaz. Najviac ochorení -12 bolo hlásených z novorodeneckého oddelenia, 9 ochorení z neurologického oddelenia, 4 ochorenia z geriatrického oddelenia boli hlásené ako epidémie rotavírusových enteritíd, 2 ochorenia z interného oddelenia a 1 ochorenie z detského oddelenia.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Plán opatrení pre prípad výskytu pandémie chrípky bol aktualizovaný.

V I. polroku 2014 nebolo hlásené ochorenie na SARI.

Všetky dôležité informácie pre občanov sú dostupné na webovej stránke úradu .

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa harmonogramu virologického laboratória ÚVZ SR boli vykonané odbery vzoriek vôd z kanalizácie mesta Dunajská Streda a z kanalizácie utečeneckých táborov v Medveďove a v Rohovciach. Vzorky vôd sa vyšetrujú na zistenie prítomnosti divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov s osobitným zreteľom na sledovanie VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses) a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Celkom v I. polroku 2014 bolo odobratých 12 vzoriek odpadových vôd. Výsledky vyšetrenia boli nasledovné: 10 x bol negatívny a 2x bol pozitívny, s nasledovnými miestami a časom odberu:.

Miesto odberu:	Dátum odberu:	Výsledok lab. vyšetrenia:
ČOV Kútníky	15.01.2014	Echovírus 11 – pozit.
ÚT Rohovce	15.01.2014	Echovírus 11 – pozit.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

45 študentov Strednej odbornej školy stavebnej s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede sa zúčastnili na projekte, diskutovali o týchto problémoch, účasťou na tomto projekte získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

- vlastná realizácia projektu –
aktivity č.2, č.3, č.4,č.14

6.8 Poradne očkovania

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach je zabezpečené konzultačnou a poradenskou činnosťou ruvz s cieľom zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania. Osobné konzultácie a telefonické poradenstvo je vybavené priebežne. Informovanie verejnosti je zabezpečené aj s letákmi v čakárni gynekologických ambulancií a všeobecných lekárov).

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Poradňa v očkovaní pre verejnosť je posledný utorok v mesiaci od 13-14 hod.

6.9 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

Realizácia projektu bude v mesiaci september a vyhodnotenie trendov a účinnosti intervencii do konca roku 2014.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.11 Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody

V súlade s vypracovaným projektom „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“ tunajší regionálny úrad verejného zdravotníctva vydalo na žiadosť ZsVS a.s. Nitra kladné rozhodnutie k pokračovaniu v skúšobnej prevádzke miestneho vodovodu Gabčíkovo za účelom overenia kvality pitnej vody s obmedzeným režimom dezinfekcie na báze chlóru pre obdobie do 28.02.2016. Okrem uvedeného sme spracovali harmonogram odberov vzoriek vôd z uvedeného vodovodu. V súlade s týmto harmonogramom boli v tomto polroku realizované dva odbery spolu 4 vzorky, ktoré boli dopravené na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Zabezpečili sme účasť na pracovnom stretnutí vo veci prevádzky tohto vodovodu, na ktorom bolo zhodnotené plnenie tohto projektu a postup prác na pokračovaní v plnení.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉHO CENTRA

9.1. Národný program podpory zdravia

1. Zabezpečiť plnenie projektov Národného programu podpory zdravia na všetkých úrovniach spoločnosti na roky 2010 – 2014

1)A) Výživa a stravovacie zvyklosti

Výchova a edukácia obyvateľov na zlepšenie stravovacích návykov bola zameraná na zamestnancov podnikov a úradov a deti a mládež.

V poradni zdravej výživy za I. polrok 2014 bolo vyšetrených 113 osôb, z toho u 23 novo vyšetrených osôb bolo stanovené riziko kardiovaskulárneho ochorenia a následne prostredníctvom odborného poradenstva boli u nich odporúčané zmeny vo výžive, fyzickej aktivite a nefarmakologickom ovplyvnení TK.

Sledovanie výživového stavu obyvateľstva a rizikových faktorov vznikajúcich v nadväznosti na nesprávnu výživu sa realizuje v rámci plnenia úlohy „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“ dotazníkovou formou u 80 respondentov vykonávajúcich stredne ťažkú prácu.

2)B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Aktivity na úseku výchovy obyvateľstva okresu boli zamerané hlavne na propagáciu pohybovej aktivity, prevencii nadváhy, na znižovanie nadhmotnosti a správnu výživu.

Odborné poradenstvo v tejto problematike bolo poskytnuté 210 klientom. Informácie o akciách a činnosti oddelenia sme pre občanov Dunajskej Stredy zabezpečili prostredníctvom dvojtyždenníka „Dunajskostredského hlásnika“, obrazovým spravodajstvom DSTV, webovej stránky RÚVZ DS a letákov pre verejnosť.

3)C) Tabak, alkohol, drogy

Zvyšovanie informovanosti obyvateľstva o negatívnom dopade užívania návykových látok na zdravie sa uskutočnilo hlavne cestou poradne prevencie protidrogovej závislosti do ktorej je začlenená poradňa prevencie a odvykania fajčenia. Prevencia bola zameraná hlavne na žiakov 7,8,9.ročníka základných škôl a bola zabezpečená premietaním zdravotno-výchovných videofilmov priamo na školách. Na troch akciách sa zúčastnilo 92 žiakov. Detekcia CO vo vyдыхovanom vzduchu fajčiara bola za I. polrok 2013 vykonaná 25 osobám.

4)D) Zdravé pracovné a životné podmienky

V poradni ochrany a podpory zdravia pri práci bolo za I. polrok 2014 podaných informácií 91 klientom.

9.1.1. Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Sledovanie zdravotného uvedomenie a správania sa obyvateľov SR sa realizovalo dotazníkovým prieskumom v okrese Dunajská Streda u vybratých respondentov.

Prieskum bol anonymný a bol zameraný na najzávažnejšie faktory a ich výskyt v populácii.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

V rámci aktivít poradne optimalizácie pohybovej aktivity a poradne detí a mládeže bola venovaná osobitná pozornosť k prevencii nadváhy a obezity. Za I. polrok 2014 sa na 9 akciách zúčastnilo 27 osôb, ktorí opakovane uskutočnili 130 návštev.

Cieľom ovplyvnenia determinantov detskej obezity bolo organizované premietanie filmov, ktoré sú zamerané na správnu výživu, zníženie nadhmotnosti a podporu pohybovej aktivity. Na dvoch akciách sa zúčastnilo 21 detí.

Pre dospelých s nadváhou bolo 8 krát zabezpečené kondičné - redukčné cvičenia a pre 13 klientov, ktorí sa rozhodli aktívnym pohybom redukovať nadváhu, bol vypracovaný individuálny redukčný program.

Plnením Národného programu prevencie obezity a z príležitosti „Svetového dňa zdravia 2013“, ktorý bol na RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede predĺžený na celý týždeň mohli klienti všetkých vekových kategórií v rámci individuálneho alebo kolektívneho cvičenia využiť aktivity poradne optimalizácie pohybovej aktivity.

U 21 detí predškolského veku sa uskutočnili dve akcie v priestoroch oddelenia podpory zdravia v rámci prevencie obezity a na spevnenie chrbtového a brušného svalstva.

O zdravom životnom štýle a prevencii nadváhy a obezity sa môžu obyvatelia okresu informovať osobne, prostredníctvom telefónnej linky, alebo e-mailom. Podľa požiadaviek občanov im bude poskytnutý aj edukačný materiál.

9.3. Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 -2014

V rámci Národného akčného plánu na kontrolu tabaku vykonávalo vyšetrenie oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu fajčiara. Fajčiarom bol rozdán zdravotno-výchovný a propagačný materiál a bolo im poskytnuté odborné poradenstvo. Detekcia CO vo vydychovanom vzduchu bola za I. polrok 2014 vykonaná 43 klientom. Motivácia fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia sa uskutočňuje prostredníctvom poradne odvykania fajčenia, individuálnym prístupom u každého fajčiara. Vyšetruje sa im CO vo vydychovanom vzduchu.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov "Qwit and win" - "Prestaň a vyhraj"

Súťaž „Prestaň a vyhraj 2014“ bude medializovaná na webovej stránke RÚVZ, v denníku Új Szó a v týždenníku Csallóköz a aj vyvesením plagátov na verejných miestach v meste.

9.6. Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí sa uskutočňujú prostredníctvom poradní zdravia. Obyvatelia v poproduktívnom veku pravidelne navštevujú poradňu optimalizácie pohybovej aktivity, poradňu podpory psychického zdravia a poradňu zdravej výživy, kde poskytujeme dôchodcom odborné poradenstvo a edukačný materiál, zamerané na zlepšenie kvality ich života tak, aby sa upevnila ich fyzická a duševná pohoda.

Poradňu optimalizácie pohybovej aktivity navštívilo 360, poradňu zdravej výživy 89, poradňu podpory psychického zdravia 163 a poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci 15 občanov v poproduktívnom veku.

Preventívne vyšetrenie mobilnou poradňou na cholesterol, glukózu, meranie tlaku krvi a odborné poradenstvo sa uskutočňujú v spolupráci s klubom a Domovmi dôchodcov.

V rámci „Týždeň otvorených dverí“ sme sa zamerali na odborné poradenstvo v oblasti prevencie kardiovaskulárnych ochorení a bol prezentovaný hlavne poradňou podpory psychického zdravia. Celý týždeň bolo oddelenie podpory zdravia a poradenské centrum k dispozícii aj pre občanov v poproduktívnom veku.

9.7. Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu starostlivosti o deti a dorast

Spolupráca so školami podporujúce zdravie sa realizuje cestou poradne detí a mládeže, poradňou prevencie protidrogovej závislosti. Podľa požiadaviek škôl sú pre žiakov materských, základných a stredných škôl zabezpečené prednášky a besedy spojené s premietaním videofilmov s tematikou drogovej závislosti, škodlivosti užívania alkoholu, AIDS, dospievania, prevencie nadváhy a obezity, prevencie úrazov, dopravná výchova a týranie detí. Za I. polrok 2013 sa uskutočnilo 15 aktivít.

V spolupráci s oddelením detí a mládeže sa uskutočnil monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí vo veku 15 – 18 rokov.

9.8 CINDI program SR

Stratégia zdravotno-výchovných aktivít v rámci programu je rozpracovaná v „Intervenčnom programe podpory zdravia a primárnej prevencie neinfekčných ochorení v okrese Dunajská Streda“. V rámci tohto programu sú v databáze údaje o zdravotnom stave novo evidovaných občanov okresu Dunajská streda. Úlohy sa plnia v poradni zdravej výživy, v poradni podpory psychického zdravia, v poradni optimalizácie pohybovej aktivity, v poradni detí a mládeže, v poradni protidrogovej závislosti, a v poradni nefarmakologického ovplyvnenia TK.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na:

- zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva okresu Dunajská Streda
- zamedzenie zvyšovaniu počtu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä počtu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres
- intervenciou a v optimalizácii rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov, pôsobením na klientov prostredníctvom poradní zdravia a výjazdových akcií poradni zdravia
- integráciou aktivít s inštitúciami podporujúcimi zdravie, (Slovenský Červený Kríž a Obecné úrady)

Zvýšená pozornosť bola venovaná prevencii kardiovaskulárnych ochorení, presadzovaniu zásad správnej životosprávy a prevencii behaviorálnych rizík.

9.9. EHES – European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)

I. fáza pilotného projektu EHES - monitoring rizikových faktorov srdcovocievnych a iných chronických ochorení sa uskutočnil aj v našom okrese prostredníctvom poradní zdravia. u 60 náhodne vybraných respondentov. Projekt bol vyhodnotený a respondenti boli oboznámení s výsledkami.

Odpočet regionálnych priorít za I. polrok 2014

1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce pracujúcich v poľnohospodárstve

Údaje o rizikových prácach vykonávaných v poľnohospodárstve sme spracovali pomocou programu ASTR_2011. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Dunajská Streda na úseku poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu k 30.06.2014 je 109 z toho 10 žien (celkový počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese je 667 z toho 101 žien).

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v poľnohospodárstve je podľa rizikových faktorov najvyšší v riziku chemických látok a zmesí (na úseku chemickej ochrany rastlín).

V sledovanom období došlo oproti predchádzajúcemu obdobiu len k miernemu zníženiu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu, ale predchádzajúce obdobia charakterizovalo postupné zníženie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu s expozíciou chemickým látkam a zmesiam, nakoľko na úseku chemickej ochrany rastlín došlo k zlepšeniu podmienok práce s expozíciou chemickým faktorom, k výmene starej poľnohospodárskej techniky na modernejšiu a bezpečnejšiu a k nahradeniu nebezpečných chemických látok a zmesí na menej nebezpečné pre zdravie a bezpečnosť zamestnancov.

V hodnotenom období na úseku poľnohospodárstva bolo vydané 1 rozhodnutie o zaradení prác do kategórie 4 pre faktor pevný rastlinný aerosól (Sempol spol. s r.o., Bratislava, závod Dolný Štál).

K 30.06.2014 sme vykonali celkom 20 hygienických previerok na pracoviskách v poľnohospodárstve, z toho 12 na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce, ako aj na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali aj výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskeho prehliadok a aktualizovali sme evidenčné karty pracovísk.

V 8 prípadoch sme cielene kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín. Súčasne sme sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ a spôsob likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od týchto látok a prípravkov.

Kontrolou boli zistené najmä tieto nedostatky: organizácie nemali k dispozícii doklady o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby (v prípade rizikových prác), prevádzkové poriadky s posudkami o riziku neboli aktualizované, karty bezpečnostných údajov neboli aktualizované podľa platnej legislatívy EÚ. Niektoré zistené menšie nedostatky boli prevádzkovateľmi odstránené ešte počas kontroly. Nápravné opatrenia na odstránenie ostatných zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli uvedené v zápisniciach z hygienických kontrol. Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami ako aj doklady o oboznámení sa zamestnancov s prevádzkovým poriadkom vrátane kariet bezpečnostných údajov v každom prípade boli predložené k nahliadnutiu.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v 20 prípadoch overili aj formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

2. Zvýšený monitoring nad kvalitou pitnej vody a vody na kúpanie počas turistickej sezóny

V súlade s vypracovaným projektom „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“ tunajší regionálny úrad verejného zdravotníctva vydalo na žiadosť ZsVS a.s. Nitra kladné rozhodnutie k pokračovaniu v skúšobnej prevádzke miestneho vodovodu Gabčíkovo za účelom overenia kvality pitnej vody s obmedzeným režimom dezinfekcie na báze chlóru pre obdobie do 28.02.2016. Okrem uvedeného sme spracovali harmonogram odberov vzoriek vôd z uvedeného vodovodu. V súlade s týmto harmonogramom boli v tomto polroku realizované dva odbery spolu 4 vzorky, ktoré boli dopravené na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Zabezpečili sme účasť na pracovnom stretnutí vo veci prevádzky tohto vodovodu, na ktorom bolo zhodnotené plnenie tohto projektu a postup prác na pokračovaní v plnení.

Počas kúpacj sezóny v dvojtýždňových intervaloch sledujeme kvalitu vody prírodného kúpaliska "Šulianske jazero". Výsledky rozborov sú vložené do informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie. Na sledovanom prírodnom kúpalisku prebieha neorganizovaná rekreácia. V tomto roku boli odobraté už 3 vzorky na laboratórny rozbor, na základe ktorých kvalita vody v Šulianskom jazere je vyhovujúca.

3. Výkon ŠZD v ZSS, najmä ZSS na sezónnych kúpaliskách a ZSS s prípravou pokrmov vrátane zariadení rýchleho občerstvenia

V I. polroku 2014 v zariadeniach spoločného stravovania bolo spolu vykonaných 178 kontrol, najmä v ZSS s vyšším stupňom epidemiologickej rizikovosti, t.j. v zariadeniach s prípravou hotových jedál a pokrmov rýchleho občerstvenia. Kontroly vykonané v júni boli zamerané na zistenie pripravenosti sezónnych stravovacích zariadení na termálnych kúpaliskách na letnú turistickú sezónu.

Okrem plánovaných kontrol boli vykonané aj mimoriadne ciele kontroly zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál vo verejných zariadeniach spoločného stravovania pripravujúcich a podávajúcich denné obedové menu (20 kontrol) a mimoriadne kontroly v ázijských reštauráciách (5 kontrol).

Štátny zdravotný dozor v ZSS pri plánovaných kontrolách bol zameraný na kontrolu dodržiavania ust. § 26 zákona č. 355/2007 Z.z., vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania a nariadenia (ES) č. 852/2004 o hygiene potravín, najmä na kontrolu:

- dokumentácií súvisiacich s prevádzkou (rozhodnutie RÚVZ, dokumentácia o vstupnej kontrole dodaných surovín na výrobu pokrmov, prevádzkový poriadok),
- dokladov o zdravotnej a odbornej spôsobilosti zamestnancov,
- podmienok skladovania surovín, polovýrobkov, polotovarov, hotových pokrmov a nápojov,
- členenia prevádzok, ich vnútorného vybavenia a úrovne technologických zariadení,
- technológie výroby pokrmov – zavedenia a uplatňovania zásad systému HACCP,
- zabezpečovania vlastnej kontroly podmienok dodržania zdravotnej neškodnosti uskladňovaných surovín, polotovarov, polovýrobkov, hotových pokrmov,
- zabezpečovania ochrany hotových pokrmov a nápojov pred ich znehodnotením,
- zabezpečovania plynulej dodávky pitnej vody a teplej vody a kontroly ukazovateľov kvality pitnej vody z vlastnej studne,
- odberu a uchovávaní vzoriek pokrmov v ZSS uzavretého typu,
- technického stavu a vybavenia zariadení na vykonávanie osobnej hygieny pre zamestnancov a návštevníkov,

- úrovne prevádzkovej a osobnej hygieny,
- manipulácie s odpadom,
- opatrení proti živočíšnym škodcom.

Nezhody s požiadavkami zákona č. 355/2007 Z.z. a nariadenia (ES) č. 852/2004 o hygiene potravín boli zistené v 31 prevádzkach, v ktorých sa spolu zistilo 100 nezhôd.

V prípade zistenia nezhôd prevádzkovatelia sa k nim vyjadrili v záznamoch z kontrol a zaviazali sa na ich odstránenie v reálnych termínoch. Za zistené nedostatky bola 30 zodpovedným osobám uložená bloková pokuta v celkovej výške 1544 € a 9 prevádzkovateľom bola uložená pokuta formou rozhodnutia podľa § 57 ods. 46 zák. č. 355/2007 Z.z. v celkovej výške 2295 €.

V sledovanom období bolo v ZSS na laboratórne vyšetrenie odobratých 43 vzoriek hotových jedál. Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení boli všetky vzorky v kritériu hygieny procesu výroby a v kritériu bezpečnosti vyhovujúce.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Galante**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1

Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Oddelenie sa na vypracovávaní aktualizovaného dokumentu NEHAP IV. priamo nepodieľa, avšak sleduje niektoré zložky životného prostredia ako je pitná voda, voda na kúpanie, ktoré môžu súvisieť so zlepšením zdravotného stavu obyvateľstva. V oblasti pitnej vody sledujeme zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a monitorujeme kvalitu pitnej vody vo verejných vodovodoch. V rámci monitoringu bolo v prvom polroku 2014 odobratých spolu 31 vzoriek pitných vôd, v rámci ŠZD to bolo 7 vzoriek pitných vôd. Počas svetového dňa vody pracovníci oddelenia poskytovali odborné konzultácie a poradenstvo pre záujemcov – bolo poskytnutých 70 konzultácií a bolo vyšetrených spolu 103 vzoriek vôd. Kvalita vody na kúpanie sa sleduje na umelých kúpaliskách a to v 7 zariadeniach s celoročnou prevádzkou a v troch zariadeniach so sezónnou prevádzkou. V prvom polroku zatiaľ kvalita vody na kúpaliskách nebola kontrolovaná z dôvodu, že RÚVZ so sídlom v Trnave pozastavilo vyšetrovanie vzoriek bazénových vôd z finančných dôvodov.

Oddelenie svoj výkon ŠZD zameriava aj na kontrolu dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Kontrola zameraná na dodržiavanie tohto zákona bola vykonaná v 20 prípadoch.

1.2

Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.3

Ľudský biomonitring – sledovanie záťaž z skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Do plnenia tejto úlohy zatiaľ nie sme zapojení, plnenie na základe usmernenia gestora.

1.4

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Na realizácii projektu sa podieľali pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže. Do sledovania boli vybrané dve základné školy v meste Galanta (1 trieda zo 4., 5. a 6. ročníka). V okrese Galanta monitoring a dotazníkový prieskum bol zrealizovaný počas vykurovacieho obdobia v mesiaci marec 2014.

Projekt pokračuje aj v ďalších vykurovacích obdobiach, do marca 2015, pre tie RÚVZ v SR, ktoré si dotazníkový prieskum rozložili na etapy.

1.5

Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Do plnenia tejto úlohy sa zapojíme podľa usmernenia gestora, za okres Galanta boli do mapovania zaradené vodné zdroje Jelka.

1.6

TACTICS

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.7

Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

Spolupráca s odborom Objektivizácia faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF) pri plnení úlohy **7.21 Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách**

Na základe spolupráce s RÚVZ so sídlom v Trnave sú plánované odbery vzoriek vôd na kúpanie z umelých kúpalísk (otvorené, kryté) v okrese Galanta do konca roka 2014 na stanovenie TOC – odber sa bude realizovať podľa požiadaviek RÚVZ so sídlom v Trnave.

2. ODD. PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1

Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Priebežne sa prehodnocujú vyhlásené rizikové práce a po vydaní rozhodnutí sa vyžaduje dôsledné plnenie povinností zamestnávateľa na vykonanie nápravných opatrení na znížovanie expozície rizikovým faktorom.

Evidencia rizikových prác za okres je vedená v ASTR, databáza sa aktualizuje priebežne.

Prehodnotenie vydaných rozhodnutí o rizikovej práci sa realizuje v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z výstupu úlohy:

- návrh na vyhlásenie, resp. prehodnotenie rizikových prác sa prejednáva so štatutárnym zástupcom organizácie, za prítomnosti zástupcu zamestnancov za bezpečnosť pri práci, niekedy aj za prítomnosti PZS
- vyžaduje sa aktuálne kvantitatívne a kvalitatívne zisťovanie škodlivých faktorov vyskytujúcich sa v hodnotenom pracovnom prostredí, posudok o riziku a prevádzkový poriadok
- kontroluje sa plnenie nápravných opatrení (plán riadenia rizík) prijatých na ochranu zdravia zamestnancov a v prípade ich neplnenia sa vyvodí sankčné opatrenia
- vyžaduje sa návrh opatrení na zníženie vystavenia pracovníkov rizikovým faktorom
- vyžaduje sa primeraný zdravotný dohľad so zreteľom na rizikový faktor, evidencia pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
- v prípade zrušených rizikových prác je zamestnávateľ upozornený na výstupné lekárske prehliadky a povinnosti súvisiace s uchovávaním posudkov o zdravotnej spôsobilosti na prácu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 20 rokov od skončenia práce.

V rámci cieleného štátneho zdravotného dozoru bolo v prvom polroku 2014 vykonaných 13 previerok rizikových pracovísk zameraných na kontrolu plnenia nápravných opatrení. Na základe zistených zmien, vzniku nových prevádzok a objektivizácie rizikových faktorov bolo vydaných 7 rozhodnutí o určení, resp. prehodnotení rizikových prác a 2 rozhodnutia, ktorými boli RP zrušené. Súčasťou návrhov boli aj posudky o riziku a prevádzkové poriadky.

Individuálne i skupinové poradenstvo v oblastiach súvisiacich so zabezpečením ochrany zdravia pri práci sa v prípade záujmu zabezpečuje hlavne individuálnou konzultáciou a poradenstvom pri vzniku nových prevádzok už počas projektovej prípravy a taktiež v priebehu výkonu štátneho zdravotného dozoru so zreteľom na faktory pracovného prostredia.

2.1.2

Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí

Pracovníci odd. PPLaT pri previerkach v prevádzkach s výskytom chemických látok zabezpečujú poradenstvo a konzultácie o aktuálnej chemickej legislatíve, o povinnostiach ohľadne evidencie, označovania, Karte bezpečnostných údajov, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku. V prípade rozporov s požiadavkami Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) sú prevádzkovatelia na tieto skutočnosti zakaždým upozorňovaní. Tieto povinnosti sa vyžadujú aj pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, posudkoch o riziku a návrhoch na vyhlásenie rizikových prác s rizikovým faktorom chemických látok.

Cielene sa pri ŠZD kontroluje zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečuje sa poradenstvo a konzultácie o zmenách v chemickej legislatíve, o povinnostiach ohľadne evidencie, označovania, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku.

Bolo vykonaných 11 cieľených previerok v prevádzkach s výskytom chemických látok, použitie toxických a veľmi toxických látok a zmesí nebolo zistené.

2.1.3

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Boli vydané 3 rozhodnutia - súhlasy na manipuláciu s materiálom, obsahujúcim azbest pri búracích prácach. V dvoch prípadoch sa jednalo o odstraňovanie AZC rúr v interiéri bytového domu a v ostatnom prípade sa jednalo o likvidáciu AZC strešnej krytiny. Kontrolou bolo zistené, že nariadené opatrenia na ochranu zamestnancov a obyvateľov boli dodržané.

2.1.4

Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prevádzkach, ktorých predmetom činnosti je montáž, skladanie a balenie výrobkov pre elektrotechnický a automobilový priemysel je práca vykonávaná vo väčšine prípadov v stoji so zapojením oboch horných končatín. V týchto prípadoch sa rieši možnosť úpravy miesta výkonu práce, primeraná pracovná poloha, organizácia práce a režim práce a odpočinku, tak, aby boli v súlade s legislatívnymi požiadavkami vyhlášky MZSR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Riešenie v týchto prípadoch je problematické, nakoľko sa jedná o zahraničné (kórejské) spoločnosti, ktoré sú zamerané na objem produkcie.

Tento rok bolo riešené jedno podozrenie na možný vznik choroby z povolania v súvislosti s výkonom práce z DNJZ.

2.2

Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

Je snahou pracovníkov RÚVZ Galanta, odd. PPLaT aktívne propagovať projekt zdravé pracoviská na odbornej i verejnej úrovni a poskytovať odborné poradenstvo v oblasti zavádzania programov na redukciu a prevenciu neprítomnosti zamestnancov v práci z dôvodu ochorení súvisiacich s prácou.

2.2.2 Európska informačná kampan' Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Na základe dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci, boli dohodnuté a realizované s IP TT 2 spoločné previerky zamerané na ochranu zdravia pri práci. V prvom prípade sa jednalo o prevádzku s dlhodobým pretrvávaním porušovania povinností zabezpečenia ochrany zdravia pri práci. V druhom prípade išlo o prešetrenie podnetu zamestnancov na nevhodné mikroklimatické podmienky na pracovisku a neposkytovanie pitného režimu. Spoločné previerky prebehli v dvoch etapách a závery viedli k začatiu plnenia opatrení ako RÚVZ tak aj IP TT.

2.5

Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V spolupráci s ÚPSVaR v Galante bol poskytnutý aktualizovaný zoznam s priznaným štatútom chránených dielní a pracovísk. Zosúladením evidencie rozhodnutí a stanovísk, ktoré boli vydané RÚVZ k zriadeniu prevádzky s chráneným pracovným miestom bolo zistené, že štatút chráneného pracoviska bol ÚPSVaR, priznaný v niektorých prípadoch aj bez stanoviska odd. PPLaT. V najväčšej miere sú zastúpené hlavne kozmetické salóny s masérskymi službami, účtovníctvo, výroba reklamných predmetov, tlačenie a obáľkovanie návodov na použitie apod.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 8 prevádzkach, z ktorých 2 už neprevádzkujú, resp. zrušili chránené pracovné miesto. Na pracovných miestach so zobrazovacími jednotkami boli použité dotazníky informovanosti zamestnancov. Bolo vyplnených 5 dotazníkov. Na základe ŠZD bolo zistené, že pracovné podmienky boli prispôsobené so zreteľom na zdravotné obmedzenie zamestnancov, ktorí si časové rozloženie a pracovné tempo môžu prispôbiť podľa zdravotného stavu. Nápravné opatrenia nebolo nutné nariadiť ani v jednej prevádzke. Prevádzkovatelia boli upozornení, že v prípade zmeny pracovníka na chránenom pracovnom mieste je nutné zohľadniť zdravotné obmedzenie nového pracovníka a v prípade potreby pracovné podmienky prispôbiť. Oznamovaciu povinnosť si väčšina zamestnávateľov plní.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Pracovníci odd. hygieny výživy a PBP v spolupráci s odd. podpory zdravia zabezpečili plnenie úlohy v I. polroku u 28 respondentov dospelaj, ľahko pracujúcej populácie. V úlohe sa bude pokračovať v mesiaci august a september.

Údaje získané o životospráve a pohybovej aktivite dotazníkovou metódou, vykonaním určených somatometrických meraní, vrátane biochemických ukazovateľov a vyhodnotením

24-hodinového spotrebného koša sú postupne spracované v programe Alimenta, v mesiaci december budú zaslané na RÚVZ so sídlom v Poprade za účelom vyhodnotenia v rámci SR.

3.2

Monitoring jodidácie kuchynskej soli

V prvom polroku 2014 bol realizovaný odber 4 vzoriek soli z vyvarujúcich zariadení spoločného stravovania za účelom laboratórnych analýz zameraných na obsah KJ/KJO₃ a ferokyanidu draselného.

Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení všetky 4 vzorky vyhovovali.

Výsledky vzoriek solí odobraných počas celého roka budú spracované v programe excel a v mesiaci december budú zaslané na RÚVZ so sídlom v Trnave za účelom vyhodnotenia v rámci kraja

3.3

Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na priamy ako aj nepriamy styk s potravinami. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Poprade. Odber vzoriek bude realizovaný na základe odborného usmernenia RÚVZ so sídlom v Poprade RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.4

Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Poprade. Odber vzoriek bude realizovaný na základe odborného usmernenia RÚVZ so sídlom v Poprade RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.5

Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môže migrovať z tlačiarskych farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov sa podľa časového harmonogramu stanoveného vo „Viacročný národný plán úradnej kontroly vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva“ vykonala v mesiaci marec. Z distribučnej siete sa odobrala 1 vzorka (hroznový nápoj) potraviny balenej do papierového a kartónového obalového materiálu.

3.6

Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu

Cieľom bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Poprade. Odber vzoriek bude realizovaný na základe odborného usmernenia RÚVZ so sídlom v Poprade RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.7

Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Gestorom a riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.8

Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľ:

1. kontrola dodržiavania obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“

V rámci ŠZD nad kozmetickými výrobkami sa pravidelne vykonáva kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, ako aj kontrola označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia.

3.9

Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúry na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom UVZ SR a RUVZ v SR participujú na „Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch“. Gestorom je ÚVZ SR. Odber vzoriek bude realizovaný na základe odborného usmernenia ÚVZ SR.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1

Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Projekt bol ukončený k 31.12.2013. Výsledky sumárnej analýzy za Slovenskú republiku budú gestorom (RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote) spracované do záverečnej správy a zverejnené do 31.12.2014.

4.2

Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Zo záverov porady krajských odborníkov HDM vyplynulo, že realizácia prieskumu TAD 1,2 a 3 na stredných školách je naplánovaná na začiatok školského roka 2014/2015.

4.3

Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Projekt bol zrealizovaný v mesiaci apríl 2014, formou dotazníkového prieskumu na 2 vybraných materských školách v okrese (MŠ Clementisove Sady Galanta -mesto, MŠ Štefana Majora Veľké Úľany -vidiek) u súboru 15 +15 detí vo veku 3-6 rokov. Údaje z dotazníkov, ktoré vyplňali rodičia boli nahodené do databázy (Excel) a zaslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR k 30.06.2014.

4.5

Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV.

V priebehu mesiaca apríl 2014 bola formou mimoriadnej úlohy zrealizovaná 1. časť projektu, zameraná na výkon cieleného štátneho zdravotného dozoru na 10 vybraných základných školách v okrese. Pri cielenej kontrole pracovníci RÚVZ v spolupráci s vedením školy vyplnili jednotný dotazník, obsahom ktorého bolo komplexné zhodnotenie pedagogického procesu na hodinách telesnej výchovy (počet hodín TV, zaradovanie do RH, zdvojené hodiny TV, ranné rozcvičky a telovýchovné chvíľky, kvalifikácie učiteľov TV, nepovinné športové predmety a krúžky, vonkajšie a vnútorné priestory určené na výučbu TV, existencia zdravotnej TV, podmienky na jej organizovanie, nepovinné vyučovanie zdravotnej ZV a integrovanej TV, formy pohybovej aktivity a pod.).

Podrobná správa o výsledkoch z kontroly a výstupy z dotazníkov vložené do masky v programe excel boli zaslané na ÚVZ SR do 30.04.2014.

2. časť projektu - dotazníková štúdia (žiaci a RÚVZ) je naplánovaná na začiatok šk.roka 2014/2015. Pracovníci RÚVZ sa priamo zúčastnia hodín TV v roč. 3. a 8. na sledovaných ZŠ školách, kde vyplnia dotazník „Pohybová aktivita detí počas hodiny TV“ a žiaci vyplnia dotazník „Pohybová aktivita žiaka“. Údaje z dotazníkov každé RÚVZ nahodí do databázy a zašle na celoslovenské spracovanie na RÚVZ do Banskej Bystrice v termíne do 31.12.2014.

4.6

Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí

V mesiaci máj 2014 bol zrealizovaný projekt, formou dotazníkového prieskumu na 1 vybranej vidieckej ZŠ (Základná škola Štefana Majora vo Veľkých Úľanoch) u súboru 20 žiakov vo veku 11 rokov.

Podľa metodického postupu žiaci vyplnili dotazník 24 hodinovej spotreby množstva skonzumovaných potravín. Monitoring bol zameraný na spotrebu 3 prídavných látok v skonzumovaných potravinách: kyseliny cyklámová, kyseliny sorbová a kyseliny benzoová. Získané údaje z dotazníkov boli nahodené do databázy (Excel) a zaslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR 19.06.2014.

4.7 (úloha 1.4 HŽPaZ)

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Na realizácii projektu sa podieľali pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže. Do sledovania boli vybrané dve základné školy v meste Galanta (1 trieda zo 4., 5. a 6. ročníka). V okrese Galanta monitoring a dotazníkový prieskum bol zrealizovaný počas vykurovacieho obdobia v mesiaci marec 2014.

Projekt pokračuje aj v ďalších vykurovacích obdobiach, do marca 2015, pre tie RÚVZ v SR, ktoré si dotazníkový prieskum rozložili na etapy.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1

Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Analýza plnenia imunizačného programu bola vypracovaná v rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2013. Pravidelne informujeme odbornú verejnosť o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín formou

príloh k mesačným hláseniam pre očkujúcich lekárov a elektronickou poštou. Všeobecným lekárom pre deti, dorast a dospelých sme zaslali očkovací kalendár na rok 2014.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v dňoch 22.4.-26.4.2014 sme pri zdravotno-výchovných akciách pre obyvateľov okresu distribuovali informačné letáky o rôznych druhoch očkovania. Problematika očkovania bola zaradená aj do náplne školenia pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti. Informácie o EIW boli zverejnené na WEB stránke RÚVZ, ako aj na nástennom paneli RÚVZ. Článok o očkovaní bol poskytnutý regionálnym novinám na uverejnenie a zároveň bol zverejnený na internetovej stránke RÚVZ.

6.2

Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2014 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okres Galanta za rok 2013.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, mesačné a štvrtročné analýzy nozokomiálnych nákaz. Súčasťou mesačných analýz boli aj informácie pre očkujúcich lekárov týkajúce sa očkovacích látok, aktuálnej epidemiologickej situácie u nás a vo svete a protiepidemických opatreniach.

V rámci chrípkovej sezóny 2013/2014 sme naďalej zabezpečovali zber biologického materiálu od chorých na izoláciu vírusu chrípky a jeho následné doručenie do NRC pre chrípku.

Epidemiologická situácia vo výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení bola mimoriadne priaznivá. V I. polroku 2014 sa odobralo 6 biologických materiálov na izoláciu vírusu chrípky, z toho 3 boli virologicky potvrdené ako chrípku typu A bez bližšej špecifikácie (1x u dieťaťa, 2x u dospelých osôb).

K 30.6. 2014 neboli hlásené závažné akútne respiračné ochorenia (SARI).

Vzhľadom na vzostup chorobnosti na chrípku a chrípke podobných ochorení a v záujme prerušenia šírenia procesu nákazy ako i možných komplikácií u chorých v kolektívnych zariadeniach, bol prerušený vyučovací proces v 22 MŠ, 5 ZŠ a 1 SŠ.

Zaznamenali sme 1 ochorenie na nešpecifikovanú vírusovú meningitídu a 1 ochorenie na enterovírusovú encefalitídu u dospelých osôb.

Z ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené 3 sporadické prípady diagnostikované ako divý kašeľ vyvolaný Bordetellou pertussis u očkovaných študentov SŠ.

V rámci sledovania exantémových ochorení bolo hlásených 231 ochorení na varicellu, 3 ochorenia na šarlach a 1 ochorenie na šiestu chorobu.

Bolo hlásené 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu B, 4 bezpríznakové nosičstvá HCV a 8 nosičstiev HBV.

Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované.

Boli vydané 3 rozhodnutia pre osoby v kontakte s chorými na VHB.

V I. polroku 2014 bolo hlásených 33 manifestných ochorení na salmonelózu, 1 vylučovanie salmonel a 1 mimočrevná lokalizácia salmonelózy. Zaznamenali sme 1 rodinný výskyt po 2 ochorenia, predpokladaný faktor prenosu nákazy domáce vajcia.

Prešetrili sme 48 hlásených prípadov kampylobakteriálnej enteritídy. Zaznamenané boli 3 rodinné výskyty po 2 ochorenia (predpokladaný faktor prenosu nákazy 2x kuracie mäso, 1x zmiešaná strava).

Pre 4 osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť, ktoré bola v kontakte s chorým na kampylobakteriózu, boli vydané rozhodnutia.

Bolo hlásených 7 sporadických prípadov gastroenteritis acuta. Predpokladaný faktor prenosu nezistený.

Z vírusových črevných infekcií bolo hlásených 29 rotavírusových infekcií (1 rodinný výskyt po 2 ochorenia), 5 adenovírusových enteritíd, 4 norovírusové enteritídy a 1 nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia.

Zaevidovali sme 8 prípadov septikémie, nie nozokomiálneho pôvodu.

Z antropozoonóz boli hlásené 4 pohryznutia spôsobené neznámymi psami. Antirabická profylaxia bola vykonaná vo všetkých prípadoch.

Z nákaz s prírodnou ohniskovosťou bolo zaznamenané 1 ochorenie na lymeskú chorobu.

V rámci monitoringu pohlavných chorôb bolo hlásených 29 prípadov prenosných sexuálnym spôsobom, z toho 8x gonokoková infekcia, 20x iné sexuálne prenášané chlamýdiové choroby a 1x anogenitálne bradavice. Zaevidovali sme 1 asymptomatické nosičstvo infekcie HIV.

Na vykonanie jarnej celoplošnej celoobecnej deratizácie na reguláciu živočíšnych škodcov bolo zaslané odporúčenie pre všetky mestské a obecné úrady okresu Galanta.

Zabezpečili sme pravidelné informovanie širokej verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte infekčných ochorení prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Galanta.

6.3

Informačný systém prenosných ochorení

Nadalej vykonávame pravidelné rutinné zadávanie sporadických prípadov infekčných ochorení, epidémií, prípadov chrípky a CHPO hlásených hromadne do informačného systému EPIS a údajov do systému rýchleho varovania.

Do centrálného registra prenosných ochorení (EPIS) bolo k 30.6.2014 zaevidovaných spolu 543 prípadov.

Vykonáva sa propagácia využívania on-line hlásenia všeobecnými lekármi, lekármi pre deti, dorast a dospelých.

6.4

Nozokomiálne nákazy

Z nemocničných zariadení okresu bolo v I. polroku 2014 hlásených 55 nozokomiálnych nákaz, z toho 11 prebehlo pod obrazom sepsy, ktoré boli aktívne vyhľadané.

Kontrola hygienicko-epidemiologického režimu bola vykonaná v 12 zdravotníckych zariadeniach, z toho 11x na lôžkových oddeleniach a 1x na operačných sálach.

V rámci preventívneho zdravotného dozoru bolo vydaných 9 rozhodnutí na súhlas na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky a odsúhlasenie prevádzkového poriadku.

Nadalej pravidelne sledujeme mikrobiálnu rezistenciu nozokomiálnych kmeňov izolovaných u hospitalizovaných pacientov.

V rámci sledovania infekcií akvirovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sme realizovali na základe protokolu ECDC zber údajov na OAIM NsP Sv. Lukáša Galanta.

V mesiaci máj sme v rámci 6. ročníka národnej kampane „Umývaj si ruky – zachrániš život“ zabezpečili:

1. Odber sterov z rúk zdravotníckych pracovníkov na pracoviskách:

- detsko – kojenecké oddelenie
- dialyzačné oddelenie
- urologické oddelenie
- neurologické oddelenie

2. Zhotovenie informačného panela vo vestibule RÚVZ Galanta

3. Informáciu verejnosti na webovej stránke RÚVZ Galanta

4. Poskytnutie všetkých edukačných materiálov o kampani vedeniu NsP sv. Lukáša Galanta, a.s. a mikrobiologickému laboratóriu.

6.5

Mimoriadne epidemiologické situácie

Nadalej rutinne pokračujeme v dôslednom realizovaní epidemiologickej surveillancie ARO, chrípky a chrípke podobných ochorení.

V lokálnych médiách ako aj prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ pravidelne podávame informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte ARO a CHPO a o potrebe vykonávania preventívnych opatrení vrátane očkovania proti chrípke.

6.6

Environmentálna surveillancie poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillancie poliomyelitídy a sledovania VDPV sme v I. polroku 2014 podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu zabezpečili 4 odbery odpadovej vody s negatívnym výsledkom..

Vedíme evidenciu pravidelných týždenných hlásení ACHO z príslušných nemocničných oddelení. K 30.6. 2014 nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu. Analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obrn sme vykonali vo výročnej správe za rok 2013.

6.7

Prevenia HIV/AIDS

V I. polroku 2014 sa realizoval projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“. Do projektu bolo zapojených 120 respondentov, z toho 60 žiakov deviatych tried na dvoch ZŠ a 60 študentov na dvoch SŠ.

Na internetovej stránke RÚVZ bol uverejnený informačný materiál o problematike HIV/AIDS z príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS, informačný panel vo vestibule RÚVZ a 1x sa uskutočnila beseda pre verejnosť.

6.8

Poradne očkovania

Na RÚVZ Galanta je od 1.1. 2012 zriadená poradňa očkovania. Konzultačná činnosť v oblasti prevencie chorôb, ktorým sa dá predísť očkovaním, sa poskytuje každý posledný štvrtok v mesiaci v čase od 13.00 – 14.00 hod.. Konzultácie sa poskytujú telefonickou formou alebo formou osobnej konzultácie pre rodičov detí aj pre zdravotníckych pracovníkov. V I. polroku 2014 bolo hlásených 15 prípadov odmietnutia očkovania, bolo realizovaných 35 konzultácií s rodičmi a v 2 prípadoch bola uložená bloková pokuta. Rodičia, ktorí odmietajú očkovať svoje dieťa sú pozývaní na osobný pohovor na RÚVZ, sú im formou konzultácie poskytnuté informácie o očkovaní a možných vedľajších účinkoch očkovania.

6.9

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní

Boli vyhodnotené najčastejšie faktory ovplyvňujúce postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1

Národný program podpory zdravia

Cieľ:

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia na všetkých úrovniach spoločnosti.

NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou.

Zdravotno-výchovná intervencia vychádzala z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR aktualizovaného NPPZ s cieľom zvýšiť informovanosť o aktívnej podpore zdravia, zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania individuálnym a skupinovým poradenstvom na základe analýzy štatistických údajov o zdravotnom stave obyvateľstva, monitorovanie skriningového vyšetrenia zdravotného stavu. Z.v. aktivity boli zamerané na jeho priority - pohybová aktivita, správna výživa, prevencia obezity s dôrazom na mladú generáciu prevencia a eliminovanie škodlivých návykov, prevencia drogovej závislosti, výchova k partnerstvu a rodičovstvu s dôrazom na mladú generáciu, otázky ochrany životného a pracovného prostredia ako jednej zo základných podmienok podpory environmentálneho zdravia.

9.1.1

Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia

Cieľ :

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Sledovanie zdravotného uvedomenia je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory a ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia – strednej dĺžky života.

V prvom polroku 2014 sa projekt nerealizoval.

9.2

Národný program prevencie nadváhy a obezity

Cieľ:

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Zdravotno-výchovné aktivity sú zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia detí a mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a postproduktívnom veku, na pozitívny vplyv na zdravý spôsob života, vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov na monitorovanie výskytu nadváhy.

V rámci výživy sa zdôrazňuje výber zloženia biologickej hodnoty stravy v zmysle zásad zdravej výživy, zároveň i na zmenu tak výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku.

Zdravotno-výchovná intervencia bola zameraná na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva, vytváranie pozitívnych postojov a správania sa ku zdraviu, na motivovanie k aktívnemu pohybu ako významnej zložky zdravého spôsobu života a ku skvalitneniu výživy. U klientov v Poradenskom centre v rámci poradenskej činnosti bola doporučená pohybová aktivita ako jedna z možností ovplyvnenia zistenej nadváhy v nadväznosti na odporúčania týkajúce sa úpravy stravovacích návykov.

V rámci prevencie obezity boli na ZŠ Horné Saliby I. a II. stupni, MŠ Pata a MŠ Matúškovo, zrealizované prednášky a besedy o význame správneho zloženia stravy, o dôležitosti pitného režimu a správneho výberu nápojov, zvýšenia pohybovej aktivity, ktoré boli spojené s interaktívnymi hrami. Prednášok a besied zameraných na prevenciu obezity sa zúčastnilo 179 žiakov.

V rámci realizácie Národného programu prevencie obezity bol realizovaný program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorého cieľom je zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity.

V spolupráci s vedením MŠ Sever v Galante bola zrealizovaná Škôlkárska olympiáda pre deti všetkých MŠ v Galante s Adamkom na tému „Aktívne prežívanie voľného času a utužovanie zdravia pohybom“. Športového dňa sa zúčastnilo cca 137 účastníkov.

9.2.1

Vyzvi srdce k pohybu - Celonárodná medzinárodné koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ:

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Súťaž je plánovaná na r. 2015 a bude sa plniť podľa stanoveného harmonogramu.

9.3

Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012-2014

Cieľom pripravovaného návrhu bude zlepšiť podmienky v oblasti: prevencie fajčenia na základných, stredných a vysokých školách, v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb, kontroly fajčenia na verejných miestach, poradenstva na odvykanie od fajčenia, edukácie v školách a školských zariadeniach, výskumu o efektívnosti preventívnych opatrení s cieľom vyhodnotenia efektívnosti použitých prístupov a vynaložených finančných prostriedkov.

V prvom polroku 2014 zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané:

1. Na prevenciu fajčenia u detí a mládeže a riziko vzniku nikotínovej závislosti a jej škodlivosti na mladý organizmus s praktickou ukážkou detekcie CO prístrojom Smokerlyzér vo vydychovanom vzduchu formou prednášky, ktorá sa uskutočnila na SOŠOaS v Galante.

Prednášky sa zúčastnilo 21 študentov. Prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 18 študentov. Zároveň boli študenti oboznámení so zákonom č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.

2. V spolupráci s OÚ a SČK vo Veľkých Úľanoch bol realizovaný Deň zdravia pre občanov obce. Pracovníkmi OPZ boli realizované preventívne vyšetrenia mobilnou poradňou (celkový cholesterol, glukóza, meranie TK, BMI a meranie CO vo vydychovanom vzduchu Smokerlyzérom) so zameraním na prevenciu fajčenia, zvýšenie informovanosti o cigaretách a o ich negatívnom vplyve na ľudský organizmus, o riziku ochorenia na rakovinu pľúc a vzniku srdcovo – cievnych chorôb. Vyšetrených boli 43 klientov a 18 klientov bolo vyšetrených prístrojom Smokerlyzér.

3. V spolupráci s ÚS SČK Galanta bola realizovaná súťaž mladých zdravotníkov. Čiastkovou tematikou bola propagácia Svetového dňa bez tabaku s možnosťou merania CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér. Počet zúčastnených – 195 detí.

V rámci zdravotno-výchovných podujatí bol distribuovaný propagačný materiál. Propagácia Svetového dňa bez tabaku bola zabezpečená v priestoroch NsP Galanta a na RÚVZ Galanta.

9.3.1

Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Cieľ súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

Súťaž je plánovaná na II. polrok 2014 a bude sa plniť podľa stanoveného harmonogramu.

9.4

Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2009-2015

Cieľ:

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

OPZ RÚVZ Galanta nie je zapojený do tohto projektu.

9.5

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Cieľ:

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

V rámci projektu „Bezpečný návrat domov“ boli realizované prednášky na Súkromnom gymnáziu v Galante a na SOŠOaS v Galante zamerané na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. U tejto vekovej skupiny veľmi často dochádza k úrazom a úmrtiam pri návrate zo zábavných spoločenských akcií v skorých ranných hodinách.

Prednášok a besied sa zúčastnilo 69 študentov.

9.6

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Cieľ:

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Výchovno-vzdelávacie aktivity OPZ boli zamerané na zlepšovanie úrovne zdravotného uvedomenia seniorov a motivovanie obyvateľstva a seniorov k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého a aktívneho starnutia a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

V rámci Týždňa mozgu bola realizovaná prednáška pre verejnosť na tému „Mozog a jeho činnosť, Ako si trénovať mozog?“ v Domove dôchodcov Nezábudka Pata, ktorej sa zúčastnilo 23 seniorov. Počas prednášky boli účastníkom poskytnuté letáky: Trápi vás pamäť? a použité materiály so zameraním na tréning pamäti: Pracovné listy pre seniorov.

9.7

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Cieľ:

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD). Zdravotnovýchovné pôsobenie čiastkovými aktivitami je v súlade s prioritami NPPD so zameraním na zdravie matky a novorodenca, výživu a fyzickú aktivitu, infekčné choroby, úrazy a násilie, životné prostredie, dorastový vek, psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu bola zameraná na ovplyvnenie a zmenu životného štýlu celej rodiny. Vzdelaná matka vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.

OPZ ako odborný garant edukačno intervenčných zv. aktivít sa podieľalo na odbornej náplni činnosti Materského centra Bambuľkovo ako i lektorskej činnosti k odbornej problematike.

V I. polroku 2014 boli zrealizované prednášky a besedy na témy - zdravá životospráva a význam pohybovej aktivity u detí:

1. Pohybové aktivity pre deti predškolského a mladšieho školského veku zabezpečovalo OPZ
 - v Materskom centre Bambuľkovo - cvičenie pre mamičky s deťmi, ktorých sa zúčastnilo 25 detí a mamičiek,
 - v spolupráci s OÚ v Gáni – pohybové hry pre deti, ktorých sa zúčastnilo 68 detí .
2. Pri príležitosti Dňa matiek MC Bambuľkovo realizovalo zdravotno-výchovnú akciu – „Míľa pre mamu“, ktorej sa zúčastnilo okolo 263 účastníkov. Akcia bola zameraná na dôležitosť pohybu pre zdravie. Najmenším účastníkom sa prihovarila mimická bábka Adamko a deti si mali možnosť spolu s rodičmi vyskúšať správnu techniku čistenia zubov. Účastníci dostali vzorku zubnej pasty od firmy Lacalut.

O svojej činnosti Materské centrum Bambuľkovo informuje prostredníctvom webovej stránky.

V spolupráci s vedeniami MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Galanta boli realizované nasledovné zv. aktivity:

1. Prednášky a besedy zamerané na tému: „Zdravý životný štýl – význam správneho stravovania a telesnej aktivity pre zdravie“ boli realizované na školách (MŠ Pata, MŠ Matúškovo, ZŠ Horné Saliby a v Materskom centre Bambuľkovo Galanta) deťom sa prihovárala mimická bábka ADAMKO - hravo a zdravo, podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí a ich rodičov. Prednášok sa zúčastnilo 188 detí a žiakov.
2. V spolupráci so ZŠ Gejzu Dusíka v Galante boli pre žiakov I. stupňa zrealizované prednášky na tému „Mozog a jeho činnosť, Ako si trénovať mozog?“, ktorých sa zúčastnilo 24 žiakov. Počas prednášok boli použité materiály so zameraním na tréning pamäti napr. Pracovné listy: Chýbajúce číslice, Aký je správny postup.
3. V rámci Svetového dňa Zeme v spolupráci s vedením MŠ Abrahám, MŠ Gáň, ZŠ G. Dusíka Galanta a ZŠ Pata boli na školách zrealizované prednášky zamerané na ochranu životného prostredia a separovanie odpadu, ktorých sa zúčastnilo 138 žiakov.
4. V spolupráci s vedením MŠ Sever v Galante bol zrealizovaný Športový deň pre deti s Adamkom na tému „Aktívne prežívanie voľného času a význam pohybu pre zdravie“. Športového dňa sa zúčastnilo 137 účastníkov.
5. Prednášky na tému: „Bezpečnosť na cestách a aktívne využitie voľného času“ boli realizované v MŠ Sever a zúčastnilo sa ich 111 detí.
6. V spolupráci s vedením SOŠOaS v Galante bola realizovaná zdravotno-výchovná akcia zameraná na riziko vzniku nikotínovej závislosti a škodlivosti fajčenia na zdravie detí a mládeže s praktickou ukážkou detekcie CO prístrojom Smokerlyzér vo vydychovanom vzduchu Zároveň boli žiaci oboznámení so zákonom č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 18 žiakov.
7. V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Akcie sa zúčastnilo 120 detí.
8. Pri príležitosti „Európskeho týždňa boja proti drogám“ bola organizovaná celoslovenská súťaž Najlepšia protidrogová nástenka pre 7. ročníky základných škôl. Do súťaže sa zapojilo 13 základných škôl v okrese Galanta.
9. OPZ v spolupráci s oddelením epidemiológie, odd. hygieny detí a mládeže, vedeniami základných a stredných škôl ZŠ Komenského Sereď, ZŠ Fándlyho v Sereď, Gymnázium Sereď a Obchodná akadémia Sereď realizovalo projekt Hrou proti AIDS, ktorého cieľom bolo dať mládeži možnosť netradičným spôsobom získať základné informácie o spôsoboch prenosu vírusu HIV ako i ďalších pohlavne prenosných infekcií. Zdravotno-výchovných akcií sa zúčastnilo 120 žiakov.
10. V spolupráci so ZŠ Pata bola pre žiakov II. stupňa realizovaná prednáška a beseda na tému: „Vplyv internetu na deti a mládež (závislosť od internetu)“. Prednášky sa zúčastnilo 42 žiakov.

9.7.1

Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Cieľ:

Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže.

OPZ RÚVZ Galanta nie je riešiteľom tohto projektu

9.7.2

Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Cieľ

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu v spolupráci s rodičmi a pedagógmi.

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na cieľovú skupinu 3 – 6 ročných detí MŠ (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bolo zamerané na dôležitosť čistenia zubov, jeho demonštráciu s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

V spolupráci s vedením MŠ Gáň bola realizovaná prednáška pre rodičov „Ako sa správne starať o detský chrup“, na ktorej sa zúčastnilo 10 rodičov. Prednáška bola spojená s názornou ukážkou starostlivosti o detský chrup a boli využité edukačné materiály.

OPZ zrealizovalo v spolupráci s MŠ Gáň intervenčné – zdravotno-výchovné aktivity s využitím mimickej bábkovej Adamko formou tvorivej dramatiky a názornou demonštráciou správnej techniky čistenia zubov a správneho používania pomôcok v stomatohygieni (zubná kefka, zubná pasta) na ktorej sa zúčastnilo 20 detí.

Pre žiakov ZŠ boli realizované zdravotno-výchovné aktivity zamerané na správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, prevenciu zubného kazu, ochorenia parodontu, na negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav a dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

Pre žiakov MŠ a ZŠ boli realizované nasledovné z.v. aktivity:

1. Pre žiakov MŠ Matúškovo bola realizovaná beseda s využitím mimickej bábkovej Adamko formou tvorivej dramatiky a názornou demonštráciou správnej techniky čistenia zubov a správneho používania pomôcok v stomatohygieni (zubná kefka, zubná pasta). Z.v. aktivita bola doplnená premietnutím animovanej rozprávky „Maškrtná veverička“ a zdravotno-výchovným materiálom (plagáty, vymalovánky). Besedy sa zúčastnilo 20 detí.
2. Pre žiakov prvého stupňa ZŠ Matúškovo a ZŠ G. Dusíka v Galante boli zrealizované 4 prednášky formou mediálnej prezentácie a názornej demonštrácie správnej techniky čistenia

zubov, doplnené zdravotno-výchovným materiálom, premietaním DVD „Prečo vlk šušľal“ – počet zúčastnených - 79 žiakov.

9.8

CINDI program SR

Cieľ:

Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

V prvom polroku 2014 bola v okrese Galanta zameraná zdravotno-výchovná činnosť na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti Poradenského centra zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované mobilnou poradňou v spolupráci s MÚ, OÚ, GOS, s vedeniami DK Sereď, MsKS Sereď, MsKS Galanta, OÚ Gáň, OÚ Váhovce, OÚ Veľké Úľany, SČK Veľké Úľany, ZŠ Pata a COOP Jednota Galanta.

V prvom polroku 2014 bolo vyšetrených 303 klientov, z toho bolo 62 klientov prvovýšetrených a 241 klientov opakovane vyšetrených.

V rámci programu CINDI boli realizované nasledovné zdravotnovýchovné aktivity:

1. Oddelenie podpory zdravia každoročne realizuje týždeň zdravotno-výchovných aktivít k Svetovému Dňu zdravia v spojení s Dňom narcisov. Boli realizované Dni zdravia mobilnou poradňou so zameraním na prevenciu civilizačných ochorení a vyhľadávanie skrytých rizikových faktorov u zdravých osôb v produktívnom veku (vyšetrenie biochemických parametrov Reflotrónom, meranie TK, výživové poradenstvo). V spolupráci s MsKS Galanta bolo vyšetrených 41 klientov, s MsKS Sereď bolo vyšetrených 20 klientov, v ÚS SČK Veľké Úľany bolo vyšetrených 43 klientov.

2. Poradenské centrum RÚVZ Galanta v rámci Svetového dňa zdravia realizovalo pre verejnosť Deň otvorených dverí s možnosťou vyšetrenia: celkového cholesterolu, HDL a LDL cholesterolu, glykémie, triacilglycerolu, meranie TK a meranie podkožného tuku.

Uvedené zdravotno-výchovné aktivity sa dostali do povedomia klientov a stretávajú sa so záujmom a kladným postojom občanov, o čom svedčí aj horeuvedený počet vyšetrení.

3. V spolupráci s Jednotou COOP Galanta bol zorganizovaný Deň zdravia pre zamestnancov, počas ktorého bolo vyšetrených 28 zamestnancov. Klientom bol vyšetrený celkový cholesterol, glykémia, triglyceridy, HDL cholesterol a meraný krvný tlak. Zamestnancom boli poskytnuté materiály na tému „Týždeň mozgu“.

4. V spolupráci s OÚ Gáň bol v rámci Svetového dňa Pohybom ku zdraviu realizovaný Športový deň - Beh Gáňom, kde boli realizované preventívne vyšetrenia mobilnou poradňou so zameraním na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení s dôrazom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku životného štýlu. Športovej aktivity sa zúčastnilo 211 účastníkov. Vyšetrených bolo 31 účastníkov, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo.

5. V spolupráci s OÚ a SČK Váhovce bol realizovaný Deň zdravia pre občanov obce. Klientom boli poskytnuté preventívne vyšetrenia zamerané na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení s dôrazom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku životného štýlu. Vyšetrení sa zúčastnilo 42 klientov.

9.9

EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Cieľ:

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospeléj populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od sociálno-ekonomických podmienok a veku. Projekt pozostáva z 2 fáz – I. fáza – pilotná štúdia, II. fáza – štúdia na národnej úrovni.

V prvom polroku 2014 sa projekt nerealizoval.

Úlohy nad rámec a iné úlohy

riešené na RÚVZ so sídlom v Galante k 30.06.2014

Názov úlohy	príloha	
	riešilo odbor	spoluriešilo
Hygiena a dezinfekcia rúk – národná kampaň (máj 2014) - medializácia kampane - kontrola dezinfekcie rúk (stery u 12 zdrav.zamestn.)	Odd. epidemiológie	
Európsky imunizačný týždeň (22.4.-26.4.2014) - medializácia (letáky, školenie, web. stránka, nástenky)	Odd. epidemiológie	
Prevenia HIV/AIDS – projekt realizovaný na 2 ZŠ a 2 SŠ v meste Sereď, zapojených 120 žiakov formou hry	Odd. epidemiológie	odd. HDM a OPZ
Cielené kontroly v spolupráci s inšpektorátom práce (2 kontroly v prevádzke SAMKANG DIECASTING SLOVAKIA, s.r.o. Sereď a NEPCO s.r.o. Galanta)	Odd. PPLaT	Inšpektorát práce Trnava
Mimoriadna úloha zameraná na dodržiavanie zákona č.131/2010 Z. z. o pohrebníctve	Odd. HŽPaZ	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR Cielené kontroly v zariadenia pre deti a mládeže (2 úlohy/30 kontrol)	Odd. HDM	
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo systému RAPEX „nebezpečné kozmetické výrobky“ (20 hlásení/220 kontrol/69 skontrolovaných výrobkov)	Odd. HVPBP a odd. HŽPaZ	
Mimoriadne úlohy na základe pokynu ÚVZ SR (2 úlohy/31 kontrol)	Odd. HVPBP	

<p>Poradňa zdravia: Hromadné vyšetrenia - Mestský úrad Sereď, MsKS Galanta, MsKS Sereď, OÚ Veľké Úľany, OÚ Váhovce, OÚ Gáň, SČK Veľké Úľany, SČK Váhovce, ZŠ Pata, KD Gáň, COOP Jednota Galanta, Sereďský jarmok Počet vyšetrených – 265 Zamestnanci ZŠ - 18 Individuálne poradenstvo – 20 Spolu vyšetrených - 303 Uvedené aktivity sú súčasťou projektov Zdravé mestá a Zdravé školy.</p>	<p>OPZ odd.epid.</p>	<p>MÚ, OÚ, vedenia ZŠ, SČK, KD</p>
<p>Projekt : Adamko hravo – zdravo - počet detí ZŠ zúčastnených prednášok a besied - 215 - počet detí MŠ zúčastnených prednášok a besied – 222</p>	<p>OPZ</p>	<p>vedenia MŠ, ZŠ</p>
<p>Projekt: Materské centrá - cvičenie s deťmi, cvičenie s tehotnými mamičkami - počet stretnutí - 3 Besedy na témy: Stomatohygiena Zdravá životospráva</p>	<p>OPZ</p>	<p>MC Bambuľkovo</p>
<p>Projekt: Prevencie protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a požívania alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty.</p>	<p>MÚ Galanta</p>	<p>vedenia ZŠ a SŠ</p>
<p>Prevenia fajčenia, alkoholu a drogových závislostí: - na prednáškach a besedách sa zúčastnilo 69 študentov Súkromného gymnázia v Galante a SOŠOaS v Galante. prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 18 študentov. Prevenia závislosti od internetu a počítačov: prednáška pre žiakov II. stupňa ZŠ Pata, ktorej sa zúčastnilo 42 žiakov V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Akcie sa zúčastnilo 120 detí.</p>	<p>OPZ</p>	<p>Vedenia SŠ, Vedenie ZŠ Pata Osvetové stredisko GA, MsP Galanta, HaZZ Galanta,</p>

<p>Projekt : Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo OPZ spolupracovalo s Nadáciou Memory a Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou na spoločných aktivitách – propagácia Týždňa mozgu , na propagácii prednáškových aktivít týchto organizácií, na distribúcii propagačných materiáloch o najčastejších ochoreniach CNS v staršom veku.</p> <p>V rámci Týždňa mozgu bola realizovaná prednáška pre verejnosť na tému „Žijeme život prosperujúci mozgu?“ v Domove dôchodcov Nezábudka Pata, ktorej sa zúčastnilo 23 seniorov.</p> <p>V rámci svetového dňa - Pohybom ku zdraviu boli realizované propagačné panely s tematickým zameraním dôležitosti pohybovej aktivity v staršom veku.</p> <p>V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska bol zorganizovaný Deň zdravia pre seniorov obce Veľké Úľany, počas ktorého bolo vyšetrených 43 seniorov a Deň zdravia pre seniorov obce Váhovce, kde bolo vyšetrených 42 seniorov. Klientom bol vyšetrený celkový cholesterol, glykémia a meraný krvný tlak.</p>	<p>OPZ</p>	<p>DD Nezábudka Pata, SČK Veľké Úľany, SČK Váhovce, JDS</p>
<p>V priestoroch RÚVZ Galanta bola zrealizovaná prednáška a beseda zameraná na vyzdvihnutie významu duševného zdravia pre zdravý a spokojný život a zdôraznenie významu psychohygieny. Počet zúčastnených – 20 dospelých.</p>	<p>OPZ</p>	<p>PPP Galanta</p>

HLAVNÉ ODBORNÉ PRIORITY TRNAVSKÉHO KRAJA NA ROK 2014 NA ÚSEKU VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Priorita I

1. Monitoring nad kvalitou pitnej vody aj vo vodárenských zariadeniach, v malých zásobovacích oblastiach a vody na kúpanie Monitoring vybraných fyzikálno – chemických ukazovateľov v rámci okresov HC, PN, TT

Monitoring kvality pitnej vody sa vykonáva podľa vypracovaného harmonogramu odberu vzoriek vôd – kvalitu vody sledujeme vo všetkých verejných vodovodoch bez rozdielu v počte zásobovaných obyvateľov jednotlivými verejnými vodovodmi. Zvýšenú pozornosť venujeme verejným vodovodom, kde zásobovanie pitnou vodou je zabezpečené vodou z vlastných vodných zdrojov a prevádzkovateľmi sú obce, nakoľko prax poukazuje na to, že títo prevádzkovatelia nemajú dostatočné skúsenosti a potrebnú odbornú prax pre prevádzku vodných stavieb a častejšie sa vyskytujú problémy pri zásobovaní pitnou vodou ako v prípade ak je prevádzkovateľ vodárenská spoločnosť. V prvom polroku 2014 bolo spolu rámci monitoringu odobraných 31 vzoriek pitných vôd z verejného vodovodu.

Monitoring kvality vody na kúpanie sa v prvom polroku zatiaľ na kúpaliskách nevykonával z dôvodu, že RÚVZ so sídlom v Trnave pozastavilo vyšetrovanie vzoriek bazénových vôd z finančných dôvodov.

2. Cieleny ŠZD na kúpaliskách v kúpacjej sezóne 2014

Kúpaliská sezónne prevádzkované zahájili sezónu koncom mája 2014, jedno kúpalisko začiatkom júla. Dozor bol vykonaný v dvoch zariadeniach a v dozore sa bude naďalej pokračovať aj v súvislosti so žiadosťou ÚVZ SR o vykonanie cieleného štátneho zdravotného dozoru na kúpaliskách v termíne od 14. 07. 2014 do 23. 07. 2014. V prípade, ak RÚVZ so sídlom v Trnave zruší pozastavenie odberov vzoriek vôd na kúpanie na vyšetrenie, počas kúpacjej sezóny bude vykonaný aj ŠZD zameraný na kontrolu kvality vody na kúpanie.

3. ŠZD nad zariadeniami starostlivosti o ľudské telo zamerané na prevádzkovanie solárií a na dodržanie limitov ožiarenia, ŠZD v ubytovacích zariadeniach

V súvislosti s odborným usmernením ÚVZ SR vydaným v roku 2012 a predmetom ktorého bolo zabezpečenie jednotného výkonu ŠZD v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo – v soláriách pracovníci oddelenia postupne vykonali ŠZD vo všetkých zariadeniach solárií, v rámci ŠZD bolo požadované aj vykonanie objektívnych meraní UV žiarenia, protokoly z merania boli postupne prevádzkovateľmi predkladané a na základe výsledkov prevádzkovatelia upravovali podmienky prevádzky opaľovacích prístrojov – predovšetkým dĺžku opaľovania. V roku 2014, po prijatí vyhlášky MZ SR č. 75/2014, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, všetci prevádzkovatelia boli listom upozornení na zmeny týkajúce sa prevádzky opaľovacích prístrojov a boli upozornení na povinnosť zosúladiť prevádzku opaľovacích prístrojov v súlade s platnou vyhláškou.

Dozor v ubytovacích zariadeniach sa vykonáva priebežne. V súvislosti s letnou sezónou bol vykonaný dozor v 5 zariadeniach, ktoré poskytujú ubytovanie v rámci cestovného ruchu. Dozor bol vykonaný aj v piatich zariadeniach sociálnych služieb.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓG.

Priorita I

1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Priebežne sa prehodnocujú vyhlásené rizikové práce a po vydaní rozhodnutí sa vyžaduje dôsledné plnenie povinností zamestnávateľa na vykonanie nápravných opatrení na znižovanie expozície rizikovým faktorom.

V rámci cieleného štátneho zdravotného dozoru bolo v prvom polroku 2014 vykonaných 13 previerok rizikových pracovísk zameraných na kontrolu plnenia nápravných opatrení. Na základe zistených zmien, vzniku nových prevádzok a objektivizácie rizikových faktorov bolo vydaných 7 rozhodnutí o určení, resp. prehodnotení rizikových prác a 2 rozhodnutia, ktorými boli RP zrušené. Súčasťou návrhov boli aj posudky o riziku a prevádzkové poriadky.

Pri previerkach v prevádzkach s výskytom chemických látok zabezpečujú poradenstvo a konzultácie o aktuálnej chemickej legislatíve, o povinnostiach ohľadne evidencie, označovania, Karte bezpečnostných údajov, klasifikácie a toxikologickej charakteristike používaného chemického prípravku. V prípade rozporov s požiadavkami Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) sú prevádzkovatelia na tieto skutočnosti zakaždým upozorňovaní.

Boli vydané 3 rozhodnutia - súhlasy na manipuláciu s materiálom, obsahujúcim azbest pri búracích prácach. V dvoch prípadoch sa jednalo o odstraňovanie AZC rúr v interiéri bytového domu a v ostatnom prípade sa jednalo o likvidáciu AZC strešnej krytiny. Kontrolou bolo zistené, že nariadené opatrenia na ochranu zamestnancov a obyvateľov boli dodržané.

2. Sledovať vplyv práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov – výkon ŠZD zameraný na rizikové práce, sledovať vystavenie zamestnancov fyzikálnym, chemickým, biologickým faktorom, psychickej a fyzickej pracovnej záťaži

V okrese Galanta sa vykonal v priebehu prvého polroka 2014 ŠZD v troch prevádzkach s expozíciou skleneným vláknám v pracovnom prostredí.

Predmetom činnosti jednej z nich je výroba netkaných textílií zo sklenených vlákien na automatizovaných tkáčskych strojoch a v ostatných dvoch sa používajú tieto sklenené tkaniny ako polotovary na výrobu sklolaminátových výrobkov.

Prevádzkovatelia predložia na RÚVZ so sídlom v Galante objektívne zhodnotenie koncentrácií sklenených vlákien v pracovnom prostredí

V treťom Q r. 2014 budú zamestnancom rozdane novovytvorené dotazníky so zreteľom na subjektívne vnímanie zdravotných potiaží v súvislosti s pracovnou činnosťou.

Priorita II

1. Intervencie na podporu zdravia pri práci

2. Poradenstvo prostredníctvom web stránok

Web stránka úradu sa aktualizuje po nadobudnutí účinnosti už schválenej novely zákona č. 355/2007 Z.z.

Priorita III

1. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V spolupráci s ÚPSVaR v Galante bol poskytnutý aktualizovaný zoznam s priznaným štatútom chránených dielní a pracovísk. Zosúladením evidencie rozhodnutí a stanovísk, ktoré boli vydané RÚVZ k zriadeniu prevádzky s chráneným pracovným miestom bolo zistené, že štatút chráneného pracoviska bol ÚPSVaR, priznaný v niektorých prípadoch aj bez stanoviska odd. PPLaT. V najväčšej miere sú zastúpené hlavne kozmetické salóny s masérskymi

službami, účtovníctvo, výroba reklamných predmetov, tlačenie a obáľkovanie návodov na použitie apod.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 8 prevádzkach, z ktorých 2 už neprevádzkujú, resp. zrušili chránené pracovné miesto.

Na základe ŠZD bolo zistené, že pracovné podmienky boli prispôbené so zreteľom na zdravotné obmedzenie zamestnancov, ktorí si časové rozloženie a pracovné tempo môžu prispôbiť podľa zdravotného stavu. Nápravné opatrenia nebolo nutné nariadiť ani v jednej prevádzke. Prevádzkovatelia boli upozornení, že v prípade zmeny pracovníka na chránenom pracovnom mieste je nutné zohľadniť zdravotné obmedzenie nového pracovníka a v prípade potreby pracovné podmienky prispôbiť. Oznamovaciu povinnosť si väčšina zamestnávateľov plní.

ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A PBP

Priorita I

1. Výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly v zariadeniach spoločného stravovania. Úradná kontrola a v zariadeniach patriacich do kompetencie orgánov verejného zdravotníctva (najmä ZSS na sezónnych kúpaliskách a ZSS s prípravou pokrmov vrátane zariadení rýchleho občerstvenia)

Ako aj po iné roky, tak aj v roku 2014 pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Galante, oddelenia hygieny výživy a hygieny detí a dorastu vykonávali úradné kontroly potravín a štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie potravinového práva prevádzkovateľmi potravinárskych prevádzok podľa nariadenia (ES) č. 882/2004 Európskeho parlamentu a Rady, podľa § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov a kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V prvom polroku bolo vykonaných 228 kontrol z toho vykonaných v stánkoch poskytujúcich rýchle občerstvenie – jednoduché jedlá a nápoje bolo spolu 84 (24 ÚK a 60 ŠZD).

2. Výkon úradnej kontroly podľa Viacročného plánu ÚK aktualizovaného pre rok 2014

Z celkového počtu 521 zariadení spoločného stravovania - uzavretého a otvoreného typu, registrovaných na oddelení hygieny výživy, bolo v sektore služieb podrobených kontrole 145 prevádzok, v ktorých bolo zrealizovaných 228 výkonov. V maloobchode bolo prekontrolovaných 11 zariadení z celkového počtu 112 podnikateľských subjektov. Bolo vykonaných 11 kontrol. Z 33 registrovaných výrobcov predávajúcich hlavne na maloobchodnej báze bolo podrobených kontrole 16 prevádzkovateľov. Vykonaných bolo 17 kontrol. Spolu bol preverený 1 výrobca a baliareň, pri počte 1 kontroly.

Z epidemiologického hľadiska z jednou najrizikovejšou potravinou je zmrzlina. V prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny pracovníci odd. HV vykonali 26 kontrol vrátane odberov vzoriek na laboratórny rozbor. Vzorky odobratých zmrzlín (110 vzoriek – 22 päťc) vyhovovali požiadavkám podľa platnej legislatívy.

Priorita II

1. Sledovanie dodržiavanie zásad pri manipulácii s potravinami v zariadeniach spoločného stravovania, najmä kontrola dôsledného označovania potenciálnych alergénov a výsledovateľnosti surovín

Prevádzkovatelia potravinárskych zariadení sa snažia pri manipulácii s potravinami dodržiavať zásady právnych predpisov. Nezhody závažnejšieho charakteru pri označovaní

potravin, neposkytnutí relevantnej – správnej informácie spotrebiteľovi a následne možnosť ohrozenia zdravia (najmä u ľudí alergických na glutén, laktózu, vajíčka, orechy...) boli zistené u 5 prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania, voči ktorým sa začalo správne konanie a uložila sa pokuta rozhodnutím podľa zákona o potravinách v celkovej sume 5 000€.

2. Výkon auditov v ZSS a vo výrobniach porciovej zmrzliny

Audity sa zatiaľ vo výrobniach nebalenej zmrzliny nerealizovali, sú naplánované na mesiac august.

Priorita III

1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie, ak sa v projekte bude pokračovať v rámci SR

Pracovníci odd. hygieny výživy a PBP v spolupráci s odd. podpory zdravia pravidelne zabezpečujú plnenie úlohy. V prvom polroku zber dát bol realizovaný od vybranej vekovej kategórie ľahko pracujúcich dospeléj populácie okresu od 28 respondentov vo vekovej kategórii od 19 -34 roční a 35 – 54 roční. Údaje získané o životospráve a pohybovej aktivite dotazníkovou metódou, vykonaním určených somatometrických meraní, vrátane biochemických ukazovateľov a vyhodnotením 24-hodinového spotrebného koša sú postupne spracované v programe Alimenta. Respondenti s odchýlkami od optimálnych hodnôt boli pozvaní na kontrolné vyšetrenie, ďalej im bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti správneho stravovania a životného štýlu.

V úlohe sa ďalej bude pokračovať v mesiaci september 2014.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Priorita I

1. ŠZD v zariadeniach pre deti a mládež, pracoviská praktického vyučovania - v spolupráci s PPL

V okrese Galanta evidujeme na stredných odborných školách 10 vlastných pracovísk praktického vyučovania, kde v 20 učebných odboroch vykonáva odbornú prax 588 žiakov.

Pracoviská sú zriadené v účelových objektoch, priestory ktorých sú prispôsobené k odbornej výučbe akreditovaných učebných a študijných odborov. Ide hlavne o odbory automobilového a priemyslu, služieb a spoločného stravovania. Pracovnými priestormi sú prevažne dielne, zariadené základným strojno-technologickým vybavením s príslušným zázemím (šatne, zariadenia na osobnú hygienu, učebne). Prevádzky služieb slúžia aj pre verejnosť. Pracovné a prevádzkové podmienky na pracoviskách praktického vyučovania majú školy podrobne rozpracované v schválených prevádzkových poriadkoch.

Žiaci v okrese Galanta nepracujú na rizikových pracoviskách, ani sa nepodieľajú na žiadnych rizikových prácach. Odborný výcvik je v súlade s platnou legislatívou. Pracujú v skupinách po ročníkoch, podľa vypracovaného harmonogramu, pod dozorom majstrov a inštruktorov odborného výcviku, na práce zaradené ako epidemiologicky závažné činnosti sú zdravotne spôsobilí.

V súkromnom sektore, u podnikateľských subjektov pracuje 26 žiakov v 5 učebných odboroch. Pracovné priestory subjektov boli schválené rozhodnutiami iných oddelení.

V priebehu I. polroka 2014 boli zrušené 2 PPV pri SOŠOaS v Galante pre odbor kuchár a čašník s prevádzkou v ŠJ pri SOŠT Galanta a Reštaurácii Taverna v Galante.

K 01.09.2014 SOŠOaS v Galante plánuje dať do prevádzky vlastné PPV „Reštaurácia s kaviarňou“, ktorá bude výučbovým strediskom školy pre odbory kuchár, čašník a hotelová škola. ZSS bude slúžiť aj pre verejnosť.

Celkové zhodnotenie: Pri výkone ŠZD na úseku práce mladistvých je možné skonštatovať, že pracovné podmienky a miera fyzickej záťaže sú primerané charakteru práce. Učebné osnovy určujú povahu práce, jej rozsah a dĺžku pracovného času.

Priorita II

1. Sledovanie spôsobu života ako významného determinantu zdravia detí a mládeže
Spôsob života detí a mládeže zahŕňa celý komplex prvkov, ako sú režim práce a odpočinku, pohybová aktivita, pobyt vonku, záťaž, závislosti, ochrana pred stresom, úrazmi, infekčnými aj neinfekčnými chorobami. Uvedené faktory sú každoročne sledované v rámci Programov a projektov ÚVZ SR. Najčastejšia forma sledovania je realizácia prieskumov dotazníkmi.

V I. polroku 2014 boli sledované faktory – úrazovosť u detí MŠ, pohybová aktivita na hodinách telesnej výchovy, spotreba aditívnych látok v potravinách u 11 ročných detí, vplyv škodlivých látok vo vnútornom ovzduší ZŠ na zdravie detí.

V II. polroku sa plánuje realizácia prieskumu Tabak, drogy, alkohol (TDA), v rámci ESPAD u študentov stredných škôl.

2. Monitorovanie úrazovosti u detí a možnosti prevencie

Úrazovosť u detí sa priebežne monitoruje v rámci Programov a projektov ÚVZ SR. Jeho realizácia v okrese Galanta, formou dotazníkového prieskumu prebehla v mesiaci apríl 2014. Do monitoringu boli zapojené 2 vybrané materské školy v okrese MŠ Veľké Úľany-vidiek, MŠ Clementisove Sady Galanta-mesto) s počtom 15+15 detí vo veku 3-6 rokov. Údaje z dotazníkov, ktoré vyplňali rodičia boli nahodené do databázy (Excel) a zaslané na celoslovenské spracovanie na ÚVZ SR k 30.06.2014.

V rámci prevencie úrazovosti detí sa realizujú zdravotno-výchovné akcie v predškolských a školských zariadeniach v okrese, ktoré podľa požiadaviek zariadení lektorsky zabezpečuje oddelenie podpory zdravia.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Priorita I (Ochrana zdravia)

1. Vykonávanie cieleného ŠZD

Cielený ŠZD zamerať na sledovanie mikrobiologickej kvality vôd vo vnútorných rozvodoch ambulantných zdravotníckych zariadení, kde sa pitná voda priamo využíva pri invazívnych výkonoch na ošetrovanie pacientov – stomatologické ambulancie, ORL ambulancie.

Kontrola hygienicko – epidemiologického režimu sa prioritne vykonáva na operačných sálach, lôžkových oddeleniach NsP Sv. Lukáša Galanta chirurgického smeru a v ambulantných zariadeniach chirurgického smeru. V 1. polroku 2014 bola vykonaná kontrola v 12 zdravotníckych zariadeniach. Pravidelne sledujeme v spolupráci s mikrobiologickým laboratóriom mikrobiálnu rezistenciu nozokomiálnych kmeňov izolovaných u hospitalizovaných pacientov.

2. Zjednotenie postupov pri vykonávaní ŠZD RÚVZ v zdravotníckych zariadeniach Pokračovať v príprave štandardných postupov pre vykonávanie ŠZD v zdravotníckych zariadeniach.

Podieľame sa na príprave štandardných postupov pre vykonávanie ŠZD v zdravotníckych zariadeniach.

Priorita II (Primárna, sekundárna prevencia, preventívne usmerňovanie)

1. Surveillance exantémových ochorení

Hlásenie prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a mikrobiologickými laboratóriami.

V spolupráci s ošetrujúcimi lekármi a spádovým mikrobiologickým laboratóriom sledujeme výskyt exantémových ochorení, u každého prípadu podozrenia na ochorenie preventabilné očkovaním vykonávame epidemiologické šetrenie a nariaďujeme potrebné protiepidemické opatrenia.

2. Vakcinologické poradenstvo

Na RÚVZ Galanta bola dňom 1.1.2012 zriadená poradňa očkovania. Konzultácie poskytujeme telefonickou formou alebo formou osobnej konzultácie. Všetkým rodičom odmietajúcim očkovanie detí ponúkame možnosť konzultácií v poradni. V 1. polroku 2014 sme poskytli konzultácie 35 osobám.

3. Kontrola zaočkovanosti zdravotníckych pracovníkov proti chrípke v ústavných zariadeniach.

Vzhlľadom na nízku začkovanosť ZP proti chrípke v ústavných zariadeniach Trnavského kraja zistenú v sezóne 2012/2013 (zaočkovaných bolo 2,8% ZP) v rámci kontroly očkovania zistiť aj tento ukazovateľ. Prieskumom vedomostí o chrípke bola zistená nízka úroveň vedomostí, z čoho vyplýva nutnosť vzdelávania všetkých ZP o benefitoch očkovania proti chrípke ako aj potenciálnych následkov prenosu ochorenia na pacientov ako nešpecifikovanej nozokomiálnej nákazy.

Vzhlľadom na nízku zaočkovanosť zdravotníckych pracovníkov ústavného zariadenia bola v rámci projektu „Hodnota očkovania“ zaradená prednáška o očkovaní proti chrípke, o predchádzajúcej chrípkovej sezóne a rizikách neočkovania sa zdravotníckych pracovníkov vzhlľadom na možný prenos ochorenia na pacientov ako nozokomiálnych infekcií.

4. Kontrola očkovania dospelaj populácie proti tetanu a diftérii na ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých.

Vykonávanie pravidelnej kontroly očkovania 30-ročných osôb proti tetanu a diftérii na ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých.

V rámci administratívnej kontroly očkovania obyvateľstva okresu Galanta sme v roku 2014 zaradili do kontroly aj prieskum zaočkovanosti zdravotníckych pracovníkov prvého kontaktu proti chrípke, tetanu, VHA a VHB. Zároveň na všetkých ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých vykonáme kontrolu očkovania proti tetanu a diftérii všetkých 30-ročných dospelých osôb registrovaných u ošetrujúceho lekára.

5. Aktívna surveillance nozokomiálnych nákaz

Sledovanie incidencie nozokomiálnych nákaz – infekcií krvného riečiska a pneumónií na KAIM v rámci projektu EÚ- HELICS (Hospital in Europe Link infection control through surveillance). OAIM v rámci projektu HELICS.

V roku 2014 sme sa aktívne zapojili do národnej kampane „Umývaj si ruky – zachrániš život“ formou názorných príkladov sme vykonali stery z rúk zdravotníckych pracovníkov lôžkových oddelení NsP Sv. Lukáša Galanta, zverejnením odborných materiálov na internetovej stránke RÚVZ a poskytli sme edukačné materiály vedeniu NsP.

Priorita III (Podpora zdravia – informovanie, vzdelávanie)

1. Informovať verejnosť ako aj zdravotníckych pracovníkov o význame očkovania proti pertussis

Informovať o význame tzv. bariérového očkovania všeobecných lekárov, gynekológov, zdravotníckych pracovníkov na novorodeneckých, detských oddeleniach, OAIM a JIS.

Zabezpečujeme pravidelné informovanie verejnosti aj zdravotníckych pracovníkov o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení v okrese, o mimoriadnych situáciách vo svete a o opatreniach zameraných proti šíreniu týchto ochorení. V rámci EIW sme zabezpečili distribúciu informačných letákov, informácie boli zverejnené na stránkach RÚVZ a poskytli sme regionálnym novinám článok o problematike očkovania.

2. Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v problematike očkovania a ochorení preventabilných očkovaním

V roku 2013 sme zabezpečili pre zdravotníckych pracovníkov okresu Galanta a Šaľa v rámci projektu „Hodnota očkovania“ vzdelávanie v problematike očkovania a ochorení preventabilných očkovaním. V roku 2014 máme naplánované ďalšie pokračovanie tohto projektu.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

Priorita I

Poradenská činnosť

Základná poradňa a poradňa zdravej výživy

Poradenské centrum podpory zdravia v I. polroku 2014 ponúklo možnosť preventívnych vyšetrení na základe dobrovoľnosti čo najväčšiemu počtu obyvateľov predovšetkým v produktívnom veku s možnosťou aktívne sa zapojiť do ochrany a podpory svojho zdravia. V prvom polroku 2014 bolo vyšetrených v základnej poradni 303 klientov a v poradni zdravej výživy 223 klientov.

Poradňa pre odvykanie fajčenia

Činnosť poradne bola zameraná na realizáciu z.v. aktivít v problematike prevencie fajčenia, zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na prevenciu fajčenia hlavne u mladej generácie s možnosťou merania CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzér. Prednášok sa zúčastnilo 259 žiakov.

Poradňa podpory psychického zdravia, prevencie stresu a drogových závislostí

V priestoroch RÚVZ Galanta bola zrealizovaná prednáška a beseda zameraná na vyzdvihnutie významu duševného zdravia pre zdravý a spokojný život a zdôraznenie významu psychohygieny. Počet zúčastnených – 20 dospelých.

Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci

V rámci činnosti poradne boli realizované hromadné vyšetrenia zamestnancov v spolupráci s Jednotou COOP Galanta, počas ktorého bolo prístrojom Reflotron vyšetrených 28 zamestnancov.

Poradňa pohybovej aktivity

Poradenstvo o vhodnej pohybovej aktivite je poskytované klientom PCZ s nadmerným energetickým príjmom, nedostatočnou pohybovou aktivitou, ale aj tým, ktorí chcú zmeniť svoj životný štýl. Aktivity na zlepšenie kondície sú realizované 2 x týždenne. V prvom polroku 2014 Poradňu pohybovej aktivity navštívilo 173 klientov.

Poradňa orálneho zdravia

Poradňu orálneho zdravia vedie vedúca lekárka OPZ - odborný lekár stomatológ. Poradňa je zameraná na preventívne zdravotnovýchovné aktivity na zlepšenie stavu orálneho zdravia, prevenciu zubného kazu a hygienu dutiny ústnej. Individuálne poradenstvo v problematike orálneho zdravia absolvovalo 20 rodičov s deťmi predškolského a mladšieho školského veku.

Organizovanie Dní zdravia v mestách, obciach, školách a pracoviskách

Ťažisko činnosti PCZ v prvom polroku roku 2014 spočívalo v realizácii hromadných vyšetrení mobilnou poradňou v mestách, obciach, závodoch i školách. Dni zdravia boli realizované v spolupráci s MÚ, OÚ, GOS, s vedeniami DK Sereď, MsKS Sereď, MsKS Galanta, OÚ Gáň, SČK Váhovce, OÚ Veľké Úľany, SČK Veľké Úľany, ZŠ Pata a COOP Jednota Galanta. Na Dňoch zdravia bolo v I. polroku 2014 vyšetrených 283 klientov.

Aktivity zamerané na seniorov - spolupráca s Alzheimerovou spoločnosťou, Jednotou dôchodcov Slovenska, SČK ...

V spolupráci s Alzheimerovou spoločnosťou bola v rámci Týždňa mozgu realizovaná prednáška pre verejnosť na tému „Mozog a jeho činnosť, Ako si trénovať mozog?“ v Domove dôchodcov Nezábudka Pata, ktorej sa zúčastnilo 23 seniorov.

V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska bol zorganizovaný Deň zdravia pre seniorov obce Veľké Úľany, počas ktorého bolo vyšetrených 43 seniorov.

V spolupráci so SČK Váhovce bol pre seniorov obce organizovaný Deň zdravia, kde bolo vyšetrených 42 seniorov.

Preventívne aktivity na školách zamerané hlavne na prevenciu drogových závislostí, fajčenia, výchovu k partnerstvu a rodičovstvu, správny životný štýl

V prvom polroku 2014 boli na školách zrealizované prednášky a besedy zamerané na prevenciu drogových závislostí, fajčenia, výchovy k partnerstvu a rodičovstvu a správny životný štýl, ktorých sa zúčastnilo 469 žiakov.

Prevencia AIDS

OPZ v spolupráci s oddelením epidemiológie, odd. hygieny detí a mládeže, vedeniami základných a stredných škôl ZŠ Komenského Sereď, ZŠ Fándlyho Sereď, Gymnázium Sereď a Obchodná akadémia Sereď realizovalo projekt Hrou proti AIDS, ktorého cieľom bolo dať mládeži možnosť netradičným spôsobom získať základné informácie o spôsoboch prenosu vírusu HIV ako i ďalších pohlavne prenosných infekcií. Zdravotno-výchovných akcií sa zúčastnilo 120 žiakov.

Stomatohygienu v predškolských zariadeniach

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané na cieľovú skupinu 3 – 6 ročných detí MŠ (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu. Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bolo zamerané na dôležitosť čistenia zubov, jeho demonštráciu s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

V spolupráci s vedením MŠ Gáň bola realizovaná prednáška pre rodičov „Ako sa správne starať o detský chrup“, na ktorej sa zúčastnilo 10 rodičov. Prednáška bola spojená s názornou ukážkou starostlivosti o detský chrup a boli využité edukačné materiály.

OPZ zrealizovalo v spolupráci s MŠ Gáň intervenčné zdravotno-výchovné aktivity s využitím mimickej bábkovej Adamko formou tvorivej dramatiky a názornou demonštráciou správnej techniky čistenia zubov a správneho používania pomôcok v stomatohygiene (zubná kefka, zubná pasta) na ktorej sa zúčastnilo 20 detí.

V spolupráci s MŠ Matúškovo boli realizované zdravotno-výchovné aktivity zamerané na správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, prevenciu zubného kazu, ochorenia parodontu, na negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav a

dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok. Z.v. aktivita bola doplnená premietnutím animovanej rozprávky „Maškrtná veverička“ a zdravotno-výchovným materiálom (plagáty, vymaľovánky). Besedy sa zúčastnilo 20 detí.

Oddelenie podpory zdravia v Galante v spolupráci s RC Bambuľkovo realizovalo zdravotno-výchovnú akciu „Míľa pre mamu“. Najmenším účastníkom sa prihovorila mimická bábka Adamko a deti si mali možnosť spolu s rodičmi vyskúšať správnu techniku čistenia zubov. Účastníci boli za správne čistenie modelu chrupu odmenení vzorkou detskej zubnej pasty od firmy Lacalut. Aktivity sa zúčastnilo 263 rodičov a detí.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Humennom**

1. Odbor hygieny životného prostredia a zdravia

Programy a projekty Úradov verejného zdravotníctva v SR

1.1 Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV (NEHAP IV)

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR IV je priebežne plnený v rámci výkonu rozhodovacej činnosti, hlavne pri posudzovaní návrhov na územné a kolaudačné konanie stavieb, návrhov na určenie osobitného režimu území (ochranných pásiem vodárenských zdrojov) a návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky, ale aj v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru.

V priebehu hodnoteného roka bola osobitne venovaná pozornosť plneniu Regionálneho prioritného cieľa I - zameranie na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti a úmrtnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva a ostatných zdravotných dopadov tak, aby sa zabezpečilo prijatie primeraných opatrení na zlepšenie prístupu k bezpečnej a cenovo prístupnej vode a primeranej hygieny pre všetky deti (CEHAPE, WHO).

RÚVZ zabezpečuje monitoring a ŠZD v oblasti zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce. V rámci vykonaného kontrolného monitoringu (minimálny rozbor) bolo v I. polroku 2014 celkovo odobratých a vyšetrených 42 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov. Preverovací monitoring (úplné rozbor) bol zrealizovaný u 14 vzoriek. Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí. Z prehľadu o mikrobiologickej, biologickej a fyzikálno-chemickej závadnosti vzoriek vôd vyšetrených v rámci vykonávaného monitoringu je možné konštatovať, že podiel nevyhovujúcich vzoriek v porovnaní s rokom 2013 klesol. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo celkovo v troch okresoch odobraté a vyšetrené 3 vzorky. Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí a úpravni vôd.

V rámci plnenia uvedeného cieľa bolo v dozorovanom regióne (okresy Humenné, Snina a Medzilaborce) vyšetrených aj 16 vzoriek podzemných vôd odobratých z individuálnych zdrojov vody. Z uvedeného počtu vyšetrených vzoriek bolo 13, t.j. 81,25% vzoriek hodnotených ako nevyhovujúcich. Prekročenie stanovených limitov bolo zisťované hlavne v ukazovateľoch mangán, železo a v mikrobiologických ukazovateľoch. Osobitná pozornosť bola venovaná ukazovateľom dusíkového režimu. Z hľadiska nadlimitného obsahu dusíkatých látok v podzemných vodách bolo nevyhovujúcich 9,37%. O výsledkoch boli prevádzkovatelia individuálnych zdrojov vody informovaní.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Do skríningového monitoringu vytypovaných vodárenských zdrojov a verejných vodovodov bola zaradená aj vodárenská nádrž Starina. Gestor úlohy zatiaľ nevyšpecifikoval spôsob zabezpečenia laboratórnych analýz.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

Kontrola kvality vody a režimu hospodárenia v PHO VN Starina

Na úpravni vody v Stakčíne bolo v priebehu prvého polroka 2014 odobratých na vyšetrenie 6 vzoriek surovej a 6 vzoriek upravenej vody, ktoré boli skúšané v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že surová voda zodpovedala kategórii A1 a v jednom prípade v ukazovateli živé organizmy kategórii A2 vyhlášky MŽP SR č.

636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch (ďalej len vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.). Upravená voda zodpovedala požiadavkám stanoveným vyhláškou NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Okrem toho bolo odobratých 8 vzoriek vôd z prítokov do VN Starina - Cirocha, Stružnica, Berezovec a z hladiny pri priehradnom múre. U týchto prítokov boli vyšetrované NEL, CHsK_{Mn}, reakcia vody, vodivosť a zákal. Vyšetrované ukazovatele zodpovedali kategórii A1, v ukazovateli chemická spotreba kyslíka manganistanom, resp. zákal kategórii A2 a v jednom prípade v ukazovateli zákal surová voda nezodpovedala požiadavkám ustanoveným vo vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z., čo bolo spôsobené privalovými dažďami v danej oblasti v spojení s ťažbou drevnej hmoty. Opakované vyšetrenia už zodpovedali požiadavkám na kvalitu surovej vody ustanoveným vo vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.

V rámci plnenia úlohy bola zabezpečená aj kontrola režimu hospodárenia v PHO VN Starina. Kontrola bola vykonávaná v rámci kontrolných dní zvolávaných orgánom štátnej vodnej správy.

Prehľad o odobratých vzorkách a ich kvalite

Odberové miesto	Počet vzoriek	Počet závadných vzoriek							
		Fyzikálno-chemicky		Mikrobiologicky		Biologicky		Spolu	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ÚV Stakčín – upravená voda	6	0	0	0	0	0	0	0	0

Prehľad o kvalite surovej vody a jej zaradenie do kategórií

Odberové miesto	Počet odobraných vzoriek	Kategórie úpravy						Počet závadných vzoriek	
		A1		A2		A3		abs.	%
		abs.	%	abs.	%	abs.	%		
ÚV Stakčín - surová voda	6	5	83,33	1	16,67	0	0	0	0
Prítoky VN Starina	8	6	75,00	1	12,50	0	0	1	12,50
Spolu	14	11	78,57	2	14,29	0	0	1	7,14

2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľom tejto úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov a na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR je potrebné uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overujú zamestnanci oddelenia PPL poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, čo umožňuje zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch a zvyšovanie kvality odborných poradenských služieb pre zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci a činnosti pracovnej zdravotnej služby.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V prvom polroku 2014 sme viedli evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Rizikové práce boli k 30.06.2014 prehodnotené nasledovne: z evidencie bola vyradená riziková práca v dvoch organizáciách. Zaradenie do evidencie rizikových prác bolo v piatich organizáciách na šiestich pracoviskách. Práce boli zaradené do kategórie rizika 3 pre rizikové faktory hluk, pevné aerosóly a biologický faktor – TBC. V rámci ŠZD sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bolo vykonaných 74 previerok. V rámci výkonu ŠZD sme sledovali výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

V prvom polroku 2014 sme uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľene sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Bolo vykonaných sedem previerok. Zabezpečovali sme poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Pri previerkach sme upozorňovali na skladovanie a likvidáciu obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V roku 2014 doposiaľ neevidujeme vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V prvom polroku 2014 sme naďalej uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Pokračovali sme vo vyhľadávaní pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Vykonali sme previerky u piatich zamestnávateľov. Pokračovali sme vo vedení evidencie organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. V regióne evidujeme štyri takéto organizácie: RMR Humenné - Galvanizovňa, Nemocnica A. Leňa v Humennom n. o., Jagerglass Humenné a VVS Humenné - Laboratórium ČOV v Humennom. Bolo vydaných osem súhlasných rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a vykonávatelia týchto prác nám doručili 190 oznámení o likvidácii azbestu zo stavieb. Boli vykonané tri previerky na pracoviskách pri odstraňovaní azbestu a materiálov s obsahom azbestu. Zabezpečili sme vyplnenie 12 kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Zameriavali sme sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1278/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém. Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prvom polroku 2014 sme konštatovali pokles počtu prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania. Pri šetrení podozrení na chorobu z povolania sme sa zameriavali na širší a podrobnejší postup činností a zabezpečovali sme fotodokumentáciu a videozáznamy z vykonávaných prešetrovaných činností. Skvalitnili sme hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). Evidencia prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania sú zasielané aj na ÚVZ SR.

V prvom polroku 2014 sme prešetrovali tri choroby z povolania pre DNJZ. Pri prešetrovaní chorôb z povolania sa jednalo o jednu zamestnankyňu pracujúcu ako upratovačka a práčka v DSS Medzilaborce, jednu zamestnankyňu pracujúcu ako opatrovatel'ka v DSS Medzilaborce, a jednu zamestnankyňu pracujúcu ako upratovačka v SPŠ v Snine.

V porovnaní s rokom 2013 došlo v prvom polroku 2014 k poklesu počtu prešetrovaných chorôb z povolania pre expozičný faktor JNDZ o osem prípadov. O prešetrovaní chorôb z povolania je na oddelení vedená evidencia.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Cieľom tejto úlohy je prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia a propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy (napr. „Zdravé pracoviská“). Je potrebné zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu a osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Úloha bude riešená v spolupráci s oddelením podpory zdravia (OPZ) a poradenským centrom ochrany a podpory zdravia (PCOAPZ).

Činnosť pri plnení tejto úlohy bude koordinovaná s európskou informačnou kampanou Zdravé pracoviská, ktorá bude v rokoch 2014 – 15 zameraná na Riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci.

2.4 Ľudský biomonitring – sledovanie záťažee skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí (medzi odborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia)

Cieľom projektu je sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotinínu v biologickom materiáli (moč). Riešiteľskými orgánmi budú ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ.

RÚVZ so sídlom v Humennom doposiaľ nie je medzi určenými riešiteľskými organizáciami. Prvá etapa riešenia bude prebiehať v roku 2014 a jej úlohou bude vypracovanie pilotného projektu pre HBM (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie pilotného projektu, špecifikovanie populačných skupín, výber respondentov v ŽP a PP, výber profesií, príprava a tlač pracovných protokolov – pre prácu v teréne, odber vzoriek, tlač dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií na analytickú časť projektu). Samotná realizácia projektu bude prebiehať v ďalších rokoch.

Po spresnení našej prípadnej účasti na projekte bude tento rozpracovaný na podmienky nášho úradu. V rámci projektu teda v prvom polroku 2014 neboli realizované žiadne aktivity.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme v prvom polroku 2014 vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na jednom pracovisku, a to v MsÚ v Medzilaborci na pracovisku kamerového monitorovacieho systému mesta Medzilaborce.

Následne do 30.09.2014 zamestnanci oddelenia PPL vykonajú, resp. doplnia štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa zistia údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z

hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

V spolupráci s Úradom práce v Humennom sme zistili, že tento eviduje 79 podnikateľských subjektov s priznaným štatútom chránenej dielne, z toho je 42 SZČO a 37 zamestnávateľov. V prvom polroku 2014 sme vydali štyri rozhodnutia na uvedenie priestorov chránených dielní do prevádzky a 17 stanovísk k vydaným rozhodnutiam na uvedenie chránených dielní do prevádzky.

Regionálne priority na rok 2014

Výkon štátneho zdravotného dozoru

V prvom polroku 2014 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali 264 kontrol v dozorovaných subjektoch v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa zameriavame najmä na rizikové práce (33 previerok), drevovýroby (24 previerok) a ostatné prevádzky (207 previerok).

3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeléj populácie (so zameraním na ľahkú prácu) a na zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Priebežne pokračuje zber údajov z monitoringu jednotlivých vekových skupín dospeléj populácie. Doposiaľ bolo monitorovaných 20 respondentov. Každý respondent vyplnil jednodňový jedálny lístok, dotazník o životospráve a pohybovej aktivite. Vyplnené jedálne lístky budú počítačovo spracované v programe ALIMENTA verzia 4.3E, ktorý poskytuje informácie o energetickom príjme, príjme základných živín, vitamínov, minerálov, hrubej vlákniny, cholesterolu, spotreby NaCl, príjme tekutín a kyseliny listovej. Oddelenie podpory zdravia RÚVZ vyšetří prístrojom Reflotron z kapilárnej krvi každému klientovi parametre lipoproteínového metabolizmu a glukózy a vyplní klinicko – biochemický dotazník. V úlohe sa bude pokračovať hlavne v druhom polroku 2014. Správa bude spracovaná do 31.12.2014.

3.2 Monitoring príjmu jódu

V tejto úlohe ide o monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (v potravinách)
- kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovanie jódu v moči

RÚVZ so sídlom v Humennom vykonáva kontrolu obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli. Na monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli (vrátane morskej soli) bolo odobratých 12 vzoriek na laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃. Plnenie úlohy pokračuje podľa harmonogramu, odoberajú sa 2 vzorky za mesiac.

Z vyšetrených vzoriek všetky vzorky vyhovovali chemickým ukazovateľom určeným v PK SR. Správa bude vypracovaná k 31.12.2014.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľom úlohy je

- kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
- kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
- vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Podľa harmonogramu odberov kozmetických výrobkov na rok 2014 bolo v prvom polroku odobratých sedem vzoriek kozmetických výrobkov. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 18 kontrol, pri ktorých bola vykonaná kontrola označovania u 67 kozmetických výrobkov, na ktoré boli vyhotovené protokoly z hodnotenia označovania kozmetických výrobkov.

Výsledky laboratórnych vyšetrení kozmetických výrobkov boli vyhovujúce. Pri kontrole označovania kozmetických výrobkov bol v jednom prípade zistený nedostatok v označovaní a na mieste bolo nariadené opatrenie na zákaz uvádzania nesprávne označených kozmetických výrobkov do času odstránenia zistených nedostatkov. Úloha bude ukončená do 31.12.2014 a záverečná správa bude spracovaná do 31.12.2014.

Regionálne priority na rok 2014

Efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia

1. Výkon štátneho zdravotného dozoru

V rámci štátneho zdravotného dozoru, vrátane kontrol vykonaných v súvislosti s vydaním záväzných stanovísk a rozhodnutí bolo vykonaných 323 kontrol, na laboratórne vyšetrenie boli odobrané dve vzorky pitnej vody a sedem kozmetických výrobkov. Za zistené nezhody pri výkone ŠZD bolo v blokovom konaní uložených 26 pokút v celkovej sume 850,- €, v správnom konaní bolo uložených sedem pokút v celkovej sume 1730,-€. Zároveň bolo uložené jedno opatrenie na mieste a šesť pokynov na odstránenie zistených nedostatkov. Za nespĺnenie pokynu bol uplatnený raz výkon rozhodnutia na splnenie povinností postupným ukladaním pokút a bola uložená prvá pokuta v sume 200,-€.

2. Výkon úradnej kontroly potravín

V rámci výkonu úradnej kontroly bolo vykonaných 242 kontrol v potravinárskych prevádzkach, vrátane zariadení spoločného stravovania. Okrem plánovaných kontrol boli vykonané dve mimoriadne ciele kontroly vyhlásené hlavným hygienikom Slovenskej republiky (mimoriadna kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v ZSS a mimoriadna kontrola zameraná na dodržiavanie požiadaviek v ázijských reštauráciách). Za zistené nedostatky bolo v blokovom konaní uložených 49 pokút v celkovej sume 3250,- €, v správnom konaní boli uložené tri pokuty v celkovej sume 1500,- € a uložených deväť opatrení na mieste na odstránenie zistených nedostatkov. V rámci plánu odberu vzoriek potravín na rok 2014 doposiaľ bolo odobratých a vyšetrených 138 vzoriek potravín a pokrmov a dve vzorky predmetov určených na styk s potravinami.

4. Odbor hygieny detí a mládeže

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zisťovať trendy v danej oblasti, porovnávať naše výsledky s výsledkami vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metodikou. Projekt sa týka žiakov ZŠ, študentov SŠ ako aj učiteľov a koordinátorov prevencie vo vybraných školských zariadeniach v každom regióne. Plnenie tohto projektu bolo koordinátorom plánované aj na rok 2014 a RÚVZ so sídlom v Humennom sa mal zapojiť do tejto činnosti. Zo strany koordinátora nebola však v I. polroku 2014 vznesená požiadavka na spoluprácu.

4.3 Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu bolo komplexné zmapovanie úrazovosti u detí v predškolských a školských kolektívach v širšom kontexte, t.j. sledoval sa druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus poranenia, prognóza, následky.

Na základe získaných údajov budú vypracované účinné intervenčné opatrenia zamerané na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, ale najrizikovejším prostredím je domov, kde zohráva úlohu detská zvedavosť a nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa deti často zrania na detskom ihrisku pri hrách a športovaní. Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza bola realizovaná v I. polroku 2014 prostredníctvom dotazníkovej metódy, kde sa údaje získali od rodičov detí, resp. ich zákonných zástupcov. Vybraných bolo 30 detí MŠ (3 – 6 ročných). Prieskum bol realizovaný v týchto zariadeniach : MŠ Dargovských hrdinov, Humenné, MŠ Papín a MŠ Udavské.

Spracované, okódované údaje z dotazníkov 30 detí boli odoslané v programe Excel v mesiaci jún 2014 na ÚVZ SR Bratislava.

Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí

Cieľom uvedeného projektu je získať prehľad o množstvách vybraných aditívnych látok (farbivá) prijatých potravou u detí predškolského a školského veku a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). Prostredníctvom dotazníkovej metódy sme chceli získať informácie o životospráve detí vybraných vekových skupín. Monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení.

V priebehu I. polroka 2014 bol zamestnancami odd. HDM monitoring vykonaný u žiakov vo veku 9 rokov, zapojených do projektu bolo 20 žiakov zo ZŠ P.O. Hviezdoslava, Hviezdoslavova, Snina. Dotazníkový prieskum bol realizovaný v priebehu mesiaca apríl 2014.

Zozbierané dotazníky budú vložené do masiek v programe Excel a v termíne do 01.11.2014 elektronicky zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

Regionálne priority na rok 2014

Výkon ŠZD a kontroly v oblasti verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia

- počet všetkých kontrol 129 z toho osem kontrol v rámci ÚKP a 17 v rámci mimoriadnych cielených úloh. Na odstránenie zistených nedostatkov bol vydaný pokyn v prevádzke zariadenia školského stravovania a dva pokyny v prevádzkach predškolského zariadenia. Pri každom výkone ŠZD zabezpečujeme zdravotno-výchovné aktivity v rámci ochrany zdravia detí a mládeže. V priebehu prvého polroka 2014 boli poskytované konzultačné, poradenské služby fyzickým a právnickým osobám pri zámeroch na úpravu, zriadenie, prevádzkovanie zariadení pre deti a mládež, alebo určenie podmienok pre zdravý vývoj detí a mládeže. Celkom bolo uskutočnených 28 konzultácií,
- počet uložených blokových pokút v zmysle § 29 ods. 1 písm. c), d) zákona č. 152/1995 Z.z. (potraviny po uplynutí DMT, nesprávna manipulácia s potravinami), v počte osem a v sume 170,- eur v zariadeniach školského stravovania v školských jedálňach,
- bol vykonaný odber 3-och päťíc vzoriek varenej stravy na mikrobiologickú bezpečnosť a tiež tri vzorky varenej stravy na chemické laboratórne vyšetrenie zo zariadení školského stravovania pre deti a mládež. Všetky vzorky varenej stravy zodpovedali Potravinovému kódexu SR,
- bol vykonaný odber 4-och päťíc vzoriek riedenej mliečnej výživy na mikrobiologickú bezpečnosť a dvoch vzoriek na chemické laboratórne vyšetrenie z DO Humenné a DO Snina. Výsledok : mikrobiologicky a chemicky v norme, vo všetkých vyšetrených vzorkách,
- v rámci plnenia cielených mimoriadnych úloh bolo odobratých šesť vzoriek varenej stravy na stanovenie energetickej hodnoty, bielkovín, tukov, cukrov a obsahu soli vzhľadom k OVD. Všetky vzorky zodpovedali OVD,
- bol vykonaný odber 16-tich vzoriek pitnej vody z IVZ v zariadeniach pre deti a mládež, 6 vzoriek vody vo vyšetrených ukazovateľoch spĺňali limity ustanovené nariadením vlády SR č. 354/2006 Z.z. a 10 vzoriek nespĺňalo limity ustanovené nariadením vlády, išlo predovšetkým o nesprávnu dezinfekciu vody,
- podľa potreby zabezpečujeme sledovanie obsahu dusičnanov v pitnej vode v IVZ, ako prevenciu pred vznikom doječenskej dusičnanovej methemoglobínémie. V priebehu 1. polroka 2014 bolo celkom odobratých a vyšetrených 11 vzoriek vody z IVZ. Z uvedeného množstva päť vzoriek nezodpovedalo parametrom pre používanie pitnej vody pre dojčatá, preto bolo odporúčané používať doječenskú vodu zo obchodnej siete,
- bol vykonaný odber 15-tich vzoriek piesku z pieskovísk pri MŠ v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce. Odobraté vzorky vyhovovali vyhláške MZ SR č. 521/2007 Z.z.

6. Odbor epidemiológie

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

6.1 Národný imunizačný program SR

Plnenie imunizačného programu je realizované v spolupráci s detskými a dospelými lekármi. Jednou zo základných úloh imunizačného programu je udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania.

V januári bol na všetky očkujúce strediská doručený očkovací kalendár na rok 2014.

V prvom polroku 2014 neboli hlásené závažné problémy pri výkone očkovania. Zaznamenali sme dve žiadosti o odklad očkovania a jedno odmietnutie očkovania. Žiadosť matky o odklad očkovania dieťaťa z náboženských dôvodov (matka následne dala dieťa zaočkovať), žiadosť o dvojročný odklad očkovania dieťaťa zo zdravotných dôvodov (lekárke bolo zaslané odborné usmernenie MZ SR o vykonávaní očkovania u detí a dorastu s dočasnými alebo trvalými kontraindikáciami očkovania). Rodičov, ktorí odmietali dať zaočkovať svoje dieťa, sme pozvali do Poradne očkovania a následne potom rodičia podali žiadosť o dvojročný odklad očkovania dieťaťa.

V 1. polroku sme nemali hlásené reakcie po očkovaní. Mimoriadne očkovanie nebolo nariadené.

Zabezpečenie Európskeho imunizačného týždňa:

- realizovaná prednáška pre koordinátorku a asistentov osvedy zdravia, ktorý pracujú v rámci celoslovenského projektu Zdravé komunity (pod záštitou Platformy na podporu zdravia znevýhodnených skupín) v Snine. Cieľom stretnutia bolo podanie informácie o Národnom imunizačnom programe a jeho plnení, o význame povinného očkovania a zabezpečenie zaočkovanosti rómskych detí. Zároveň sme koordinátorku a asistentom poskytli očkovacie kalendáre na rok 2014.,
- v Humenskej televízii bola odvysielaná relácia k EIW 2014,
- pre zdravotníckych pracovníkov sme pripravili článok o očkovaní s upozornením na dodržiavanie základných zásad v rámci povinného očkovania, ktorý sme rozposlali všetkým lekárom,
- článok pripravený pre širokú verejnosť „7 dôvodov, prečo musí očkovanie ostať prioritou v európskom regióne WHO“ zverejnený na internetovej stránke úradu,
- v priestoroch RÚVZ bol umiestnený informačný panel k EIW 2014.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

V prvom polroku 2014 sme pokračovali v priebežnom monitorovaní výskytu prenosných ochorení a v realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje z epidemiologickej a laboratórnej surveillance boli vkladané do epidemiologickeho informačného systému EPIS.

V prvom polroku 2014 sme nahlásili do EPIS-u celkom 711 prípadov prenosných ochorení. Nebol zaznamenaný ani jeden prípad poliomyelitídy, rubeoly ani diftérie. Zaznamenali sme zvýšený výskyt ochorení na parotitídu (188) v našej spádovej oblasti. V okrese Humenné bolo navštívených za účelom protiepidemických opatrení 284 ohnísk, v okrese Snina 102 ohnísk a v okrese Medzilaborce 61 ohnísk. V 386-ich prípadoch bola ako represívne opatrenie vykonaná aj zdravotná výchova. Odobrali sme dve vzorky biologického materiálu pri podozrení na výskyt pandemickej chrípky (s negatívnym výsledkom) a vzorku vody z akvária, kde chovajú korytnačky pri výskyte salmonelózy (v NRC potvrdená S. paratyphi B).

Pravidelne zverejňujeme informácie o výskyte chrípky a CHPO na internetovej stránke úradu.

Edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení vykonávame prostredníctvom médií. K 30.6.2014 sme poskytli 24 informácií pre printové a internetové médiá a televíziu, a to: Informácia o výskyte parotitídy, Informácia o výskyte ARO a chrípky, Možnosti prenosu infekčných ochorení bezdomovcami, Informácia o prevencii kliešťovej encefalitídy, Kampaň "Umývajte ruky, zachrániš život", Európsky imunizačný týždeň 2014, Choroby prenášané vektormi.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Úloha sa plní priebežne, denne vkladáme údaje do systému EPIS a vykonávame pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému. V 1. polroku 2014 sme hlásili aj výskyt SARI. Do systému EPIS sme v 1. polroku 2014 nahlásili celkom 711 prípadov individuálnych prenosných ochorení, počet spracovaných ohnísk 347, zdravotná výchova bol vykonaná v 386-ich prípadoch a ohnisková dezinfekcia bola nariadená v 347 prípadoch. V systéme sme spracovali 18 epidémií a 27 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Pri plnení tejto úlohy sme sa zamerali na:

- zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach v okresoch Humenné a Snina,
- priebežný monitoring mikrobiálnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, sterilných zdravotníckych materiálov a dezinfekčných roztokov,
- na vykonávanie kontrol funkčnosti sterilizačnej techniky na oddeleniach nemocníc a neštátnych ambulanciách.

Stále pretrváva problém s hlásením NN. Počet hlásených nozokomiálnych nákaz nezodpovedá skutočnému výskytu NN. V prvom polroku 2014 bolo zo zdravotníckych zariadení hlásených 12 prípadov nozokomiálnych nákaz.

Pri kontrolách dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu sme v 1. polroku vykonali 13 previerok zdravotníckych zariadení, odobrali sme 287 vzoriek sterov z prostredia. Odobrali sme 12 vzoriek dezinfekčných roztokov na kontrolu účinnosti. Bolo otestovaných 52 sterilizačných prístrojov.

V rámci realizácie kampane „Umývajte ruky zachrániš život“ sme všetkým lekárom zaslali materiál o správnej dezinfekcii rúk v zdravotníckych zariadeniach. Informácia bola zverejnená aj na internetovej stránke úradu a v priestoroch RÚVZ.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Na oddelení epidemiológie využívame Systém rýchleho varovania (SRV) v programe EPIS. Údaje sú do systému vkladané bezodkladne.

Všetkým lekárom a zdravotníckym zariadeniam v našej spádovej oblasti sme zaslali na vedomie nasledovné informácie: Výskyt hemoragickej horúčky Ebola v Guiney, Vyhodnotenie zaočkovanosti proti chrípke v chrípkovej sezóne 2013/2014.

V 1. polroku 2014 sme aktualizovali členov protiepidemickej komisie.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V prvom polroku 2014 sme odobrali tri vzorky odpadovej vody z ČOV v Humennom s negatívnymi výsledkami.

Doteraz sme nemali hlásený žiadny prípad poliomyelitídy.

6.7 Prevencia HIV/AIDS – plní podpora zdravia

Ochorenie na AIDS ani HIV pozit. sme v 1. polroku 2014 nemali hlásené.

V oblasti prevencie HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných ochorení sme uskutočnili 6 edukačných aktivít na školách.

6.8 Poradne očkovania

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných ochorení. Zaznamenali sme dve žiadosti o odklad očkovania a jedno odmietnutie očkovania. Žiadosť matky o odklad očkovania dieťaťa z náboženských dôvodov (matka následne dala dieťa zaočkovať), žiadosť o dvojročný odklad očkovania dieťaťa zo zdravotných dôvodov (lekárke bolo zaslané odborné usmernenie MZ SR o vykonávaní očkovania u detí a dorastu s dočasnými alebo trvalými kontraindikáciami očkovania). Rodičov, ktorí odmietali dať zaočkovať svoje dieťa, sme pozvali do Poradne očkovania a následne potom rodičia podali žiadosť o dvojročný odklad očkovania dieťaťa.

V poradni očkovania poskytujeme aj informácie o očkovaní pri cestách do zahraničia.

Regionálne priority na rok 2014

Výkon štátneho zdravotného dozoru

V prvom polroku 2014 sme vykonali 13 kontrol v lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa zameriavame najmä na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu.

9. Podpora zdravia

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

9.1 Národný program podpory zdravia

V rámci plnenia aktualizovaného Národného programu podpory zdravia realizujeme preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických ochorení. Aktivity sú zamerané na prevenciu chronických a infekčných ochorení.

1. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení sú rozdelené do týchto oblastí:

A) Výživa a stravovacie zvyklosti – zamestnanci oddelenia edukujú obyvateľov v zásadách správnej výživy, vzdelávajú všetky vekové skupiny s cieľom zlepšiť stravovacie návyky obyvateľov (70 aktivít; 22. marec – Sv. deň vody; 7. apríl – Svetový deň zdravia; médiá; PCOAPZ).

B) Fyzická inaktivita – edukácia obyvateľstva o benefitoch zdraviu prospešnej pohybovej aktivity (20 aktivít; 10. máj – Svetový deň Pohybom ku zdraviu; médiá).

C) Tabak, alkohol, drogy – realizácia prevent. opatrení, ktoré znižujú možnosť vzniku závislosti so zameraním najmä na deti a mládež (64 aktivít; 31. máj – Sv. deň bez tabaku; médiá).

2. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení:

- realizovanie zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu HIV/AIDS a sexuálne prenosných ochorení (6 besied).

V rámci plnenia úloh NPPZ realizujeme aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou:

Týždeň mozgu – 10. – 16. marec – aktivity k Týždňu mozgu sme vykonávali pre deti materských škôl a žiakov základných škôl. Pre deti v materských školách boli pripravené pracovné listy o činnosti mozgu. Žiaci si vypočuli základné informácie o mozgu a jeho fungovaní a následne riešili logické úlohy. Celkovo bolo edukovaných 434 detí a žiakov. V spolupráci s denným centrom v Humennom sme pripravili aktivity aj pre seniorov a tiež sme im odmerali krvný tlak a množstvo telesného tuku. Zúčastnených bolo spolu 10 seniorov. Leták k Týždňu mozgu bol uverejnený na internetovej stránke a e-mailom bol rozposlaný na všetky školy v našej spádovej oblasti

Svetový deň vody - 22. marec – k danému dňu sme realizovali prednášky o význame vody pre ľudský organizmus na piatich školách pre 272 žiakov a študentov.

Svetový deň zdravia - 7. apríl – pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme usporiadali „Deň otvorených dverí“ pre občanov nášho regiónu. Tejto akcie sa celkovo zúčastnilo 25 občanov, ktorým bol vyšetrený celkový cholesterol v kapilárnej krvi, množstvo telesného tuku a krvný tlak.

Pre občanov mesta Medzilaborce sme v priestoroch mestského úradu pripravili zdravotno-výchovnú akciu spojenú s meraním krvného tlaku a telesného tuku. Meraní sa zúčastnilo 34 občanov mesta.

Zdravotno-výchovná akcia bola realizovaná aj pre ženy, ktoré sú organizované v združení Ženy a tradície. V priestoroch RÚVZ so sídlom v Humennom si vypočuli prednášku „Civilizačné ochorenia - ako im predísť“. Prítomných bolo 270 žien.

Informácia o Svetovom dni zdravia bola uverejnená na internetovej stránke úradu a v regionálnych médiách a e-mailom rozposlaná inštitúciám v našej spádovej oblasti.

Svetový deň – Pohybom ku zdraviu – 10. máj – pri príležitosti tohto svetového dňa bol v regionálnych médiách uverejnený článok o pozitívnom vplyve pohybovej aktivity a boli tiež distribuované výchovno-vzdelávacie materiály. Realizovali sme aj aktivity mobilnej poradne zdravia - meranie hladiny celk. cholesterolu v kapilárnej krvi, krvného tlaku, množstva telesného tuku, stanovenie BMI, určenie hladiny oxidu, vyšetrených 63 osôb. V rámci edukačnej činnosti odznelo 17 besied pre 331 žiakov o význame pravidelnej pohybovej aktivity, o zdravej výžive a prevencii obezity.

Dňa 2.5. 2014 sa na ZŠ Kudlovskej v Humennom uskutočnila žiacka konferencia pod názvom Zdravý životný štýl. Žiaci siedmeho ročníka si pripravili pre svojich 96 spolužiakov prezentácie o zdravej výžive, stravovacích návykoch, pitnom režime, o pohybe, cvičení a kondičnom cvičení. S našou prezentáciou sme ich oboznámili o tom ako vplýva nedostatok pohybu a zlá životospráva na naše telesné aj duševné zdravie.

Dňa 9.5. 2014 sa na ZŠ Dargovských hrdinov v Humennom konala beseda o zdravom životnom štýle, cvičení a pohybovej aktivite. Dvadsaťpäť žiakov siedmeho ročníka sa pod vedením triedneho učiteľa (učiteľ telocviku) rozcvičilo a absolvovali zostavu cvikov, ktoré im učiteľ pripravil. Svoju zdatnosť si mohli porovnať so seniormi, ktorí v tom čase cvičili na vedľajšom ihrisku. Následne sme im počas prednášky vysvetlili ako negatívne vplýva zlá výživa, nedostatočný pitný režim a nedostatok pohybu na naše zdravie. Na záver si žiaci zasúťažili v skákaní cez švihadlo.

Svetový deň bez tabaku – 31. máj – pre 117 žiakov základných škôl sme pripravili prednášky o negatívnych dôsledkoch fajčenia.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Zamestnanci oddelenia realizujú na školách prednášky a besedy z oblasti zdravej výživy a prevencie obezity, o dostatočnom pitnom režime a význame pohybovej aktivity. V 1. polroku bolo realizovaných 67 prednášok a besied v Humennom, Snine a Medzilaborciach.

9.3 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014

Zamestnanci oddelenia vykonávali aktivity v prevencii fajčenia na základných a stredných školách v našej spádovej oblasti. Spolu bolo realizovaných 35 aktivít metódou zážitkového učenia. Pre študentov stredných školách sme využívali DVD „Kým stúpa dym“.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Výchovno-vzdelávacie aktivity, ktoré prispievajú k zlepšovaniu úrovne zdravotného uvedomenia seniorov sme realizovali v Denných centrách v Humennom a na obecných úradoch v Papíne, Lubiši a Svetliciach. Seniorov sme edukovali o rizikových faktoroch kardiovaskulárnych ochorení a zároveň sme záujemcom merali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v krvi. Aktivít sa spolu zúčastnilo 88 seniorov.

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Plnenie úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast realizujeme prostredníctvom edukačných aktivít prednostne v prostredí škôl. Témy súvisiace so zdravým životným štýlom (zdravá výživa, pitný režim, pohybová aktivita) sme prezentovali na základných a stredných školách. Spolu odznelo 67 prednášok. V prevencii drogových závislostí sme vykonávali edukačné aktivity formou zážitkového učenia, využívali sme aj DVD – Kým stúpa dym. Realizovaných bolo 63 aktivít. V oblasti výchovy k zdravým vzťahom a sexuálneho zdravia sme uskutočnili 6 edukačných aktivít. Ďalšie témy, ku ktorým sa vykonávajú edukačné aktivity – Následky nedostatočného obliekania (2 besedy), Riziká piercingu a tetovania (8), Psí tulák (5), Hygienické návyky (2), Imunita (3), Dopravná výchova (41), Riziká nadmerného slnenia (3) a Anaboliká (1). Spolu bolo realizovaných na základných a stredných školách 201 edukačných aktivít.

Projektu „Bezpečný návrat domov“ - v rámci projektu sme distribuovali letáky na stredné školy v našej spádovej oblasti, ktoré nám zaslali z ÚVZ SR. V júni sme realizovali v spolupráci s riaditeľkou a dobrovoľníčkou so Slovenského červeného kríža besedy na dvoch stredných školách (pre 145 študentov) v Humennom. V úvode besedy sme študentov informovali o nepriaznivých účinkoch alkoholu a iných návykových látok a ich možných negatívnych následkoch v dopravnom správaní adolescentov. Súčasťou besedy bol praktický nácvik poskytovania prvej pomoci, a to pri: strate vedomia – KPCR, zakliesnení v aute – vytiahnutie poraneneho, uloženie do stabilizovanej polohy, zlomeninách – správne zafixovanie končatiny, krvácaní – zastavenie krvácania, popálení, dusení – Gordonov úder, Heimlichov manéver, epileptických záchvatoch. Študenti boli tiež upozornení nato, že pri poskytovaní prvej pomoci musia dbať aj na svoju bezpečnosť. Zároveň sa naučili ako správne privolať RZP.

9.7.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Danú úlohu sme vykonávali v materských školách prostredníctvom šiestich stretnutí, počas ktorých sa deti učia správny postup pri čistení zubov. V 1. polroku sme uskutočnili 18 stretnutí v šiestich materských školách v našej spádovej oblasti.

Pôsobenie sme rozšírili do 1. a 2. ročníkov základných škôl. V 1. polroku sme realizovali šesť jednorazových prednášok s praktickým nácvikom správnej techniky čistenia zubov na troch základných školách.

9.8 CINDI program SR

Program CINDI je zameraný na skrining zdravotného stavu metódou prierezovej štúdie zdravotného stavu spojený s vyšetrením základných parametrov pre určenie zdravotného rizika chronických ochorení.

V 1. polroku 2014 bol celkový počet klientov vyšetrených v Základnej poradni 101 (16 mužov a 85 žien), z toho 41 prvovýšetrených a 60 klientov bolo opakovane vyšetrených. Z celkového počtu klientov bolo 13 fajčiarov (2 muži a 11 žien). Komplexné vyšetrenie Testu zdravé srdce sme vykonávali aj počas výjazdov poradne zdravia. Spolu sme v 1. polroku realizovali 2 výjazdy a vyšetrených bolo 30 klientov (z celkového počtu vyšetrených klientov).

Počas 1. polroka sme vyšetřili 17 zamestnancov spoločnosti TESCO Humenné. U zamestnancov sme vykonali meranie krvného tlaku a pulzu, množstva telesného tuku a hladiny celkového cholesterolu v kapilárnej krvi.

V spolupráci s VŠZP sme sa zúčastnili preventívnej akcie „Family day“ pre zamestnancov VSE realizovanej v máji v areáli Sninských rybníkov. Záujemcom (90) sme merali hladinu celkového cholesterolu v kapilárnej krvi a zároveň poskytli poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

Študentky stredných škôl a ženy v produktívnom aj postproduktívnom veku sme zapojili do projektu prevencie rakoviny prsníka s názvom „Zdravé prsia“. Základnou myšlienkou projektu je odtabuizovanie pojmu „rakovina“, oboznámenie sa s rizikovými faktormi rakoviny prsníka a vysvetlenie významu prevencie. Hlavnou časťou projektu je nácvik samovyšetřovania prsníkov pomocou didaktického modelu. Na projekte sa v 1. polroku zúčastnilo 26 študentiek z dvoch stredných škôl v Humennom a 22 žien v postproduktívnom veku.

RÚVZ má vlastnú edičnú činnosť – spravodaj Cesta k zdraviu (vytvorený 1x štvrťročne). Tento spravodaj je e-mailom distribuovaný MŠ, ZŠ, SŠ, obecným úradom, zdravotníckym aj nezdravotníckym zariadeniam.

Vo vybraných regiónoch Slovenska v spolupráci s RÚVZ sa realizuje projekt „**Expozícia ľudskej populácie PCB vo vybraných regiónoch východného Slovenska**“. Cieľom projektu je získať údaje o PCB expozícii obyvateľstva v 3 okresoch susediacich s regiónom Michalovce (Vranov nad Topľou, Humenné a Trebišov) a o aktuálnej expozícii dospeljej populácie v okrese Michalovce, aby bolo možné uskutočniť zhodnotenie zdravotného dopadu PCB expozície populácie celého východného Slovenska. RÚVZ je spojkou medzi Slovenskou zdravotníckou organizáciou a lekármi, ktorí sa podieľajú na praktickej realizácii projektu.

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SO SÍDLOM V HUMENNOM

Odpočet plnenia priorít k 30.6.2014

Hlavné odborné a regionálne priority na úseku verejného zdravotníctva, v súlade so závermi z porady regionálnych hygienikov RÚVZ v SR, konanej v dňoch 27.-28.02.2014, sú stanovené v nadväznosti na aktuálne uznesenia vlády SR, Strategický rámec v zdravotníctve pre roky 2013 – 2030 a Programové vyhlásenie vlády SR.

Vychádzajúc z uvedeného sú priority RÚVZ Prešovskom kraji zamerané na:

- zapojenie sa do spracovania imunologických prehľadov v Prešovskom kraji v spolupráci sa po dohode s Banskobystrickým krajom,
- výkon štátneho zdravotného dozoru
- výkon úradnej kontroly potravín
- plnenie uznesení vlády na úseku verejného zdravotníctva
- plnenie úloh vyplývajúcich z legislatívy Európskej únie na úseku verejného zdravotníctva.

Gestorom úlohy Spracovanie imunologických prehľadov je RUVZ Prešov, ktorý zatiaľ nepožadoval súčinnosť.

V rámci plnenia ďalších priorít RÚVZ so sídlom v Humennom vykonáva kontrolu v 4692 prevádzkach, pričom v I. polroku bolo:

- vykonaných 1362 kontrol v rámci ŠZD a ÚKP,
- vydaných 331 rozhodnutí, väčšinou na uvedenie priestorov do prevádzky,
- vydaných 73 záväzných stanovísk,
- vydaných 229 iných stanovísk,
- šetrených 447 epidemiologických ohnísk,
- odobratých 812 vzoriek vôd, potravín a sterov,
- realizovaných 449 konzultácií.

Okrem uvedeného niektoré oddelenia plnili aj špecifické úlohy vyplývajúce z potrieb dozorovaného regiónu (okresy Humenné, Medzilaborce a Snina).

Plnenie priorít jednotlivými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Humennom bolo nasledovné:

Odbor hygieny životného prostredia a zdravia

Kontrola kvality vody a režimu hospodárenia v PHO VN Starina

Na úpravni vody v Stakčíne bolo v priebehu prvého polroka 2014 odobratých na vyšetrenie 6 vzoriek surovej a 6 vzoriek upravenej vody, ktoré boli skúšané v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že surová voda zodpovedala kategórii A1 a v jednom prípade v ukazovateli živé organizmy kategórii A2 vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch (ďalej len vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.). Upravená voda zodpovedala požiadavkám stanoveným vyhláškou NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa

ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Okrem toho bolo odobratých 8 vzoriek vôd z prítokov do VN Starina - Cirocha, Stružnica, Berezovec a z hladiny pri priehradnom múre. U týchto prítokov boli vyšetované NEL, CHsK_{Mn}, reakcia vody, vodivosť a zákal. Vyšetované ukazovatele zodpovedali kategórii A1, v ukazovateli chemická spotreba kyslíka manganistanom, resp. zákal kategórii A2 a v jednom prípade v ukazovateli zákal surová voda nezodpovedala požiadavkám ustanoveným vo vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z., čo bolo spôsobené privalovými dažďami v danej oblasti v spojení s ťažbou drevnej hmoty. Opakované vyšetrenia už zodpovedali požiadavkám na kvalitu surovej vody ustanoveným vo vyhl. MŽP SR č. 636/2004 Z.z.

V rámci plnenia úlohy bola zabezpečená aj kontrola režimu hospodárenia v PHO VN Starina. Kontrola bola vykonávaná v rámci kontrolných dní zvolávaných orgánom štátnej vodnej správy.

Prehľad o odobratých vzorkách a ich kvalite

Odberové miesto	Počet vzoriek	Počet závadných vzoriek							
		Fyzikálno-chemicky		Mikrobiologicky		Biologicky		Spolu	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ÚV Stakčín – upravená voda	6	0	0	0	0	0	0	0	0

Prehľad o kvalite surovej vody a jej zaradenie do kategórií

Odberové miesto	Počet odobraných vzoriek	Kategórie úpravy						Počet závadných vzoriek	
		A1		A2		A3			
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ÚV Stakčín - surová voda	6	5	83,33	1	16,67	0	0	0	0
Prítoky VN Starina	8	6	75,00	1	12,50	0	0	1	12,50
Spolu	14	11	78,57	2	14,29	0	0	1	7,14

Výkon štátneho zdravotného dozoru

V prvom polroku 2014 bolo v celkom 698 dozorovaných prevádzkach vykonaných 219 kontrol v rámci ŠZD. Vybavených bolo 401 podaní, pričom bolo vydaných 36 rozhodnutí, 55 záväzných stanovísk, 63 iných stanovísk a 132 konzultácií, Odobratých bolo celkom 234 vzoriek vôd pitných a vôd na kúpanie. V rámci výkonu ŠZD bolo uložených 13 blokových pokút v sume 140 € a uložené 2 náhrady nákladov v sume 62 €.

Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Výkon štátneho zdravotného dozoru

V prvom polroku 2014 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali 264 kontrol v dozorovaných subjektoch v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa zameriavame najmä na rizikové práce (33 previerok), drevovýroby (24 previerok) a ostatné prevádzky (207 previerok).

Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia

1. Výkon štátneho zdravotného dozoru

V rámci štátneho zdravotného dozoru, vrátane kontrol vykonaných v súvislosti s vydaním záväzných stanovísk a rozhodnutí bolo vykonaných 323 kontrol, na laboratórne vyšetrenie boli odobrané dve vzorky pitnej vody a sedem kozmetických výrobkov. Za zistené nezhody pri výkone ŠZD bolo v blokovom konaní uložených 26 pokút v celkovej sume 850,- €, v správnom konaní bolo uložených sedem pokút v celkovej sume 1730,-€. Zároveň bolo uložené jedno opatrenie na mieste a šesť pokynov na odstránenie zistených nedostatkov. Za nesplnenie pokynu bol uplatnený raz výkon rozhodnutia na splnenie povinností postupným ukladaním pokút a bola uložená prvá pokuta v sume 200,-€.

2. Výkon úradnej kontroly potravín

V rámci výkonu úradnej kontroly bolo vykonaných 242 kontrol v potravinárskych prevádzkach, vrátane zariadení spoločného stravovania. Okrem plánovaných kontrol boli vykonané dve mimoriadne ciele kontroly vyhlásené hlavným hygienikom Slovenskej republiky (mimoriadna kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v ZSS a mimoriadna kontrola zameraná na dodržiavanie požiadaviek v ázijských reštauráciách). Za zistené nedostatky bolo v blokovom konaní uložených 49 pokút v celkovej sume 3250,- €, v správnom konaní boli uložené tri pokuty v celkovej sume 1500,- € a uložených deväť opatrení na mieste na odstránenie zistených nedostatkov. V rámci plánu odberu vzoriek potravín na rok 2014 doposiaľ bolo odobratých a vyšetrených 138 vzoriek potravín a pokrmov a dve vzorky predmetov určených na styk s potravinami.

Odbor hygieny detí a mládeže

Výkon ŠZD a kontroly v oblasti verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia

- počet všetkých kontrol 129 z toho osem kontrol v rámci ÚKP a 17 v rámci mimoriadnych cielených úloh. Na odstránenie zistených nedostatkov bol vydaný pokyn v prevádzke zariadenia školského stravovania a dva pokyny v prevádzkach predškolského zariadenia. Pri každom výkone ŠZD zabezpečujeme zdravotno-výchovné aktivity v rámci ochrany zdravia detí a mládeže. V priebehu prvého polroka 2014 boli poskytované konzultačné, poradenské služby fyzickým a právnickým osobám pri zámeroch na úpravu, zriadenie, prevádzkovanie

zariadení pre deti a mládež, alebo určenie podmienok pre zdravý vývoj detí a mládeže. Celkom bolo uskutočnených 28 konzultácií,

- počet uložených blokových pokút v zmysle § 29 ods. 1 písm. c), d) zákona č. 152/1995 Z.z. (potraviny po uplynutí DMT, nesprávna manipulácia s potravinami), v počte osem a v sume 170,- eur v zariadeniach školského stravovania v školských jedálňach,
- bol vykonaný odber 3-och päť vzoriek varenej stravy na mikrobiologickú bezpečnosť a tiež tri vzorky varenej stravy na chemické laboratórne vyšetrenie zo zariadení školského stravovania pre deti a mládež. Všetky vzorky varenej stravy zodpovedali Potravinovému kódexu SR,
- bol vykonaný odber 4-och päť vzoriek riedenej mliečnej výživy na mikrobiologickú bezpečnosť a dvoch vzoriek na chemické laboratórne vyšetrenie z DO Humenné a DO Snina. Výsledok : mikrobiologicky a chemicky v norme, vo všetkých vyšetrených vzorkách,
- v rámci plnenia cielených mimoriadnych úloh bolo odobratých šesť vzoriek varenej stravy na stanovenie energetickej hodnoty, bielkovín, tukov, cukrov a obsahu soli vzhľadom k OVD. Všetky vzorky zodpovedali OVD,
- bol vykonaný odber 16-tich vzoriek pitnej vody z IVZ v zariadeniach pre deti a mládež, 6 vzoriek vody vo vyšetrených ukazovateľoch spĺňali limity ustanovené nariadením vlády SR č. 354/2006 Z.z. a 10 vzoriek nespĺňalo limity ustanovené nariadením vlády, išlo predovšetkým o nesprávnu dezinfekciu vody,
- podľa potreby zabezpečujeme sledovanie obsahu dusičnanov v pitnej vode v IVZ, ako prevenciu pred vznikom dojčenskej dusičnanovej methemoglobínémie. V priebehu 1. polroka 2014 bolo celkom odobratých a vyšetrených 11 vzoriek vody z IVZ. Z uvedeného množstva päť vzoriek nezodpovedalo parametrom pre používanie pitnej vody pre dojčatá, preto bolo odporúčané používať dojčenskú vodu zo obchodnej siete,
- bol vykonaný odber 15-tich vzoriek piesku z pieskovísk pri MŠ v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce. Odobraté vzorky vyhovovali vyhláske MZ SR č. 521/2007 Z.z.

Odbor epidemiológie

Výkon štátneho zdravotného dozoru

V prvom polroku 2014 sme vykonali 13 kontrol v lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa zameriavame najmä na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu.

Podpora zdravia

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Výchovno-vzdelávacie aktivity, ktoré prispievajú k zlepšovaniu úrovne zdravotného uvedomenia seniorov sme realizovali v Denných centrách v Humennom a na obecných úradoch v Papíne, Lubiši a Svetliciach. Seniorov sme edukovali o rizikových faktoroch kardiovaskulárnych ochorení a zároveň sme záujemcom merali krvný tlak, množstvo telesného tuku a hladinu celkového cholesterolu v krvi. Aktivít sa spolu zúčastnilo 88 seniorov.

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Plnenie úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast realizujeme prostredníctvom edukačných aktivít prednostne v prostredí škôl. Témy súvisiace so zdravým životným štýlom (zdravá výživa, pitný režim, pohybová aktivita) sme prezentovali na základných a stredných školách. Spolu odznelo 67 prednášok. V prevencii drogových závislostí sme vykonávali edukačné aktivity formou zážitkového učenia, využívali sme aj DVD – Kým stúpa dym. Realizovaných bolo 63 aktivít. V oblasti výchovy k zdravým vzťahom a sexuálneho zdravia sme uskutočnili 6 edukačných aktivít. Ďalšie témy, ku ktorým sa vykonávajú edukačné aktivity – Následky nedostatočného obliekania (2 besedy), Riziká piercingu a tetovania (8), Psí tulák (5), Hygienické návyky (2), Imunita (3), Dopravná výchova (41), Riziká nadmerného slnenia (3) a Anaboliká (1). Spolu bolo realizovaných na základných a stredných školách 201 edukačných aktivít.

Projektu „Bezpečný návrat domov“ - v rámci projektu sme distribuovali letáky na stredné školy v našej spádovej oblasti, ktoré nám zaslali z ÚVZ SR. V júni sme realizovali v spolupráci s riaditeľkou a dobrovoľníčkou so Slovenského červeného kríža besedy na dvoch stredných školách (pre 145 študentov) v Humennom. V úvode besedy sme študentov informovali o nepriaznivých účinkoch alkoholu a iných návykových látok a ich možných negatívnych následkoch v dopravnom správaní adolescentov. Súčasťou besedy bol praktický nácvik poskytovania prvej pomoci, a to pri: strate vedomia – KPCR, zakliesnení v aute – vytiahnutie poraneneho, uloženie do stabilizovanej polohy, zlomeninách – správne zafixovanie končatiny, krvácaní – zastavenie krvácania, popálení, dusení – Gordonov úder, Heimlichov manéver, epileptických záchvatoch. Študenti boli tiež upozornení nato, že pri poskytovaní prvej pomoci musia dbať aj na svoju bezpečnosť. Zároveň sa naučili ako správne privolať RZP.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

Študentky stredných škôl a ženy v produktívnom aj postproduktívnom veku sme zapojili do projektu prevencie rakoviny prsníka s názvom „Zdravé prsia“. Základnou myšlienkou projektu je odtabuizovanie pojmu „rakovina“, oboznámenie sa s rizikovými faktormi rakoviny prsníka a vysvetlenie významu prevencie. Hlavnou časťou projektu je nácvik samovyšetovania prsníkov pomocou didaktického modelu. Na projekte sa v 1. polroku zúčastnilo 26 študentiek z dvoch stredných škôl v Humennom a 22 žien v postproduktívnom veku.

RÚVZ má vlastnú edičnú činnosť – spravodaj Cesta k zdraviu (vytvorený 1x štvrťročne). Tento spravodaj je e-mailom distribuovaný MŠ, ZŠ, SŠ, obecným úradom, zdravotníckym aj nezdravotníckym zariadeniam.

Vo vybraných regiónoch Slovenska v spolupráci s RÚVZ sa realizuje projekt „**Expozícia ľudskej populácie PCB vo vybraných regiónoch východného Slovenska**“. Cieľom projektu je získať údaje o PCB expozícii obyvateľstva v 3 okresoch susediacich s regiónom Michalovce (Vranov nad Topľou, Humenné a Trebišov) a o aktuálnej expozícii dospeléj populácie v okrese Michalovce, aby bolo možné uskutočniť zhodnotenie zdravotného dopadu PCB expozície populácie celého východného Slovenska. RÚVZ je spojkou medzi Slovenskou zdravotníckou organizáciou a lekármi, ktorí sa podieľajú na praktickej realizácii projektu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Komárne**

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. 1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV)

RÚVZ so sídlom v Komárne sa zúčastňuje na plnení tejto úlohy v rozsahu svojich kompetencií.

Monitoruje sa kvalita pitnej vody a vody určenej na kúpanie. Celkom bolo odobratých z verejných vodovodov 112 vzoriek pitnej vody. Z celkového počtu vzoriek odobratých z verejných vodovodov bola mikrobiologická závadnosť zistená u 8 vzoriek, čo predstavuje 7,14 % z odobratých vzoriek pitnej vody.

V záujme ochrany zdravia obyvateľov a návštevníkov regiónu Komárna boli orgánom verejného zdravotníctva sledované dve prírodné lokality s vodnými plochami využívanými na rybolov a neorganizovanú rekreáciu obyvateľov, z ktorých boli k 30.06.2014 odobraté spolu 4 vzorky s vyhovujúcou mikrobiologickou kvalitou podľa platnej legislatívy. V regióne Komárna nie sú evidované lokality vyhlásené v zmysle vodného zákona za vody určené na kúpanie.

K 30.06.2014 bolo na umelých kúpaliskách odobratých spolu 95 vzoriek vody. Medzné hodnoty mikrobiologických ukazovateľov boli prekročené v 8 vzorkách, čo predstavuje 8,42 % z odobratých vzoriek.

V ubytovacích zariadeniach regiónu Komárna bolo vykonaných 37 výkonov štátneho zdravotného dozoru, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bolo vykonaných 32 výkonov štátneho zdravotného dozoru. Závažné nedostatky z hľadiska dodržiavania požiadaviek na ochranu verejného zdravia neboli zistené.

V súvislosti s aktivitami na podporu nefajčenia sa v kontrolovaných prevádzkach priebežne sledovalo dodržiavanie ustanovení zákon č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov, v znení neskorších predpisov. Celkom bolo vykonaných 103 kontrol, pri ktorých nedostatky zistené neboli.

1.2 Protokol o vode a zdraví nastavenie na plnenie nových cieľov

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie úlohy na RÚVZ so sídlom v Komárne zabezpečuje Odd. hygieny detí a mládeže.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Sledovanie výskytu reziduálnych pesticídnych látok je plánované v pitnej vode z vodárenského zdroja na Alžbetinom ostrove v Komárne. Odbery vzoriek sú plánované v druhom polroku podľa usmernenia ÚVZ SR.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

RÚVZ so sídlom v Komárne sa nezúčastňuje na plnení tejto úlohy.

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce).

Evidencia rizikových prác je spracovaná v programe ASTR_2011. Údaje do systému boli priebežne zadávané. K 30.6.2014 v kat. rizika č. 3 evidujeme celkom 1115 zamestnancov, v kat. rizika č. 4. neevidujeme zamestnancov.

Na základe výsledkov merania a zhodnotenia rizikových faktorov práce a pracovného prostredia bolo v roku 2014 vydaných 17 rozhodnutí, z toho 5 určených rizikovej práce. Určili sme 4 nové rizikové práce, ktoré vykonáva 30 zamestnancov.

Plnenie opatrení nariadených na pracoviskách s rizikovými prácami ako aj na pracoviskách, na ktorých nie sú evidované rizikové práce bolo vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v počte 144, pri ktorých sa dôsledne sledovalo aj zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby (PZS) a ochrana nefajčiarov.

Všetky organizácie, u ktorých sú evidované rizikové práce v kategórii rizika 3 a 4 majú uzatvorenú zmluvu so spoločnosťami zabezpečujúcimi PZS.

2.1.2. – znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom chemických látok bol vykonaný v počte 16, z uvedeného počtu 13 bolo vykonaných pri maloobchodnom predaji agrochemikálií, v 1 poľnohospodárskej organizácii v súvislosti so skladovaním a manipuláciou s agrochemikáliami, pričom u týchto subjektov nebola zistená manipulácia s veľmi toxickými látkami a prípravkami.

Vydaných bolo 17 rozhodnutí na schválenie prevádzkového poriadku, z toho 11 aj s uvedením priestorov do prevádzky.

Formou kontrolných listov bolo u 3 zamestnávateľov vykonané overenie informovanosti zamestnancov.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

2.1.3. – Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

Riešili sme 6 ohlásení na búracie práce s odstraňovaním materiálu obsahujúceho azbest, kde bol zároveň vykonaný štátny zdravotný dozor.

2.1.4. – Znižovanie psychickej pracovnej záťaže .

Táto problematika nebola riešená.

2.1.5. - Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

Nebolo hlásené podozrenie na ochorenie z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.1.6. - Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

Nebolo hlásené podozrenie na ochorenie chrbtice.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

Počas výkonu ŠZD sú pracovníci dozorovaných prevádzok oboznamovaní s platnou legislatívou, vykonáva sa objektivizácia pracovného prostredia, kontroluje sa dodržanie vykonávanie preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a používanie OOPP.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Vydaných bolo 16 vyjadrení k zriadeniu chráneného pracoviska alebo chránenej dielne. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov a ich prispôsobenia zdravotnému postihnutiu zamestnancov.

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1.Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

RÚVZ so sídlom v Komárne sa podieľa na plnení celoslovenského projektu: „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“, v rámci ktorého bolo ku dňu 30.6.2014 poskytnuté poradenstvo a vykonané laboratórne vyšetrenia 24 respondentom. Termín ukončenia je 15.1.2015.

3.2. Monitoring príjmu jódu

V rámci monitoringu jodidácie kuchynskej soli sa priebežne odoberajú vzorky soli v počte 2 vzoriek mesačne. Ku dňu 30.6.2014 bolo odobratých 12 vzoriek soli. Termín ukončenia je 31.12.2014.

3.3. Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂

Odber vzoriek predmetov analyzovaných na bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ je vykonávaný na základe usmernenia ÚVZ SR na rok 2014, v rámci ktorého okres Komárno neplánuje odber.

3.4. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti, okres Komárno neplánuje odber.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Odber vzoriek papierových a kartónových obalových materiálov je vykonávaný na základe usmernenia ÚVZ SR na rok 2014, v rámci ktorého bol v marci vykonaný odber 1 vzorky.

3.6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR, okres Komárno neplánuje odber.

3.7. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Odber vzoriek kozmetických výrobkov je vykonávaný podľa plánu ŠZD nad kozmetickými výrobkami, k 30.6.2014 bolo odobratých 8 výrobkov, ďalšie 4 výrobky budú odobraté v priebehu roka. Kontrola označenia bola vykonaná u 9 kozmetických výrobkov.

3.9. Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

RÚVZ v Komárne v súlade s usmernením ÚVZ SR vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 neplánuje odber.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

RÚVZ so sídlom v Komárne v mesiaci júl plánuje odber 2 vzoriek veľkoobjemovo balenej vody určenej na dávkovanie a v mesiaci apríl boli odobraté 2 vzorky balenej vody určenej pre dojčatá.

7.5. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Podľa viacročného plánu úradnej kontroly potravín v roku 2014 v okrese Komárno nie je plánovaný odber. Riešiteľským pracoviskom je RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Projekt bol rozpracovaný na roky 2008 až 2013, podľa jednotlivých stupňov školských zariadení. V roku 2014 sa realizuje spracovanie a vyhodnocovanie údajov.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Projekt bude realizovaný dotazníkovou metódou u stredoškolskej mládeže v druhom polroku 2014.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je kompletne zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku. Získané údaje budú slúžiť na porovnanie výsledkov z roku 2009 a vyhodnotenie účinnosti intervenčných opatrení. Projekt bol riešený v 2 triedach vidieckej a mestskej materskej školy podľa vypracovanej metodiky. Dotazníkovou metódou boli získavané údaje od rodičov detí predškolského veku s počtom 30 respondovaných. Spracované údaje z dotazníkov boli zaslané gestorovi projektu.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl: využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a mládeže.

Predpokladáme, že projekt prispeje k legislatívnej úprave pohybovej aktivity všetkých žiakov minimálne 30 minút denne, vytváraniu intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity a vyšskoleniu skupín na pôsobenie medzi deťmi a mládežou. V prvom polroku sme dotazníkovou metódou v 12 základných školách zisťovali údaje zamerané na využitie hodín TV, možnostiach telesnej aktivity detí, počtoch oslobodených od cvičenia a t.ď. V druhom polroku 2014 sa plánuje zmapovanie pedagogického procesu hodín telesnej výchovy na základných školách.

Štúdie a projekty ktoré nie sú súčasťou Programov a projektov vyhlásených HH SR :

Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí:

Cieľom projektu bolo získať prehľad o množstvách vybraných aditívnych látok prijatých potravou u detí školského veku a porovnať prijatý denný príjem so stanoveným denným príjmom /ADI/.

Projekt bol realizovaný v I. polroku 2014 u žiakov Základnej školy na Ul.Rozmarínovej v Komárne dotazníkovou formou u vzorky **20 žiakov** vo veku 15 rokov. Získané údaje budú spracované v počítačovom programe a zaslané gestorovi úlohy.

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Projekt bol riešený v Základnej škole, Ul.Komenského č.3 v Komárne v mesiaci marec (vo vykurovacom období). Zber údajov vykonali pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže v priebehu 5 dní v týždni. Pracovníci vykonali kontrolu zameranú na výskyt plesní a vlhkosti v celej budove, triedach a budovách. V troch triedach sa okrem monitorovania vykonala aj podrobnejšia kontrola a žiaci v monitorovaných triedach vyplnili dotazníky (75 žiakov vo veku od 9 -12 rokov). Získané údaje budú zaslané gestorovi projektu. Objektívizácia kvality

vnútorného prostredia budov bola vykonávaná vo vybratých ZŠ, kde sledovaná ZŠ nebola zaradená.

ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia vlastného očkovania:

Očkovanie je v okrese Komárno zabezpečované v súlade s platnou legislatívou. Pravidelné očkovanie bolo v I. polroku 2014 naďalej vykonávané lekármi prvého kontaktu, ktorým bol zaslaný aktuálny očkovací kalendár. Zamestnanci oddelenia epidemiológie poskytovali konzultačnú činnosť zdravotníckym pracovníkom vykonávajúcim očkovanie ako aj širokej verejnosti, v I. polroku 2014 prejednali 8 priestupkov pre odmietnutie očkovania v rámci poradne očkovania.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2014:

- zabezpečenie Národného imunizačného programu SR: oddelenie epidemiológie naďalej vykonávalo aktivity na podporu očkovania, zabezpečovalo metodické poradenstvo pre očkujúcich lekárov, činnosť poradne očkovania a prejednávalo priestupky pre odmietnutie očkovania
- príprava imunologických prehľadov – návrh stratégie nie je v kompetencii RÚVZ
- zabezpečenie očkovacieho kalendára pre rok 2014 nebolo v kompetencii RÚVZ. Schválený očkovací kalendár pre rok 2014 bol zaslaný všetkým očkujúcim lekárom.
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie – očkovanie prebiehalo podľa platnej legislatívy a z nej vyplývajúceho očkovacieho kalendára pre rok 2014
- udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania - v okrese naďalej pretrvávala v rámci povinného očkovania zaočkovanosť na vysokej úrovni. Na propagácii očkovania sa oddelenie aktívne podieľa cestou školení a činnosťou poradne očkovania
- príprava registra očkovaných osôb - nie je v náplni RÚVZ so sídlom v Komárne
- aktívna činnosť „Poradni očkovania“ – v rámci poradne očkovania bolo realizovaných 8 konzultácií
- Surveillance a kontrola ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním v súlade s odporúčaniami WHO a ECDC:
RÚVZ vykonáva dôslednú surveillance ochorení preventabilných očkovaním v spolupráci s ošetrojúcimi lekármi a laboratóriami a vykonáva aktivity na zabezpečenie vysokej zaočkovanosti v regióne.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Úloha zatiaľ nebola nere realizovaná. Finančné zabezpečenie nie je v kompetencii RÚVZ. V prípade realizácie úlohy je RÚVZ pripravené sa aktívne zapojiť do realizácie imunologického prehľadu v okrese.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

V priebehu I. polroka 2014 zamestnanci oddelenia epidemiológie intenzívne vykonávali surveillance prenosných ochorení preventabilných očkovaním. Lekárom prvého kontaktu poskytovali odborné poradenstvo a vykonávali metodickú činnosť v otázkach očkovania aj pre laickú verejnosť.

Oddelenie epidemiológie sa v apríli 2014 aktívne zapojilo do pravidelnej kampane Európskeho imunizačného týždňa. Pozornosť bola venovaná propagácii očkovania medzi laickou aj odbornou verejnosťou a odvráteniu narastajúcich antivakcinačných aktivít.

Manažment očkovania:

Zamestnanci oddelenia epidemiológie naďalej metodicky usmerňovali lekárov vykonávajúcich očkovanie. Priebežne bola poskytovaná poradenská činnosť v oblasti očkovania osôb vystavených riziku nákazy na základe rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva. Zbezpečená bola informovanosť verejnosti očkovaní pred cestou do zahraničia. V júni 2014 sa 1 zamestnankyňa oddelenia epidemiológie aktívne zúčastnila vzdelávacej aktivity „Škola vakcinológie“, kde prezentovala výsledky minuloročného výskumu zameraného na postoje rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu.

Kontrola očkovania v SR:

Kontrola očkovania bude vykonaná vo všetkých pediatrických obvodoch v septembri 2014.

SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

RUVZ naďalej úzko spolupracovalo s Oddelením mikrobiológie životného prostredia pri RÚVZ so sídlom v Nitre, regionálnym mikrobiologickým laboratóriom (HPL s.r.o.), OKM nemocnice Zvolen, národnými referenčnými centrami. Spolupráca s laboratóriami bola zameraná na dôslednú diagnostiku a diferenciálnu diagnostiku ochorení, včasné hlásenie pozitívnych výsledkov zo strany laboratórií za účelom možnosti realizácie včasných opatrení na zabránenie šíreniu nákazy.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Podstatnú časť hlásených ochorení tvoria naďalej ochorenia hlásené cestou mikrobiologických laboratórií. Regionálnym mikrobiologickým laboratóriom HPL s.r.o., boli ochorenia hlásené priebežne priamo do informačného systému EPIS. Ďalšie laboratóriá pôsobiace v našom regióne nevyužívajú možnosť online hlásenia. Ošetrovateľom bola opakovane zdôrazňovaná táto povinnosť, u všeobecných lekárov aj vrátane týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení. Oddelenie epidemiológie úzko spolupracovalo aj s regionálnou infektologickou ambulanciou a spádovou Infekčnou klinikou v Nitre.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Pri analýze hrozby a výskytu infekčných ochorení bol intenzívne využívaný informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania (SRV). Vykonané boli analýzy, na základe ktorých sa nariaďovali príslušné opatrenia. Pracovníci oddelenia sa za účelom získavania nových informácií naďalej pravidelne vzdelávali jednak formou samoštúdia, ako aj účasťou na vzdelávacích aktivitách.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov:

V okrese Komárno nie sú zriadené utečenecké tábory a strediská.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Odd. epidemiológie naďalej pravidelne informovalo verejnosť o aktuálnej problematike v oblasti prenosných ochorení a ich prevencii cestou médií, informačných letákov, webovej stránky RÚVZ.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

Naďalej bola propagovaná možnosť on-line hlásenia prenosných ochorení do informačného systému EPIS. Napriek tomu je táto možnosť zo strany lekárov využívaná minimálne, aktuálne sú registrovaní 2 lekári. Regionálne mikrobiologické laboratórium HPL s.r.o. už túto možnosť pravidelne využíva.

Kontrola kvality údajov v EPISe :

Kontrola kvality údajov zadávaných do systému EPIS bola vykonávaná priebežne pri každodennej činnosti oddelenia, ako aj pri mesačnej analýze prenosných ochorení cestou exportu údajov.

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ:

Nie je v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne

Manažment epidémií:

Oddelenie epidemiológie riešilo v I. polroku 2014 spolu 12 epidémií. Konkrétne:

- rodinnú epidémiu svrabu - 3x
- výskyt akútnych gastroenteritíd u pacientov kolektívnych zariadení – 5x
- epidémia svrabu u klientov kolektívnych zariadení – 4x

Manažment kontaktov a ohnisk:

Epidemiologické vyšetrenia boli v I. polroku 2014 vykonané v 238 ohniskách nákaz, v ktorých boli prijaté príslušné protiepidemické opatrenia. Rozhodnutím boli 34x vydané opatrenia na zabránenie šíreniu nákazy. Všetky druhy opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko boli evidované a dokumentované aj v informačnom systéme EPIS. Pri svojej činnosti oddelenie úzko spolupracovalo s ošetrojúcimi lekármi pacientov a kontaktov, infektológom, spádovou infekčnou klinikou a pracovníkmi mikrobiologického laboratória.

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Hlásenie do TESSY nie je v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC(HELICS).

RÚVZ so sídlom v Komárne riešilo v I. polroku 2014 spolu 27 nozokomiálnych nákaz.

Vykonanie bodovej prevalečnej štúdie nemocničných nákaz podľa štandardného protokolu vypracovaného ECDC

RÚVZ so sídlom v Komárne sa zúčastnilo projektu bodovej prevalečnej štúdie nozokomiálnych nákaz podľa štandardného protokolu vypracovaného ECDC, kde bolo sledovaných 165 pacientov v roku 2012.

V roku 2013 ani I. polroku 2014 nové sledovanie nebolo plánované ani realizované.

Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa naďalej pravidelne vzdelávali a zúčastňovali vzdelávacích aktivít v oblasti nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky sa ďalej odovzdávali zdravotníckym pracovníkom so snahou o ich aplikáciu v praxi.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Oddelenie epidemiológie má vypracovaný krízový plán a podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky pre okres Komárno, ktorý bol v roku 2013 aktualizovaný. Pre zamestnancov RÚVZ sú zabezpečené OOPP v potrebnom množstve na výkon činnosti v ohnisku nákazy a mimoriadnych udalostiach.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Implementovanie Medzinárodných zdravotných predpisov (2005) do legislatívy SR nebolo v kompetencii RÚVZ so sídlom v Komárne.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Podľa pokynov ÚVZ SR boli vykonávané pravidelné odbery odpadových vôd v meste Komárno. V roku 2014 boli realizované 4 odbery, výsledky boli vyhovujúce.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Komárne je riešiteľom projektu „Hrou proti AIDS“. V roku 2014 sú aktivity plánované na II. polrok.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Zamestnanci odd. epidemiológie propagovali činnosť zriadenej poradne očkovania cestou očkujúcich lekárov aj médií. V roku 2014 bolo realizovaných 8 konzultácií.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVNŮJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

V roku 2014 bol opakovane prezentované celonárodné výsledky predmetného výskumu. Opakovaný výskum bol posunutý po realizácii plánovaných intervencií.

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (NRC pre Vibrionaceae)

7.23 Monitoring baktérií z čeľade Vibrionaceae vo vodnom prostredí s cieľom ochrany verejného zdravia

V rámci projektu sme k 30.6.2014 vyšetřili 48 vzoriek povrchových vôd štrkoviskových jazier /Apáli, Kava, Bohatá /. Z uvedených vzoriek bolo izolovaných 67 kmeňov baktérií z čeľade Vibrionaceae- 11 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1, 50 kmeňov *Aeromonas* sp. a 7 kmeňov *Plesiomonas shigelloides*. Izolované kmene *Vibrio cholerae* non O1 sú zaradené do zbierky NRC a budú poskytnuté spoluriešiteľským pracoviskám za účelom vykonania genotypovej analýzy využitím molekulárno – biologických metód systému PCR.

Spoluriešiteľské pracovisko – Katedra molekulárnej biológie Prírodovedeckej fakulty UK Bratislava /Doc. Seman/ zaslalo v rámci riešenia projektu na bližšiu identifikáciu 10 kmeňov izolovaných z vodného prostredia. Z nich sme diagnostikovali *Vibrio cholerae* non O1 – 3 kmene, *Aeromonas hydrophila* 2 kmene, ostatné kmene je potrebné podrobnejšie identifikovať.

Za účelom vykonania molekulárno-biologických analýz sme uvedenému pracovisku v marci 2014 poskytli 17 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1 rôznych klasifikačných tried podľa Smith-Goodnera a Heibergera.

Na základe požiadavky RÚVZ Nové Zámky vo februári 2014 sme vyšetřili 12 vzoriek vôd TK v Podhájskej, s cieľom prešetřit' epidemickú súvislosť návštevničky uvedených kúpeľov z Prahy, kde bol v SZU Praha izolovaný kmeň *Vibrio cholerae* non O1 non O139 z výteru z defektu na dolnej končatine. Na mikrobiologické vyšetřenie bolo zaslaných 12 vzoriek vôd TK v Podhájskej, ktoré boli odoberané na prítoku a odtoku jednotlivých bazénov. Selektívnymi mikrobiologickými vyšetřovacími metódami sme z uvedených vzoriek neizolovali baktérie z čeľade Vibrionaceae. Pravidelné mikrobiologické vyšetřenie vzoriek vôd TK Podhájska pokračuje v dohovorených intervaloch naďalej.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V prvom polroku 2014 Oddelenie podpory zdravia (OPZ) Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne (RÚVZ v Komárne) realizovalo pravidelné cvičenia (2 x týždenne) na podporu a rozvoj zdravia v Centre voľného času v Komárne a v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne. Cviky sú zamerané predovšetkým na precvičovanie svalov chrbtice, vhodné sú pre všetky vekové kategórie. Súčasťou cvičenia je aj nácvik relaxačných techník. Realizovaných bolo cca 45 cvičení celkovo pre 360 účastníkov.

S cieľom podpory pohybovej aktivity RÚVZ v Komárne organizoval II. ročník zdravotno-výchovnej (ZV) akcie s názvom „Prechádzka na podporu a rozvoj zdravia“ dňa 24. 5. 2014. Cieľom akcie bolo upriamiť pozornosť na význam pohybu z hľadiska telesného a duševného zdravia (vrátane zvládania stresu), dôležitosť pobytu na čerstvom vzduchu a na jednoduchosť, finančnú nenáročnosť a „nezávislosť“ od počasia pri vykonávaní zdravia podporujúcej a rozvíjajúcej aktivity. Dĺžka trasy bola približne 7,8 km v okolí mesta Komárno (pre deti bola určená skrátená trasa), pre účastníkov boli pripravené ceny v rôznych kategóriách. Účastníci pred štartom obdržali malé občerstvenie – cereálie, minerálnu vodu. Akcie sa zúčastnilo 68 ľudí (20 detí do 10 rokov, 7 detí do 18 rokov a 41 dospelých). Podujatie bobo organizované v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou.

Od roku 2005 OPZ realizuje vlastný projekt s názvom „Zdravý životný štýl“, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu. V rámci projektu bolo vykonaných 6 prednášok pre 128 žiakov stredných škôl v okrese Komárno a 1 prednáška pre žiakov ZŠ pre 21 žiakov.

.U žiakov stredných škôl boli vykonané prednášky na tému Sexuálna výchova a prevencia pohlavne prenosných ochorení pre 18 žiakov , pre žiakov základných škôl boli na tému Sexuálna výchova prednesené 2 prednášky s celkovým počtom 37 žiakov.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Sledovanie a hodnotenie zdravotného uvedomenia obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Pri periodickom opakovaní umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch a návykoch v našej populácii. V poradenskom centre zdravia bolo vyšetrených 66 klientov, ktorým boli vykonané merania HDL cholesterolu, glukózy, triglyceridov a LDL cholesterolu.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Pracovníci OPZ v rámci svojich prednášok o zdravom životnom štýle, o stomatohygiene sa pravidelne venujú aj problematike optimálnej hmotnosti. Realizovaných bolo 6 prednášok na tému zdravý životný štýl pre 128 žiakov stredných škôl v okrese Komárno, 3 prednášky na tému Stomatohygiene u detí predškolského veku u 98 detí MŠ a 1 prednáška pre žiakov ZŠ pre 21 žiakov.

Ďňa 12. 5 2014 organizovala Združená škola obchodu a služieb v Komárne „Deň mlieka, na ktorej sa zúčastnili aj pracovníci OPZ. Akcia sa konala v priestoroch školy, kde sme realizovali 2 prednášky na tému Zdravý životný štýl.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

V roku 2014 kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“ nebola realizovaná.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012-2014

Pracovníci OPZ v rámci Svetového dňa bez tabaku pripravili nástenku na tému Svetový deň bez tabaku v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne.

OPZ cestou projektu „Zdravý životný štýl“ a prednášok o zdravom životnom štýle propagovalo abstinenciu od nikotínu.

9.3.1 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV „QUIT AND WIN“ – „PRESTAN A VYHRAJ“

V prvom polroku 2014 uvedená akcia nebola realizovaná

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Pracovníci OPZ sa v rámci projektu „Zdravý životný štýl“ venovali problematike užívania alkoholu, resp. abstinencii od alkoholu.

V rámci projektu „Bezpečný návrat domov,“ boli pracovníkmi oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Komárne vykonané nasledovné aktivity, ktoré boli zamerané aj na prevenciu užívania alkoholu:

- Zabezpečená bola distribúcia zdravotno – osvetového materiálu (plagátu)“ Bezpečný návrat domov“ spolu s Informačným listom do 10 stredných škôl v okrese Komárno.
- V spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Komárne sme vykonali 9 prednášok pre 238 žiakov stredných škôl okresu Komárno. Cieľovou skupinou boli študenti vo veku od 15-19 rokov.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU

OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

V prvom polroku boli v rámci projektu vykonané cvičenia na podporu a rozvoj zdravia v Centre voľného času v Komárne a v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne. Cviky sú zamerané predovšetkým na precvičovanie svalov chrbtice, vhodné sú pre všetky vekové kategórie. Súčasťou cvičenia je aj nácvik relaxačných techník. Realizovaných bolo cca 45 cvičení celkovo pre 360 účastníkov vo veku nad 60 rokov.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU

STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V mesiaci marec bola zrealizovaná prednáška na tému „Zdravá výživa“ celkom pre 21 žiakov ZŠ. V rámci projektu „Bezpečný návrat domov,“ bola pracovníkmi oddelenia podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Komárne zabezpečená distribúcia zdravotno – osvetového materiálu (plagátu)“ Bezpečný návrat domov“ spolu s Informačným listom do 10 stredných škôl v okrese Komárno a v spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Komárne sme vykonali 9 prednášok pre 238 žiakov stredných škôl okresu Komárno. Cieľovou skupinou boli študenti vo veku od 15-19 rokov. Pre žiakov základných škôl bola zabezpečená informácia o konaní súťaže „Najkrajšia protidrogová nástenka“ do ktorej sa zapojili aj základné školy v okrese Komárno. Všetkým školám bolo zaslané vyhodnotenie súťaže a ďakovný list. V súvislosti so Svetovým dňom vody bol o vykonaných 7 prednášok pre žiakov základných škôl a špeciálnych základných škôl, celkovo pre 154 žiakov.

9.8 CINDI PROGRAM SR

Pracovníci Základnej poradne PCOaPZ v prvom polroku 2014 vyšetrili 66 klientov, bolo realizovaných 8 výjazdov na vybrané miesta v okrese Komárno.

Pracovníci PCOaPZ spolupracovali aj s hygienou výživy pri plnení projektu „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“.

Dňa 30.apríla 2014 pracovníci PCOaPZ v rámci 23 Komárňanských dní v centre mesta Komárno merali tlak krvi a vyšetrili hladinu cholesterolu - podľa potreby poskytli aj individuálne poradenstvo a poradenstvo a letáky na tému prevencie kolorektálneho karcinómu - 37 záujemcom.

V priebehu prvého polroku 2014 sa realizovalo meranie krvného tlaku a pulzu pre záujemcov na verejných priestranstvách v Komárne.

9.9 EHES- European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)

V roku 2014 prebieha vyhodnocovacia fáza projektu.

Regionálne priority
Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne.
Odpočet k 30.6.2014

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

Prioritná úloha:

Expozícia zamestnancov chemickým faktorom pri práci najmä s ohľadom na agrochemikálie, prípravky na ochranu rastlín, vzhľadom na poľnohospodársky charakter okresu (zamerať sa prioritne na samostatne hospodáriacich roľníkov).

Zamestnanci oddelenia oslovili obecné a mestské úrady okresu za účelom aktualizácie zoznamu aktívnych samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR). Na základe predložených zoznamov bolo zaslaných 134 pozvánok na jednanie aktívnym SHR za účelom zistenia rozsahu vykonávanej činnosti. Osobného jednania sa zúčastnilo 85 SHR. U tých, ktorí uviedli manipuláciu, skladovanie agrochemikálií (expozíciu chemickým látkam) bude postupne vykonaný štátny zdravotný dozor. Ku dňu odpočtu bol ŠZD vykonaný u 3 SHR.

Oddelenie hygieny výživy

Prioritná úloha:

Zvýšený zdravotný dozor vo všetkých zariadeniach so stravovacími službami s dôrazom na zariadenia, ktoré dominujú počas letnej turistickej sezóny.

	Reštaurácie	Rýchle občerstvenie
Počet zariadení	119	85
Plánované kontroly na r.2014	117	60
Vykonané kontroly	74	39

Z toho v zariadeniach dominujúcich počas letnej turistickej sezóny bolo k 30.6.2014 vykonaných:

- 7 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania s penziónom s ubytovacími službami
- 12 kontrol v zariadeniach s celoročnou prevádzkou s dominanciou počas letnej turistickej sezóny (cukrárne s predajom zmrzliny, rýchle občerstvenie pri areáli termálneho kúpaliska)
- 9 kontrol v prevádzkach umiestnených pri významných turistických trasách okresu
- 17 kontrol ambulatného predaja počas konania letných hromadných podujatí

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Prioritná úloha:

Zvýšený štátny zdravotný dozor vo všetkých zariadeniach s ubytovacími a regeneračnými službami, monitoring kvality vody na kúpanie na umelých a prírodných kúpaliskách.

V sledovanom období bol vykonaný

- štátny zdravotný dozor v počte
 - o v ubytovacích zariadeniach: 37
 - o v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo 32
 - o na umelých kúpaliskách : 29

- **kontrola kvality vody na kúpanie na umelých kúpaliskách: 95 vzoriek**

- kontrola kvality vody v prírodných rekreačných lokalitách (okres nemá vyhlásené vody určené na kúpanie ani prírodné kúpaliská podľa zákona o vodách): 4 vzorky

Oddelenie hygieny detí a mládeže:

Prioritná úloha:

Kontrola pracovísk praktického vyučovania.

V marci 2014 boli listom vyzvané stredné školy v okrese Komárno, aby nahlásili aktuálny zoznam pracovísk praktického vyučovania, v ktorých sa v školskom roku 2013/2014 vykonáva praktická výučba žiakov.

Na základe nahlásených údajov bolo vykonaných 22 kontrol na pracoviskách praktického vyučovania a 10 kontrol v strediskách praktického vyučovania.

Oddelenie epidemiológie:

Prioritná úloha:

Odmietanie očkovania – zmiernenie dopadov narastajúcich antivakcinačných aktivít

Zamestnanci oddelenia prejednali 8 prípadov odmietania očkovania v rámci poradne zdravia, v 1 prípade bolo očkovanie doplnené (preočkovanie proti diftérii a tetanu u dospeljej osoby). V rámci zabezpečenia informovanosti zamestnanci zamerali aktivity európskeho imunizačného týždňa aj na túto problematiku, v rámci čoho bol pripravený informačný leták, nástenka, odborný článok, informácia na web stránke a deň otvorených dverí.

V II. polroku sú plánované aktivity na školách zamerané na propagáciu očkovania.

Referát podpory zdravia:

Prioritná úloha:

Projekt prevencie kolorektálneho karcinómu.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne, Oddelenie podpory zdravia v spolupráci s gastroenterológom plánuje realizovať projekt pod názvom „Prevencia kolorektálneho karcinómu“. Projekt je zameraný na prevenciu a včasný záchyt kolorektálneho karcinómu v spoločnosti, čo vedie k zníženiu počtu trvalých následkov a invalidizácie jednotlivcov, zlepšuje ich zaradenie v spoločnosti, čo v konečnom dôsledku zlepšuje kvalitu ich života a znižuje náklady na liečbu.

Projekt bude realizovaný v popoludňajších hodinách, formou prednášky, kde bude súčasne záujemcom bezplatne poskytnutý test na okultné krvácanie. O realizovaných prednáškach budeme záujemcov priebežne informovať v regionálnej tlači, ako aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Komárne - www.ruvzkn.sk.

V prvom polroku 2014 prebiehala prípravná fáza, vypracované boli informačné letáky o plánovanej akcii a distribuované verejnosti. Za účelom spolupráce bola oslovená aj Všeobecná zdravotná poisťovňa pob. Komárno.

Národné referenčné centrum pre Vibrionaceae:

Prioritná úloha:

Monitoring baktérií z čeľade Vibrionaceae vo vodnom prostredí s cieľom ochrany verejného zdravia.

V rámci projektu bolo k 30.6.2014 vyšetrených 48 vzoriek povrchových vôd štrkoviskových jazier /Apáli, Kava, Bohatá/. Z uvedených vzoriek bolo izolovaných 67 kmeňov baktérií

z čeľade Vibrionaceae - 11 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1, 50 kmeňov *Aeromonas* sp. a 7 kmeňov *Plesiomonas shigelloides*. Izolované kmene *Vibrio cholerae* non O1 sú zaradené do zbierky NRC a budú poskytnuté spoluriešiteľským pracoviskám za účelom vykonania genotypovej analýzy využitím molekulárno – biologických metód systému PCR.

Spoluriešiteľské pracovisko – Katedra molekulárnej biológie Prírodovedeckej fakulty UK Bratislava / Doc. Seman/ zaslalo v rámci riešenia projektu na bližšiu identifikáciu 10 kmeňov izolovaných z vodného prostredia.

Na základe požiadavky RÚVZ Nové Zámky vo februári 2014 bolo vyšetrených 12 vzoriek vôd TK v Podhájskej,

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Košiciach**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Zamestnanci odboru HŽP vykonávajú pravidelný monitoring kvality pitnej vody a štátny zdravotný dozor nad kvalitou pitnej vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľstva. V prvom polroku 2014 v rámci *monitoringu kvality pitnej vody* odobrali 177 vzoriek vody (v rozsahu kontrolného (minimálneho) monitoringu kvality pitnej vody bolo odobratých 141 vzoriek pitnej vody a v rámci preverovacieho (úplného) monitoringu 36 vzoriek). Z celkového počtu vyšetrených vzoriek (177) bolo 20 vzoriek nevyhovujúcich. Nevyhovujúca kvalita vody v mikrobiologických ukazovateľoch bola zistená v 6 prípadoch, z fyzikálno-chemických ukazovateľov bolo zisťované prekročenie limitných hodnôt v 14 vzorkách (až v 11 vzorkách bola prekročená iba medzná hodnota ukazovateľa: železo, 2x absorbanca, 2x nasýtenie vody O₂). V 16 vzorkách nebola dodržaná stanovená odporúčaná hodnota ukazovateľov: Ca, Mg, Ca+Mg, čo súvisí s charakterom vodného zdroja (zdroj povrchovej vody). Vo všetkých týchto vzorkách nebolo zistené významné prekročenie limitných hodnôt a kontrolné vzorky vody boli v súlade s limitnými hodnotami. Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, v znení NV SR č. 496/2010 Z. z. Biologické a rádiologické ukazovatele neboli prekročené. Štátny zdravotný dozor (*skr. ŠZD*) nad kvalitou pitnej vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľstva bol vykonávaný v súlade s usmerneniami hlavného hygienika SR a bol minimalizovaný. ŠZD bol zameraný na kontrolu kvality vody vo vodovodoch s kolísavou kvalitou (boli využívané výsledky analýz získané z monitoringu kvality pitnej vody) a na úpravu vody.

V rámci výkonu ŠZD odobratých 25 vzoriek pitnej vody. Kvalita pitnej vody bola monitorovaná v tých mestských častiach, do ktorých je dodávaná upravovaná voda (Terasa, sídlisko KVP a MČ Šaca). V 2 vzorkách, a to na sídlisku KVP, bola prekročená najvyššia medzná hodnota ukazovateľa: antimón. Opakovaný rozbor pitnej vody zo strany prevádzkovateľa vodovodu nepotvrdil výsledky prvotného rozboru. Taktiež ďalšie odobraté vzorky vody zo strany RÚVZ boli v súlade s limitmi NV SR.

V dôsledku nevyhovujúcej kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch neboli v I. polroku 2014 hlásené žiadne infekčné alebo neinfekčné ochorenia u spotrebiteľov.

Ďalej pracovníci odboru hygieny životného prostredia a zdravia pravidelne monitorujú kvalitu vody na kúpanie v troch prírodných vodných nádržiach (z toho počtu sa jedná o dve nádrže s vodou určenou na kúpanie a jedno prírodné kúpalisko). Sporadicky, resp. podľa potreby, kontrolujú v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru aj kvalitu vody na kúpanie v prírodných nádržiach, ktoré sa nachádzajú v blízkosti Košíc a využíva ich menší počet kúpajúcich sa. Zároveň vykonávajú štátny zdravotný dozor a odoberajú vzorky vody z bazénov na umelých kúpaliskách s celoročnou i sezónnou prevádzkou ako aj v relaxačných zariadeniach a hotelových komplexoch. V rámci platenej služby kontrolujú kvalitu vody na kúpanie aj v bazénoch zdravotníckych zariadení (výsledky analýz nie sú zadávané do Informačného systému Vody na kúpanie). Pri uskutočňovaných kontrolách dôsledne dbajú na dodržiavanie zásad schválených prevádzkových poriadkov a predkladanie výsledkov prevádzkovej kontroly kvality vody na kúpanie.

Celkovo bolo v I. polroku 2014 odobratých v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a prevádzkovej kontroly kvality vody 159 vzoriek vôd z umelých bazénov na kúpaliskách, v relaxačných a v ubytovacích zariadeniach s celoročnou prevádzkou. Okrem toho bolo v rámci platenej služby odobratých aj 14 vzoriek vôd z bazénov v zdravotníckych zariadeniach.

Podľa pripraveného programu monitorovania boli odoberané vzorky vody z VUK Pod Bukovcom a Ružín. V I. polroku 2014 bolo odobratých 12 vzoriek vôd v rozsahu ukazovateľov podľa vyhl. 309/2012 Z. z. o podrobnostiach na vodu určenú na kúpanie. Prekročenie medznej hodnoty zistené nebolo. Prírodné kúpalisko „Plážové kúpalisko Jazero“ s príslušnými prevádzkovými plochami a zariadeniami nebolo v I. polroku uvedené do prevádzky. Vodná plocha je v roku 2014 monitorovaná vo zvýšenej frekvencii v biologických ukazovateľoch, ostatné ukazovatele sú sledované v pravidelných dvojtýždňových intervaloch.

Mikrobiologická a biologická analýza vzoriek pitných vôd

Odbor mikrobiológie životného prostredia v rámci ŠZD a monitoringu kvality pitnej vody, podľa platnej legislatívy za I. polrok 2014, analyzoval 681 vzoriek pitných vôd, z toho 320 vzoriek pitných vôd pre RÚVZ Košice, RÚVZ Michalovce 128, RÚVZ Rožňava 135 a RÚVZ Trebišov 98 vzoriek. Z celkového počtu analyzovaných vzoriek pitných vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 28 vzoriek vôd z vodovodov, 56 zo studní, 3 vzorky z prameňov, spolu je to 87 pozitívnych vzoriek, čo predstavuje 12,7%.

Biologickým požiadavkám na kvalitu pitnej vody nevyhovelo 9 vzoriek a to v ukazovateli abiosestón, železité a mangánové baktérie, živé organizmy a bezfarebné bičíkovce.

Mikrobiologická a biologická analýza piesku

Za I. polrok 2014 sa analyzovalo 51 vzoriek piesku, z toho pre odbor HDaM RÚVZ Košice 21 vzoriek, pre RÚVZ Michalovce 17 vzoriek, RÚVZ Rožňava 10 vzoriek a RÚVZ Trebišov 3 vzorky piesku, podľa ukazovateľov uvedených vo Vyhláske MZ SR č.521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská.

Tri vzorky piesku nevyhoveli limitom pre biologické ukazovatele a to v ukazovateli vajička helmintov. V troch vzorkách piesku boli prekročené limity pre mikrobiologické ukazovatele - fekálne streptokoky 2 vzorky a koliformné baktérie 1 vzorka.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach sa podieľa v rámci plnenia Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier na plnení národného cieľa č. 4 t. j. „Pesticídy v pitnej vode“.

Výsledkom plnenia tejto úlohy bude spracovanie usmernenia pre sledovanie pesticídov v pitnej vode z hľadiska pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva a vodárenských spoločností, resp. prevádzkovateľov verejných vodovodov. Podrobnejšie informácie o plnení národného cieľa č. 4 uvádzame pri plnení úlohy číslo 1.5 (pozri nižšie).

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

V roku 2014 práce na úlohe plnil UVZ SR - gestor úlohy, praktická časť úlohy bude plnená s sídlach krajov v roku 2015.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom

zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Ide o pilotný projekt, ktorého gestorom je ÚVZ SR a riešiteľmi sú RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ. Predpokladané trvanie projektu je v rokoch 2013 – 2015.

Cieľovou skupinou sú deti základných škôl vo veku 8 – 12 rokov.

V januári 2014 bola za účelom plnenia úlohy zvolaná krajskou odborníčkou pre odbor HŽP krajská porada vedúcich oddelení HŽP a HDM z jednotlivých okresov kraja, na ktorej bol dohodnutý presný postup výberu základných škôl a vykonania dotazníkovej štúdie. Odborní pracovníci z jednotlivých okresov boli podrobne oboznámení o metodikách jednotlivých častí úlohy – t. j. o metodike monitorovania kvality vnútorného prostredia tried vo vybratých základných školách v stanovených chemických, fyzikálnych a biologických ukazovateľoch, o spirometrickom meraní vitálnej kapacity pľúc u detí vybratých tried vo veku 9 – 14 rokov, o metodikách viacerých dotazníkových štúdií, ktoré budú v rámci úlohy realizované na 10 vybratých základných školách v Košickom kraji, každom okrese po dve školy.

V priebehu jarých mesiacov roka 2014 bol vykonaný výber základných škôl v Košickom kraji a zároveň bola realizovaná dotazníková štúdia na všetkých 10 vybratých základných školách, boli vyplnené dotazníky žiakmi vo veku 9 – 14 rokov, rodičmi vybratých detí, zamestnancami škôl, správcami škôl a zriaďovateľmi škôl. Na každej vybratej škole bol zároveň vykonaný cielený štátny zdravotný dozor odbornými pracovníkmi jednotlivých RÚVZ v kraji.

V lokalite Košice-mesto boli vybraté ZŠ sv. Cyrila a Metoda na Bernolákovej ulici č. 18 a Základná škola na Gemerskej ulici č. 2. Žiakmi oboch škôl bolo celkovo vyplnených 240 dotazníkov, 4 dotazníky boli vyplnené riaditeľmi škôl, 10 dotazníkov vyplnili učitelia, 120 dotazníkov bolo vyplnených rodičmi a 7 dotazníkov vyplnili odborní pracovníci odboru HDM RÚVZ so sídlom v Košiciach v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, zameraného na úroveň zariadení na osobnú hygienu žiakov.

Prehľad vybratých základných škôl, v ktorých bola realizovaná dotazníková štúdia:

1. ZŠ Gemerská Košice
2. ZŠ Cyrila a Metoda, Bernolákova, Košice
3. ZŠ Mierová Strážske, okres Michalovce
4. ZŠ Okružná Michalovce
5. ZŠ Gorkého, Trebišov
6. ZŠ Obchodná Sečovce, okres Trebišov
7. ZŠ Cyrila a Metoda Spišská N. Ves
8. ZŠ Nad Medzou, Spišská N. Ves
9. ZŠ Zlatá, Rožňava
10. ZŠ Gemerská, Plešivec, okres Rožňava

Praktická časť úlohy, t. j. monitorovanie kvality vnútorného ovzdušia a vyplňovanie testov, bude plnená v druhom polroku roku 2014.

Realizácia úlohy odborom hygieny detí a mládeže v sledovanom období:

V mesiaci február 2014 sa začala samotná realizácia projektu. V prvej fáze bolo rozdanych 150 dotazníkov rodičom detí navštevujúcich Základnú školu sv. Cyrila a Metoda Bernolákova 18 a Základnú školu Gemerská 2 na území mesta Košice. Rodičmi bolo vyplnených 120 dotazníkov.

Následne v mesiaci **marec a apríl** prebehlo na obidvoch školách vyplňovanie dotazníkov žiakmi, učiteľmi a prevádzkovateľmi škôl. Zo strany žiakov bolo celkovo vyplnených 240 dotazníkov, 4 dotazníky boli vyplnené riaditeľmi škôl, 10 dotazníkov vyplnili učitelia a 7

dotazníkov vyplnili pracovníci odboru HDM v rámci kontroly zariadení na osobnú hygienu (WC a umyvárne). Získane podklady budú následne zadané do mustry po jej predložení gestorom projektu.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

V prvom polroku 2014 sme z hľadiska pôsobnosti tunajšieho NRC pre hygienickú problematiku pitnej vody vytypovali najviac používané pesticídne látky, a to na základe databázy Ústredného, kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave za rok 2012. Ide o pesticídne látky s účinnou zložkou, ako sú: chlormequat, glyphosate a acetochlór.

Na základe uvedeného sa v júni 2014 uskutočnila porada na ÚVR SR s vybranými odborníkmi za RÚVZ v SR, resp. ÚVZ SR, Výskumného ústavu vodného hospodárstva a vodárenských spoločností, kde boli prijaté nasledovné závery:

- 1) Súčasný stav v monitorovaní výskytu pesticídnych látok v pitnej vode je nedostatočný a v súlade s požiadavkami platnej legislatívy si vyžaduje preverenie relevantnosti zisťovania jednotlivých látok a ich metabolitov.
- 2) Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné vytvoriť medzirezortnú pracovnú skupinu, ktorá sa bude problematikou zaoberať, pričom za gestora bol navrhnutý rezort zdravotníctva.
- 3) NRC pre hygienickú problematiku pitnej vody požiada v priebehu júla – augusta 2014 zainteresované inštitúcie o nominovanie členov do *Pracovnej skupiny pre problematiku výskytu pesticídnych látok v pitnej vode*.
- 4) Prvé stretnutie pracovnej skupiny sa predpokladá uskutočniť v septembri 2014.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V 1. polroku 2014 bolo vydaných 27 rozhodnutí na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác, a to:

- a) na základe prehodnotenia zdravotných rizík 23 rozhodnutí s tým, že staré rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác stratili účinnosť právoplatnosťou vydaných nových rozhodnutí.
- b) na základe návrhov na zaradenie prác do rizikových kategórií zamestnávateľom 4 nové rozhodnutia, pričom podkladom bola objektivizácia faktorov pracovného prostredia a výkonu práce, t. j. hodnotenie zdravotného rizika pri práci.

Zrušených bolo celkom 26 rozhodnutí na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác, a to z dôvodu prehodnotenia zdravotných rizík, organizačných zmien a zániku prevádzok.

V sledovanom období bolo na rizikových pracoviskách vykonaných 88 kontrol. V rámci toho boli rozdane zamestnancom na vyplnenie kontrolné listy informovanosti v počte 109 (typ H – 70, K – 39).

Evidencia rizikových prác bola priebežne doplňovaná a aktualizovaná v programe ASTR_2011.

**Údaje v tabuľke porovnávajú počty vydaných rozhodnutí a ŠZD
v rovnakom období za prvý polrok rokov 2013 a 2014.**

Rok	2013	2014	trend
Nové rozhodnutia RP	09	04	- 05
Prehodnotenú rozhodnutia RP	19	23	+ 04
Vydané rozhodnutia spolu	28	27	- 01
Zrušené rozhodnutia RP	21	26	+ 05
ŠZD – previerky RP	86	88	+ 02

**Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom a subjektov s RP
za rok 2013 a polrok 2014**

Okres	Za rok 2013			Za polrok 2014		
	Počet subjektov	Počet zamestnancov v riziku		Počet subjektov	Počet zamestnancov v riziku	
		celkom	z toho ženy		celkom	z toho ženy
Košice I, II, III, IV a Košice – okolie	106	12 263	1 107	103	12 102	1 122

**Prehľad počtu exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom
za obdobie rokov 2009 - 2014**

Počet exponovaných rizikovým faktorom									
Za 1. polrok 2014		2013		2012		2011		2010	
Spolu	ženy	spolu	ženy	Spolu	ženy	Spolu	ženy	spolu	ženy
12 102	1 122	12 263	1 107	12 386	1 069	12 076	1 043	12 274	1 024

Z prehľadov je zrejmé, že v priebehu 1. polroka 2014 došlo oproti minulému roku k zníženiu počtu zamestnancov zaradených do kategórie rizikových prác o 161, a to najmä v dôsledku prehodnotenia pracovných činností zaradených do kategórie rizikových prác v existujúcich prevádzkach, zníženiu stavu zamestnancov a ukončeniu činnosti, resp. výroby v spoločnostiach VSS Foundry, s. r. o., CASSASTONE, s. r. o., KRUSGEO SK, s. r. o.

CHEMICKÝ FAKTOR: Pevný aerosól

ODBER	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>osobný</i>	84	100	202
<i>stacionárny</i>	10	11	15
spolu	94	111	217

Stanovenie koncentrácie pevných aerosólov bolo Odborom chemických analýz, RÚVZ Košice, vykonávané za účelom objektivizácie pracovného prostredia pre okres Košice, Košice-okolie a okres Trebišov.

BRAND FOOD INVEST – spoločnosť KUK&FUK – výroba cestovín, 1 osobný odber v limite.

Pre PZS Ergomed – FAURECIA LEATHER Letisko (výroba časti interiéru do áut) – 3 osobné a 3 stacionárne odbery v limite

Pre PZS Ergomed – Lom Trebejov – 1 osobný odber v limite

Pre PZS Medison Moldava n/B vo firme KVIST (výroba nábytku) 3 osobné odbery v limite

Pre MDVRR SR (rezort Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR) – BULK Transshipment – prekládková stanica Čierna n/T – 3 osobné odbery, z toho u dvoch prekročenie respirabilnej aj celkovej koncentrácie pevného aerosólu menej ako 2-násobne. Stanovovaný bol aj obsah oxidu kremičitého v odobratých vzorkách pevného aerosólu, zistený obsah 1,31%.

Pre okres Trebišov – pekárň GI-Market Kráľovský Chlmec – 3 osobné odbery v limite

Chemické faktory v ovzduší

ODBER	POČET VZORIEK	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>osobný</i>	9	21	112
<i>stacionárny</i>	44	105	203
spolu	53	126	315

Stanovenie koncentrácie chemických faktorov bolo vykonané pre okresy Košice a Rožňava. V okrese Košice sme vykonali odbery v *USS na prevádzke Odsírenie koksárenského plynu*, sledovaný bol naftalén a kyanovodík formou osobného odberu, kde koncentrácie boli v limite. Na piatich miestach sme detekčne merali sirovodík, z toho na 2 miestach bol limit prekročený menej ako dvojnásobne a na 3 miestach viac ako dvojnásobne.

Pre PZS Ergomed sme vykonali meranie vo fy Getrag Ford, na jednej prevádzke sme merali minerálne oleje na 6-tich odberových miestach, z toho na dvoch bolo prekročenie menej ako dvojnásobné. Na prevádzke ČOV (Čistička odpadových vôd) sme merali kyselinu sírovú, chlorovodíkovú, formaldehyd, amoniak, prchavé organické látky a detekčne sirovodík a oxid uhličitý. Výsledky meraní boli v limite.

Pre PZS Medison sme vykonali meranie v Moldave n/B vo firme KVIST – prchavé organické látky boli v limite.

Vnútorne ovzdušie bolo merané v Košiciach v penzióne HORSE INN – formaldehyd, amoniak, toluén, styren, xylén a tetrachlóretylén boli v norme.

Pre okres Rožňava sme vykonali meranie vo firme SCA Hygiene Products, kde sa jednalo o opakované meranie butanónu z dôvodu prekročenia hodnôt, opakované meranie bolo v limite.

Biologické expozičné testy

CHEMICKÝ FAKTOR	POČET VZORIEK		POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ	
	dodaných				
	2013	2014			
<i>ALA a Pb v moči</i>	-	11	11	33	97
<i>Fenol v moči</i>	-	5	5	10	36

<i>Kyselina mandľová v moči</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>11</i>
<i>Ortuť v krvi</i>	<i>-</i>	<i>1</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Spolu</i>	<i>1</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>46</i>	<i>144</i>

Zo Železničného zdravotníctva Košice boli analyzované vzorky moča na stanovenie kyseliny delta-aminolevulovej a olova v moči a vzorky krvi na stanovenie olova v krvi. Súčasťou analýzy biologického materiálu je aj stanovenie kreatinínu v moči z dôvodu prepočtu koncentrácie kyseliny delta-aminolevulovej a olova v moči na kreatinín.

Vo všetkých vzorkách boli koncentrácie v limite.

Kyselina mandľová v moči bola vyšetrená u 1 pracovníka Fiberstruct Strážske Michalovce, ktorý mal zistené v minulosti prekročenie, teraz bol výsledok v norme. 1 vzorka na stanovenie kyseliny mandľovej v moči bola prevzatá ako kontrolná vzorka z UVZ SR Bratislava v roku 2013 a analyzovaná bola v tomto roku. V medzilaboratórnom porovnaní sme uspeli.

Počet vzoriek olova v krvi je uvedený v úlohe 7.8

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V sledovanom období boli vykonané 4 kontroly zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Konkrétne sa jednalo o Slovenský vodohospodársky podnik š. p., v ktorom sa veľmi toxické látky a zmesi používajú pri laboratórnych analýzach. V spoločnosti GALVANIC SERVICE s. r. o. bol vykonaný štátny zdravotný dozor na základe žiadosti o schválenie aktualizovaného prevádzkového poriadku pre prácu v expozícii chemickým faktorom. Uvedená spoločnosť sa zaoberá elektrolytickým pokovovaním a opracovaním kovov, pričom pri tejto činnosti sa používa chlorid nikelnatý, ktorý je klasifikovaný ako toxický a zároveň ako chemický karcinogén a mutagén. V spoločnosti NEO SLOVAK a. s., predmetom činnosti ktorej je tvrdé pochrómovanie valcov a elektroiskrové obrábanie valcov na valcovanie plechov, sa používa ďalšia veľmi toxická a zároveň karcinogénna látka, a to oxid chrómový.

V oblasti školstva bol štátny zdravotný dozor so zameraním na používanie veľmi toxických látok a zmesí vykonaný na Hutníckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach.

Rozhodnutie na používanie veľmi toxických látok a zmesí nebolo v uplynulom polroku vydané. Taktiež nebolo zaznamenané porušenie predpisov na ochranu verejného zdravia v súvislosti s používaním veľmi toxických, prípadne toxických látok a zmesí.

Vydaných bolo spolu 35 osvedčení, z toho 33 na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami (ďalej VTLaZ a TLaZ) a 2 osvedčenia na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie. Všetky osvedčenia boli vydané bez vykonania skúšky, na základe overenia dĺžky odbornej praxe, nakoľko komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti nezasadali.

Mimoriadna situácia, resp. havária v súvislosti s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami nebola zaznamenaná.

	Počet
Previerky	4
Osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s VTLaZ a TLaZ	33

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

RÚVZ so sídlom v Košiciach (ďalej len RÚVZ KE) vydal v 1. polroku 2014 päť nových rozhodnutí o vyhlásení prác do rizika pre expozíciu karcinogénnym faktorom alebo mutagénnym faktorom (ďalej len KaMF), a to pre spoločnosť USS Košice, s. r. o. a pre Univerzitnú nemocnicu L. Pasteura v Košiciach.

K 30. 06. 2014 evidujeme v 3. a 4. kategórii rizika pre expozíciu KaMF celkom 909 exponovaných zamestnancov, z toho 237 žien (zdroj ASTR).

Na prvom mieste v počte exponovaných zamestnancov je spoločnosť USS Košice, s. r. o., konkrétne pre expozíciu polycyklickým aromatickým uhl'ovodíkom (ďalej len PAU), a to v celkovom počte 542, z toho 29 žien. Z tohto počtu je v 4. kategórii rizika evidovaných 170 zamestnancov, z toho 0 žien a v 3. kategórii rizika 372 zamestnancov, z toho 29 žien (zdroj ASTR). Tieto rizikové práce vykonávajú zamestnanci spoločnosti na pracoviskách DZ Koksovňa. V 1. prvom polroku bola vykonaná objektivizácia a prehodnotené riziká pre pracovné činnosti zaradené do 4. kategórie pre expozíciu PAU, benzénu a fenolu, a to na dvoch pracoviskách: útvar Riaditeľa pre riadenie spoľahlivosti zariadení a útvar Riaditeľa pre spoľahlivosť zariadení, DZ Koksovňa. Na základe toho RÚVZ KE vydal nové rozhodnutia o vyhlásení prác do rizika 4. kategórie. Na pracovisku dcérskej spoločnosti USS Košice – Labortest, s. r. o. v Laboratóriu Koksovne evidujeme 37 zamestnancov, z toho 27 žien, ktorí sú pri laboratórnych rozboroch koksochemických surovín exponovaní benzénu v 3. kategórii rizika.

Na druhom mieste v počte exponovaných zamestnancov sa nachádzajú zdravotnícke zariadenia, v ktorých sú do 3. kategórie rizika zaradené pracovné činnosti s cytostatikami, a to celkom 158 zamestnancov, z toho 147 žien (zdroj ASTR). Na prvom mieste v počte exponovaných je Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, pracovisko Klinika hematológie a onkohematológie a Nemocničná lekáreň, ďalej je to oddelenie detskej onkológie a hematológie, Detská fakultná nemocnica Košice.

V databáze evidujeme aj ostatné organizácie, v ktorých sú v malom počte zamestnanci exponovaní KaMF. Sú to laboratórne pracoviská univerzít, a to: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach s pracoviskami na Prírodovedeckej fakulte a na Lekárskej fakulte, Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Technická univerzita v Košiciach a laboratórne pracoviská na ústavoch Slovenskej akadémie vied. Na týchto pracoviskách sú zamestnanci exponovaní KaMF pri vedecko-výskumnej činnosti, pri výučbe a spolupráci s inými univerzitami pri zabezpečovaní výučby vybraných častí akreditovaných študijných programov ako aj v rámci projektov.

V prvom polroku 2014 bolo vykonaných celkom 16 kontrol v rámci ŠZD, z toho 8 na rizikových pracoviskách spoločnosti USS Košice, s. r. o., kde je exponovaných celkom 349, z toho 22 žien. Kontroly boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľa v súlade s platnou legislatívou, a to hlavne na opatrenia na zníženie expozície, záznamy o expozícii, vrátane BET, vedenie evidencie exponovaných zamestnancov, školenie a informovanie zamestnancov, skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov a u tých, ktoré sú zároveň klasifikované ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi aj odbornú spôsobilosť, ďalej zdravotný dohľad, dodržiavanie zákazu fajčenia, záznamy o mimoriadnej udalosti a pod. Pri kontrolách neboli zistené závažné nedostatky. V rámci previerok bola vykonaná aj kontrola informovanosti zamestnancov formou „Dotazníkov informovanosti zamestnancov K“ v celkovom počte 39.

V sledovanom období vydal RÚVZ KE tri súhlasné rozhodnutia na činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov a dve súhlasné rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky pre spoločnosti FRANCHI & KIM Slovakia, spol. s r. o. a spoločnosť Stawi, s. r. o.

Odbor PPL vypracoval 26 interných stanovísk pre odbory HDM a HŽP k prevádzkovým poriadkom pre prácu v expozícii chemickým faktorom, v ktorých v 2 prípadoch (pracoviská UNLP v Košiciach) bolo upozornenie na povinnosť zamestnávateľa podať návrh na súhlas činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov a v 4 prípadoch upozornenie na závažnú skutočnosť, že podľa ust. § 3 ods. 5 nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. ochrana zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci sa karcinogénne a mutagénne faktory nesmú používať na základných a stredných školách, ako napr. benzén, dichróman amónny, dichróman draselný, fenolftaleín, kadmium a iné. Na základe našich upozornení boli chemické karcinogény a mutagény na stredných a základných školách likvidované oprávnenou firmou alebo ponúknuté vysokým školám.

V sledovanom období RÚVZ KE vydal 14 súhlasných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest. Práce s odstraňovaním azbestu v exteriéri boli posudzované v 9-tich prípadoch, z toho v 4-prípadoch bol azbest odstraňovaný zo striech rodinných domov a v 5-tich prípadoch zo striech a objektov budov podnikateľských subjektov. Vo vnútorných priestoroch to bolo celkom v 5-tich prípadoch, napr. v budovách Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach boli odstránené azbestovocementové podlahy, v závode Vápenka spoločnosti Carmeuse Slovakia, s. r. o. v zámočnickej dielni v areáli USSK, v Lome Malá Vieska a 1 prípad v bytových jadrách, v budovách na bývanie.

Sankčné opatrenia súvisiace s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, vrátane azbestu neboli v sledovanom období uplatnené.

K 30. 06. 2014 evidujeme v 3. a 4. kategórii rizika z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu celkom 251 zamestnancov, z toho 147 žien (zdroj ASTR). V 4. kategórii rizika je to 18 zamestnancov, z toho žien 0 a v 3. kategórii rizika celkom 233 zamestnancov a z toho 147 žien (zdroj ASTR). Zamestnanci sú exponovaní látkam poškodzujúcim reprodukciu ako to napr. cytostatikám, benzénu, olovu a jeho zlúčeninám a zlúčeninám šesťmocného chrómu (zdroj ASTR).

Problematika znižovania zdravotných rizík z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém bola zameraná na vyhľadávanie látok a zmesí poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém a bola realizovaná aj pri posudzovaní prevádzkových poriadkov pre prácu v expozícii chemickým faktorom v rámci interných posudkov. Celkovo bolo posúdených 73 prevádzkových poriadkov, z toho v dvoch prípadoch boli zamestnávateľia upozornení na zdravotné riziko vyplývajúce z expozície zamestnancov octanu olovnatému, ktorý je klasifikovaný podľa nariadenia (ES) č. 1272/2008: Repr. 1A: H360Df a smernice Rady 67/548/EHS: Repr. Kat.: R61, ako látka poškodzujúca reprodukciu, t. j. môže poškodiť nenarodené dieťa, podozrenie z poškodzovania plodnosti a povinnosti zamestnávateľa zabezpečiť zníženie zdravotného rizika z expozície octanu olovnatému v súlade s požiadavkami na ochranu zdravia zamestnancov.

Azbest

ODBER stacionárny	POČET VZORIEK odobratých	POČET VZORIEK analyzovaných	POČET UKAZOVATEĽOV	POČET ANALÝZ
<i>Pracovné ovzdušie</i>	-	-	-	-
<i>Vnútorné ovzdušie</i>	2	2	-	-
<i>Voľné ovzdušie</i>	-	-	-	-
<i>Materiál</i>	-	-	-	-

Spolu	2	2	-	-
-------	---	---	---	---

Dve vzorky azbestu boli Odborom chemických analýz, RÚVZ Košice, odobraté v Prešovskom kraji, jedna po demontáži azbestocementových rúr v bytovom jadre a druhá vo vnútornom ovzduší budov po odstraňovaní boletických panelov v SHMÚ Gánovce Poprad. Odobraté vzorky boli zaslané na analýzu do NRC v Nitre.

Počet vzoriek benzo(a)pyrénu a PAU je uvedený v úlohe 7.7

Genetická toxikológia

V prvom polroku 2014 boli monitorované nasledovné pracoviská s vyhláseným rizikom karcinogenity, respektíve prevádzky s mutagénnym rizikom v pracovnom prostredí a chemické látky s možným mutagénnym vplyvom :

- U.S.Steel, s.r.o., Košice, prevádzka DZ Koksovňa – VKB1
- EBSTER SK, s.r.o., Michalovce
- EBSTER CZ, s.r.o., V. Bíteš

Expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov v prvom polroku 2014 : **97**

- 4 pracovníkov EBSTER CZ, s.r.o. Veľká Bíteš
- 3 pracovníkov EBSTER SK, s.r.o. Michalovce (z toho 1 vzorka odobratá v roku 2013)
- 90 pracovníkov z DZ Koksovňa – VKB1 (32), VKB3 (31), Chémia (27) – U. S. Steel, s.r.o., Košice (vzorky boli odobraté v roku 2013)

V prvom polroku 2014 bolo celkovo odobraných **46** vzoriek krvi:

- 8 pracovníkov EBSTER CZ, s.r.o. Veľká Bíteš
- 2 pracovníkov EBSTER SK, s.r.o. Michalovce
- 3 kontrolná vzorky (ktoré sa neexpedujú a zostávajú na OGT, pre štatistické porovnania)
- 33 vzoriek krvi z DZ Koksovňa – VKB1

Z týchto odobratých vzoriek budú 4 vzorky s EBSTER CZ, s.r.o, Veľká Bíteš, analyzované a expedované v priebehu tohto roku, 33 vzoriek z DZ Koksovňa – VKB1 bolo síce laboratórne spracované, ale budú expedované až po mikroskopickom vyhodnotení celej skupiny v prvom polroku 2015 spolu s ďalšími 60 vzorkami pracovníkov VKB3 a Chémie, US Steel, s.r.o., Košice, ktorých biologický materiál bude odobratý a spracovaný v druhom polroku 2014.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prvom polroku 2014 bolo prešetrených celkom 17 prípadov podozrení na chorobu z povolania z DNJZ, pričom v 11 prípadoch bola konštatovaná možná priama súvislosť s výkonom práce.

Prešetrenia boli vykonané v deviatich spoločnostiach, z toho v jednom prípade to bola práca na dohodu v rôznych spoločnostiach. Celkom bolo prešetrovaných 9 profesií. Profesia zámočník bola prešetrovaná 4x, profesia žeriavnik 4x, profesia strojník 2x a profesia kuchárka tiež 2x. Najviac prešetrení v danej položke bolo v spoločnosti USS Košice, s. r. o. a to v 8 prípadoch.

Všetky ochorenia u prešetrovaných boli lokalizované na horných končatinách. V dvoch prešetrovaných prípadoch boli práce v danej profesii zaradené do 3. kategórie rizika pre faktor fyzická záťaž (USS Košice, s. r. o.).

V sledovanom období bolo priznaných 8 chorôb z povolania pre položku č. 29 a 1 ohrozenie chorobou z povolania. V 6 prípadoch boli priznané choroby z povolania v spoločnosti USS Košice, s. r. o.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1. Zdravé pracoviská

V 1. polroku 2014 boli poskytované informácie o zdraví škodlivých faktoroch práce a pracovného prostredia najmä formou osobného poradenstva, resp. pri získavaní informácií do kontrolných dotazníkov, a to priamo zamestnancom alebo ich zamestnávateľom. Samostatné regionálne aktivity neboli vykonané.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci Európskej informačnej kampane BOZP – Zdravé pracoviská bez stresu sa konal dňa 29. 04. 2014 seminár, na ktorom bola v zastúpení Mgr. Rodom prezentovaná prednáška na tému Psychosociálne faktory práce – európske informačné kampane, ktorej autormi bola MUDr. Tarabčáková a RNDr. Zámečníková.

Na krajskej porade Košického a Prešovského kraja, konanej dňa 24. 04. 2014 na RÚVZ so sídlom v Trebišove bol dohodnutý postup pri výkone spoločných aktivít z IP Košice a IP Prešov. Bolo dohodnuté že v Košickom kraji vykoná kontrolu RÚVZ Trebišov a Spišská Nová Ves, a to po dohode s IP Košice so zameraním sa na prevádzky mlynsko-pekárenského charakteru.

V rámci spolupráce s IP sa na krajskej úrovni uskutočnili 2 pracovné stretnutia s cieľom vzájomného plánovania a plnenia spoločných úloh, poskytovania informácií o postupoch pri šetrení podnetov, o zmenách v legislatíve a ich uplatňovaní v praxi.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

O regionálnych výsledkoch predmetnej úlohy ako aj o možných preventívnych opatreniach plánujeme informovať dotknutých prevádzkovateľov zapojených do kampane v priebehu nasledujúceho polroka.

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Na plnení tejto úlohy sa náš úrad nepodieľa.

2.4 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

Na plnení tejto úlohy sa v sledovanom období náš úrad zatiaľ nepodieľal.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V 1. polroku 2014 boli vykonané kontroly v 18 prevádzkach, s celkovým počtom zamestnancov na chránených pracoviskách 99, z toho 60 mužov a 39 žien. Bolo zistené, že 10 prevádzok s počtom zamestnancov 28, z toho 4 muži a 24 žien bolo zrušených.

Kontrolné dotazníky boli vyplňované na 6 pracoviskách u 45 zamestnancov.

Konkrétne boli kontroly vykonané:

- v krajčírskych dielni na Skladnej 31 v Čani – Július Kaduk,
- v administratívnych priestoroch na Svätoplukovej 6 v Košiciach, Ing. Balogová Natália,
- v Slovenskom zväze telesne postihnutých na Narcisovej 20 v Košiciach,
- v Reklamnej agentúre Heuréka. Hosp. zar. na Šoltésovej 9 v Košiciach,
- v spoločnosti U. S. Steel Services s. r. o. - chránenej prevádzke vo Vstupnom areáli U. S. Steel Košice,
- v administratívnych priestoroch spol. VLDS s. r. o. na Hrnčiarskej 2 v Košiciach,
- v administratívnych priestoroch na Hrnčiarskej 2 v Košiciach, Ľubomíra Lovasová,
- v prevádzke oprava obuvi na Palárikovej 7 v Košiciach, Imrich Harčárik.

Zamestnanci chránených dielní a chránených pracovísk vykonávali jednoduché manuálne činnosti bez fyzickej záťaže a priamej expozície faktorom práce a pracovného prostredia, práce v oblasti služieb a administratívne práce. Počet zamestnancov na jednotlivých prevádzkach sa pohybuje od 1 do 3 s výnimkou spol. U. S. Steel Services, s. r. o., ktorá zamestnáva 56 občanov so ZPS. Tu taktiež zamestnanci vykonávajú nenáročné a ľahké práce, ako je výdaj a príjem OOPP, oprava odevov a šitie filtračných vriec, triedenie plastov, papierového odpadu, vizuálnu kontrolu rebríkov a rôzne pomocné práce. Pracovný čas zamestnancov sa závisí od individuálneho zdravotného stavu a trvá od 8 do 4 hodín.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že prevádzkovatelia chránených dielní a chránených pracovísk prispôbovali pracovné podmienky charakteru zdravotného postihnutia zamestnancov. Pre zamestnancov zabezpečovali na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce a vytvorili vhodné pracovné podmienky zodpovedajúce ich zdravotnému stavu a dodržiavali osobitný režim práce. Pred zaradením na výkon pracovnej činnosti bola u zamestnancov v rámci lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci posúdená zdravotná spôsobilosť na výkon ich konkrétnej činnosti.

V sledovanom období nebolo zistené porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z., všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia. Na základe toho neboli prevádzkovateľom nariadené žiadne opatrenia.

Okrem vyššie uvedených kontrol bolo v 1. polroku schválených 14 prevádzok s postavením chránenej dielne alebo chráneného pracoviska s počtom 23 zamestnancov, z toho 12 mužov a 11 žien. Z našich poznatkov vyplýva, že v niektorých prípadoch nemá prevádzkovateľ do termínu uvedenia priestorov do prevádzky vedomosť o zdravotnom postihnutí budúcich zamestnancov so ZPS, nakoľko mu tieto informácie nie sú poskytnuté z Úradu práce. Je však možné konštatovať, že všetky posudzované priestory spĺňali požiadavky ustanovené v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Počet vydaných rozhodnutí od roku 2009

RÚVZ so sídlom	Počet vydaných rozhodnutí na uvedenie CHD/CHP do prevádzky za roky						Spolu
	2009	2010	2011	2012	2013	2014/ 1.polrok	
Košice	23	19	42	43	71	14	212

Z vykonaných kontrol ďalej vyplýva, že počty osôb so zdravotným postihnutím sa na pracoviskách menia a od vydania súhlasného rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky sa chránené pracoviská alebo dielne väčšinou do 2 rokov zrušia.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program озdravenia výživy obyvateľov SR na roky 2008 – 2015 a na úlohy Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva.

Pokračujúca úloha.

Realizácia v hodnotenom období:

Plnenie projektu bolo realizované podľa aktuálnej osnovy. Projektom boli sledovaní respondenti v 2 vekových kategóriách mužov a žien vykonávajúci ľahkú prácu, a to:

- a) ľahko pracujúce ženy, veková kategória 19-34 rokov – 7 respondentov
- b) ľahko pracujúce ženy, veková kategória 35-54 rokov – 20 respondentov
- c) ľahko pracujúci muži, veková kategória 19-34 rokov – 0 respondentov
- d) ľahko pracujúce muži, veková kategória 35-59 rokov – 7 respondentov

Zhodnotenie plnenia v I. polroku 2014:

Spolu bolo vyšetrených a hodnotených 34 respondentov. Každý respondent uviedol 1-dňovú retrospektívnu spotrebu požívatin podľa predtlaču, vyplnil klinicko-somatometrický dotazník a dotazník o životospráve a pohybovej aktivite, v ktorom respondenti subjektívne hodnotia aj mieru vystavenia stresovým faktorom v práci, príp. doma. Zároveň u každého respondenta bolo vykonané somatometrické a biochemické vyšetrenie. Každý vyšetrený respondent bol bezprostredne oboznámený s výsledkami somatometrických a biochemických vyšetrení. Získané údaje z dotazníkov jednotlivých respondentov boli priebežne vkladané do databázy na spracovanie a následne vyhodnocovanie, ktoré bude zrealizované koncom roka.

3.2 Monitoring príjmu jódu

Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program озdravenia výživy obyvateľov SR na roky 2008 – 2015 a na úlohy Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva.

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky:

Na plnenie úlohy bol vypracovaný plán odberu vzoriek jedlej soli z distribučnej siete okresov Košice-mesto a Košice-okolie. Výroba a baliareň jedlej soli sa na dozorovanom území nenachádza. Stanovený počet vzoriek na jednotlivé mesiace počas celého roka bol á 2 vzorky vrátane morskej soli.

Za hodnotené obdobie bolo celkom odobratých **10 vzoriek kuchynskej soli z toho 4 vzorky soli morskej**, s cieľom stanovenia jodidu resp. jodičnanu draselného.

Obsah jodidu draselného resp. jodičnanu draselného (vyjadrený na KI) bol vo všetkých vzorkách posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (15 – 35 mg/kg) a zároveň podľa označenia obsahu jódu na obale výrobku.

Všetky vyšetrené vzorky jedlej soli v obsahu jódu **vyhoveli** požiadavke Potravinového kódexu SR.

V plnení úlohy sa bude pokračovať aj v druhom polroku.

V rámci tejto úlohy, Odborom chemických analýz, RÚVZ Košice, v I. polroku 2014 bolo prijatých zo spádových okresov 43 vzoriek, kde bolo požadovaných 129 ukazovateľov

(KI, KIO₃, feroxyanidy, v niektorých fluór) a vykonaných bolo 270 analýz. Obsah všetkých ukazovateľov bol v súlade s požiadavkami.

3.3 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa v I. polroku 2014 na plnení danej úlohy nepodieľal.

3.4 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky:

V rámci plnenia úlohy bola odobratá podľa plánu jedna vzorka plastového predmetu určeného na styk s potravinami, a to: nylonové kuchynské náradie s cieľom stanovenia primárnych aromatických amínov. Vzorka bola zaslaná do laboratória Národného referenčného centra pre obalové materiály a predmety bežného užívania RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledky laboratórneho vyšetrenia do t. č. nie sú k dispozícii.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa v I. polroku 2014 na plnení danej úlohy nepodieľal.

3.6 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa v I. polroku 2014 na plnení danej úlohy nepodieľal.

3.7 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa v I. polroku 2014 na plnení danej úlohy nepodieľal.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa v I. polroku 2014 na plnení danej úlohy nepodieľal.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

RÚVZ so sídlom v Košiciach sa v I. polroku 2014 na plnení danej úlohy nepodieľal.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Projekt je navrhovaný ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín pre populáciu SR v pomernom zastúpení pohlaví.

Cieľom projektu je zhodnotenie stravovacích zvyklostí u vybraných vekových skupín populácie detí SR vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu, a na základe výsledkov monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvorenie databázy spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie budú využívané aj v rámci poradenských aktivít.

Realizácia projektu v sledovanom období:

V roku 2014 gestor projektu spracúva získané údaje. Na základe získaných údajov bude spracovaný návrh opatrení a podporných programov pre bezpečné stravovanie detí a mládeže.

V rámci danej úlohy bolo dodaných do laboratórií Odboru chemických analýz, RÚVZ Košice, celkovo 40 vzoriek z jednotlivých RÚVZ Košického kraja, kde bolo požadovaných

360 ukazovateľov (energetická hodnota, sušina, tuk, sacharidy, NaCl, dusičnany, vitamín „C“, tuk a sušina). Spolu bolo vykonaných 540 analýz. Úloha bola náročná vzhľadom na požadovaný krátky časový limit a nedostatočné laboratórne vybavenie.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže zistiť trendy v danej oblasti a porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín, ktoré sa realizovali porovnateľnou metódikou.

Realizácia úlohy v sledovanom období:

V súčinnosti s pracovníkmi Odboru koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog MZ SR sa v decembri 2013 uskutočnil *prieskum o zneužívaní návykových látok u študentov vysokých škôl na Slovensku*. Tento nadväzoval na obdobný prieskum z predchádzajúcich rokov. Zároveň jeho načasovanie súviselo s prebiehajúcim Európskym týždňom boja proti drogám.

Do prieskumu boli v Košiciach zaradené 4 fakulty VŠ. Predpokladá sa vyplnenie cca 60 dotazníkov na každej fakulte. O spoluprácu na realizovaní daného projektu sme požiadali ubytovacie zariadenia, v ktorých je väčšina študentov daných fakúlt ubytovaná.

Celkove bolo rozdaných 240 dotazníkov, späť sa nám vrátilo len 61, teda iba 25 %, ktoré boli v mesiaci február 2014 zaslané zadávateľovi prieskumu.

V priebehu roka 2014 je plánovaný *prieskum TADI, 2 a 3*, avšak k dnešnému dňu nám neboli z ÚVZ SR doručené dotazníky a pokyny pre anketárov.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod., a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Realizácia úlohy v sledovanom období:

V rámci realizácie projektu stanoveného na rok 2014 pracovníci odboru HDM v mesiaci marec vykonali zber údajov od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Do súboru boli zaradené deti vo vekovej skupine 3 – 6 rokov, a to na území mesta Košice, navštevujúce MŠ Hrnčiarska 1 v Košiciach a na území okresu Košice-okolie MŠ Mokrance. Celkový počet detí bol 30. Databáza údajov bola zistená prostredníctvom dotazníkov, odpovede boli kódované číselnými symbolmi, resp. rodičia doplnili požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bol použitý program MS Excel. Spracované údaje boli zaslané elektronicky gestorovi projektu.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity.

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Realizácia projektu v danom období:

Začiatkom júna 2014 gestor projektu ÚVZ SR mailom zaslal postup plnenia úlohy na rok 2014, dotazníky pre žiakov ZŠ a pre pracovníkov odborov HDM s tým, že do konca mesiaca jún bude RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici zaslaný formulár na vkladanie získaných údajov.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1 Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR

Plnenie úlohy

V súlade so závermi z porady odborných pracovníkov riešiteľských pracovísk zo dňa 28. 05. 2013 v Bratislave bola vytvorená online databáza pre priebežné dopĺňanie údajov o odberoch, analýzách a výsledkoch rádiologických vyšetrení v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR. Špecifikované boli základné požiadavky na formát databázy (databáza typu Microsoft Excel) a platformu (Google Cloud, Google Disk, SQL databáza), v ktorej bude umiestnená. Vypracovaním databázy a jej ďalším spresňovaním na základe pripomienok riešiteľských pracovísk bol poverený RÚVZ Košice (RNDr. Viktor Vrabel', PhD.).

V súčasnosti je vytvorená prvá verzia databázy (formát Excel), ktorá bola umiestnená do platformy Google Disk a zároveň boli vytvorené prístupové práva do databázy a jej polí. Pri samotnom zadávaní prvých výsledkov sa vyskytli problémy, ktoré sa v súčasnosti riešia na úrovni správcu siete na ÚVZ SR Bratislava. Z toho dôvodu je potrebné vykonať skolenie a spresniť postupy pri zadávaní výsledkov a využívaní vytvorenej databázy pre určených pracovníkov Odborov ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ Košice, Banská Bystrica, Bratislava.

Na Celoslovenskej pracovnej porade Odborov ochrany zdravia pred žiarením, konanej 27. 11. – 28. 11. 2013 v Banskej Štiavnici, sa musel harmonogram odberov a analýz balených vôd prispôbiť znižovaniu stavu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií. Hlavná úloha sa bude musieť realizovať v dlhšom časovom období a to minimálne do roku 2016.

5.2 Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Plnenie úlohy

Prvá etapa riešenia úlohy sa zamerala na skompletizovanie údajov o pracoviskách, odbornej spôsobilosti a kvalifikácii pracovníkov, ktorí vykonávajú defektoskopické práce v rámci Košického a Prešovského kraja. Sumarizovali sa aj hlásenia prevádzkovateľov defektoskopických zdrojov žiarenia o zriadení dočasných pracovísk orgánom dozoru.

Pri preprave zdrojov ionizujúceho žiarenia musia byť dôsledne dodržiavané základné podmienky bezpečnosti prepravy vecí, ktoré počas prepravy môžu rôznymi nebezpečnými vlastnosťami ohroziť život a zdravie ľudí a zvierat a poškodiť životné prostredie – podľa dohody ADR. Na prepravu uzavretých zdrojov ionizujúceho žiarenia je vypracovaný havarijný plán s odôvodnením prepravy a opisom technického vybavenia na zabezpečenie

prepravy. V roku 1. polroku 2014 bolo podaných 72 informácií o preprave uzavretých zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Na nedeštruktívnu gama defektoskopiu s uzavretým žiaričom ^{192}Ir boli v 1. polroku 2014 vydané dve povolenia a pre nedeštruktívnu röntgenovú defektoskopiu bolo vydaných 5 povolení.

Zodpovední pracovníci boli upozornení na nutnosť vopred informovať príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva o zriaďovaní dočasných pracovísk.

Za sledované obdobie bolo zriadených 10 prechodných pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v rámci Košického a Prešovského kraja.

5.3 Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou komisiou

Plnenie úloh

Rádioaktivita stavebných materiálov

Na obsah prírodných rádionuklidov sa vyšetrili 2 vzorky stavebných materiálov a surovín. V odobratých vzorkách sa stanovovala aktivita nasledujúcich rádionuklidov: ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K a index hmotnostnej aktivity - I. Prekročenie úrovne $120 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ pre ^{226}Ra nebolo zistené v žiadnej vzorke. Maximálna hodnota aktivity ^{226}Ra - $17,32 \pm 0,21 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ – bola zistená vo vzorke stavebného materiálu prírodné kamenivo LKSTAV, s.r.o., Humenné.

Rádioaktivita pitných vôd

Z 80 odberových miest bolo odobratých 256 vzoriek pitných vôd a vykonalo sa v nich 256 vyšetrení.

V ukazovateli celková objemová aktivita alfa smerná hodnota $0,20 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ bola prekročená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu na OcÚ (kancelária) lokalita Hrčel' - $a_{V,\alpha} = 0,43 \pm 0,11 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$.

V ukazovateli celková objemová aktivita beta namerané hodnoty neprekročili smernú hodnotu $0,50 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu OcÚ Gyňov - $a_{V,\beta} = 0,29 \pm 0,03 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$.

V ukazovateli objemová aktivita ^{222}Rn nebola smerná hodnota $100 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ prekročená v žiadnej vzorke vody. Maximálna hodnota bola stanovená vo vzorke vody odobratej z verejného vodovodu predajňa potraviny Sofia, lokalita Pača (okres Rožňava) - $a_{V,^{222}\text{Rn}} = 48,7 \pm 11,4 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$.

Rádioaktivita minerálnych vôd

Vo vzorkách minerálnych vôd sa oproti pitným vodám zaznamenávajú vyššie hodnoty rádioaktivity. Rádioaktivita minerálnych a termálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podložia lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Z 26 lokalít bolo odobratých 78 vzoriek minerálnych vôd. Vykonalo sa v nich 78 vyšetrení. Vzorky pre stanovenie ukazovateľov celková objemová aktivita alfa a celková objemová aktivita beta z dôvodu nedostatočnej kapacity meracieho zariadenia neboli odoberané.

V stanovovaných ukazovateľoch sa rádioaktivita minerálnych vôd pohybovala na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody. Maximálna hodnota objemovej aktivity radónu-222 bola zaznamenaná vo vzorke vody z prameňa Sv. Ondreja na Sivej Brade (okres Levoča) - $a_{V,^{222}\text{Rn}} = 183,2 \pm 42,2 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$. Maximálna hodnota objemovej aktivity rádia-226 - $a_{V,^{226}\text{Ra}} = 0,944 \pm 0,034 \text{ Bq}\cdot\text{l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z 3. vrtu (bazén) na Sivej Brade. Maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu - $c_{\text{U}_{\text{nat}}} = 0,535 \pm 0,019 \text{ mg}\cdot\text{l}^{-1}$ bola stanovená vo vode z lokality Gánovce.

Rádioaktivita termálnych vôd

Rádioaktivita termálnych vôd je určovaná vlastnosťami geologického podložia lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Z 5 lokalít bolo odobratých 25 vzoriek termálnych vôd a vykonalo sa v nich 25 rádiologických vyšetrení.

Maximálne hodnoty rádioaktivity v ukazovateľoch celková objemová aktivita rádia-226 a koncentrácia prírodného uránu U_{nat} boli stanovené vo vode odobratej z vrtu Kráter lokality Vyšné Ružbachy (Stará Ľubovňa) – $a_{V,226Ra} = 35,3 \pm 8,3 \text{ Bq.l}^{-1}$ a $c_{Unat} = 0,214 \pm 0,009 \text{ mg.l}^{-1}$.

Rádioaktivita povrchových vôd a ich sedimentov

Vzorky povrchových vôd boli odoberané v lokalite Krásna nad Hornádom v mesačných intervaloch a v lokalite Viničky (okres Trebišov) v kvartálnych intervaloch. Bolo odobratých 24 vzoriek povrchových vôd a uskutočnilo sa v nich 24 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách povrchových vôd neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Maximálna hodnota v ukazovateli celková objemová aktivita alfa bola zistená vo vzorke odobratej 22. 01. 2014 v Krásnej nad Hornádom – $a_{V,\alpha} = 0,25 \pm 0,06 \text{ Bq.l}^{-1}$, v ukazovateli celková objemová aktivita beta maximálna hodnota bola zistená vo vzorke odobratej 22. 01. 2014 v Krásnej nad Hornádom – $a_{V,\beta} = 0,11 \pm 0,01 \text{ Bq.l}^{-1}$.

Spolu so vzorkami povrchových vôd sa z odberových miest odoberajú aj vzorky riečnych sedimentov. Vo vzorkách sa stanovujú hmotnostné aktivity prírodných rádionuklidov a ^{137}Cs . Obsah ^{137}Cs pre jednotlivé vzorky sa pohybuje v intervale od 0,82 do 1,06 Bq.kg^{-1} .

Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu – RÚVZ Košice

Merania príkonu dávkového ekvivalentu (PDE) sa uskutočňovali sondou FHZ 621 G-L2 na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Celodenné meranie pozostáva z kontinuálneho merania PDE v hodinových intervaloch. Priemerný mesačný PDE sa stanovuje z priemerných denných PDE. Zistené hodnoty sa zasielajú do Ústredia radiačnej monitorovacej siete SR (RMS SR) na ÚVZ SR v Bratislave.

V 1. polroku 2014 bolo vykonaných 182 celodenných meraní. Významné zvýšenie hodnôt PDE nad dlhodobý priemer nebolo zaznamenané. Priemerný denný PDE bol 101,34 nSv.h^{-1} s maximálnou hodnotou 121,51 nSv.h^{-1} nameranou 20. 01. 2014 a minimálnou hodnotou 84,81 nSv.h^{-1} nameranou 06. 05. 2014.

Plošné integrálne a jednorazové meranie príkonu dávkového ekvivalentu

Na 18-tich pevných stanovištiach v Košickom a Prešovskom kraji boli od roku 1989 rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre (TLD), ktorých pravidelná výmena sa uskutočňovala v kvartálnych intervaloch.

V rokoch 2011 a 2012 v súvislosti s prehodnocovaním priorít a kapacitných možností monitorovania územia Slovenskej republiky bol znížený počet monitorovacích miest v rámci Košického a Prešovského kraja na lokality Košice, Prešov a Kamenica nad Cirochou.

Na rokovaníach odborných pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením, ktorí sa podieľajú na monitorovaní rádioaktivity životného prostredia na jednotlivých RÚVZ, bolo doporučené merania príkonu dávkového ekvivalentu v rámci Košického a Prešovského kraja uskutočňovať na pôvodných 18 lokalitách. V súlade so závermi z porád od roku 2013 sa integrálne merania príkonu dávkového ekvivalentu uskutočňuje na pôvodných 18-lokalitách.

V dňoch 05. – 13. februára 2014 a 02. – 12. júna 2014 sa uskutočnila výmena termoluminiscenčných dozimetrov v lokalitách v rámci Košického a Prešovského kraja.

RÚVZ Košice nevlastní zariadenie na vyhodnocovanie dozimetrov. Z toho dôvodu pracovník Odboru ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ Košice vyhodnocuje termoluminiscenčné dozimetre na pracovisku na ÚVZ SR v Bratislave.

Pri odberoch vzoriek v teréne sa meria aj aktuálny príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v danom odberovom mieste. V 1. polroku 2014 bol PDE zmeraný jednorazovými meraniami prenosným meračom DC-3-E v 100 odberových miestach. Nebolo zaznamenané významné zvýšenie hodnôt PDE oproti dlhodobým priemerom. Hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality. Maximálne hodnoty PDE boli namerané v odberových miestach: inkrustové pole pri 3. vrte (bazén) na Sivej Brade (odber 14. 05. 2014) - $PDE = 257 \pm 8 \text{ nSv.h}^{-1}$. V ostatných odberových miestach sa hodnoty PDE nachádzali pod úrovňou 150 nSv.h^{-1} . Minimálna hodnota bola nameraná v odberovom mieste: Sivá Brada, odber 14. 05. 2014, hodnota $PDE = 152 \pm 8 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Rádioaktivita prašného spad

Odberové miesto pre vzorky mesačného spad sa nachádza na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Meranie vzoriek sa uskutočňuje na gamaspektrometri (^{137}Cs a ^7Be) a nízkopozad'ovom alfa-beta merači. Obsah ^{137}Cs je pod detekčným limitom.

Rádioaktivita aerosólov v ovzduší

Jedno zo stanovišť merania aerosólov v ovzduší sa nachádza v priestoroch Slovenského hydrometeorologického ústavu v Stropkove – Tisinci, kde ich pracovníci odoberajú kontinuálne počas jedného týždňa v každom mesiaci. Filtre zasielajú na vyhodnotenie na RÚVZ v Košiciach.

Za 1. polroku 2014 bolo odobratých 6 filtrov. Vyhodnocovanie filtrov sa vykonáva gamaspektrometrickou analýzou. Výsledky meraní aktivity ^{137}Cs ani v jednom prípade nezaznamenali zvýšené hodnoty od dlhodobého priemeru.

Meranie vzoriek potravinového reťazca

Pri monitorovaní sa berie zreteľ na sledovanie tých druhov potravín, ktoré predstavujú rozhodujúci zdroj príjmu rádionuklidov obyvateľstvom.

V 1. polroku 2014 v rámci monitorovania rádioaktivity boli sezónne odobraté vzorky potravín: jačmeň sladovnícky (1), sladový kvet (1) a slad svetlý(1) - 3 vzorky. Zároveň sa odobrali aj vzorky liečivých bylín (5). U plodín sú hmotnostné aktivity na takej nízkej úrovni, že sa vytvárajú zmesné vzorky a pomocou špeciálnej metodiky sa ^{137}Cs koncentruje. Merania sa vykonávali na RÚVZ Košice gamaspektrometrickou analýzou. Stanovené hmotnostné aktivity ^{137}Cs vo vybraných vzorkách potravín dosahujú nízke hodnoty a v mnohých prípadoch sú pod detekčným limitom.

V rámci monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí boli v sledovanom období odoberané vzorky kravského (8) a ovčieho (8) mlieka. Kravské mlieko sa odoberalo v mliekarni Kežmarok a na troch poľnohospodárskych družstvách (Jarovnice, Perín a Turnianska Nová Ves) a ovčie mlieko sa vzorkovalo na PD Kluknava-Slatvina, PD Hermanovce a PD Uzovské Pekl'any. Hodnoty aktivity sa stanovovali v mesačných zlievaných vzorkách (100 ml/deň). Objemová aktivita ^{137}Cs bola stanovená vo vzorkách kravského mlieka bola pod detekčným limitom.

V súvislosti s požiadavkou Európskej únie sa od roku 2005 odoberajú vzorky celodennej stravy bez diétnych obmedzení na pracoviskách Fakultnej nemocnice L. Pasteura. Z odobratých vzoriek sa vytvára zmesná vzorka, ktorá sa po spracovaní gamaspektrometricky vyhodnocuje. Obsah ^{137}Cs vo vzorkách celodennej stravy bol pod detekčným limitom.

Meranie vzoriek pôd a porastov

V súvislosti so vstupom do Európskej únie za účelom sledovania migrácie ^{137}Cs v hĺbkovom profile vrstvenom na 0 – 5 cm, 5 – 15 cm a 15 – 30 cm sa v lokalite Krásna nad Hornádom, v povodí rieky Hornád a v lokalite Viničky, v povodí rieky Bodrog, raz kvartálne odoberajú vzorky pôd. Spolu so vzorkami pôd sa v uvedených lokalitách odoberali aj vzorky porastov. Vzorky pôd a porastov sa raz ročne odoberajú aj v lokalitách, kde sú rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre.

V 1. polroku 2014 bolo odobraných 76 vzoriek pôd a 19 vzoriek porastov. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z lokality Krásna nad Hornádom a dosiahla hodnotu $10,04 \pm 0,52 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Minimálna hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z III. vrstvy z lokality Vojany a dosiahla hodnotu $0,61 \pm 0,12 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Radón v obytných priestoroch a pôdnom vzduchu (v životnom prostredí)

V 1. polroku 2014 bolo vykonané meranie radónu v obytných priestoroch súkromnej osoby na Hradbovej 10 v Košiciach. Maximálna hodnota bola stanovená v priestoroch suterénu a dosiahla $91,6 \pm 10,2 \text{ Bq.m}^{-3}$. Minimálna hodnota bola stanovená v priestoroch pracovne $13,5 \pm 1,5 \text{ Bq.m}^{-3}$.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Úloha nadväzuje na úlohy Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2010 – 2014 na úseku verejného zdravotníctva.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2014

Prípisom ÚVZ SR HH SR č. OE/9316/2013, RZ-25673/2013 zo dňa 16. 12. 2013 bol aktualizovaný očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2014. Na povinné očkovanie dojčiat proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam je určená 13-valentná konjugovaná vakcína alebo 10-valentná konjugovaná vakcína. Všetky dávky základného očkovania sa majú vykonať rovnakou očkovacou látkou. Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovacou látkou každých 15 rokov, prvé preočkovanie dospelých sa odporúča vo veku 30 rokov a ďalej každých 15 rokov. Aktualizovaný očkovací kalendár bol uverejnený na internetovej stránke RÚVZ.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním, manažment očkovania

Priebežne je vykonávaný monitoring ochorení preventabilných očkovaním, vrátane sledovania laboratórnej diagnostiky.

Výskyt ochorení, proti ktorým sa vykonáva pravidelné povinné očkovanie je nulový s výnimkou ochorení na **pertussis**, ktorých sme zaznamenali spolu 17 ochorení: okr. Košice I – 2, Košice II – 5, Košice III – 1, Košice IV – 2 a Košice okolie – 7. Prípady boli potvrdené vo vekových skupinách: 5-9 roč. = 1x, 10-14 roč. = 1x, 15-19r. = 7x, 20-24 roč. = 2x, 35-44 roč. = 1x, 45-54 roč. = 2x a 55-64roč. = 3x. Údaj o očkovaní sa nepodarilo zistiť v 6 prípadoch a v 11 prípadoch boli chorí zaočkovaní riadne (kompletne vzhľadom na vek).

Na Odbore lekárskej mikrobiológie bolo v 1. polroku 2014 vyšetrených 48 vzoriek sér na prítomnosť protilátok triedy IgM a IgG u osýpok, celkovo bolo realizovaných 96 vyšetrení. V jednom prípade bol nahlásený pozitívny výsledok na morbilli: IgM hran. hodnota, IgG pozit. u 50 ročnej pacientky hospitalizovanej na Klinike hematológie a onkohematológie v UNLP Košice. Výsledok serologického vyšetrenia 2. vzorky krvi bol tiež pozitívny – IgM pozit., IgG pozit. Medzi prvou a druhou vzorkou séra nenastal signifikantný vzostup IgG protilátok. Konfirmačné vyšetrenie IgM a IgG protilátok proti

morbillám bolo ukončené pracoviskom NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu, ÚVZ SR, Bratislava. Na základe diagnostického záveru z Kliniky infektológie a cestovnej medicíny, telefonickej interpretácie výsledkov serologického vyšetrenia s NRC a ako aj na základe údajov, že pacientka prekonala osýpky v detstve akútna infekcia vírusom osýpok nebola potvrdená.

V súlade s listom ÚVZ SR č. OE/149/2014 zo dňa 31.03.2014 boli dňa 26. 05. 2014 vyhodnotené aktivity *Európskeho imunizačného týždňa* 2014, ktoré boli realizované pracovníkmi odboru v týždni od 22. do 26. 04. 2014. V roku 2014 bola kampaň EIW vyhlásená SZO zameraná na posilnenie významu očkovania a na zvýšenie zaočkovanosti v jednotlivých krajinách. Témou tohto ročníka bola podpora očkovania v jednotlivých vekových skupinách. Aktivity na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania sú realizované v priebehu celého roka pre laickú verejnosť v rámci Poradne očkovania, pre zdravotníckych pracovníkov organizovaním seminárov a sprístupňovaním aktuálnych informácií na webovej stránke úradu. V rámci EIW boli podobne ako v predchádzajúcich kampaniach realizované aktivity orientované na cieľové skupiny – laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov s využitím printových médií (KORZAR), webovej stránky úradu, letákov... Spolu bolo realizovaných 128 aktivít, z toho bolo 10 určených pre laickú verejnosť a 118 pre zdravotníckych pracovníkov. Všeobecným lekárom pre deti a dorast boli okrem informačných letákov odoslané dotazníky s cieľom zistiť nakoľko sú pripravení odborne usmerniť rodičov ohľadom očkovania detí s možnosťou vyjadrenia vlastného názoru na nárast antivakcinačných aktivít. Pre rodičov navštevujúcich materské centrá boli distribuované praktické formy očkovacích kalendárov pre ľahšiu orientáciu v očkovacích schémach pre jednotlivé vekové kategórie.

Na organizácii každoročného *Východoslovenského vakcinačného dňa*, ktorý sa konal 11. 6. 2014, sa podieľalo 7 zamestnancov odboru epidemiológie, z toho 1 lekár aktívne s odbornou prednáškou.

Kontrola očkovania

Kontrola povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek sa vykoná v zmysle Odborného usmernenia ÚVZ SR č. OE/5271/2014, RZ-13965/2014 zo dňa 27. 06. 2014, ktoré obdržia všetci pediatri v okr. Košice I-IV a Košice okolie. Následne kontrola očkovania sa na jednotlivých ambulanciách vykoná podľa usmernenia v mesiacoch august – október.

Na požiadanie pediatrov boli schválené u 35 detí návrhy schém na dodatočné doočkovanie v rámci povinného pravidelného očkovania detí, ktoré dosiahli určený vek.

6.2 Surveillancie infekčných chorôb

V zmysle pokynov z ÚVZ SR boli spracované podklady a vypracovali sa *výročné správy* za rok 2013 za okr. Košice I-IV, Košice okolie a Košický kraj v termíne a požadovanej kvalite a rozsahu. Pravidelne a podľa potreby sa vypracovávali analýzy aktuálnej *epidemiologickej situácie* v spádovom území RÚVZ.

Cielene podľa aktuálnej epidemiologickej situácie sa sledoval stav *zaočkovanosti u nákaz* zaradených do NIP. V sledovanom období nebolo hlásené ochorenie na osýpky, rubeolu a mumps. Pretrváva výskyt ochorení na pertussis. V okr. Košice I-IV bolo hlásených 10 ochorení a v okr. Košice okolie 7 ochorení na pertussis.

V súlade s listom ÚVZ SR č. OE/2460/2013, RZ-9842/2013 zo dňa 07. 05. 2013 sa pokračuje v sledovaní ochorení a úmrtí na SARI. Počet prípadov sa pravidelne hlási 2x do týždňa (utorok a piatok).

Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2013/2014

Aktivitu chrípky v chrípkovej sezóne 2013/2014 v okresoch Košice I-IV a Košice okolie možno charakterizovať zníženým výskytom ochorení na akútne respiračné ochorenia (ARO) a chrípku v porovnaní s predchádzajúcou sezónou. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky až na malé epidémie v predškolských a školských zariadeniach.

Priebeh sezóny:

V sezóne 2013/2014 bolo v **okresoch Košice I-IV** hlásených 49 557 ARO, čo predstavuje chorobnosť 45 906,73/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 1462 ochorení, chorobnosť 1509,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu hlásených ARO tvorila chrípka 2,9 %. Spolu bolo hlásených 567 komplikácií (1,1 %).

V predchádzajúcej sezóne bolo hlásených 67473 všetkých ARO, čo predstavuje chorobnosť 55 352,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 3716 ochorení, chorobnosť 3 074,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov.

V porovnaní s predchádzajúcou sezónou došlo k poklesu počtu hlásených ARO o 17 916, čo predstavuje 26,5 % a chrípky o 2254 prípadov, čo je 60,6 % .

V **okrese Košice-okolie** bolo hlásených 15 104 všetkých ARO, čo predstavuje chorobnosť 46006,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 828 ochorení, chorobnosť 2522,10/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z celkového počtu ARO tvorila chrípka 5,5 %. Spolu bolo hlásených 36 komplikácií. V predchádzajúcej sezóne bolo hlásených 21 852 všetkých ARO, čo predstavuje chorobnosť 57024,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Z toho ako chrípka bolo hlásených 1119 ochorení, chorobnosť 2920,12/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou došlo k poklesu počtu hlásených ARO o 6748, čo predstavuje 30,8 % a chrípky o 291 prípadov, čo je 26 %.

V okresoch Košice I-IV sa krivka chorobnosti od začiatku chrípkovej sezóny pohybovala od 1090,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (v 44. KT) po 2371,14/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (v 50. KT). V 52. KT bol zaznamenaný pokles chorobnosti na 423,88/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov a v 1. KT stúpila chorobnosť na 770,29/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Od 2. KT sa chorobnosť znovu pohybovala od 1069,32 po 2132,86/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov.

Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v 50. KT, kedy bolo hlásených 1933 ARO (z toho 60 chrípok), chorobnosť dosiahla 2371,14/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov.

Najviac komplikácií – 54 bolo hlásených v 3. KT, čo tvorilo 3,4 % z celkového počtu hlásených ochorení v tomto KT.

V okrese Košice okolie sa chorobnosť na ARO a chrípku v chrípkovej sezóne pohybovala od najvyššej 2509,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov v 40. KT po najnižšiu 464,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov v 52. KT.

Najvyšší výskyt ochorení bol zaznamenaný v 5. KT, kedy stúpol celkový počet ochorení na 881 (z toho 58 chrípok), chorobnosť dosiahla 1773,8/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. Najviac komplikácií – 4 bolo hlásených v 48. KT, čo tvorilo 0,9 % z celkového počtu hlásených ochorení.

Vekovo-špecifická chorobnosť:

Najvyššia vekovo - špecifická chorobnosť na ARO bola v okrese Košice I vo vekovej skupine **0-5** - 183835,27/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 3088

ochorení a v okrese Košice okolie taktiež vo vekovej skupine **0-5** ročných - 135364,97/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 4022 ochorení.

Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť na ARO bola v okrese Košice IV vo vekovej skupine 60+ 6964,29/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 351 ochorení a v okrese Košice okolie vo vekovej skupine 20-59 ročných - 19250,21/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov pri počte 3285 ochorení. V okresoch Košice I-IV bol z dôvodu viac ako 30% chorobnosti žiakov prerušený vyučovací proces v 40 MŠ a 1 ZŠ a v okrese Košice okolie v 25 MŠ a 7 ZŠ.

Regionálna protiepidemická komisia v tejto sezóne nezasadala.

Sentinelová surveillance SARI a chrípky:

V sledovanom období bol RT-PCR potvrdený vírus chrípky A/California/7/2009/(H1N1) pdm09 - like v 2 prípadoch: u 54 ročnej ženy z okr. Košice I a 58 ročnej ženy z okr. Košice III.

V chrípkovej sezóne 2013/2014 bol zaznamenaný 1 prípad ťažkého akútneho respiračného ochorenia s pneumóniou (SARI) u 47-ročnej ženy z okresu Košice-okolie (Moldava nad Bodvou), ktorý končil **úmrťou**.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Nadalej priebežne pri metodických návštevách lekárov prvého kontaktu a v rámci odborných seminárov boli informovaní zdravotnícki pracovníci o možnosti *využívania systému EPIS* v lekárskej praxi – on-line hlásenia infekčných ochorení. Dosiaľ túto možnosť využívajú 7 praktickí lekári, z toho 2 z okr. Košice okolie. On-line hlásenia do EPIS podáva mikrobiologické laboratórium HPL a NRC. Kontrola kvality údajov v EPISe sa vykonáva priebežne a 1x mesačne na základe zaslaných výstupov z RÚVZ B. Bystrica. Pre zabezpečenie rozšírených údajov v programe EPIS a posúdenie objemu práce v ohnisku nákaz sa komplexne spracovávali ohniska nákaz vírusových hepatítid, meningokokovej meningitídy a pertussis.

V I. polroku 2014 bolo spracovaných a do systému EPIS:

1. vložených a potvrdených prípadov: 2 042
2. počet hlásení do SRV: 27
3. počet epidémií: 11, z toho 1 s počtom 14 ochorení (B15)

V rámci epidemiologického vyšetovania a prijatých opatrení bolo vydaných 112 rozhodnutí (16 v okr. Košice I-IV a 96 v okr. Košice-okolie). Úplnosť a správnosť povinných údajov a premenných zadávaných do EPISu je pravidelne kontrolovaná vedúcimi pracovníkmi.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Analýza a evidencia hlásených nozokomiálnych nákaz (ďalej NN) sa vykonáva v pravidelných mesačných intervaloch. Za obdobie 1. polroku 2014 lôžkové zdravotnícke zariadenia nahlásili **229 nozokomiálnych nákaz** (v r. 2013 - 205), z toho bolo **55 septických infekcií** (r. 2013 - 36), **53 respiračných infekcií** (r. 2013 - 84), **22** ochorení zo skupiny **iných nozokomiálnych nákaz** (r. 2013 - 5), **28 infekcií v mieste chirurgického výkonu** (r. 2013 - 18), **19 urogenitálnych infekcií** (r. 2013 - 11) a **52 črevných nákaz** (z toho bolo 21 clostrídiových infekcií, 20 rotavírusových a 7 norovírusových).

Etiologický agens bol potvrdený v 214 prípadoch (11 x negatívny výsledok kultivácie, 4x biologický materiál neodobratý). Najčastejšími vyvolávateľmi NN boli: *Staphylococcus aureus* 29x (z toho 8x MRSA), *Staphylococcus epidermidis* 25x (z toho 17x MRSE), *Pseudomonas aeruginosa* 21x, *Clostridium difficile* 21x a rotavírus 20x. **79 nozokomiálnych infekcií (t.j. 34,5 %) bolo vyvolaných polyrezistentnými mikrobiálnymi kmeňmi.** Za uvedené obdobie nebol v zdravotníckych zariadeniach zaznamenaný epidemický výskyt

septických infekcií spôsobených meticilín – rezistentným mikrobiálnym kmeňom. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky.

UN L. Pasteura Košice hlásila 84 nemocničných nákaz (r. 2013-99x), DFN Košice 65 ochorení (r. 2013-74x), Nemocnica Košice-Šaca, a.s., 1.súkromná nemocnica 32 ochorení (r. 2013-19x), Vysokošpecializovaný odborný ústav geriatrický n. o. sv. Lukáša v Košiciach 11 prípadov (r. 2013-6x), VÚSCH a.s. Košice 33 ochorení (r.2013-4x), Letecká vojenská nemocnica a.s. 3 nemocničné nákazy (r.2013-3x) a Východoslovenský onkologický ústav (VOÚ) 1 NN (r. 2013-0x).

V súvislosti s monitoringom hygienicko-epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bolo v prvom polroku v rámci ŠZD vykonaných 223 kontrol, počas ktorých bolo odobratých 1670 vzoriek, z toho bolo 397 sterov z prostredia, 645 sterilných predmetov, 612 biologických testov na kontrolu sterilizátorov, 5 vzoriek dialyzačných vôd, 1 dezinfekčný roztok a 5 vzoriek z ovzdušia. Za sledované obdobie bolo posúdených 134 prevádzkových poriadkov s hygienicko –epidemiologickým režimom.

V rámci **Európskeho prevalenčného sledovania NN a užívania ATB** sme sa zúčastnili realizácie bodovej prevalenčnej štúdie sledovania NN v SR. Analýza údajov získaných v roku 2012 bola realizovaná v uplynulom roku pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Trenčíne, ktorý bol gestorom štúdie. Vyhodnotenie bodového prevalenčného sledovania bolo zaslané účastníkovi štúdie - UN L. Pasteura Košice. Výsledky tejto štúdie budú taktiež prezentované na vnútroústavnom odbornom seminári RÚVZ so sídlom v Košiciach.

V rámci tohtoročnej kampane „**Clean care is safer care**“ boli na podporu zlepšenia compliance v hygiene rúk zdravotníckych pracovníkov zrealizované viaceré aktivity: distribúcia plagátov a letákov do zdravotníckych zariadení, poskytovanie informácií o tohtoročnej kampani prostredníctvom webovej stránky RÚVZ (www.ruvzke.sk), realizácia prednášok na tému hygiena rúk a význam rúk v prevencii prenosu multirezistentných mikroorganizmov, kontroly dezinfekcie rúk zdravotníckymi pracovníkmi vrátane odberu sterov z rúk. Súčasťou tohtoročnej kampane bol aj globálny prieskum multirezistentných organizmov, do ktorého sa zapojil Ústav lekárskej mikrobiológie a klinickej mikrobiológie Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice.

Do programu **HELICS** t. č. nie je zapojené žiadne lôžkové zdravotnícke zariadenie.

V rámci monitoringu hygienicko-epidemiologického režimu ako prevencie vzniku nozokomiálnych nákaz bolo Odborom mikrobiológie životného prostredia, RÚVZ Košice, analyzovaných 2290 vzoriek, čo predstavuje 3171 ukazovateľov a 11 907 analýz. Súčasťou vykonaných kontrol v zdravotníckych zariadeniach bolo skúšanie účinnosti vzoriek dezinfekčných roztokov, celkovo bolo vyšetrených 7 vzoriek. Na kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky bolo vyšetrených 291 sterilizačných prístrojov. V zdravotníckych zariadeniach bola sledovaná účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov a ovzdušia, na tento účel bolo celkovo vyšetrených 1992 vzoriek.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

V rámci plnenia úlohy sa priebežne sledovali odozvy správy v SRV s využitím filtra „vlastné hlásenie“.

Pre posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení sa využíval (denne a týždenne) systém rýchleho varovania SR. Do SRV v I. polroku 2014 bolo daných 27 hlásení. Informácie z ÚVZ SR ako kontaktného bodu o výskyte prenosných ochorení a preventívnych opatreniach sú okamžite sprístupnené na internetovú stránku úradu resp. sú postúpené ďalej lekárom resp. zdravotníckym zariadeniam.

Dňa 12. 06. 2014 sa uskutočnilo odborné – metodické zamestnanie zástupcov zdravotníckych zariadení, RÚVZ, KOS ZZS Košického kraja zamerané na postup a vzájomnú súčinnosť na zabezpečenie poskytovania zdravotnej starostlivosti pri možnom vzniku epidémie a v príprave na možnú pandémiu chrípky.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Aktívna účasť v programe na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR a úlohách SZO v rámci celosvetového programu eradikácie poliomyelitídy.

Plnenie: V januári bol Odborom lekárskej mikrobiológie RÚVZ Košice vypracovaný harmonogram odberov odpadových vôd z ČOV pre Východoslovenský región pre sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí.

Pracovníci odboru epidemiológie spolu odobrali 4 vzorky odpadových vôd v lokalitách spádového územia určeného pre RÚVZ Košice: ČOV Kokšov-Bakša a ČOV Moldava nad Bodvou v zmysle vypracovaného harmonogramu. Výsledky laboratórnych vyšetrení boli negatívne na izoláciu enterálnych vírusov.

Každý týždeň je z DFN Košice hlásený výskyt hospitalizácie detí do 15 rokov s tzv. polio like ochorením s akútnou chabou obrnou. V sledovanom období nebol hlásený ani jeden prípad ochorenia. V okresoch Košice I-IV a Košice okolie bolo zaznamenaných 5 ochorení s dg. Paréza nervu facialis (G51). Ochorenie na polyradikuloneuritídu sme v sledovanom období nezaznamenali.

Cieľom úlohy a participácie Odboru lekárskej mikrobiológie bolo: Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses), vyšetrenie stolíc a iného biologického materiálu od pacientov s diagnózou akútna chabá obrna (ACHO), vyšetrenie klinického materiálu na prítomnosť enterovírusov pomocou kultivačných a sérologických metód.

Spolupráca: NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR, oddelenia epidemiológie RÚVZ Prešovského a Košického kraja.

Dosiahnuté výsledky:

Systém práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu odpadových vôd, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ Košice (v týždenných intervaloch z dvoch okresov), následné spracovanie a laboratórne vyšetrenie na výskyt poliovírusov a iných enterálnych vírusov.

V 1. polroku 2014 bolo vyšetrených 37 vzoriek odpadových vôd s negatívnym výsledkom na prítomnosť enterálnych vírusov. Jeden materiál ešte nemá ukončené vyšetrenie.

V hodnotenom období sme vyšetřili 208 klinických materiálov na prítomnosť enterovírusov. Jeden materiál bol pozitívny: stolica od 4-mesačnej pacientky s diagnózou dyspepsia. Izolovaný vírus bol identifikovaný v NRC pre poliomyelitídu ako non-polio enterovírus.

S diagnózou suspektná akútna chabá obrna (ACHO) sme nevyšetřovali žiaden materiál.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy na udržanie stavu bez poliomyelitídy, predovšetkým v rýchlej detekcii zavlečených divokých vírusov a v detekcii cirkulácie vírusov derivovaných z vakcíny. Významnou aktivitou je vyšetřovanie odpadových vôd, preto bol pre obdobie rokov 2014/15 vypracovaný a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Košického a Prešovského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie marec 2014 – február 2015.

Návrh na ďalší postup:

Vzhľadom na výskyt VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses) v odpadových vodách Západoslovenského regiónu v minulých rokoch je nevyhnutné naďalej pokračovať v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd a stolíc od pacientov s diagnózou akútne chabá obrna.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Najohrozenejšou skupinou pre vznik a šírenie pohlavných ochorení vrátane HIV/AIDS u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam vrátane AIDS než dospelí.

V rámci plnenia úlohy sa realizuje **interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“**. Jeho cieľom je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníka základných a stredných škôl, účasťou na tomto projekte a netradičným spôsobom (hrou), získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Dosiahnuté výsledky: Plnenie projektu prebieha na jednotlivých RÚVZ v SR hlavne v mesiacoch marec – máj a v jesenných mesiacoch október – december. Celoslovenské vyhodnotenie projektu je až na konci roku.

Zamestnanci RÚVZ Košice v I. polroku 2014 vykonali edukačné aktivity na 6 školách – 5 ZŠ (ZŠ Čaňa, Pionierska 33, Čaňa; Súkromná ZŠ Masarykova 19, Košice; ZŠ Ruskov 32; ZŠ s MŠ Budimír 11; ZŠ Ľ. Fullu, Maurerova 21, Košice) a 1 SŠ (Obchodná akadémia Watsonova 61, Košice). Na uvedených školách sa projektu zúčastnilo spolu 242 žiakov a študentov.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie obyvateľstva: Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“ vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a jeho predlohou bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

Ostatné edukačné aktivity na školách, ktoré mali charakter teoretického výkladu a besedy, boli zamerané na témy Dospievanie, Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu, Prevencia sexuálne prenosných ochorení vrátane infekcie HIV/AIDS (posledne menovaná téma s určením pre starších žiakov). Všetky boli uskutočnené osobitne pre chlapcov a dievčatá. Spolu bolo uskutočnených na 3 ZŠ 10 prednášok na ktorých sa zúčastnilo 206 žiakov.

Na praktickej realizácii úlohy sa podieľajú pracovníci Odboru epidemiológie, Odboru podpory zdravia, Odboru lekárskej mikrobiológie a Odboru hygieny deti a mládeže.

6.8 Poradne očkovania

Priebežne sa realizuje vzdelávanie zdravotníckeho personálu i rodičov o význame očkovania vzhľadom na opakované antivakcinačné aktivity a zabezpečení dôslednej dokumentácie o odmietnutí očkovania.

Od 21. 09. 2012 je súčasťou Poradenského centra ochrany a podpory zdravia na úrade Poradňa očkovania, ktorú v období I. polroka 2014 navštívilo 67 osôb. Za sledované obdobie sa riešilo 42 prípadov odmietnutia povinného pravidelného očkovania detí ktoré dosiahli určený vek zo strany rodičov. Po ústnom prejednaní priestupku na Odbore epidemiológie bolo 39 prípadov postúpených k priestupkovému konaniu a v jednom prípade bola do zdravotnej dokumentácie a aj na RÚVZ písomne doložená kontraindikácia od odborného lekára.

Dvaja zamestnanci odboru epidemiológie sa zúčastnili odborného podujatia Škola vakcinológie IV, ktorý organizovala SEVS a SZU Bratislava a ktorého súčasťou bol aj mediálny tréning (príprava argumentov, riešenie praktických úloh a nácvik vystupovania).

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 Cyanobaktérie

Pri plnení úlohy bolo *odborom mikrobiológie životného prostredia* v I. polroku 2014 analyzovaných 36 vzoriek vôd z rekreačných nádrží, 24 vzoriek z RÚVZ Košice z vodných nádrží: Bukovec, Ružín, Košice Jazero a 12 vzoriek z RÚVZ Michalovce z vodných nádrží: Zemplínska Šírava a Vinianske jazero. V jednej vzorke bol prekročený limit v ukazovateli cyanobaktérie a to z vodnej nádrže Košice jazero.

Okrem cyanobaktérií sa vo vodách z rekreačných nádrží sledovali aj mikrobiologické a ďalšie biologické ukazovatele, ktoré vyhoveli daným limitom.

Za I. polrok 2014 sa analyzovalo aj 265 bazénových vôd. Z toho pre RÚVZ Košice 219 vzoriek, RÚVZ Michalovce 41 vzoriek, RÚVZ Rožňava 4 vzorky a RÚVZ Trebišov 1 vzorka. Limitom pre mikrobiologické ukazovatele nevyhovelo 30 vzoriek bazénových vôd čo predstavuje 11,3% pozitívnych vzoriek. Prekročené boli limity pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 36° C, *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus* a Enterokoky.

V bazénových vodách sa sledovali aj biologické ukazovatele, ktoré vyhoveli daným limitom.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Odborom hygieny výživy bola v I. polroku 2014 odobratá a vyšetrená 1 **vzorka a pramenitej vody AQUA PRO – pramenitá voda balená vo veľkoobjemovom balení**. Vzorka bola vyšetrená v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Košiciach v senzorických znakoch, mikrobiologických a biologicko-chemických ukazovateľoch. Vyšetrená vzorka vyhovela požiadavkám prílohy č. 1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti PK SR.

V plnení úlohy daným odborom sa bude pokračovať aj v druhom polroku.

Odborom mikrobiológie životného prostredia sa v hodnotenom období v zmysle platnej legislatívy analyzovali 3 vzorky vôd z watercooleroch, z toho 2 vzorky boli odobraté do sterilných fliaš. V 1 vzorke bol prekročený limit pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 22° C. Ďalej sa vyšetřili 2 vzorky minerálnych vôd a 8 pramenitých vôd. Všetky vzorky vyhoveli limitom pre mikrobiologické ukazovatele.

Odborom chemických analýz boli vyšetřené 2 vzorky: PURE – WATER – pramenitá voda, odobral RÚVZ Trebišov a AQUA PRO – pramenitá voda, odobral RÚVZ Košice. V týchto vzorkách bolo stanovených 50 ukazovateľov, vykonaných bolo 80 analýz.

Stanovené hodnoty u obidvoch vzoriek spĺňali požadované kritéria.

7.5 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Odborom hygieny výživy bola v rámci danej úlohy v prvom polroku odobratá z distribučnej siete mesta Košice 1 **vzorka** potraviny pre dojčatá a malé deti na báze mlieka: **NUTRICIA – Nutrilon 2 – následná mliečna dojčenská výživa**, ktorá bola zaslaná na laboratórne skúšky stanovenie rezíduí pesticídov ÚVZ SR.

Výsledky laboratórneho vyšetrenia do t. č. nie sú k dispozícii.

7.7 Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Výsledky v rámci plnenia úlohy Odborom chemických analýz, RÚVZ Košice:

Počet vzoriek: 8

Počet ukazovateľov: 8

Počet analýz: 14

Jednalo sa o vzorky na stanovenie benzo(a)pyrenu, ktoré boli odobraté na DZ Koksovňa U. S. Steel, s. s. r. o., Košice. Odbery boli vykonané formou stacionárnych odberov na šiestich odberových miestach, prekročenie nebolo ani v jednom prípade.

Bola odobratá aj 1 vzorka na stanovenie naftalénu v U. S. Steel Košice, na prevádzke Odsírenia koksového plynu. Koncentrácia naftalénu bola v norme. Analýzu v dôsledku poruchy nášho prístroja vykonalo laboratórium RÚVZ v Banskej Bystrici (táto vzorka nie je zahrnutá v číselných údajoch)

Plnenie úlohy 7.7 sa kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť.

7.8 Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov

Dosiahnuté výsledky:

V 1. polroku 2014 bolo prostredníctvom *odboru chemických analýz* analyzovaných a expedovaných 11 vzoriek krvi exponovaných pracovníkov, spadajúcich pod PZS Železničného zdravotníctva v Košiciach, prevádzka U-Shin Slovakia s.r.o. Všetci pracovníci vykonávali profesiu operátor výrobných linky. Vykonaných bolo spolu 22 analýz. Ani v jednej vzorke nebol prekročený povolený limit ($100 \mu\text{g.l}^{-1}$ pre ženy do 45 rokov a $400 \mu\text{g.l}^{-1}$ pre mužov a ženy nad 45 rokov veku).

Vzorky krvi na stanovenie olova pre diagnostické účely neboli dodané.

Plnenie úlohy 7.8. sa kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť.

7.9 Objektivizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí

Oddelenie fyzikálnych analýz Odboru chemických analýz pri RÚVZ so sídlom v Košiciach pokračovalo v priebehu 1. polroka 2014 v riešení projektu č. 7.9. meraním ultrafialového žiarenia v životnom prostredí – na opaľovacích prístrojoch.

Meranie UV žiarenia bolo vykonávané na základe štátneho zdravotného dozoru ako aj objednávok prevádzkovateľov solárií, ktorí sú v zmysle platnej legislatívy povinní predložiť protokol z objektivizácie UV žiarenia UV žiaričov v prevádzkach solárií situovaných v Košickom (14 prevádzok), Prešovskom (9 prevádzok) a Banskobystrickom kraji (6 prevádzok).

Na meranie UV žiarenia RÚVZ so sídlom v Košiciach disponuje v súčasnej dobe nasledovným prístrojovým vybavením:

- prístroj Almemo 2290-8, fy. Ahlborn, Germany
- snímač PMA 1101-S-420-20 s erytemálne váženou spektrálnou citlivosťou podľa CIE (STN EN 60335-2-27) v rozsahu 280 až 400 nm.

Snímač k prístroju Almemo je kalibrovaný SMÚ Bratislava a možno ho použiť pri hodnotení solárií podľa STN EN 60335-2-27.

Prehľad o počte vykonaných meraní ultrafialového žiarenia na opaľovacích prístrojoch je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Počet prevádzok	Počet opaľovacích prístrojov		Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
	vertikálny	horizontálny			
29	31	20	124	124	620

Z výsledkov meraní vyplynulo, že z 51 opaľovacích prístrojov vyhovovalo požiadavkám normy STN EN 60335-2-27 *Elektrické spotrebiče pre domácnosť a na podobné účely. Bezpečnosť. Časť 2-27: Osobitné požiadavky na elektrické spotrebiče s ultrafialovým a infračerveným žiarením, určené na ošetrovanie pokožky* 20 opaľovacích prístrojov a 12 opaľovacích prístrojov vyhovovalo v rámci neistoty merania. 19 opaľovacích prístrojov osadených trubicami, ktoré v technickej dokumentácii deklarovali, že spĺňajú EU normu, nespĺňalo limit $0,3 \text{ W}\cdot\text{m}^{-2}$ ani so zohľadnením neistoty merania, pričom na 4 z nich prekročenie nameranej efektívnej ožiarenosti bolo 4 až 6-násobné.

Maximálna doba opaľovania bola prekročená na 8 opaľovacích prístrojoch, avšak v prípade, že sa na týchto opaľovacích prístrojoch maximálne doby expozície pre jednotlivé typy pokožky upravujú na hodnoty vypočítané na základe výsledkov merania, budú aj na týchto 8 zariadeniach maximálne doby expozície v súlade s Vyhláškou MZ SR č. 544/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo.

7.12 Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší ***Sledovanie koncentrácie peľových zŕn a spór plesní v ovzduší***

V súvislosti s peľovým monitoringom bolo *odborom mikrobiológie životného prostredia* analyzovaných 133 vzoriek ovzdušia. Priebežné výsledky výskytu peľových zŕn a spór plesní sú týždenne uvádzané na webovej stránke nášho úradu www.alergia.sk a www.pelovespravy.sk. Peľový monitoring sa zahájil už v 9. kalendárnom týždni vzhľadom na miernu zimu. V priebehu polroka boli stredné až veľmi vysoké koncentrácie peľových zŕn rastlín nasledovné: v jarných mesiacoch to boli hlavne peľové zrná liesky, tisu, javora, topoľa, duba, brezy, v mesiacoch máj a jún bola zaznamenaná vysoká až veľmi vysoká koncentrácia peľových zŕn tráv a čeľade borovicovitých. Stredná až veľmi vysoká koncentrácia spór plesní bola dosahovaná v priebehu mesiacov apríl a máj u rodu *Cladosporium* a *Alternaria* a pretrvávala aj v mesiaci jún.

7.16 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania ***Dosiahnuté výsledky***

V rámci plnenia tejto úlohy bolo *odborom chemických analýz* odobratých a dodaných 59 vzoriek, v ktorých bolo požadovaných 118 ukazovateľov a vykonaných bolo 177 analýz (okres KE 5 vzoriek, MI 5 vzoriek, TV 15 vzoriek a RV 34 vzoriek). Z tohto počtu bolo nevyhovujúcich v ukazovateli NO_3^- 17 vzoriek, v ukazovateli NO_2^- boli všetky vzorky vyhovujúce. Uvedené vzorky boli odobraté v rámci ŠZD ako preventívne vyšetrenie individuálneho zdroja za účelom zdravotného rizika, expertízy epidemiologického rizika alebo na požiadanie lekára (gynekológ, pediater) na účely prípravy stravy pre dojčatá.

V rámci „Svetového dňa vody“ bolo prevzatých 714 vzoriek od občanov, kde sa analyzovali NO_2^- a NO_3^- (1428 ukazovateľov a 1428 analýz). Z analýz sa zistilo, že nadlimitné hodnoty NO_3^- boli v 36,5 % z celkového množstva dodaných vzoriek a nadlimitné hodnoty NO_2^- boli v 3,1 % z celkového množstva vzoriek.

7.17 Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách ***Dosiahnuté výsledky***

V 1. polroku 2014 *odbor chemických analýz* vyšetřil 16 vzoriek, z toho 12 vzoriek prírodných kúpalísk. Spolu bolo stanovených 16 ukazovateľov a vykonaných 32 analýz.

V troch vzorkách umelých kúpalísk bola prekročená medzná hodnota pre TOC. Tieto vzorky boli odobraté RÚVZ Michalovce.

7.18 Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii

Dosiahnuté výsledky

V hodnotenom období prebiehala spolupráca *Oddelenia genetickej toxikológie Odboru chemických analýz RÚVZ Košice* s Východoslovenským onkologickým ústavom (VOÚ) a s Ligou proti rakovine v Košiciach pri získavaní údajov pre anamnestické analýzy od pacientov, ktorí majú histologicky potvrdené rakovinové ochorenie:

- uskutočnili konzultácie na pobočke Ligy proti rakovine v Košiciach s pacientkami a pacientmi, ktorí buď prekonávajú alebo prekonali onkologické ochorenie (4x v priebehu februára až júna),
- boli priebežne získavané anamnestické údaje aj od ľudí, ktorí majú určité rizikové mutagénne faktory v životospráve, od zdravých ľudí, ako aj od ľudí s prekanceróznymi príznakmi,
- kompletne anamnestické údaje v prvom polroku 2014 boli získané od 52 chorých pacientov, ktorí dobrovoľne poskytli tieto údaje pre účely plnenia úlohy 7.18.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.1 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z členstva v EISN – European Influenza Surveillance Network.

Spolupráca:

NRC pre chrípku ÚVZ SR, OLM RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, oddelenia epidemiológie RÚVZ Prešovského a Košického kraja a sentineloví lekári Prešovského a Košického kraja.

Cieľ:

Úlohou projektu je zabezpečiť rýchlu výmenu informácií o aktivite chrípky, hodnotiť epidemiologické a virologické údaje, identifikovať vírusy kolujúce v populácii s cieľom porovnať ich so zložením očkovacej látky.

Diagnostika respiračných ochorení vírusového pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Dosiahnuté výsledky:

Priamy dôkaz: pokus o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach.

V 1. polroku 2014 bolo vyšetrených 163 materiálov od pacientov s ochorením horných ciest dýchacích, z toho 6 odberov od sentinelových lekárov a 25 pitevných materiálov od 4 pacientov. S diagnózou SARI bol vyšetrený 1 materiál s negatívnym výsledkom.

V pitevnom materiáli nebol dokázaný vírus chrípky.

V 6 materiáloch, ktoré boli za účelom bližšej identifikácie zaslané do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave, bol dokázaný vírus chrípky:

- typu A /California/7/2009(H1N1) pdm - like - 3-krát
- typu A/Texas/50/2012(H3N2) - like - 3-krát

Rýchlotestom bolo 6 materiálov vyšetrených na chrípku A a B, z nich bolo 6 pozitívnych na chrípku A.

Nepriamy dôkaz: dôkaz protilátok.

V 1. polroku 2014 bolo na dôkaz protilátok proti respiračným vírusom vykonaných 2 336 sérologických vyšetrení. Štandardná sada vyšetrení obsahuje 5 antigénov (vírus chrípky A a B, adenovírus, RS-vírus, Mycoplasma pneumónie) a antigén parachrípky v chrípkovej

sezóne. Na antigény štandardnej sady pripadá 2130 vyšetrení, u parachrípky 206 vyšetrení. Všetky vyšetrenia boli negatívne.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Materiál na vyšetrenie od pacientov s akútnym respiračným ochorením odoberajú ošetrojúci lekári v spolupráci s pracovníkmi odborov epidemiológie jednotlivých RÚVZ Košického a Prešovského kraja. Hlásenie o výsledkoch sa posiela v týždenných intervaloch do NRC pre chrípku.

Návrh na ďalší postup:

Neustále sa snažiť o vylepšovanie laboratórnej diagnostiky chrípky a chrípke podobných ochorení.

8.4 Diagnostika exantémových ochorení

Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z procesu eliminácie osýpok v Slovenskej republike a vo svete.

Spolupráca:

NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu, oddelenia epidemiológie RÚVZ a ošetrojúci lekári Prešovského a Košického kraja.

Cieľ:

Diagnostika exantémových ochorení spôsobených vírusmi moríl, rubeoly a parotitídy.

Dosiahnuté výsledky:

Laboratórium vykonáva vyšetrenie protilátok triedy IgM a IgG u vzoriek sér dodaných od ošetrojúcich lekárov Košického a Prešovského kraja. V mesačných intervaloch k 20. dňu bežného mesiaca spracováva hlásenie v tabuľkovej forme o počte vyšetrených materiálov v stanovených vekových skupinách a zasiela elektronickou formou do NRC pre morbili, rubeolu a parotitídu ÚVZ SR.

V 1. polroku 2014 bolo vyšetrených 48 vzoriek sér na prítomnosť protilátok triedy IgM a IgG u osýpok, celkovo 96 vyšetrení, jedna vzorka bola pozitívna na prítomnosť IgM protilátok (potvrdené v NRC pre morbili, rubeolu a parotitídu ÚVZ Bratislava), ostatné vzorky boli negatívne.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie obyvateľstva:

Osýpky (morbilli) je infekčné ochorenie, ktoré spôsobuje epidémie najmä v detskom veku. Očkovaním sa výskyt tohto ochorenia znížil na minimum, ale v porovnaní s ostatnými vakcinovanými nákazami sa osýpky sporadicky stále v modifikovanej forme vyskytujú. Je potrebné sledovať výskyt tohto ochorenia vyšetrením protilátok triedy IgM a tým zabrániť vzniku lokálnych epidémií v detskej populácii.

Návrh na ďalší postup:

Pokračovať v spolupráci s lekármi Košického a Prešovského kraja, s pracovníkmi jednotlivých oddelení epidemiológie RÚVZ a s NRC na zabezpečenie stavu eliminácie osýpok v Slovenskej republike.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Medziodborová úloha – na jej plnení sa podieľajú odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Plnenie aktualizovaného Národného programu podpory zdravia v SR z roku 2011 (ďalej len *NPPZ*) realizujeme činnosťou vzťahujúcou sa k obom vymedzeným oblastiam.

Oblasť č. 1: **Preventívne opatrenia zamerané na zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení**

S cieľom podieľať sa na znižovaní výskytu rizikových faktorov, ktoré súvisia so životným štýlom jednotlivca či skupín obyvateľstva, participujeme súčasne na plnení ďalších programov, t. j. *Národného programu prevencie ochorení srdca a ciev* (2010) v gescii MZ SR, *Národného programu prevencie obezity* (2008) v gescii ÚVZ SR, *Národného programu duševného zdravia* (2004), *Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015*, *Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2013 – 2016*, *Národnej protidrogovej stratégie na obdobie 2013 – 2020*, *Národného programu kontroly tabaku* (spolu s *Národným akčným plánom na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014*), *Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020* a v neposlednom rade na *Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2007 – 2015* (realizovanom v pôsobnosti ÚVZ SR a RÚVZ v SR).

V praxi, prevenciu vybraných chronických ochorení realizujeme ovplyvňovaním informovanosti a zdravotného uvedomenia obyvateľov v zmysle zásad zdravého spôsobu života, uplatňujúc najmä zdravotno-výchovnú edukáciu a činnosti Poradne zdravia (stabilnej a mobilnej zložky). V poradni sú klienti, resp. záujemcovia vyšetrení v zmysle štandardnej metodiky za účelom identifikovania rizikových faktorov srdcovocievnych ochorení (metabolického syndrómu). Na základe zistených údajov, nadväzujúce odborné poradenstvo je zamerané na zlepšenie nameraných hodnôt a optimalizáciu zložiek životného štýlu nefarmakologickou cestou.

V hodnotenom období sme okrem individuálneho poradenstva (včítane telefonických konzultácií) v stabilnej Poradni zdravia, zorganizovali a uskutočnili akcie výjazdovou formou pre pracovné kolektívy, seniorov a ostatnú verejnosť, pri ktorých sa spolupracovalo s rôznymi inštitúciami (bližšia informácia je uvedená **v bodoch 9.2, 9.8**).

Výchovno-vzdelávacie aktivity sme orientovali predovšetkým na mladú generáciu. Objektom nášho záujmu sú však aj ostatné vekové kategórie. Konkrétne realizačné výstupy sa týkajú všetkých priorit tejto oblasti NPPZ – t. j. bodov A – D:

A) Výživa a stravovacie zvyklosti

Rizikové faktory výživy obyvateľstva sledujeme hlavne cez analýzy anamnestických dát od klientov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len *PCOPZ*), vkladanych do Testu zdravé srdce. Edukáciou a propagáciou v oblasti zásad správnej výživy sa snažíme zvyšovať celkové uvedomenie obyvateľstva, zlepšiť stravovacie návyky u všetkých jeho vekových skupín.

Téma ozdravenia výživy je v súlade s celoeurópskymi princípmi zahrnutými v dokumente „Zdravie 21. storočia“ a na národnej úrovni s Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR na roky 2008 – 2015 a úlohami Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2012 – 2016 na úseku verejného zdravotníctva. V nadväznosti na to sme sa v spolupráci s Odborom hygieny výživy podieľali na plnení úlohy pod názvom „*Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie*“ (viac **v bodoch 3.1, 9.2**) prostredníctvom vybraných aktivít PCOPZ, t. j. Poradne zdravia (stabilnej aj mobilnej zložky) a Poradne správnej výživy. Uvedená úloha si kladie za cieľ vplývať na zlepšenie stravovacích návykov vo vybraných populačných skupinách (so zameraním na ľahkú prácu), realizovať monitoring a intervencie a tiež zisťovať ich výživový stav.

Ďalším príkladom činnosti je dvojročný projekt Európskej komisie „*Viac chuti*“, nad ktorým prevzali odbornú záštitu Kancelária WHO na Slovensku a RÚVZ so sídlom v Košiciach. Projekt je súčasťou Stratégie riešenia zdravotných problémov súvisiacich s výživou, nadhmotnosťou a obezitou, ktorú Európska komisia prijala v roku 2007. Je zameraný na zdravé stravovanie, podporu konzumácie čerstvého ovocia a zeleniny formou

vzdelávania v oblasti výživy. Projekt prebieha v dvoch mestách na Slovensku, v Poprade a Košiciach. Jeho cieľom je zvýšiť motiváciu a spotrebu ovocia a zeleniny najmä u detí, tehotných žien a seniorov. V každom z miest sú do projektu zapojené vybrané centrá voľného času, materské centrá, denné centrá seniorov, resp. krízové centrá. V týchto partnerských centrách sa od októbra 2012 realizujú v pravidelných intervaloch (cca mesačne) interaktívne lekcie zdravej výživy (praktické hodiny varenia, nadväzujúce prednášky).

V rámci doplnkovej participácie na danom projekte (v edukačnej oblasti) sme v uplynulom roku ponúkli spoluprácu Dennému centru seniorov pri MČ Košice-Juh na ul. Milosrdenstva č. 4. Pripravili sme časový a obsahový harmonogram vzdelávacích seminárov pre seniorov vyššie zmieneného centra. Doposiaľ sa uskutočnilo šesť stretnutí (v období január – september 2013), na organizácii ktorých sa aktívne podieľali Oddelenie kultúry, mládeže a športu pri Miestnom úrade MČ Košice-Juh (ako spoluorganizátor) a RÚVZ Košice – odborný garant.

Zdravotno-výchovný charakter má z našej strany i podpora Národnej stratégie SR pre program „Ovocie a zelenina do škôl“, ktorej ciele majú napomôcť zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. Z hľadiska prehľadu, sme v I. polroku 2014 v spádovom území realizovali skupinové edukačné aktivity so zameraním na racionálnu výživu v kontexte zdravého spôsobu života na 13 základných školách (I. a II. stupeň), na niektorých opakovaně, a na 1 strednej škole. Intervenovaných bolo spolu 262 žiakov ZŠ a 120 študentov SŠ. Edukačne sme spolupracovali aj s výchovnými zariadeniami, navštívili sme 1 Detský domov na Uralskej ul. č. 1 v Košiciach – s účasťou 14 profesionálnych rodičov. Pre propagačné účely – ako doplnok edukácie – sme využili letáky z našej edície na témy: Správna výživa, Cholesterol a jeho vplyv na zdravie.

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity (odporúčanej, primeranej) vo vzťahu k obyvateľstvu (školskej mládeži, dospeléj populácii, seniorom) využívame najmä edukáciu, poradenstvo, výstupy cez médiá. Hlavným zámerom aktivít bolo poukázať na význam pohybovej aktivity, jej priaznivý vplyv na zdravie, ak je pravidelnou súčasťou spôsobu života.

V súvislosti s Národným programom prevencie obezity (ďalej len NPPO) sme na základe požiadavky ÚVZ SR zaslali odpočet jeho plnenia za obdobie rokov 2010 – 2013.

V I. polroku 2014 sme v zmysle plnenia NPPO, v oblasti pohybovej aktivity, ako aj propagácie Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ (10. máj), realizovali deväť výchovno-vzdelávacích aktivít pre rôzne cieľové skupiny. Ich stručný prehľad z hľadiska foriem výkonu uvádzame nižšie:

- *Edukácia žiakov* na tému Prevencia nesprávneho držania tela (formou teoretického výkladu doplneného o besedu, ukážku cvikov, distribúciu zdravotno-výchovného materiálu), s konaním na Špeciálnej základnej škole, Inžinierska ul. č. 24 v Košiciach, dňa 17. 3. 2014 (s účasťou 43 žiakov);
- *Edukácia dospeléj populácie* na tému Zdravý životný štýl s akcentom na zdravú výživu a význam pohybovej aktivity (formou prednášky a diskusie), s konaním v Detskom domove na Uralskej ul. č. 1 v Košiciach, dňa 6. 5. 2014 (s účasťou 14 profesionálnych rodičov);
- *Ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia* (vybrané vyšetrenia a poradenstvo^{1,2}) pre dospelú populáciu v produktívnom veku (profesijné skupiny, verejnosť) na štyroch miestach:
 - *Slovak Telecom – Data center Košice, Poľská ul. č. 4, Košice*², dňa 14. 5. 2014 (aktivita v spolupráci s Union zdravotnou poisťovňou, a. s. – pobočka Košice), pre zamestnancov spoločnosti (v počte 108);

- *Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., krajská pobočka Košice, Senný trh č. 1, dňa 20. 5. 2014; Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., pobočka Košice, Štúrova ul. č. 21, dňa 21. 5. 2014* (obe aktivity v spolupráci s košickými pobočkami Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s.) pre zamestnancov poisťovne (v celkovom počte 92);
- *U. S. Steel Košice, s. s r. o., Vstupný areál U. S. Steel, dňa 31. 5. 2014* (aktivita v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice) pre zamestnancov spoločnosti a ich rodinných príslušníkov (v počte 237). Aktivita bola súčasťou tretieho ročníka podujatia „Family Safety Day“ s podtitulom „Kde pracuje môj otec, moja mama?“ s určením pre zamestnancov spoločnosti U. S. Steel Košice, dcérskych spoločností a ich rodiny. Počas tohtoročného „firemného rodinného dňa“ bola v ponuke pre návštevníkov, napr. exkurzia do výrobných priestorov, teplej valcovne, autobusová prehliadka areálu podniku, sprievodný program na parkovisku a priľahlej trávnej ploche formou športovo-zábavných, zdravotno-osvetových stanovišť (stánok zameraný na poradenstvo zdravého životného štýlu – Poradňa zdravia, stánok stomatóloga, O. Z. Europacolona a i.) a ďalších atrakcií.

¹ *Pomúkané služby zahrňali:* vyšetrenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi prostredníctvom biochemického analyzátoru Reflotron, resp. Accutrend Plus; meranie vybraných antropometrických parametrov (výška, hmotnosť, obvod pásu, bokov), výpočet indexu telesnej hmotnosti – BMI a indexu centrálnej obezity – WHR; stanovenie percenta telesného tuku; meranie tlaku krvi, pulzu; u fajčiarov stanovenie hladiny oxidu uhľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód; individuálne poradenstvo k jednotlivým zložkám spôsobu života vrátane podpory pohybovej aktivity (vyplnenie anamnestických dotazníkov a rozhovor), distribúcia tlačенých zdravotno-výchovných materiálov a i.

² *Doplňkové vyšetrenie hemoglobínu z kapilárnej krvi – pri aktivite v spolupráci s Union zdravotnou poisťovňou, a. s., pobočka Košice.*

- *Zorganizovanie Športového dňa pre zamestnancov RÚVZ Košice (28. 5. 2014)*, ktorého ťažiskom bola pešia, resp. cyklistická turistika do cieľa podujatia – areálu Letná záhradka na sídlisku Nad jazerom – v chatárskej oblasti Košice-Krásna. V cieľi každý z účastníkov mal možnosť dať si odmerať tlak krvi, pulzovú frekvenciu a realizovať vybrané voľné športové disciplíny (kolektívneho charakteru, ako cvičenie s lektorkou, bedminton, loptové hry), resp. priniesť si vlastné športové potreby. Podujatia sa ako lektorka zúčastnila *Ing. Marietta Žigalová* – bývalá profesionálna slovenská fitneska, viacnásobná majsterka sveta vo fitness, držiteľka niekoľkých titulov majstra Európy a držiteľka certifikátu osobného fitness trénera. V rámci obedného menu bol v zariadení Letná záhradka podávaný guláš s nealkoholickým nápojom. Podujatia sa celkovo zúčastnilo 105 zamestnancov (z toho 10 mužov).
- *Propagácia Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ na webovej stránke RÚVZ Košice (v položke Aktuality)* s určením pre verejnosť. Uverejnené boli dva tituly, t. j. 1. *Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ – 10. máj* (s presmerovaním na stránku Kancelárie SZO na Slovensku) a 2. *Svetový deň pohybu – Športový deň pre zamestnancov RÚVZ Košice* (leták z vlastnej edície).

Výňatok z vyššie uvedeného prehľadu aktivít vrátane dvoch fotografií z akcií bol uverejnený na webovej stránke ÚVZ SR (v položke Informácie: Podpora zdravia – Aktuálne) v príspevku pod názvom *Svetový deň Pohybom ku zdraviu 2014 – Zoznam realizovaných edukačných aktivít na jednotlivých RÚVZ v SR.*

C) Tabak, alkohol, drogy

Zvýšenú pozornosť v rámci primárnej prevencie drogových závislostí venujeme vybraným skupinám obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku poškodenia zdravia v dôsledku užívania návykových látok, prioritne deťom a mládeži, ženám v reprodukčnom veku a sociálne znevýhodneným skupinám obyvateľstva.

Často využívanými formami sú:

- výchovno-vzdelávacia a poradenská činnosť (napr. výkon Poradne na odvykanie od fajčenia);
- propagačná a edičná činnosť – tvorba a distribúcia informačných materiálov pre školskú mládež, kontaktné dospelé osoby (učitelia, rodičia atď.) a iné cieľové skupiny; účasť na informačných kampaniach (napr. súťaž Prestaň a vyhraj!); participácia na preventívnych programoch, projektoch, úlohách zameraných na škodlivosť návykových látok a na zmysluplné využívanie voľného času (vrátane prípravy, koordinácie, realizácie, vyhodnocovania) v spolupráci s inými subjektmi; pôsobenie cez mienkotvorné médiá v oblasti propagácie aktivít a spôsobu života bez drog.

Edukačná činnosť vo vzťahu k školám je zameraná všeobecne na prevenciu drogových závislostí ako aj na oblasť prevencie tabakizmu. Za hodnotené obdobie sme uskutočnili vzdelávacie akcie na 5 základných a 3 stredných školách (na viacerých opakovaně) a v 1 detskom domove (na Uralskej 1 v Košiciach), s celkovou účasťou 923 žiakov. Z didaktického hľadiska, podujatia pozostávali zväčša z teoretického výkladu, individuálnej i skupinovej práce. Rešpektujúc vekové kritérium, žiakom boli v rámci intervencií premietnuté videofilmy a distribuované zdravotno-výchovné materiály. Na prvom stupni ZŠ sa z hľadiska edukačných cieľov volila hravá forma oboznamovania sa s danou problematikou (využívanie prostriedkov, ako mimická bábka Adamko, maľovanky a i.). U žiakov druhého stupňa ZŠ a na SŠ sa zisťovali, napr. prostredníctvom dotazníkovej metódy, názory, postoje a poznatková úroveň z problematiky drog, drogových závislostí a špeciálne tabakizmu. Študenti – fajčiari (na báze dobrovoľnosti) mali možnosť si otestovať na prístroji Smokerlyzer percentuálne množstvo alveolárneho CO vo vydychovanom vzduchu.

V spojitosti s *informačno-propagačnou činnosťou* a významným termínom *31. máj – Svetový deň bez tabaku* sme zorganizovali nasledovné aktivity zamerané na prevenciu tabakizmu a zanechanie fajčenia (s konaním v širšom časovom rozpätí pre vyhovieň požiadavkám):

- *edukačné podujatie pre žiakov na troch základných školách*, t. j. ZŠ Ruskov 32 (s účasťou 194 žiakov I. a II. stupňa), ZŠ na Školskej 3 v Jasove (s účasťou 98 žiakov 4. – 9. ročníka), Špeciálnej ZŠ na Inžinierskej ul. č. 24 v Košiciach (s účasťou 48 žiakov 4. – 9. ročníka);
- *edukačné podujatie (prednášku spojenú s besedou, resp. premietnutím DVD filmu „Kým stúpa dym“)* pre študentov na troch stredných školách, t. j. Súkromného hudobného a dramatického konzervatória na Požiarnickej 1 v Košiciach (s účasťou 45 študentov 1. – 3. ročníka), Strednej priemyselnej školy dopravnej na Hlavnej 113 v Košiciach (s účasťou 48 študentov 2. – 3. ročníka), Obchodnej akadémie na Polárnej 1 (s účasťou 120 študentov 1. – 3. ročníka);
- *edukačno-poradenskú akciu mobilnej Poradne na odvykanie od fajčenia pre študentov Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73*, doplnenú o ďalšie vyšetrenia a poradenstvo (s využitím Analyzátoru tela). Aktivita bola realizovaná v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach dňa 30. 4. 2014. Intervenovaných bolo 62 záujemcov (14 mužov, 48 žien);
- *poskytnutie tlačených zdravotno-výchovných materiálov* (k voľnej distribúcii, resp. nástennej propagácii) za účelom osvetu v rámci uvedeného svetového dňa *s určením*

pre zamestnancov *Východoslovenskej energetiky, a. s., Košice* (na základe požiadavky vedenia spoločnosti). Distribuovaných bolo 9 monotematických titulov rôzneho druhu a proveniencie (t. j. z edície RÚVZ Košice, ÚVZ SR a Ligy proti rakovine SR), spolu 118 ks.

V rámci vyššie uvedených akcií sa u fajčiarov realizovala intervenčná činnosť zahrňujúca stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého (CO) a karboxyhemoglobínu (COHb) vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód; individuálne poradenstvo k jednotlivým zložkám spôsobu života (vyplnenie anamnestických dotazníkov a rozhovor), distribúciu tlačенých zdravotno-výchovných materiálov a i.

Zapojili sme sa do *celoslovenskej súťaže „Najlepšia protidrogová nástenka“*, ktorej cieľovou skupinou boli žiaci 7. ročníka základných škôl. Termín jej vyhlásenia bol 20. november 2013 a termín uzávierky 20. január 2014. Cieľom súťaže, ktorú inicioval ÚVZ SR, bolo poukázať na význam primárnej prevencie a pôsobiť na vytváranie aktívneho protidrogového postoja u žiakov. V uplynulom roku sme propozície súťaže v rámci našej územnej pôsobnosti spropagovali všetkým ZŠ v Košiciach a okolí. Podmienky a pravidlá účasti boli zverejnené na stránke ÚVZ SR ako aj RÚVZ Košice.

V priebehu mesiaca apríl 2014 sa uskutočnilo vyhodnotenie súťaže na úrovniach krajov a celého Slovenska. Prihlásilo sa do nej vyše 350 siedmych ročníkov na celom Slovensku. Súťaž mala pozitívny ohlas u žiakov aj koordinátorov protidrogovej prevencie na školách. Za Košický kraj bolo do nej prihlásených 47 násteniek (prostredníctvom ich fotografického zdokumentovania) zo 44 ZŠ (z toho 11 z Košíc a 7 z okresu Košice-okolie). Pri hodnotení prác sa postupovalo v zmysle metodického pokynu vypracovaného ÚVZ SR. Hlavnými hodnotiacimi kritériami boli: nápaditosť, originalita, precíznosť spracovania a spôsob stvárnenia témy. Výsledky hodnotenia súťaže na úrovni Košického kraja (t. j. ohodnotenie všetkých násteniek vrátane vyznačenia najlepších prác v poradí od 1. po 5. miesto) boli zaslané na ÚVZ SR dňa 11. 4. 2014. Výber najlepších prác na národnej úrovni sa uskutočnil prostredníctvom odbornej komisie na RÚVZ v Trnave dňa 15. 4. 2014. Ceny boli víťazom odovzdané na tlačovej besede na ÚVZ SR v Bratislave dňa 24. 4. 2014.

V Poradni na odvykanie od fajčenia sme v hodnotenom období poskytli poradenstvo individuálnou formou (vrátane telefonických konzultácií) pre 119 klientov (38 mužov, 81 žien). Výrazne dominoval produktívny vek a záujem o jednorazovú intervenciu. V rámci edukačnej činnosti, skupinové poradenstvo využilo celkovo 619 žiakov zo základných a stredných škôl. Ďalší prehľad realizovaných aktivít uvádzame v bodoch **9.3, 9.5, 9.7**.

K činnosti nadregionálneho významu môžeme zaradiť spoluprácu s Centrom protidrogových a poradenských služieb Technickej univerzity v Košiciach. Reflektujúc na publikačnú aktivitu daného pracoviska a tematicky súvisiace minuloročné edukačné podujatie pod názvom *„Spoločne proti drogám“*, zaslali sme za účelom uverejnenia – do plánovaného zborníka recenzovaných prác s medzinárodnou účasťou v problematike prevencie drogových závislostí – dva príspevky:

- Schnitzerová, Eva, Gregová, Soňa. *Verejné zdravotníctvo – podpora zdravia a prevencia závislosti od užívania tabaku*;
- Schnitzerová, Eva. *Trendy práce s užívateľmi drog v kontexte sociálnej práce a iných pomáhajúcich profesií*.

V rámci publikačnej činnosti sme v aktuálnom období zaznamenali nasledovné uverejnené príspevky:

- Schnitzerová, Eva. Sociálna práca s klientmi na rôznom stupni drogovej kariéry. In Matulník, Jozef – Kollár, Roman – Kollárová, Margita (eds.). *Pacient v zdravotnom systéme a v spoločnosti. Zborník referátov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej dňa 14. decembra 2012 v Bratislave* [CD-ROM]. Bratislava : Sekcia sociológie

zdravotníctva SSS pri SAV, 2014, s. 114-124. ISBN 978-80-85447-22-4. [online]. Dostupné na: <<http://www.sociologia.eu.sk/wp-content/uploads/2014/05/Zbornik-pacient-v-zdravotnom-systeme-a-v-spolocnosti.pdf>>.

- Schnitzerová, Eva, Antoničová, Irena. Sociálna práca a prevencia drogových závislostí. In Bugri, Štefan – Juriš, Peter – Pribišová, Emília (eds.). *Sociálna práca, ošetrovatel'stvo a verejné zdravotníctvo v regióne východného Slovenska (EÚ) III. Recenzovaný zborník vedeckých prác pedagógov Ústavu sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča v Prešove. In extenso*. Prešov : VŠZaSP sv. Alžbety, Bratislava, Ústav sociálnych vied a zdravotníctva bl. P. P. Gojdiča, Prešov, 2013, s 52-57. ISBN 978-80-89082-39-1.
- Schnitzerová, Eva. Adolescentná mládež a vnímanie rovesníkov s problémom alkoholu z hľadiska rodu. Adolescents' perceptions of alcohol-related problems among their peers in the context of gender issues. In Szmyd, Kazimierz – Garbarz, Andrzej – Frączek Zofia – Skoczyńska-Prokopowicz, Barbara (eds.). *Culture – Changes – Education. Volume I. The thought about upbringing. Theories and educational use*. Rzeszów : The University of Rzeszów, 2013, s. 321-328. ISBN 978-83-7338-901-4.
- Schnitzerová, Eva. Etika v sociálnej práci s užívateľmi drog. In Lubelcová, Gabriela – Džambazovič, Roman (eds.). *Sociálna patológia optikou sociologického skúmania (slovensko-české sociologické dni). Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie FF UK v Bratislave konanej 3. – 5. 10. 2012 v Modre – Harmónii*. Prvé vydanie. Bratislava : Stimul, 2013, s. 306-321. ISBN 978-80-8127-077-2.
- Schnitzerová, Eva, Antoničová, Irena. Psychológia v edukácii sociálnych pracovníkov a niektoré jej aspekty v sociálnej práci s užívateľmi drog. In Lukáč, Marek (ed.). *Edukácia človeka – problémy a výzvy pre 21. storočie. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej dňa 11. 12. 2012 v Prešove* [CD-ROM]. Prešov : Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove, 2013, s. 147-152. ISBN 978-80-555-0825-2. [online]. Dostupné na: <<http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Lukac1>>.

Zo vzdelávacích a odborných podujatí v tomto smere sme v I. polroku 2014 absolvovali *tematický kurz* (č. 3-1023) – Prevencia fajčenia a alkoholizmu vo výchove k zdraviu (SZU v Bratislave, v dňoch 18. 6. – 19. 6. 2014) – pasívne. Organizátorom školiacej akcie bola SZU v Bratislave, Fakulta verejného zdravotníctva.

V súvislosti s našim členstvom v *Komisii pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti* Okresného úradu Košice (s pôsobnosťou v rozsahu Košického kraja) sme v zmysle požiadavky uvedeného úradu zaslali prehľad aktivít RÚVZ so sídlom v Košiciach v oblasti prevencie protispoločenskej činnosti a kriminality realizovaných v rámci spádového územia (t. j. v územných obvodoch okresov Košice-mesto a Košice-okolie) za rok 2013.

D) Vytváranie zdravých pracovných a životných podmienok

V rámci podpory zdravého životného štýlu na pracoviskách sme participovali ako spoluorganizátori na akciách, ako Deň zdravia, resp. Športový deň, s určením pre vybrané profesijné skupiny, pozri body **9.1 – B, 9.2, 9.8**.

Každoročne na základe spolupráce s Magistrátom mesta Košice predkladáme písomný podklad pre zápis do Kroniky mesta Košice (stručnú charakteristiku činnosti RÚVZ Košice, zaznamenané zmeny, výsledky, ktorými sme sa podieľali na rozvoji mesta Košice za uplynulý rok).

Oblasť č. 2: *Preventívne opatrenia vedúce k znižovaniu výskytu infekčných ochorení*

V súvislosti s danou oblasťou, nami uskutočnené zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané hlavne na zvyšovanie informovanosti mladej generácie ohľadom prevencie

sexuálne prenosných nákaz, infekcie HIV/AIDS a prevencie vírusovej hepatitídy (pozri **body 6.7 a 9.7**).

Na prevencii infekcie HIV/AIDS sme sa podieľali realizáciou aktivít v súlade s vybranými úlohami *Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike na roky 2013 – 2016* (ďalej len *NPP HIV/AIDS v SR*), bodu 5. *Aktivity na zabezpečenie úloh NPP HIV/AIDS*, bodu 5.1. *Preventívne aktivity – Aktivity č. 1, 3, 4, 5*. Ich odpočet je uvedený nižšie, resp. v rámci bodov **6.7 a 9.7** tejto správy.

Medziodborová úloha Programov a projektov ÚVZ v SR pod č. **6.7 Prevencia HIV/AIDS**, t. j. interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“ nadväzuje na NPP HIV/AIDS v SR a participujú na nej pracovníci odborov epidemiológie, podpory zdravia, hygieny detí a mládeže a lekárskej mikrobiológie. Z hľadiska prehľadu, v I. polroku 2014 v spádovom území RÚVZ Košice bol **projekt „Hrou proti AIDS“** prezentovaný na **5 základných školách** (ZŠ Čaña, Pionierska 33, Čaña; Súkromná ZŠ Masarykova 19, Košice; ZŠ Ruskov 32; ZŠ s MŠ Budimír 11; ZŠ Ľ. Fullu, Maurerova 21, Košice) a **1 strednej škole** (Obchodná akadémia Watsonova 61, Košice). Na uvedených školách bolo edukovaných celkovo 242 žiakov.

Ostatné edukačné aktivity na školách (pozri tab. č. 1, 2), ktoré mali charakter teoretického výkladu a besedy, boli venované témam Dospievajúce, Výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu, Prevencia sexuálne prenosných ochorení vrátane infekcie HIV/AIDS (posledne menovaná téma s určením pre starších žiakov). Všetky boli uskutočnené osobitne pre chlapcov a dievčatá. Pri niektorých aktivitách (tab. 2) bola využitá projekcia DVD filmu Sex a zdravie.

Tab. č. 1 Prehľad realizovaných edukačných aktivít k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na školách v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice v I. polroku 2014

P. č.	Dátum	Inštitúcia	Ročník/počet	Počet prednášok
1.	24. 2. 2014	ZŠ Budimír	1. r. , 3. r., 5. až 6. r. / 80	4
2.	28. 2. 2014	ZŠ Ruskov	2. až 4. r., 7. až 9 r. / 92	4
3.	5. 5. 2014	ZŠ Budimír	9. r. / 34	2
SPOLU			206 žiakov	10

Tab. č. 2 Prehľad realizovaných edukačných aktivít k problematike sexuálneho a reprodukčného zdravia na školách v územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, u žiakov z marginalizovaného prostredia, v I. polroku 2014

P. č.	Dátum	Inštitúcia	Ročník	Počet prednášok	Počet žiakov
1.	6. 2. 2014	Špeciálna ZŠ Inžinierska 21 v Košiciach	1. až 9. r.	2	55
2.	20. 2. 2014	ZŠ Budimír	5. až 9. r.	1	17
SPOLU				3	72

Doplňkové informácie k tab. č. 2:

Výchovno-vzdelávacie aktivity širšie tematicky ladené u sociálne znevýhodnených skupín detí sme uskutočnili na 3 základných školách (t. j. v ZŠ Budimír pre 17 rómskych žiakov 5. až 9. ročníka dňa 13. 2. 2014; v Špeciálnej ZŠ, Inžinierska ul. č. 24 v Košiciach, pre

45 žiakov 1. až 9. ročníka dňa 31. 3. 2014 a v ZŠ Krosnianska 4 v Košiciach pre 66 žiakov 2. ročníka dňa 3. 6. 2014). Edukácia bola orientovaná na témy Hygiena a prevencia vybraných prenosných ochorení, Ako sa chrániť pred kliešťom, s využitím DVD a projekcie filmu Starostlivosť o vlastné zdravie. Spomenuté témy odzneli aj v Detskom domove – Košická Nová Ves, na Mliečnej ul. č. 20 v Košiciach, s určením pre chovancov vo veku 5 až 18 rokov v počte 52 dňa 22. 4. 2014.

V rámci *prevencie vírusovej hepatitídy typu A* (nadväzujúc na nariadené protiepidemické opatrenia Odborom epidemiológie) sme zabezpečili intenzívnu zdravotno-výchovnú intervenciu so zreteľom na marginalizovanú rómsku komunitu – školopovinné deti a kontaktnú dospelú populáciu (z rodiny, školy) v obci Turňa nad Bodvou. Iniciovali sme metodické a edukačno-poradenské stretnutie v troch inštitúciách dňa 30. 5. 2014. Prvé sa uskutočnilo na pôde Obecného úradu za účasti starostu obce, kultúrnej referentky, terénnych sociálnych pracovníkov a koordinátorov verejnoprospešných aktivít. Následne boli navštívené obe základné školy v obci (t. j. ZŠ Školská 301/16 a ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským, Školská 301/12) a kontaktované vedenie škôl ako aj koordinátori preventívnych aktivít. V predmetnej veci bola okrem usmernenia ponúknutá spolupráca pri realizácii edukačných aktivít. Taktiež boli dodané zdravotno-výchovné materiály (k voľnej distribúcii, nástennej propagácii a odvysielaniu v obecnom rozhlase) s určením pre deti, mládež a dospelú populáciu, spolu 7 titulov (z toho 2 bilingválne – v slovenskom a rómskom jazyku). Zamerané boli na prevenciu vírusovej hepatitídy typu A s dôrazom na dodržiavanie hygienických návykov, hygieny rúk a na možnosti očkovania proti hepatitíde.

Vyššie uvedená téma bola zahrnutá do plánu edukačných aktivít na ZŠ Jasov a na základe požiadavky školy bola prezentovaná u žiakov v obdobnom čase.

Ďalšou problematikou bola špecifická prevencia infekcií dýchacích ciest a chrípky, v rámci ktorej pôsobíme najmä v edukačnej a informačno-propagačnej rovine, využívajúc, napr. plagát: „Predchádzajte akútnym respiračným ochoreniam“ z edície RÚVZ Košice, leták "Ako predísť chrípke", z edície ÚVZ SR a SZO, s určením pre širokú verejnosť.

V súvislosti s *Európskym imunizačným týždňom (22. – 26. apríl 2014)* – 8. ročníkom kampane WHO pre zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania, s heslom „Predchádzať – chrániť – očkovať“ a tohtoročnou témou „Očkovanie pre život“, sme v spolupráci s Odborom epidemiológie revidovali informačný leták „*Európsky imunizačný týždeň – Očkovanie = ochrana pred nákazami – Poradňa očkovania pri RÚVZ so sídlom v Košiciach*“ (a umiestnili na webovú stránku RÚVZ Košice v položke Aktuality).

So zámerom prevencie a zvýšenia informovanosti u verejnosti v otázkach ako sa chrániť pred kliešťom a ochoreniami, ktoré najčastejšie prenáša (lymská borelióza, kliešťová encefalitída), realizovali sme informačno-propagačné a intervenčné akcie. Informačné letáky s titulom „Ako sa chrániť pred kliešťom – deti“ a „Ako sa chrániť pred kliešťom – verejnosť“ (produkcie ÚVZ SR a Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb) sme spolu so sprievodným slovom zaslali na všetky základné školy a pediatrické ambulancie v Košiciach a okolí. Zároveň boli letáky umiestnené na webovej stránke RÚVZ Košice (v položke Aktuality). Intervencia na báze osobného kontaktu spolu s distribúciou vytlačených letákov sa vykonáva priebežne na akciách edukačného i poradenského charakteru pre rôzne cieľové skupiny.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

V roku 2013 sme sa v zmysle metodického pokynu ÚVZ SR zapojili do dotazníkového prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR, ktorý sa realizuje periodicky (v päťročných intervaloch, posledne v roku 2004). Prieskum je zameraný na najzávažnejšie rizikové faktory spôsobu života a ich výskyt v populácii. Umožňuje

porovnanie v ukazovateľoch, ktoré sa týkajú hodnotenia vlastného zdravia, názorov, postojov a návykov slovenskej populácie. Výber respondentov sa realizoval podľa vopred stanovených kritérií (veková štruktúra, pohlavie, bydlisko – mesto, vidiek). Použitou metódou bol anonymný dotazník obsahujúci 93 položiek, ktorý na báze dobrovoľnosti vyplnilo 104 respondentov (52 mužov a 52 žien). Zber dát sa uskutočnil v mesiacoch máj až jún 2013. Následne boli údaje z dotazníkov zadané do programu EpiData (do formy elektronického dotazníka). Kompletná databáza bola v mesiaci júl 2013 zaslaná na ÚVZ SR k štatistickému vyhodnoteniu (v programe SpSS). Výsledky prieskumu budú súčasťou správy o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky, ktorá sa zostavuje každé tri roky.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Na základe požiadavky sme začiatkom roka zaslali na ÚVZ SR odpočet plnenia Národného programu prevencie obezity za obdobie rokov 2010 až 2013.

Činnosť v súvislosti s plnením daného programu je možné charakterizovať z viacerých hľadísk. Formou individuálneho a skupinového poradenstva (včítane telefonických konzultácií) sa podieľame na aktivitách PCOPZ, ktoré zahŕňajú organizovanie a uskutočňovanie akcií pre verejnosť, pracovné kolektívy, seniorov združujúcich sa v denných centrách (predtým kluboch dôchodcov) a i.

V rámci prevencie chronických ochorení a realizácie individuálneho poradenstva bolo v I. polroku 2014 v základnej Poradni zdravia vyšetrených spolu **994** osôb, z toho 279 mužov a 715 žien. Činnosť bola zameraná najmä na monitoring zdravotného stavu klientov, ktorí poradňu navštívili. U **75** klientov (22 mužov a 53 žien) bola odobratá kapilárna krv na vyšetrenie parametrov sledovaných pri metabolickom syndróme (glukóza, celkový cholesterol, HDL, triacylglyceroly) prístrojom Reflotron, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Klienti zároveň vyplnili dotazník, týkajúci sa životného štýlu. Na základe nameraných hodnôt sa individuálne hodnotili výsledky a hľadali možnosti pozitívneho ovplyvnenia zníženia rizika metabolického syndrómu (ďalej len *MS*). U ostatných klientov bol z kapilárnej krvi vyšetrený len celkový cholesterol, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Všetkým klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo.

Analýza výsledkov vyšetrení všetkých klientov poradne sa nachádza v nižšie uvedenej tabuľke.

Rizikový faktor	počet dotazovaných	spolu	muži	ženy
I. polrok 2014, OPZ				
fajčenie	počet dotazovaných	994	279	715
	z toho fajčiarov	115	36	79
	percentuálne vyjadrenie	11,57	12,90	11,05
BMI	počet vyšetrených	994	279	715
	nadváha – BMI ≥ 25 , <30	300	134	166
	percentuálne vyjadrenie	30,18	48,03	23,22
	obezita – BMI ≥ 30	156	47	109
	percentuálne vyjadrenie	15,69	16,85	15,24
krvný tlak	počet vyšetrených	987	277	710
	z toho TK $\geq 140/90$ mmHg	260	108	152
	percentuálne vyjadrenie	26,34	38,99	21,41

celkový cholesterol (skr. CCH)	počet vyšetrených	937	268	669
	z toho CCH \geq 5,2 mmol/l	410	88	322
	percentuálne vyjadrenie	43,76	32,84	48,13
glukóza	počet vyšetrených	116	29	87
	z toho glukóza \geq 6,0 mmol/l	12	5	7
	percentuálne vyjadrenie	10,34	17,24	8,05
konzumácia alkoholu	počet dotazovaných	75	22	53
	vôbec	25	3	22
	príležitostná	50	19	31
	pravidelná	0	0	0
fyzická aktivita	počet dotazovaných	75	22	53
	žiadna	8	1	7
	rekreačná	47	17	30
	pravidelná	20	4	16
príjem ovocia a zeleniny	počet dotazovaných	75	22	53
	do 2 porcií/deň	21	8	13
	3 – 5 porcií/deň	44	10	34
	> 5 porcií/deň	10	4	6

V spolupráci s rôznymi inštitúciami v regióne sme realizovali akcie s ponukou služieb základnej Poradne zdravia (t. j. vyšetrenie celkového cholesterolu, resp. ďalších biochemických parametrov z kapilárnej krvi, meranie vybraných antropometrických ukazovateľov, tlaku krvi, pulzu s následným individuálnym poradenstvom) a Poradne na odvykanie od fajčenia (t. j. stanovenie hladiny oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu vo výdychu fajčiara prístrojom Smokerlyzer a zistenie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód s následným individuálnym poradenstvom).

Spoluúčasťou na projektovej úlohe **3.1 „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie“**, sme pre Oddelenie fyziológie výživy zabezpečili štandardné kompletne vyšetrenia klientov v Poradni zdravia a stanovili u nich riziko výskytu MS. V rámci tejto úlohy – okrem klientov v stabilnej poradni – bola vyšetrená a vyhodnotená vybraná skupina zamestnancov RÚVZ Košice, z ústredného pracoviska na Ipeľskej ul. č. 1, dňa 24. 6. 2014, spolu 8 osôb (6 mužov a 2 ženy).

Z hľadiska prehľadu sme poradenské služby *pre rôzne cieľové skupiny klientov* prezentovali na týchto ďalších akciách:

V spolupráci s *Ligou proti rakovine – pobočkou Košice*, pracoviskom Klinickej onkológie a rádioterapie pri UN L. Pasteura v Košiciach (a ďalšími partnermi, ako Klub turistov „Medicína“ Košice, Klub turistov mesta Košice, ZO SOZ – Východoslovenský onkologický ústav, a. s. Košice), sme sa v I. polroku 2014 podieľali na usporiadaní dvoch turisticko-osvetových akcií s určením pre onkologických pacientov, príbuzných, turistov. Prvou v poradí bola *Onkokardioturistika (27. ročník – jarná časť)* v areáli Letná záhradka na sídlisku Nad jazerom – v chatárskej oblasti Košice-Krásna, dňa 6. 4. 2014. O ponúkané služby mobilnej Poradne zdravia (individuálne konzultácie, stanovenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie krvného tlaku, pulzu, výpočet BMI, WHR) prejavilo záujem celkovo 35 účastníkov podujatia (17 mužov a 18 žien). Druhou spoločnou akciou s Ligou proti rakovine – pobočkou Košice, pracoviskom Klinickej onkológie a rádioterapie pri UN L. Pasteura v Košiciach a Univerzitou P. J. Šafárika Košice bol 3. ročník športovo-osvetového podujatia *„Radosť zo života víťazí nad chorobou“*, usporiadaný

pre onkologických pacientov, ich rodinných príslušníkov a priateľov. Akcia sa konala v priestoroch Botanickej záhrady v Košiciach dňa 7. 6. 2014. Služby mobilnej Poradne zdravia (vybrané vyšetrenia) boli poskytnuté 38 účastníkom akcie (14 mužom a 24 ženám). Nadväzujúcou a zároveň novou formou spolupráce bolo poskytnutie služieb mobilnej Poradne zdravia (vybraných vyšetrení) klientom Centra pomoci Ligy proti rakovine, pobočky v Košiciach – klubu Viktória (pacientskemu združeniu) na Paulínyho 63. Intervenovaných bolo spolu 13 klientov.

V spolupráci so *Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košicach* sme v I. polroku 2014 uskutočnili 10 spoločných akcií mobilnej Poradne zdravia s konaním na 8 miestach. Dominovala orientácia na klientelu najmä v produktívnom veku z rôznych profesií. Pri niektorých aktivitách bola súčasne oslovená aj široká verejnosť. Klientom boli poskytnuté služby zahrňujúce individuálnu konzultáciu v otázkach ozdravenia spôsobu života, meranie celkového cholesterolu, tlaku krvi, pulzu, výpočet BMI, WHR, percenta telesného tuku a u fajčiarov poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Na realizovaných akciách bolo prostredníctvom mobilnej Poradne zdravia intervenovaných spolu 669 klientov, toho 184 mužov a 485 žien. Akcie boli určené:

- zamestnancom ALIANZ Slovenskej poisťovne, a. s., pobočka Košice, Štúrova 7, dňa 26. 2. 2014; vybraných vyšetrení s poradenstvom sa zúčastnilo 62 zamestnancov (z toho 8 mužov a 54 žien);
- zamestnancom Skanska SK, a. s. – oblasť Technológie Košice, Alejová 2, dňa 27. 3. 2014; vybrané vyšetrenia vrátane poradenstva podstúpilo 26 osôb (13 mužov, 13 žien);
- zamestnancom a študentom Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského 73, dňa 30. 4. 2014; intervenovaných bolo spolu 62 ľudí (14 mužov, 48 žien);
- zamestnancom dvoch košických pobočiek Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s., t. j. krajskej pobočky na Sennom trhu 1, dňa 20. 5. 2014, s počtom vyšetrených 49 osôb (2 muži, 47 žien); ako aj pobočky na Štúrovej 21, dňa 21. 5. 2014, s počtom vyšetrených 43 osôb (2 muži, 41 žien);
- zamestnancom Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, v rámci Športového dňa 13. 6. 2013 s konaním v areáli Botanickej záhrady, Mánesova 23; vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 50 účastníkov akcie (4 muži, 46 žien);
- zamestnancom U. S. Steel Košice, s. s. r. o. a ich rodinným príslušníkom v rámci 3. ročníka podujatia *Family Safety Day* s podtitulom „Kde pracuje môj otec, moja mama?“, s konaním v priestoroch Vstupného areálu U. S. Steel, dňa 31. 5. 2014. Vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 203 účastníkov akcie (78 mužov, 125 žien);
- zamestnancom aj verejnosti na Magistráte mesta Košice, trieda SNP 48/A, dňa 23. 6. 2014; vyšetrenie vybraných parametrov s konzultáciou absolvovalo 70 účastníkov akcie, z toho 7 mužov.

Na základe dohody s *Ergomed Poliklinikou, s. r. o. v Košiciach* a spolupráce so *Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach* boli počas dvojdňovej akcie „Deň zdravia“ 15. 4. 2014 a 16. 4. 2014, s určením pre zamestnancov spoločnosti Getrag Ford Transmissions Slovakia, s. s. r. o., Perínska cesta 282, Kechnec, realizované vybrané fyzikálne vyšetrenia, meranie antropometrických parametrov, hladiny celkového cholesterolu a ponúknuté poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Akcie sa zúčastnilo celkovo 104 osôb (z toho 56 mužov a 48 žien). Pre internú potrebu vedenia danej spoločnosti boli vypracované analýzy výsledkov vyšetrenia všetkých klientov (na skupinovej úrovni).

Obdobným príkladom je spolupráca s *Union zdravotnou poisťovňou, a. s., pobočkou Košice*, v rámci ktorej sme poskytli služby mobilnej Poradne zdravia zamestnancom spoločnosti Slovak Telecom – Data center Košice, na Poľskej ul. č. 4, dňa 14. 5. 2014. V ponuke bolo poradenstvo zamerané na optimalizáciu zložiek spôsobu života, stanovenie hladiny celkového cholesterolu a hemoglobínu z kapilárnej krvi, meranie tlaku krvi, pulzu, výpočet BMI, WHR, percenta telesného tuku a u fajčiarov poradenstvo na odvykanie od fajčenia. O služby prejavilo záujem celkovo 108 osôb (z toho 32 mužov, 76 žien).

V spolupráci so *Slovenskou asociáciou verejného zdravia, občianskym združením (SAVEZ)* a *Spolkom košických študentov farmácie, občianskym združením* sme sa organizačne podieľali na priebehu Dňa zdravia (7. 4. 2014) v priestoroch Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, Komenského ul. č. 73. Tohtoročná téma dňa, totožná s témou *Svetového dňa zdravia – 7. apríl*, znela „Choroby prenášané vektormi“. Podujatie malo osvetový charakter. Prezentovali sme na ňom služby mobilnej Poradne zdravia (meranie celkového cholesterolu, tlaku krvi, pulzu, vybraných antropometrických parametrov vrátane konzultácie), ktoré využilo 79 klientov (13 mužov, 76 žien). Druhé podujatie na pôde spomínanej univerzity dňa 30. 4. 2014 – v predstihu organizovaný *Svetový deň bez tabaku (31. máj)*, bolo zamerané na prevenciu tabakizmu. Okrem merania tlaku krvi, pulzu a antropometrických parametrov, sme klientom ponúkli meranie Analyzátorom tela a poradenstvo na odvykanie od fajčenia spolu so stanovením oxidu uhoľnatého a karboxyhemoglobínu vo výdychu prístrojom Smokerlyzer. Akciu sme realizovali v spolupráci so *Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou Košice*, pozri vyššie.

V spolupráci so *Slovenským Červeným krížom, územným spolkom Košice-mesto* (ďalej len *SČK*) a *Národnou transfúznou službou SR, pracoviskom v Košiciach*, sme sa spolupodieľali na *19. ročníku celoslovenskej kampane Valentínska kvapka krvi* (v čase od 10. 2. do 14. 3. 2014). Tento ročník sa niesol pod heslom „Pre niekoho si ten pravý“, s cieľom šíriť myšlienku darcovstva krvi. Ťažiskom kampane boli mobilné odbery krvi na vybraných školách v regióne, pri ktorých každý zaregistrovaný darca dostal odznak so svojou krvnou skupinou. Naša účasť spočívala v ponuke zdravotnovýchovných materiálov k prevencii infekcie HIV/AIDS, vybraných služieb mobilnej Poradne zdravia (t. j. merania tlaku krvi, pulzu, percenta telesného tuku, stanovenia indexov BMI, WHR) a súvisiaceho poradenstva s určením pre študentov a zamestnancov navštívených škôl. Akcie sa uskutočnili na nasledovných školách:

- Stredná priemyselná škola stavebná a geodetická, Lermontovova 1, Košice (dňa 19. 2. 2014),
- Stredná odborná škola automobilová, Moldavská cesta 2, Košice (dňa 21. 2. 2014),
- Stredná priemyselná škola dopravná, Hlavná 113, Košice (dňa 25. 2. 2014),
- Študentský domov B. Němcovej 1, Košice (dňa 5. 3. 2014),
- Hotelová akadémia, Južná trieda 10, Košice (dňa 11. 3. 2014),
- Gymnázium M. R. Štefánika, Nám L. Novomeského 4, Košice (dňa 13. 3. 2014).

Tlačené zdravotnovýchovné materiály sme distribuovali na školy súbežne s realizovanými edukačnými aktivitami, resp. mobilnými odbermi krvi. Išlo o tieto tituly:

- *Prečo ma puberta neminie?* Košice : RÚVZ, 2011,
- *Hygiena, starostlivosť o telo počas nástupu puberty.* Košice : RÚVZ, 2010,
- *AIDS, základné informácie.* Košice : ŠZÚ, 1999 (leták bol distribuovaný na školy v rámci mobilných odberov krvi a projektu Hrou proti AIDS).

V hodnotenom období sme navštívili dve denné centrá seniorov v Košiciach, t. j. pri MČ Košice-Západ, na Laboreckej ul. č. 2 a MČ Košice-Šaca, na Železiarenskej ul. č. 7, kde sme poskytli poradenstvo celkovo 38 záujemcom (prevažovali ženy). V oboch centrách

boli u klientov uskutočnené štandardné kompletne vyšetrenia vrátane poradenstva so zhodnotením rizika výskytu MS.

Z hľadiska masmediálneho pôsobenia v oblasti prevencie chronických ochorení, zvýšenia kvality života a poradenskej činnosti, mali sme publikovaných 6 príspevkov (z toho 1 v Rádiu Košice, 3 na webovej stránke RÚVZ Košice (v Aktualitách) a 2 na webových stránkach iných inštitúcií).

Výchovno-vzdelávaciu činnosť uplatňujeme najmä vo vzťahu k deťom a mládeži s cieľom zvyšovať ich zdravotné uvedomenie zvlášť v problematike zdravého životného štýlu s akcentom na správnu výživu a podporu pohybovej aktivity, čo patrí k často preferovaným zdravotno-výchovným témam, pozri body 9.1, 9.7, 9.8.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Na základe organizačných pokynov celoslovenského gestora – RÚVZ Banská Bystrica, sme sa v roku 2013 zapojili do 5. ročníka celoštátnej a medzinárodne koordinovanej kampane na podporu fyzickej aktivity dospelaj populácie Slovenska. Kampaň sa ako intervenčný projekt realizuje v rámci SZO – CINDI programu SR a pod záštitou ÚVZ SR a Kancelárie WHO na Slovensku. Cieľom kampane je povzbudiť čo najviac ľudí, aby začali zdravšie žiť a zaradili do svojho voľného času pohybovú aktivitu akéhokoľvek druhu.

Úloha sa plní bez časového obmedzenia, s organizovaním kampane raz za dva roky. Nasledujúci ročník sa plánuje v roku 2015.

9.3 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014

V hodnotenom období sme sa na plnení Národného akčného plánu pre kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 podieľali preventívnymi aktivitami rôzneho druhu, napr. edukačnou činnosťou vo vzťahu k školskej populácii, resp. iným cieľovým skupinám; poradenstvom v rámci Poradne na odvykanie od fajčenia; informačno-propagačnou činnosťou v rámci významných termínov a kampaní venovaných súvisiacej problematike (napr. pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku – 31. máj). Podrobnejší popis činnosti uvádzame v bode 9.1 – C.

Odbor hygieny detí a mládeže sa podieľa na sledovaní a hodnotení výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež.

Za hodnotené obdobie bolo prostredníctvom daného odboru vykonaných 144 kontrol zameraných na dodržiavanie hore citovaného zákona na ochranu nefajčiarov v školách a školských zariadeniach. Kontroly sa vykonávali v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, pričom neboli zistené závažnejšie nedostatky v tomto smere.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Uvedená úloha sa zo strany RÚVZ v SR rieši bez časového obmedzenia. Uskutočňuje sa v 2-ročných intervaloch, najbližšie v roku 2014.

9.4 Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015

Od roku 2012 doteraz *„Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015“* v zmysle dokumentu Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR (t. j. predošlej i aktuálnej verzie) na Slovensku nepokračuje. Dôvodom sú nedostatočné finančné kapacity na strane MZ SR pre zabezpečenie jeho realizácie.

V regióne Košíc do roku 2011 (počnúc rokom 2007) sa program realizoval najmä prostredníctvom činnosti troch komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (ďalej len KPZV). Ich pôsobenie sa videlo hlavne v systematicky vykonávanej elementárnej zdravotnej

výchove, a to primeranou formou vo vzťahu k vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny. Tou boli obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v spádovom území RÚVZ Košice. Intervenčná činnosť, toho času pozastavená, spočívala v spolupráci medzi RÚVZ, školami, miestnou samosprávou, lekármi I. kontaktu a KPZV.

Z iných aktivít, súvisiacich s marginalizovanými skupinami, na ktorých sme participovali, môžeme menovať edukačnú činnosť. Dlhoročne spolupracujeme so školami s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, príkladom toho sú aktivity na Špeciálnej základnej škole, Inžinierska ulica č. 24 v Košiciach, resp. ZŠ v Jasove, kde boli žiaci opakovane intervenovaní v oblastiach, ako zdravý spôsob života a hygiena životného prostredia, stomatohygiena, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a i. Spolupráca sa nadviazala s Detským domovom v Štóse č. 125, Detským domovom v Košickej Novej Vsi na Mliečnej ul. č. 20 v Košiciach a Detským domovom na Uralskej ul. č. 1 v Košiciach – vo veci realizácie zdravotno-edukačných aktivít pre deti a mládež, zamestnancov zariadení ako aj profesionálnych rodičov.

9.5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

V preventívnom pôsobení sa sústreďujeme najmä na nižšie vekové kategórie, resp. špecifické sociálne skupiny obyvateľstva – nachádzajúce sa vo zvýšenom riziku vzniku závislostí. Výchovno-vzdelávacie prístupy z tematického hľadiska zameriavame na predchádzanie problémom súvisiacim s alkoholom a inými návykovými látkami, na podporu abstinentského spôsobu života, resp. situačnej abstinencie vo vzťahu k alkoholu, na podporu zdravého životného štýlu.

V oblasti primárnej prevencie závislostí a prevencie užívania alkoholu aktuálne dominuje edukačno-poradenská a informačno-propagačná činnosť, pri ktorej spolupracujeme s regionálnou štátnou správou, samosprávou, školami a inými inštitúciami, organizáciami. Edukačnú činnosť orientujeme na *skupinové intervenčné metódy* (teoretický výklad spojený s besedou doplnený o aktivizačné prvky, ako práca v skupinách, panelová diskusia, premietnutie videofilmu, tvorba a distribúcia propagačno-náučných materiálov a i.).

Z informačno-propagačnej činnosti môžeme spomenúť účasť na *edukačnom programe BECEP* (využívajúci formu edukačnej kampane a výchovných opatrení). Realizuje sa na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 – 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 – 2015, t. j. znenia úlohy č. 6.3.7 Podporiť programy zamerané proti negatívnym javom (agresivita, suicidálne činy, užívanie návykových látok, šikanovanie atď.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu. Aktivity v rámci programu BECEP sú zamerané na prevenciu rizika požitia alkoholu, omamných látok, liečiv počas vedenia vozidla, na používanie reflexných a ochranných prvkov, cyklistických prilb a na prevenciu dopravných úrazov prioritne u detí a mládeže.

Viac informácií v **bode 9.1 – C**.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Na podporu stratégie aktívneho starnutia sme zdravotno-výchovnú činnosť (poradenskú spojenú s edukáciou) vo vzťahu k seniorom v denných centrách (ďalej len DC), resp. ostatných zariadeniach upriamili najmä na oblasť zdravého životného štýlu.

Propagačnou formou sme podporili *informačnú kampaň „Týždeň mozgu – Brain Awareness Week“* (10. 3. – 16. 3. 2014), celosvetovo organizovanú od roku 1996, na Slovensku po siedmykrát. Iniciátormi na národnej úrovni boli Slovenská Alzheimerova spoločnosť, Nadácia MEMORY, Centrum MEMORY a Neuroimunologický ústav SAV.

Záštitu nad kampanou prevzal ÚVZ SR. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových ochorení a o tréning pamäťových a kognitívnych schopností človeka. V rámci našej účasti sme akciu dali do povedomia verejnosti viacerými druhmi aktivít:

- *seniorom* sme zorganizovali *prednášky* na tému „Žijeme život prosperujúci mozgu?“ s ukázkou tréningu pamäti v DC v MČ Košice-Západ, ul. Laborecká č. 2, dňa 12. 3. 2013 (s počtom účastníkov 19); akcia bola spojená s *ponukou služieb mobilnej Poradne zdravia*;
- *deťom a mládeži* boli venované *edukačné aktivity* na dvoch školách v Košiciach. Na ZŠ Belehradská 21 bola žiakom 3. ročníka (v počte 77), dňa 11. 3. 2014 a žiakom 4. ročníka (v počte 77), dňa 11. 3. 2014, prezentovaná téma „Žijeme život prosperujúci mozgu?“ s ukázkami tréningu pamäti; v Súkromnom hudobnom a dramatickom konzervatóriu na Požiarnickej 1 v Košiciach, dňa 11. 3. 2014, bola študentom 1. až 4. ročníka (v počte 58) venovaná beseda na témy „Životný štýl“ a „Mozog náš každodenný“; zároveň boli *distribúované informačné materiály*: „Alzheimerova choroba“ (leták produkcie RÚVZ Košice), leták¹ „Týždeň mozgu – Nedovoľ svojmu mozgu zostarnúť!“ a Dotazník porúch pamäti¹ (edícia Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti, Nadácie Memory, Centra Memory a spoločnosti Lundbeck Slovensko, s. r. o.);
- *širokú verejnosť* sme oslovili prostredníctvom informácie na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Košiciach (s presmerovaním na stránku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti).

O aktivity tohto zamerania je záujem, preto v informovaní verejnosti pokračujeme i mimo kampane.

V hodnotenom období sme s mobilnou Poradňou zdravia navštívili dve denné centrá seniorov v Košiciach, t. j. pri MČ Košice-Západ, na Laboreckej ul. č. 2 a MČ Košice-Šaca, na Železiarskej ul. č. 7. V oboch centrách boli u klientov uskutočnené štandardné kompletne vyšetrenia vrátane poradenstva so zhodnotením rizika výskytu MS. O vyšetrenie prejavilo záujem celkovo 38 osôb (prevažovali ženy).

Z hľadiska celoslovenského a regionálneho pôsobenia, zúčastnili sme sa ako členovia, zasadnutia pracovnej skupiny na podporu zdravia seniorov, ktorého organizátorom bol ÚVZ SR, Odbor podpory zdravia. Stretnutie sa konalo na RÚVZ so sídlom v Leviciach, Komenského 4, dňa 16. 6. 2014.

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V rámci edukačného pôsobenia na školách v spádovom území sme realizovali rôzne zdravotno-výchovné aktivity (uvedené aj v bode 9.1).

Dominovali *skupinové intervenčné metódy* – prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy, uskutočnená k 9 hlavným témam (prevencia drogových závislostí vrátane fajčenia, zdravý životný štýl a výživa, hygiena životného prostredia, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevencia pohlavných ochorení a infekcie HIV/AIDS, stomatohygiena, prevencia infekčných ochorení – chrípky, vírusovej hepatitídy typu A, duševné zdravie). Kvôli zvýšeniu účinnosti nášho vplyvu tvoríme a distribuueme propagačno-náučný materiál najmä letáky a plagáty, využívame videoprojekciu, uplatňujeme rôzne formy skupinovej práce, spätnej väzby a pod.

Tradičné skupinové edukačné aktivity boli vykonané na 1 materskej škole, 7 základných školách (I. a II. stupeň), 5 stredných školách – gymnáziách, SZŠ, SOŠ a i. (na niektorých opakované) a v 2 detských domovoch. Intervenovaných v rámci vyššie uvedených tém a navštívených škôl bolo spolu 2368 žiakov a študentov.

Projekt „*Hrou proti AIDS*“ (interaktívna panelová diskusia) – hromadná vzdelávacia aktivita, bola prezentovaná na 5 základných školách a 1 strednej škole, s celkovou účasťou 242 žiakov.

Poradensko-konzultačnú činnosť v oblasti zdravotno-výchovnej metodiky, práce s informačno-propagačným materiálom (letáky, plagáty, brožúry) a v oblasti výpožičky videofilmov z našej filmotéky, poskytujeme na požiadanie, resp. podľa aktuálnosti.

V rámci informačno-propagačnej činnosti sme distribuovali materiál „*Ponuka na spoluprácu pri realizácii zdravotno-edukačných aktivít*“ rôznym inštitúciám v územných obvodoch Košice-mesto a Košice-okolie).

Zapojili sme sa do celonárodného projektu *Bezpečný návrat domov*, so zameraním na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov (vo veku 15 až 19 rokov). Činnosť mala edukačný charakter. Bola rozvrhnutá na polročný časový úsek, t. j. od 5. 2. do 30. 5. 2014, a realizovaná v spolupráci so Slovenským Červeným krížom, územným spolkom Košice-mesto (ďalej len *SČK*). *Sprievodné aktivity v rámci daného projektu zahŕňali*: roznos edukačného/zdravotno-osvetového materiálu – plagátu na všetky stredné školy v územnej pôsobnosti; následné oslovenie *SČK* a zostavenie časového harmonogramu edukačných aktivít na stredných školách v rámci územných obvodov okresov Košice-mesto a Košice-okolie. Konkretizáciu činnosti uvádzame nižšie:

- Zdravotno-osvetový materiál – plagát s titulom „Bezpečný návrat domov“ (z edície *ÚVZ SR*), doložený listom pre riaditeľa/riaditeľku školy a ponukou edukačných aktivít, bol dodaný na stredné školy v počte 56 z Košíc a okolia.
- Edukačné aktivity so zameraním na *poskytovanie prvej pomoci a prevenciu úrazov* boli realizované na štyroch stredných školách v spolupráci s *SČK* (intervenovaných bolo spolu 274 študentov stredných škôl a 12 pedagógov).

Aktivity sa konali na nasledovných školách: Súkromná stredná umelecká škola filmová, Petzvalova 2, Košice (u študentov 1. ročníka s počtom 25, dňa 18. 3. 2014); Obchodná akadémia, Polárna 1, Košice (u študentov 1. a 2. ročníka s počtom 122, v dňoch 28. 4. a 30. 4. 2014); Gymnázium sv. Edity Steinovej, Charkovská 1, Košice (u študentov 1. až 4. ročníka s počtom 110, dňa 6. 5. 2014); Súkromná stredná odborná škola ekonomická Tercium, Palackého 14, Košice (u študentov 1. a 2. ročníka s počtom 17, dňa 19. 5. 2014).

Odpčet uskutočnených aktivít k menovanému projektu, doložený fotodokumentáciou, bol v zmysle požiadavky zaslaný na *ÚVZ SR*.

9.7.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Uvedenú úlohu gesturuje a rieši *RÚVZ* so sídlom v Bratislave.

9.7.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Pilotná časť projektovej úlohy (pod názvom „*Stomatohygiena u detí predškolského veku – zdravotno-výchovné pôsobenie a monitorovanie stavu orálneho zdravia*“), so začiatkom realizácie na regionálnej úrovni v roku 2008, sa stala komponentom celoslovensky riešeného projektu od roku 2009. Obsahový rámec pilotnej časti nadväzuje na pôvodný celoslovenský projekt z roku 2005, je však z hľadiska stratégie a metodického postupu doplnený a rozpracovaný na podmienky územných obvodov Košice-mesto a Košice-okolie. Hlavnými riešiteľmi a odbornými garantmi na regionálnej úrovni sú dve pracoviská: Odbor podpory zdravia pri *RÚVZ* so sídlom v Košiciach a Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika a Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach.

Na základe požiadavky *ÚVZ SR*, sme začiatkom roka 2014 odkomunikovali aktualizáciu anotácie predmetnej úlohy č. 9.7.2 „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí

predškolského veku – stomatohygiena“, ktorá je súčasťou dokumentu Programy a projekty ÚVZ v SR na rok 2014 a na ďalšie roky (kapitoly 9 Podpora zdravia).

Spoluriešiteľmi sú vybrané materské školy (ďalej len MŠ) z Košíc a okolia (v celkovom počte 19, t. j. 9 mestských a 10 vidieckych, z toho 3 MŠ s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia), ďalej príslušná samospráva podľa miestne spadajúcich MŠ (11 samosprávnych orgánov – zriaďovateľov škôl) a iné oslovené subjekty (partneri a donori) v celkovom počte 14, menovite Union zdravotná poisťovňa, a. s.; Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s.; Interpharm Slovakia, a. s.; EuDent, s. s r. o.; MČ Košice – Staré Mesto; KK Dent, s. s r. o. Prešov; Listerine®; Zdravé zuby – franšízová predajňa spoločnosti Profimed International, s. s r. o. Košice; Anežka centrum, s. s r. o.; Magistrát mesta Košice; Mesto Medzev a od roku 2010 aj PROFIMED International, s. s r. o.; GC EUROPE N.V. Slovakia a stomatológ MUDr. Milan Tomka.

Projekt zahŕňa edukačné pôsobenie, dotazníkový prieskum (realizované cez RÚVZ Košice) a monitorovanie stavu orálneho zdravia (zabezpečené stomatológmi spolupracujúcimi na úlohe). Podľa metodického plánu, hlavnou cieľovou skupinou sú deti vo veku 3 – 6 rokov, ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia a učiteľky MŠ. Vytvorené sú dve intervenčné skupiny škôl s odlišne načasovanou intervenčnou etapou vzhľadom ku vstupnej a výstupnej kontrole stavu chrupu. *Cieľom tejto klinickej časti projektu je zhodnotiť súčasný stav v kazovosti chrupu detí a posúdiť efektívnosť intervenčno-edukačného pôsobenia (s odstupom dvoch rokov). Cieľom dotazníkového prieskumu, ktorého respondentmi sú rodičia detí a učiteľky MŠ, je získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup a skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Získané údaje sa využijú pre konkretizáciu prospektívneho zdravotno-edukačného pôsobenia.*

Vyhodnocovanie projektu je prolongované z dôvodu rozšírenia skúmaného súboru o sociálne znevýhodnenú časť detskej populácie, ktorá pre komparatívne účely sa nachádza vo vekovej skupine 4, 6 a 12 rokov.

Retrospektívne môžeme činnosť v rámci úlohy charakterizovať takto:

Obe prieskumno-výskumné aktivity sa súbežne na všetkých MŠ vykonali cca po dvoch rokoch.

Vstupnú *prehliadku chrupu* v roku 2008 absolvovalo 471 detí (z toho 68 bolo rómskych) vo veku v priemere 4 rokov. Výstupnej prehliadky sa v rokoch 2010-2011 zúčastnilo 441 detí (z toho 68 rómskych) vo veku cca 6 rokov. Na základe vybraných zistení je možné konštatovať, že v priemere 50,74 % 4-ročných detí má intaktný chrup. (u nerómskych detí je to 54,84 % a u rómskych 26,47 %). Sanovanosť chrupu je na nízkej úrovni, v priemere 5,44 % (u rómskych detí takmer nulová). S odstupom dvoch rokov sa intaktný mliečny chrup vyskytol u 30,84 % 6-ročných detí (u majoritnej skupiny s podielom 32,98 % a u rómskych detí 19,12 %). Z hľadiska porovnania, bol skúmaný súbor detí rozšírený aj o vekovú skupinu 12-ročných detí (neintervenované).

Dotazníkového šetrenia sa vo vstupnej fáze zúčastnilo 443 respondentov – rodičov detí a 118 učiteľiek, vo výstupnej fáze (v roku 2010) to bolo 369 rodičov a 95 pedagógov. Distribuované boli tri druhy dotazníkov, zostavené a modifikované podľa predlohy ÚVZ SR.

Preventívne aktivity vzdelávacieho charakteru zahájené v roku 2008 boli určené trom cieľovým skupinám – deťom, učiteľkám a rodičom.

Z hľadiska sumárneho prehľadu, v priebehu dvoch rokov (t. j. 2008 – 2010) sa v rámci *prvej intervenčnej skupiny* (9 MŠ), medzi vstupnou a výstupnou prehliadkou chrupu a ústnej dutiny, uskutočnilo u detí spolu 65 stretnutí (opakovaná edukácia). *Intervencie vo vzťahu k učiteľkám a rodičom* sa vykonali zväčša jednorazovo.

U druhej intervenčnej skupiny (10 MŠ) sa zdravotno-edukačné pôsobenie ukončilo v I. polroku 2011. Edukácia detí sa začala realizovať po výstupnej prehliadke chrupu v roku

2010. Na všetkých 10 MŠ sa realizovalo spolu 34 edukačných hodín s určením pre deti, 11 intervencií pre pedagógov a 6 pre rodičov.

Z hľadiska metodického prístupu, bol preferovaný interaktívny a hravý spôsob (zahrňujúci výklad, besedu) s využitím rôznych výučbových pomôcok, ako magnetická tabuľa Flipchart s použitím symbolov a piktogramov (znázorňujúcich zdravé a pokazené zuby, ovocie, zeleninu, sladkosti), DVD, maľovanky, detské zubné pasty, kefky, modely chrupu, ústne zrkadielka, tablety na detekciu zubného povlaku a i.

O výsledkoch a záveroch pilotného projektu bude prostredníctvom publikačných výstupov oboznámená odborná i laická verejnosť vrátane participujúcich subjektov.

Ďalšie informácie k plneniu projektovej úlohy:

V územnej pôsobnosti RÚVZ Košice, o osvetu v oblasti ústneho zdravia prejavujú záujem okrem materských škôl aj základné školy, podľa možností na ich požiadavky reflektujeme. V I. polroku 2014 sme intervenovali 2 základné školy (s účasťou 110 žiakov) a 1 materskú školu (s účasťou 35 detí).

9.8 CINDI program SR

Pre aktuálne šírenie hovoreného, písaného slova i obrazovej formy sprostredkovania informácií, slúžia iniciatívy rozmanitého charakteru (vo vzťahu k inštitúciám, pri verejne dostupných hromadných akciách i v prístupe k jednotlivcom) ako aj prostriedky masmediálnej prezentácie (denná tlač, rozhlasové a televízne vysielanie) a internetovej komunikácie.

Plnenie cieľa na regionálnej úrovni predstavujú najmä intervenčné aktivity vo vzťahu k úlohám pod č. **9.1** „Národný program podpory zdravia“, **9.2** „Národný program prevencie nadváhy a obezity“, v zmysle individuálnej i populačnej stratégie.

Medzi vybrané skupiny adresného pôsobenia, so zámerom vytvárania odborného potenciálu pre ďalšie rozširovanie informácií, patrili pedagógovia, dobrovoľníci z radov matiek, seniorov, rómski aktivisti, ale i poslucháči vysokoškolského štúdia, odboru Verejné zdravotníctvo na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, u ktorých sa spája záujem o danú problematiku s potrebou prispieť k riešeniu celospoločensky naliehavých úloh.

Prostredníctvom poradenstva vykonávaného na individuálnej i skupinovej úrovni, zameraného na znižovanie hypertenzie nefarmakologickou cestou, resp. ovplyvňovanie zložiek životného štýlu jedincov, sa podieľame na aktivitách základnej mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia.

Rozsiahla je prednášková činnosť, orientovaná prioritne na školskú mládež, v rámci ktorej sú najviac preferované témy zdravý životný štýl a prevencia závislostí.

Dlhoročne spolupracujeme s občianskymi iniciatívami, ktoré združujú ľudí v poproduktívnom veku, ako sú denné centrá (predtým kluby dôchodcov). Podobne je tomu v prípade mladých mamičiek s deťmi, ktoré sa zapájajú do činnosti v materských centrách.

So všeobecne kladnou odozvou sa stretávajú naše intervencie pre pracovné kolektívy, napr. u zamestnancov samosprávy, škôl, kde majú pomerne pravidelnú periodicitu.

Zámerom aktivít iniciovaných a organizovaných *v rámci kalendára významných termínov* je informovať verejnosť (laickú či odbornú) o prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Ich realizácia spočívala vo využití rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti (viac v bodoch **9.1, 9.2, 9.6**).

V rámci projektu ÚVZ SR „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“ sme sa počnúc 2. štvrt'rokom 2012 zúčastňovali vzdelávania (prezenčnou a e-learningovou formou) v odbore Verejného zdravotníctva. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

9.9 EHES – European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)

Vzhľadom k skutočnosti, že v roku 2011 zo stanoveného zoznamu 70 respondentov (z Registra obyvateľov Slovenska) sa na vyšetrenie dostavilo len 13 osôb, a v zmysle metodiky bolo potrebné vyšetriť minimálne 55 osôb z každého regiónu, v januári 2012 sme poštou distribuovali v poradí tretie oslovenie pre 44 adresátov. Na základe mena a korešpondenčnej adresy respondenta boli z verejne dostupných zdrojov o účastníckych staniach pevných liniek a od mobilných operátorov zistené telefonické kontakty na 32 respondentov. Títo boli telefonicky opakovane intervenovaní dňa 5. 1. 2012. Krátko na to gestor projektu (RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici) zaslal dodatkový súbor – 42 ďalších vybraných osôb z REGOB SR, ktorým boli odoslané pozývacie listy. Na základe veľmi nízkej účasti vybraných respondentov v rámci projektu na celom Slovensku, gestor úlohy súhlasil s doplnením počtu vyšetrených respondentov o náhradníkov pri dodržaní podmienok – zhoda v pohlaví a vekovej skupine.

V roku 2012 bolo vyšetrených 55 respondentov, z toho 31 (56 %) boli klienti určení z REGOB SR a 24 (44 %) boli náhradníci. Po naplnení počtu vyšetrených, boli údaje z dotazníka (46 otázok), výsledky antropometrických vyšetrení a hodnoty priemerného tlaku krvi vložené v 2 verziách do elektronického formulára. Vzorky venóznej krvi boli odobraté, spracované, uskladnené, a podľa usmernení gestora úlohy, aj pripravené na transport Odborom lekárskej mikrobiológie RÚVZ Košice. Po doručení výsledkov biochemického vyšetrenia krvi v referenčnom laboratóriu, boli tieto zapísané do záznamov o meraniach a do určenej mustry a boli elektronicky zaslané na ÚVZ SR na spracovanie. Výsledky s vyhodnotením a s individuálnym odporúčaním boli zaslané všetkým respondentom.

Nami spracované výsledky za región boli prezentované na dvoch odborných seminároch realizovaných na RÚVZ Košice. Následne formou prednášky na vedeckej konferencii „Surveillance chronických ochorení“ (Staré Hory, v dňoch 28. 11. – 29. 11. 2012). Organizátormi uvedeného podujatia boli: Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť SLS, Kancelária WHO na Slovensku, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR. Spracovaný abstrakt prednášky (Kožárová, Mária. *Rozdiel medzi udanými a nameranými hodnotami výšky a hmotnosti u klientov štúdie EHES v regióne Košice I.*) bol publikovaný v zborníku z danej konferencie (CD-ROM).

Regionálne priority RÚVZ so sídlom v Košiciach – odpočet za I. polrok 2014

- **Odbor epidemiológie**

Názov priority: Udržanie vysokej zaočkovanosti detí v rámci povinného pravidelného očkovania detí a dospelých a riešenie odmietania povinného očkovania.

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

Počas celého roku je vykonávaný **monitoring ochorení preventabilných očkovaním**, vrátane sledovania ich laboratórnej diagnostiky. Výskyt ochorení, proti ktorým sa vykonáva pravidelné povinné očkovanie bol v sledovanom období nulový s výnimkou ochorení na pertussis, ktorých sme zaznamenali spolu 17 ochorení: v okr. Košice I-IV 10 a v okr. Košice okolie 7 ochorení. Prípady boli potvrdené 1x u 5 roč. a 1x u 13 roč. dieťaťa, 9x u študentov vo veku od 16-22 rokov (všetci kompletne očkovaní) a 6x u dospelých vo veku od 40-60 rokov (údaj o očkovaní nezistený). V jednom prípade bolo vykonané epidemiologické vyšetrenie susp. ochorenia na osýpky u 50 ročnej pacientky hospitalizovanej na Klinike hematológie a onkohematológie UNLP Košice. Výsledky laboratórne vyšetrenia z NRC na ÚVZ SR vylúčilo akútne ochorenie na osýpky.

Kontrola očkovania: Výsledky zaočkovanosti k 31.8.2013 pri všetkých druhoch povinného pravidelného očkovania sú trocha nižšie ako v minulých rokoch, avšak prekročili hranicu 95%. V okr. Košice I-IV sa zaočkovanosť pohybovala od 95,9-97,5% a v okr. Košice okolie od 97,1-99,1%.

Priebežne sa realizuje **vzdelávanie** zdravotníckeho personálu i rodičov o význame očkovania, závažnosti ochorení proti ktorým sa vykonáva očkovanie vzhľadom na zvyšujúce sa antivakcinačné aktivity. V rámci Poradenského centra ochrany a podpory zdravia Poradňu očkovania navštívilo 67 osôb a riešilo sa 42 prípadov odmietnutia povinného pravidelného očkovania detí ktoré dosiahli určený vek zo strany rodičov.

Dvaja zamestnanci odboru epidemiológie sa zúčastnili odborného podujatia Škola vakcinológie IV, ktorý organizovala SEVS a SZU Bratislava a súčasťou ktorého bol aj mediálny tréning - príprava argumentov, riešenie praktických úloh a nácvik vystupovania v prípadoch odmietania očkovania.

- **Odbor hygieny detí a mládeže:**

Názov priority: Stravovanie detí a mládeže

Sledovanie požiadaviek z hľadiska ochrany zdravia na používanie chemických látok na školách

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

- Pracovníci odboru HDMsa zamerali hlavne na metodickú a edukačnú činnosť pracovníkov školských stravovacích zariadení. Zúčastnili sme sa dvoch porád a dvoch školiacich podujatí, kde s prednáškami vystúpili dve pracovníčky odboru. Edukačná a metodická činnosť je vykonávaná tiež v rámci kontrol na týchto zariadeniach s hlavným zameraním na zavedenie a vnútornú kontrolu správnej výrobnéj praxe vrátane dodržiavania zásad HACCP a sanitačných režimov. Pozornosť bola venovaná tiež problematike výroby pokrmov s dôrazom na dodržiavanie technologických

postupov a schválených receptúr (aj v rámci diétného stravovania), zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s cieľom dodržiavania odporúčaných výživových dávok a ozdravenia výživy detí.

- Práca s chemickými faktormi v školách, a to v rámci vyučovania chémie, ale aj pri používaní chemických látok počas upratovania a údržby (aj v iných zariadeniach pre deti a mládež), nebola prioritným problémom odboru HDM. Po skúsenostiach, že aj táto oblasť môže predstavovať značné zdravotné riziká, a to nie len pre zamestnancov týchto zariadení ale aj pre samotných žiakov, bola táto priorita pracovníkmi odboru sledovaná hlavne v rámci odsúhlasovania PP predmetných zariadení. Požadujeme, aby súčasťou PP bola aj časť, ktorá posúdi riziko pri prácach s chemickými faktormi používanými v zariadeniach a zároveň o ďalšiu časť PP, ktorá rieši ochranné a preventívne opatrenia pre prácu v expozícií chemickým faktorom.

- **Odbor hygieny výživy:**

Názov priority: Hodnotenie zdravotných rizík najmä z expozície chemickým látkam z potravín.

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

Odbor hygieny výživy sa podieľal na získavaní údajov o spotrebe prídavných látok z potravín, a to E 200 – E 203 kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 kyselina benzoová – benzoany a E 952 cyklamáty jednak z dotazníkov klientov (20 v 2 vekových kategóriách mužov a žien) a odberom 2 vzoriek potravín (ochucovadlo a sytený nealkoholický nápoj) s ich obsahom, ktorých spotreba bola v dotazníkoch najčastejšia, za účelom porovnania ich príjmu so stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). Zároveň boli priebežne vkladané do informačného systému RÚVZ v SR odborom HV a EFSA výsledky obsahu kontaminantov a prídavných látok v skúšaných potravinách.

- **Odbor hygieny životného prostredia:**

Názov priority: Cílený výkon ŠZD spojený s odberom vzoriek vôd na kúpanie z hydromasážnych bazénov a ochladzovacích bazénov pri saunách a v hoteloch, počas prevádzkových hodín jednotlivých zariadení v Košice-mesto a Košice-okolie.

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

V dňoch 18.03. - 20.03. 2014 a 25.03. - 26.03. 2014 boli vykonané kontroly v rámci výkonu cíleného ŠZD v zariadeniach na území okresu Košice – mesto a Košice - okolie, u ktorých medzi poskytované služby patrí aj prevádzkovanie bazénov. Cieľom úlohy bola kontrola dodržiavania zásad schválených prevádzkových poriadkov, predkladanie výsledkov kontroly kvality vody a samotná kontrola kvality bazénovej vody. Kontroly zariadení a odbery vzoriek vôd boli vykonané vo večerných prevádzkových hodinách zariadení, kedy sa predpokladala najväčšia návštevnosť.

Celkovo bolo vykonaných **22 kontrol**. Z uvedených zariadení bolo odobratých spolu **31 vzoriek vôd** na kúpanie. Výsledky kontrol preukázali v niektorých zariadeniach porušovanie schváleného prevádzkového poriadku - išlo najmä o nedostatočnú čistotu a údržbu

priestorov a zariadení prevádzok, nezabezpečenie prevádzkovej kontroly kvality vody v bazénoch a chýbajúce lekárničky s požadovaným obsahom. Výsledky laboratórnych analýz vzoriek vôd poukázali na nevyhovujúcu kvalitu bazénovej vody v 17 odobratých vzorkách, išlo o prekročené medzné hodnoty v mikrobiologických a fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Na základe týchto výsledkov bolo voči 9 prevádzkovateľom zariadení, začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty podľa § 18 zák. č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní v znení neskorších predpisov. Do t.č. bolo tunajším úradom uložených 7 pokút v celkovej sume 2 300.- Eur, ďalšie dve zariadenia vo veci uloženia pokút sú vo vybavovaní.

Poznámka :

Prioritná úloha bola realizovaná v týchto zariadeniach: Hotel DoubleTree by Hilton, Hotel Bristol, Hotel Golden Royal, Hotel Ambassador, Hotel Yasmín, Hotel Bankov, Penzión Hradbová, Penzión Lesanka, Sauna ZULU, Sauna LA VITA, Sauna FLIPPER, Sauna Women'sworld&spa, Sauna CITY WELLNESS, Sauna AHA FIT, Sauna PALMA, Rímske kúpele S.P.Q.R., Wellness FORMA CLUB, Relaxačno – športové zariadenie Jahodná pri Košiciach, Sauna v Moldave nad Bodvou, Sauna v rekreačnom zariadení Kechnec, Kúpele Štós a Rekreačné zariadenie v Zlatej Idke.

- **Odbor preventívneho pracovného lekárstva:**

Názov priority: Kontrola expozície zamestnancov chemickým faktorom v súvislosti so zmenami klasifikácie na základe zmien v chemickej legislatíve v poslednom období.

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

V sledovanom období sme sa v rámci posudzovania prevádzkových poriadkov, stanovísk ku prevádzkovým poriadkom pre iné odbory, pri predkladaní posudkov o riziku v súvislosti so zaradovaním prác do rizika ako aj pri výkone dozoru v prevádzkach, v ktorých sa používajú, resp. vznikajú chemické faktory v pracovnom procese zamerali prednostne na faktory, ktoré sú klasifikované podľa novej a starej legislatívy ako toxické a veľmi toxické látky a zmesi, na karcinogény a mutagény ale predovšetkým na látky poškodzujúce reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

Celkovo bolo posúdených 73 prevádzkových poriadkov, z toho v dvoch prípadoch boli zamestnávateľia upozornení na používanie látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém. K 30. 06. 2014 evidujeme v 3. a 4. kategórii rizika z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu celkom 251 zamestnancov, z toho 147 žien (zdroj ASTR).

Cielene boli vykonané 4 kontroly zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Konkrétne sa jednalo o Slovenský vodohospodársky podnik š. p., GALVANIC SERVICE s. r. o., NEO SLOVAK a. s. a Hutnícku fakultu Technickej univerzity v Košiciach.

Vydané boli 3 rozhodnutia na činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov, a to pre spoločnosť FRANCHI& KIM Slovakia, spol. s r. o. a spoločnosť Stawi, s. r. o. 5 rozhodnutí bolo vydaných o vyhlásení prác do rizika pre expozíciu karcinogénnym faktorom alebo mutagénnym faktorom (ďalej len KaMF), a to pre spoločnosť USS Košice, s. r. o. a pre Univerzitnú nemocnicu L. Pasteura v Košiciach.

Len v spol. USS Košice bolo vykonaných 16 kontrol zameraných na plnenie opatrení na zníženie expozície zamestnancov chemickým faktorom na vedenie záznamov o expozícii,

vedenie zoznamov exponovaných zamestnancov, školenie a informovanie zamestnancov a na skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov.

Pri uvedených kontrolách neboli zistené závažné nedostatky na základe čoho neboli sankčné opatrenia v sledovanom období uplatnené.

- **Odbor podpory zdravia:**

Názov priority: Realizácia intervenčných aktivít v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou zameraných na zvyšovanie zdravotného uvedomenia a ovplyvňovanie rizikových faktorov životného štýlu u cieľovej skupiny mladých dospelých, populácie v produktívnom veku a u seniorov.

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

V súvislosti so stanovenou prioritou sme v spolupráci so *Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., krajskou pobočkou v Košiciach*, v I. polroku 2014 uskutočnili 10 spoločných akcií mobilnej Poradne zdravia s konaním na 8 miestach (menovite: Allianz Slovenská poisťovňa, a. s., pobočka Košice; Skanska SK, a. s. – oblasť Technológie Košice; Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach; Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., krajská pobočka Košice; Botanická záhrada Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach; U. S. Steel Košice, s. s r. o., Vstupný areál U. S. Steel; Magistrát mesta Košice; Getrag Ford Transmissions Slovakia, s. s r. o., Kechnec). Dominovala orientácia na klientelu najmä v produktívnom veku z rôznych profesií. Pri niektorých aktivitách bola súčasne oslovená aj široká verejnosť. Klientom boli poskytnuté služby zahrňujúce individuálnu konzultáciu v otázkach ozdravenia spôsobu života, meranie celkového cholesterolu, tlaku krvi, pulzu, výpočet BMI, WHR, percenta telesného tuku a u fajčiarov poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Na realizovaných akciách bolo prostredníctvom mobilnej Poradne zdravia intervenovaných spolu 669 klientov, toho 184 mužov a 485 žien.

- **Odbor lekárskej mikrobiológie:**

Názov priority: Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (VaccineDerivedPolioViruses), vyšetrenie stolíc a iného biologického materiálu od pacientov s diagnózou akútne chabá obrna (ACHO), vyšetrenie klinického materiálu na prítomnosť enterovírusov pomocou kultivačných a sérologických metód v celom V s regióne.

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (VaccineDerivedPolioViruses), vyšetrenie stolíc a iného biologického materiálu od pacientov s diagnózou akútne chabá obrna (ACHO), vyšetrenie klinického materiálu na prítomnosť enterovírusov pomocou kultivačných a sérologických metód v celom V s regióne.

Vyhodnotenie:

System práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu odpadových vôd, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ Košice (v týždenných intervaloch z dvoch okresov), následné spracovanie a laboratórne vyšetrenie na výskyt poliovírusov a iných enterálnych vírusov.

V 1. polroku 2014 bolo vyšetrených 37 vzoriek odpadových vôd s negatívnym výsledkom na prítomnosť enterálnych vírusov. Jeden materiál ešte nemá ukončené vyšetrenie.

V hodnotenom období sme vyšetřili 208 klinických materiálov na prítomnosť enterovírusov. Jeden materiál bol pozitívny: stolica od 4-mesačnej pacientky s diagnózou dyspepsia. Izolovaný vírus bol identifikovaný v NRC pre poliomyelitídu ako non-polio enterovírus.

Prostredníctvom Národných referenčných centier (NRC), ktoré pracujú v celoslovenskej pôsobnosti vykonávať:

- národnú laboratórnu surveillance diftérie – NRC pre diftériu
- národnú laboratórnu surveillance syfilisu – NRC pre syfilis
- národnú laboratórnu surveillance črevných parazitóz – NRC pre črevné parazitózy

Vyhodnotenie:

V NRC pre diftériu bolo vykonaných 6 vyšetrení, v NRC pre črevné parazitózy 129 a v NRC pre syfilis 3875 vyšetrení.

- **Odbor mikrobiológie životného prostredia:**

Názov priority: Monitorovanie zložiek životného prostredia mikrobiologickými a biologickými metódami, v problematike hygieny vody (pitné, minerálne, pramenité, vody na kúpanie), vykonávanie mikrobiologických a biologických rozborov rekreačných vôd (Košice - jazero, Bukovec, Ružín, Zemplínska Šírava a Vinianske jazero) so zameraním na sledovanie výskytu a analýzu cyanobaktériových vodných kvetov s cieľom chrániť zdravie obyvateľstva pred účinkami cyanotoxínov, sledovanie prítomnosti améb a baktérií rodu Legionella pri prevencii chorôb vznikajúcich pri kúpaní v bazénoch.

Monitorovanie výskytu peľových zŕn a spór plesní v ovzduší so zameraním na prevenciu dýchacích ochorení.

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

V rámci monitoringu kvality pitnej vody a ŠZD sa za I. polrok 2014 analyzovalo 681 vzoriek pitných vôd. Z celkového počtu analyzovaných vzoriek bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 87 vzoriek vôd, biologickým limitom nevyhovelo 9 vzoriek.

V I. polroku 2014 bolo analyzovaných 36 vzoriek vôd na kúpanie z rekreačných nádrží: Bukovec, Ružín, Košice Jazero, Zemplínska Šírava a Vinianske jazero. V jednej vzorke bol prekročený limit v ukazovateli cyanobaktérie a to z vodnej nádrže Košice jazero. Ďalej sa analyzovalo aj 265 bazénových vôd. Limitom pre mikrobiologické ukazovatele nevyhovelo 30 vzoriek. Baktérie rodu Legionella v analyzovaných vzorkách neboli prítomné. V bazénových vodách sa sledovali aj biologické ukazovatele, ktoré vyhoveli daným limitom.

V rámci peľového monitoringu bolo analyzovaných 133 vzoriek ovzdušia. V jarných mesiacoch boli stredné až veľmi vysoké koncentrácie peľových zŕn rastlín liesky, tisu,

javora, topoľa, duba, brezy, v mesiacoch máj a jún bola zaznamenaná vysoká až veľmi vysoká koncentrácia peľových zŕn tráv a čeľade borovicovitých.

- **Odbor chemických analýz:**

Názov priority: Sledovanie kvality pracovného prostredia v najväčšom podniku nášho regiónu USS Košice, a to z hľadiska chemických škodlivín, fyzikálnych faktorov a genotoxických ukazovateľov (zistovanie zdravotných rizík v pracovnom prostredí)

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

- Boli vykonané odberyna prevádzke *Odsírenie koksárenského plynu U. S . Steel Košice*. Sledovaný bol naftalén (1 vzorka) a kyanovodík (2 vzorky) formou osobného odberu, koncentrácie boli u všetkých vzoriek v limite. Na 5 miestach bol detekčne meraný sirovodík, z toho na 2 miestach bol limit prekročený menej ako dvojnásobne a na 3 miestach viac ako dvojnásobne.
- 2. Bolo odobratých 8 vzoriek ovzdušia na stanovenie benzo(a)pyrénu z prevádzky *DZ Koksovňa U. S. Steel Košice*. Odbery boli vykonané formou stacionárnych odberov na 6 odberových miestach, prekročenie nebolo ani v jednom prípade.
- 3. 90 pracovníkom z pracovísk *DZ Koksovňa - VKB1, VKB3 a Chémia U. S . Steel Košice* bola odobratá krv a vykonaná cytogenetická analýza ľudských periférnych lymfocytov.
Na žiadnej z týchto prevádzok nebolo prekročené priemerné percento aberantných buniek. Zároveň bola odobratá krv na túto analýzu ďalším 33 pracovníkom z pracoviska *VKB-1*.

- **Odbor ochrany zdravia pred žiarením:**

Názov priority: Sledovanie obsahu prírodných ako aj umelých rádionuklidov v zložkách životného prostredia (pitná voda, povrchová voda, pôdy, rastliny a článkoch potravinového reťazca) lokality Jahodná z dôvodu plánovanej ťažby uránu v tejto oblasti

Vyhodnotenie za I. polrok 2014:

Odbor ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Košiciach vykonáva v súvislosti s monitorovaním rádioaktivity životného prostredia v ložiskovom území Jahodná (pri prieskumných vrtoch) a vybraných príľahlých lokalitách (Košická Belá, Myslava, Alpinka) odber a analýzu vzoriek. Analyzujú sa povrchové vody, sedimenty povrchových tokov, pôdy, porast, lesné plody. Na základe stanovených hodnôt rádiologických ukazovateľov odobraných vzoriek môžeme konštatovať, že sa pohybujú na úrovniach, ktoré sú typické pre danú lokalitu. Zároveň boli v jednotlivých lokalitách a odberových miestach zmerané aj hodnoty dávkového príkonu. Získané výsledky charakterizujú stav lokality za normálnych podmienok v súvislosti s podložíom.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Leviciach**

1 ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

Cieľom tejto úlohy je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia: redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Oddelenie HŽP sa priamo na riešení tejto úlohy nepodieľa, avšak v rámci svojej činnosti sleduje niektoré zložky životného prostredia, ktoré môžu súvisieť so zlepšením zdravotného stavu obyvateľov okresu Levice. V oblasti pitnej vody je zabezpečený monitoring pitnej vody z verejných vodovodov v našom okrese, pričom v prvom polroku 2014 bolo vyšetrených 116 vzoriek pitných vôd, z ktorých 85 % vyhovovalo požiadavkám platnej legislatívy. Na základe požiadavky bola bezplatne vyšetrená 1 kojenecká voda. V rámci Svetového dňa vody 2014 bolo orientačne vyšetrených 123 vzoriek pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v ukazovateľoch dusičnany a dusitany, z ktorých 30 nevyhovovalo u ukazovateľa dusičnany. V oblasti zásobovania obyvateľov pitnou vodou bolo vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) 10 hygienických kontrol, pričom neboli zistené nedostatky.

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie je zabezpečené oddelením HŽP ako aj prevádzkovateľmi jednotlivých lokalít v celoročných aj v sezónnych zariadeniach. V rámci ŠZD bolo v rámci 1. polroku 2014 odobratých zamestnancami oddelenia HŽP 14 vzoriek vôd na kúpanie z kúpacích lokalít a bolo vykonaných 13 hygienických kontrol, pričom neboli zistené žiadne závažné nedostatky. Na LTS 2014 boli uvedené do prevádzky Rekreačné zariadenie Margita – Ilona a Wellness Santovka, prírodná lokalita vodná nádrž Lipovina v Bátovciach nemá prevádzkovateľa a kúpanie je len na vlastné riziko obyvateľov.

Pri posudzovaní projektových dokumentácií sa venuje zvýšená pozornosť dodržiavaniu požiadaviek na vnútorné prostredie budov určených na dlhodobý pobyt ľudí, pri umiestňovaní športovísk a hracích plôch pre deti sú vyžadované zariadenia, ktoré zabezpečia prevenciu nehôd a úrazov detí. Na prevenciu ochrany zdravia detí bolo v prvom polroku 2014 odobratých oddelením HDM 30 vzoriek piesku z pieskovísk v meste Levice.

Oddelením HŽP bolo počas tohto obdobia vykonaných 90 kontrol zameraných na ochranu zdravia nefajčiarov.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Cieľom tejto úlohy je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno – zdravotných indikátorov.

V rámci tejto úlohy bol oddelením hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Leviciach zrealizovaný dotazníkový prieskum podľa metodického pokynu ÚVZ SR v Bratislave. V okrese Levice bolo do projektu zapojených 150 žiakov a 10 pedagogických pracovníkov základných škôl.

2 ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vedie podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradovanie prác do kategórií.

Ku dňu 30.6.2014 za okres Levice evidujeme 64 subjektov, v ktorých sú určené práce z hľadiska zdravotných rizík. Počty exponovaných zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie sa vedú v programe ASTR_2011. V prvom polroku 2014 boli v 7 organizáciách určené práce z hľadiska zdravotných rizík, v 3 organizáciách boli práce z hľadiska zdravotných rizík prehodnotené. K 30.6.2014 v okrese evidujeme 3374 zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do tretej a štvrtej kategórie z hľadiska zdravotných rizík, z toho 767 žien. V okrese došlo oproti roku 2012 k zníženiu počtu pracovníkov, ktorí vykonávajú rizikové práce o 581 a u žien o 38. Toto zníženie je dôsledkom znižovania počtu zamestnancov v niektorých organizáciách a tým aj na jestvujúcich rizikových pracoviskách. Na niektorých pracoviskách došlo k zmene technológie a následne bola na týchto pracoviskách vykonaná objektivizácia pracovného prostredia.

V organizáciách, v ktorých sú už určené práce z hľadiska zdravotných rizík, a v ktorých došlo k zmene výroby a strojnotechnologického vybavenia bolo vykonané prehodnotenie vplyvu faktorov pracovného prostredia.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Ochrana zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci sa uskutočňuje podľa Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

V prvom polroku 2014 bolo zamestnancami oddelenia preventívneho pracovného lekárstva v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 8 previerok so zameraním na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Pri štátnom zdravotnom dozore bola zistená informovanosť zamestnancov formou kontrolných listov v počte 9.

Pre prevádzky s expozíciou chemickým faktorom bolo schválených 9 prevádzkových poriadkov.

V prvom polroku 2014 sme neevidovali žiadnu mimoriadnu situáciu.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V prvom polroku 2014 evidujeme v okrese 16 zamestnancov, z toho 3 ženy, ktorí vykonávajú rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v kategórii rizika 3.

V Nemocniciach s poliklinikami, n.o. Nitra, prevádzka ZZ Levice v ambulancii klinickej onkológie sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 3 exponovaní jedna lekárka a dve zdravotné sestry.

V stavebno - montážnej firme Ing. Jozef Horniak - VIALLE, Levice, ktorej činnosť je zameraná na opravu miestnych komunikácií sú karcinogénnemu a mutagénnemu faktoru v kategórii rizika 3 exponovaní 13 muži v profesii asfaltér.

V prvom polroku 2014 bolo v okrese Levice schválených 12 plánov práce na likvidáciu azbestu. Najčastejšie dochádza k odstraňovaniu azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo striech budov a azbestových rúr z bytových jadier. V okrese evidujeme 8 subjektov, ktoré majú oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava na odstraňovanie azbestového materiálu zo stavieb.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

Na pracoviskách je pomerne málo profesií, kde by mohol byť zvýšený výskyt chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia a následne aj nepatrné hlásenie podozrení na choroby z povolania.

Za posledné roky je celkovo nízky počet hlásení podozrení na chorobu z povolania.

V prvom polroku 2014 nebolo hlásené a prešetrené ani jedno podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a pracovného prostredia boli pre právnické a fyzické osoby poskytované priebežne informácie na dosiahnutie optimálneho pracovného prostredia. Konzultovali sme prípravnú realizáciu nových prevádzok s predpokladanými negatívnymi vplyvmi, vyplývajúcich z navrhovanej výroby a technológie. Prioritou je umiestnenie novej výroby vo vzťahu k najbližšiemu okoliu, hlavne bytovú zástavbu, rekreačné zariadenia a podobne, nakoľko následné náhradné opatrenia sú zdĺhavé a nie vždy účinné. Následne sa potom rieši problematika navrhovania, usmerňovania a zlepšovania pracovného prostredia a zdravotného stavu pracovníkov. V poslednom období sa do nových prevádzok inštalujú automatické a poloautomatické procesy výroby, kde nie sú pracovníci vystavení rizikovým faktorom. V mnohých prípadoch sa jedná už o použitú technológiu. Poskytovanie informácií sa týka hlavne azbestu a pracovnej zdravotnej služby.

V rámci programu Zdravé pracoviská sa realizovala analýza rizík práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí (najmä chemické faktory, hluk, pevné aerosóly, mikroklimatické podmienky). Pozornosť bola zameraná aj na hodnotenie úrovne a účinnosti opatrení vykonávaných zamestnávateľom na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a na ich obmedzenie, vypracovanie prevádzkových poriadkov, zabezpečenie zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a zabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci pracovnou zdravotnou službou a na monitorovanie úrovne expozície zamestnancov rizikovým faktorom. Zároveň sa sledoval a hodnotil zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníkov.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Aktivitu „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ už ôsmy rok riešime v drevárskom podniku NEFAB Packaging Slovakia, s.r.o., Industrial Park Géňa, ul. Zeppelina 2, Levice. Hlavným výrobným programom firmy je výroba drevených obalov rôznych veľkostí a tvarov a výroba paliet. Celkový počet pracovníkov v uvedenej organizácii je 104, z toho 35 žien a z toho vo výrobe pracuje 75 pracovníkov, z toho 18 žien. Na rizikovitom pracovisku výroby drevených kontajnerov s rizikovým faktorom hluk v kategórii rizika 3 je exponovaných 29 pracovníkov, z toho 8 žien. Informovanosť zamestnancov o rizikovitom faktore na pracovisku výroby drevených kontajnerov bola zistená formou kontrolných listov.

Zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ aj v prvom polroku 2014 poskytovali fyzickým a právnickým osobám konzultácie pred zahájením činnosti nových výrobných prevádzok, ako aj konzultácie pri výkone štátneho zdravotného

dozoru. Pri tejto konzultačnej činnosti boli použité zdravotno-výchovné materiály o pracovných rizikách a príčinných súvislostiach k chorobám z povolania a poškodeniam zdravia z práce.

Odborné poradenstvo a konzultácie pre fyzické aj právnické osoby sa týkali najmä:

- ustanovení legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci a ich zavádzanie do praxe
- zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby
- vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci
- zriadenia chránených pracovísk a dielní
- vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku
- zabezpečenia zdravých pracovných podmienok
- ochrany zdravia zamestnancov pri expozícii faktorom práce a pracovného prostredia
- použitia účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov
- chorôb z povolania
- problematiky fajčenia na pracovisku

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Pre zamestnávateľov a zamestnancov sa priebežne poskytujú informácie zamerané na prevenciu rizík pri práci. V 43. kalendárnom týždni bola v rámci Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na stránkach Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach zverejnená – EURÓPSKA KAMPAŇ „ZDRAVÉ PRACOVISKÁ – HODNOTENIE RIZÍK“.

V rámci spoločných dozorných aktivít Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach bude vykonať v spolupráci s Inšpektorátom práce Nitra spoločná previerka v mesiaci september 2014 vo firme ZF Levice s.r.o., Strojárska 2, Trnava. Zo strany RÚVZ bude zameraná na určené rizikové pracoviská a činnosť pracovnej zdravotnej služby na tomto pracovisku.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“- podnikové výsledky

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach nebol zaradený do projektu -Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Problematiku chránených pracovísk a chránených dielní, na ktorých pracuje najmenej 50% občanov so zdravotným postihnutím riešime v súlade so zákonom NR SR č. 96/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- Zamestnanci v prvom polroku 2014 posúdili 11 nových chránených pracovísk, ktorých priestory boli rozhodnutím uvedené do prevádzky.
- Bolo vydaných 49 stanovísk ohľadom – zriadenia, rozšírenia a preobsadenia pracovného miesta na chránených pracoviskách.
- Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 46 subjektoch., ktorý bol zameraný na podmienky práce a pracovné prostredie podľa nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.
- Počet kontrolovaných chránených pracovísk k 30.6.2014 – 221
- Počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na chránených pracoviskách - 251

- Vykonávaná činnosť zamestnancov so zdravotným postihnutím na chránených pracoviskách – predavač, krajčírka, údržbár, masér, pomocný pracovník v predajni, administratívny pracovník, pomocný pracovník pri výrobe (cukrárskej, pekárskej) a pod.
- Druh postihnutia zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou na chránených pracoviskách – podporno-pohybové postihnutia, poruchy metabolizmu, onkologické ochorenia, neurologické ochorenia, srdcovo-cievne ochorenia, porucha zraku, porucha sluchu.
- Počet vydaných rozhodnutí od roku 2009 – 251
- Počet vydaných stanovísk od roku 2009 - 461

3 ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

V tomto kalendárnom roku zabezpečujeme plnenie úloh vyplývajúcich z 5 projektov.

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na ľahkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Uvedená úloha je plnená v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Počas 1.polroka bolo vyšetrených v rámci tohto projektu 66 respondentov. Z celkového počtu bolo respondentov 8 mužov 19- 34 rokov, 18 mužov 35 – 59 rokov, 20 žien vo veku 19 – 34 rokov a 20 žien vo veku 35 – 54 rokov. Respondenti vyplnili dotazník, na základe ktorého sú získavané informácie o ich životospráve a pohybovej aktivite. Okrem toho vyplňajú 24 hodinový jedálny lístok, z ktorého sa získavajú informácie o energetickom prísune a nutričnom zložení stravy. Tieto údaje sú porovnávané s odporúčanými dennými výživovými dávkami. Súčasne je respondentom odobratá kapilárna krv na stanovenie celkového cholesterolu, TG, HDL, LDL, Glykémie a atergénneho indexu. Z klinicko - somatického dotazníka sú zistené informácie o váhe, výške, BMI, WHR, TK systolického, a TK diastolického.

3.2 Monitoring príjmu jódu

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- 1) Kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)
- 2) Kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania

K 30.06.2014 bolo odobratých 12 vzoriek jedlej soli k laboratórnemu rozboru. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o soľ z dovozu. Kontrolu obsahu soli v organizme náš RÚVZ nevykonáva.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Cieľ

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaný na vrchnú potlač a kartónové materiály.

V období prvého polroku bola odobratá 1 vzorka k laboratórnemu vyšetreniu, ktorá bola zaslaná na RÚVZ Poprad. Výsledky laboratórných rozborov sme k dnešnému dňu nedostali.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

Cieľ

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov“.

V rámci plnenie bodov 1 a 2 uvedeného projektu boli k laboratórnemu rozboru odobraté vzorky kozmetických výrobkov v celkovom počte 8. Z odobratého množstva vzoriek nevyhovovali požiadavkám platnej legislatívy pre označovanie 2 vzorky zubných pást. Tieto boli pozastavené až do doby odstránenia nedostatku.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch

Cieľ

Overenie kvality balenej vody a vody vo watercooleroch vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárnach so zameraním na biologické riziká.

V rámci plnenia tejto úlohy bola odobratá 1 vzorka vody k laboratórnemu vyšetreniu v priestore vstupnej haly závodu. Vyšetrená vzorka vody nevyhovovala mikrobiologickým požiadavkám platnej legislatívy. Následne bol vykonaný opakovaný odber vody z originálneho balenia. Vyšetrená vzorka vyhovovala požiadavkám platnej legislatívy. Po chemickej stránke bola vzorka vody vyhovujúca.

4 ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Údaje z uvedeného projektu boli v roku 2013 zaslané gestorovi projektu – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote k ďalšiemu spracovaniu.

V roku 2014 gestor projektu vyhodnotil poslednú etapu projektu a zároveň zaslal jednotlivým RÚVZ záverečné zhrnutie celého projektu, ktorý bol realizovaný v rokoch 2009 - 2013.

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V roku 2014 je plánovaný prieskum TAD1,2,3, realizácia projektu bude vykonaná v II. polroku 2014.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte.

V roku 2014 bol realizovaný dotazníkový prieskum vekovej skupiny 3 – 6 ročných detí, 2 triedy MŠ (1 mestská – Cirkevná MŠ Šahy a 1 vidiecka – MŠ Pukanec). Celkom bolo zozbieraných 30 dotazníkov, za každú MŠ 15 dotazníkov).

Po zadaní údajov do PC tieto boli zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Projekt je súčasťou Národného programu prevencie obezity, s cieľom zabezpečiť vyhovujúce prostredie pre optimálnu fyzickú aktivitu, ktorá je podmienkou zdravého telesného a duševného vývoja detí a mládeže.

V I. polroku 2014 bola vykonaná mimoriadna cielená kontrola „Pedagogický proces na hodinách TV na ZŠ“ v 10 základných školách v okrese Levice (5 vidieckych 5 mestských), ktorej výsledky budú slúžiť ako podklad pre spracovanie uvedeného projektu.

V II. polroku 2014 bude realizovaný uvedený projekt v zmysle metodického pokynu ÚVZ SR.

4.5. Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok so potravín u detí

Projekt rieši monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách s cieľom získať poznatky o spotrebe vybraných prídavných látok a zhodnotiť zdravotné riziko a mieru záťaže exponovanej detskej populácie daným rizikovým faktorom. Projekt bol realizovaný dotazníkovou metódou:

- Dotazník o prehľade potravín, skonsumovaných priebehu 24 hodín,
- Dotazník o frekvencii spotreby potravín

V okrese Levice bola do projektu zapojená Základná škola Demandice, s počtom 20 žiakov vo veku 8 rokov. Po zadaní údajov do PC tieto boli zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

„Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“

Gestorom projektu je Úrad verejného zdravotníctva SR, koordinátorom je odbor životného prostredia a zdravia ÚVZ SR.

Projekt bol realizovaný dotazníkovou formou podľa metodického pokynu ÚVZ SR. V okrese Levice bolo do projektu zapojených 150 žiakov ZŠ vo veku 9 – 12 rokov, t.j. 4 – 6 ročník ZŠ (75 žiakov ZŠ Kalná nad Hronom a 75 žiakov ZŠ E.B.Lukáča Šahy) a 10 pedagogických pracovníkov - z každej ZŠ 5 zamestnancov školy.

Celkom boli vyplnené nasledovné dotazníky:

Žiaci 2 dotazníky:

„Dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov“

„Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka“

Rodičia žiakov:

„Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka“

Zamestnanci školy:

„Dotazník o fajčení“

Riaditeľ školy:

„Dotazník o škole“

Pracovník RÚVZ v spolupráci so správcom budovy školy:

Dotazník „Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní

Formulár „Kontrola zariadení na osobnú hygienu“

Po zadaní údajov do PC budú tieto zaslané na ÚVZ SR k ďalšiemu spracovaniu.

6 ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa pravidelne v mesačných intervaloch zabezpečuje z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu, na oddelenie epidemiológie RÚVZ elektronickou (diskety) alebo písomnou formou – **úloha sa plní**, v pravidelných mesačných intervaloch príslušní lekári podávajú písomnú alebo elektronickú správu o zahájení očkovania vo svojom obvode – 6 mesiacov. Kontrola očkovania sa vykonáva každoročne v priebehu mesiaca september, kontrolované bude obdobie od 1.9.2013 – 31.8.2014.

6.2. Surveillance infekčných ochorení

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam - **odporúčanie**

o vykonaní 3 odberov TR na kultiváciu – 13 prípadov kontaktov s hnačkovým ochorením u osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť

Vykonávaním opatrení na predchádzanie ochoreniam - **rozhodnutie**

o lekárskom dohl'ade – 9 osôb – 7x kontakty so Shigelou, 1x kontakt s VHA a 1x poranenie zdravotníckeho pracovníka pri manipulácii s injekčnou ihlou

o vykonaní očkovania – nebolo potrebné zahájiť

o podávaní protilátok – nebolo potrebné zahájiť

o podávaní profylaktickej antibiotickej liečby – nebolo potrebné zahájiť

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonaných

šetrenie v ohniskách nákaz – 263 epidemiologických šetrení v ohniskách nákaz prenosných ochorení

6.3. Informačný systém prenosných ochorení - EPIS

prenosné ochorenia i nozokomiálne nákazy – pravidelným denným vkladáním informácií, následným spracovaním a zasielaním v pravidelných týždenných intervaloch - od 1.1.2014 = **638 prípadov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz**

6.4. Nozokomiálne nákazy

V rámci výkonu ŠZD v lôžkových i ambulantných zdravotníckych zariadení je zabezpečený výkon kontroly hlásenia nozokomiálnych nákaz a zabezpečenia preventívnych

opatrení pri výskyte ochorenia. Za obdobie od 1.1. – 30.6.2014 bolo v okrese Levice hlásených **104 prípadov nozokomiálnych nákaz.**

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

Elektronickou formou (e-mail) sa v pravidelných týždenných intervaloch zasiela informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre (aj v prípade negatívnych výsledkov). Táto správa obsahuje údaje o

akútnych respiračných ochorení a chrípky - pravidelne v týždenných intervaloch - **26 týždňov**

epidémie tzv. systém rýchleho varovania (SRV) – jedná sa o systém okamžitého zadávania údajov po výkone šetrenia v ohnisku nákazy – **1x výskyt SARI a 2x výskyt hnačkových ochorení v epidemiologickej súvislosti, 1x svrab**

menigitídy (len bakteriálne), sepsy –

0 prípadov

akútne chabé obrny –

2 prípady

osýpky, rubeola, parotitídy -

0 prípadov

vírusové hepatitídy –

0 prípad (zadávajú sa len akútne prípady)

iné informácie -

1x malária

6.6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Oddelenie epidemiológie sa podieľa na celoplošnom vyšetrení odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí v určených termínoch.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 11.1.2013 č. OLM/240/707/2013 bola dňa 12.2.2014 odobratá a do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave zaslaná **1 vzorka** odpadovej vody.

Na základe nariadenia ÚVZ SR zo dňa 28.1.2014 č. OLM/444/798/2014 boli v dňoch 26.3., 14.4. a 25.6.2014 odobraté a do NRC pre poliomyelitídu ÚVZ SR v Bratislave zaslané **3 vzorky** odpadovej vody.

6.7. Prevencia HIV/AIDS

Ambulancie na výkon prevencie HIV/AIDS sa nachádzajú na RÚVZ v sídlach krajov. V prípade výskytu pozitívneho prípadu HIV zisťujeme všetky údaje potrebné k vyplneniu podrobnej správy, s následným zasielaním správy na RÚVZ so sídlom v Bratislave. Vedúca oddelenia zabezpečuje na požiadanie škôl prednášky pre študentov stredných škôl v okrese Levice. Za obdobie od 1.1. – 30.6.2014 bol **odprednášaných 7 prednášok** s tematikou zameranou na prevenciu AIDS.

6.8. Poradňa očkovania

Dňom 1.1.2012 zahájila na oddelení epidemiológie činnosť Poradňa v očkovaní. V rámci poradne, ktorú vedie vedúca oddelenia epidemiológie MUDr. Czigányiová, MPH, sa uskutočňujú osobné konzultácie z oblasti povinného pravidelného očkovania osôb dosiahnutých stanovený vek. Konzultačná činnosť, ktorú si klienti dohodnú na základe telefonátu, sa poskytuje 1x mesačne v 1. štvrtok v mesiaci v poobedňajších hodinách, pričom v prípade potreby sa konzultácie poskytujú aj v iných termínoch. V termíne od 1.1. – 30.6.2014 Poradňa bola pre klientov k dispozícii 6x, záujem o osobnú konzultáciu, i napriek telefonickému ponúknutiu, neprejavil ani jeden klient. Okrem osobných konzultácií, vedúca oddelenia ako aj odborní zamestnanci, ohľadom výkonu očkovania poskytujú aj telefonické

informácie, ktorých bolo poskytnutých 42x. Najčastejšie dotazy sa týkali výkonu očkovania pred odchodom do zahraničia, posunutia očkovacieho termínu z dôvodu dočasnej kontraindikácie, možnosť skrátenej očkovacej doba, podávanie viacerých očkovacích látok v jeden deň a iné druhy nepovinného očkovania

6.9. Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

Podklady k zahájeniu predmetného projektu zatiaľ neboli dodané. Jedná sa o pokračovanie druhej etapy projektu s názvom: „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu“. V mesiaci jún roku 2013 v rámci projektu boli rodičia – matky a budúci rodičia – študentky stredných odborných škôl, ktoré dosiahli vek 18 rokov, vyzvaní na vyplnenie dotazníkov. V rámci dotazníkov boli uvedené otázky týkajúce sa povinného pravidelného očkovania, pričom otázky boli zamerané na zisťovanie názorov a postojov dotazovaných.

9 ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Priority NPPZ pre činnosť OPZ sú zamerané na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľov. V rámci preventívnych aktivít sme vykonali:

Výživa a stravovacie zvyklosti: 9 prednášok o zdravej výžive pre študentov ZŠ, SŠ. Odborné špecializované poradenstvo v PSV pre 97 klientov. Poradenstvo v oblasti výživy pre 174 klientov PZ.

Pohybová aktivita: Obyvatelia okresu Levice boli informovaní o dôležitosti správneho aktívneho pohybu pre zlepšenie svojho zdravia. Svetový deň pohybom ku zdraviu – bol spropagovaný na verejných priestranstvách mesta, na web stránke RÚVZ a v regionálnej tlači. Zúčastnili sme sa podujatia „Námestie v pohybe“ v meste Šahy, kde sme poskytovali záujemcom vyšetrenie tlaku krvi, percento celkového telesného tuku, antropometrické merania a ciele odborné poradenstvo. Všetkým 40 záujemcom bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál. V PZ bol aktívny pohyb preventívne doporučený 174 klientom. Z toho cielene 73 klientom, ktorí mali zvýšené namerané hodnoty nadváhy až obezity a mali vyššie hodnoty telesného tuku, bolo doporučené zvýšenie pohybovej aktivity s cieľom znížiť hmotnosť.

Tabak alkohol drogy: V rámci preventívnych opatrení v RÚVZ Levice bol Medzinárodný deň boja proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodovaniu s drogami spropagovaný na web RÚVZ Levice a na verejných priestranstvách mesta boli zhotovené 3 panely. V Poradenskom centre zdravia bolo fajčiacim 21 klientom podané individuálne odborné poradenstvo v odvykaní od fajčenia. V rámci edukácie na ZŠ a SŠ boli vykonané 4 prednášky o škodlivosti fajčenia s použitím z. v. videofilmu „Kým stúpa dym“. Smokerlyzerom bolo vykonaných 24 meraní na zistenie = oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu.

„Najlepšia protidrogová nástenka“ súťaž pre žiakov 7. ročníkov ZŠ bola vyhodnotená v prvom štvrtroku 2014 v ÚVZ SR Bratislava.

9.2. Národný program prevencie nadváhy a obezity

V poradenskom centre zdravia – v poradni zdravia základnej bolo klientom priebežne poskytované individuálne poradenstvo zamerané na zdravú výživu s cieľom zníženia počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou. V Poradni správnej výživy bolo 97 klientom poskytnuté poradenstvo. Klienti PSV uvítali meranie na osobnej

váhe s telesnou analýzou, ktorá vyhodnocuje množstvo tuku v tele, množstvo viscerálneho (medziorgánového) tuku, váhu svalov a bazálny metabolizmus. Bolo uskutočnené 23 meraní. V Poradni zdravia základnej bolo 95 klientom poradenstvo o zdravej výžive cielene. Mobilnou poradňou zdravia bolo OMRONOM zmerané percento tuku v tele 84 záujemcom. V rámci prevencie obezity na ZŠ a SŠ bolo vykonaných 9 prednášok o správnej výžive, obezite a jej rizikách.

9.3.Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012-2014

V rámci prevencie fajčenia na ZŠ, SŠ, zdravotníckych a stravovacích zariadeniach, ale aj iných organizáciách bolo v RÚVZ so sídlom v Leviciach vykonaných 246 kontrol fajčenia.

9.5.Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Cielene boli vykonané 2 prednášky u žiakov 8. a 9. ročníka ŠZŠI v Leviciach. Prednášky boli spojené s besedou o škodlivosti alkoholu a opodstatnenosti znižovania jeho spotreby v dospelosti.

9.6.Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Počas konania „Dňa zdravia mesta Levice“ sa našich aktivít v dopoludňajších hodinách zúčastňovali hlavne seniori, ktorým bolo poskytnuté vyšetrenie rizikových faktorov a odborné poradenstvo zamerané na ochranu a podporu zdravia starších ľudí. Aktivít sa zúčastnilo 31 seniorov. V mesiaci jún sa v RÚVZ so sídlom v Leviciach konalo celoslovenské zasadnutie pracovnej skupiny pri ÚVZ SR na podporu zdravia seniorov, kde boli rozpracované aktivity na II. polrok 2014.

9.7.Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Oddelenie aktívne spolupracuje so ZŠ a SŠ v okrese Levice formou prednášok a besied, poskytovaním zdravotno-výchovného materiálu a informácií.. Odprezentovaných bolo 30 prednášok. V mesiaci marec bol riešený projekt „Bezpečný návrat domov“ zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. Cieľovou skupinou bola mládež vo veku 15 – 19 rokov. Plagáty boli distribuované do všetkých 20 SŠ v okrese.

9.8. CINDI program SR

Cieľom programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie, predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení.

V základnej poradni zdravia bolo v I. polroku 2014 vyšetrenie a poradenstvo poskytnuté 289 obyvateľom okresu.

3.1.Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Oddelenie PZ sa s oddelením HV spolupodieľa na dlhodobej projektovej úlohe, ktorej cieľom je formou monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u dospelaj populácie. V I. polroku 2014 bolo zozbieraných a spracovaných 66 dotazníkov od obyvateľov okresu, ktoré boli spracované v programe ALIMENTA. Vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, ktoré boli súčasťou úlohy, boli spracované v poradni zdravia základnej.

Médiá:

Prednášky: 38

Tlač – 14 x

Televízia – 2 x

Web RÚVZ Levice – 12 x

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Liptovskom Mikuláši**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.7. MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Ide o pokračovanie úlohy vybraných RÚVZ v SR, gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline.

Hlavným cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách, vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických a mikrobiologických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách.

V rámci Slovenskej republiky je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou či už termálnou alebo teplou pitnou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých sú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj množstvom živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch. Vplyv na mikroklimatické podmienky majú aj veľké presklenené plochy týchto hál a konštrukcie striech z rôznorodých novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať vytváranie skleníkových efektov.

Je žiadúce overiť ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu je potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách.

Etapy riešenia predpokladajú postupné meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotenie vplyvu sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách po upresnení metodiky, stanovení rozsahu meraných ukazovateľov.

Výstupy úlohy bude tvoriť zber údajov o faktoroch vnútorného prostredia bazénových hál, vykonanie určených meraní mikroklimatických parametrov. Analýza získaných údajov, formulácia záverov a odporúčaní, prezentácia výsledkov. Zistenie súboru indikátorov, ktoré môžu slúžiť pre kvalifikované rozhodovanie v oblasti životného prostredia a verejného zdravia. Návrh na monitorovanie vybraných ukazovateľov a návrh na prípadné doplnenie legislatívy o aktualizáciu nových ukazovateľov.

Úloha sa začala plniť v priebehu roka 2013, ukončenie úlohy je plánované do 31.12.2015. RÚVZ so sídlom v Lipt. Mikuláši bol iniciátorom uvedenej úlohy a je jedným z vybraných riešiteľských pracovísk na jej plnenie.

2. Vyhodnotenie plnenia programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR oddelením PPL k 30.6.2014

Úloha č. 2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Úloha bola plnená v nasledovnom rozsahu:

- **Štátny zdravotný dozor** – počet kontrol **176** (ŠZD na základe písomného podnetu, žiadostí o uvedenie priestorov do prevádzky, kolaudácií a kontrola rizikových prác)
- posudzované prevádzkové poriadky a posudky o riziku – **počet schválených prevádzkových poriadkov 48**
- počet nariadených opatrení rozhodnutím: **248 opatrení** (prerušené konania rozhodnutia o uvedenie priestorov do prevádzky, pokyny, vyhlásenie rizikových prác, opatrenia ukladané v rámci výkonov štátneho zdravotného dozoru)
- konzultácie a usmernenia – **počet 204**

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

Evidencia rizikových prác je vykonávaná v programe ASTR, v súlade s vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na sledovanie úrovne pracovných podmienok, kontrolu stavu aktuálneho hodnotenia rizík, mieru expozície zamestnancov, realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách s vykonávaním rizikových prác. Zároveň bolo kontrolované dodržiavanie zdravotného dohľadu podľa príslušných NV, sledovali sa výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, taktiež boli zamestnávatelia usmernení k možnostiam zníženia rizík. Mnohí zamestnávatelia si objednávajú výkon prác (vrátane rizikových) aj prostredníctvom SZČO, u ktorých nedostatočné hodnotenie rizika z hľadiska neznalosti problematiky stále pretrváva. Do 30.6.2014 bolo Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši (ďalej RÚVZ) vydaných 14 rozhodnutí vo veci zaradenia prác do rizikových prác, z toho 5 rozhodnutí bolo vydaných zamestnávateľom, ktorí aktualizovali faktory práce a pracovných podmienok.

3 rozhodnutiaboli vydané k zmene zaradenia pracovných činností do príslušných kategórií (z 3. kategórie do 2. kategórie práce).

1 rozhodnutiebolo vydané vo veci zrušenia rozhodnutia o určení rizikových prác, z dôvodu ukončenia výrobnjej činnosti.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

RÚVZ na tomto úseku cielene sleduje používanie nebezpečných chemických faktorov na pracoviskách a expozíciu zamestnancov pri každom výkone ŠZD a taktiež pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Posudzovanie chemických látok a chemických zmesí sa riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS a NV SR č. 471/2011 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 300/2007 Z.z.

Možno konštatovať, že používanie veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí sa v praxi u zamestnávateľov redukuje. Z posudzovaných a schválených prevádzkových poriadkov bolo 31 prevádzkových poriadkov, týkajúcich sa používania alebo expozícií chemickým faktorom pri práci. Konzultácie k problematike sú priebežne poskytované.

V minulom roku riešil RÚVZ na základe požiadavky Ministerstva hospodárstva SR zo dňa 11.9.2013, ktoré požiadalo Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava o spoluprácu pri vyplnení dotazníka francúzskej Agentúry pre potraviny, životné prostredie a bezpečnosť a ochranu zdravia na prípravu obmedzenia/zákazu používania bishpenolu – A v rámci

nariadenia /ES/ REACH, používanie príp. expozíciu zamestnancov uvedenej látky. Expozícia bisphenolu – A bola zistená v podniku TESLA Liptovský Hrádok, a.s., Pálenica 53/79, Liptovský Hrádok (elektrotechnický priemysel). Spoločnosť TESLA Liptovský Hrádok, a.s. predložila návrh na schválenie prevádzkového poriadku vrátane posudku o riziku pre pracovné činnosti spojené s expozíciou chemickým faktorom. Po preskúmaní predloženého prevádzkového poriadku boli zistené nedostatky; následne bol v prevádzke vykonaný štátny zdravotný dozor. Konanie bolo v danej veci prerušené rozhodnutím v termíne do 31.8.2014, z dôvodu potreby zabezpečenia aktuálneho hodnotenia rizík z expozície chemickým faktorom, vrátane bisphenolu – A, a s dôrazom na prehodnotenie prác zaradených dlhodobo do 4. kategórie, pre rizikový faktor pevný aerosól.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškadzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém:

V rámci tejto úlohy bolo posúdených **16 žiadostí** na manipuláciu s azbestom pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb – práce zabezpečovali oprávnené organizácie a bolo vydaných **16 súhlasných rozhodnutí**.

Rozhodnutím RÚVZ boli uvedené do prevádzky priestory ambulancie klinickej onkológie, Liptovský Mikuláš, vrátane schválenia činnosti spojenej s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov, zároveň bol schválený prevádzkový poriadok pri práci s cytostatikami. Na pracovisku ambulancie klinickej onkológie je zabezpečované poskytovanie preventívnej, liečebnej starostlivosti pacientom, v zmysle podávania chemoterapie, imunoterapie a podpornej liečby. V posúdení rizika bola navrhnutá profesia lekár a zdravotná sestra z dôvodu expozície pracovníkov pracovným činnostiam súvisiacim s prípravou, riedením a podávaním cytostatík na zaradenie do 3. kategórie práce.

RÚVZ riešil v roku 2013 podnet obce Liptovská Teplá, ktorým upozornila na nesprávne uloženie nebezpečného odpadu z rekonštrukcie eternitovej strechy budovy súp. č. 119 v k.ú. obce Liptovská Teplá. Po prerokovaní problematiky sa majiteľ predmetného objektu, zaviazal, že po objasnení veci a najmä v súvislosti s poznaním, že ide o nebezpečný odpad osloví oprávnenú firmu, aby odborne zabezpečila odvoz tohto odpadu z predmetnej lokality za účelom odbornej likvidácie alebo správneho uloženia. Dňa 13.1.2014 bola RÚVZ doručená žiadosť spoločnosti oprávnenej na odstraňovanie azbestových materiálov, o schválenie činnosti – postupu stabilizácie a likvidácie stavebného odpadu s obsahom azbestu z neriadenej skládky medzi obcami Hrboltová a Švošov. Orgánom verejného zdravotníctva bolo vydané súhlasné rozhodnutie k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, na základe ktorého oprávnená spoločnosť vykonala odbornú likvidáciu stavebného odpadu s obsahom azbestu a odvoz z neriadenej skládky. Následne bola obci Liptovská Teplá, ktorá podala predmetný podnet zaslaná písomná odpoveď o uvedených skutočnostiach.

Register zamestnávateľov, u ktorých sa používajú karcinogénne a mutagénne faktory je vedený. Tento bude doplnený o register zamestnávateľov, u ktorých sú používané reprotoxické látky z dostupných podkladov o hodnotení rizík pri práci s chemickými faktormi.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

Bol prešetrovaný **1 prípad** podozrenia na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania, ďalší prípad (šetrený v roku 2013) bol v roku 2014 došetrený z dôvodu doplnenia výsledkov merania fyzickej záťaže.

Celkovo boli priznané 2 prípady chorôb z povolania v tejto položke.

Otázky súvisiace s hodnotením rizika vyplývajúceho z fyzickej záťaže pri práci boli prerokované u zamestnávateľov GeLiMa, a.s., Liptovský Mikuláš a SlovTan Contract

Tannery, s.r.o., Liptovský Mikuláš, u ktorých bolo vykonané šetrenie podozrení na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania. Zamestnávateľia prostredníctvom PZS hodnotili riziko vyplývajúce z fyzickej záťaže hodnotením celkovej a lokálnej fyzickej záťaže.

Úloha č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Intervencie zamerané na znižovanie zdravotných rizík pri práci boli zabezpečované prostredníctvom konzultácií priebežne. V 1.polroku 2014 neboli použité kontrolné listy zamestnancov.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Prostredníctvom aktivít poradne zdravia bolo v k 30.6.2014 vykonané vyšetrovanie krvi a poradenstvo v oblasti zmeny spôsobu života (ozdravenie výživy a optimalizácia pohybovej aktivity u zamestnávateľov Liptovské pekárne a cukrárne VČELA-Lippek, k.s., ul. 1. mája, Liptovský Mikuláš, DELTECH, a.s., Priemyselná, Liptovský Mikuláš, STOP.SHOP., ul. 1. mája 41, Liptovský Mikuláš, IMPA s.r.o., ul. 1. mája, Liptovský Mikuláš.

Celkovo bolo vyšetrených 84 zamestnancov.

Ďalej bola realizovaná intervenčná zdravotno-výchovná aktivita v rozsahu: meranie telesných parametrov : výška, váha, pás, boky, stanovenie indexov BMI, WHR, meranie tlaku krvi, pulzu, analýza stavby tela prístrojom OMRON: stanovenie hodnôt viscerálneho tuku, percenta kostrových svalov, percenta tukov v tele, bazálny metabolizmus, poskytnutie odborného poradenstva znižovania nadváhy (výživa , pohyb).

Intervenčných aktivít sa zúčastnilo 18 zamestnancov MsÚ Liptovský Mikuláš a 23 zamestnancov školy Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Aktuálne zapojenie bude riešené v Európskom týždni bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

Na základe informácie Úradu verejného zdravotníctva SR k vyhodnoteniu Európskej kampane SLIC – Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola riešená jednotlivými RÚVZ, bude spätná väzba podnikom, zúčastneným v kampani, riešená po spracovaní výsledkov v priebehu roka 2014 zo strany ÚVZ SR.

Úloha č. 2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Na základe žiadostí v rámci uvedenia priestorov do prevádzky, príp. zriadenia chráneného pracoviska, alebo chránenej dielne už v posúdených priestoroch bolo vydaných 8 rozhodnutí a 4 stanoviská.

Počas štátneho zdravotného dozoru, ktorý bol vykonaný pri posudzovaní priestorov, chránených pracovísk/dielní do prevádzky, bolo kontrolované splnenie všeobecných požiadaviek na pracovisko v súlade s NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia pracovníkov. Riziko expozícii zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia u pracovníkov so zdravotným postihnutím nebolo v posudzovaných prevádzkach zistené.

Kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v chránených dielňach sú plánované v mesiacoch júl – august 2014.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú	Názov úlohy	Gestor úlohy
3.1.	<p>Sledovanie výživového hostavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie</p> <p>V rámci plnenia projektu bolo vyšetrených spolu 80 osôb, ľahko pracujúcich, rozdelených do 4 skupín podľa pohlavia a veku (na skupiny 19 – 34 ročných a 35 – 54 ročných).</p> <p>a) ľahko pracujúce ženy – vek. kat 19 až 34 r. v počte 20</p> <p>b) ľahko pracujúce ženy – vek. kat.35 až 54 r. v počte 20</p> <p>c) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 20</p> <p>d) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 35 až 59 r. v počte 20</p> <p>Sledované boli somatometrické a biochemické ukazovatele, klasickými antropometrickými vyšetreniami (BMI, WHR, TK) a prístrojom Reflotron (cholesterol celkový, HDL, triacylglyceroly, LDL, glykémia). Formou štandardizovaného dotazníka boli zisťované údaje o životospráve (frekvencia konzumovania jednotlivých druhov potravín) a pohybovej aktivity. Zisťovaný bol jednodňový jedálny lístok, vyhodnocovaný programom Alimenta. Analýza výsledkov, tabuľky, grafy budú spracované v programe Microsoft Excel v II.polroku 2014.</p>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši	15.január 2015 a ďalšie roky
3.2.	<p>Monitoring príjmu jódu</p> <p>- plán odberu vzoriek na rok 2014 – 24 vzoriek, odobratých bolo v I.polroku roku 2014 - 12 vzoriek z distribučnej siete, vzorky vyhoveli, monitorovacia úloha</p>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom Košiciach
	RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši	15.január 2015 a ďalšie roky
3.3.	<p>Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio2</p> <p>Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.</p>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

	RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši	30.marec 2016
3.4.	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade 30.marec 2016
	RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Poprade	
3.5.	Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov V rámci „Harmonogramu odberov vzoriek v rámci výkonu úradnej kontroly potravín orgánmi verejného zdravotníctva podľa jednotlivých vybraných komodít RÚVZ Žilinského kraja na rok 2014“, bol plán odberu – 3 vzorky obalových materiálov – potravín balených v papierových a kartónových obalových materiáloch. Odber vzoriek bol realizovaný v mesiaci marec, vzorky boli odobraté v distribučnej sieti. Výsledky laboratórneho vyšetrenia sú vyhovujúce.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Poprade	30.marec 2016
3.6.	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši, RÚVZ so sídlom Poprade	30.marec 2016
3.7.	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15.január 2015
3.8.	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa - na základe hlásení zo systému RAPEX bolo vykonaných: 161 kontrol - v súvislosti s usmernením na zabezpečenie jednotného	ÚVZ SR

	<p>výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 bolo odobratých spolu 8 vzoriek kozmetických výrobkov v 5 prevádzkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 vzorky výrobkov pre dospelých (mydlá s antimikrobiálnym/antibakteriálnym účinkom) – na stanovenie obsahu regulovaných látok (konzervačné a vonné látky), mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania. Vzorky vyhoveľi stanoveným ukazovateľom v chemických, mikrobiologických analýzach a v označovaní. • 4 vzorky výrobkov pre dospelých (mlieka, gély, lotiony a vody na stanovenie regulovaných látok (konzervačné a vonné látky), mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania Vzorky vyhoveľi stanoveným ukazovateľom v chemických, mikrobiologických analýzach, v označovaní boli zistené nedostatky. • 2 vzorky výrobkov pre dospelých deklarujúcich obsah vitamínu C (kyselina askorbová alebo askorbyl palmitát) na pravdivosť tvrdení, mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania Výsledky vzoriek neboli ešte doručené. 	
	RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši	30.január 2015
3.9.	<p>Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch</p> <p>Úloha neplnená RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši.</p>	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v L.Mikuláši	31.máj 2015

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Na plnení tohto projektu sme sa v I. polroku 2014 nepodieľali, nakoľko monitoring u jednotlivých vekových kategórií detí a mládeže bol ukončený v roku 2013, kedy prebehla posledná etapa prieskumu u mládeže vo veku 15 až 18 rokov. V roku 2014 prebieha

sumarizácia údajov a celkové vyhodnotenie projektu, ktoré realizuje gestor – RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a ÚVZ SR.

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Na plnení tohto projektu sme sa v I. polroku 2014 nepodieľali, jeho realizácia je plánovaná v II. polroku 2014.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

V rámci plnenia tohto projektu sme v I. polroku 2014 realizovali dotazníkový prieskum o úrazovosti detí vo vekovej kategórii od 3 do 6 rokov. Celkovo bolo do projektu zapojených 30 detí, z toho 15 detí v mestskej materskej škole (Materská škola, Bernolákova, Ružomberok) a 15 detí z vidieckej materskej školy (Materská škola, Kvačany). Získané údaje sme v termíne do 30.06.2014 spracovali podľa zaslaných požiadaviek a odoslali gestorovi projektu - Úradu verejného zdravotníctva SR.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Realizácia tohto projektu bude prebiehať v II. polroku 2014.

Okrem uvedených projektov sme sa zapojili do realizácie projektu **Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska** (projekt nie je zaradený medzi projekty HDM, gestorom je ÚVZ SR – odbor podpory zdravia). V rámci realizácie sme v I. polroku 2014 vykonali dotazníkový prieskum v 3 vybraných školách v meste Ružomberok (v základných školách na Bystrickej ceste, na ulici Zarevúca a na sídlisku Klačno v Ružomberku). Dotazníky boli určené pre:

- žiakov školy (dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách a dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch),
- rodičov žiakov (dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka)
- pre správcu školy (dotazník o škole a dotazník o kontrole školskej budovy)
- pre pedagogických pracovníkov (dotazník o fajčení a formulár o obsadenosti učební)
- pre pracovníkov RÚVZ (dotazník o kontrole zariadení na osobnú hygienu a formulár školská inšpekcia).

Dotazníkový prieskum bol v každej škole realizovaný v troch vybraných triedach (v ročníkoch IV. až VI.), s počtom žiakov 25, celkom bolo do projektu zapojených **225 žiakov**. V jednej z vybraných škôl, v Základnej škole na Bystrickej ceste 14 v Ružomberku, boli pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Žiline vykonané aj merania vo vnútornom ovzduší tried, pričom boli merané parametre: teplota, relatívna vlhkosť, rýchlosť prúdenia vzduchu, CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀.

Nakoľko realizácia projektu bude ešte pokračovať v iných regiónoch Slovenska (počas vykurovacieho obdobia na jeseň 2014 a jar 2015), neboli zatiaľ doručené pokyny na spracovanie získaných údajov.

Taktiež sme pokračovali v realizácii úlohy „**Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok v potravinách u detskej populácie**“ (úloha bola riešená v rokoch 2012 aj 2013). V I. polroku 2014 sme realizovali dotazníkový prieskum u 20 žiakov vo veku 14 rokov, pričom bola v rámci monitoringu sledovaná spotreba vybraných aditívnych látok: kyselina sorbová a sorbany, kyselina benzoová a benzoany a cyklamáty.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č.ú. 6.1. Národný imunizačný program SR

Realizácia vlastného očkovania :

Bola realizovaná podľa platnej schémy- očkovacieho kalendára schváleného pre rok 2014

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním :

V rámci hlásneho systému EPIS monitorujeme každé hlásené ochorenie, ktoré je preventabilné očkovaním . Takéto ochorenie podrobne prešetrujeme, hlavne s dôrazom na jeho laboratórne potvrdzujúcu diagnostiku. V priebehu uplynulého polroka sme prešetrovali 20 hlásených podozrení na pertussis, zabezpečovali vyšetovanie materiálu od pacientov a jeho zasielanie do NRC pre pertussis na konečné potvrdenie, alebo vyvrátenie diagnózy. Za prvý polrok 2014 sme vykázali celkovo 12 potvrdených ochorení na pertussis.

Manažment očkovania :

V rámci kvalitne vykonávanej kontroly a riadenia očkovania pracovníkmi odd. epidemiológie RÚVZ zabezpečujeme pre terénnych pediatrov pravidelné semináre a školenia s problematikou očkovania. Očkujúci lekári sú ďalej tiež odborne usmerňovaní mesačne zasielaním mesačných výkazov o infekčných ochoreniach. V mesačných intervaloch (vždy nasledujúci týždeň po skončení mesiaca) nám očkujúci pediatri zasielajú zoznamy očkovacích výkonov. Tieto zoznamy sú však zväčša v písomnej podobe, bez výstupov z počítačov, čím sú neprehľadné a následne sa tieto údaje zatiaľ nijak nevyužívajú. Počítačové prepojenie na fungujúci EPIS nie je zabezpečené a ani pediatri nemajú očkovací program, ktorý by bol kompatibilný s našim.

Register očkovaných osôb v rámci okresov neexistuje, rovnako tak nie je register celoslovenský.

Kontrola očkovania v SR :

Kontrola očkovania je vykonávaná každoročne v mesiaci september a október podľa predloženej anotácie. Priebežne je vykonávaná kontrola námatková a hlavne pri zisťovaní očkovania u ochorenia, ktoré je preventabilné očkovaním. V roku 2014 je rovnako ako po iné roky plánovaná kontrola očkovania do druhého polroka. V pravidelných štvrtročných intervaloch zasielame predlohové tabuľky odmietania očkovania na ÚVZ SR.

Č.ú 6.2. Surveillance infekčných chorôb

- zlepšenie laboratórnej spolupráce

u každého ochorenia, u ktorého je možné vykonať laboratórny dôkaz vyžadujeme, aby toto vyšetrenie bolo vykonané. Je k tomu potrebná dobrá spolupráca s niekoľkými laboratóriami v okrese – štátnymi aj súkromnými , ale tiež dobrá spolupráca s nadregionálnymi laboratóriami, ktoré vykonávajú špecifickú diagnostiku : virologické laboratória a laboratória NRC. Ku zlepšeniu spolupráce s NRC pre pomalé vírusy bolo v prvom polroku 2014 iniciované stretnutie s vedením NRC na pôde SZU, kde sa dohodol postup ktorý by mal vyhovovať obidvom stranám. V rámci zlepšenia spolupráce pri laboratórnom objasňovaní týchto ochorení bola na poradnom zbere v máji zriadená pracovná skupina epidemiológov (prevážne tých ktorí majú najvyšší výskyt tohto

ochorenia vo svojom regióne) ktorá má ešte do konca roka pripraviť znenie odborného usmernenia ohľadne surveillance Creutzfeldt-Jacobovej choroby.

- zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

Naša spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, ako aj s lekármi styčných odborností je veľmi intenzívna, nemáme problémy z ich strany s včasným hlásením infekčných ochorení. Lekári prvého kontaktu, ako aj laboratória nie sú zatiaľ naklonení elektronickému spôsobu hlásenia. Na našu písomnú výzvu zareagovali a hlásia týmto spôsobom len dve lekárky v okrese.

- analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení :

V rámci nového programu EPIS sme sa zapracovali do systému rýchleho varovania, ktorý pri takýchto ochoreniach budeme využívať a momentálne ho využívame na hlásenie všetkých mimoriadnych udalostí.

- zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

V rámci edukácie širokej laickej aj odbornej verejnosti o prenosných ochoreniach vedúca odd. epidemiológie sa podieľa na edukácii lekárov prvého kontaktu Žilinského kraja, ale aj v rámci Slovenska svojimi prednáškami. V rámci Európskeho imunizačného týždňa v mesiaci apríl , som napísala do regionálneho týždenníkov odborný článok pre laickú verejnosť, propagujúci očkovanie a zrealizovala semináre pre pediatrov okresu Ružomberok aj L.Mikuláš.

Č.ú 6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Intenzívne využívame nový informačný systém prenosných ochorení, v ktorom monitorujeme hlásené infekčné ochorenia, nozokomiálne nákazy, chrípku a chrípke podobné ochorenia, využívame systém rýchleho varovania a samí si vyrábame potrebné výstupy pre zasielanie hlásiacim spolupracujúcim subjektom. Z hlásiacich subjektov však využívajú tento systém na hlásenie prenosných ochorení len dve terénne lekárky.

Č.ú: 6.4. Nozokomiálne nákazy :

V spáde RÚVZ L.Mikulášje 1 nemocnica, ktorá neparticipuje na programe HELICS, vie však o tomto programe. Nemocnica má svojho lekára, ktorý vedie nozokomiálnu komisiu v rámci nemocnice a tiež jednu nozokomiálnu sestru so vzdelaním Mgr., ktorá dohliada na problematiku nemocničnej hygieny a nozokomiálnych nákaz. Celkom nám v prvom polroku 2014 bolo hlásených 33 NN.

Nemocnica si tiež sama vykonáva kontroly stermi z prostredia oddelení a s výsledkami nás pravidelne oboznamuje. V rámci celosvetovej kampane „ Hygiena a dezinfekcia rúk „ sme zrealizovali odborný seminár pre všetkých zamestnancov tejto nemocnice a pomohli sme jej s participáciou v programe hygieny rúk, do ktorého sa v rámci programu organizovaného WHO zapojila.

Č.ú. 6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

Pre prípad mimoriadnej epidemiologickej situácie máme vypracovaný krízový plán a tiež podľa štatútu zriadenú protiepidemickú komisiu, ktorej členovia sú pravidelne- najmenej raz ročne - aktualizovaní. V rámci EPISU zabezpečené hlásenie mimoriadnej epidemiologickej

situácie, kde sú hlásené predpísané infekčné ochorenia (ich výskyt poprípade úmrtie na tieto sledované ochorenia). V prvom polroku 2014 sme takto do SRV (Systému rýchleho varovania v Epise) hlásili celkom 10 prípadov mimoriadnej epidemiologickej situácie.

Č.ú. 6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

Celkom 3x v priebehu polroka sme odobrali vzorku odpadovej vody na vyšetrenie poliovírusov a podľa harmonogramu sme ju doručili do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Všetky výsledky boli negatívne. Všetkým terénnym lekárom prvého kontaktu (všeobecným a pediatrom) sme zaslali oznámenie „ Odporúčania WHO a ECDC pre cestovateľov ohľadne poliomyelitídy „.

Č.ú. 6.7 Prevencia HIV/AIDS

Pravidelne denne je zabezpečená poradňa HIV/AIDS , v ktorej ráno do 9,00 hod. vykonávame odbery krvi na anonymné, alebo neanonymné vyšetrenie. Vyšetrenie následne zabezpečuje laboratórium RÚVZ B.Bystrica. V rámci poradne každý pacient vyplňuje dotazník, kde zisťujeme jeho epidemiologickú anamnézu a následne poučíme pacienta o možných rizikách akvirácie nákazy. V prvom polroku 2014 sme takto zabezpečili vyšetrenie 8 osôb.

Č.ú. 6.8 Poradne očkovania

V rámci oddelenia epidemiológie bola zriadená poradňa očkovania, ktorej činnosť sme spropagovali na internetovej stránke úradu.

Skúsenosť zatiaľ je taká, že samí od seba ľudia do poradni nechodia, dostávajú sa na pozvanie rodičia detí odmietajúci očkovanie, kde s nimi lekárka- epidemiologička vedie rozhovor o prospešnosti očkovania a dostávajú aj edukačné materiály pojednávajúce o význame očkovania.

Celkom sme v prvom polroku 2014 pozvali do poradne očkovania 26 rodičov odmietajúcich očkovanie, dostavilo sa ich len 5. V dvoch prípadoch rodičia zmenili po návšteve poradne svoj postoj a dali svoje dieťa zaočkovať.

Č.ú. 6.9 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

Tieto faktory sme mohli identifikovať len na základe komunikácie s rodičmi ktorí očkovanie odmietajú a s ktorými sme viedli rozhovory v rámci poradne očkovania. Z týchto rozhovorov vyplynulo, že najčastejším faktorom, ktorý postoj rodičov k očkovaniu ovplyvňuje je internet – možnosť získavať informácie zo zdrojov, ku ktorým ich privedie surfovanie na internete.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 „Národný program podpory zdravia“

Počty zdravotno-výchovných aktivít v nasledovných prioritných oblastiach NPPZ:

- **Výživa a stravovacie zvyklosti:** 25 skupinových aktivít,
- **Fyzická inaktivita:** 10 zdravotno-výchovných aktivít (besedy, demonštrácia cvičení),

- **Tabak:** 53 zdravotno-výchovných aktivít (besedy, merania CO vo vydýchnutom vzduchu, distribúcia DVD nahrávok),
- **Alkohol:** 77 zdravotno-výchovných aktivít (besedy, distribúcia DVD nahrávok, použitie zdravotno-výchovnej pomôcky).

Úroveň zdravotného uvedomenia a výskytu rizikových faktorov životného štýlu bola monitorovaná dotazníkovou metódou

- v oblasti výživy (106 dotazníkov)
- v oblasti pohybovej aktivity (5 dotazníkov).

Spolupráca v rámci podpory zdravia : 98 aktivít pri zabezpečovaní zdravotno-výchovných akcií pre školy (materské základné, stredné , vysoké), pre zariadenia pre seniorov, orgány štátnej správy a samosprávy, zdravotnícke zariadenia, podniky a iné.

9.2 „Národný program prevencie nadváhy a obezity“

1. Intervenčné aktivity :

- meranie telesných parametrov : výška, váha, pás,boky, - stanovenie indexov BMI, WHR
- meranie tlaku krvi, pulzu,
- analýza stavby tela prístrojom OMRON: stanovenie hodnôt viserálneho tuku, percenta kostrových svalov , % tukov v tele , bazálny metabolizmus,
- poskytnutie odborného poradenstva znižovania nadváhy (výživa , pohyb).

Intervenčných aktivít sa zúčastnili :

- Študenti Katolíckej univerzity v Ružomberku, Fakulty zdravotníctva – 5 vyšetrených
- zamestnanci MsÚ Liptovský Mikuláš – 18 vyšetrených
- Hotelová akadémia, Lipt. Mikuláš – 23 vyšetrených zamestnancov školy.

V Priestoroch poradne zdravia bolo vyšetrených 13 klientov.

2.Oblasť : Výchova a vzdelávanie v cieľovej skupine deti a mládež:

Študenti Katolíckej univerzity v Ružomberku, Fakulty zdravotníctva , odprednášané témy:

- Výživa v prevencii a liečbe obezity.
- Obezita - rizikový faktor nedostatočná pohybová aktivita.
- Národný program prevencie obezity, ciele, a realizácia aktivít v regióne Liptova.

3.Oblasť :Výživa

Zvyšovanie zdravotného uvedomenia v oblasti ozdravenia stravovacích zvyklostí bolo realizované prednáškovou činnosťou – počet 16 prednášok.

4.Oblasť: Pohybová aktivita

Vzdelávanie v oblasti potreby optimalizácie pohybovej aktivity bolo realizované formou prednášok v počte 5.

9.3 „Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014“

Plnenie úloh v oblasti edukácie na školách

Besedy a iné aktivity v oblasti prevencie fajčenia:

Počet: 53 aktivít (besedy, meranie CO vo vydychovanom vzduchu). Pri edukácii bolo použité aj tematické DVD s názvom „Kým stúpa dym“.

Merania CO vo vydychovanom vzduchu sa aktívne zúčastnilo 26 študentov Strednej odbornej školy stavebnej v Liptovskom Mikuláši.

Plnenie úloh v oblasti poradenstva

Poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia absolvovalo 27 klientov.

9.4 „Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 – 2015“

Riešiteľskými pracoviskami predmetnej úlohy sú len vybrané RÚVZ v SR. RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši tento projekt nerealizuje.

9.5 „Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike (NAPPA)“

Zvyšovanie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu bolo realizované formou intervencií: 77 zdravotno-výchovných aktivít (besedy, distribúcia DVD nahrávok s názvom „Alkohol – skrytý nepriateľ“, použitie zdravotno-výchovnej pomôcky simulátora opitosti).

Počet edukovaných: 287 jedincov.

Cieľová skupina: žiaci a študenti v regióne Liptova.

Odprednášané témy: „Dôsledky chronického nadužívania alkoholu“ Vplyv alkoholu na mozog a duševné schopnosti“, „Závislosť na alkohole“, „Poškodenie telesných orgánov vplyvom alkoholu“, „Duševné ochorenia a alkohol“ a „Alkohol – legálna droga“, „Alkohol – účinky nadmernej konzumácie“, „Vplyv alkoholu na telesné a duševné zdravie“, „Dôsledky nadmerného užívania alkoholu“ .

9.6 „Národný program ochrany a podpory zdravia starších ľudí“

Zlepšenie životného štýlu a zdravotného uvedomenia starších ľudí bolo vykonávané formou 11 aktivít v cieľových skupinách seniorov :

- Miestny spolok SČK, Liptovský Hrádok,
- Centrum sociálnych služieb Ružomberok,
- Univerzita tretieho veku pri Akadémii ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši, Centrum vzdelávania, oddelenie odborných kurzov.

Odprednášané témy:

„Diabetes mellitus - príčiny, príznaky, prevencia“, „Výživové zvyklosti v prevencii cukrovky“, „Komplikácie cukrovky a ich prevencia“ , „Vplyv výživy na posilnenie mentálnych funkcií“, „Vplyv pohybovej aktivity v prevencii chronických chorôb“, „Alzheimerova choroba, pamäť“.

9.7 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast“

Prednášková zdravotno-výchovná činnosť realizovaná v priestoroch školských zariadení bola zameraná na oblasti priority projektu: podpora pohybových aktivít (3), zdravá výživa (10), výchova k manželstvu a rodičovstvu, sexuálne zdravie (2), prevencia užívania tabaku (24) alkoholu (43), iné témy (13). Celkovo sa uskutočnilo pre deti a mládež 81 edukačných aktivít. Vzdelávacích aktivít sa zúčastnilo 595 jedincov a 15 pedagógov.

9.7.1 „Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji“

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy je RÚVZ Bratislava. RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši tento projekt nerealizuje.

9.7.2 „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Na zlepšovaní ústneho zdravia detskej populácie sa oddelenie podpory zdravia podieľalo realizáciou 30 zdravotno-edukačných aktivít (prednášky, prehrávanie DVD, demonštrácia techniky čistenia chrupu).

Edukovaných bolo 158 zúčastnených jedincov (deti, rodičia a pedagógovia) uvedených škôl v okrese Liptovský Mikuláš a Ružomberok :

- MŠ Nábřežie 4.apríl Liptovský Mikuláš,
- MŠ Hrabovská cesta Ružomberok – akcia „Deň veselých zúbkov“,
- ZŠ sv.Vincenta Ružomberok

9.8 „CINDI program SR“

Zrealizované intervencie: individuálne aj skupinové v oblasti prevencie chronických ochorení.

1. Individuálne aktivity:

V základnej poradni zdravia bolo vyšetrených 231 klientov.

Počet prvovýšetrených klientov: 147

Počet kontrolných vyšetrení: 84

Poradenstvo v oblasti zmeny spôsobu života bolo poskytované klientom v základnej Poradni zdravia a v špecializovaných poradniach – Poradňa zdravej výživy, Poradňa optimalizácie pohybovej aktivity, Poradňa odvykania od fajčenia a Poradňa nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi.

Počet klientov v špecializovaných poradniach: 229 klientov.

2. Skupinové zdravotno-výchovné aktivity (besedy s meraniami) boli realizované pre cieľové skupiny:

1. deti a študenti základných a stredných škôl – 86 aktivít
2. zmiešaná skupina – produktívny vek, verejnosť – 121 aktivít
3. pre obyvateľov poproduktívneho veku – 11 aktivít .

Počet edukovaných spolu: 1313 jedincov

Mediálne vstupy propagujúce zdravotno-výchovné aktivity:

1. Pri príležitosti Svetového dňa zdravia boli poskytnuté hovorkyni MsÚ Liptovský Mikuláš informácie na tému „Význam spôsobu života v prevencii srdcovo -cievných ochorení“. Tieto informácie boli uverejnené na web stránkach mesta Liptovský Mikuláš.

2. Prostredníctvom webových stránok RÚVZ boli zverejnené informácie o celoslovenskom protidrogovom projekte vrátane súťaže „Prečo som na svete rád/rada“.

3. Prostredníctvom regionálnych novín „My Liptov“ boli zverejnené informácie ku „Dňu otvorených dverí v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, ktorý sa uskutečnil v rámci svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ .

9.9 „EHES – European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)“

RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši túto úlohu v roku 2013 nerealizuje.

Programy a projekty, ktoré nie sú súčasťou dokumentu „Programy a projekty“ vyhláseného HH SR

1. Projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín obyvateľov SR“

Vyšetrovanie krvi a poradenstvo v oblasti zmeny spôsobu života (ozdravenie výživy a optimalizácia pohybovej aktivity) bolo realizované v nižšie uvedených zariadeniach:

- Liptovské pekáre a cukráre VČELA-Lippek, k.s., ul. 1. mája, Liptovský Mikuláš
- DELTECH, a.s., Priemyselná, Liptovský Mikuláš
- STOP.SHOP., ul. 1. mája 41, Liptovský Mikuláš
- IMPA s.r.o., ul. 1. mája, Liptovský Mikuláš.

Celkovo bolo vyšetrených 84 zamestnancov.

2. Projekt „Bezpečný návrat domov“

Projekt bol realizovaný v spolupráci so všetkými stredným školami v okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok. Do škôl bol distribuovaný plagát a listom obsahujúcim ponuku zdravotných-výchovných intervencií v oblasti ozdravenia spôsobu života (výživa, pohyb, legálne drogy).

3. Projekt „Ovocie a zelenina do škôl“

V Základnej škole, ul. Demänovská cesta v Liptovskom Mikuláši bola realizovaná 1 beseda na tému: „Ovocie a zelenina vo výžive“. Besedy sa zúčastnilo 30 žiakov.

Odpočet regionálnych priorit za odbor HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA k 30.6.2014

- 1. Ovplyvnenie determinantov zdravia prostredníctvom výkonu ŠZD v rozsahu platnej legislatívy – v hodnotenom období pracovníci oddelenia prioritne zabezpečovali:**
 - Štátny zdravotný dozor na základe žiadostí o posúdenie priestorov a ich uvedenie do prevádzky – spolu vykonali 191 kontrol.
 - Mimoriadnu cieľnú kontrolu bazénov s vodnými atrakciami registrovanými v IS kúpacie vody v regióne Liptov za rok 2013, skontrolovaných bolo 27 protokolov na prítomnosť legionel predkladaných prevádzkovateľmi umelých kúpalísk.
 - Cieľný ŠZD zameraný na dodržiavanie zák. č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve v zdravotníckych zariadeniach, zariadeniach sociálnych služieb s celoročným pobytom, v pohrebných službách – ŠZD bol vykonaný v 17 zariadeniach, kontrola splnenia opatrení bola následne vykonaná v 4 zariadeniach – spolu bolo vykonaných 21 kontrol.
- 2. a 4. Zabezpečenie zvýšeného zdravotného dozoru v zariadeniach cestovného ruchu a zariadeniach s kúpaliskami s celoročnou prevádzkou:**
 - Prioritne bol vykonaný cieľný ŠZD, vrátane odberu vzoriek vody na kúpanie, v zariadeniach CR, kde je vysoká návštevnosť turistov, najmä hotely v Demänovskej Doline, Hotel Permon Podbanské, Kryté plavárne - Liptovský Ján, Liptovský Mikuláš a Ružomberok, AQUAPARK Tatralandia a TK Bešeňová, Kúpele Lúčky. V týchto zariadeniach bolo vykonaných 18 kontrol a odobratých 50 vzoriek vôd.
- 3. Epidemiologicky závažné činnosti – ŠZD zameraný na prevádzku solárií a poskytovanie tetovacích služieb a permanentného make-up:**
 - Boli posúdené 4 prevádzky uvedeného typu na základe žiadostí, z toho na 1 bolo vydané nesúhlasné rozhodnutie RÚVZ k uvedeniu priestorov do prevádzky. Boli vykonané 2 kontroly zariadení, v ktorých je poskytované tetovanie a pearcing v rámci ŠZD. Bola zabezpečená teoretická príprava na kontrolu zariadení tohto typu, ktorá je plánovaná v 2. polroku 2014.

Odbor preventívneho pracovného lekárstva:

- 1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce -** odôvodnenie priority: kapitola 4 úloha č. 15 Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva, uznesenie vlády SR č. 475/2003, uznesenie vlády SR č. 391/2013
- 2. Intervencie na podporu zdravia pri práci -** odôvodnenie priority: kapitola 4 úloha č. 4 Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva, uznesenie vlády SR č. 391/2013
- 3. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách -** odôvodnenie priority: kapitola 4 úloha č. 15 Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva, uznesenie vlády SR č. 475/2003

1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

Evidencia rizikových prác je vykonávaná v programe ASTR, v súlade s vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na sledovanie úrovne pracovných podmienok, kontrolu stavu aktuálneho hodnotenia rizík, mieru expozície zamestnancov, realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách s vykonávaním rizikových prác. Zároveň bolo kontrolované dodržiavanie zdravotného dohľadu podľa príslušných NV, sledovali sa výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, taktiež boli zamestnávatelia usmernení k možnostiam zníženia rizík. Mnohí zamestnávatelia si objednávajú výkon prác (vrátane rizikových) aj prostredníctvom SZČO, u ktorých nedostatočné hodnotenie rizika z hľadiska neznalosti problematiky stále pretrváva. Do 30.6.2014 bolo Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši (ďalej RÚVZ) vydaných 14 rozhodnutí vo veci zaradenia prác do rizikových prác, z toho 5 rozhodnutí bolo vydaných zamestnávateľom, ktorí aktualizovali faktory práce a pracovných podmienok.

3 rozhodnutiaboli vydané k zmene zaradenia pracovných činností do príslušných kategórií (z 3. kategórie do 2. kategórie práce).

1 rozhodnutiebolo vydané vo veci zrušenia rozhodnutia o určení rizikových prác, z dôvodu ukončenia výrobných činností.

Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

RÚVZ na tomto úseku cielene sleduje používanie nebezpečných chemických faktorov na pracoviskách a expozíciu zamestnancov pri každom výkone ŠZD a taktiež pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Posudzovanie chemických látok a chemických zmesí sa riadi nariadením Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS a NV SR č. 471/2011 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 300/2007 Z.z.

Možno konštatovať, že používanie veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí sa v praxi u zamestnávateľov redukuje. Z posudzovaných a schválených prevádzkových poriadkov bolo 31 prevádzkových poriadkov, týkajúcich sa používania alebo expozícií chemickým faktorom pri práci. Konzultácie k problematike sú priebežne poskytované.

V minulom roku riešil RÚVZ na základe požiadavky Ministerstva hospodárstva SR zo dňa 11.9.2013, ktoré požiadalo Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava o spoluprácu pri vyplnení dotazníka francúzskej Agentúry pre potraviny, životné prostredie a bezpečnosť a ochranu zdravia na prípravu obmedzenia/zákazu používania bisphenolu – A v rámci nariadenia /ES/ REACH, používanie príp. expozíciu zamestnancov uvedenej látky. Expozícia bisphenolu – A bola zistená v podniku TESLA Liptovský Hrádok, a.s., Pálenica 53/79, Liptovský Hrádok (elektrotechnický priemysel). Spoločnosť TESLA Liptovský Hrádok, a.s. predložila návrh na schválenie prevádzkového poriadku vrátane posudku o riziku pre pracovné činnosti spojené s expozíciou chemickým faktorom. Po preskúmaní predloženého prevádzkového poriadku boli zistené nedostatky; následne bol v prevádzke vykonaný štátny zdravotný dozor. Konanie bolo v danej veci prerušené rozhodnutím v termíne do 31.8.2014, z dôvodu potreby zabezpečenia aktuálneho hodnotenia rizík z expozície chemickým faktorom, vrátane bisphenolu – A, a s dôrazom na prehodnotenie prác zaradených dlhodobo do 4. kategórie, pre rizikový faktor pevný aerosól.

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém:

V rámci tejto úlohy bolo posúdených **16 žiadostí** na manipuláciu s azbestom pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb – práce zabezpečovali oprávnené organizácie a bolo vydaných **16 súhlasných rozhodnutí**.

Rozhodnutím RÚVZ boli uvedené do prevádzky priestory ambulancie klinickej onkológie, Liptovský Mikuláš, vrátane schválenia činnosti spojenej s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov, zároveň bol schválený prevádzkový poriadok pri práci s cytostatikami. Na pracovisku ambulancie klinickej onkológie je zabezpečované poskytovanie preventívnej, liečebnej starostlivosti pacientom, v zmysle podávania chemoterapie, imunoterapie a podpornej liečby. V posúdení rizika bola navrhnutá profesia lekár a zdravotná sestra z dôvodu expozície pracovníkov pracovným činnostiam súvisiacim s prípravou, riedením a podávaním cytostatík na zaradenie do 3. kategórie práce.

RÚVZ riešil v roku 2013 podnet obce Liptovská Teplá, ktorým upozornila na nesprávne uloženie nebezpečného odpadu z rekonštrukcie eternitovej strechy budovy súp. č. 119 v k.ú. obce Liptovská Teplá. Po prerokovaní problematiky sa majiteľ predmetného objektu, zaviazal, že po objasnení veci a najmä v súvislosti s poznaním, že ide o nebezpečný odpad osloví oprávnenú firmu, aby odborne zabezpečila odvoz tohto odpadu z predmetnej lokality za účelom odbornej likvidácie alebo správneho uloženia. Dňa 13.1.2014 bola RÚVZ doručená žiadosť spoločnosti oprávnenej na odstraňovanie azbestových materiálov, o schválenie činnosti – postupu stabilizácie a likvidácie stavebného odpadu s obsahom azbestu z neriadenej skládky medzi obcami Hrboltová a Švošov. Orgánom verejného zdravotníctva bolo vydané súhlasné rozhodnutie k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, na základe ktorého oprávnená spoločnosť vykonala odbornú likvidáciu stavebného odpadu s obsahom azbestu a odvoz z neriadenej skládky. Následne bola obci Liptovská Teplá, ktorá podala predmetný podnet zaslaná písomná odpoveď o uvedených skutočnostiach.

Register zamestnávateľov, u ktorých sa používajú karcinogénne a mutagénne faktory je vedený. Tento bude doplnený o register zamestnávateľov, u ktorých sú používané reprotoxické látky z dostupných podkladov o hodnotení rizík pri práci s chemickými faktormi.

Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

Bol prešetrovaný **1 prípad** podozrenia na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania, ďalší prípad (šetrený v roku 2013) bol v roku 2014 došetrený z dôvodu doplnenia výsledkov merania fyzickej záťaže.

Celkovo boli priznané 2 prípady chorôb z povolania v tejto položke.

Otázky súvisiace s hodnotením rizika vyplývajúceho z fyzickej záťaže pri práci boli prerokované u zamestnávateľov GeLiMa, a.s., Liptovský Mikuláš a SlovTanContractTannery, s.r.o., Liptovský Mikuláš, u ktorých bolo vykonané šetrenie podozrení na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania. Zamestnávatelia prostredníctvom PZS hodnotili riziko vyplývajúce z fyzickej záťaže hodnotením celkovej a lokálnej fyzickej záťaže.

2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

Intervencie zamerané na znižovanie zdravotných rizík pri práci boli zabezpečované prostredníctvom konzultácií priebežne. V 1.polroku 2014 neboli použité kontrolné listy zamestnancov.

Zdravé pracoviská

Prostredníctvom aktivít poradne zdravia bolo v k 30.6.2014 vykonané vyšetrenie krvi a poradenstvo v oblasti zmeny spôsobu života (ozdravenie výživy a optimalizácia pohybovej aktivity u zamestnávateľov Liptovské pekárne a cukrárne VČELA-Lippek, k.s., ul. 1. mája, Liptovský Mikuláš, DELTECH, a.s., Priemyselná, Liptovský Mikuláš, STOP.SHOP., ul. 1. mája 41, Liptovský Mikuláš, IMPA s.r.o., ul. 1. mája, Liptovský Mikuláš.

Celkovo bolo vyšetrených 84 zamestnancov.

Ďalej bola realizovaná intervenčná zdravotno-výchovná aktivita v rozsahu: meranie telesných parametrov : výška, váha, pás, boky, stanovenie indexov BMI, WHR, meranie tlaku krvi, pulzu, analýza stavby tela prístrojom OMRON: stanovenie hodnôt viscerálneho tuku, percenta kostrových svalov, percenta tukov v tele, bazálny metabolizmus, poskytnutie odborného poradenstva znižovania nadváhy (výživa , pohyb).

Intervenčných aktivít sa zúčastnilo 18 zamestnancov MsÚ Liptovský Mikuláš a 23 zamestnancov školy Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš.

Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Aktuálne zapojenie bude riešené v Európskom týždni bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

Na základe informácie Úradu verejného zdravotníctva SR k vyhodnoteniu Európskej kampane SLIC – Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola riešená jednotlivými RÚVZ, bude spätná väzba podnikom, zúčastneným v kampani, riešená po spracovaní výsledkov v priebehu roka 2014 zo strany ÚVZ SR.

3. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Na základe žiadostí v rámci uvedenia priestorov do prevádzky, príp. zriadenia chráneného pracoviska, alebo chránenej dielne už v posúdených priestoroch bolo vydaných 8 rozhodnutí a 4 stanoviská.

Počas štátneho zdravotného dozoru, ktorý bol vykonaný pri posudzovaní priestorov, chránených pracovísk/dielní do prevádzky, bolo kontrolované splnenie všeobecných požiadaviek na pracovisko v súlade s NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko so zohľadnením zdravotného postihnutia pracovníkov. Riziko expozícií zdraviu škodlivým faktorom práce a pracovného prostredia u pracovníkov so zdravotným postihnutím nebolo v posudzovaných prevádzkach zistené.

Kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v chránených dielnach sú plánované v mesiacoch júl – august 2014.

Odbor hygieny výživy – priority

1. Hlavná priorita je v súčasnosti jednoznačne efektívny štátny zdravotný dozor a efektívna úradná kontrola potravín.

Štátny zdravotný dozor v ZSS bol zameraný na kontrolu:

- dokumentácie (rozhodnutie orgánu verejného zdravotníctva k prevádzke, dodacie listy, - HACCP, zdravotná a odborná spôsobilosť pracovníkov...)
- prevádzkovej a osobnej hygieny
- úrovne vykonávania sanitácie v prevádzke

- skladovania a uchovávania potravín, skladovania vzájomne nezlučiteľných druhov výrobkov
- potravín po dobe spotreby
- chladiarenského a mraziarenského reťazca
- teplotného režimu pri predaji hotových jedál a pokrmov
- manipulácie pri predaji hotových pokrmov (používania pracovného náčinia, jednorazových rukavíc pri výdaji hotových pokrmov)
- uchovávania hotových jedál pred ich výdajom
- označovania alergénov a GMO v jedálnych lístkoch
- zabezpečenia zdravotnej neškodnosti pri výrobe pokrmov
- zabezpečenia plynulej dodávky pitnej vody a teplej vody
- priebežného vzdelávania pracovníkov
- spôsobu likvidácie organického odpadu

Najčastejšie zisťované hygienické nedostatky:

- nevyhovujúca prevádzková hygiena
- nevykonávanie obnovy náterov zárubní, radiátorov, pomocných technologických zariadení
- nediferencované skladovanie potravín
- nedostatočná úroveň vykonávanej sanitácie
- nekompletné doklady o zdravotnej a odbornej spôsobilosti
- nevyhovujúci stavebno–technický stav
- nevybavenosť skladov, chladiacich a mraziacich zariadení teplomermi
- nevyhovujúca manipulácia s potravinami (ich zmrazovanie, vrátane mäsa)
- neodkladanie etikiet z originálnych obalov potravín po ich prekladaní z veľkospotrebitel'ského balenia
- nevyznačené alergény a GMO v jedálnych lístkoch
- nevykonávaný monitoring a verifikácia HACCP
- potraviny po dobe spotreby a dátume minimálnej trvanlivosti
- neoznačenie pracovných plôch podľa účelu využitia
- nevyhovujúci spôsob uchovávania pokrmov pred ich výdajom, nedodržanie požadovaného teplotného reťazca
- nerealizované priebežné vzdelávanie zamestnancov
- nepravidelné odstraňovanie organického odpadu

Počet vykonaných kontrol: – 253

Počet blokových pokút: zákon č.152/1995 Z.z. - 56/5347 €

zákon č.355/2007 Z.z. – 29/592 €

Spolu pokút: 85/5939 €

Pokuty podľa § 57 zák.č.355/2007 Z.z. – 3/1950 €

Pokuty podľa § 28 zák.č.152/1995 Z.z. -2/450 €

Spolu: 5/2400 €

Počet uložených pokút: 90/ 8 339 €

Opatrenie na mieste (zákaz činnosti) : 1 (reštaurácia salaš Krajinka, Černová)

2. Pokračovanie v sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

V rámci plnenia projektu bolo vyšetrených spolu 80 osôb, ľahko pracujúcich, rozdelených do 4 skupín podľa pohlavia a veku (na skupiny 19 – 34 ročných a 35 – 54 ročných).

a) ľahko pracujúce ženy – vek. kat 19 až 34 r. v počte 20

b) ľahko pracujúce ženy – vek. kat.35 až 54 r. v počte 20

c) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 20

d) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 35 až 59 r. v počte 20

Sledované boli somatometrické a biochemické ukazovatele, klasickými antropometrickými vyšetreniami (BMI, WHR, TK) a prístrojom Reflotron (cholesterol celkový, HDL, triacylglyceroly, LDL, glykémia). Formou štandardizovaného dotazníka boli zisťované údaje o životospráve (frekvencia konzumovania jednotlivých druhov potravín) a pohybovej aktivite. Zisťovaný bol jednoduchý jedálny lístok, vyhodnocovaný programom Alimenta. Analýza výsledkov, tabuľky, grafy budú spracované v programe Microsoft Excel v II. polroku 2014.

3. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

- v rámci monitoringu bude sledovaná spotreba vybraných prídavných látok a aróm na rok 2014 (E 129 Allura červená AC, E 104 Chinolínová žltá, mentofurán, kumarín) na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín u 20 respondentov.

Tabuľky budú spracované programom EXCEL a výsledky v programe WORD, samostatné vyhodnotenie projektu bolo zaslané do ÚVZ SR .

4. Efektívny ŠZD na úseku kozmetických výrobkov

- na základe hlásení zo systému RAPEX bolo vykonaných: **161 kontrol**

- v súvislosti s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 bolo odobratých spolu **8 vzoriek kozmetických výrobkov v 5 prevádzkach:**

- **2 vzorky** výrobkov pre dospelých (mydlá s antimikrobiálnym/antibakteriálnym účinkom) – na stanovenie obsahu regulovaných látok (konzervačné a vonné látky), mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania.

Vzorky vyhoveľi stanoveným ukazovateľom v chemických, mikrobiologických analýzach a v označovaní.

- **4 vzorky** výrobkov pre dospelých (mlieka, gély, lotiony a vody na stanovenie regulovaných látok (konzervačné a vonné látky), mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania

Vzorky vyhoveľi stanoveným ukazovateľom v chemických, mikrobiologických analýzach, v označovaní boli zistené nedostatky.

- **2 vzorky** výrobkov pre dospelých deklarujúcich obsah vitamínu C (kyselina askorbová alebo askorbylpalmitát) na pravdivosť tvrdení, mikrobiologickú analýzu a kontrolu označovania

Výsledky vzoriek neboli ešte doručené.

Priority na úseku hygieny detí a mládeže na rok 2014 – vyhodnotenie plnenia za I. polrok 2014

Priorita 1. Stravovanie detí a mládeže (ŠZD v stravovacích zariadeniach, kontrola pestrosti stravy a dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov)

- vykonávať bežný štátny zdravotný dozor a mimoriadne kontroly v zariadeniach školského stravovania – k 30.06.2014 bolo vykonaných celkom 33 kontrol
- vykonávať vyhodnotenie jedálnych lístkov so zameraním na dodržiavanie pestrosti podávanej stravy a dodržiavanie zásad na zostavovanie jedálnych lístkov –

k 30.06.2014 bolo vykonané vyhodnotenie pestrosti jedálnych lístkov zo 4 školských jedální

- podieľať sa na riešení projektu „Monitoring spotreby aditívnych látok u detskej populácie“ – vykonaná bola realizácia dotazníkového prieskumu o spotrebe aditívnych látok u 20 detí vo vekovej kategórii 14 rokov

Priorita 2. Problematika pieskovísk (ŠZD v prevádzkach pre deti, ktoré majú vo vonkajšom areáli pieskoviská, ako aj na pieskoviskách, ktoré sú súčasťou obytnej zóny)

- vykonávať štátny zdravotný dozor v zariadeniach, ktoré majú zriadené pieskoviská – k 30.06.2014 bolo vykonaných 8 kontrol
- vykonávať odber vzoriek z pieskovísk predškolských zariadení a z verejných pieskovísk a ukladať opatrenia na zabezpečenie zdravotnej nezávadnosti piesku – k 30.06.2014 bolo odobratých 15 vzoriek piesku a vydané boli 2 pokyny na vykonanie opatrení, ktoré zabezpečia aby kvalita piesku zodpovedala požiadavkám podľa vyhlášky č. 521/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská

Priorita 3. Ovplyvnenie úrazovosti u detí predškolského veku

- podieľať sa na riešení projektu „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ – realizovaný bol dotazníkový prieskum o úrazovosti u 30 detí vo veku od 3 do 6 rokov
- výsledky získané realizáciou projektu zverejniť na web stránke úradu – termín do konca r.2014

Odbor epidemiológie:

1.Zabezpečenie Národného imunizačného programu :

Aktívne sme sa zapojili do realizácie aktivít Európskeho imunizačného týždňa edukáciou odbornej aj laickej verejnosti (prednášky, nástenky, semináre) s problematikou očkovania, s cieľom posilniť informovanosť odbornej aj laickej verejnosti jednak o očkovaní a jednak o ochoreniach ktoré sú preventabilné očkovaním.

Všetky informácie, ktoré si vyžadujú dosiahnutie tohto cieľa sú predmetom našich edukačných aktivít, seminárov s očkujúcimi lekármi, článkov pre laickú verejnosť . Predovšetkým však poskytujeme tieto informácie v očkovacej poradni, ktorú navštevujú rodičia očkujúcich detí. Každodenne poskytuje informácie vedúce k dosiahnutiu zabezpečenia Národného imunizačného programu tiež v rámci telefonických konzultácií očkujúcich lekárov s nami.

2.Zabezpečiť realizáciu imunologických prehľadov u ochorení preventabilných očkovaním.

Ani v tomto polroku sme neboli vyzvaní k realizácii imunologických prehľadov. Keď sa tak stane, veľmi radi budeme IP v našom regióne zabezpečovať.

3.Surveillance infekčných chorôb v súvislosti s nárastom cestovného ruchu v pohraničnej oblasti nášho regiónu.

Denne prešetrujeme každé hlásené podozrenie z infekčného ochorenia ktoré nám hlásia viaceré laboratória, nášho regiónu, taktiež infekčné ambulancie a infekčné oddelenia a zabezpečujeme dôslednú diagnostiku usmerňovaním v správne vykonaných odberoch na určenie pôvodcu ochorenia.

4.Boj proti nozokomiálnymnákazam

Štandardné pracovné postupy pre výkon ŠZD tvorí skupina epidemiológov určená poradným zborom. V čase keď budú oficiálne zakotvené v právnom predpise, budeme môcť konečne v rámci Slovenska jednotne postupovať.

V rámci dobrej medziodborovej spolupráce s klinikmi máme sledovanie nozokomiálnych nákaz pod kontrolou. Nami dozorovaná nemocnica v L. Mikuláši si uvedomuje, že aj vnútorná kontrola dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu má svoj zmysel a už niekoľko rokov si pravidelne vykonáva stery z prostredia a kontrolu sterility o výsledkoch čoho nás následne informuje. Kontrolu prostredia stermi a kontrolu sterility vykonávame v rámci štátneho zdravotného dozoru.

Odbor podpory zdravia

1. Zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov regiónu v oblasti životného štýlu/výživa, pohybová aktivita, legálne drogy- nikotín, alkohol/ formou individuálneho poradenstva a prednášok.

Plnenie:

Počty zdravotno-výchovných aktivít v oblasti životného štýlu :

- **Výživa a stravovacie zvyklosti:** 25 skupinových aktivít,
- **Fyzická inaktivita:** 10 zdravotno-výchovných aktivít (besedy, demonštrácia cvičení),
- **Tabak:** 53 zdravotno-výchovných aktivít (besedy, merania CO vo vydýchnutom vzduchu, distribúcia DVD nahrávok),
- **Alkohol:** 77 zdravotno-výchovných aktivít (besedy, distribúcia DVD nahrávok, použitie zdravotno-výchovnej pomôcky).

Úroveň zdravotného uvedomenia a výskytu rizikových faktorov životného štýlu bola monitorovaná dotazníkovou metódou :

- v oblasti výživy (106 dotazníkov)
- v oblasti pohybovej aktivity (5 dotazníkov).

2. Ovpływňovanie rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení súvisiacich so životným štýlom formou individuálneho poradenstva v špecializovaných poradniach zdravej výživy, optimalizácie pohybovej aktivity a zanechania fajčenia.

Poradenstvo v oblasti zmeny spôsobu života bolo poskytované klientom v základnej Poradni zdravia a v špecializovaných poradniach – Poradňa zdravej výživy, Poradňa optimalizácie pohybovej aktivity, Poradňa odvykania od fajčenia a Poradňa nefarmakologického ovpływňovania tlaku krvi.

Poradňu zdravej výživy navštívilo 124 žien a 22 mužov.

Poradňa optimalizácie pohybovej aktivity : 5 klientov

Poradňa odvykania od fajčenia : 27 klientov

Poradňa nefarmakologického ovpływňovania TK:51 klientov.

Celkový počet klientov v špecializovaných poradniach: 229 klientov, z čoho bolo 64 mužov a 165 žien.

3. CINDI program

Realizované intervencie: individuálne aj skupinové v oblasti prevencie chronických ochorení.

1./Individuálne aktivity:

V základnej poradni zdravia bolo vyšetrených 231 klientov.

Počet prvovýšetrených klientov: 147

Počet kontrolných vyšetrení: 84

2./Skupinové zdravotno-výchovné aktivity (besedy s meraniami) boli realizované pre cieľové skupiny:

4. deti a študenti základných a stredných škôl – 86 aktivít

5. zmiešaná skupina – produktívny vek, verejnosť – 121 aktivít

6. pre obyvateľov poproduktívneho veku – 11 aktivít .

Počet edukovaných spolu: 1313 jedincov .

Mediálne vstupy propagujúce zdravotno-výchovné aktivity:

1.Pri príležitosti Svetového dňa zdravia boli poskytnuté hovorkyni MsÚ Liptovský Mikuláš informácie na tému „Význam spôsobu života v prevencii srdcovo - cievnych ochorení“. Tieto informácie boli uverejnené na web stránkach mesta Liptovský Mikuláš.

2. Prostredníctvom webových stránok RÚVZ boli zverejnené informácie o celoslovenskom protidrogovom projekte vrátane súťaže „Prečo som na svete rád/rada“.

3. Prostredníctvom regionálnych novín „My Liptov“ boli zverejnené informácie ku „Dňu otvorených dverí v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, ktorý sa uskutočnil v rámci svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ .

4.Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotné uvedomenie.

Prieskum sa nebol v prvom polroku 2014 realizovaný. Dotazníkový prieskum respondentov z celého územia SR sa uskutočnil v prvom polroku 2013. Pre prvý polrok 2014 neprišli pokyny z ÚVZ SR k plneniu prieskumu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Lučenci**

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

OPPLaT RÚVZ so sídlom v Lučenci vedie register rizikových prác pre okresy Lučenec a Poltár. V 1. polroku 2014 vykonávalo rizikové práce v tomto spádovom území 1198 zamestnancov, z toho 230 žien.

V riziku 3. kategórie evidujeme 1152 zamestnancov, z toho 226 žien, práce zaradené do 4. kategórie rizika vykonáva 46 zamestnancov, z toho 4 ženy.

Najviac zamestnancov je exponovaných hluku – 1114, chemickým látkam a zmesiam – 145, fyzickej záťaži – 59, s nižším počtom zamestnancov nasleduje riziko vibrácií– 34 biologické faktory - 18, záťaž teplom a chladom – 4.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom v priemyselnej výrobe.

Kontroly, ktoré sme priebežne vykonávali, boli zamerané na plnenie opatrení, ktoré vyplývajú zamestnávateľom z rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác. Hodnotili sme dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, plnenie plánovaných opatrení na zníženie rizík, prevádzkové podmienky

a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

V priebehu roku sme vydali 7 rozhodnutí, ktorými boli pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác. Rozhodnutia boli vydané v 1 prípade pre novú spoločnosť, pre už existujúcu spoločnosť z dôvodu prehodnotenia rizík v dôsledku vykonaných zmien (KROVY-SK, Podrečany) alebo naopak boli opakovane vyhlásené rizikové práce 4. kategórie v prevádzkach, kde sa nepodarilo vykonať tak účinné opatrenia, aby sa riziko znížilo. Pred vydaním rozhodnutia bol objektivizovaný skutkový stav miestnym šetrením, podmienky zaradenia prác do kategórie rizika boli so zamestnávateľmi prekonzultované a zároveň boli zamestnávatelia upozornení na dodržiavanie povinností vyplývajúcich z vydaných rozhodnutí.

Pre 1 prevádzku sme na návrh zamestnávateľa vydali rozhodnutie, ktorými boli rizikové práce zrušené, v 1 prípade sme posudzovali prevádzkový poriadok a na základe posudku o riziku boli práce preradené z 3. do 2. kategórie rizika.

K dnešnému dňu neboli v rámci výkonu ŠZD vykonané žiadne meranie za účelom objektivizácie pracovného prostredia, prevádzkovatelia využívali služby najmä týchto subjektov: MIKROLAB s.r.o., Rimavská Sobota, ProCare a.s. Bratislava.

Všetky rizikové práce boli vyhlásené na základe návrhu zamestnávateľa, možnosť vyhlásiť rizikové práce z vlastného podnetu nebol dôvod využiť. Zamestnávatelia spracovali návrhy na zaradenie prác do tretej a štvrtej kategórie podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Zamestnávateľom neboli uložené žiadne sankcie za neplnenie povinností v oblasti ochrany zdravia zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

V čase do 30.6.2014 sme vydali 15 rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky kde sa súčasne schvaľovali aj prevádzkové poriadky na ochranu zamestnancov pred rizikami

s expozíciou nebezpečným chemickým faktorom pri práci, samostatným rozhodnutím prevádzkové poriadky neboli schvaľované.

Oddeleniu hygieny životného prostredia sme poskytli 2 konzultačné stanoviská, ktoré boli podkladom pre schválenie prevádzkových poriadkov pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi (čerpacia stanica PHM).

V priebehu 1. polroka 2014 sme obdržali 18 oznámení o vykonaní prác v oblasti regulácie živočíšnych škodcov od 11 oprávnených subjektov. Ani v jednom prípade neboli pri týchto činnostiach používané látky klasifikované ako toxické alebo veľmi toxické.

Mimoriadne situácie a havárie sa v sledovanom období nevyskytli.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Spoločnosti, v ktorých sú pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác :

Firma	Počet pracovníkov	Riziko	Kategória
Perosa & Kodexi s.r.o., Lučenec	3/0	prach – tvrdé drevo	3
Mäspoma s.r.o. Zvolen – výroba štiepky Rovňany	2/0	prach – tvrdé drevo	3
KOLEK – Ing. Mrva, Lučenec	7/0	liaty asfalt	3

V kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z. Osobitnú pozornosť venujeme hodnoteniu zdravotných rizík na pracoviskách a prevádzkach, na ktorých prichádza do úvahy riziko chemických karcinogénov a mutagénov.

V laboratórnych podmienkach firiem – THORMA Výroba k.s. Fiľakovo, Veolia – vodárenská spoločnosť Lučenec - evidujeme používanie a skladovanie karcinogénnych látok, ale pracovné činnosti predstavujú únosnú mieru rizika – 2 kategória.

Používanie a skladovanie karcinogénov evidujeme v technologickom procese vo výrobných podnikoch THORMA Výroba k.s., Fiľakovo – v technologickom procese galvanizácie používajú Proseal XZ – 120 s obsahom síranu kobaltnatého (karcinogén 2. kateg., mutagén kat. 3., repr. kat. 2), K-Kart s.r.o., Lučenec – galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2, EL.ZET. s.r.o., Lučenec - galvanické pokovovanie – dvojchróman draselný - karcinogén kateg. 2.

Mäspoma s.r.o., Zvolen – výroba štiepky Rovňany - vykonaný bol štátny zdravotný dozor, pri ktorom bolo zistené, že pracovné podmienky sú v súlade s NV SR č. 391/2006 Z.z. Technologické zariadenie na výrobu bukovej údenárskej štiepky je umiestnené v oddelenom priestore, súčasťou technológie je odsávacie zariadenie, obsluhu vykonávajú 2 zamestnanci. Pracoviská boli objektivizované meraním hluku a prachu – pevného aerosolu. Spoločnosť zabezpečuje preventívne lekárske prehliadky v súvislosti s prácou u exponovaných zamestnancov v 2-ročných intervaloch a poskytuje im predpísané osobné ochranné pracovné prostriedky.

V sledovanom období sme vydali 3 rozhodnutie k návrhu na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest. V dvoch prípadoch sa jednalo o búracie práce pri odstraňovaní strešnej krytiny a v jednom prípade odstraňovanie AZC potrubí v jadrách bytových domov, ktoré spravuje len na základe oznámenia o činnosti, rozhodnutie bolo vydané v roku 2010. V priebehu kalendárneho roka predložili 14 oznámení, ŠZD bol vykonaný v jednom prípade.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikom psychickej pracovnej záťaže nemáme vyhlásené, ani neboli od zamestnávateľov požiadavky na hodnotenie tejto záťaže. V ojedinelých prípadoch sa PZS zaoberali hodnotením psychickej pracovnej záťaže, hodnotené profesie však boli zaradené zväčša do 2. kategórie rizika a neboli predmetom posudzovania, vyskytli sa len ako súčasť návrhu u väčších zamestnávateľov popri iných profesiách a rizikách.

V priebehu roka 2013 Úrad verejného zdravotníctva SR vyhodnotil celoslovenské výsledky kampane. Keďže regionálne výsledky z 99 podnikov zatiaľ ÚVZ SR nespracoval, spätná väzba podnikom, zúčastneným v kampani, bude poskytnutá po spracovaní výsledkov v priebehu roka 2014. K dnešnému dňu sme regionálne výsledky neobdržali.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikové práce s rizikovým faktorom DNJZ sú dlhodobo vyhlásené v spoločnosti Žiaromat a.s., Kalinovo, vykonáva ich 44 zamestnancov, z toho 13 zamestnancov na pracovisku prípravňa – obsluha súpravy – odoberač (prepúšťár), rizikový faktor fyzická záťaž – DNJZ, 16 zamestnancov na pracovisku pece, rizikový faktor fyzická záťaž – bremená v profesii kladár a 15 zamestnancov v profesii vynášač.

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zrušil od marca 2014 súdno-lekárske a anatomicke-patologické pracovisko v Lučenci, kde boli od r. 2012 vyhlásené práce za rizikové pre profesiu sanitár, rizikový faktor fyzická záťaž – bremená.

Evidujeme aj 15 zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým faktorom fyzická záťaž – zvýšený tlak na laktový nerv. Ide o brusičov sklárskych výrobkov.

V 1. polroku roku 2014 bolo šetrených 15 podozrení na chorobu z povolania v pol.č. 29 – otlak laktového nervu, syndróm karpálneho tunela, DNJZ - v rôznych profesiách. Priznané boli 2 choroby z povolania – DNJZ – u strojníka v sklárskej výrobe a u robotníka v železničnej doprave.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľom tejto úlohy je napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci. V priestoroch RÚVZ je vytvorené vývesná tabuľa s informáciami o Európskej kampani „Zdravé pracoviská – Spolupráca pri prevencii rizík“, informačné materiály týkajúce sa kampane rozdávame príležitostne aj SZČO pri výkone ŠZD, väčších zamestnávateľov upozorňujeme na existenciu takejto kampane a na internetové stránky, z ktorých možno čerpať informácie. Najviac „ohrozenou“ skupinou sú samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré vo väčšine prípadov podceňujú potrebu získavanie informácií o spôsobe a miere rizika, ktorému sú vystavovaní pri výkone svojej práce a často krát sa aj preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci zúčastňujú len veľmi nepravidelne.

Pracovníci poradne zdravia vykonali v prevádzkach Pekáreň Halič a v závode JOHNSON CONTROLS Lučenec s.r.o. cielenú návštevu, kde zamestnancom urobili vyšetrenie základných parametrov (glykémia, cholesterol, krvný tlak, telesné tuky, spirometria). Spolu bolo vyšetrených 113 zamestnancov (18 +95).

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Pri riešení tejto úlohy sme hodnotili úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách, zhodnotili sme pracovné prostredie a spôsob výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam zamestnancov. Neposudzovali sme pracovné zaradenie z hľadiska individuálnych diagnóz, ale zamerali sme sa na plnenie povinnosti zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom meniace sa skutočné a predvídateľné okolnosti; zabezpečiť na pracoviskách podmienky v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce.

Základná škola, Slobody 2, Poltár – administratívne pracovisko

Predmet činnosti: administratívne práce

Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia

Typ pracoviska: vyčlenená kancelária na I. NP. Administratívne práce vykonáva jedna pracovníčka s ochorením pohybového aparátu a s kardiologickým ochorením.

OZ SERPENTŇY, Ožďany – výroba kľúčov Poltár

Predmet činnosti: výroba kľúčov a predaj darčkových a reklamných predmetov

Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia – prenajatý priestor

Typ pracoviska: vytvorené samostatné pracovisko, pracovnú činnosť vykonáva 1 zamestnanec s ochorením chrbtice

Bc. Dagmar Golianová – GOLDAM –EKO, Filakovo – prevádzka Kancelária, Malocintorínska 14, Filakov

Predmet činnosti: administratívne práce

Umiestnenie pracoviska: vytvorené pracovisko v prenajatých priestoroch.

Typ pracoviska: SZČO - žena s onkologickým ochorením vykonáva administratívne práca, pracovná doba nie je pevne stanovená, upravená podľa aktuálneho zdravotného stavu.

AK – EUROSHOP s.r.o., Stará Halič – prevádzka Predajňa, Kolonáda 1, Lučenec

Predmet činnosti: administratívne služby

Umiestnenie pracoviska: vytvorené pracovisko v prenajatých priestoroch.

Umiestnenie pracoviska: mimo domáceho prostredia

Typ pracoviska: začlenené pracovné miesto v rámci existujúcej prevádzky, pracovnú činnosť-administratívne prácu vykonáva 1 žena so srdcovo- cievnyim ochorením.

6. Oddelenie epidemiológie

Č.Ú.

6.1. Národný imunizačný program SR

6.2. Surveillance infekčných chorôb

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

6.4. Nozokomiálne nákazy

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

6.9. „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu“

E. Politika kontroly tabaku a prevencie fajčenia

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

IMUNIZÁCIA, KONTROLA OČKOVANIA

EIW 2014 - 91 aktivít

Odmietnutie očkovania detí: (edukácia cieľovej skupiny, racionálne argumenty, zvýšenie povedomia o očkovaní)

Počet **kompletných** odmietnutí povinného pravidelného očkovania evidovaných na RÚVZ

I. polrok 2014: okres Lučenec: 0

okres Poltár: 2

Počet **čiasočných** odmietnutí povinného pravidelného očkovania evidovaných na RÚVZ

I. polrok 2014: okres Lučenec: 1

okres Poltár: 2

Písomné predvolanie na *osobný pohovor* do **Poradne očkovania**. Na RÚVZ so sídlom v Lučenci nemáme právnik, preto **právna stránka** nebola naplnená.

Predmetné priestupky budú objasnené a prejednané za prítomnosti právnik.

Odborný radca objasnil **vecnú stránku** o problematike vakcinológie, poskytol edukačné materiály, vlastné presvedčenie o prospešnosti očkovania.

Údaj o počte a výške udelených **sankcií** za obdobie roka 2014: **0**

Komunikácia s médiami: TV: 2; Tlač: 1 Nový čas; Internet: 5

Články do novín: rok 2014: **0 článkov** do regionálnej tlače.

e-mail: MESTSKENOVINY@LUCENEC.SK, WEB: WWW.LUCENEC.SK

Tel.: 047/4513123, 047/4513121

Slogan EIW 2014 je „Protect your world - get vaccinated“, čo znamená „Chráňte svoj svet - dajte sa zaočkovať“. **Témou** tohto ročníka EIW je spomienka na ľudí, ktorí sú postihnutí ochoreniami, ktorým sa dá predchádzať očkovaním. Je to dôkaz **pretrvávajúcej hrozby** týchto ochorení vplyvom neočkovania.

Hygiena a dezinfekcia rúk ako ochrana pacienta pred rezistentnými organizmami a globálny prieskum multirezistentných organizmov.

Propagácia dodržiavania **správnej hygieny a dezinfekcie rúk** ako **prevencie šírenia nozokomiálnych infekcií a šírenia rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.**

Aktivity zamerané na: zdravotníckych pracovníkov 86.

Očkovanie pred cestou do zahraničia: osobných a telefonických konzultácií: **8**

Vydávanie medzinárodných očkovačích preukazov (certifikátov) (MOP): 0

Vydávanie medzinárodných certifikátov o negativite protilátok HIV (anti HIV 1,2/AIDS agent antibodies): 0

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V rámci **projektu PHARE pre odbory epidemiológie** sme zapojení do posilnenia epidemiologickej a laboratórnej surveillance infekčných ochorení.

Mesačné analýzy prenosných ochorení za rok 2014 sa vykonávajú podľa platnej legislatívy.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Za I. polrok 2014, sme vykonali 3 **odbery** na monitorovanie cirkulácie enterovírusov v odpadových vodách podľa pokynov referenčného laboratória pre poliovírusy, neboli izolované VDPV. Výsledky odberov odpadových vôd na virologické vyšetrenia boli negatívne v počte 3. V okrese Poltár je ČOV, **neboli** nariadené odbery odpadovej vody.

Týždenné spracovanie chrípky a chrípke podobných ochorení: 26 2x

EPIDEMIOLOGICKÉ VYŠETROVANIE V OHNISKÁCH NÁKAZY (okrem NN):

Prvá návšteva v ohnisku: okres Lučenec - 40, okres Poltár - 9

Počet vyšetrených osôb: okres Lučenec 63, okres Poltár 10

Zvýšený zdravotný dozor: okres Lučenec - 0, okres Poltár - 0

Lekársky dohľad: okres Lučenec - 61, okres Poltár - 10

ODBER VZORIEK NA MIKROBIOLOGICKÉ VYŠETRENIE (okrem NN):

Vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia: 0

Potraviny: okres Lučenec - 0, okres Poltár - 0

VÝPISY POTREBNÝCH ÚDAJOV K SPRACOVANIU NÁKAZ, ev. ANALÝZ:

Z chorobopisov: okres Lučenec - 49, okres Poltár - 17

Zo zdravotných záznamov: okres Lučenec - 20, okres Poltár - 2

Iné: okres Lučenec - 172, okres Poltár - 65

ANALÝZA EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE:

Denná: IS EPIS: okres Lučenec - 230, okres Poltár - 115

Týždenná: okres Lučenec - 26, okres Poltár - 26

Mesačná: okres Lučenec - 6, okres Poltár - 6

Ročná: okres Lučenec - 1, okres Poltár - 1

NN-ŠZD-KONTROLA HER a BOT + Mikrobiálny monitoring + kontrola nápravných opatrení: Kontroly pracoviska okres Lučenec - 14; okres Poltár - 4

Opakované návštevy okres Lučenec - 0, okres Pt: 0

Odber vzoriek zo sterilných materiálov Lučenec - 11

Odber vzoriek z prostredia Lučenec - 60

Odber vzoriek z ovzdušia Lučenec - 19

Odber iných vzoriek Lučenec - 0

OKRES LUČENEC:

Celkový počet HVS: 61

Z toho kontrolovaných: 32

Celkový počet AUT: 32

Z toho kontrolovaných: 14

Celkový počet FS: 1

Z toho kontrolovaných: 1

OKRES POLTÁR:

Celkový počet HVS: 11

Z toho kontrolovaných: 2

Celkový počet AUT: 3

Z toho kontrolovaných: 2

Celkový počet FS: 0

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

IS EPIS - Epidemiologický informačný systém verejného zdravotníctva

Projekt PHARE EÚ Spolu: počet vložených hlásení: 256

Spolu: počet ohnisk: 49

HODNOTENIE za I. polrok 2014 **okres Lučenec:**

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov: **178**

Z toho potvrdených 72

Možných 106

Pravdepodobných 0

Nepotvrdených 0

Nosič - potvrdený prípad: 0

Počet spracovaných ohnisk: 40

Okres Lučenec: počet chránených kontaktov očkovaním: **63**

Okres Lučenec: opatrenia prijaté - rozhodnutím: (lekársky dohľad, ZZD): **61**

Pokynom na mieste: 259

Zoznam epidémií: **okres Lučenec: 4, okres Poltár: 2**

Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie): traja

HODNOTENIE za I. polrok 2014 **okres Poltár:**

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov: **78**

Z toho potvrdených **19**

Možných **58**

Pravdepodobných **1**

Nepotvrdených **0**

Nosič **0**

Počet spracovaných ohnisk: **9**

Počet chránených kontaktov očkovaním: **10**

Opatrenia prijaté rozhodnutím (lekársky dohľad, ZZD): **10**

Pokynom na mieste: **13**

Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie): **0**

6.4. Nozokomiálne nákazy

V regióne sa nachádza jedno ústavné ZZ - VŠNsP, Lučenec, n.o.

Jedná sa o neziskovú organizáciu od r.2005.

V areáli nemocnice sa prevádzkuje viac budov (5 budov: 4 pavilóny a 1 budova Polikliniky).

V okrese Lučenec sú 3 neštátne polikliniky, v okrese Poltár 1 neštátna poliklinika.

Hlásených boli 1 NN zo VŠNsP, Lučenec, n.o.

NN podľa diagnóz a etiologického agens:

1x Dg. T80.2: Infekcie po infúzii, transfúzii, liečebnej injekcii. Klinická forma: cievna, septická; Lokalizácia: infekcia vaskulárna, flebitída

Oddelenie 1x z OVL Interné odd. - A VŠNsP, Lučenec, n.o.

EA: Klebsiella pneumoniae ESBL pozit. 1x

Výskyt závažných patogénov, Klebsiella pneumoniae ESBL pozit. 1x (Rozšírené spektrum Beta-laktamázy)

Vírusové črevné NN neboli hlásené. NN boli vyliečené.

Výkon štátneho zdravotného dozoru: Úlohy v rámci ŠZD sú evidované v administratívnom systéme úradu. Každá žiadosť je evidovaná pod číslom a priradená k spisu, vrátane rozhodnutia a kontroly plnenia termínov vybavenia. Počet odberov vzoriek spolu: **93** (stery + ČOV). Kontrola nápravných opatrení: **0**

Mikrobiálny monitoring: Lc - počet odobratých vzoriek MM: 90 (stery) vzdušný spad: 19, nesterilný materiál: 60, sterilný materiál: 11; Celkový počet ŠZD kontrol: **26**

Počet konzultácií: **610**

Počet vydaných rozhodnutí: **83** (z toho § 12 - **71**)

Počet podaní: **408**

Počet všetkých kontrolovaných prevádzok: **258**

Rozhodnutia k návrhu na uvedenie priestorov do prevádzky a na schválenie prevádzkového poriadku: podľa § 13 ods. 4: 12; Opatrenia v ohniskách podľa § 12 ods. 2: **71**; Záväzné stanoviská: 2; prerušené konania: **0**;

Iné stanoviská: 74;

Výzva: 0; podnety: 0

Práca na osobitných štúdiách a programoch:

Štúdie a projekty, ktoré sú súčasťou PaP HH SR: 8, počet výkonov: 610

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky).

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

Za rok 2014 v spádovom území RÚVZ nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok. **Zoznam epidémií:** 6 x

Pandemická pripravenosť, havarijná pripravenosť

Boli aktualizované **Havarijné plány pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie** pre okres Lučenec a Poltár osobitne s konkrétnymi úlohami a kontaktnými osobami.

Bol aktualizovaný samostatný plán pre prípad výskytu pandémie ľudskej chrípky a výskytu vtáčej chrípky (**pandemický plán**). Všetci zamestnanci oddelenia epidemiológie sú členmi výjazdovej skupiny pre prípad výskytu vtáčej chrípky a sú kompletne vybavení OOPP a materiálom vybavením pre potreby dezinfekcie.

Je zabezpečená vzájomná pružná informovanosť so všeobecnými lekármi a zamestnancami RVaPS - spolupráca pri vyšetrovaní niektorých zoonóz.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

Surveillance chrípky.

Hlásenie výskytu ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia je na dobrej úrovni, vkladanie dát v programe EPIS sa uskutočňuje každý pracovný týždeň počas celého roka.

V spádovom území RÚVZ Lučenec hlásenie ARO zabezpečuje pravidelne 6 sentinelových lekárov (3 pediatri a 3 všeobecní lekári pre dospelých) a 2 iné PLDD a aj hlásenie ostatných lekárov prvého kontaktu je na dobrej úrovni. Aktualizované zloženie výjazdových skupín:

Zloženie troch pracovných skupín na likvidáciu možných ohnísk vtáčej chrípky za RÚVZ so sídlom v Lučenci:

1. MUDr. Simona Fančiová, odborný radca, vedúca oddelenia epidemiológie - vedúci zásahovej skupiny-mobil: 0918 601 924

Členovia: MVDr. Mária Martišová, Bc. Petra Václavíková, Alexander Kolenkáš

2. MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH, regionálny hygienik - vedúci zásahovej skupiny-mobil: 0905 536 551

Členovia: Mgr. Alžbeta Nagyová, Marta Žubrietovská, Janka Sabóová

3. Ing. Edita Krekáčová, vedúca OPPL a toxikológie - vedúci zásahovej skupiny 0915 803 730

Členovia: Mgr. Ildikó Fungáčová, Mgr. Alica Gubániová, Július Svoreň

Aktualizácia Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky za rok 2014.

Členovia výjazdovej skupiny RÚVZ Lučenec pre územný obvod okresov Lučenec a Poltár.

MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH, regionálna hygienička: 047/43 225 67; fax: 047/43 225 67

Služobný mobil: 0905 536 551; e-mail: lc.lehotayova@uvzs.sk

MUDr. Simona Fančiová, vedúca oddelenia epidemiológie, zástupca RH: 047/43 235 72

Služobný mobil: 0918 601 924 e-mail: lc.fanciova@uvzs.sk

Členovia výjazdovej skupiny pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie (hrozby a naliehavé situácie), t.z. úmyselné vypustenie biologických a chemických látok)

MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH - regionálny hygienik

Ing. Edita Krekáčová- vedúca OPPL a toxikológie - za poľnohospodárske pracovné priestory

MVDr. Mária Martišová - pri ohrození potravín - OHV

MUDr. Simona Fančiová - pri mimoriadnej epidemiologickej situácii (MES) - OEPI

Janka Sabóová - pri ohrození ovzdušia a vôd - OHŽPaZ

6.9. „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu“

Projekt vzdelávania budúcich sestier

E. Politika kontroly tabaku a prevencie fajčenia

Úloha č. 1: *Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií v ZZ.*

Počet vykonaných kontrol o zákaze fajčenia. Spolu: 7 kontrol v rámci ŠZD

Absolvované školenia štátnych zamestnancov OEPI: vrátane vnútroústavných školení

Oddelenie HDM

Úloha: 4.1. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Gestor: RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote , ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR, RÚVZ v SR, pediatri

Termín ukončenia : rok 2014

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2014 nepodieľali.

Úloha: 4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Gestor: MZ SR , ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2014

Na riešení danej úlohy sme sa v 1. polroku r. 2014 nepodieľali.

Úloha: 4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2017

V období od 1.5.2014 do 15.5. 2014, sme realizovali dotazníkový prieskum u vekovej skupiny 3-6 ročných detí v MŠ Rúbanisko II, Lučenec a MŠ Lovinobaňa. V každej uvedenej MŠ sme vykonali dotazníkový prieskum u 15 detí – spolu 30 detí. Po ukončení realizácie dotazníkového prieskumu , sme údaje z dotazníkov spracovali v programe EXCEL a dňa 20.5.2014 odoslali elektronicky na ÚVZ SR , odbor hygieny detí a mládeže .

Úloha: 4.5. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl : využitie hodín TV

Gestor: RÚVZ so sídlom vo Zvolene , RÚVZ so sídlom v banskej Bystrici, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v SR

Termín ukončenia : rok 2016

V rámci uvedenej úlohy boli v termíne od 7.4.2014 do 22.4.2014 vykonávané mimoriadne ciele kontroly zamerané na pedagogický proces na hodinách TV na základných školách. Bolo skontrolovaných 10 zariadení z toho 5 v meste a 5 na vidieku. Správa z kontroly vrátane vyplnenej sumárnej tabuľky v programe EXCEL bola elektronicky zaslaná v termíne do 30.4.2014 na ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže .

Oddelenie hygieny výživy

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : rok 2014 a ďalšie roky

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeljej populácie so zameraním na ľahkú prácu . Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách .

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci sa každoročne zapája do riešenia projektu Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeljej populácie. Projekt bol realizovaný v spolupráci s oddelením poradne zdravia na RÚVZ Lučenec. Za 1. polrok 2014 bolo vyšetrených **80 respondentov** dospeljej populácie so zameraním na ľahkú prácu , z toho zastúpených **40 mužov dvoch vekových kategórií** / 19-34, 35-59 roční / a **40 žien tiež dvoch vekových kategórií** / 19-34, 35-54 ročné / ľahko pracujúcich v okrese Lučenec a Poltár . Každý účastník vyplňoval dotazník, ktorý tvoril 1 – denný jedálny lístok so zoznamom jedál a nápojov ktoré respondent skonzumoval v priebehu ľubovoľného dňa , dotazník o stravovacích zvyklostiach a pohybovej aktivite, údaje – meno, vek, výška, hmotnosť, obvod pásu a bokov. Súčasťou projektu je vyšetrenie každého účastníka, ktoré pozostáva z merania krvného tlaku, pulzu a odberu kapilárnej krvi prístrojom Reflotron na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu – cholesterol, HDL, LDL, triglyceridy, glukóza. Následne získané údaje budú spracovávané v programe ALIMENTA verzia 4.3e , z výsledkov jednotlivých respondentov bude následne vyhodnotené % plnenie odporúčaných denných dávok živín pre dané vekové skupiny. Údaje z dotazníkov a vyšetrení budú zaznamenávané a v správe za rok 2014 vyhodnotené tabuľkovou formou v štyroch výstupných súboroch / Somat, Faktory, Pohyb, Spotreba / za celé sledované obdobie. Projekt bude zaslaný na ďalšie spracovanie a celoslovenské vyhodnotenie na RÚVZ Banská Bystrica a Poprad.

Realizačným výstupom úlohy je monitorovanie a vývoj výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospeljej populácie, monitorovanie regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy, sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách, sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách ako aj sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách. Úlohou je aj vytvorenie relevantných podkladov pre regulovanie regionálnej a celoštátnej výživovej politiky u obyvateľov SR. Nakoľko v Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení bol prijatý Program ozdravenia výživy obyvateľov SR, ktorý bol aktualizovaný v roku 2008. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu Zdravie 21. storočia.

I. II. etapa- riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi(február-november 2014)

III. etapa- správa a výstupy úlohy (15.január 2015)

IV. etapa- správa a výstupy (vrátane grafického porovnania) za obdobie r.2008-2014 (30.3.2015)

3.2. Monitoring príjmu jódu

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia :rok 2014 a ďalšie roky

Cieľ: Monitorovanie príjmu jódu cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom :

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)

- 2) kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči

V rámci plnenia tejto úlohy boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy odoberané vzorky kuchynskej soli v maloobchodných predajniach potravín, v lahôdkárskej výrobní spojené s predajom LV a v ZSS v lokalitách okresu Lučenec a Poltár na laboratórne vyšetrenie stanovenia jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Spolu bolo odobratých **14 vzoriek kuchynskej soli** pričom všetky vzorky vyhoveli. Úloha bude spracovaná v tabuľkovej verzii formou vyhodnotenia sledovania ukazovateľov chemického vyšetrenia - stanovenia KJ a KJO₃ a ferokyanidu draselného.

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk Hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO,2001)..

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012-2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli / vrátane morskej soli / a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJ O₃ - počet vzoriek : 2 vzorky, časové obdobie: január – december 2014

II. etapa – monitorovanie jódu v moči /jodúria/
- časové obdobie: apríl - október 2014

3.3. Bezpečnosť nanomateriílov na báze TiO₂

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ v SR – odber vzoriek

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie

Termín ukončenia : 31. december 2015

Cieľ: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy, vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

I. etapa – január 2013- december 2015 príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa – 30. marec 2016 - záverečná správa

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2014 nepodieľa.

3.4. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Gestor úlohy : ÚVZ SR, : RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie

RUVZ v SR – odber vzoriek

Termín ukončenia : 31. december 2015

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

I. etapa: január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v roku 2014 nepodieľa.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ Poprad

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Poprad - laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie
RUVZ v SR – odber vzoriek

Termín ukončenia : 31. december 2014

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4-metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov.

Na základe uvedeného sa pri plnení úlohy vykonal odber **1 vzorky** obalového materiálu s potravinou /nápojom/ – džús Relax 100% - brazílsky pomaranč s dužinou, ktorý bude laboratórne analyzovaný a vyhodnotený.

I. etapa: marec 2014 – zber vzoriek

II. etapa: 15. január 2015 – záverečná správa

3.6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Gestor úlohy : ÚVZ SR a RUVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Poprad - laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie
RUVZ v SR – odber vzoriek

Termín ukončenia : 31. december 2015 a záverečná správa 30. marec 2016

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

I. etapa: január 2013 - december 2015- príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

V roku 2014 sa RUVZ Lučenec nepodieľa na plnení tejto úlohy.

3.7. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Gestor : RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Termín ukončenia : 30. december 2014

Správa 15.január 2015

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Cieľom je zistenie rodového zastúpenia probiotík, kontrola deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť a životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

I.etapa: pokračovanie v monitoringu priebežne počas r. 2014

II. etapa: vyhodnotenie, záverečná správa – december 2014

V roku 2014 sa RUVZ Lučenec nepodieľa na plnení tejto úlohy.

3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Gestor úlohy : ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : UVZ SR - laboratórne vyšetrenie, vyhodnotenie
RUVZ v SR – odber vzoriek

Termín ukončenia : 31.december 2015 a záverečná správa 30. marec 2016

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom, vzdelávanie spotrebiteľov – Hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov.

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiadúcich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu je kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiadúce účinky..

V rámci cielených sledovaní na základe usmernenia OHVBPVKV/13-27/2014/Ko zo dňa 07.01.2014 boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy k mesiacu január odobraté **2 vzorky** kozmetických výrobkov pre dospelých – mydlá s antibakteriálnym/antimikrobiálnym účinkom, v mesiaci február **4 vzorky** kozmetických výrobkov pre deti – tekuté mydlá, šampóny, výrobky na sprchovanie na kontrolu vybraných regulovaných látok – konzervačné látky, ktoré boli odoslané na laboratórnu analýzu do akreditovaného laboratória na RUVZ so sídlom v Bratislave a **3 vzorky** kozmetických výrobkov pre deti – šampón a telové mlieka odoslané na laboratórnu analýzu do akreditovaného laboratória na RUVZ so sídlom v Žiline.

U všetkých odobratých vzoriek sa sledovalo a hodnotilo aj ich označovanie ktoré bolo v súlade s požiadavkami legislatívy. Z odobratých vzoriek bolo k 1. polroku vyhodnotených 6

vzoriek kozmetických výrobkov ktoré vyhoveli legislatívnym požiadavkám, ďalšie 3 vzorky neboli analyzované a vyhodnotené.

I.etapa: január 2014 - december 2015- odber a analýza vzoriek
2014 mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa

II. etapa: 2015 – hlásenie závažných nežiadúcich účinkov kozmetických výrobkov

III. etapa: 30.marec 2016 - záverečná správa

3.9. Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Gestor : ÚVZSR Bratislava

Riešiteľské pracovisko : ÚVZ SR , RÚVZ v SR

Termín ukončenia : 31. mája 2015 - správa

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný u:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú zložky v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť

RUVZ Lučenec sa na plnení úlohy v I. polroku 2014 nepodieľa.

1 Oddelenie HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP),

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Riešiteľské pracoviská: Vybrané RÚVZ v SR - RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade

Na RÚVZ so sídlom v Lučenci oddelením HŽPaZ neboli horeuvedené programy a projekty k 30.6.2014 realizované (RÚVZ nie je medzi riešiteľskými pracoviskami).

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V územnom celku RÚVZ so sídlom v Lučenci – okres Lučenec, Poltár – sme úlohu realizovali formou rôznych aktivít – prednášková činnosť, besedy, mobilná poradňa. V oblasti prevencie a zdravotno – výchovného pôsobenia sme sa orientovali na všetky vekové skupiny (deti a mládež, produktívny vek, poproduktívny vek). Cieľom edukačných aktivít je presadzovanie zásad zdravého životného štýlu, motivácia, utváranie postojov, rozvíjanie úrovne zdravia širokej verejnosti. Konkrétne realizované aktivity sú rozpísané v bodoch 9.2, 9.3, 9.4, 9.5, 9.7, 9.8, 9.9 a 9.10.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Sledujeme vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky. V roku 2013 sme realizovali dotazníkový prieskum zdravotného uvedomenia u 104 osôb – rôzne vekové kategórie obyvateľov z miest a vidieka . Dotazníky boli spracované a odoslané na ÚVZ SR. Vypracovaná správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR je k dispozícii na Oddelení podpory zdravia.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Nadváha a obezita je spolu s fajčením najčastejšou príčinou predčasnej smrti, sú rizikovými faktormi srdcovo – cievnych a niektorých nádorových ochorení.

Úlohu plníme prostredníctvom poradne zdravia. V 1.polroku 2014 sme v základnej poradni vyšetrili 396 klientov. U klientov bola následne urobená intervencia v oblasti životného štýlu a poradenstvo v oblasti faktorov spôsobu života ovplyvňujúcich hmotnosť.

Cieľovými skupinami boli aj zamestnanci RÚVZ v Lučenci (antropometrické, biochemické vyšetrenie, štandardné meranie krvného tlaku, meranie telesných tukov v %, BMI), členovia klubu dôchodcov, zamestnanci pekárne v Haliči, závodu Jonsons Controls v Lučenci, zamestnanci Mestského úradu v Poltári a vo Filákovke a široká verejnosť – aktivity pod názvom **Deň pre Vaše zdravie**. Ponúkali sme rôzne prednášky na tému Úprava životného štýlu, srdcovo - cievne ochorenia.

Program ozdravenia výživy obyvateľov SR

Oddelenie podpory zdravia zabezpečuje úlohy v oblasti ozdravenia výživy, zdravého spôsobu života, fyzickej- pohybovej aktivity a prevencie nadmernej hmotnosti a obezity rôznymi strategickými zámermi :

- formou monitoringu zameraného na preventívne vyšetrenie klientov v poradni zdravia, kde sa okrem anamnestických údajov, antropometrických vyšetrení, meria TK, pulz, BMI, telesný tuk a zisťujú sa v krvi základné biochemické parametre – cholesterol,

glukóza, triglyceridy. Ide o vyšetrenie nových klientov a klientov dispenzarizovaných, ako aj klientov zaradených do úlohy OHV - výživový stav obyvateľstva,

- formou monitoringu zameraného na preventívne vyšetrenie klientov počas výjazdu pracovníkov OPZ k cieľovým skupinám rôznych vekových kategórii, s rôznym vzdelaním a povoláním,
- podľa zistených výsledkov vyšetrenia sa realizuje poradenstvo zamerané na oblasť výživy, zdravého spôsobu života a životného štýlu, zvýšenia pohybovej aktivity, využitia správnej výživy ako významného faktoru prevencie metabolických, onkologických, kardiovaskulárnych ochorení a pre redukciu nadmernej hmotnosti a obezity,
- odporúčame znížiť príjem tukov, najmä celkový príjem nasýtených tukov, konzumovať potraviny ktoré zabezpečia všetky potrebné živiny najmä zvýšiť príjem ovocia a zeleniny, vlákniny, zvýšiť celkový príjem polysacharidov, znížiť príjem cukrov a alkoholu, udržať telesnú hmotnosť správnym pomerom medzi energetickým príjmom a aktívnym pohybom,
- zvyšujeme záujem o poradňu nielen pre klientov strednej a staršej vekovej kategórie, ale aj pre nižšie vekové skupiny obyvateľov, ako aj klientov s nižším vzdelaním a zo slabšej sociálnej oblasti. Informácie o poradni zdravia ako aj akciách ktoré realizujeme, sa majú možnosť klienti dozvedieť z tlače, mestského rozhlasu, internetu.

V prednáškach sa zameriavame na všeobecnú prevenciu tá sa týka celej populácie realizuje sa najmä v školách a u špeciálnych skupín obyvateľstva /seniori, kardiaci, ľudia s metabolickým syndrómom./

V poradni používame metódy individuálnej prevencie u konkrétnych osôb trpiacich nadváhou a obezitou. Selektívna prevencia sa týka najrizikovejších skupín produktívneho veku, ale tu je naše snaženie najmenej efektívne. Veľmi dôležité je zamerať sa na prevenciu u detskej populácie.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Kampaň sa realizuje 1x za 2 roky, ďalší ročník prebehne v roku 2015.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Národný akčný plán pre kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 nadväzuje na Národný akčný plán pre kontrolu tabaku na roky 2008 – 2009. Obsahuje úlohy v oblasti edukácie, kontroly a poradenstva. Cieľovými skupinami sú deti a mládež (ZŠ, SŠ – besedy, prednášky), produktívny vek a seniiori – formou individuálneho poradenstva.

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V súvislosti s prijatím zákona č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Oddelenie zdravotnej výchovy na základe listu HH SR značka CKT / 3046/2008 sumarizuje každý mesiac výsledky kontrol, polročne podáva informácie za RÚVZ Lučenec o počte vykonaných kontrol zameraných na dodržiavanie uvedeného zákona. Za sledované obdobie (1.polrok 2014) bolo vykonaných **290 kontrol fajčenia** v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva štátny dozor.

Kontroly sa vykonávali v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, pričom **blokové pokuty uložené neboli.**

Hygiena detí a mládeže :	6
Hygiena výživy :	170
Hygiena životného prostredia:	37
Epidemiológia :	7
Preventívne pracovné lekárstvo :	70

31.máj – svetový deň bez tabaku

Svetový deň bez tabaku sme propagovali klientom pri poradenských a ZV aktivitách - odborné poradenstvo, meranie krvného tlaku, telesného tuku , vyšetrenie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer .

Ďalšie realizované aktivity :

- informácie v médiách - noviny, rozhlas, webová stránka RÚVZ
- informácie na nástenkách v priestoroch RÚVZ
- propagačné materiály do škôl a verejné priestory
- prednášky (6) a premietanie DVD filmu Kým stúpa dym na (6) ZŠ a SŠ a meranie obsahu CO (28) vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer realizujeme systematicky počas celého roka .

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Riešiteľskými pracoviskami tohto projektu sú vybrané RÚVZ v SR, medzi ktoré RÚVZ so sídlom v Lučenci nepatrí, preto tento projekt nerealizujeme. V rámci problematiky sme boli oslovení neštátnou organizáciou Platforma na podporu zdravia znevýhodnených skupín , ktorí nás žiadali o spoluprácu. Problematika bola prediskutovaná aj na krajskej porade vedúcich pracovníkov Oddelenia podpory zdravia v Banskej Bystrici.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Škodlivosť používania nadmerného množstva alkoholu zdôrazňujeme pri individuálnom poradenstve klientom poradní zdravia v súvislosti s upozorňovaním na zásady správnej výživy a na dôležitosť dodržiavania pitného režimu. Osvetovo – vzdelávacie pôsobenie (na deti a mládež) vo forme besied, premietanie DVD filmu s názvom „Alkohol, skrytý nepriateľ“ a distribúcia zdravotne – výchovného materiálu realizujeme na ZŠ v okrese Lučenec a Poltár.

Projekt – Bezpečný návrat domov

Edukačný a zdravotno – osvetový materiál bol osobne doručený na všetky stredné školy a gymnáziá v okrese Lučenec a Poltár.

Oslovili sme o spoluprácu príslušníkov Mestskej polície v Lučenci, a nakoľko realizujú svoje projekty s podobnou tematikou, robili sme prednášky bez ich účasti.

Sprievodné aktivity projektu:

Prednášky, besedy a premietanie videofilmov (v priebehu mesiaca máj, jún) – Dopravné nehody a prvá pomoc, Alkohol - skrytý nepriateľ – Gymnázium v Lučenci- druhé ročníky a ZŠŠ v Lučenci – tri triedy.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Charakteristika projektu : zvýšenie kvality zdravia ľudí a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov. Cieľová skupina: obyvatelia SR vo veku nad 65 rokov. Hlavný cieľ: vzbudiť záujem starších ľudí o svoje vlastné zdravie, zvýšiť kvalitu života, zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Plnenie úlohy má veľmi dobrú odozvu zo strany seniorov. V priebehu roka 2014 sme realizovali v skupinách seniorov nasledovné edukačné aktivity :

- **Domov dôchodcov a sociálnych služieb Sušany**

odborná prednáška pre klientov DDaSS na témy :

26.2.2014- Štítna žľaza a ochorenia štítnej žľazy – 32 klientov

Všetky prednášky boli spojené s diskusiou k danej problematike a odborným poradenstvom diskutujúcim, meraním krvného tlaku a distribúciou zdravotne – výchovného materiálu .

- **DDaSS Libertas Lučenec**

25.03.2014 – Syndróm vyhorenia- prednáška pre zamestnancov DDaSS , 50- klientov

- **Liga proti reumatizme v Lučenci , Klub dôchodcov v Lučenci , Spoločnosť psoriatickov v Lučenci**

10 –14. marec - Týždeň uvedomenia si mozgu – medzinárodná akcia – propagovaná v rámci projektu Mám 65+ a teší ma že žijem zdravo. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových pamäťových schopností človeka.

10 .apríl – prednášková činnosť, tréning mozgu - logické hádanky pre seniorov , matematické úlohy, meranie krvného tlaku, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 43 klientov.

Okrem skupinových aktivít sme poskytovali individuálne poradenstvo v poradni zdravia v oblasti znižovania hladiny cholesterolu a pohybovej aktivity u seniorov.

- *Klub dôchodcov vo Vidinej*

23.04.2014 – Bolesť – prednáška ,individuálne poradenstvo a meranie tlaku krvi – 30 klientov

10.máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie pre klientov poradne zdravia a zamestnancov RÚVZ – meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo a distribúcia edukačného materiálu. Svetový deň pohybu sme dali do povedomia našim občanom prostredníctvom mestského rozhlasu a webovej stránky RÚVZ Lučenec.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

O ponuke našich aktivít sú materské centrá informované, podľa tematického okruhu poskytujeme aj písomný informačný materiál k jednotlivým témam, spätná reakcia nebola.

Program „Ovocie a zelenina do škôl“

V rámci programu v 1.polroku 2014 sme realizovali v školských zariadeniach intervenciu zameranú na oblasť výživových zvyklostí – besedy a prednášky na tému „Význam ovocia

a zeleniny v strave“, „Mlieko, mliečne výrobky a ovocie“, „Zdravá výživa“ pre žiakov a rodičov ŠZŠ v Lučenci. Prednáška na tému „Vitamíny hravo zdravo“ bola určená pre deti navštevujúce predškolské zariadenia.

Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 -2015

V rámci programu na všetky základné, stredné a odborné školy v okrese Lučenec a Poltár sme distribuovali výchovne – edukačné materiály: príručku „Ako zabrániť násiliu páchanému na deťoch a dospievajúcich“, DVD film „Intervencie pracovníkov pomáhajúcich profesií pri riešení problémov a porúch detí v správaní“, plagáty a rôzne letáky týkajúce sa domáceho násilia, týrania detí, stresu a obezity. Na ZŠ a v MŠ sme realizovali besedy na tému „Bezpečnosť cestnej premávky“ a premietanie filmu Becepáčik.

10.- 14. marec 2014 - Týždeň mozgu (Brain Awareness Week) – akcia propagovaná na webovej stránke RÚVZ Lučenec, príprava edukačného materiálu – tréning mozgu (matematické úlohy, logické hádanky). Realizované prednášky pre deti v MŠ a na ZŠ pre nepočujúcich a žiakov s chybami reči (6.7 ročník) v Lučenci a distribúcia edukačného materiálu.

22. marec – svetový deň vody – Pitný režim -prednáška a distribúcia edukačného materiálu pre žiakov ŠZŠ v Lučenci (25 žiakov)

7.apríl – svetový deň zdravia – Cesta mlieka – prednáška a distribúcia edukačného materiálu – ZŠ pre nepočujúcich a žiakov s poruchami učenia v Lučenci 1.4.ročník (30)

10.máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie prostredníctvom prednášok na ZŠ a MŠ v rámci zdravého životného štýlu a distribúcia edukačného materiálu.

9.7.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu je potrebné robiť už v útlom veku. Predškolský vek je optimálny aj z vývinovo – psychologického hľadiska, kedy si dieťa relatívne ľahko osvojuje nové návyky a spôsoby správania. Intervenčné, zdravotno – edukačné pôsobenie u detí v materských školách spojené s nácvikom správnej techniky umývania zubov má pozitívnu odozvu zo strany detí, učiteliek MŠ a rodičov.

V rámci edukačnej činnosti v materských školách a prvý stupeň ZŠ sme premietali DVD filmy „O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi a Lakomý sysel“ a po premietaní sme realizovali besedu s deťmi na tému – zdravé a čisté zúbky, ovocie zelenina – sladkosti.

12.02.2014 - **MŠ Veľká nad Ipl'om** - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 27 detí

11.06.2014 – **MŠ Partizánska Lučenec** - edukačná aktivita - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 30 detí

9.8 CINDI PROGRAM SR

Našu činnosť v rámci plnenia programu CINDI charakterizujeme nasledovne : individuálne a skupinové poradenstvo a základná mobilná Poradňa zdravia. Rozsiahla je prednášková činnosť orientovaná prioritne na školskú mládež a seniorov - kluby dôchodcov (Lučenec, Vidiná), zariadenia sociálnych služieb pre seniorov (Sušany,

AMBRA, LIBERTAS), Liga proti reumatizmu, Klub psoriatickov. Najviac sú preferované témy zdravý životný štýl a zdravé stravovanie, prevencia kardiovaskulárnych ochorení, chronických neinfekčných ochorení. Angažujeme sa v celoslovensky prebiehajúcich akciách, kampaniach.

V rámci poradne zdravia v 1. pol roku 2014 bolo celkovo vyšetrených 224 klientov .

Poradňa zdravia pôsobila aj na výjazdoch kde sa robili vyšetrenia za štandardných podmienok. Počas výjazdov (8) bolo vyšetrených 228 klientov (cholesterol, glukóza, štandardné meranie krvného tlaku, % telesného tuku, BMI, spirometria, obsah CO vo vydychovanom vzduchu a v niektorých prípadoch aj celkové biochemické vyšetrenie). Výjazdové aktivity poradne zdravia do obcí, na úrady a pracoviská (Jonsons Controls Lučenec, VŠZP, Pekáreň Halič, MsÚ Fil'akovo, MsÚ Poltár), hromadných podujatiach (svetový deň bez tabaku, svetový deň pohybu).

V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizujeme dlhodobo plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeléj populácie SR“ - antropometrické a biochemické vyšetrenia, vyplnenie dotazníkov, odborné poradenstvo po získaní výsledkov a individuálna intervencia /40 respondentov /.

7. apríl – svetový deň zdravia - deň otvorených dverí na oddelení podpory zdravia , Deň zdravia v pekárni Halič (17), Jonsons Controls Lučenec (95) - meranie základných biochemických ukazovateľov (Chol, Gl , Tg), meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo, antropometrické merania, spirometria a distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

10. máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie pre klientov poradne zdravia – meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI , individuálne poradenstvo a distribúcia edukačného materiálu, vhodná pohybová aktivita pre zamestnancov RÚVZ. Svetový deň pohybu sme dali do povedomia našim občanom prostredníctvom mestského rozhlasu a webovej stránke RÚVZ Lučenec.

Deň pre Vaše zdravie

13. február – MsÚ Fil'akovo – spolupráca so VŠZP — meranie TK, TT, BMI, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria , individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 30 klientov

29.apríl, 7.máj – pekáreň Halič- meranie TK, TT, BMI, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria , individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 17 klientov

15.máj – MsÚ Poltár - spolupráca so VŠZP — meranie TK, TT, BMI, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria , individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 24 klientov

3.4.jún – Jonsons Controls Lučenec - spolupráca so VŠZP — meranie TK, TT, BMI, celkového cholesterolu, antropometrické merania, spirometria , individuálne poradenstvo, príprava a distribúcia edukačného materiálu - 95 klientov

9.9 EHES - EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospelaj populácie v Európe. EHES sumarizuje údaje prostredníctvom dotazníka, fyzikálneho vyšetrenia a analýzy vzoriek krvi. Úlohy vyplývajúce z uvedeného projektu sme realizovali v 2. polroku 2011 a skriningové vyšetrenia pokračovali aj v priebehu januára a februára 2012. Z celkového počtu 70 respondentov bolo vyšetrených 55 respondentov. Informácie o realizácii projektu boli uverejnené na webovej stránke RÚVZ Lučenec. V 1. polroku 2014 sa na regionálnej úrovni v tomto projekte nevykonali žiadne aktivity.

PRIORITY PRE ROK 2014

odpočet plnenia k 30.6.2014

Legislatívne základy:

1. Zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
2. Zákon NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov
3. Zákon NR SR č. 377/2004 Z.Z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
4. Zákon NR SR č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov
5. Zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.1 Monitoring kvality pitnej vody, sledovanie obsahu dusičnanov vo verejných vodovodoch a individuálnych vodných zdrojoch v spádovej oblasti.

V 1. polroku 2014 RÚVZ Lučenec zabezpečil odber a analýzu vzoriek vôd z 27 verejných vodovodov: v rámci kontrolného monitoringu – 21, preverovacieho monitoringu – 6, v rámci ŠZD 4, spolu 58 vzoriek.

1.2 Kontrola vody na kúpanie

Počet bazénov s celoročnou prevádzkou 2, počet predložených protokolov o analýze kvality vody od prevádzkovateľov- 40. Počet odobratých vzoriek v rámci ŠZD 18, z toho nevyhovujúcich 0.

Počet letných kúpalísk v našom regióne 3, spustených do prevádzky 3, protokoly o kvalite vody 10.

1.3 Štátny zdravotný dozor v ubytovacích zariadeniach, v zariadeniach opatrovateľskej starostlivosti

Počet ubytovacích zariadení 38. ŠZD bol vykonaný v 22 ubytovacích zariadeniach, v ktorých neboli zistené závažné nedostatky.

Počet zariadení opatrovateľskej starostlivosti 20.

V roku 2014 boli uvedené do prevádzky 2 nové zariadenia: Denný stacionár a denné centrum, Begova ulica, Lučenec (kapacita 20 osôb) a Denné centrum „Alžbetka“, Sládkovičova ul., Lučenec (kapacita 38 osôb).

1.3.1 Zisťovanie výskytu alergénov roztočov vo vybraných ubytovacích zariadeniach.

Úloha bola realizovaná v spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica v jednom zariadení v penzióne – doškoľovacom stredisku Ružiná.

Oddelenie hygieny detí a mládeže

1. Spracovávanie projektov a programov týkajúcich sa ochrany zdravia a zdravého životného štýlu detí a mládeže, všeobecného posilňovania zdravia a zdravého vývinu detí a mládeže

V prvom polroku 2014 sme sa podieľali na riešení dvoch projektov:

1. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku – v rámci ktorého boli zozbierané údaje od 30 detí vo vekovej skupine 3-6 ročných detí z dvoch materských škôl

(MŠ Rúbanisko II, Lučenec – mestská MŠ – 15 detí a MŠ Lovinobaňa – vidiecka MŠ-15 detí). Zber údajov prebiehal od 1.5. do 15.5.2014. Po ukončení realizácie dotazníkového prieskumu, sme údaje z dotazníkov spracovali v programe EXCEL a dňa 20.5.2014 odoslali elektronicky na ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže.

2. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl: využitie hodín TV - V rámci uvedenej úlohy boli v termíne od 7.4.2014 do 22.4.2014 vykonávané mimoriadne cielené kontroly zamerané na pedagogický proces na hodinách TV na základných školách. Bolo skontrolovaných 10 zariadení z toho 5 v meste a 5 na vidieku. Správa z kontroly vrátane vyplnenej sumárnej tabuľky v programe EXCEL bola elektronicky zaslaná v termíne do 30.4.2014 na ÚVZ SR, odbor hygieny detí a mládeže.

2. *Vykonávanie štátneho zdravotného dozoru nad plnením povinností stanovených zákonom a predpismi súvisiacich s ochranou, podporou a rozvíjaním zdravia detí a mládeže*

V prvom polroku 2014 bolo vykonaných 136 kontrol v 67 zariadeniach pre deti a mládež. Kontroly boli zamerané na plnenie povinností vyplývajúcich zo zákona a vykonávacích vyhlášok. Nedostatky zistené v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli prejednané zo zriaďovateľmi zariadení, pričom sa dohodli termíny na ich odstránenie a následne boli vydané 4 pokyny regionálneho hygienika na odstránenie zistených nedostatkov.

3. Vykonávanie úradnej kontroly potravín

V hodnotenom období sme vykonali 22 úradných kontrol potravín z ktorých 18 bolo vykonaných v rámci mimoriadnej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v školských stravovacích zariadeniach.

4. *Plnenie mimoriadnych cielených kontrol v zmysle usmernení odboru HDM pri ÚVZ SR*
V zmysle usmernení odboru HDM pri ÚVZ SR boli v prvom polroku 2014 vykonané dve mimoriadne cielené kontroly:

1. mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v školských stravovacích zariadeniach – v rámci ktorej bolo skontrolovaných 19 zariadení, bolo uložených 8 opatrení a dve blokové pokuty v sume 132 euro. odobratých bolo 5 vzoriek podávaných jedál (kompletné obedové menu) na posúdenie energetickej a biologickej hodnoty a 1 vzorka jedlého oleja na stanovenie stupňa prepálenosti oleja.

2. mimoriadna cielená kontrola zameraná na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách – v rámci ktorej bolo skontrolovaných 10 zariadení (5 ZŠ v meste a 5 ZŠ na vidieku).

5. *Výkon poradenskej a konzultačnej činnosti*

V období od 1.1. do 30.6.2014 bolo poskytnutých 228 konzultácií, ktoré sa týkali predovšetkým prehodnocovania kapacity tried materských škôl, organizovania zotavovacích podujatí pre deti, likvidácií BRO a odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologickej závažnej činnosti pre zamestnancov zariadení školského stravovania.

Oddelenie podpory zdravia

Národný program prevencie nadváhy a obezity - prostredníctvom poradne zdravia – individuálne poradenstvo.. V 1.polroku 2014 sme v základnej poradni vyšetrili 396 klientov. U klientov bola následne urobená intervencia v oblasti životného štýlu a poradenstvo v oblasti faktorov spôsobu života ovplyvňujúcich hmotnosť. Aktivity pod názvom **Deň pre Vaše zdravie** - antropometrické, biochemické vyšetrenie, štandardné meranie krvného tlaku, meranie telesných tukov v %, BMI), členovia klubu dôchodcov, zamestnanci pekárne

v Haliči, závodu Jonsons Controls v Lučenci, zamestnanci Mestského úradu v Poltári a vo Filákovce a široká verejnosť

NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Cieľovými skupinami sú deti a mládež (ZŠ, SŠ – besedy, prednášky), produktívny vek a seniory – formou individuálneho poradenstva.

31.máj – svetový deň bez tabaku

Svetový deň bez tabaku sme propagovali klientom pri poradenských a ZV aktivitách - odborné poradenstvo, meranie krvného tlaku, telesného tuku, vyšetrenie obsahu CO vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer.

Ďalšie realizované aktivity :

- informácie v médiách - noviny, rozhlas, webová stránka RÚVZ
- informácie na nástenkách v priestoroch RÚVZ
- propagačné materiály do škôl a verejné priestory
- prednášky (6) a premietanie DVD filmu Kým stúpa dym na (6) ZŠ a SŠ a meranie obsahu CO (28) vo vydychovanom vzduchu prístrojom smokerlyzer realizujeme systematicky počas celého roka.

REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

V priebehu roka 2014 sme realizovali v skupinách seniorov nasledovné edukačné aktivity :

Domov dôchodcov a sociálnych služieb Sušany

odborná prednáška pre klientov DDaSS na témy :

26.2.2014- Štítna žľaza a ochorenia štítnej žľazy – 32 klientov

Všetky prednášky boli spojené s diskusiou k danej problematike a odborným poradenstvom diskutujúcim, meraním krvného tlaku a distribúciou zdravotne – výchovného materiálu.

DDaSS Libertas Lučenec

25.03.2014 – Syndróm vyhorienia- prednáška pre zamestnancov DDaSS, 50- klientov

Liga proti reumatizmu v Lučenci, Klub dôchodcov v Lučenci, Spoločnosť psoriatickov v Lučenci

10 –14. marec - Týždeň uvedomenia si mozgu – medzinárodná akcia – propagovaná v rámci projektu Mám 65+ a teší ma že žijem zdravo. Jej hlavným zámerom bolo zvýšiť záujem verejnosti a najmä starších ľudí o zdravé starnutie, prevenciu mozgových pamäťových schopností človeka.

10 .apríl – prednášková činnosť, tréning mozgu - logické hádanky pre seniorov, matematické úlohy, meranie krvného tlaku, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 43 klientov.

Okrem skupinových aktivít sme poskytovali individuálne poradenstvo v poradni zdravia v oblasti znižovania hladiny cholesterolu a pohybovej aktivity u seniorov.

Klub dôchodcov vo Vidinej

23.04.2014 – Bolesť – prednáška ,individuálne poradenstvo a meranie tlaku krvi – 30 klientov

10.máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie pre klientov poradne zdravia a zamestnancov RÚVZ – meranie tlaku krvi, telesného tuku, BMI, individuálne poradenstvo a distribúcia edukačného materiálu. Svetový deň pohybu sme dali do povedomia našim občanom prostredníctvom mestského rozhlasu a webovej stránky RÚVZ Lučenec.

REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Program „Ovocie a zelenina do škôl“

V rámci programu v 1.polroku 2014 sme realizovali v školských zariadeniach intervenciu zameranú na oblasť výživových zvyklostí – besedy a prednášky na tému „Význam ovocia a zeleniny v strave“, „Mlieko, mliečne výrobky a ovocie“, „Zdravá výživa“ pre žiakov a rodičov ŠZŠ v Lučenci. Prednáška na tému „Vitamíny hravo zdravo“ bola určená pre deti navštevujúce predškolské zariadenia.

Na ZŠ a v MŠ sme realizovali besedy na tému „Bezpečnosť cestnej premávky“ a premietanie filmu Becepáčik.

10.- 14. marec 2014 - Týždeň mozgu (Brain Awareness Week) – akcia propagovaná na webovej stránke RÚVZ Lučenec, príprava edukačného materiálu – tréning mozgu (matematické úlohy, logické hádanky). Realizované prednášky pre deti v MŠ a na ZŠ pre nepočujúcich a žiakov s chybami reči (6.7 ročník) v Lučenci a distribúcia edukačného materiálu.

22. marec – svetový deň vody – Pitný režim -prednáška a distribúcia edukačného materiálu pre žiakov ŠZŠ v Lučenci (25 žiakov)

7.apríl – svetový deň zdravia – Cesta mlieka – prednáška a distribúcia edukačného materiálu – ZŠ pre nepočujúcich a žiakov s poruchami učenia v Lučenci 1.4.ročník (30)

10.máj – svetový deň - pohybom ku zdraviu – informácie prostredníctvom prednášok na ZŠ a MŠ v rámci zdravého životného štýlu a distribúcia edukačného materiálu.

Stomatohygiena

12.02.2014 - **MŠ Veľká nad Ipľom** - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 27 detí

11.06.2014 – **MŠ Partizánska Lučenec** - edukačná aktivita - prednáška, beseda, DVD rozprávka, príprava a distribúcia edukačného materiálu – 30 detí

Pedikulóza - MŠ a ZŠ Trenč/12.02.2014/

Oddelenie hygieny výživy

RUVZ so sídlom v Lučenci – OHV riešilo k 1.polroku 2014 problematiku priorit VZ v súvislosti s

- 1. ochranou zdravia vo vzťahu k bezpečnosti potravín, kozmetických výrobkov a obalových materiálov pravidelnou kontrolou v predmetných prevádzkach výroby, distribúcie, predaja a pri hláseniach RASF a RAPEX**

v zmysle Viacročného národného plánu pre ÚK pre podmienky okresu Lučenec a Poltár bolo v 1. polroku bolo odobratých 158 vzoriek potravín, 12 vzoriek kozmetických výrobkov a 2 vzorky obalových materiálov

- pri kontrolnej činnosti pri hláseniach RASF bola vykonaná 1 kontrola a pri hláseniach RAPEX - 58 kontrol pri predaji kozmetických výrobkov

- 2. pri výkone ŠZD a UK zisťovaním objektívnych údajov pri prípadných nebezpečenstvách a expozíciách obyvateľstva (v predošlom období najmä vo vzťahu k hluku v ZSS pri bytových jednotkách)**

počas 1.polroku bolo vykonaných v rámci výkonov ŠZD a ÚK v potravinárskych zariadeniach 320 kontrol , z toho v ZSS 88 kontrol . V období 1. polroku sa nevyskytla požiadavka zisťovania objektívnych údajov v ZSS.

3. vykonávaním systematického monitoringu potravinovej bezpečnosti , hlavne v oblasti ZSS rýchleho občerstvenia, pre vysoké percento nevyhovujúcich vzoriek v roku 2013

plnenie spracovaného MANCP na rok 2014 so zameraním monitoringu potravinovej bezpečnosti bolo v 1.polroku vykonaných 36 kontrol v ZSS rýchleho občerstvenia kde bolo zároveň odobratých 14 vzoriek pokrmov rýchleho občerstvenia, ktoré vyhovovali požiadavkám potravinovej legislatívy

4. preventívnym usmerňovaním, informovanosťou a poradenstvom prevádzkovateľom a zamestnancom predchádzať zdravotným rizikám ich minimalizáciou a optimalizáciou výroby

Pri uvádzaní priestorov do prevádzky sú prevádzkovatelia usmerňovaní a informovaní o plnení požiadaviek legislatívy s cieľom predchádzať zdravotným rizikám s cieľom optimalizácie ich výroby.

5. sledovaním výživového stavu obyvateľstva a jeho životného štýlu podporovať povedomie ľudí informovanosťou a poradenstvom

v 1. polroku 2014 boli zabezpečené podklady k plneniu úlohy ako aj materiálno – technické vybavenie a spolupráca s oddelením poradne zdravia pri plnení predmetnej úlohy, ktorá spočívala pri príprave dotazníkov, diagnostických prúžkov a naplnenia požadovaného počtu respondentov.

K 30.06.2014 bola úloha realizovaná u všetkých vekových kategórií v počte 80 respondentov s následným spracovávaním získaných údajov do programu ALIMENTA.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Aktuálne údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých podnikoch regiónu:

V riziku 3. kategórie evidujeme 1152 zamestnancov, z toho 226 žien, práce zaradené do 4. kategórie rizika vykonáva 46 zamestnancov, z toho 4 ženy.

Najviac zamestnancov je exponovaných hluku – 1114, chemickým látkam a zmesiam – 145, fyzickej záťaži – 59, s nižším počtom zamestnancov nasleduje riziko vibrácií– 34 biologické faktory - 18, záťaž teplotou a chladom – 4.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom v priemyselnej výrobe.

V 1. polroku boli rizikové práce vyhlásené na pracoviskách troch novovzniknutých prevádzok:

- BRIXET s.r.o., Breznička – výroba drevených briekiet, v riziku hluku pracuje 9 zamestnancov

- JCIT s.r.o., Lučenec – výroba kovových palíc do hlavových opierok automobilov, v riziku hluku pracuje 36 zamestnancov (muži) y celkového počtu 63 zamestnancov

- SURF FINANCE s.r.o., Lučenec – stolárska výroba, v riziku hluku pracuje 27/8 zamestnancov, z celkového počtu 28/9

Kontroly, ktoré sme priebežne vykonávali, boli zamerané na plnenie opatrení, ktoré vyplývajú zamestnávateľom z rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác. Hodnotili sme dodržiavanie schválených prevádzkových poriadkov, plnenie plánovaných opatrení na zníženie rizík, prevádzkové podmienky a zabezpečenie zdravotného dohľadu.

Zamestnanci vyplnili spolu 52 dotazníkov informovanosti, z toho 40 dotazníkov zamestnanci pracujúci v riziku hluku, 8 rizikový faktor nebezpečné chemické látky a zmesi, 4 krát rizikový faktor vibrácie.

Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Priorita sa napĺňa v rámci PROGRAMOV A PROJEKTOV ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE na rok 2014 a ďalšie roky. V hodnotenom období bolo vydané jedno rozhodnutie o uvedení priestorov do prevádzky, ktoré slúžilo ako podklad pre priznanie postavenia chránenej dielne.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný na 4 pracoviskách, ktorým bol ÚPSVaR priznaný štatút chráneného pracoviska. Pri riešení tejto úlohy sme hodnotili úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách, zhodnotili sme pracovné prostredie a spôsob výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam zamestnancov. Neposudzovali sme pracovné zaradenie z hľadiska individuálnych diagnóz, ale zamerali sme sa na plnenie povinnosti zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom meniace sa skutočné a predvídateľné okolnosti; zabezpečiť na pracoviskách podmienky v súlade ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce.

ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

V rámci plnenia programov a projektov sa zúčastňujeme ako riešiteľské pracovisko pri

- **Národnom imunizačnom programe SR (NOP SR)** – imunizácia, kontrola očkovania, odmietnutie očkovania detí + edukácia
- **Surveillance infekčných chorôb (EPIS)** – zlepšenie hlásenia VLPD, VLDD, infektologmi a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku
- **Informačný systém prenosných ochorení (EPIS)**- hlásenie ARO a CHPO všeobecnými lekármi pre deti a dorast, všeobecnými lekármi pre dospelých
- **Nozokomiálne nákazy** – výkon ŠZD: HER + BOT + kontr.nápr.opatrení
- **Mimoriadne epidemiologické situácie:** v r. 2014 nebolo potrebné riešiť
- **Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV:** vykonáva sa priebežne podľa rozpisu (za I. polrok 2014 – 3 odbery z ČOV)
- **Prevenia HIV/AIDS**
- **Poradňa očkovania** – sa vykonáva priebežne

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Martine**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV).

Plnenie úlohy: oddelenie HŽPaZ sa podieľa na plnení súčasného Akčného plánu – NEHAP IV. v rozsahu kompetencií a náplne práce odboru hygiena životného prostredia a zdravia so zameraním na znižovanie negatívneho vplyvu zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí:

- systematickým monitorovaním kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou (spolu bolo k dátumu 30.06.2014 odobratých 88 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru, 2 vzorky v rozsahu úplného rozboru a 2 vzorky v rozsahu kompletného rozboru podľa NV SR č.354/2006 Z.z. v platnom znení), pričom 5 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru nevyhovelo limitom ukazovateľov kvality pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch (Enterokoky, Koliformné baktérie). Prevádzkovateľovi verejných vodovodov boli uložené nápravné opatrenia už pri prvom nevyhovujúcom výsledku. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine vykonali opakovaný odber vzorky pitnej vody, ktorý vyhovoval limitom kvality pitnej vody v mikrobiologických ukazovateľoch.
- zvyšovaním povedomia ľudí v otázkach dôležitosti pitnej vody formou informovania verejnosti s využitím webovej stránky, ako aj individuálnymi konzultáciami poskytovanými občanom.
- dohľadom nad rekreačnými vodami - posudzovanie, povoľovanie a priebežná kontrola kúpalísk a vôd na kúpanie - sezónnych aj celoročných.
- priebežne v rámci posudzovania návrhov na územné konanie umiestňovania stavieb s vylúčením negatívnych vplyvov na životné prostredie, na obytnú a rekreačnú funkciu objektov, a to vyžadovaním objektivizácie možných negatívnych dopadov okolia na stavbu, resp. stavby na obytnú zástavbu a rekreačné územia, čo má viesť o.i. aj k zníženiu rizika ochorení. Vyžadujeme podľa situácie hlukové štúdie, resp. objektivizáciu hluku pri kolaudácii a uvedení priestorov do prevádzky. Podľa navrhutej činnosti v objektoch žiadame v odôvodnených prípadoch rozptylové štúdie, resp. v rámci skúšobnej prevádzky kvalitatívne a kvantitatívne zhodnotenie emisií.

1.2. Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov.

Plnenie úlohy : Úloha sa t.č. spracováva a plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.3. Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

Plnenie úlohy: RÚVZ so sídlom v Martine toho času nie je zapojený do projektu, oddelenie HŽPaZ sa zapojí na požiadanie ÚVZ SR podľa pokynov gestora úlohy.

1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Plnenie úlohy: V terajšom štádiu plnenia odd. HŽPaZ nie je zapojené do projektu.

1.5. Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

Plnenie úlohy: Úloha sa t.č. spracováva a plní na celoštátnej a medzirezortnej úrovni.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

Plnenie úlohy: Do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ zapojené.

1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Plnenie úlohy: gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, do plnenia úlohy nie je odd. HŽPaZ RUVZ so sídlom v Martine zapojené.

Vlastné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽPaZ nerieši.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov/pracovníkov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci a ich vyhlásenie do 3. a 4. kategórie je pre zamestnávateľa/právny subjekt spojené s povinnosťami na úseku ochrany a podpory zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení (technických, technologických, organizačných, individuálnej ochrany pracovníkov formou OOPP...) na zníženie, alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci a zabezpečenie cielených lekárskeho preventívnych prehliadok zamestnancov/pracovníkov, ktoré vykonávajú aj lekári pracovnej zdravotnej služby.

Od roku 2011 sa na oddeleniach PPLaT v Slovenskej republike používa nový štatisticko-informačný PC program ASTR (ASTR_2011). Program umožňuje evidovať právne subjekty, pracoviská, vykonávané práce/profesie, faktory práce a pracovného prostredia pre 3. a 4. kategóriu rizikových prác, 1. a 2. kategóriu prác, prešetrované podozrenia na profesionálne poškodenia zdravia, priznané choroby z povolania, všetky vykonávané činnosti na oddeleniach so štatistickým spracovaním a výstupmi do požadovaných formátov, výstupov pre potreby celoštátnych sledovaní, ako aj regionálnych analýz a rozborov existujúcej situácie. Databázu autori obsahovo zosúladiť s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci, flexibilita riešenia umožňuje napojenie získaných individuálnych údajov do jednotného zdravotníckeho informačného systému.

Podľa pripomienok a poznatkov, vyplývajúcich z praktického využívania programu ASTR, sa tento priebežne inovuje a vylepšuje, do 30.06.2014 bola distribuovaná verzia aktualizácie 5_3 programu.

K 30.06.2014 bolo v okresoch Martin a Turčianske Teplice vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizikových prác **3260** zamestnancov/pracovníkov, z toho **1499** žien. Jedná sa o **160** právnych subjektov.

Najviac rizikových prác je evidovaných v priemyselnej výrobe, zdravotníctve a poľnohospodárstve.

Najväčší pokles pracovníkov, vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizika sme zaznamenali v rezorte priemyselná výroba (pokles o 78 pracovníkov).

Počet pracovníkov zaradených do rizikových prác podľa faktorov:

- Hluk: 1673 osôb, z toho 282 žien, v 4. kategórii je zaradených 77 osôb, z toho 23 žien;
- Chemické látky a zmesi: 925 osôb, z toho 414 žien; v 4. kategórii sú zaradené 2 osoby, z toho 0 žien; z tohto počtu:
 - Karcinogénne a mutagénne faktory: 357 osôb, z toho 211 žien; v 4. kategórii 0 pracovníkov;
 - Pevný aerosól: 349 osôb, z toho 45 žien, v 4. kategórii sú zaradení 2 muži;
 - Faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení/dermatotropné látky: 43 osôb, z toho 25 žien;
- Psychická pracovná záťaž: 702 osôb, z toho 592 žien;
- Fyzická záťaž: 825 osôb, z toho žien 557;
- Biologické faktory: 166 osôb, z toho 136 žien;
- Ionizujúce žiarenie: 304 osôb, z toho 202 žien;
- Vibrácie: 248 osôb, z toho 11 žien, z toho v 4. kategórii rizika sú vyhlásení 2 pracovníci;
- Záťaž teplom a chladom: 427 osôb, z toho 181 žien;
- Optické žiarenie: 22 osôb, z toho 7 žien;

U takmer všetkých právnych subjektov sa vyskytuje kombinácia 2 a viac faktorov, pričom sa stále častejšie stretávame s kombináciou 5 a viac rizikových faktorov.

Ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý rizikový faktor v pracovnom prostredí stále dominuje hluk – najvyšší počet exponovaných pracovníkov je najmä v priemyselnej výrobe, čo vzhľadom ku charakteru výrobných činností neprekvapuje – najmä strojárstvo, drevárstvo, hutníctvo....

Veľký počet pracovníkov, najmä žien, je vyhlásených v riziku psychická pracovná záťaž, fyzická záťaž, biologické faktory a chemické faktory, vrátane karcinogénov a mutagénov. Sú to prevažne pracovníci, ktorí svoju činnosť vykonávajú v zdravotníckych zariadeniach, domovoch sociálnych služieb, detských domovoch a školách.

V prvom polroku 2014 bolo vydaných **12** rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác, z toho **4** na dobu určitú (4. kategória rizika). V porovnaní s rokom 2013 klesol počet pracovníkov, ktorí sú vyhlásení v kategórii zdravotného rizika z titulu chemických látok a zmesí (z 928 osôb na 925), psychickej pracovnej záťaže (z 708 na 702) a hluku (z 1727 osôb na 1673). V prípade rizikových faktorov fyzická záťaž, vibrácie a záťaž teplom a chladom došlo k miernemu zníženiu počtu pracovníkov vyhlásených v riziku.

Boli zrušené **4** rozhodnutia o vyhlásených RP, resp. bolo vypracované odborné stanovisko RÚVZ so sídlom v Martine pre právny subjekt o vyradení rizikových prác z evidencie rizikových prác

a ukončení účinnosti rozhodnutia (podľa dikcie platnej legislatívy – zákon č. 355/2007 Z.z. nie je možné vydávať rozhodnutie o vyradení rizikových prác z evidencie a o zrušení rizikových prác). V regióne Turiec majú uzatvorenú zmluvu o vykonávaní PZS všetky firmy s vyhlásenými rizikovými prácami. Zhodnotenie prínosu pre konkrétne podniky, resp. kvalitu vykonávania práce jednotlivými PZS možno hodnotiť ako veľmi premenlivú z hľadiska poskytovanej kvality služieb. 1 právnická osoba má vlastnú PZS, ostatné si ju zabezpečujú dodávateľským spôsobom.

V prvom polroku 2014 bol pracovníkmi odd. PPLaT vykonaný cieľový ŠZD vo firmách, kde sú vyhlásené rizikové práce, so zameraním na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch, posúdenie rizík zamestnávateľom, aktuálnosť vyhlásených RP rozhodnutím, vypracované posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností u jednotlivých pracovníkov, kontrola posielania hodnotiacich správ za predchádzajúci rok.

Bolo vykonaných 34 kontrol na pracoviskách, kde sú vyhlásené RP.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že veľká časť prevádzkovateľov má minimálnu snahu znižovať riziká, vyskytujúce sa v pracovnom procese (až na pár výnimiek) a ich pozornosť sa v lepšom prípade zameriava iba na splnenie legislatívnych povinností tak, aby bola splnená litera zákona, teda nie na to, aby sa expozícia rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia na pracoviskách znižovala.

Právne subjekty, kde sú vyhlásené RP, zasielajú hodnotiace správy (k 31. 12. každoročne) podľa platnej legislatívy, ktorých kvalita a obsahová stránka je na veľmi nízkej, resp. priemernej úrovni.

Veľkým problémom, tak ako v minulých rokoch, u viacerých právnych subjektov je nedostatočné vypracovanie posudkov o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti, obsahová náplň PLP nezodpovedá identifikovaným zdravotným rizikám, závery sú veľmi všeobecné, bez výpovednej hodnoty.

Zlepšila sa situácia v individuálnej ochrane pracovníkov – prevádzkovatelia im poskytujú OOPP a pracovníci pridelené ochranné prostriedky používajú.

Pri výkone ŠZD boli použité kontrolné listy – dotazníky informovanosti zamestnancov k viacerým rizikovým faktorom, vyskytujúcim sa na pracoviskách: hluk, fyzická záťaž – celkom 65 kusov u 1 právneho subjektu.

V rámci výkonu ŠZD pracovníci oddelenia PPLaT sa zameriavali na posudzovanie pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Okrem toho sú sledované výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

Počet vyhlásených rizikových prác k 30.06.2014

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Martin a Turčianske Teplice za 1. polrok 2014 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

kód	Prevažujúca činnosť Názov	Počet exponovaných pracovníkov					
		spolu		3.kategória		4.kategória	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	167	8	162	5	5	3
B	Ťažba a dobývanie	27	0	25	0	2	0
C	Priemyselná výroba	1577	377	1505	357	72	20
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	60	0	58	0	2	0
E	Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	18	0	18	0	0	0
F	Stavebníctvo	52	0	52	0	0	0
G	Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	8	8	8	8	0	0
H	Doprava a skladovanie	25	0	25	0	0	0
N	Administratívne a podporné služby	2	0	2	0	0	0
O	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	18	13	18	13	0	0
P	Vzdelávanie	82	71	82	71	0	0
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1222	1021	1222	1021	0	0
S	Ostatné činnosti	2	1	2	1	0	0
Spolu		3260	1499	3179	1476	81	23

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Martin a Turčianske Teplice za 1. polrok 2014 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Rizikový faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	Spolu		3. kategória		4. kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
Biologické faktory	166	136	166	136	0	0
Elektromagnetické polia	10	0	10	0	0	0
Fyzická záťaž	825	557	825	557	0	0
Hluk	1673	282	1596	259	77	23
Chemické látky a zmesi	925	414	923	414	2	0
Ionizujúce žiarenie	304	202	304	202	0	0
Optické žiarenie	22	7	22	7	0	0
Psychická pracovná záťaž	702	592	702	592	0	0

Rizikový faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	Spolu		3. kategória		4. kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
Vibrácie	248	11	246	11	2	0
Zát'az' teplom a chladom	427	181	427	181	0	0

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Všetky organizácie, kde sú prítomné chemické faktory, majú uzavretú zmluvu s pracovnou zdravotnou službou, najčastejšie s UNM Martin, zdravotka – PZS s.r.o. Martin, NZZ Praktik s.r.o. Martin, SP Glob_Med, s.r.o., Martin.

Ďalšie PZS, ktoré pôsobia v regióne Turiec sú napríklad: Team Prevent s.r.o. Bratislava, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, Pro Care a.s. Bratislava, Pro Benefit s.r.o. Púchov, Žilpo Žilina, Krankas Žilina, PYROBOSS Banská Bystrica,

V poľnohospodárskych družstvách a organizáciách sú vyhlásené rizikové práce v oblasti chemickej ochrany rastlín – rizikový chemický faktor – agrochemikálie/pesticídy.

Na základe vykonaných ŠZD v rokoch 2012 a 2013 v poľnohospodárskych družstvách, ktoré boli zamerané na kontrolu životných a pracovných podmienok v priestoroch hospodárskych dvorov, na činnosť PZS v jednotlivých subjektoch a posúdenie všetkých zdravotných rizík zamestnávateľom, ako aj aktuálnosť vyhlásených RP rozhodnutím, vypracované posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnych činností u jednotlivých pracovníkov, kontrolu zasielaných hodnotiacich správ za predchádzajúci rok, sa uskutočnili ústne prejednávania na RÚVZ so sídlom v Martine, na oddelení PPLaT, zamerané na riešenie zistených nedostatkov a u niektorých právnych subjektov bol v roku 2014 vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na overenie skutkového stavu vo veci odstránenia nedostatkov zistených v rámci predchádzajúcich výkonov štátneho zdravotného dozoru. Jednotlivé družstvá priebežne zasielajú plánované postreky s obsahom a množstvom používaných pesticídov: obchodný názov / účinná látka / lokalita / dátum a čas aplikácie.

Na RÚVZ so sídlom v Martine boli doručené správy o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, kde majú byť uvedené výsledky PLP – zdravotná spôsobilosť na výkon konkrétnej činnosti. Kontroluje sa, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti. Hodnotiace správy neboli doručené v požadovanej kvalite.

Najčastejšie nedostatky v predkladaných správach právnych subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami - informáciách o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce:

- nekompletné podklady týkajúce sa posúdenia jednotlivých zdravotných rizík;
- chýbajúce výsledky vykonaných objektivizácií rizikových faktorov pracovného prostredia a práce;
- chýbajúce výsledky hodnotenia zdravotného stavu zamestnancov, vrátane výsledkov genotoxikologických vyšetrení;
- nedostatočne vypracované posudky zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na výkon jednotlivých pracovných činností;

Ako nedostatočné/nevyhovujúce boli hodnotené podklady, ktoré sa týkali najmä výsledkov hodnotenia zdravotného stavu pracovníkov, či reálne uskutočnených preventívnych lekárskeho prehliadok u pracovníkov vo vzťahu k vykonávanej práci a konkrétnym rizikovým faktorom práce a pracovného prostredia.

Opakovane sa konštatuje :

- zameranie preventívnych lekárskeho prehliadok nekorešponduje s vyhlásenými rizikovými prácami, ani rizikovými faktormi na jednotlivých pracoviskách,
- frekvenciu preventívnych lekárskeho prehliadok si spravidla evidujú aj bezpečnostní technici (tí upozorňujú v niektorých prípadoch PZS), avšak pokiaľ absolvovanie preventívnych lekárskeho prehliadok pracovníkov / zamestnancov koordinujú pracovníci BOZP, neriadia sa legislatívou na ochranu zdravia pri práci v oblasti verejného zdravotníctva,
- posudok o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti pracovníka/ zamestnanca nespĺňa požadované náležitosti (záver „posudku“ často chýba, stále sa vyskytujú výmenné lístky s uvedením mena pracovníka/zamestnanca a zhodnotením jeho zdravotného stavu jednoslovné „schopný“ - nie je uvedené v akej profesii, na akú prácu, v akom zdravotnom riziku...);

Vo veľa firmách funguje systém preventívnych lekárskeho prehliadok aj v 2. kategórii prác úplne bezproblémovo – na základe posúdenia rizika boli určené nápravné opatrenia, vrátane PLP s konkrétnou náplňou, vykonávané sú napr. každé 3 roky. Dokonca PZS posielajú správy o takto vykonaných PLP ako pri 3. a 4. kategórii.

Pri výkone ŠZD v súvislosti s manipuláciou s chemickými látkami a zmesami sa kontroluje, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti.

Na RÚVZ so sídlom v Martine bolo zaslaných 263 oznámení o vykonaní činností DDD v rôznych organizáciách, ktorú realizovali napr. CSS - Slovakia, a.s.; Anton FEDOR - FEDOREX, stredisko DDD; CHEMEKO, spol. s.r.o. Svit; DE-AQUA s.r.o. Martin, z toho 75 oznámení o chemických postrekoch rastlín vykonaných poľnohospodárskymi družstvami.

Poľnohospodárske subjekty nahlásili postreky – používanie prípravkov na ochranu rastlín, najmä herbicídov, fungicídov a insekticídov. Všetky postreky boli pozemné. Používajú sa len také prípravky na chemickú ochranu rastlín, ktoré sa nachádzajú v platnom zozname povolených prípravkov na daný kalendárny rok, v každom sklade sa vedie evidencia pesticídov.

Pre organizácie, kde sa používajú chemické látky a zmesi :

- bolo vydaných 14 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky;
- bolo vydaných 7 rozhodnutí na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky;
- v 3 prípadoch bolo zastavené správne konanie;
- 4 x bolo prerušené konanie;
- v 1 prípade bolo vydané záväzné stanovisko k zmene účelu užívania stavby;
- v 10 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby, z toho 1 nesúhlasné záväzné stanovisko;
- v 5 prípadoch bolo vydané záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby;
- v 1 prípade bolo oznámené začatie správneho konania vo veci uloženia výkonu rozhodnutia;
- bolo riešených 5 podnetov a 1 podnet riešený v súčinnosti s iným oddelením RÚVZ so

- sídlom v Martine;
- 1 právnenému subjektu bol rozhodnutím vydaný pokyn na odstránenie nedostatkov;
- k predloženým projektovým dokumentáciám bolo vydaných 20 odborných stanovísk;
- v rámci spolupráce s inými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Martine boli vydané 3 odborné písomné stanoviská;
- nebolo prešetrované žiadne podozrenie na profesionálne ochorenie z profesionálnej expozície chemickým látkam a zmesiam;

Napriek enormnej snahe pracovníkov oddelenia PPLaT stále nie sú všetky práce zaradené do adekvátnych kategórií rizika. Prevádzkovatelia zneužívajú fakt, že terénnych pracovníkov, vykonávajúcich štátny zdravotný dozor je nedostatok. Spoliehajú sa, že keď bude v ich prevádzke vykonaný ŠZD, tak problém „vybavia“, alebo v horšom prípade zaplatia relatívne zanedbateľnú pokutu. Finančná strata bude niekoľkonásobne nižšia, ako keď by mali riešiť všetky povinnosti vo vzťahu k posúdeným rizikám, objektivizáciám, zaradením do príslušných kategórií, vykonávaním preventívnych lekárskech prehliadok, platením rizikových príplatkov, povinného pripoistenia v doplnkovej dôchodkovej poisťovni...

Je namieste si položiť otázku, ako ďalej s riešením povinností prevádzkovateľov vo vzťahu k ochrane zdravia, či už svojho alebo svojich zamestnancov.

Je nevyhnutné evidovať aj 2. kategóriu prác, pretože rozdiel, resp. deliaca čiara medzi 2. a 3. kategóriou je niekedy taká tenká, že jej presná identifikácia je nemožná. Z hľadiska evidovania stavu pracovných podmienok je to jediná cesta, ako by sa dal aspoň čiastočne opísať stav pracovných podmienok na Slovensku. Evidenčný program ASTR takúto formu evidovania umožňuje. Keď budú k dispozícii informácie o stave pracovného prostredia aj v 2. kategórii, bude možné z pohľadu pracovného lekárstva reálnejšie navrhovať a následne riešiť projekty, ktoré budú mať konkrétny cieľ a uplatnenie v znižovaní reálnych zdravotných rizík, vyskytujúcich sa v praxi, s dopadom na zdravie pracujúcej populácie.

Osobitným problémom hodným zreteľa je riešenie SZČO v terminológii zákona č. 355/2007 Z.z., t.j. fyzických osôb – podnikateľov, ktorí vykonávajú najrizikovejšie a najhoršie práce bez akejkoľvek ochrany svojho zdravia nielen z neznalosti, ale aj z nedostatku finančných prostriedkov. Vykonávajú tú istú prácu ako predtým zamestnanci, ale bez adekvátnych OOPP, preventívnych lekárskech prehliadok... Je nevyhnutné dohodnúť rovnaké pravidlá pre celú Slovenskú republiku, teda začať riešiť piliarov, pracovníkov v stavebníctve a v ďalších odvetviach, alebo deklarovať, že podmienky, ktoré stanovuje zákon 355/2007 pre fyzické osoby - podnikateľov, dodržiavať a kontrolovať ich zo strany príslušných orgánov verejného zdravotníctva nie je potrebné.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

- počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika:

rizikový faktor:

cytostatiká – 54 osôb, z toho 51 žien, kategória 3;

 olovo a jeho zlúčeniny – 2 muži, kategória 3;

trichlóretylén – 2 muži, kategória 3;

benzén – 44 osôb, z toho 37 žien, kategória 3;

 benzo(a)pyrén – 10 mužov, kategória 3;

formaldehyd – 104 osôb, z toho 91 žien, kategória 3;
sevofluran – 202 osôb, z toho 130 žien, kategória 3;
hormonálne prípravky – 19 osôb, z toho 15 žien, kategória 3;
prach z tvrdého dreva dub, buk – 55 osôb, z toho 8 ženy, kategória 3;
zlúčeniny chrómu (VI) – 1 žena, kategória 3.

Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým karcinogénnym a mutagénnym faktorom je 357 osôb, z toho 211 žien. Najviac zamestnancov zaradených do rizikového faktora karcinogén a mutagén pracuje v UNM Martin a Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine.

V prvom polroku 2014 boli vydané 3 rozhodnutia k nakladaniu s azbestom, resp. azbestovými materiálmi pre spoločnosti KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., KROVMONT s.r.o., LOSSTAV s.r.o..

1x bol ŠZD vykonaný na základe podnetu doručeného na RÚVZ so sídlom v Martine o prešetrenie spôsobu nakladania a likvidácie nebezpečného odpadu – azbestovej strešnej krytiny, ktorá sa nachádza na zhorenisku senníka na parcele číslo 267 v katastrálnom území obce Liešno.

Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine vždy vykonávajú ŠZD so zdokumentovaním deklarovaných pracovných postupov. Počas pokračujúcich prác sa vykonáva námatkový, priebežný výkon ŠZD.

V rozhodnutí na manipuláciu s azbestocementovým materiálom má každý právny subjekt stanovenú povinnosť dodržiavať postup likvidácie azbestu a materiálov, obsahujúcich azbest zo stavieb, uvedený v príslušnom oprávnení vydanom Úradom verejného zdravotníctva SR, dodržať podmienky, uvedené v § 8 NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci a najneskôr do 15 dní po ukončení prác spojených s manipuláciou s azbestocementovým materiálom preukázateľne doručiť na RÚVZ so sídlom v Martine správu o vykonaných prácach a spôsobe zabezpečenia podmienok na ochranu zdravia, vyplývajúcich z platnej legislatívy a tohto rozhodnutia.

Sledovanie CHF klasifikovaných ako toxické, veľmi toxické, karcinogénne, mutagénne chemické látky a prípravky sa navzájom prelína a je veľmi ťažké ich rozlíšiť, resp. oddeliť, nakoľko mnohé karcinogény sú zároveň klasifikované ako toxické, resp. veľmi toxické alebo škodlivé.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V databáze rizikových prác je evidovaný počet zamestnancov vykonávajúcich práce v regióne Turiec s rizikom

Fyzická záťaž celkom 825, z toho 557 žien

- o kat.3 celkom 825, z toho žien 557
- o kat.4 celkom 0, z toho žien 0

Fyzická záťaž - DNJZ celkom 430, z toho 367 žien

- o kat.3 celkom 430, z toho žien 367
- o kat.4 celkom 0, z toho žien 0

Pokiaľ hodnotíme počty pracovníkov, evidovaných v 3. a 4. kategórii rizika v regióne Turiec, tak oproti roku 2013 možno konštatovať ustálený stav, resp. mierny pokles absolútnych počtov

pracovníkov celkom, vrátane žien. Keď však hodnotíme nadmernú fyzickú záťaž, tak v celkových hodnotách, ako aj v zložkách DNJZ a ostatnej fyzickej záťaže okrem DNJZ, je jasný vzostupný trend, ktorý je najmarkantnejší práve v dlhodobej, nadmernej a jednostrannej záťaži.

Posúdenie dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia nie je realizované vo všetkých prevádzkach, kde sa fyzická záťaž vyskytuje a dá sa reálne predpokladať jej zaradenie minimálne do 3. kategórie, pretože problematika posudzovania je náročná a zložitá. Z uvedeného dôvodu, veľa pracovných činností, kde sa nadmerná fyzická záťaž, prípadne DNJZ vyskytuje, nie je vyhlásených ako rizikových, pričom práve DNJZ/fyzická záťaž je jedna z najčastejšie sa vyskytujúcich položiek pri prešetrovaných podozreniach na profesionálne ochorenia. Okrem toho je vo významnej miere preventabilné, samozrejme pri včasnom rozpoznaní príznakov začínajúceho ochorenia z DNJZ a vyradení pracovníka z rizika.

Samotné zvyšovanie počtov pracovníkov v riziku nadmernej fyzickej záťaže možno odôvodniť najmä zodpovednou prácou jednotlivých pracovníkov oddelenia pri posudzovaní jednotlivých prevádzok, posudzovaní predložených materiálov, vrátane posúdení zdravotných rizík, prevádzkových poriadkov a v neposlednom rade aj samotným monitorovaním fyzickej záťaže s jej následným vyhodnocovaním – či už v prípade šetrených podozrení na profesionálne ochorenia, resp. v prípade predloženia neadekvátnych podkladov so zaradením pracovníkov do neprislúchajúcej kategórie rizika, resp. práce.

V prvom polroku 2014 bolo doručených na RÚVZ so sídlom v Martine 10 žiadostí na prešetrenie podozrenia na profesionálne ochorenie, pričom v 6 prípadoch to boli podozrenia na ochorenie z DNJZ. V prvom polroku 2014 bolo priznaných 7 chorôb z povolania a 3 ohrozenia chorobou z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania.

2.2. INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Trim Leader a.s. Košťany nad Turcom

Hlavnou výrobnou činnosťou subjektu je šitie autopotaľov pre automobilový priemysel. V organizácii je zamestnaných cca 1026 pracovníkov, z celkového počtu je 603 prevažne žien na pracovnej pozícii šička autopotaľov.

V podniku sa vyskytuje dlhodobo zvýšené množstvo profesionálnych poškodení zdravia z titulu DNJZ. Z uvedeného dôvodu zamestnávateľ prijal a postupne realizuje opatrenia na elimináciu zdravotných rizík z expozície faktorom práce a pracovného prostredia, pravidelne predkladá na RÚVZ so sídlom v Martine informácie o ich realizácii a účinnosti. Okrem iných opatrení sa jedná o postupné znižovanie výkonu nadčasov k striktno 8-hodinovej pracovnej dobe bez nadčasov, 40-hodinovému týždennému pracovnému času. V súčasnosti zamestnávateľ vykryva nedostatok pracovných síl z iných regiónov Slovenska a Rumunska. Zamestnávateľ pokračuje v objektivizácii lokálnych svalových síl, ako aj celkovej fyzickej záťaže. Fyzická pracovná záťaž - dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie a pracovné polohy sú primárnou noxou vo zvýšenej neinfekčnej chorobnosti zamestnancov z hľadiska vplyvu práce a pracovného prostredia na zdravie pracovníkov. V kontexte limitov stanovených vo vyhláske MZ SR č. 542/2007 Z.z. možno doterajšie výsledky objektivizácií označiť za limitné, resp. hraničné. V ďalšom budú od právneho subjektu vyžiadané doplňujúce údaje k doručeným výsledkom objektivizácií tak, aby bolo možné tieto objektívne posúdiť. Opatrenia zo strany orgánu verejného zdravotníctva na

zníženie zdravotných rizík sú dlhodobé a komplexné. Vyhlásenie rizikových prác by v tomto prípade problém nevyriešilo, pretože preventívne opatrenia dlhodobo zabezpečené sú – posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zabezpečuje len pracovný lekár PZS – vstupné, periodické, pri každej zmene pracovného miesta, resp. pracovného zaradenia a obsahová náplň PLP zodpovedá požiadavkám z titulu predpokladaného/vyskytujúceho sa rizikového faktora v pracovnom prostredí tak, ako keby bola profesia zaradená do 3. kategórie rizikového faktoru vibrácie a DNJZ. Frekvencia periodických PLP u ďalších rizikových faktorov zaradených do 2. kategórie, je 1 x za 2 roky. Pracovníčky majú počas pracovnej zmeny zaradené povinné strečingové cvičenia. PZS navrhla ďalšie opatrenia na zníženie rizikových faktorov v pracovnom prostredí, ktoré je zamestnávateľ povinný realizovať.

Problematika karpálneho tunela ako profesionálneho ochorenia vystupuje čoraz viac do popredia, ukazuje sa, že v podobných prevádzkach, kde nie sú k dispozícii výsledky objektivizácií, ktoré by prekračovali povolené limity, nie je dostatok reálnych nástrojov, ktoré má k dispozícii orgán verejného zdravotníctva, aby donútil zamestnávateľa napríklad reálne skrátiť expozíciu, nepovoliť nadčasovú prácu, nepovoliť predĺžené pracovné zmeny. Okrem toho zdravotný stav slovenskej populácie nie je optimálny (aspoň tej, ktorá je ochotná pracovať ako šič/šička v podniku na šitie autopotáhov).

Ďalšie subjekty, v ktorých sa realizujú aktivity spojené s podporou zdravia pri práci, sú aj všetky dozorované subjekty. Aktivity, spojené s riešením pracovnolekárskej problematiky v pracovnom prostredí boli a ďalej budú riešené napr. v Psychiatrickej liečebni Sučany, EUROVIA - Kameňolomy, s.r.o., UNM, resp. v ďalších subjektoch, kde to bude potrebné.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

- celoročná úloha

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC), „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ - podnikové výsledky

- celoročná úloha

2.3. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine Pilotnú štúdiu rakoviny močového mechúra nerieši.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

Oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine t. č. nerieši, máme záujem sa podieľať na plnení tohto programu.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Chránené pracoviská

V prvom polroku 2014 oddelenie PPLaT vydalo 7 rozhodnutí pre chránené pracoviská a chránené dielne v novo zriaďovaných prevádzkových priestoroch a 15 stanovísk pre chránené pracoviská a chránené dielne v zariadeniach/prevádzkach už fungujúcich na trhu práce v predchádzajúcom období. Tu možno spomenúť nevyhnutnosť posudzovania priestorov aj inými oddeleniami RÚVZ v súlade s platnou legislatívou (v posudzovaných prevádzkach často chýba základné technicko-prevádzkové vybavenie a zázemie pre pracovníkov napr. denné miestnosti, sprchy naväzujúce na šatne, ...) v prípadoch, kedy posudkovú činnosť pre vydanie rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vykonávajú odborní pracovníci iných oddelení RÚVZ so sídlom v Martine a oddelenie PPLaT RÚVZ so sídlom v Martine posudzovalo následne, resp. súbežne chránené pracovisko.

Bolo by nanajvýš vhodné doriešiť podmienky komplexného posudzovania chránených pracovísk na území SR do prevádzky, resp. podmienky vydávania odborných stanovísk v prípade existencie právoplatného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. Okrem toho by bolo vhodné dohodnúť rozsah posudzovania činností a dokladov ku zriaďovaniu chráneného pracoviska, pretože pre posúdenie vhodnosti prijatia vhodnej osoby na chránené pracovisko je nutné dosiahnuť súlad medzi konkrétnym zdravotným postihnutím osoby a zdravotnými rizikami, ktoré sú, resp. budú prítomné na pracovisku. Pre pracovné zdravotné služby sú takéto činnosti (posudzovanie zdravotných rizík, vykonanie preventívnej lekárskej prehliadky) väčšinou nelukratívne, resp. pre žiadateľov sú takéto služby príliš drahé a tak orgán verejného zdravotníctva zostáva jediným, kto dokáže vhodnosť zriadenia pracoviska a umiestnenia osoby so zdravotným postihnutím posúdiť.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha je rozdelená do 3 častí:

Prvá časť zahŕňa :

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR - výber cieľovej skupiny – 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú prácu v zmysle OVD SR (Vestník MZ SR čiastka 7-8/1977, číslo SOZO – 1586/1997-08 zo dňa 3. marca 1997).

- ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 20
- ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 35 až 54 r. v počte 20
- ľahko pracujúci muži – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 20
- ľahko pracujúci muži – vek. kat. 35 až 59 r. v počte 20

Každý klient obdržal 1- dňový jedálny listok, pre zhodnotenie bolo použité počítačové spracovanie v programe ALIMENTA – nastavbová verzia, ktorý poskytol údaje o energetickom príjme, príjme základných živín – T, S, B, vitamínov, minerálnych látok, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl, príjmu tekutín v porovnaní s OVD SR.

Dotazník o životospráve

A/ spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti

B/ pohybová aktivita a vplyv stresu na organizmus

Dotazník poskytuje informácie o stravovacích zvyklostiach, o spotrebe pokrmov, pohybovej aktivite v zime a v lete a vplyve stresu na organizmus.

II. časť zahŕňa vyplnenie klinicko – somatického dotazníka klientom - poskytuje informácie o: hmotnosti, výške, BMI, WHR, Tks, Tkd,

III. časť zahŕňa vyplnenie záznamového listu na základe biochemického vyšetrenia.

Táto časť je plnená v spoluprácu s oddelením VkZ, pričom každému klientovi bola odobratá kapilárna krv na stanovenie lipoproteínového metabolizmu (Cchol, TGL, HDL, LDL, Glyk.). Vyšetrenie bolo uskutočnené na prístroji REFLOTRON. V I. polroku 2014 sa vyšetřilo 63 klientov.

V rámci možných výstupov z programu ALIMENTA sa pracovníci oddelenia hygieny výživy zamerali na vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty stravy k platným OVD (odporúčané výživové dávky pre obyvateľstvo v Slovenskej republike uvedené vo Vestníku MZ SR č. SOZO – 1586/1997-08) v zariadeniach sociálnych služieb pre dospelých.

V I. polroku 2014 boli získané jedálne lístky v dvoch zariadeniach a to :

1. Domov sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov BENETRIX, Martin - Priekopa
2. Stredisko evanjelickej diakonie – diakonické centrum, Sučany.

Cieľom úlohy je zber, vyhodnotenie, porovnanie jedálnych lístkov za obdobie 1 mesiaca a dosiahnutie požadovaného výsledného nutričného zloženia a energetickej hodnoty stravy.

O plnení nutričnej hodnoty sú jednotlivé zariadenia informované a na základe výsledkov sú im odporúčané zmeny v skladbe pokrmov.

3.2 MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v rámci prvej etapy bolo v I. polroku 2014 odobratých na laboratórne vyšetřenie 12 vzoriek kuchynskej soli.

Obsah jodidu, resp. jodičnanu draselného, bol posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (dvadsiataštvrtá hlava - Pochutiny) aj napriek skutočnosti, že požiadavka (15 - 35 mg/kg KI) sa na vzorky vyrobené, resp. na trh uvedené v niektorých z členských štátov EU nevzťahuje. Vzhľadom nato, že pôvod soli na trhu v SR je rôzny a častokrát označený len „vyrobené v EU“ (aj v Slovenskej republike je balená jedlá soľ rôzneho pôvodu), bol v roku 2010 upravený počítačový program na vyhodnotenie monitoringu jodidácie, kde sa jedlé soli nerozdeľujú na soľ z dovozu a tuzemskej produkcie.

Z výsledkov stanovenia obsahu KI a KIO₃ vo vyšetřených vzorkách jedlej soli za I. polrok 2014 vyplýva:

- z celkového počtu 12 analyzovaných vzoriek požiadavke stanovenej Potravinovým kódexom SR na minimálny obsah KI O₃ (15 mg/kg soli) vyhoveľ všetky vzorky,
- vyšší obsah KI ako stanovuje Potravinový kódex SR nebol zistený v žiadnej vzorke,
- požiadavke Potravinového kódexu SR (15-35 mg/kg) vyhoveľ všetky vzorky - 12 vzoriek.

Z odobratých 12 vzoriek jedlej soli bol obsah ferokyanidu draselného vyšetřený vo všetkých 12-tich vzorkách, pričom všetky vyšetřené vzorky vyhoveľ požiadavke Potravinového kódexu SR (najvyššie prípustné množstvo 20 mg/kg).

Druhá etapa danej úlohy nie je RÚVZ so sídlom v Martine realizovaná, nakoľko nie sú vytvorené podmienky pre monitorovanie jódu v organizme.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti.

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a nožnej migrácie nanočastíc. Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti výrobkov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu uvedeného vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na príslušný rok.

Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek. V druhej etape bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na I. polrok 2014 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2014 nepodieľal.***

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti.

Cieľom je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti výrobkov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu na príslušný rok.

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek, v druhej etape: do 30. marca 2016 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na I. polrok 2014 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2014 nepodieľal.***

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľom je kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny

obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, ktorý vykonáva laboratórne vyšetrenie a hodnotenie bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR vykonávajú odber vzoriek v zmysle stanoveného harmonogramu uvedeného vo viacročnom pláne úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na príslušný rok.

Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom prvá etapa, v ktorej prebiehal zber a analýza vzoriek bola riešená v období od 1.1.2012 do 31.12.2013. V druhej etape (30. marec 2014) bola vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na rok I. polrok 2014 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2014 nepodieľal.***

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľom je kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape: január 2013 - december 2015 sa realizuje príprava projektu a analýzy vzoriek, v druhej etape do 30. marca 2016 bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na I. polrok 2014 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. ***RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2014 nepodieľal.***

3.7 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľom je prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Riešiteľským pracoviskom je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne. Úloha bola rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape pokračuje monitoring priebežne počas r. 2014, v druhej etape - december 2014 - bude vypracovaná záverečná správa o plnení predmetnej úlohy, ktorú spracuje RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Na rok I. polrok 2014 nebol pre RÚVZ so sídlom v Martine stanovený v rámci harmonogramu odberu vzoriek, ani v rámci špeciálnej kampane odber predmetných vzoriek, t.j. **RÚVZ so sídlom v Martine sa pri plnení danej úlohy v I. polroku 2014 nepodieľal.**

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Cieľom je:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok,
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom,
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé RÚVZ v SR. Úloha je rozdelená do troch etáp, pričom v prvej etape rokov 2014 - 2015 sa realizuje odber a analýza vzoriek, r. 2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa, v druhej etape r. 2015 sa bude realizovať hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov, III. etapa: marec r. 2016 ukončenie programu (správa).

V rámci bezpečnosti kozmetických výrobkov a ochrany spotrebiteľov a v rámci výkonu ŠZD bolo za I. polrok 2014 realizované nasledovné:

I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek, 2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa:

Cielené úlohy:

1. V mesiaci január 2014 v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014, v rámci realizácie úlohy : Regulované látky - fluór, 2,2-dioxyetanol a peroxid vodíka vo výrobkoch „Výrobky pre dospelých – zubné pasty s bieliacim účinkom“, sme odobrali 4 vzorky zubných pást s bieliacim účinkom na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov - regulované látky.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s ustanovením § 6 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky. V označovaní kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch **vyhoveli všetky vzorky.**

2. V mesiaci apríl 2014 sme v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 v rámci realizácie úlohy: Vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov a chemických ukazovateľov - Regulované látky - konzervačné látky vo výrobkoch „Výrobky pre deti – mydlá, vlhčené utierky s antibakteriálnym a antimikrobiálnym účinkom“ odobrali na laboratórne vyšetrenie **2 vzorky** kozmetických výrobkov v distribučnej sieti.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí

dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch; v označovaní kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch **vyhoveli všetky vzorky**.

3. V mesiaci máj 2014 sme v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 v rámci realizácie úlohy: Vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov a chemických ukazovateľov: Regulované látky - konzervačné látky vo výrobkoch: „Výrobky pre deti – šampóny, peny, gély do kúpeľa, na sprchovanie, vody, lotiony, mlieka“ odobrali na laboratórne vyšetrenie **3 vzorky** kozmetických výrobkov v distribučnej sieti.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch; v označovaní kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky. Výsledky laboratórnych vyšetrení nie sú t. č. k dispozícii.

4. V mesiaci jún 2014 sme v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 v rámci realizácie úlohy: vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov a chemických ukazovateľov: Zakázané látky – hormóny, kortikoidy vo výrobkoch: „Výrobky pre dospelých – výrobky proti starnutiu (anti – age) pre ženy“ odobrali na laboratórne vyšetrenie **2 vzorky** kozmetických výrobkov v distribučnej sieti.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch; v označovaní kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky. Výsledky laboratórnych vyšetrení nie sú t. č. k dispozícii.

Kontroly na základe hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov (RAPEX):

Na základe hlásení zo systému RAPEX boli v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol odbornými pracovníkmi oddelenia hygieny výživy a hygieny životného prostredia vykonané kontroly hlásených 49 druhov nebezpečných kozmetických výrobkov, pričom v I. polroku 2014 bolo zaslaných **15 správ o vykonaných kontrolách a bolo vykonaných 146 kontrol**. Kontroly boli vykonané v maloobchodných jednotkách, resp. aj v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; v prekontrolovaných zariadeniach sa predmetné výrobky nenachádzali ani neboli do prekontrolovaných zariadení dodané.

Výroba kozmetických výrobkov:

RÚVZ Martin vydal v I. polroku 2014 na základe posúdenia priestorov a predložených podkladov **1 rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky** pre výrobcu kozmetických

výrobkov (výroba a predaj kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov od schválených výrobcov).

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľom je:

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkov bude realizovaný :

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Riešiteľským pracoviskom sú jednotlivé RÚVZ v SR. Úloha je rozdelená do troch etáp, pričom prvá etapa bola realizovaná v roku 2013 - monitoring zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie, v druhej etape 2014 bude realizovaný odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu, tretia etapa: 2015 ukončenie projektu (31. 5. 2015 správa za SR).

Druhá etapa r. 2014: odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu: v I. polroku 2014 sa RÚVZ so sídlom v Martine na plnení danej úlohy nepodieľal.

Realizovali sme 2 mimoriadne ciele kontroly :

1. „Mimoriadna cieleňá kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v zariadeniach spoločného stravovania v Slovenskej republike“.

Dňa 14.01.2014 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBP KV/316/2014/Jo zo dňa 13.01.2014 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadnej cieleňé kontroly, zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania (ďalej len „vyhláška č. 533/2007“), vrátane kontroly epidemiologickeý rizikovéý činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v zariadeniach spoločného stravovania v Slovenskej republike.

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné:

- a) počet vykonaných kontrol - 10
- b) počet skontrolovaných zariadení - 10
- c) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 10. uvedených v liste :
 1. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky) - neboli zistené nedostatky
 2. doklad o odbornej spôsobilosti zamestnancov – v jednom zariadení nebol predložený doklad od 1 zamestnanca, za čo bola uložená bloková pokuta 60,00 eur
 3. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov - predložili všetci zamestnanci

4. pôvod tovaru (dodacie listy) – vysledovateľnosť, vedenie evidencie - vo všetkých zariadeniach boli predložené doklady o pôvode tovaru, neboli zistené nedostatky
5. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt) – neboli zistené nedostatky
6. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, nepovolené zmrazovanie surovín, ochrana potravín pred kontamináciou, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca) – nedostatky boli zistené v dvoch zariadeniach
 - v jednom zariadení bolo v šatni pre mužov v mraziacom zariadení skladované zamrazené mäso dodané v nezmrazenom stave, a zároveň boli v prevádzke nájdené potraviny po dátume spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti;
 - v druhom zariadení neboli pracovné plochy využívané na určený účel, v mraziacom zariadení skladované potraviny dodané v nezmrazenom stave, hotové jedlá v chladiacich zariadeniach skladované bez prekrytia
7. skladovanie surovín/polotovarov/pokrmov/pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlučiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania) – v jednom zariadení skladovanie nezlučiteľných druhov surovín aj hotových pokrmov a zároveň skladovanie v neprekrytých a neoznačených nádobách
8. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti - v jednom zariadení bolo zistené používanie potravín po dátume spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti a zároveň hotové jedlá v chladiacich zariadeniach bez označenia času ich prípravy (polievky, uvarené cestoviny)
9. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc, manipulácia so stolovým riadom a jeho čistota) - neboli zistené nedostatky
10. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov - neboli zistené nedostatky
11. senzorické posúdenie (najmä vzhľad, vôňa) podávaných jedál (kompletné obedové menu) - neboli zistené nedostatky
12. laboratórna analýza podávaných jedál (najmä v prípade vyprázaných jedál, ktoré sú ponúkané ako obedové menu) za účelom overenia, či nie je používaný prepálený jedlý olej – vzorky na vyšetrenie prepáleného oleja po konzultácii s príslušným laboratóriom neboli odobraté – laboratórium t. č. nemá možnosť zabezpečiť dané vyšetrenie
13. námatkový odber vzoriek podávaných jedál (kompletné obedové menu) na laboratórnu analýzu na posúdenie energetickej hodnoty a biologickej hodnoty (obsah bielkovín, tukov, sacharidov, kuchynskej soli, vápnika, horčíka, vitamínu C, vlákniny) – bolo odobratých 10 vzoriek kompletného obedového menu, výsledky spracované v prílohe č. 3
14. kontrola z hľadiska splnenia priemerných hodnôt obsahu energie, bielkovín, tukov a sacharidov v kompletnom obedovom menu prostredníctvom počítačového programu Alimenta a porovnanie s platnými Odporúčanými výživovými dávkami (OVD) pre obyvateľov SR – % vyjadrenie naplnenia OVD (spracuje ÚVZ SR)
15. RÚVZ hl. mesta Bratislava odoberie spolu 10 vzoriek rôznych druhov mäsa, rýb (surové, čerstvé, chladené, príp. mrazené – s hmotnosťou vzorky min. 500 g) alebo vajec (1 – 2 kusy) na skrining reziduí antibiotík – analyzované bude v laboratóriách ÚVZ SR.

- d) počet uložených opatrení – 0
- e) počet uložených blokových pokút/celková suma: 1 / 60 eur

f) počet uložených sankcií/celková suma: 3 začaté správne konanie/celková navrhovaná suma 1 100 eur

g) zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Penzión Esprit, časť Reštaurácia, 29. augusta 2033/104, 038 52 Sučany	v čase kontroly nepredložený doklad o odbornej spôsobilosti jedného zamestnanca	-	§ 56 zákona č. 355/2007 1/60 eur	0
Ranč Žabokreky, 038 40 Žabokreky 140	potraviny po dátume spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti a zároveň hotové jedlá v chladiacich zariadeniach bez prekrytia a bez označenia času ich prípravy	-	0	Začaté správne konanie (§ 57 zákona č. 355/2007) / 300 eur
Motorest RAPID, Hlavná 2025, 038 52 Sučany	mraziace zariadenia značne namrazené a znečistené, v šatni pre mužov v mraziacom zariadení skladované zamrazené mäso dodané v nezmrazenom stave, nájdené potraviny po DS/DMT	-	0	Začaté správne konanie (§ 57 zákona č. 355/2007) / 300 eur
PARDONE Pizza&Restaurant OC Turiec 1, Martin	- prevádzka bez rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky; - pracovné plochy nevyužívané na určený účel, v mraziacom zariadení skladované zamrazené potraviny dodané v nezmrazenom stave, skladovanie nezlučiteľných druhov surovín a hotových pokrmov skladovaných v neprekrytých a neoznačených nádobách	-	0	Začaté správne konanie (§ 57 zákona č. 355/2007) / 500 eur

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe zistených nedostatkov bolo v troch prevádzkach začaté správne konanie vo veci uloženia sankcie za porušenie povinností a požiadaviek podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. v celkovej navrhovanej sume 1 100 eur.

Za priestupok podľa § 56 ods. 1 písm. l) zákona č. 355/2007 Z. z. bola v blokovom konaní v jednej prevádzke uložená bloková pokuta v sume 60 eur.

2. „Mimoriadna cieleňá kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike“.

Dňa 25.03.2014 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBPKV/2950/2014/Jo, zo dňa 19.03.2014 vo veci zaslania žiadosti o vykonanie mimoriadnej cieleňej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologickejšej rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike.

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nachádza **6 zariadení** spoločného stravovania typu „ázijských reštaurácií“. Dve zariadenia sú prevádzkované slovenskými podnikateľmi a podľa druhu pripravovaných jedál sú zamerané na prípravu bežných druhov pokrmov, pokrmy typu sushi, resp. špecifického charakteru („čínskeho“) pripravujú len na základe objednávky zákazníka. Štyri zariadenia sú prevádzkované zahraničnými podnikateľmi.

Pri kontrolách bolo zistené nasledovné :

a) počet vykonaných kontrol – **5**

b) počet skontrolovaných zariadení - **5**

(prevádzkovateľ jedného zariadenia „Rýchle občerstvenie U Petra, Mudroňova 44, Martin“ oznámil rekonštrukciu prevádzky; kontrola tejto prevádzky bude vykonaná v priebehu mesiaca apríl, resp. máj 2014),

c) najčastejšie zisťované nedostatky – podľa bodov 1. až 10. uvedených v liste:

1. dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami (pracovný odev, šperky): v 1 zariadení dvaja kuchári pracovali v znečistenom pracovnom odevu,

2. doklad o odbornejšej spôsobilosti zamestnancov: v 1 zariadení v čase kontroly nebol predložený doklad o odbornejšej spôsobilosti zamestnanca,

3. doklad o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov: predložili všetci zamestnanci,

4. pôvod tovaru (dodacie listy) – výsledovateľnosť, vedenie evidencie: v 2 zariadeniach neboli predložené doklady o pôvode tovaru, nebola predložená evidencia o prijatom tovare a tovar nebol označený v štátnom jazyku,

5. dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (vybavenie meracími prístrojmi, evidencia teplôt): neboli zistené nedostatky,

6. manipulácia so surovinami/polotovarmi/potravinami/pokrmami (pracovné plochy, pracovné náčinie, nepovolené zmrazovanie surovín, ochrana potravín pred kontamináciou, dodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca): neboli zistené nedostatky,

7. skladovanie surovín/ polotovarov/ pokrmov (spôsob, podmienky skladovania a kontrola skladovaných potravín prevádzkovateľom, oddelené skladovanie nezlučiteľných druhov surovín a/alebo potravín použitých pri výrobe hotových pokrmov, monitoring a evidencia teplôt skladovania): v 1 zariadení bolo zistené nesprávne skladovanie surovín, polotovarov a pokrmov - bez prekrytia a označenia dátumu a hodiny ich prípravy, resp. preloženia z originálneho balenia,

8. používanie surovín/polotovarov/potravín/pokrmov po dobe spotreby, resp. dátume minimálnej trvanlivosti – neboli zistené nedostatky,

9. hygienická úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia s pokrmami, používanie kuchynského náradia, jednorazových rukavíc, manipulácia so stolovým riadom a jeho

čistota): v 1 zariadení boli zistené nedostatky v osobnej hygiene a pracovníci nepoužívali pri výdaji pokrmov jednorazové rukavice,

10. dodržanie času podávania a teploty hotových pokrmov: neboli zistené nedostatky.

d) počet uložených opatrení – **0**

e) počet uložených blokových pokút/celková suma **6 / 240,00 eur**

f) počet uložených sankcií/celková suma – **0**

g) počet odobraných sterov z prostredia, pracovných plôch, odevov pracovníkov a rúk pracovníkov/výsledky laboratórnej analýzy – **10 sterov** (výsledky laboratórnej analýzy nie sú t.č. k dispozícii)

h) počet odber vzoriek pokrmov/ výsledky laboratórnej analýzy – **7 vzoriek** (výsledky laboratórnej analýzy nie sú t.č. k dispozícii)

Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami:

Názov a adresa ZSS	Zistené nedostatky	Opatrenia	Blokové pokuty	Návrh sankcií
Reštaurácia NEW BEI JING Mudroňova 24 036 01 Martin	V čase kontroly neboli predložené dodacie listy k aktuálne skladovanému tovaru, nebola zabezpečená vysledovateľnosť- nebola vedená evidencia ohľadom prijatého tovaru, pričom bolo nájdených niekoľko balení ryže (á 20 kg) bez označenia v štátnom jazyku (Ryža Jasmine, Product of Laos)		Zákon č. 152/1995 1/60 eur	0
Reštaurácia PANDA Slnecná 3, 039 01 Turčianske Teplice	Skladovanie surovín, polotovarov, potravín bez označenia dátumu a hodiny ich prípravy, resp. preloženia z originálneho balenia		Zákon č. 355/2007 1/30 eur	0
Reštaurácia NEW BEI JING Jilemnického 47 036 01 Martin	Nedostatky v osobnej hygiene – dvaja kuchári pracovali v znečistenom pracovnom odevu, pracovníci pri výdaji pokrmov nepoužívajú jednorazové rukavice.		Zákon č. 355/2007 1/60 eur	0
Reštaurácia PANDA – Ázijské špeciality N Hung s.r.o., Pltníky 2, OC Tulip, Martin	V čase kontroly neboli predložené doklady o odbornej spôsobilosti zamestnanca		Zákon č. 355/2007 1/30 eur	0

Wasabi Sushi bar M. R. Štefánika 46 036 01 Martin	V čase kontroly neboli predložené dodacie listy k aktuálne skladovanému tovaru, nebola zabezpečená vysledovateľnosť- nebola vedená evidencia ohľadom prijatého tovaru, pričom boli nájdené potraviny bez označenia v štátnom jazyku (Dashino –Moto rybí vývar, Kaviár Masago – product USA, Oshinko (red'kovka)– product China, Kampil(tekvica) – product China, Tempurako (múka)	-predložiť chýbajúce doklady na RÚVZ Martin v určenom termíne	Zákon č. 152/1995 1/60 eur	0
---	---	---	-------------------------------	---

Zoznam zariadení bez zistených nedostatkov:

V každom z prekontrolovaných zariadení boli zistené nedostatky, za ktoré boli uložené blokové pokuty.

Zhodnotenie situácie z mimoriadnej kontroly:

Na základe výkonu hore uvedených kontrol možno konštatovať, že pravidelným výkonom štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín v predmetných prevádzkach sa situácia v prevádzkovej hygiene ako aj pri dodržiavaní zásad manipulácie so surovinami, polotovarmi, potravinami a pokrmami zlepšuje oproti predchádzajúcim zisteniam z kontrol.

Na základe zistených nedostatkov boli v 2 prevádzkach za porušenie povinností a požiadaviek na hygienu výroby potravín, manipulovania s nimi a ich umiestňovania na trh podľa § 29 ods. 1 zákona č. 152/1995 Z. z. v platnom znení v blokovom konaní uložené 2 blokové pokuty v celkovej sume **120,00 eur**.

Za priestupok podľa § 56 ods. 1 písm. l) zákona č. 355/2007 Z. z. boli v blokovom konaní v 3 prevádzkach uložené 4 blokové pokuty v sume **120,00 eur**.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ :

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestor:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, UVZ SR

Spolupracuje:

LF UK Bratislava, VUP Bratislava

Riešiteľské pracoviská:

RUVZ v SR

Trvanie projektu :

22.05.2008 – 31.12.2014

Úloha bola realizovaná na základe metodického usmernenia UVZ SR a prebiehala od roku 2008 v piatich etapách. V roku 2014 bol ukončený zber, sumarizácia údajov a zrealizovalo sa celkové vyhodnotenie projektu, stravovacích, pohybových zvyklostí detí a mládeže.

Informácie získané v rámci celoslovenského projektu budú slúžiť pri navrhovaní opatrení a podporných programov pre bezpečné stravovanie detí a mládeže a na prípravu manuálov činnosti Podpory zdravia pre deti a mládež.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor : Ministerstvo zdravotníctva – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Na základe usmernenia ÚVZ SR a náhodného výberu reprezentatívnej vzorky študentov bude úloha realizovaná v mesiaci október – november 2014.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

V súvislosti so schválenými programami a projektmi úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2014 a na ďalšie roky bola vypracovaná metodika na riešenie tohto projektu. Tento projekt nadväzuje na výsledky získané predchádzajúcim prieskumom a je v súlade s vytýčenými prioritnými oblasťami pre odbor hygieny detí a mládeže na toto obdobie. Projekt je realizovaný v jednotlivých etapách : rok 2014 - návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov, realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3 - 6 ročných detí, rok 2015 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7 - 10 ročných detí, rok 2016 - realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11- 14 ročných detí, 2017 - celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti.

V 1.polroku 2014 odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže zabezpečili realizáciu I. etapy projektu. Projekt sa realizoval v 2 materských školách, 1 mestskej MŠ (EMŠ, Martin) a 1 vidieckej MŠ (MŠ Žabokreky). Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 30 respondentov vekovej skupiny 3 - 6 ročných detí. Vyplnené dotazníky boli spracované do masky v programe Excel a zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV**Cieľ**

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor :

RÚVZ so sídlom vo Zvolene

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská :

RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ :

MŠVVaŠ SR

Úloha je rozdelená do troch etáp. V roku 2013 v termíne od 02.04.2013 do 22.04.2013 sa realizovala I. etapa, ktorá bola vykonaná na základe usmernenia ÚVZ SR „Vykonanie mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek, týkajúcich sa priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v Slovenskej republike“, ktorá bude nadväzovať na plánovanú realizáciu projektu „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“, ktorý vyplýva z plnenia Národného programu prevencie obezity a bolo potrebné okrem získania údajov dotazníkovým prieskumom, zmonitorovať hygienický stav priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách, vrátane vonkajších telovýchovných plôch,

z hľadiska dodržiavania požiadaviek príslušnej legislatívy, ustanovení vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

II. etapa bola realizovaná na základe listu ÚVZ SR č. HDM/2765/5396/2014, zo dňa 17.03.2014, vo veci vykonania mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách, v súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku hygieny detí a mládeže, ako aj v zmysle napĺňania úloh EÚ akčného plánu detskej obezity na roky 2014 – 2020 a zefektívnenia výkonu cieleneho zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže.

Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Martine vykonali cieľnú kontrolu v termíne od 07.04.2014 do 22.04.2014 v náhodne vybraných základných školách (5 ZŠ mestských a 5 ZŠ vidieckych) v okresoch Martin a Turčianske Teplice :

1. Základná škola, Benice č. 96, 038 42 Príbovce,
2. Základná škola, Ul. školská 1, 038 54 Krpeľany,
3. Základná škola, ul. Komenského 1050/10, 038 53 Turany,
4. Základná škola Jána Kollára, Kollárovo námestie 33, 03821 Mošovce,
5. Základná škola, Horná Štubňa 494, 038 46 Horná Štubňa,
6. Základná škola s materskou školou, Ul.Gorkého 33, 036 01 Martin,
7. Základná škola s materskou školou, Ul.školská 447/2,Turčianske Teplice,
8. Základná škola s materskou školou Antona Bernoláka, Ul. S. Tomášika 1, Martin,
9. Základná škola, Ul. Aurela Stodolu 60, 036 01 Martin,
10. Evanjelická spojená škola, M.R.Štefánika 17, 036 01 Martin.

Zaraďovanie zdvojených hodín TV realizuje na 4 základných školách :

- EZŠ, Martin : I. stupeň - 1, 2, 3 ročník, II. stupeň - 8 ročník,
- ZŠ s MŠ, Gorkého, Martin : I. stupeň - 4 ročník, II. stupeň -6, 7, 8, 9 ročník,
- ZŠ Mošovce : celý II. stupeň,
- ZŠ s MŠ A.Bernoláka, Martin : II.stupeň – 7 ročník.

Zaraďovanie ranných 10-minútových rozcvičiek do vyučovacieho programu - 8 základných škôl nezaraďuje ranné 10 minútové rozcvičky do vyučovacieho programu, ako dôvod uvádzali :

- deti na vidieku majú dostatok pohybu, prestávky sú využívané na pohyb detí mimo tried (ZŠ Krpeľany),
- nie je dôvod zaraďovať ranné rozcvičky do vyučovacieho programu, deti majú dostatočný počet hodín telesnej výchovy na škole a na škole sa realizujú aj športové aktivity v rámci centier voľného času (ZŠ Horná Štubňa, ZŠ Benice, ZŠ Mošovce, ZŠ, A.Stodolu, Martin),
- nebol dôvod takéto rozcvičky zaraďovať, na škole máme dostatok TV (ZŠ s MŠ Bernoláka, Martin, EZŠ Martin, ZŠ Gorkého, Martin).

Zaraďovanie telovýchovných chvíľok (3-5 min) v triedach - 3 základné školy z dôvodu :

- nebol dôvod takéto chvíľky zaraďovať, na škole máme dostatok TV (ZŠ Gorkého, Martin, ZŠ s MŠ Bernoláka),
- deti na vidieku majú dostatok pohybu, prestávky sú využívané na pohyb detí mimo tried (ZŠ Krpeľany).

Ďalšie možnosti telesnej a športovej výchovy organizovanej školou (nepovinné predmety, krúžky):

- futbal, florbal, turistický, pohybová príprava - 7 ZŠ ,

- stolný tenis, tanečný krúžok - 5 ZŠ
- folklórny, tenis, karate - 2 ZŠ
- ostatné : požiarny, cykloturistický, minivolejbal, vybíjaná, zumba, atletika , basketbal, hádzaná, roztlieskavačky, loptové hry, bedminton .

Pre hodiny TV sa využívajú priestory :

- vlastné vonkajšie priestory (kód 5) – doskočisko (8 ZŠ), bežecká dráha (2 ZŠ), volejbalové ihrisko(3 ZŠ), basketbalové ihrisko (3 ZŠ), futbalové ihrisko (1 ZŠ),
- iné priestory (kód 7) – multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko, bežecká dráha, doskočisko, hokejbalové ihrisko, hokejová hala, stolnotenisová hala, miestny park.

Otázka č. 19 - Do hodín TV sú zaraďované prvky

	povinné	nepovinné	zdravotná TV
detský aerobik	10	-	-
karate	1	-	-
badminton	9	-	-
plávanie	3	-	-
korčuľovanie	5	-	-
lyžovanie	2	1	-
sauna	-	1	-
sezónne hry v prírode	-	2	-
hokej	-	1	-
florbal	4	-	-
basketbal, volejbal, futbal, atletika, fit lopta, hádzaná, vybíjaná	1	-	-

Otázka č. 20 - Iné formy pohybovej aktivity realizované pre žiakov školy

ZŠ Benice	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 9.	32
branné cvičenia	1.- 9.	2
plavecký výcvik	6.	1
škola v prírode	0	0
školské výlety	1.- 9.	16
Iné- celoškolská športová súťaž	1.- 9.	1

ZŠ Krpeľany	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 9.	9
branné cvičenia	1.- 9.	2
plavecký výcvik	3., 4., 5., 6.	4
škola v prírode	0	0
školské výlety	1.- 9.	9
Iné – bicyklové preteky	1.- 4.	1

ZŠ Turany	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 4.	16
branné cvičenia	1.- 9.	3
plavecký výcvik	3., 4.	2
škola v prírode	0	0
školské výlety	1.- 9.	16
iné	0	0

ZŠ Mošovce	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 9.	18
branné cvičenia	1.- 9.	2
plavecký výcvik	0	0
škola v prírode	1.- 5.	5
školské výlety	1.- 9.	18
Iné – školský olympijský deň	1.- 9.	1

ZŠ Horná Štubňa	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 9.	20
branné cvičenia	1.- 9.	2
plavecký výcvik	3.	1
škola v prírode	0	0
školské výlety	1.- 9.	10
Iné- súťaž o Pohár riaditeľa školy	1.- 9.	1

ZŠ s MŠ Gorkého, Martin	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1., 2., 3.	6
branné cvičenia	1.- 9.	2
plavecký výcvik	5.	3
škola v prírode	4.	2
školské výlety	1.- 9.	23
Iné – športové majstrovstvá školy	1.- 9.	1

ZŠ s MŠ, Turčianske Teplice	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 4.	270
branné cvičenia	1.- 9.	2
plavecký výcvik	3., 4., 6., 7.	4
škola v prírode	1.- 4.	9
školské výlety	1.- 9.	30
iné	0	0

ZŠ s MŠ A. Bernoláka, Martin	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 9.	72

branné cvičenia	1.- 9.	36
plavecký výcvik	4., 6.	8
škola v prírode	2.	2
školské výlety	1.- 9.	18
Iné – Bernolácka olympiáda, memoriály futbalový, floorbalový	1.- 9.	3

ZŠ, Ul. A.Stodolu, Martin	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 9.	315
branné cvičenia	1.- 9.	2
plavecký výcvik	3., 6.	2
škola v prírode	0	0
školské výlety	1.- 9.	21
Iné – športový deň, didaktické hry	1.- 9.	22

ESŠ Martin	ročníky	počet akcií/škol. rok
vychádzky	1.- 9.	30
branné cvičenia	1.- 9.	2
plavecký výcvik	2., 7.	4
škola v prírode	1.- 4.	8
školské výlety	1.- 9.	15
Iné – zimná a letná olympiáda, turnaje futbalový, floorbalový, vybíjaná	1.- 9.	5

Záverom možno konštatovať, že telesná výchova svojím zameraním má výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov. Hlavným cieľom telesnej výchovy v primárnej edukácii je pozitívna stimulácia vývinu kultúrnej gramotnej osobnosti prostredníctvom pohybu s akcentom na zdravotne orientovanú zdatnosť a radostné prežívanie pohybovej činnosti. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému vývinu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybu, pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Trend vývoja pohybovej výkonnosti školskej populácie poukazuje na stagnáciu, resp. pokles pohybovej výkonnosti. Deti a mládež trávia väčšinu voľného času prácou na počítačoch, internete, sledovaním televízie, počítačovými hrami a zábavou s mobilmi. Pravidelnej organizovanej pohybovej aktivity okrem hodín telesnej výchovy sa venuje nízky počet žiakov. U detí a mládeže dominuje sedavý spôsob života, ktorý prináša so sebou nárast obezity a nadváhy, chybného držania tela a ďalších porúch zdravia.

Z tohto dôvodu by bolo vhodné vo všetkých školách zaradiť vyučovanie povinnej telesnej výchovy na 3 hodiny týždenne. Taktiež by mala byť na školách presadzovaná segregovaná zdravotná telesná výchova tak, aby zdravotne oslabení mali vytvorený priestor na svoje povinné vyučovacie hodiny. Učitelia telesnej výchovy by nemali dopustiť, aby zdravotne oslabení žiaci sedeli počas vyučovania telesnej výchovy na lavičkách v telocvični.

Vyplnené dotazníky spracované do masky v programe Excel a správa z výkonu ŠZD boli zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR.

Realizovali sme 3 mimoriadne ciele kontroly :

1. Mimoriadna ciele kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v školských stravovacích zariadeniach v Slovenskej republike

Dňa 13.01.2014 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list č. HDM/263/390/2014, zo dňa 13.02.2014, vo veci vykonania mimoriadnej cielej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v školských stravovacích zariadeniach v Slovenskej republike, v nadväznosti na povinnosti vyplývajúce orgánom verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení a zmene niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z.z.“) vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami školského stravovania. Výkon cielej kontroly mal byť zameraný na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z.z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologickej rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov v zariadeniach školského stravovania v Slovenskej republike. Súčasťou výkonu ŠZD bol aj odber vzoriek stravy v celkovom počte 5 vzoriek na laboratórnu analýzu posúdenie energetickej a biologickej hodnoty (obsah bielkovín, tukov, sacharidov, kuchynskej soli, vápnika, horčíka). Obsah vitamínu C a vlákniny nebol laboratórne analyzovaný.

Odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Martine vykonali v okresoch Martin a Turčianske Teplice v termíne od 15.01.2014 do 29.01.2014 nasledovné :

a) počet vykonaných kontrol	14
b) počet skontrolovaných zariadení	14 zariadení (z toho ŠJ pri MŠ 6 prevádzok, ŠJ pri ZŠ 5 prevádzok, ŠJ pri ZŠ s MŠ 1 prevádzka, ŠJ pri stredných školách 2 prevádzky)
c) najčastejšie zisťované nedostatky	0
d) počet uložených opatrení	0
e) počet uložených blokových pokút/celková suma	0/0
f) počet uložených sankcií/celková suma	0/0
g) zoznam zariadení so zistenými nedostatkami (spracovať do tabuľky – Príloha č.3) - neboli zistené nedostatky	

Záverom možno konštatovať, že pri realizácii mimoriadnej cielej úlohy v prekontrolovaných zariadeniach školského stravovania neboli zistené nedostatky v prevádzkovej hygiene a prevádzkovatelia zabezpečovali pri výrobe pokrmov dodržiavanie požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov. V súlade s vypracovaným systémom správnej hygienickej praxe zabezpečovali vedenie evidencie a kontrolu kritických bodov počas celého procesu výroby t.j. od príjmu surovín až po výdaj stravy. Pracovníci mali zabezpečený vhodný pracovný odev, boli zdravotne a odborne spôsobilí na výkon epidemiologickej závažných činností a vedúce školských stravovacích zariadení predkladali doklady o pravidelnom školení zamestnancov.

2. Mimoriadna cielej kontrola zameraná na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách

Mimoriadna cielená kontrola bola realizovaná na základe plnenia programov a projektov 4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV – vid'. spracovanie záverov - časť programy a projekty

3. Mimoriadne cielená kontrola „ Medializácia problému nedodržania energetickej a nutričnej hodnoty stravy v reedukačných zariadeniach pre deti a mládež : Vzorok celodennej stravy – žiadosť o vyšetrenie“

Dňa 14.05.2014 bol na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine doručený elektronickou poštou list č. HDM/4137/9974/2014, zo dňa 14.05.2014, v súvislosti s medializáciou problému nedodržania energetickej a nutričnej hodnoty stravy v reedukačných zariadeniach pre deti a mládež, so žiadosťou o vykonanie laboratórneho vyšetrenia vzoriek podávanej celodennej stravy a taktiež vykonanie komplexnej hygienickej previerky týchto zariadení.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný na kontrolu stravovacej časti prevádzky, zhodnotenie pestrosti podávanej stravy v rámci mesačného jedálneho lístka a na odber vzoriek celodennej stravy (stanovenie energetickej hodnoty stravy, bielkovín, tukov, cukrov a obsahu soli) z reedukačných centier nachádzajúcich sa v našom regióne. Vzhľadom k tomu, že RÚVZ so sídlom v Martine neeviduje žiadne reedukačné centrum pre deti a mládež v regióne, vybrali sme iné dve zariadenia pre deti a mládež a to :

- Detský domov Martin, Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin, ktorého prevádzkovateľom je Detský domov, IČO : 17 335 604, Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin,
- Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých, Družstevná 1611/2, 038 52 Sučany, ktorého prevádzkovateľom je Ústav pre výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých v Sučanoch, IČO: 00 738 361, Poštový priečinok 29, 036 63 Martin.

Odborní pracovníci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Martine zabezpečili výkon štátneho zdravotného dozoru v 20. kalendárnom týždni. Dňa 15.05.2014 zabezpečovali odber vzoriek celodennej stravy na laboratórne vyšetrenie vo vybraných dvoch zariadeniach. Dňa 15.05.2014 vykonali štátny zdravotný dozor v zariadení Detský domov Martin a dňa 16.05.2014 v zariadení Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých, Sučany. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z.z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené nedostatky a nebolo nutné uložiť opatrenia na ich odstránenie. Prevádzkovateľ zariadenia Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých, Sučany sa v preverovanom období pripravoval na vykonanie Auditu systému GHP, ktorý mal byť vykonaný pracovnou skupinou auditorov RÚVZ so sídlom v Martine dňa 29.05.2014.

Zhodnotenie pestrosti podávanej stravy v rámci mesačného jedálneho lístka :

Zariadenie	raňajky	desiata	obed		olovrant	večera
			polievka	hlavné jedlo		
ÚVTOS Sučany	0,67	-	0,8	0,9	1,0	0,93
Detský domov,MT	0,63	0,77	0,67	0,93	0,73	0,93

Koeficient pestrosti stravy bol dodržaný, ani v jednej prevádzke nebol nižší ako 0,5.

Laboratórny rozbor vzoriek celodennej stravy :

- Detský domov Martin - odber vzoriek celodennej stravy bol vykonaný u vekovej skupiny 10 – 15 ročných, strava určená pre chlapca. V zariadení sa podáva celodenná strava klientom 5 x denne.

- Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých, Sučany - odber vzoriek celodennej stravy v bol vykonaný u vekovej skupiny 15 – 18 ročných, strava určená pre chlapca bez fyzickej záťaž. V zariadení sa klientom podáva strava 4 x denne (nepodáva sa desiata).

Zariadenie	energetická hodnota (kJ)	bielkoviny (g)	tuky (g)	cukry (g)	kuch. soľ (g)
Detský domov Martin	3088,9	106,4	81,2	462,8	6170
ÚVTOS Sučany	2452,1	70,9	52,0	409,7	10570

Detský domov Martin prekračuje v celodennej strave hodnoty odporúčaných OVD pre deti 10-15 ročné (určené pre chlapcov aj dievčatá), t.j. v kalorickej hodnote stravy v priemere o cca 20 %, v obsahu bielkovín o cca 50 % a v obsahu cukrov o cca 15 %. Priemerný obsah soli v celodennej strave je dodržaný.

Z laboratórnej analýzy celodennej stravy odobratej v Ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých, Sučany vyplýva, že rozbor stravy (okrem obsahu bielkovín) nezodpovedá OVD určených pre vekovú skupinu 15 – 18 ročných chlapcov bez fyzickej záťaž. Negatívne bolo aj zistenie o priemernom obsahu soli v celodennej strave (nameraná hodnota NaCl 10570 mg/kg⁻¹).

Na základe uvedeného bol v zariadení Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých, Sučany vykonaný opakovaný štátny zdravotný dozor dňa 16.06.2014 a bolo dohodnuté s prevádzkovateľom zariadenia, pre objektivizáciu výsledkov, vykonať týždenný odber stravy na laboratórne vyšetrenie (stanovenie energetickej hodnoty stravy, bielkovín, tukov, cukrov a obsahu soli). Na základe získaných laboratórnych výsledkov bude dohodnutý ďalší postup riešenia danej problematiky.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)SR

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorit pre rok 2014. Oddelenie epidemiológie poskytuje telefonicky,

písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

K 30.06.2014 bolo nahlásených 74 odmietnutí povinného očkovania.

V rámci plnenia toho programu sa vychádzalo z jeho anotácie a postupovali sme v súlade s navrhnutými etapami riešenia.

Ad Realizácia vlastného očkovania:

- v rámci tejto etapy odborní pracovníci odd. epidemiológie:
 - o usmerňovali lekárov prvého kontaktu pre deti i dospelých v problematike pravidelného povinného i odporúčaného očkovanie v rámci NIP,
 - o informovali o očkovacom kalendári na rok 2014 a vysvetľovali jeho význam, odborne zdôvodňovali a rozširovali informácie medzi zdravotníckymi pracovníkmi i laickou verejnosťou,
 - o aktuálne informovali o novej kategorizácii vakcín pre očkujúcich lekárov prvého kontaktu,
 - o poskytovali konzultácie v rámci okresu týkajúce sa špecifických problémov v súvislosti s očkovaním, očkovaním pred cestou do zahraničia - počet konzultácií 12 (1 osobne, 11 telefonicky),
 - o poskytovali konzultácie na regionálnej a národnej úrovni – problematika očkovacích látok, kategorizácie vakcín, odborné stanoviská,
 - o aktívna účasť na úprave a zmenách Národného imunizačného programu SR (Pracovná skupina pre imunizáciu), kategorizáciu vakcín (v Kategorizačnej komisii MZ SR a Pracovnej skupine J07 pre kategorizáciu vakcín),
 - o realizovali kontroly očkovania proti chrípke a pneumokokom v zariadeniach sociálnej starostlivosti, KI a reakcie po očkovaní danými vakcínami,

Ad Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2014:

- metodická a konzultačná pomoc pri návrhu a príprave zmien v očkovacom kalendári SR platnom od 1.1.2014,
- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri odporúčaných očkovaníach proti:
 - o rotavírusovým infekciám u dojčiat
 - o varicelle
 - o sezónnej chrípke a pneumokokom
 - o meningokokom
 - o kliešťovej encefalitíde
- pri:
 - o doplnení chýbajúcich očkování detí v rámci povinného očkovania
 - o zmena očkovacieho kalendára detí

Ad Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

- v rámci tejto surveillance odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- epidemiologické vyšetovanie všetkých pravdepodobných ochorení preventabilných očkovaním, odbery vzoriek a zabezpečenie laboratórnych vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky:
- počet odobratých vzoriek a laboratórnych vyšetrení
- u ochorení preventabilných očkovaním : 2
- u ochorení na sezónnu chrípku : 5
- informovanosť lekárov prvého kontaktu o výskyte týchto ochorení a príslušných opatreniach v ohniskách nákazy,
- priebežné konzultácie lekárov a laickej verejnosti v problematike ochorení preventabilných očkovaním,
- odborné prednášky v problematike očkovania proti ochoreniam preventabilným očkovaním, proti sezónnej a pandemickej chrípke na:
 - *medzinárodnej úrovni:* 4 x
 - *celoslovenskej úrovni:* 11 x
 - *na regionálnej a lokálnej úrovni:* 1 x

Ad Manažment očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - včasnú a dostatočnú informovanosť zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú očkovanie, o zmenách a novinkách v oblasti vakcinológie,
 - kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice v počte 2,
 - kontrolu dodržovania štandardných postupov pri manipulácii, skladovaní a aplikácii vakcín v počte 2,
- podklady a podnety pre zasadania Pracovnej skupiny pre imunizáciu ÚVZ SR (prof. Hudečková – podpredseda PSPI)
- podklady pre zasadanie Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín (predseda prof. Hudečková)
- podklady pre kategorizáciu vakcín, zmeny indikačných a preskripčných obmedzení vakcín (HPV vakcíny - Silgard, Cervarix, Prevenar 13 pre dospelých, Hexacima 6-valentná kombinovaná vakcína, rotavírusová a meningokoková vakcína, Tetavax, Alteana – prevencia po úrazoch),
- účasť na zasadaní PSPI ÚVZ SR – 1x (prof.Hudečková)
- účasť na zasadaní Kategroizačnej komisie - 1x (prof.Hudečková).

Ad Kontrola očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečia v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - priebežnú kontrola zaočkovanosti v okresoch Martin a Turčianske Teplice,
 - kontrolu evidencie o očkovaní v mesiaci september 2014.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie vykonali:

- pravidelne mesačné analýzy v regióne Turiec (okresy Martin a Turčianske Teplice),
- analýzy epidemických výskytov v rámci mesačných analýz,
- analýzy chrípky a chrípke podobných ochorení.

Pri realizácii surveillancie infekčných ochorení pracovníci oddelenia epidemiológie spolupracovali s:

- lekármi primárneho kontaktu pre deti a pre dospelých (spolupráca s pediatrami je už tradične na vyššej úrovni)
- Klinikou infektológie a cestovnej medicíny UNM – u hospitalizovaných pacientov s infekčnými ochoreniami pacientov ambulantne vyšetrených a ošetrovaných,
- Klinikou biochémie s.r.o, mikrobiológiou Martin
- Oddelením mikrobiológie a NRC - RÚVZ Banská Bystrica,
- vedením ZŠ a SŠ v čase zvýšeného výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení (denné hlásenie z jednotlivých škôl v okr. Martin a Turčianske Teplice),
- Neurologickou klinikou, Klinikou detí a dorastu, Klinikou anesteziológie a intenzívnej medicíny UNM a Klinikou infektológie a cestovnej medicíny – pri surveillancie akútnych chabých obn,
- jednotlivými lôžkovými oddeleniami v rámci epidemiologického vyšetovania pri vzniku a hlásení nozokomiálnych nákaz.

V rámci edukácie obyvateľstva regiónu Turiec v problematike prenosných nákaz sme spolupracovali s televíziou TURIEC a televíziou Martin TV, regionálnym týždenníkom „. My - turčianske noviny “.

Iné aktivity:

- konzultácie k povinnému, odporúčanému a individuálnemu očkovaníu (celkový počet 57),
- informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v regióne Turiec (celkový počet 10),
- odborné prednášky o očkovaní pre odbornú verejnosť – 16 x,
- Európsky týždeň imunizácie 2014, (aktívna účasť na tlačovej besede ÚVZ SR)
- vzdelávanie zdravotných sestier v problematike vakcinológie

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- plynulú prevádzku programu EPIS,
- jeho využívanie pre sporadické prípady prenosných ochorení ako aj pre epidemické výskyty,
- v programe EPIS sa plne využíval systém rýchleho varovania, najmä v súvislosti s vyšším výskytom akútnych respiračných ochorení a chrípky,
- kontrola údajov zadaných do databázy EPIS na celoslovenskej úrovni - časť ochorenia preventabilné očkovaním (prof. Hudečková zabezpečuje),
- od 1.1.2014 do 30.6. 2014 – bolo hlásených a zaznamenaných do EPISu celkovo 571 prípadov prenosných ochorení hlásených za okres Martin 520 a za okres Turčianske Teplice 51 prípadov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- manažment a koordinovaný postup pri sledovaní a riešení závažných nozokomiálnych nákaz v UN Martin v spolupráci s pracovníkmi príslušných oddelení,
- kvalitnú surveillancie nozokomiálnych nákaz,
- pravidelné kontroly HER a BOT v rámci zdravotníckych zariadení (UNM Martin, neštátne zdravotnícke zariadenia),

- pokračovanie európskeho projektu IPSE (Improving Patient Safety in Europe), konkrétne pracovného balíka HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control and Surveillance):
 - o incidenčné sledovanie nozokomiálnych nákaz - zber údajov je vykonávaný na základe dobrovoľnej spolupráce s lekármi KAIM UNM Martin s následným spracovaním dotazníkov v programe HELICS. Od roku 2011 sa projekt HELICS rozšíril o sledovanie NN na Chirurgickej klinike UNM:
 - sledovanie NN na JIS UNM Martin,
 - sledovanie infekcií v mieste chirurgického zákroku – export databázy cholecystektómii za rok 2013 a zber údajov o cholecystektómiách za I.-III. 2014,
- za obdobie od 1.1.2014 do 30.6.2014 bolo v EPISe evidovaných celkom 224 prípadov NN hlásených z UN v Martine.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

- v zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okr. Martin a Turčianske Teplice poradňou zdravia RÚVZ Martin.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ. Pracovníci oddelenia epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom hlásení z ECDC a ÚVZ SR. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a UN Martin.

Pracovníci oddelenia epidemiológie pravidelne informovali o priebehu epidémie chrípky zdravotníckych pracovníkov a členov Protiepidemickej komisie RÚVZ Martin, ako aj ďalších zainteresovaných (školsťvo, veterinári, atď.).

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- sledovanie a hlásenie SARI do systému rýchleho varovania EPIS,
- sledovanie ARO a chrípky,
- zabezpečenie epidemických výskytov alimentárnych nákaz.

Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii boli pravidelne zasielané lekárom primárneho kontaktu, riaditeľovi UN Martin, riaditeľom ústavov sociálnej starostlivosti v spádovom území.

6.7 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- odber vzoriek odpadových vôd na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy podľa pokynov hlavného hygienika
- výsledky v roku 2014:
 - o negatívne na záchyt divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy - počet odobratých vzoriek odpadových vôd – 3x
 - surveillance akútnych chabých paréz: 130 x negat. hlásení v UNM
 - o aktívne na surveillance spolupracujú tieto pracoviská UNM: Klinika deti a dorastu, Neurologická klinika, Klinika infektológie a cestovnej medicíny, Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny, Klinika detskej anesteziológie a intenzívnej medicíny

O k 30.6. 2014 neboli hlásené prípady ochorenia . Od októbra 2013 vzhľadom na záchyt divokých kmeňov poliovírusov v Izraeli a Sýrii bola posilnená surveillance ACHO.

6.8 PREVENCIA HIV/AIDS

Oddelenie epidemiológie RÚVZ Martin poskytuje individuálne poradenstvo v problematike AIDS a HIV pozitívnym osobám, ktoré o to požiadajú. Problematika HIV/AIDS je súčasťou výchovných prednášok pre deti a dorast (realizované najčastejšie pracovníkmi Poradne zdravia). Anonymný odber krvi 2x

- konzultácie: telefonicky 16x, osobné 2x

6.9 PORADŇA OČKOVANIA

Na RÚVZ Martin je zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorenia preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách. Poradenstvo sa poskytuje osobne alebo telefonicky.

Pracovníci oddelenia epidemiológie poskytujú 1x mesačne:

- poradenstvo pre rodičov, dospelých a cestujúcich do zahraničia,
- konzultácie v oblasti pravidelného povinného očkovania detí a dospelých, v oblasti odporúčaného očkovania detí a dospelých, o možnostiach očkovania z hľadiska osobného alebo profesionálneho rizika.

6.10 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Projekt realizovaný na RÚVZ Komárno a Banská Bystrica.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „Národný program podpory zdravia“

PCZ a VkZ RÚVZ so sídlom v Martine plní úlohy vyplývajúce z Národného programu podpory zdravia v jeho prioritných oblastiach. Oddelenie PCZ a VkZ sa vo svojej hlavnej činnosti venuje ovplyvňovaniu zložiek životného štýlu jednotlivca, komunity a verejnosti s cieľom vytvárania podmienok na zlepšenie spôsobu života a zvýšenie kvality života, ale aj učením sa preberať zodpovednosť za vlastné zdravie. Základnými aktivitami sú: zvyšovanie informovanosti obyvateľov, monitorovanie vybraných determinantov zdravia. V rámci poradenstva sa venujeme výchove obyvateľov k zdravej výžive, zvyšujeme informovanosť o zdraví prospešných potravinách. Ďalšou prioritou ktorej sa venujeme je prevencia užívania návykových látok, a to formou prednášok, besied, ale aj školením odborných zdravotníckych pracovníkov a kampaní s cieľom obrátiť pozornosť širokej verejnosti na tento problém. Ďalšou prioritou NPPZ ktorej sa venujeme, je zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení a ich následkov v rámci programu CINDI.

Vo februári 2014 sme sa zúčastnili zdravotno – výchovnej kampane „Smoke day free“, ktorá má nabádať mladých ľudí odvykať od fajčenia a podporovať nefajčiarov a zdravý životný štýl.

Kampaň organizoval Martinský klub medikov. Počas tejto kampane sme vyšetrili 34 klientov, z toho 23 klientom bol zmeraný CO vo vydychovanom vzduchu, 27 klientom bol zmeraný celkový cholesterol z kapilárnej krvi, krvný tlak.

V 1. polroku 2014 sme sa zúčastnili celoslovenskej pracovnej porady vedúcich odborov podpory zdravia v Malých Bieliciach. Predmetom stretnutia bolo vyhodnotenie plnenia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom, kampane „Odstráň obezitu“, projektu „Školské ovocie a zelenina“ a súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“. Zároveň sa zdôraznili priority, ktorým by sa oddelenia podpory zdravia mali venovať: problematika fajčenia a alkoholu, obezity, zdravotnému stavu obyvateľstva SR a súťažiam „Prestaň a vyhraj“ a „Vyzvi srdce k pohybu“, ale ak aktualizácii Národného programu podpory zdraviu.

Najvýznamnejšia diskusia prebehla k postaveniu odborov výchovy ku zdraviu/podpory zdravia a riešeniu a príprave aktualizácie platnej koncepcie odboru výchovy ku zdraviu.

9.1.1 „Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia“

Oddelenie PCZ a VkZ sa podieľalo na realizácii projektu (dotazníkového prieskumu) „Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR“. Sledovanie zdravotného uvedomenia je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch a návykoch našej populácie. Spracovanie údajov zo strany jednotlivých RÚVZ prebehlo v roku 2013.

9.2 „Národný program prevencie nadváhy a obezity“

V rámci projektu CINDI, zdravotno – výchovných kampaní a v rámci svetových dní WHO sme každému návštevníkovi poradne zdravia určili hodnotu BMI a WHR indexu s odborným poradenstvom o zdravom životnom štýle. Každému klientovi sa vyhodnotili rizikové faktory metabolického syndrómu s intervenciou pre konkrétny rizikový faktor, ale aj súčinnosti rizikových faktorov navzájom. Pri neštandardných a štandardných výjazdoch sme u 234 klientov určili percento tuku v tele a BMI.

V rámci spolupráce so zdravotnými poisťovňami a inými organizáciami sme vyšetrili aspoň jeden rizikový faktor srdcovo – cievnych ochorení u 279 klientov. Každému klientovi bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy. 277 klientom sme v rámci základnej poradne merali BMI a WHR index, percento podkožného tuku.

7. – 9. februára 2014 sme sa zúčastnili kurzu lektorov pre znižovanie nadváhy. V kurze spoločnosti STOB je aplikovaná kognitívno – behaviorálna psychoterapia liečby obezity. Pomocou tejto techniky pomáhame odstraňovať nevhodné stravovacie a pohybové návyky. Program vychádza z toho, že ku zmene správania je nutné sa zamerať na klientove emócie a myšlienky, ktoré ovplyvňujú jeho správanie. Súčasťou kurzu bolo aj ukážka cvičenia pre ľudí s nadváhou a obezitou. V priebehu kognitívnej terapie sa klienti naučia identifikáciu nevhodných automatických, emočných myšlienok, pochopenie svislostí medzi myslením, emóciami a správaním, nahrádzanie dysfunkčných myšlienok reálnejšími. Terapeutický program trvá 12 týždňov. Súčasťou liečby je aj cieleňá odborne vedená pohybová aktivita.

V prvej polovici roku prebehla príprava kurzu: príprava jednotlivých lekcí, odborných metodických materiálov, učebných textov a prednášok.

V rámci svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sa pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine zapojili do celonárodnej súťaže „Do práce na bicykli“, ktorú vyhlásil národný cyklokoordinátor Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Mesto Martin sa zapojilo tohoto projektu s cieľom prispieť k zlepšeniu zdravia obyvateľov a vyskúšať si zdravý a ekologický spôsob dochádzania do práce. Do súťaže sa zapojil aj náš trojčlenný tím RÚVZ Martin – CYKLO 3. Úlohou každého tímu bola preprava do a z práce na bicykli a týždenná sumarizácia najjazdených kilometrov.

9.2.1 „Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelých populácie“

Kampaň „Vyzvi srdce k pohybu“ realizuje PCZ a VkJ RÚVZ so sídlom v Martine každý druhý rok. V roku 2014 sa súťaž nerealizuje.

9.3 „Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014“

Vo februári 2014 sme sa zúčastnili zdravotno – výchovnej kampane „Smoke day free“, ktorá má nabádať mladých ľudí odvykať od fajčenia a podporovať nefajčiarov a zdravý životný štýl. Kampaň organizoval Martinský klub medikov. Počas tejto kampane sme vyšetrili 34 klientov, z toho 23 klientom bol zmeraný CO vo vydychovanom vzduchu, 27 klientom bol zmeraný celkový cholesterol z kapilárnej krvi, krvný tlak.

9.3.1 „Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Quit and Win“ – „Prestaň a vyhraj““

Súťaž sa bude realizovať v 2. polroku 2014.

9.4 „Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit“

Tento program RÚVZ so sídlom v Martine nerealizuje.

9.5 „Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike“

Projekt Bezpečný návrat domov je zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. U tejto vekovej skupiny dochádza často k nezodpovednému správaniu, k úrazom a úmrtiam pri návrate zo zábavných spoločenských akcií v skorých ranných hodinách a cez víkendy. Projekt vytvára informačnú kampaň, ktorá má pripomínať vyššie uvedené riziká. V rámci projektu sa vytvoril zdravotno – osvetový materiál. Posolstvo je podporené textovou časťou, ktorú prezentuje hlavná protagonistka Celeste Buckingham. Cieľovou skupinou je mládež vo veku 15 – 19 rokov. Tento vek je považovaný za rozhodujúci vo formovaní životného štýlu a zodpovedného správania v dospelom veku.

Na každú strednú školu v okrese Martin a Turčianske Teplice bol distribuovaný plagát s tematikou a list o kampani.

RÚVZ so sídlom v Martine realizoval projekt v spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru SR v Martine. Beseda bola rozdelená do dvoch častí. V prvej časti pracovníci Oddelenia

Výchovy ku zdraviu prezentovali účinky alkoholu na zdravie a riziká z toho vyplývajúce a v druhej časti pracovníčka OR PZ SR informovala o dopravných následkoch nezodpovedného správania a pravidlách cestnej premávky. V závere besedy si mohli študenti vyskúšať chôdzu medzi kužeľmi so špeciálnymi okuliarmi za denného a nočného videnia evokujúce 1,5 promile alkoholu v krvi, ale aj zisťovanie alkoholu v krvi pomocou dychovej skúšky pomocou prístroja na detekovania alkoholu v krvi. V 1. polroku 2014 sa projekt realizoval na dvoch stredných školách (Gymnázium V. P. Tótha a Obchodnej akadémii). Spolu bolo edukovaných 130 študentov.

9.6 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí“

Zapojili sme sa do Týždňa mozgu, v rámci ktorého sme uskutočnili prednášku v Centre pomoci Ligy proti rakovine. Na prednáške spolupracovali aj študenti Martinského klubu medikov, ktorí sa venovali anatómii a fyziológii mozgu a oddelenie PCZ a VkZ pamäti, jej tréningu. Účastníci prednášky vyplňali pracovné listy na podporu pamäti. Zúčastnených bolo 20 klientov. Prednáška sa uskutočnila aj pre verejnosť v Turčianskej knižnici v Martine. Prednášky sa zúčastnilo 30 ľudí.

9.7 „Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast“

V rámci projektu Stomatohygiena bolo DVD „Lakomý syseľ“ umiestnené na www.ruvzmartin.sk a jeho obsah si môžu klienti stiahnuť a prehrať na PC. V prípade, že sa u klienta jedná o stolový DVD prehrávač je možnosť kontaktovať PCZ a VkZ RÚVZ so sídlom v Martine a po prinesení čistého DVD nosiča, bude nahrané vo formáte zodpovedajúcom konkrétnemu prehrávaču.

V 1. polroku 2014 sme realizovali projekt „Stomatohygiena“ v MŠ Blatnica. Projektu sa zúčastnilo 27 detí.

Cieľovou skupinou intervenčno zdravotno-výchovného pôsobenia je veková kategória 4 – 6 ročných / MŠ/ a 1. –2. ročník ZŠ a

je zamerané na:

- správnu výživu v prevencii stomatologických ochorení
- negatívne následky neošetreného chrupu na zdravie
- demonštráciu používania správnych pomôcok pri stomatohygiene
- vysvetlenie a demonštráciu správnej techniky čistenia zubu
- vysvetlenie dôležitosti čistenia zubov, zafixovanie návyku na pravidelnosť čistenia chrupu
- vysvetlenie dôležitosti preventívnych prehliadok a včasného ošetrenia zubného kazu

RÚVZ so sídlom v Martine realizuje regionálny projekt „Vieme si správne umývať ruky?“ Projekt je zameraný na cieľovú skupinu detí predškolského veku a 1. a 2. ročníka základných škôl. Intervenčno zdravotno-výchovné pôsobenie pre deti je zamerané na negatívne následky šírenia nákaz „špinavých rúk“ vysvetlenie a demonštráciu správnej techniky umývania rúk. Na záver sa realizuje krátky test vo forme skladačky na kontrolu zapamätania správneho postupu pri umývaní rúk /.

15. apríla 2014 sme sa zúčastnili zasadnutia odbornej komisie k vyhodnoteniu celoslovenskej súťaže „Najlepšia protidrogová nástenka“. Do súťaže sa zapojilo viac ako 350 7. ročníkov základných škôl z celého Slovenska. Najviac 7. ročníkov sa zúčastnilo z Prešovského, Nitrianskeho a Žilinského kraja. V prvej časti hodnotenia bolo vybraných 40 fotografií na základe regionálneho hodnotenia, odborná komisia vybrala 10 fotografií a z nich boli vybrané 3 výherné fotografie protidrogovej nástenky.

Spôsob a forma hodnotenia bolo rozdelená do troch základných kategórií:

1. Nápaditosť, originalita
2. Precíznosť spracovania
3. Spôsob stvárnenia témy

Prvé miesto získala - IV. Základná škola Senica, druhé miesto – ZŠ s MŠ Horná Súča a tretie miesto – ZŠ s MŠ Tomášikovo.

RÚVZ so sídlom v Martine zverejnilo na svojich stránkach projekt „Prečo som na svete rád“. Projekt je realizovaný v dvoch rovinách: celoštátna tematická výtvarná súťaž a celoštátna putovná výstava. Cieľmi súťaže sú: zdôrazniť prioritný význam primárnej prevencie drogových závislostí, posilňovanie hodnotového systému mládeže na princípe rovesníckeho pôsobenia, vytváranie aktívneho protidrogového postoja a iniciácia iných edukačných aktivít.

9.7.1 „Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji“.

Realizuje RÚVZ so sídlom v Bratislave

9.7.2 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Realizuje RÚVZ so sídlom v Košiciach

9.8 „CINDI program SR“

Za obdobie od 01.01.2014 do 30.6.2014 sme uskutočnili 8 štandardných výjazdov do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátko poradenstva o zdravom životnom štýle. 3 výjazdy boli neštandardné, t.z. nebolo poskytnuté komplexné vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení, ale len čiastkové vyšetrenie. V rámci štandardných výjazdov bolo vyšetrených 66 klientov. V rámci neštandardných výjazdov bolo vyšetrených 215 klientov.

V spolupráci s Mestskou políciou Martin a Vrútky sme distribuovali propagačné materiály do základných škôl: „Vidiš ma“, „Pripútaj sa“, „Zodpovedný cyklista – bezpečný bicykel“, „Zodpovedný rodič – zodpovedné dieťa“, „Alkohol zabíja“, „Ako zabrániť násiliu páchanému na deťoch a dospievajúcich a CD „Intervencie pracovníkov pomáhajúcich profesií pri riešení problémov a porúch detí v správaní“.

„**Sledovanie výživového stavu obyvateľstva**“ spolupráca s oddelením HV

Poradenské centrum zdravia v spolupráci s oddelením hygieny výživy organizuje výjazdové akcie do rôznych firiem a podnikov, v ktorých vybrané skupiny participujú na projekte formou

analýzy životosprávy. Do 30. júna 2014 bolo vyšetrených 63 klientov a spracovaných 63 dotazníkov.

„Liga proti rakovine“ spolupráca s Centrom pomoci ligy proti rakovine RÚVZ so sídlom v Martine v spolupráci s Centrom pomoci ligy proti rakovine, ktoré pôsobí v okrese Martin poskytujeme klientom každú prvú stredu v mesiaci vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení a odborné poradenstvo v oblasti zdravej životosprávy. V prvom polroku 2014 sme vyšetřili 13 klientov.

V rámci spolupráce medzi RÚVZ Martin a Jesseniovou lekárskou fakultou Martin sme v priebehu prvého polroka 2014 zabezpečili výuku absolventov odboru verejného zdravotníctva JLF UK v Martine. Súčasťou výuky boli aj preventívne vyšetrenia v PCZ, ktoré pozostávali z merania TK, percenta tuku, BMI, odberu kapilárnej krvi, z ktorej sa vyšetřovali: glukóza, celkový cholesterol, TG, HDL cholesterol. 24 absolventov bolo oboznámených s prácou v poradni zdravia a ZV. PCZ a VkZ zabezpečuje aj letnú prax študentov 2. roč. verejného zdravotníctva JLF UK Martin.

V prvom polroku 2014 sme vytvorili 7 propagačných materiálov na rôzne aktuálne témy: Zdravotné odporúčania počas letných horúčav, Zdravotné odporúčania pre bezproblémovú dovolenku, Kliešťová encefalitída a jej riziká, Chudneme s rozumom: Mapujeme Váš život, Chyby v životospráve, Meníme stravovacie návyky, Zdravý a správny jedálniček.

V období od 1. januára do 30. júna 2014 sme pripravili 1 príspevok do regionálnych novín Info Turiec „Smoke day free“.

9.9 „EHES – European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)“

Projekt sa v prvom polroku 2014 nerealizoval.

Hlavné odborné priority na úseku verejného zdravotníctva

Rok 2014

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Hlavné odborné priority na úseku verejného zdravotníctva

- 1. efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia.**
V rámci posudzovania podkladov k zámerom a k projektovým dokumentáciám pre územné konanie stavieb a návrhov na zmeny využitia územia v územných plánoch zón – tam, kde predpokladáme negatívne ovplyvnenie obytnej, prípadne rekreačnej funkcie zóny, vyžaduje orgán verejného zdravotníctva predloženie hlukových štúdií, vibračných štúdií - prenos vibrácií v stavbách konštrukciami, diagramy zatienia, rozptylové a pachové štúdie, vrátane návrhu opatrení na elimináciu týchto faktorov v životnom prostredí.
- 2. posilňovanie prevencie prenosných ochorení a výkon imunizačných prehľadov v populácii.**

Monitoring pitnej vody

V prvom polroku 2014 boli všetky plánované odbery vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov v rámci monitoringu zrealizované. Za hodnotené obdobie bolo odobratých 92 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, z toho v rozsahu minimálneho rozboru 88 vzoriek, v rozsahu úplného rozboru 2 vzorky, v rozsahu kompletného rozboru 2 vzorky.

Z celkového počtu odobratých vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov bolo 5 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru nevyhovujúcich a to v mikrobiologických ukazovateľoch (Enterokoky a Koliformné baktérie).

Nevyhovujúce laboratórne výsledky boli prejednané s prevádzkovateľmi zariadení, z ktorých vzorky pitnej vody boli odobraté a v spolupráci s vodárenskou spoločnosťou vykonali opatrenia na odstránenie nedostatkov v kvalite pitnej vody. Následne boli vykonané opakované odbery vzoriek pitnej vody na príslušnom odbornom mieste a vzorky pitnej vody vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

Kontrola kvality bazénovej vody

Štátny zdravotný dozor sa vykonal na 1 krytej plavárni a v AQUAPARKU. Počas výkonu ŠZD bolo zistené, že prevádzkovatelia si plnia povinnosti uložené legislatívou. Kvalita vody bola kontrolovaná počas prevádzky kúpalísk prevádzkovateľmi a odbornými pracovníkmi v rámci štátneho zdravotného dozoru.

Kontrola zariadení vykonávajúcich EZČ.

V prvom polroku 2014 bolo vydaných spolu 23 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky, z toho 8 rozhodnutí bolo na novozriadené prevádzky. Nové prevádzky sa týkali najmä služieb kaderníctva, kozmetiky, masáže a solárií. Pri uvádzaní pedikúry do prevádzky

sme kládli dôraz aj na kontrolu účinnosti sterilizátora a vedenie sterilizačného denníka. Ostatné rozhodnutia sa týkali zmeny prevádzkovateľa v už existujúcich prevádzkach alebo vydanie rozhodnutí pre jednotlivé podnikateľské subjekty v priestoroch, ktoré využívajú spoločne, resp. pri zmene miesta prevádzky u toho istého podnikateľa alebo z dôvodu rozšírenia poskytovaných služieb. Pri výkonoch ŠZD v zariadeniach, kde je predpoklad prenosu ochorenia, sme sa zameriavali na kontrolu dodržiavania jednotlivých bodov prevádzkového poriadku vypracovaných v súlade s platnou legislatívou, s dôrazom na dodržiavanie správnych dekontaminačných postupov. Od prevádzkovateľov jednotlivých zariadení si vyžadujeme predkladať posudky o zdravotnej a odbornej spôsobilosti pred uvedením priestorov do prevádzky.

3. posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným podmienkam a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie.

Náplňou odbornej činnosti odd. HŽPaZ je aj sledovanie faktorov v životnom prostredí, ktoré môžu ovplyvňovať zdravie a životný komfort človeka, ako sú hluk a vibrácie, jednotlivé druhy žiarení (s výnimkou ionizujúceho), mikroklimatický komplex, priestorové charakteristiky, zásady využitia územia tak, aby v súčinnosti s faktormi životného prostredia priaznivo vplývali na zdravie.

HŽPaZ posudzuje, kontroluje a uplatňuje hygienické požiadavky pri určovaní osobitného režimu území a vymedzovaní a využívaní ochranných pásiem, určených zo zdravotného hľadiska, zabezpečení hygienicky vyhovujúcej kvality ovzdušia a vnútorného prostredia v bytových budovách a nebytových budovách bez výrobných prevádzok určených na dlhodobý pobyt, zabezpečovaní ochrany nefajčiarov, informuje verejnosť, vykonáva konzultačnú, expertíznu a poradenskú činnosť pre právnické a fyzické osoby a odborne ich usmerňuje v záujme vytvárania a ochrany podmienok priaznivých pre ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, rieši sťažnosti a podnety fyzických a právnických osôb, ktorých predmet spadá do náplne odboru, zabezpečuje monitoring faktorov životného prostredia a zdravia populácie, úzko spolupracuje s ostatnými odbornými organizačnými útvarmi úradu, podieľa sa na tímovej práci.

Regionálne priority na úseku verejného zdravotníctva - odd. HŽPaZ - vyhodnotenie k 30.06.2014.

2.1. Ovplynvenie determinantov zdravia prostredníctvom výkonu ŠZD v rozsahu platnej legislatívy.

a) Cestovný ruch: bolo vydané 1 rozhodnutie k uvedeniu nového ubytovacieho zariadenia do prevádzky, 1 rozhodnutie z dôvodu zmeny prevádzkovateľa, 2 rozhodnutia k uvedeniu ATC do sezónnej prevádzky, 3 x výkon ŠZD v ubytovacích zariadeniach v rámci zimnej turistickej sezóny.

b) Služby: bolo vydaných 23 rozhodnutí k uvedeniu priestorov pre vykonávanie EZČ do prevádzky (Kaderníctvo – 10, Kozmetiky - 3, Manikúra – 2, Pedikúra – 1, masáže – 4, Permanentný make up – 1, Kombinované služby - 2).

c) **Zariadenia sociálnej starostlivosti:** boli vydané 3 rozhodnutia k uvedeniu zariadení sociálnej starostlivosti do prevádzky (zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb, zariadenie núdzového bývania).

d) **Pohrebništva:** bolo vydané 1 rozhodnutie k uvedeniu priestorov pohrebných služieb do prevádzky, z dôvodu rozšírenia prevádzkových priestorov. V rámci cieleného ŠZD bolo vykonaných 7 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona NR SR č. 131/2010 Z.z. o pohrebniectve (3 poskytovatelia pohrebných služieb a 4 zariadenia sociálnych služieb s celoročným pobytom). Boli uložené 2 opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

e) **Povodne, havárie:** v okrese Martin a Turčianske Teplice neboli zaznamenané žiadne mimoriadne udalosti, povodne a havárie.

2.2. Zabezpečenie zvýšeného zdravotného dozoru v zariadeniach cestovného ruchu.
Vid' uvedené vyššie

2.3. Epidemiologicky závažné činnosti – ŠZD zamerané na soláriá a poskytovanie tetovacích služieb a permanentného make – upu.
Uvedenou problematikou sa bude HŽPaZ zaoberať v priebehu 2. polroka 2014.

2.4. Zabezpečenie zvýšeného zdravotného dozoru v zariadeniach s kúpaliskami s celoročnou prevádzkou a sezónnou prevádzkou.
Bolo vydané 1 rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky v rámci KS 2014.
V rámci KS 2014 bol vykonaný ŠZD na 3 kúpaliskách so sezónnou prevádzkou.
V rámci celoročnej prevádzky bol vykonaný ŠZD v 2 prevádzkach, spojený s odberom vzoriek bazénovej vody.

4. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Hlavné odborné priority na úseku verejného zdravotníctva

1. efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia

Plnenie:

V prvom polroku 2014 bol odbornými pracovníkmi okrem štátneho zdravotného dozoru na základe žiadostí doručených na RÚVZ so sídlom v Martine vykonávaný aj opakovaný štátny zdravotný dozor u právnych subjektov, ktoré mali povinnosť odstrániť v priestoroch prevádzky nedostatky a zabezpečiť ich v súlade s platnou legislatívou v stanovenom termíne, štátny zdravotný dozor na základe podnetov doručených, resp. odstúpených inými kontrolnými orgánmi a výkon ŠZD pre rizikové práce, práce zaradené v 2. kategórii prác (chemické látky a zmesi, osobitne CMR látky, látky narúšajúce endokrinný systém, toxické, veľmi toxické látky a zmesi, fyzická záťaž, psychická záťaž) s evidovaním právnych subjektov a výkonov v programe ASTR. Významnú časť odbornej práce oddelenia predstavuje posudzovanie práce PZS, kontrola spôsobu a výkonu posudzovania zdravotnej spôsobilosti pracovníkov.

Bol vykonaný opakovaný štátny zdravotný dozor v niektorých poľnohospodárskych subjektoch, ktorý bol zameraný na overenie skutkového stavu vo veci odstránenia nedostatkov, zistených

počas štátneho zdravotného dozoru v predchádzajúcich rokoch.

Verejné zdravotníctvo nemôže abstrahovať jednotlivé činnosti, ktorých vykonávanie priamo súvisí s verejným zdravotníctvom, jeho poslaním, fungovaním a miestom v spoločnosti. Pre zabezpečenie aspoň základných podmienok pre ochranu a podporu zdravia na jednotlivých pracoviskách je nosný systém zabezpečenia zdravotného dohľadu. Je potrebné sledovať, hodnotiť a vykonávať opatrenia z uvedeného pohľadu v oblasti zabezpečenia zdravotného dohľadu tak, ako ho definuje platná legislatíva (z.č. 355/2007 Z.z.). Nesledujeme pokrytie PZS pre jednotlivé právne subjekty ako samostatný segment činnosti, ale sledujeme v rámci RÚVZ–ov zabezpečenie zdravotného dohľadu pre všetkých pracovníkov, tak ako ho definuje platné znenie zákona č.355/2007 Z.z.. V rámci tejto úlohy (možno projektu) pre všetky odbory a oddelenia všetkých RÚVZ by sa dala omnoho reálnejšie vyhodnotiť dostupnosť a prínos zabezpečenia PZS pre jednotlivé právne subjekty. Nie podľa povinnosti v 3. a 4. kategórii a nepovinnosti pre 1. a 2. kategóriu, ale v povinnostiach zamestnávateľov, prevádzkovateľov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci. V uvedenej súvislosti by sa mali uskutočniť diskusné sústredujúce, workshopy pre pracovníkov RÚVZ, ktorí nie sú „pracarmi“, pretože často práve naši kolegovia „nepracári“ dezinformujú právne subjekty, podriadených, nadriadených v nich o stave legislatívy a povinnostiach právnych subjektov v oblasti zdravia pri práci. Nezriedka sú to informácie, ktoré sú podávané a interpretované v rozpore s legislatívou v oblasti verejného zdravotníctva, ochrany a podpory zdravia pri práci a otáznym sa stáva vyvodzovanie zodpovednosti za takýto postup.

Aj naďalej sú riešené nedostatky v podkladoch spracovaných pracovnými zdravotnými službami pre poľnohospodárske podniky v okresoch Martin a Turčianske Teplice. Podklady spracované PZS nie sú vypracované podľa súčasne platnej legislatívy, a to: identifikácia všetkých zdravotných rizík a nebezpečenstiev; hodnotenie všetkých zdravotných rizík; posudky o riziku u jednotlivých pracovných činností a profesií (podľa §§ 30, 31 zákona NR SR č.355/2007 Z.z., v náväznosti na vyhlášku MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií a ďalšiu platnú legislatívu SR, upravujúcu problematiku jednotlivých škodlivých faktorov pracovného prostredia); prevádzkové poriadky a v náväznosti na všetky identifikované a posúdené zdravotné riziká, spôsob a vhodná forma ich zníženia formou kolektívnych a individuálnych opatrení zamestnávateľa/prevádzkovateľa, vrátane presných typov používaných OOPP, frekvencie výmeny, účinnosti, spôsobu a miesta ich údržby, vhodnosti na konkrétnu pracovnú činnosť. Všetky predložené podklady jednotlivými poľnohospodárskymi družstvami je potrebné prepracovať, dopracovať, upraviť a aktualizovať podľa konkrétne vykonávaných činností, aktuálneho stavu pracovísk a pracovných miest, konkrétnej expozície a komplexne zavzatých a zohľadnených platných legislatívnych úprav. Údaje uvedené v podkladoch spracovaných PZS sú často v rozpore s údajmi získanými od právnych subjektov, resp. poľnohospodárskych družstiev pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Martine.

2. posilňovanie prevencie prenosných ochorení a výkon imunizačných prehľadov v populácii

Plnenie:

Pracovníci PPLaT sledujú v rámci kontroly posúdenia zdravotných rizík v oblasti biologických faktorov a najmä opatrení zamestnávateľov na zníženie posúdených zdravotných rizík v náväznosti na vyhlášku MZ SR č. 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v platnom znení o.i. aj povinné, resp. odporúčané očkovanie osôb,

ktoré sú vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz.

3. posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným podmienkam a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie

Plnenie:

Pracovníci PPLaT sa venujú tejto prioritě verejného zdravotníctva u vybraných zamestnávateľov v spolupráci s oddelením VkJ s monitorovaním vybraných determinantov zdravia súvisiacich so životným prostredím, pracovným prostredím, genetickou predispozíciou, zdravotným stavom, ochranou a podporou zdravia a spôsobom života pracovníkov.

Regionálne priority pre rok 2014

1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce - odôvodnenie priority: kapitola 4 úloha č. 15 Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva, uznesenie vlády SR č. 475/2003, uznesenie vlády SR č. 391/2013

Plnenie:

Počas výkonu ŠZD sa pracovníci oddelenia PPLaT zameriavali na posudzovanie pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Sledované sú výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. V prípade zistení nezrovnalostí sa rieši vzniknutá situácia najmä formou konzultácií, usmerňovania zamestnávateľov a PZS s dôrazom na dosiahnutie takého výsledku, aby boli maximálne chránení pracovníci a aby boli v čo najväčšej miere dosiahnuté podmienky na pracoviskách, ktoré možno označiť ako zdravie podporujúce.

U prevažnej väčšiny právnych subjektov, resp. poľnohospodárskych subjektov je potrebné riešiť nové rozhodnutie na vyhlásenie rizikových prác/návrh na zaradenie pracovných činností do kategórií, resp. zrušenie rizikových prác (v rámci výkonov ŠZD boli zistené zmeny v pracoviskách, v profesiách, v zdravotných rizikách - faktory práce a pracovného prostredia) podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii pracovných činností a o náležitostiach návrhu na zaradenie pracovných činností do kategórií z hľadiska zdravotných rizík. Na základe zistených skutočností o zmene používaného strojnotechnologického zariadenia a používania chemických látok (agrochemikálie – pesticídy) je snahou odborných pracovníkov preventívneho pracovného lekárstva pomôcť právnym subjektom, v súlade so zakategorizovaním faktorov pracovného prostredia, riešiť nové rozhodnutia na vyhlásenie rizikových prác, resp. vyradenie pracovných činností z databázy rizikových prác (napr. pre profesie agrónom, traktorista – postrekovač, ...).

Napriek enormnému úsiliu pracovníkov oddelenia PPLaT stále nie sú všetky práce zaradené do adekvátnych kategórií rizika. Je namieste si položiť otázku, ako ďalej s riešením povinností prevádzkovateľov vo vzťahu k ochrane zdravia, či už svojho alebo svojich zamestnancov. Je nevyhnutné evidovať aj 2. kategóriu prác, pretože rozdiel, resp. deliaca čiara medzi 2. a 3. kategóriou je niekedy taká tenká, že jej presná identifikácia je nemožná. Z hľadiska evidovania

stavu pracovných podmienok je to jediná cesta, ako by sa dal aspoň čiastočne opísať stav pracovných podmienok na Slovensku. Evidenčný program ASTR takúto formu evidovania umožňuje. Keď budú k dispozícii informácie o stave pracovného prostredia aj v 2. kategórii rizika, bude možné z pohľadu pracovného lekárstva reálnejšie navrhovať a následne riešiť projekty, ktoré budú mať konkrétny cieľ a uplatnenie v znižovaní reálnych zdravotných rizík, vyskytujúcich sa v praxi, s dopadom na zdravie pracujúcej populácie.

Osobitným problémom hodným zreteľa je riešenie SZČO, v terminológii zákona 355/2007 fyzických osôb – podnikateľov, ktorí vykonávajú najrizikovejšie a najhoršie práce bez akejkoľvek ochrany svojho zdravia, nielen z neznalosti, ale aj z nedostatku finančných prostriedkov. Vykonávajú tú istú prácu ako predtým zamestnanci, ale bez adekvátnych OOPP, preventívnych lekárskeho prehliadok... Je nevyhnutné dohodnúť rovnaké pravidlá pre celú Slovenskú republiku, o.i. začať riešiť piliarov, pracovníkov v stavebníctve..., alebo deklarovať, že podmienky, ktoré stanovuje zákon 355/2007 pre fyzické osoby podnikateľov dodržiavať a kontrolovať ich zo strany príslušných orgánov verejného zdravotníctva nie je potrebné.

2. **Intervencie na podporu zdravia pri práci** - odôvodnenie priority: kapitola 4 úloha č. 4 Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva, uznesenie vlády SR č. 391/2013

Plnenie:

Odborní pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine vždy vykonávajú ŠZD pri likvidácii azbestocementových materiálov so zdokumentovaním deklarovaných pracovných postupov. Počas pokračujúcich prác sa vykonáva náhodný, priebežný výkon ŠZD.

V rozhodnutí na manipuláciu s azbestocementovým materiálom má každý právny subjekt uvedenú povinnosť dodržiavať postup likvidácie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb uvedený v príslušnom oprávnení, vydanom Úradom verejného zdravotníctva SR, dodržať podmienky, uvedené v § 8 NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci a najneskôr do 15 dní po ukončení prác, spojených s manipuláciou s azbestocementovým materiálom, preukázateľne doručiť na RÚVZ so sídlom v Martine správu o vykonaných prácach a spôsobe zabezpečenia podmienok na ochranu zdravia, vyplývajúcich z platnej legislatívy a predmetného rozhodnutia.

Zavedením nového evidenčného programu ASTR_2011 v SR sme sa dostali do štádia praktickej reálnej využiteľnosti údajov, ktoré sú zaevidované v programe, možnosti z evidencie „vytiahnuť“ údaje o evidovaných a kontrolovaných právnych subjektoch. Predpokladom pre reálne využitie uvedenej schopnosti programu je „pocitívě“ vyplňanie položiek v programe ASTR, vrátane počtov pracovníkov v podniku, organizačnej jednotke a na pracovisku, doplnenie aj právnych subjektov, kde nie sú vyhlásené rizikové práce. Je možné odlišiť počty evidovaných subjektov (prípadne s PZS, bez PZS) od počtov kontrolovaných subjektov s aktuálnym výpisom kontrol každý rok.

Ďalším dôležitým bodom alebo skôr úlohou bude zaviesť jednotné výkazníctvo, aby skončilo vykazovanie nereálnych čísel, čoho sme svedkami každoročne niekoľkokrát, keď sa za príslušný úrad zadávajú počty dozorovaných subjektov, kontrolovaných subjektov, kontrol,...

Nedeliteľnou súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru sa stala edukačná činnosť v rámci podpory zdravia pri práci pre zamestnávateľov a zamestnancov priamo na pracoviskách. Zdravotno – výchovné aktivity boli zamerané na edukáciu zainteresovaných na výrobnom procese o zdravotných rizikách z expozície rizikovým faktorom, ktoré sa na pracoviskách vyskytovali. Najčastejšie diskutovanou problematikou v oblasti zdravotných rizík boli rizikové

faktory – hluk na pracoviskách, chemické látky, karcinogénne a mutagénne látky, vibrácie, ale aj fyzická záťaž – dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie, psychická pracovná záťaž, práca s bremenami,... Uvedené aktivity samozrejme nie sú viazané len na pracoviská, ale sú vykonávané aj pri prejednávaní zistených skutočností na RÚVZ, konzultáciách s odborármi, zástupcami zamestnancov, inšpektormi práce...

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Martine sú dlhodobo uvedené články k problematike vláknitého prachu - azbestu, hluku na pracoviskách (nepočujúci), prevencii ochorení pri práci s počítačom, ale aj rizikách z expozície UV žiarenia, radónu v interiéroch, hodnotenie rizikových prác, Európskej kampane o hodnotení rizík, pracovným zdravotným službám.

Individuálne poradenstvo pre zamestnancov vykonávajú odborní pracovníci taktiež formou osobného pohovoru na oddelení PPLaT alebo telefonicky (otázky alebo konzultácie sú často anonymné).

V rámci výkonu ŠZD pracovníci oddelenia PPLaT vykonávali aj kontrolu nefajčenia na pracoviskách, ako sa prevádzkovateľ v kontrolovanej prevádzke vysporiadal s povinnosťou vydať „zákaz fajčiť“. Okrem kontroly vydaného zákazu najčastejšie formou internej smernice boli vykonávané aj námatkové kontroly v šatniach, denných miestnostiach a pod..

3. **Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách** - odôvodnenie priority: kapitola 4 úloha č. 15 Programového vyhlásenia vlády SR na podmienky rezortu zdravotníctva, uznesenie vlády SR č. 475/2003

Plnenie:

V roku 2014 oddelenie PPLaT vydalo 7 rozhodnutí pre chránené pracoviská a chránené dielne v novo zriaďovaných prevádzkových priestoroch a 15 stanovísk pre chránené pracoviská a chránené dielne v zariadeniach/prevádzkach už fungujúcich na trhu práce v predchádzajúcom období. Tu možno spomenúť aj dobrú spoluprácu s oddeleniami RÚVZ so sídlom v Martine v prípadoch, kedy posudkovú činnosť pre vydanie rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vykonávali odborní pracovníci iných oddelení a oddelenie PPLaT posudzovalo následne, resp. súbežne chránené pracovisko.

Bolo by nanajvýš vhodné doriešiť podmienky komplexného posudzovania chránených pracovísk na území SR do prevádzky, resp. podmienky vydávania odborných stanovísk v prípade existencie právoplatného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. Okrem toho by bolo vhodné centrálne dohodnúť rozsah posudzovania činností a dokladov ku zriaďovaniu chráneného pracoviska, pretože pre posúdenie vhodnosti prijatia vhodnej osoby na chránené pracovisko je nutné dosiahnuť súlad medzi konkrétnym zdravotným postihnutím osoby a zdravotnými rizikami, ktoré sú, resp. budú prítomné na pracovisku. Pre pracovné zdravotné služby sú takéto činnosti (posudzovanie zdravotných rizík, vykonanie preventívnej lekárskej prehliadky) väčšinou nelukratívne, resp. pre žiadateľov sú takéto služby príliš drahé a tak orgán verejného zdravotníctva zostáva jediným, kto dokáže vhodnosť zriadenia pracoviska a umiestnenia osoby so zdravotným postihnutím posúdiť.

Regionálne úlohy na úseku PPL:

Zdravotnícke zariadenia s dôrazom na pracovné podmienky ako špecializovaná činnosť RÚVZ so sídlom v Martine.

Plnenie:

Nakoľko problematika zdravotníckych zariadení nie je v podstate v rámci SR vôbec doriešená, ostáva plnenie uvedenej úlohy stále z pohľadu verejného zdravotníctva zásadnou prioritou. Prečo?

Jednoduchá odpoveď. Každý región, každé RÚVZ na Slovensku posudzuje zdravotnícke zariadenia osobitým spôsobom, podľa zvyklostí pracovníkov, ktorí niekedy nemajú adekvátne vzdelanie, niekedy adekvátny prístup, ale väčšinou chýba chuť riešiť problematiku zdravotníckych zariadení podľa požiadaviek doby, platnej legislatívy, so zavzatím podmienok ochrany pacienta a personálu ana partes aequales, s vytvorením a dovytvorením dobrých (lepších) pracovných podmienok, lebo spokojnejší personál (nie p. podnikateľ ...) znamená predpoklad lepšieho poskytovania starostlivosti o pacienta (bariérovou ošetrovateľskou technikou s poskytnutím napr. adekvátnych OOPP na základe adekvátneho posúdenia zdravotných rizík) a menšie riziko pre zamestnanca/personál vzniku poškodenia zdravia z práce. Namiesto uvedeného konštatujeme, že v rámci SR počet profesionálnych ochorení v zdravotníctve rastie/stagnuje, resp. sa nemení a sme s týmto stavom spokojní.

S týmto stavom v RÚVZ Martin spokojní nie sme a snažíme sa dosiahnuť stav, kedy pri dodržaní základnej a zásadnej legislatívy sa dá poskytovať zdravotná starostlivosť a dokonca na vyššej úrovni, ako v zariadeniach, ktoré sú postavené len na „oko“ a prípadne ich aj preferujú zdravotné poisťovne.

Venujeme sa problematike s ťažiskom záujmu v UNM Martin na jednotlivých pracoviskách, pričom bokom neostávajú ani ostatné zdravotnícke zariadenia.

5. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Podieľame sa na realizácii 3 hlavných odborných priorít na úseku verejného zdravotníctva :

1. Efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia
2. Posilňovanie prevencie prenosných ochorení a výkon imunizačných prehľadov v populácii
3. Posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným podmienkam a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie

Realizujeme 4 regionálne priority určené pre rok 2014 :

- 1. Hlavná priorita je v súčasnosti jednoznačne efektívny štátny zdravotný dozor a efektívna úradná kontrola potravín.**

Štátny zdravotný dozor v I. polroku 2014 bol vykonávaný odbornými pracovníkmi oddelenia hygieny výživy RÚVZ so sídlom v Martine v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na rok 2014. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný na posudzovanie jednotlivých prevádzok pred ich uvedením do prevádzky, na posudzovanie stavieb, objektov

a priestorov pred ich samotnou výstavbou, na kontrolu vypracovania a dodržiavania prevádzkových poriadkov, zásad správnej výrobnéj praxe, vrátane sanitácie a ich verifikáciu v praxi s následnou evidenciou (kvalitatívne preberanie potravín, skladovanie potravín, tepelná úprava a spracovanie potravín, uchovávanie pokrmov, manipulácia s odpadom a pod.), na dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny, na označovanie hotových pokrmov na jedálnych lístkoch. RÚVZ so sídlom v Martine – oddelenie hygieny výživy zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v okresoch: Martin a Turčianske Teplice.

Pri uvádzaní priestorov do prevádzky v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v platnom znení, bolo v I. polroku 2014 vydaných 127 kladných rozhodnutí. Odvolania voči vydaným rozhodnutiam neboli podané. V dvoch prípadoch bolo vydané zastavenie konania pre účastníkov konania.

K projektovým dokumentáciám bolo v I. polroku 2014 vydaných 8 kladných záväzných stanovísk a 20 odborných vyjadrení. Bolo vydaných 10 záväzných stanovísk (z toho 4 k zmene účelu stavieb, 2 na kolaudáciu stavieb, 2 na územné konanie stavieb). V rámci konaní usporiadaných príslušnými stavebnými úradmi sa pracovníci zúčastnili v I. polroku 2014 na 13 komisiách (kolaudačné konania, zmeny v užívaní stavby, stavebné konania, dodatočné povolenie stavby). Pred uvedením priestorov zariadení do prevádzky, resp. do užívania bolo vykonaných 192 obhliadok.

V roku I. polroku 2014 boli realizované aj iné výkony v celkovom počte 283 (expertízy, protokoly o posúdení nevyhovujúcich potravín, obhliadky zariadení, iné stanoviská – vyjadrenia k rozšíreniu sortimentu a na motorové vozidlá určené na prepravu, doplnenie podania, vyjadrenia pre iné oddelenie a iné organizácie, dokumentácia týkajúca sa auditov, podklady pre iné oddelenia a pod.). Celkom bolo v I. polroku 2014 v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 262 previerok (v zariadeniach spoločného stravovania, vrátane hromadných akcií, vo výrobných, skladoch potravín a v distribučnej sieti).

Na základe hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov zo systému RAPEX boli v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov odbornými pracovníkmi oddelenia hygieny výživy a hygieny životného prostredia vykonané kontroly hlásených 49 druhov nebezpečných kozmetických výrobkov, pričom v I. polroku 2014 bolo zaslaných 15 správ o vykonaných kontrolách a bolo vykonaných 146 kontrol. Kontroly boli vykonané v maloobchodných jednotkách, resp. aj v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; v prekontrolovaných zariadeniach sa predmetné výrobky nenachádzali ani neboli do prekontrolovaných zariadení dodané.

V rámci kontroly dodržiavania zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v platnom znení bolo za I. polrok 2014 vykonaných 286 kontrol. Kontroly boli zamerané na dodržiavanie zákazu fajčenia v zariadeniach spoločného stravovania s prípravou a podávaním pokrmov, okrem tých, ktoré majú oddelenú časť pre fajčiarov; dodržiavanie zákazu fajčenia v prevádzkach rýchleho občerstvenia; dodržiavanie zákazu fajčenia v predajniach, na pracoviskách (výrobne a pod.);;šetrenie podnetov v obchodných centrách. Kontroly dodržiavania zákazu fajčenia neboli realizované cielene - jednotlivito, ale kumulovane s inými kontrolami – štátny zdravotný dozor, úradná kontrola potravín. Pri kontrolách bolo zistené, že vo väčšine zariadení spoločného stravovania s prípravou a podávaním pokrmov sú zabezpečené stavebne oddelené priestory, ktoré sú oddelené a označené v zmysle citovaného zákona, resp. je v nich úplný zákaz fajčenia (prevádzky ZSS s jednou odbytovou miestnosťou). V jednom obchodnom centre, v ktorom sa nachádzajú zariadenia spoločného stravovania zrealizovali úplné stavebné oddelenie fajčiarskych prevádzok s posilneným núteným odvetraním. V čase výkonu kontrol nebolo zistené porušovanie zákazu fajčenia.

V rámci kontrol vykonaných na základe podnetov/sťažností doručených elektronickou poštou, resp. listom, bolo riešených 16, z ktorých boli 3 neopodstatnené, 5 opodstatnených, 2 podľa obsahu boli postúpené na priame vybavenie vecne a miestne príslušnému kontrolnému orgánu štátnej správy a 6 podnetov je t.č. ešte v riešení.

Za zistené nedostatky pri výkone štátneho zdravotného dozoru v prevádzkach za I. polrok 2014 boli uložené sankcie. Celkovo bolo uložených 15 blokových pokút v sume 540,00 €. Podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z.z. bolo rozhodnutím RÚVZ Martin uložených 5 pokút v celkovej sume 1 865,00 eur.

Na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine bolo v I. polroku 2014 zaslané, v rámci Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF), hlásenie o výskyte nepovolenej látky – nitrofuranu (metabolit) furazolidonu v mrazenom králičom mäse z Číny. Na základe uvedeného bol vykonaný štátny zdravotný dozor v zariadeniach spoločného stravovania a nebol zistený výskyt predmetných výrobkov.

Úradná kontrola potravín bola vykonávaná na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva v roku 2014, ktorý bol vypracovaný v zmysle zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, v zmysle Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín, v zmysle Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmovínového práva a predpisov o zdraví zvierat a starostlivosti o zvieratá. Úradná kontrola bola zameraná na výrobu a predaj epidemiologicky rizikových potravín (lahôdkarské výrobky, cukrárske výrobky, nebalená zmrzlina), na potraviny na osobitné výživové účely vrátane dojčenskej a detskej výživy, na výživové doplnky na báze vitamínov a minerálnych látok, pramenité dojčenské vody a balené pitné vody, na potraviny a pokrmy v zariadeniach spoločného stravovania a na ostatné potraviny z hľadiska ich zdravotnej bezpečnosti. Pri výkone úradnej kontroly bola pozornosť sústredená na dodržiavanie zásad správnej výrobnjej praxe a vedenie evidencie z nej vyplývajúcej; dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny; zabezpečenie systému výsledovateľnosti potravín prevádzkovateľmi potravinárskych zariadení; dodržiavanie zásad skladovania potravín a pokrmov a ich následná manipulácia (tepelná úprava, výdaj pokrmov, uchovávanie rozpracovaných polotovarov a pokrmov, predaj potravín); predloženie dokladov o zdravotnej a odbornej spôsobilosti; spôsob zhromažďovania a likvidácie odpadov; vzdelávanie pracovníkov; označovanie potravín a pokrmov; odber vzoriek; realizovanie auditov či už čiastkových alebo kontrolných v plánovaných prevádzkach; materiály a predmety, ktoré prichádzajú do styku s potravinami.

V rámci úradnej kontroly potravín v zmysle kompetencií zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení a v rámci štátneho zdravotného dozoru v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo v I. polroku 2014 vykonaných 106 úradných kontrol potravín (potravinárske podniky vyrábajúce a manipulujúce s nebalenou zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami pre dojčatá, potravinami na osobitné výživové účely, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami; obaly a materiály prichádzajúce do styku s potravinami, kontroly v zariadeniach spoločného stravovania vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov a jedál a predajných miestach).

Celkovo bolo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín odobratých 176 vzoriek potravín. Z celkového počtu vzoriek bolo odobratých 28 sterov z prostredia, kuchynského náradia a náčinia, z rúk a odevov pracovníkov a 3 vzorky pitnej vody na laboratórnu analýzu. Z celkového počtu odobratých vzoriek potravín nevyhovela kritériám hygieny procesu výroby v mikrobiologických ukazovateľoch podľa Výnosu MP SR a MZ SR č.06267/2006-SL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca mikrobiologické požiadavky na potraviny a na obaly na ich balenie 1 vzorka hotovej stravy pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva koliformných baktérií. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z.z. bola za nevyhovujúcu odobratú vzorku uplatnená náhrada nákladov vo výške 27,00 eur.

Z celkového počtu odobratých sterov z prostredia, kuchynského náradia a náčinia, z rúk a odevov pracovníkov (28) nevyhovelo 9, ktoré vykazovali prítomnosť patogénnej baktérie a podmienene patogénnych baktérií, za čo bola uplatnená náhrada nákladov podľa § 58 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z.z. vo výške 74,00 eur.

Za zistené nedostatky pri výkone úradnej kontroly potravín boli uložené sankcie. Celkovo bolo uložených 10 blokových pokút v sume 450,00 €. Podľa § 28 zákona č. 152/1995 Z.z. bola rozhodnutím RÚVZ Martin uložená 1 pokuta v celkovej sume 1000,00 eur.

V I. polroku 2014 bola realizovaná úradná kontrola podľa plánu úradnej kontroly v oblasti materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, ktorý je zostavený na základe usmernenia k viacročnému národnému plánu úradnej kontroly vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na rok 2012 - 2014 a aktualizovaného metodického pokynu k výkonu úradných kontrol nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami na rok 2014.

Úradná kontrola bola vykonaná s odberom vzoriek a bez odberu vzoriek. V rámci úradnej kontroly s odberom vzoriek sa vykonal odber 2 vzoriek – kovové výrobky (mini strúhadlo, mini forma na pečenie) z distribučnej siete na laboratórnu analýzu sledovaných ukazovateľov kadmium, olovo, chróm, nikel, antimón, ortuť, arzén + ďalšie kovy. Vzorky boli zaslané na RÚVZ Poprad – NRC. Na základe laboratórnych analýz vzorky vyhoveli. Pri odbere vzoriek sa vyplnil aj záznam o úradnej kontrole.

V I. polroku 2014 bolo plánovaných 7 kontrolných auditov a 10 úplných auditov. Za sledované obdobie sa vykonal 7 kontrolných auditov a 7 úplných auditov. V 3 prípadoch prevádzkovateľ zariadenia spoločného stravovania požiadal o preloženie výkonu auditu na neskorší termín.

Na základe prípisov z ÚVZ SR na vykonanie mimoriadnych cielených kontrol, zameraných na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania (ďalej len „vyhláška č. 533/2007“), vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v zariadeniach spoločného stravovania v Slovenskej republike, boli vykonané 2 mimoriadne kontroly. Celkový počet vykonaných kontrol bol 15. Za zistené nedostatky boli uložené blokové pokuty v počte 7 v sume 300,00 eur (v jednom zariadení nebol predložený doklad odbornej spôsobilosti od 1 zamestnanca; vysledovateľnosť; skladovanie potravín; bez označenia dátumu a hodiny prípravy; nedostatky v osobnej hygiene). Na základe zistených nedostatkov bolo začaté v troch prípadoch správne konanie vo veci uloženia sankcie za porušenie povinností podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z.z.. v celkovej sume 1100,00 eur. Celkovo bolo odobratých 17 vzoriek stravy a 10 sterov z prostredia.

2. Pokračovanie v sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Úloha je rozdelená do 3 častí:

Prvá časť zahŕňa :

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR - výber cieľovej skupiny – 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú prácu v zmysle OVD SR (Vestník MZ SR čiastka 7-8/1977, číslo SOZO – 1586/1997-08 zo dňa 3. marca 1997).

- a) ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 20
- b) ľahko pracujúce ženy – vek. kat. 35 až 54 r. v počte 20
- c) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 19 až 34 r. v počte 20
- d) ľahko pracujúci muži – vek. kat. 35 až 59 r. v počte 20

Každý klient obdržal 1- dňový jedálny lístok, pre zhodnotenie bolo použité počítačové spracovanie v programe ALIMENTA – nastavbová verzia, ktorý poskytol údaje o energetickom príjme, príjme základných živín – T, S, B, vitamínov, minerálnych látok, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl, príjmu tekutín v porovnaní s OVD SR.

Dotazník o životospráve

A/ spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti

B/ pohybová aktivita a vplyv stresu na organizmus

Dotazník poskytuje informácie o stravovacích zvyklostiach, o spotrebe pokrmov, pohybovej aktivite v zime a v lete a vplyve stresu na organizmus.

II. časť zahŕňa vyplnenie klinicko – somatického dotazníka klientom - poskytuje informácie o: hmotnosti, výške, BMI, WHR, Tks, Tkd

III. časť zahŕňa vyplnenie záznamového listu na základe biochemického vyšetrenia

Táto časť je plnená v spoluprácu s oddelením VkJ, pričom každému klientovi bola odobratá kapilárna krv na stanovenie lipoproteínového metabolizmu (Cchol, TGL, HDL, LDL, Glyk.). Vyšetrenie bolo uskutočnené na prístroji REFLOTRON. V I. polroku 2014 sa vyšetřilo 63 klientov.

V rámci možných výstupov z programu ALIMENTA sa pracovníci oddelenia hygieny výživy zamerali na vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty stravy k platným OVD (odporúčané výživové dávky pre obyvateľstvo v Slovenskej republike uvedené vo Vestníku MZ SR č. SOZO – 1586/1997-08) v zariadeniach sociálnych služieb pre dospelých.

V I. polroku 2014 boli získané jedálne lístky v dvoch zariadeniach a to:

3. Domov sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov BENETRIX, Martin - Priekopa
4. Stredisko evanjelickej diakonie – diakonické centrum, Sučany.

Cieľom úlohy je zber, vyhodnotenie, porovnanie jedálnych lístkov za obdobie 1 mesiaca a dosiahnutie požadovaného výsledného nutričného zloženia a energetickej hodnoty stravy.

O plnení nutričnej hodnoty sú jednotlivé zariadenia informované a na základe výsledkov sú im odporúčané zmeny v skladbe pokrmov.

3. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách

Úloha je rozdelená do dvoch etáp, pričom v prvej etape – od januára do októbra 2013 prebiehal zber a analýza vzoriek a v druhej etape – december 2013 bola ÚVZ SR vypracovaná záverečná správa. Výstupy monitoringu spotreby vybraných prídavných látok v potravinách zhodnotil Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a ktoré budú základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období a ako preventívne opatrenie umožnia bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení.

V rámci danej úlohy bolo v I. polroku 2014 vyšetrených 15 respondentov, rozdelených na 2 vekové kategórie mužov a žien pre ľahkú, resp. strednú prácu podľa členenia fyziologických skupín uvedených v „Odporúčaných výživových dávkach obyvateľov SR“. V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba dvoch vybraných prídavných látok – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 952 cyklamáty na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Analýzou 24-hodinového dotazníka spotreby potravín/pokrmov/nápojov, ktorý zahŕňal konzumáciu potravín počas jedného dňa, boli získané údaje o predpokladanom množstve skonzumovanej prídavnej látky u dospelaj populácie, ktoré budú porovnané s jej stanoviteľným denným príjmom (ADI).

Okrem vyplnenia dotazníka jednotlivými klientmi, boli v I. polroku roku 2014 v distribučnej sieti odobraté tri vzorky potravín na stanovenie hodnoty sorbanov (1 vzorka - aromatizovaný nápoj so zníženou energetickou hodnotou - laboratórnou analýzou v ukazovateli „kyselina sorbová a kyselina benzoová“ stanovené hodnoty boli nedokázané), na stanovenie hodnoty benzoanov (1 vzorka - nápoj – laboratórnou analýzou v ukazovateli kyselina sorbová bola stanovená hodnota 208,1 mg/kg; v ukazovateli kyselina benzoová bola stanovená hodnota 136,3 mg/kg) a jedna vzorka potraviny na stanovenie cyklamátov (tradičný pekársky výrobok s obsahom škorice - laboratórna analýza t.č. nie je k dispozícii).

4. Efektívny ŠZD na úseku kozmetických výrobkov

V rámci bezpečnosti kozmetických výrobkov a ochrany spotrebiteľov a v rámci výkonu ŠZD bolo za I. polrok 2014 realizované nasledovné:

Cielené úlohy:

1. V mesiaci január 2014 sme súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 sme v rámci realizácie úlohy: Regulované látky - fluór, 2,2-dioxyetanol a peroxid vodíka vo výrobkoch: „Výrobky pre dospelých – zubné pasty s bieliacim účinkom“, odobrali 4 vzorky zubných pást s bieliacim účinkom na laboratórne vyšetrenie chemických ukazovateľov - regulované látky.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s ustanovením § 6 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky. V označovaní kozmetických výrobkov neboli

zistené nedostatky. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch **vyhoveli všetky vzorky**.

2. V mesiaci apríl 2014 sme v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 v rámci realizácie úlohy: Vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov a chemických ukazovateľov - Regulované látky - konzervačné látky vo výrobkoch „Výrobky pre deti – mydlá, vlhčené utierky s antibakteriálnym a antimikrobiálnym účinkom“ odobrali na laboratórne vyšetrenie **2 vzorky** kozmetických výrobkov v distribučnej sieti.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch; v označovaní kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky. Požiadavkám bezpečnosti v chemických ukazovateľoch **vyhoveli všetky vzorky**.

3. V mesiaci máj 2014 sme v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 v rámci realizácie úlohy: Vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov a chemických ukazovateľov: Regulované látky - konzervačné látky vo výrobkoch: „Výrobky pre deti – šampóny, peny, gély do kúpeľa, na sprchovanie, vody, lotiony, mlieka“ odobrali na laboratórne vyšetrenie **3 vzorky** kozmetických výrobkov v distribučnej sieti.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch; v označovaní kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky. Výsledky laboratórných vyšetrení nie sú t. č. k dispozícii.

4. V mesiaci jún 2014 sme v súlade s usmernením na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 v rámci realizácie úlohy: vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov a chemických ukazovateľov: Zakázané látky – hormóny, kortikoidy vo výrobkoch: „Výrobky pre dospelých – výrobky proti starnutiu (anti – age) pre ženy“ odobrali na laboratórne vyšetrenie **2 vzorky** kozmetických výrobkov v distribučnej sieti.

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný aj na kontrolu označovania kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol zistený predaj kozmetických výrobkov po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti a označovanie kozmetických výrobkov bolo v súlade s Nariadením európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch; v označovaní kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky. Výsledky laboratórných vyšetrení nie sú t. č. k dispozícii.

Kontroly na základe hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov (RAPEX):

Na základe hlásení zo systému RAPEX boli v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol odbornými pracovníkmi oddelenia hygieny výživy a hygieny životného prostredia vykonané kontroly hlásených 49 druhov nebezpečných kozmetických výrobkov, pričom v I. polroku 2014 bolo zaslaných **15 správ o vykonaných kontrolách a bolo vykonaných 146 kontrol**. Kontroly boli vykonané v maloobchodných jednotkách, resp. aj v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo; v prekontrolovaných zariadeniach sa predmetné výrobky nenachádzali ani neboli do prekontrolovaných zariadení dodané.

Výroba kozmetických výrobkov:

RÚVZ Martin vydal v I. polroku 2014 na základe posúdenia priestorov a predložených podkladov **jedno rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky** pre výrobcu kozmetických výrobkov (výroba a predaj kozmetických výrobkov a predaj kozmetických výrobkov od schválených výrobcov).

6. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Podieľame sa na realizácii 3 hlavných odborných priorít na úseku verejného zdravotníctva :

1. Efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia
2. Posilňovanie prevencie prenosných ochorení a výkon imunizačných prehľadov v populácii
3. Posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným podmienkam a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie

Realizujeme 4 regionálne priority určené pre rok 2014 :

1. a) Stravovanie detí a mládeže – v stravovacích zariadeniach, kontrola pestrosti stravy a dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálneho lístka ohľadom OVD.

V priebehu 1. polroka 2014 sme vykonali štátny zdravotný dozor v 87 zariadeniach školského stravovania. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z.z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologickej rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Celkovo bolo odobratých 25 vzoriek hotových jedál (8 vzoriek odobratých na mikrobiologické vyšetrenie, 17 vzoriek na stanovenie energetickej hodnoty stravy, bielkovín, tukov, cukrov a obsahu soli), 10 sterov z prostredia a 10 sterov na sterilitu, 1 vzorku pitnej vody v rozsahu minimálnej analýzy. Bolo vydané 1 rozhodnutie k posúdeniu prevádzkového poriadku výdajne stravy a vydaných 14 odborných vyjadrení k doplnkom k prevádzkovým poriadkom. Na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine bolo v I. polroku 2014 zaslané, v rámci Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF), hlásenie o výskyte nepovolenej látky – nitrofuranu (metabolit) furazolidonu v mrazenom králičom mäse z Číny. Na základe

uvedeného bol vykonaný štátny zdravotný dozor v zariadeniach školského stravovania a nebol zistený výskyt predmetných výrobkov.

Realizovali sme 2 mimoriadne ciele kontroly :

1. Mimoriadna ciele kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v školských stravovacích zariadeniach v Slovenskej republike.
2. Mimoriadne ciele kontrola „ Medializácia problému nedodržania energetickej a nutričnej hodnoty stravy v reedukačných zariadeniach pre deti a mládež : Vzorky celodennej stravy – žiadosť o vyšetrenie“.

Pozornosť bola venovaná aj problematike dodržiavania OVD, schválených receptúr, ako aj hodnoteniu pestrosti podávanej stravy a zostave jedálnych lístkov. V 18 zariadeniach školského stravovania sme hodnotili pestrosť podávanej stravy v rámci mesačného jedálneho lístka a vykonali hodnotenie dodržiavania Zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov odsúhlasené ÚVZ SR HDM/8236/17004/2007.

b) Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok v potravinách u detskej populácie

Cieľom regionálnej priority je získať prehľad o množstvách vybraných aditívnych látok (farbivá) prijatých potravou u detí predškolského a školského veku a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). Prostredníctvom dotazníkovej metódy získať informácie o životospráve detí vybraných vekových skupín.

V nadväznosti na Plán úradnej kontroly a výkon štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva v r. 2014, bolo z ÚVZ SR zaslané usmernenie k monitoringu spotreby vybraných prídavných látok a aróm na rok 2014. V rámci monitoringu je sledovaná spotreba vybraných prídavných látok - E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 952 cyklamáty na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín s nasledovnými požiadavkami:

Do projektu bolo zapojených 20 respondentov vekovej skupiny 11 ročných detí (ZŠ Turany). V I. polroku roku 2014 sa zrealizoval zber údajov formou dotazníka a v II. polroku 2014 bude prebiehať spracovanie zozbieraných údajov, ktoré budú zaslané na ÚVZ SR na spracovanie za celé Slovensko.

2. Problematika pieskovísk – štátny zdravotný dozor v prevádzkach pre deti, ktoré majú vo vonkajšom areáli vybudované pieskoviská a taktiež aj pieskoviská pre deti, ktoré sú súčasťou obytnej zóny

V I. polroku 2014 odborní pracovníci oddelenia HDM vykonali štátny zdravotný dozor v 22 zariadeniach pre deti a mládež a odobrali 15 vzoriek pieskov, z ktorých nevyhovelo 5 vzoriek pre nález geohelmitov. Na základe nevyhovujúcich laboratórnych výsledkov piesku v 5 zariadeniach bolo prevádzkovateľom uložené opatrenie na mieste podľa § 55 ods. 1 písm. f) zákona č. 355/2007 Z.z., uzatvorenie pieskoviska na potrebné obdobie a nariadené vykonať opatrenia na zabezpečenie dodržania najvyššie prípustného množstva indikátorov mikrobiálneho znečistenia pieskoviska podľa § 24 ods. 5 písm. c) zákona č. 355/2007 Z.z., v súlade s vyhláškou MZ SR č. 521/2007 Z.z. o požiadavkách na pieskoviská.

3. Ovplyvnenie úrazovosti u detí predškolského veku

Plnenie regionálnej priority je súčasťou programov a projektov realizovaný ako projekt 4.3 Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku, cieľom ktorého je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Projekt bol realizovaný v I. polroku 2014 a do projektu boli zapojené 2 materské školy : 1 mestská MŠ (EMŠ, Martin) a 1 vidiecka MŠ (MŠ Žabokreky). Celkovo sa prieskumu zúčastnilo 30 respondentov vekovej skupiny 3 - 6 ročných detí. Vyplnené dotazníky boli spracované do masky v programe Excel a zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR.

Na plnení regionálnej priority sa podieľa aj Poradenské centrum zdravia / Výchova k zdraviu RÚVZ so sídlom v Martine a to prostredníctvom realizovaného Projektu „Bezpečný návrat domov“, ktorý je zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. U tejto vekovej skupiny dochádza často k nezodpovednému správaniu, k úrazom a úmrtiam pri návrate zo zábavných spoločenských akcií v skorých ranných hodinách a cez víkendy. Projekt vytvára informačnú kampaň, ktorá má pripomínať vyššie uvedené riziká. V rámci projektu sa vytvoril zdravotno – osvetový materiál. Posolstvo je podporené textovou časťou, ktorú prezentuje hlavná protagonistka Celeste Buckingham. Cieľovou skupinou je mládež vo veku 15 – 19 rokov. Tento vek je považovaný za rozhodujúci vo formovaní životného štýlu a zodpovedného správania v dospelom veku. Na každú strednú školu v okrese Martin a Turčianske Teplice bol distribuovaný plagát s tematikou a list o kampani.

RÚVZ so sídlom v Martine realizoval projekt v spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru SR v Martine. Beseda bola rozdelená do dvoch častí. V prvej časti pracovníci Oddelenia Výchovy ku zdraviu prezentovali účinky alkoholu na zdravie a riziká z toho vyplývajúce a v druhej časti pracovníčka OR PZ SR informovala o dopravných následkoch nezodpovedného správania a pravidlách cestnej premávky. V závere besedy si mohli študenti vyskúšať chôdzu medzi kužeľmi so špeciálnymi okuliarmi za denného a nočného videnia evokujúce 1,5 promile alkoholu v krvi, ale aj zisťovanie alkoholu v krvi prostredníctvom dychovej skúšky pomocou prístroja na detekovania alkoholu v krvi. V 1. polroku 2014 sa projekt realizoval na dvoch stredných školách (Gymnázium V. P. Tótha, Martin a Obchodná akadémia, Martin). Spolu bolo edukovaných 130 študentov.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Hlavné odborné priority na úseku verejného zdravotníctva

1. efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia
2. posilňovanie prevencie prenosných ochorení a výkon imunizačných prehľadov v populácii

3. posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným podmienkam a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie

Regionálne priority pre rok 2014

1. **Zabezpečenie Národného imunizačného programu**

Hlavný prostriedok - posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach

Dosiahnutie cieľov vyžaduje :

- poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním,
- poskytovanie informácií o očkovaní – povinnom, odporúčanom,
- poskytovanie informácií o indikáciách a kontraindikáciách očkovania,
- poskytovanie informácií o zložení vakcín,
- poskytovanie informácií o nežiaducich reakciách.

2. **Zabezpečiť realizáciu imunologických prehľadov** u ochorení preventabilných očkovaním.

3. **Surveillance infekčných chorôb** v súvislosti s nárastom cestovného ruchu v pohraničnej oblasti nášho regiónu.

4. **Boj proti nozokomiálnym nákazam**

Dosiahnutie cieľov vyžaduje :

- vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach,
- dobrú medziodborovú spoluprácu pracovníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti.

9. PODPORA ZDRAVIA

Hlavné odborné priority na úseku verejného zdravotníctva oddelenie PCZ a VkJ RÚVZ so sídlom v Martine za Žilinský kraj.

1. Zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov regiónu
2. Ovpływňovanie rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení
3. CINDI program
4. Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotné uvedomenie
5. Úlohy vyplývajúce z Národného programu podpory zdravia

1. **Zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov regiónu**

RÚVZ so sídlom v Martine v spolupráci s Centrom pomoci ligy proti rakovine, ktoré pôsobí v okrese Martin poskytujeme klientom každú prvú stredu v mesiaci vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení a odborné poradenstvo v oblasti zdravej životosprávy. V prvom polroku 2014 sme vyšetřili 13 klientov.

V rámci spolupráce medzi RÚVZ Martin a Jesseniovou lekárskou fakultou Martin sme v priebehu prvého polroka 2014 zabezpečili výuku absolventov odboru verejného zdravotníctva JLF UK v Martine. Súčasťou výuky boli aj preventívne vyšetrenia v PCZ, ktoré pozostávali z merania TK, percenta tuku, BMI, odberu kapilárnej krvi, z ktorej sa vyšetrovali: glukóza, celkový cholesterol, TG, HDL cholesterol. 24 absolventov bolo oboznámených s prácou v poradni zdravia a ZV. PCZ a VkZ zabezpečuje aj letnú prax študentov 2. roč. verejného zdravotníctva JLF UK Martin.

V prvom polroku 2014 sme vytvorili 7 propagačných materiálov na rôzne aktuálne témy: Zdravotné odporúčania počas letných horúčav, Zdravotné odporúčania pre bezproblémovú dovolenku, Kliešťová encefalitída a jej riziká, Chudneme s rozumom: Mapujeme Váš život, Chyby v životospráve, Meníme stravovacie návyky, Zdravý a správny jedálniček.

V období od 1. januára do 30. júna 2014 sme pripravili 1 príspevok do regionálnych novín Info Turiec „Smoke day free“.

V rámci projektu Stomatohygienu bolo DVD „Lakomý sysel“ umiestnené na www.ruvzmartin.sk a jeho obsah si môžu klienti stiahnuť a prehrať na PC. V prípade, že sa u klienta jedná o stolový DVD prehrávač je možnosť kontaktovať PCZ a VkZ RÚVZ so sídlom v Martine a po prinesení čistého DVD nosiča, bude nahrané vo formáte zodpovedajúcom konkrétnemu prehrávaču.

V 1. polroku 2014 sme realizovali projekt „Stomatohygienu“ v MŠ Blatnica. Projektu sa zúčastnilo 27 detí.

Cieľovou skupinou intervenčno zdravotno-výchovného pôsobenia je veková kategória

4 – 6 ročných / MŠ/ a 1. –2. ročník ZŠ a

je zamerané na:

- správnu výživu v prevencii stomatologických ochorení
- negatívne následky neošetreného chrupu na zdravie
- demonštráciu používania správnych pomôcok pri stomatohygienu
- vysvetlenie a demonštráciu správnej techniky čistenia zubu
- vysvetlenie dôležitosti čistenia zubov, zafixovanie návyku na pravidelnosť čistenia chrupu
- vysvetlenie dôležitosti preventívnych prehliadok a včasného ošetrenia zubného kazu

RÚVZ so sídlom v Martine realizuje regionálny projekt „Vieme si správne umývať ruky?“ Projekt je zameraný na cieľovú skupinu detí predškolského veku a 1. a 2. ročníka základných škôl. Intervenčno zdravotno-výchovné pôsobenie pre deti je zamerané na negatívne následky šírenia nákaz „špinavých rúk“ vysvetlenie a demonštráciu správnej techniky umývania rúk.

Na záver sa realizuje krátky test vo forme skladačky na kontrolu zapamätania správneho postupu pri umývaní rúk /.

V rámci svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ sa pracovníci RÚVZ so sídlom v Martine zapojili do celonárodnej súťaže „Do práce na bicykli“, ktorú vyhlásil národný cyklokoordinátor Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Mesto Martin sa zapojilo tohoto projektu s cieľom prispieť k zlepšeniu zdravia obyvateľov a vyskúšať si zdravý a ekologický spôsob dochádzania do práce. Do súťaže sa zapojil aj náš trojčlenný tím RÚVZ Martin – CYKLO 3. Úlohou každého tímu bola preprava do a z práce na bicykli a týždenná sumarizácia najjazdených kilometrov.

Zapojili sme sa do Týždňa mozgu, v rámci ktorého sme uskutočnili prednášku v Centre pomoci Ligy proti rakovine. Na prednáške spolupracovali aj študenti Martinského klubu medikov, ktorí sa venovali anatómii a fyziológii mozgu a oddelenie PCZ a VkZ pamäti, jej tréningu. Účastníci prednášky vyplňali pracovné listy na podporu pamäti. Zúčastnených bolo 20 klientov. Prednáška sa uskutočnila aj pre verejnosť v Turčianskej knižnici v Martine. Prednášky sa zúčastnilo 30 ľudí.

2. *Ovplyvňovanie rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení*

Vo februári 2014 sme sa zúčastnili zdravotno – výchovnej kampane „Smoke day free“, ktorá má nabádať mladých ľudí odvykať od fajčenia a podporovať nefajčiarov a zdravý životný štýl. Kampaň organizoval Martinský klub medikov. Počas tejto kampane sme vyšetrili 34 klientov, z toho 23 klientom bol zmeraný CO vo vydychovanom vzduchu, 27 klientom bol zmeraný celkový cholesterol z kapilárnej krvi, krvný tlak.

Projekt Bezpečný návrat domov je zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. U tejto vekovej skupiny dochádza často k nezodpovednému správaniu, k úrazom a úmrtiam pri návrate zo zábavných spoločenských akcií v skorých ranných hodinách a cez víkendy. Projekt vytvára informačnú kampaň, ktorá má pripomínať vyššie uvedené riziká. V rámci projektu sa vytvoril zdravotno – osvetový materiál. Posolstvo je podporené textovou časťou, ktorú prezentuje hlavná protagonistka Celeste Buckingham. Cieľovou skupinou je mládež vo veku 15 – 19 rokov. Tento vek je považovaný za rozhodujúci vo formovaní životného štýlu a zodpovedného správania v dospelom veku.

Na každú strednú školu v okrese Martin a Turčianske Teplice bol distribuovaný plagát s tematikou a list o kampani.

RÚVZ so sídlom v Martine realizoval projekt v spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru SR v Martine. Beseda bola rozdelená do dvoch častí. V prvej časti pracovníci Oddelenia Výchovy ku zdraviu prezentovali účinky alkoholu na zdravie a riziká z toho vyplývajúce a v druhej časti pracovníčka OR PZ SR informovala o dopravných následkoch nezodpovedného správania a pravidlách cestnej premávky. V závere besedy si mohli študenti vyskúšať chôdzu medzi kužeľmi so špeciálnymi okuliarmi za denného a nočného videnia evokujúce 1,5 promile alkoholu v krvi, ale aj zisťovanie alkoholu v krvi pomocou dychovej skúšky pomocou prístroja na detekovania alkoholu v krvi. V 1. polroku 2014 sa projekt realizoval na dvoch stredných školách (Gymnázium V. P. Tótha a Obchodnej akadémii). Spolu bolo edukovaných 130 študentov.

V rámci projektu CINDI, zdravotno – výchovných kampaní a v rámci svetových dní WHO sme každému návštevníkovi poradne zdravia určili hodnotu BMI a WHR indexu s odborným poradenstvom o zdravom životnom štýle. Každému klientovi sa vyhodnotili rizikové faktory metabolického syndrómu s intervenciou pre konkrétny rizikový faktor, ale aj súčinnosti rizikových faktorov navzájom. Pri neštandardných a štandardných výjazdoch sme u 234 klientov určili percento tuku v tele a BMI.

V rámci spolupráce so zdravotnými poisťovňami a inými organizáciami sme vyšetrili aspoň jeden rizikový faktor srdcovo – cievnych ochorení u 279 klientov. Každému klientovi bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy. 277 klientom sme v rámci základnej poradne merali BMI a WHR index, percento podkožného tuku.

„**Sledovanie výživového stavu obyvateľstva**“ spolupráca s oddelením HV
Poradenské centrum zdravia v spolupráci s oddelením hygieny výživy organizuje výjazdové akcie do rôznych firiem a podnikov, v ktorých vybrané skupiny participujú na projekte formou analýzy životosprávy. Do 30. júna 2014 bolo vyšetrených 63 klientov a spracovaných 63 dotazníkov.

3. CINDI program

Za obdobie od 01.01.2014 do 30.6.2014 sme uskutočnili 8 štandardných výjazdov do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkočasného poradenstva o zdravom životnom štýle. 3 výjazdy boli neštandardné, t.z. nebolo poskytnuté komplexné vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo – cievnych ochorení, ale len čiastkové vyšetrenie. V rámci štandardných výjazdov bolo vyšetrených 66 klientov. V rámci neštandardných výjazdov bolo vyšetrených 215 klientov.

4. Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotné uvedomenie

Oddelenie PCZ a VkZ sa podieľalo na realizácii projektu (dotazníkového prieskumu) „Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR“. Sledovanie zdravotného uvedomenia je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch a návykoch našej populácie. Spracovanie údajov zo strany jednotlivých RÚVZ prebehlo v roku 2013

5. Úlohy vyplývajúce z Národného programu podpory zdravia

PCZ a VkZ RÚVZ so sídlom v Martine plní úlohy vyplývajúce z Národného programu podpory zdravia v jeho prioritných oblastiach. Oddelenie PCZ a VkZ sa vo svojej hlavnej činnosti venuje ovplyvňovaniu zložiek životného štýlu jednotlivca, komunity a verejnosti s cieľom vytvárania podmienok na zlepšenie spôsobu života a zvýšenie kvality života, ale aj učením sa preberať zodpovednosť za vlastné zdravie. Základnými aktivitami sú: zvyšovanie informovanosti obyvateľov, monitorovanie vybraných determinantov zdravia. V rámci poradenstva sa venujeme výchove obyvateľov k zdravej výžive, zvyšujeme informovanosť o zdraví prospešných potravinách. Ďalšou prioritou ktorej sa venujeme je prevencia užívania návykových látok, a to formou prednášok, besied, ale aj školením odborných zdravotníckych pracovníkov a kampaní s cieľom obrátiť pozornosť širokej verejnosti na tento problém. Ďalšou prioritou NPPZ ktorej sa venujeme je zníženie výskytu chronických neinfekčných ochorení a ich následkov v rámci programu CINDI.

Vo februári 2014 sme sa zúčastnili zdravotno – výchovnej kampane „Smoke day free“, ktorá má nabádať mladých ľudí odvykať od fajčenia a podporovať nefajčiarov a zdravý životný štýl. Kampaň organizoval Martinský klub medikov. Počas tejto kampane sme vyšetrili 34 klientov, z toho 23 klientom bol zmeraný CO vo vydychovanom vzduchu, 27 klientom bol zmeraný celkový cholesterol z kapilárnej krvi, krvný tlak a 10 klientom sme zmerali percento podkožného tuku.

V 1. polroku 2014 sme sa zúčastnili celoslovenskej pracovnej porady vedúcich odborov podpory zdravia v Malých Bieliciach. Predmetom stretnutia bolo vyhodnotenie plnenia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom, kampane „Odstráň obezitu“, projektu

„Školské ovocie a zelenina“ a súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“. Zároveň sa zdôraznili priority, ktorým by sa oddelenia podpory zdravia mali venovať: problematika fajčenia a alkoholu, obezity, zdravotnému stavu obyvateľstva SR a súťažiam „Prestaň a vyhraj“ a „Vyzvi srdce k pohybu“, ale ak aktualizácii Národného programu podpory zdraviu.

Najvýznamnejšia diskusia prebehla k postaveniu odborov výchovy ku zdraviu/podpory zdravia a riešeniu a príprave aktualizácie platnej koncepcie odboru výchovy ku zdraviu.

Ďalšie plnenie Národného programu podpory zdravia vid' jednotlivé body uvedené vyššie.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Michalovciach**

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Úloha 1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Medziodborová úloha – HŽP a HDM

- Zber údajov prostredníctvom dotazníkov

V rámci tejto úlohy bol v 1. polroku vykonaný dotazníkový prieskum na dvoch školách (VI. ZŠ na Ul. okružnej v Michalovciach, ZŠ na Ul. Komenského v Sobranciach). Na každej škole sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo 60 žiakov, každý žiak mal 3 dotazníky (dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka, dotazník o spôsobe dochádzania do školy, hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov, dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov). Zároveň boli vyplňané dotazníky o škole (obsadenosti učebne, kontroly sociálnych zariadení, školská inšpekcia trieda, výskyt plesní, dotazník pre správcu budovy, dotazník pre zamestnancov školy - fajčenie, kontrola školskej budovy - všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní).

Zadávanie dotazníkov do databázy bude po doručení usmernenia.

Úloha 1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Cieľ: získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR

- Screeningový monitoring vytypovaných vodárenských zdrojov a verejných vodovodov

Úloha bude riešená podľa usmernenia NRC pre pitnú vodu.

Úloha 3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch – V 1. polroku bolo odobratých 8 vzoriek kozmetických výrobkov (2 výrobky pre dospelých – šampóny, výrobky na sprchovanie, konzervačné a vonné látky, 2 výrobky pre dospelých - na bielenie zubov, fluór, peroxid vodíka, 2 výrobky pre deti do kúpeľa na umývanie v plastových obaloch pripomínajúcich hračky, 2 výrobky pre deti – farby na tvár, make-up).
2. Kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom – vykonávaná pri odbere vzoriek, u odobratých výrobkov nedostatky neboli zistené.

Úloha 7.1. Cyanobaktérie

Cieľ:

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov vo vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách
- zisťovanie akútnej toxicity a prítomnosti cyanotoxínov
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody
- zisťovanie osídlenia vodných plôch makrofýtmami v súvislosti s premnožením cyanobaktérií
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami

Monitoring výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na prírodných kúpaliskách Zemplínska Šírava (ZŠ) a Vinianske jazero (VJ) bol vykonávaný v rámci odberu vzoriek vôd. Za účelom laboratórneho vyšetrenia cynobaktérií bolo odobratých 12 vzoriek vôd, z toho 10 zo ZŠ a 2 z VJ, v ktorých nebolo potvrdené prekročenie MH ukazovateľa cynobaktérií.

Úloha 7.10. **Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie**

Cieľ:

- monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných a umelých kúpaliskách
- overenie a zavedenie diagnostiky enterovírusov použitím metód molekulárnej biológie
- sledovanie mikrobiologického a biologického oživenia monitorovaných vôd

Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, v prírodných kúpaliskách ZŠ a VJ bude vykonávaný v III. Q 2014.

Oddelenie hygieny výživy

Názov úlohy:

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.

- úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008-2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva.

Vyšetrených by malo byť 80 klientov, polovica mužov, vo vekovej skupine 19 - 34 a 19- 54 ročných (59 ročných mužov) ľahko pracujúci. Úloha je priebežne plnená, vyšetrených je 20 klientov a údaje z dotazníkov sú priebežne spracovávané v programe ALIMENTA.

Termín ukončenia: 15. január 2015
a ďalšie roky

Názov úlohy:

3.2. Monitoring príjmu jódu

- úloha nadväzuje aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008-2015 a na úlohy PVV na r. 2010-2014 na úseku verejného zdravotníctva.

Za sledované obdobie bolo odobratých **12 vzoriek jedlej soli, vyšetrených je 10.**

V týchto vzorkách bol stanovený obsah KI, KIO₃ a ferokyanid draselný. Všetky vzorky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach metódami doporučenými hlavným odborníkom SR pre chemické analýzy – odmernou analýzou.

Všetky odobraté vzorky soli boli v čase laboratórneho vyšetrenia vo výrobcom doporučenej spotrebnej lehote. Všetkých 10 vzoriek bolo posúdených ako **vyhovujúcich** platnej legislatívy.

V čase odberu vzoriek neboli zistené hygienické nedostatky v ich skladovaní a uchovávaní.

Termín ukončenia: 15. január 2015
a ďalšie roky

Názov úlohy:

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

- v rámci plnenia tejto úlohy bola v prvom kv. 2014 odobratá vzorka balenej limonády v tetrapakovom obale Dolly pomaranč, nesýtená limonáda, s príchuťou pomaranč, s cukrom a náhradným sladidlom, 250 ml, ktorá bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Poprade na laboratórne vyšetrenie. Výsledky nám zatiaľ neboli zaslané.

Termín ukončenia: 30. marec 2016

Názov úlohy:

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

- úloha bude plnená v priebehu roka 2014 podľa Plánu úradnej kontroly a ŠZD na rok 2014.

Termín ukončenia: 2014
a ďalšie roky

Názov úlohy:

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

- podľa Plánu úradnej kontroly a ŠZD na rok 2014 bola v 1. polroku 2014 odobratá vzorka následnej sušenej mliečnej výživy pre dojčatá od ukončeného 6. mesiaca „Sunar complex 2“, 600 g, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie – rezíduá pesticídov na ÚVZ SR Bratislava. Laboratórny výsledok nám zatiaľ nebol zaslaný.

Termín ukončenia: 2014
a ďalšie roky

Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.1 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ Rimavská Sobota

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti u vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Dlhodobým cieľom projektu je hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Realizácia projektu odd. HDM:

- v roku 2014 RÚVZ Michalovce projekt neriešil, gestor sumarizoval získané údaje a vypracoval záverečnú správu.

Termín ukončenia: 31.12.2014

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Gestor: Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

- v 1 polroku 2014 RÚVZ Michalovce nebol zapojený do riešenia projektu.

Termín ukončenia: priebežne podľa požiadaviek

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku a porovnanie, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

V r. 2014 prebieha I. etapa do ktorej je zapojená veková skupina 3 – 6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská a 1 vidiecka) cca po 15 detí t.j. spolu 30 detí.

Realizácia projektu odd. HDM:

- vykonanie dotazníkového prieskumu u mestskej MŠ – MŠ, Gagarinova, Sobrance a vidieckej MŠ – MŠ pri ZŠ s MŠ Krčava. Získané údaje sa budú zadávať do databázy.

Termín ukončenia: r. 2017

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV.

Gestor: RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Zvolen

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR
spoluriešiteľ MŠVVAŠ SR

Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity.

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu.

Realizácia projektu odd. HDM:

- pri cielených kontrolách sme dotazníkovou metódou sledovali využitie hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: zaraďovanie ranných rozcvičiek a telovýchovných chvíľok v triedach, počet kvalifikovaných učiteľov TV a počet žiakov, pripadajúcich na jedného učiteľa, možnosti telesnej a športovej výchovy organizovanej školou (nepovinné predmety, krúžky a pod.), existencia zdravotnej TV na škole, vytváranie podmienok na organizovanie

nepovinného vyučovania zdravotnej TV a integrovanej TV, iné formy pohybovej aktivity realizované pre žiakov školy
- vzistenia bolo zaslané v sumárnej správe na ÚVZ SR

Termín ukončenia: r. 2016

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR, RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením enviromentálno-zdravotných indikátov.

Realizácia projektu odd. HDM:

- vykonanie dotazníkového prieskumu na dvoch základných školách – ZŠ, Okružná 17, Michalovce (60 žiakov) a ZŠ, Komenského 12, Sobrance (60 žiakov). Do projektu boli zapojení aj rodičia žiakov a 5 zamestnanci z každej školy. Projekt pozostával z dotazníkov určených pre: rodičov – Dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka; žiakov – Dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov a Dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka; zamestnancov školy – Dotazník o fajčení; správcu budovy – Dotazník o škole a Dotazník – Kontrola školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní. Pracovníci RÚVZ vyplňali formulár – kontrola zariadení pre osobnú hygienu.
- Získané údaje sa budú zadávať do databázy.

Termín ukončenia: 31.12.2016

Ďalšie úlohy vyplývajúce z Programov a projektov RÚVZ

„Program озdravenia výživy obyvateľov v SR“ a „Národný program prevencie nadváhy a obezity“

Riešenie projektov a výstupy:

Vykonáva sa poradenská a kontrolná činnosť v ZSS zameraná na podporu rozvoja školského stravovania, presadzovanie racionálnej výživy, energeticky a biologicky hodnotnej stravy pre jednotlivé vekové skupiny detí a mládeže, dodržiavanie zásad na zostavovanie jedálnych lístkov, dodržiavanie pitného režimu s obmedzením nápojov s obsahom kofeínu, chinínu a nápojov s vysokým obsahom cukru (v školských bufetoch), podporu školského mliečneho programu a programu „Školské ovocie“. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme presadzovali vytváranie

zodpovedajúcich podmienok pre telesnú výchovu na školách (telocvične, ihriská, základná telesná výchova, telovýchovné aktivity mimo vyučovania). Z našich zistení vyplýva, že zostavovanie jedálnych lístkov a dodržiavanie pitného režimu je na dobrej úrovni. Pestrosť podávanej stravy je zabezpečená, zvýšilo sa aj zastúpenie zeleniny a ovocia. V školských bufetoch nebol zistený predaj sortimentu nevhodného pre deti a mládež. K rozvoju pohybovej aktivity prispieva aj konanie športových podujatí na školách a zotavovacích podujatí.

Termín plnenia: rok 2014

„Monitoring spotreby vybraných prídavných látok“ na rok 2014

Riešenie projektov a výstupy:

Monitoring sa vykonáva v nadväznosti na Plán úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru v r. 2014, bude sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – E 200 – E 203 – Kyselina sorbová - sorbany, E 210 – E213 Kyselina benzoová – benzoany a E 952 – cyklamáty na základe dotazníkovej metódy. Zber údajov sa bude vykonávať u 20 žiakov ZŠ – 11 ročných.

Realizácia projektu:

- v 1 polroku 2014 sa projekt neriešil, plniť sa bude až v nasledujúcom polroku.

LOKÁLNY PROJEKT „ČAKÁME NA BOCIANA“

Gestor: RÚVZ Michalovce

Riešenie projektu a výstupy:

- Konanie kurzov o zdravom tehotenstve a materstve za účasti odborníkov, v rámci ktorých boli poskytované budúcim mamičkám a oteckom potrebné informácie o priebehu tehotenstva, pôrodu a prvého roka života dieťaťa. Každý kurz pozostával zo 4 tematicky rozdielne zameraných stretnutí, pričom prvé stretnutie bolo zamerané na tehotenstvo, druhé na pôrod, tretie na šestonedelie (výživa matky a dojčenie, očkovanie, starostlivosť o dieťa v prvom roku života), tretie na praktické ukážky starostlivosti o dieťa, prezentácia výrobkov pre kojencov, film. Na každom stretnutí sa cvičilo (posilnenie panvového dna, dýchacie techniky pri pôrode, ukážky cvikov po pôrode, relaxačné techniky).

Realizácia projektu:

- v 1 polroku 2014 sa konal jeden kurzy „Čakáme na bociana“, ktorého sa zúčastnilo 5 mamičiek.

Termín: Pokiaľ možno stály – mesačne, okrem letných prázdninových mesiacov a decembra.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

V roku 2014 oddelenie PPLaT plní tieto úlohy:

Úloha č. 2.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce, táto úloha je súčasťou priorít vyplývajúcich z uznesenia vlády SR, **pozostáva z týchto bodov:**

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Úloha č. 2.2 – Intervencie na podporu zdravia pri práci, táto úloha je súčasťou priorít vyplývajúcich z uznesenia vlády SR, **pozostáva z týchto bodov:**

2.2.1. Zdravé pracoviská.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky.

Úloha č. 2.5. - Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách, táto úloha je súčasťou priorít vyplývajúcich z uznesenia vlády SR.

Regionálna priorita: Sledovanie hlukovej záťaže obyvateľov mesta Strážske v životnom a pracovnom prostredí z minioceliarne prostredníctvom prieskumu zameraného na vyhodnotenie názorov a pripomienok obyvateľov.

Plnenie úlohy č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Bod č. 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce:

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme k 30.6.2014 vykonávanie rizikových prác v 34 organizáciách okresov Michalovce a Sobrance, s celkovým počtom 1377 exponovaných zamestnancov (1613 expozícií), z toho je 319 (326 expozícií) žien. Z uvedeného počtu v 3 kategórii rizikových prác evidujeme 1261 zamestnancov (1495 expozícií) z toho je 316 žien (323 expozícií) a v 4 kategórii 116 zamestnancov (118 expozícií), z toho 3 ženy. V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme zamestnancov exponovaných týmto rizikovým faktorom: biologický faktor (TBC), elektromagnetické polia, fyzická záťaž, hluk, chemické látky a zmesi, ionizujúce žiarenie, vibrácie, záťaž teplom. K 30.6.2014 bolo vydaných 5 rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác, pričom v 2 prípadoch išlo o rizikové práce v 4 kategórii - uplynula ročná lehota (PD Choňkovce, Lesy SR, o. z. Sobrance), v 1 prípade išlo o prehodnotenie rizikových prác (SE, a.s. – EVO Vojany), v 1 prípade išlo o určenie rizikových prác v nových profesiách a taktiež o uplynutie ročnej lehoty pre práce zaradené do 4 kategórie (SSM, a.s. Strážske) a v 1 prípade išlo o novú spoločnosť TAJBA, a.s. Čaña – pracovisko Mlynica Oreské – Lom Oreské, kde boli zamestnanci zaradení do rizikových prác pre rizikové faktory hluk a chemické látky – pevný aerosól. Návrhy boli dokladované posudkami o riziku, výsledkami objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí a hodnotením zdravotného stavu zamestnancov z daných pracovísk. Akceptačným listom boli zamestnanci vyradení z rizika fyzickej záťaže v 1 organizácii (Lidvina – DDS Strážske) a z rizika psychickej pracovnej záťaže (Transpetrol, a.s. – PS 1 Budkovce). Okrem toho z rizikových prác boli vyradení zamestnanci VSE, a.s. Košice – pracoviská v okrese Michalovce, nakoľko spoločnosť listom oznámila, že došlo k zrušeniu profesií. V rámci ŠZD na pracoviskách s rizikovými prácami bolo vykonaných k 30.6.2014 celkom 47 previerok. K prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými látkami, s expozíciou hluku, s expozíciou biologickým faktorom a EMG bolo vydaných celkom 11 rozhodnutí. V tomto počte nie sú zahrnuté rozhodnutia na uvedenie do prevádzky, ktorými súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky - 35. K 30.6.2014 bolo prešetrených 18 podozrení na choroby z povolania, z toho v 13 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 1 prípade to bola TBC pľúc u zdravotnej sestry, v 1 prípade alergické ochorenie HCD s dokázanou precitlivosťou na alergény z PP – položka 45 „Zoznamu“, v 2 prípadoch išlo o kombináciu DNJZ + vibrácie, a v 1 prípade o DNJZ + Astma bronchiálne. Možná súvislosť

s vykonávanou prácou bola vyslovená v 5 prípadoch, v 6 prípadoch bol vyslovený názor, že ochorenie nevzniklo v súvislosti s vykonávanou prácou s tým, že bolo doporučené prekonzultovanie na RKD, v 2 prípadoch bolo odporučené prekonzultovanie na RKD, v jednom prípade nebol vyslovený názor, nakoľko pracoviská, na ktorých menovaný pracoval boli už zrušené, v 5 prípadoch bol vyslovený názor, že ochorenie nevzniklo v súvislosti s vykonávanou prácou. Bolo vyplnených 84 dotazníkov.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a látok a zmesí.

K 30.6.2014 bol kontrolovaný predaj prípravkov na chemickú ochranu rastlín – celkom v 10 predajniach záhradkárskych potrieb. Pri uvedených previerkach neboli zistené nedostatky, prípravky na chemickú ochranu rastlín sú predávané buď pultovým spôsobom predaja, alebo sú uzamknuté v skrinkách a zákazníkom sú vydané na požiadanie. V uvedených predajniach nebolo zistené predávanie hračiek a potravín, prevádzkovatelia sú držiteľmi osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s jedovatými látkami. Previerky boli vykonané tiež v 8 strediskách na ochranu rastlín. Pri previerkach bolo zistené, že spoločnosti používajú toxické látky na chemickú ochranu rastlín len v malých množstvách, nakupujú len potrebné množstvá chemických látok a preto tieto ani neskladujú, ale rovno aplikujú. Bolo vykonaných 15 previerok so zameraním na prácu s TL a VTL. Organizácie a firmy, ktoré pri práci používajú chemické látky predkladajú aj v roku 2014 na schválenie prevádzkovej poriadky pre prácu s nebezpečnými chemickými látkami a prípravkami, celkom 7. K 30.6.2014 neevidujeme žiadnu mimoriadnu, či havarijnú situáciu v oblasti nakladania s toxickými látkami.

V roku 2014 je vedúca oddelenia naďalej členkou komisie na overenie a preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami pri RUVZ Košice.

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme celkom 19 organizácií na pracoviskách ktorých zamestnanci pri práci používajú toxické a veľmi toxické látky a zmesi s celkovým počtom 234 exponovaných zamestnancov, z toho je 56 žien. Vykonávanie DDD činnosti bolo hlásené v 32 prípadoch.

V rámci kontroly uplatňovania REACH boli kontrolované karty bezpečnostných údajov a označovanie chemických látok – kontrola balenia a etikiet – 65, súčasne sa sledujú vlastnosti chem. látok, t. z. že sa sleduje ich vplyv na endokrinný systém, reprodukciu a poškodenie plodu. Boli pripravené edukačné materiály „Používajte chemické látky bezpečne“, a „Endokrinné disruptory“, ktoré sú poskytované zamestnávateľom pri výkone ŠZD. V I. polroku 2014 sme sa zúčastnili 4x koordinovaných kontrol v rámci závažných priemyselných havárií, ktoré boli zvolané SIŽP – IŽP Košice a to v spoločnostiach Chemko, a.s. Slovakia Strážske, Diakol, s.r.o. Strážske a HNOJIVÁ Duslo, s.r.o. závod Strážske a Flaga, s.r.o. Pezinok – prevádzka Bánovce nad Ondavou. V 1 prípade sme sa vyjadrovali k aktualizácii bezpečnostnej správy –podniku kategórie B - Chemko, a.s. Slovakia Strážske. Na web. stránke RUVZ Michalovce sú uverejnené informácie o podmienkach pre získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami a toxickými látkami a prípravkami. Taktiež tu boli uverejnené vzory jednotlivých tlačív a informácia o spôsobe podania žiadosti na získanie osvedčenia. Na web. stránke sú taktiež uverejnené edukačné materiály, tieto sú umiestňované aj na nástenky v rámci RUVZ.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

V okrese Michalovce evidujeme prácu s chemickými karcinogénmi celkom v 13 organizáciách, v okrese Sobrance neevidujeme tieto práce. K 30.6.2014 v riziku chemickej karcinogenity evidujeme celkom 43 zamestnancov (z toho je 31 žien) a to: zamestnanci NsP Š. Kuku Michalovce, a.s. – oddelenie onkologické 34 zamestnancov (31 žien), ktorí sú exponovaní cytostatikám, zamestnanci spoločnosti Ebster, s.r.o. Michalovce - 9 (muži), ktorí sú exponovaní etylénoxidu. Okrem uvedeného počtu evidujeme ďalších 72 zamestnancov (z toho je 17 žien), ktorí prichádzajú do kontaktu s chemickými karcinogénmi, pričom však na základe posúdenia rizík sú zaradení do 2 kategórie prác. Je spracovaná evidencia uvedených organizácií, ktorá je priebežne aktualizovaná.

V rámci previerok na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní chemickým karcinogénom sú zástupcovia firiem upozorňovaní na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z., NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov a NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z.. V I. polroku 2014 na pracoviskách, kde sú používané chemické karcinogény bolo vykonaných 6 previerok. Pokiaľ ide o práce spojené s azbestom, k 30.6.2014 bolo vydané 1 rozhodnutie na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu, organizácia následne písomne ohlásila začiatok vykonávania prác. Zamestnanci odd. PPLaT vykonali previerku, pri ktorej bolo zistené, že práce sú vykonávané podľa schváleného plánu práce. T. č. je jedno podanie vo vybavovaní.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Bod 2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Táto úloha je zameraná na hodnotenie pracovného prostredia a spôsobu práce vo vzťahu k výskytu ochorení z DNJZ, ale súčasne sú hodnotené pracovné podmienky aj pri šetrení podozrení na choroby z povolania u ostatných diagnóz. Pri plnení tejto úlohy vychádzame z odborného usmernenia MZ SR - HH č. HH SR - 4802/2002-HŽPP/PPL zo dňa 21. 11. 2002 na zabezpečenie jednotného postupu štátnych zdravotných ústavov v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z DNJZ.

V I. polroku 2014 sme v okresoch Michalovce a Sobrance prešetrovali celkom 18 podozrení na choroby, z toho v 13 prípadoch išlo o ochorenie z DNJZ, v 1 prípade to bola TBC pľúc u zdravotnej sestry, v 1 prípade alergické ochorenie HCD s dokázanou precitlivosťou na alergény z PP – položka 45 „Zoznamu“, v 2 prípadoch išlo o kombináciu DNJZ + vibrácie, a v 1 prípade o DNJZ + Astma bronchiálne. Pokiaľ ide o podozrenie na CHzP z DNJZ možná súvislosť s vykonávanou prácou bola vyslovená v 3 prípadoch, v 6 prípadoch bol vyslovený názor, že ochorenie nevzniklo v súvislosti s vykonávanou prácou s tým, že bolo doporučené prekonzultovanie na RKD, v 2 prípadoch bolo odporučené prekonzultovanie na RKD, v jednom prípade nebol vyslovený názor, nakoľko pracoviská, na ktorých menovaný pracoval boli už zrušené, v 3 prípadoch bol vyslovený názor, že ochorenie nevzniklo v súvislosti s vykonávanou prácou z povolania z DNJZ. Oznámenia o prešetrení podozrení na choroby z povolania sú zasielané na KPL Košice, a ÚVZ SR - odbor PPL. K šetreniu podozrení na choroby z povolania z DNJZ sú pozývaní aj zástupcovia zamestnávateľa, zamestnancov, prešetrovaní pracovníci a tiež zástupcovia príslušnej PZS. Súčasťou prešetrení je aj zobrazenie vykonávanej pracovnej činnosti pomocou videokamery. V okrese Michalovce evidujeme rizikové práce s faktorom fyzická záťaž v spoločnosti ZEKON, a.s. Michalovce a Unomedical, s.r.o. Michalovce. Vo firme ZEKON, a.s. Michalovce evidujeme práce v profesii šička ako rizikové v 3 kategórii rizikových prác s celkovým počtom 59 exponovaných zamestnancov. Rizikové práce pre fyzickú záťaž evidujeme taktiež v spoločnosti Unomedical, s.r.o. Michalovce a to u žien vo veku nad 50 rokov na pracoviskách jednotlivých výrobných centier, celkom 75. V prvom polroku 2014

spoločnosť Unomedical, s.r.o. prehodnotila fyzickú záťaž u zamestnancov jednotlivých centier na základe sledovania srdcovej frekvencie a energetického výdaja a spracovala posúdenie rizík. Zamestnankyne nad 50 rokov naďalej zostávajú v 3 kategórii rizikových prác. V prvom polroku 2014 boli vyradení, na základe žiadosti zamestnávateľa, z rizika zamestnanci v zariadení Lidwina DSS Strážske. Žiadosť bola doložená posúdením rizika spracovanom PZS.

Úloha sa plní aj v ďalších rokoch.

Úloha č. 2.2 – Intervencie na podporu zdravia pri práci:

2.2.1. Zdravé pracoviská – riešia vybrané RÚVZ v SR. V okresoch Michalovce a Sobrance podniky nie sú zapojené do intervenčných programov. Zamestnancami odd. PPLaT boli spracované edukačné materiály „Používajte chemické látky bezpečne“, a „Endokrinné disruptory“ ktoré sú poskytované zamestnávateľom pri výkone ŠZD.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci. V rokoch 2014 – 2015 je zameraná na stres v pracovnom prostredí a prebieha pod názvom „Riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci“. Začína sa v apríli 2014. Zamestnancami odd. PPLaT bol pripravený edukačný materiál „Zdravé pracoviská bez stresu“. Edukačné materiály o kampani boli umiestnené na panel vo vestibule a na nástenkách. V rámci ŠZD sú zamestnávateľia informovaní o uvedenej kampani, tiež sú im poskytované edukačné materiály, s ktorými sú následne zamestnanci oboznámení v rámci prebiehajúcich školení. Materiály sú taktiež uverejnené na stránke www.ruvzmi.sk.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“- v roku 2014 prebieha spracovanie regionálnych výsledkov kampane, ktorá prebehla v roku 2012 v 3 rezortoch (služby, zdravotníctvo, doprava). Po ich spracovaní budú zamestnávateľia oboznámení s výsledkami. Spracovanie a vyhodnotenie realizuje ÚVZ SR, t. č. sme ešte neobdržali spracované výsledky za podniky z okresu Michalovce, ktoré sa zúčastnili kampane.

Úloha č. 2.5. - Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.

Podľa anotácie k tejto úlohe, je potrebné vykonať v roku 2014 ŠZD najmenej v 5 chránených dielňach. Súčasťou ŠZD je aj vyplňovanie dotazníkov informovanosti zamestnancami pracujúcimi v chránených dielňach. V I. polroku 2014 bolo vykonaných v rámci ŠZD celkom 9 previerok. K uvedeniu do prevádzky pre chránené pracovisko boli vydané 2 rozhodnutia – išlo o predajňu textilu – baby shop, kde pracujú 2 zamestnankyne, 1x kancelária- reklamné služby, kde pracuje 1 zamestnanec.

Z vykonaných previerok vyplynulo:

- na skontrolovaných pracoviskách (vrátane tých, kde bol daný súhlas na prevádzku) pracuje spolu 23 zamestnancov, z toho je 17 žien,
- rozdelenie podľa profesií: šičky – 10 (len ženy), montážni pracovníci 2 (muži), reklamné služby -2 (muž), ekonomické poradenstvo 6 (5 žien), 3 (2 ženy) – predaj textilu.
- **rozdelenie zamestnancov podľa diagnostických skupín:**
kardiovaskulárne ochorenie 1,
ochorenie DC 1,
metabolické poruchy 4,

sluchový aparát – 1,
zrakový aparát – 1,
podpornepohybový aparát 15.

Zistené nedostatky – v 1 prípade bola zistená poškodená podlaha a znečistená hygienická maľba, uvedené nedostatky zamestnávateľ odstránil, čo bolo zistené pri následnej cieľovej kontrole.

V 1. polroku 2014 bolo prešetrované 1 podozrenie na CHzP z DNJZ na chránenom pracovisku (spoločnosť Abalstav, s.r.o. Michalovce). Išlo o pracovníčku, ktorej už bola v minulosti priznaná CHzP z DNJZ, išlo teda o nevhodné pracovné zaradenie. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam bolo odporučené prípadnú profesionalitu ochorenia prekonzultovať na RKD.

Z previerok ďalej vyplynulo, že pracovné priestory sú riešené podľa NV SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Pracovná doba u zamestnancov so zmenou pracovnou dobou je upravená – skrátená, pracovné miesta sú prispôsobené potrebám zamestnancov. Zamestnancami chránených pracovísk boli vyplnené 4 dotazníky informovanosti.

Zamestnancami RÚVZ Michalovce – odd. PPLaT bola odprezentovaná na odbornom seminári poriadnom RÚVZ so sídlom v Košiciach prednáška „Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách v okresoch Michalovce a Sobrance“, ktorú spracovali MUDr. Kniežová a Mgr. Camberovitchová.

Oddelenie epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program

V súvislosti s plnením tejto úlohy bolo zabezpečené metodické usmerňovanie príslušných pediatrických NZZ a NZZ pre dospelých v okresoch Michalovce a Sobrance.

V období od 1.1.- 30.6.2014 bola odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie priebežne poskytovaná poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení. **Spolu: 11 x**

Metodické usmerňovanie NZZ : 31

- Informácia o zmene vyšetrovania parametrov anti Bordetella pertussis a parapertussis v Laboratóriách Alphamedical a.s. Stropkov a Ružomberok (všetky NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance) : **31**

Previerky očkovania: 62

- kontrola dodržiavania očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých : **31**
- kontrola zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, zameraná na očkovanie detí nar. v r. 2007 proti DiTePer, Poliomyelitída, 2000 proti DT a poliomyelitíde, 2002 proti morbilám, mumpsu, ružienke : **31**

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 8 ochorení na divý kašeľ vyvolaný Bordetella pertussis, z toho v jednom prípade sa jednalo o rodinný výskyt (Veľké Kapušany 2x, 2x Michalovce, Kapušianske Kláčany, Hatalov – 2 ochorenia, Kolibabovce – 1 ochorenie) vo vekových skupinách: 0-ročný – 1 prípad, 1-4 ročný – 1 ochorenie, 5-9 ročný – 1 ochorenie, 10-14 – 1 ochorenie, 15-19 – 1 ochorenie, 20-59 – 3

ochorenia. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky. V 7 prípadoch boli choré osoby kompletne očkované, v jednom prípade dieťa neočkované vzhľadom na vek.

Bolo zaznamenané 1 ochorenie na chronickú VHB u 39-ročného muža, t.č. väzeň ÚVV a ÚVTOS Košice s pozitívnou epid. anamnézou na parenterálne zákroky.

V uvedenom období bolo zaznamenaných v okrese Michalovce a Sobrance 28 ochorení na parotitídu. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách: 0-4 – 3 ochorenia, 5-9 – 7, 10-14 – 8, 15-19 – 2, 20-59 – 8 ochorení. Ochorenia boli potvrdené klinicky, epidemiologicky a v 9 prípadoch aj serologicky. Z celkového počtu chorých bolo očkovaných 23 osôb (počet kompletne očkovaných na svoj vek – 22), 3 osoby neočkované pre vek, v 2 prípadoch očkovanie nezistené. V 1 prípade bolo ochorenie komplikované meningitídou.

Dňa 28.1.2014 sme obdržali správu z NRC pre MMR Bratislava (Dr. Tichá) o výsledku genotypizácie parotického vírusu. Bol potvrdený genotyp G (Národné ref. laboratórium Kochovho inštitútu v Berlíne). Sekvencia nukleovej kyseliny je zhodná s 2 prípadmi v Nemecku (Mníchov 31.10.2013 a Cologne 1.1.2014). Tento genotyp bol zodpovedný aj za výskyt parotitídy v ČR v r. 2005-2006, v Macedónsku (2008-2009), Holandsku (2009), v Bavorsku (2010) a na prelome r. 2010/2011 v Škótsku.

6.2. Surveillance infekčných ochorení

Surveillance prenosných infekčných ochorení vykonáva oddelenie epidemiológie RÚVZ Michalovce v spolupráci s primárnou zdravotníckou starostlivosťou, nemocničnou starostlivosťou, rôznymi sociálnymi a inými službami mimo zdravotnícky systém.

Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení. V období od 1.1.2014 do 30.6.2014 bolo v okrese Michalovce a Sobrance spracovaných 95 ohnisk /počet opatrení – 346/. Súčasne sa vykonávala v rámci prevencie prenosných ochorení aj edukačná činnosť v rodinách chorých a tiež v školských a predškolských zariadeniach, kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Do informačného systému EPIS bolo vložených za uvedené obdobie 455 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance. Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení o výskyte chrípky a ostatných ARO, ako aj mimoriadnych epidemiologických situáciách. V rámci SRV boli vložené do inf. systému 4 hlásenia.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Michalovce 8 ochorení na divý kašeľ vyvolaný Bordetella pertussis, z toho v jednom prípade sa jednalo o rodinný výskyt (Veľké Kapušany 2x, 2x Michalovce, Kapušianske Kľačany, Hatalov – 2 ochorenia, Kolibabovce – 1 ochorenie) vo vekových skupinách: 0-ročný – 1 prípad, 1-4 ročný – 1 ochorenie, 5-9 ročný – 1 ochorenie, 10-14 – 1 ochorenie, 15-19 – 1 ochorenie, 20-59 – 3 ochorenia. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky. V 7 prípadoch boli choré osoby kompletne očkované, v jednom prípade dieťa neočkované vzhľadom na vek.

V uvedenom období bolo zaznamenaných v okrese Michalovce a Sobrance 28 ochorení na parotitídu. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách: 0-4 – 3 ochorenia, 5-9 – 7, 10-14 – 8, 15-19 – 2, 20-59 – 8 ochorení. Ochorenia boli potvrdené klinicky, epidemiologicky a v 9 prípadoch aj serologicky. Z celkového počtu chorých bolo očkovaných 23 osôb (počet kompletne očkovaných na svoj vek – 22), 3 osoby neočkované pre vek, v 2 prípadoch očkovanie nezistené. V 1 prípade bolo ochorenie komplikované meningitídou.

V uvedenom období boli zaznamenané 2 importované ochorenia (A01.2 – Spojené kráľovstvo, Z20.3 – Rakúsko).

Bolo zaznamenané 1 ochorenie na chronickú VHB u 39-ročného muža, t.č. väzeň ÚVV a ÚVTOS Košice s pozitívnou epid. anamnézou na parenterálne zákroky.

V období od 16.6.2014 do 26.6.2014 bolo zaznamenaných v okrese Michalovce a Sobrance 9 prípadov ochorenia na VHA v DeD Lienka Veľké Kapušany, z toho 1 ochorenie podľa bydliska chorého vykazoval RÚVZ so sídlom v Trebišove. Ochorenia sa vyskytli u 3 zamestnancov predmetného zariadenia a 6 detí z Detského domova V.Kapušany. Vekové skupiny: 1-4 – 4 prípady, 5-9 – 2 prípady, 35-44 – 1 prípad, 45-54 – 1 prípad, 55-64 – 1 prípad. V 6 prípadoch išlo o bezpríznakovú formu ochorenia – aktívne vyhľadané v rámci nariadeného lekárskeho dohľadu. Všetky osoby boli hospitalizované na Infekčnom oddelení NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. Len v 2 prípadoch sa jednalo o ikterickú formu ochorenia. Všetky ochorenia boli potvrdené serologicky. Protiepidemické opatrenia sa vykonávali priebežne v rodinách chorých, ako aj v DeD Lienka Veľké Kapušany a príslušných predškolských a školských zariadeniach mesta Veľké Kapušany. V súvislosti s epidemickým výskytom ochorenia na VHA bolo RH RÚVZ Michalovce vydaných 75 opatrení.

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2014 do 30.6.2014 boli odobraté 3 vzorky odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnym výsledkom.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období nebolo zaznamenané žiadne ochorenie. Očkovanie polio: priebežne sa očkuje v priebehu roka inaktivovanou vakcínou proti poliomyelitíde.

V súvislosti s osobitným sledovaním a individuálnym hlásením SARI bol v okrese Michalovce a Sobrance zaznamenaný nulový výskyt.

Na Slovensku bol podľa odporúčaní Európskej siete pre surveillance chrípky EISS zavedený sentinelový spôsob sledovania vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii. Je založený na systematickom odbere vzoriek biologického materiálu tzv. sentinelovými lekármi, ktorí v priebehu celého roka odoberajú od chorých na suspektnú chrípku vzorky na virologické vyšetrenie.

Sentinelový spôsob monitorovania chrípky a chrípke podobných ochorení je zabezpečovaný v okrese Michalovce a Sobrance 3 lekármi (2 lekári pre detskú populáciu a 1 lekár pre dospelých), resp. infekčným oddelením a oddelením pneumológie a ftizeológie NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. V uvedenom období nebola odobratá žiadna vzorka biologického materiálu na záchytnosť vírusu chrípky u chorých.

V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2013/2014 bolo prerušené vyučovanie:

Okres Michalovce – 5 MŠ, 4 ZŠ, 1 SŠ

Okres Sobrance - 5 MŠ, 3 ZŠ

V rámci plnenia tejto úlohy bola zabezpečovaná edukácia širokej verejnosti v problematike prenosných ochorení prostredníctvom bezplatnej konzultačnej činnosti, web stránky RÚVZ Michalovce, informačných paneloch v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce a v ohniskách nákaz.

V súvislosti s realizáciou kampane euroregiónu SZO, s názvom Európsky imunizačný týždeň, ktorá prebiehala v dňoch 22.4. – 26.4.2014, odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce vykonali tieto aktivity v rámci predmetnej kampane:

A. Spolupráca so samosprávou

1. V čase od 22.4. – 26.4. 2014 – odvysielanie informácie o prebiehajúcej kampani v rámci vysielania mestských rozhlasových relácií v mestách: Michalovce, Veľké Kapušany, Strážske (prostredníctvom Mestských kultúrnych stredísk) a obciach okr. Michalovce a Sobrance: 93 x
2. Elektronickou poštou zaslaný odborný materiál o Európskom imunizačnom týždni 2014 a odborný článok „Očkovanie – téma žiadaná a diskutovaná“ starostom obcí v okrese Michalovce a Sobrance a MsÚ v obci Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske. Spolu bolo oslovených 89 Obecných úradov a 4 MsÚ v okrese Michalovce a Sobrance.
3. Elektronickou poštou zaslaná odborná prezentácia „Aktivity európskeho imunizačného týždňa v r. 2014“, odborný článok „Očkovanie – téma žiadaná a diskutovaná“ a odborná publikácia „Ochrana očkovaním pre dospelých“ a praktická príručka pre rodičov o prevencii infekčných chorôb riaditeľom všetkých školských a predškolských zariadení v okrese Michalovce a Sobrance. Spolu bolo oslovených 28 MŠ, 58 ZŠ a 14 SŠ v okrese Michalovce a Sobrance.

B. Médiá

1. Odborný článok „Očkovanie – téma žiadaná a diskutovaná“ bol uverejnený v regionálnej tlači a web stránkach obcí (Noviny Zemplína, denník Korzár, periodikum Michalovčan, web stránka mesta Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske.
2. Regionálne televízie (TV Mistral) – odvysielanie informácie o konaní EIT v infotexte TV Mistral a rozhovor s regionálnou hygieničkou RÚVZ so sídlom v Michalovciach, MUDr. Staškovou J., MPH o aktivitách RÚVZ Michalovce v súvislosti s realizáciou kampane EIT.

C. Školy

1. zdravotno-výchovné aktivity, besedy o význame a nutnosti očkovania, vyhotovenie nástenných panelov o aktivitách v rámci EIT, distribúcia informačných letákov s tematikou prevencie pred infekčnými ochoreniami, vrátane imunizácie – ZŠ v obciach s početným rómskym obyvateľstvom (Vrbnica, Laškovce, Markovce, Kapušianske Kľačany, Pavlovce n/Uhom, Iňačovce, Drahňov, Úbrež), ZŠ v rómskej osade Angi mlyn Michalovce -9x
2. odborný materiál „Európsky imunizačný týždeň 2014“ uverejnený na web stránkach ZŠ – 12
3. Odborná prezentácia „Očkovanie“ uverejnená na nástenných paneloch v priestoroch MŠ, ZŠ a SŠ: 28 MŠ, 58 ZŠ a 14 SŠ v okrese Michalovce a Sobrance
4. Odborná prednáška na tému očkovania a aktivitách vykonaných v rámci EIT 2014 – Stredná zdravotnícka škola Michalovce

D. Široká verejnosť

1. propagácia vlastných edukačných materiálov – polikliniky, NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. (čakárne v priestoroch detského a infekčného oddelenia), čakárne NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance – 35x
2. propagácia vlastných edukačných materiálov, aktivity zamerané na zvýšenie povedomia a dôležitosti očkovania, vyzdvihnutie dôležitosti očkovania v rámci

- povinného pravidelného očkovania, možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu, chrípke, rotavírusovým infekciám – edukácia sociálne neprispôsobivých skupín populácie pracovníkmi epidemiológie v spolupráci so zamestnancami Obecných úradov v obciach s početným rómskym obyvateľstvom (Vrbnica, Markovce, Kapušianske Kľačany, Pavlovce n/Uhom, Iňačovce, Laškovce, Drahňov, Úbrež) a MsÚ Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany (Angi mlyn Michalovce, Ul. Michalovská, Sobrance, rómska osada v obci Veľké Kapušany) – 11x
3. besedy na tému očkovanie v rómskych osadách (Angi mlyn Michalovce, Laškovce, Drahňov, Veľké Kapušany, Ul. Čičarovská, Sobrance, Ul. Michalovská) prostredníctvom asistentov osvetu zdravia pôsobiacich v týchto lokalitách, pracovníkov Odboru soc. vecí pri MsÚ Michalovce, referát soc. pomoci vylúčených skupín a zamestnancov kancelárie terénnych pracovníkov a asistentov pri MsÚ Veľké Kapušany
 4. poradenstvo v oblasti očkovania:
 - i. telefonicky: 7x

E. Areál budovy RÚVZ Michalovce

1. Nástenka a informačný panel v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce - vlastný informačný materiál týkajúci sa propagácie a zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania .
2. Informácia o EIT – uverejnená na webovej stránke RÚVZ Michalovce
3. Oznamy o prebiehajúcej kampani SZO s názvom „Európsky imunizačný týždeň“ vyvesené na informačnej tabuli na budove RÚVZ Michalovce

F. Zdravotnícke zariadenia

- a. poradenstvo v oblasti očkovania (pravidelné povinné očkovanie, odmietanie a odklad očkovania) – zdravotnícki pracovníci: 3
- b. distribúcia zdravotno-výchovného materiálu s tematikou prevencie pred infekčnými ochoreniami v priestoroch štátnych zdravotníckych zariadení v okr. Michalovce a Sobrance :3

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Pracovníci oddelenia epidemiológie sú zodpovední za zber údajov o prenosných ochoreniach na okresnej úrovni, vykonávanie týždenných, mesačných a ročných analýz. V rámci mesačných analýz sa vykonáva analýza mesačného hodnotenia epidemiologickej situácie v okrese Michalovce a Sobrance, vrátane popisu mimoriadnych a závažných výskytov a epidémií. Uvedené analýzy za jednotlivé mesiace sú pravidelne uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Michalovce www.ruvzmi.sk.

V období od 1.1.2014 do 30.6.2014 bolo do informačného systému EPIS vložených 455 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance

V okrese Michalovce a Sobrance bolo spracovaných 95 ohnisk /počet opatrení – 346/.

V uvedenom období sme zaznamenali v okrese Michalovce 2 importované ochorenia / Rakúsko – Z20.3, A01.2 – Spojené kráľovstvo/. Úmrtie na prenosné ochorenie nebolo zaznamenané.

Výskyt ochorení: epidemický (B26, B15), sporadický, rodinný (A02)

V rámci protiepidemických opatrení v ohniskách nákaz bolo vydaných rozhodnutí 75 opatrení. V súčasnosti EPIS umožňuje po zaregistrovaní vkladať hlásenia priamo

poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti. V okrese Michalovce a Sobrance sú zaregistrovaní 3 poskytovatelia zdrav. starostlivosti /MUDr. Fučko E., MUDr. Paľová M., MUDr. Žužo J./, ktorí sú oprávnení týždenne hlásiť údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení.

Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu celého týždňa sa každý piatok sumarizujú do materiálu Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách. V období od 1.1.2014 – 30.6.2014 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 4 hlásenia.

6.4.Nozokomiálne nákazy

Surveillance nemocničných nákaz sa vykonáva najmä v lôžkových zdravotníckych zariadeniach:

NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. /569 lôžok na 20 lôžkových oddeleniach/

PN Michalovce, n.o. /260 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Regionálna nemocnica Sobrance, n.o. /58 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Za obdobie od 1.1.2014 do 30.6.2014 bolo hlásených 9 NN /viď analýza výskytu NN/

- NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. NN -9
- PN Michalovce, n.o. - 0
- RN Sobrance, n.o. – 0

- o **Metodické usmernenia:** Usmernenie na prevenciu a kontrolu výskytu meticilín-rezistentných kmeňov *Staphylococcus aureus* (MRSA) (lôžkové zdravotnícke zariadenia v okr. Michalovce a Sobrance): 3

Dňa 5 . mája 2014 prebiehal v okrese Michalovce a Sobrance 6. ročník kampane na zvýšenie compliance hygieny a dezinfekcie rúk v zdravotníctve pod heslom „Save Lives: Clean Your hands“. Vyhodnotenie aktivít regionálnej kampane, vrátane zdravotno-výchovného materiálu a fotodokumentácie boli zaslané poštou a E-mailom 15.5.2013 na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov: 192 kontrol

- v uvedenom období bolo podľa harmonogramu výkonov ŠZD vykonaných:
 - o NsP Š.Kukuru Michalovce (91 kontrol), a.s. - 19 kontrol funkčnosti autoklávov, 71 kontrol funkčnosti HS , kontroly FS - 1
 - o PN Michalovce, n.o. – 1 HS
 - o Regionálna nemocnica Sobrance, n.o – 0 HS
 - o iné štátne zdrav. zariadenia v okrese Michalovce: 1 HS
 - o NZZ v okrese Michalovce: 39 HS, 26 AUT, 7 DAC
 - o NZZ v okrese Sobrance: 12 HS, 6 AUT, 1 DAC
 - o zariadenia osobných služieb: 1 HS, 1 AUT
 - o platená služba: 6 (NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s.)

Odbery sterov v rámci ŠZD na jednotlivých oddeleniach v lôžkových zariadeniach:

- v NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. bolo spolu odobratých na 12 oddeleniach 292 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 7,19 % s pozitívnymi výsledkami) a 222 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.
- PN Michalovce, n.o. – 0
- v RN Sobrance, n.o. : 2 oddelenia, 19 vzoriek z vonkajšieho prostredia, z toho 12, 12 % s pozitívnymi výsledkami
- Poliklinika Veľké Kapušany n.o. – 0
- cielené kontroly: 0

Odbery sterov v rámci ŠZD v NZZ:

- spolu bolo odobratých v 7 NZZ v okr. Michalovce 101 vzoriek z vonkajšieho prostredia / z toho 0,99 % s pozitívnymi výsledkami/, 28 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami.
- NZZ v okr. Sobrance : 0

Kontrola účinnosti dezinfekčných prostriedkov: 1 oddelenie – 1 vzorka dezinf. prostriedku (bola potvrdená jeho účinnosť)

Kontrola čistoty ovzdušia: 0

Celkový počet odobratých sterov v okresoch Michalovce a Sobrance

P.č.	Stery	Sterilný materiál			prostredie		
		testov	z toho pozit.		sterov	z toho nevyhovujúcich	
		abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
1.	NsP Š.K. Michalovce	222	-	-	292	21	7,19
2.	PN, n.o. Michalovce	-	-	-	-	-	-
3.	RN Sobrance, n.o.	-	-	-	33	4	12,12
4.	Poliklinika V.Kapušany, n.o.	-	-	-	-	-	-
5.	Cielené kontroly	-	-	-	-	-	-
6.	Platená služba	-	-	-	-	-	-
7.	NZZ Mi + SO	28	0	-	101	1	0,99
SPOLU :		250	0	-	426	26	6,10

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v NZZ: 43

- v uvedenom období bolo vykonaných 22 obhliadok pred uvedením priestorov NZZ do prevádzky, 21 kontrol v rámci výkonu ŠZD

Kontroly v rámci vykonávania ŠZD v ŠZZ: 34

- v uvedenom období bola vykonaná 1 obhliadka pred uvedením priestorov ŠZZ do prevádzky a 33 kontrol v rámci výkonu ŠZD

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres MICHALOVCE

Druh oddelenia	Lokalizácia infekcie																			Spolu	
	črevná		HDC		DDC		urogenitálna		gynekologická		kože a slizníc		rany a popáleniny		sepsy		infekcia chirurg. rany		iné		
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.		%
NsP Š. Kukuřu Michalovce, a.s.																					
OAaIM					4	50,00	1	12,50							3	37,50					8
Detské																					
Infekčné																					
Geriatrické																					
interné																					
Chirurgické																					
Pôrodnické																					
Neurologické																					
Traumatolog.																					
Urologické																					
Novorodenké			1	100,0																	1
TARCH																					
SPOLU			1	11,11	4	44,44	1	11,11							3	33,33					9
PN Michalovce, n.o.																					
Akútne psychiat.																					

odd. II.																				
SPOLU																				

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie okres S O B R A N C E

<i>Druh oddelenia</i>	<i>Lokalizácie infekcie</i>															
	črevné		respiračná		urogenitálna		kože a slizníc		Rany a popáleniny		sepsy		ostatné		SPOLU	
	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Interné oddelenie																
ODCH - VONS																
Spolu																

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

- V súvislosti so zvýšeným počtom chrípky, ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2013/2014 bolo prerušené vyučovanie:
 - Okres Michalovce – 5 MŠ, 4 ZŠ, 1 SŠ
 - Okres Sobrance - 5 MŠ, 3 ZŠ

Dňa 27.2.2014 bol nahlásený výskyt podozrivého bieleho prášku, ktorý bol rozsypaný v priestoroch Polikliniky Michalovce, Nám. osloboditeľov 25 na I. a IV. nadzemnom podlaží (pred ambulanciou NZZ pre dospelých, pred NZZ - neurologická ambulancia a v kávomate umiestnenom na chodbe polikliniky). Nebolo nariadené karanténne opatrenie, ani ZZD, nakoľko do priameho styku s neznámou látkou neprišla žiadna osoba. Podozrivá neznáma látka bola doručená do laboratórií RÚVZ Košice, vo vyšetrovanej vzorke nebola dokázaná prítomnosť antigénov *Bacillus anthracis* (27.2.2014).

V období od 16.6.2014 do 26.6.2014 bolo zaznamenaných v okrese Michalovce a Sobrance 9 prípadov ochorenia na VHA v DeD Lienka Veľké Kapušany, z toho 1 ochorenie podľa bydliska chorého vykazoval RÚVZ so sídlom v Trebišove. Ochorenia sa vyskytli u 3 zamestnancov predmetného zariadenia a 6 detí z Detského domova V.Kapušany. Vekové skupiny: 1-4 – 4 prípady, 5-9 – 2 prípady, 35-44 – 1 prípad, 45-54 – 1 prípad, 55-64 – 1 prípad. V 6 prípadoch išlo o bezpríznakovú formu ochorenia – aktívne vyhľadané v rámci nariadeného lekárskeho dohľadu. Všetky osoby boli hospitalizované na Infekčnom oddelení NsP Š.Kukuru Michalovce, a.s. Len v 2 prípadoch sa jednalo o ikterickú formu ochorenia. Všetky ochorenia boli potvrdené serologicky. Protiepidemické opatrenia sa vykonávali priebežne v rodinách chorých, ako aj v DeD Lienka Veľké Kapušany a príslušných predškolských a školských zariadeniach mesta Veľké Kapušany. V súvislosti s epidemickým výskytom ochorenia na VHA bolo RH RÚVZ Michalovce vydaných 75 opatrení.

6.6. Enviromentálna surveillancie poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillancie prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillancie poliomyelitídy. V období od 1.1.2014 do 30.6.2014 boli odobraté 3 vzorky odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnym výsledkom.

Okrem enviromentálnej surveillancie sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillancie, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období nebolo hlásené žiadne ochorenie na akútnu chabú obrnu.

6.8. Poradenstvo v očkovaní

V súvislosti s plnením tejto úlohy boli poskytované odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie informácie o priebehu ochorenia preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín, či nežiadúcich reakciách. Informácie boli poskytované priebežne lekárom neštátnych a štátnych zdravotníckych zariadení na základe písomnej alebo telefonickej žiadosti, laickej verejnosti v rámci projektu RÚVZ Michalovce „Čakáme na bociana“ a v rámci EIT. Spolu bola poskytnutá poradenská, prednášková a konzultačná činnosť v problematike imunizácie a výskytu prenosných ochorení 11x.

Oddelenie podpory zdravia

9.1 Národný program podpory zdravia

1. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

A) Výživa a stravovacie zvyklosti

V základnej poradni bolo vyšetrených 320 klientov, ktorým bolo zároveň poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy. Klienti vyplnili aj dotazníky o životospráve, v jednotlivých prípadoch boli aj usmernení o diétnom režime podľa stanovených biochemických výsledkov. Prednášky na tému zdravá výživa boli zrealizované v troch materských školách a v materských centrách „Margarétka“ pri rímsko – katolíckej farnosti Saleziáni a v materskom centre „Drobec“ pri VII. ZŠ na ulici Krymskej . Aktivity v centrách prebiehajú podľa stanoveného harmonogramu , obvykle 1 prednáška v mesiaci na aktuálnu zdravotno - výchovnú tému. Taktiež pokračuje distribúcia edukačného materiálu do centier podľa svetových dní , alebo podľa mimoriadnych udalostí z pohľadu verejného zdravia.

18. marca bola na pracovnom stretnutí riaditeľiek základných škôl a vedúcich školských stravovní , ktorá sa uskutočnila na Zemplínskej Šírave v penzióne Juliana odprezentovaná téma o zdravom stravovaní a prevencii obezity.

DIA deň - 28.mája v spolupráci so Zväzom diabetikov a študentmi SZŠ Michalovce boli zrealizované vyšetrenia na hladinu cholesterolu a glukózy, meranie TK, vyšetrenia Smokerlyzerom a edukácia . Spolu bolo vyšetrených 100 klientov.

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Informácie o dôležitosti fyzickej aktivity sú súčasťou edukácie v základnej poradni. Každý klient dostáva odporúčania na základe výsledkov Testu zdravé srdce.

V mesiaci marec boli zrealizované dve prednášky na I. stupni ZŠ Vinné- téma Správne držanie tela a Pohyb je zdravie doplnené o videofilm.

V máji to boli ďalšie 3 prednášky Správne držanie tela pre I. stupeň ZŠ

Pre seniorov sme pripravili stretnutie v Klube dôchodcov k danej téme a prevencii ochorení týkajúcich sa pohybového aparátu .

C) Tabak, alkohol, drogy

Pre druhý stupeň ZŠ a stredné školy sme pripravili harmonogram prednášok . Z toho boli zrealizované 2 prednášky na SOU Sobrance a jedna na GPH Michalovce - téma tabak.

Na mesiac apríl je pripravený projekt Bezpečný návrat domov zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. Plagáty boli distribuované na všetky stredné školy v okrese. Dňa 28. apríla sa pri tejto príležitosti uskutočnila v Osvetovom stredisku Michalovce hromadná akcia v spolupráci s lektormi Policajného zboru, Mestskej polície a zdravotníkov pre študentov stredných škôl.

30.5.2014 Svetový deň bez tabaku

- v tento deň sme v spolupráci so žiakmi Strednej zdravotníckej školy v Michalovciach uskutočnili hromadnú akciu pre verejnosť v pešej zóne mesta a v Poradni zdravia.

Spolu sme oslovili 70 probantov, ktorý súhlasili so spoluprácou a absolvovali merania prístrojom Smokerlyzer , zároveň boli edukovaní.

D) Zdravé pracovné a životné podmienky

1 prednáška na I.stupni ZŠ na ul. Komenského v Michalovciach. Téma je obsahovo zameraná okrem hygieny rúk, čistoty prostredia v domácnosti, škole a prostredia pre voľnočasové aktivity aj na výchovu k zodpovednosti za životné prostredie.

22. marec – Svetový deň vody bol spropagovaný pre širokú verejnosť.

2. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

Distribúcia materiálu - prevencia chrípkových ochorení, dezinfekcia rúk, hepatitída typu A, očkovanie detí.

V tomto roku sa **7. apríl - Svetový deň zdravia** pripomínal pod názvom „ Choroby prenášané vektormi“ Vector – borne diseases

Heslo:“ malý živočích - veľká hrozba, naučme sa chrániť“

Informácie sme zverejnili na web stránke RÚVZ Michalovce a vestibule úradu.

V podmienkach regiónu sme zdôraznili prevenciu očkovania proti kliešťovej encefalitíde.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia. V roku 2014 sa bude podľa pokynov realizovať dotazníkový prieskum zdravotného uvedomenia a pripraví sa hodnotiacia správa o zdravotnom uvedomení v roku 2014.

Projekt sme začali prakticky realizovať ako súčasť úloh NPPZ podľa metodického pokynu hlavného hygienika, pričom sledovanie je zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory a ich výskyt v našej populácii.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

V spolupráci s odd. HDM sme pripravení uskutočniť somatometrické merania u detí školského veku. Súčasťou programu sú aj prednášky na tému zdravá výživa a pohyb pre deti, učiteľov, rodičov a vedúcich školských stravovní. Téma bola odprednášaná aj na pracovnom stretnutí vedúcich ŠS 18. marca 2014 a na dvoch MŠ v okrese. Tento program sme si predsavzali plniť v rámci prioritných úloh.

Program sa realizuje aj priebežne v základnej poradni a v rámci edukačných aktivít pre všetky vekové kategórie v širokom spektre.

V jednotlivých prípadoch bolo okrem preventívnych opatrení, výchovných usmernení a anamnestických zistení na naše odporúčanie odoslaných k lekárom špecialistom 5 klientov.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu

Kampaň realizujeme podľa pokynov 1x za 2 roky. Predpokladá sa realizácia v jarých mesiacoch 2014

9.3 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014

Návrh Národného akčného plánu pre kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 nadväzuje na Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2008 – 2009. V podmienkach Poradenského centra ochrany a podpory zdravia sa aktivity sústreďujú prednášky a besedy o prevencii

fajčenia na základných a stredných školách , poradenstvo na odvykanie od fajčenia / nadstavbová poradňa / a výskumu efektívnosti preventívnych opatrení a intervenčných aktivít.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „ Qwit and win“- „ Prestaň a vyhraj“

V roku 2014 – podľa nariadení.

9.4 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015

2014 - program sa prakticky nerealizuje

V júni 2014 sme obdržali email, na základe ktorého bolo potrebné spracovať vyjadrenie k Analýze potenciónálnych modelov realizácie programu podpory zdravia znevýhodnených komunít ako národného projektu financovaného z prostriedkov štrukturálnych fondov.

Ku každému z bodov sme zaujali stanovisko / silné a slabé stránky projektu/.

9.5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Aktuálne je národný akčný plán v štádiu rozpracovania.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Cieľom zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Podľa harmonogramu prebiehajú aktivity pre túto kategóriu formou prednášok. V I polroku to boli 4 prednášky - Alzheimerova choroba , Výživa a obezita .

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

1.Zdravie matky a novorodenca – realizujeme lokálny projekt „Čakáme na bociana“

Kurz prebieha formou prednášok na ktoré sú pozvaní lektori z odboru pôrodnictva a gynekológie, pediatrie , anesteziológie , rehabilitácie . V I. štvrtroku – 1 stretnutie/ 5 mamičiek

2.Výživa a fyzická aktivita

3.Infekčné choroby

4.Úrazy a násilie

5.Životné prostredie

6. Dorastový vek

7.Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie - regionálny projekt „Mentálna anorexia“ začíname prednáškovou činnosťou a dotazníkovým prieskumom na druhom stupni ZŠ a stredných školách. Prvé vyhodnotenie plánujeme v 4. štvrtroku 2014.

Výchova k rodičovstvu- 1 prednáška a film – marec ,SOU Sobrance

/ body 2,3,4,5, - rozpisaná činnosť v predošlých bodoch, témy sa prelínajú/

9.7.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Program je plnený v Bratislavskom samosprávnom kraji.

9.7.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Cieľom je zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

Za I.polrok 2014 - 8 prednášok MŠ

9.8 CINDI program SR

Od začiatku roka 2014 bolo v základnej poradni vyšetrených 320 klientov.

Okrem základných biochemických vyšetrení krvi na cholesteroly, triglyceridy, glukózu, merania TK, vypočtu BMI , WHR , im boli ponúknuté merania prístrojom Smokerlyzer. Záujem prejavilo 79 klientov. 39 klientov vyplnilo dotazník zdravej výživy. Všetci boli poučení o zdravom životnom štýle.

Odpočet plnenia regionálnych – lokálnych priorít za I.polrok 2014

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Expozícia ľudskej populácie PCB vo vybraných regiónoch Slovenska – epidemiologická štúdia SZU Bratislava - zmapovanie PCB vo vodách ZŠ a VJ, zmapovanie PCB látok vo verejných vodovodoch okr. Michalovce - monitoring PCB látok v pitných a rekreačných vodách bude vykonávaný v závislosti od možnosti laboratórií.

Monitorovanie výskytu cyanobaktérií vo vodách prírodných kúpalísk v okrese Michalovce – Za účelom laboratórneho vyšetrenia cynobaktérií bolo odobratých 12 vzoriek vôd, z toho 10 zo ZŠ a 2 z VJ, v ktorých nebolo potvrdené prekročenie MH ukazovateľa cynobaktérií.

Sledovanie hlukovej záťaže obyvateľov mesta Strážske v životnom a pracovnom prostredí z minioceliarne prostredníctvom prieskumu zameraného na vyhodnotenie názorov a pripomienok obyvateľov – plnenie spolu s PPL – v I. polroku boli v spolupráci s Mestom Strážske rozdane pre obyvateľov mesta dotazníky „Hluk v ŽP mesta Strážske“, zároveň bol na stránke mesta Strážske zverejnený link na webový dotazník za účelom zapojenia sa obyvateľov mesta do dotazníkového prieskumu. K 1. polroku bolo vyplnených 159 dotazníkov. Vyhodnotenie dotazníkov bude v 2. polroku 2014

Oddelenie hygieny výživy

Sledovanie PCB v potravinách – v prvom polroku nebola úloha plnená, závisí od možnosti laboratórneho vyšetrenia, ktoré zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Oddelenie hygieny detí a mládeže

„Mentálna anorexia a mentálna bulímia“ (výchovno-vzdelávací projekt pre mládež, pilotný projekt) – prednášky, dotazníkový prieskum – odd. Podpora zdravia a participuje aj HDM

Realizácia projektu - v 1 polroku 2014 odd. HDM projekt neriešilo. Bude sa spolupodieľať na vyhodnotení projektu v II.polroku 2014.

LOKÁLNY PROJEKT „ČAKÁME NA BOCIANA“

Gestor: RÚVZ Michalovce

Riešenie projektu a výstupy:

- Konanie kurzov o zdravom tehotenstve a materstve za účasti odborníkov, v rámci ktorých boli poskytované budúcim mamičkám a oteckom potrebné informácie o priebehu tehotenstva, pôrodu a prvého roka života dieťaťa. Každý kurz pozostával zo 4 tematicky rozdielne zameraných stretnutí, pričom prvé stretnutie bolo zamerané na tehotenstvo, druhé na pôrod, tretie na šestonedelie (výživa matky a dojčenie, očkovanie, starostlivosť o dieťa v prvom roku života), tretie na praktické ukážky starostlivosti o dieťa,

prezentácia výrobkov pre kojencov, film. Na každom stretnutí sa cvičilo (posilnenie panvového dna, dýchacie techniky pri pôrode, ukážky cvikov po pôrode, relaxačné techniky).

Realizácia projektu:

- v 1 polroku 2014 sa konal jeden kurz „Čakáme na bociana“, ktorého sa zúčastnilo 5 mamičiek.

Termín: Pokiaľ možno stály – mesačne, okrem letných prázdninových mesiacov a decembra.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

Sledovanie hlukovej záťaže obyvateľov mesta Strážske v životnom a pracovnom prostredí z minioceliarne prostredníctvom prieskumu zameraného na vyhodnotenie názorov a pripomienok obyvateľov.

Uvedená úloha je riešená v spolupráci odd. PPLaT s oddelením HŽP. V I.Q.2014 bol pripravený dotazník „Hluk v životnom prostredí mesta Strážske v súvislosti s prevádzkou minioceliarne“. Následne bola so zástupcom Mesta Strážske prekonzultovaný spôsob informovania a sprístupnenia dotazníkov pre verejnosť Mesta Strážske. Na základe tohto stretnutia, boli dotazníky dané jednak priamo zástupcovi Mesta Strážske a súčasne na web. stránke Mesta Strážske bola uverejnená informácia o možnosti vyplnenia dotazníka, ktorý bol sprístupnený na internetovej stránke RÚVZ Michalovce – priamy link. K 30.6.2014 bolo vyplnených celkom 159 dotazníkov, ich spracovanie a vyhodnotenie bude vykonané v druhom polroku 2014. Zamestnancami SSM, a.s. bolo vyplnených 50 dotazníkov, ktorých vyhodnotenie bude vykonané v II. polroku 2014.

Oddelenie epidemiológie :

Expozícia ľudskej populácie PCB vo vybraných regiónoch východného Slovenska – epidemiologická štúdia SZU Bratislava – participácia epid. oddelenia RÚVZ Michalovce

- projekt je v štádiu zberu údajov – t.č. výsledky projektu ešte nie je možné hodnotiť

Príprava a realizácia IP v SR – podklad pre monitorovanie kolektívnej imunity proti vybraným infekčným ochoreniam (vzhľadom na nepriaznivú epidemiologickú situáciu vo výskyte ochorení na mumps a pertussis

- projekt t.č. neprebíha

Podpora zdravia :

„Mentálna anorexia a mentálna bulímia“ (výchovno-vzdelávací projekt pre mládež, pilotný projekt) – prednášky, dotazníkový prieskum – odd. Podpora zdravia a participuje aj HDM

Realizácia projektu - II. polrok 2014

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Cieľom zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Podľa harmonogramu prebiehajú aktivity pre túto kategóriu formou prednášok. V I polroku to boli 4 prednášky - Alzheimerova choroba , Výživa a obezita .

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

1. Zdravie matky a novorodenca – realizujeme lokálny projekt „Čakáme na bociana“ Kurz prebieha formou prednášok na ktoré sú pozvaní lektori z odboru pôrodníctva a gynekológie, pediatrie , anesteziológie , rehabilitácie . V I. štvrťroku – 1 stretnutie/ 5 mamičiek
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie - regionálny projekt „Mentálna anorexia“ začíname prednáškovou činnosťou a dotazníkovým prieskumom na druhom stupni ZŠ a stredných školách. Prvé vyhodnotenie plánujeme v 4. štvrťroku 2014.
Výchova k rodičovstvu- 1 prednáška a film – marec ,SOU Sobrance
/ body 2,3,4,5, - rozpísaná činnosť v predošlých bodoch, témy sa prelínajú/

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nitre

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY IV (NATIONAL ACTION PLAN FOR ENVIRONMENT AND HEALTH – NEHAP IV.)

1. V rámci tejto úlohy bude prebiehať plnenie regionálneho prioritného cieľa č. 3, ktorý je zameraný na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným ovzduším s osobitným dôrazom na detskú populáciu (1.4).

2. Realizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam súvisiacim s užívaním pitnej vody

V rámci tejto úlohy je v štádiu riešenia obec Host'ovce a Martin n/Žitavou, ktorý vykazuje kolísavú kvalitu vody v ukazovateli dusičnany.

Súčasťou tejto úlohy je aj monitorovanie kvality vody z verejných vodných zdrojov – pramene, artézske studne v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa s dôrazom na prítomnosť ťažkých kovov vo vode. V I. polroku boli odobraté vzorky vôd na overenie kvality vody – tieto zdroje vykazujú kolísavú kvalitu vody, hlavne po stránke mikrobiologickej (hlavne pramene v meste Nitra), artézska studňa v Šali na Hlavnej ul. zvýšené hodnoty ortuti.

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Jedná sa o medziodborový projekt. Tento pilotný projekt je zameraný na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách: V I. polroku 2014 boli vytypované za RÚVZ so sídlom v Nitre štyri školy, z toho dve mestské a dve vidiecke. Na týchto školách prebehol dotazníkový prieskum, boli vyplnené tri druhy dotazníkov.

7.2. LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

V rámci plnenia projektu budú vykonané odbery na letných a termálnych kúpaliskách počas LTS 2014 a vo vybraných nebytových budovách.

2 PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

Oddelenie PPL RÚVZ so sídlom v Nitre v sledovanom období od 1.1.2014 do 30.6.2014 sa zúčastnilo na plnení nasledovných programov a projektov:

č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. *Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)*

2.1.2. *Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí*

2.1.3. *Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane Azbestu a látok poškodzujúcich reprodukciu na narúšajú endokrinný systém*

2.1.5. *Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia*

č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia

2.2.2. *Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“*

č.2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci plnenia uvedených Programov a projektov bolo realizovaných 214 výkonov zameraných na riešenie problémov v oblasti ochrany zdravia pri práci.

Úloha č.2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný predovšetkým na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskeho spoločenstva.

Pri výkone dozoru boli používané kontrolné listy na overenie informovanosti zamestnancov o otázkach súvisiacich s ochranou zdravia pri práci. V 14 prípadoch boli použité kontrolné listy zamerané na práce v prostredí s rizikovým faktorom hluk, chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory a biologické faktory.

Zamestnávatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky samostatne alebo v rámci vydávania rozhodnutí o uvedení pracovných priestorov do prevádzky. V 16 prípadoch boli prevádzkové poriadky schválené spolu s uvedením priestorov do prevádzky. V 20 prípadoch boli prevádzkové poriadky posúdené a schválené na základe samostatných žiadostí o posúdenie prevádzkových poriadkov. Súčasťou týchto dokumentov bol zároveň aj posudok o riziku.

Zo strany zamestnávateľov boli predložené 4 návrhy na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác a 3 návrhy na zrušenie rizikových prác.

V prípadoch, kedy zamestnávatelia nemajú zabezpečený dohľad nad pracovnými podmienkami a dohľad nad zdravím zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby, sú zdravotné riziká pri práci hodnotené osobami bez zdravotníckeho vzdelania. V týchto prípadoch je prístup k hodnoteniu zdravotných rizík často nedostatočný a lekárske preventívne prehliadky zamestnancov sa nevykonávajú vo vzťahu k práci. Z uvedených dôvodov bol štátny zdravotný dozor aj v sledovanom období zameraný na kontrolu plnenia povinnosti zamestnávateľov vyplývajúcich z § 21 zák. č. 124/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov – zriaďovať pracovnú zdravotnú službu alebo ju zabezpečiť dodávateľským spôsobom. Do 30.6.2014 bol pracovníkmi oddelenia PPL RÚVZ Nitra vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu zabezpečenia dohľadu nad pracovnými podmienkami a dohľadu nad zdravím zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby v 58 subjektoch. Môžeme konštatovať, že subjekty s vyhlásenými rizikovými prácami majú zabezpečenú PZS, čoraz častejšie sú prípady zamestnávateľov, ktorým v zmysle platnej legislatívy nevyplýva povinnosť mať zabezpečený zdravotný dohľad oprávnenou PZS, ale vzhľadom na výskyt viacerých rizikových faktorov v pracovnom prostredí a väčší počet zamestnancov majú uzatvorenú zmluvu s PZS.

Úloha č. 2.1.1. Rizikové práce

Dozorná činnosť vychádzala z priorit a bola osobitne zameraná na:

➤ práce pri ktorých sú pracovné činnosti zaradené do 3. alebo 4. kategórie rizika a na pracovné činnosti pri ktorých sa používajú toxické, veľmi toxické látky, karcinogény, chemické látky zakázané, či s obmedzeným použitím.

➤ prehodnotenie pracovných podmienok v súvislosti s výskytom profesionálnych ochorení.

Údaje o rizikových prácach v dozorovanom území sa spracovávajú v programe ASTR 2011. V priebehu roka sa aktualizujú počty zamestnancov v riziku práce priebežne na základe údajov získaných pri štátnom zdravotnom dozore a na základe údajov zaslaných zamestnávateľmi na RÚVZ. Týmto spôsobom sa vytvorila databáza závodov, pracovísk, počtov exponovaných osôb podľa jednotlivých rizikových faktorov a podľa prevládajúcich činností. Závery z protokolov o meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané laboratórnym pracoviskom RÚVZ v Nitre sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ. Do 30.6.2014 bolo vydaných 7 nových rozhodnutí na zaradenie prác do kategórií (z toho počtu vyhlásenie RP: 4, zrušenie RP: 3).

Z celkového počtu 4609 dozorovaných organizácii v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je 192 organizácii s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 4000, z toho 792 žien.

V období do 30.6.2014 bolo vykonaných 58 kontrol rizikových pracovísk s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

V podnikoch, kde už boli rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva v minulosti vyhlásené rizikové práce, sme sa zamerali na prehodnotenie pracovných podmienok, úroveň expozície zamestnancov jednotlivým rizikovým faktorom a na plnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami. Pri posudzovaní návrhov na určenie rizikových prác na nových pracoviskách resp. pri nových pracovných činnostiach bola pozornosť zameraná na dôsledné hodnotenie posudkov o riziku, zaraďovanie zamestnancov na rizikové práce na základe zdravotnej spôsobilosti na výkon práce a úroveň ochranných opatrení na zníženie rizík na pracovisku.

V dozorovanom území bolo do 30.6.2014 novozaradených na rizikové práce celkom 96 zamestnancov (z toho 9 žien). Z uvedeného počtu v 3. kategórii 92 zamestnancov (9 žien), v 4.kategórii 4 zamestnanci (0 žien).

Zvýšenie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zistujeme u zamestnávateľov, ktorí majú zabezpečené pracovné zdravotné služby. Problémom aj naďalej sú zamestnávatelia s malým počtom zamestnancov, pre ktorých zabezpečenie dohľadu nad pracovnými podmienkami oprávnenou PZS znamená značné finančné zaťaženie.

Ďalší vývoj rizikových prác v dozorovanom území sa bude odvíjať i od skvalitnenia doterajšieho spôsobu ich posudzovania zamestnávateľmi - od zabezpečovania hodnotenia zdravotných rizík pre zamestnávateľov odbornými zdravotníckymi pracovníkmi tímov PZS, ale i od ďalšieho rozvoja alebo útlmu najmä priemyselnej výroby v regióne. V priemyselných parkoch situovaných najmä v priemyselných častiach Nitry, Vrábľa a Zlatých Moraviec sú závody zamerané najmä na doplnkovú výrobu pre automobilový priemysel, elektroniku a strojársky priemysel (výroba televízorov FOXCON, výroba zariadení pre potravinový priemysel Marel Slovakia, s.r.o., Nitra, výroba spojovacieho materiálu RIBE Slovakia, s.r.o.,

Nitra, čipové karty Muehlbauer Technologies, platobné a bankové karty Giesecke & Devrient Slovakia, súčasti pre automobilový priemysel Konsberg Slovakia Vráble,...).

Úloha č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Dozorná činnosť bola zameraná na:

➤ Uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v praxi a následne nariadenia vlády č. 471/2011 Z. z. V sledovanom období bolo vykonaných celkom 27 kontrol na pracoviskách s výskytom chemických faktorov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami. Prevádzkovatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a posudky o riziku pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi. Celkovo bolo schválených 24 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktoré obsahovali posudok o riziku so zaradením pracovných činností do príslušnej kategórie rizika.

Najvýznamnejším podnikom na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je však spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je dôležitý z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Podnik je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčikovej chémie a pod. Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov a hluku boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie. Podnik v 1. polroku 2014 priebežne predkladal na schválenie aktualizované a doplnené prevádzkové poriadky, posudky o riziku pri práci s chemickými faktormi v súvislosti s novou klasifikáciou chemických látok a chemických zmesí podľa zákona č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon).

➤ Vydaných bolo 15 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami a 4 osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.

➤ Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. Do 30.6.2014 bolo evidovaných 32 hlásení o použití chemických prípravkov pri výkone DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a zodpovedné osoby mali doklad o odbornej spôsobilosti na výkon uvedených činností.

➤ Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že práce s veľmi toxickými a toxickými chemickými faktormi riadia odborne spôsobilé osoby.

Úloha č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

➤ Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. a následne nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. v praxi.

Na území ktoré dozoruje RÚVZ so sídlom v Nitre sa používajú chemické karcinogény a mutagény v obmedzených množstvách v priemyselnej výrobe (najviac v Duslo, a.s. Šaľa), v chemických laboratóriách pri výučbe (SPÚ Nitra, UKF Nitra), v diagnosticko-analytických biochemických zdravotníckych (Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre) a veterinárnych (Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv Nitra, Plemenárske služby SR, š.p. Bratislava, pracovisko Nitra - Lužianky) pracoviskách a v laboratórnych zariadeniach

výskumných pracovísk (Ústav ekológie lesa SR, Zvolen, pobočka biológie drevín Nitra). V období do 30.6.2014 boli vykonané 4 kontroly zamerané na používanie chemických karcinogénov a to v podnikoch : Duslo a.s. Šaľa, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble, ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble a FN Nitra. Kontrolná činnosť bola zameraná hlavne na zabezpečovanie zdravotného dohľadu na pracoviskách vrátane preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci a dodržiavanie opatrení na minimalizáciu expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

➤ Prehľadnocovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci s chemickými karcinogénmi v existujúcich zariadeniach (Duslo, a.s., Šaľa, Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada, Nitra, MUDr. Gremeň, onkologická ambulancia Šaľa, Ústav ekológie lesa, Nitra, Secop, s.r.o., Továrenská 49, Zlaté Moravce a SLUŽBA Nitra, s.r.o., Pražská 33, 949 01 Nitra, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble a ÚŠKVBL, Biovetská 34, Nitra, FN Nitra) ako aj výskyt chemických karcinogénov a mutagénov v novozriadených prevádzkach (ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble).

➤ Bolo vydaných 32 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb. Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v spolupráci s Národným referenčným centrom pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov RÚVZ v Nitre.

➤ Pri posudzovaní projektovej dokumentácie boli stavebníci upozorňovaní na povinnosti, ktoré sú povinní plniť pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.

➤ ŠZD bol tiež zameraný na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo ich používanie je obmedzené. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

Úloha č. 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Prešetrovanie hlásenia podozrenia na profesionálne ochorenie podľa z položky 29 - ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ bolo v období do 30.6.2014 vykonané v 2 prípadoch:

V 1. prípade bolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania – dg. Imgigent omae l.dx v podniku Kongsberg Automotive, s.r.o., Vráble u zamestnankyne v profesii operátor UZ zväračiek.

V 2. prípade bolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania – dg. Sy canalis carpi bilat. v podniku Retic s.r.o., Zbehy u zamestnanca v profesii zvärač.

V obidvoch prípadoch na uvedených pracoviskách bolo podozrenie na výskyt choroby z povolania hlásené a prešetrovaný prvý krát.

Zo záverov šetrenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a charakteru vykonávaných pracovných činností bolo v obidvoch prípadoch konštatované, že vykonávaná práca pravdepodobne súvisí so vznikom choroby z povolania.

Úloha č. 2.2 Intervencie na podporu zdravia:

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

> V súlade s témou informačnej kampane Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) na aktuálne obdobie - „Spolupráca pri prevencii rizík“ budú spoločné dozorné aktivity orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva v SR zamerané na spoluprácu pri prevencii rizík.

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vyplývajú z Dohody o spolupráci a koordinácii činností uzatvorenej medzi ÚVZ SR Bratislava a NIP Košice dňa 15.3.2011.

Dňa 25.6.2014 oddelenie PPL RÚVZ Nitra uskutočnilo spoločné pracovné stretnutie vedúcich oddelení PPL RÚVZ v Nitrianskom kraji a zástupcov IP Nitra, na ktorom boli vybrané konkrétne podniky a určený dátum vykonania previerok zameraných na prevenciu rizík. V roku 2014 každé RÚVZ v NR kraji vykoná 1 spoločnú previerku orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce zameranú na prevenciu rizík pri práci a na pracoviská, na ktorých sú vyhlásené rizikové práce alebo na ktorých je výskyt viacerých rizikových faktorov.

> Okrem spoločných previerok spolupracujeme s inšpektormi práce pri výkone štátneho zdravotného dozoru pri kolaudačných konaniach, pri konaniach o zmene účelu užívania stavieb alebo pri šetrení podnetov a sťažností zo strany zamestnancov poukazujúcich na porušovanie povinností zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci.

Koordinácia spoločných dozorných aktivít, vzájomné poskytovanie informácií a výmena skúseností pri riešení problémov je predmetom pracovných stretnutí zástupcov orgánov verejného zdravotníctva a inšpektorov práce uskutočňovaných v rámci Nitrianskeho kraja v štvrtročných intervaloch. Do 30.6.2014 sa konali 2 pracovné stretnutia za účasti pracovníkov oddelenia PPL RÚVZ v NR kraji a Inšpektorov práce Nitra, na ktorých bola skonštatovaná dobrá spolupráca oboch inštitúcií.

2.2.3. Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

Po vyhodnotení národných výsledkov Európskej kampane SLIC „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ a ich zaslaní na jednotlivé RÚVZ v SR zúčastnené na kampani, sa spracúvajú regionálne a podnikové výsledky. Po ich vyhodnotení budú výsledky využité v rámci Európskeho týždňa BOZP (43.týždeň) na prezentáciu verejnosti, médiám a zamestnávateľom. Podnikom zapojeným do kampane budú poskytnuté informácie o výsledkoch - spätná väzba.

Úloha č.2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Kontroly boli zamerané na zhodnotenie pracovného prostredia a spôsobu výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam tam pracujúcich zamestnancov, zhodnotenie prispôsobenia práce zamestnancov v zmysle § 52 ods.1 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. a v zmysle § 6 ods.1 písm. b) zákona č. 124/2006 Z.z.

V sledovanom období do 30.6.2014 bolo na základe žiadostí jednotlivých subjektov posúdených celkom 18 pracovísk na ktorých zabezpečovali práce osoby so zdravotným postihnutím, z toho v 10 prípadoch bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky a v 8 prípadoch bolo vydané stanovisko k zmenám na existujúcich pracoviskách s prideleným štatútom chránenej dielne/pracoviska.

Do 30.6.2014 zamestnanci oddelenia PPL RÚVZ so sídlom v Nitre vykonali previerky v 3 spoločnostiach, pre ktoré už boli orgánom na ochranu zdravia vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov pracovísk do prevádzky a na uvedených pracoviskách pracovné činnosti vykonávali zamestnanci so zdravotným obmedzením. Boli to nasledovné subjekty:

- DeLUX ZPS, a.s. Vráble, ktorej predmetom činnosti je výroba, balenie, skladovanie a distribúcia OOPP s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 23 z toho 16 žien.
- DENIMS s.r.o., Zlaté Moravce s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 6, ktorí vykonávajú rôzne manuálne činnosti podľa typu zákazky (viazanie, strihanie, meranie, skladanie medzifázovej izolácie, triedenie komponentov a optická kontrola káblových prevodoviek, meranie, strihanie, balenie a kontrola bužírky, ručná výroba darčekových predmetov, a i...).
- EUROtoner, s.r.o., Nitra, ktorý zamestnáva 3 zamestnancov so zdravotným postihnutím a ktorí vykonávajú pomocné tlačiarenské práce.

Kontrolovalo sa najmä uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko vo vzťahu k zdravotnému obmedzeniu, dodržiavaniu pracovných podmienok a pracovného režimu zamestnancov so zdravotným postihnutím určených v rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov ako chráneného pracoviska resp. chránenej dielne do prevádzky, zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov so zdravotným postihnutím na pracoviskách v súvislosti s osobitným režimom práce (skrátенý pracovný čas, nočná práca, práca na zmeny,...) a zabezpečovanie zdravotného dohľadu na chránených pracoviskách vrátane preventívnych lekárskeho prehliadok vo vzťahu k práci.

V rámci kontrol neboli zistené zásadné nedostatky v oblasti dodržiavania predpisov na ochranu zdravia ľudí ako ani podstatné zmeny podmienok na pracoviskách oproti skutočnostiam uvedeným v rozhodnutiach na uvedenie priestorov do prevádzky. Zmeny sa týkali väčšinou počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na daných pracoviskách. V prípade prijatia nových zamestnancov na tieto pracoviská s iným zdravotným postihnutím zamestnávateľa požiadali orgán na ochranu verejného zdravotníctva o vydanie stanoviska k rozšíreniu počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na existujúcej prevádzke. Zamestnanci so zdravotným postihnutím mali preukázanú zdravotnú spôsobilosť na výkon konkrétnych pracovných činností, potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti pre týchto zamestnancov v prevažnej miere boli vystavené územne príslušnými všeobecnými lekármi.

Pri zriaďovaní chránených pracovísk resp. chránených dielní zamestnanci oddelenia PPL poskytovali zamestnávateľom aj budúcim zamestnancom poradenstvo a konzultácie týkajúce sa postupu pri podávaní žiadostí, vytváraní špecifických pracovných podmienok a požiadaviek na priestorové usporiadanie pracovísk.

3. HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Projekt sledovania výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeléj populácie bol vykonávaný na vzorke 80 klientov (pracovníkov METRO Cash & Carry Slovakia, s.r.o., Eurest s.r.o. ako i pracovníkov potravinárskych zariadení v rámci regiónu Nitra). Vybraná vzorka populácie pozostávala z rovnakého počtu ľahko pracujúcich žien (40) a mužov (40) v dvoch vekových kategóriách a to od 19 - 34 rokov a od 35 do 54 rokov.

Monitoring bol zameraný na prevenciu neprenosných chorôb súvisiacich s výživou (predovšetkým obezitu, srdcovo-cievne a onkologické choroby) prostredníctvom preventívnych vyšetrení zdravých osôb v produktívnom veku a vyhľadávania rizikových faktorov uvedených ochorení. Okrem anamnestických údajov, antropometrických vyšetrení,

merania TK, výpočtu BMI a WHR indexov, boli zisťované v krvi vybrané biochemické parametre (cholesterol, glukóza, triglyceridy). U všetkých klientov v sledovaných populačných skupinách bol vyhodnotený jednodňový jedálny lístok v programe Alimenta na obsah základných živín, vitamínov, minerálnych látok, vlákniny a energetickej hodnoty potravy. Analyzovaný bol príjem vybraných rizikových faktorov výživy (nasýtené mastné kyseliny, trans mastné kyseliny, voľných cukrov, kuchynskej soli) ako i príjem pozitívnych faktorov výživy (antioxidačné vitamíny – vitamín C, vitamín E, minerálnych látok a stopových prvkov - vápnik, horčík, draslík, železo, selén, zinok, jód, celkových sacharidov – polysacharidov, vlákniny a príjem vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej v sledovaných populačných skupinách.

Analyzovaný bol príjem vybraných rizikových faktorov výživy (nasýtené mastné kyseliny, trans mastné kyseliny, voľné cukry, kuchynská soľ) ako i príjem pozitívnych faktorov výživy (vitamíny s antioxidačnými účinkami (vitamín C, vitamín E), minerálne látky a stopové prvky (vápnik, horčík, draslík, železo, selén, zinok, jód), celkových sacharidov – polysacharidov, vlákniny a príjem vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej.

Výsledky sa spracovávajú a budú v decembri odoslané gestorovi projektu RÚVZ so sídlom v Poprade , ktorý výsledky projektu vyhodnotí.

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

V rámci úlohy na rok 2014 – zabezpečiť odber 24 vzoriek kuchynskej soli za účelom monitorovania obsahu jódu, bolo v 1.polroku odobratých 12 vzoriek jedlej soli. Vo všetkých odobratých a laboratórne vyšetrených vzorkách jedlej soli bol zistený obsah KI v rozmedzí legislatívou stanovenej hodnoty 15-35 mg/kg KI. Vzorky boli odobraté zo zariadení spoločného stravovania.

3.5 - BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

V rámci tejto úlohy sa kontroluje bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoinciátorov používaných na vrchnú potlač papierových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov.

K 30.6.2014 bola odobratá 1 vzorka potravinovej balenej v tetrapakovom obale, ktorá bola zaslaná na RÚVZ Poprad na laboratórnu analýzu.

Laboratórny výsledok sme zatiaľ neobdržali.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V rámci úlohy je na rok 2014 naplánovaný odber 8 vzoriek kozmetických výrobkov za účelom sledovania regulovaných látok. K 30. 6.2014 bolo odobratých celkom 7 vzoriek z ktorých 1 vzorka zubnej pasty bola odobratá za účelom kontroly dodržania hladín fluóru, 2,2'-dioxyetanolu a peroxidu vodíka a 6 vzoriek (2 vzorky mydiel s antibakteriálnym a antimikrobiálnym účinkom, 4 výrobky dennej spotreby deklarujúce UV filtre) bolo odobratých na kontrolu koncentrácie konzervačných látok. Výsledky laboratórnych rozborov výrobkov deklarujujúcich UV filtre sme zatiaľ neobdržali. Ostatné vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovovali požiadavkám legislatívy. V rámci tejto úlohy bola vykonávaná aj kontrola povinného označenia výrobkov. Nedostatky neboli zistené.

4. HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V prvom polroku 2014 zabezpečili zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Nitre zapojenie 4 základných škôl vo svojej územnej pôsobnosti do realizácie prvej etapy projektu - dotazníkového prieskumu a environmentálneho monitoringu na školách. Zber dotazníkových údajov o charaktere prostredia škôl a tried, o jeho vplyve na zdravie detí a učiteľov sme realizovali vo vykurovacom období – v mesiacoch február až apríl 2014 na 4 ZŠ:

- ZŠ, Beethovenova ul. č. 1, 949 11 Nitra,
- ZŠ, Nábrežie mládeže č. 5, 949 01 Nitra,
- ZŠ s MŠ, 925 71 Trnovec nad Váhom č. 302,
- ZŠ, Litoměřická ul. č. 32, 951 93 Topoľčianky.

Do projektu boli zapojené 4 ZŠ, z toho 2 mestské a 2 vidiecke, pričom vždy jedna mestská (ZŠ, Nábrežie mládeže, Nitra) aj jedna vidiecka škola (ZŠ Trnovec nad Váhom) sú po komplexnej stavebno-technickej rekonštrukcii vonkajších aj vnútorných priestorov, a naopak vybraná druhá mestská (ZŠ Beethovenova, Nitra) a druhá vidiecka škola (ZŠ Topoľčianky) nie sú rekonštruované, sú umiestnené síce v typizovaných účelových, ale v pôvodných budovách škôl. Pri výbere ZŠ sme zohľadnili aj lokalizáciu vo vzťahu k potencionálnym zdrojom znečistenia vonkajšieho ovzdušia: ZŠ, Nábrežie mládeže, Nitra – centrum mesta, ZŠ Beethovenova, Nitra – periféria mesta, husto zastavaná obytná časť (sídliisko), ZŠ Trnovec nad Váhom – vidiek, viacero zdrojov znečistenia ovzdušia v okolí, ZŠ Topoľčianky – vidiek, bez zdrojov znečistenia.

Zber vo všetkých školách vykonávali 2 zamestnankyne odd. HDM v priebehu jedného vyučovacieho týždňa.

V každej škole boli vybrané 3 triedy 4.-6. ročníka a zber bol uskutočňovaný od žiakov vo veku 9 – 12 rokov v počte cca 25 žiakov v každom vybranom ročníku. Do projektu bol vždy zapojený vyšší počet žiakov (viac ako 30), napriek tomu sa nám nepodarilo vždy získať minimálne 25 vyplnených dotazníkov. Návratnosť dotazníkov od rodičov je veľmi problematická, často odmietajú spoluprácu a účasť na akýchkoľvek prieskumoch. Dotazníky boli kódované v súlade s metodikou pre zachovanie anonymity respondentov.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Zamestnankyne odd. HDM zabezpečili zber a elektronické spracovanie 20 dotazníkov zameraných na monitorovanie úrazovosti u detí predškolského veku. Do projektu boli zapojené 2 MŠ: MŠ Žitavské nábrežie, Zlaté Moravce ako mestská MŠ a MŠ Sľažany ako vidiecka MŠ. Zber dotazníkov bol realizovaný u rodičov 3-6 ročných detí. Databáza údajov bola zaslaná gestorovi úlohy – ÚVZ SR.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity

Zamestnankyne odd. HDM zabezpečili v rámci mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách na základe listu ÚVZ SR č. HDM/2765/5396/2014 výkon mimoriadnych cieleňých kontrol zameraných na

pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na vybraných základných školách vo svojej pôsobnosti. Bolo vykonaných 10 kontrol na 5 mestských a 5 vidieckych školách. V rámci týchto kontrol sa sledovali počty hodín TV a ich zaradovanie do rozvrhov vyučovania, zaradovanie ranných rozcvičiek, telovýchovných chvíľok, počet kvalifikovaných učiteľov TV a počet žiakov pripadajúcich na jedného učiteľa na hodine TV, definovanie vonkajších a vnútorných priestorov zariadení určených na výučbu TV, existencia zdravotnej TV na škole, vytváranie podmienok na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej a integrovanej TV, iné formy pohybovej aktivity realizované pre žiakov školy.

Priemerný počet hodín telesnej výchovy týždenne bol 2 na I. aj II. stupni. Na I. stupni bola najčastejšie TV zaradovaná na 4. vyučovaciu hodinu, na II. stupni na 6. vyučovaciu hodinu. Ranné rozcvičky sú zaradované do vyučovacieho programu len na niektorých ZŠ. Aj v týchto ZŠ je to len v triedach na I. stupni a nie každý deň. Telovýchovné chvíľky sú zaradované na všetkých školách. Ako najčastejší dôvod pre nezaradovanie ranných rozcvičiek a telovýchovných chvíľok bol uvádzaný nedostatok času. Na sledovaných školách vyučujú telesnú výchovu prevažne kvalifikovaní učitelia TV. V súčasnosti žiaci v školách cvičia v menších skupinách (max. 25), požiadavky ohľadom plošnej výmery vnútorných priestorov na výučbu TV pripadajúcich na 1 žiaka boli splnené vo všetkých školách. Pre hodiny TV sa využívajú najmä účelové telocvične, ale aj iné vnútorné priestory: posilňovne, gymnastické telocvične, stolno-tenisové herne. Školy mali k dispozícii širokú škálu najrôznejších vonkajších športovísk. V niektorých školách hlavne žiaci I. stupňa využívajú na cvičenie priestory chodieb. Systém zaradovania žiakov do zdravotných skupín v TV nebol na sledovaných školách zavedený. Segregovaná forma vyučovania zdravotnej TV nebola zavedená na žiadnej ZŠ. Na ZŠ sú realizované ďalšie možnosti telesnej a športovej výchovy organizovanej školou formou rôznych nepovinných predmetov a krúžkov.

Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí

Zamestnankyne oddelenia HDM RÚVZ Nitra uskutočnili zber dotazníkových údajov u 20 detí školského veku na ZŠ, Červený Hrádok a na ZŠ sv. Svorada a Benedikta pri Spojenej katolíckej škole na Farskej ul. v Nitre podľa požiadaviek gestora v mesiaci jún 2014.

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V roku 2014 oddelenie HDM úzko spolupracovalo pri realizácii podpory, ochrany a rozvoja verejného zdravia ľudí s oddelením PZ a spoločne sa podieľali na zabezpečovaní niektorých zdravotno-výchovných aktivít na regionálnej úrovni.

Zamestnankyne odd. HDM zabezpečovali čiastkové regionálne aktivity v súlade s prioritami NPPD so zameraním na výživu a fyzickú aktivitu, psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie, najmä u detí školského a dorastového veku. Realizovali sme niekoľko predovšetkým zdravotno-výchovných aktivít v prostredí základných a stredných škôl formou prednášok v kombinácii s distribúciou edukačných materiálov a vyšetrovaním vybraných ukazovateľov chronických neprenosných ochorení, príp. rizikového správania u mladistvých, najmä fajčenia. Cieľom aktivít je edukácia detí a mladistvých.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia dňa 23.3.2013 zabezpečili zamestnankyne oddelenia HDM celodennú akciu na Gymnázium vo Vrábľoch pod názvom 1. gymnaziálny Fit - deň. V rámci tejto akcie bola poskytnutá zdravotno-výchovná prednáška pre 30 študentov gymnázia na tému: Aktuálne problémy vo výžive a v životnom štýle detí na Slovensku.

Ďalej sme zabezpečili pre personál školy a plnoletých žiakov vyšetrenia vybraných parametrov kardiovaskulárnych rizík. Zúčastneným klientom boli odmerané nasledovné ukazovatele:

- antropometrické vyšetrenie (BMI),
- biochemické vyšetrenie (celkový cholesterol),
- somatické vyšetrenie (štandardné meranie tlaku krvi, % telesného tuku).

Na základe zhodnotenia zistených výsledkov a po posúdení ukazovateľov životného štýlu boli navrhnuté vyšetreným klientom možnosti intervencie. Celkovo bolo vyšetrených 27 klientov.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme zabezpečili 24.04.2014 akciu na SOŠ polytechnickej na Ul. SNP v Zlatých Moravciach pre študentov tejto školy, ktorí sú fajčiarmi. Počas vyučovania bola 40 žiakom poskytnutá zdravotno-výchovná prednáška zameraná na podporu nefajčenia, na zdravotné následky fajčenia a možnosti prevencie. Prednášky boli spojené s diskusiou študentov. Žiakom bol následne premietnutý film „Kým stúpa dym“.

Ďalej sme zabezpečili pre personál školy a plnoletých žiakov vyšetrenia vybraných parametrov. Zúčastneným klientom boli odmerané nasledovné ukazovatele:

- antropometrické vyšetrenie (BMI),
- somatické vyšetrenie (štandardné meranie tlaku krvi, pulzovej frekvencie),
- vyšetrenie prístrojom smokerlyzer na CO a COHb vo vydychovanom vzduchu.

Na základe zistených výsledkov a zhodnotenia nikotínovej závislosti podľa Fagerströmovho dotazníka boli navrhnuté vyšetreným klientom možnosti intervencie. Celkovo bolo vyšetrených 23 osôb.

Zamestnankyne oddelenia HDM zabezpečili dňa 05.06.2014 celodennú akciu pre 40 žiakov na ZŠ Rišňovce. Žiakom, ktorí mali písomný súhlas zákonných zástupcov boli robené orientačné vyšetrenia vybraných ukazovateľov na hodnotenie telesného rastu a vývoja: telesný a viscerálny tuk, podiel kostrového svalstva, bazálny metabolizmus, BMI. Žiakom bola zabezpečená distribúcia zdravotno-výchovných materiálov.

Spolu sme uskutočnili 3 zdravotno-výchovné akcie pre 160 klientov a 407 výkonov/meraní vybraných parametrov.

5. OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola v hodnotenom období zapojená do plnenia nasledovných 2 úloh:

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V 1. polroku 2014 bolo vykonaných spolu 50 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia. Z toho bolo aj na problematiku rizikových prác zameraných 24 previerok. Zamestnávateľom a pracovným zdravotným službám (ProCare, a.s., Bratislava, PZS Duslo, a.s., Šaľa, Falck Healthcare, a.s., Bratislava) boli poskytnuté viaceré konzultácie k zaraďovaniu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, kategórií rizikových prác a aj celkovo k hodnoteniu veľkosti zdravotného rizika

a z toho vyplývajúcej povinnosti zamestnávateľov. Boli prešetrované prípady zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetrioch zdravotníckych pracovníkov vo FORLIFE, n.o., Komárno a defektoskopárov vo WIZACO NDT, s.r.o., Levice. Na základe predloženého návrhu na prehodnotenie zaradenia prác v prostredí laserového žiarenia bola vyhlásená riziková práca pre BTW, s.r.o., so sídlom Šulekova 2, Bratislava na laserových pracoviskách prevádzky Centrum laserovej a estetickej medicíny, Fatranská 5A, Nitra. Práce spojené s používaním laserov triedy 4 boli zaradené do kategórie 3 rizikových prác.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce iba 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie (29 pracovníkov, z toho 14 žien) a 17 subjektov s rizikovou prácou v riziku laserového žiarenia (45 pracovníkov, z toho 26 žien). Vo všetkých prípadoch ide o 3. kategóriu rizika. Stav počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikovú prácu so zdrojmi ionizujúceho, resp. laserového žiarenia sa v porovnaní s rokom 2013 výraznejšie nezmenil.

Riziková práca z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie je v spádovej oblasti RÚVZ Nitra vyhlásená v spoločnostiach IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra (pracovisko nukleárnej medicíny), KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra (výkon intervenčných kardiologických zákrokov na operačných sálach) a Duslo, a.s. Šaľa (výkon defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi a technickými rtg prístrojmi na stálom a dočasných defektoskopických pracoviskách). Nízky počet subjektov a prác zaradených do rizika ionizujúceho žiarenia v porovnaní s inými rizikovými faktormi je daný najmä kritériami zaradovania do kategórií 3 a 4 ionizujúceho žiarenia stanovenými v zákone č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza ASTR_2011, v ktorej sa evidujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami a generujú sa požadované výstupy.

Úloha č. 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Cieľom úlohy je zhodnotiť celkovú úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať odborné usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiou s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia (uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických röntgenových prístrojov) a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vo Viedni uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radiačná ochrana v priemyselnej rádiografii).

Čiastkovou úlohou projektu je vykonávanie cielených kontrol na dočasných defektoskopických pracoviskách, čo je však problematické najmä z toho dôvodu, že tieto práce sú spravidla uskutočňované vo večerných a nočných hodinách (potreba vykonávať previerky mimo pracovnej doby so zabezpečením prístupu na pracovisko, služobného vozidla a práce nadčas). RÚVZ Nitra uskutočnil takúto previerku spojenú s dozimetrickým meraním v spoločnosti eustream, a.s., Bratislava na dočasnom defektoskopickom pracovisku zriadenom dňa 15.5.2014 v objekte eustream, a.s., lokalita Ivanka pri Nitre. Práce zabezpečovala dvojčlenná pracovná skupina pomocou uzavretého rádioaktívneho žiariča ¹⁹²Ir. Oznámenie o plánovanom vykonávaní prác a preprave žiariča v dňoch 14.-16.5.2014 bolo na RÚVZ Nitra zaslané elektronickou poštou dňa 13.5.2014. Vybavenie a označenie prepravného vozidla bolo v súlade s požiadavkami Európskej dohody o cestnej preprave nebezpečných vecí ADR pre triedu 7 – rádioaktívny materiál. V deň previerky sa na pracovisku vykonávala

defektoskopická kontrola zvarov plynových potrubí s celkovou dobou expozície 2 hodiny pomocou rádionuklidu ¹⁹²Ir s aktuálnou aktivitou 3,465 TBq. Ako nedostatok bolo zistené, že na pracovisku nebola v požadovanom rozsahu k dispozícii dokumentácia podľa §17 ods.6 vyhlášky MZ SR č. 545/2007 Z.z.

V rámci previerky podmienok používania technických rtg prístrojov na dočasných defektoskopických pracoviskách zriaďovaných v lodeniach Komárno v bývalej spoločnosti Stroje a mechanizmy, a.s. Bratislava bola ako nedostatok konštatovaná skutočnosť, že RÚVZ Nitra nebola oznámená zmena obchodného názvu spoločnosti na SAM Shipbuilding and Machinery, a.s., Bratislava.

Bol prešetrovaný prípad zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch dvoch defektoskopárov spoločnosti WIZACO NDT, s.r.o., Levice vykonávajúcich práce na dočasných defektoskopických pracoviskách na dostavbe 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach. Pracovníci boli preškolení a boli prijaté nápravné opatrenia najmä v súvislosti s povinným používaním kolimátorov a využívaním provizórnych tieniacich bariér.

Problematické skutočnosti, ktoré nie sú legislatívou jednoznačne stanovené alebo v nej nie sú riešené vôbec, budú predmetom odborného usmernenia pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiu s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia a pre oznamovanie prepravy žiaričov. RÚVZ Nitra vypracoval ešte v roku 2013 návrh tohto odborného usmernenia a zaslal ho gestorovi úlohy RÚVZ Banská Bystrica. Na základe výsledkov celoslovenskej porady pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením konanej dňa 12.2.2014 na ÚVZ SR, Bratislava bolo gestorovi úlohy dňa 7.3.2014 zaslané odborné vyjadrenie k materiálu finskeho regulačného orgánu STUK „Radiation Safety in Industrial Radiography“ s návrhom jeho implementácie do slovenskej legislatívy. Termínom ukončenia úlohy je rok 2015.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Zabezpečovanie realizácie IP patrí medzi prioritné úlohy v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení, čo je jeden zo základných cieľov Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva.

6.1 Národný imunizačný program

V rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení sme v 1. polroku 2014 zabezpečovali:

- sledovanie a dispenzarizáciu osôb vylučujúcich choroboplodné zárodky (najmä brušného týfu, nosičov HBsAg, anti HCV pozit. osôb)
- epidemiologické vyšetovanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na okresnej úrovni a regionálnej úrovni,
- využívame SRV na zabezpečenie výmeny informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva,
- surveillance nemocničných nákaz, vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

Monitoring nákaz preventabilných očkovaním

Priebežne počas 1. polroka 2014 sa monitoroval výskyt nákaz preventabilných očkovaním, t.j. detská obrna, záškrť, tetanus, divý kašeľ, žltáčka typu A a typu B, hemofilové invazívne nákazy, pneumokokové invazívne ochorenia, mumps, ružienka, osýpky a tuberkulóza. V hodnotenom období sa v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nevyskytlo ochorenie na VHB u detí do 15. roku života. Zaznamenali sme 3 prípady ochorenia na TBC u dospelých osôb, 34 ochorení na pertussis, 1 ochorenie na mumps a 1 akútne ochorenie na VHA.

Kontrola plnenia imunizačného programu

Plnenie IP a priebeh imunizácie detí sa kontroloval viacerými spôsobmi:

V 1. polroku 2014 boli hlásené odmietnutia povinného očkovania praktickým lekárom pre deti a dorast v počte 84. Individuálne pohovory uskutočňujeme v poradni pre očkovanie na základe žiadosti rodičov o konzultáciu vo veci povinného očkovania.

V priebehu sledovaného obdobia boli priebežne poskytované telefonické konzultácie ako aj písomné vyjadrenia pre pediatrov týkajúcich sa očkovania.

PZS boli pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení ako aj aktuálne informácie na úseku VZ.

Pre širokú verejnosť sme priebežne poskytovali informácie a rady osobne alebo telefonicky o možnosti očkovania rôznych druhov očkovaní, ktoré nie je hrazené zo základného zdravotného poistenia a jednak o možnosti očkovania osôb pred cestou do zahraničia.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

V rámci prevencie ostatných prenosných ochorení pracovníci odboru epidemiológie nariaďovali opatrenia na zabránenie vzniku ďalších ochorení v 1214 ohniskách nákaz. Súčasne v rodinách chorých bolo vykonané poradenstvo a podávanie informácií (678-krát) , ako aj v školských, predškolských a ostatných kolektívnych zariadeniach (spolu 68- krát), kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Spolupracujeme s klinikou lekárskej mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BB, BA, LF UK, SAV, HPL Bratislava, MIKRO-K Galanta, Levice, Komárno, ALPHA MEDICAL Bratislava), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

U kontaktov novozistených nosičov HBsAg (3 prípady) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatitídach (1 krát VHA, 4 krát VHB, 7 krát chronická VHB, 2 krát chronická VHC, 1 krát VHE) boli vykonané protiepidemické opatrenia s odberom materiálu na sérologické vyšetrenia. Pri negatívnych výsledkoch bolo zahájené očkovanie u 13- tich osôb.

V ohniskách hepatitíd boli vydávané rozhodnutia RH o lekárskom dohľade a zvýšenom zdravotnom dozore. Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nákazám v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi (zaznamenali sme 19 poranení). Evidujeme 6

novodiagnostikovaných anti HCV pozitívnych osôb, z nich 3 krát bola sérologicky potvrdená chronická VHC.

Kontinuálne sme sledovali a v týždenných intervaloch analyzovali výskyt chrípky a ARO v pôsobnosti RÚVZ Nitra ako aj v Nitrianskom kraji. V sledovanom období sme zabezpečili 6 odberov biologického materiálu na vyšetrenie do NRC pre chrípku.

6.3 Epidemiologický informačný systém

Využívame všetky možnosti, ktoré poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne, systém rýchleho varovania.

- vložených 1783 hlásení o prenosných ochoreniach
- týždenné spracovanie o výskyte chrípky a ARO (6 odberov – 1 izolát)
- týždenné spracovanie hlásení o MES na regionálnej a krajskej úrovni.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V rámci vykonávania surveillance nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce pokračovali previerky hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach RÚVZ so sídlom v Nitre . Za 1. polrok 2014 sme vykonali 217 previerok s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenia. Súčasne boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov. Komisia pre riešenie problematiky nozokomiálnych nákaz pri lôžkových zdravotníckych zariadeniach zasadala 2-krát (v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie a v Mestskej nemocnici prof. MUDr. R. Korca Zlaté Moravce).

V rámci prevencie NN sme vykonávali kontrolu sterilizačnej techniky jednak na lôžkových oddeleniach nemocníc, centrálnych sterilizáciách, operačných sálach, ako aj na ambulanciách s rôznym zameraním. Skontrolovaných bolo 324 sterilizačných prístrojov a bolo odobratých 173 sterov. Formou rozhodnutia RH boli schválené prevádzkové poriadky v 7-mich ambulanciách.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Neoddeliteľnou súčasťou surveillance prenosných ochorení je výchova obyvateľov v prevencii prenosných ochorení, ktorá je rutinnou súčasťou práce v ohnisku nákazy a je teda určená jednotlivcom a kolektívom, v prostredí ktorého sa prenosné ochorenie vyskytlo. Okrem toho sa vykonávala výchova obyvateľstva k zdravému spôsobu života prostredníctvom všetkých dostupných mediálnych foriem.

V oblasti prevencie neinfekčných ochorení pracovníci odd. epidemiológie sa podieľali aj na činnosti poradni zdravia pri akciách individuálnych aj hromadných, zameraných na prevenciu ochorení a to meraním TK, BMI, cholesterolu, glukózy , telesného tuku a poradenstva.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení pri hromadnom výskyte prenosných ochorení.

V 1. polroku 2014 sme vykazovali 5 epidémií: A03 (1x), A08 (2x), B86 (1x), A09 (1x). Z toho 3 epidémie mali nozokomiálny pôvod.

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Po eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike sa aj naďalej pokračuje v plnení úloh vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance. Pozornosť sa venovala výskytu akútnych chabých paréz, serózných meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na laboratórnu diagnostiku. V rámci plnenia úloh environmentálnej surveillance polio-like sme vykonali spolu 8 odberov odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí a to z ČOV v Nitre a v Zlatých Moravciach. Virologické vyšetrenie odobratých vzoriek odpadových vôd bolo na prítomnosť poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí negatívne.

6.8. Prevencia HIV/AIDS - testovanie, poradenstvo, sledovanie

Laboratórna diagnostika HIV

V spolupráci s Ústavom klinickej mikrobiológie FN v Nitre v rámci nariadenia zvýšeného zdravotného dozoru zameraného na zamedzenie prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bolo vykonané vyšetrenie anti-HIV1, anti-HIV2 a vyšetrenie antigénu 19 krát pri zistení poranenia zdravotníckych pracovníkov a študentov SZŠ v Nitre.

Špecializovaná poradňa HIV / AIDS

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS zriadená pri RÚVZ so sídlom v Nitre. Jej činnosť bola vykonávaná plynule počas celého polroka 2014 na základe požiadaviek klientov. Poradňa poskytla odborné poradenstvo 29-tim klientom. Poradenstvo bolo predodberové aj poodberové. Bolo vykonaných 58 návštev a 57 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok a antigénu bolo odobratých 29 sér a v jednom prípade bol vydaný certifikát do zahraničia. Poradňu navštívilo 18 mužov a 11 žien. Bolo vykonaných 17 anonymných vyšetrení. Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia.

6.9. Poradne očkovania

Na RÚVZ so sídlom v Nitre je zriadená poradňa očkovania, ktorej základným cieľom je konzultačná činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním - poskytovanie informácií o povinnom a odporúčanom očkovaní, o indikáciách a kontraindikáciách očkovania, o zložení vakcín a nežiaducich účinkoch po očkovaní. Na web stránke je zverejnená jej obsahová náplň ako aj termín jej činnosti. Vzhľadom k tomu, že doteraz nebolo potrebné po zažiadaní konzultácie uskutočniť osobné stretnutie v uvedenom čase, konzultácie boli vybavované okamžite.

Podľa obsahovej stránky to boli konzultácie pred cestou do zahraničia, konzultácie k problematike povinného pravidelného očkovania, v problematike odporúčaného očkovania (spolu 29 krát).

9.10 Organizácia zdravotno-výchovných akcií pre obyvateľov s osobitným zameraním

na témy a termíny odporúčané SZO

- V rámci programu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“ (5.5.2014 sa uskutočnil 6. ročník) vyhláseného WHO, ktorý bol v tomto roku zameraný na informovanie zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi a dôležitosť dodržiavania 5 momentov hygieny rúk. Vykonané boli tieto aktivity:
 - 1. Informácie o danej kampani boli uverejnené na webovej stránke RÚVZ.
 - 2. Elektronickou poštou boli rozposlané materiály o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi (prednáška a letáky) vedeniu nemocníc a vrchným sestrám nitrianskeho okresu (Fakultná nemocnica v Nitre, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra a Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie), Mestskej nemocnici prof. MUDr. R. Korca Zlaté Moravce, štyrom dialyzačným centrám (dvom v Nitre, Zlatých Moravciach a v Šali), Kardiocentru a.s. v Nitre, Hospic sv. Bernadety v Nitre, Avelane clinic s.r.o., Alegreta-očné centrum Nitra, Medicínske centrum Pro Care s.r.o., MKP Centrum s.r.o., Jednodňová nitrianska chirurgia, s.r.o Nitra, zariadenia dlhodobej starostlivosti (Olichov, Borinka, Viničky, Nitrava), ambulantné zariadenia – Duslo Šaľa.
 - 3. Edukácia zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk bola realizovaná prostredníctvom vrchných sestier na seminároch jednotlivých oddelení.
 - Prednáška bola prednesená aj študentkám SZŠ a poslucháčom ošetrovateľstva na UKF v Nitre.
 - 4. Pri kontrole ŠZD sme vykonali edukáciu o význame dezinfekcii rúk v 38 stomatologických a odborných ambulanciách okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa.

Priebeh Európskeho imunizačného týždňa na RÚVZ so sídlom v Nitre

V súvislosti s kampanou EIW, ktorá sa uskutočnila v dňoch 22. 4.2014 – 26.4.2014 boli realizované nasledovné aktivity:

1. Na internetovej stránke RÚVZ bola zverejnená informácia o prebiehajúcom EIW pre verejnosť. Elektronickou poštou bol zaslaný edukačný materiál vo forme prednášky pre všetky zdravotnícke zariadenia - lôžkové oddelenia, domovy sociálnych služieb, detské domovy a dialyzačné zariadenia v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce s názvom „Fakty a mýty o očkovaní.“ Informácia bola prezentovaná na prevádzkových poradách, gremiálnych poradách, seminároch a bola vyvesená na nástenkách pred ambulanciami PZS.
2. Pre študentov a pedagógov SZŠ v Nitre a UKF v Nitre - Fakulty soc. vied a zdravotníctva - Katedra ošetrovateľstva bol zaslaný materiál vo forme prednášky s názvom „Ako sa rozhodnúť? Očkovanie - áno či nie? - večná dilema.“
3. Poskytovateľom zdravotnej starostlivosti boli zaslané informácie o prebiehajúcom EIW, články o význame očkovania - „Kliešťová encefalitída“, „Záškrt“, „Čierny kašeľ“, a „Aká je hodnota očkovania?“
4. Printovým médiám v okrese Nitra bola zaslaná informácia o prebiehajúcom EIW v SR, články „Aký význam má očkovanie“, „Sedem hlavných dôvodov prečo je očkovanie dôležité“.

5. V spolupráci s oddelením zdravotnej výchovy RÚVZ v Nitre bola na RÚVZ vytvorená nástenná tabuľa s materiálom k danej veci a pred úradom bol inštalovaný informačný panel o očkovaní „ Podpora očkovania v jednotlivých vekových skupinách “
- 6.
7. Počas EIW v rámci vakcinačnej poradne prostredníctvom odborných pracovníkov odboru epidemiológie boli pre verejnosť telefonicky poskytované konzultácie o povinnom očkovaní, očkovaní do zahraničia a individuálne poradenstvo u osôb s rizikovým správaním. Pre PZS bolo poskytnuté odborné poradenstvo všeobecne o povinnom a odporúčanom očkovaní.
8. V spolupráci s oddelením Hygieny detí a mládeže RÚVZ v Nitre bola zabezpečená distribúcia edukačného materiálu o EIW pre predškolské zariadenia v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce o povinnom očkovaní v jednotlivých vekových skupinách v SR. Prevádzkovatelia predškolských zariadení boli požiadaní o vyvesenie edukačného materiálu na nástenky pre rodičov.
9. Pre študentov verejného zdravotníctva Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, boli realizované prednášky „Aktívna a pasívna imunizácia“, „Očkovanie v ambulancii praktického lekára“, „Povinné očkovanie áno či nie“, „Odmietanie očkovania v ambulancii všeobecného lekára pre deti a dospelé“. (cieľová skupina 12 študentov).

- Činnosť odboru epidemiológie za 1. polrok 2014

Epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy bolo vykonané 1371 krát, bolo uskutočnených 630 odberov vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie, 1431 výpisov potrebných údajov k spracovaniu nákaz ev. analýz, 1371 krát bola vykonaná analýza epidemiologickej situácie, v 1035 prípadoch poradenské aktivity, kontrola HER bola vykonaná v 217 prípadoch, spracovanie chrípky a CHPO 78 – krát.

Odbor/oddelenie epidemiológie -Nitriansky región 1. polrok 2014			Počet
1.	Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá. návšteva v ohnisku	1214
		opakované návštevy v ohnisku	157
		počet vyšetrených osôb	141
		zvýšený zdravotný dozor	2
		lekársky dohľad	71
		iné protiepidemické opatrenia	57
		spolu:	1642
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	110
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	0
		voda	8
		potraviny	3
		iné	12
	spolu:	133	
3.	Doplňovanie epidemiologických údajov	z chorobopisov	649
		zo zdravotných záznamov	300

	k spracovaniu nákaz, ev. analýz	z laboratórnych protokolov	476
		iné	6
		spolu:	1431
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	5
		kontrola očkovania (počet očkovaných)	10
		kontrola skladovania očkovacích látok	2
		prejednanie neúčasti na očkovaní	0
		priestupkové konanie	0
		iné	29
		spolu:	46
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení	730
		zadávanie prípadov	1764
		kontrola a uzatváranie prípadov	1764
		spracovanie dotazníkov k epidémii	8
		SRV	35
		chripka	78
		spolu:	4379
6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	denná	123
		týždenná	26
		mesačná	6
		ročná	1
		na požiadanie	1
		príprava podkladov	1214
		spolu:	1371
7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	200
		v ohniskách rodinných	678
		v ohniskách kolektívnych	68
		pre verejnosť	13
		v médiach	36
		iné	40
		spolu:	1035
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	správa	1
		rozbor	3
		podklad	2
		stanovisko	31
		spolu:	37
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	0
		prednášky pre ZP	1
		spolu:	1
10.	Publikácie pre verejnosť (uviesť miesto a názov v prílohe)	1. autor	0
		spoluautor	0
		spolu:	0
11.	Publikačná činnosť v odborných a vedeckých	1. autor	0
		spoluautor	0

	časopisoch (uviest' názov a miesto v prílohe)	vypísať názov a miesto*	0
		spolu:	0
12.	Účasť na konferenciách (uviest' miesto a názov v prílohe)	aktívna	0
		pasívna	2
		vypísať názov a miesto*	0
		spolu:	2
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe* napr. HELICS)	príprava zadania	0
		zber podkladov	0
		sumarizácia	0
		analýza	0
		iné (príprava)	0
		spolu:	0
14.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		1
15.	Plánovaný SZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska	195
		opakované návštevy	18
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	56
		odber vzoriek z prostredia	92
		odber vzoriek z ovzdušia	21
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	13
		odber iných vzoriek	0
		počet testovaných HVS	142
		počet testovaných AUT	135
		počet testovaných EO	0
		počet testovaných FS	5
		iná sterilizačná technika	5
		spolu:	682
16.	NN cielená kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	kontroly pracoviska	3
		opakované návštevy	1
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	0
		odber vzoriek z prostredia	25
		odber vzoriek z ovzdušia	0
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	3
		odber iných vzoriek	0
		počet testovaných HVS	0
		počet testovaných AUT	0
		počet testovaných EO	0
		počet testovaných FS	0
		iná sterilizačná technika	0
		spolu:	32

17.	Epidemiologické vyšetovanie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb	0
18.	Posudková činnosť	štúdie projektov	0
		konzultácie	27
		spracovanie	7
		kolaudácia	0
		vydanie posudkov	0
		spolu:	34
19.	Podnety a sťažnosti	počet	3
20.	Sankcie	počet	0
21.	Rozhodnutia	počet	80
22.	Odvovania	počet	0

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF).

Oddelenie chemických analýz:

Názov úradu	Číslo programu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	1.3	Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP) Cd, kotinín	0	0
	1.4	Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)	0	0
	2.1.	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	107	163
	2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí Cd, kotinín medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP)	0	0
	3.2	Monitoring jodidácie kuchynskej soli	61	183

3.6	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2010-2014 na úseku verejného zdravotníctva</i>	31	89
4.2	Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	12	96
4.3	Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí <i>Úloha nadväzuje na Viacročný plán pre úradnú kontrolu a štátny zdravotný dozor</i>	45	122
7.3	Minerálne a pramenité balené vody	11	93
7.12	Stanovenie metabolitov toluénu v moči exponovaných zamestnancov	0	0
7.19	Vplyv organického znečistenia bazénových vôd na zdravie kúpajúcich	269	543
7.20	Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	657	657

Poznámky:

^a – ovzdušie

^b – objektivizácia fyzikálnych faktorov

^c – odber vzorky

Vyhodnotenie programov a projektov pracoviska MŽP za 1. polrok 2014

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

V súvislosti s epidemiologickými udalosťami bolo v 1. polroku vyšetrených 131 depistážnych vzoriek, z ktorých bola 5 krát izolovaná *Salmonella enteritidis* a v 2 prípadoch bola izolovaná *Shigella flexneri* sk. B.

V súvislosti s hromadnými ochoreniami, ktorých povôdcom boli alimentárne nákazy bolo vyšetrených 135 vzoriek, z ktorých v 1 prípade bola izolovaná *Salmonella enteritidis* z bravčovej panenky a v 2 prípadoch *Salmonella enteritidis* zo škrupiny a z vnútra domácich vajec. Všetky izolované kmene boli potvrdené v NRC pre salmonely na ÚVZ SR v Bratislave.

7.2 Legionelly a améby v zdravotníckych zariadeniach, v nebytových budovách

a oddychových zónach

V rámci riešenia úlohy sme vyšetrili 14 vzoriek vôd na prítomnosť *Legionella pneumophila* a *Legionella sp.*, čo predstavuje 28 ukazovateľov. Z tohto počtu bolo 9 vzoriek vôd z bazénov s vodnými atrakciami a 5 vzoriek pitnej vody. Vo vzorkách vôd legionely stanovené neboli.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody vo watercooleroch

V 1. polroku 2014 sme vyšetrili 9 minerálnych vôd (t.j. 72 mikrobiologických ukazovateľov a 36 ukazovateľov biologických) a 5 balených vôd vo watercooleroch (t.j. 40 mikrobiologických ukazovateľov a 20 biologických ukazovateľov).

7.15 Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší

V rámci monitorovania biologických alergénov v ovzduší bolo v 1. polroku zhotovených 106 vzoriek trvalých preparátov peľových zŕn a spór plesní, čo predstavuje 405 ukazovateľov a 424 analýz. Priebežné výsledky monitorovania sa počas tohto obdobia medializovali na webových stránkach www.alergia.sk, www.zdravie.sk a www.ruvznr.sk.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

Oddelenie podpory zdravia pri RÚVZ so sídlom v Nitre realizovalo intervenčné a zdravotno – edukačné aktivity, ktoré vychádzali z Programov a projektov ÚVZ SR, NPPZ s cieľom zvýšiť informovanosť o aktívnej podpore zdravia, zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania individuálnym a skupinovým poradenstvom. Jeho priority boli zamerané na pohybovú aktivitu, správnu výživu, prevenciu obezity, eliminovanie nesprávnych stravovacích návykov, prevenciu látkových a nelátkových závislostí s dôrazom na mladú generáciu. Konkrétne realizované aktivity sme uvideli v bodoch 9.2, 9.3, 9.5, 9.7 a 9.8. Pri plánovaní a uskutočňovaní zdravotno – výchovných podujatí sme spolupracovali aj s ostatnými oddeleniami RÚVZ Nitra (oddelenie epidemiológie, oddelenie hygieny detí a mládeže a oddelenie hygieny výživy, ďalšia spolupráca bola s Krajským policajným zborom v Nitre, MsÚ Nitra, MsÚ Šaľa, MsÚ Zlaté Moravce, so samosprávami, školami, zdravotníckymi zariadeniami a ďalšími organizáciami. Komunikovali sme s masmédiami a pripravovali odborné informácie pre novinárov do regionálnych týždenníkov. V 1. polroku sme poskytli pre média celkovo 29 príspevkov.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

V spolupráci s vedením gymnázia vo Vrábľoch bola zrealizovaná celodenná akcia s názvom „FIT DEŇ“ pre študentov gymnázia a pozvaných žiakov zo ZŠ z okolia. Akcia ponúkla dvojaký úžitok v spojení so zábavou: v priestoroch telocvične sa konali rôzne športové disciplíny, cvičenia na veľkých nafukovacích loptách, karate, cvičenia jogy, tanečné ukážky. Súčasťou programu bola aj ochutnávka, aby sa prítomní presvedčili, že zdravé potraviny s funkčnými zložkami sú zároveň aj chutné. Oddelenie podpory zdravia v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže odprezentovali prednášky o zdravej výžive a prevencii a eliminácii obezity spolu s vysvetľovaním jej rizík a dôsledkov. Študentom sme

zabezpečovali pomocou analyzátoru tela OMRON (merania obsahu tuku, svalovej hmoty, BMI a iných telesných údajov). Pre jednotlivé skupinky študentov sme pripravili vedomostný kvíz o výžive. Naše aktivity sa stretli s pozitívnym ohlasom. Študenti prejavili záujem o informácie o zdravom spôsobe života s dôrazom na pravidelnú a veku primeranú pohybovú aktivitu, ktorá sa významne podieľa na prevencii nadváhy a obezity. Na akcii sa zúčastnilo 192 účastníkov.

Spoluúčasťou na projekte **„Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“**, poradňa zdravia zabezpečovala kompletne štandardné vyšetrenia klientov, u ktorých sa stanovovalo riziko výskytu metabolického syndrómu (biochemické vyšetrenia: LDL, HDL, TAG, celkový cholesterol, glukóza a somatické vyšetrenia: BMI, WHR, TK pulz). V rámci tejto úlohy boli vyšetrovaní zamestnanci zariadenia spoločného stravovania firmy EUREST, spol. s.r.o., v podnikoch METRO, s.k. a Foxconn, spol. s.r.o. a zamestnanci firmy Marel Slovakia. Celkovo bolo vyšetrených 80 klientov, z ktorých bolo 40 mužov a 40 žien.

Výchovno – vzdelávací charakter mala z našej strany i podpora Národnej stratégie SR pre program **„Ovocie a zelenina do škôl“**, ktorej ciele majú napomôcť zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. Oddelenie podpory zdravia odprezentovalo 4 prednášky na ZŠ. Do jednotlivých škôl boli distribuované letáky o zdravej výžive a prevencii obezity.

9.3 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014

Návrh Národného akčného plánu pre kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 nadväzuje na Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2008 – 2009. Obsahuje úlohy pre jednotlivé rezorty v oblasti práva, edukácie, kontroly a poradenstva. V hodnotenom období sme sa na plnení Národného akčného plánu na kontrolu tabaku podieľali preventívnymi aktivitami rôzneho druhu. Celkovo sme uskutočnili 28 aktivít, v rámci ktorých sme edukovali 549 žiakov, študentov a klientov poradne zdravia.

- Pre 10 študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda z Trnavy – fakulty verejného zdravotníctva, ktorí vykonávali odbornú prax na oddelení podpory zdravia sme uskutočnili v zasadačke OPZ prednášku o škodlivosti fajčenia. Súčasťou prednášky bolo meranie oxidu uhoľnatého vo výdychu u študentov – fajčiarov a zisťovanie stupňa závislosti na nikotíne na základe výsledku Fagerstromovho dotazníka.
- 2 prednášky o škodlivosti fajčenia boli odprezentované pre pedagógov a 97 študentov Stredného odborného učilišťa v Mojmírovciach. Súčasťou prednášky bolo premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym“ a meranie CO vo vydychovanom vzduchu. Záujem o meranie prejavilo 29 študentov a 6 pedagógov.
- V spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže sme uskutočnili v aule Strednej odbornej školy polytechnickej v Zlatých Moravciach pre 102 študentov zdravotno – výchovné podujatie, počas ktorého sme odprezentovali 2 prednášky na tému: „Fajčenie a zdravie“. V rámci podujatia sme premietli žiakom film „Kým stúpa dym“, a uskutočnili vedomostný kvíz o fajčení. Fajčiari mali možnosť si dať zmerať množstvo oxidu uhoľnatého vo výdychu. Celkovo bolo vyšetrených 18 študentov.
- Do jednotlivých základných a stredných škôl sme priebežne zabezpečovali distribúciu DVD film „Kým stúpa dym“ (celkovo 8 x). Film si pozrelo 312 žiakov.
- Oddelenie podpory zdravia vytvorilo v mesiaci máj 2014 vlastný edukačný materiál určený pre rodičov detí, ktoré fajčia
- Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme uskutočnili pre verejnosť „Deň otvorených dverí“, ktorý sa konal v priestoroch zasadačky OPZ. Návštevníkom

podujatia sme poskytovali odborné poradenstvo zamerané na pomoc pri zanechaní závislosti na tabaku. Návštevníci boli informovaní o digitálnej platforme iCoach, ktorá ponúka pomoc fajčiarom, ktorí sa rozhodnú prestať fajčiť a stanú sa exfajčiarmi.

- Pre matky a budúce matky, ktoré navštevujú materské centrá sme zabezpečili distribúciu informačných letákov zameraných na vplyv pasívneho fajčenia na reprodukčné zdravie
- Problematiku škodlivosti fajčenia sme zdôrazňovali aj pri individuálnom poradenstve u klientov poradne zdravia

9. 3. 1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky – každý párny rok, naposledy prebiehala v roku 2012. V rámci poradenstva v predstihu informujeme verejnosť o pripravovanej súťaži „Prestaň a vyhraj“, ktorá sa uskutoční na jeseň v roku 2014.

9. 4 Program podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2009 – 2015

RÚVZ so sídlom v Nitre nie je riešiteľským pracoviskom tohto projektu

9. 5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Hlavným zámerom Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom je zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného a kontrolovaného užívania alkoholu a zvyšovanie povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch spôsobených škodlivým užívaním alkoholu. V súvislosti s plnením tejto úlohy oddelenie podpory zdravia sa v r. 2014 zapojilo do realizácie projektu „Bezpečný návrat domov“, ktorého gestorom je ÚVZ SR. Projekt je zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov, nakoľko u tejto vekovej skupine často dochádza k úrazom a úmrtiam pri návrate zo zábavných spoločenských akcií v skorých ranných hodinách cez víkendové dni. Cieľovou skupinou, pre ktorú je určený tento projekt je mládež vo veku 15 – 19 rokov. Celkovo sme odprezentovali 12 prednášok. Prednášky boli realizované v spolupráci s Krajským riaditeľstvom policajného zboru v Nitre. Oddelenie podpory zdravia sa venovalo v rámci prednášok problematike prevencie, zdravotných rizík a následkov z nárazového pitia alkoholu. Krajská polícia edukovala študentov o kriminalite, ekonomických a sociálnych dopadoch na jednotlivca a celú spoločnosť. Prednášky sme uskutočnili v týchto školách:

1. Stredná odborná škola, Vráble, ul. 1. Mája (10.3.2014)	(100 poslucháčov)
2. Špeciálna SOŠ, Nová Ves nad Žitavou (10.3.2014) 1. skupina	(70 poslucháčov)
3. Špeciálna SOŠ, Nová Ves nad Žitavou (10.3.2014) 2. skupina	(68 poslucháčov)
4. Špeciálna SOŠ, Nová Ves nad Žitavou (10.3.2014)	(65 poslucháčov)
5. Obchodná akadémia, Bernolákova 26, Zlaté Moravce (19.3.2014)	(170 poslucháčov)
6. Reedukačné centrum SOŠ Zlaté Moravce (19.3.2014)	(70 poslucháčov)
7. SOŠ spojená, Šaľa – Nivy (8.4.2014)	(120 poslucháčov)
8. SOŠ, Štúrova ul., Šaľa (8.4.2014)	(50 poslucháčov)
9. Stredná zdravotnícka škola Nitra (12.5.2014)	(100 poslucháčov)
10. Stredná zdravotnícka škola Nitra (12.5.2014)	(100 poslucháčov)
11. SOŠ technická, ul. 1 Mája, Zlaté Moravce (3.6.2014)	(120 poslucháčov)
12. SOŠ Nábřežie mládeže, Nitra (4.6.2014)	(115 poslucháčov)

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Oddelenie podpory zdravia zabezpečovalo pre seniorov výchovno – vzdelávacie aktivity, ktoré prispievali k zlepšovaniu ich úrovne zdravotného uvedomenia. V rámci mobilnej poradne zdravia sme vykonávali poradenskú činnosť a zabezpečovali sme merania rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení.

V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska v obci Výčapy Opatovce bol zrealizovaný Deň zdravia pre seniorov. V rámci tohto dňa sme pre seniorov v priestoroch Domu kultúry odprezentovali prednášku na tému: „Zdravý životný štýl – cesta k prevencii srdcovo-cievnych ochorení“. Záujemcom sme vyšetřovali celkový cholesterol, merali krvný tlak, pulz a poskytovali individuálne poradenstvo v oblasti zlepšenia zdravotného štýlu. Celkovo bolo vyšetřených 32 seniorov.

V spolupráci s MS SČK Šaľa a Slovenskou úniou proti osteoporóze, pobočka Šaľa, Centrum zdravotnej starostlivosti Duslo a.s., Šaľa, sme uskutočnili v máji 2014 zdravotno – výchovné podujatie pre seniorov, ktoré bolo zamerané na propagáciu zdravého životného štýlu a význam pohybu v prevencii osteoporózy. Cieľom tejto akcie bolo upozorniť na rastúci počet chronických ochorení spôsobených nedostatkom pohybu najčastejšie aj v kombinácii s nezdravou výživou. Účastníkom podujatia sa vyšetřoval krvný tlak, index BMI, WHR a pomocou tukomeru sa zisťovali hodnoty skrytého telesného tuku. Celkovo bolo vyšetřených 20 osôb. Za významné sme považovali, že v 70 % prípadov bol zistený vysoký krvný tlak (kde systolický prekročoval hodnoty nad 140 a diastolický viac než 90). Všetky tieto osoby sa boli liečené na hypertenziu a sledované u svojho ošetrujúceho lekára. Ostatných 30 % vyšetřených malo TK v norme. Záujemcom sa zisťovali hodnoty BMI (index telesnej hmotnosti) a percento skrytého telesného tuku pomocou prístroja Omron. Podľa percentuálneho vyjadrenia môžeme konštatovať, že do pásma nadváhy, alebo obezity bolo zaradených 46% žien (z celkového počtu 16) a 75 % mužov (z celkového počtu 4). Z hľadiska vzniku chronických neinfekčných ochorení je dôležitá kumulácia rizikových faktorov. Za rizikové faktory sa považujú: zvýšený – vysoký krvný tlak, zvýšený cholesterol, BMI nad 25, rizikové percento telesného tuku a fajčenie. Vzhľadom na skutočnosť, že u návštevníkov sa nevyšetřoval celkový cholesterol, nebolo možné stanoviť kumuláciu rizikových faktorov (prístroj Accutrend plus bol nefunkčný). Pohybovú aktivitu aspoň 30 minút denne vykonávalo 65 % opýtaných. Seniori uvádzali väčšinou prácu v záhrade a bicyklovanie. Odprezentovali sme 2 prednášky na tému: „Pohyb verzus fyzické a psychické zdravie“ a „Zdravotné následky fyzickej inaktivity“. Pracovníci Osteocentra Špecializovanej nemocnice sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra, MUDr. Karol Bitter a p. Čurgáľiová Katarína vykonali osteodenzitometrické vyšetřenie. Celkovo bolo vyšetřených 24 občanov, z toho 10 mali zistenú osteoporózu, 3 osteopéniu, 11 malo negatívne výsledky. MUDr. Bitter vykonal vyhodnotenie vyšetřenia a odpovedal na otázky prítomných.

Edukačné aktivity, ktoré prispievajú k zlepšovaniu úrovne zdravotného uvedomenia seniorov sme realizovali aj prostredníctvom **prednáškových blokov určených pre malé skupinky seniorov**, ktoré sa konali v priestoroch zasadačky OPZ. Celkovo sme uskutočnili 4 stretnutia. Odprezentované témy: Prevencia Alzheimerovej choroby, Zdravý životný štýl – cesta k prevencii srdcovo-cievnych ochorení, Ako zvládať stres, Čo robiť počas letných horúčav, Dôležitosť pohybu v prevencii osteoporózy, Zdravá výživa a iné. Celkovo sme uskutočnili 5 podujatí.

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Hlavným cieľom tejto úlohy bolo zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie. Túto úlohu sme plnili priebežne prednáškovou činnosťou v MŠ, ZŠ a stredných školách, so zreteľom na formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom, význam pohybu pre zdravie, znižovanie rizika úrazov, podpora duševného zdravia, výchova k partnerstvu a rodičovstvu, prevencia sexuálne prenosných ochorení, prevencia látkových závislostí (alkohol, tabak, drogy). V tejto oblasti sme v 1 polroku zrealizovali 9 prednášok na ZŠ.

V rámci edukačno – propagačnej činnosti sme sa podieľali na programe BECEP (využívajúci formu zdravotno – výchovnej kampane a výchovných opatrení). Realizoval sa na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 – 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015, t.j. znenia úlohy č. 6.3.7 podporiť programy zamerané proti negatívnym javom (agresivita, užívanie návykových látok, šikanovanie suicidálne činy a pod.) na zlepšenie mentálneho zdravia detskej populácie a dorastu. Aktivity v rámci programu BECEP sú zamerané na prevenciu rizika požitia alkoholu, omamných látok, liečiv počas vedenia vozidla, na používanie reflexných a ochranných prvkov, cyklistických prilieb a na prevenciu dopravných úrazov hlavne u detí a mládeže. Do materských centier, materských škôl, ZŠ a SŠ sme zabezpečovali distribúciu letákov a zapožičavali DVD filmy „Dopravné nehody a prvá pomoc“, výchovno - vzdelávacie spoty: Chodci v cestnej premávke, Zodpovední cyklisti, Nepozornosť za volantom, Rýchlosť a agresivita na ceste, Alkohol a drogy za volantom, Play true – Ži pravdivo, Kým stúpa dym).

9.8 CINDI program SR

Program CINDI sa realizoval v rámci aktivít Poradne zdravia, ktorá vykonávala monitorovanie rizikových faktorov srdcovo-cievnych chorôb, metabolických a iných civilizačných ochorení u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia s cieľom, čo najobjektívnejšie určiť u klienta mieru rizika srdcovo - cievnych ochorení a zároveň mu poskytnúť konkrétnu odbornú konzultáciu. V prípade potreby sa klientovi odporúčala návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia. Údaje získané v základnej poradni zdravia sa zaznamenávali do programu Test zdravé srdce. Vyšetrenia v základnej poradni zdravia boli poskytované klientom za štandardných podmienok v zmysle „Metodickej príručky pre prácu v poradniach zdravia“ a vyhodnotené v Teste zdravé srdce.

V 1. polroku 2014 bolo v Poradni zdravia a v rámci výjazdov mobilnej poradne zdravia vyšetrených celkovo 386 klientov (113 mužov a 273 žien).

Merania a individuálne poradenstvo sa vykonávalo podľa dohody aj v rámci spolupráce s rôznymi firmami a inštitúciami pre uzavretú skupinu klientov, alebo otvorenú pre verejnosť v rámci významných dní vyhlasovaných WHO. Jednalo sa o akcie hlavne v rámci Svetového dňa zdravia (MsÚ Nitra – 42 vyšetrených, Misijný dom Matky Božej na Kalvárii – 21 vyšetrených) a Dní zdravia v rámci projektu Nitra – zdravé mesto (VŠZP, a.s. – 58 vyšetrených, MsÚ Nitra – 39 vyšetrených, TESCO Nitra – 27 vyšetrených).

Pre študentov a doktorandov z vysokých škôl (Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Trnavská univerzita v Trnave, Masarykova univerzita Brno a Slovenská zdravotnícka

univerzita - odbor verejné zdravotníctvo), ktorí vykonávali odbornú prax na oddelení podpory zdravia sme zabezpečovali prednášky o zdravom životnom štýle, prevencii srdcovo-cievnych ochorení, metabolickom syndróme a oboznámili sme ich s programom Test zdravé srdce.

Regionálne priority Odboru PPL na úseku verejného zdravotníctva - odpočet plnenia za obdobie do 30.6.2014

Regionálne priority, ktoré plní Odbor PPL RÚVZ so sídlom v Nitre v roku 2014 vyplývajú z Hlavných odborných priorít na úseku verejného zdravotníctva uverejnených v Programovom vyhlásení vlády SR na aktuálne roky. Sú to tieto priority:

- 1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.**
- 2. Intervencie na podporu zdravia pri práci.**
- 3. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.**

Ich plnenie je nasledovné:

1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

V rámci plnenia tejto priority bol výkon štátneho zdravotného dozoru zameraný predovšetkým na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskeho spoločenstva - požiadať orgán verejného zdravotníctva pred začatím činnosti o posúdenie priestorov, zabezpečiť hodnotenie rizík na pracoviskách, zabezpečiť objektivizáciu faktorov v pracovnom prostredí, hodnotenie rizík, vypracovať prevádzkové poriadky s posudkom o riziku, zabezpečiť primeranú zdravotnú starostlivosť o zamestnancov na pracoviskách, a iné...

Pri výkone dozoru boli používané kontrolné listy na overenie informovanosti zamestnancov o otázkach súvisiacich s ochranou zdravia pri práci. V 14 prípadoch boli použité kontrolné listy zamerané na práce v prostredí s rizikovým faktorom hluk, chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory a biologické faktory.

V prípadoch, kedy zamestnávatelia nemajú zabezpečený dohľad nad pracovnými podmienkami a dohľad nad zdravím zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby, sú zdravotné riziká pri práci hodnotené osobami bez zdravotníckeho vzdelania. V týchto prípadoch je prístup k hodnoteniu zdravotných rizík často nedostatočný a lekárske preventívne prehliadky zamestnancov sa nevykonávajú vo vzťahu k práci. Z uvedených dôvodov bol štátny zdravotný dozor aj v sledovanom období zameraný na kontrolu plnenia povinnosti zamestnávateľov vyplývajúcich z § 21 zák. č. 124/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov – zriaďovať pracovnú zdravotnú službu alebo ju zabezpečovať dodávateľským spôsobom. Do 30.6.2014 bol pracovníkmi oddelenia PPL RÚVZ Nitra vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu zabezpečenia dohľadu nad pracovnými podmienkami a dohľadu nad zdravím zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby v 58 subjektoch. Môžeme konštatovať, že subjekty s vyhlásenými rizikovými prácami majú zabezpečenú PZS, čoraz častejšie sú prípady zamestnávateľov, ktorým v zmysle platnej legislatívy nevyplýva povinnosť mať zabezpečený zdravotný dohľad oprávnenou PZS, ale vzhľadom na výskyt viacerých rizikových faktorov v pracovnom prostredí a väčší počet zamestnancov majú uzatvorenú zmluvu s PZS.

Zvýšená pozornosť bola zameraná na :

- pracovné činnosti zaradené do 3. alebo 4. kategórie rizika a na pracovné činnosti pri ktorých sa používajú toxické, veľmi toxické látky, karcinogény, chemické látky zakázané, či s obmedzeným použitím.

- uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v praxi a následne nariadenia vlády č. 471/2011 Z. z.
- uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. a následne nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. v praxi.
- prehodnotenie pracovných podmienok v súvislosti s výskytom profesionálnych ochorení.

Údaje o rizikových prácach v dozorovanom území sú spracované v programe ASTR 2011. V priebehu roka sa aktualizujú počty zamestnancov v riziku práce priebežne na základe údajov získaných pri štátnom zdravotnom dozore a na základe údajov zaslaných zamestnávateľmi na RÚVZ. Týmto spôsobom sa vytvorila databáza závodov, pracovísk, počtov exponovaných osôb podľa jednotlivých rizikových faktorov a podľa prevládajúcich činností. Závery z protokolov o meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané laboratórnym pracoviskom RÚVZ v Nitre sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ. Do 30.6.2014 bolo vydaných 7 nových rozhodnutí na zaradenie prác do kategórií (z toho počtu vyhlásenie RP: 4, zrušenie RP: 3). Z celkového počtu 4609 dozorovaných organizácií v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je 192 organizácií s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 4000 osôb, z toho 792 žien.

V období do 30.6.2014 bolo vykonaných 58 kontrol rizikových pracovísk s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia. V podnikoch, kde už boli rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva v minulosti vyhlásené rizikové práce, sme sa zamerali na prehodnotenie pracovných podmienok, úroveň expozície zamestnancov jednotlivým rizikovým faktorom a na plnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami. Pri posudzovaní návrhov na určenie rizikových prác na nových pracoviskách resp. pri nových pracovných činnostiach bola pozornosť zameraná na dôsledné hodnotenie posudkov o riziku, zaradovanie zamestnancov na rizikové práce na základe zdravotnej spôsobilosti na výkon práce a úroveň ochranných opatrení na zníženie rizík na pracovisku.

V dozorovanom území bolo do 30.6.2014 novozaradených na rizikové práce celkom 96 zamestnancov (z toho 9 žien). Z uvedeného počtu v 3. kategórii 92 zamestnancov (9 žien), v 4.kategórii 4 zamestnanci (0 žien).

Zvýšenie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zisťujeme u zamestnávateľov, ktorí majú zabezpečené pracovné zdravotné služby. Problémom aj naďalej sú zamestnávatelia s malým počtom zamestnancov, pre ktorých zabezpečenie dohľadu nad pracovnými podmienkami oprávnenou PZS znamená značné finančné zaťaženie.

Ďalší vývoj rizikových prác v dozorovanom území sa bude odvíjať i od skvalitnenia doterajšieho spôsobu ich posudzovania zamestnávateľmi - od zabezpečovania hodnotenia zdravotných rizík pre zamestnávateľov odbornými zdravotníckymi pracovníkmi tímov PZS, ale i od ďalšieho rozvoja alebo útlmu najmä priemyselnej výroby v regióne. V priemyselných parkoch situovaných najmä v priemyselných častiach Nitry, Vrábľa a Zlatých Moraviec sú závody zamerané najmä na doplnkovú výrobu pre automobilový priemysel, elektroniku a strojársky priemysel (výroba televízorov FOXCON, výroba zariadení pre potravinový priemysel Marel Slovakia, s.r.o., Nitra, výroba spojovacieho materiálu RIBE Slovakia, s.r.o., Nitra, čipové karty Muehlbauer Technologies, platobné a bankové karty Giesecke & Devrient Slovakia, súčasti pre automobilový priemysel Konsberg Slovakia Vrábľa,...).

V sledovanom období bolo vykonaných celkom 27 kontrol na pracoviskách s výskytom chemických faktorov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov

pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami. Prevádzkovatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a posudky o riziku pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi. Celkovo bolo schválených 24 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktoré obsahovali posudok o riziku so zaradením pracovných činností do príslušnej kategórie rizika.

Najvýznamnejším podnikom na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je však spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je dôležitý z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Podnik je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčíkovej chémie a pod. Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov a hluku boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie. Podnik v 1.polroku 2014 priebežne predkladal na schválenie aktualizované a doplnené prevádzkové poriadky, posudky o riziku pri práci s chemickými faktormi v súvislosti s novou klasifikáciou chemických látok a chemických zmesí podľa zákona č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon).

Vydaných bolo 15 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami a 4 osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.

Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. Do 30.6.2014 bolo evidovaných 32 hlásení o použití chemických prípravkov pri výkone DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a zodpovedné osoby mali doklad o odbornej spôsobilosti na výkon uvedených činností.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že práce s veľmi toxickými a toxickými chemickými faktormi riadia odborne spôsobilé osoby.

Na území ktoré dozoruje RÚVZ so sídlom v Nitre sa používajú chemické karcinogény a mutagény resp. látky poškodzujúce reprodukciu a narúšajú endokrinný systém v obmedzených množstvách v priemyselnej výrobe (najviac v Duslo, a.s. Šaľa), v chemických laboratóriách pri výučbe (SPÚ Nitra, UKF Nitra), v diagnosticko-analytických biochemických zdravotníckych laboratóriách (Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre) a veterinárnych pracoviskách (Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv Nitra, Plemenárske služby SR, š.p. Bratislava, pracovisko Nitra - Lužianky) a v laboratórnych zariadeniach výskumných pracovísk (Ústav ekológie lesa SR, Zvolen, pobočka biológie drevín Nitra). V období do 30.6.2014 boli vykonané 4 kontroly zamerané na používanie chemických karcinogénov a to v podnikoch : Duslo a.s. Šaľa, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble, ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble a FN Nitra. Kontrolná činnosť bola zameraná hlavne na zabezpečovanie zdravotného dohľadu na pracoviskách vrátane preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci a dodržiavanie opatrení na minimalizáciu expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

Prehodovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci s chemickými karcinogénmi v existujúcich zariadeniach (Duslo, a.s., Šaľa, Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada, Nitra, MUDr. Gremeň, onkologická ambulancia Šaľa, Ústav ekológie lesa, Nitra, Secop, s.r.o., Továrenská 49, Zlaté Moravce a SLUŽBA Nitra, s.r.o., Pražská 33, 949 01 Nitra, Kongsberg Automotive, a.s., Vráble a ÚŠKVBL, Biovetská 34, Nitra, FN Nitra) ako aj výskyt chemických karcinogénov a mutagénov v novozriadených prevádzkach (ICU MEDICAL, s.r.o., Vráble).

Bolo vydaných 32 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb. Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v spolupráci s Národným referenčným centrom pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov RÚVZ v Nitre.

Pri posudzovaní projektovej dokumentácie boli stavebníci upozorňovaní na povinnosti, ktoré sú povinní plniť pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.

ŠZD bol tiež zameraný na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo ich používanie je obmedzené. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

Prešetrovanie hlásenia podozrenia na profesionálne ochorenie podľa z položky 29 - ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ bolo v období do 30.6.2014 vykonané v 2 prípadoch:

V 1. prípade bolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania – dg. Imigient omae I.dx v podniku Konsberg Automotive, s.r.o., Vráble u zamestnankyne v profesii operátor UZ zväračiek. V 2. prípade bolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania – dg. Sy canalis carpi bilat. v podniku Retic s.r.o., Zbehy u zamestnanca v profesii zvärač.

V oboch prípadoch na uvedených pracoviskách bolo podozrenie na výskyt choroby z povolania hlásené a prešetrovaný prvý krát.

Zo záverov šetrenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a charakteru vykonávaných pracovných činností bolo v oboch prípadoch konštatované, že vykonávaná práca pravdepodobne súvisí so vznikom choroby z povolania.

2. Intervencie na podporu zdravia pri práci.

- V súlade s témou informačnej kampane Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) na aktuálne obdobie - „Spolupráca pri prevencii rizík“ budú spoločné dozorné aktivity orgánov inšpekcie práce a orgánov verejného zdravotníctva v SR zamerané na spoluprácu pri prevencii rizík.

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vyplývajú z Dohody o spolupráci a koordinácii činností uzatvorenej medzi ÚVZ SR Bratislava a NIP Košice dňa 15.3.2011. Dňa 25.6.2014 oddelenie PPL RÚVZ Nitra uskutočnilo spoločné pracovné stretnutie vedúcich oddelení PPL RÚVZ v Nitrianskom kraji a zástupcov IP Nitra, na ktorom boli určené konkrétne podniky a určený dátum vykonania previerok zameraných na prevenciu rizík.

V roku 2014 každé RÚVZ v NR kraji vykoná 1 spoločnú previerku orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce zameranú na prevenciu rizík pri práci a na pracoviskách, na ktorých sú vyhlásené rizikové práce alebo na ktorých je výskyt viacerých rizikových faktorov.

- Pokračuje úzka spolupráca s inšpektormi práce pri výkone štátneho zdravotného dozoru pri kolaudačných konaniach, pri konaniach o zmene účelu užívania stavieb alebo pri šetrení podnetov a sťažností zo strany zamestnancov poukazujúcich na porušovanie povinností zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci.
- Koordinácia spoločných dozorných aktivít, vzájomné poskytovanie informácií a výmena skúseností pri riešení problémov je predmetom pracovných stretnutí zástupcov orgánov verejného zdravotníctva a inšpektorov práce uskutočňovaných v rámci Nitrianskeho kraja v štvrtročných intervaloch. Do 30.6.2014 sa konali 2 pracovné stretnutia za účasti pracovníkov oddelenia PPL RÚVZ v NR kraji a Inšpektorov práce Nitra, na ktorých bola skonštatovaná dobrá spolupráca oboch inštitúcií.

3. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Kontroly boli zamerané na zhodnotenie pracovného prostredia a spôsobu výkonu práce vo vzťahu k zdravotným obmedzeniam tam pracujúcich zamestnancov, zhodnotenie prispôsobenia práce zamestnancov v zmysle § 52 ods.1 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z. a v zmysle § 6 ods.1 písm. b) zákona č. 124/2006 Z.z.

V sledovanom období do 30.6.2014 bolo na základe žiadostí jednotlivých subjektov posúdených celkom 18 pracovísk na ktorých zabezpečovali práce osoby so zdravotným postihnutím, z toho v 10 prípadoch bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky a v 8 prípadoch bolo vydané stanovisko k zmenám na existujúcich pracoviskách s prideleným štatútom chránenej dielne/pracoviska.

Do 30.6.2014 zamestnanci oddelenia PPL RÚVZ so sídlom v Nitre vykonali previerky v 3 spoločnostiach, pre ktoré už boli orgánom na ochranu zdravia vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov pracovísk do prevádzky a na uvedených pracoviskách pracovné činnosti vykonávali zamestnanci so zdravotným obmedzením. Boli to nasledovné subjekty:

- DeLUX ZPS, a.s. Vráble, ktorej predmetom činnosti je výroba, balenie, skladovanie a distribúcia OOPP s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 23 z toho 16 žien.
- DENIMS s.r.o., Zlaté Moravce s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 6, ktorí vykonávajú rôzne manuálne činnosti podľa typu zákazky (viazanie, strihanie, meranie, skladanie medzifázovej izolácie, triedenie komponentov a optická kontrola káblových prevodoviek, meranie, strihanie, balenie a kontrola bužírky, ručná výroba darčekových predmetov, a i...).
- EUROtoner, s.r.o., Nitra, ktorý zamestnáva 3 zamestnancov so zdravotným postihnutím a ktorí vykonávajú pomocné tlačiarenské práce.

Kontrolovalo sa najmä uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko vo vzťahu k zdravotnému obmedzeniu, dodržiavaniu pracovných podmienok a pracovného režimu zamestnancov so zdravotným postihnutím určených v rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva o uvedení priestorov ako chráneného pracoviska resp. chránenej dielne do prevádzky, zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov so zdravotným postihnutím na pracoviskách v súvislosti s osobitným režimom práce (skrátenej pracovný čas, nočná práca, práca na zmeny,...) a zabezpečovanie zdravotného dohľadu na chránených pracoviskách vrátane preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci.

V rámci kontrol neboli zistené zásadné nedostatky v oblasti dodržiavania predpisov na ochranu zdravia ľudí ako ani podstatné zmeny podmienok na pracoviskách oproti skutočnostiam uvedeným v rozhodnutiach na uvedenie priestorov do prevádzky. Zmeny sa týkali väčšinou počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na daných pracoviskách. V prípade prijatia nových zamestnancov na tieto pracoviská s iným zdravotným postihnutím zamestnávateľa požiadali orgán na ochranu verejného zdravotníctva o vydanie stanoviska k rozšíreniu počtu zamestnancov so zdravotným postihnutím na existujúcej prevádzke. Zamestnanci so zdravotným postihnutím mali preukázanú zdravotnú spôsobilosť na výkon konkrétnych pracovných činností, potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti pre týchto zamestnancov v prevažnej miere boli vystavené územne príslušnými všeobecnými lekármi.

Pri zriaďovaní chránených pracovísk resp. chránených dielní zamestnanci oddelenia PPL poskytovali zamestnávateľom aj budúcim zamestnancom poradenstvo a konzultácie týkajúce sa postupu pri podávaní žiadostí, vytváraní špecifických pracovných podmienok a požiadaviek na priestorové usporiadanie pracovísk.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nových Zámkoch**

1 Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.1 Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV. (NEHAP IV)

Cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami. Gestorom aktualizácie je ÚVZ SR Bratislava.

Plnenie Akčného plánu za I. polrok 2014:

V rámci výkonu monitoringu kvality pitnej vody, odberové miesta, pokiaľ to dovoľuje odberová sieť, sú stanovené tak, aby čo v najväčšej miere zahŕňali predškolské a školské zariadenia v okrese. V I. polroku 2014 z celkového počtu 128 odberových miest bolo 30 odberových miest v predškolských zariadeniach, 22 odberových miest v školských zariadeniach a 7 odberových miest v zariadeniach sociálnej starostlivosti. Vzhľadom k tomu, že všetky predškolské a školské zariadenia sú napojené na obecné vodovody, v tomto smere nie sú problémy s kvalitou pitnej vody. V priebehu I. polroka 2014 neboli zaznamenané v okrese Nové Zámky epidémie vodou prenosných ochorení, nebol zaznamenaný prípad dusičnanovej alimentárnej methemoglobínémie.

V rámci okresu Nové Zámky (62 sídelných útvarov) okrem jednej obce (Pavlová, počet obyvateľov cca 270) majú všetky obce a mestá vybudovaný obecný vodovod.

Výsledky monitoringu kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a orientačného sledovania kvality vody v artézskych studniach v meste Nové Zámky sú pravidelne aktualizované na internetovej stránke úradu. Údaje o kvalite pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou sú k dispozícii aj v rámci informačného systému (IS) Pitná voda.

Orientačné výsledky sledovania kvality vody vo verejných vodovodoch:

- kontrolný monitoring: 107 vzoriek

- preverovací monitoring: 17 vzoriek

Z celkového počtu 124 rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu, vyhovovalo 117 vzoriek, nevyhovovalo 7 vzoriek (5,65 %).

Z celkového počtu 7 nevyhovujúcich vzoriek vody:

- 3 vzorky nevyhovovali po stránke mikrobiologickej

- 2 vzorky po stránke fyzikálno-chemickej

- 2 nevyhovovali po stránke mikrobiologickej a fyzikálno-chemickej

Odbery v rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané v prípade nevyhovujúcej vzorky vody, odobratej v rámci monitoringu (ukazovatele MH, NMH).

Počet takto odobratých vzoriek: 7

- 2 -

Počet nevyhovujúcich vzoriek: 3 z toho 2 vzorky po stránke mikrobiologickej a jedna vzorka po stránke mikrobiologickej a fyzikálno-chemickej.

Mikrobiologická závadnosť vzoriek pitnej vody je spôsobovaná hlavne v takých prípadoch, keď odberové miesto je spojený objekt obecný úrad - kultúrny dom. Ide o pomerne veľké objekty s minimálnym odberom pitnej vody, čo spôsobuje pomalú obmenu vody vo vodovodných rozvodoch.

Na základe žiadosti prevádzkovateľa vodovodu (Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s Nitra, Nábrežie za hydrocentrálou č.4) , ktorá spĺňala požiadavky právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú na kvalitu pitnej vody, RÚVZ Nové Zámky dňa 6.6.2011 rozhodnutím č.2349/2/2011 súhlasil s použitím vody vodovodu Sikenička, ktorá nespĺňa limit kvality pitnej vody v ukazovateli dusičnany podľa požiadaviek nariadenia vlády SR č.496/2010 Z.z. do maximálnej hodnoty 75 mg/l na dobu troch rokov. Vzhľadom k tomu, že v priebehu I. polroka 2014 bolo zistené, že uvedená hodnota je prekračovaná a nie je možné dostupnými technickými prostriedkami zabezpečiť vyhovujúcu kvalitu vody vo vodnom zdroji, ktorý vodovod zásobuje pitnou vodou, RÚVZ Nové Zámky vydal zákaz používať vodu z uvedeného vodovodu na pitné účely. Prevádzkovateľ vodovodu zabezpečuje v obci náhradné zásobovanie pitnou vodou (vyhradená cisterna) a situáciu rieši napojením obce Sikenička na diaľkovod Gabčíkovo (bod napojenia vodovod v obci Bíňa).

Problematika vody na kúpanie:

Umelé kúpaliská:

Pred začatím letnej turistickej sezóny jednotliví prevádzkovatelia kúpalísk dokladovali kvalitu vody v zdrojoch termálnej vody, chladiacej a pitnej vody na kúpaliskách a kvalitu vody v prevádzkovaných bazénoch.

V prípadoch, kedy orgán na ochranu zdravia ľudí vydal posudok k uvedeniu priestorov kúpalísk do prevádzky v letnej turistickej sezóne 2014, kvalita ich vody vyhovovala požiadavkám Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.

Orientačné výsledky sledovania kvality vody na umelých kúpaliskách za I. polrok 2014:

Kúpaliská s celoročnou prevádzkou:

- TK I Štúrovo: v celoročnej prevádzke sú v prípade nepriaznivého počasia bazény krytej haly – sedací, detský, oddychový a počas letnej turistickej sezóny ďalších 10 bazénov. Odoberatých bolo 54 vzoriek vody, 1 vzorka nevyhovovala – fyzikálno-chemické ukazovatele.

- TK Podhájska: v celoročnej prevádzke sú bazény sedací, detský, ochladzovací a počas letnej turistickej sezóny ďalších 11 bazénov). Odoberatých bolo 54 vzoriek vody, 41 vzoriek nevyhovovalo – všetko fyzikálno-chemické ukazovatele, prekročenie spôsobené prirodzenými vlastnosťami termálnej vody (hlavne chemická spotreba kyslíka manganistanom).

Ostatné prevádzky a bazény s celoročnou prevádzkou:

- Wellness centrum Aquamarin Podhájska: odoberatých 76 vzoriek vody, 32 vzoriek nevyhovovalo – všetko fyzikálno-chemické ukazovatele (hlavne chemická spotreba kyslíka manganistanom).

- Wellness centrum Palárikovo: odoberatých 5 vzoriek vody, všetky vyhovovali.

- Relax komplex krytá plaváreň Nové Zámky: odoberatých 10 vzoriek vody, všetky vyhovovali.

- Penzión Energy I Podhájska: odoberatých 10 vzoriek vody, 9 vzoriek nevyhovovalo – všetky fyzikálno-chemické ukazovatele, prekročenie spôsobené vlastnosťami termálnej vody.

- Hotel Guest Centre Štúrovo: odobrate 4 vzorky vody, všetky vyhovovali.

- SOŠ Dvory nad Žitavou: odobrate 3 vzorky vody, 1 vzorka nevyhovovala v mikrobiologických ukazovateľoch).

- Plavecké jasličky „Žabka“ Nové Zámky: odobrate 4 vzorky vody, 4 vzorky nevyhovovali (2 vzorky v mikrobiologických ukazovateľoch, 2 vzorky fyzikálno-chemické ukazovatele).

Kúpaliská so sezónnou prevádzkou:

- TK Nové Zámky (6 bazénov): odobratých 10 vzoriek vody, 4 vzorky nevyhovovali vo fyzikálno-chemických.
- TK II Štúrovo (1 bazén): odobraté 2 vzorky vody - vyhovovali.
- TK Tvrdošovce (2 bazény): 0
- Penzión Lagáň Radava: odobratá 1 vzorka vody - vyhovovala.

Závadnosť vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch kvality vody na kúpanie bola spôsobená prirodzenými vlastnosťami termálnej vody (napr. vysoký obsah amónnych iónov minerálneho pôvodu na TK Podhájska spôsobuje aj prekročovanie ukazovateľa „chemická spotreba kyslíka manganistanom“).

Analýza bola vykonaná z laboratórnych rozbor vzoriek vody na kúpanie, dostupných ku dňu 30.6.2014.

Prírodné kúpacie oblasti:

Štrkovisko Tona Šurany – vzhľadom k tomu, že od roku 2009 nie je uvedená vodná plocha na zozname vôd určených na kúpanie, počas letnej kúpacej sezóny budú v roku 2014 zo štrkoviska realizované 3 odbery vzoriek vody v rámci orientačného sledovania kvality vody.

RÚVZ Nové Zámky vykonal pred začatím kúpacej sezóny a počas jej trvania (24.6.2014) kontrolu označenia vodnej plochy varovnými tabuľami s textom „voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“ (na základe výsledkov sledovania kvality vody v roku 2013). Označenie vodnej plochy je zabezpečené mestom Šurany, v katastrálnom území ktorého sa štrkovisko nachádza.

Výsledky orientačného sledovania kvality vody:

I. odber dňa 11.6.2014 – všetky 3 vzorky vyhovovali požiadavkám vyhlášky MZ SR č.309/2012 Z.z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie.

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

V prvej etape riešenia (do 30.6.2014 - nastaviť nové národné ciele a predložiť ich na rokovanie vlády Slovenskej republiky) sa oddelenie nepodieľalo na plnení úlohy.

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

V sledovanom období sme sa na plnení úlohy nepodieľali.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

V sledovanom období sme sa na plnení úlohy nepodieľali.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

V sledovanom období sme sa na plnení úlohy nepodieľali.

- 4 -

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety).

V sledovanom období sme sa na plnení úlohy nepodieľali.

1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.

V sledovanom období sme sa na plnení úlohy nepodieľali.

4 Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.2. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

Projekt sa realizoval prostredníctvom dotazníkovej metódy. Zber údajov v I. polroku 2014 sa uskutočnil v predškolských zariadeniach vo vekovej skupiny 3-6 ročných detí. V okrese Nové Zámky boli náhodne vybrané dve materské školy – jedna vidiecka - Materská škola Kmeťovo a jedna mestská - Materská škola, Mostná ul. č. 1, Šurany. V rámci projektu bolo vyplnených 15 dotazníkov na každej materskej škole. Na spracovanie údajov bol použitý program EXCEL.

4.6. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

V rámci projektu v prvom polroku 2014 boli vykonané mimoriadne ciele kontroly zamerané na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Bolo náhodne vybraných 10 základných škôl v okrese – 5 vidieckych a 5 mestských. Zber údajov sa uskutočnil dotazníkovou formou, spracovanie údajov spočívalo vo vytvorení databázy – masky a spísaní záverečnej správy.

9.3.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Projekt zameraný na deti predškolského veku s cieľom zlepšiť ich vedomosti a stomatohygienické návyky sa aj v I. polroku 2014 riešil formou krátkych besied na tému zdravá výživa a hygiena dutiny ústnej v súvislosti s prevenciou zubného kazu. Súčasťou týchto aktivít bola aj praktická ukážka a nácvik správnej techniky umývania zubov, kontrola dentálnych pomôcok, poskytnutie edukačného materiálu pre deti a personál materských škôl. Za I. polrok 2014 sa projekt riešil v šiestich materských školách okresu. Zúčastnilo sa ho cca 120 detí.

3 Oddelenie hygieny výživy

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Aktualizácia Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR je súčasťou preventívnych programov v rámci úloh PVV na r. 2012 a 2016 na úseku verejného zdravotníctva. Správa o plnení úloh aktualizácie programu bude predložená do vlády SR 30. 5. 2015. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vchádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

V súlade s obdržanou osnovou na spracovanie hlavnej úlohy bolo do úlohy v 1. polroku 2014 zapojených **26 respondentov** (stredne ťažko pracujúcich v podnikoch okresu Nové Zámky a klienti základnej poradne zdravia RÚVZ Nové Zámky), bola odobratá krv na vyšetrenie a pomocou prístroja „Reflotron“ boli vykonané biochemické vyšetrenia na glykémiu, C. cholesterol, HDL – chol., LDL- chol., TGL a ďalej boli vykonané somatometrické a

anamnestické vyšetrenia (výška, váha, BMI, obvod pásu, obvod bokov, WHR (pás/boky), TK - systolický, TK - diastolický jednotlivých respondentov).

Zistené údaje spolu s údajmi o spôsobe stravovania respondentov - 24 hodinové jedálne lístky a dotazníky budú vyhodnotené v počítači pomocou programu „ALIMENTA“.

Tabuľky budú v novembri za okres zaslané na RÚVZ Nitra, ktoré ich po spracovaní za kraj zasiela na RÚVZ Poprad, ktorý vykoná sumarizáciu a vyhodnotenie tejto úlohy pre celé Slovensko za rok 2014.

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Úloha je súčasťou realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 - 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Odobratých a vyšetrených bolo **12 vzoriek soli**, ktoré vyhovovali požiadavkám zdravotnej nezávadnosti .

3.6 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Celkovo bolo odobratých a vyšetrených 9 vzoriek kozmetických výrobkov,
a to:

2 vzorky šampónu (vyšetrené na konzervačné látky a vonné látky)

1 vzorka toaletnej vody (vyšetrená na zakázané látky).

Tieto 3 vzorky vyhovovali požiadavkám zdravotnej nezávadnosti.

3 vzorky kozmetických výrobkov - pre deti farby na tvár, make up, na laboratórne vyšetrenie zakázaných látok - ťažké kovy.

3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti -šampóny a telové mlieko na laboratórne vyšetrenie regulovaných konzervačných látok, mikrobiologické vyšetrenie, test stability

Výsledky 6 laboratórných vyšetrení ešte neboli doručené.

6 Oddelenie epidemiológie

6/1 Úloha - Národný imunizačný program SR - pravidelné povinné očkovanie je vykonávané proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, pneumokokovým invazívnym ochoreniam, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2014 realizuje v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015. Okrem zaočkovanosti sa kontroluje aj evidencia a dokumentácia očkovania,

postvaccinačné reakcie, kontraindikácie očkovania a dodržiavanie chladového reťazca pri manipulácii s vakcínami. Zo záverov previerky očkovania vykonanej k 31.08.2013 vyplynuli nasledovné výsledky:

Základné očkovanie detí ročníku narodenia 2011 proti DTaP-VHB-Hib-IPV bolo vykonané na 98,5%. Preočkovanie proti DTaP-IPV v šiestom roku života (ročník narodenia 2006) bolo vykonané na 99,6%. Preočkovanie detí proti dTaP-IPV v 13. roku života (ročník narodenia 1999) bolo realizované na 99,4%. Základné očkovanie detí proti MMR bolo v ročníkoch 2010 a 2011 vykonané na 99,3% a 97,5%. Následné preočkovanie detí v 11. roku života proti MMR bolo vykonané v ročníku narodenia 2001 na 99,6%. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je naďalej na dobrej úrovni, percento zaočkovania sa pohybuje od 90% - 100%. U očkovania študentov nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania dosiahla zaočkovanosť 82,4%. Zaočkovanosť u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek a hemodialyzovaných pacientov dosiahla 100%. Očkovanie proti VHB u vybraných skupín osôb vystavených zvýšenému riziku nákazy VHB, bolo kompletne vykonané u 10 kontaktov chorých na VHB, 17 kontaktov nosičov HBsAg, u 337 chovancov zariadení pre mentálne postihnutých a u 5 detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby. Očkovanie proti chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb, bolo vykonané proti chrípke u 556 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 62,2%, proti invazívnym pneumokokovým nákazám u 27 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 3,0%. U odporúčaného očkovania, alebo očkovania na žiadosť rodičov u detí do 15 rokov života bolo očkovanie vykonané celkovo u 806 detí, z toho 242x proti Kliešťovej encefalitíde, 170x proti Chrípke, 69x proti VHA, 12x proti Meningokokovej meningitíde, 10x proti infekciám vyvolaným Streptococcus pneumoniae, 193x proti Rotavírusovým infekciám, 67x proti Ovčím kiahňam, 41x proti rakovine krčka maternice a 2x proti Tuberkulóze.

6/2 Úloha - surveillance infekčných chorôb - je vykonávaná v súlade s Akčným programom Spoločenstva (2011–2013) v oblasti verejného zdravia a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013. Aktívnym výkonom surveillance je zabezpečovaná vysoká úroveň ochrany obyvateľov pred infekčnými ochoreniami s dodržaním etických hodnôt a kódexov správania. Je zabezpečená aktívna spolupráca s laboratórnymi zložkami v rámci okresu, krajskými pracoviskami a s jednotlivými NRC. K zlepšeniu hlásenia infekčných ochorení praktickými lekármi jednotlivými oddeleniami FNŠP i laboratórnymi zložkami sú vykonávané pravidelné kroky. Cestou systému rýchleho varovania sú prezentované i prijímané dôležité informácie o epidemiologickej situácii v rámci SR, ako i o mimoriadnych situáciách prezentovaných cestou ECDC a WHO. K zlepšeniu informovanosti a edukácie verejnosti je aktívne dávaný do povedomia informačný systém EPIS, ďalšie dôležité informácie sú prezentované na internetovej stránke RÚVZ a pravidelne uverejňované v okresných i krajských médiách.

6/3 Úloha - Informačný systém prenosných ochorení - systém posilnenia surveillance a kontroly infekčných ochorení je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, ktorý bol v súlade s požiadavkami EÚ inovovaný. Bol prepracovaný na základe podkladov z terénnych epidemiologických pracovísk jednotlivých vybraných RÚVZ v SR. Poskytuje možnosti centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne. Taktiež centrálnej databázy prípadov akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení hlásených hromadne. Ďalej je tu vedená centrálna databáza vykonaných vyšetrení v NRC v rámci projektu systému rýchleho varovania. Cestou novelizovaného informačného systému EPIS je zabezpečovaný systematický zber, sumarizácia a analýza informácií o infekčných

ochoreniach, a o monitorovaní zdravia obyvateľov. Na základe podrobných databáz údajov sú spracované kvalitné výstupy a podrobné správy - informácie o epidemiologickej situácii na Slovensku. Tieto, ako i ďalšie odborné informácie sú voľne prístupné občanom na internetovej stránke portálu Epidemiologického informačného systému.

Hlásenie infekčných ochorení cestou systému EPIS v priebehu I. polroka 2014 realizovali dvaja lekári (1 praktický lekár pre deti a dorast a 1 praktický lekár pre dospelých), ktorí aktívne využívajú možnosti elektronického hlásneho systému.

6/4 Úloha - Nozokomiálne nákazy - je realizovaná celoročne s cieľom posilnenia prevencie, kontroly a znižovania výskytu prenosných ochorení – nemocničných nákaz súvisiacich s pobytom osôb v zdravotníckych zariadeniach. Redukciou príčin vzniku nemocničných nákaz, rezistencie bakteriálnych kmeňov na antimikrobiálne látky. Realizujú sa previerky štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré sú zamerané na kontrolu dodržiavania vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia. V rámci realizácie programu HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance) bolo prešetrených 64 nozokomiálnych infekcií na jednotkách intenzívnej starostlivosti. Aktívne sa realizujú stretnutia lekárov poverených sledovaním a analýzou NN v rámci „nozokomiálnych komisií“. V priebehu I. polroka 2014 sa zasadnutie komisie uskutočnilo 24.06.2014. Operatívne sa rieši realizácia represívnych opatrení pri nedostatkoch zisťovaných v rámci FNsP s vedením nemocnice. Úroveň sledovania a hlásenia NN jednotlivými oddeleniami hodnotíme v priebehu I. polroka 2014 ako dobrú. Dňa 5.05.2014 bol zrealizovaný s lôžkovými oddeleniami FNsP v Nových Zámkoch 6. ročník národnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývajte si ruky – zachrániš život“), ako súčasť programu WHO s názvom „Hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc“.

6/5 Úloha - mimoriadne epidemiologické situácie - je založená na rýchlej koordinovanej reakcii na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie. Rozvíjajú sa stratégie a postupy pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na okresnej a miestnej úrovni. Tieto môžu vzniknúť v súvislosti s napr. očakávanou pandémiou chrípky, alebo nečakanými bioteroristickými aktivitami, prípadne rozšírením staronových ochorení. Prioritnú úlohu na úrovni okresnej zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, ktorá sa opiera o vypracované krízové plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. Na úrovni okresu sú spracované aktualizované materiály „Okresný havarijný plán“ a „Okresný plán pre prípad pandémie chrípky“. V roku 2009 bola zriadená regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ v Nových Zámkoch. Zároveň bol vypracovaný i jej štatút a rokovací poriadok. Vedúci oddelenia epidemiológie je členom Krízového štábu obvodného úradu Nové Zámky a členom Okresnej evakuačnej komisie Nové Zámky pre zdravotnícke zabezpečenie evakuácie. Všetci pracovníci oddelenia epidemiológie boli podrobne oboznámení s materiálom „Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“. Ich súčasťou je i problematika aktuálnej informovanosti obyvateľov. Dôležitú úlohu zohráva kvalitný monitoring so zabezpečením systému rýchleho varovania, ktorý je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, v spolupráci s ECDC a WHO.

6/6 Úloha - enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDP - po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie

pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V I. polroku 2014 sa vyšetřovanie uskutočnilo v ČOV Nové Zámky a ČOV Štúrovo. Boli odobraté vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV. Vykonaných bolo šesť odberov vzoriek odpadových vôd (3x ČOV Nové Zámky, 3x ČOV Štúrovo) na vyšetřenie prítomnosti enterálnych vírusov. Poliovírusy ani iné enterálne vírusy v odobratých vzorkách dokázané neboli.

6/7 Úloha - prevencia HIV/AIDS - najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí. Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí. Cielené aktivity vo vybraných kolektívach budú realizované v II. polroku 2014.

6/8 Úloha - poradne očkovania - očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie. Pracovníci poradne očkovania poskytovali priebežne fyzickým osobám i zdravotníckym pracovníkom informácie o ochoreniach preventabilných očkovaním, o jednotlivých druhoch očkovania, očkovacích látkach a ich zložení, ako i o možných nežiaducich reakciách po očkovaní. Oddelenie epidemiológie RÚVZ vykonávalo v priebehu I. polroka 2014 poradenskú činnosť ohľadom očkovania pred cestou do zahraničia, konzultácie pre praktických lekárov v problematike povinného pravidelného očkovania, poradenskú činnosť pre rodičov v prípade odmietania očkovania a prejednanie zistených nedostatkov, ako i konzultácie pre FNŠP v prípade odporúčaného očkovania a pri poranení biologicky kontaminovanými predmetmi u zdravotníckych pracovníkov.

6/9 Úloha - Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaní - očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaní sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaní. Druhá etapa prieskumu v priebehu I. polroka realizovaná nebola, pokračovanie úlohy bude realizované na základe požiadavky gestora úlohy v II. polroku 2014.

7/ Špecializácia odborných činností je založená na surveillance infekčných a chronických ochorení, identifikácii príčin, príprave preventívnych a represívnych opatrení, konzultačnej a metodologickej činnosti i doškoľovania. Oddelenie epidemiológie vykonáva špecializované činnosti v spolupráci ÚVZ SR v Bratislave a ostatnými NRC v SR v nasledovných oblastiach:

- imunizačný program
- surveillance poliomyelitídy
- surveillance osýpok, rubeoly a parotitídy
- surveillance pertussis
- surveillance chrípky
- surveillance meningokokových invazívnych ochorení
- surveillance HIV/AIDS
- surveillance alimentárnych infekcií
- surveillance vírusových hepatitíd
- problematika bioterorizmu a emergentných situácií
- problematika chronických ochorení, vrátane CINDI, EHES
- surveillance vybraných zoonóz, kliešťovej meningoencefalitídy a hemoragických horúčok
- nozokomiálne nákazy
- sterilizácia, DDD a regulácia živočíšnych škodcov
- surveillance hemofilových a pneumokokových invazívnych infekcií

8/ Výskumná úloha:

V priebehu I. polroka 2014 MUDr. Benko a RNDr. Matušková pokračovali v spolupráci s fi. GlaxoSmithKline z Belgicka a 9 obvodnými lekármi pre deti a dorast okresu Nové Zámky v realizácii fázy B štúdie 104106 OKAH 179 EXT181 s očkovačou látkou /Varilrix/.

2 Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík - rizikové práce

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vedieme evidenciu rizikových prác v celoslovenskom programe ASTR, ktorý sa pravidelne aktualizuje v priebehu roka 2011 prebehla inštalácia nového celoslovenského programu. V okrese Nové Zámky v I. polroku 2014 sú evidované rizikové práce vo výrobných závodoch a v súkromných firmách s celkovým počtom pracovníkov 1 297, z tohto počtu vykonáva rizikové práce 304 žien. V priebehu roka 2013 mierne stúpol počet vyhlásených rizikových prác z toho dôvodu, že sa vytvorili nové pracovné miesta, alebo sa menil charakter výroby vo firmách. Rizikové práce v 3. a 4. kategórii rizika podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií boli vyhlásené v 7 prípadoch, zrušenie rizikových prác rozhodnutím bolo vykonané v 3 prípadoch. Evidencia rizikových prác v druhej kategórii rizika je vedená taktiež v 3 prípadoch.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na rizikových pracoviskách sa kládol dôraz na zaraďovanie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskeho prehliadok, ďalej sme sledovali intervaly preventívnych lekárskeho prehliadok, poskytovanie, používanie a údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, pravidelnú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia a vypracovanie aktuálnych prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce bol vykonaný v 47 prípadoch a bol medzi inými zameraný aj na dodržiavanie povinnosti zamestnávateľov o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby vyplývajúcej zo zákona č. 470/2011 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov..

Sankcie za neplnenie povinnosti zamestnávateľov za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce neboli uložené.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sme sa zameriavali na uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, v znení Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z. a od 1. apríla 2010 na účinné články Zákona NR SR č. 67/2010 o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon).

V okrese Nové Zámky sa veľmi jedovaté, alebo jedovaté látky a prípravky nevyrábajú. Pri zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami sme vykonali štátny zdravotný dozor v 6 prípadoch. Používanie veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov podľa jednotlivých druhov a skupín (hlavne pri leteckej aplikácii) sa vykonáva podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“. Rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pri výkone dezinfekcie a deratizácie sme nevydali ani v jednom prípade.

Pri došlých hláseniach o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov preverujeme u fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb dodržiavanie uvedeného Nariadenia vlády. Mimoriadne situácie, ani havárie sa v okrese Nové Zámky nevyskytli.

Odbornú prednášku pre pracovníkov v poľnohospodárstve na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pracovníci RÚVZ Nové Zámky nevykonali.

Pre firmu Osram, a.s. Komárňanská cesta č. 7, 940 93 Nové Zámky bolo vydané rozhodnutie, na uvedenie priestorov výrobných linky HQI-T, ktorá slúži na výrobu metalhalidových žiariviek s obsahom ortuti do skúšobnej prevádzky do termínu 1.7.2014.

Od 1.9.2007 - od platnosti Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je na RÚVZ Nové Zámky zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami podľa Nariadenia Vlády SR č. 360/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a o obsahu osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa taktiež zameriavali na vyhľadávanie pracovísk s výskytom karcinogénnych a mutagénnych faktorov a na dodržiavanie ustanovení Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov, v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.

V okrese Nové Zámky sa vyskytujú dve ambulancie klinickej onkológie a vnútorného lekárstva (na ul. SNP 42/A v Nových Zámkoch a vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou na Slovenskej 11 v Nových Zámkoch), ktoré slúžia aj na podávanie cytostatík.

Búracie práce (odstránenie strešnej krytiny zo stavieb), ďalej odstránenia azbestocementových dosák z balkónov bytových domov a kanalizačných rúr v bytových domoch, kde sa vyskytuje v stavebnom materiáli azbest boli vykonané v 13 prípadoch. Túto prácu vykonalo päť pracovných skupín, oprávnených vykonávať túto činnosť a to : Emtrade NR s.r.o. Vašinova 14 Nitra, Enerbyt s.r.o. Lipová 1/939 Štúrovo, OK – plus s.r.o. Trenčianska ul. Č. 57, 825 10 Bratislava a BTB, s.r.o. J.Simora 5/7940 Nové Zámky) a Ohrádka IRS s.r.o. Ul. Jána Stila č. 301, 059 86 Nová Lesná. Uvedené firmy predložili kladné rozhodnutie na vykonávanie týchto prác od Úradu verejného zdravotníctva SR, Trnavská cesta, 52 Bratislava.

V okrese Nové Zámky je od roku 2011 zriadená vo firme BTB, s.r.o. J.Simora 5/7 940 Nové Zámky pracovná skupina, na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Firma získala oprávnenie od ÚVZ SR rozhodnutím čísla OPPL/3671/2011-Fe zo dňa 13.5.2011.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V okrese Nové Zámky v I. polroku 2014 neboli vyhlásené rizikové práce s výskytom z nadmernej psychickej záťaž. V jednom prípade a to u pracovníkov Hypermarketu Tesco na Nitrianskej ceste 111/A v Nových Zámkoch, evidujeme práce z titulu psychickej záťaž v druhej kategórii rizika.

V priebehu roka 2012 sa RÚVZ Nové Zámky zúčastnil na riešení Európskej kampane SLIC – Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, v spolupráci s orgánom Inšpekcie práce v Nitre, v stravovacej prevádzke firmy Eurest s.r.o. Miletičova ul. č.. 40, 821 09 Bratislava, prevádzka Osram, a.s. Komárňanská cesta č. 7, 940 01 Nové Zámky, dňa 12.6.2012, 7 dotazníkov vyplnili zamestnanci, 1 dotazník zamestnávateľ; ďalej za sociálne služby domov dôchodcov Domov Jesienka , Matunákova ul. č. 2, Šurany, dňa 10.5.2012 7 dotazníkov vyplnili zamestnanci a 1 dotazník zamestnávateľ a za dopravné služby Pekáreň Nela, Kornélia Dimičová, Vinohrady č. 927/3D, Nové Zámky, dňa 26.6.2012, 15 dotazníkov vyplnili zamestnanci - vodiči a 1 dotazník zamestnávateľ. Hodnotenie vykonal v priebehu roku 2013 ÚVZ SR Bratislava, o čom sme boli aj v priebehu roka 2013 písomne informovaní.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V priebehu I. polroka 2014 sa nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania, na dlhodobé jednostranné nadmerné zaťaženie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu polroka sme sa zamerali na vyhľadávanie pracovných činností, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie. Ďalej vo firme Roffelsen Plastics Slovakia, s.r.o. Novozámocká 104, Nitra, pracovisko Nitrianska 59, Šurany, ktorá sa zaoberá výrobou prádelných šnúr vykonávame pravidelne štátny zdravotný dozor, nakoľko je tu predpoklad, že u pracovníkov môže vzniknúť podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiaca s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V okrese Nové Zámky sa v priebehu I. polroka 2014 ani v minulých rokoch nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice. Pri výkone štátneho zdravotného

dozoru sme sledovali pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice najmä na tých pracoviskách, kde sa pracuje s bremenami.

Cielene na dodržiavanie požiadaviek NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na prácu s bremenami požadujeme od firiem, kde sa pracuje s bremenami vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku na prácu s bremenami.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva sa v mesiaci október aktívne zapoja do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na RÚVZ Nové Zámky sa uskutoční deň otvorených dverí v spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu. Ďalej pracovníci oddelenia skoro denne, podľa záujmu zamestnávateľov a širokej verejnosti poskytujú poradenstvo všetkým zamestnávateľom a samostatne zárobkovo činným osobám.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva vykonali v priebehu I. polroka 2014 štátny zdravotný dozor na piatich chránených pracoviskách a to : Autosklo B&B, s.r.o. Krátka ul. č. 8, 940 67 Nové Zámky – pre jedného pracovníka v prevádzke Autosklo B&B s.r.o. na Krátkej ul. č. 8 v Nových Zámkoch, ďalej „Dunaj“, Zariadenie sociálnych služieb Kováčov, 943 66 Chľaba č. 505 – pre jedného pracovníka na výkon upratovacích prác v zariadení sociálnych služieb, Adriana Hozlárová, Ul. Vajanského č. 16, 942 01 Šurany – pre jednu pracovníčku v dielni na výrobu štrúdl'ového cesta na Ul. Vajanského č. 16 v Šuranoch, Adrián Sevčík, Ul. T.Vansovej č. 10, 940 01 Nové Zámky - pre jedného pracovníka v prevádzke dispečingu taxi služby na Ul. L.Štúra č. 17 v Nových Zámkoch a Zdeněk Kapala, Cyrilometódska ul. č. 6, 940 01 Nové Zámky – pre jednu osobu na výkon administratívnych prác v autoopravárenskej dielni na Vinohradoch č. 14 v Nových Zámkoch.

Výkon štátneho zdravotného dozoru sme vykonali na základe požiadaviek odborného usmernenia Hlavného hygienika SR, ktorý bol doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by bránili vydaniu rozhodnutia, na uvedenie pracovísk pre pracovníkov so zdravotným postihnutím do prevádzky.

V I. polroku 2014 sa chránené pracoviská nevytvárali, ale sa preobsadzovali jestvujúce chránené pracoviská novým pracovníkom, alebo sa jednalo o ich rozšírenie.

2.6. Aktuálne problémové situácie riešené v jednotlivých regiónoch

2.6.1 Prieskum úrovne ochrany zdravia zamestnancov, ktorých agentúry dočasného zamestnávania zamestnávajú na pracoviskách zmluvných zamestnávateľov a ktorí vykonávajú rizikové práce.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v I. polroku 2014 nebola zistená na pracoviskách práca zamestnancami agentúr dočasného zamestnania u zmluvných zamestnávateľov, ktorí majú vyhlásené rizikové práce.

Oddelenie podpory zdravia

OBLASŤ PODPORY ZDRAVIA

CHARAKTERISTIKA

Podpora zdravia je významnou súčasťou verejného zdravotníctva, je to proces umožňujúci jednotlivcovi a spoločnosti prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Poslaním podpory zdravia je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov a zároveň zvýšenie kvality života ľudí pozitívnym ovplyvnením spôsobu života. Podpora zdravia

zahŕňa komplexný proces systémov vo vzťahu k posudzovaniu zdravotného stavu od jednotlivca k spoločnosti. Z toho vyplýva nutnosť pôsobenia na viacerých úrovniach – na obecnej, regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni a taktiež na úrovni rezortov vlády SR, jednotlivých organizácií a ďalších zložiek spoločnosti, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

Ad 1: Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané WHO.

Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia, mobilizovat' obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

- Zorganizovali sme zdravotno-výchovné intervencie s využitím všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia pre vybrané skupiny obyvateľov okresu s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou; prednášky:
 - 1x prednáška na tému „Zdravie a zdravý životný štýl“
 - 4x prednáška „Alkohol a iné závislosti“
 - 4x prednáška „Marihuana“
 - 3 x prednáška „Správna životospráva a význam pohybu v prevencii obezity“
 - 3 x prednáška „Obezita a správna výživa“ s premietnutím DVD „Hrozba pre život“
- v miestnych masmédiách sme uverejnili články a propagáciu svetových dní „Svetový deň zdravia“, „Pohybom ku zdraviu“, „Svetový deň darcov krvi“, a naďalej sme pokračovali v zdravotno-výchovných aktivitách Svetových dní zdravia, v spolupráci so základnými a strednými školami, Miestnym spolkom SČK, Centrom voľného času, Domovom dôchodcov, Domovom - penziónom pre dôchodcov a pod.

Ad 2: Rozvíjať poradensko-konzultačnú činnosť na úseku ochrany a podpory zdravia v Poradenských centrách zdravotnej výchovy a podpory zdravia (PCZVPZ) za účelom vedenia obyvateľstva k zdravému životnému štýlu.

Cieľ: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania sa klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva zameraného na prevenciu zdravotných problémov minimalizovaním rizikových faktorov zdravia.

- Pokračovali sme v poradenskej činnosti podľa koncepcií PCZVPZ s využitím rozšírenej spolupráce s ostatnými odborními RÚVZ;

- naďalej sme spolupracovali so štátnymi a neštátnymi odborníkmi a všeobecnými obvodnými lekármi okresu v rámci monitorovania negatívnych rizikových faktorov životného štýlu obyvateľstva;
- priebežne sme vykonávali v PCZVPZ, somatické a antropometrické vyšetrenia: počet vyšetrených 75 osôb, vyšetrenie TK: 335, 335 vyšetrení % celkového tuku tukomerom, 335 stanovení BMI na základe telesnej výšky a váhy. Pre ciele poradenko-konzultačné intervencie a ciele intervenciu pri prevencii civilizačných ochorení; počet individuálnych konzultácií: 50x a 75 vyšetrení hladiny cholesterolu v spolupráci s NTS Nové Zámky v rámci Svetového dňa darcov krvi a v spolupráci s poisťovňou UNION ku „Dňu zdravia“ bolo vyšetrených 260 klientov.
- Počas nezmenených ordinačných hodín sme naďalej poskytovali širokej verejnosti služby v Poradni zdravia, t.j. (utorok a štvrtok, od 8.00 hod. - 10,00 hod.).

V Poradni pre tehotné matky – Klub matiek:

- naďalej sme pokračovali v spolupráci s Klubom matiek a odborníčkou pre neonatológiu a ošetrovanie novorodencov Mgr. Maďarovou z Neonatologickej kliniky FNŠP Nové Zámky na úrovni informovania mamičiek o mieste a čase konania klubu, zapožičiavania ZV videofilmov s tematikou gravidity a pôrodu v počte: 2 ks a poskytovania zdravotno-výchovných materiálov s dôrazom na výživový, imunologický a psychologický význam dojčenia pre dieťa; v počte: 8 ks
- v psychoprofylactickej príprave gravidných žien na pôrod a dojčenie sme pokračovali v spolupráci s neštátnou psychologickou poradňou PhDr. Verešovej; počet odporučených mamičiek : 4

V rámci ostatných poradní zdravia:

- vypracovali sme letáky, propagačné materiály so zameraním na témy WHO i aktuálnu zdravotno-výchovnú problematiku
- cielene sme spolupracovali so zdravotníckymi i nezdravotníckymi organizáciami

Ad 3 :Využívať vhodné formy a spôsoby informovania obyvateľov okresu o výsledkoch činnosti RÚVZ a problémoch životného štýlu pôsobiacich na ich zdravie, monitorovať zdravotné uvedomenie a správanie sa jednotlivých skupín obyvateľstva v záujme zisťovania aktuálnych potrieb, foriem a rozsahu ZV intervencií.

Ciel': Zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány, organizácie i dobrovoľné združenia na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva, získať spätné informácie o stave uvedomenia a záujme.

- Zapojili sme sa do projektu „Bezpečný návrat domov“, projektu CINDY, organizovania svetových dní „Pohybom ku zdraviu“, „Svetový deň zdravia“ spolupodielali sme sa na sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie ako súčasť spolupráce s oddelením hygieny výživy;
- podľa výsledkov ukazovateľov sme vypracovali aktuálne a vhodné formy a spôsoby účinnej zdravotno-výchovnej intervencie s cieľom zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva okresu so získaním spätnej väzby a prehľadu o zdravotnej uvedomelosti a postojov k zdraviu;
- v záujme informovania obyvateľov o výsledkoch činnosti RÚVZ v účinnej ochrane a podpore zdravia a problémov životného štýlu sme informovali miestne a okresné masmédiá;

- masmédiá sme využili aj na podnietenie aktívnej zainteresovanosti štátnych orgánov a organizácií na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva;
- v spolupráci s NTS Nové Zámky sme sa zúčastnili na odberoch v rámci „Svetového dňa darcov krvi“, (počet vyšetrených klientov 75);
- v spolupráci s poisťovňou UNION v rámci Svetového dňa zdravia sme vyšetřili 260 klientov.

Ad 4 :Zdravotno-výchovne podporovať dané priority aktualizovaného NPPZ a NEHAP a realizovať úlohy vyplývajúce z harmonogramu NPPZ.

Cieľ: Vyššia efektivita celospoločenských zdravotníckych, zdravotno-výchovných aktivít primárnej prevencie aktualizovaného NPPZ, ktorej predpokladom je riešenie aktuálnych problémov na úrovni regiónov.

- Oddelenie podpory zdravia sa spolu podieľalo na aktívnej podpore zdravia s hlavným zameraním na priority NPPZ a projekty WHO. Naše úsilie bolo zamerané hlavne na projekty Zdravé školy, Zdravé mestá, Zdravie podporujúce pracoviská.
- OPZ a PCZVPZ sa v spolupráci so všetkými oddeleniami RÚVZ sa podieľalo na výchove a vzdelávaní v podpore zdravia a na zvyšovaní zdravotnej uvedomelosti obyvateľov okresu na všetkých úrovniach populácie v rámci projektov ochrany zdravia obyvateľstva.

Odpočet plnenia Regionálnych priorit podľa jednotlivých oddelení Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch (ďalej RÚVZ Nové Zámky) k 30.06.2014:

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia:

Priority I

1. Výkon ŠZD v dozorovaných zariadeniach s dôrazom na:

- Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou:

Kontrola kvality vody, dodávanej obyvateľstvu bola zabezpečená v rámci výkonu ŠZD a v spolupráci s odborom laboratórií Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre pri analýze vzoriek. Odber a podľa potreby aj dopravu vzoriek v rámci monitoringu zabezpečujú pracovníci oddelenia (M. Horváthová, v prípade jej neprítomnosti J. Vodička).

V uplynulom polroku bolo vykonaných na úseku vodozásobovania celkom 8 kontrol na verejných vodovodoch /ŠZD 6 - Rastislavice, Jatov, Bíňa, Kamenín, Dubník, Čechy, inšpekcie 2 - Bajtava, Leľa/.

V rámci posudkovej činnosti neboli do prevádzky uvedené žiadne nové významné vodovody.

J. Vodička zabezpečoval vypracovanie harmonogram odberu vzoriek vody v rámci monitoringu resp. štátneho zdravotného dozoru na celý rok a podľa odberových dní, M. Horváthová zabezpečovala jeho aplikáciu na týždenné odbery.

Kontrola kvality pitnej vody sa vykonáva podľa požiadaviek nariadenia vlády SR č.496/2010 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č.354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

V rámci vykonaného dozoru neboli zistené závažnejšie nedostatky v prevádzke kontrolovaných vodovodov.

- Zariadenia cestovného ruchu (kúpaliská, ubytovacie zariadenia všetkého druhu):

Pred zahájením a počas letnej turistickej sezóny (LTS) je každoročne venovaná zvýšená pozornosť zariadeniam cestovného ruchu, hlavne termálnym aj netermálnym kúpaliskám, ubytovacím zariadeniam a autokempingom.

Štátny zdravotný dozor bol v priebehu I. polroku 2014 vykonaný v rozsahu:

- 3x na termálnych kúpaliskách

- 1x na netermálnom kúpalisku

Bolo vykonaných 7 obhliadok areálov termálnych kúpalísk a 1 obhliadka netermálneho kúpaliska.

Pred začatím LTS jednotliví prevádzkovatelia kúpalísk dokladovali kvalitu vody v zdrojoch termálnej vody, chladiacej, pitnej vody na kúpaliskách a kvalitu vody v bazénoch.

- 2 -

V prípadoch, kedy orgán na ochranu zdravia ľudí vydal rozhodnutie k uvedeniu priestorov kúpalísk do prevádzky v LTS 2014, kvalita ich vody vyhovovala požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný na 3 ubytovacích zariadeniach. Obhliadky boli vykonané v 12 ubytovacích zariadeniach. Nedostatky neboli zistené

2. Monitoring kvality pitnej vody, vody na kúpanie, kontrola účinnosti sanitácie a dezinfekcie v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo (po doriešení právnych predpisov) odoberaním sterov.

Pitná voda:

V priebehu I. polroka 2014 bola sledovaná a hodnotená kvalita pitnej vody v zmysle platných právnych predpisov (citované nariadenia vlády SR č.496/2010 Z.z.) zabezpečením:

- spracovania harmonogramu - ročných a týždenných plánov odberov v rámci monitoringu

- odberu vzoriek v rozsahu:

kontrolný monitoring 107 vzoriek

preverovací monitoring 17 vzoriek

- vyhodnotenia výsledkov:

z celkového počtu 124 rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu, vyhovovalo 117 vzoriek, nevyhovovalo 7 vzoriek (5,65 %). Z celkového počtu 7 nevyhovujúcich vzoriek vody, 3 vzorky nevyhovovali v mikrobiologických ukazovateľoch, 2 vzorky nevyhovovali po stránke fyzikálno-chemickej a 2 vzorky nevyhovovali v mikrobiologických a fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

- odberov v rámci štátneho zdravotného dozoru v prípade nevyhovujúcich rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu (ukazovatele MH, NMH), počet takto odobratých vzoriek bol 7. Dve vzorky nevyhovovali v mikrobiologických ukazovateľoch, jedna vzorka v mikrobiologických a fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

Mikrobiologická závadnosť vzoriek pitnej vody je spôsobovaná hlavne v takých prípadoch, keď odberové miesto je spojený objekt obecný úrad-kultúrny dom. Ide o pomerne veľké objekty s minimálnym odberom pitnej vody, čo spôsobuje pomalú obmenu vody vo vodovodných rozvodoch.

Voda na kúpanie:

1.Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

1a.Otvorené kúpaliská:

Termálne kúpalisko Podhájska:

V celoročnej prevádzke sú, okrem technických prestávok pred letnou a zimnou prevádzkou, 3 bazény (2 termálne - sedací antikorový, detský antikorový a ochladzovací), v letnej sezóne je v prevádzke ďalších 7 bazénov (rekreačný predný kľudový, oddychový, relaxačný, dojazdový, detský netermálny antikorový, plavecký, neplavecký). V priebehu I.polroka 2014 bolo na kúpalisku odobratých 54 vzoriek vody, 41 vzoriek nevyhovovalo – všetko fyzikálno-chemické ukazovatele (hlavne chemická spotreba kyslíka manganistanom). Nevyhovujúca kvalita vody v tomto ukazovateli a v ukazovateľoch „amónne ióny“ a „priehľadnosť“ v bazénoch, ktoré sú napúšťané termálnou vodou (sedací, detský termálny, rekreačný predný s kľudovým režimom, oddychový) je spôsobená jej prirodzenými vlastnosťami.

TK I Štúrovo /Vadaš/:

V celoročnej prevádzke sú 3 bazény (oddychový, detský v krytej hale v prípade nepriaznivého počasia, sedací pri krytej hale), ďalších 7 bazénov (plavecký, relax, Hviezda, sedací perličkový, detský, Lagúna, dojazdový) sú v prevádzke počas LTS. V priebehu I. polroka 2014 bolo na kúpalisku odobratých 54 vzoriek vody, 1 vzorka nevyhovovala – vo fyzikálno-chemickom ukazovateli.

1b.Kryté haly:

Wellness centrum Aquamarin Podhájska:

V celoročnej prevádzke je 9 bazénov (rekreačný, integrovaný vírivý, detský, vírivý, turecký, jaskyňa, sedací vonkajší, detský vonkajší, ochladzovací vonkajší). V priebehu I. polroka 2014 bolo odobratých 76 vzoriek vody, 50 vzoriek nevyhovovalo – všetko fyzikálno-chemická ukazovatele (hlavne chemická spotreba kyslíka manganistanom).

Wellness centrum Palárikovo:

V celoročnej prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroka 2014 bolo odobratých 5 vzoriek vody, všetky vyhovovali.

Nové Zámky, Relax centrum 2 bazény:

V prevádzke sú 2 bazény. V priebehu I. polroku 2014 bolo odobratých 10 vzoriek vody, všetky vyhovovali.

Guest Centre Štúrovo:

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroku 2014 boli odobraté 4 vzorky vody, všetky vyhovovali.

Penzión Energy I Podhájska 1 bazén:

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroku 2014 bolo odobratých 10 vzoriek vody, 9 vzoriek nevyhovovalo – všetko fyzikálno-chemické ukazovatele, spôsobené vlastnosťami termálnej vody.

Lagáň Radava – vnútorný bazén:

V priebehu I. polroku 2014 nebol v prevádzke.

Plavecké jasličky „Žabka“ Nové Zámky:

Boli odobraté 4 vzorky, ktoré nevyhovovali v mikrobiologických a fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

Počas I. polroku 2014 neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom na uvedených kúpaliskách a bazénoch.

2.Kúpaliská so sezónou prevádzkou:

Kvalita vody vo vodných zdrojoch, ktoré slúžia pre napúšťanie bazénov vyhovuje požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.308/2012 Z.z..

2a.Otvorené kúpaliská:**Termálne kúpalisko Nové Zámky:**

V prevádzke je 6 bazénov (plavecký, rekreačný, kľudový termálny, detský termálny, dojazdový, perličkový). V priebehu I. polroku 2014 bolo na kúpalisku odobratých 10 vzoriek vody, 4 vzorky nevyhovovali vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch.

TK II Štúrovo /Pri hrádzi/:

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroku 2014 boli na kúpalisku odobraté 2 vzorky vody, ktoré vyhovovali.

TK Tvrdošovce:

V prevádzke sú 2 bazény. V priebehu I. polroku 2014 boli na kúpalisku odobraté 2 vzorky vody, ktoré nevyhovovali v mikrobiologických ukazovateľoch. Uvedená skutočnosť bolo prerokovaná s prevádzkovateľom kúpaliska a bude daný návrh na udelenie pokuty v zmysle ustanovení §57 zákona č.355/2007 Z.z. (iný správny delikt).

Rekreačný areál Tona Šurany

V priebehu I. polroku 2014 nebol v prevádzke.

Netermálne kúpalisko Chľaba-Kováčov:

V priebehu I. polroku 2014 nebolo v prevádzke (požiarna nádrž).

Lagáň Radava – vonkajší bazén:

V prevádzke je 1 bazén. V priebehu I. polroku 2014 bola na kúpalisku odobratá 1 vzorka vody, ktorá vyhovovala.

Počas I. polroku 2014 neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom na uvedených kúpaliskách.

J.Vodička zabezpečoval spracovanie harmonogramu odberu vzoriek vody zo všetkých druhov kúpalísk v rámci monitoringu, odber vzoriek zabezpečuje M. Horváthová, v prípade jej neprítomnosti J.Vodička.

Prírodné kúpacie oblasti:

Štrkovisko Tona Šurany – vzhľadom k tomu, že od roku 2009 nie je uvedená vodná plocha na zozname vôd určených na kúpanie, počas letnej kúpacej sezóny budú v roku 2014 zo štrkoviska realizované 3 odbery vzoriek vody v rámci orientačného sledovania kvality vody.

RÚVZ Nové Zámky vykonal pred začatím kúpacej sezóny (24.6.2014) kontrolu označenia vodnej plochy varovnými tabuľami s textom „voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“ (na základe výsledkov sledovania kvality vody v roku 2013). Označenie vodnej plochy je zabezpečené mestom Šurany, v katastrálnom území ktorého sa štrkovisko nachádza.

Orientačné výsledky sledovania kvality vody:

I. odber dňa 11.6.2014 - všetky 3 vzorky vyhovovali požiadavkám vyhlášky MZ SR č.309/2012 Z.z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie.

3. Bezpečnosť výrobkov profesionálne používaných v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo (RAPEX).

Bolo vykonaných 130 kontrol, závadné výrobky neboli zachytené.

4. Výkon ŠZD v prípade mimoriadnych udalostí (hlavne povodne).

Na území okresu neboli zaznamenané v sledovanom období mimoriadne udalosti.

Priority II

1. Primárna prevencia – predchádzanie chorobám identifikáciou a odstraňovaním nežiadúcich expozícií v dozorovaných prevádzkach.

V sledovanom období neboli zaznamenané.

2. Preventívne usmerňovanie – posudková činnosť, hodnotenie dopadov na zdravie (HIA).

Posudková činnosť:

Záväzná stanoviská – celkom 67

- územné plány: 1

- územné konanie: 25

- kolaudácia stavieb: 34

- zmena v užívaní: 1

- vplyv na ŽP: 6

Rozhodnutia – celkom 146:

- priestory do prevádzky: 106

- zmena v prevádzkovaní: 1

- prevádzkové poriadky: 6

- prerušené konania: 29

- zastavenie konania: 3

Neboli vydané záporné rozhodnutia.

Iná písomná agenda:

- vyjadrenia: 24

Účasť na komisiách:

- kolaudácia: 12

- iná komisia: 2

V rámci posudkovej činnosti bolo vykonaných 111 obhliadok prevádzok.

HIA:

V sledovanom období bolo požadované vypracovanie zhodnotenia zdravotných dopadov v rámci posudzovania návrhu na vydanie záväzného stanoviska k územnému konaniu stavby „Obchodné centrum Nové Zámky, Ul.S.H.Vajanského, parc.č.7201/72, 952/49“.

Priority III

1. Informovanie verejnosti o zdravotne relevantných skutočnostiach - kvalita pitnej vody (informačný systém „Pitná voda“), voda na kúpanie (informačný systém „Voda na kúpanie“), informácie pre verejnosť na internetovej stránke úradu. Kontrola podávania informácií pre verejnosť inými (mestá, obce o kvalite vody v prírodných kúpaliskách)

Oba informačné systémy aj internetová stránka RÚVZ Nové Zámky sú pravidelne dopĺňané aktuálnymi údajmi. O výsledkoch kontroly kvality pitnej vody sú pravidelne informované aj obce a mestá, ktorých sa to týka (v ktorých boli odobraté vzorky vody) zasielaním laboratórnych rozborov.

2. Individuálne poradenstvo v každodennom styku so stránkami

V sledovanom období bolo poskytnutých cca 1084 konzultácií v každodennom styku so stránkami (osobný kontakt, telefonicky).

3. Vzdelávanie odbornej verejnosti (študijné materiály na internetovej stránke úradu, prednášky) a laickej verejnosti (napr. postupy sanitácie a dezinfekcie vnútorných priestoroch po povodniach)

Uvedené materiály sú k dispozícii na internetovej stránke RÚVZ Nové Zámky alebo v tlačenej forme na oddelení. Vzhľadom k tomu, že v sledovanom období na území okresu sa nevyskytli mimoriadne udalosti, nebolo potrebné takéto materiály expedovať do postihnutých oblastí.

Oddelenie hygieny detí a mládeže:

Priorita č. 1 - Výkon ŠZD a úradnej kontroly potravín (ÚKP)

V I. polroku 2014 pracovníci oddelenia vykonali spolu 150 kontrol ŠZD. Z celkového počtu bolo 141 ÚKP a z toho 27 mimoriadnych ÚKP. Bola uložená 1 bloková pokuta (33 eur).

Mimoriadne ŠZD boli zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologickej rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov v zariadeniach spoločného stravovania v SR.

Priorita č.2 - Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku v okrese Nové Zámky

Projekt sa realizoval prostredníctvom dotazníkovej metódy. Zber údajov v I. polroku 2014 sa uskutočnilo v predškolských zariadeniach u vekovej skupiny 3-6 ročných detí. V okrese Nové Zámky boli náhodne vybrané dve materské školy – jedna vidiecka a jedna mestská – Materská škola v Kmeťovej a Materská škola, Mostná ul. č. 1, Šurany. Bolo vyplnených 15 dotazníkov na každej materskej škole. Na spracovanie údajov bol použitý program EXCEL.

Priorita č.3 – Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v okr. Nové Zámky – projekt sa bude realizovať v jesenných mesiacoch r.2014

Oddelenie hygieny výživy:

PRIORITY I

1. Výkon Štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín

- Výkon ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania a stánkoch s prípravou a predajom občerstvenia

a) V rekreačných strediskách :

Termálne kúpalisko Vadaš v Štúrove

Termálne kúpalisko Podhájska

Termálne kúpalisko Štrand v Nových Zámkoch
Letné táborisko Komoča na rieke Váh

Plnenie : v I. polroku 2014 bolo v priestoroch vyššie uvedených stredísk vykonaných **21 kontrol**

b) Na hromadných akciách konaných v okrese Nové Zámky z ktorých najmasovejšie sú:
Jarmok v rámci cirkevného sviatku Porciunkula v Nových Zámkoch
Jarmok v Šuranoch

Jarmok Šimona a Júdu v Štúrove

Plnenie: v I polroku 2014 sa nekonali vyššie uvedené akcie

c) vo všetkých zariadeniach spoločného stravovania otvoreného a uzavretého typu v okrese Nové Zámky

Plnenie : vo vyššie uvedených zariadeniach bolo I. polroku 2014 vykonaných **192 kontrol a odobratých 162 vzoriek pokrmov.**

d) výkon ÚK v NOVOFRUCTE SK a.s. Nové Zámky pri výrobe dojčenskej výživy a dojčenských pokrmov

Plnenie: v podniku bolo v I. polroku 2014 vykonaných **10 kontrol a odobratých 25 vzoriek** vyrábanej dojčenskej výživy a pokrmov pre dojčatá a malé deti (všetky vzorky vyhovovali platnej legislatíve).

e) výkon ÚK v zariadeniach vyrábajúcich a predávajúcich zmrzlinu, predávajúcich cukrárske výrobky, vyrábajúcich bylinné čaje a výživové doplnky v okrese Nové Zámky

Plnenie : vo vyššie uvedených zariadeniach bolo I. polroku 2014 vykonaných **66 kontrol a odobratých 46 vzoriek potravín .**

f) výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami v okrese Nové Zámky

Plnenie: V I. polroku 2014 bolo vykonaných **124 kontrol kozmetických výrobkov**

Odobratých a vyšetrených bolo:

2 vzorky šampónu (vyšetrené na konzervačné látky a vonné látky)

1 vzorka toaletnej vody (vyšetrená na zakázané látky)

Tieto vzorky vyhovovali požiadavkám zdravotnej nezávadnosti

Odobraté boli :

3 vzorky kozmetických výrobkov - pre deti farby na tvár, make up, na laboratórne vyšetrenie zakázaných látok – ťažké kovy.

3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – šampóny a telové mlieko na laboratórne vyšetrenie regulovaných konzervačných látok, mikrobiologické vyšetrenie, test stability

Výsledky laboratórných vyšetrení ešte neboli doručené.

Celkovo bolo odobratých 9 vzoriek kozmetických výrobkov.

g) výkon ÚK nad obalovými materiálmi v okrese Nové Zámky

Plnenie : V I. polroku 2014 boli vykonané **2 kontroly obalových materiálov**

(odber 2 vzorky obalových materiálov je plánovaný na august 2014 podľa plánu ÚK) .

h) výkon ÚK a ŠZD po zaslaní oznámení z rýchlych výstražných systémov (RAPEX a RASF) a zasielaní oznámení do týchto systémov po zistení výskytu nevyhovujúcich výrobkov v okrese Nové Zámky.

Plnenie : V I. polroku 2014 boli vykonané **2 kontroly ohľadom nevyhovujúcich výrobkov hlásených zo systému RASFF.**

RÚVZ Nové Zámky ziaslal 1 hlásenie do RASFF (Hlboko mrazená bravčová panenka s nálezom Salmonella enteritidis)

Zo systému **RAPEX** bolo na RÚVZ Nové Zámky doručených v I. polroku 2014 **20 hlásení** o nebezpečných kozmetických výrobkoch, na základe ktorých bolo vykonaných **119 kontrol** v predajniach kozmetických výrobkov.

2. V rámci vyššie uvedeného výkonu ŠZD a ÚK v potravinárskych a nepotravinárskych prevádzkach v okrese Nové Zámky

- analýza zisťovaných nedostatkov v rámci výkonu ŠZD, ukladanie opatrení na ich odstránenie a následná kontrola realizácie vykonaných opatrení , prípadne ukladanie sankcií.

Plnenie :

Uložené **4 zákazy** ako opatrenia na mieste zák. č. 355/2007 Z. z

Uložený **1 zákaz** ako opatrenia na mieste podľa zákona č. 152 o potravinách

Bol vydaný : 1 pokyn na odstránenie nedostatkov (zák. č. 355/2007 Z. z).

Blokové pokuty :

Celkom **9** pokút v sume **367,- €.**

Pokuty podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov :

Uložených **8** pokút rozhodnutím v sume **5 195 €.**

Pokuty rozhodnutím podľa zákona 152 o potravinách

Bola uložená **1** pokuta v sume **150 €.**

3. Monitoring kvality potravín a nepotravinárskych – kozmetických výrobkov a obalových materiálov v okrese Nové Zámky

- odber vzoriek potravín a sterov v potravinárskych prevádzkach - vyhodnotenie výsledkov laboratórnych rozborov

Plnenie :

Počet odobratých vzoriek potravín celkovo : 266

(počet nevyhovujúcich vzoriek 18)

Počet odobratých sterov : 17

- odber vzoriek kozmetických výrobkov a obalových materiálov -vyhodnotenie výsledkov laboratórnych rozborov

Plnenie :

Odobraté boli

2 vzorky šampónu (vyšetrené na konzervačné látky a vonné látky)

1 vzorka toaletnej vody (vyšetrená na zakázané látky)

Tieto vzorky vyhovovali požiadavkám zdravotnej nezávadnosti.

Odobraté boli :

3 vzorky kozmetických výrobkov - pre deti farby na tvár, make up, na laboratórne vyšetrenie zakázaných látok – ťažké kovy

3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – šampóny a telové mlieko na laboratórne vyšetrenie regulovaných konzervačných látok, mikrobiologické vyšetrenie, test stability

Výsledky laboratórnych vyšetrení ešte neboli doručené

Celkovo bolo odobratých 9 vzoriek kozmetických výrobkov

PRIORITY II

Primárna prevencia

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie SR.

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeljej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

V súlade s obdržanou osnovou na spracovanie hlavnej úlohy bolo do úlohy v I. polroku 2014 zapojených 26 respondentov (plán je 80 respondentov) (stredne ťažko pracujúcich v podnikoch okresu Nové Zámky a klienti základnej poradne zdravia RÚVZ Nové Zámky) bola odobratá krv na vyšetrenie a pomocou prístroja „Reflotron“ boli vykonané biochemické vyšetrenia na glykémiu, C. cholesterol, HDL – chol., LDL- chol., TGL a ďalej boli vykonané somatometrické a anamnestické vyšetrenia (výška, váha, BMI, obvod pásu, obvod bokov, WHR (pás/boky), TK – systolický, TK – diastolický jednotlivých respondentov).

Zistené údaje spolu s údajmi o spôsobe stravovania respondentov - 24 hodinové jedálne lístky a dotazníky budú vyhodnotené v počítači pomocou programu „ALIMENTA“.

Úloha na regionálnej úrovni prináša možnosť – odhaliť zdravotné problémy vyšetrených respondentov , prípadne preventívne pôsobenie a podnet pre zdravší životný štýl vyšetrených respondentov.

Preventívne umerňovanie :

V rámci výkonu preventívneho dozoru , v rámci posudkovej činnosti sú posudzované stavby, zariadenia, pracovné priestory pred ich uvedením do užívania resp. zahájením výrobných činností, či už potravinárskych alebo nepotravinárskych prevádzok v okrese Nové Zámky. Posudzuje sa ich vhodnosť a vybavenosť v súlade s príslušnou platnou legislatívou, aby sa zabránilo výrobe a predaju požívatin v nevhodných a nezodpovedajúcich priestoroch.

Plnenie:

Počet vydaných **rozhodnutí** spolu: 172

a **záväzných stanovísk:** 20

Z toho:

Záväzné stanoviská ku kolaudačnému konaniu: 4

Záväzné stanoviská k územnému konaniu: 9

Záväzné stanoviská zmena v užívaní stavby: 7

Uvedenie priestorov do prevádzky: 122

Prerušené konanie: 40

Zastavenie konania: 7

Iné rozhodnutia: 3

Iné:

Prípisy: 79

Iné písomné vyjadrenia a stanoviská: 23

Konzultácie: 398

PRIORITA III

- Vzdelávanie a informovanie pracovníkov prichádzajúcich do styku s potravinami v rámci prednáškovej činnosti k odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností prácu s potravinami, výrobu kozmetických výrobkov. Ako aj následné preskúšanie poznatkov z odbornej spôsobilosti.

Plnenie : Prednášky v I. polroku 2014 neboli vykonané

V rámci skúšok odbornej spôsobilosti na prácu s potravinami bolo v I. polroku 2014 preskúšaných **220 uchádzačov** a bolo vydaných **119 osvedčení**.

- Konzultácie s podnikateľmi, prevádzkovateľmi, projektantmi potravinárskych prevádzok, ohľadom vybavenia prevádzok zodpovedajúcim zariadením, členením prevádzok pred ich uvedením do užívania, pri rozšírení sortimentu, zavádzaní HACCP, spracovaní prevádzkových poriadkov.

Plnenie : pracovníci oddelenia hygieny výživy RÚVZ Nové Zámky vykonali v I. polroku 2014 **398 konzultácií**.

Oddelenie epidemiológie:

Priorita I

Nozokomiálne nákazy – bolo realizovaných 108 previerok štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré boli zamerané na kontrolu dodržiavania vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochranu zdravia. V rámci realizácie programu HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control through Surveillance) bolo prešetrených 64 nozokomiálnych infekcií na jednotkách intenzívnej starostlivosti. Aktívne boli realizované stretnutia lekárov poverených sledovaním a analýzou NN v rámci „nozokomiálnych komisií“. V priebehu I. polroka 2014 sa zasadnutie komisie uskutočnilo 24.06.2014. Operatívne sa riešila realizácia represívnych opatrení pri nedostatkoch zisťovaných v rámci FNŠP s vedením nemocnice. Prešetrených bolo 136 nozokomiálnych infekcií hlásených cestou FNŠP v Nových Zámkoch. Úroveň sledovania a hlásenia NN jednotlivými oddeleniami hodnotíme ako dobrú. Dňa 5.05.2014 bol zrealizovaný s lôžkovými oddeleniami FNŠP v Nových Zámkoch 6. ročník národnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky – zachrániš život“), ako súčasť programu WHO s názvom „Hygiena a dezinfekcia rúk a pomoc nemocniciam pri registrácii do siete nemocníc“. V štyroch prípadoch bolo vypracované odborné stanovisko k dodatkom prevádzkových poriadkom pri práci s biologickými faktormi.

Priorita II

v rámci primárnej prevencie zameranej na predchádzanie ochoreniam:

Národný imunizačný program SR – zo záverov previerky očkovania vykonanej k 31.08.2013 vyplynuli nasledovné výsledky:

Základné očkovanie detí ročníku narodenia 2011 proti DTaP-VHB-Hib-IPV bolo vykonané na 98,5%. Preočkovanie proti DTaP-IPV v šiestom roku života (ročník narodenia 2006) bolo vykonané na 99,6%. Preočkovanie detí proti dTaP-IPV v 13. roku života (ročník narodenia 1999) bolo realizované na 99,4%. Základné očkovanie detí proti MMR bolo v ročníkoch 2010 a 2011 vykonané na 99,3% a 97,5%. Následné preočkovanie detí v 11. roku života proti MMR bolo vykonané v ročníku narodenia 2001 na 99,6%. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je naďalej na dobrej úrovni, percento zaočkovania sa pohybuje od 90% - 100%. U očkovania študentov nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania dosiahla zaočkovanosť 82,4%. Zaočkovanosť u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek a hemodialyzovaných pacientov dosiahla 100%. Očkovanie proti VHB u vybraných skupín osôb vystavených zvýšenému riziku nákazy VHB, bolo kompletne vykonané u 10 kontaktov chorých na VHB, 17 kontaktov nosičov HBsAg, u 337 chovancov zariadení pre mentálne postihnutých a u 5 detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby. Očkovanie proti chrípke a invazívnym pneumokokovým nákazám u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb, bolo vykonané proti chrípke u 556 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 62,2%, proti invazívnym pneumokokovým nákazám u 27 obyvateľov a zaočkovanosť dosiahla 3,0%. U odporúčaného očkovania, alebo očkovania na žiadosť rodičov u detí do 15

rokov života bolo očkovanie vykonané celkovo u 806 detí, z toho 242x proti Kliešťovej encefalitíde, 170x proti Chrípke, 69x proti VHA, 12x proti Meningokokovej meningitíde, 10x proti infekciám vyvolaným *Streptococcus pneumoniae*, 193x proti Rotavírusovým infekciám, 67x proti Ovčím kiahňam, 41x proti rakovine krčka maternice a 2x proti Tuberkulóze.

Surveillance infekčných chorôb - aktívnym výkonom surveillance je zabezpečovaná vysoká úroveň ochrany obyvateľov pred infekčnými ochoreniami s dodržaním etických hodnôt a kódexov správania. V priebehu I. polroka 2014 bolo zaznamenaných 709 ohnisk infekčných ochorení. Je zabezpečená aktívna spolupráca s laboratórnymi zložkami v rámci okresu, krajskými pracoviskami a s jednotlivými NRC. K zlepšeniu hlásenia infekčných ochorení praktickými lekármi jednotlivými oddeleniami FNsP i laboratórnymi zložkami sú vykonávané pravidelné kroky. Cestou systému rýchleho varovania sú prezentované i prijímané dôležité informácie o epidemiologickej situácii v rámci SR, ako i o mimoriadnych situáciách prezentovaných cestou ECDC a WHO. K zlepšeniu informovanosti a edukácie verejnosti je aktívne dávaný do povedomia informačný systém EPIS, ďalšie dôležité informácie sú prezentované na internetovej stránke RÚVZ a pravidelne uverejňované v okresných i krajských médiách.

Prevenia HIV/AIDS - ciele aktivít v oblasti zdravotno-výchovných aktivít sú plánované na II. polrok 2014. Za oddelenie epidemiológie RÚVZ bolo zrealizované vyhodnotenie aktivít NPP HIV/AIDS za rok 2013 v okrese Nové Zámky. V oblasti prevencie HIV/AIDS bolo vypracované odborné stanovisko k výkonu protiepidemických opatrení pri realizácii operačného zákroku u HIV pozitívnej pacientky na Gynekologicko-pôrodnickom oddelení FNsP v Nových Zámkoch. V rámci konzultačnej a poradenskej činnosti bol v ôsmich prípadoch konzultovaný ďalší postup u občanov udávajúcich sexuálny kontakt s osobou s neznámym HIV statusom. Vo dvoch prípadoch bol vykonaný obder krvi na stanovenie protilátok anti HIV 1,2, s negatívnym výsledkom.

v rámci sekundárnej prevencie:

Informačný systém prenosných ochorení - poskytuje možnosti centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne. Taktiež centrálnej databázy prípadov akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení hlásených hromadne. Ďalej je tu vedená centrálna databáza vykonaných vyšetrení v NRC v rámci projektu systému rýchleho varovania. Cestou novelizovaného informačného systému EPIS je zabezpečovaný systematický zber, sumarizácia a analýza informácií o infekčných ochoreniach, a o monitorovaní zdravia obyvateľov. Na základe podrobných databáz údajov sú spracované kvalitné výstupy a podrobné správy - informácie o epidemiologickej situácii na Slovensku. Tieto, ako i ďalšie odborné informácie sú voľne prístupné občanom na internetovej stránke portálu Epidemiologického informačného systému.

Hlásenie infekčných ochorení cestou systému EPIS v priebehu I. polroka 2014 realizovali dvaja lekári (1 praktický lekár pre deti a dorast a 1 praktický lekár pre dospelých), ktorí aktívne využívajú možnosti elektronického hlásneho systému. V rámci práce so systémom EPIS bolo vykonaných v programe pracovníkmi oddelenia epidemiológie 6550 záznamov.

Mimoriadne epidemiologické situácie - prioritnú úlohu na úrovni okresnej zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, ktorá sa opiera o vypracované krízové plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. Na úrovni okresu sú spracované aktualizované materiály „Okresný havarijný plán“ a „Okresný plán pre prípad pandémie

chrípky“. Bola zriadená regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ Nové Zámky. Zároveň bol vypracovaný i jej štatút a rokovací poriadok. Vedúci oddelenia epidemiológie je členom Krízového štábu obvodného úradu Nové Zámky a členom Okresnej evakuačnej komisie Nové Zámky pre zdravotnícke zabezpečenie evakuácie. Všetci pracovníci oddelenia epidemiológie boli podrobne oboznámení s materiálom „Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“. Ich súčasťou je i problematika aktuálnej informovanosti obyvateľov. Dôležitú úlohu zohráva kvalitný monitoring so zabezpečením ERWS, ktorý je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, v spolupráci s ECDC a WHO.

Priorita III

Informačná a poradenská činnosť - pracovníci oddelenia epidemiológie i poradne očkovania poskytovali priebežne fyzickým osobám i zdravotníckym pracovníkom informácie o ochoreniach preventabilných očkovaním, o jednotlivých druhoch očkovania, očkovacích látkach a ich zložení, ako i o možných nežiaducich reakciách po očkovaní. Oddelenie epidemiológie RÚVZ vykonávalo v priebehu I. polroka 2014 poradenskú činnosť ohľadom očkovania pred cestou do zahraničia, konzultácie pre praktických lekárov v problematike povinného pravidelného očkovania, poradenskú činnosť pre rodičov v prípade odmietania očkovania a prejednanie zistených nedostatkov, ako i konzultácie pre FNsP v prípade odporúčaného očkovania a pri poranení biologicky kontaminovanými predmetmi u zdravotníckych pracovníkov. Celkom bolo realizovaných 281 konzultácií. V rámci informovania verejnosti boli na internetovej stránke RÚVZ uvedené informácie o aktivitách EIW 2014 (taktiež zverejnené v regionálnom denníku MY Naše novosti), informácia o poliomyelitíde pre cestovateľov a informácia o výskyte vírusového ochorenia Ebola v Guinei. V priebehu chrípkovej sezóny boli opakovane zverejnené informácie pre obyvateľov o aktuálnej situácii vo výskyte ARO a CHPO v tlačových médiách.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva:

1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vedieme evidenciu rizikových prác v celoslovenskom programe ASTR, ktorý sa pravidelne aktualizuje v priebehu roka 2011 prebehla inštalácia nového celoslovenského programu. V okrese Nové Zámky v prvom polroku 2014 sú evidované rizikové práce vo výrobných závodoch a v súkromných firmách s celkovým počtom pracovníkov 1 297, z tohto počtu vykonáva rizikové práce 304 žien. V priebehu roka 2013 mierne stúpol počet vyhlásených rizikových prác z toho dôvodu, že sa vytvorili nové pracovné miesta, alebo sa menil charakter výroby vo firmách. Rizikové práce v 3. a 4. kategórii rizika podľa Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií boli vyhlásených 7 prípadov, zrušenie rizikových prác rozhodnutím bolo vykonané v 3 prípadoch. Evidencia rizikových prác v druhej kategórii rizika je vedená taktiež v 3 prípadoch.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na rizikových pracoviskách sa kládol dôraz na zaraďovanie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok, ďalej sme sledovali intervaly preventívnych lekárskech prehliadok, poskytovanie, používanie a údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, pravidelnú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia a vypracovanie aktuálnych prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce bol vykonaný v 47 prípadoch a bol medzi inými zameraný aj na dodržiavanie povinnosti zamestnávateľov o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby vyplývajúcej zo zákona č. 470/2011 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Sankcie za neplnenie povinnosti zamestnávateľov za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce neboli uložené.

1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sme sa zameriavali na uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, v znení Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z. a od 1. apríla 2010 na účinné články Zákona NR SR č. 67/2010 o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon).

V okrese Nové Zámky sa veľmi jedovaté, alebo jedovaté látky a prípravky nevyrábajú. Pri zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami sme vykonali štátny zdravotný dozor v 6 prípadoch. Používanie veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov podľa jednotlivých druhov a skupín (hlavne pri leteckej aplikácii) sa vykonáva podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“. Rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pri výkone dezinfekcie a deratizácie sme nevydali ani v jednom prípade.

Pri došlých hláseniach o dezinfekcii a regulácii živočíšnych škodcov preverujeme u fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb dodržiavanie uvedeného Nariadenia vlády. Mimoriadne situácie, ani havárie sa v okrese Nové Zámky nevyskytli.

Odbornú prednášku pre pracovníkov v poľnohospodárstve na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami pracovníci RÚVZ Nové Zámky nevykonali.

Pre firmu Osram, a.s. Komárňanská cesta č. 7, 940 93 Nové Zámky bolo vydané rozhodnutie, na uvedenie priestorov výrobnéj linky HQI-T, ktorá slúži na výrobu metalhalidových žiariviek s obsahom ortuti do skúšobnej prevádzky do termínu 1.7.2014.

Od 1.9.2007 – od platnosti Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie je na RÚVZ Nové Zámky zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami podľa Nariadenia Vlády SR č. 360/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, o zriaďovaní a činnosti skúšobných komisií a o obsahu osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa taktiež zameriavali na vyhľadávanie pracovísk s výskytom karcinogénnych a mutagénnych faktorov a na dodržiavanie ustanovení Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov, v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.

V okrese Nové Zámky sa vyskytujú dve ambulancie klinickej onkológie a vnútorného lekárstva (na ul. SNP 42/A v Nových Zámkoch a vo Fakultnej nemocnici s Poliklinikou na Slovenskej 11 v Nových Zámkoch), ktoré slúžia aj na podávanie cytostatík.

Búracie práce (odstránenie strešnej krytiny zo stavieb), ďalej odstránenia azbestocementových dosák z balkónov bytových domov a kanalizačných rúr v bytových domoch, kde sa vyskytuje v stavebnom materiáli azbest boli vykonané v 13 prípadoch. Túto prácu vykonalo päť pracovných skupín, oprávnených vykonávať túto činnosť a to : Emtrade NR s.r.o. Vašinova 14 Nitra, Enerbyt s.r.o. Lipová 1/939 Štúrovo, OK – plus s.r.o. Trenčianska ul. Č. 57, 825 10 Bratislava a BTB, s.r.o. J.Simora 5/7940 Nové Zámky) a Ohrádka IRS s.r.o. Ul. Jána Stila č. 301, 059 86 Nová Lesná. Uvedené firmy predložili kladné rozhodnutie na vykonávanie týchto prác od Úradu verejného zdravotníctva SR, Trnavská cesta, 52 Bratislava.

V okrese Nové Zámky od roku je 2011 zriadená vo firme BTB, s.r.o. J.Simora 5/7 940 Nové Zámky pracovná skupina, na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Firma získala oprávnenie od Úradu verejného zdravotníctva SR rozhodnutím čísla OPPL/3671/2011-Fe zo dňa 13.5.2011.

1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V okrese Nové Zámky v prvom polroku 2014 neboli vyhlásené rizikové práce s výskytom z nadmernej psychickej záťaže. V jednom prípade a to u pracovníkov Hypermarketu Tesco na Nitrianskej ceste 111/A v Nových Zámkoch, evidujeme práce z titulu psychickej záťaže v druhej kategórii rizika.

V priebehu roka 2012 sa RÚVZ Nové Zámky zúčastnil na riešení Európskej kampane SLIC – Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, v spolupráci s orgánom Inšpekcie práce v Nitre, v stravovacej prevádzke firmy Eurest s.r.o. Miletičova ul. č.. 40, 821 09 Bratislava, prevádzka Osram, a.s. Komárňanská cesta č. 7, 940 01 Nové Zámky, dňa 12.6.2012, 7 dotazníkov vyplnili zamestnanci 1 dotazník zamestnávateľ, ďalej za sociálne služby domov dôchodcov Domov Jesienka , Matunákova ul. č. 2, Šurany, dňa 10.5.2012 7 dotazníkov vyplnili zamestnanci a 1 dotazník zamestnávateľ a za dopravné služby Pekáreň Nela, Kornélia Dimičová, Vinohrady č. 927/3D, Nové Zámky, dňa 26.6.2012, 15 dotazníkov vyplnili zamestnanci – vodiči a 1 dotazník zamestnávateľ. Hodnotenie vykonal v priebehu roka 2013 Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava, o čom sme boli aj v priebehu roka 2013 písomne informovaní.

1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V priebehu I. polroka 2014 sa nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania, na dlhodobé jednostranné nadmerné zaťaženie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu roka sme sa zamerali na vyhľadávanie pracovných činností, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie. Ďalej vo firme Roffelsen Plastics Slovakia, s.r.o. Novozámocká 104, Nitra, pracovisko Nitrianska 59, Šurany, ktorá sa zaoberá výrobou prádelných šnúr vykonávame pravidelne štátny zdravotný dozor, nakoľko je tu predpoklad, že u pracovníkov môže vzniknúť podozrenie na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiaca s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V okrese Nové Zámky sa v priebehu I. polroka 2014 ani v minulých rokoch nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice najmä na tých pracoviskách, kde sa pracuje s bremenami. Cieľene na dodržiavanie požiadaviek NV SR č. 281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných

a zdravotných požiadavkách na prácu s bremenami požadujeme od firiem, kde sa pracuje s bremenami vypracovať prevádzkový poriadok a posudok o riziku na prácu s bremenami.

2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

Pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva sa v mesiaci október aktívne zapoja do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na RÚVZ Nové Zámky sa uskutoční deň otvorených dverí v spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu. Pracovníci oddelenia denne, podľa záujmu zamestnávateľov a širokej verejnosti poskytujú poradenstvo všetkým zamestnávateľom a samostatne zárobkovo činným osobám.

3. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

Pracovníci oddelenia RÚVZ Nové Zámky vykonali v priebehu polroku 2014 štátny zdravotný dozor na piatich chránených pracoviskách a to : Autosklo B&B, s.r.o. Krátka ul. č. 8, 940 67 Nové Zámky – pre jedného pracovníka v prevádzke Autosklo B&B s.r.o. na Krátkej ul. č. 8 v Nových Zámkoch, ďalej „Dunaj“, Zariadenie sociálnych služieb Kováčov, 943 66 Chľaba č. 505 – pre jedného pracovníka na výkon upratovacích prác v zariadení sociálnych služieb, Adriana Hozlárová, Ul. Vajanského č. 16, 942 01 Šurany – pre jednu pracovníčku v dielni na výrobu štrúdl'ového cesta na Ul. Vajanského č. 16 v Šuranoch, Adrián Sevčík, Ul. T.Vansovej č. 10, 940 01 Nové Zámky - pre jedného pracovníka v prevádzke dispečingu taxi služby na Ul. L.Štúra č. 17 v Nových Zámkoch a Zdeněk Kapala, Cyrilometódska ul. č. 6, 940 01 Nové Zámky – pre jednu osobu na výkon administratívnych prác v autoopravárenskej dielni na Vinohradoch č. 14 v Nových Zámkoch.

Výkon štátneho zdravotného dozoru sme vykonali na základe požiadaviek odborného usmernenia Hlavného hygienika SR, ktorý bol doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok. Neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by bránili vydaniu rozhodnutia, na uvedenie pracovísk pre pracovníkov so zdravotným postihnutím do prevádzky.

V prvom polroku 2014 sa chránené pracoviská nevytvárali, ale sa preobsadzovali jestvujúce chránené pracoviská novým pracovníkom, alebo sa jednalo o ich rozšírenie.

Oddelenie podpory zdravia:

Zdravotno-výchovne podporovať priority aktualizovaného Národného programu podpory zdravia (NPPZ) a Programového vyhlásenia vlády SR na r. 2012-2016.

1. Aktívna podpora zdravia s hlavným zameraním na priority NPPZ a projekty WHO

Plnenie:

- Zorganizovali sme zdravotno-výchovné intervencie s využitím všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia pre vybrané skupiny obyvateľov okresu s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou formou besied a prednáškovej činnosti aj pri príležitosti významných dní, ktoré boli zamerané na tému: „Zdravie a zdravý životný štýl“, „Alkohol a iné závislosti“, „Marihuana“, „Správna životospráva a význam pohybu v prevencii obezity“, „Obezita a správna výživa“ s premietnutím DVD „Hrozba pre život“;
- formou individuálneho poradenstva v celkovom počte 50 individuálnych konzultácií pre ciele poradenstvo-konzultačné intervencie a ciele intervenciu pri prevencii civilizovaných ochorení, taktiež so zameraním na prevenciu zdravotných problémov, minimalizovaním rizikových faktorov zdravia, sme naďalej pokračovali v zlepšovaní zdravotného stavu obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania sa klientov;

- v miestnych masmédiách sme uverejnili články a propagáciu svetových dní „Svetový deň zdravia“, „Pohybom ku zdraviu“, „Svetový deň darcov krvi“, a naďalej sme pokračovali v zdravotno-výchovných aktivitách Svetových dní zdravia, v spolupráci so základnými a strednými školami, Miestnym spolkom SČK, Centrom voľného času, Domovom dôchodcov, Domovom - penziónom pre dôchodcov a pod.;
- pokračovali sme v poradenskej činnosti podľa koncepcií Poradenského centra ochrany a podpory zdravia s využitím rozšírenej spolupráce s ostatnými oddeleniami RÚVZ a v monitorovaní zdravotného uvedomenia a zisťovaní aktuálnych potrieb, foriem a rozsahu zdravotno-výchovných intervencií u obyvateľstva regiónu.

2. Podpora Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR

Prevenia a kontrola nad chronickými ochoreniami v populácii v regióne (so zameraním na KVCH a onkologické ochorenia)

Plnenie:

- Pre ciele poradenko-konzultačné intervencie a ciele intervenciu pri prevencii civilizačných ochorení v Poradenskom centre ochrany a podpory zdravia, taktiež v rámci hromadných akcií pri príležitosti Svetových dní, sme naďalej aktívne vykonávali somatické a antropometrické vyšetrenia, počet vyšetrených 75 osôb; vyšetrenie TK: 335, 335 vyšetrení % celkového tuku tukomerom, 335 stanovení BMI na základe telesnej výšky a váhy, vyšetrení hladiny cholesterolu 75-krát v spolupráci s NTS Nové Zámky
- v rámci Svetového dňa darcov krvi, v spolupráci s poisťovňou UNION ku „Dňu zdravia“ bolo vyšetrených 260 klientov.

3. Podpora Národného programu prevencie obezity

Plnenie:

- V rámci zapájania sa do programov a aktivít na podporu a zlepšenie pohybovej aktivity detí sme realizovali výchovno – vzdelávacie aktivity v rámci edukačnej činnosti na základných školách vo forme prednášok a besied na tému „Zdravie a zdravý životný štýl“, „Správna životospráva a význam pohybu v prevencii obezity“, „Obezita a správna výživa“;
- aktivity boli zamerané na zvýšenie a podporu pohybovej aktivity detí na školách význam pohybu v rámci vyučovania počas hodín telesnej výchovy a mimo vyučovacieho procesu v záujmových krúžkoch s poskytnutím výchovno- vzdelávacích materiálov o správnej výžive;
- v mobilnej poradni zdravia boli vykonané u obyvateľov regiónu (muži, ženy od 20 -55 rokov) merania antropometrických ukazovateľov, tlaku krvi, stanovenie BMI a WHR indexu, meranie percenta telesného tuku a odbery na stanovenie cukru v krvi, cholesterol a triglyceridy; taktiež so zameraním na odborné poradenstvo v oblasti správnej životosprávy a pohybovej aktivity u dospelšej populácie s možnosťou využívania regionálnych možností, ktoré sú zamerané na pestovanie zdravého životného štýlu (napr. využívanie novovybudovaného rekreačného chodníka Sihoť na hrádzi pozdĺž rieky Nitry v Nových Zámkoch a pod.).

4. Prevencia fajčenia, konzumácie alkoholu a iných drog (Národný akčný plán na kontrolu tabaku, NPP alkoholu)

Plnenie:

- Primárna prevencia drogových závislostí, so zameraním na edukáciu a poskytovanie poradenstva a výchovno- vzdelávacích materiálov pre školy bola realizovaná formou prednášok a besied na stredných školách na tému „Alkohol a iné závislosti“, „Marihuana“, s dôrazom na tvorbu správnych postojov k negatívnym spoločenským javom - fajčenie, alkohol a iné drogy;
- naďalej sme spolupracovali so všeobecnými lekármi okresu, ďalej so štátnymi orgánmi, organizáciami i dobrovoľnými združeniami pri riešení danej problematiky (s Miestnym

spolkom SČK, Okresným riaditeľstvom PZ, Mestskou políciou Nové Zámky, Obvodným oddelením PZ v Štúrove, základnými a strednými školami).

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Poprade**

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Pre spádovú oblasť RÚVZ t.j. okresy Poprad, Kežmarok a Levoča sa vedie evidencia rizikových prác v programe ASTR. Databáza obsahuje 140 subjektov, v ktorých je zahrnutých 270 pracovísk a 475 profesií, kde boli rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce. Oproti roku 2013 nastal pokles pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 126. V programe je evidovaných 3312 exponovaných pracovníkov z nich 25% tvoria ženy. V 3. kategórii rizika je exponovaných 86 % pracovníkov, 14% exponovaných pracovníkov je zaradených v 4.kategórii. Najviac rizikových prác je v priemyselnej výrobe – 80,5 %, nasleduje zdravotníctvo a sociálna pomoc – 12,9 %, poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov – 2 %.

V prvom polroku roku 2014 boli vydané 4 rozhodnutia o zaradení zamestnancov do kategórie rizikových prác (2 rozhodnutia pre okres Poprad, 2 rozhodnutia pre okres Kežmarok), 1 rozhodnutie o zrušení rizika, 1 stanovisko o preradení zamestnancov do 2. kategórie.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

Veľmi jedovaté látky a prípravky – veľmi toxické látky a zmesi v regióne používajú spravidla deratizačné skupiny pri výkone deratizačných akcií – ničenie hlodavcov, hmyzu. V prvom polroku 2014 neboli vydané rozhodnutia na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov s označením T+ a T.

V rámci znižovania zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí bol pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov zvýšený dôraz kladený na špecifikácie týkajúce sa expozičných scenárov a stanovených DNEL a DMEL, ktoré majú byť súčasťou KBÚ. Stanovené ukazovatele DNEL a DMEL v schvaľovaných prevádzkových poriadkov neboli uvádzané.

Mimoriadne situácie, havárie v prvom polroku 2014 neboli hlásené

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007Z.z. §13 ods. 4 písm. k), bolo vydaných 10 rozhodnutí. V zmysle nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci v prvom polroku 2014 bolo RÚVZ so sídlom v Poprade zaslaných 15 oznámení činnosti o odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb v bytových domoch. Činnosť vykonávali 27 pracovníci, ktorí odstránili cca 8575 kg azbestu.

V prvom polroku roku 2014 RÚVZ so sídlom v Poprade nedostal požiadavku na odstraňovanie azbestových materiálov od žiadnej novej spoločnosti.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

V priebehu prvého polroka 2014 neboli žiadne návrhy zamestnávateľov za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

Klinikou pracovného lekárstva a toxikológie Košice bola daná požiadavka o prešetrenie 7 prípadov choroby z povolania. V položke zoznamu 29 bolo prešetrovaných všetkých 7 prípadov. Na základe hygienických šetrení mali 3 prípady súvislosť s výkonom pracovných činností, 2 prípady sú v štádiu šetrenia a u 2 prípadov ochorenie nesúviselo s výkonom pracovných činností.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci intervencie na podporu zdravia pri práci zamestnanci oddelenia vyvíjajú zdravotno-výchovné aktivity formou individuálneho poradenstva pre fyzické osoby a menšie spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou práce všetkých zamestnancov oddelenia v rámci výkonu ŠZD je informovanie verejnosti, zamestnávateľov, zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce a pracovného prostredia a faktorov životného štýlu ako aj identifikácia nebezpečenstiev hlavne z fyzikálnych, chemických, biologických faktorov práce a pracovného prostredia a sledovanie expozície jednotlivých zamestnancov z hľadiska intenzity, dĺžky a frekvencie pôsobenia týchto faktorov na zamestnancov. Intervenčné aktivity v oblasti podpory zdravia pri práci vyvíjali aj pracovníci oddelenia Podpory zdravia, ktorý v rámci projektu „Zdravé pracoviská“ pre zapojené podniky Whirlpool Slovakia spol. s r.o. a Chemosvit Svit a.s. pripravili 10 článkov pre podnikové noviny.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

Oddelenie podpory zdravia pravidelne realizuje informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných rizík pri práci formou článkov do podnikových novín, v prvom polroku roku 2014 bolo pripravených 10 článkov. RÚVZ sa každoročne zapája do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, kde v prípade potreby spolupracuje s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizuje spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane – pre tento rok odstraňovanie azbestu z bytových jadier domácností.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

RÚVZ so sídlom v Poprade odoslalo vyplnené dotazníky k národnému spracovaniu výsledkov kampane zameranej na posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola realizovaná v spolupráci s orgánmi inšpekcie práce podľa jednotného metodologického protokolu v 99 podnikoch v SR v troch odvetviach: zdravotníctvo a sociálne služby, služby – hotely a reštaurácie, podniková preprava tovarov.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.3.2 Pilotná štúdia rakoviny močového mechúra

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

RÚVZ so sídlom v Poprade do tejto úlohy nie je zapojený

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Oddelenie PPL vykonalo v prvom polroku 2014 6 previerok na chránených pracoviskách, v ktorých pracovalo 21 osôb so zdravotným postihnutím podporno-pohybovej sústavy a sluchového postihnutia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa používal metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; používali sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov – dotazníky.

V prvom polroku boli vydané 4 rozhodnutia a 2 stanoviská k zriadeniu chránených pracovísk resp. chránených dielní. V rámci rozhodovacej činnosti za obdobie od r. 2009 do 30.6.2014 RÚVZ so sídlom v Poprade vydal 170 rozhodnutí a 708 stanovisk k zriadeniu chránených pracovísk alebo chránených dielní. Najviac žiadosti o vydanie rozhodnutí bolo z okresu Kežmarok, kde sa eviduje aj najväčšia nezamestnanosť v rámci spádových oblastí RÚVZ so sídlom v Poprade.

Z výsledkov výkonu ŠZD v prevádzkach so zameraním na výrobu stolárskych prác, krajčírstva, autoumyvárne je možné konštatovať, že na pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky hlavne týkajúce sa uplatňovania úprav pracovných podmienok pre pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou. Na prevádzkach je reálny predpoklad existencie pracovných podmienok, ktoré prevádzkovateľ dokáže prispôsobiť zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím.

Zamestnávateľia (prevádzkovatelia) plne rešpektovali všetky obmedzenia, prípadne odporúčania, ktoré špecifikujú lekári posudzujúci zdravotnú spôsobilosť na prácu alebo príslušní odborní lekári v rámci vstupnej a počas prevádzky chráneného pracoviska aj periodických lekárskech prehliadok kvôli minimalizovaniu možných negatívnych dopadov faktorov pracovného prostredia na zdravie pracovníkov so zdravotným postihnutím.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie obyvateľov SR

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním na ľahkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor:

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Sledovanie výživového stavu:

Projekt pokračuje na základe schválenej metodiky v programe ALIMENTA 2, dokonca roku spolu bude vyšetrených 80 klientov ľahkej práce v 2 vekových kategóriách mužov a žien:

- a) ľahká práca ženy – veková kategória 19-34 r. v počte 20
- b) ľahká práca ženy – veková kategória 35-54 r. v počte 20
- c) ľahká práca muži – veková kategória 19-34 r. v počte 20
- d) ľahká práca muži – veková kategória 19-59 r. v počte 20

V I. polroku 2014 pre projekt na RÚVZ so sídlom v Poprade bolo vyšetrených 47 klientov, 34 žien a 13 mužov, v plnení úlohy sa pokračuje. Poradňu zdravej výživy navštívilo 38 klientov, z toho 21 žien a 17 mužov.

3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín).
- 2) Kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme prostredníctvom vylučovania jódu v moči.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie KJ, KJO₃, ferokyanid draselný. Za prvý polrok bolo odobratých 9 vzoriek zahraničnej produkcie, všetky vyhoveli pre obsah KJ, KJO₃, ferokyanid draselný. V plnení úlohy sa pokračuje.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie mikročastíc.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Odber vzorky náterovej hmoty obsahujúcej častice TiO₂.

RÚVZ so sídlom v Poprade odobral 1 vzorku na laboratórne vyšetrenie.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola životnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t. j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Finalizácia prípravy usmernenia k výkonu tohto projektu.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarskych farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Poprade - laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

RÚVZ v SR - odber vzoriek

Zber 70 vzoriek potravín balených v papierových a kartónových obalových materiáloch. RÚVZ so sídlom v Poprade odobral 2 vzorky.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ LEGISLATÍVU

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Finalizácia prípravy usmernenia k výkonu tohto projektu.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Cieľ:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označenia KV a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

V období od 1. 1. 2014 do 30. 6. 2014 bolo vykonaných 10 kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. Priebežne sa plnia ciele úlohy podľa Usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami, pričom boli ukončené doteraz 3 ciele úlohy (1. stanovenie regulovaných látok – konzervačné látky v KV pre dospelú populáciu – mydlá s antibakteriálnym účinkom – CH, M, , pravdivosť tvrdení, 2. stanovenie regulovaných látok – konzervačné látky v KV pre deti – tekuté mydlá, šampóny, výrobky na sprchovanie a do kúpeľa, vlhčené utierky – CH, M, , pravdivosť tvrdení, 3. stanovenie regulovaných látok – fluór, 2,2'- dioxyetanol, peroxid vodíka v KV pre dospelých na bielenie zubov – systémy, gély, perá, pasty, pásiky na bielenie zubov – CH). Z celkového počtu odobratých vzoriek kozmetických výrobkov v počte 7, ktoré vyhoveli v označovaní KV aj na základe chemickej, prípadne mikrobiologickej analýzy.

Riešené boli 2 podnety, ktorých obsah bol zameraný na tvrdenia o výrobkoch (FINE 6, Šedistop).

V rámci 14. hlásení zo systému RAPEX bolo prekontrolovaných 107 subjektov.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch realizovaný

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh v EÚ KV deklarujúce nanomateriály
- KV, ktoré deklarujú zložky v nanoforme
- látok, ktoré sa používajú v nanoforme
- veľkosť nanočastíc
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nanozložky alebo technológie a ich pravdivosť

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ v SR

V roku 2013 bol vykonaný monitoring zodpovedných osôb, kategórií a látok, ktoré deklarujú nanoformy alebo technológie, pričom v našom regióne okresov Poprad, Kežmarok, Levoča doteraz neregistrujeme zodpovednú osobu, ktorá by pri výrobe KV využívala zložky v nanoforme, alebo technológiu na výrobu nanozložiek.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 *Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí v SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál*

Projekt hodnotil stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí, množstvo a zloženie stravy vo vzťahu k veku, pohybovej aktivite, a expozícii vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí v SR. Tieto údaje budú zadané do Európskej databázy o konzumácii potravín, ktorú vytvára EFSA. Má význam aj pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. Tohto roku je ukončenie projektu. Z každého RÚVZ súbor tvorilo 480 detí vo vekových kategóriách predškolský vek, mladší a starší školský vek a veková skupina od 15 do 18 rokov. Gestor zabezpečí celkové vyhodnotenie a získané údaje poslúžia aj ako podklad k dokumentom Národného programu starostlivosti o deti a mládež.

4.2 *Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku*

Cieľom je zisťovať trendy v danej oblasti, porovnanie s výsledkami vybraných európskych krajín.

Gestorom úlohy je MZ SR – odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR.

Realizácia projektu je plánovaná na jeseň 2014.

V rámci nášho regiónu sme v 1. polroku 2014 zabezpečili monitoring návykových látok (tabak, alkohol, drogy) štandardizovanými dotazníkmi TAD1 (žiaci) a TAD3 (pedagógovia) na dvoch základných školách (ZŠ Ždiar, ZŠ s MŠ Tajovského Poprad), TAD2 na jednej strednej škole (SZŠ Levoča) a prevalenciu fajčenia a jeho zdravotných dôsledkoch na zdravie v jednom gymnáziu (Kukučínova Poprad).

Po zbere vyplnených dotazníkov boli údaje zatiaľ analyzované v súbore 120 žiakov vo veku od 8 do 15 rokov a 12 učiteľov ZŠ Ždiar. Z uvedeného súboru má v rodinnom prostredí 50,8% respondentov fajčiacich otcov a starých otcov a 20% fajčiacich matiek a starých mám. Takmer 40 % žiakov má kamarátov, ktorí už fajčia. Prvé skúsenosti s fajčením má 36,7% žiakov, takmer rovnaké percento žiakov aj s alkoholom (37,5%). Stav podnapitosti priznalo 10,8% žiakov.

Fajčenie cigarety z marihuany udalo len 1,7% žiakov. Domnievajú sa, že droga spôsobuje halucinácie, smrť. Málo respondentov (17,4%) uviedlo výstižnú odpoveď - závislosť, návyk. Pedagógovia, ktorí sa dobrovoľne zapojili do monitoringu (12), sú nefajčiari, z nich štyria bývalí fajčiari. Podľa ich názoru dnešný spôsob výučby a využívanie pomôcok počítačovej techniky dáva možnosti uplatňovania prvkov prevencie drogových závislostí na hodinách biológie, prírodovedy, ekológie, výtvarnej výchovy.

Analýza údajov ďalších súboroch bude zabezpečovaná tak, aby do konca septembra bola ukončená.

S výsledkami sú jednotlivé školské zariadenia informované písomnou správou s grafickým znázornením. Získané výsledky sú zdravotne výchovným materiálom pre ďalšiu spoluprácu a intervenciu v oblasti výchovy a podpory zdravia mladej generácie.

4.3 *Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku*

Cieľom je zmapovať úrazovosť u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte. Podobné sledovanie bolo v roku 2009.

Zber údajov bol vykonaný v 1. polroku 2014 vo vekovej kategórii detí predškolského veku. Podmienkou bolo, aby súbor tvorilo 30 detí (polovica z mestskej MŠ a polovica z vidieckej MŠ).

Gestor úlohy-ÚVZ SR zaslal riešiteľským pracoviskám dotazníky, ktoré majú zmapovať úrazy v uvedenej vekovej kategórii za uplynulé 2 roky. Dotazníky vyplňovali rodičia, alebo ich zákonní zástupcovia.

Vzhľadom na to, že náš úrad má územný obvod troch okresov, bol súbor detí navýšený, celkovo 80 detí predškolského veku. Údaje boli zadané do masky programu Excel a zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

Rozloženie súboru podľa pohlavia – 53,75% chlapcov, 46,3% dievčatá. Zo súboru detí za posledné dva roky malo úraz 47 detí (58,75%). U 12 detí (25,5%) si úraz vyžadoval lekárske ošetrovanie, v štyroch prípadoch (8,5%) aj hospitalizáciu. Najčastejšie boli poranené končatiny (55,3%) a hlava (44,6%). Najviac úrazov vzniklo v dôsledku pádu (59,5%), nárazom a úderom (36,1%). Pri úrazoch išlo najčastejšie o pomliaždenie mäkkých tkanív (40,4%) a otvorené rany (29,7%). Najvyšší výskyt úrazov bol v lete a na jeseň, najčastejším miestom vzniku úrazu bola domácnosť (38,2%) a športoviská (25,5%). Iba dva úrazy (4,25%) boli dopravnými úrazmi bez trvalých následkov. Údaje boli zadávané do programu Excel a zaslané gestorovi úlohy. Naše výsledky je možné využívať v praxi v rámci informovanosti laickej verejnosti, aj ako podklad do databázy úrazovosti detí.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných škôl; využitie hodín TV

V prvej etape plnenia projektu sme vykonali na jar 2014 cielený štátny zdravotný dozor (10 školských zariadení) zameraný na oblasť pedagogického procesu hodín TV.

V druhej etape, jeseň 2014, budeme vo vybraných školách sledovať pohybovú aktivitu detí na hodinách TV podľa metodiky gestora úlohy (vo vybraných ročníkoch), priebeh a náplň hodín TV, pre žiakov bude dotazník týkajúci sa jeho pohybových aktivít, športu, o jeho predstave ako využívať hodiny TV, o trávení voľného času s cieľom zlepšenia fyzickej aktivity a plnenia cieľov Národného programu prevencie obezity.

Údaje budú vkladané do masky a zaslané na vyhodnotenie gestorovi úlohy.

Je predpoklad, že na základe zistených údajov bude možné predložiť Ministerstvu školstva argumenty na zlepšenie a skvalitnenie podmienok a náplne výučby hodín telesnej výchovy, vytvárania podmienok využitia ďalších možností pre zvyšovanie pohybových aktivít aj v rámci voľno časových aktivít detí (telocvične prístupné, využívané školské areály po skončení vyučovania).

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Realizácia imunizačného programu prebiehala v roku 2014 v pôsobnosti RÚVZ Poprad podľa plánu. Imunizačný program sa realizoval podľa vydaného očkovacieho kalendára platného od 1.1.2014. Očkovací kalendár bol v čase vydania uverejnený na webovej stránke úradu aj v novej praktickej podobe. Išlo o povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých. Realizáciu imunizácie vykonávali ošetrojúci lekári.

V rámci surveillancie ochorení preventabilných očkovaním bolo v regióne hlásených 5 ochorení na pertussis (1 prípad u dojčaťa očkovaného 1 dávkou, 4 prípady u dospelých osôb), 6 prípadov pneumokokového invazívneho ochorenia, 42 prípadov novoizistených nosičstiev vírusu hepatitídy B a 96 prípadov parotitídy.

Kontrola očkovania bude podľa usmernenia ÚVZ SR vykonaná k 31.8.2014.

Väčšina očkujúcich pediatrov nám zasiela mesačné písomné hlásenia o vykonaných očkovacích výkonoch.

V apríli sme sa zúčastnili aktivít Európskeho imunizačného týždňa – 1 rozhovor pre televíziu Poprad, 3 články v regionálnej tlači, články a leták umiestnené na webovej stránke, 2 prednášky v rómskych komunitách o ochoreniach preventabilných očkovaním, nástenka v priestoroch RÚVZ a 15 konzultácií s rodičmi odmietajúcimi očkovanie.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení sa realizovala v zmysle platnej legislatívy (zák. č. 355/2007 Z.z.) a štandardných definícií prenosných ochorení.

Hlásenie infekčných ochorení podľa skupín A, B, C, D sa prevažne dodržiava. Každý mesiac bola vypracovaná analýza výskytu prenosných ochorení v našom regióne, ktorá bola zaslaná ošetrojúcim lekárom a ústavným zdravotníckym zariadeniam a v januári bola vykonaná analýza výskytu prenosných ochorení za rok 2013.

Informovali sme verejnosť o výskyte prenosných ochorení formou mesačných hlásení o výskyte prenosných ochorení a týždenných hlásení o výskyte ARO a CHPO na internetovej stránke nášho úradu.

Osobitná pozornosť bola venovaná ochoreniam preventabilných očkovaním, najmä pokiaľ ide o laboratórnu dg. týchto chorôb.

Oddelenie epidemiológie sa aktívne snaží udržiavať dobrú spoluprácu so zdravotníckymi zariadeniami v regióne, hlavne s oddeleniami klinickej mikrobiológie v oblasti surveillancie infekčných ochorení.

Zvýšená pozornosť v tomto roku bola venovaná ochoreniam na tuberkulózu u rómskych detí, kde pokračuje nariadené očkovanie detí z nižšieho hygienického štandardu v obciach Hranovnica, Výborná a Krížová Ves.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Pokračovali sme v surveillancie a kontrole infekčných ochorení používaním epidemiologického informačného systému EPIS a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnu databázu vyšetrení vykonaných v NRC, systému rýchleho varovania, manažmentu epidémií a manažmentu kontaktov a ohnísk.

Za 1 polrok 2014 bolo hlásených a v informačnom systéme spracovaných 2130 prípadov infekčných ochorení, z nich 260 bolo NN. ARO a chrípka sa hlásili telefonicky. Hlásenia zadávali do informačného systému pracovníci oddelenia epidemiológie. Zabezpečoval sa aj

systém rýchleho varovania, kde bolo zadaných 8 hlásení. Nedostatočné je hlásenie prípadov do systému od samotných ošetrojúcich lekárov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz sa naďalej vykonáva aj v rámci hlásenia v EPISe. Hlásených bolo 260 sporadických nozokomiálnych nákaz. Naďalej sa prešetroval každý pozitívny výsledok hemokultúry hlásený OKM Nemocnice Poprad, a.s. V roku 2014 sme sa už po štvrtý krát zapojili do programu HELICS – sledovania NN na jednotke intenzívnej starostlivosti – na OAIM Nemocnice Poprad a.s., ktoré bude vyhodnotené v druhom polroku 2014.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 82 kontrol aj so zameraním na kontrolu dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu, bariérovej ošetrovateľskej techniky, pri ktorých bolo odobraných 340 vzoriek z prostredia, 15 vzoriek na sterilitu, 2 vzorky dezinfekčných roztokov. Súčasťou kontroly bolo aj testovanie funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov a to u 63 horúcovzduchových a 47 parných sterilizačných prístrojov. Podrobná analýza bude vo Výročnej správe oddelenia epidemiológie za rok 2014.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V 1 polroku 2014 sa priebežne aktualizovali plány opatrení pre prípad pandémie chrípky a havarijný plán hlavne so zameraním na počty reprofilizovaných lôžok v jednotlivých zariadeniach a aktualizáciu kontaktných osôb jednotlivých dotknutých inštitúcií.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci tejto surveillance hlásenie ACHO v týždenných intervaloch zainteresovanými oddeleniami je nedostatočné. Hlásia sa len hospitalizované prípady, nie negatívny stav. Tieto informácie sa získavajú aktívne epidemiológom. V 1. polroku 2014 nebol hlásený žiadny prípad ACHO. V pravidelných intervaloch podľa plánu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach sa vykonávali odbery odpadových vôd na čističke odpadových vôd vo Veľkej Lomnici na sledovanie VDPV. V priebehu 1. polroka 2014 boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd podľa harmonogramu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach s negatívnym výsledkom.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Poprade je súčasťou poradenského centra ako jedna z nadstavbových poradní Poradňa pre AIDS. Na webovej stránke úradu sú uvedené kontakty pre verejnosť. Poradenstvo vykonáva lekár epidemiológ, ktorý zároveň koordinuje činnosť v prevencii AIDS na úrade, v úzkej spolupráci s oddelením Podpory zdravia a oddelením hygieny detí a mládeže. Klienti okrem poradenstva dostanú informáciu o možnosti vyšetrenia HIV protilátok. V 1. polroku 2014 však neboli vykonané žiadne odbery na vyšetrenie anti HIV protilátok, ktoré inak vykonáva OKM Nemocnice Poprad. Dvaja klienti boli odporučení na vyšetrenie do RÚVZ Košice.

V rámci prevencie AIDS boli rozdané vzdelávacie materiály (letáky) do školských zariadení ako súčasť akcie vyplňovania dotazníkov TAD2 na SZŠ Levoča s účasťou 53 študentov a TAD1 ZŠ s MŠ Tajovského Poprad s počtom 202 žiakov a na ZŠ s MŠ Ždiar s počtom 120 žiakov.

RÚVZ so sídlom v Poprade priebežne počas 1 polroka 2014 vykonával edukačnú činnosť a zároveň obyvateľstvo regiónu informoval o epidemiologickej situácii vo výskyte AIDS v rámci Slovenska prostredníctvom regionálnych médií (TV Poprad, Chemosvit noviny,

noviny Whirpool, Podtatranské noviny, noviny Kežmarok, Tatranský denník) na nástenkách v Poradni zdravia a RÚVZ.

Vyhodnotenie tejto úlohy bude zaslané koncom roka 2014 na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V novembri 2011 bola na oddelení epidemiológie zriadená Poradňa očkovania. Na webovej stránke úradu sú uvedené kontakty o možnosti telefonického poradenstva aj osobnej návštevy po telefonickom dohovore.

V 1. polroku 2014 bolo do poradne pozvaných 33 rodičov, ktorí odmietajú očkovanie svojich detí. Dostavilo sa 25 rodičov. V dvoch prípadoch bol tento pohovor úspešný a rodičia svoje deti dali zaočkovať.

V 1. polroku 2014 poradňu navštívilo 8 cestovateľov, ktorí sa prišli poradiť o očkovaní pri cestách do zahraničia a následne boli vystavené 2 medzinárodné očkovacie preukazy a v dvoch prípadoch bol vykonaný zápis o očkovaní do existujúceho preukazu.

6.9. IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Tento projekt sa uskutočnil v roku 2013.

7. ŠPECIALIZOVANÉ LABORATÓRIUM 2 MIKROBIOLOGICKÝCH ANALÝZ

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH
RÚVZ so sídlom v Poprade – Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz vyšetřilo za prvý polrok 2014 **9** vzoriek spadajúcich do tohto projektu.

9 vzoriek vôd bolo odobratých z watercooleroch v prevádzkach mesta Kežmarok, Spišská Nová Ves a Stará Ľubovňa. Vyšetřenia sa riadili 28 hlavou PK SR a požiadavkami tohto projektu.

Mikrobiologické stanovenie:

Watercoolery:

8 vzoriek

1 vzorka nevyhovovala v ukazovateli KM 21° a 37°C

1 vzorka nevyhovovala v ukazovateli KM 21°C

Ostatné vzorky vyhovovali vo všetkých mikrobiologických i hydrobiologických ukazovateľoch.

Pri odbere týchto vzoriek boli odobraté súčasne aj 3 stery z jednotlivých vypustí .

1 ster bol pozitívny v primokultivácií: *Streptococcus* sp.

2 stery boli pozitívne z pomnoženia: *Acinetobacter* sp.
Bacillus cereus

Špecializované laboratórium chemických analýz analyzovalo v **9 vzorkách watercooleroch** obsah ťažkých kovov ako arzén, kadmium, olovo a ortuť. **V žiadnej zo vzoriek nebol prekročený hygienický limit.**

7.4. MATERSKÉ MLIEKO

RÚVZ so sídlom v Poprade – Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz vyšetřilo za prvý polrok 2014 **36** materských mliek.

Mikrobiologické vyšetřenia boli zamerané na sledovanie účinnosti pasterizácie materského mlieka porovnávaním mikrobiologickej kvality mlieka pred a po jeho pasterizácii.

Zisťovala sa prítomnosť patogénnych mikroorganizmov v nepasterizovanom a pasterizovanom mlieku a prítomnosť stafylokokového enterotoxínu v pasterizovanom mlieku, ako prevencia proti ohrozeniu zdravia novorodencov podávaním kontaminovaného mlieka.

Bolo vyšetřených **18** vzoriek materského mlieka **pred pasterizáciou:**

V týchto vzorkách bolo identifikovaných:

<i>Acinetobacter</i> sp.	6
aeróbne sporulanty	1
<i>Alcaligenes</i> sp.	1
<i>Bacillus cereus</i>	2
<i>Enterobacter</i> sp.	3
<i>Klebsiella oxytoca</i>	1
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	2
<i>Pantoea</i>	6
saprofytické stafylokoky	14
<i>Staphylococcus aureus</i>	1
<i>Streptococcus</i> sp.	8

Bolo vyšetrených 18 vzoriek materského mlieka po pasterizácii:
V týchto vzorkách bolo identifikovaných :

<i>Bacillus cereus</i>	1
enterokoky	1
saprofytické stafylokoky	2

NRC PRE MATERIÁLY PRICHÁDZAJÚCE DO STYKU S POTRAVINAMI

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (ober vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov ako sú napr. povrchové

úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a doposiaľ ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Vyhodnotenie k I. polroku 2014

Odber vzorky náterovej hmoty obsahujúcej nanočastice TiO₂.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne riešené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych typov) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré môžu mať vplyv na zdravie ľudí.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Vyhodnotenie k I. polroku 2014

Finalizácia prípravy usmernenia k výkonu tohto projektu.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

RÚVZ v SR – odber vzoriek

Anotácia

Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov :

- 4-hydroxybenzofenón (4-HBP)
- benzofenón (BP)
- 2-hydroxybenzofenón (2-HBP)
- 4-metylbenzofenón (4-MBP)
- 4-benzoylbifenylyl (PBZ)
- 2-izopropyltioaxantón (ITX)
- quancure (QTC – EHDAB – 2-etyl(hexyl-4-dimetylaminobenzoát)

ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2014 – apríl 2014 - zber a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. júl 2014 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

30. apríl 2014

Záverečná správa

30. júl 2014

Vyhodnotenie k I. polroku 2014

Zber 70 vzoriek potravín balených v papierových a kartónových obalových materiálov.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií a za rôznych podmienok.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

Aj keď sú keramické výrobky legislatívne riešené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú zapracované do PK SR niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie pod platnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré môžu migrovať z keramických výrobkov typu panvice, riady, nože. Z tohto dôvodu je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných medií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2014 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Vyhodnotenie k I. polroku 2014

Finalizácia prípravy usmernenia k výkonu tohto projektu.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 Národný program podpory zdravia

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Na základe plnenia úloh NPPZ realizujeme na RÚVZ v Poprade sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v spádovom regióne okresu Poprad, Kežmarok a Levoča v spolupráci so ŠÚ SR. Taktiež sa zaoberáme problematikou úmrtnosti a jej hlavných príčin na základe spracovania Listov o prehliadke mŕtveho. V spolupráci s mestskými a obecnými úradmi sledujeme vekové zloženie rómskej populácie v spádovom regióne. Nemocnica v Poprade a Nemocnica v Kežmarku nám posielajú hlásenia o počte pôrodov, ale i úmrtí a vrodených vývojových chybách novorodencov.

9.2. Národný program prevencie nadváhy a obezity

Plneniu Národného programu obezity sa venuje veľká pozornosť predovšetkým prostredníctvom ovplyvňovania klientov základnej poradne zdravia. V prvom polroku 2014 navštívilo základnú poradňu 96 klientov z toho 61 žien a 35 mužov. Z uvedeného počtu bolo odporúčaných navštíviť poradňu pre zdravú výživu vrátane opakovaných kontrol 38 klientov, z toho 21 žien a 17 mužov. Poradňa pre zdravú výživu spolupracuje s ortopedickým oddelením Nemocnice v Poprade pri znižovaní hmotnosti pacientov zaradených do operačných programov na výmenu kĺbov, kde je kardinálna požiadavka pred plánovanou operáciou zníženie hmotnosti na prijateľnú úroveň. Počas polroka bolo poskytnuté opakované poradenstvo 8 pacientom, ktorí sa po znížení hmotnosti mohli podrobiť operačnému zákroku. Táto skutočnosť svedčí o vysokej efektívite poradne pre zdravú výživu formou dlhodobého a opakovaného pôsobenia.

Problematika obezity sa rieši aj pri návšteve poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, ktorú v prvom polroku navštívilo 15 klientov, ktorým bolo vykonané aj spirometrické vyšetrenie.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia bola realizovaná výjazdová akcia, ktorá sa uskutočnila 7. 4. 2014 v čase od 13.00 – 16.00 hod. v hypermarkete Tesco Poprad. 35 klientom bol vyšetrený celkový cholesterol z kapilárnej krvi. Pracovníčky a lekárka z poradenského centra RÚVZ so sídlom v Poprade informovali verejnosť o rizikách spojených s nadváhou a obezitou, s nedostatkom pohybovej aktivity, nezdravého spôsobu stravovania, vysokého TK.

Dňa 10. 5. 2014 v rámci Svetového dňa Pohybom ku zdraviu sa na RÚVZ v Poprade uskutočnil Deň otvorených dverí. Poradňu zdravia navštívilo 8 záujemcov, ktorým bol vyšetrený celkový cholesterol v krvi, glukóza, triacylglyceroly a HDL v krvi, zmeraný TK, BMI, % telesného tuku a odborným poradenstvom.

V priebehu prvého polroka boli na predškolské a školské zariadenia zaslané letáky a informácie o význame pohybovej aktivity a správnom stravovaní ako prevencie vzniku obezity. Pracovníčky HDM sa zúčastnili praktických ukážok prípravy racionálnej výživy, ktoré boli organizované v stravovacích prevádzkach školských a predškolských zariadeniach.

9.2.1 „Vyzvi srdce k pohybu“ : Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Súťaž organizujú RÚVZ v SR, gestorom je RÚVZ v Banskej Bystrici. Je zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie. Súťaž prebieha každé dva roky, uskutoční sa v roku 2015.

9.3. Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014

Kontrolu fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov vykonávajú pracovníci všetkých terénnych oddelení v rámci štátneho a potravinového dozoru. Z výsledkov kontrol je zrejme, že prevádzkovatelia stravovacích, ubytovacích zariadení, školských a predškolských zariadení a zdravotníckych zariadení venujú problematike ochrane nefajčiarov náležitú pozornosť, najmä týkajúce sa formálnych povinností vyplývajúcich sa zo zákona ako je umiestnenie informačných tabúľ o zákaze fajčenia, vyčlenenia priestorov, kde je fajčenie dovolené a pod. Evidenciu a mesačné hlásenie o počte vykonaných kontrol a výške sankcií posielame na ÚVZ SR.

V spolupráci s HDM sa problematike fajčenia venujeme v školských zariadeniach a domovoch mládeže, kde bolo zabezpečených 9 prednášok a besied týkajúcich sa škodlivosti fajčenia na zdravie detskej populácie. Na vybraných školách sa uskutočňuje každoročne prieskum o tabaku, alkohole a drogách.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sa 30. 5. 2014 uskutočnilo výjazdové vyšetrenie v hypermarkete Tesco v Poprade. Vyšetroval sa celkový cholesterol v krvi a krvný tlak., taktiež spirometrické vyšetrenie. Celkovo bolo vyšetrených 52 záujemcov. V rámci tejto akcie bol kladený dôraz aj na podávanie informácie verejnosti o bezplatnej možnosti návštevy poradenského centra, ale i Poradne na odvykanie od fajčenia, ktorú v prvom polroku navštívilo 5 klientov.

9.4. Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 – 2015

V roku 2012 bol projekt „Program podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku“ pozastavený. V októbri 2013 vznikla Platforma na ochranu a podporu zdravia znevýhodnených skupín, do ktorej je zapojených celkom 120 komunitných pracovníkov, z toho 12 koordinátorov a 108 asistentov. V našom regióne pôsobí 30 osôb, s koordinátormi bol nadviazaný kontakt a dohodnutá forma spolupráce pre ďalšie obdobie v oblasti vylepšovania podmienok v rómskej komunite. Dňa 29. 1. 2014 prebehlo na RÚVZ v Poprade školenie rómskych koordinátorov zamerané na problematiku infekčných a prenosných ochorení, očkovania, ochranu životného prostredia a bývania, skládok a odpadu, osobnú hygienu, vší a iné problémy v rómskych komunitách.

9.5. Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Pracovníčky Poradenského centra RÚVZ informujú verejnosť o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov a zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu pri príležitosti svetových dní prostredníctvom masmédií, ale i v školských zariadeniach formou prednášok a besied.

9.6. Regionálne aktivity v oblasti plnenie úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

V rámci tejto úlohy sa realizovalo 17 prednášok v kluboch a domovoch dôchodcov na rôzne témy, ako sú prevencia kardiovaskulárnych ochorení, hypertenzia, zdravá výživa, obezita, význam pohybovej aktivity. V klube dôchodcov Xenón sme uskutočnili výjazdové vyšetrenie, kde sme 13 záujemcom odmerali hladinu cholesterolu v kapilárnej krvi, zmerali BMI, percento telesného tuku a hodnotu krvného tlaku.

9.7. Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali v spolupráci s HDM, vyhodnotenie je uvedené v časti HDM. Do predškolských a školských zariadení sú pravidelne distribuované

propagačné letáky pri príležitosti svetových dní. Prednášky na témy ako sú zdravá výživa, fajčenie, alkohol, drogy, chrípka, hepatitída sa uskutočňujú v týchto zariadeniach, ale i v Centre voľného času.

9. 8. CINDI program SR

Dlhodobým a konečným cieľom programu je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie na chronické neinfekčné ochorenia, predovšetkým na choroby srdcovo – cievne a nádorové a v konečnom dôsledku znížiť celkovú úmrtnosť populácie a predĺžiť tak strednú dĺžku života.

Tento program je realizovaný formou poradenskej činnosti v základnej poradni zdravia RÚVZ, v poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity, v poradni zdravej výživy a v poradni na odvykanie od fajčenia.

V základnej poradni zdravia bolo v prvom polroku vyšetrených 96 klientov, z toho 61 žien a 35 mužov. Okrem toho sa uskutočnili výjazdové vyšetrenia. Vyšetrených bolo 108 klientov, 52 klientom bolo urobené spirometrické vyšetrenie. Výjazdové vyšetrenia, ktoré zabezpečujeme v rámci medzinárodných a svetových dní súvisiacich so zdravím sú z hľadiska propagácie zdravého životného štýlu významné z pohľadu vekovej štruktúry klientov. Zatiaľ čo poradne zdravia na RÚVZ navštevujú predovšetkým osoby z vyšších vekových skupín v rámci výjazdov vo verejne prístupných priestoroch sú predovšetkým mladšie vekové skupiny.

Pozornosť sme venovali zabezpečeniu pravidelných informácií obyvateľstva zameraných na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva. Pri plnení tejto úlohy sme využívali podávanie informácií prostredníctvom webovej stránky RÚVZ, ktorá bola pravidelne doplňovaná najmä v závislosti na významné dni vyhlasované WHO v problematike ochrany a podpory zdravia a zdravotného stavu vôbec. Využívali sme možnosti podávania pravidelných informácií prostredníctvom regionálnych masmédií (Chemosvitské noviny, noviny Whirpool, Podtatranské noviny, noviny Poprad, denník Korzár, noviny Kežmarok a TV Poprad, Slovenský rozhlas) v počte 48 príspevkov.

Aktuálne informácie sú pre verejnosť dávané aj prostredníctvom nástenky na RÚVZ a v čakárni poradne zdravia.

Informácia o plnení regionálnych priorít za 1. polrok 2014 v okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča

1. Zhodnotenie aktuálneho stavu zásobovania obyvateľstva v rómskych osadách pitnou vodou so zameraním na zabezpečenie prístupu k pitnej vode.

Plnenie:

V priebehu 1. polroku bola venovaná mimoriadna pozornosť stavu zásobovania pitnou vodou z individuálnych vodných zdrojov v rómskych osadách v okrese Kežmarok, najmä v období zvýšenej zrážkovej činnosti v spolupráci s OcÚ v obciach Jurské, Podhorany, Ihľany a Holumnica. Boli prijímané opatrenia na minimalizáciu rizík prenosu infekčných ochorení zabezpečením čistenia a dezinfekcie vodných zdrojov. V spolupráci s OcÚ Spišské Bystré a Platformou na ochranu zdravia znevýhodnených skupín bola riešená otázka obnovenia prevádzky zdroja vody (vrtanej studne) v osade pod lesom Spišské Bystré. Zároveň bol predložený návrh na zavedenie definitívneho prítoku pitnej vody z prameňa do obce.

2. Sledovanie zdravotných rizík obyvateľov zásobovaných pitnou vodou bez dezinfekcie.

Plnenie:

Pokračovalo monitorovanie kvality vody vo verejných vodovodoch bez dezinfekcie. Jednalo sa o vodovody Spišská Belá, Lendak, Tatranská Kotlina, Tatranská Štrba, Štrba. Na základe monitoringu možno konštatovať, že kvalita pitnej vody po mikrobiologickej stránke zodpovedala v sledovanom období požiadavkám vyhlášky.

3. Kontinuálne sledovanie výživového stavu obyvateľstva.

Plnenie:

RÚVZ so sídlom v Poprade zabezpečil celoslovenské spracovanie výsledkov sledovania zdravotného stavu obyvateľstva v SR za r. 2013. Súhrnná správa o výsledkoch bola predložená na ÚVZ SR. Jednalo sa o ľahkú prácu žien a ľahkú prácu mužov vo vekovej kategórii 19-34 a 35-54 ročných. Pokračovanie úlohy bude zabezpečené aj v priebehu II. polroku 2014.

4. Zhodnotenie zdravotných rizík u pracovníkov Tatrabagónky Poprad.

Plnenie:

Od začiatku r. 2014 boli priebežne objektivizované rizikové fyzikálne a chemické faktory na jednotlivých pracoviskách Tatrabagónky Poprad. Zároveň bola vykonaná komplexná previerka závodu. Po ukončení komplexnej previerky a zosumarizovaním výsledkov objektivizácie škodlivých faktorov bude s vedením závodu prerokovaná súhrnná správa o stave pracovného prostredia s výsledkom, ktorý by mal mať prehodnotené kategorizácie rizikových prác s prijatím opatrení na zníženie rizika zdravia pracujúcich.

5. Minimalizácia vzniku rizík preventabilných ochorení očkovaním.

Plnenie:

V priebehu 1. polroku 2014 bolo hlásených 25 odmietnutí povinného očkovania. Pohovor so zákonnými zástupcami detí nebol úspešný v 22 prípadoch, čo bolo dôvodom zahájenia priestupkového konania v rámci čoho bolo uložených 13 pokút v celkovej výške 834 eur. V priebehu mesiaca augusta bude vykonaná kompletná kontrola povinného očkovania. V nadväznosti na túto úlohu je nutné poukázať na prísľub zabezpečenia imunologického prehľadu zo strany RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a následný záujem RÚVZ-tov Prešovského kraja prezentovaný úlohou RÚVZ so sídlom v Prešove uvedený v dokumente Regionálne priority pre rok 2014.

6. Sledovanie vybraných ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľstva v regióne na základe analýzy listov o obhliadke mŕtveho so zameraním na zistenie rozdielov medzi majoritnou a rómskou populáciou.

Plnenie:

Po skompletizovaní údajov získaných z listov o obhliadke mŕtveho za r. 2012 boli dopracované štatistické údaje za 17-ročné obdobie. Súbor pozostával z 21 476 listov o obhliadke mŕtveho, z toho 1301 boli listy z rómskej populácie. Výstupy týkajúce sa vekovo špecifickej úmrtnosti, priemerného veku úmrtia, hlavných príčin úmrtí, analýzy príčin úmrtí 0-14 ročných boli predložené hlavnému hygienikovi.

7. Príprava vyhlášky č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení vyhlášky č. 237/2009 Z. z..

Plnenie:

Na základe analýz dlhodobých problémov týkajúcich sa aplikácie vyhlášky v praxi bolo vytypovaných 13 dôvodov – okruhov, ktoré je nutné poňať do návrhu na novelu citovanej vyhlášky. V II. polroku by mala prebehnúť odborná diskusia k uvedeným odborným okruhom s cieľom konkretizácie a formulácie navrhovaných zmien.

8. Vyšetrovanie vôd z kúpalísk Prešovského kraja v ukazovateli TOC.

Plnenie:

RÚVZ so sídlom v Poprade zabezpečuje v rámci Prešovského kraja vyšetrovanie vôd na kúpanie (prírodné a umelé kúpaliská) v ukazovateli TOC počas letnej sezóny. Bol vypracovaný harmonogram odberu vzoriek z prírodných a umelých kúpalísk na základe ktorého budú počas sezóny vzorky vôd doručované.

9. Pokračovanie v sledovaní mikrobiálnej kvality materského mlieka na gynekologicko-pôrodníckom oddelení Nemocnice a. s. Poprad

Plnenie:

Špecializované laboratórium 2 mikrobiologických analýz vyšetřilo za prvý polrok 2014 36 materských mliek.

Mikrobiologické vyšetřenia boli zamerané na sledovanie účinnosti pasterizácie materského mlieka porovnávaním mikrobiologickej kvality mlieka pred a po jeho pasterizácii.

Zist'ovala sa prítomnosť patogénnych mikroorganizmov v nepasterizovanom a pasterizovanom mlieku a prítomnosť stafylokokového enterotoxínu v pasterizovanom mlieku, ako prevencia proti ohrozeniu zdravia novorodencov podávaním kontaminovaného mlieka. Bolo vyšetřených 18 vzoriek materského mlieka pred pasterizáciou.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Považskej Bystrici**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOK V PITNÝCH VODÁCH

Uvažuje sa o analýze kvality vody dodávanej proatredníctvom skupinového vodovodu SKV Lednické Rovne, vodárenský zdroj vrt HLR 4 Horovce, ktorého ochranné pásmo I. stupňa sa nachádza na pozemkoch parcela č.674/5 a 6 k.ú. Horovce a parcela č. 1830/2 k.ú. Ladce v lokalite pri Váhu. Ďalšie vodárenské zdroje v rámci SKV Led. Rovne - vrt a studňa Skalka a studňa Háj sa nachádzajú v k.ú. Lednické Rovne v okrajovej časti obce. Zo skupinového vodovodu sú zásobované pitnou vodou 4 obce s počtom zásobených obyvateľov cca 4 800.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici získava údaje a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Púchov, Považská Bystrica a Ilava v programe ASTR, ktorého aktualizácia je pravidelne vykonávaná podľa požiadaviek ÚVZ SR. Podľa štandardných výstupov programu bolo k 30.06. 2014 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidovaných celkom 2573 exponovaných zamestnancov, z toho 420 žien. Počet zamestnávateľských subjektov, u ktorých evidujeme rizikové práce je 109. Podľa evidencie ASTR najviac rizikových prác evidujeme v rezorte priemyselnej výroby - 2159 zamestnancov. 116 pracovníkov vykonáva rizikové práce v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci. V poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove evidujeme 49 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Rizikové práce v oblasti dodávky vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpadov a služieb odstraňovania odpadov vykonáva 19 pracovníkov. V stavebníctve vykonáva rizikové práce 30 pracovníkov a v oblasti skladovania a dopravy 106 pracovníkov.

Z jednotlivých rizík sú pracovníci pri výkone rizikových prác na pracovisku najviac exponovaní rizikovému faktoru hluk (1900 exponovaných pracovníkov, z toho 1843 v 3. kat. a 57 v 4. kat.) Chemickým látkam je exponovaných 893 pracovníkov (z toho 752 v 3. kategórii a 141 v 4. kategórii), z tohto počtu je pevnému aerosólu exponovaných 732 pracovníkov (z toho 591 v 3. kat. a 141 v 4. kat.). Nešpecifickému faktoru - mikroklimatické podmienky je exponovaných 315 pracovníkov (záťaž teplom - 271 pracovníkov a 44 pracovníkov - záťaž chladom). Vibráciám je exponovaných 81 pracovníkov. Nadmernej fyzickej záťaži - DNJZ je exponovaných 125 pracovníkov, všetci v 3. kat., zvýšenému tlaku na lakt'ový nerv 14 exponovaných pracovníkov, všetci v 3. kategórii. 62 pracovníkov je exponovaných nadmernej

fyzickej záťaži pri ručnej manipulácii s bremenami, všetci v 3. kategórii. Biologickým faktorom je exponovaných spolu 20 pracovníkov v 3. kat., optickému žiareniu sú vystavení 2 pracovníci v 3. kategórii.

V porovnaní s údajmi získanými k 31.12.2013 nedošlo k výrazným zmenám v celkovom počte pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce (nárast o 53 pracovníkov). Z hľadiska expozície jednotlivým rizikovým faktorom boli zmeny zaznamenané v expozícii hluku - o 42 exponovaných viac. V expozícii chemickým látkam (vrátane pevných aerosólov) boli zaznamenané len minimálne zmeny - o 7 pracovníkov viac.

Uvedené a ďalšie menšie odchýlky v porovnaní s predošlými výstupmi boli spôsobené nasledovným:

- nové rizikové práce boli rozhodnutím určené spoločnosti MP - HOLZ, s.r.o., Bolešov - drevovýroba, KAMPALA, s.r.o., Košeca - výroba tabakových zmesí a cigariet, DESAL, s.r.o., Dolný Lieskov - drevovýroba, Diplomatic, s.r.o., Beluša - personálna agentúra, D.P.S. spol. s r.o., Považská Bystrica - výroba betónových tvárnic, Ledrov, s.r.o., Lednické Rovne - pekárská výroba, DREPAS, s.r.o., Lieska - Bezdedov, Púchov - drevovýroba, Ledrov, spol. s r.o., Lednické Rovne - pomocný pekáč - z dôvodu viacnásobného výskytu chorôb z povolania v tej istej profesii.
- k zmene vo vyhlásených rizikových prácach v zmysle zaradenia nových pracovných činností do kategórie RP došlo v spoločnosti Brantner Altgas, s.r.o., Dubnica nad Váhom, Halla Visteon Slovakia, s.r.o., Ilava.
- prehodnotenie zaradenia pracovných činností do kategórie RP na základe výsledkov nových meraní faktorov pracovného prostredia a hodnotenia zdravotných rizík v spoločnosti Aquatec VFL, s.r.o., Dubnica nad Váhom - zrušenie zaradenia pracovných činností do kategórie RP
- opatreniami zo strany zamestnávateľa sa nepodarilo za obdobie jedného roka znížiť mieru rizika a pracovné činnosti naďalej spĺňali kritéria pre zaradenie do štvrtej kategórie rizikových prác. Z dôvodu straty platnosti rozhodnutia boli vydané do 30.06. 2014 nové rozhodnutia pre nasledovných účastníkov konania: Matador Industries a.s., Púchovský mäsový priemysel a.s., Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov.

Celkovo bolo k 30.06.2014 vydaných 14 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. m) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z.z.), alebo rozhodnutí na preradenie z 3 kategórie rizika do kategórie 2.

Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov bol vykonávaný ŠZD podľa odborného usmernenia ÚVZ SR zameraný na dodržiavanie ustanovení jednotlivých nariadení vlády. Súčasťou štátneho zdravotného dozoru bolo overenie informovanosti zamestnancov o rizikách vyplývajúcich z expozície jednotlivým faktorom pracovného prostredia:

Hluk - 5 subjektov - spolu 38 dotazníkov "H"

Chemické látky - 2 subjekty - spolu 13 dotazníkov "C"

Azbest - 2 subjekty - spolu 8 dotazníkov "A"

Bremená - 1 subjekt - spolu 5 dotazníkov "R"

Okrem toho je expozícia pracovníkov jednotlivým faktorom pracovného prostredia posudzovaná aj pri výkone ŠZD v rámci posudkovej činnosti pri uvádzaní priestorov do prevádzky a následne pri posudzovaní výsledkov hodnotenia zdravotných rizík ako splnenia opatrení uložených pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Tiež bola expozícia pracovníkov

(výsledky meraní, údaje z kariet bezpečnostných údajov ...) hodnotená aj v rámci posudkovej činnosti pri prehodnocovaní zaradenia pracovných činností do kategórií rizikových prác.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v spoločnosti Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov bolo zamestnávateľovi uložené opatrenie na zabezpečenie hodnotenia zdravotných rizík súvisiacich s expozíciou nadmernému teplu na pracovisku lisovňa. Hodnotenie bolo vykonané počas chladného obdobia roka a je tiež vykonávané počas teplého obdobia roka. Záverom budú navrhované opatrenia na elimináciu záťaže teplom.

Opatrenie na zabezpečenie hodnotenia zdravotných rizík - hodnotenie fyzickej záťaže bolo tiež okrem iných spoločností uložené aj spol. Mikona, s.r.o., Púchov u pracovníkov pri expedovaní pneumatík pri ručnej manipulácii s bremenami.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Pri výkone ŠZD sa kontroluje zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji veľmi toxických a toxických chemických látok a zmesí, spôsob evidencie množstiev používaných látok a manipulácií s nimi v súlade s vypracovanými prevádzkovými poriadkami. V 1. polroku 2014 bol ŠZD podľa NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov (ďalej len NV SR č.355/2006 Z.z.) zameraný na kontrolu dodržiavania ustanovení § 8 uvedeného nariadenia vlády vykonaný v dvoch prevádzkach (PSL, a.s., Považská Bystrica, NsP Považská Bystrica - nemocničná lekáreň). V rámci ŠZD boli sledované podmienky skladovania, príjmu a výdaja toxických a veľmi toxických látok a zmesí, ako aj samotná manipulácia s týmito látkami. Zároveň bolo pri výkone ŠZD kontrolované splnenie povinnosti na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Odstránenie zistených nedostatkov bolo zamestnávateľovi uložené v zápisnici z výkonu ŠZD. Následný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu splnenia opatrení na odstránenie nedostatkov (vykonávanie činnosti vedúceho pracovníka bez osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu, nevhodné skladovanie toxických a veľmi toxických látok) bol vykonaný v NsP Považská Bystrica - odd. patológie. Nedostatky boli odstránené.

K 30.06.2014 nebol podaný na posúdenie návrh na skladovanie, manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z., ale bolo vydané 1 rozhodnutie na manipuláciu s veľmi toxickými látkami (kys. fluorovodíková) v spoločnosti RONA, a.s., Lednické Rovne (návrh z roku 2013).

Manipulácia s toxickými látkami a overenie splnenia požiadavky na odbornú spôsobilosť bola posudzovaná aj v rámci medziodborovej spolupráce pri posudzovaní prevádzkových poriadkov lekární pred ich uvedením do prevádzky. Toxické látky sú využívané sporadicky vo veľmi malých množstvách ako súčasť reagenčného aparátu. Spolu boli posudzované 3 prevádzkové poriadky vypracované podľa § 11 NV SR č. 355/2006 Z.z.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici neoveruje a nevydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Žiadatelia sú odporúčaní na RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín).

Fyzické osoby - podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť sú povinné oznámiť začiatok každej takejto činnosti RÚVZ písomne, najneskôr 48 hodín pred jej začiatkom. Túto povinnosť si k 30.6.2014 splnilo 187 organizácií.

Mimoriadne a havarijné situácie týkajúce sa priamo manipulácie s toxickými a veľmi toxickými látkami neboli zaznamenané.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

K 30.06. 2014 evidujeme v programe ASTR celkom 211 zamestnancov z toho 12 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. a 4. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Do tohto počtu sú zaradení pracovníci spoločností Continental Matador Rubber, s.r.o. a Continental Matador Truck Tires, s.r.o., Púchov, agentúry dočasného zamestnávania GIMAX ADZ, s.r.o., Púchov a GIMAX servis, s.r.o., Púchov, ktorí sú exponovaní sadziám (spolu 146 mužov), ktoré však podľa predložených KBÚ nie sú klasifikované ako karcinogénne.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje práce s rizikom chemickej karcinogenity pri práci s cytostatikami na ambulancii klinickej onkológie. Počet použitých ampuliek sa eviduje. Na uvedenej ambulancii sa zabezpečuje poskytovanie ambulantnej liečebno-preventívnej starostlivosti v odbore klinická onkológia. Pre absenciu odborného lekára sa na ambulancii činnosť nevykonáva.

Okrem toho evidujeme pracovné činnosti zaradené do kategórie rizikových prác, pri ktorých sú zamestnanci exponovaní karcinogénnym látkam (pevný aerosól z tvrdého dreva) v podniku na výrobu drevených schodísk - INTERMONEX, s.r.o., Dubnica nad Váhom (24 zamestnancov) a v spoločnosti GALVANIKA, s.r.o., Dolná Breznica, kde sú zamestnanci exponovaní zlúčeninám šesťmocného chrómu pri povrchovej úprave kovov (6 pracovníkov), na oddelení patológie NsP Ilava a NsP Považská Bystrica z dôvodu expozície pracovníkov formaldehydu (13 pracovníkov). Karcinogénnym látkam - agrochemikáliám je exponovaných 5 pracovníkov - 3 pracovníci PD Mestečko a 2 pracovníci PD Vršatec. Kremeňu, ktorý je klasifikovaný ako karcinogén je exponovaných 17 pracovníkov spoločnosti Dubnický Metalurgický Kombinát, s.r.o, Dubnica nad Váhom (pracovné činnosti zaradené do kategórie RP pre spoločnosť Metallurg_Steel, s.r.o., Dubnica nad Váhom). Z dôvodu zmien vykonaných na pracoviskách (technologických, stavebných) a z dôvodu zmeny právnej formy spoločnosti boli spoločnosti uložené opatrenia na zabezpečenie kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia a hodnotenia zdravotných rizík a tiež predloženie nového návrhu na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác pre novú spoločnosť. Uvedený návrh bol v sledovanom období posudzovaný a po predložení protokolov z nových meraní pevných aerosólov bolo zistené, že pracovníci v uvedenej spoločnosti sú exponovaní zlievarenským pevným aerosólom (koncentrácia voľného oxidu kremičitého stanoveného z respirabilnej frakcie odobratých vzoriek je v oceliarni 2,28, vo formovni 1,37), železu a jeho zliatinám a zvaračským pevným aerosólom. K zmene došlo aj z dôvodu vykonaných opatrení - úprava priestoru pre odlievanie kokíl, náhrada sypkého materiálu pre podloženie foriem.

Okrem spoločností, kde sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi bola expozícia zamestnancov týmto látkam hodnotená aj v rámci posudzovania prevádzkových poriadkov. Jednalo sa však o pracoviská, kde sa manipuluje a skladujú sa chemické karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, laboratória) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória podľa zaradenia prác do kategórií.

ŠZD za účelom hodnotenia expozície karcinogénnym faktorom bol vykonaný v NsP Považská Bystrica - oddelenie patológie (expozícia formaldehydu) - následný ŠZD na kontrolu plnenia opatrení. V rámci posudkovej činnosti (posúdenie návrhu na zrušenie zaradenia

pracovných činností do kategórie rizikových prác) bol účastník konania opätovne vyzvaný na predloženie protokolu svedčiacom o zabezpečení merania formaldehydu v pracovnom prostredí a posudku o riziku ako výsledok posúdenia rizík.

Pracovníkmi OPPLaT RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici bolo k 30.06. 2014 posúdených **5 návrhov na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z.:

- 2 rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z odpadových a kanalizačných rúr v bytových jadrách
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z plota rodinného domu
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo strešnej krytiny rodinného domu
- 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stropných dosiek v suteréne bytového domu

Odstraňovanie azbestového materiálu vykonávali spoločnosti SD Gelnica, s.r.o., Gelnica (1 návrh), M-GAS s.r.o., Trenčín (1 návrh), Eduard Mittelham (1 návrh), CELLAR, spol. s r.o., Prievidza (1 návrh) a ReTrash s.r.o., Kremnica (1 návrh), ktoré vlastnia oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

Na základe podnetu na nezákonné odstraňovanie strešnej krytiny s obsahom azbestu z rodinného domu odstúpeného Okresným úradom Ilava - odbor starostlivosti o životné prostredie bol vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu splnenia ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z.. Pri výkone ŠZD bolo zistené, že strešnú krytinu odstraňovala spoločnosť BATKO, s.r.o., Horná Poruba bez oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálu obsahujúceho azbest zo stavieb vydané úradom verejného zdravotníctva SR. Zároveň bola odobratá vzorka materiálu strešnej krytiny. Laboratórnou analýzou bola vo vzorke dokázaná prítomnosť azbestových vlákien. Účastníkovi konania bola uložená pokuta vo výške 1659 - €.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

K 30.6.2014 bolo na základe žiadosti klinických pracovných lekárov resp. klinik pracovného lekárstva prešetrované len 1 podozrenie na chorobu z povolania s diagnózou "susp. ochorenie z DNJZ" u montážnej pracovníčky. Posudzovanie profesionality nebolo zatiaľ ukončené.

Vzhľadom na opakovaný výskyt chorôb z povolania u prezeračiek skla v spoločnosti RONA a.s., Lednické Rovne a vzhľadom na informácie o zdravotnom stave získané od ostatných pracovníčok pri prezeraní skla boli vykonané mimoriadne lekárske preventívne prehliadky vrátane neurologického vyšetrenia (EMG) u najdlhšie exponovaných pracovníčok.

Z dôvodu viacnásobného výskytu chorôb z povolania v tej istej profesii - pomocný pekáč v spoločnosti Ledrov spol. s r.o., bolo zamestnávateľovi uložené vykonanie mimoriadnych LPP zameraných na včasné odhalenie zmien zdravia. Na základe vykonaných LPP boli prešetrované ďalšie dve podozrenia na chorobu z povolania v tej profesii a pracovné činnosti boli zaradené do kategórie rizikových prác.

Za účelom prevencie poškodení podporno-pohybového aparátu bol vykonaný štátny zdravotný dozor podľa NV SR č. 281/2006 Z.z. a vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. v spoločnosti

MIKONA, s.r.o., Púchov, kde vykonávajú pracovníci expedovanie autoplášťov do kamiónov a kontajnerov, pričom ručne manipulujú s bremenami o hmotnosti od 6 do 10 kg. Zamestnávateľovi bolo uložené opatrenie na zabezpečenie hodnotenia rizika pri ručnej manipulácii s bremenami a predloženie posudku o riziku. Súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo overenie informovanosti pracovníkov dotazníkmi informovanosti "R".

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje vykonávanie rizikových prác s rizikovým faktorom fyzická záťaž - DNJZ u pracovníkov v sklárskom priemysle - sklári a brusiči skla (spolu 120), ktoré boli zaradené do 3. kategórie rizikových prác z dôvodu častého výskytu zmien zdravotného stavu v súvislosti s prácou a fyzická záťaž- práca s bremenami u pracovníkov pri expedovaní pneumatík (spolu 62).

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Na vykonanie intervenčných aktivít za účelom podpory zdravia pri práci boli vytipované spoločnosti s prvotným zámerom vyšetriť a poskytnúť poradenstvo pracovníkom vykonávajúcich práce s expozíciou azbestu pri búracích prácach zamerané najmä na odvykanie od fajčenia ako potenciujúceho faktoru vzniku poškodenia pľúc. Do poradne zdravia pri RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici boli opakovane pozývaní pracovníci spoločností vykonávajúcich odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Pri plánovaní týchto aktivít však bolo problematické dohodnúť termín vyšetrení, nakoľko tieto spoločnosti nemajú sídlo v pôsobnosti nášho úradu. Za účelom zlepšenia zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia a za účelom plnenia programu "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" boli vyšetrení (meranie celkového cholesterolu, tlaku krvi, BMI, CO vo výdychu, % tuku v tele, glukóza, biochemické a antropometrické vyšetrenie) zamestnanci Okresného riaditeľstva policajného zboru - 11 zamestnancov, SOŠ v Považskej Bystrici - 12 zamestnancov, Continental Matador Rubber, s.r.o., Púchov - 63 a zamestnanci RONA a.s., Lednické Rovne - 20 zamestnancov. Niektoré z aktivít v uvedených spoločnostiach boli realizované v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera. Zamestnancom bolo zároveň poskytnuté individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál.

V rámci podpory zdravia pri práci odborní pracovníci OPPLaT vykonávali edukačnú činnosť zamestnávateľov a zamestnancov počas výkonu štátneho zdravotného dozoru priamo na pracoviskách. Ďalšie informácie a usmerňovania boli poskytované telefonickou formou, v menšej miere elektronickou formou, písomnou formou alebo priamou komunikáciou účastníka konania na RÚVZ. Najčastejšie konzultovanou témou boli požiadavky pri uvádzaní priestorov do prevádzky, náležitosti žiadostí, výsledky hodnotenia zdravotných rizík a postup pri zaraďovaní pracovných činností do kategórie rizikových prác.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

- bude realizovaný v druhom polroku 2014.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

Do plnenia programu sa OPPLaT zapojilo v roku 2012 podľa požiadaviek a usmernení ÚVZ SR a po spracovaní národných výsledkov kampane a ich obdržaní bude daná spätná väzba zamestnávateľom zapojeným do kampane a poskytnuté informácie verejnosti podľa pokynov ÚVZ SR.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

K 30.06. 2014 bolo OPPLaT vydaných 10 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania postavenia chráneného pracoviska alebo dielne. Tiež bolo vydané 1 stanovisko k zamestnávaniu osôb so ZPS v prevádzke, na ktoré už bolo vydané súhlasné rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky. Podľa charakteru činnosti v posudzovaných prevádzkach OPPLaT spolupracovalo pri ich posudzovaní aj s ostatnými oddeleniami RÚVZ. Ostatnými oddeleniami RÚVZ (HŽPaZ, HV) boli vydané 2 rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania postavenia chráneného pracoviska, po ich predchádzajúcom posúdení pracovníkom OPPLaT.

Vydaniu rozhodnutia predchádzal výkon štátneho zdravotného dozoru zameraný na kontrolu splnenia požiadaviek podľa prílohy č. 1 bod. 22 NV SR č. 391/2006 Z.z. a splnenia požiadaviek na prispôbenie pracovných podmienok charakteru zdravotného postihnutia pracovníka, ktorý bude vykonávať činnosť v posudzovaných priestoroch. V rámci posudkovej činnosti však neboli posudzované priestory pre pracovníkov s ťažkým postihnutím podporno-pohybového aparátu s obmedzenou pohybovou schopnosťou vyžadujúce špeciálne stavebné úpravy - upravená šírka dverí, bezbariérový prístup, bezbariérové WC... Vo väčšine prípadov sa jednalo o pracoviská, kde zamestnanci vykonávajú práce administratívneho charakteru.

Pracovníci so zníženou pracovnou schopnosťou nachádzali uplatnenie najčastejšie pri výkone administratívnych činností (3 rozhodnutia), pri predaji rôznych výrobkov (3 rozhodnutia, 1 stanovisko), v sklade (1 rozhodnutie), pri výkone krajčírskych, montážnych a baliacich prác (3 rozhodnutia), pri kovoobrábaní (1 rozhodnutie) a vo vzdelávacích službách (1 rozhodnutie). V uvedených priestoroch sa spolu zamestnalo **35 osôb** so zníženou pracovnou schopnosťou.

Následný štátny zdravotný dozor bol vykonaný v dvoch chránených dielňach. V dielni na výrobu a potlač kartónových obalov, kde vykonáva činnosť 8 pracovníkov s rôznym charakterom postihnutia (poškodenie endokrinného systému, stav po prekonaní onkologického ochorenia, psychické poruchy).

Následný štátny zdravotný dozor bol vykonaný aj v krajčírskej dielni kde vykonávajú pracovnú činnosť zamestnanci (prevažne ženy) s rôznym charakterom postihnutia - choroby endokrinného systému, psychiatrické ochorenia, ochorenia podporno-pohybového aparátu - spolu 20 pracovníkov. Tí istí pracovníci vykonávajú baliace práce (skladanie výrobkov z papiera, vkladanie výrobkov do obalu) v závislosti od zákaziek v samostatnej dielni určenej na výkon tejto činnosti. Pred zaradením na výkon pracovnej činnosti bola v rámci LPP posúdená individuálna schopnosť každého pracovníka na výkon konkrétnej činnosti. Na základe opatrení uložených pri výkone štátneho zdravotného dozoru zamestnávateľ vytvoril priestor pre poskytnutie prvej pomoci, ktorý zároveň slúži ako miesto pre odpočinok v prípade potreby.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na žiadnom z uvedených pracovísk nebolo zistené závažné porušenie zákona č. 355/2007 Z.z. a jeho vykonávacích predpisov a neboli uplatnené sankčné opatrenia.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V I. polroku 2014 boli zabezpečené podklady a materiálno-technické vybavenie k spracovaniu úlohy v rozsahu prípravy dotazníkov, diagnostických prúžkov na krvné vyšetrenia, stanovenia cieľovej skupiny s dohodnutím termínu realizácie úlohy a prípravy prednášky s porovnaním hodnôt zistených z predchádzajúceho obdobia.

K 30.06.2014 bola úloha zrealizovaná u 80 respondentov s priebežným spracovaním získaných údajov v programe ALIMENTA.

V úlohe sa bude pokračovať v II. polroku a spolu s kompletizáciou výsledkov bude spracovaná záverečná správa.

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu je realizovaný priebežne odberom vzoriek kuchynskej soli vrátane morskej soli v počte dvoch vzoriek v zmysle plánu MANCP na rok 2014.

V I. polroku bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli v ZSS a v distribučnej sieti.

Laboratórne výsledky vykázali zdravotnú bezpečnosť u 11 vzoriek, u jednej vzorky soli bol prekročený limit KI (o výsledku nevyhovujúcej vzorky bola daná informácia na RÚVZ so sídlom v Bratislave. Úloha pokračuje i v druhom polroku a tabuľkové a textové spracovanie vyhodnotenia získaných podkladov bude v stanovenom termíne zaslané gestorovi úlohy.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO_2

Úloha bude plnená v II. polroku 2014 - po usmernení gestorom budú odoberané vzorky za účelom kontroly bezpečnosti materiálov na báze TiO_2 , určených na priamy a nepriamy styk s potravinami.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Po prejednaní tejto problematiky na celoslovenskej pracovnej porade bude plnenie úlohy zabezpečené formou odberu vzoriek plastových výrobkov, ktorých výsledky budú analyzované vo vzťahu preukázania životnosti plastov, t.j. určenia doby, počas ktorej je možné deklarovať zdravotnú bezpečnosť pri použití plastu na potravinársky výrobok.

Úloha bude plnená v II. polroku 2014.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Úloha bude plnená v II. polroku 2014 – mesiac júl.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Po usmernení a spracovaní harmonogramu odberov vzoriek na rok 2014 pre RÚVZ Považská Bystrica neodoberá vzorky stanovené k plneniu tejto úlohy . Plnenie úlohy pokračuje i v II. polroku.

3.7 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Na plnení úlohy sa podieľa RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními HV v sídle krajov. V prípade požiadavky bude úloha plnená podľa pokynov gestora.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V I. polroku boli zrealizované v zmysle usmernenia gestora odbery 10 vzoriek kozmetických výrobkov s ich analýzou v RÚVZ hl. mesta Bratislava, RÚVZ Poprad a RÚVZ Žilina. Pri odberoch boli vykonané kontroly za účelom preverenia povinného označenia výrobkov v súlade s platnou EÚ legislatívou od roku 2013 so spísaním protokolov. Plnenie úlohy pokračuje i v II. polroku.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Podľa pokynov gestora úlohy bol obsah zložiek vyrábaných nanotechnológiou sledovaný pri kontrole označovania a pri odbere vzoriek kozmetických výrobkov. V II. polroku bude vykonaný monitoring zodpovedných osôb, ale i kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nanoformy a nanotechnológie.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti. Na základe získaných údajov sa porovnajú výsledky, získané realizáciou projektu s výsledkami, získanými v roku 2009 a overí sa účinnosť vypracovaných intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov.

Projekt je v trvaní od r. 2014 do r. 2017. V roku 2014 prebehla prvá etapa riešenia:

- Návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov,
- Realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí,
- Napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov.

Projekt sa realizoval dotazníkovou metódou u vopred určenej vekovej skupiny **3 – 6 ročných** detí v MŠ Železničná, Pov. Bystrica a v MŠ Papradno. Podľa metodického postupu riešenia sa do

projektu zaradilo **30 detí** z vybraných materských škôl (15 detí z MŠ Železničná a 15 detí z MŠ Papradno). Dotazníky vyplňali rodičia priamo v materskej škole pri príchode alebo odchode dieťaťa zo zariadenia. **Zber údajov** bol uskutočnený v termíne **marec – máj 2014**. Následne boli údaje z dotazníkov vložené do masky v programe Excel a boli zaslané na spracovanie ÚVZ SR v termíne do 30.6.2014.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie.

Realizácia projektu prebieha od r. 2013 do r. 2015. V roku 2014 prebehne:

- sledovanie využitia hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín do týždňa, zaradovanie hodín TV do rozvrhu hodín, percento cvičiacich žiakov na hodinách TV, chronometráž žiakov na hodine TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov,
- monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov (so zameraním sa na pohybový aparát žiakov), akútne, chronické ochorenia – dotazník a prípadne objektívne posúdenie držania tela žiakov,
- zistenie počtu žiakov ZŠ a SŠ, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV
- zistenie možností telesnej aktivity detí, oslobodených od cvičenia na hodinách telesnej výchovy a ich názory na hodiny telesnej výchovy,
- zistenie názorov detí 3., 5. a 9. ročníka vybraných ZŠ a 3.ročníka vybraných SŠ na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov učiteľov v týchto školách na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov rodičov týchto detí na hodiny telesnej výchovy v školách
- sledovanie malých foriem telesnej výchovy, využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.

V rámci mimoriadnej cielenej kontroly zameranej na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách, ktorá slúži ako jeden z podkladov pre spracovanie projektu „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“ bola vykonaná kontrola v **10 školských zariadeniach** (5 mestských a 5 vidieckych).

Kontrola bola zameraná na :

1. Počty hodín TV a ich zaradovanie do rozvrhu, prípade zdvojené TV
2. Zaradovanie ranných rozcvičiek a telovýchovných chvíľok na triedach
3. Počet kvalifikovaných učiteľov TV a počet žiakov, pripadajúcich na jedného učiteľa
4. Iné možnosti telesnej a športovej výchovy organizované školou (nepovinné predmety, krúžky a pod.)
5. Definovanie vonkajších a vnútorných priestorov zariadenia, určených na výučbu TV
6. Existencia zdravotnej TV na škole
7. Vytváranie podmienok na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej TV a integrovanej TV
8. Iné formy pohybovej aktivity realizované pre žiakov školy.

Kontrola prebehla v termíne od 7.4.2014 do 22.4.2014. Správa z kontroly a vyplnená sumárna tabuľka v Exceli bola odoslaná na spracovanie na ÚVZ SR v termíne do 30.4.2014.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Ciel':

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégie a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie

Riešenie :

- realizácie vlastného očkovania- vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vakcíny

Časové obdobie : priebežne

- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním- monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním

Časové obdobie : priebežne

- manažment očkovania - stanovenie štandardných postupov pre manažment v očkovaní, dobrá evidencia o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami, ako aj register očkovaných

Časové obdobie : priebežne

- kontrola očkovania v SR- vlastná administratívna kontrola očkovania v SR

Realizačné výstupy :

- o pravidelne usmerňujeme a informujeme všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých - telefonicky, písomne a osobne o problémoch súvisiacich s očkovaním, poskytujeme odborné poradenstvo pri očkovaní osôb cestujúcich do zahraničia.
- o pravidelne usmerňujeme a písomne informujeme všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých o všetkých zmenách týkajúcich sa plánovania, organizácie a realizácie imunizačného programu.
- o v rámci mesačného hlásenia výskytu prenosných ochorení sme usmerňovali lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých o zmenách v oblasti očkovania.
- o informovanie laickej verejnosti o význame očkovania prostredníctvom regionálnej tlače (MY OBZOR, Považskobystrické novinky, Ilavský mesačník) a prostredníctvom regionálnej TV (ITV Považská Bystrica).
- o propagácia očkovania a edukácia obyvateľstva prebiehala formou vytvorenia a obnovovania web stránky RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

- o v rámci EIW sme informovali prostredníctvom regionálnej tlače a médií (MY OBZOR, Považskobystrické novinky) o kampani, vytvorili sme článok na web stránku úradu so zameraním na dôležitosť očkovania a taktiež sme vytvorili informačný panel na RÚVZ o dôležitosti očkovania.
- o kontrola očkovania v SR -vyhodnotenie administratívnej kontroly očkovania k 31.8.2014 v okrese Považská Bystrica, Púchov a Ilava – odpočet v druhom polroku

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ:

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Riešenie :

- zlepšenie hlásenia prenosných ochorení aktívnou spoluprácou s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých a deti, infektológmi, mikrobiológmi a pod..

Časové obdobie : priebežne

- analýza rizika hrozby nových alebo "staronových" infekčných ochorení

Časové obdobie : priebežne

- zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Časové obdobie : priebežne

Realizačné výstupy :

- analýza prenosných ochorení

- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení

- zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení formou článkov, rozhovorov s médiami, konzultácii, besedami

- o zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení prostredníctvom regionálnej tlače (MY OBZOR, Považskobystrické novinky, Ilavský mesačník) a prostredníctvom regionálnej TV (ITV Považská Bystrica).
- o zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení prebieha aj formou informácií z web stránky RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Riešenie:

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

Manažment epidémii

Manažment kontaktov a ohnísk

Realizačné výstupy

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

Zbieranie údajov o výskyte prenosných ochorení je vykonávané cestou lekárov prvého kontaktu, pediatrov, odborných lekárov a mikrobiologických laboratórií.

K 30.06.2014 sme spracovali a vložili do epidemiologického informačného systému :
1087 prípadov prenosných ochorení.

Z toho :

593 možných,

69 pravdepodobných

423 potvrdených

2 nosiči

-do SRV bolo vložených **5** hlásení.

Spracovali sme **457** ohnísk, **11** kontaktov bolo chránených očkovaním, 44 opatrení bolo prijatých rozhodnutím, **287** opatrením na mieste.

Spracovali sme 2 epidemické výskyty :

1. Epidem. II. – CSS Považská Bystrica , Dg. A 09, 9 prípadov
2. Epidem III - CSS Považská Bystrica , Dg. A 08 . 1 11 prípadov
3. Rodinné epidémie : 6
4. **Aktualizácia údajov zverejňovaných na informačnom portáli:**
 1. pre verejnosť - 4
 2. pre iných odborníkov - 18
 3. pre užívateľov – 4

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. organizácia prevalenčnej štúdie NN na vybraných oddeleniach podľa metodiky a pokynov ECDC.

Riešenie:

Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými poly rezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (USS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Realizačné výstupy

- na základe pravidelného harmonogramu vykonávame mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení, kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky, pravidelne kontroly dodržiavania hygienicko epidemiologického režimu ako v lôžkových zdravotníckych zariadeniach tak v ambulantnom sektore .

Kontrolou dodržiavania HER tak prispievame k eliminácii výskytu nozokomiálnych infekcií.

Oddelením epidemiológie boli v hodnotenom období vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity :

1. 2 preverky hygienicko – epidemiologického režimu s dôrazom na uvedené rizikové pracoviská a nariadením nápravných opatrení.
2. analyzovaných 70 prípadov nozokomiálnych nákaz. **Z toho 68 v N s P Považská Bystrica a 2 v N s P Ilava n.o.**
3. V rámci ŠZD sme odobrali 388 vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie nemocničného prostredia. Vzorky boli odobraté z materiálu deklarovaného ako sterilný a z prostredia po jeho dekontaminácii. Súčasťou prevencie šírenia NN bolo aj sledovanie funkčnosti sterilizačnej techniky v NsP.
4. v rámci prevencie nozokomiálnych nákaz boli realizované prednášky a semináre pre zdravotníckych pracovníkov v N s P Považská Bystrica.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb; rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Riešenie :

- stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioterorizmus)

Realizačné výstupy

- o aktualizovanie spracovaného pandemického plánu a krízového plánu na regionálnej úrovni so zapracovaním aktuálnych kontaktných adries, telefónnych čísiel všetkých zložiek, ktoré sa bezprostredne podieľajú pri zvládnutí mimoriadnej epidemiologickej situácie.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Realizačné výstupy

- o na základe stanoveného harmonogramu odberov v pravidelných intervaloch sa vykonáva odber vzoriek odpadovej vody pred jej vyústením do čističky odpadovej vody, v čističke odpadových vôd Považská Bystrica .
- o kontrola očkovania proti poliomyelitíde

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

- realizácia projektu „Hrou proti AIDS je plánovaná v mesiaci október a november na vybraných ZŠ v okrese Považská Bystrica, Ilava a Púchov pre 9. ročníky

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým

výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ - informácia o zriadenej poradni očkovania je prístupná na www stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaní, trend vývoja a nasledovná cieleňá intervencia.

Anotácia

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaní sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaní. Prieskum bude realizovaný formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - žiakov náhodne vybraných stredných resp. vysokých škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cieleňých intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

Etapy riešenia

1. máj – jún 2013: realizácia výskumnej časti I. - ukončená

Realizačné výstupy

Rok 2013

V mesiaci máj – jún 2013 realizovalo oddelenie epidemiológie výskumnú časť 1. etapy projektu na vybraných stredných školách a v ambulanciách praktických lekárov pre deti a dorast v okrese Považská Bystrica, Ilava a Púchov.

Okres Považská Bystrica – (počet študentov/ počet dievčat v triede)

SZŠ Považská Bystrica – 30/27

MUDr. Balaburová - 37 detí ošetrovaných v deň prieskumu a 5 vyplnených dotazníkov

MUDr. Válková – 46 detí ošetrovaných v deň prieskumu a 5 vyplnených dotazníkov

MUDr. Žikavská 33 detí ošetrovaných v deň prieskumu a 5 vyplnených dotazníkov

Okres Púchov :

SOŠ sklárske Lednické Rovne – 22/10

MUDr. Dekanová - 32 detí ošetrovaných v deň prieskumu a 5 vyplnených dotazníkov

MUDr. Cígerová – 21 detí ošetrovaných v deň prieskumu a 5 vyplnených dotazníkov

Okres Ilava:

SŠ sv. J, Bosca – Gymnázium Nová Dubnica –14/9 , 17/8

MUDr. Kadlubiak – 33 detí ošetrovaných v deň prieskumu a 5 vyplnených dotazníkov

MUDr. Sudorová 26 detí ošetrovaných v deň prieskumu a 5 vyplnených dotazníkov

Na realizácii uvedeného projektu bude kontinuálne nadväzovať prednášková činnosť a výučba žiakov stredných zdravotníckych škôl v témach vakcinácie . Uvedené úlohy sú plánované v priebehu rokov 2014 a 2015 .

9. PODPORA ZDRAVIA

Aktivity na plnenie tejto úlohy boli nasmerované na riešenie plnenia cieľa NPPZ č. 1 – preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení. Konkrétne realizačné výstupy riešili plnenie programov, projektov, kampaní a súťaží týkajúcich sa ozdravenia výživy, fyzickej inaktivity, tabaku, alkoholu, drog, zdravých pracovných a životných podmienok. Pri ich uskutočňovaní spolupracujeme s úradmi, školami, médiami, zdravotníckymi zariadeniami, centrami voľného času a ďalšími organizáciami v našom regióne. Výchovno-vzdelávacie aktivity v prvom polroku 2014 sme smerovali najmä na mladšie vekové kategórie a pracovné kolektívy. Konkrétne realizačné výstupy v prioritných oblastiach NPPZ:

A) Výživa a stravovacie zvyklosti

- výchova a vzdelávanie v cieľovej skupine deti a mládež - 12x pre 243 žiakov a 123 študentov - zrealizované intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravého životného štýlu, výživy a životosprávy (dňa 28. 1. 2014 v ZŠ Udiča, 29. 1. ZŠ Jasenica, 25. 3. 2014 v ZŠ Pruské, 29. 4. 2014 v ZŠ Slov. part. PB 18. 3. 2014 v ZŠ DnV, 21. 3. 2014 v ZŠ Prečín, 26. 3. 2014 v ZŠ Rozkvet PB, 8. 4. 2014 v ZŠ SNP PB, 11.4.2014 v SOŠ PÚ, 13.6.2014 v SZŠ PB)
- intervenčná aktivita (1x) počas "Dňa otvorených dverí" na ZŠ Rozkvet v PB dňa 14. 5. 2014 pedagógom a rodičom uskutočnené meranie % telesného tuku
- individuálne poradenstvo - poskytnuté 86 klientov (z toho 39 mužom a 47 ženám)- problematike ozdravenia výživy sa venujeme pri práci s klientami v základnej PZ počas poradenských aktivít v priestoroch PZ ako aj pri práci v teréne, kde klienti so zisteným rizikom sú informovaní o výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy a je im odporúčané ozdravenie výživy spolu s kontrolným vyšetrením

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

- zdravotnovýchovné aktivity - 8x pre 57 žiakov a 185 študentov - uskutočnené formou interaktívneho vzdelávania, prednášok a besied (pre žiakov I. stupňa dňa 7.5.2014 na ZŠ

Dolná Maríková, dňa 16.5.2014 na I. ZŠ Považská Bystrica + pre študentov 1. a 2. ročníkov v dňoch 14.5. a 26.5.2014 na SOŠ v Púchove).

- spoluorganizovanie a participácia na športových podujatiach - 6x - prostredníctvom aktivity mobilnej poradne zdravia (meranie tlaku krvi, BMI, % tuku v tele a CO vo výdychu) a stánku zameraného na poradenstvo zdravého životného štýlu (dňa 29.4.2014 počas Majstrovstiev Slovenska stredných škôl v hádzanej chlapcov + v dňoch 6.5.-7.5.2014 počas Majstrovstiev Slovenska stredných škôl vo volejbale dievčat + dňa 23.5.2014 počas okresného kola atletiky pre žiakov základných škôl v Považskej Bystrici + v dňoch 28.4.,13.5. a 28.5.2014 počas mestského, okresného a krajského kola žiakov ZŠ "Bezpečne na bicykli 2014")
- informovanie verejnosti uskutočnené v priestoroch úradu a v NsP Považská Bystrica prostredníctvom názorných propagácií (2x)
- na webovú stránku úradu (www.ruvzpb.szm.sk) bol umiestnený príspevok s názvom "Pohybová aktivita a jej význam"

C) Tabak, alkohol, drogy

- intervenčné zv. aktivity a meranie CO vo výdychu - 7x pre 146 žiakov ZŠ (21. 5. 2014 v ZŠ Slovanská PB, 28. 5. 2014 v ZŠ Stred PB a 22. 5. 2014 v ZŠ SNP PB, 12.- 13. 6. 2014 v ZŠ Slovanská PB, 18. 6. 2014 v ZŠ Rozkvet PB a 19. 6. 2014 v Cirkevnej ZŠ Púchov)
- prednášky s besedami a meraním CO vo výdychu - 11x pre 326 študentov 3 stredných škôl venované problematike fajčenia (SZŠ PB, SOŠ PB, SOŠ PÚ v dňoch 26.5., 29.5., 2.6., 4.6. a 6.6.2014)
- prednášky s besedami - 6x pre 137 študentov SŠ venované problematike legálnych a nelegálnych drog a závislostí (SOŠ v Púchove, v dňoch 19.6.2014 a 24.6.2014)
- "Prečo som na svete rád, rada"- v mesiaci máj 2014 bol pre všetky ZŠ, SŠ, SOŠ, DD, ZUŠ, ŠZŠ v okresoch PB, PU, IL vypracovaný a odoslaný list k súťaži
- v rámci realizácie celoslovenskej súťaže pod názvom "Najlepšia protidrogová nástenka" určená pre 7. ročníky ZŠ vedúca oddelenia ako člen odbornej komisie participovala na konečnom vyhodnotení a výbere 3 najlepších fotografií nástieniek. Na webovú stránku úradu (www.ruvzpb.szm.sk) bol umiestnený príspevok pod názvom "Výsledky súťaže Najlepšia protidrogová nástenka".
- projekt "Bezpečný návrat domov" - odpočet vid' bod 9.5.
- dňa 30.5.2014 realizácia Dňa otvorených dverí v poradni zdravia pre širokú verejnosť nášho regiónu, poskytnuté bolo meranie tlaku krvi, CO vo výdychu a odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia
- individuálne poradenstvo v Poradni na odvykanie od fajčenia využilo 8 klientov (z toho bolo 5 mužov a 3 ženy)

D) Zdravé pracovné a životné podmienky

- V dňoch 9.4. a 11.4.2014, v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera, a.s. sme uskutočnili v spoločnosti Continental Matador Rubber s.r.o. Púchov cieľenú komplexnú intervenčnú poradenskú činnosť programu CINDI. Intervenčné aktivity programu CINDI sú základom pre štandardizované metódy v zmysle primárnej prevencie kardiovaskulárnych chorôb. Ich cieľom je minimalizovať až eliminovať zistené rizikové faktory a tým prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu, k zvýšeniu produktivity práce a zníženiu absencie jednotlivcov.

Celkovo bolo vyšetrených 63 pracovníkov, z toho bolo 39 mužov a 24 žien. Podľa vekových skupín sa vyšetrenia zúčastnili 17 klienti vo vekovej skupine 25-34 roční, 19 klienti vo vekovej skupine 35-44 roční, 17 klienti vo vekovej skupine 45-54 roční a 10 klienti vo vekovej skupine 55-64 roční. Metódou tzv. suchej chémie pomocou prístroja Reflotron boli vyšetrované hladiny celkového cholesterolu (63x) triacylglyceridov(20x), glukózy(36x) a HDL cholesterolu(20x). Z nameraných hodnôt obvodu pásu a bokov sa vypočítal index centrálnej obezity a z hodnôt váhy a výšky sa vypočítal body mass index. Do projektu "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" a "Monitoringu prídavných látok" sa zapojilo 20 vyšetrených klientov.

Pri analýze vyšetrení sme zistili :

✓ celkový cholesterol bol zvýšený u	10 klientov - 6,3%
✓ glukóza bola zvýšená u	1 klienta - 0,36%
✓ triglyceridy boli zvýšené u	4 klientov - 0,8%
✓ HDL cholesterol bol znížený u	4 klientov - 0,8%
✓ BMI bol zvýšený u	6 klientov - 1,2%
✓ WHR bol zvýšený u	6 klientov - 1,2%
- dňa 15.4.2014, v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera, a.s. a pracovníčkou z OHV sme uskutočnili v spoločnosti RONA a.s., Lednické Rovne vyšetovanie zamestnancov v rámci projektu Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR (13 klientov), v rámci programu CINDI (7 klientov)
 - leták "Chríпка? Príznaky, prevencia, očkovanie"- počas mesiacov január - máj 2014 bol počas zv. aktivít v teréne distribuovaný do zariadení nášho regiónu
 - v súvislosti so zlepšením zdravotného uvedomenia celej populácie sme uskutočnili aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO:

rok 2014 (Medzinárodné a Svetové dni, Prejav vďaky..)

- názorná propagácia - 2 ks

4. február - Svetový deň proti rakovine

- názorná propagácia - 2 ks

- príspevok na webovú stránku pod názvom 4.február Svetový deň proti rakovine

- príspevok do printových médií (Únava - nepríjemný sprievodca onkologických chorôb)

22. marec - Svetový deň vody

- názorná propagácia - 2 ks

10.3. - 16.3.2014 - Týždeň uvedomenia si mozgu

- názorná propagácia - 1 ks

- príspevok na webovú stránku s názvom "Týždeň mozgu - celosvetová akcia"

- dňa 14. 3. 2014 uskutočnená intervenčná zv. aktivita v ZŠ SNP PB (pre 23 žiakov I. stupňa). - v dňoch 14.3 a 17.3.2014 zrealizované interaktívne vzdelávanie spolu s tréningom pamäti pre 125 študentov 2 stredných škôl (SOŠ v DnV, Živena -súkromné Gymnázium, OA a HA v PB).

- pre Slovenskú Alzheimerovu spoločnosť boli odoslané vyplnené dotazníky k "Týždňu mozgu 2014".

24. marec - Svetový deň tuberkulózy

- príspevok na webovú stránku pod názvom 24. marec Svetový deň tuberkulózy

7. apríl - Svetový deň zdravia

- názorná propagácia "Nebezpečné kliešte a Pozor kliešť" - 3 ks

- príspevok do printových médií (Správne stravovanie)

- v dňoch 2.3.-3.3.2014 a 10.4.2014 na 2 stredných školách (SZŠ v PB, SOŠ PÚ) uskutočnené prednášky s besedami a interaktívnym vzdelávaním pre 172 študentov venované zásadám zdravého životného štýlu

10. máj - Svetový deň pohybu"

- názorná propagácia - 2 ks

- príspevok na webovú stránku s názvom "Pohybová aktivita a jej význam"

- zdravotnovýchovné aktivity uskutočnené formou interaktívneho vzdelávania, prednášok a besied zrealizované 6 krát (pre 57 žiakov I. stupňa dňa 7.5.2014 na ZŠ Dolná Maríková a dňa 16.5.2014 na I. ZŠ Považská Bystrica + pre 123 študentov 1. a 2. ročníkov v dňoch 14.5. a 26.5.2014 na SOŠ v Púchove)

- spoluorganizovanie a participácia na športových podujatiach prostredníctvom aktivity mobilnej poradne zdravia (meranie tlaku krvi, BMI, % tuku v tele a CO vo výdychu) a stánku zameraného na poradenstvo zdravého životného štýlu uskutočnené 6 krát (dňa 29.4.2014 počas Majstrovstiev Slovenska stredných škôl v hádzanej chlapcov + v dňoch 6.5.-7.5.2014 počas Majstrovstiev Slovenska stredných škôl vo volejbale dievčat + dňa 23.5. 2014 počas okresného kola atletiky pre žiakov základných škôl v Považskej Bystrici + v dňoch 28.4.,13.5. a 28.5.2014 počas mestského, okresného a krajského kola žiakov ZŠ "Bezpečne na bicykli 2014")

31. máj - Svetový deň bez tabaku

- názorná propagácia - 2 ks

- príspevok na webovú stránku s názvom 31. máj Svetový deň bez tabaku

- príspevok do printových médií s názvom 31. máj Svetový deň bez tabaku a Deň otvorených dverí v poradni zdravia

- zhotovené pozvánky, ktoré boli umiestnené vo vývesných skrinkách masta PB, v NsP PB a v priestoroch RÚVZ PB

- dňa 30.5.2014 realizácia Dňa otvorených dverí v poradni zdravia pre širokú verejnosť nášho regiónu, poskytnuté bolo meranie tlaku krvi, CO vo výdychu a odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia

- intervenčné zv. aktivity a meranie CO vo výdychu - 3x pre 75 žiakov II.stupňa ZŠ (21. 5. 2014 v ZŠ Slovanská PB, 28. 5. 2014 v ZŠ Stred PB a 22. 5. 2014 v ZŠ SNP PB)

- prednášky s besedami a meraním CO vo výdychu - 11x pre 326 študentov 3 stredných škôl (SZŠ PB, SOŠ PB, SOŠ PÚ v dňoch 26.5., 29.5., 2.6., 4.6.a 6.6.2014)

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami

- zv. aktivity s meraním CO vo výdychu - 4x pre 71 žiakov II. stupňa ZŠ - (v dňoch 12.- 13. 6. 2014 v ZŠ Slovanská PB, 18. 6. 2014 v ZŠ Rozkvet PB a 19. 6. 2014 v Cirkevnej ZŠ Púchov)

- prednášky s besedami - 6x pre 137 študentov SŠ (SOŠ v Púchove, v dňoch 19.6.2014 a 24.6.2014)

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

- v prvom polroku 2014 gestor nepredložil požiadavky k realizácii uvedeného projektu

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

- výchova a vzdelávanie v cieľovej skupine deti a mládež:

zrealizované intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravého životného štýlu na 8 ZŠ a 2 SŠ pre 243 žiakov a 123 študentov (dňa 28. 1. 2014 v ZŠ Udiča, 29. 1. ZŠ Jasenica, 25. 3. 2014 v ZŠ Pruské, 29. 4. 2014 v ZŠ Slov. part. PB 18. 3. 2014 v ZŠ DnV, 21. 3. 2014 v ZŠ Prečín, 26. 3. 2014 v ZŠ Rozkvet PB, 8. 4. 2014 v ZŠ SNP PB, 11.4.2014 v SOŠ PÚ, 13.6.2014 v SZŠ PB)

zv. aktivity týkajúce sa pohybovej aktivity uskutočnené na 2 ZŠ a 2 SŠ pre 57 žiakov a 135 študentov (dňa 7. 5. 2014 v ZŠ Dolná Mariková, 16. 5. 2014 v ZŠ Nemocničná, 14.5. v SOŠ PÚ, 14.4.2014 v SOŠ DnV)

- individuálneho poradenstvo : poskytnuté bolo 86 klientom (z toho 39 mužom a 47 ženám)

problematike ozdravenia výživy sa venujeme pri práci s klientami v základnej PZ počas poradenských aktivít v priestoroch PZ ako aj pri práci v teréne, kde klienti so zisteným rizikom sú informovaní o výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy a je im odporúčané ozdravenie výživy spolu s kontrolným vyšetrením

- intervenčná aktivita počas "Dňa otvorených dverí" na ZŠ Rozkvet v PB, dňa 14. 5. 2014 pedagógom a rodičom uskutočnené meranie % telesného tuku

- spoluorganizovanie a participácia na športových podujatiach prostredníctvom aktivity mobilnej poradne zdravia_ (meranie tlaku krvi, BMI, % tuku v tele a CO vo výdychu) a stánku zameraného na poradenstvo zdravého životného štýlu uskutočnené 6 krát (dňa 29.4.2014 počas Majstrovstiev Slovenska stredných škôl v hádzanej chlapcov + v dňoch 6.5.-7.5.2014 počas Majstrovstiev Slovenska stredných škôl vo volejbale dievčat + dňa 23.5. 2014 počas okresného kola atletiky pre žiakov základných škôl v Považskej Bystrici + v dňoch 28.4.,13.5. a 28.5.2014 počas mestského, okresného a krajského kola žiakov ZŠ "Bezpečne na bicykli 2014")

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

- v prvom polroku 2014 gestor nepredložil požiadavky k realizácii uvedeného projektu

9.3 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 - 2014

- názorná propagácia - 2x

- intervenčné zv. aktivity a meranie CO vo výdychu - 7x pre 146 žiakov ZŠ (21. 5. 2014 v ZŠ Slovanská PB, 28. 5. 2014 v ZŠ Stred PB a 22. 5. 2014 v ZŠ SNP PB, 12.- 13. 6. 2014 v ZŠ Slovanská PB, 18. 6. 2014 v ZŠ Rozkvet PB a 19. 6. 2014 v Cirkevnej ZŠ Púchov)

- prednášky s besedami a meraním CO vo výdychu - 8x pre 228 študentov 3 stredných škôl venované problematike fajčenia (SZŠ PB, SOŠ PB, SOŠ PÚ v dňoch 26.5., 29.5., 2.6., 4.6.a 6.6.2014)

- dňa 30.5.2014 realizácia Dňa otvorených dverí v poradni zdravia pre širokú verejnosť nášho regiónu, poskytnuté bolo meranie tlaku krvi, CO vo výdychu a odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia

- individuálne poradenstvo v Poradni na odvykanie od fajčenia využilo 8 klientov (5 mužov a 3 ženy)

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov "Qwit and win" - "Prestaň a vyhraj"

- v prvom polroku 2014 gestor nepredložil požiadavky k realizácii uvedeného projektu

9.5 Národný akčný plán pre problémy spojené s alkoholom v Slovenskej republike

- v rámci projektu Bezpečný návrat domov uskutočnená osobná distribúcia edukačného a zdravotno-osvetového materiálu (plagát) spolu s listom pre riaditeľa na všetky stredné školy v územnom obvode Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici v požadovanom termíne (celkovo na 18 SŠ v okrese Považská Bystrica, Púchov a Ilava)
- zdravotno-výchovné aktivity -7x pre 276 študentov SŠ - zamerané na vplyv alkoholických nápojov na telesné a duševné zdravie, uskutočnené formou interaktívneho vzdelávania, prednášok a besied, zrealizované v spolupráci s preventistami OR PZ v Považskej Bystrici (na SOŠ v Púchove, SOŠ v Dubnici nad Váhom, OA v Ilave, Súkromnej OA, HA a Gymnáziu v Považskej Bystrici a SOŠ v Považskej Bystrici)

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí.

- zv. materiál "Aktívne starnutie" a "Aktívne starnutie pohybovou aktivitou" bol distribuovaný počas zv. aktivít v teréne (CVC PB, ORPZ PB, SOŠ PB, Matador PU, RONA Led. Rovne, SZŠ PB)

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu starostlivosti o deti a dorast

Edukačná činnosť bola realizovaná na všetkých typoch škôl nášho regiónu (od MŠ po SŠ). Zameraná bola na priority programu - zdravý životný štýl, podporu pohybových aktivít, zdravú výživu, prevenciu zubného kazu, srdcovocievnych ochorení, fajčenia a drog, úrazov a poskytovanie prvej pomoci.

- projekt BECEP: na základe Národného plánu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2011 - 2020 a Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 - 2015 sme sa podieľali na plnení v rámci našich aktivít a edukačné materiály poskytnuté Ministerstvom dopravy - doplnkové učebné "DVD Becepáčik", "Dopravná výchova pre deti MŠ a I. stupeň ZŠ", leták "Vidíš ma?", "Alkohol zabíja" a "BECEP radí cyklistom, korčuliarom a chodcom" boli poskytnuté v rámci našich aktivít do zariadení nášho regiónu.

- projekt Školské ovocie bol realizovaný 2x pre 72 žiakov (dňa 4. 2. 2014 v ZŠ Školská PB a 5. 2. 2014 v ZŠ Rozkvet PB)

- projekt Bezpečný návrat domov - vid' bod 9.5.

- intervenčné a zdravotno - edukačné aktivity - 87x pre 2 079 detí a mládeže (v rámci zdravej výživy, prevencie nadváhy a obezity, podpory pohybových aktivít, zdravého životného štýlu, ústneho zdravia, sexuálneho zdravia, prevencie závislostí na legálnych a nelegálnych drogách, prevencie úrazov a poskytovania prvej pomoci)

9.7.2 Zdravotno - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygienu

- inštruktáže, prednášky, odovzdanie metodiky pedagógom spolu s aktuálnym zv. materiálom, prehratie DVD nosičov (Lakomý sysel, O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi, Prečo vlk šušlal, Ako líštička stratila krásu) - 11 x pre 314 detí, žiakov a ich pedagógov (v ZŠ Pov. Podhradie, ZŠ sv. Augustína PB, ZŠ Papradno, MŠ Dolný Lieskov, ZŠ Domaniža, ZŠ s MŠ DnV, Cirkevná ZŠ PU, ZŠ Prečín, ZŠ Dolná Mariková, MŠ Hatné a MŠ Prečín)

9.8 CINDI program SR

- v prvom polroku 2014 bolo vyšetrených v základnej poradni zdravia 242 prvovyšetrených klientov (z toho bolo 101 mužov a 141 žien), 81 klientov bolo vyšetrených opakovane (z toho bolo 29 mužov a 52 žien)

- v teréne sme vyšetřili zamestnancov CVCĀ PB (7 klientov), OR PZ PB (11 klientov), SOŠ PB (12 klientov), Continental Matador Rubber s.r.o. PU (63 klientov), RONA Lednicke Rovne (20 klientov) a SZŠ PB (43 klientov) v priestoroch, ktoré umožnili štandardné podmienky pre vyšetřenia uskutočnené v rámci programu CINDI, TZS a projektov "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" a "Monitoring prídavných látok"

- poradňu pre odvykanie od fajčenia využili 8 klienti (z toho bolo 5 mužov a 3 ženy)

9.9 EHES - European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)

- v I. polroku 2014 bol pre zamestnancov RÚVZ PB realizovaný odborný seminár "Projekt EHES" (aktívna účasť - Hôrecká) .

PRIORITY PRE ROK 2014 - odpočet k 30. 6. 2014

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici

A. Legislatívne základy:

1. Zákon č.355/2007 Z.z.o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
2. Zákon č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov
3. Zákon č.377/2004 o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
4. Zákon č.124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov
5. Zákon č.131/2010 Z.z. o pohrebníctve

B. Vychádzajú z medzinárodných a národných dokumentov:

1. Európsky dokument Zdravie 2020
2. Globálny akčný plán WHO pre prevenciu a kontrolu neprenosných ochorení 2013-2020.
3. Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 – 2030.
4. Programové vyhlásenie vlády SR
5. Národný akčný plán pre životné prostredie a zdravie (NEHAP IV.)

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1. Plnenie národného cieľa Protokolu o vode a zdraví a národného akčného plánu pre životné prostredie a zdravie (NEHAP IV.)

1.1 Monitoring kvality pitnej vody, sledovanie obsahu dusičnanov v o verejných vodovodoch a individuálnych vodných zdrojov v spádovej oblasti

V I. polroku 2014 RÚVZ Považská Bystrica zabezpečil odber a analýzu vzoriek vôd z 28 verejných vodovodov: v rámci kontrolného monitoringu - 183, preverovacieho monitoringu - 33, v rámci ŠZD -32, spolu 248 vzoriek.

1.2 Kontrola vody nakúpanie

Počet bazénov s celoročnou prevádzkou - 20, počet predložených protokolov o analýze kvality vody od prevádzkovateľov - 33. Počet odobratých vzoriek v rámci ŠZD - 58, z toho závadných vzoriek - 9 .

Počet letných kúpalísk v našom regióne - 7 , spustených do prevádzky - 2 (vrátane predložených protokolov o kvalite vody - 2) . Ďalší traja prevádzkovatelia predložili protokoly o kvalite bazénovej vody, žiadosť o uvedenie kúpaliska do prevádzky je plánované na júl 2014.

1.3 Štátny zdravotný dozor v ubytovacích zariadeniach, v zariadeniach opatrovateľskej starostlivosti

Počet ubytovacích zariadení - 76.

ŠZD bol vykonaný v 5 ubytovacích zariadeniach, v ktorých neboli zistené závažné nedostatky. V 1 prípade bolo zistené, že prevádzkovateľ prevádzkuje ubytovacie zariadenie bez súhlasného rozhodnutia RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici. Prevádzkovateľovi bola uložená pokuta, proti ktorej sa odvolal. Toto odvolanie rieši ÚVZ SR Bratislava.

Počet zariadení opatrovateľskej starostlivosti – 27.

V roku 2014 bolo uvedené do prevádzky nové zariadenie a to Centrum sociálnych služieb, ul. Hoštinská v Púchove. Kontroly v ostatných zariadeniach boli vykonané v súvislosti s mimoriadnou kontrolou – cieľovým ŠZD podľa zákona o pohrebníctve.

1.3.1 Zisťovanie výskytu alergénov roztočov vo vybraných ubytovacích zariadeniach - RÚVZ Trenčín

1.4 Sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí - Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí - v súčinnosti s oddelením hygieny detí a mládeže, laboratórnym pracoviskom RÚVZ Trenčín

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2. Plnenie Programového vyhlásenia vlády SR, Uznesenie vlády SR č. 475/2003, uznesenie vlády SR č. 391/2013 (kapit. 4 úloha č. 4) - Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1 Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s rizikovými prácami s cieľom získavania údajov o miere expozície a kontroly opatrení na znížovanie rizika:

2.1.1 prevádzok spracovania tvrdého dreva (riziko karcinogenity) a toluénu (reprodukčnotoxické riziko), spojené s objektivizáciou chemických faktorov - RÚVZ Trenčín

2.1.2 prevádzok z odvetvia baníctva, energetiky, obuvníctva (vinylchlorid, etylenoxid, benzén- riziko karcinogenity) - RÚVZ Prievidza

2 prevádzok gumárni, sklárskeho priemyslu, galvanizovne (prach SiO_2 , zlučiny $\text{Cr}^{\text{VI+}}$, kremeň-silica- riziko karcinogenity) - RÚVZ Považská Bystrica

Priorita napĺňaná v rámci PROGRAMOV A PROJEKTOV ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE na rok 2014 a ďalšie roky - bod. 2.1.3.

2.2 Štátny zdravotný dozor na pracoviskách zameraný na prešetrovanie chorôb z povolania.

K 30.06.2014 boli na základe žiadosti klinických pracovných lekárov resp. kliník pracovného lekárstva a dermatológov pracovníkmi OPPLaT prešetrené 4 podozrenia na chorobu z povolania. V jednom prípade išlo o prešetrenie podozrenia na chorobu

z povolania s diagnózou "susp. ochorenie z DNJZ" - sy. canalis carpi, v dvoch prípadoch išlo o prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania súvisiace s alergickým poškodením kože a v jednom prípade o prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania s dg. alergická alveolitída. Prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania sa vykonalo u nasledovných profesií: laborant, pracovníčky konečnej kontroly, navažovač a operátor vo výrobe (montážny pracovník).

V rámci šetrenia podozrení na chorobu z povolania boli zamestnávateľia vyzývaní na predloženie podkladov potrebných pre objektívne posúdenie pracovných podmienok. Samotné prešetrenie prebiehalo v rámci výkonu ŠZD a v prípade neprítomnosti pracovníka na pracovisku bol predvolaný na RÚVZ k ďalšiemu došetreniu. Pri zistení nedostatkov boli uložené opatrenia na ich odstránenie (predloženie posudku o riziku, posudkov o zdravotnej spôsobilosti na prácu ...).

Medzi najčastejšie problémy zisťované pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania patria:

- predkladanie vyžiadaných podkladov po stanovenom termíne, alebo ich neúplnosť v porovnaní s požadovanými podkladmi a potreba ich opakovaného vyžiadania
- nejednotné názory zamestnanca a zamestnávateľa na výkon práce a pracovné podmienky - obavy zo straty zamestnania, problémy pri získavaní údajov od zamestnanca, najmä ak je prítomný zamestnávateľ
- absencia možnosti objektivizácie frekvencie pohybov a vynakladaných svalových síl pri jednotlivých pracovných úkonoch.

3. Posúdenie úrovne ochrany zdravia na chránených pracoviskách (úloha ako súčasť Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 -2017, opatrenie č.11 (2020)

Priorita napĺňaná v rámci PROGRAMOV A PROJEKTOV ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE na rok 2014 a ďalšie roky - bod. 2.5.

4. Prieskum úrovne ochrany zdravia zamestnancov, ktorých agentúry dočasného zamestnávania zamestnávajú na pracoviskách zmluvných zamestnávateľov a ktorí vykonávajú rizikové práce

Zamestnávanie pracovníkov na pracoviskách, kde sú rozhodnutím zaradené pracovné činnosti do kategórie rizikových prác agentúrami dočasného zamestnávania je overované pri každom výkone ŠZD v spoločnostiach kde evidujeme výkon rizikových prác. V prípade zistenia výkonu rizikovej práce pracovníkmi agentúry dočasného zamestnávania je zamestnávateľ (ADZ) upozornený na povinnosť predložiť návrh na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác podľa § 52 ods. 1 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.

Na posúdenie bol predložený návrh GIMAX ADZ, Púchov ako agentúry dočasného zamestnávania, ktorého zamestnanci vykonávajú pracovné činnosti na pracoviskách užívateľského zamestnávateľa CONTINENTAL MATADOR RUBBER, s.r.o., Púchov a CONTINENTAL MATADOR TRUCK TIRES, s.r.o., Púchov. Pracovné činnosti boli zaradené do kategórie rizikových prác na základe výsledkov hodnotenia zdravotných rizík a výsledkov merania faktorov pracovného prostredia, pričom v prípade zhodnej expozície so zamestnancami užívateľského zamestnávateľa boli použité výsledky merania užívateľského zamestnávateľa. Evidujeme 29 pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce.

Do kategórie rizikových prác boli zaradené tiež pracovné činnosti pracovníkov agentúry dočasného zamestnávania PARTNER PROGRESS, s.r.o., Považská Bystrica (spolu 7 pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce) vykonávané na pracovisku užívateľského zamestnávateľa PSL, a.s., Považská Bystrica (hala VSL - sústruhy, objekt 63, výrobná hala VL6 - metalizácia) a pracovné činnosti pracovníkov DIPLOMATIC, s.r.o., Beluša (15 pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce), ktorý dočasne prideliuje zamestnancov na výkon pracovnej činnosti pri lisovaní výrobkov v spoločnosti ELASTOMER SOLUTIONS, s.r.o., Beluša. Zaradeniu pracovných činností do kategórie rizikových prác predchádzalo hodnotenie zdravotných rizík, pri ktorom sa vychádzalo z výsledkov kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia vykonaného užívateľským zamestnávateľom, nakoľko je činnosť pracovníkov agentúry dočasného zamestnávania a pracovníkov užívateľského zamestnávateľa totožná.

Výkon rizikových prác zamestnancami agentúr dočasného zamestnávania bude naďalej priebežne kontrolovaný pri výkone štátneho zdravotného dozoru v spoločnostiach, v ktorých sú rozhodnutím zaradené pracovné činnosti do kategórie rizikových prác.

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY A BEZPEČNOSTI POTRAVÍN

5. Program озdravenia výživy Programu озdravenia výživy obyvateľov SR (uznesenie vlády SR č.940 zo 17.12.2008)

5.1 Sledovanie výživového stavu vybranej skupiny obyvateľstva

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Považská Bystrica

V I. polroku 2014 boli zabezpečené podklady a materiálo-technické vybavenie k spracovaniu úlohy v rozsahu prípravy dotazníkov, diagnostických prúžkov na krvné vyšetrenia, stanovenia cieľovej skupiny s dohodnutím termínu realizácie úlohy a prípravy prednášky s porovnaním hodnôt zistených z predchádzajúceho obdobia.

K 30.06.2014 bola úloha zrealizovaná u 80 respondentov s priebežným spracovaním získaných údajov v programe ALIMENTA.

V úlohe sa bude pokračovať v II. polroku a spolu s kompletizáciou výsledkov bude spracovaná záverečná správa.

5.2 Sledovanie obsahu soli v pokrmoch podávaných v zariadeniach školského a ostatného uzavretého stravovania. - RÚVZ Trenčianskeho kraja

V I. polroku 2014 bolo odobratých 17 pokrmov (kompletné obedové menu) za účelom monitoringu obsahu NaCl v zariadeniach verejného stravovania. Podľa obdržaných výsledkov laboratórnych vyšetrení bol obsah NaCl zistený v rozmedzí 6,6 – 11,5 g/kg. Vzhľadom na zistené hodnoty obsahu NaCl v obedových menu sa bude i naďalej pokračovať v II. polroku a na krajskej úrovni budú konzultované nadlimitné hodnoty NaCl.

6. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach spoločného stravovania a úradná kontrola nad zdravotnou bezpečnosťou potravín, obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami.

➤ **Plnenie spracovaného MANCP – rok 2014**

- V zmysle Viacročného národného plánu pre ÚK spracovaného na podmienky dozorovaných okresov bolo v I. polroku dobratých 243 vzoriek, z toho 233 vzoriek potravín a 10 vzoriek kozmetických výrobkov.

K 30.06.2014 bolo vykonaných celkom 389 kontrol v potravinárskych prevádzkach.

➤ **Cielený výkon kontroly nad materiálmi a predmetmi prichádzajúcimi do styku s potravinami**

Výkon úradnej kontroly nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami bude realizovaný v zmysle metodického pokynu vrátane odberov vzoriek v mesiaci júl 2014. V II. polroku budú tiež vykonané kontroly bez odberu vzoriek s cieľom monitoringu bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov so zameraním na kontrolu požadovanej dokumentácie. Vyhodnotenie plnenia tejto úlohy bude zrealizované samostatnou správou v stanovenom termíne.

6.1 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch - RÚVZ Trenčianskeho kraja

Na plnení úlohy sa podieľa RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními HV v sídle krajov. V prípade požiadavky bude úloha plnená podľa pokynov gestora.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

7. Štátny zdravotný dozor v predškolských a školských zariadeniach a monitoring úrazovosti detí predškolského (a školského) veku, možnosti prevencie.

V prvom polroku 2014 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 57 predškolských a školských zariadeniach. Kontroly boli zamerané na plnenie povinností vyplývajúcich zo zákona a vykonávacích vyhlášok. Pravidelne podľa plánu práce oddelenia boli vykonávané kontroly dodržiavania hygienických zásad pri príprave a podávaní stravy, kvality vstupných surovín a v zariadeniach, ktoré sú zásobované z vlastného zdroja sa vykonávali kontroly kvality pitnej vody. Opakovane sme riešili prehodnocovanie kapacity tried materských škôl, vytvárali sa nové triedy v upravených priestoroch materských škôl. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nebolo uložené opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov. Nedostatky zistené v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli prejednané zo zriaďovateľom zariadení a následne boli dohodnuté termíny na ich odstránenie.

V rámci projektu monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku boli zozbierané údaje od 30 detí (15 z mestskej a 15 z vidieckej materskej školy). Deti boli v určenej vekovej kategórii 3-6 rokov. Projekt nadväzuje na výsledky získané predchádzajúcim prieskumom a je v súlade s vytýčenými prioritnými oblasťami pre odbor HDM. Zber údajov prebehol v stanovenom termíne a získané údaje, ktoré pracovníci oddelenia HDM vložili do masky v programe Excel boli v termíne do 30.6.2014 zaslané na ÚVZ SR.

8. Štátny zdravotný dozor v základných a stredných školách, monitoring telovýchovných podmienok v týchto školách, využitie hodín TV (súčasť plnenia Národného programu prevencie obezity).

V prvom polroku 2014 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 79 základných a stredných školách. Kontroly boli zamerané na náležitosti a plnenie prevádzkových poriadkov základných a stredných škôl. Zistené nedostatky boli prejednané so zodpovednými osobami a následne boli prijaté potrebné opatrenia. V jednom zariadení (stredná škola) bolo vydané upozornenie na havarijnú situáciu. Lehota na odstránenie nedostatku je určená do 31.8.2014. Vo väčšine zariadení sa stretávame s nedostatkom financií. Zo strany zriaďovateľov ide väčšinou o udržanie pôvodného vybavenia prevádzky a riešenia havarijných stavov.

*Pracovníci odd. HDM sa podieľajú na zbere údajov k projektu **Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí**.*

Cieľom projektu je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). V rámci monitoringu bude sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – E200 – E203 Kyselina sorbová – sorbany, E210 – E213 Kyselina benzoová – benzoany a E952 cyklamáty.

Projekt sa bude realizovať dotazníkovou metódou u detí **vo veku 9 rokov**. Podľa metodického usmernenia RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici zaradi do projektu 20 detí z vybranej základnej školy. Pre riešenie projektu bude použitý nasledovný dotazník: dotazník o prehľade potravín, skonzumovaných v priebehu 24 hodín, spolu s návodom na vyplnenie dotazníka. Na základe 24 hodinového dotazníka budú údaje následne zadávané do vopred pripravenej masky jednotlivo za každé dieťa

Zber údajov sa uskutoční v termíne september, október 2014. Zozbierané dotazníky sa budú priebežne vkladať do pripravených masiek v programe Excel a budú zaslané na spracovanie na ÚVZ SR v termíne do 1.11.2014

V rámci projektu **Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných škôl, využitie hodín TV** bolo zaradených 10 základných škôl (5 mestských a 5 vidieckych). Kontrola bola zameraná na :

1. Počty hodín TV a ich zaraďovanie do rozvrhu, prípade zdvojené TV
2. Zaraďovanie ranných rozcvičiek a telovýchovných chvíľok na triedach
3. Počet kvalifikovaných učiteľov TV a počet žiakov, pripadajúcich na jedného učiteľa
4. Iné možnosti telesnej a športovej výchovy organizované školou (nepovinné predmety, krúžky a pod.)
5. Definovanie vonkajších a vnútorných priestorov zariadenia, určených na výučbu TV
6. Existencia zdravotnej TV na škole
7. Vytváranie podmienok na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej TV a integrovanej TV
8. Iné formy pohybovej aktivity realizované pre žiakov školy.

Kontrola prebehla v termíne od 7.4.2014 do 22.4.2014. Správa z kontroly a vyplnená sumárna tabuľka v programe Excel bola odoslaná na spracovanie na ÚVZ SR v termíne do 30.4.2014.

V mesiaci október 2014 bude projekt pokračovať v tých istých vybraných základných školách so zameraním na „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy“. Pracovník RÚVZ sa zúčastní

hodiny TV v 3. a 8. ročníku každej školy, bude vyplnený dotazník „Pohybová aktivita detí počas TV“. V každom ročníku vyplní dotazník minimálne 20 žiakov (10 chlapcov a 10 dievčat). Spracované údaje budú zaslané na ÚVZ SR v termíne do 31.12.2014.

ODBOR EPIDEMIÓLOGIE

9. Zabezpečenie Národného imunizačného programu SR s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania a realizovanie imunologických prehľadov:

9.1 Zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;

Na RUVZ so sídlom v Považskej Bystrici je zriadená vakcinačná poradňa do ktorej sa záujemci o oblasť vakcinácie môžu objednať. Informácie o očkovaní poskytuje oddelenie epidemiológie i telefonicky prípadne odpovedáme na otázky e-mailovou poštou. Odbornú verejnosť vzdelávame cestou realizácie odborných podujatí, na ktorých sa prednášajú témy z oblasti očkovania. V roku 2012 a 2013 prebehli tieto semináre v okrese Považská Bystrica, Ilava a Púchov.

9.2 Aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeléj populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;

Každoročne sa pracovníci oddelenia epidemiológie zúčastňujú odborného podujatia pod názvom "Škola vakcinológie", kde prebiehajú diskusie v otázkach očkovania, kazuistiky a riešime problematiku očkovania

9.3 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cieleňá intervencia

V mesiaci máj – jún 2013 realizovalo oddelenie epidemiológie výskumnú časť 1. etapy projektu na vybraných stredných školách a v ambulanciách praktických lekárov pre deti a dorast v okrese Považská Bystrica, Ilava a Púchov. Na realizácii uvedeného projektu bude kontinuálne nadväzovať prednášková činnosť a výučba žiakov stredných zdravotníckych škôl v témach vakcinácie. Uvedené úlohy sú plánované v priebehu rokov 2014 a 2015.

9.4 Aktívna činnosť „Poradní očkovania“ - RÚVZ Trenčianskeho kraja

Vakcinačná poradňa na RUVZ v Považskej Bystrici je zriadená a aktívne pracuje

10. Surveillance prenosných ochorení

10.1 Posilnenie monitoring prenosných ochorení vrátane hlásenia zo strany PZ a OKM- RÚVZ Trenčianskeho kraja

Spolupráca s PZS a OKM je na dobrej úrovni, niektorí lekári prvého kontaktu sa aktívne zapojili a priamo zadávajú prenosné ochorenia do EPIS

10.2 Surveillance NN v SR – vedenie úloh RÚVZ Trenčín ako špecializovaného pracoviska.

10.3 Surveillance rotavírusových gastroenteritíd v regióne Trenčín – RÚVZ Trenčín pokračovanie spoločne s Fakultnou nemocnicou v Trenčíne

ODBOR PODPORY ZDRAVIA

11. Národný program prevencie nadváhy a obezity- kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity, prednášková činnosť zameraná na správnu výživu,(chyby a riziká nevyváženého energetického príjmu)

Odpočet činnosti v prvom polroku 2014:

- výchova a vzdelávanie v cieľovej skupine deti a mládež - zrealizované intervenčné a zv. aktivity týkajúce sa zdravého životného štýlu na 8 ZŠ a 2 SŠ (dňa 28. 1. 2014 v ZŠ Udiča, 29. 1. ZŠ Jasenica, 25. 3. 2014 v ZŠ Pruské, 29. 4. 2014 v ZŠ Slov. part. PB 18. 3. 2014 v ZŠ DnV, 21. 3. 2014 v ZŠ Prečín, 26. 3. 2014 v ZŠ Rozkvet PB, 8. 4. 2014 v ZŠ SNP PB, 11.4.2014 v SOŠ PÚ, 13.6.2014 v SZŠ PB). Aktivít sa zúčastnilo 243 žiakov a 123 študentov. Zv. aktivity týkajúce sa pohybovej aktivity uskutočnené na 2 ZŠ a 2 SŠ (dňa 7. 5. 2014 v ZŠ Dolná Mariková, 16. 5. 2014 v ZŠ Nemocničná, 14.5. v SOŠ PÚ, 14.4.2014 v SOŠ DnV). Aktivít sa zúčastnilo 57 žiakov a 135 študentov.
- individuálneho poradenstvo - problematike ozdravenia výživy sa venujeme pri práci s klientami v základnej PZ počas poradenských aktivít v priestoroch PZ ako aj pri práci v teréne, kde klienti so zisteným rizikom sú informovaní o výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy a je im odporúčané ozdravenie výživy spolu s kontrolným vyšetrením (vyšetrených bolo 86 klientov, z toho 39 mužov a 47 žien).
- intervenčná aktivita počas "Dňa otvorených dverí" na ZŠ Rozkvet v PB. Dňa 14. 5. 2014 pedagógom a rodičom uskutočnené meranie % telesného tuku.
- spoluorganizovanie a participácia na športových podujatiach prostredníctvom aktivity mobilnej poradne zdravia (meranie tlaku krvi, BMI, % tuku v tele a CO vo výdychu) a stánku zameraného na poradenstvo zdravého životného štýlu uskutočnené 6 krát (dňa 29.4.2014 počas Majstrovstiev Slovenska stredných škôl v hádzanej chlapcov + v dňoch 6.5.-7.5.2014 počas Majstrovstiev Slovenska stredných škôl vo volejbale dievčat + dňa 23.5. 2014 počas okresného kola atletiky pre žiakov základných škôl v Považskej Bystrici + v dňoch 28.4.,13.5. a 28.5.2014 počas mestského, okresného a krajského kola žiakov ZŠ "Bezpečne na bicykli 2014")

12. Národný program ochrany a podpory zdravia starších ľudí – *aktívna účasť na stretnutiach a aktivitách Jednoty dôchodcov Trenčianskeho kraja*

Odpočet činnosti v prvom polroku 2014:

- zv. Materiál "Aktívne starnutie" a "Aktívne starnutie pohybovou aktivitou" bol distribuovaný v rámci zv. aktivít v teréne (CVČ PB, ORPZ PB, SOŠ PB, Matador PU, RONA Led. Rovne, SZŠ PB).
- Aktívna účasť na stretnutiach a aktivitách Jednoty dôchodcov Trenčianskeho kraja je plánovaná na druhý polrok 2014.

13. Národný program starostlivosti o deti a mládež

13.1 Zdravotno- výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena - RÚVZ Trenčianskeho kraja

Odpočet činnosti v prvom polroku 2014:

- inštruktáže, prednášky a odovzdanie metodiky pedagógom spolu s aktuálnym zv. materiálom, prehratie DVD nosičov (Lakomý syseľ, O maškrtnej veveričke, Čo sa stalo medvedíkovi, Prečo vlk šušlal, Ako líštička stratila krásu) boli realizované 11 krát (v ZŠ Pov. Podhradie, ZŠ sv. Augustína PB, ZŠ Papradno, MŠ Dolný Lieskov, ZŠ Domaníža, ZŠ s MŠ DnV, ZŠ Cirkevná PU, ZŠ Prečín, ZŠ Dolná Mariková, MŠ Hatné, MŠ Prečín). Aktivít sa zúčastnilo 314 detí, žiakov a ich pedagógov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prešov**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. „Sledovanie kvality vody na kúpanie na prírodných kúpacích lokalitách a umelých kúpaliskách“.

Cieľom úlohy je sledovať a hodnotiť kvalitu rekreačných areálov a vôd prírodných rekreačných lokalít, termálnych a netermálnych kúpalísk.

Sledovať kvalitu areálov a vody umelých kúpalísk a prírodných rekreačných lokalít za účelom vydávania povolení na prevádzku, prípadne vydania zákazu prevádzky alebo zabezpečenia informovanosti obyvateľstva o nevhodnosti lokalít na kúpanie a získania prehľadu o pripravenosti kúpalísk a prírodných lokalít na letnú turistickú sezónu. V prípade plavární sledovať kvalitu vody a režim prevádzky počas celého roka. Aktualizovať správy v informačnom systéme o kvalite vody na kúpanie, o aktuálnej situácii na kúpaliskách a informácie súvisiace s priebehom kúpacej sezóny.

Stav plnenia k 30. 6. 2014:

Vyšetrených bolo 86 vzoriek vôd na kúpanie, nebol vydaný žiadny zákaz prevádzky. Opakovane dochádza k prekročeniu medzných hodnôt v ukazovateľoch viazaný chlór (23 vzoriek), voľný chlór (3 vzorky), kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 stupňoch Celzia (13 vzoriek), občasne chemická spotreba kyslíka manganistanom (7 vzoriek), *Staphylococcus aureus* (1 vzorka). Po vykonaní náprav pri úprave vôd na kúpanie opakované vzorky vôd sú vyhovujúce. Údaje sú priebežne zadávané do informačného systému.

2. „Monitoring a vyhodnocovanie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ“.

Cieľom monitorovania je získať údaje o kvalite pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov.

Výsledky terénnych zistení vrátane výsledkov laboratórných skúšok pitnej vody sa archivujú a vyhodnocujú jednotným programovým systémom so zreteľom na hodnotenie úrovne zásobovania obyvateľstva pitnou vodou vrátane presadzovania hygienických požiadaviek v tejto oblasti. Výsledky sú každoročne posielané na ÚVZ SR, ktorý potom údaje vyhodnotí a sprístupní verejnosti za celú Slovenskú republiku.

Stav plnenia k 30. 6. 2014:

Vyšetrených bolo 93 vzoriek pitných vôd, z toho 11 nevyhovovalo po bakteriologickej stránke (kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 a 22 stupňoch Celzia, koliformné baktérie), 3 po chemickej stránke (železo). Údaje sú priebežne zadávané do informačného systému.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancovz pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD)

vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Stav plnenia k 30. 6. 2014:

Úloha sa plní počas celého roka. Organizácie, v ktorých sú vyhlásené rozhodnutím RÚVZ rizikové práce, sú kontrolované v rámci štátneho zdravotného dozoru. Zameriavame sa na úroveň pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov. Sledujeme výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

K 30. 06. 2014 evidujeme v okrese Prešov a Sabinov 1676 pracovníkov zaradených do 3. a 4. kategórie, z toho je 441 žien.

Najčastejšie sa vyskytujúcim rizikovým faktorom v pracovnom prostredí s najväčším počtom exponovaných zamestnancov je hluk. Ďalšími významnými faktormi práce a pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov sú chemické látky a zmesi, záťaž teplom a chladom, vibrácie a biologické faktory.

V okrese Prešov a Sabinov máme v evidencii 91 organizácií, kde sú práce zaradené do 3. a 4. kategórie. V priebehu I. polroka bolo vydaných 7 rozhodnutí pre existujúce firmy na základe prehodnotenia rizík.

Evidencia rizikových prác je vedená v programe ASTR.

Sankcie uložené za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli udelené.

2.1.1. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Stav plnenia k 30. 6. 2014:

Štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie úlohy je vykonávaný v poľnohospodárskych organizáciách a organizáciách, kde zamestnanci prichádzajú do kontaktu s chemickými látkami. V poľnohospodárskych organizáciách je to hlavne v období výkonu postrekových prác (marec, apríl, september, október). V okrese Prešov a Sabinov evidujeme 7 poľnohospodárskych organizácií a 1 súkromne hospodáriaceho roľníka. Štátny zdravotný dozor je zameraný na odbornú a zdravotnú spôsobilosť, zabezpečenie OOPP, zdravotný dohľad, prevádzkové poriadky, KBÚ, podmienky skladovania a evidenciu látok deklarovaných ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi. Prípravky na ochranu rastlín sú sezónnym tovarom, ktorý sa nakupuje na priamu spotrebu.

Poľnohospodárske družstvá zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín dodávateľským spôsobom, čím sa znížila expozícia zamestnancov týmto látkam. Pri chemickej ochrane rastlín sa čoraz viac používajú prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako veľmi toxické a toxické látky a zmesi.

V prevádzkach, kde zamestnanci sú priamo exponovaní chemickým látkam sa zameriavame hlavne na kontroly kariet bezpečnostných údajov a informovanosť zamestnancov.

K 30. 06. 2014 bolo vydaných 13 osvedčení na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Osvedčenia boli vydané na základe overenia dĺžky praxe.

Mimoriadne a havarijné situácie sa neriešili. Informovanosť zamestnancov sa zisťovala

dotazníkmi (7 kontrolných listov informovanosti zamestnancov).

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Stav plnenia k 30. 6. 2014:

Úloha je plnená celoročne. V rámci ŠZD sa zameriavame na udržiavanie zodpovedajúcej úrovne, alebo primeraného vylepšenia pracovných podmienok v organizáciách používajúcich karcinogénne a mutagénne látky.

Evidujeme 14 organizácií kde sa používajú karcinogény, respektíve sa jedná o pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity, v 5 organizáciách je to prach z tvrdého dreva. Zlúčeniny Cr⁶⁺ sa používajú najmä na povrchovú úpravu výrobkov, formaldehyd v zdravotníctve a pri výrobe plastových výrobkov, cytostatiká v zdravotníctve. Na týchto pracoviskách každoročne je vykonávaná objektivizácia chemických faktorov v pracovnom ovzduší oddelením OLC pri RÚVZ a vyšetrenia biologického materiálu.

K 30. 06. 2014 bolo vydaných 32 rozhodnutí k sanačným prácam, súvisiacim s likvidáciou azbestu. Jedná sa o stabilné spoločnosti pôsobiace v okrese Prešov a Sabinov. Každá z týchto spoločností žiadajúca o vydanie rozhodnutia k sanácii azbestu predkladá prevádzkové poriadky a hodnotenie rizík. Informovanosť zamestnancov sa overuje dotazníkmi – kontrolnými listami informovanosti zamestnancov.

Nadalej je cieľom našich zisťovaní prítomnosť látok poškodzujúcich reprodukciu a látok narúšajúcich endokrinný systém.

2.2 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie. V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Stav plnenia k 30. 6. 2014:

K 30. 06. 2014 bol vykonaný štátny zdravotný dozor na troch detašovaných pracoviskách Mestskej polície Mesta Prešov – kamerový systém, ktoré majú Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v zmysle § 55 ods. 1 zák. NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti pridelený štatút chráneného pracoviska. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu pracovných podmienok, úroveň pracovného prostredia, vybavenie prevádzok, spôsobu práce. Podľa druhu zdravotného postihnutia, prípadne obmedzenia ošetrojúceho lekára, sa kontrolovali aj priestory určené na oddych, ich vybavenie, vybavenie pracovného miesta napr. ergonomickou stoličkou.

Prevládajú ochorenia pohybového aparátu a kardiovaskulárne ochorenia. Jedná sa o 24 zamestnancov.

V kontrolovaných prevádzkach nedošlo oproti vydaným rozhodnutiam k zmenám. Priestory sú pôvodné, priestorové usporiadanie a vybavenie korešponduje s vydanými rozhodnutiami. Zamestnanci majú možnosť dodržania osobnej hygieny, možnosť stravovania, v prípade vynútenej pracovnej polohy možnosť oddychu.

V prvom polroku 2014 bolo vydaných 21 rozhodnutí pre žiadateľov o priznanie postavenia chránenej dielne. Prevažovali administratívne práce pre jedného, maximálne dvoch zamestnancov so zdravotným postihnutím (ochorenie pohybového aparátu, onkologické ochorenia, kardiovaskulárne ochorenie).

Použitú boli kontrolné listy informovanosti zamestnancov – celkom 20 (8 pre prácu so zobrazovacími jednotkami, 12 dotazníkov pre psychickú záťaž).

Počet rozhodnutí k prevádzkam, na základe ktorých bol priznaný ÚPSVaR štatút chránenej dielne v zmysle ustanovení § 55 ods. 1 zák. NR SR č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov za roky 2009 - 2013 :

- rok 2009 – 68 rozhodnutí
- rok 2010 – 72 rozhodnutí
- rok 2011 – 70 rozhodnutí
- rok 2012 – 64 rozhodnutí
- rok 2013 - 52 rozhodnutí

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme

Vyhodnotenie výsledkov k 30. 06. 2014

K uvedenému termínu bolo odobratých 11 vzoriek kuchynskej soli vrátane morskej soli, všetky vzorky obsahom jodičnanu draselného prepočítaného na KJ vyhoveli požiadavkám.

3.6. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickými výrobkami
3. vzdelávanie spotrebiteľov – „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Vyhodnotenie výsledkov k 30. 06. 2014

V 1. polroku bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 3 prevádzkach zameraný na označenie výrobkov. Odobratých bolo 10 vzoriek kozmetických výrobkov na mikrobiologický a chemický rozbor a na kontrolu označovania.

4 vzorky kozmetických výrobkov pre deti - zubné pasty pre deti a na hygienu ústnej dutiny pre deti vyhoveli požiadavkám Nariadenia (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch (peroxid vodíka, fluoridy, DEG-dietylenglykol), analýzy 6 vzoriek ešte nie sú ukončené.

PRIORITY

Výkon štátneho zdravotného dozoru

- v rámci ŠZD bolo vykonaných 312 kontrol v potravinárskych prevádzkarniach, z toho v zariadeniach spoločného stravovania 241 kontrol, 4 kontroly v predajniach kozmetiky,
- v rámci hlásenia nebezpečných kozmetických výrobkov zo systému RAPID bolo vykonaných 159 kontrol

Výkon úradnej kontroly potravín

- v rámci ÚK bolo vykonaných 425 kontrol, z toho v maloobchode 25 kontrol, v sektore služieb 330 kontrol, u výrobcov predávajúcich na maloobchodnej báze 16 kontrol a v ostatných prevádzkach 54 kontrol,
- v rámci výskytu nebezpečných výrobkov hlásených zo systému RASFF boli hlásené 2 výrobky, vykonané boli 3 kontroly,
- odobratých bolo 306 vzoriek potravín a 192 sterov z pracovného prostredia a osobnej hygieny 10 vzoriek kozmetických výrobkov.

Najčastejšie zisťované nedostatky -

- nedodržanie účelu využitia pracovných plôch pri manipulácii s potravinami, nesprávna manipulácia s potravinami, neoznačené potraviny v slovenskom jazyku, nepredložené doklady o odbornej spôsobilosti pracovníkov, svojvoľne zmrazované potraviny (pirohy, halušky, chlieb), nevyhovujúce skladovanie originálne balených potravín, nepredloženie evidencie teplôt od prijmu surovín až po výdaj hotových pokrmov, nevyhovujúce laboratórne nálezy vzoriek zmrzlín, nedostatky v osobnej a prevádzkovej hygiene (overené sterovou metódou).

Za zistené nedostatky boli uložené –

- blokové pokuty v počte **12** v sume **592,- eur**
- náhrady nákladov v počte **6** v sume **373,34,- eur**
- pokuty za iný správny delikt v počte **3** v sume **1550,- eur**

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Odborné priority na úseku verejného zdravotníctva - HDaM

1. efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 105 previerok, pri ktorých bolo odobratých 68 vzoriek, 14 mimoriadnych cielených kontrol zameraných na dodržiavanie hygienických podmienok v zariadeniach školského stravovania a odobratých 6 vzoriek stravy (obedov), 1 cielená kontrola stravovacieho zariadenia v rámci výstražného systému RASF zameraná na výskyt králičieho mäsa.

Výkon ŠZD bol zameraný aj na sledovanie pitného režimu v základných a stredných školách s cieľom zvýšiť informovanosť detí a mládeže o potrebe konzumácie zdravotne bezchybnej vody a preferovať zdravotne vyhovujúce nápoje. V I. polroku roku 2014 bolo odobratých 42 vzoriek pitných vôd na laboratórne vyšetrenie. Pitný režim na školách je zabezpečený hygienicky vyhovujúcim spôsobom (pitná voda z vodovodu , ktorej kvalita spĺňa kritéria Nariadenia vlády SR č. 354/2006).V prípade nevyhovujúceho zásobovania, zriaďovateľ predškolských a školských zariadení do doby zabezpečenia vyhovujúcej kvality pitnej vody, rieši pitný režim formou minerálok v originálnom balení alebo prostredníctvom dávkovačov veľkoobjemovo balených vôd tzv. watercoolerov).

V rámci preferencie konzumácie zdravotne vyhovujúcich nápojov sa výkon ŠZD zameriava na sledovanie vhodnosti sortimentu tovaru v bufetoch umiestnených v školských zariadeniach. V I. polroku roku 2014 bolo vykonaných 8 previerok školských bufetov. Ponúkaný sortiment nápojov zodpovedal zásadám zdravej výživy a neobsahoval alkoholické nápoje, ani nápoje s obsahom kofeínu a chinínu.

2. posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným podmienkam a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie

V I. polroku 2014 bolo v okrese Prešov a Sabinov vykonaných 10 mimoriadnych cielených kontrol zameraných na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách, z toho bolo mestský a 5 vidieckych základných škôl.

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Stav plnenia k 30. 6. 2014:

Do súboru v roku 2014 boli zaradené deti vekovej skupiny 3-6 ročných . Jedná sa o 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí

Trvanie projektu:

1. etapa - 30. 06. 2014

V rámci plnenia I. etapy tohto projektu bolo vybraných 15 detí vo veku 3-6 rokov z MŠ Budovateľská č.8 v Prešove (mestská MŠ) a 15 detí vo veku 3-6 rokov z MŠ Pečovská Nová Ves (vidiecka MŠ). Rodičom vybraných detí boli rozdane dotazníky. Údaje z vyplnených dotazníkov pracovníčky odd. HDM RÚVZ Prešov zadávali do masky a dňa 30.06.2014 zaslali ÚVZ SR Bratislava. Do projektu bolo zapojených celkom 30 detí vekovej kategórie 3-6 rokov.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti)
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy)
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
8. aktívna činnosť „Poradní očkovaní“
9. príprava registra očkovaných osôb

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Realizácia k 30. 6. 2014

Od 01. 01. 2014 nadobudol platnosť nový očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých. Očkovací kalendár platný od januára 2014 zahŕňa povinné pravidelné očkovanie detí proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, pneumokokovým infekciám, osýpkam, ružienke, mumpsu a povinné preočkovanie dospelých proti diftérii a tetanu.

V platnosti je nový očkovací kalendár, ktorý sa od pôvodného líši tým, že bližšie špecifikuje očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam. Určuje, že na povinné očkovanie dojčiat proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam je určená 13-valentná konjugovaná vakcína alebo 10-valentná konjugovaná vakcína a všetky dávky základného očkovania sa majú podať rovnakou očkovacou látkou. Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovacou látkou každých 15 rokov.

Všetci očkujúci lekári, t. j. praktickí lekári pre deti a dorast, spolu 49 a taktiež praktickí lekári pre dospelých, spolu 93 boli oboznámení so všetkými zmenami v očkovacom kalendári.

Aj v roku 2014 je venovaná zvýšená pozornosť ochoreniam preventabilných očkovaním. U týchto ochorení sa zisťuje hlavne predchádzajúce očkovanie.

V druhom polroku 2014 bude realizovaná kontrola očkovania v okrese Prešov a Sabinov, ako aj v Prešovskom kraji v zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR v Bratislave. Výsledky kontroly budú spracované a zaslané na ÚVZ v Bratislave.

Oddelenie epidemiológie vykonáva pravidelné poradenstvo v oblasti očkovania a očkovania na cestu do zahraničia. Pracovníci oddelenia sa v danej oblasti vzdelávajú a v rámci toho sa zúčastnili na rôznych seminároch a odborných podujatiach: Školy vakcinológie a Vakcinologického kongresu.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Realizácia k 30. 6. 2014

V roku 2014 bola vykonávaná surveillancie prenosných ochorení v okresoch Prešov a Sabinov na základe hlásení od ošetrojúcich lekárov a mikrobiologických laboratórií.

Následne bola vykonávaná analýza ochorení za jednotlivé mesiace za okresy Prešov a Sabinov. Výsledky analýz a informácie pre ošetrojúcich lekárov sú pravidelne uverejňované na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Prešove.

Analýza výskytu prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov za rok 2013 bola spracovaná vo VS v termíne do 10. 02. 2014. Analýza výskytu prenosných ochorení v Prešovskom kraji za rok 2013 bola spracovaná na základe výstupov z Epidemiologického informačného systému a na základe podkladov zaslaných z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja v termíne do 28. 02. 2014.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení a epidemiologickom vyšetrovaní jednotlivých prípadov ochorení zároveň prebiehala individuálna edukácia obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillancie infekčných ochorení v SR do siete EÚ
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb

Realizácia k 30. 6. 2014

Všetky prenosné ochorenia hlásené za okres Prešov a Sabinov sú zadávané do epidemiologického informačného systému EPIS. V prvom polroku 2014 to predstavovalo spolu 1 533 prenosných ochorení (okres Prešov 1177, okres Sabinov 356).

V súvislosti so surveillancie ARO a CHPO sú na základe hlásení od praktických lekárov týždenne spracovávané analýzy výskytu ARO a CHPO v okrese Prešov a Sabinov a následne na základe hlásení z jednotlivých RÚVZ Prešovského kraja aj v Prešovskom kraji.

V systéme rýchleho varovania (SRV) sú spracovávané týždenné hlásenia a to v 6 kategóriách (akútne chabé obrny; epidémie; meningitídy/sepsy; osýpky, rubeola, parotitída; vírusové hepatitídy a iné informácie). Hlásenia sú spracovávané za okresy Prešov a Sabinov a Prešovský kraj. Informácie sú pravidelne hlásené v systéme EPIS do celoslovenského centra na ÚVZ v Bratislave.

Výstupy z informačného systému, mesačné analýzy slúžia na porovnávanie chorobnosti prenosných ochorení v okrese Prešov a Sabinov v jednotlivých mesiacoch roka a ako informácia o epidemiologickej situácii pre zdravotníkov ako aj pre verejnosť.

Špeciálne analýzy, ktoré je možné vytvoriť v rámci informačného systému EPIS alebo MIS informačného systému EPIS boli na požiadanie poskytnuté pre potreby študentov rôznych stredných a vysokých škôl a primárom niektorých oddelení FNŠP J. A. Reimana Prešov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EÚ s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. organizácia prevalenčnej štúdie NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ každý rok tak, aby bola štúdia raz za 5 rokov vykonaná na každom lôžkovom ZZ

Realizácia k 30. 6. 2014

V roku 2014 boli pravidelne hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení pôsobiacich v okresoch Prešov a Sabinov. Všetky hlásené nozokomiálne nákazy sú zadávané v informačnom systéme EPIS a na základe ich závažnosti sú vykonávané protiepidemické opatrenia. V okrese Prešov a Sabinov sa v zdravotníckych zariadeniach vykonáva kontrola HER v zmysle platných právnych predpisov priebežne, ako aj pri výskyte nozokomiálnych nákaz. Vzhľadom na najväčšie riziko vzniku nozokomiálnych nákaz sa zvýšená pozornosť venuje kontrole HER na JIS a operačných sálach jednotlivých oddelení FNŠP J. A. Reimana v Prešove.

V 1. polroku 2014 bolo zo zdravotníckych zariadení okresu Prešov hlásených 173 NN, ktoré boli hlásené z lôžkových zariadení.

Z celkového počtu bolo hlásených 61 respiračných, 62 črevných, urogenitálnych infekcií 26, infekcií v mieste operačného výkonu 13, sepsí 5, iných infekcií 2 a infekcií kože a slizníc 4. Najviac NN hlásilo oddelenie ARO (79), pediatrické (17) a neurologické (17).

Pri vzniku týchto ochorení sa uplatňovali najmä invazívne výkony, kanyly, CVK, umelá pľúcna ventilácia, močová katetrizácia a základná diagnóza chorých.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Realizácia k 30. 6. 2014

Od 10. 08. 2010, kedy bola generálnou riaditeľkou ukončená pandémia chrípky A (H1N1)2009 sa až do súčasnosti nachádzame v post-pandemickej fáze. Neustále však prebieha monitorovanie výskytu prípadov SARI a ich hlásenie v epidemiologickom

informačnom systéme a v SRV epidemiologického informačného systému. V roku 2014 v okrese Prešov a Sabinov neboli hlásené prípady SARI.

6.6. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (VaccineDerivedPolioViruses).

Realizácia k 30. 6. 2014

V roku 2014 sa realizovali odbery vzoriek odpadovej vody, ktoré boli zaslané na virologické vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odbery vzoriek vôd boli vykonávané v termínoch, ktoré vypracovalo virologické laboratórium RÚVZ so sídlom v Košiciach. Odobrané boli 2 vzorky odpadovej vody, všetky s negatívnym výsledkom.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým a okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS.

Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Realizácia k 30. 6. 2014

V rámci edukačných programov pre mládež sa vykonáva Projekt“ Hrou proti AIDS“.

V prvom polroku 2014 projekt „Hrou proti AIDS“ nebol realizovaný.

V rámci prevencie HIV/AIDS je na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde sa okrem poradenstva vykonávajú aj anonymné odbery biologického materiálu na vyšetrenie HIV protilátok. Odbery vykonáva RÚVZ so sídlom v Prešove ako jediný v rámci RÚVZ v Prešovskom kraji. V prvom polroku 2014 bolo v rámci Poradne prevencie HIV/AIDS vykonaných 9 odberov (7 mužov a 2 ženy) biologického materiálu na virologické vyšetrenie. Najväčší záujem o odbery materiálu na virologické vyšetrenie a poradenstvo bol zaznamenaný vo vekovej skupine 15 - 42-ročných. Najčastejším dôvodom prečo vyhľadali Poradňu prevencie HIV/AIDS bola prítomnosť rizikovej situácie – najčastejšie nechránený pohlavný styk.

Súčasne s činnosťou Poradne prevencie HIV/AIDS je v prevádzke telefonická linka prevencie HIV/AIDS. Telefonicky nás kontaktovalo 20 klientov, e-mailom 4 klienti. Najčastejšími dotazmi boli možnosti vyšetrenia HIV protilátok, prenosu infekcie HIV a možnosti prevencie.

6.8. Poradne očkovania

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Realizácia k 30. 6. 2014

V prvom polroku 2014 bolo telefonicky poskytnutých 32 informácií týkajúcich sa povinného očkovania, odporúčaného očkovania, očkovania do zahraničia.

6.9. Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia

Realizácia k 30. 6.2014

V prvom polroku 2014 nebol realizovaný výskumný projekt „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu” .

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

1. Prvou prioritou Odboru laboratórnych činností laboratórnych činností RÚVZ so sídlom v Prešove je vykonávať laboratórne (chemické, mikrobiologické, biologické) analýzy a fyzikálne merania v rámci objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia pre výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín. OLČ vykonáva svoju činnosť pre regionálne úrady verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove, Bardejove, Humennom, Svidníku a Vranove nad Topľou.

V prvom polroku 2014 oddelenia OLČ spracovali spolu 10109 vzoriek. Z uvedeného počtu bolo pre RÚVZ Prešov spracovaných 4416 vzoriek, pre RÚVZ Bardejov 1162 vzoriek, pre RÚVZ Humenné 1804 vzoriek, pre RÚVZ Svidník 1571 vzoriek a pre RÚVZ Vranov 1189 vzoriek.

2. Druhou prioritou OLČ je organizovať a vyhodnocovať medzilaboratórne porovnávacie skúšky v oblasti potravín. V prvom polroku 2014 boli zorganizované dve porovnania: MPV-PO-19/2014 a MPV-PO-20/2014. Vzorky prihláseným účastníkom boli distribuované 7.4.2014, záverečná správa z obidvoch porovnaní bola vypracovaná 30.6.2014. Spolu sa do týchto testov zúčastnilo 14 laboratórií.

MPV-PO-19/2014 bolo zamerané na stanovenie kyseliny askorbovej vo výživovom doplnku. MPV-PO-20/2014 bolo zamerané na stanovenie zamerané na porovnanie analytických výsledkov kvantitatívneho stanovenia kyseliny askorbovej vo výživovom doplnku, stanovenie acesulfámu K, aspartámu, sacharínu, kyseliny benzoovej, kyseliny sorbovej, chinínu, kofeínu v nealkoholickom nápoji a kvalitatívne stanovenie syntetických farbív v nealkoholickom nápoji.

7.1 Cyanobaktérie

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. V prvom polroku 2014 bolo na stanovenie cyanobaktérií vyšetrených 9 vzoriek z rekreačnej nádrže Domaša. Limit pre cyanobaktérie podľa prílohy č.1 k vyhláške č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody na prírodnom a umelom kúpalisku, nebol ani v jednej vzorke prekročený.

RÚVZ Humenné doručil na vyšetrenie 3 vzorky z odberových miest: Chlmec, Slovenská Volová a Laborec, RÚVZ Prešov doručil na vyšetrenie 1 vzorku z prírodného kúpaliska Delňa, vo všetkých vzorkách bol limit pre cyanobaktérie dodržaný.

7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

V priebehu prvého polroka 2014 nebolo stanovenie améb požadované.

Legionely boli stanovené v 3 vzorkách vôd z umelých kúpalísk a v 1 vzorke pitnej vody. Vzorky vyhovelí určenému kritériu, podľa prílohy č. 2 k vyhláške č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody na prírodnom a umelom kúpalisku.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

V rámci tejto úlohy boli sledované biologické a mikrobiologické ukazovatele podľa prílohy č.1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti potravinového kódexu. V prvom polroku bolo vyšetrených 15 minerálnych a pramenitých balených vôd a 5 vzoriek z watercoolerov. V minerálnych a pramenitých vodách bolo stanovených 120 mikrobiologických a 60 biologických ukazovateľov. V 3 vzorkách bol prekročený limit pre celkový počet mikroorganizmov kultivovaných pri $t = 20^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ a v 1 vzorke bol prekročený limit pre celkový počet mikroorganizmov kultivovaných pri $t = 37^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$. Vo vzorkách vôd z watercoolerov bolo stanovených 40 mikrobiologických a 20 biologických ukazovateľov, v 3 vzorkách bol prekročený limit pre celkový počet mikroorganizmov kultivovaných pri $t = 20^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ a $t = 37^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$.

7.4 Materské mlieko

Pre banku materského mlieka novorodeneckého oddelenia FNŠP J. A. Reimana v Prešove bola sledovaná nutričná kvalita a mikrobiologické ukazovatele v materskom mlieku. V 10 vzorkách materského mlieka bolo stanovených 70 chemických ukazovateľov. Na sledovanie mikrobiologickej kvality materského mlieka bolo vyšetrených 9 vzoriek nepasterizovaného a 19 vzoriek pasterizovaného mlieka, v ktorých bolo spolu stanovených 112 ukazovateľov. V žiadnej vzorke nebola zistená prítomnosť patogénnych mikroorganizmov, v 4 vzorkách bola zistená prítomnosť stafylokokového enterotoxínu.

7.5 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania

Obsah dusitanov bol v prvom polroku stanovený v 182 vzorkách vodných zdrojov individuálneho zásobovania. Limit určený NV č. 354/2006 Z.z. v znení NV č. 496/2010 bol prekročený v 2 vzorkách. Obsah dusičnanov bol v prvom polroku stanovený v 183 vzorkách vodných zdrojov individuálneho zásobovania. Limit určený NV č. 354/2006 Z.z. v znení NV č. 496/2010 bol prekročený v 17 vzorkách.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Cieľ:

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

V súčasnosti sa pripravuje aktualizácia NPPZ, gestorom programu je MZ SR. Plnenie jednotlivých aktivít je súčasťou ďalších úloh.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ:

Zámerom národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencií nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

V I. polroku 2014 sme uskutočnili 21 aktivít zameraných na prevenciu obezity.

V ZŠ Sedlice sme sa zúčastnili Dňa zdravia spojeného s besedami, v SOŠ dopravnej a Strednej umeleckej škole boli uskutočnené besedy v problematike zdravej výživy.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia 7. apríla sme pripravili v Poradni zdravia Deň otvorených dverí pre širokú verejnosť. Akciu sme spropagovali v printových a elektronických médiách a nástenkou v priestore RÚVZ. Realizovali sme edukácie v školách.

Pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“- 15. mája, sme realizovali edukácie v školách a internátoch zamerané na propagáciu zdravého životného štýlu s dôrazom na dôležitosť pohybu pre zdravie. V spolupráci s Nadáciou srdca a Nadáciou Tesco sme dňa 21. 6. 2014 zrealizovali s výjazdovou poradňou zdravia meranie cholesterolu, tlaku krvi, BMI, ako aj individuálnu edukáciu správneho stravovania a pohybovej aktivity pre zúčastnených na tejto akcii v počte 120.

V rámci Dňoch zdravia sme v spolupráci so VŠZP a Slovenskou poštou zrealizovali- antropometrické a biochemické merania pre ich klientov v počte 316.

Ku Dňu mlieka 27. 5. 2014 sme sa zúčastnili akcie, ktorú zorganizoval Mestský úrad Prešov oddelenie školstva. Táto akcia bola spojená s prezentáciou zdravých mliečnych produktov spojená s ochutnávkou.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014.

Cieľ:

Zlepšiť podmienky v oblasti:

- prevencie fajčenia na základných, stredných a vysokých školách, v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb,
- kontroly fajčenia,
- poradenstva na odvykanie od fajčenia,
- edukácie na školách,
- výskumu o efektívnosti preventívnych opatrení.

O svetovom dni bez tabaku sme informovali na webe a nástenke RÚVZ. Priebežne sme v I. polroku 2014 uskutočnili besedy so žiakmi ZŠ a študentmi SŠ zameranými na podporu nefajčenia, vplyv pasívneho fajčenia na zdravie a odvykanie od fajčenia (15 besied). Súčasťou týchto aktivít bolo premietanie DVD Kým stúpa dym.

Problematiku fajčenia sme zrealizovali aj pre rómskych žiakov v Jarovniciach, kde sme využili názorne metódy, kreslenie, dýchanie do guľôčky, balónu a iné techniky pre 158 detí.

Problematike fajčenia venujeme pozornosť aj v poradni zdravia. V poradni na odvykanie od fajčenia sme poskytli odborné poradenstvo 80 klientom. Okrem poradenstva bolo merané CO a % COHb a to nielen v poradni, ale aj pri niektorých edukáciách a výjazdových aktivitách. SOŠ podnikania sa zúčastnila exkurzie v poradni na odvykanie od fajčenia, kde študenti boli informovaní nebezpečenstve fajčenia na zdravie v ich veku a niektorým fajčiarom bol meraný CO. Celkovo sa tejto aktivite zúčastnilo 78 študentov.

Edukáciu o vplyve fajčenia na zdravie sme uskutočnili pre zamestnancov Hypermarketu Tesco (38), pre pedagógov prostredníctvom Metodicko-pedagogického centra (48) a väzňov v Ústave na výkon väzby a ústave na výkon trestu odňatia slobody v Prešove (37).

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 -2015.

Cieľ:

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovom skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení, ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

V I. polroku 2014 sa realizovala prípravná fáza plnenia programu.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.

Cieľ:

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Plnenie k 30. 6. 2014

Na tému alkoholovej a inej závislosti sme uskutočnili 10 besied so žiakmi ZŠ a SŠ v Prešove, ako aj pre študentov v domove mládeže. Podľa pokynov ÚVZ SR sme distribuovali na všetky SŠ a gymnázia v okrese Prešov a Sabinov plagát s problematikou bezpečný návrat domov s pokynmi pre učiteľov realizovať počas triednických hodín a hodín etickej výchovy besedy s problematikou požívania alkoholických nápojov počas jazdy motorových vozidiel a bicyklovania.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ.

Cieľ:

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Plnenie k 30. 6. 2014

V Týždni mozgu sme uskutočnili besedu s pamäťovými cvičeniami, na ktorej sa zúčastnili žiaci a študenti škôl (450 žiakov), ktorým sme priblížili činnosť mozgu s radami na udržiavanie jeho výkonnosti pomocou vedomostných kvízov a logických hier. O aktivitách sme informovali na web. stránke a nástenke RÚVZ.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST.

Cieľ:

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 – 2015.

K 30. 6. 2014 sme uskutočnili besedy v základných aj v stredných školách zamerané na:

- formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom – 15 aktivít
- význam pohybu pre zdravie – 8 aktivít ,
- prevenciu závislostí – 21 aktivít.

9.7.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku- stomatohygienu.

Cieľ: Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

K riešeniu nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu sme prispeli nácvikom správnej techniky čistenia chrupu, podporovaním návyku celodenného udržiavania ústnej hygieny a formovaním postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu v počte 10 pre 250 detí. Tieto aktivity boli realizované v mesiacoch január až máj 2014.

9.8 CINDI PROGRAM SR.

Cieľ:

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy programu.

V Poradni zdravia bolo v I. polroku 2014 vyšetrených 53 klientov, z toho 7 mužov a 46 žien. Najviac prvovýšetrených klientov bolo vo vekovej kategórii od 45 do 54 rokov. Opakovane vyšetrených bolo 25 klientov, z toho 7 mužov a 18 žien.

Stravovacie zvyklosti klientov poradne sú charakteristické vysokým energetickým príjmom v kombinácii s nedostatočnou telesnou aktivitou. Častá je konzumácia tzv. rizikových potravín ako sú sladené nápoje, sladkosti, masné mäso, tukové pečivo a plnotučné potraviny. V strave majú malé zastúpenie strukoviny, kyslomliečne produkty, ryby a celozrné obilniny. Podceňovaný je aj význam pitného režimu.

Pri výjazdových poradniach sme spolupracovali so školami a so Slovenskou nadáciou srdca, Nadáciou Tesco, so VŠZP a Slovenskou poštou.

V I. polroku 2014 bolo v rámci základnej poradne a výjazdovej poradne vyšetrených 597 klientov, z toho 470 žien a 127 mužov.

9.9 EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Cieľ:

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospeléj populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od sociálno-ekonomických podmienok a veku. Projekt pozostáva z 2 fáz – I. fáza – pilotná štúdia, II. fáza – štúdia na národnej úrovni.

Projekt sa má realizovať v II. polroku 2014.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prievidzi**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie SR IV. (NEHAP IV)

V rámci plnenia tejto úlohy bol vykonaný dozor nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach to v obchodných reťazcoch, kultúrnych domoch, v kinách a pri poskytovaní služieb. Bolo vykonaných 131 previerok a nebolo zistené porušenie zákona. Na internetovej stránke úradu sú zverejnené telefónne čísla na nahlasovanie porušovania zákona.

V rámci plnenia tejto úlohy boli vykonané odbery vzoriek rekreačných vôd z kúpalísk a krytých bazénov s celoročnou prevádzkou a odber vzoriek zo sezónnych kúpalísk pred uvedením do prevádzky. Kvalita vôd po chemickej stránke vyhovovala hygienickým požiadavkám. Sezónne kúpaliská, ktoré požiadali o uvedenie do prevádzky na LTS 2014 boli uvedené do prevádzky po vykonaní kontrol.

Správa o pripravenosti ako aj kvalite vôd sezónnych rekreačných zariadení LTS 2014 a zariadení s celoročnou prevádzkou boli v požadovanom termíne a rozsahu odoslaná cez informačný systém.

Kvalita pitnej vody verejných vodovodov a plynulosť dodávky je priebežne sledovaná v rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru, k závažným poruchám v dodávke a nedostatkom v kvalite vody v sledovanom období nedošlo.

1.2. Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Cieľom tohoto projektu je nastaviť nové národné ciele, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou. RÚVZ Prievidza zatiaľ nebol zaradený do plnenia projektu.

1.3. Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Cieľom je sledovanie vybraných skupín obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez sledovanie kadmia a kotinínu (metabolitu nikotínu) v biologickom materiáli (moč). V roku 2013 bol vypracovaný pilotný projekt (špecifikácia populačných skupín, výber respondentov v ŽP a PP). V roku 2014 je plánovaná príprava a tlač pracovných protokolov, dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií pre analytickú časť projektu, vyžiadanie súhlasu etickej komisie). RÚVZ Prievidza sa zatiaľ do prípravy nezapojil.

1.5. Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách .

Úlohou projektu je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách verejných vodovodov v SR a to jednak zo starých záťaží (DDT, Heptachlór, lindan a pod.) ako aj novej generácie pomerne ľahko odbúrateľných pesticídnych látok typu (atrazín, simazín, terbutylazín, chlórtolurón, izoproturón). V I. polroku 2014 sa RÚVZ Prievidza do projektu nezapojil.

1.7. Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného prostredia a vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného prostredia

vo veľkých bazénových halách. RÚVZ Prievidza nebol zaradený do riešenia tohoto projektu.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ má zavedenú evidenciu rizikovej práce v programe ASTR. Údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sú pravidelne aktualizované na základe návrhov zamestnávateľov alebo z vlastného podnetu na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru, objektivizácie faktorov pracovného prostredia a následného posúdenia rizika.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo v prvom polroku 2014 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach evidovaných celkom 5 011 exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, z toho 522 žien, v 144 subjektoch. Oproti roku 2013 sa zvýšil počet zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu v tretej a štvrtej kategórii o 255 (5,4 %). Z uvedeného počtu zamestnancov v tretej kategórii pracuje 4845 zamestnancov a v štvrtej kategórii pracuje 166 zamestnancov. Oproti roku 2013 zaznamenávame nárast počtu zamestnancov v tretej kategórii o 237 zamestnancov (5,1 %), ale i nárast v štvrtej kategórii o 18 zamestnancov (12,2 %).

Počet exponovaných zamestnancov zaradených do rizikových prác podľa jednotlivých okresov:

- v okrese Prievidza 4 507 zamestnancov, z toho 357 žien, v 105 subjektoch,
- v okrese Partizánske 504 zamestnancov, z toho 165 žien, v 39 subjektoch.

Najviac rizikových prác evidujeme v priemyselnej výrobe – 2 449 zamestnancov a v ťažbe nerastných surovín - 2 195 zamestnancov.

V tabuľke 1 sú uvedené počty exponovaných zamestnancov podľa druhu rizikových faktorov.

Tabuľka 1

Rizikový faktor	Počet exponovaných zamestnancov	
	celkom	žien
biologické faktory	54	40
elektromagnetické polia	17	0
fyzická záťaž	1771	7
hluk	3745	322
chemické faktory	675	141
optické žiarenie	68	12
pevný aerosól	2199	58
vibrácie	313	0
záťaž teplom a chladom	84	12

V sledovanom období bolo vydaných 20 rozhodnutí v súvislosti so zaradením resp. vyradením pracovníkov do kategórií rizikových prác.

V sledovanom období boli priebežne vykonávané kontroly (46) plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o zaradení prác do kategórií. Kontroly boli

zamerané na znižovanie zdravotných rizík, zosúladienie prevádzkových podmienok a opatrení na znižovanie rizík s údajmi uvedenými v prevádzkových poriadkoch, poskytovanie OOPP, používanie OOPP zamestnancami, informovanosť zamestnancov o rizikách a na kontrolu výkonu cieľených lekárskeho preventívnych prehliadok (LPP) v súvislosti s prácou.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce, boli v sledovanom období uložené 2 sankčné opatrenia – Milan Klivanec a BENCROS s.r.o.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V prvom polroku 2014 sme nevykonali žiadne kontroly zamerané na uplatňovanie nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov. Kontroly plánujeme vykonať v druhej polovici roku.

V sledovanom období sme obdržali 19 oznámení o výkone dezinfekcie, deratizácie a dezinsekcie. Oznámenia o výkone postrekov pri pestovaní ovocia sme neobdržali žiadne.

Mimoriadne situácie a havárie v sledovanom období neboli hlásené.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Kontroly uplatňovanie nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. sme v 1. polroku 2014 nerealizovali. Kontroly s týmto zameraním plánujeme vykonať v 2. polroku.

V prvom polroku 2014 pracovalo v riziku karcinogénnych a mutagénnych faktorov 361 zamestnancov, z toho 78 žien, a to nasledovne: vinylchlorid – 77, z toho 1 žena; 1,2-dichlóretán – 11; etylénoxid spoločne s propylénoxidom – 7, z toho 4 ženy; vinylchlorid spoločne s 1,2-dichlóretánom – 25; etylénoxid spoločne s vinylchloridom a propylénoxidom – 8; etylénoxid spoločne s vinylchloridom, propylénoxidom a 1,2-dichlóretánom - 9; vinylchlorid spoločne s etylénoxidom a polyaromatickými uhl'ovodíkmi - 9; polyaromatické uhl'ovodíky pri výrobe karbidu – 71; dichlómetán - 4; cytostatiká – 11, z toho 10 žien; formaldehyd - 13, z toho 10 žien; tetrachlóretylén – 8; technický benzín – 59, z toho 53 žien; sadze – 8, agrochemikálie - 41.

V riziku reprodukčnotoxických látok v prvom polroku 2014 pracovalo 88 zamestnancov, z toho 20 žien, a to nasledovne: toluén - 21, z toho 10 žien; cytostatiká - 11, z toho 10 žien; ortuť - 43 a oxid uhoľnatý -13.

V 1. polroku 2014 bolo na RÚVZ vydaných 10 rozhodnutí s návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z. pre nasledovné subjekty:

- CELLAR, spol. s r.o., Prievidza - odstraňovanie azbestocementovej strešnej krytiny z prístrešku rodinného domu, Ul. Sovietskej armády 898, Lehota pod Vtáčnikom,
- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome na ul. Sv. Cyrila 320/32, 33, 34, Prievidza,
- ASTANA, s.r.o., Poprad - odstraňovanie azbestovej strešnej krytiny z hospodárskej budovy – stodoly pri obci Čavoj – laz Cobrial č. 311,
- Bohumil Supek, Chrenovec – Brusno - odstraňovanie azbestocementových potrubí zo stupačiek bytových jadier v bytovom dome na Bernolákovej ul. 632 v Novákoch,
- REMESLO – TZB s.r.o., Lutilla - odstraňovanie azbestocementových potrubí zo stupačiek bytových jadier v bytovom dome na ul. A. Škarvana 365/4 v Prievidzi,

- PROSERVIS Strážske, s.r.o., Strážske - odstraňovanie odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v bytovom dome na ul. Sv. Cyrila 315/25, 26, 27, Prievidza,
- SD Gelnica, s.r.o., Gelnica – odstraňovanie azbestocementového kanalizačného potrubia v stúpačkách bytových jadier na ul. Lúčna 22, 24, 26, Prievidza,
- CELLAR, spol. s r.o., Prievidza - odstraňovanie azbestocementovej strešnej krytiny zo strechy rodinného domu v Malých Uherciach, Ul. hrdinov 224,
- TERMSTAV a.s., Trnava - odstraňovanie azbestocementových dosiek z chladiacej veže SO 3308 v areáli spoločnosti Fortischem a.s., Nováky,
- A.A.Service, spol. s r.o., Bratislava - odstraňovanie azbestocementových dosiek z balkónov v Partizánskom, ul. J. Kráľa 1164/16, 18.

V sledovanom období boli vykonané 4 kontroly, na ktorých sme zistili, že zamestnávateľia pri búracích prácach dodržia ustanovenia uvedené v nariadení vlády č. 253/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. V rámci kontrol sme preverovali informovanosť zamestnancov pomocou kontrolných listov. Listy vyplnili 4 zamestnanci. Zamestnanci sú informovaní o negatívnych účinkoch azbestu na zdravie.

Riešený je jeden podnet obyvateľa bytu na ul. Lúčna 22, týkajúci sa odstraňovania azbestocementových kanalizačných potrubí firmou SD Gelnica, s.r.o, Gelnica.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikovým faktorom psychická pracovná záťaž v dozorovaných okresoch nevidujeme.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prvom polroku 2014 sme evidovali v 8 subjektoch celkovo 1 444 zamestnancov, z toho 7 žien, v tretej kategórii rizika faktor fyzická záťaž. Oproti roku 2013 došlo k zvýšeniu počtu o 174 zamestnancov (13,7 %). Najviac zamestnancov (1 362) pracujúcich v riziku pre faktor fyzická záťaž evidujeme v Hornonitrianskych baniach Prievidza, a.s.

V prvom polroku 2014 sme zaevidovali 36 nových žiadostí na prešetrenie pracovnej anamnézy pri podozrení na chorobu z DNJZ z celkového počtu 47. Medzi žiadosťami je najviac zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. – 10 (21,3%).

Prešetrili sme 36 žiadostí z predchádzajúceho obdobia. Najviac prešetrovaných žiadostí bolo u zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s. – 9, Skanska SK a.s., Bratislava – 5 a VEGUM a.s., Dolné Vestenice - 4 .

Počas tohto obdobia bolo hlásených 11 priznaní choroby z DNJZ. Jednalo sa o profesie: šička obuvi (1); zvrškárka (1); napínanie špíc (1); baník - razič; (1); baník - montážny pracovník (1); baník - tunelár (1); baník - elektrikár (1); gumár - opracovanie výrobkov (1); stavebný robotník (1); kuchár (1); maliar (1).

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1. Zdravé pracoviská

OPM:

V rámci projektu sme v súčinnosti s pracovníkmi poradne zdravia vyšetřovali pracovníkov dvoch podnikov regiónu:

- Honeywell Safety Products Slovakia s.r.o., Partizánske
- Nestlé Slovensko s.r.o, Prievidza

V podniku Honeywell Partizánske sme celkovo vyšetrili 29 administratívnych pracovníkov. Na základe výsledkov biochemických a somatometrických vyšetrení bolo vyšetrovaným poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu vrátane odbúrania nadmerného psychického stresu. V podniku Nestlé Slovensko s.r.o, sme vyšetrili 15 administratívnych pracovníkov Aj týmto pracovníkom bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu.

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

PZ, Nestlé Slovensko, s.r.o., Prievidza, Sperian Protection Slovakia s.r.o., Partizánske

Riešenie:

- *Sperian Protection Slovakia s.r.o., Partizánske* – kompletne vyšetrenia TZS 29 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

marec, apríl, máj

- *Nestlé Slovensko, s.r.o., Prievidza* - kompletne vyšetrenia TZS 15 zamestnancov firmy spojené s individuálnym odborným poradenstvom v oblasti zdravého životného štýlu ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia:

jún

2.2.2. *Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao)*
„Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

2.2.3. *Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC)*
„Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

Nakoľko sme ešte neobdržali výsledky kampane v jednotlivých podnikoch, nerealizovali sme aktivity zamerané na informovanie zamestnávateľov a zamestnancov. V prípade obdržania výsledkov kampane v II. polroku 2014, plánujeme s nimi oboznámiť tie podniky, ktoré boli do kampane zapojené.

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci riešenia projektu bola vykonaná 1 kontrola chráneného pracoviska so zameraním sa na plnenie povinnosti zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom a ich zdravotnému postihnutiu tak, aby tieto boli v súlade s ergonomickými, fyziologickými a psychologickými požiadavkami práce (EcoChange s.r.o., Športová 26/23, Nitrianske Rudno, IČO: 45 262 578).

K chráneným pracoviskám a dielňam bolo vydaných celkovo 25 dokumentov. Išlo o rozhodnutia o uvedení do prevádzky, vyjadrenia k zriadeniu chránených pracovísk v už existujúcich prevádzkach a k zmenu počtu zamestnancov na chránených pracoviskách.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Úloha sa priebežne plní. Klinicko - somatické vyšetrenia boli vykonané a dotazníky na socio-ekonomické a stravovacie návyky boli získané od 28 respondentov z úlohou požadovaných 80 respondentov v určenom vekovom zastúpení ľahko pracujúcich mužov a žien.

3.2. Monitoring príjmu jódu

Úloha sa priebežne plní. Odobraté a laboratórne vyšetrené na množstvo KJ, KJO_3 bolo 13 vzoriek kuchynskej soli. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám v sledovaných ukazovateľoch.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Úloha sa priebežne plní. Vykonaný bol odber 2 vzoriek potravín balených v papierových a kartónových obaloch na laboratórnu analýzu.

3.7. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Úloha je plnená podľa harmonogramu. Odobraté boli 2 vzorky výživových doplnkov.

3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Úloha sa priebežne plní podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. Odobratých bolo 11 vzoriek kozmetických výrobkov. V rámci ochrany spotrebiteľa sa vykonáva šetrenie výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov v distribučnej sieti na základe hlásení RAPEX.

3.9. Nanotechnologie v kozmetických výrobkoch

Úloha sa priebežne plní.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Projekt bol ukončený v roku 2013. Gestor úlohy RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě vykonal jej sumarizáciu v roku 2014 v spolupráci s ÚVZ SR Bratislava.

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Projekt „Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku“ v prvom polroku 2014 nebol realizovaný.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku,

mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti.

Projekt bol realizovaný v I. polroku 2014 (február) v dvoch predškolských zariadeniach (MŠ Ul. A. Mišúta 731/2, 971 01 Prievidza a MŠ Ul. Pionierov 82/6, 972 17 Kanianka). Informácie sa získavali dotazníkovou formou od rodičov resp. ich zákonných zástupcov. Dotazníky boli zozbierané od detí vo vekovej skupine 3-6 rokov v dvoch triedach MŠ (1 mestská a 1 vidiecká) po 15 detí, t.j. spolu 30 detí. Tieto údaje boli vložené do databázy a tá bola zaslaná na ÚVZ SR odbor hygieny detí a mládeže.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia. Na základe mimoriadnych cielených kontrol vykonaných v roku 2013.

V apríli 2014 boli vykonané cielené kontroly vo vybraných základných školách v okrese Prievidza a Partizánske (5 mestských ZŠ a 5 vidieckych ZŠ). Pracovníci RÚVZ v spolupráci s vedením školy v každej vybranej škole vyplnili dotazník „Pedagogický proces na hodinách TV na základných školách“. V druhom polroku sa bude v školách, ktoré vyplnili tieto dotazníky o organizovaní povinných a nepovinných TV aktivít organizovaných školou, ďalej sledovať pohybová aktivita detí vo vybraných ročníkoch.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2013 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie očkujúcich lekárov o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín prostredníctvom mesačného hlásenia. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Bojniciach bol zverejnený materiál vypracovaný Úradom verejného zdravotníctva SR v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a.s. - praktická forma Očkovacieho kalendára na rok 2014, s cieľom zvýšenia zdravotného uvedomenie občanov a podpory prevencie. Uvedený materiál bol distribuovaný pediatrom za účelom zvýšenia informovanosti rodičov detí o jednotlivých druhoch očkovania.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 22.4.2014 do 26.4.2014 sme zabezpečili:

- vyhotovenie nástenky
- poradenstvo v oblasti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov aj pre laickú verejnosť
- distribuované boli informačné materiály pre pediatrov – Sprievodca očkovaním 43 x
- elektronicky boli distribuované informačné materiály o prebiehajúcej kampani pre všetkých obvodných lekárov 117 x.

Problematike očkovania sme venovali aj materiál zverejnený na webovej stránke RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach.

V rámci surveillance a kontroly ochorení preventabilných povinným očkovaním sme v prvom polroku 2014 prešetrili 11 prípadov ochorení na VHA, 10 prípadov ochorení na VHB, 2 nosičstvá HBsAg, 18 prípadov ochorení na pertussis, 103 ochorení na rotavírusovú enteritídu a 2 ochorenia na chrípku.

V prvom polroku 2014 bolo VLPDD hlásených 51 odmietnutí povinného očkovania.

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári pre rok 2014.

V apríli 2014 SEVS a SLS usporiadali XIII. Červenkové dni preventívnej medicíny na Táloch, na ktorom sa zúčastnili pracovníci oddelenia.

V júni 2014 sa 4 pracovníčky oddelenia zúčastnili odborného seminára „Škola vakcinológie IV.“ na Remate pri Handlovej usporiadaného SEVS.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2014 sme vypracovali výročnú správu odboru epidemiológie (odd. infekčnej epidemiológie a odd. NN, dezinfekcie a sterilizácie) za okresy Prievidza a Partizánske za rok 2013.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, súčasťou mesačných analýz sú aj informácie pre lekárov o očkovaní, o aktuálnej epidemiologickej situácii u nás a vo svete a informácie o protiepidemických opatreniach.

V rámci zlepšenia hlásenia prenosných ochorení sme pravidelne spolupracovali hlavne s lekármi prvého kontaktu pre deti, dorast a pre dospelých, ale aj s infektológmi, kožnými lekármi a inými odbornými lekármi v rámci Slovenska. Spolupracovali sme aj s laboratóriami, ktoré nám zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku (OKM Bojnice, HPL Bratislava a Alpha medical Martin). Laboratória HPL a Alpha medical hlásia pozitívne výsledky on-line prostredníctvom internetu do epidemiologického informačného systému EPIS.

Počas chrípkovej sezóny 2013 - 2014 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber (2 lekári z okresu Prievidza a 2 lekári z okresu Partizánske) biologického materiálu od chorých a pri požiadaní sme zabezpečili jeho transport do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave. Od začiatku roka 2014 boli odobraté 3 nasofaryngeálne výtery, z toho bol izolovaný 1x vírus chrípky typu A H1N1, 1x bližšie neurčený vírus chrípky typu A a 1x bolo vyšetrenie negatívne.

V rámci epidemického výskytu chrípky a CHPO nebolo rozhodnutím regionálneho hygienika zatvorené žiadne školské zariadenie.

V roku 2014 neboli vydané opatrenia pri epidémii pre nemocnice regiónu.

Od začiatku roka 2014 boli nahlásené 3 ochorenia na SARI – všetky z okresu Prievidza. V 2 prípadoch bol potvrdený vírus chrípky: 1x A/H1N1 a 1x A/H3N2, v 1 prípade bolo vyšetrenie negatívne. Nevykázali sme žiadne úmrtie na SARI.

Za rok 2014 bolo hlásených 11 ochorení na VHA, 10 ochorení na VHB, 11 ochorení na VHC, zaznamenané boli 2 bezpríznakové nosičstvá VHB a 2 bezpríznakové nosičstvá VHC. Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. V súvislosti s diagnózou vírusová hepatitída bolo vydaných 333 rozhodnutí.

Vykázali sme 2 epidémie hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu, 2 epidémie akútnych gastroenteritíd zapríčinených vírusom Norwalk a 1 epidémiu rotavírusových gastroenteritíd.

Ďalej sme zaznamenali rodinné epidémie: 1x spôsobenú rotavírusmi, 2x norovírusmi, 2x Campylobacterom jejuni a 1x Salmonelou enteritidis. Protiepidemické opatrenia boli vykonané v plnom rozsahu.

Bolo vydaných 8 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť chorých alebo v kontakte s chorými na hnačkové ochorenie a 2 rozhodnutie pri poranení zdravotníckeho pracovníka ihlou. Prešetrili sme 22 nahlásených pozitívnych hemokultúr, z ktorých 12 bolo uzatvorených ako sepsa.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Ochorenia, ktoré podliehajú povinnému hláseniu sú pravidelne zadávané do informačného systému EPIS. Výskyt chrípky a akútnych respiračných ochorení je pravidelne hlásený 1x týždenne. Závažné ochorenia a epidémie sú hlásené a aktualizované v SRV.

Do elektronického hlásenia prenosných ochorení EPIS aktívne hlásia chrípku 12 obvodní lekári - 8 pre dospelých (5x okres PD a 3x okres PE) a 5 pediatri z okresu Prievidza a aktívne hlásia prenosné ochorenia 7 obvodní lekári (3 pre dospelých – 2x PE, 1x PD a 4 pediatri z okresu Prievidza) a 1 infektológ z okresu Prievidza.

Zabezpečili sme informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Prievidza.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Za rok 2014 bolo nahlásených z nemocničných zariadení regiónu 60 nozokomiálnych nákaz.

Kontrola hygienicko - epidemiologického režimu bola vykonaná v 2 zdravotníckych zariadeniach na 11 lôžkových oddeleniach. V uplynulom období neboli vydané žiadne rozhodnutia o zákaze činnosti.

Fyzikálno - biologické testovanie bolo realizované v 99 sterilizačných prístrojoch zdravotníckych zariadení

V roku 2014 sme prešetrili 16 multirezistentných kmeňov baktérií a 47 kmeňov meticilín-rezistentných SA.

V rámci posudkovej činnosti sme vydali 22 rozhodnutí na uvedenie zdravotníckych zariadení do prevádzky a schválení prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení a 1 záväzné stanovisko k umiestneniu stavby

Zúčastnili sme sa aktivít regionálnej kampane zameranej na hygienu a dezinfekciu rúk v rámci projektu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“ s témou pre rok 2014: Hygiena a dezinfekcia rúk – „Hygiena rúk ako ochrana pacienta pred rezistentnými kmeňmi“. Edukačný materiál sme uverejnili na našej webovej stránke. Všetkým ambulanciám všeobecných lekárov, urologickým ambulanciám, nemocniciam, poliklinikám, ÚSS a DOS sme zaslali e-mailom alebo poštou všetky dostupné informačné materiály o dezinfekcii rúk a prevencii vzniku infekcií multirezistentnými kmeňmi.

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

Pandemická pripravenosť:

V auguste 2010 bola ukončená pandémia chrípky a zrušené súvisiace opatrenia. Aj v chrípkovej sezóne 2013/2014 ostali v platnosti opatrenia pri výskyte SARI, pri odbere materiálu, došetrenia prípadu a vykonania opatrení u takejto diagnózy, o čom sme informovali všetky nemocnice a zabezpečovali sme odber biologického materiálu a jeho zasielanie do NRC.

Priebežne sa vykonáva aktualizácia členov v protiepidemických komisiách.

V prvom polroku 2014 v spádových regiónoch nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu. Denne využívame hlásenie v systéme rýchleho varovania.

6.6. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V prvom polroku 2014 sme zabezpečili 3x odber odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu s negatívnymi výsledkami.

V roku 2014 nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu. Vykonali sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obrn vo výročnej správe za rok 2013.

6.7. Prevencia HIV/AIDS

OE:

- aktivity sú realizované a vyhodnocované referátom výchova k zdraviu a PZ

Referát VZ a PZ:

Riešiteľské pracoviská:

PZ, ZŠ Veľké Bielice

Riešenie:

- *prednáška „HIV/AIDS“* – beseda realizovaná pre 30 žiakov 9. ročníka ZŠ Veľké Bielice

Realizácia:

máj

6.8. Poradne očkovania

V roku 2012 bola zriadená poradňa pre očkovanie, o čom bola verejnosť informovaná prostredníctvom miestnych médií a webovej stránky úradu. V prvom polroku 2014 bola formou konzultácie poskytnutá informácia o povinnom alebo odporúčanom očkovaní v 53 prípadoch a v jednom prípade bol vykonaný pohovor s rodičmi odmietajúcimi očkovanie u detí.

6.9. Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu

V priebehu 1. polroka 2014 očakávame vyhodnotenie pilotného projektu za účelom realizácie výskumnej časti II.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1. Cyanobaktérie – monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách

Na prírodných kúpaliskách sa celoročne sleduje výskyt vodného kvetu. V prípade jeho výskytu, sa kvet odoberie aj s príslušnými vzorkami podľa dohodnutých pokynov a pošle sa na ďalšiu analýzu do NRC pre ekotoxikológiu na ÚVZ SR v Bratislave. K 30.6. 2014 boli vyšetrené 4 vzorky. Vo všetkých prípadoch sme nezachytili žiadny výskyt vodného kvetu na sledovaných lokalitách Nitrianske Rudno, Kanianka - priehrada.

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa vyšetrením améb vo vodovodných sieťach a bližšou identifikáciou améb zasielaných z iných RÚVZ podieľajúcich sa na úlohe. Vyšetrených bolo 11 vzoriek. Améby kultivovateľné pri 36 °C a 44°C boli prítomné v dvoch vzorkách. V oboch prípadoch sa jednalo o nepatogénnu skupinu améb. Obe pozitívne vzorky pochádzali z verejných vodovodov teplej vody.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

NRCA:

Vzorky minerálnych a pramenitých balených vôd a vody vo watercooleroch budú vyšetrované mikrobiologicky a biologicky na základe požiadaviek Oddelenia hygieny výživy podľa platného Potravinového kódexu až v druhom polroku 2014.

HVBPKV:

Úloha sa plní. Podľa harmonogramu budú v mesiaci júl odobraté 4 vzorky vody z waterkoolerov a stery z prostredia na laboratórnu analýzu..

7.5. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

HVBPKV:

Úloha je plnená podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. V obchodnej sieti bola na monitoring podľa časového harmonogramu odobratá 1 vzorka dojčenskej a detskej výživy.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Riešiteľské pracoviská:

OPZ, ZŠ Sebedražie, OU Praktická škola Prievidza, ZŠ Zemianske Kostolany

Riešenie:

- **aktivity pri príležitosti 4. februára - Svetového dňa proti rakovine**
 - príspevok na internetovej stránke úradu venovaný problematike onkologických ochorení a ich prevencie

Realizácia:

január

- **aktivity pri príležitosti Svetového dňa chorých**
 - príspevok na internetovej stránke úradu venovaný chronickým ochoreniam a významu paliatívnej liečby

Realizácia:

február

- **aktivity pri príležitosti Svetového dňa vody**
 - príspevok na internetovej stránke úradu venovaný kvalite pitnej vody ako aj možnostiam využitia vodných zdrojov na výrobu a prenos energie
 - názorná propagácia vo vestibule úradu na tému „*Voda = život*“

Realizácia:

marec

- **aktivity pri príležitosti Svetového dňa zdravia**
 - príspevok na internetovej stránke úradu venovaný infekčným ochoreniam prenášaným vektormi (*Lymská borelióza, Vírusová encefalitída*)
 - názorná propagácia vo vestibule úradu informujúca o lokalitách s najvyšším výskytom kliešťov v SR

Realizácia:

apríl

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa pohybom ku zdraviu**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný významu pohybovej aktivity v prevencii civilizačných ochorení
- názorná propagácia vo vestibule úradu – tabuľka s kritériami na hodnotenie nadváhy a jednotlivých stupňov obezity
- prednáška „*Zdravá strava, pohyb – základ zdravia*“ – beseda pre žiakov 1. až 4. ročníka ZŠ Sebedražie o nevyhnutnosti zdravej výživy a aktívneho pohybu pre podporu zdravia, edukovaných 51 žiakov
- prednáška „*Zdravý životný štýl, prevencia obezity, význam konzumácie mlieka*“ – beseda pre študentov všetkých ročníkov odborného učilišťa o zásadách zdravej výživy s dôrazom na pozítiva a negátiva konzumácie mlieka a prípadných zdravotných komplikáciách pri jeho konzumácii, edukovaných 32 študentov

Realizácia:

máj

▪ **aktivity pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný škodlivosti fajčenia, nebezpečenstvu závislosti na nikotíne, ako aj nevyhnutnosti zanechania fajčenia pre skvalitnenie života
- názorná propagácia vo vestibule úradu zameraná na škodlivosť fajčenia u detí
- prednáška „*Škodlivosť fajčenia u detí*“ – beseda pre žiakov 3. až 5. ročníka ZŠ Zemianske Kostolány o vplyve fajčenia na vývoj detského organizmu spojená s krátkym kvízom venovaným sumáru vedomostí získaných z prezentácie ako aj distribúciou zdravotno-výchovných materiálov, edukovaných 26 žiakov

Realizácia:

apríl, máj

▪ **aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami**

- príspevok na internetovej stránke úradu venovaný zvyšovaniu povedomia o drogovej závislosti
- názorná propagácia vo vestibule úradu na tému „*Droga nie je zdravie ani šťastie, Chceme žiť zdravo a šťastne*“

Realizácia:

jún

9.2. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

Riešiteľské pracoviská:

OPZ, ZŠ Sebedražie, OU Praktická škola Prievidza

Riešenie:

- prednáška „*Zdravá strava, zdravý životný štýl*“ – beseda pre 1. až 4. ročník ZŠ Sebedražie o zásadách zdravej výživy s dôrazom na význam raňajok pre deti tejto vekovej kategórie, edukovaných 47 žiakov

Realizácia:

január

- prednáška „*Zdravý životný štýl, prevencia obezity, význam konzumácie mlieka*“ beseda pre študentov všetkých ročníkov odborného učilišťa venovaná významu konzumácie mlieka ako aj zdravotným rizikám pri nedodržaní hygienických zásad pri jeho konzumácii, edukovaných 23 študentov

Realizácia:

máj

9.6. REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ**Riešiteľské pracoviská:**

OPZ, Domov dôchodcov Senior Nitrianske Rudno

Riešenie:

- prednáška „*Cukrovka, stravovací režim, komplikácie*“ - beseda pre klientov Domova dôchodcov Senior Nitrianske Rudno venovaná problematike metabolického ochorenia, možnostiam liečby ako aj hroziacim komplikáciám pri nedodržiavaní liečebného režimu, edukovaných 25 seniorov

Realizácia:

máj

9.7. REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST**Riešiteľské pracoviská:**

OPZ, ZŠ Mariánska, Prievidza; MŠ Športová Prievidza, SŠ Partizánske

Riešenie:

- prednáška „*Nelátkové závislosti*“ - beseda pre žiakov 6. ročníka ZŠ Mariánska Prievidza o typoch nelátkových závislostí, príznakov ako aj nástrahách pre zdravý vývoj mladého človeka – edukovaných 33 žiakov

Realizácia:

január

- prednáška „*Škodlivosť fajčenia u detí*“ – beseda pre žiakov 9. ročníka ZŠ Mariánska Prievidza venovaná škodlivosti fajčenia na vývoj detského organizmu – edukovaných 30 detí

Realizácia:

apríl

- prednáška „*Pohlavne prenosné ochorenia, zodpovedné sexuálne správanie*“ – beseda pre študentov 1. ročníka strednej školy venovaná najčastejšie pohlavne prenosným ochoreniam, možnostiam prevencie a zásadám zodpovedného sexuálneho správania, edukovaných 23 študentov

Realizácia:

jún

9.7.2. ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA**Riešiteľské pracoviská:**

OPZ, MŠ Športová Prievidza

- 8 týždňový cyklus prednášok pre deti predškolského veku venovaných anatómii zubov, mliečnemu a trvalému chrupu ako aj významu zdravej výživy pre vývoj detského chrupu spojených s praktickým nácvikom správneho umývania zubov pomocou názornej ukážky na modeli ústnej dutiny

Realizácia:

február – apríl

9.8. CINDI PROGRAM SR

Riešiteľské pracoviská:

Poradňa zdravia

Riešenie:

Činnosť poradne zdravia je zameraná na stanovenie individuálneho rizika srdcovo-cievnych ochorení u klientov a následné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu ako súčasť prevencie civilizačných ochorení. Poradenstvo je doplnené o distribúciu zdravotno-výchovných materiálov. V Poradni zdravia Prievidza bolo zrealizovaných celkovo 92 vyšetrení, z toho 85 v základnej poradni a 7 v poradni zdravej výživy. V poradni pre závislosti boli zrealizované 3 vyšetrenia. (nie sú zadávané do databázy TZS). V Poradni zdravia v Partizánskom sme zrealizovali celkovo 45 vyšetrení.

Realizácia:

priebežne

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rimavskej Sobote**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2014 a ďalšie roky
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2016
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOV VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	ÚVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2014 a ďalšie roky
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOV V PITNÝCH VODÁCH	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky
1.6	TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	Rok 2014
1.7	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH	RÚVZ so sídlom v Žiline
	Vybrané RÚVZ v SR – RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade	Rok 2014, 2015

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Anotácia

Od roku 1997 prebiehajú v Slovenskej republike aktivity zamerané na zlepšenie zdravotných ukazovateľov populácie poukazujúce na negatívny vplyv zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí. SR je zapojená do celoeurópskeho procesu v rámci ktorého sa vyvíja veľké úsilie na redukciiu resp. predchádzanie ochoreniam, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s podmienkami života populácie. Na 5.ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v marci 2010 bolo konštatované, že napriek tomu že sa v oblasti environmentálneho zdravia dosiahli pozitívne výsledky, neustále sa objavujú nové hrozby zo životného prostredia, ktorým je európska populácia vystavovaná (nanotechnológie, klimatické zmeny, chemické disruptory a pod.). Na základe nových vedeckých dôkazov sú identifikované nové oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť zo strany odborných inštitúcií a odborníkov verejného zdravotníctva. Identifikácia a prioritizácia takýchto hrozieb pre populáciu v SR na národnej úrovni (SR) je predmetom súčasného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

Etapy riešenia

- plniť úlohy vyplývajúce z NEHAP IV. v pôsobnosti rezortu zdravotníctva podľa schválených termínov (príloha k NEHAP IV.),
- predkladať na rokovanie vlády národnú správu o stave implementácie NEHAP IV. v Slovenskej republike

Termín ukončenia
31.12.2016

Odpočet plnenia:

Plnenie úlohy oddelenie HŽP nezabezpečuje.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
ÚVZ SR, vybrané RÚVZ podľa novo nastavených národných cieľov

Cieľ

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví*, a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody, a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

Anotácia

Slovenská republika ratifikovala *Protokol o vode a zdraví* v roku 2001 v nadväznosti na *Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*, s cieľom podporiť a zlepšiť využívanie vody, zdokonaľiť prístup k informáciám a posilniť komunikáciu s verejnosťou. Podstatou plnenia Protokolu je prijatie legislatívnych a účelových opatrení, ktoré sa osvedčili pri zabezpečovaní potrieb spoločnosti v súvislosti so zdravotne bezpečnou vodou a sanitáciou a rešpektovanie návrhov na odstránenie nedostatkov v tejto oblasti. Prijatím opatrení sa vytvoria predpoklady pre zabezpečenie dostatku pitnej vody a sanitácie v potrebnom množstve, kvalite, v požadovanom čase a na požadovanom mieste.

Ustanovenia Protokolu v Slovenskej republike sa týkajú povrchových a podzemných vôd, uzavretých vodných útvarov, vôd na kúpanie, zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd. Protokol je zameraný na podporu zdravia a jeho ochrany na všetkých úrovniach rozhodovacieho procesu ako v národnom, tak i medzinárodnom kontexte. Implementácia Protokolu by mala zabezpečiť efektívnejšie využívanie a ochranu vôd v systéme manažmentu vôd a hospodárenia s nimi ako aj ochranu vodných ekosystémov a predchádzanie ich poškodzovaniu, zachovanie biodiverzity, riadenie a zníženie výskytu a frekvencie chorôb spojených s vodou.

Slovenská republika nastaví nové národné ciele *Protokolu o vode a zdraví* už po tretíkrát od ratifikácie, a to v zmysle odporúčaní a plánu práce na roky 2014 – 2016, ktoré boli prezentované na 3. stretnutí Zmluvných strán *Protokolu o vode a zdraví* v Oslo v dňoch 25. – 27. novembra 2013.

Etapy riešenia

Do 30.6.2014 nastaviť nové národné ciele a predložiť ich na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Od 30.6.2014 plniť národné ciele podľa stanovených termínov.

Výstupy

Národné správy o plnení cieľov Protokolu o vode a zdraví, ktoré sa predkladajú na rokovanie vlády Slovenskej republiky, Svetovej zdravotníckej organizácii a Ekonomickej komisii Organizácie spojených národov pre Európu.

Termín ukončenia

Podľa vládou odsúhlaseného plánu plnenia národných cieľov.

Odpočet plnenia:

Plnenie úlohy oddelenie HŽP nezabezpečuje.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotinínu v biologickom materiáli (moč).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie. Biologické monitorovanie v rámci tejto úlohy bude zamerané na monitorovanie expozície, teda stanovenie chemického faktora (v danom prípade kadmia) alebo jeho metabolitu (v danom prípade kotinínu) v biologickom materiáli (moči). Kotinín, ktorý vzniká v tele človeka z nikotínu je najvhodnejší ukazovateľ expozície človeka tabakovému dymu. Hlavný prínos biologického monitorovania populácie, ktorú bude reprezentovať matka, otec a ich dieťa za všeobecnú populáciu a zamestnanci vybraných profesií za oblasť pracovného prostredia je, že sumuje všetky cesty vstupu chemických faktorov do organizmu - inhalačnú, dermálnu, tráviacim traktom a ich kombinácie.

Vo všeobecnosti pri biologickom monitoringu je dôležité poznať vlastnosti sledovaného chemického faktora, metabolizmus, priebeh vylučovania a taktiež zvoliť vhodnú dobu odberu biologického materiálu. V rámci tejto úlohy bude výber markerov pre HBM, použitá metodika pre výber populačných skupín, vyškolenie pracovníkov pre odber vzoriek biologického materiálu, dotazníkový prieskum, laboratórne vyšetrenia, zhromaždenie a vyhodnotenie výsledkov založené na poznatkoch získaných v rámci európskeho projektu DEMOCOPHES. Participácia ÚVZ SR a RÚVZ v Banskej Bystrici na tomto projekte vytvorila dobrý základ pre

implementáciu metodiky HBM validovanej na európskej úrovni v Slovenskej republike a získanie kvalitných údajov o reálnej záťaži obyvateľstva určitým škodlivinám z prostredia.

Financovanie projektu bude v prevažnej miere zabezpečené z finančných prostriedkov EK, ktorá podporuje členské krajiny pri realizovaní ľudského biomonitoringu v Európe. Plnenie časového harmonogramu pre jednotlivé etapy tak, ako je to navrhnuté v tejto anotácii, bude preto závisieť od pridelenia finančných prostriedkov z EK.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu pre HBM (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie pilotného projektu, špecifikovanie populačných skupín, výber respondentov v ŽP a PP, prieskum výskytu pracovísk/zariadení s potenciálom pracovnej expozície Cd, príprava harmonogramu postupu prác na projekte

Rok 2014 – príprava a tlač pracovných dokumentov – pozývací list pre respondentov, list o informovanom súhlase, jednotlivé protokoly – pre prácu v teréne, odber vzoriek, tlač dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií na analytickú časť projektu, vyžiadanie súhlasu etickej komisie

Rok 2015 – realizácia pilotného projektu pre HBM – kontaktovanie vybraných respondentov, odber vzoriek biologického materiálu, vyplňanie dotazníkov a zber potrebných údajov, realizácia laboratórnych analýz,

Rok 2016 - spracovanie údajov z dotazníkov, vyhodnotenie laboratórnych výsledkov, vypracovanie záverečnej správy k projektu, oboznámenie respondentov s ich výsledkami, komunikácia výsledkov pilotného projektu, publikovanie výsledkov

Výstupy

záverečná správa, prezentovanie výsledkov odbornej verejnosti, tlačové konferencie, národný workshop, publikovanie článkov v médiách

Termín ukončenia

30.11.2016

Odpočet plnenia:

Plnenie úlohy oddelenie HŽP nezabezpečuje.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKO V VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v sídle krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do riešenia ktorých bol ÚVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RÚVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2013 – vypracovanie pilotného projektu zameraného na sledovanie kvality ovzdušia v slovenských školách (vytvorenie riadiacej jednotky pre koordinovanie projektu, výber lokalít pre realizáciu projektu, resp. zapojených RÚVZ, vytípanie a kontaktovanie škôl, príprava dokumentov pre komunikáciu so školami, príprava dotazníkov), príprava metodiky pre prácu v teréne

Rok 2014 - finalizácia metodiky pre prácu v teréne, príprava laboratórií na prácu s prístrojovou technikou (zapožičanie prístrojov, inštruktáž k ich obsluhu), tlač dotazníkov, realizácia terénnej časti pilotného projektu (meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách, zber údajov prostredníctvom dotazníkov) vo

- vykurovacom období (január-marec 2014, november-december 2014), spracovanie údajových databáz
- Rok 2015 – pokračovanie v terénnej časti projektu (január–marec 2015), spracovanie údajových databáz, analýza získaných údajov
- Rok 2016 – vyhodnotenie výsledkov, formulácia záverov a odporúčaní, vypracovanie záverečnej správy, publikovanie výsledkov a záverov verejnosti a zástupcom škôl

Výstupy

- databáza údajov pre hodnotenie kvality vnútorného ovzdušia v školách a respiračného zdravia detí v rôznych regiónoch Slovenska,
- záverečná správa, materiály pre informovanie verejnosti, tlačové správy
- odporúčania pre rezort školstva, národný workshop
- environmentálno-zdravotné indikátory

Termín ukončenia

31.12.2016

Odpočet plnenia:

Plnenie úlohy oddelenie HŽP nezabezpečuje. Na plnení participuje oddelenie HDM, zamestnanci sa zúčastnili vstupnej inštruktáže a pripravili sa dotazníky na hodnotenie. Vlastná realizácia pilotného projektu sa v našich podmienkach v hodnotenom období nerealizovala.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Anotácia

Pesticídne látky tvoria širokú a chemicky veľmi rôznorodú skupinu látok, určených na ničenie škodcov, burín a pod. Pre účely sledovania kvality pitnej vody sa laboratórne overujú hlavne herbicídy a im podobné látky. V počiatkoch ich využívania boli pesticídne látky veľmi perzistentné (DDT, heptachlór, lindan a pod.) a aj v súčasnosti môžu predstavovať napriek ich dlhodobému zákazu problémy zo starých záťaží. Nová generácia pesticídnych látok je už pomerne ľahko odbúrateľná, napriek tomu však môžu ohrozovať kvalitu vody vo vodárenských zdrojoch. Čo sa týka týchto látok, vyskytujú sa medzi nimi látky vysoko toxické, ale aj netoxické a podľa toho je ich účinok na zdravie veľmi rôznorodý (poškodenie pečene, obličiek, karcinogénne pôsobenie, narušenie hormonálneho a reprodukčného systému a pod).

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale cieleňé stanovenia zamerané

na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V posledných rokoch sa na základe odborných informácií v Európe najviac používali nasledovné pesticídne látky: atrazín a príbuzné produkty, simazin, mecoprop, benzaton, diuron, isoproturon a ďalšie. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratórne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území SR nasledovné reziduá pesticídov: *atrazin, simazin, terbutylazin, chlórtoľuron, izoproturón*.

Etapy riešenia

- 2014 a ďalšie roky - Screeningový monitoring vytypovaných vodárenských zdrojov a verejných vodovodov (laboratórne skúšky na RÚVZ-och s vhodným prístrojovým vybavením).

Výstupy

Vypracovanie usmernenia pre sledovanie pesticídov v pitnej vode vzhľadom na nové poznatky v tejto oblasti.

Návrh postupu orgánom a inštitúciám zodpovedným za kvalitu pitnej vody, ktorý by zabezpečil elimináciu rizík z možného znečistenia zistenými pesticídovými látkami.

Odpočet plnenia:

Plnenie úlohy oddelenie HŽP nezabezpečuje.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je poskytnúť informácie, praktické nástroje a zdroje na podporu prijatia, implementácie a monitorovania príkladov dobrej praxe v oblasti prevencie úrazov detí a mládeže v Európe.

Anotácia

Projekt zameraný na detskú úrazovosť a jej prevenciu. Partnermi projektu je 34 krajín (za SR: ÚVZ SR). Koordinátorom je The Royal Society for the Prevention of Accidents (UK). Výstupom budú Národné správy o bezpečnosti detí, ktorú budú súčasťou projektu TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Children's Safety) financovaného z EÚ, pod vedením Európskej Aliancie pre bezpečnosť detí (European Child Safety Alliance), v spolupráci s Európskou komisiou, RoSPA, Nordic School of Public Health, Dublin City University, Swansea University, European Public Health Alliance and Association, Schools for Health in Europe, European Transport Safety Council, UNICEF, World Health Organization (WHO) a národnými partnerskými organizáciami v každej z participujúcich krajín. Národné správy budú poskytovať prehľad o existujúcich alebo rozpracovaných politikách jednotlivých participujúcich krajín zameraných na riešenie problematiky vysokej úmrtnosti detí v dôsledku neúmyselných úrazov v participujúcich krajinách. Národné správy majú tiež poskytnúť dobré príklady prevencie úrazom detí, ktoré môžu byť aplikované v iných krajinách na národnej alebo lokálnej úrovni. Akčné plány pre bezpečnosť detí majú uľahčiť plánovanie prevencie na európskej úrovni a podporu úsilia na lokálnej úrovni, vrátane novej oblasti týkajúcej sa nerovností a detských úrazov.

Výstupy

Vypracovanie Národnej správy o bezpečnosti detí v SR (Child Safety Report Card & Profile);

akčné plány pre bezpečnosť detí a mladistvých (cielené koncepčné opatrenia zamerané na znižovanie úrazovosti a jej prevenciu).

Termín ukončenia

2014

Odpočet plnenia:

Plnenie úlohy oddelenie HŽP nezabezpečuje.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Cieľ

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých

bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Žiline

Riešiteľské pracoviská

Vybrané RÚVZ, ktoré dozorujú akvaparky – RÚVZ L. Mikuláš (Tatralandia), RÚVZ D. Kubín (Aquarelax D. Kubín), RÚVZ Poprad (Aquacity Poprad). Merania a posúdenie výsledkov – RÚVZ Žilina – OLA.

Anotácia

V rámci SR je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou termálnou, teplou pitnou alebo slanou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých budú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj z množstva živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch.

Vplyv na mikroklimatické podmienky budú mať aj veľké presklené plochy týchto hál a konštrukcie striech z novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať sezónne vytváranie skleníkových efektov.

Je žiaduce overiť, ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu celoročne zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách akvaparkov.

Následne vylúčiť podozrenie na sezónne zhoršenie mikroklimatických podmienok, nakoľko nie sú dostatočné informácie o kvalite ovzdušia a plôch.

Etapy riešenia

Meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotenie vplyvu sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách akvaparkov, doplnené o kvalitu vody na kúpanie a mikrobiologickú kontrolu vybraných plôch stermi, bude po predchádzajúcom upresnení metodiky, stanovení rozsahu meraných ukazovateľov a konkrétnych riešiteľských pracovísk realizované v období rokov 2013-2015.

Stanovenie rozsahu meraných ukazovateľov, upresnenie metodiky a konkrétne riešiteľské pracoviská bolo vykonané do určeného termínu – september 2013.

Sezónne meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotenie vplyvu sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách akvaparkov, spojené s kontrolou kvality vody na kúpanie, natívnej vody zo zdroja a mikrobiologickou kontrolou vybraných plôch stermi - plánované na r. 2013, 2014 a 2015. Sezónne meranie: letné mesiace (júl a august), zimné mesiace (december a január). Prvé zimné merania určené na december 2013 boli vykonané 9.12.2013 v Tatralandii L. Mikuláš, 12.12.2013 v Aquacity Poprad, 18.12.2013 Aquarelax D. Kubín. Výsledky meraní boli

zhodnotené. Sezónne merania budú pokračovať v r. 2014 a 2015.

Výstupy

Zber údajov o faktoroch vnútorného prostredia bazénových hál akvaparkov, vykonanie určených meraní mikroklimatických parametrov. Analýza získaných údajov, formulácia záverov a odporúčaní, prezentácia výsledkov. Zistenie súboru indikátorov, ktoré môžu slúžiť pre kvalifikované rozhodovanie v oblasti ŽP a verejného zdravia. Návrh na monitorovanie vybraných ukazovateľov a návrh na prípadné doplnenie legislatívy o aktualizáciu nových ukazovateľov. Predbežné správy: koniec roka 2013, koniec roka 2014.

Záverečná správa: koniec roka 2015.

Termín ukončenia

31.12.2015

Odpočet plnenia:

Plnenie úlohy oddelenie HŽP nezabezpečuje.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2014 a 2015
2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	medziodborová úloha (odborní HŽP, PPL a OFŽP)	Rok 2014 a 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch .

Gestor

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1, 2.1.3, 2.1.4)

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2, 2.1.3)

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

rok 2014 a ďalšie roky

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o:

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR,
- počte nových rizikových prác v danom roku,
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Budovať centrálny register údajov a regionálne registre o:

- individuálnych meraniach expozícií na tvorbu databáz údajov o miere expozície rizikovým faktorom a na tvorbu reálnych profilov profesií,
- podmienkach práce u prípadov ohrozenia chorobou z povolania a u priznaných prípadov s chorobou z povolania.

Zosúladiť registrované údaje s požiadavkami národných a medzinárodných inštitúcií.

Preskúmať možnosti prepojenia registra s ďalšími registrami na analýzy zdravotných rizík a využitie údajov k stanoveniu priorit vo výkone ŠZD a v usmerňovaní tvorby zdravých pracovných podmienok.

Odpočet plnenia:

K 30.6.2014 evidujeme spolu 40 firiem, u ktorých sú vyhlásené rizikové práce (26 v okrese Rimavská Sobota a 14 v okrese Revúca). Počet exponovaných pracovníkov je 1245 (493 v okrese Rimavská Sobota a 752 v okrese Revúca). Prehľad firiem a počtu zamestnancov s vyhlásenými rizikovými prácami ku dňu 30.6.2014 je uvedený v nasledovnej tabuľke.

Evidencia rizikových pracovísk sa vykonáva v novom programovom systéme triedenia rizík ASTR.

Evidencia v ASTR k 30.6.2014

p.č.	Okres Rimavská Sobota	počet *
1	AVIMED, s.r.o., Rimavská Sobota	4
2	BB-tools s.r.o., Rimavská Sobota	3
3	Calmit, spol s.r.o., Bratislava, závod Tisovec	38
4	CON – TRAND s.r.o. Rimavská Sobota	1
5	CSM, Tisovec a.s., Tisovec	108
6	DREVOX MJ, s.r.o., V.Teriakovce	11
7	Gemernákup, a.s., Rimavská Sobota	10
8	Genes, a.s., Hnúšťa	19
9	Gravplast ,s.r.o., Rimavská Sobota	1
10	H.M.H. DREVOVÝROBA, s.r.o., Kociha	28
11	INTOCAST Slovakia, a.s., Košice, prevádzka Hnúšťa-Hačava	54
12	KSR - Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen, prevádzka Husiná	10
13	László Oto, Ing. , Chanava	4
14	Mestské lesy Tisovec, s.r.o., Tisovec	2
15	Nemocnice a polikliniky, n.o., Bratislava, Všeobecná nemocnica Rim. Sobota	25
16	Parobek Ján, Klenovec	5
17	PÍLA-PALI Hruška Ivan, Klenovec	11
18	Prega ,spol. s.r.o., Klenovec	1

19	Retech, spol s.r.o, Zvolen, prevádzka Rimavská Sobota	3
20	Reisner & Wolff Slovensko s.r.o., B. Štiavnica, prevádzka Hnúšťa	22
21	RIMADREV, s.r.o., Repno, prevádzka Rimavská Baňa	13
22	Talos, s.r.o., Rimavská Sobota	9
23	TAURIS, a.s., Rimavská Sobota	100
24	Technické služby mesta Hnúšťa	5
25	Trnavský Dušan, Kraskovo, prevádzka Hnúšťa	4
26	Ústav na výkon odňatia slobody Želiezovce, Otvorené oddelenie Sabová	2
	Okres Revúca	
1	Aries 2, s.r.o., Tornaľa	79
2	Drevoxholding s.r.o. Revúca	3
3	Drevex Revúca s.r.o. Revúca	6
4	Gemstav, s.r.o., Revúca	4
5	Hacsi Alexander, Tornaľa	1
6	I.P.A. - Kovovýroba, s.r.o., Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa	12
7	Jozef Hutka – JAAS Revúca a Jozef Hutka Revúca	2
8	Oralex - Oravcová Alena, Mokrú Lúku, prevádzka Revúca	4
9	PM, s.r.o. Tisovec, Poľnohospodárska bioplynová stanica Jelšava I. a II.	4
10	Revúcke koberce syntetické, s.r.o., Revúca	28
11	Nemocnica s poliklinikou, n.o., Revúca	7
12	SLOVMAG, a.s., Lubeník	189
13	SMZ, a.s., Jelšava	390
14	Unicorn - ESK, s.r.o., Tornaľa	23

* počet pracovníkov zaradených do rizika

Rozhodnutie o zaradení činností do rizikových prác „nové rizikové práce“ bolo k 30.6.2014 vydané pre jeden subjekt v okrese Revúca a pre štyri subjekty v okrese Rimavská Sobota:

- DREVOX MJ, s.r.o., Veľké Teriakovce – jedná sa o novú prevádzku porezu dreva a výroby paliet
- László Oto, Ing. , Chanava – jedná sa o novú prevádzku umeleckého kováčstva
- RIMADREV, s.r.o., Repno, prevádzka Rimavská Baňa – jedná sa o zmenu prevádzkovateľa drevovýroby
- Reisner & Wolff Slovensko s.r.o., B. Štiavnica, prevádzka Hnúšťa – po zrušení prevádzky Gallai&Wolff, s.r.o., prevádzka Hnúšťa boli zamestnanci v rizikových profesiách pretransformovaní do tejto spoločnosti – pre spoločnosť už bolo vydávané rozhodnutie o zaradení činností do rizikových prác v minulosti t.j. v zozname subjektov spoločnosť figurovala, pribudla len nová prevádzka na inej adrese, pre ktorú bolo rozhodnutie vydané v roku 2014 (dovtedy subjekt evidovaný v zozname v súvislosti s rozhodnutím vydaným pre inú prevádzku)
- PM, s.r.o. Tisovec, Poľnohospodárska bioplynová stanica Jelšava I. a II. v Jelšave – jedná sa o dve nové bioplynové stanice s obsluhou

K 30.6.2014 bolo vyradených z evidencie ASTR 5 subjektov – 4 v okrese Rimavská Sobota a 1 v okrese Revúca. Jedná sa o nasledovné subjekty:

- Gallai&Wolff, s.r.o., prevádzka Hnúšťa – prevádzka bola zrušená (zmena prevádzkovateľa)
- MILKO, s.r.o. Stredné Plachtince, prevádzka Mlyn Rimavská Sobota – prevádzka bola zrušená
- Mikromex, a.s., Rimavská Sobota – spoločnosť je v konkurze
- SAS, s.r.o. Rimavská Sobota – pracovisko v Rimavskej Sobote bolo zrušené
- Kováč Ján KOVACWOOD, Tornaľa – prevádzka drevovýroby zastavila činnosť

V prvom polroku 2014 boli vydané 2 rozhodnutia pre subjekty, ktorým už boli pracoviská zaradené do rizikových prác s činnosťami zaradenými do kategórie rizika 3. a 4 (figurovali v zozname subjektov) a to z dôvodu, že predchádzajúce rozhodnutie z dôvodu obmedzenia platnosti pre práce v 4 kategórii rizika na 1 rok od vydania rozhodnutia stratili platnosť. Jedná sa o nasledovné subjekty:

- SMZ, a.s., Jelšava – Divízia servis
- SLOVMAG a.s. Lubeník

V prvom polroku 2014 neboli z vlastného podnetu vyhlásené rizikové práce.

Ukladanie sankcií subjektom s vyhlásenými rizikovými prácami: Vo veci uloženia pokuty pre spoločnosť Reisner & Wolff Slovensko s.r.o., B. Štiavnica, prevádzka Hnúšťa sa v roku 2013 zahájilo konanie a v roku 2014 bola rozhodnutím zo dňa 16.1.2014 sankcia uložená. Jednalo sa o uloženie sankcie za nepredloženie návrhu na vyhlásenie rizikových prác vo výške 1.659 €.

V porovnaní stavu zamestnancov na rizikových pracoviskách a počtu subjektov, u ktorých boli rizikové práce vyhlásené k 31.12.2013, možno konštatovať, že k 30.6.2014 došlo celkom k zníženiu počtu evidovaných subjektov o 1, ale naopak k zvýšeniu počtu zamestnancov o 17 (do evidencie sa druhýkrát nezapočítala spoločnosť Reisner & Wolff Slovensko s.r.o., prevádzka, ktorej zamestnanci vykonávajú rizikové práce bola predtým evidovaná pod iným subjektom, ktorý zo zoznamu vypadol).

Tabuľka trendov

Rok	Počet pracovníkov za okres RS a RA spolu
2003	2751
2004	2694
2005	2239
2006	2077
2007	1868
2008	2055
2009	1514
2010	1377
2011	1343
2012	1253
2013	1228
30.6.2014	1245

Tabuľka trendov za posledných 6 rokov podľa okresov

rok	Počet pracovníkov v okrese Rimavská Sobota	Počet pracovníkov v okrese Revúca
2007	608	1260
2008	799	1256
2009	650	864
2010	554	823
2011	522	821
2012	467	786
2013	474	754
30.6.2014	493	752

Na oddelenie PPL a T boli predložené výsledky objektivizácie faktorov pracovného prostredia vykonanej v prvom polroku 2014 u nasledovných subjektov - profesií:

Subjekt/pracovisko	profesia	faktor pracovného prostredia
GND-PLAST s.r.o., so sídlom Včelince 59		
Výroba a montáž plastových okien a dverí	robotník – obsluha strojov	hluk, prach
Daily palivá, s.r.o., Tornaľa		
Výroba palivového dreva	manipulačný robotník - pilčík	hluk, prach
	manipulačný robotník - obsluha štiepkovača	hluk, prach
	manipulačný robotník - obsluha poloautomatu píla	hluk, prach
	manipulačný robotník - pomocník obsluha poloautomatu píla	hluk, prach
DREVOX MJ, s.r.o. Veľké Teriakovce		
Drevovýroba	obsluha kotúčovej píly MAX 166	hluk, prach
	pomocník obsluhy kotúčovej píly MAX 166	hluk, prach
	obsluha skracovacej píly	hluk, prach
	obsluha LAIMET 120	hluk, prach
	pomocník obsluhy LAIMET 120	hluk, prach
	obsluha rozmietačovej píly WALTER	hluk, prach
	pomocník obsluhy rozmietačovej píly WALTER	hluk, prach
	obsluha uhlovej píly UH 500 a hobľovačky	hluk, prach
pomocník obsluhy uhlovej píly	hluk, prach	

	UH 500 a hobľovačky	
	pomocník obsluhy skracovacej pily	hluk, prach
RIMADREV, s.r.o., Repno, prevádzka Rimavská Baňa		
Drevovýroba - výrobná hala č. 1	obsluha okružnej pily	hluk, prach
	obsluha skracovacej pily	hluk, prach
Drevovýroba - výrobná hala č. 2	obsluha pásovej pily	hluk, prach
	obsluha skracovacej pily pri pásovej pile	hluk, prach
	obsluha podávača a okružnej pily	hluk, prach
Prístrešok	obsluha uhlovej pily	hluk, prach
	obsluha štiepkovača	hluk, prach
K&K WOOD SLOVAKIA s.r.o. Veľké Teriakovce		
Prevádzka pily	majster-obsluha VZV a nakladača	hluk, prach
	obsluha pásovej pily MEBOR HTZ 1100	hluk, prach
	pomocník obsluhy pásovej pily MEBOR HTZ 1100	hluk, prach
	obsluha rozmietačnej pily KINEMATIC SBS-2	hluk, prach
	pomocník obsluhy rozmietačnej pily KINEMATIC SBS-2	hluk, prach
	obsluha skracovacej pily-ukladanie reziva	hluk, prach
Poštová záložňa s.r.o.Košice		
Záložňa	Pracovník záložne	osvetlenie
KISSLING SLOVENSKO, s.r.o. so sídlom P. Hostinského 5226/38 v Rimavskej Sobotě		
Výrobná hala č. 1	montážny robotník – obsluha lisu CORMAR, montážny robotník – čistenie a vyfukovanie telies MFS a MFE a montážny robotník – vyfukovanie telies MZX a MZT.	hluk
SLOVMAG, a.s. Lubeník, so sídlom Lubeník 236		
Prevádzka servis a služby spoločnosti na strediskách Elektrodielne prevádzky servisu a služieb a Trafostanica	- prevádzkový elektrikár, prevádzkový elektrikár – špecialista, prevádzkový elektrikár – elektromechanik na stredisku Elektrodielne prevádzky servisu a služieb a prevádzkový elektrikár a prevádzkový elektrikár – elektromechanik na stredisku	hluk, prach

	Trafostanica Prevádzky servisu a služieb	
Prevádzka servis a služby spoločnosti na stredisku Opravárenské dielne tehlovej prevádzky	- prevádzkový zámočník , prevádzkový zámočník – špecialista, prevádzkový zámočník - mechanik	hluk, prach
Prípravňa I-III. etapa	plnič-váhar	prach
	miešar I.-III. etapa	hluk
Alena Oravcová – ORALEX, Mokrú Lúka		
Drevovýroba	obsluha briketovacieho lisu	hluk, prach
SMZ-Služby, a.s. Jelšava		
Šitie	šička	hluk
SMZ, a.s. Jelšava		
ÚMD Miková	prevádzkový zámočník – ručná uhlová brúska NAREX EBU 15F	vibrácie
	prevádzkový zámočník – ručná uhlová brúska NAREX EBU 15-16	
	prevádzkový zámočník – ručná uhlová brúska NAREX EBU 18-25	
	prevádzkový zámočník – priama brúska BOSCH GGS6	
	prevádzkový zámočník – priama brúska BOSCH GGS6S	
	prevádzkový zámočník – príklepová vrtáčka BOSCH 6BH profesional 2-26 DFR	
	prevádzkový zámočník – ručné zbíjacie kladivo HILTI TE 905	
	prevádzkový zámočník – stojanová brúska dvojkotúčová	
	prevádzkový zámočník – rázový doťahovač NAREX ESR 30	
LVD S2, a.s. Tornaľa		
Zvarovňa	zvárač	hluk, prach, vibrácie
	spínač	hluk, prach, vibrácie
Lakovňa, lakovacia kabína	maliar	chemické látky,hluk
Výrobná hala	operátor CNC	hluk
	odhl'ovač	hluk,vibrácie

	pilčík	hluk
	vŕtač	hluk
	žeriavník-manipulant	hluk
	montážny pracovník	hluk
ROLLER, spol. s r.o., Jesenské		
Dielňa 01 – delenie materiálu	obrábač kovov	hluk
Dielňa 15 – obrobňa		
Dielňa 23 – frézarska dielňa		
Dielňa 07 - delenie materiálu	zámočník – opravár	hluk, prach
Dielňa 14 – delenie a tvárnenie materiálu	strojný zámočník	hluk
Montážna dielňa, zvarovňa	zvárač	hluk, prach
AUTO METAL LAK, spol. s r.o., prevádzka „Autolakovňa – karosáreň“ na ul. Cintorínskej 712 v Rimavskej Sobote		
Autolakovňa – karosáreň	lakýrnik	hluk, prach
BASTAV, s.r.o., prevádzka „Poľnohospodárska bioplynová stanica Jelšava I a Jelšava II“ v Jelšave		
Poľnohospodárska bioplynová stanica Jelšava I a Jelšava II	obsluha poľnohospodárskej bioplynovej stanice	hluk
I.P.A. – Kovovýroba spol. s r.o., prevádzka Kovovýroba Tornaľa		
Lakovňa	lakovač, natierač kovu a kovových konštrukcií	chemické látky
Brúsiareň	brusič	vibrácie
EUROSTAV s.r.o., 979 01 Rimavská Sobota		
Stolárska dielňa	stolár	hluk, prach

V prvom polroku bolo prešetrených 18 suspektných profesionálnych ochorení s položkami 28, 29 a 38 – u ktorých v 10 prípadoch zamestnanci pracovali na rizikových pracoviskách – faktory hluk, vibrácie a fyzická záťaž. Z prešetrených boli doteraz priznané 3 ochorenia (všetky na rizikových pracoviskách) z toho dve ochorenia s položkami 28 a jedno s položkou 29.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o:

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami,
 - klasifikácii látok a zmesí podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHS, o oboznámení sa zamestnancov s kartami bezpečnostných údajov (KBÚ) a o expozičných scenároch a stanovených DNEL a DMEL v KBÚ
 - vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami (na základe skúšky pred komisiou a bez vykonania skúšky na základe overenia dĺžky odbornej praxe),
 - vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,
 - mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.
- Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam.
- Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Odpočet plnenia:

K 30.06.2014 evidujeme 55 prevádzok a 2 subjekty vykonávajúce DDD činnosť, v ktorých sa manipuluje s veľmi toxickými látkami a zmesami alebo toxickými látkami a zmesami, čo znamená, že v počte evidovaných prevádzok došlo k navýšeniu počtu prevádzok o 3 v porovnaní s rokom 2013. Z celkového počtu 55 prevádzok sa 40 nachádza v okrese Rimavská Sobota a 15 v okrese Revúca. V prevažnej miere sa jedná o prevádzky lekární (33) a laboratórií (11), ďalej o prevádzky s využitím toxických látok a zmesí alebo veľmi toxických látok a zmesí v technologickom procese (3), 1 zdravotnícke zariadenie, 1 sklad prípravkov na chemickú ochranu rastlín, 5 prevádzok manipulujúcich s výbušninami a 1 prevádzka predajne náplní do elektronických cigariet. Subjekty (2) vykonávajúce DDD činnosť sa nachádzajú v okrese Rimavská Sobota.

V porovnaní s rokom 2013 došlo k 30.06.2014 k nasledovným zmenám: V okrese Rimavská Sobota do evidencie pribudla 1 prevádzka, ktorá v rámci trhacích prác používa trhaviny klasifikované veľmi toxické, 1 prevádzka predajne náplní do elektronických cigariet a 1 prevádzka lekárne. Z evidencie bola vylúčená prevádzka, ktorá na pracovisku laboratória používala toxické látky a nový prevádzkovateľ neprevádzkuje predmetné laboratórium. V okrese Revúca evidujeme vznik 1 lekárne a zrušenie 1 prevádzky lekárne.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydal k 31.12.2013 nasledovné rozhodnutia podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z.:

- pre pracoviská manipulujúce s výbušninami za súčasného schválenia prevádzkového poriadku – 1x v okrese Rimavská Sobota
- pre pracoviská manipulujúce s výbušninami – 1x v okrese Revúca

podľa § 13 ods.4 písm. b) zákona č. 355/2007 Z.z.:

- pre pracovisko predajne elektronických cigariet – 1x v okrese Rimavská Sobota

V spolupráci s oddelením epidemiológie rozhodnutie podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z.:

- pre pracoviská lekární za súčasného schválenia prevádzkového poriadku – 2x (1x v okrese Rimavská Sobota, 1x v okrese Revúca – rozhodnutie vydané v roku 2013 nadobudlo právoplatnosť v roku 2014)

Z celkového počtu 57 evidovaných prevádzok (vrátane prevádzkovateľov DDD) bol k 30.06.2014 vykonaný štátny zdravotný dozor v 22 prevádzkach, čo predstavuje 38%. Ďalej bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 2 prevádzkach (evidované k 31.12.2013), v rámci ktorého bolo zistené, že 1 prevádzka lekárne v okrese Revúca bola zrušená a u 1 subjektu v okrese Rimavská Sobota došlo k zmene prevádzkovateľa - spoločnosť SLZ CHÉMIA, a.s. so sídlom v Hnúšti, prevádzkovala laboratórium oddelenia technickej kontroly, na ktorom sa manipulovalo s toxickými a veľmi toxickými látkami. Novým prevádzkovateľom je spoločnosť SLZ NOVA a.s. so sídlom v Hnúšti, ktorá bola uvedená do prevádzky s pracoviskami, na ktorých sa nemanipuluje s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

U prevádzkovateľa v okrese Rimavská Sobota, ktorého predmetom predaja sú elektronické cigarety bol vykonaný štátny zdravotný dozor, v rámci ktorého bolo zistené, že náplň do elektronických cigariet je klasifikovaná ako toxická. Prevádzkovateľovi bol schválený prevádzkový poriadok a posudok o riziku. Zodpovedný vedúci vlastní osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný u 2 spoločností (1 okrese Rimavská Sobota - Gemerská nerudná spoločnosť, a.s., Hnúšťa, 1 v okrese Revúca - SLOVMAG a.s. Lubeník) zameraných na ťažbu nerudných surovín na podzemných pracoviskách, nakoľko zamestnanci používajú pri trhacích prácach trhaviny klasifikované ako veľmi toxické z dôvodu, že obsahujú nitroglykol a nitroglycerín. Pre oba subjekty boli vydané rozhodnutia podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z.z., v jednom prípade za súčasného schválenia prevádzkového poriadku a posudku o riziku pre Gemerskú nerudnú spoločnosť, a.s., Hnúšťa. Pre prevádzku SLOVMAG a.s. Lubeník bola schvaľovaná zmena prevádzkového poriadku a posudku o riziku v roku 2013. Zodpovední vedúci vlastní osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

Pre spoločnosť SLOVMAG a.s. Lubeník boli pre pracovisko briketovacej linky nariadené opatrenia na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou zamerané na zabezpečenie obmedzenia pôsobenia zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia na zamestnancov. Opatrenie bolo vydané na základe výkonu štátneho zdravotného dozoru, počas , ktorého bol v priestore haly pozorovaný citeľný zápach po čpavku (amoniaku), ktorý je klasifikovaný ako plyn s toxickým účinkom (jedovatý pri vdýchnutí). V čase kontroly bol predložený protokol akreditovaného skúšobného laboratória EKOLAB, s.r.o. Košice, ktoré vykonalo meranie v roku 2013 v súvislosti s predpísanými skúškami technológie, z výsledkov ktorých vyplynulo, že najvyšší prípustný expozičný limit stanovený pre čpavok nie je prekročený. Následne bola vykonaná spoločná kontrola plnenia opatrení s inšpektorom Obvodného banského úradu v Spišskej Novej Vsi, na ktorej bolo dohodnuté, že počas skúšobnej prevádzky briketovacej linky prijme technické opatrenia za účelom zníženia koncentrácie amoniaku v pracovnom ovzduší a následne zabezpečí meranie koncentrácie amoniaku v pracovnom ovzduší. Zároveň bolo prevádzkovateľovi uložené zabezpečiť trvalé prevetrávanie vnútorného priestoru briketovacej linky.

U skontrolovaných subjektov bol štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu manipulácie, skladovania toxických a veľmi toxických látok a zmesí, vedenie evidencie veľmi toxických látok a zmesí a odbornej spôsobilosti vedúcich zamestnancov. Z výsledkov kontrol

vyplývalo, že sú dodržané podmienky ustanovené v NV SR č. 355/2006 Z.z., okrem jedného prípadu lekárne v okrese Rimavská Sobota, kde bolo zistené, že vedúci zamestnanec nevlastní osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a taktiež boli zistené nedostatky v pracovnom prostredí – nebola zabezpečená výmena vzduchu v prevádzke z dôvodu nefunkčnosti klimatizačnej jednotky. Tieto nedostatky boli uvedené v zázname z výkonu štátneho zdravotného dozoru s určením termínu na odstránenie nedostatkov, na základe čoho bude vykonaná kontrola v priebehu mesiaca august 2014.

U všetkých kontrolovaných subjektov boli v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru predložené zmluvy s organizáciami oprávnenými na likvidáciu nebezpečného odpadu. Nebezpečný odpad, ako sú chemické látky po expirácii a prázdne obaly sú do času ich likvidácie oprávnenou organizáciou uskladnené na vyhradenom mieste, riadne označené a zabezpečené proti odcudzeniu.

Po aktualizovaní počtu zamestnancov exponovaných pri práci toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam vedieme v evidencii celkom 192 osôb, čo predstavuje navýšenie počtu exponovaných osôb o 3 v porovnaní s rokom 2013.

Výkonom štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že zamestnanci sú v rámci školení informovaní o vlastnostiach nebezpečných chemických látok a zmesí, s ktorými prichádzajú do kontaktu pri výkone svojej činnosti, resp. ktorým sú exponovaní. Uvedené školenia sa týkajú aj obsahu KBÚ. Informácie týkajúce sa expozičných scenárov a o stanovených DNEL a DMEL boli uvedené len v minimálnom % KBÚ, ktoré boli k dispozícii. Zamestnanci majú prístup ku KBÚ, tieto sú buď vyvesené na viditeľnom mieste na danom pracovisku, alebo sú k dispozícii u vedúceho pracoviska.

Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti pre zamestnancov pracujúcich na pracoviskách v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote – evidenciu vedie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Pre zamestnancov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nevidujeme vydané osvedčenie o odbornej spôsobilosti v priebehu roka 2014 na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.

V súvislosti s výkonom deratizácie v rámci územného obvodu RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bolo podaných 13 oznámení podľa § 52 ods.4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z.z.. Použité prípravky na reguláciu živočíšnych škodcov neboli klasifikované ako toxické, resp. veľmi toxické.

Hlásenie o mimoriadnych situáciách a haváriách v okrese Rimavská Sobota a Revúca k 30.06.2014 nebolo zaznamenané.

Poradenstvo a konzultácie boli poskytované v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a priebežne na oddelení preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie.

Kontrolné listy počas výkonu štátneho zdravotného dozoru neboli distribuované.

K 30.06.2014 nevidujeme používanie toxických a veľmi toxických látok a zmesí v súvislosti s výkonom chemickej ochrany rastlín, nakoľko sa poľnohospodári vyhýbajú ich používaniu.

Väčšina organizácií nakupuje prípravky na chemickú ochranu rastlín tesne pred ich aplikáciou a v množstve nevyhnutne potrebnom na vykonanie postrekov. Výkon chemickej ochrane rastlín bol hlásený v 1 prípade a používali len prípravky uvedené v zozname povolených prípravkov vydaného pre príslušný rok.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerat' sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narúšajúce endokrinný systém.

Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cieľene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje:

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR,
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi,
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity.

Doplniť údaje o látkach poškodzujúcich reprodukciu a látkach narúšajúcich endokrinný systém.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu ako aj z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu a látkam narúšajúcim endokrinný systém.

Zameriavať sa aj na búracie a rekonštrukčné práce pri odstraňovaní azbestových materiálov v exteriéroch aj v interiéroch budov. Pozornosť venovať odstraňovaniu a opravám odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách v budovách na bývanie.

Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote eviduje 56 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Jedná sa o nasledovné druhy karcinogénov:

- chemický karcinogén formaldehyd

- práca s cytostatikami
- práca s tvrdým drevom
- PAU obsiahnuté v ťažkom vykurovacom oleji, v ropných produktoch, v dieselových exhalátoch a naftě, v zmesi carbores používanej pri výrobe uhlíkatých stavív
- chemický karcinogén azbest
- látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte lekárni
- v rámci laboratórnych chemikálií dvojchróman draselný, síran kobaltnantý, oxid chrómový, bromičnan draselný – titrisol, fenolftaleín, hydrazínium sulfát-síran hydrazínia, chlorid kobaltnantý, chróman draselný, kadmium, silikagel modrý, tetrachlórmetán, tioacetamid, thimerosal, kyselina chrómsírová, chloroform, dichlórmetán, tetrachlóretylén, trichlóretylén, o-toluidín

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie eviduje 42 prevádzok, ktoré manipulujú s látkami poškodzujúcimi reprodukciu a s látkami narúšajúce endokrinný systém. Jedná sa o nasledovné druhy:

- v rámci laboratórnych chemikálií o-toluidín, n-hexán, kadmium, dusičnan olovnatý, fenoftaleín, Fischerovo činidlo B
- látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte lekárni (oxid olovičitý, dusičnan olovnatý, tiomočovina roztok)
- trhaviny - elektrická rozbuška (DEM-S, PENTRIT, HEXOGÉN, DEP-S), sypká banská skalná trhavina DAP-K a neelektrický roznetný systém PRIMADET /RIONEL/.

V porovnaní s rokom 2013 došlo k zmene počtu prevádzok, nárast o 1. V tabuľke pribudli 2 spoločnosti na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb (BTB, s.r.o. Nové Zámky, Dekrét Peter Brezno), 1 novovzniknutá lekáreň v okrese Revúca (NsP Revúca) a v okrese Rimavská Sobota 1 (Medic Hnúšťa), 2 drevovýroby (KŠK WOOD SLOVAKIA s.r.o. Veľké Teriakovce, DAILY PALIVÁ s.r.o. Tornaľa) a spoločnosť SLOVMAG, a.s. Lubeník kde sa riešila prístavba linky MgO-C, kde sa v technológii používajú zmesi klasifikované ako karcinogénne látky. Z evidencie – z tabuľky bola vyradená spoločnosť SLZ Chémia, a.s. Hnúšťa a lekáreň INTAL PharmDr. Janka Nemcová Revúca z dôvodu zrušenia spoločnosti a 4 firmy zaoberajúce sa likvidáciou azbestocementových materiálov zo stavieb (Lórinč Alexander-RENOSTAV Gemerská Ves, ARGUSS, s.r.o. Bratislava - Staré Mesto, ASTANA, s.r.o. Poprad a A.A.Servise spol. s r.o. Bratislava).

Na pracoviskách evidujeme celkom 377 zamestnancov vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, čo predstavuje nárast v porovnaní s minulým rokom celkom o 5 zamestnancov. Rozdiel zamestnancov súvisí so vznikom nových prevádzok, zrušením niektorých prevádzok a zmenou počtu zamestnancov v niektorých prevádzkach evidovaných v roku 2013.

V okrese Rimavská Sobota spolu evidujeme 33 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. V okrese došlo k zmenám v počte prevádzok oproti roku 2013 – pokles o 2 (1 novovzniknutá lekáreň, 1 novovzniknutá drevovýroba, zrušenie 3 firiem zaoberajúcimi sa likvidáciou azbestu, 1 spoločnosť zaoberajúcou sa v minulosti výrobou prostriedkov individuálnej ochrany).

V okrese Revúca evidujeme 23 prevádzok čo predstavuje v porovnaní s minulým rokom nárast o 3 (pribudli 1 nová lekáreň, 2 spoločnosti zaoberajúce sa odstraňovaním azbestocementového materiálu, 1 drevovýroba a 1 spoločnosť prevádzkujúca linku MgO-C). Zrušená bola 1 lekáreň a 1 spoločnosť zaoberajúca sa odstraňovaním azbestocementového materiálu.

Z celkového počtu evidovaných subjektov sú rizikové pracoviská (karcinogénny faktor uvedený v tabuľke) vyhlásené v organizáciách a spoločnostiach:

- Všeobecnej nemocnici v Rimavskej Sobote
- AVIMED, s.r.o. Rim. Sobota
- Hacs Alexander, Tornaľa
- Gemstav, spol. s r.o. Revúca
- ORALEX – Oravcová Revúca

V prvom polroku bol vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na manipuláciu resp. prácu s látkami poškodzujúcimi reprodukciu a látkami narušujúcimi endokrinný systém v 1 dozorovanej prevádzke. Evidujeme 6 prevádzok (Mikrolab, s.r.o. Rimavská Sobota, Slovenské pramene a žriedla, a.s. Budiš, Dubové – prevádzka Tornaľa, Revúcke koberce syntetické, spol. s r.o. Revúca, Vindevie, s.r.o. Rimavská Sobota, Detox, spol. s r.o., prevádzka Rimavská Sobota, Stredoslovenskú vodárenskú prevádzkovú spoločnosť, a.s. Banská Bystrica – prevádzka Úpravňa vody v Klenovci) ktoré používajú uvedené látky pri rôznych laboratórnych analýzach. Jedná sa o látky o-toluidín, n-hexán, kadmium, dusičnan olovnatý, fenoftaleín, Fischerovo činidlo B. Kontrola používania látok poškodzujúcich reprodukciu a narušujúcich endokrinný systém bude v týchto prevádzkach vykonaná v druhom polroku.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie eviduje 4 prevádzky, v ktorých zamestnanci počas pracovnej činnosti manipulujú s látkami poškodzujúcimi reprodukciu a to pri trhacích prácach. Jedná sa o látky – elektrická rozbuška (DEM-S, PENTRIT, HEXOGÉN, DEP-S), sypká banská skalná trhavina DAP-K a neelektrický roznetný systém PRIMADET /RIONEL/. K 4 evidovaným subjektom pribudla pribudla ďalšia spoločnosť Gemerská nerudá spoločnosť, a.s. Hnúšťá zaoberajúca sa výkonom trhacích prác s používaním uvedených látok.

Evidujeme 31 lekární, kde uvedené látky sú obsiahnuté v reagenčnom aparáte, ktorý sa používa na vstupnú analýzu liečiv, t. č. sú len preskladňované (oxid olovičitý, dusičnan olovnatý, tiomočovina roztok). Výkon štátneho zdravotného dozoru v lekárnach bol vykonaný v 17 prípadoch.

Počas kontroly boli zamestnávateľia upovedomení o zdravotných rizikách vyplývajúcich z expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu.

Databáza organizácií vykonávajúcich prácu s karcinogénnymi alebo mutagénnymi faktormi a výkon štátneho zdravotného dozoru je uvedená v nasledovnej tabuľke:

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia / kateg. * podľa NV SR č. 356/2006 Z. z.	Počet exponovaných celkom / ženy	Výkon ŠZD k 30.06.2014
OKRES RIMAVSKÁ SOBOTA				
Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota				
operačné sály	formaldehyd	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC	chirurgia 17	7 nie
			gynekológia 15	7 nie

			Očné, ORL 9	8	
odd. centrálnej sterilizácie			5	4	nie
odd. radiačnej onkológie	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	20	17	
odd. klinickej biochémie	formaldehyd	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC	11	11	nie
odd.klinickej mikrobiológie	dvojchróman draselný	2.	13	11	nie
AVIMED, s.r.o. R. Sobota	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	4	3	nie
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica – Úpravňa vody Klenovec					
laboratórium	fenoftaleín	2.	2	2	áno
	o-toluidín	2.			
OSBD R. Sobota					
výmena kanaliz. potrubí -	azbest	1.	4	0	áno
Detox, spol. s r.o., prevádzka R. Sobota, spracovanie a likvidácia odpadu	azbest	1.	13	0	nie
	PAU (ropné produkty)	2.			
	dvojchróman draselný	2.			
	formaldehyd	1.- dokázaný karcinogén podľa IARC			
	chloroform	skupina 2B podľa IARC			
Mikrolab s.r.o. R.Sobota					
laboratórium	Bromičnan draselný – titrisol	2.	2	2	nie
	dvojchróman draselný				
	fenolftaleín				
	hydrazínium sulfát-síran hydrazínia				
	chlorid kobaltnantý				
	chróman draselný				
	kadmium				
	silikagel modrý				
n-hexán					

	tioacetamid				
	thimerosal				
	formaldehyd				
Rimadrev, spol. s r.o. Rimavská Baňa, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	16	3	áno
BB-Tools, s.r.o., R.Sobota, stolárska dielňa		1.	3	0	nie
Prega, spol. s.r.o. Klenovec, drevovýroba		1.	5	0	áno
KŠK WOOD SLOVAKIA s.r.o. Veľké Teriakovce		1.	12	0	nie
CON-TRAND, s.r.o. R.Sobota, výroba palivového dreva		1.	5	0	nie
Vindevie, s.r.o., R. Sobota, výrobná vlna					
laboratórium	fenolftaleín	2.	1	1	nie
OKRES REVÚCA					
SMZ, a.s. Jelšava,					
olejové hospodárstvo + DON	PAU (ťažký vykurovací olej)	2.	0	0	nie
baňa	PAU (dieselové exhaláty)	2.	134	0	
Slovmag, a.s. Lubeník					
Linka MgO-C ***	PAU (carbores)	2.	9	0	áno
	Novokol, borofen (formaldehyd, fenolformaldehydová živica)	1.-dokázaný karcinogén podľa IARC			
Austin Powder Slovakia, Bratislava, prevádzka Jelšava, výrobná priemyselných trhavín	nafta	2.	3	0	nie
ORALEX-Oravcová, Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	3	1	nie

GEMSTAV, spol. s r.o., Revúca, výroba laminátových podláh		1.	4	1	áno
Hacsi Alexander, Tornaľa		1.	1	0	áno
Drevoxholding s.r.o. Revúca, drevovýroba		1.	5	0	áno
DAILY PALIVÁ s.r.o. Tornaľa		1.	4	0	nie
Tomáš Ráčko, Tornaľa, výroba palivového dreva		1.	4	0	nie
Slovenské pramene a žriedla a.s. Budiš, Dubové – prevádzka Tornaľa					
laboratórium	fenolftaleín	2.	1	1	nie
REVÚCKE KOBERCE SYNTETICKÉ, spol. s r.o., Revúca výroba podlahových krytín					
Chemická úpravňa vody centrálnej kotolne a laboratórium plynovej kotolne	dvojchróman draselný	2.	2	2	nie
	fenolftaleín				
	chloroform	skupina 2 B podľa IARC			
BTB, s.r.o. Nové Zámky	azbest	1.	3	0	nie
Dekrét Peter, Brezno	azbest	1.	5	0	nie

* kat. 1 - dokázaný karcinogén pre ľudí

kat. 2. - pravdepodobný karcinogén

proces s r.ch.k - proces s rizikom chemickej karcinogenity

** N - objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

*** Linka MgO-C – skúšobná prevádzka počas ktorej sa vyšpecifikujú zmesi klasifikované ako karcinogénne látky

DON Denné olejové nádrže

Organizácia	Chemický karcinogén	Počet exponovaných celkom	Výkon ŠZD k 30.06.2014
Lekárne v počte 31	okres R. Sobota 21 látky obsiahnuté v reagenčnom aparáte	42	17

Z celkového počtu 56 evidovaných prevádzok vykonávajúcich práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v okrese Rimavská Sobota a Revúca bol ŠZD vykonaný v 25

prevádzkach vrátane lekární, čo predstavuje cca 45% skontrolovaných prevádzok z celkového počtu prevádzok.

AZBEST:

V prvom polroku boli vydané 4 rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Dve rozhodnutia pre spoločnosť OSBD Rimavská Sobota, 1 rozhodnutie pre firmu BTB, s.r.o. Nové Zámky a jedno pre firmu Dekrét Peter Brezno.

Spoločnosť OSBD Rimavská Sobota vykonáva opakovane výmenu kanalizačných potrubí v bytových domoch. Firma BTB, s.r.o. Nové Zámky v mesiaci júl vykoná demontáž azbestocementovej strešnej krytiny z objektu výrobných priestorov nachádzajúcich sa v areáli spoločnosti I.P.A. - Kovovýroba spol. s r.o. v Tornali (rozhodnutie vydané v mesiaci jún). Firma Peter Dekrét vykonala demontáž strešnej krytiny z rodinného domu.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v jednom prípade pri odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest v spoločnosti OSBD Rimavská Sobota. Kontrolné listy informovanosti boli rozdane 3 zamestnancom.

Dňa 18.6.2014 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v areáli pivovaru Heineken, a.s. v Rimavskej Sobote. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu odstránenia azbestocementového materiálu z budovy skladu hydroxidu sodného. Likvidáciu azbestocementového materiálu mala zabezpečiť firma ARGUSS, s.r.o., Záhradnícka 27, 811 07 Bratislava – Staré Mesto, IČO 31 365 213, oprávnená na likvidáciu azbestocementových materiálov zo stavieb, ktorej Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote vydal rozhodnutie podľa § 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb pod číslom spisu A/2013/00004 zo dňa 08.01.2013 na predmetnú stavbu. Podľa skutočností zistených výkonom štátneho zdravotného dozoru nie je známe za akých okolností došlo k likvidácii budovy skladu hydroxidu sodného. Počas obhliadky bolo zistené, že budova skladu hydroxidu sodného bola „zbúraná“ resp. zlikvidovaná. Spoločnosť, ktorá vykonala likvidáciu neoznámila výkon búracích prác orgánu verejného zdravotníctva a nie sú známe okolnosti, za ktorých došlo k likvidácii stavby vrátane odstránenia azbestocementových materiálov. Spoločnosti boli požiadané o vyjadrenie resp. uvedenie firmy, ktorá zabezpečila likvidáciu skladu hydroxidu sodného najmä azbestocementového materiálu, rovnako ako aj predloženie dokumentácie súvisiacej s predmetnou činnosťou (t.j. potvrdenie o výkone prác, spôsob výkonu prác, umiestnenie pracoviska, množstvo azbestocementového materiálu, popis činností, počet zúčastnených zamestnancov, dátum začatia a ukončenia prác, vykonané opatrenia na zníženie expozície zamestnancov).

Zvýšenie miery uvedomenia zdravotných rizík v súvislosti s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom sa dosahuje prostredníctvom konzultácií resp. poradenstva v rámci výkonu ŠZD v jednotlivých subjektoch, alebo na oddelení PPLaT RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. V prvom polroku bola realizovaná prednáška pre 71 zamestnancov vykonávajúcich prácu pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb v Obručnej – v rámci stretnutia VI. ročník azbestárov – seminár k aktuálnemu stavu legislatívy v oblasti odpadového hospodárstva, prepravy nebezpečného odpadu, legislatívy v oblasti hygieny práce, vlastností azbestu a jeho účinkov na zdravie a významu zdravotného dohľadu, pripravovaná novela zákona č. 355/2007 Z.z..

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

Zber celoslovenských údajov:

- a) rizikové práce - faktor DNJZ
- b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
- c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
- d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)
 - Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
 - Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
 - Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.
 - Analyzovať vzniknuté choroby z povolania v záujme prevencie vzniku ďalších ochorení.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě prešetroval 15 suspektných chorôb z povolania s položkou 29, z toho v okrese Revúca bolo prešetrených 14 a v okrese Rimavská Sobota 1 suspektné ochorenie. Jednalo sa o nasledovné profesie:

Okres Revúca:

v závode SLOVMAG, a.s. Lubeník:

- lamač, lamač PPS, pomocný lamač PPS – ťažba a banská doprava
- lisiar-údržbár
- hlavný narážáč, strojník ťažného stroja– ťažba a banská doprava

v závode SMZ, a.s. Jelšava:

- lamač pri ťažbe nerudných surovín 3x
- baník-strojník
- strojník zariadení na úpravu nerudných surovín – obsluha LEX ŠP – 2x
- prevádzkový zámočník – údržbár

v Gymnáziu M. Kukučina v Revúcej:

- hlavná kuchárka

u SZČO v odvetví lesníctvo a ťažba dreva v Revúcej

- pilčík

v spoločnosti SMZ Služby, a.s. v Jelšave

- šička

na družstve AGRODRUŽSTVO-S, družstvo v Revúcej

- poľnohospodársky pracovník-opravár poľnohospodárskych strojov, traktorista

Okres Rimavská Sobota:

v spoločnosti GENES, a.s. Hnúšťa - Mútnik

- baník

U jedného zamestnanca v profesii strojník zariadení na úpravu nerudných surovín – obsluha LEX ŠP bolo prešetrované aj podozrenie na profesionálne ochorenie dolných končatín – kolien z preťaženia.

Pri prešetrovaní suspektných ochorení z JNDZ sa postupuje v súlade s Vyhláškou MZ SR č. 542/2007 Z.z..

Evidencia prešetrovaných profesií a priznaných chorôb z povolania v položke 29 sa vedie v zošite na oddelení PPLaT. V roku 2014 neevidujeme firmu s rizikovými prácami – faktor DNJZ.

V prvom polroku 2014 evidujeme 2 hlásené choroby z povolania s položkou 29 v spoločnosti SLOVMAG, a.s. Lubeník, v okrese Revúca, z toho 1 bola prešetrovaná v tomto roku. Jedná sa profesiu: lisiar-údržbár. Druhá hlásená choroba z povolania v profesii lisiar bola prešetrovaná v roku 2012.

Prehľad počtu prešetrovaných prípadov za obdobie posledných 10 rokov uvádza nasledovná tabuľka:

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 – I. polrok
Počet prešetrovaných prípadov	14	13	50	37	39	34	20	23	22	15

Porovnanie počtu priznaných profesionálnych ochorení za posledných 10 rokov uvádza nasledovná tabuľka:

Rok		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 – I. polrok
Počet priznaných chorôb z povolania	RA	3	10	7	15	11	9	6	4	2	2
	RS	0	1	0	0	0	2	1	1	0	0

Najčastejšie priznávané sú profesionálne ochorenia u zamestnancov v podzemí a v nadväzujúcich povrchových pracoviskách závodov zameraných na ťažbu a spracovanie nerudných surovín - magnezitu. V ostatných profesiách sú profesionálne ochorenia skôr sporadicky priznávané.

Kópie prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ sa zasielajú na

vedomie ÚVZ SR.

V prvom polroku bolo prešetrených 15 suspektných profesionálnych ochorení s položkou 29– u ktorých v 9 prípadoch zamestnanci pracovali na rizikových pracoviskách – faktory vibrácie a fyzická záťaž (vyhlásená v profesii v období, keď zamestnanec vykonával profesiu).

V spoločnosti SLOVMAG, a.s. Lubeník sa zamestnanci zúčastňujú LPP aj pre faktor fyzická záťaž. V spoločnosti boli v minulosti z podnetu OVZ vyhlásené rizikové práce na základe výskytu profesionálnych ochorení vo vybraných profesiách. Rozhodnutie však nie je platné (pre faktory v kategórii 4 bolo vydávané s platnosťou na 1 rok), LPP sa však vykonávajú naďalej.

V spoločnosti YURA ELTEC Corporation Slovakia s.r.o. so sídlom v Rimavskej Sobote bolo vykonané hodnotenie fyzickej záťaže zamestnancov pri výrobe káblových zväzkov a v mesiaci jún boli predložené výsledky hodnotenia pre pracovisko v Hnúšti a to v súvislosti s prešetrovaním profesionálneho ochorenia horných končatín s položkou 29. Žiadosť o posúdenie pracovných podmienok zamestnanca, u ktorého bolo vyslovené podozrenie na profesionálne ochorenie bude vybavená v II. polroku.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Špecifické ciele

- navrhovať a usmerňovať realizovanie intervenčných aktivít zameraných na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a z pracovného prostredia,
- navrhovať a usmerňovať zlepšovanie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov v spolupráci so zamestnávateľmi, SZČO a PZS (prostredníctvom poradní zdravia pri RÚVZ v SR, projektu Zdravé pracoviská, a i.),
- zapájať sa do európskych informačných kampaní, vedených európskymi inštitúciami, zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení,
- realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi,
- zvyšovať odbornú a technickú vybavenosť pracovísk na poskytovanie odborného poradenstva a vykonávanie objektívnych zisťovaní,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce, pracovného prostredia a faktorov životného štýlu, a o možnosti zosilňovania až znásobenia ich negatívnych účinkov na zdravie,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov prostredníctvom médií o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a pri zmene návykov v spôsobe života.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská Vybrané RÚVZ v SR

Etapy riešenia
rok 2014 a ďalšie roky

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

Realizačné výstupy

Zvýšenie informovanosti o vzájomne pôsobiacich faktoroch práce a životného štýlu.

Údaje o prebiehajúcich intervenčných programoch v podnikoch, počty podnikov a osôb zapojených do programov podpory zdravia pri práci. Údaje o počtoch podnikov zapojených do projektu a konkrétne informácie o každom podniku: prevádzka, výrobné zameranie, realizované výkony v rámci projektu a ich výsledky, objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia pri práci.

Údaje o regionálnych aktivitách zameraných na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi.

Meranie účinnosti programov meraním prevalencie rizikových faktorov v skupinách pracujúcej populácie.

Odpočet plnenia:

Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote realizovali 229 individuálnych konzultácií pre zamestnávateľov. Okrem individuálneho poradenstva bolo realizované skupinové poradenstvo a prednášky pre zamestnancov v chemickej ochrane rastlín a zamestnancov vykonávajúcich odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb:

Dátum	Aktivita/názov	Miesto konania	Počet edukovaných
17.1.2014	Ochrana zdravia zamestnancov činných v chemickej ochrane rastlín	Rimavské Janovce	57
4.3.2014		Veľký Blh	46
29.5.2014	Riziká pri práci s bremenami, fyzická záťaž pri práci	Lubeník	12
25.6.2014	VI. ročník „AZBESTÁROV“	Obručná	71

Neevidujeme podnik, ktorý by sa podieľal na plnení intervenčných programov.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné preverky podľa aktuálnej témy kampane.

Realizačné výstupy

Údaje o realizovaných intervenčných a informačných aktivitách zameraných na aktuálnu tému kampane, informácie o aktivitách v rámci Európskeho týždňa BOZP.

Informácia o spolupráci s orgánmi inšpekcie práce a NIP.

Odpočet plnenia:

Aktivity v rámci Európskeho týždňa BOZP budú realizované v tomto týždni v II. polroku.

Spoločné aktivity s inšpekciou práce v roku 2014 neboli RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nariadené.

V spolupráci s orgánmi inšpekcie práce bola vykonaná spoločná preverka a to v spolupráci s OBÚ Spišská Nová Ves zameraná na kontrolu nariadených opatrení v súvislosti s výskytom čpavku v pracovnom prostredí v spoločnosti SLOVMAG, a.s. Lubeník so sídlom v Lubeníku. V spoločnosti TRANSPETROL a.s. Bratislava, Prečerpávacía stanica v Rimavskej Sobote bola vykonaná kontrola podľa zákona č. 261/2002 Z.z. v rámci prevencie priemyselných havárií.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC)

„Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

Anotácia

Spracovať národné výsledky kampane zameranej na posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola realizovaná v spolupráci s orgánmi inšpekcie práce podľa jednotného metodologického protokolu v 99 podnikoch v SR v troch odvetviach: zdravotníctvo a sociálne služby, služby – hotely a reštaurácie, podniková preprava tovarov.

Realizačné výstupy

ÚVZ SR:

Vyhodnotiť dotazníky zamerané na zisťovanie psychosociálnych faktorov na hodnotených pracoviskách. Porovnať výsledky zamestnávateľov s výsledkami zamestnancov. Vypracovať zostavy výsledkov - spätnú väzbu pre zamestnávateľov zapojených do kampane. Porovnať slovenské výsledky kampane s dostupnými európskymi výsledkami.

Vybrané RÚVZ v SR:

Poskytnúť spätnú väzbu pre zamestnávateľov zapojených do kampane o výsledkoch a možných preventívnych opatreniach.

Odpočet plnenia:

V mesiaci máj sa realizoval seminár (druhá časť) na RÚVZ Rimavská Sobota, kde boli zamestnanci úradu informovaní o národných výsledkoch kampani SLIC zameranej na posúdenie psychosociálnych rizík pri práci.

V druhom polroku sa plánuje v rámci Európskeho týždňa BOZP informovať zamestnávateľov o výsledkoch kampane v jednotlivých odvetviach. Zamestnávatelia však majú záujem o prezentáciu výsledkov kampane resp. vyhodnotenie dotazníkov konkrétne pre ich podnik. Zatiaľ však nebolo urobené vyhodnotenie pre jednotlivé podniky zapojené do kampane.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Cieľ

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Špecifický cieľ

Zvyšovať odborné kapacity na onkoepidemiologické skúmania vo verejnom zdravotníctve spoluprácou so špecializovanými zahraničnými pracoviskami.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
v spolupráci s Lekárskou fakultou Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine)

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine).

Spoluriešitelia: Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register

Etapy riešenia

rok 2014 a ďalšie roky

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tým istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa doposiaľ neznámou mierou uplatňujú rozdielne v príčinných súvislostiach vonkajšie faktory. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 je potrebné získať k spolupráci cca 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a cca 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Realizačné výstupy

- Zvýšiť úroveň poznania o etiológii vzniku nádorov močového mechúra uplatnením epidemiologických metód a metód molekulárnej epidemiológie.
- Skúmaním genetickej vnímavosti a vonkajších faktorov identifikovať biomarkery pre včasnú detekciu zdravotných rizík.
- Odhadnúť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu, pracovného prostredia a životného prostredia v etiológii vzniku rakoviny močového mechúra (fajčenie, práca s arylamínmi, so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, zvýšený príjem arzenu, chlóru).
- Zhodnotiť úlohu osobnej, pracovnej a rodinnej anamnézy
- Odobrať a uchovať vzorky biologického materiálu (krv) na genetickú analýzu v spolupráci s MSSM
- Publikovať výsledky v odbornej domácej a zahraničnej tlači, prezentovať ich na odborných vedeckých podujatiach, výsledky zakomponovať do preventívnych a poradenských činností v rámci špecializovaných úloh RÚVZ.
- Zistené poznatky uplatniť v štátnom zdravotnom dozore nad chemickými faktormi a osobitne karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi pri práci a v rámci poradenstva v oblasti zdravia pri práci.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotinínu v biologickom materiáli (moč).

Gestor

ÚVZ SR – odbor hygieny životného prostredia, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR - odbory hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí,
RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie. Biologické monitorovanie v rámci tejto úlohy bude zamerané na monitorovanie expozície, teda stanovenie chemického faktora (v danom prípade kadmia) alebo jeho metabolitu (v danom prípade kotinínu) v biologickom materiáli (moči). Kotinín, ktorý vzniká v tele človeka z nikotínu je najvhodnejší ukazovateľ expozície človeka tabakovému dymu. Hlavný prínos biologického monitorovania populácie, ktorú bude reprezentovať matka, otec a ich dieťa za všeobecnú populáciu a zamestnanci vybraných profesií za oblasť pracovného prostredia je, že sumuje všetky cesty vstupu chemických faktorov do organizmu - inhalačnú, dermálnu, tráviacim traktom a ich kombinácie.

Vo všeobecnosti pri biologickom monitoringu je dôležité poznať vlastnosti sledovaného chemického faktora, metabolizmus, priebeh vylučovania a taktiež zvolit' vhodnú dobu odberu biologického materiálu. V rámci tejto úlohy bude výber markerov pre HBM, použitá metodika pre výber populačných skupín, vyškolenie pracovníkov pre odber vzoriek biologického materiálu, dotazníkový prieskum, laboratórne vyšetrenia, zhromaždenie a vyhodnotenie výsledkov založených na poznatkoch získaných v rámci európskeho projektu DEMOCOPHES. Participácia ÚVZ SR a RUVZ v Banskej Bystrici na tomto projekte vytvorila dobrý základ pre implementáciu metodiky HBM validovanej na európskej úrovni v Slovenskej republike a získanie kvalitných údajov o reálnej záťaži obyvateľstva určitým škodlivinám z prostredia.

Financovanie projektu bude v prevažnej miere zabezpečené z finančných prostriedkov EK, ktorá podporuje členské krajiny pri realizovaní ľudského biomonitoringu v Európe. Plnenie časového harmonogramu pre jednotlivé etapy tak ako je to navrhnuté v tejto anotácii bude preto závisieť od pridelenia finančných prostriedkov z EK.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Etapy riešenia

Rok 2014 – príprava a tlač pracovných dokumentov – pozývaci list pre respondentov, list o informovanom súhlase, jednotlivé protokoly – pre prácu v teréne, odber vzoriek, tlač dotazníkov, zaškolenie pracovníkov pre prácu v teréne, príprava laboratórií na analytickú časť projektu, vyžiadanie súhlasu etickej komisie

Rok 2015 – realizácia projektu pre HBM – kontaktovanie vybraných respondentov, odber vzoriek biologického materiálu, vyplňanie dotazníkov a zber potrebných údajov, realizácia laboratórných analýz,

Rok 2016 – spracovanie údajov z dotazníkov, vyhodnotenie laboratórných výsledkov, vypracovanie záverečnej správy k projektu, oboznámenie respondentov s ich výsledkami, komunikácia výsledkov pilotného projektu, publikovanie výsledkov

Realizačné výstupy

Záverečná správa, informovanie odbornej verejnosti o výsledkoch, TK, národný workshop, publikácie článkov v médiách.

Termín ukončenia

30.11.2016

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 - 2017 (2020), opatrenie č. 11 Zamestnávanie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru je potrebné vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielnach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

Etapy riešenia

rok 2014 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

V tejto úlohe spolupracovať s príslušnými Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (získať zoznam chránených pracovísk).

Vo vyhodnotení projektu uviesť nasledujúce informácie:

- počet posúdení nových chránených pracovísk RÚVZ-om v danom roku (rozhodnutia, stanoviská)
- počet kontrolovaných chránených pracovísk v danom roku
- počet vykonaných kontrol na chránených pracoviskách v danom roku
- počet zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou (na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu)
- vykonávaná činnosť
- druh postihnutia (skupiny)
- použité kontrolné listy – aké, koľko
- zistené nedostatky – aké, koľko
- uložené opatrenia – aké, koľko
- počet vydaných rozhodnutí od roku 2009
- počet vydaných stanovísk od roku 2009.

Zistenia uplatniť pri usmernení zamestnávateľa na prijatie preventívnych, ochranných opatrení. Ukladanie nápravných opatrení.

Odpočet plnenia:

V prvom polroku 2014 bolo riešených 10 chránených pracovísk. Bolo vydaných 9 rozhodnutí na uvedenie priestorov (chráneného pracoviska) do prevádzky. K už prevádzkovej chránenej dielni bolo vydané jedno stanovisko.

Spolu bolo skontrolovaných 22 prevádzok so štatútom chráneného pracoviska resp. chránenej dielne, kde bolo vykonaných 22 kontrol.

U všetkých novovzniknutých chránených pracovísk resp. dielni v prvom polroku 2014 bol vykonaný štátny zdravotný dozor (t.j. 9) a dozor bol vykonaný na 13 chránených pracoviskách už prevádzkovaných. Z týchto 13 pracovísk 3 prevádzky boli zrušené celkom a 1 pracovisko je prevádzkované naďalej, ale k 11.2.2014 požiadalo ÚPSVaR v Rimavskej Sobote o zrušenie štatútu chráneného pracoviska. Z uvedeného vyplýva, že v evidencii zostalo 9 z kontrolovaných 13 pracovísk.

Na týchto kontrolovaných prevádzkovaných pracoviskách (9 nových + 9 prevádzkovaných) t.č. prácu vykonáva 22 pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

ŠZD bol zameraný na kontrolu úrovne ochrany zdravia pracovníkov so zmenenou pracovnou schopnosťou a vhodnosť pracovných priestorov vzhľadom na zdravotné postihnutie pracovníka.

Prehľad údajov uvádza nasledovná tabuľka.

p.č.	Pracovisko	umiestnenie	Počet pracovníkov	Druh postihnutia	činnosť
1	Mária Mišáková, RS Servis PC, I T	Účelová polyfunkčná budova	1	Ochorenie obličiek	Opravná, diagnostická práca
2	Alena Laudárová, RS Predajňa nábytku a bytových doplnkov	Účelová polyfunkčná budova	1	Pohybový aparát	Predaj, prijímanie objednávok
3	František Godri, RS Masérsky salón	Účelová polyfunkčná budova	2	Zrakové postihnutie	Masérske práce, pedikúra

		á budova		, pohybový aparát	, infrasauna
4	Miroslav Kubelka, RS Výroba kľúčov	Účelový objekt	1	Pohybový aparát	Výroba kľúčov, predaj zabezpečovacej techniky
5	Erika Polívková, RS Novinový stánok	Účelový objekt	-	-	Predaj tlačovín
6	Tomáš Szabó, V.Blh drogéria	Účelový objekt	2	Pohybový aparát, Srdcovo-cievne ochorenie	Predaj drogistického tovaru
7	Irena Kmeťová, RS predajňa	Polyfunkčný objekt	1	Pohybový aparát	Predaj textilu a doplnkov
8	DSS V. Blh vrátnica	Polyfunkčný objekt	2	Pohybový aparát	Poskytovanie informácií
9	Roman Matheidesz, RS pizzéria	Účelový objekt	1	Ochorenie dýchacích ciest	Administratívne práce
10	Tomáš Kontra, RA Nahrávacie štúdio	Účelový objekt	1	Stav po DMO	spracovanie záznamov nahrávacieho štúdia
11	Norbert Lakatoš, RS Výučba hry na hudobný nástroj	Polyfunkčný objekt	1	Porucha krvotvorby	Výučba hry na klavír
12	Mikroregion Teplý Vrch, T.Vrch kancelária	Polyfunkčný objekt	1	Pohybový aparát	Administratívne práce
13	MM Retail s.r.o., RS kancelária	Polyfunkčný objekt	2	Pohybový aparát, onkologické ochorenie	Administratívne práce
14	Mesto Tisovec, verejné WC	Účelový objekt	1	Pohybový aparát	Poskytovanie služieb
15	NICOL ONE, s.r.o., RA Predajňa	Nebytová časť obytného domu	2	Pohybový aparát	Predaj textilu a doplnkov
16	Pohorelská Ivana, RA Predaj Oriflame	Polyfunkčný objekt	1	Kožné ochorenie	Poradenstvo a predaj
17	Vladimír Zán, Hnúšť'a Masérsky salon	Polyfunkčný objekt	1 + 1 asistent	Pohybový aparát, zrakové	Masérské práce, infrasauna

				postihnutie	
18	Hangáčiová Mária, RS Realitná kancelária	Polyfunkčný objekt	1	Srdcovo-cievne ochorenie	Administratívne práce

Pri výkone zdravotného dozoru neboli v prevádzke dane kontrolné listy.

Pri výkone ŠZD neboli zistené nedostatky a neboli uložené žiadne opatrenia.

Na pracoviskách neboli potrebné stavebné úpravy pracovných podmienok vzhľadom ku zdravotnému postihnutiu pracovníkov.

Posudzované priestory spĺňali požiadavky na ochranu verejného zdravia ustanovené v zákone č. 355/2007 Z.z. a vyhovujú požiadavkám uvedeným v nariadení vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko a pre prevádzky boli vydané rozhodnutia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote, ktoré boli podkladom pre konanie správneho orgánu (ÚPSVaR v Rimavskej Sobote a Revúcej) vo veci priznania postavenia chráneného pracoviska.

V týchto kontrolovaných prevádzkach pracovné podmienky a pracovná náplň bola prispôbená zdravotnému stavu pracovníkov. Pracovníci mali k dispozícii vyčlenené priestory, ktoré využívali na oddych počas pracovnej doby.

V jednej prevádzke bolo posúdené riziko a vypracovaný prevádzkový poriadok v súlade s požiadavkami uvedenými v nariadení vlády SR č. 471/2011 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z. (predajňa drogérie). Iné škodlivé faktory práce na pracoviskách neboli zistené.

Vydané rozhodnutia pre udelenie štatútu chráneného pracoviska resp. chránenej dielne – RÚVZ Rimavská Sobota

Rok vydania rozhodnutia	Okres Rimavská Sobota		Okres Revúca		Spolu
	PPL aT	Iné odd.	PPL aT	Iné odd.	
2008	22	-	8	-	30
2009	14	-	6	-	20
2010	24	1	13	1	39
2011	30	4	6	-	40
2012	35	1	8	1	45
2013	23	1	7	-	31
K 30.6.2014	6	-	3	-	9
spolu	154	7	51	2	214

Vydané stanoviská ku chráneným pracoviskám resp. chráneným dielňam – RÚVZ Rimavská Sobota

Rok vydania stanoviska	

2009	0
2010	1
2011	4
2012	7
2013	10
K 30.6.2014	1
spolu	23

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
3.1	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	15. január 2015 a ďalšie roky
3.2	Monitoring príjmu jódu <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2015 a ďalšie roky
3.3	Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂ <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.6	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom

	EU legislatívu <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.7	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2015
3.8	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	30. január 2015
3.9	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	31. máj 2015

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelých populácie (so zameraním sa na ľahkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR – pracoviská hygieny výživy, pracoviská podpory zdravia

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“, ktorého aktualizácia bola prijatá vládou SR uznesením č. 940 17. decembra 2008.

Aktualizácia Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR je súčasťou preventívnych programov v rámci úloh PVV na r. 2012 a 2016 na úseku verejného zdravotníctva. Správa o plnení úloh aktualizácie programu bude predložená do vlády SR 30. 5. 2015. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

- I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – november 2014)
- III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2015)
- IV. etapa – správa a výstupy (vrátane grafického porovnania) za obdobie r. 2008 – 2014 (30. 3. 2015)

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospeléj populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu, trans-MK a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách,
- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- vytvorenie relevantných podkladov pre regulovanie regionálnej a celoštátnej výživovej politiky u obyvateľov SR.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2014 a ďalšie roky

Odpočet plnenia :

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy boli rozdane 46 respondentom v kategórii mladšie ženy, staršie ženy, mladší muži a starší muži dotazníky a súčasne boli pozvaní do Poradne zdravia. Úloha ešte prebieha do konca roka, kedy budú dotazníky spracované do tabuľkovej formy a zaslané na spracovanie na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici na ďalšie spracovanie.

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)
- 2) kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom

v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃

- časové obdobie: január - december 2014

II. etapa – monitorovanie jódu v moči (jodúria)

- časové obdobie: apríl - október 2014

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov a príjem jódu v súbore vybranej populačnej skupine.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2014 a ďalšie roky

Odpočet plnenia :

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy bolo odobratých 12 vzoriek soli na stanovenie obsahu KJ a KJO₃. V plnení úlohy sa pokračuje do konca roka, kedy bude v tabuľkovej forme spracovaná celoročná správa, ktorá bude zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a novej migrácie nanočastíc.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (príprava vzoriek, laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach, pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové

materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov, ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

Etapy riešenia

I. etapa : január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Odpočet plnenia :

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě nie je v roku 2014 zapojený do plnenia tejto úlohy.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 a to z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych druhov potravín) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na zdravie ľudí.

Etapy riešenia

I. etapa : január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je v roku 2014 zapojený do plnenia tejto úlohy.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

RÚVZ v SR – odber vzoriek

Anotácia

Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4-metylbzenofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál, používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov, do potravinárskych výrobkov.

Etapy riešenia

I. etapa: marec 2014 - zber vzoriek

II. etapa: 15. január 2015 - záverečná správa

Realizačné výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia a prípadné prijatie opatrení na ochranu zdravia obyvateľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2014

Záverečná správa

15. január 2015

Odpočet plnenia :

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je v roku 2014 zapojený do plnenia tejto úlohy.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU**Cieľ**

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade (laboratórne vyšetrenie, hodnotenie) v spolupráci s RÚVZ v SR (odber vzoriek)

Anotácia

Keramické výrobky sú čiastočne legislatívne upravené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú implementované prostredníctvom Potravinového kódexu SR, avšak niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú, vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie, pod súčasnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré by mohli migrovať z keramických výrobkov (ako sú napr. niektoré typy panvice, riadu, nožov). Je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných medií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia, pre možnosť posúdenia nežiaduceho vplyvu na zdravie ľudí.

Etapy riešenia:

- I. etapa : január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek
- II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia spotrebiteľov.

Ukončenie úlohy

31. december 2015

Záverečná správa

30. marec 2016

Odpočet plnenia :

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je v roku 2014 zapojený do plnenia tejto úlohy.

3.7 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s odborními hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ v sídlach krajov.

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

Etapy riešenia

- I. etapa: pokračovanie v monitoringu priebežne počas r. 2014
- II. etapa: vyhodnotenie, záverečná správa – december 2014

Realizačné výstupy

Správa. Zistené výsledky uplatniť pri prijímaní nápravných opatrení v rámci úradnej kontroly. Na základe analýzy výsledkov zhodnotenie overenia výrobcom deklarovanej kvality potravín na osobitné výživové účely a výživových doplnkov obsahujúcich probiotiká a zhodnotenie z toho vyplývajúceho zdravotného benefitu pre konzumenta.

Ukončenie úlohy

30. december 2014

Správa 15. január 2015

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je v roku 2014 zapojený do plnenia tejto úlohy.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Etapy riešenia:

- I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek,
2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa,
- II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov,
- III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

Odpočet plnenia:

V rámci zabezpečenia plnenia tejto úlohy boli odobraté:

- a) 4 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – zubné pasty, ústne vody na cielené sledovanie zamerané na **regulované látky** (fluór, 2,2'-dioxyetanol, peroxid vodíka) a označovanie.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Žiline a podľa doručených výsledkov analýzy všetky vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce ako aj ich označovanie na obale. Správa ÚVZ SR bola zaslaná v požadovanom termíne dňa 30.04.2014.

- b) 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti – mydlá, vlhčené utierky s antibakteriálnym a antimikrobiálnym účinkom na cielené sledovanie zamerané na **regulované látky** (konzervačné látky), mikrobiológiu a označovanie.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ so sídlom v Poprade a podľa doručených výsledkov analýzy všetky vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce ako aj ich označovanie na obale. Správa ÚVZ SR zatiaľ nebola zaslaná – termín neprešiel.

- c) 2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – krémy deklarujúce protizápalové účinky (na psoriázu, akné, dermatitídu a pod.) na cielené sledovanie zamerané na **zakázané látky** (hormóny a glukokortikoidy), mikrobiológiu a označovanie.

Vzorky boli zaslané na laboratórnu analýzu na RÚVZ hl. mesta SR Bratislava so sídlom v Bratislave. Výsledky laboratórnej analýzy zatiaľ neboli doručené. Termín zaslania správy na ÚVZ SR zatiaľ neprešiel.

V ostatných bodoch zabezpečenia plnenia úloh (d, e, f) termíny plnenia zatiaľ neprešli.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOKH

Cieľ

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Anotácia:

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom ÚVZ SR a RUVZ v SR participujú na v časti „*Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch*“. Monitoring sa bude vykonávať na základe požiadaviek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, ktoré stanovuje zodpovedným osobám povinnosť označovať prítomnosť zložiek vo forme nanomateriálu, ohlasovať Európskej komisii kozmetické výrobky obsahujúce nanomateriály a na obale uvádzať tvrdenia, ktoré sú pravdivé a neuvádzajú spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho vlastnosti.

Etapy riešenia

I. etapa 2013	monitoring zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie,
II. etapa 2014	odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu,
III. etapa 2015	ukončenie projektu (31. 5. 2015 správa za SR).

Výstup

Záverečná správa, ktorá bude slúžiť ako podklad pre správu Európskej komisie pre Európsky parlament a Radu o situácii v oblasti nanotechnológií v kozmetike, k legislatívnym zmenám, v prípade potreby, a zároveň ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

Odpočet plnenia :

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zatiaľ nedostal bližšie spresnenie plnenia úlohy.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
4.1	Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, pediatri	Rok 2014
4.2	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	MZ SR ÚVZ SR
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2014
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV <i>Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity</i>	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2016

4.1 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestor

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR

Spolupracuje

LF UK Bratislava, VUP Bratislava

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Konzumácia stravy, ktorá svojim množstvom a zložením nezodpovedá veku dieťaťa, jeho pohybovej aktivite, vedie k stúpajúcemu výskytu obezity a výrazne zvyšuje riziko kardiometabolických ochorení. Vychádzajúc z implementácie Európskej stratégie k danému problému boli vládou SR prijaté základné dokumenty ako Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 a Národný program prevencie obezity, ktorých časť sa dotýka aj výživy detí a ich fyzickej aktivity a u ktorých pre naplnenie stanovených cieľov je potrebné poznať východiskovú úroveň, či už stravovacích zvyklostí alebo aj individuálnej spotreby potravín v citlivej časti populácie, ktoré za SR absentujú, resp. sú k dispozícii len z niektorých regiónov.

Realizácia projektu umožní poskytnúť reprezentatívne údaje do Európskej databázy o konzumácii potravín, ktorú vytvára EFSA so zámerom jej využitia pre hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí, umožní hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí SR. Vytvorí reálny základ pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v populačných skupinách detí na báze poradní zdravia a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.

Základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov pre rodičov, deti a pedagógov. Časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom vzoriek stravy a stanovením nutričtov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórných zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

Veľkosť základného súboru bude tvoriť vzorka populácie získaná náhodným výberom v počte 16 300 detí nasledovne v jednotlivých vekových skupinách podľa uvedenej tabuľky:

vek. skup.	počet detí	vzorka	vzorka + 10%	počet pre výber
4-6	155 238	2329	2562	2600
7-10	229917	3449	3794	3800
11-14	272991	4095	4505	4600
15-18	317086	4756	5232	5300
Spolu	975232	14629	16092	16300

Etapy riešenia

I. rok 2008

- návrh projektu, príprava metodiky a dotazníkov, pripomienkové konanie, schválenie projektu.

II. rok 2009

- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 4-6 ročných,
- priebežná tvorba databázy,
- vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít,
- prvé hodnotenie, spracovanie správy.

III. rok 2010

- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 7 - 10 ročných,
 - priebežná tvorba databázy,
 - vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít,
 - prvé hodnotenie, spracovanie správy,
- rok 2011 – projekt dočasne prerušený z organizačných dôvodov

IV. rok 2012

- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 11 - 14 ročných,
- priebežná tvorba databázy,
- vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít,
- prvé hodnotenie, spracovanie správy.

V. rok 2013

- celoplošná realizácia dotazníkového prieskumu stravovacích zvyklostí a 24 hodinovej spotreby potravín a pohybových aktivít detí vekovej skupiny 15 - 18 ročných,
- priebežná tvorba databázy,
- vyšetrenie vzoriek stráv a vybraných potravinových komodít,
- prvé hodnotenie, spracovanie správy.

VI. rok 2014

- ukončenie zberu a sumarizácia údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlivinám,
- celkové vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí detí a mládeže.

Realizačné výstupy

- záverečná správa,
- spracovanie návrhu opatrení a podporných programov pre bezpečné stravovanie detí a mládeže, pripraviť manuál činnosti PZ pre deti a mládež.

Trvanie projektu

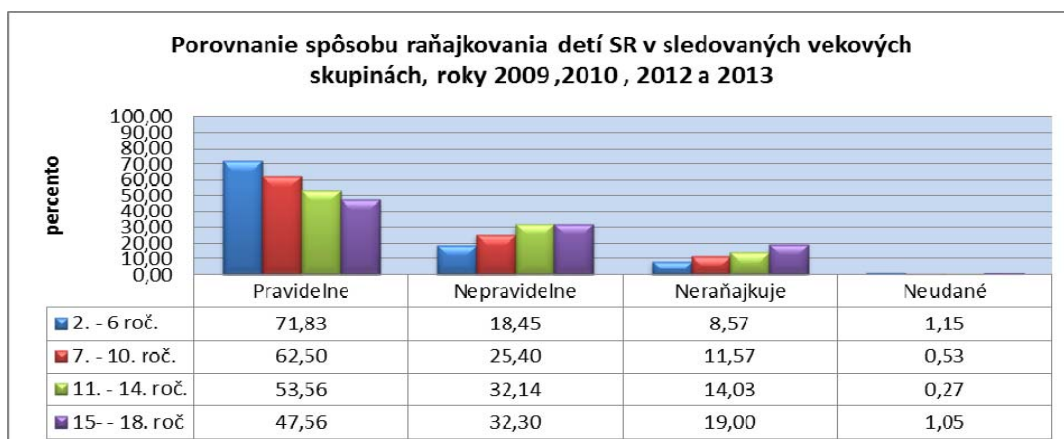
22.05.2008 – 31.12.2014

Odpočet plnenia:

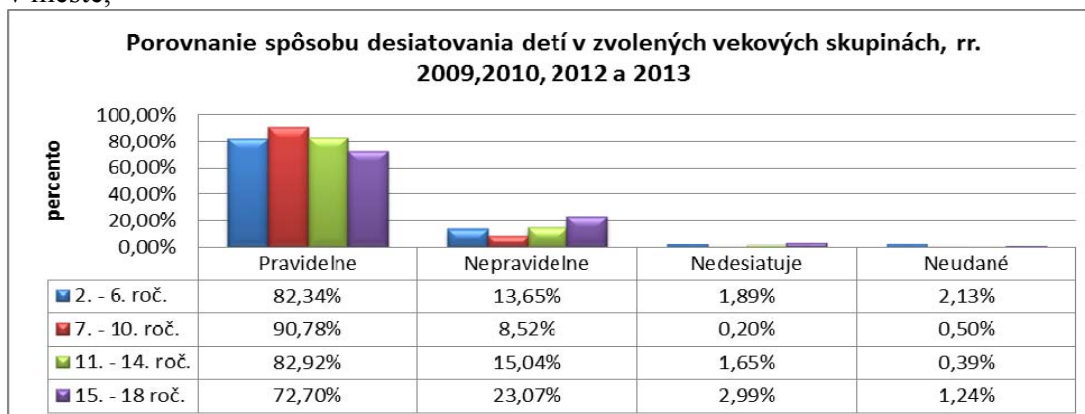
Analýza stravovacích zvyklostí sledovaných súborov detí s vekovým rozložením od 2 po 18 rokov veku ukázala, že stravovacie návyky sa menia a nevyvíjajú sa v súlade s odporúčanými zásadami zdravého spôsobu stravovania.

Hodnotením výsledkov monitoringu stravovacích zvyklostí sa zistilo, že:

- signifikantne sa so stúpajúcim vekom znižuje podiel detí udávajúcich pravidelné denné raňajkovanie a to z takmer 72% detí predškolského veku cez 63% detí mladšieho školského veku po 54% detí staršieho školského veku až na necelých 48% detí adolescentného veku,

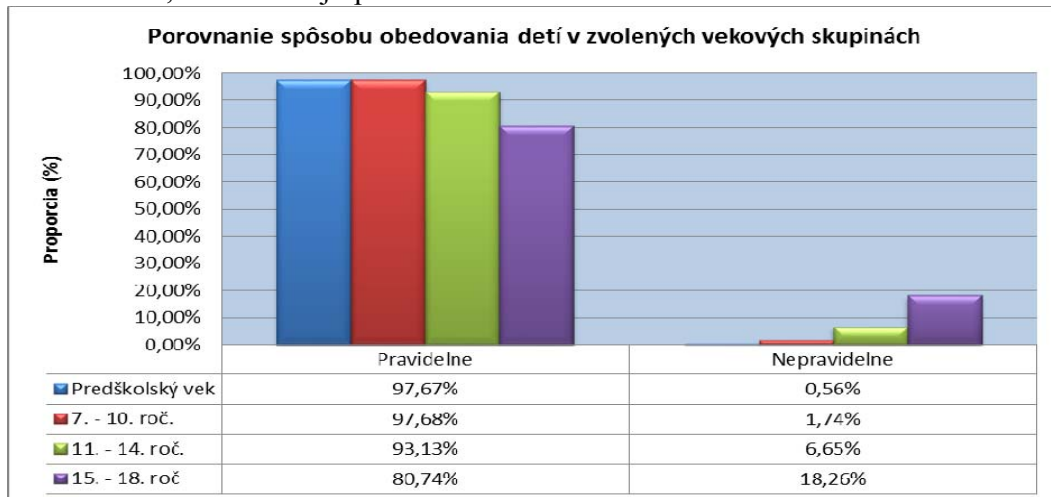

- významne so stúpajúcim vekom sa zvyšuje percento detí, ktoré udávajú, že vôbec neraňajkujú alebo na raňajky vypijú len nápoj (z 8,6% v predškolskom veku, cez 11,6% v mladšom školskom veku po 14% v staršom školskom veku a 19% v dospelujúcom veku), pokles je daný vyšším zastúpením neraňajkujúcich dievčat a v jednotlivých vekových skupinách striedava detí žijúcich na vidieku (mladší a starší školský vek) a detí žijúcich v meste (predškolský a adolescentný vek),
- najčastejšie udávané dôvody neraňajkovania deťmi boli nechutenstvo, nepocitovanie hladu, bolesti brucha alebo pravidelné užívanie liekov a nedostatok času,
- so stúpajúcim vekom sa mení situácia v udávanej pravidelnosti desiatovania detí tak, ako je znázornené na grafickom zobrazení, pravidelne viac desiatujú dievčatá a deti žijúce v meste,

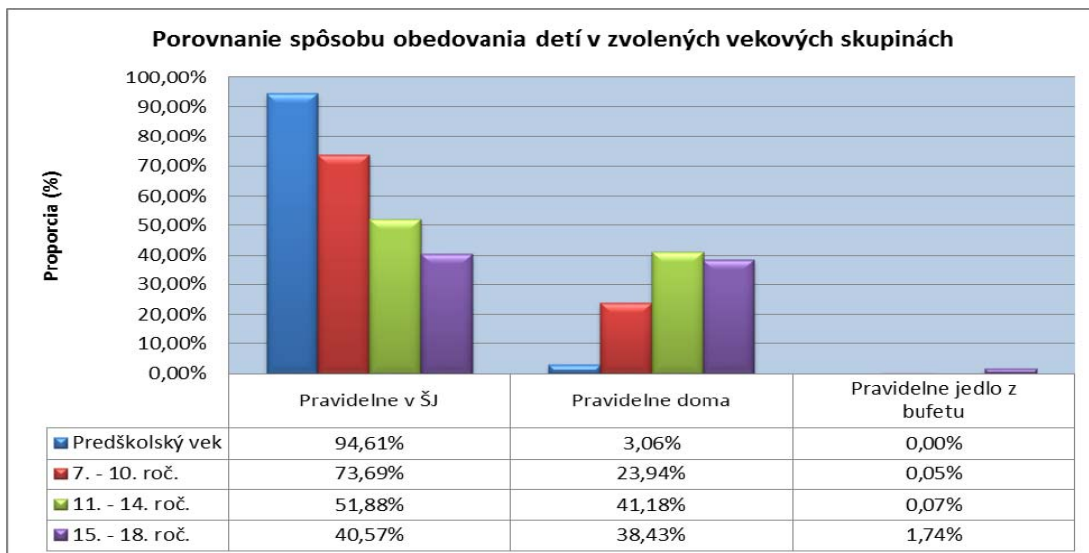

- pri hodnotení skladby desiat bol však zaznamenaný posun k nepriaznivejším návykom, a to kým u detí predškolského veku po chlebe a rožkoch nasledovali mliečne výrobky a ovocie a zelenina, v súbore 7-10 ročných detí a 11-14 ročných detí to bola za chlebom a pečivom šunka a saláma a až tak ovocie a zelenina. U adolescentov sa na druhé miesto dostala zelenina a ovocie, ale pretrvávajú sladkosti, sladké pečivo podobne ako u detí mladšieho školského veku, kde významne viac detí udávalo v skladbe desiat sladkosti a sladké pečivo,
- významne stúpla proporcia detí, ktoré si samé kupujú desiate a to z 1,8% detí súboru mladšieho školského veku na 5,71% v súbore staršieho školského veku až po 20% u adolescentov, viac chlapci ako dievčatá a významne viac detí z vidieka ako z mesta ($P < 0,001$),

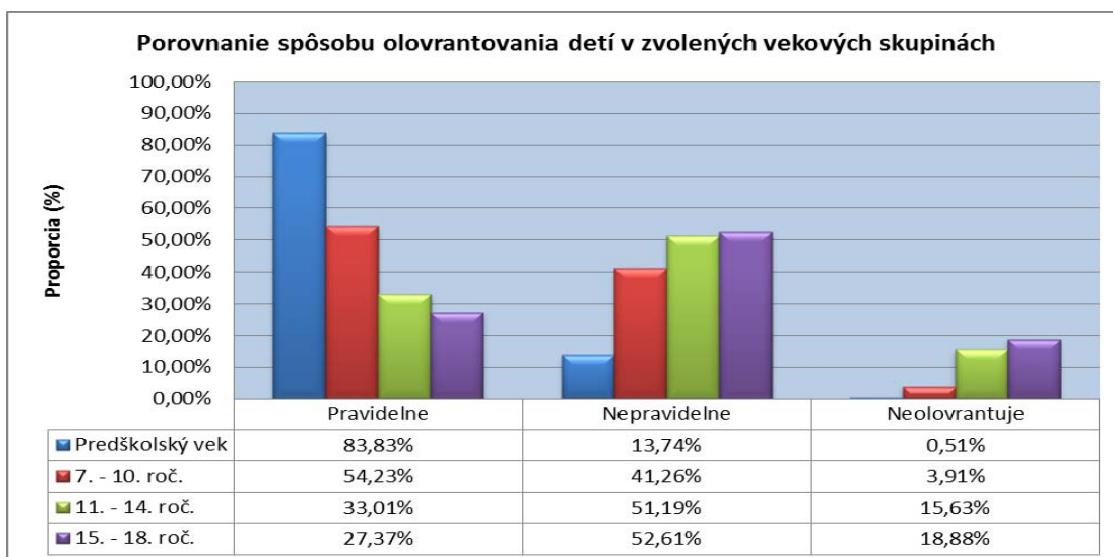
- za veľmi priaznivé je možné považovať zistenie, že pretrváva vysoká proporcia detí predškolského a školského veku pravidelne denne konzumujúcich obed, aj keď so stúpajúcim vekom detí súborov sa významne zvyšuje podiel detí obedujúcich nepravidelne. Za priaznivý však nemožno považovať signifikantný pokles adolescentov, ktorí udávali, že neobedujú pravidelne

- nepriaznivým zistením je významný pokles percenta detí, ktoré pravidelne obedujú v školskej jedálni, kým v predškolskom veku to bolo takmer 95% detí súboru, v mladšom školskom veku 74%, v staršom školskom veku len necelých 52% detí súboru a u adolescentov necelých 41%,

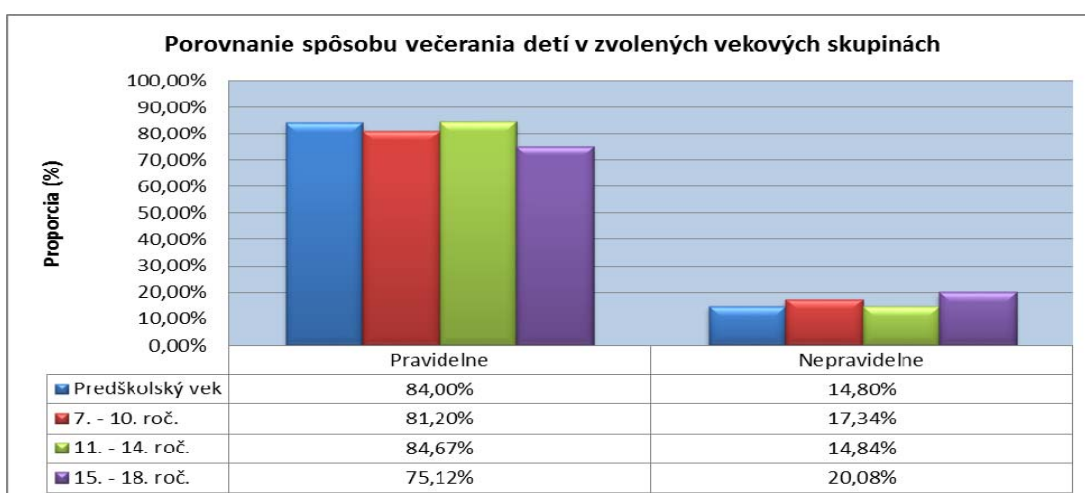

- nepriaznivé zistenie je aj signifikantný pokles percenta detí udávajúcich pravidelné olovantovanie

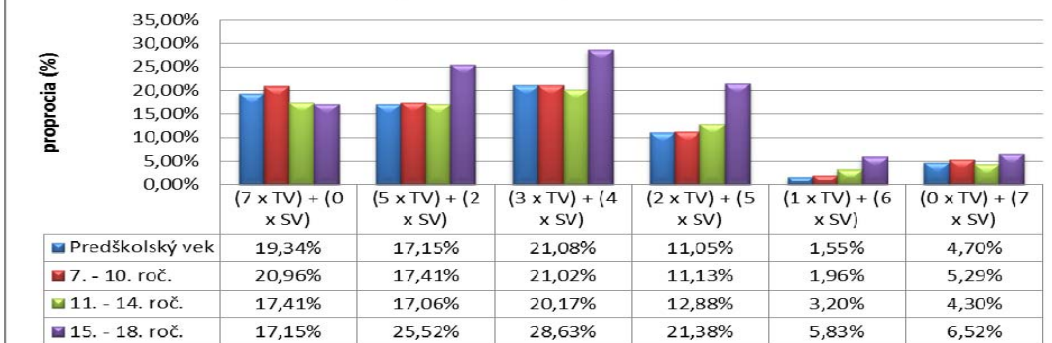
a to z takmer 84% v súbore detí predškolského veku na 54% detí v súbore mladšieho školského veku, 33% detí staršieho školského veku a len málo viac ako 27% u adolescentov, bez rozdielu pohlavia ale v závislosti na type bydliska, významne menej pravidelne olovrantujú deti z vidieka. A naopak, nárast počtu detí nejedávajúcich olovrant z 0,5% v predškolskom veku na takmer 4% v mladšom školskom veku, na takmer 16% v súbore detí staršieho školského veku po takmer 19% u dospievajúcich detí, nárast je štatisticky vysoko významný ($P < 0,001$),

- zistený udávaný spôsob pravidelnej konzumácie večere naznačuje kompenzáciu znížených dávok denných jedál, podiel detí staršieho školského veku, ktoré konzumujú prvú večeru pravidelne stúpol na takmer 85%, všetko bez významného rozdielu medzi pohlavím a typom bydliska, neplatí to však u adolescentov, ktorí viac konzumujú druhú večeru (takmer 14% adolescentov)

- proporcia zastúpenia konzumácie teplých a studených večerí je vo všetkých sledovaných súborech detí znázornená graficky s rôznym pomerným zastúpením,

Proporcija príjmu teplých a studených večerí vo zvolených vekových skupinách

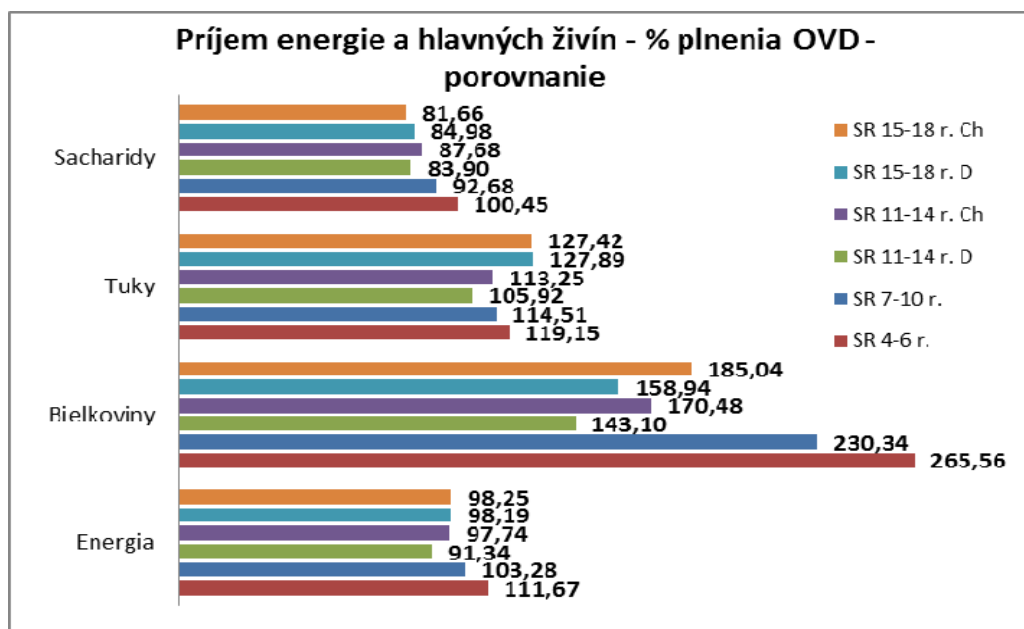

- negatívnym zistením je signifikantné zníženie počtu detí pravidelne jeden a viackrát denne konzumujúcich mlieko a to z 55,35% u detí predškolského veku na 49,84% u detí mladšieho školského veku, na 31,68% u detí staršieho školského veku, až po 30,6% v súbore adolescentov, pričom sa znižuje aj porcia dennej dávky z takmer 380 ml u predškolákov na 250 ml u detí staršieho školského veku, po 330 ml u adolescentov,
- pretrváva veľmi nízka proporcija detí všetkých sledovaných súborov, ktoré pravidelne týždenne konzumujú ryby, kým u detí predškolského veku pravidelne konzumovala ryby ¼ detí súboru, v školskom veku to bolo okolo 18% a u adolescentov 21%,
- veľmi nepriaznivým zistením je aj to, že s vekom stúpa percento detí ktoré udávali, že jedlo si takmer zakaždým dosávajú a to z 1,76% v predškolskom veku, cez 2,82% v mladšom školskom veku a 9,72% v staršom školskom veku po 17,5% v adolescentnom veku, nárast je štatisticky vysoko významný ($P < 0,001$), viac si dosávajú chlapci a deti z vidieka,
- s vekom sa zlepšuje pitný režim, klesá podiel detí, ktoré denne vypijú menej ako 1 l tekutín (z 28,2% predškolský vek, cez 16,3% mladší školský vek a 8,6% starší školský vek, po 5,8% u adolescentov) a naopak pribúda detí, ktoré denne vypijú viac ako 1,5 l tekutín – od 10,4% 2-6 ročné, cez 16,6% 7-10 ročné a 44,3% 11-14 ročné, po 77,6% adolescentov), nárast je signifikantný ($P < 0,001$),
- celkovo za nepriaznivé je možné považovať dennú konzumáciu ovocia, ktorá so stúpajúcim vekom klesá. Kým u predškolákov ju udávala viac ako polovica detí súboru (60,3%), v školskom veku sa udržala konzumácia na viac ako 55% (mladší školský vek 55,1%, starší školský vek 56,4%), no v dospievajúcom veku klesla na necelých 43%. Významne viac konzumujú denne ovocie dievčatá a deti žijúce na vidieku. Veľkosť dennej porcie ani v jednej vekovej skupine nezodpovedá odporúčaniam a pohybuje sa v lete od 114g v predškolskom veku po 198g v staršom školskom veku a v zime od 120g do 165g,
- udávaná denná konzumácia zeleniny sa s vekom znižuje z takmer 50 % v predškolskom veku, cez 31% v mladšom školskom veku na 41% v staršom školskom veku po 39% v adolescentnom veku, významne viac konzumujú denne zeleninu dievčatá vo všetkých sledovaných vekových kategóriách a významne viac detí žijúce v meste ako na vidieku. Veľkosť porcie je však nedostatočná, dosahuje len 135g v zime a v lete 169g,
- bol zaznamenaný signifikantný pokles počtu detí denne konzumujúcich celozrnné výrobky (cca o 2%) medzi predškolským (21% detí súboru) a mladším školským vekom (19% detí súboru) a nárast dennej konzumácie celozrnných výrobkov v súbore detí

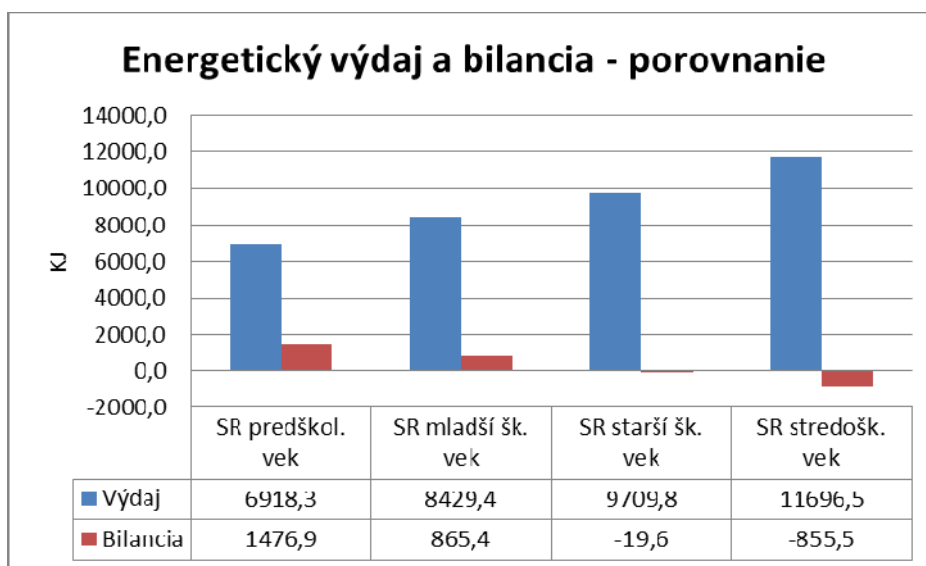
- staršieho školského veku takmer na 26% a u adolescentov na 29%, rozdiel medzi pohlavím nebol zistený, významne viac konzumujú tieto výrobky deti žijúce v meste,
- podiel detí udávajúcich dennú konzumáciu doplnkov výživy, typu multivitamínových prípravkov, minerálov a pod. sa v školskom veku ustálil- v mladšom školskom veku udávalo 9,0% detí a v staršom školskom veku 9,4% detí sledovaného súboru, oproti 13,13% udávaných u detí predškolského veku a 12,89% u detí dospelujúceho veku, čo je pokles na hladine štatistickej významnosti ($P < 0,001$). Nezmenila sa závislosť požívania na type bydliska dieťaťa, významne viac doplnky výživy konzumujú deti z mesta, rozdiely medzi pohlavím neboli zistené, aj keď je naznačený trend so stúpajúcim vekom vyššej konzumácie u chlapcov.

Hodnotením 24 hodinového energetického príjmu inventórnou metódou vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam bolo zistené:

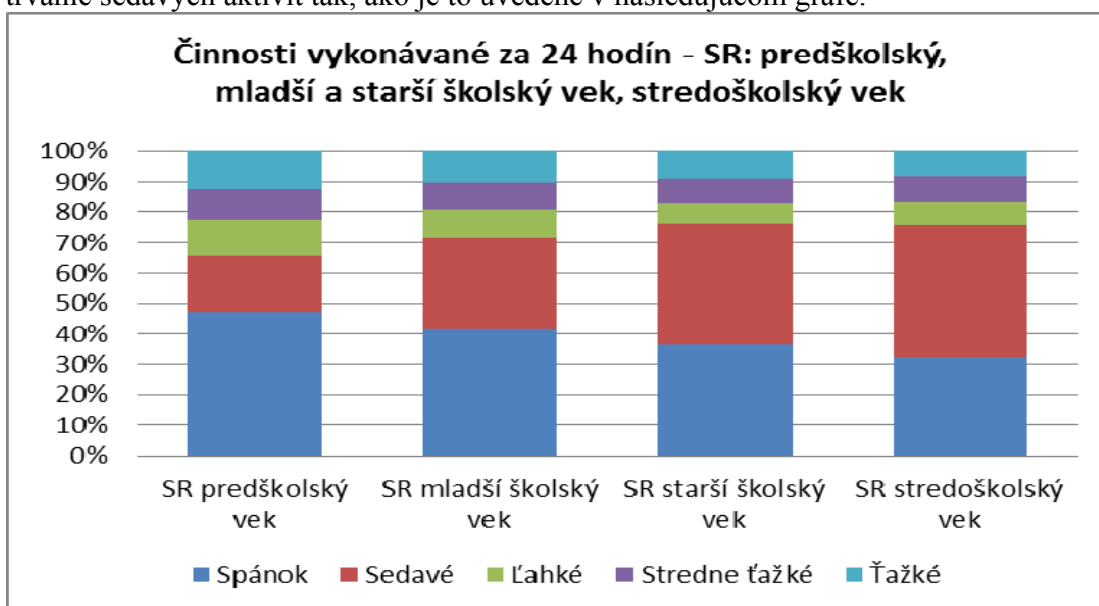
- deti mladšieho a staršieho školského veku aj detí adolescentného veku na rozdiel od detí predškolského veku mali v porovnaní s OVD optimálny priemerný príjem energie,
- vo všetkých sledovaných vekových skupinách bol priemerný príjem bielkovín výrazne vyšší ako odporúčaný,
- priemerný príjem tukov okrem dievčat v skupine detí staršieho školského veku bol nadmerný,
- priemerný príjem sacharidov bol optimálny u detí predškolského aj mladšieho školského veku a nedostatočný u detí staršieho školského veku aj u detí stredoškolského veku,
- konkrétne prehľady sú uvedené v nasledujúcom grafe

- najvyšší priemerný 24 hodinový energetický výdaj bol u detí stredoškolského veku. Vekom sa postupne znižuje rozdiel medzi energetickým príjmom a výdajom a u detí staršieho školského veku a stredoškolského veku je už prítomná negatívna energetická bilancia (so štatisticky významným rozdielom medzi súbormi $p < 0,05$).

- priemerný energetický koeficient má postupne klesajúcu tendenciu v závislosti od pribúdajúceho veku do obdobia staršieho školského veku, to znamená, že deti staršieho školského veku boli najmenej pohybovo aktívny (so štatisticky významným rozdielom medzi súbormi $p < 0,05$), u detí stredoškolského veku sa dostáva na úroveň detí predškolského veku,
- s pribúdajúcim vekom u detí sa postupne skracuje priemerná doba spánku a predlžuje sa trvanie sedavých aktivít tak, ako je to uvedené v nasledujúcom grafe.

Hodnotením energetického a nutričného príjmu analytickou laboratórnou metódou vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam bolo zistené:

- priemernú energetickú hodnotu podávanej stravy deťom v zariadeniach spoločného stravovania od predškolského až po dorastový vek môžeme na základe laboratórných

- analýz považovať za primeranú, len s miernymi odchýlkami od odporúčaných výživových dávok u detí staršieho školského veku, predovšetkým dievčat,
- vo všetkých štyroch porovnávaných súboroch detí bolo zistené vysoké prekročenie odporúčanej dávky bielkovín, aj po prepočte dohodnutého možného navýšenia odporúčanej dávky o 40%. Išlo o prekročenie od 60% po viac ako 100% s rôznymi krajoými odlišnosťami. Vysoký príjem bielkovín v strave detí podávanej v zariadeniach školského stravovania dosahuje v skupine adolescentov v niektorých prípadoch stanovené denné referenčné hodnoty EFSA z roku 2012 a toto je potrebné zobrať na vedomie ako varovanie,
 - zvýšený príjem bielkovín sa výrazným spôsobom podieľal aj na nedodržaní odporúčaného podielu ostatných hlavných živín na energetickej hodnote potravy vo všetkých sledovaných súboroch detí,
 - obsah soli vo vzorke stráv v súbore detí všetkých sledovaných vekových kategórií viac násobne (2,5 až 4 a viac) prevyšoval jestvujúce denné odporúčania príjmu. Ak vezmeme do úvahy aj udávané stravovacie návyky detí z dotazníkového prieskumu, kde významne s vekom stúpa percento detí ktoré udávali, že si zakaždým jedlo dosiaľujú – a to z 1,8% sledovaného súboru detí predškolského veku cez 2,8% detí mladšieho školského veku, 9,72% detí staršieho školského veku po 17,05% detí dospelujúceho veku, je možné príjem soli do detského a dospelujúceho organizmu považovať za alarmujúci,
 - analýzou zistené priemerné hodnoty dusičnanov vo všetkých sledovaných súboroch detí boli viac násobne nižšie ako povoľuje príslušná legislatíva. Iná je situácia pri posudzovaní ADI, hlavne u detí s nízkou priemernou hmotnosťou a stanovených mediánových hodnôt dusičnanov, kde plnenie ADI za SR bolo 31% (s rozpätím od 46% v Prešovskom kraji po 10% v kraji Žilinskom) a maximálnych hodnôt dusičnanov, kde plnenie ADI predstavuje za SR 452% v rozpätí od 50% v Trenčianskom kraji po 452 % v Košickom kraji.

Hodnotením pohybového režimu, energetickeho výdaja a energetickej bilancie zistenia ukázali:

- v sledovaných súboroch detí SR pozorujeme so stúpajúcim vekom do 14 rokov vzrastajúci podiel detí, ktoré pravidelne počas týždňa navštevujú športový krúžok alebo pravidelne trénujú zo 16,4 % v predškolskom veku na takmer 50 % v mladšom školskom veku až po 58% v staršom školskom veku, kým od 15 do 18 rokov sa podiel detí pravidelne športujúcich znížil na 49%, súčasne sa predlžuje aj dĺžka trvania aktívneho športovania z 22,61 minút/osoba/deň cez 31,20 minút/osoba/deň v mladšom školskom veku na 46,32 minút/osoba/deň v staršom školskom veku až po 57,92 minút v adolescentnom veku,
- pravidelným tréningom alebo návštevám športových krúžkov sa viac venujú chlapci ako dievčatá a viac detí žijúce v meste ako na vidieku. Boli zistené výrazné krajoové odlišnosti,
- pri rekreačnom športovaní sme zaznamenali tiež signifikantný nárast počtu detí udávajúcich rekreačné športovanie do 14 rokov veku (od 73,6% v predškolskom veku, cez 88,6% v mladšom školskom veku po 89,3% v staršom školskom veku), ale u adolescentov evidujeme pokles na 82,21 %,
- hodnotenie sedavých činností typu denného pozerania televízie ukázalo, že sa stúpajúcim vekom sa mierne znižuje percento detí tráviacich čas pozeraním televízie a to od 96% v predškolskom veku, cez 98% a 97% v školskom veku po 83% v dospelujúcom veku, ale výrazne stúpa celkový čas strávený pozeraním televízie a to z cca 1,5 hodiny v predškolskom veku, cez 1,85 hod. a 2,47 hod. v školskom veku po 2,32 hod.

- v adolescentnom veku, viac pozerajú televíziu chlapci ako dievčatá, s výnimkou adolescentov,
- signifikantne sa s vekom zvyšuje podiel detí pracujúcich s PC (od 38% v predškolskom veku, cez 75% a 94% v školskom veku po 96% v adolescentnom veku) a predĺžil sa aj denný čas práce s PC o viac ako 63 minút (na 132,20 min/osobu/deň u detí 11-14 ročných zo 69,13min/osobu u detí 7-10 ročných a z 57,48 min/osobu/deň u detí 2 až 6 ročných a u adolescentov sa skrátil na 70,03 minút),
 - významne viac ($P < 0,001$) pracujú na počítači, resp. hrajú sa deti žijúce v meste než na vidieku, percentá detí s vekom stúpali v meste zo 42,7% predškolský vek - 78,6% mladší školský vek - 95,0% starší školský vek až na 96,9% u adolescentov, kým u detí žijúcich na vidieku to bolo 33,3% predškolský vek - 73,04% mladší školský vek - 93,1% starší školský vek, 95,6% dospelievajúci vek, štatisticky vysoko významný rozdiel medzi pohlavím bol zaznamenaný v predškolskom a mladšom školskom veku kedy viac využívali PC chlapci, kým v staršom školskom veku sa rozdiel medzi pohlavím nezistil,
 - s pribúdajúcim vekom stúpa proporcia detí, ktoré sa denne učia od 17,8% detí predškolského veku cez 98% 7-10 ročných detí, 97,5% detí staršieho školského veku, po 87,3% dospelievajúceho veku, s udávanou dĺžkou doby prípravy u detí školského veku od 80,7minút (mladší školský vek) cez 121minút (starší školský vek) po 95,39 minút u adolescentov,
 - sumácia sedavých aktivít (pozeranie TV, práca - hranie sa na PC a príprava na vyučovanie) detí jednotlivých vekových kategórií je zvyšujúca sa s vekom a to od 3 hod.30 minút v predškolskom veku, cez 4 hod. 35 minút v mladšom školskom veku po 7 hod. 8 minút v staršom školskom veku a 7 ho. 07minút u adolescentov, čo vysoko prekračuje denné odporúčania sedavých aktivít pre jednotlivé vekové kategórie, pričom maximum sedavých aktivít zaberá deťom sledovaných súborov pozeranie TV

Analýza ostatných doplnujúcich zistení z monitoringu stravovacích zvyklostí v časti dotýkajúcej sa rodinného zázemia, antropometrických meraní a hľadani vzájomných závislostí ukázala:

- s pribúdajúcim vekom detí sa znižuje počet detí žijúcich v úplných rodinách a naopak vzrastá proporcia detí žijúcich v neúplných rodinách:
vek	% detí žijúcich v úplných rodinách	% detí v neúplných rodinách
2-6 ročné	90,42	8,11
7-10 ročné	87,78	11,84
11-14 ročné	84,20	15,60
15 – 18 ročné	77,72	21,83
- pretrvávajú výrazné krajové rozdiely, mení sa však poradie krajov s deťmi žijúcimi v úplnej aj neúplnej rodine,
 - vo vzťahu k typu bydliska je situácia vo všetkých 4-och sledovaných súboroch detí porovnateľná, signifikantne viac detí žije v úplnej rodine na vidieku ($P < 0,001$),
 - vo všetkých sledovaných súboroch detí pretrváva najvyššia proporcia detí s jedným súrodencom (súbor detí predškolského veku 53,21%, súbor detí mladšieho školského veku 52,22% a súbor detí staršieho školského veku 50,33%, súbor adolescentov 49,44%) aj keď je naznačený klesajúci trend. Zaznamenávame signifikantný pokles rodín s jedným dieťaťom - v súbore detí predškolského veku 28%, súbor detí mladšieho školského veku 20,74%, súbor detí staršieho školského veku 14,18% a súbor adolescentov 12,44%

- ($P < 0,001$). Zistil sa aj štatisticky významne vyšší podiel rodín detí s dvoma súrodencami (súbor detí predškolského veku 13,67%, súbor detí mladšieho školského veku 17,74%, súbor detí staršieho školského veku 21,98% a súbor adolescentov 24,49%, ($P < 0,001$),
- krajské odlišnosti sú mierne, vo všetkých sledovaných súboroch detí sú najpočetnejšie rodiny v Prešovskom, Banskobystrickom a Košickom kraji,
 - sledovaná a hodnotená vzdelanostná úroveň rodičov detí sledovaných súborov sa významne nemení, je prevaža rodičov so SŠ vzdelaním s maturitou, významne viac VŠ vzdelaných rodičov je žijúcich v mestách a na vidieku významne prevažuje vzdelanie rodičov SŠ bez maturity,
 - hodnotenie hmotností súboru detí staršieho školského veku a porovnania so súborom predškolského a mladšieho školského veku podľa percentilov BMI ukázalo zhodu v distribúcii detí súborov do hmotnostných kategórií. Zhodne vo všetkých štyroch porovnávaných súboroch malo cca 80% detí normálnu hmotnosť, približne 3% detí vykazovalo nadmernú chudosť a 7% detí bolo zaradených ako chudých, ďalších 7% detí bolo zaradených do kategórie nadhmotnostnej a necelé 3% patrili medzi deti obeznie.
- Uvedené zrejme neodráža reálnu distribúciu hmotnostných kategórií detí o čom svedčia rozdielne údaje o proporcii problémových detí pri analýzach podľa stanovených národných štandardov, podľa ktorých hmotnostne problémových detí so stúpajúcim vekom mierne pribúda – v súbore detí mladšieho školského veku bolo percento detí s nadhmotnosťou a obezitou 13,9% a v súbore detí 11-14 ročných 18,2% a v súbore adolescentov to bolo necelých 15%
- Pri hodnotení podľa CAP 1991, ktoré zodpovedá v prípade nadhmotnosti kritériám IOTF, normálnu hmotnosť vykazovalo len 70% - 75% chlapcov a u dievčat vekom frekvencia normálnej hmotnosti narastala zo 74% na 80%.
- Na základe uvedeného je potrebné zväziť používanie metodík pre hodnotenie obezity v detskej populácii,
- porovnanie hmotnostných kategórií v závislosti na pohlaví detí ukázalo, že vo všetkých štyroch sledovaných súboroch je prevaža obeznych dievčat, no významný rozdiel nebol potvrdený ani v jednej vekovej skupine detí. Podobné zistenia sú aj v prípade nadhmotnosti detí, kde v mladších vekových skupinách tiež prevažujú dievčatá, no v skupine detí staršieho školského a adolescentného veku začínajú prevažovať chlapci, ale tiež všetko bez významnosti rozdielu, s výnimkou 12 ročných.. Štatisticky významné rozdiely boli pozorované v prípade veľmi chudých a chudých dievčat mladšieho školského a dospievajúceho veku ($P < 0,05$),
 - porovnanie hmotnostných kategórií detí všetkých štyroch sledovaných súborov v závislosti na type bydliska ukázalo, že nadhmotnosť majú viac detí z vidieka, štatistická významnosť bola potvrdená vo všetkých sledovaných vekových skupinách s výnimkou 15 – 18 ročných ($P < 0,001$),
 - vo všetkých štyroch porovnávaných súboroch detí bola zaznamenaná vysoká proporcia detí obidvoch pohlaví vykazujúcich prehypertenziu a hypertenziu aj s naznačenou tendencie zvyšujúceho sa jej podielu s narastajúcim vekom, v niektorých vekových kategóriách aj na hladine štatistickej významnosti,
 - významný vzťah bol zistený medzi hodnotami krvného tlaku a indexom BMI v obidvoch porovnávaných súboroch detí,
 - v časti súboru 18 ročných bolo zistené vysoké percento detí, ktoré mali zvýšené cieľové hodnoty sledovaných lipidových parametrov a glykémie (3,4% detí má vyšší celkový

cholesterol, 23,13% detí má nižší HDL cholesterol, 2,72% detí má zvýšené TG, takmer 28% detí má vyššie hodnoty glykémie).

ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

Analýza údajov zo všetkých realizovaných etáp monitoringu stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybraných súborov detí SR navštevujúcich výchovno – vzdelávacie zariadenia poskytla prehľad o stravovacích návykoch 2 až 18 ročných detí SR, umožnila hodnotiť zmeny v spôsobe stravovania s pribúdajúcim vekom detí v závislosti na pohlaví, type bydliska a krajových odlišnostiach. Konkrétne zistenia sú vždy uvádzané v porovnaní jednotlivých etáp projektu na záver každej kapitoly vyhodnotenia tejto etapy projektu..

Vykonaná analýza odhalila pozitíva aj negatíva v režime stravovania detí a pohybových aktivít, ale predovšetkým umožnila nasmerovať intervenčné odporúčania na dosiahnutie požadovaných zmien v spôsobe stravovania detí ale aj celkovej životospráve.

Smerovanie intervenčných aktivít verejných zdravotníkov zameraných na deti, rodičov a pedagógov zariadení pre deti a mládež, ale aj účinné celospoločenské preventívne opatrenia, by malo byť cieľené na riešenie nasledovných najdôležitejších okruhov:

- viesť deti a mládež k racionálnemu zloženiu konzumovanej stravy a jej rozloženia počas dňa, zamerať sa predovšetkým na pravidelnú konzumáciu a skladbu raňajok, ale aj ostatných denných dávok jedál, cielene edukovať skupinu dievčat a detí z vidieka,
- prehodnotiť opodstatnenosť školských bufetov v zariadeniach pre deti a mládež, v ktorých sú prevádzkované školské jedálne, ale aj tých, ktoré si neplnia funkciu doplnkového stravovania predovšetkým vo vzťahu k ponuke, mlieka, mliečnych výrobkov a ovocia a zeleniny. Edukačné aktivity zamerať na rodičov a staršie deti- príprava desiat s vhodnou skladbou a obmedzenie nákupu desiaty vo forme sladkostí, sladených nápojov a slaných pochutín,
- zatriktívniť školské stravovanie, aby sa percento stravníkov pravidelne konzumujúcich obed v školskej jedálni s vekom neznižovalo a aby si udržalo úroveň aspoň nad 90%,
- prehodnotiť jestvujúce odporúčané výživové dávky pre obyvateľov SR vo vzťahu k dávke bielkovín a materiálne – spotrebné normy školského stravovania v dávke soli, zdravotno – výchovné aktivity zamerať na obmedzenie príjmu soli,
- udržať v mladších vekových skupinách a zvýšiť u starších detí pohybové aktivity
- obmedziť prácu s PC, pozeranie TV na odporúčané max. 2 hodiny, dôraz klásť aj na neskracovanie doby spánku, zvlášť u adolescentov,
- vybrať, resp. navrhnúť školský komplexný intervenčný program na modifikáciu stravovacích zvyklostí, zvýšenia pohybovej aktivity a redukcie sedavého spôsobu života, by mohlo priniesť očakávaný výsledok,
- pre zlepšenie prevencie kardiometabolických rizík z intenzívniť v praxi spoluprácu klinických odborníkov s pracovníkmi poradne zdravej výživy pri RUVZ (v zmysle odborného usmernenia MZ SR o diagnostike a liečbe obezity u detí.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach, organizovaných Odborom koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku.

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku.
- Spolupráca na príprave Národnej správy o drogách a jej poskytnutie RÚVZ v SR.
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl .
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry).
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou.
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky.
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách.
- Podpora Národného programu boja proti drogám.

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

Odpočet plnenia:

V prvom polroku 2014 úloha nebola realizovaná.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor:

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská:

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodia deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby splňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí

- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská,1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

Etapy riešenia:

rok 2014

- návrh projektu, vypracovanie jeho metodiky a dotazníkov,
- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3-6 ročných detí
- napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

rok 2015

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 7-10 ročných detí
- napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

rok 2016

- realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 11-14 ročných detí
- priebežné napĺňanie databázy údajmi získanými od respondentov

rok 2017

- celkové vyhodnotenie projektu a príprava záverečnej správy, vypracovanie intervenčných opatrení, zameraných na zníženie detskej úrazovosti

Realizačné výstupy:

- záverečná správa z projektu
- získané údaje budú slúžiť ako podklady pre zhodnotenie činnosti v rámci riešenia projektu NEHAP/CEHAP a nie pre účely vytvorenia registra detských úrazov v rámci SR
- dodržiavanie intervenčných opatrení, ktoré by mali viesť k zníženiu výskytu detských úrazov v rámci Slovenska

Trvanie projektu:

r. 2014 – 31.12. 2017

Termín ukončenia:

r. 2017

Odpočet plnenia:

V súvislosti s prípisom HH SR zo dňa 12.2.2014 číslo spisu HDM/1168/975/2014 a podľa požiadaviek metodického usmernenia bola gestorovi projektu zaslaná databáza v programe excel. Do databázy boli nahraté údaje z dotazníka o úraze od 30 detí vo veku 3 – 6 rokov (17 dievčat a 13 chlapcov a to 15 detí vidiek MŠ Hrachovo a 15 detí mesto MŠ Revúca).

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu

minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor

RÚVZ so sídlom vo Zvolene
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ

MŠVVaŠ SR

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, spĺňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

Etapy riešenia

rok 2013

- nadviazanie spolupráce s MŠVVaŠ SR, príprava podkladov k cielenému výkonu ŠZD telovýchovných zariadení, výber škôl, príprava dotazníkov na doplnkové zisťovanie,
- monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení, vrátane vonkajších telovýchovných plôch, z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy (priestorové usporiadanie, funkčné členenie, vybavenie, dodržanie kapacity, mikroklima a pod.), využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení.

rok 2014

- sledovanie využitia hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín do týždňa, zaradovanie hodín TV do rozvrhu hodín, percento cvičiacich žiakov na hodinách TV, chronometráž žiakov na hodine TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov,

- monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov (so zameraním sa na pohybový aparát žiakov), akútne, chronické ochorenia – dotazník a prípadne objektívne posúdenie držania tela žiakov,
- zistenie počtu žiakov ZŠ a SŠ, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV
- zistenie možností telesnej aktivity detí, oslobodených od cvičenia na hodinách telesnej výchovy a ich názory na hodiny telesnej výchovy,
- zistenie názorov detí 3., 5. a 9. ročníka vybraných ZŠ a 3.ročníka vybraných SŠ na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov učiteľov v týchto školách na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov rodičov týchto detí na hodiny telesnej výchovy v školách
- sledovanie malých foriem telesnej výchovy, využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.

rok 2015:

- tvorba databázy získaných údajov
- analýzy a vyhodnotenie údajov
- záverečné spracovanie

Realizačné výstupy

1. Dosiahnuť minimálne 30 minútovú pohybovú aktivitu denne u všetkých žiakov základných a stredných škôl
2. Vytváranie intervenčných programov na školách zameraných na rozvoj fyzickej aktivity rôznymi formami
3. Výchovne pôsobiť na deti a mládež v oblasti podpory ich aktívnej fyzickej aktivity v záujme zlepšenia telesnej kondície

Termín ukončenia

r. 2016

Odpočet plnenia:

Plnenie úlohy sa realizovalo v termíne, t.j. od 7.4.2014 do 22.4.2014 na **10** základných školách regiónu – 5 mestských (ZŠ M. Tompu Rimavská Sobota, ZŠ s VJM Tornaľa, ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa, ZŠ Nábřežie Rimavy a ul. Klokočova Hnúšť'a) a 5 vidieckych základných škôl (ZŠ s MŠ Muráň, ZŠ s MŠ Hrachovo, ZŠ s MŠ Lubeník, ZŠ Bátka, ZŠ Rimavská Seč). Zo získaných údajov na jednotlivých školách bola vytvorená databáza v pripravenej jednotnej maske v Microsoft Excel podľa doplnených pokynov k vyplňaniu masky č.1.

Podľa zistených údajov sú počty hodín telesnej výchovy za týždeň v súlade so školským vzdelávacím programom - na prvom stupni 4 kontrolovaných ZŠ 2 hod./týždeň a v 1 ZŠ (ul. Klokočova Hnúšť'a) 3 hod./týždeň. Na II. stupni kontrolovaných ZŠ boli 3 hod./týždeň na dvoch školách (ZŠ s VJM Tornaľa a ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa), v ostatných tiež 2 hod./týždeň.

Zaraďovanie hodín telesnej výchovy do rozvrhu hodín bolo na I. stupni najčastejšie ako 4., 5. a 3.vyučovacej hodiny, na 3 školách však bola na tomto stupni zaradená nevhodne ako 1. a 2. vyučovacia hodina (ZŠ ul. Klokočova Hnúšť'a, M. Tompu Rim. Sobota, Bátka). Na II. stupni nevhodné zaradenie bolo zistené len v jednej ZŠ, kde bola telesná výchova vyučovaná v rámci prvej vyučovacej hodiny (ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa), na ostatných školách to boli 4., 5., 6. a 7. vyučovacia hodina.

Zaraďovanie zdvojených hodín telesnej výchovy bolo zistené len na jednej škole (ZŠ Lubeník) a to u tried VIII. ročníku ako jednej dvojhodinovky z dôvodu deleného vyučovania. Na ostatných kontrolovaných ZŠ sa zdvojené TV nezistili.

Zaraďovanie ranných 10 – minútových rozcvičiek bolo zistené na dvoch mestských ZŠ (ul. Klokočova Hnúšťa a ZŠ s VJM Tornaľa) individuálne v učebniach. Na ostatných kontrolovaných školách sa 10 – minútové rozcvičky nerealizujú. Najčastejšie udávaný dôvod nerealizovania takýchto pohybových aktivít bolo to, že sa vyučuje podľa školského vzdelávacieho programu, že takáto aktivita v dopoludňajších hodinách nie je opodstatnená, v triedach nie sú na to podmienky, pre nezáujem žiakov, z dôvodu dochádzania žiakov ale aj neudanej dôvod.

Zaraďovanie krátkych telovýchovných chvíľok v triedach sa vykonáva na 9 kontrolovaných ZŠ, individuálne v triedach podľa uváženia učiteľov, z toho v 2 ZŠ len na prvom stupni a občas na druhom stupni (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšťa a ul. Klokočova Hnúšťa) a na 1 ZŠ sa takáto pohybová aktivita nerealizuje (ZŠ s MŠ Muráň).

Sledovaný celkový počet kvalifikovaných učiteľov telesnej výchovy na kontrolovaných ZŠ bol 92, z toho na prvom stupni ZŠ 76 a na druhom stupni 16. Vo vzťahu k celkovému počtu žiakov a prepočte počtu žiakov na jedného učiteľa to predstavuje spolu 43 žiakov/1 učiteľ, na I. stupni ZŠ 20 žiakov, na II. stupni ZŠ 151 žiakov.

Okrem hodín telesnej výchovy majú žiaci možnosť využívať aj iné formy telesnej a športovej výchovy organizovanej školou, najčastejšie formou krúžkov alebo nepovinných predmetov na siedmych školách jeden deň v týždni, na 2 školách 2x týždenne (ZŠ Bátka, ZŠ Lubeník) a na 1 škole 3x týždenne (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšťa) a to futbal, stolný tenis, basketbal, vybíjaná, gymnastika, bedminton, posilňovanie, turistika, tanec, loptové hry, športové hry, šport a športové modelárstvo a iné. Priemerná dĺžka trvania v hodinách za týždeň je 1,65 a priemerný počet žiakov, ktorí navštevujú krúžky je na I. stupni 21, na II. stupni 34. Krúžky alebo vyučovanie nepovinného predmetu sa realizuje na všetkých kontrolovaných školách v športových priestoroch škôl.

Pre hodiny telesnej výchovy kontrolované školy využívajú rôzne vnútorné a vonkajšie priestory škôl – telocvične, posilňovne, gymnastickú sálu alebo herňu, z vonkajších vlastných priestorov sú to ihriská v 8 ZŠ futbalové, v 5 ZŠ basketbalové, v 3 ZŠ volejbalové, v 7 ZŠ doskočisko a v 6 ZŠ bežeckú dráhu. 4 kontrolované školy (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšťa, ZŠ ul. Klokočova Hnúšťa, ZŠ Lubeník, ZŠ Rim. Seč) využívajú aj iné ako školské priestory a to mestskú športovú halu, mestský park a obecné ihriská multifunkčné a futbalové.

Pokiaľ sa týka existencie zdravotnej telesnej výchovy na kontrolovaných školách bola zistená veľmi nepriaznivá situácia, ani na jednej škole sa nerealizuje, učitelia nemajú aprobáciu na zdravotnú TV a ani na jednej škole nie sú vytvorené podmienky na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej a integrovanej TV.

Na kontrolovaných ZŠ boli zaraďované nasledovné prvky:

	povinné	nepovinné	Zdravotná TV
Detský aerobik	1	4	-
Karate	1	-	-
Badminton	4	6	-
Plávanie	2	2	-
Korčuľovanie	1	4	-
Lyžovanie	1	-	-

Sauna	-	-	-
Iné – vypíš: Loptové hry	4	2	-
Iné – vypíš: Atletika	2	-	-
Iné – vypíš: Gymnastika	1	1	-
Iné – vypíš: Tanec	1	-	-

Iné formy pohybovej aktivity realizované pre žiakov kontrolovaných škôl:

	ročníky	Počet akcií/školský rok
Vychádzky	Všetky, I. st.	10,2,2,2,3,2,2,2,20,10,
Branné cvičenia	Všetky, II. st	2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,
Plavecký výcvik	VI, všetky, III.	1,1,1,1,1,1,2,1,
Škola v prírode	III,IV, I. st.	1,1,1,1,1,1x za 2 roky,
Školské výlety	I.,II., všetky	1,2,2,1,1, 2,2,2,9,1,
Iné - športové súťaže	Všetky,	15,5,3,1,2,1,1,1,15
Iné – cvičenia v prírode	Všetky	2,1,1,1,
Iné – vytrvalostný beh	Všetky	1,1

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
5.1	Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre a v Košiciach	2015
5.2	Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Bratislave a v Nitre	2015
5.3	Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach	Priebežne

Odpočet plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2010-2014 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RÚVZ v SR	priebežne
6.7	Prevenia HIV/AIDS	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	december 2016
6.8	Poradne očkovania	RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave
	RÚVZ v SR	priebežne
6.9	Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Komárne
	RÚVZ v SR, SZU Bratislava - FVZ	do konca roku 2014

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosťi detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2014, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosťi na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2013 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Etapy riešenia

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vysoko účinné a bezpečné očkovacie látky.

Časové obdobie: priebežne

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2014

V roku 2013 budú realizované nasledovné úlohy:

- zabezpečenie Národného imunizačného programu SR,

- **príprava imunologických prehľadov – návrh stratégie určiť vybrané ochorenia preventabilné očkovaním do imunologických prehľadov,**
- vypracovanie očkovacieho kalendára na rok 2014,
- zabezpečenie realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie,
- udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania,
- príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS,
- aktívna činnosť „Poradní očkovania“,
- surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy).

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

Realizácia v prípade získania finančného zabezpečenia.

Poskytnú dôležité informácie overujúce účinnosť realizovaného očkovania a dynamiku hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agens vo všetkých vekových kategóriách.

Časové obdobie:

1. 1. 2013 – 31.12.2015

Realizačné výstupy

- výsledky budú slúžiť ako podklad pre monitorovanie kolektívnej imunity.

Časové obdobie: priebežne

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy):

Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Časové obdobie: priebežne

Manažment očkovania

Základnými predpokladmi pre manažment v očkovaní je jeho legislatívne zabezpečenie, vypracovanie odborných usmernení v súvislosti s novou vyhláškou, inštrukciách a tréning pracovníkov RÚVZ, správna evidencia (záznamy) o očkovaní a dodržiavaní chladového reťazca.

Časové obdobie: priebežne

Kontrola očkovania v SR

Postupovať podľa odborného usmernenia na kontrolu očkovania a na kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Časové obdobie: priebežne

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR.

Časové obdobie: september – október 2014

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej, okresnej, krajskej a celoslovenskej úrovni.

Časové obdobie: november 2014 – február 2015

Realizačné výstupy

- zabezpečenie včasnosti a plynulosti pravidelného povinného očkovania,
- zosúladenie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ,
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2014,
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania,
- odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti slovenskej populácie,
- zaslanie výsledkov do WHO a ECDC,
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti.

Odpočet plnenia:

V I. polroku roku 2014 sa pri vykonávaní a kontrole očkovania postupovalo v súlade s očkovacím kalendárom na rok 2014 pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek platný od 1.1.2014, ktorý bol vypracovaný ÚVZ SR v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z.z. a § 5 až § 6 vyhlášky MZ SR č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky č. 544/2011 Z.z.. V súlade s novelizáciou predmetnej vyhlášky bolo od 1.1.2012 zrušené povinné pravidelné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze.

Kontrola povinného očkovania detskej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa uskutoční v mesiaci september 2014 za obdobie od 1.9.2013 do 31.8.2014.

Výskyt ochorení v populácii, ktoré podliehajú povinnému očkovaniu

V I. polroku 2014 sme zaznamenali 7 prípadov nosičstva VH B pod č. dg. Z 22.5 (6 prípadov v okrese Rimavská Sobota a 1 prípad v okrese Revúca). V sledovanom období bolo hlásených aj 27 laboratórne potvrdených ochorení na pertussis (3 ochorenia v okrese Rimavská Sobota a 24 ochorení v okrese Revúca - z toho jedna rodinná epidémia s 2 prípadmi). Jeden suspektný prípad v súvislosti s dg. tuberkulózy bude hlásený v II. polroku 2014.

V rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa

Na základe listu ÚVZ SR č. OE/149/2014, RZ - 9093/2014 zo dňa 30.4.2014 sa uskutočnili aktivity Európskeho imunizačného týždňa za Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote. V dňoch 22.4. – 26.4.2014 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie nášho RÚVZ vykonali nasledovné aktivity:

1. Článok o efektívnosti očkovania uverejnený pre laickú verejnosť v 1 regionálnom slovenskom týždenníku v okrese Revúca.
2. Článok o efektívnosti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť uverejnený na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a 2 regionálnych informačných serveroch.
3. Poskytnutie informácií o rôznych druhoch očkovania formou letákov pre rómske komunity: (očkovanie proti vírusovej hepatitíde typu A, povinné očkovanie v SR).

4. 2 prednášky pre zdravotníckych pracovníkov s aktuálnou tematikou zameranou aj na význam očkovania.
5. Nástenka s témami: očkovanie proti chrípke, vírusovej hepatitíde typu A, B a kliešťovej encefalitíde umiestnená na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
6. V rámci vakcinačnej poradne poskytnutie informácie zdravotníckym pracovníkom (30x) a laickej verejnosti (35x) v súvislosti s povinným očkovaním v SR a o možnostiach vakcinácie pred cestou do zahraničia.

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zriadená Poradňa očkovania (ordinačné hodiny - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.)

V rámci vakcinačnej poradne sa poskytovali informácie v roku 2014 : zdravotníckym pracovníkom aj laickej verejnosti.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
 2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení;
 3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;
- Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Zlepšenie laboratórnej spolupráce

Zlepšením laboratórnej spolupráce na národnej, krajskej a okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Časové obdobie: priebežne

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto oblasti očakávame od zavedenia elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi. Súčasťou plnenia tejto úlohy je aj propagácia využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Ide o nové patogénny, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogény, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu. Dôležitú úlohu zohrá aj využívanie systému rýchleho varovania ECDC a WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s MV SR.

Časové obdobie: priebežne

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľ'stva v problematike prenosných ochorení

Vstupný portál programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho reklama cestou všetkých RÚVZ v SR ako aj centrálnou prostredníctvom médií.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy:

- analýza prenosných ochorení za rok 2013,

- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku **2013** s výskytom v roku **2012** a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy,
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
 - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov,
 - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach,
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení,
 - monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB,
 - hlásenie vybraných prenosných ochorení do medzinárodných sietí podľa požiadaviek ECDC a WHO,
 - zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami.

Odpočet plnenia:

Dlhodobé trendy výskytu hlásených prenosných ochorení podľa jednotlivých diagnóz sa spracúvajú formou výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca.

Prenosné ochorenia, ktoré podliehajú hláseniu v zmysle platnej legislatívy v SR boli monitorované priebežne cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS s mesačnou analýzou, v súlade s diagnostickými možnosťami v oblasti patogénnych mikroorganizmov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca. V prvej polovici roku 2014 bolo celkovo hlásených 430 prenosných ochorení z okresu Rimavská Sobota a 254 z okresu Revúca.

Importované nákazy prostredníctvom príst'ahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako ani ochorenia vyvolané novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami v sledovanom polročnom období neboli hlásené. Informovanosť zameraná na „individuálnu“ prevenciu obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca v oblasti prenosných ochorení je zabezpečená prostredníctvom odborných zamestnancov oddelenia epidemiológie pri vyšetrovaní jednotlivých prípadov v ohnisku nákazy telefonicky alebo priamo v teréne.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Etapy riešenia

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť

- propagácia využívania on-line hlásenia všeobecných lekárov pre deti, dorast a dospelých,
- rozširovanie on-line hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie, rozširovanie spektra laboratórnych výsledkov.

Zodpovední: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica, pracovná skupina pre EPIS

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

Kontrola kvality údajov v EPISe

Zodpovední: určené pracovné skupiny

Spolupracujú: všetky RÚVZ v SR

Časové obdobie: priebežne

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Manažment epidémií

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridelovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov.

Za pridelovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Časové obdobie: priebežne

Manažment kontaktov a ohnisk

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: priebežne

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy:

- aktualizácia údajov zverejňovaných na informačnom portáli:

1. pre verejnosť,
2. pre iných odborníkov,
3. pre užívateľov,

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne,
2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne,
3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu,
4. systému rýchleho varovania,

- využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov, zaškolenie dostatočného počtu pracovníkov zo všetkých odborov epidemiológie RÚVZ v SR,

- deskriptívne, analytické a komparatívne výstupy z databáz,

- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania,

- uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Odpočet plnenia:

Od 1.10.2006 je celoplošne zavedený nový epidemiologický informačný portál zameraný na monitorovanie výskytu prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu - EPIS (od júla do 30.9.2006 prebiehala skúšobná prevádzka na vybraných RÚVZ v SR, ktorej sa zúčastnil aj náš RÚVZ v Rimavskej Sobote). Od začiatku roku 2007 sa monitoruje výskyt všetkých prenosných ochorení, vrátane pravidelného týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení, nozokomiálnych nákaz ako aj mimoriadne epidemiologické situácie len prostredníctvom uvedeného nového informačného programu.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;
5. realizácia výstupov BPS NN na vybraných oddeleniach podľa metodiky a pokynov ECDC.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných pracovných

postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalečných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

Etapy riešenia

Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC

Sledovanie infekcií akvizovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sa v SR vykonáva od roku 2005. Pacienti hospitalizovaní na JIS sú špecifickou cieľovou skupinou pacientov s vysokým rizikom morbidity a letality asociovej s nemocničnými nákazami. V súčasnosti sú zbierané údaje zo zapojených pracovísk na základe protokolu ECDC, ktorý nadväzuje na program HELICS. V rámci sledovania sa zisťuje incidencia vybraných nákaz (pneumónií, infekcií krvného riečiska a infekcií močového traktu). Zozbierané údaje zaslané národnému koordinátorovi sú následne transportované do systému TESSy.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu sú ďalším dôležitým cieľom pri surveillance nemocničných nákaz. V roku 2011 bol začatý zber údajov na niektorých chirurgických pracoviskách na základe protokolu ECDC vychádzajúce z programu HELICS.

Časové obdobie: priebežne (zapojenie ďalších nemocníc do programu HELICS).

Vyhodnotenie bodovej prevalečnej štúdie nemocničných nákaz podľa štandardného protokolu vypracovaného ECDC

- vyhodnotenie bodového prevalečného sledovania
- publikácia výsledkov pre odbornú verejnosť
- distribúcia výsledkov za jednotlivé zúčastnené nemocnice prostredníctvom epidemiológov jednotlivých RUVZ

- ďalšia spolupráca s ECDC na inovácii protokolu, resp. postupná príprava realizácie ďalšej BPS podľa plánu ECDC.

Realizácia kampane Clean care is save care

RÚVZ sa zapoja do kampane WHO : „ Clean care is save care“.

február – apríl – príprava vzorových materiálov pre realizáciu kampane – zabezpečí RÚVZ so sídlom v Trenčíne

máj - vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v SR – vykonajú všetky RÚVZ v SR

jún - vyhodnotenie realizovanej kampane – vykonajú všetky RÚVZ v SR;

júl – spracovanie a vyhodnotenie za všetky RUVZ v SR na RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

V rámci postgraduálneho doškoľovania zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz v kontexte odporúčania Rady z 9. júla 2009 o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou č. 2009/C 151/01.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy:

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za **rok 2013**,
- porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz v **roku 2013** s výskytom v **roku 2012** a za ostatných 5 rokov,
- skvalitnenie surveillancie a kontroly nozokomiálnych nákaz zabezpečením:
 - vykonaním incidenčných a postupná príprava opakovania prevalenčných štúdií výskytu nemocničných nákaz, analýzou najrizikovejších faktorov ich vzniku, publikáciou ich výsledkov pre odbornú zdravotnícku verejnosť (podľa usmernení z ECDC)
 - realizáciou aktivít na podporu zlepšenia compliance v hygiene rúk zdravotníckych pracovníkov
 - vytvorením štandardných pracovných postupov pre kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky,
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov, vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz,
 - sledovať kolonizáciu/infekciu pacientov rezistentnými kmeňmi MRSA navrhovať a kontrolovať protiepidemické opatrenia na zamedzenie ich šírenia v prostredí ZZ a následného prenosu do komunitného prostredia.

Odpočet plnenia:

Hlásené nozokomiálne nákazy zo zdravotníckych zariadení v okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme prostredníctvom epidemiologického informačného portálu EPIS. Trendy výskytu hlásených nozokomiálnych nákaz sa spracúvajú formou výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca.

Do programu EÚ HELICS - SSI bola za náš RÚVZ zaradená Všeobecná nemocnica v Rimavskej Sobote, chirurgické oddelenie, kde sa podľa predloženého manuálu a dotazníka vyhodnocujú zo zdravotnej dokumentácie cholecystektómie vykonané v uvedenom zdravotníckom zariadení so

zameraním sa na sledovanie vzniku nozokomiálnych nákaz v mieste chirurgického výkonu po cholecystektómii. Uvedená úloha bude vykonaná v II. polroku 2014.

V rámci výkonu kontroly štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach okresov Rimavská Sobota a Revúca odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie sú zdravotnícki pracovníci priebežne „individuálne“ vzdelávaní v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz. Odborné informácie s uvedenou problematikou sú súčasťou aj každoročnej kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky – zachrániš život“), ktorá je na Slovensku vyhlasovaná v súlade s programom WHO „First Global Patient Safety Challenge - Clean Care Is Safer Care“. RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa na uvedenej kampani podieľa 6 rokov uverejňovaním článkov na regionálne webové stránky a ďalšími podpornými aktivitami zameranými na šírenie informácií v tejto oblasti do všetkých zdravotníckych zariadení v okresoch Rimavská Sobota a Revúca.

V rámci sledovania kolonizácie nemocníc polyrezistentnými kmeňmi sme v polročnom období roku 2014 zaznamenali v NsP, n.o. Revúca na Chirurgickom oddelení jeden prípad laboratórne potvrdeného etiologického agens MRSA zo steru z rany u dospelaj diabetičky dlhodobo ambulantne dispenzarizovanej pre diagnózu diabetickej nohy (ochorenie hlásené do EPISU pod dg. L 02.4 Kožný absces, furunkul a karbunkul končatiny).

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb;
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného

zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Etapy riešenia

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami)

Implementovanie Medzinárodných zdravotných predpisov (2005) do legislatívy SR.

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie,
- príprava stratégie krízovej komunikácie,
- zaškolenie epidemiológov pri potencionálnom ohrození verejného zdravia biologickými faktormi (podozrivé látky) v otázkach indikovania adekvátnych protiepidemických opatrení a nutnosti laboratórneho vyšetrenia nálezov pri mimoriadnej udalosti ku ktorej sú prizvaní IZS.
- príprava koordinovaného postupu v prípade mimoriadnej epidemiologickej situácie,
- priebežná aktualizácia členov v protiepidemických komisiách.

Odpočet plnenia:

V prvej polovici roku 2014 nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

V prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej udalosti sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania v informačnom programe EPIS, kde k 30.6.2014 boli zaznamenané 4 mimoriadne situácie:

- V súvislosti s epidemickým výskytom vírusovej hepatitídy typu A v Jelšave (okres Revúca), ktorý sme zaznamenali v mesiacoch október až december roku 2013 bolo v marci 2014 hlásené potvrdené ochorenie ikterickej formy u neočkovaného zamestnaného 28 ročného muža – hospitalizovaného na Infekčnom oddelení v Lučenci. V rámci protiepidemických opatrení bol rozhodnutím nariadený lekársky dohľad 6 priamym kontaktom v rodine aj v zamestnaní, vrátane aktívnej imunizácie.
- V súvislosti s dg. meningokokového invazívneho ochorenia boli zaznamenané 3 sporadické prípady bez epidemiologickej súvislosti u 3 detí vo veku do jedného roku, žijúcich v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom. Napriek intenzívnej terapeutickú liečbu sa hospitalizácia u 2 detí skončila exitom. V rámci protiepidemických opatrení bol nariadený lekársky dohľad (vrátane účinnej ATB terapie) 38 priamym kontaktom. 2 ochorenia boli hlásené pod dg. A 39.1 Waterhouseov – Friderichsenov syndróm a jeden prípad s dg. A 39.0 Meningokoková meningitída. V jednom prípade bolo ochorenie potvrdené aj laboratórne, kde sa

kultiváciou likvoru podarilo dokázať etiologický agens (*Neisseria meningitidis*), v ďalších 2 prípadoch bola diagnóza stanovená len na základe typického klinického obrazu a pitevného nálezu.

Akútne respiračné a chrípke podobné ochorenia boli hlásené pravidelne za každý kalendárny týždeň v priebehu celého sledovaného polročného obdobia. Zvýšený výskyt akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení sme zaznamenali v okrese Rimavská Sobota a Revúca v mesiacoch február a marec (hlavne u detí školského a predškolského veku). Keďže úroveň chorobnosti v okresoch nedosahovala epidemický charakter, protiepidemická komisia nezasadala.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa: Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie: **január – február 2014**

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonávajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika Slovenskej republiky vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov a iných enterovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: **marec 2014 – február 2015**

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok **2014** a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizačné výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

Odpočet plnenia:

Za sledované polročné obdobie boli odobrané vzorky odpadových vôd v rámci sledovania cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov 3x (11.2., 25.3., 27.5.). Výsledky boli negatívne, rovnako ako v predchádzajúcich 5 rokoch. Sledovanie sa zabezpečuje odberom vzoriek na ČOV Rimavská Sobota v spolupráci s odbornými zamestnancami oddelenia hygieny životného prostredia nášho RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Ďalšie odbery v II. polroku sú plánované na 22.7., 30.9. a 25.11.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými

metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutočnia formou dotazníkov.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutočňuje v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- marec - november vlastná realizácia projektu na všetkých RÚVZ v Slovenskej republike;
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí vykonajú len RÚVZ, ktoré sa prvý krát zapojili do realizácie tejto úlohy;
- december – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov uskutočnených aktivít na RÚVZ so sídlom v Košiciach,
- záverečnú správu RÚVZ so sídlom v Košiciach zašle na ÚVZ SR.

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia: December 2016

Odpočet plnenia:

V rámci projektu úradov verejného zdravotníctva v SR „Hrou proti AIDS“ organizovaného pre študentov základných a stredných škôl sa v dňoch 15.5. a 16.5.2014 uskutočnili 2 podujatia pre žiakov ôsmych ročníkov ZŠ v okrese Rimavská Sobota. Akcií sa zúčastnilo spolu 108 žiakov zo 6 tried dvoch základných škôl. Projekt prebiehal podľa manuálu formou 4 panelov zapožičaných z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Inštruktáž pri jednotlivých stanovištiach zabezpečovali 4 odborní zamestnanci z oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. Úroveň získaných vedomostí sa vyhodnocovala „po akcii“ dotazníkovou metódou (1. časť podujatia formou vyplnenia dotazníkov o znalostiach, postojoch a rizikovitom správaní vo vzťahu k HIV/AIDS „pred akciou“ u žiakov ôsmych ročníkov ZŠ v okrese Rimavská Sobota sa uskutočnila v novembri roku 2013).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreníach.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady

verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

Časové obdobie

Priebežne.

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ (gynekolog.- pôrod. oddelenia, čakárne gynekolog. ambulancií a čakárne všeobecných lekárov).

Odpočet plnenia:

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě zriadená Poradňa očkovania s ordinačnými hodinami v roku 2014 - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.

V rámci Poradne očkovania sa poskytovali informácie: zdravotníckym pracovníkom (50x) aj laickej verejnosti (70x). Zdravotnícki pracovníci konzultovali predovšetkým problémy súvisiace so zabezpečením dodržiavania termínu povinného očkovania detskej a dospeléj populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, kontraindikácie vakcinácie a nežiaduce reakcie po očkovaní. Laická verejnosť sa zaujímala predovšetkým o očkovanie pred cestou do zahraničia.

V roku 2014 sme zaznamenali aj odmietnutia povinného očkovania: 9 v okrese Rimavská Sobota a 2 v okrese Revúca. Zákonným zástupcom boli poštou doručené pozvánky na ústny pohovor do Poradne očkovania. Prípady sú v štádiu riešenia.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaní, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR, SZU Bratislava - FVZ

Anotácia

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaní sú často ovplyvňované

rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Prieskum bude realizovaný formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - žiakov náhodne vybraných stredných resp. vysokých škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cieľených intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

Etapy riešenia

I. etapa

1. marec – apríl 2013: odborne – metodická príprava, pilotný projekt
2. máj – jún 2013: realizácia výskumnej časti I.
3. júl – september 2013: vyhodnotenie, publikácia, intervencie

II. etapa

4. máj – jún 2014: realizácia výskumnej časti II
5. júl 2014 vyhodnotenie trendov a účinnosti intervencií
6. modifikácia intervencií, publikácie

Časové obdobie

Do konca roku 2014

Realizačné výstupy

Rok 2013

Záverečná správa obsahujúca údaje o najčastejšie sa vyskytujúcich faktoroch ovplyvňujúcich postoje mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Návrh intervencií.

Rok 2014

Zhodnotenie účinnosti intervencií, ich modifikácia.

Odpočet plnenia:

Na základe listu ÚVZ SR č. OE/4795/2013, RZ 11549/2013 zo dňa 29.5.2013 sa aj odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie podieľali na výskumnej časti projektu „Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu“ v súlade s plánovanou realizáciou novej úlohy v Programoch a projektoch úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2013 a ďalšie roky. Výskum bol realizovaný v termíne od 10.6. 2013 do 21.6.2013 formou dotazníkov, ktoré vyplnilo 30 študentiek nad 18 rokov vybraných náhodným výberom podľa postupu gestora projektu z určených škôl v okresoch Rimavská Sobota (Spojená škola, Okružná 61 Rimavská Sobota a Stredná odborná škola, Jesenského 903, Tisovec) a Revúca (Gymnázium, Hurbanova 34, Tornaľa), a tiež 25 mamičiek vybraných náhodným výberom z 5 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast z uvedených okresov (Rimavská Sobota – 3, Revúca – 2). Celkovo vyplnených 55 dotazníkov bolo zaslaných ako podklad gestorovi projektu do RÚVZ so sídlom v Komárne. V roku 2014 nebol RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote požiadaný o účasť vo výskumnej časti II. uvedeného projektu, ktorého realizácia bola plánovaná na mesiace máj a jún tohto roku.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
7.1	Cyanobaktérie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	2014 a ďalšie roky
7.2	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	2014 a ďalšie roky
7.3	Mínérálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, ostatné RÚVZ podľa záujmu	2014 a ďalšie roky
7.4	Materské mlieko	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Laktárium DFN Limbová ul. Bratislava, RÚVZ Poprad, RÚVZ Prešov, banka materského mlieka, Novorodenecké oddelenie FNŠP J.A. Reimana v Prešove	2014 a ďalšie roky
7.5	Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR podľa aktuálneho Plánu úradnej kontroly potravín	2014 a ďalšie roky
7.6	Identifikácia a typizácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	2014 a ďalšie roky
7.7	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Žiline	2014 a ďalšie roky
7.8	Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	2014 a ďalšie roky
7.9	Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	2014 a ďalšie roky
7.10	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	ÚVZ SR
	ÚVZ SR (OOFŽP, OLM), RÚVZ, SZU Bratislava	2014 a ďalšie roky

7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	ÚVZ SR
	ÚVZ SR (OOFŽP, HŽP), RÚVZ Bratislava hl. mesto, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica a ďalšie RÚVZ podľa vybraných verejných vodovodov	
		2014 a ďalšie roky
7.12	Peľová informačná služba (PIS) - Monitoring biologických alergénov v ovzduší	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Žilina	2014 a ďalšie roky
7.13	Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie	2014 a ďalšie roky
7.14	Prežívanie termotolerantných kampylobakterov	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ Trenčín, ÚVZ SR	2013 – 2016
7.15	Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi	RÚVZ so sídlom v Žiline v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Martine
	RÚVZ Žilina, RÚVZ Martin, RÚVZ Čadca, RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín	
7.16	Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	RÚVZ Nitra
	RÚVZ Nitra, ÚVZ SR, RÚVZ Prešov, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Trnava, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.17	Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách	RÚVZ Žilina
	RÚVZ Žilina, ÚVZ SR, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.18	Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice- Oddelenie genetickej toxikológie	
7.19	Monitoring baktérií čeľade <i>Vibrionaceae</i> vo vodnom prostredí	NRC pre <i>Vibrionaceae</i> , RÚVZ Komárno
	Odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica, Ústav molekulárnej biológie prírodovedeckej fakulty UK Bratislava	
7.20	Monitoring glykozidov steviolu v zmrzlínach a náplniach a dekoráciách cukrárenských výrobkov	RÚVZ Bratislava, hl. mesto so sídlom v Bratislave
	RÚVZ Bratislava, ostatné RÚVZ podľa záujmu	2014 a ďalšie roky

Odpočet plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
8.1	Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení	ÚVZ SR
	ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR, RÚVZ BB, RÚVZ KE	
8.2	Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Riešiteľské pracovisko: RÚVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	
8.3	Surveillance Bordetella pertussis	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: RÚVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RÚVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	
8.4	Diagnostika exantémových ochorení	ÚVZ SR
	ÚVZ SR- odbor lekárskej mikrobiológie Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie, RÚVZ so sídlom v Košiciach	

Odpočet plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom.

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
9.1	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2015
9.3	Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012-2014	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, ministerstvá	rok 2014
9.3.1	Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win” – „Prestaň a vyhraj“	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2014
9.4	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	do roku 2015
9.5	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
9.6	Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2014
9.7	Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	do roku 2015
		RÚVZ v Bratislave

9.7.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	
	RÚVZ v Bratislave	rok 2014
9.7.2	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	rok 2014
9.8	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
9.9	EHES - European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	Všetky RÚVZ v SR (len II. fáza projektu)	rok 2014

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Anotácia

Vláda SR sa vo svojom Programovom vyhlásení na roky 2010 – 2014 na úseku verejného zdravotníctva zaviazala posilniť prevenciu a motiváciu k nej aj prostredníctvom aktualizácie NPPZ, ktorého realizácia je vo významnej miere úlohou regionálnych úradov verejného zdravotníctva, a to predovšetkým odborov/oddelení podpory zdravia.

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej

republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

- 1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
 - A) Výživa a stravovacie zvyklosti,
 - B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity
 - C) Tabak, alkohol, drogy,
 - D) Zdravé pracovné a životné podmienky,
 - pracovné prostredie,
 - životné prostredie,
- 2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Realizácia úlohy a výstupy

1. Naďalej pokračovať v realizácii aktivít zameraných na splnenie vedľajších cieľov a aktivít vedúcich k zlepšeniu súčasného stavu v jednotlivých oblastiach vymedzených v aktualizácii NPPZ.

2. Hodnotenie aktualizovaného NPPZ a správa o jeho plnení budú predkladané vláde Slovenskej republiky. (každých 5 rokov najbližšie v roku 2016 - **vyhodit'**). Priebežné plnenie a hodnotenie programu bude hodnotiť Ústredná koordinačná rada na ochranu a podporu zdravia, ktorá bola zriadená ako poradný orgán ministra zdravotníctva Slovenskej republiky za účelom koordinácie aktivít Národného programu podpory zdravia.

3. V roku 2014 bude predložený na rokovanie vlády SR aktualizovaný NPPZ.

Odpočet plnenia:

V hodnotenom roku boli vypracované našim oddelením PZaPC konkrétne pripomienky a návrhy k aktualizácii NPPZ, ktoré gestorom boli akceptované a zapracované do aktualizovanej verzii. Ďalej sa v rámci napĺňania jednotlivých cieľov realizovali aktivity na zvýšenie pohybovej aktivity obyvateľov regiónu. Konkrétne sa jednalo o aktivity spojené s propagáciou svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ – informačný panel pre návštevníkov RUVZ, cvičenie na elimináciu sedanterického spôsobu života pre zamestnancov RUVZ, výzva k pohybovým aktivitám žiakov a rodičov pre všetky školy v regióne a výjazd PZ s poradenstvom pre potrebu pohybovej aktivity.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Sledovanie zdravotného uvedomenia sa bude realizovať v roku 2013, na všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR, pričom hodnotiacia správa bude koncipovaná v roku 2014.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Sledovanie zdravotného uvedomenia bude zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia – strednej dĺžky života. Pri periodickom opakovaní (každých päť rokov) umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch, návykoch v našej populácii.

Realizácia úlohy a výstupy

1. V roku 2014 bude spracovaná hodnotiacia správa o zdravotnom uvedomení a predložená do gremiálnej porady ministerky zdravotníctva SR.
2. Naďalej sledovať vývoj zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky, v roku 2015 pripraviť záverečnú správu o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky

Odpočet plnenia:

Úloha v prvom polroku 2014 nebola realizovaná.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO – odpočet v máji 2014.

Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, média a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

Etapy riešenia

Priebežne celoročne pokračovať k zlepšeniu zdravotného uvedomenia celej populácie.

Aktivity všetkých subjektov sú zamerané na zavedenie systému výchovy na zvýšenie zdravotného povedomia detí a mládeže a zároveň zdravotného povedomia občanov v produktívnom a postproduktívnom veku, na využívanie nástrojov majúcich pozitívny vplyv na zdravý spôsob života, vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov na monitorovanie výskytu nadváhy.

V rámci plnenia kapitoly výživy sa zdôrazňuje a poukazuje na uskutočnené zmeny výberu v rámci zloženia biologickej hodnoty stravy v zmysle zásad zdravej výživy, zároveň i na zmenu tak výživových návykov u detí a mládeže, ako i populácie v produktívnom veku. V súčasnosti sa jednotlivé ciele a úlohy Národného programu prevencie obezity realizujú prostredníctvom jednotlivých subjektov a Regionálnych úradov verejného zdravotníctva.

Výstupy

Naplnenie jednotlivých cieľov si každý subjekt realizuje sám v rámci svojich finančných možností. (Pilotné projekty, tlačové besedy, programy pre deti a seniorov, Svetové dni zdravia, Svetové dni pohybu, edukácia na školách.

Odpočet plnenia:

RUVZ - om so sídlom v Rimavskej Sobote boli v súvislosti s vyhlásením SZO 10. máj za Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“, ako aj dlhodobým plnením NPPO realizované konkrétne aktivity ako:

- na verejne prístupnom mieste v priestoroch RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa na vývesnom panely spropagoval 10.5.2014 ako Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ s dôrazom na potrebu vykonávania pravidelných pohybových aktivít všetkých vekových skupín populácie,
- 14.5.2014 sa pre zamestnancov RUVZ a účastníkov odborného seminára zrealizovala ukážka série cvikov zameraných na elimináciu dôsledkov sedanterického spôsobu života, akcie sa zúčastnilo – 28 ľudí,
- 7.5.2014 sa e-mailom informovali základné školy v územnej pôsobnosti nášho úradu o Svetovom dni „Pohybom ku zdraviu“ s výzvou realizovať spoločné pohybové aktivity

- rodičov s deťmi, informácie o realizovaných aktivitách nám zaslané neboli, celkom bola informácia zaslaná na 56 škôl,
- 26.5.2014 sa uskutočnil výjazd Poradne zdravia v rámci ktorého sa poskytlo odborné poradenstvo pre zamestnancov Tesco Rimavská Sobota. Základné vyšetrenia ako meranie TK, % tuku, HDL cholesterolu, celkového cholesterolu, triacylglycerolu a glygémie, vrátane odborného poradenstva a zdôraznenia potreby pravidelných pohybových aktivít bolo poskytnuté celkom pre 16 zamestnancov.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Gestor

CINDI program SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospelaj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Etapy riešenia

Plnenie úlohy bez časového obmedzenia, kampaň bude realizovaná 1x za 2 roky v jarnom období v rozsahu 15 týždňov, spracované a vyhodnotené výsledky pomôžu skvalitniť a modifikovať prístup a metódy v nasledujúcej kampani. V ďalších ročníkoch budeme môcť hodnotiť aj efektívnosť u účastníkov opakovane zapojených do kampane.

Ďalší ročník kampane prebehne v roku 2015.

Konkrétny výstup

Rozsiahla zdravotno-výchovná kampaň vo všetkých médiách, motivácia ľudí k pravidelnej pohybovej aktivite, dáta o úrovni pohybovej aktivity vo voľnom čase pred kampaňou a počas nej, získané spracovaním účastníckych listov.

Zhodnotenie efektivity - odraz vykonávanej pohybovej aktivity počas kampane na subjektívny pocit zdravia a telesnú hmotnosť účastníkov.

Odpočet plnenia:

Úloha Vyzvi srdce k pohybu realizovaná nebola.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Gestor

ÚVZ SR

Riešitelia

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, ministerstvá

Anotácia

Návrh Národného akčného plánu pre kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 nadväzuje na Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2008 – 2009. Obsahuje úlohy pre jednotlivé rezorty v oblasti práva, edukácie, kontroly a poradenstva.

Etapy riešenia

Realizácia aktivít je rozvrhnutá na príslušné kalendárne roky podľa schváleného návrhu vládou SR.

Výstupy

Cieľom pripravovaného návrhu bude zlepšiť podmienky v oblasti:

1. prevencie fajčenia na základných, stredných a vysokých školách, v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb,
2. kontroly fajčenia na verejných miestach, (medziodborová spolupráca na ÚVZ SR a RÚVZ v SR)
3. poradenstva na odvykanie od fajčenia najmä prostredníctvom rozšírenia siete poradní na odvykanie od fajčenia na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva a na vysokých školách,
4. edukácie v školách a školských zariadeniach so zameraním na vydanie metodických príručiek a postupov pre pedagógov, rodičov a deti,
5. výskumu o efektívnosti preventívnych opatrení s cieľom vyhodnotenia efektívnosti použitých prístupov a vynaložených finančných prostriedkov. Výskum by sa týkal najmä legislatívnych opatrení na ochranu nefajčiarov, ktoré boli prijaté v minulosti a ktorých efekt sa dá hodnotiť formou prieskumov verejnej mienky.

Ukončenie

December 2014

Odpočet plnenia:

Za sledované obdobie boli vykonané zdravotno výchovné aktivity na vybraných školách , celkom 2 aktivity (ZŠ Komenského Revúca) pre žiakov 5 a 6 ročníka s počtom 30 detí spojené s ukážkou spirometrie a meraním smokerlyzerom.

Ďalej boli vykonané kontroly v rámci výkonu ŠZD zamerané na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov v celkovom počte 351. Prehľad kontrol podľa oddelení RUVZ je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Prehľad o výkonoch ŠZD podľa oddelení RUVZ – dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov	
Epidemiológia	36

Hygiena detí a mládeže	128
Hygiena výživy	31
Hygiena životného prostredia a zdravia	50
Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia	106

V rámci poradenstva na odvykanie fajčenia bolo poskytnuté odborné poradenstvo 32 klientom, ktorí navštívili poradňu zdravia a prejavili záujem prestať fajčiť.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Quit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, sponzori

Anotácia

Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

Etapy

- január – marec 2014: oslovenie sponzorov na partnerskú spoluprácu a poskytnutie finančných prostriedkov potrebných na realizáciu súťaže; oslovenie médií na mediálnu spoluprácu za účelom zverejnenia prihlášky a podmienok súťaže; príprava prihlášky a pravidiel súťaže, spolupráca s jednotlivými RÚVZ; príprava tlačovej konferencie k súťaži,
- apríl 2014: prihlasovanie sa súťažiacich do súťaže pomocou prihlášok,
- máj 2014: priebeh samotnej súťaže,
- jún 2014: zosumarizovanie prihlášok a vyžrebovanie výhercov súťaže a overenie dodržania podmienok súťaže u vyžrebovaných (meranie oxidu uhoľnatého a nikotínu v moči).
- Júl 2014: slávnostné odovzdávanie cien výhercom súťaže,
- September 2014: poďakovanie sponzorom za spoluprácu,
- október – december 2014: vyhodnotenie súťaže.

Výstupy

Hodnotenie efektívnosti súťaže Prestaň a vyhraj po roku na základe výsledkov dotazníkového prieskumu Úradu verejného zdravotníctva SR.

Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže „Prestaň a vyhraj“ po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ, sponzori

Anotácia

Každý rok po organizovaní súťaže Prestaň a vyhraj sa realizuje Hodnotenie efektívnosti súťaže na základe výsledkov dotazníkového prieskumu vykonaného u náhodne vybraných respondentov súťaže.

Etapy

- január – marec: pomocou štatistickej databázy vytvorenej z prihlásených uchádzačov do súťaže náhodný výber respondentov
- apríl – júl: oslovenie a zaslanie dotazníka náhodne vybraným respondentom so žiadosťou o vyplnenie dotazníka
- august – október – zosumarizovanie vyplnených dotazníkov a následné vyhodnotenie dotazníkov
- november – december – štatistické vyhodnotenie efektívnosti súťaže po roku od samotnej realizácie

Výstupy

Prieskum realizuje Úrad verejného zdravotníctva SR za účelom zistenia dopadu a účinnosti súťaže u účastníkov po časovom odstupe

Odpočet plnenia:

Projekt gestorom nerealizovaný.

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Cieľ

Prostredníctvom komunitných pracovníkov zdravotnej výchovy (KPZV) dosiahnuť významné zlepšenie zdravotného stavu populácie v rómskych komunitách cestou zlepšenia informovanosti, hygienických návykov, ako aj návykov súvisiacich s podporou a udržiavaním zdravia. Prostredníctvom KPZV zlepšiť akceptáciu zdravého životného štýlu a upevniť vnímanie zdravia ako hodnoty cieľovou skupinou projektu. Znížiť relatívny výskyt ochorení ktoré sa u cieľovej skupiny vyskytujú častejšie než u väčšinovej populácie.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v II. etape ide o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ, školami, obecnými úradmi (napr. pri využívaní komunitných centier), lekármi I. kontaktu a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie.

Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny

Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

Etapy riešenia

Predrealizačné etapy:

Výber KPZV

Uzavretie pracovno-právneho vzťahu s KPZV

Zaškolenie KPZV a ich adaptačný program

Popis výkonu činnosti KPZV

Realizačné etapy:

Práca KPZV s komunitou v oblasti zdravotnej výchovy v teréne

Cielené vyhľadávanie prirodzených lídrov v komunitách

Preventívne aktivity a programy a programy zdravia pre znevýhodnené skupiny

Obsahové zameranie aktivít:

Osobná hygiena a starostlivosť o vlastné zdravie

Manipulácia s potravinami, hygiena výživy

Reprodukčné a sexuálne zdravie

Prevenia proti šíreniu infekčných a parazitárnych ochorení

Životné prostredie, hygiena bývania

Prevenia úrazov a nehôd

Zdravotná starostlivosť

Starostlivosť o dieťa

Realizačné výstupy

Zvýšenie zaočkovanosti a počtu preventívnych prehliadok v komunitách, v ktorých pôsobia KPZV.

Zlepšenie komunikácie medzi obyvateľmi príslušných komunít a lekármi prvého kontaktu, resp. lekármi špecialistami s potenciálnym dopadom na zlepšenie poskytovania zdravotnej starostlivosti v komunitách (zvýšenie počtu návštev v ambulanciách).

Zníženie počtu obyvateľov príslušných komunít bez platných preukazov poistencov.

Zvýšenie zdravotného uvedomenia obyvateľov príslušných komunít (preukázateľné dotazníkovými metódami).

Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku od roku 2012 nepokračuje. Dôvodom je, že MZ SR nedisponuje potrebnými finančnými prostriedkami na zabezpečenie realizácie programu. V roku 2013 pripravil Úrad verejného zdravotníctva SR materiál „Návrh finančnej stabilizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku a jeho dlhodobej udržateľnosti“, ktorý by mal byť predložený na rokovanie vlády v roku 2014.

Odpočet plnenia:

Realizácia programu nebola obnovená, za hodnotené obdobie sa pripravil len návrh spôsobu pokračovania realizácie, ku ktorému bolo predložené hodnotenie s posúdením silných, slabých stránok a možných rizík spojených so spôsobom realizácie.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**Cieľ**

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 bol schválený vládou Slovenskej republiky 3.7.2013 uznesením č.341/2013. Hlavným zámerom národného akčného plánu je v prvom rade zvýšiť zdravotné uvedomenie vo vzťahu k podpore zodpovedného, kultúrneho a kontrolovaného užívania alkoholu. Dôležitou oblasťou je prevencia vo vzťahu k zvyšovaniu povedomia a informovanosti o nepriaznivých zdravotných a sociálnych dôsledkoch. Ďalším významným cieľom je oblasť kontroly predaja alkoholických nápojov, kontroly veku kupujúceho, kontroly požívania alkoholu na pracoviskách a v doprave. Akčný plán definuje konkrétne úlohy jednotlivých orgánov štátnej správy. Na tvorbe akčného plánu spolupracovala medzirezortná pracovná skupina.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

Etapy riešenia

Plnenie úloh vyplývajúcich z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom priebežne v rokoch 2013-2016. V priebehu roka 2017 bude Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013-2020 aktualizovaný spolu s koncipovaním nových úloh, ktorých plnenie bude termínované do roku 2020.

Realizačné výstupy

Plnenie úloh z Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom

Odpočet plnenia:

Projekt nebol realizovaný. Na lokálnej úrovni sa v rámci činností poradne zdravia pre klientov individuálne poskytuje informácia zameraná na negatívne následky spôsobené pravidelným užívaním alkoholu – celkom pre 5 klientov.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ**Cieľ**

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RUVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť.

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 12,09 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je 38,3 rokov (37,1 u mužov, 40,3 u žien). Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 71,62 rokov, u žien 78,84 rokov.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Etapy riešenia

- Prostredníctvom výchovno-vzdelávacích aktivít, realizovaných priebežne počas celého roka, prispievať k zlepšovaniu úrovne zdravotného uvedomenia seniorov.
- Prostredníctvom Operačného programu Vzdelávanie, v rámci modulu č. 11 Postupy v oblasti podpory zdravia sa budú pracovníci všetkých RÚVZ v SR vzdelávať o problematike v podpore zdravia vrátane súčasných odborných poznatkov a aktuálnych vývojových trendoch v danej oblasti. Následne budú ako lektori motivovať obyvateľstvo a seniorov k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia.
- Využitím masovokomunikačných prostriedkov informovať verejnosť o význame aktívneho starnutia a propagovať aktívny prístup k životu v každom veku.

Realizačné výstupy

- Edukačné aktivity motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia v priebehu celého roka, hlavne počas:
 - „Týždňa mozgu“
 - „Svetového dňa Alzheimerovej choroby“
 - „Medzinárodného dňa starších“
 - „Mesiaca úcty k starším“

- Participácia na príprave a spolupodieľaní sa na realizácii aktivít Národného programu aktívneho starnutia, ktorý je v gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Odpočet plnenia:

Program sa v prvom polroku 2014 nerealizoval.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST**Cieľ**

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Realizácia úlohy a výstupy

V nadväznosti na reálne úlohy obsiahnuté v NPPD priebežné stanovovanie nosných aktivít, ktorým sa ÚVZ SR a RÚVZ v SR budú venovať v rámci edukačných aktivít – prednostne v prostredí škôl a Materských centier. Formami realizácie budú:

- prednášková činnosť
- kurzy
- mediálne kampane, príprava informačných materiálov a publikácií
- súťaže s aktívnym zapojením cieľovej skupiny

Predpokladané témy:

- Formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom
- Podpora a ochrana zdravia, prevencia ochorení

- Pohyb, šport, telesná zdatnosť – význam pre zdravý životný štýl
- Humanizácia a demokratizácia výchovno – vzdelávacieho procesu, prevencia sociálno – patologických javov, zdravotné súvislosti
- Environmentálne zdravie
- Bezpečné prostredie v školách a iných pre deti a mládež prirodzených prostrediach, znižovanie rizika úrazov
- Aktívne využívanie voľného času
- Podpora duševného zdravia, výchova ku zdravým vzťahom, manželstvu, rodičovstvu, sexuálne zdravie
- Prevencia závislostí – látkových i nelátkových, prevencia porúch príjmu potravy

Odpočet plnenia:

Plnenie programu sa realizuje aj v rámci plnenia iných programov a projektov, konkrétne aktivity sú uvedené pri kapitolách 9.1, 9.2 a 9.3.

9.7.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Gestor

RÚVZ Bratislava

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ Bratislava, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy v Bratislave, odbor podpory zdravia.

Cieľ

Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže.

Anotácia

RÚVZ Bratislava realizuje projekt Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže, personalizované poradenstvo, motivácia detí a rodičov k tvorbe pozitívnych postojov a návykov vo vzťahu k celoživotnému kardio-metabolickému zdraviu, propagácia vedecky podložených informácií o kardio-metabolickom zdraví.

Plánované čiastkové aktivity projektu sú v súlade s prioritami NPPD :

-výživa a fyzická aktivita budovanie základov pre celý život

-psychológia zdravia ako prevencia porúch stravovania s cieľom NPPD zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Etapy riešenia

Získané nálezy budú podkladom pre realizačné výstupy, ktoré sa budú realizovať v roku 2014.

Realizačné výstupy

- Odporúčania pre orgány samosprávy
- Odporúčania pre pracovníkov v školstve
- Odporúčania pre rodičov
- Publikačné a komunikačné aktivity pre odbornú a laickú verejnosť

Predpokladané témy :

- Formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom
- Racionálna životospráva
- Podpora a ochrana zdravia, prevencia ochorení
- Pohyb, šport, telesná zdatnosť – význam pre zdravý životný štýl
- Humanizácia a demokratizácia výchovno-vzdelávacieho procesu, prevencia sociálno-patologických javov, zdravotné súvislosti a psychológia zdravia
- Aktívne využívanie voľného času a psychológia zdravia

Termín ukončenia

31.12.2014

Odpočet plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom.

9.7.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Cieľ

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

Gestori

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

Pre pilotnú časť RÚVZ Košice v spolupráci s Klinikou stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika a Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice, RÚVZ v SR – podľa kapacitných možností.

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy (ďalej len *MŠ*). Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky *MŠ*, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti.

Vyhodnocovanie *pilotného projektu*, riešeného na RÚVZ so sídlom v Košiciach je prolongované z dôvodu rozšírenia skúmaného súboru o sociálne znevýhodnenú časť detskej populácie. Projekt zahŕňa aj dotazníkový prieskum u rodičov detí a učiteliek MŠ (realizovaný cez RÚVZ) a monitorovanie stavu ústneho zdravia detí (zabezpečené stomatológmi spolupracujúcimi na projekte). Cieľom prieskumu je získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup a skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Cieľom klinickej časti projektu je zhodnotiť súčasný stav v kazivosti chrupu detí a posúdiť efektívnosť intervenčno-edukačného pôsobenia.

Etapy riešenia

- *Intervenčné, zdravotno-edukačné pôsobenie u detí v materských školách, s využitím zážitkového učenia, interaktívnych hier, rôznych zdravotno-výchovných materiálov (RÚVZ v SR od roku 2005 priebežne).*
- *Intervenčné, zdravotno-edukačné pôsobenie na rodičov a učiteľky MŠ, prostredníctvom besied, odporúčaní, usmernení, informačných letákov (RÚVZ v SR od roku 2005 priebežne).*
- *Intervenčné, zdravotno-edukačné pôsobenie je možné rozšíriť aj o ďalšie vekové skupiny detí a mládeže – podľa potrieb praxe, spoločenskej objednávky jednotlivých regiónov a kapacitných možností spádového RÚVZ (priebežne).*
- *Pilotný projekt sa v roku 2014 zavŕši štatistickým vyhodnotením údajov (dotazníkového prieskumu a monitoringu stavu chrupu u detí) a napísaním záverečnej správy. O výsledkoch a záveroch projektu bude prostredníctvom publikačných výstupov oboznámená odborná i laická verejnosť vrátane participujúcich subjektov.*

Realizačné výstupy

- Rôzne edukačné materiály v podobe článkov, letákov pre rodičov a učiteľky MŠ.
- Metodické pokyny, odporúčania, školenia pre profesionálov z predškolských zariadení.
- Využitie masovokomunikačných prostriedkov na informovanie verejnosti o význame ústneho zdravia a realizácii projektu na prevenciu ústnych ochorení u detí predškolského veku.
- Možnosť aplikovania vyššie uvedených realizačných výstupov aj pre mladšiu a staršiu školskú populáciu.
- Spracovanie záverečnej správy pilotného projektu, obsahujúcej výsledky zo zmapovania názorov, postojov, návykov v oblasti stomatohygieny u rodičov, detí a učiteľov, ako aj zhodnotenie súčasného stavu chrupu detí predškolského veku.

Odpočet plnenia:

Za odpočítované obdobie sa pokračuje v realizovaní projektu na dvoch MŠ regiónu, dvom zamestnancom MŠ zapojených do programu sa poskytlo odborné poradenstvo v problematike stomatohygieny. Pilotný projekt plánovaný na rok 2014, gestor nerealizoval.

9.8 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami

intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

všetky RÚVZ v SR, ÚVZ SR

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Realizácia úlohy a výstupy: *Intervencia v rámci programu CINDI:*

Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko) zahŕňa skupinové intervenčné aktivity (kurzy, prednášky, besedy, zážitkové podujatia, hry, tvorivé dielne), mediálne kampane (TV, rozhlas, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet) a súťaže (Prestaň a vyhraj, Vyzvi srdce k pohybu).

Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko) zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradniach zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach,

zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov, počas výjazdových akcií poradní zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady a účasťou na výstavách, hromadných podujatiach.

Odpočet plnenia:

Realizuje sa v rámci činnosti poradne zdravia. Za hodnotené obdobie bolo poskytnuté individuálne poradenstvo osobám v riziku kardiometabolických ochorení. Konkrétne sa prvýkrát vyšetrilo 25 klientov, 52 klientov, ktorí navštívili poradňu zdravia opakovane. Celkom bolo vykonaných 342 biochemických vyšetrení a 517 vyšetrení funkčných a antropometrických. V rámci populačnej stratégie sa v priestoroch RUVZ pravidelne umiestňujú tematické panely, prezentujú sa výstupy projektov a pod. Celkom aktivít – 5.

9.9 EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Cieľ projektu

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospeléj populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od sociálno-ekonomických podmienok a veku. Projekt pozostáva z 2 fáz – I. fáza – pilotná štúdia, II. fáza – štúdia na národnej úrovni.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR (len II. fáza projektu)

Realizačné výstupy

Realizovanie projektu prebiehalo (rok 2011 a 2012) vo všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR (poradenských centrách ochrany a podpory zdravia), skriningové vyšetrenia sa realizovali na prelome rokov 2011 a 2012, v počte, ktorý vymedzili finančné možnosti. Skrining prebiehal vo vekovej kategórii 18 – 64 ročných. Jednalo sa o populáciu, ktorá je ekonomicky aktívna. Nadstavbové vyhodnotenie sa uskutoční v roku 2013 -2014 a výsledky budú prezentované jednak v správe o plnení Národného programu prevencie ochorení srdca a ciev a jednak v správe o zdravotnom stave obyvateľstva v Slovenskej republike.

Odpočet plnenia:

Gestor projektu neuplatnil požiadavku na spoluprácu pri vyhodnotení II. etapy realizácie.

Priority riešenia najzávažnejších hygienicko - epidemiologických problémov v spádovom území RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

Vyhodnotenie k 30.6.2014

Spádové územie RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote predstavujú okresy Rimavská Sobota a Revúca. Uvedené územie je charakterizované:

- Poľnohospodárstvom na juhu okresov
- Ťažbou nerastov a ich spracovaním na severe okresov (Tisovec, Jelšava Lubeník)
- Veľkým počtom sídelných útvarov s malým počtom obyvateľov (okres Rimavská Sobota 100, okres Revúca 39)
- Zlou infraštruktúrou. V spádovom území okresu Rimavská Sobota je z verejných vodovodov zásobovaných len 67% obyvateľstva, v okrese Revúca 82%. V 43 obciach okresu RS nie je zavedený verejný vodovod, v okrese Revúca je to v 8 obciach.
- Veľmi zlou demografickou štruktúrou s prevahou prestárleho obyvateľstva.
- Vysokou proporciou Rómskeho obyvateľstva, resp. obyvateľstva s nízkym hygienickým štandardom, predovšetkým v nižších vekových skupinách.
- Najvyššou nezamestnanosťou na Slovensku v rozsahu od 36% - 39%.

Na základe uvedených charakteristík, s prihliadnutím na špecifiká spádového územia RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vyplývajú pre jednotlivé oddelenia verejného zdravotníctva nasledovné prioritné oblasti:

1. HŽPaZ:

- a. Zásobovanie obyvateľstva zdravotne nezávadnou pitnou vodou.
- b. Riešenie problematiky zavádzania nových technológií na úpravu surovej vody (použitie chlórdioxidu, plynného chlóru, UV žiarenie, iontomeniče).
- c. Posudzovanie a dohľad nad zariadeniami pre bývanie s nižším hygienickým štandardom.
- d. Posudzovanie a dohľad nad zariadeniami sociálnych služieb.

Vyhodnotenie HŽPaZ:

Ad a)

Bolo odobratých 57 vzoriek vody z verejných vodovodov na laboratórne vyšetrenie v okresoch R. Sobota a Revúca, z uvedeného počtu bolo 14 vzoriek vody nevyhovujúcich, čo predstavuje 24,56 %. V nevyhovujúcich vzorkách vody boli prekročené MH železa, farby, zákalu, koliformných baktérií a NMH Escherichia coli a enterokokov. Prevádzkovateľom boli dané opatrenia na odstránenie nedostatkov a v opakovaných odberoch vzoriek vody prevádzkovateľmi verejných vodovodov prekročenia MH a NMH neboli zaznamenané.

Ad b)

Prevádzkovateľ úpravne vody na vodárenskej nádrži Klenovec StVS, a.s., Banská Bystrica pripravuje projekt na doplnenie technológie na úpravu vody riešením II. stupňa úpravy vody - flotáciou a mikrofiltráciou na základe výsledkov poloprevádzkových pokusov.

Ad c)

V sledovanom roku neboli posudzované projekty na byty nižšieho štandardu.

Ad d)

Bolo vykonaných 6 kontrol v zariadeniach sociálnych služieb. Pre DSS „Náš domov“ Babin most Ožďany bola uložená pokuta vo výške 200 €, za nedodržovanie prevádzkového poriadku.

2. HV:

- a. Posudzovanie a výkon ŠZD a ÚKP predovšetkým v oblastiach s nedostatočnou infraštruktúrou.
- b. Systém rýchleho a včasného varovania RASSF a RAPEX.
- c. Dohľad nad všetkými formami spoločného stravovania.
- d. Monitorig výživového stavu obyvateľstva a poradenskstvo.

Vyhodnotenie HV:

Ad a)

Posudková činnosť:

Vydaných bolo celkovo **88** rozhodnutí (k uvedeniu priestorov do prevádzky, vrátane schválení návrhov prevádzkových poriadkov pre zariadenia spoločného stravovania, rozhodnutí o prerušení konania, rozhodnutí o zastavení konania), neboli podané odvolania voči rozhodnutiu k uvedeniu priestorov do prevádzky. Okrem toho bolo vydaných **17** súhlasných záväzných stanovísk k územnému konaniu, na zmenu v užívaní stavby a na kolaudáciu stavby a **10** vyjadrení bolo spracovaných ako podklad pre vydanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia pre iné oddelenia v rámci úradu. Nesúhlasné záväzné stanoviská a rozhodnutia neboli vydané.

Kontrolná činnosť:

- kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z.z. v súvislosti s vydaním záväzných stanovísk, rozhodnutí: **73**
- kontroly podľa zákona o ochrane nefajčiarov: **26**
- kontroly na základe podnetov/sťažností: doručených podnetov bolo **9**, z toho **8** bolo prešetrených orgánom verejného zdravotníctva a **1** podnet bol postúpený bez prešetrenia inému správne mu orgánu. Z **8** prešetrených podnetov bolo **6** opodstatnených.

V rámci oddelenia hygieny výživy nevedieme osobitnú evidenciu prevádzok a výkonov v oblastiach s nedostatočnou infraštruktúrou.

Ad b)

V prvom polroku 2014 bolo doručené **1** hlásenie rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF), v súvislosti s nevyhovujúcimi výsledkami laboratórneho vyšetrenia domácej bryndze a parenice v ukazovateli *Listeria monocytogenes*, na základe ktorého boli vykonané **2** kontroly v zariadeniach spoločného stravovania (podľa zaslaného distribučného zoznamu výrobku). Predmetný výrobok sa v zariadeniach už nenachádzal.

Z ÚVZ SR bolo doručených **14** RAPEXových hlásení, v rámci ktorých odborní zamestnanci oddelenia hygieny výživy vykonali **552** kontrol (z toho **480** fyzicky a **72** telefonicky) v zariadeniach určených na predaj a distribúciu kozmetických výrobkov. V okresoch Rimavská Sobota a Revúca nebol zistený výskyt ani jedného z hlásených nebezpečných kozmetických výrobkov.

Ad c)

V prvom polroku 2014 odborní zamestnanci oddelenia hygieny výživy vykonali kontroly vo všetkých formách zariadení spoločného stravovania v rámci posudkovej činnosti - uvádzania

priestorov do prevádzky, ako aj kontrolnej činnosti - bežných (plánovaných), mimoriadnych a cielených kontrol (t.j. v stánkoch na krátkodobý/ ambulantný predaj nápojov a pokrmov, v zariadeniach spoločného stravovania bez prípravy pokrmov, v zariadeniach spoločného stravovania s prípravou a podávaním pokrmov určených pre verejnosť ako aj pre uzatvorenú skupinu).

V rámci ŠZD bolo vykonaných **129** kontrol a v rámci ÚKP bolo vykonaných **97** kontrol.

Ad d)

Do 30.06.2014 boli rozdane dotazníky **46** ľahko pracujúcim respondentom (z plánovaných 80 respondentov) v 2 kategóriách (mladší muži a ženy od 19 do 34 rokov a starší muži a staršie ženy od 35 do 54 rokov) a súčasne boli pozvaní do Poradne zdravia. Respondenti vyplnili 1 – dňový jedálny lístok, dotazník o spotrebe potravín, dotazník o životospráve, klinicko – somatický dotazník a v Poradni zdravia boli vyšetrení na biochemické ukazovatele (celkový cholesterol, HDL a LDL, triglyceridy, glukóza) a bol im stanovený BMI a WHR.

3. HDM:

- Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.
- Sledovanie spôsobu života ako významného determinantu zdravia detí a mládeže – fyzická aktivita.
- Monitoring úrazovosti detí predškolského a školského veku.

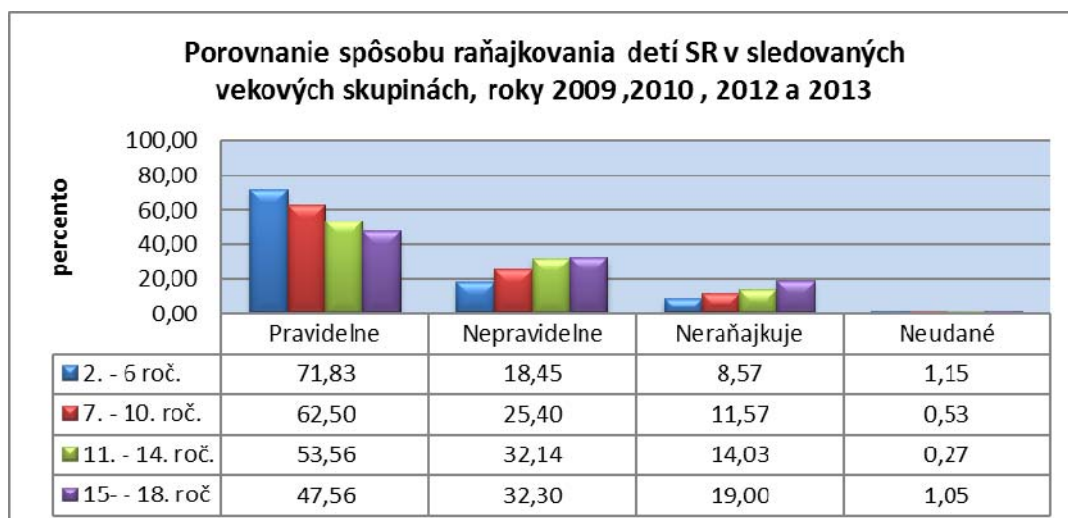
Vyhodnotenie HDM:

Ad a)

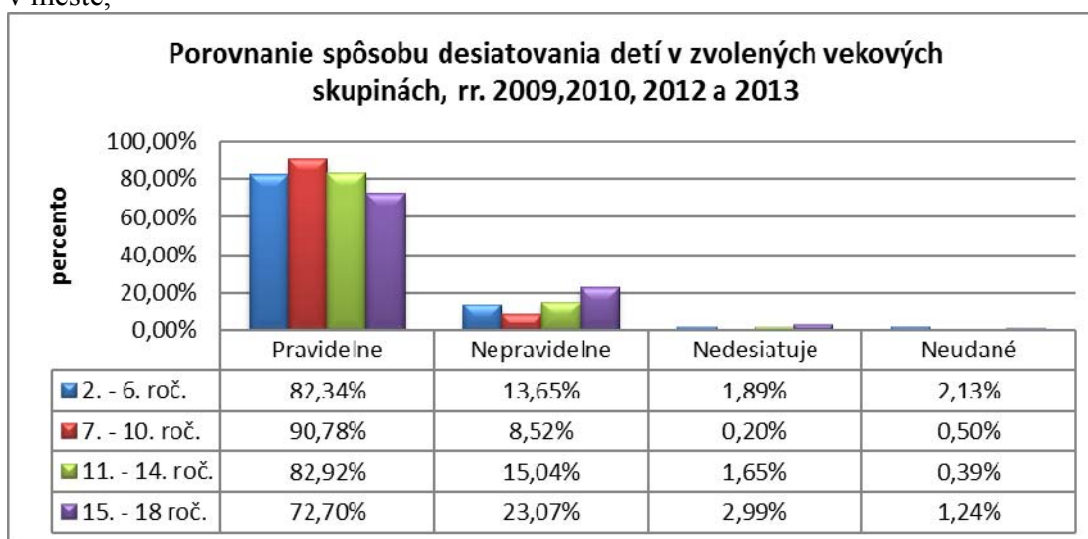
Analýza stravovacích zvyklostí sledovaných súborov detí s vekovým rozložením od 2 po 18 rokov veku ukázala, že stravovacie návyky sa menia a nevyvíjajú sa v súlade s odporúčanými zásadami zdravého spôsobu stravovania.

Hodnotením výsledkov monitoringu stravovacích zvyklostí sa zistilo, že:

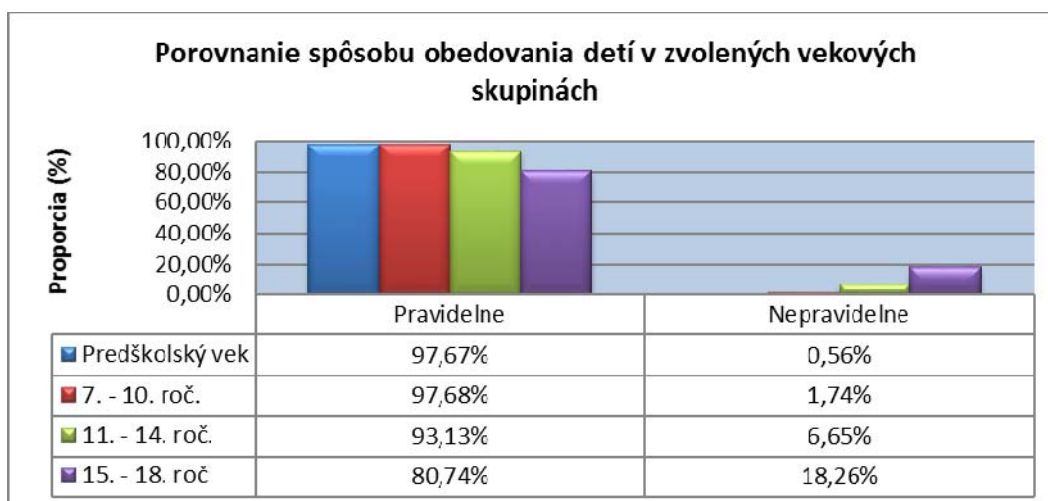
- signifikantne sa so stúpajúcim vekom znižuje podiel detí udávajúcich pravidelné denné raňajkovanie a to z takmer 72% detí predškolského veku cez 63% detí mladšieho školského veku po 54% detí staršieho školského veku až na necelých 48% detí adolescentného veku,

- signifikantne so stúpajúcim vekom sa zvyšuje percento detí, ktoré udávajú, že vôbec neraňajkujú alebo na raňajky vypijú len nápoj (z 8,6% v predškolskom veku, cez 11,6% v mladšom školskom veku po 14% v staršom školskom veku a 19% v dospelujúcom veku), pokles je daný vyšším zastúpením neraňajkujúcich dievčat a v jednotlivých vekových skupinách striedava detí žijúcich na vidieku (mladší a straší školský vek) a detí žijúcich v meste (predškolský a adolescentný vek),
- najčastejšie udávané dôvody neraňajkovania deťmi boli nechutenstvo, nepocit'ovanie hladu, bolesti brucha alebo pravidelné užívanie liekov a nedostatok času,
- so stúpajúcim vekom sa mení situácia v udávanej pravidelnosti desiatovania detí tak, ako je znázornené na grafickom zobrazení, pravidelne viac desiatujú dievčatá a deti žijúce v meste,

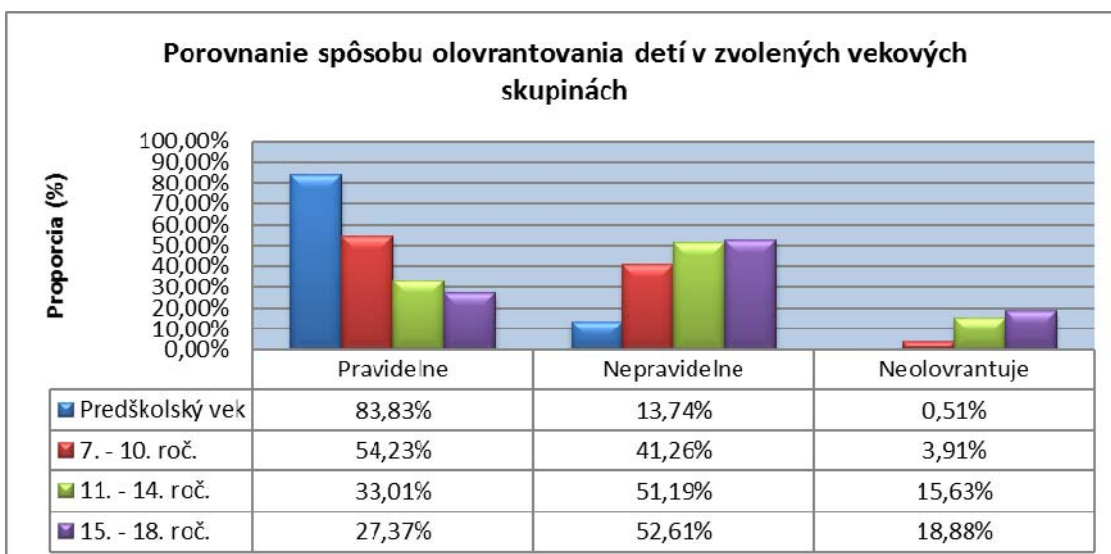
- pri hodnotení skladby desiat bol však zaznamenaný posun k nepriaznivejším návykom, a to kým u detí predškolského veku po chlebe a rožkoch nasledovali mliečne výrobky a ovocie a zelenina, v súbore 7-10 ročných detí a 11-14 ročných detí to bola za chlebom a pečivom šunka a saláma a až tak ovocie a zelenina. U adolescentov sa na druhé miesto dostala zelenina a ovocie, ale pretrvávajú sladkosti, sladké pečivo podobne ako u detí mladšieho školského veku, kde významne viac detí udávalo v skladbe desiat sladkosti a sladké pečivo,
- významne stúpila proporcia detí, ktoré si samé kupujú desiate a to z 1,8% detí súboru mladšieho školského veku na 5,71% v súbore staršieho školského veku až po 20% u adolescentov, viac chlapci ako dievčatá a významne viac detí z vidieka ako z mesta ($P < 0,001$),
- za veľmi priaznivé je možné považovať zistenie, že pretrváva vysoká proporcia detí predškolského a školského veku pravidelne denne konzumujúcich obed, aj keď so stúpajúcim vekom detí súborov sa významne zvyšuje podiel detí obedujúcich nepravidelne. Za priaznivý však nemožno považovať signifikantný pokles adolescentov, ktorí udávali, že neobedujú pravidelne

- nepriaznivým zistením je významný pokles percenta detí, ktoré pravidelne obedia v školskej jedálni, kým v predškolskom veku to bolo takmer 95% detí súboru, v mladšom školskom veku 74%, v staršom školskom veku len necelých 52% detí súboru a u adolescentov necelých 41%,

- nepriaznivé zistenie je aj významný pokles percenta detí udávajúcich pravidelné olovňovanie

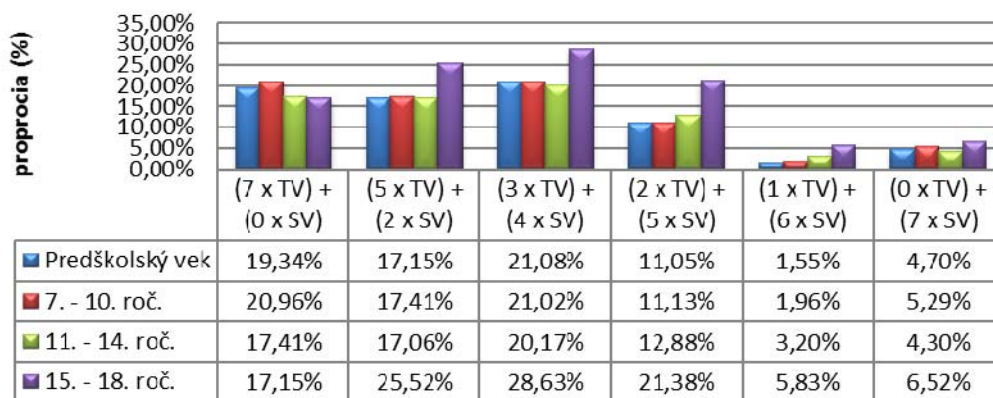
a to z takmer 84% v súbore detí predškolského veku na 54% detí v súbore mladšieho školského veku, 33% detí staršieho školského veku a len málo viac ako 27% u adolescentov, bez rozdielu pohlavia ale v závislosti na type bydliska, významne menej pravidelne olovrantujú deti z vidieka. A naopak, nárast počtu detí nejedávajúcich olovrant z 0,5% v predškolskom veku na takmer 4% v mladšom školskom veku, na takmer 16% v súbore detí staršieho školského veku po takmer 19% u dospievajúcich detí, nárast je štatisticky vysoko významný ($P < 0,001$),

- zistený udávaný spôsob pravidelnej konzumácie večere naznačuje kompenzáciu znížených dávok denných jedál, podiel detí staršieho školského veku, ktoré konzumujú prvú večeru pravidelne stúpol na takmer 85%, všetko bez významného rozdielu medzi pohlavím a typom bydliska, neplatí to však u adolescentov, ktorí viac konzumujú druhú večeru (takmer 14% adolescentov)

- proporcia zastúpenia konzumácie teplých a studených večerí je vo všetkých sledovaných súborech detí znázornená graficky s rôznym pomerným zastúpením,

Proporcia príjmu teplých a studených večerí vo zvolených vekových skupinách

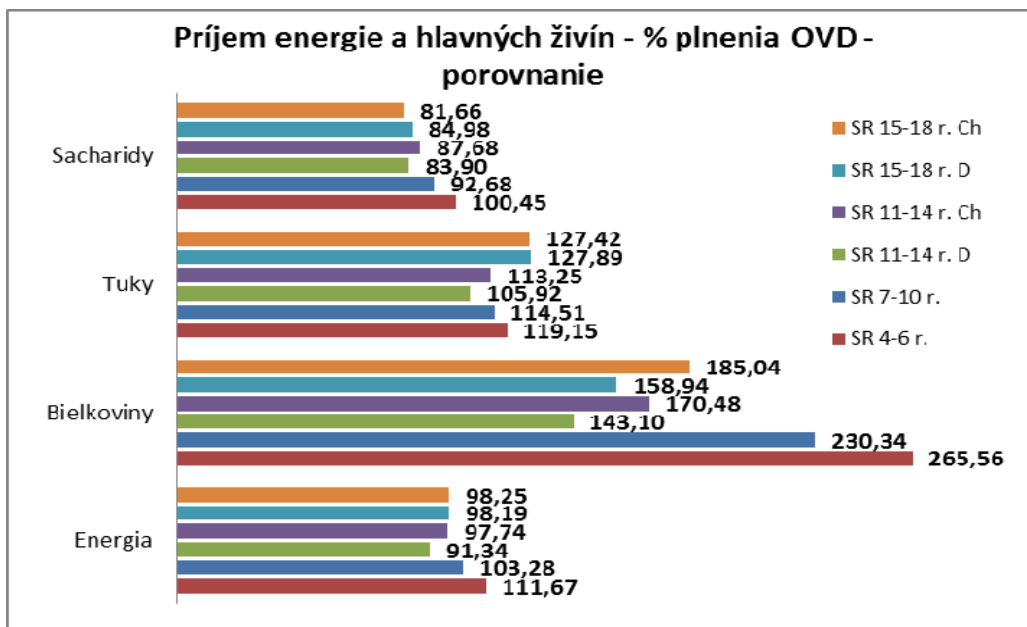

- negatívnym zistením je signifikantné zníženie počtu detí pravidelne jeden a viackrát denne konzumujúcich mlieko a to z 55,35% u detí predškolského veku na 49,84% u detí mladšieho školského veku, na 31,68% u detí staršieho školského veku, až po 30,6% v súbore adolescentov, pričom sa znižuje aj porcia dennej dávky z takmer 380 ml u predškolákov na 250 ml u detí staršieho školského veku, po 330 ml u adolescentov,
- pretrváva veľmi nízka proporcia detí všetkých sledovaných súborov, ktoré pravidelne týždenne konzumujú ryby, kým u detí predškolského veku pravidelne konzumovala ryby ¼ detí súboru, v školskom veku to bolo okolo 18% a u adolescentov 21%,
- veľmi nepriaznivým zistením je aj to, že s vekom stúpa percento detí ktoré udávali, že jedlo si takmer zakaždým dosávajú a to z 1,76% v predškolskom veku, cez 2,82% v mladšom školskom veku a 9,72% v staršom školskom veku po 17,5% v adolescentnom veku, nárast je štatisticky vysoko významný ($P < 0,001$), viac si dosávajú chlapci a deti z vidieka,
- s vekom sa zlepšuje pitný režim, klesá podiel detí, ktoré denne vypijú menej ako 1 l tekutín (z 28,2% predškolský vek, cez 16,3% mladší školský vek a 8,6% starší školský vek, po 5,8% u adolescentov) a naopak pribúda detí, ktoré denne vypijú viac ako 1,5 l tekutín – od 10,4% 2-6 ročné, cez 16,6% 7-10 ročné a 44,3% 11-14 ročné, po 77,6% adolescentov), nárast je signifikantný ($P < 0,001$),
- celkovo za nepriaznivé je možné považovať dennú konzumáciu ovocia, ktorá so stúpajúcim vekom klesá. Kým u predškolákov ju udávala viac ako polovica detí súboru (60,3%), v školskom veku sa udržala konzumácia na viac ako 55% (mladší školský vek 55,1%, starší školský vek 56,4%), no v dospelujúcom veku klesla na necelých 43%. Významne viac konzumujú denne ovocie dievčatá a deti žijúce na vidieku. Veľkosť dennej porcie ani v jednej vekovej skupine nezodpovedá odporúčaniam a pohybuje sa v lete od 114g v predškolskom veku po 198g v staršom školskom veku a v zime od 120g do 165g,
- udávaná denná konzumácia zeleniny sa s vekom znižuje z takmer 50 % v predškolskom veku, cez 31% v mladšom školskom veku na 41% v staršom školskom veku po 39% v adolescentnom veku, významne viac konzumujú denne zeleninu dievčatá vo všetkých sledovaných vekových kategóriách a významne viac detí žijúce v meste ako na vidieku. Veľkosť porcie je však nedostatočná, dosahuje len 135g v zime a v lete 169g,

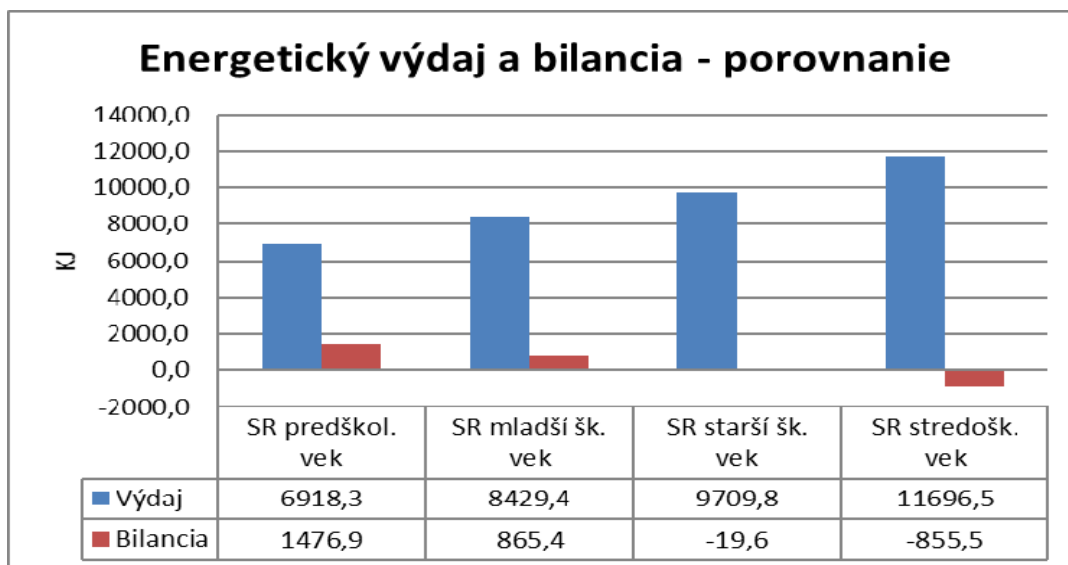
- bol zaznamenaný signifikantný pokles počtu detí denne konzumujúcich celozrnné výrobky (cca o 2%) medzi predškolským (21% detí súboru) a mladším školským vekom (19% detí súboru) a nárast dennej konzumácie celozrnných výrobkov v súbore detí staršieho školského veku takmer na 26% a u adolescentov na 29%, rozdiel medzi pohlavím nebol zistený, významne viac konzumujú tieto výrobky deti žijúce v meste,
- podiel detí udávajúcich dennú konzumáciu doplnkov výživy, typu multivitamínových prípravkov, minerálov a pod. sa v školskom veku ustálil- v mladšom školskom veku udávalo 9,0% detí a v staršom školskom veku 9,4% detí sledovaného súboru, oproti 13,13% udávaných u detí predškolského veku a 12,89% u detí dospievajúceho veku, čo je pokles na hladine štatistickej významnosti ($P < 0,001$). Nezmenila sa závislosť požívania na type bydliska dieťaťa, významne viac doplnky výživy konzumujú deti z mesta, rozdiely medzi pohlavím neboli zistené, aj keď je naznačený trend so stúpajúcim vekom vyššej konzumácie u chlapcov.

Hodnotením 24 hodinového energetického príjmu inventórnou metódou vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam bolo zistené:

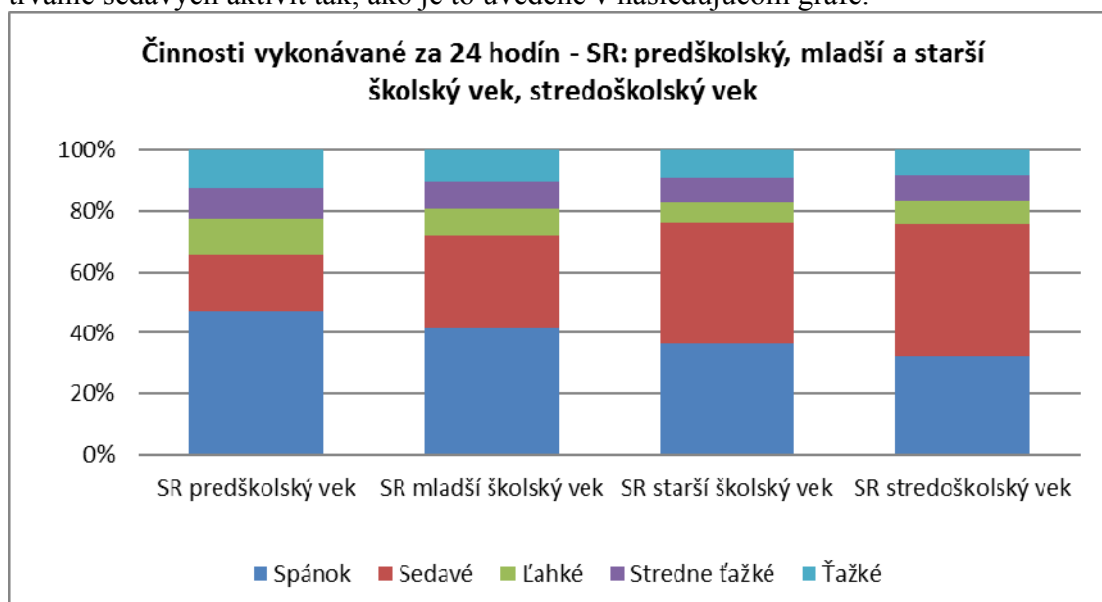
- deti mladšieho a staršieho školského veku aj deti adolescentného veku na rozdiel od detí predškolského veku mali v porovnaní s OVD optimálny priemerný príjem energie,
- vo všetkých sledovaných vekových skupinách bol priemerný príjem bielkovín výrazne vyšší ako odporúčaný,
- priemerný príjem tukov okrem dievčat v skupine detí staršieho školského veku bol nadmerný,
- priemerný príjem sacharidov bol optimálny u detí predškolského aj mladšieho školského veku a nedostatočný u detí staršieho školského veku aj u detí stredoškolského veku,
- konkrétne prehľady sú uvedené v nasledujúcom grafe

- najvyšší priemerný 24 hodinový energetický výdaj bol u detí stredoškolského veku. Vekom sa postupne znižuje rozdiel medzi energetickým príjmom a výdajom a u detí staršieho školského veku a stredoškolského veku je už prítomná negatívna energetická bilancia (so štatisticky významným rozdielom medzi súbormi $p < 0,05$).

- priemerný energetický koeficient má postupne klesajúcu tendenciu v závislosti od pribúdajúceho veku do obdobia staršieho školského veku, to znamená, že deti staršieho školského veku boli najmenej pohybovo aktívny (so štatisticky významným rozdielom medzi súbormi $p < 0,05$), u detí stredoškolského veku sa dostáva na úroveň detí predškolského veku,
- s pribúdajúcim vekom u detí sa postupne skracuje priemerná doba spánku a predlžuje sa trvanie sedavých aktivít tak, ako je to uvedené v nasledujúcom grafe.

Hodnotením energetického a nutričného príjmu analytickou laboratórnou metódou vo vzťahu k odporúčaným výživovým dávkam bolo zistené:

- priemernú energetickú hodnotu podávanej stravy deťom v zariadeniach spoločného stravovania od predškolského až po dospelý vek môžeme na základe laboratórných

- analýz považovať za primeranú, len s miernymi odchýlkami od odporúčaných výživových dávok u detí staršieho školského veku, predovšetkým dievčat,
- vo všetkých štyroch porovnávaných súboroch detí bolo zistené vysoké prekročenie odporúčanej dávky bielkovín, aj po prepočte dohodnutého možného navýšenia odporúčanej dávky o 40%. Išlo o prekročenie od 60% po viac ako 100% s rôznymi krajoými odlišnosťami. Vysoký príjem bielkovín v strave detí podávanej v zariadeniach školského stravovania dosahuje v skupine adolescentov v niektorých prípadoch stanovené denné referenčné hodnoty EFSA z roku 2012 a toto je potrebné zobrať na vedomie ako varovanie,
 - zvýšený príjem bielkovín sa výrazným spôsobom podieľal aj na nedodržaní odporúčaného podielu ostatných hlavných živín na energetickej hodnote potravy vo všetkých sledovaných súboroch detí,
 - obsah soli vo vzorke stráv v súbore detí všetkých sledovaných vekových kategórií viac násobne (2,5 až 4 a viac) prevyšoval jestvujúce denné odporúčania príjmu. Ak vezmeme do úvahy aj udávané stravovacie návyky detí z dotazníkového prieskumu, kde významne s vekom stúpa percento detí ktoré udávali, že si zakaždým jedlo dosiaľujú – a to z 1,8% sledovaného súboru detí predškolského veku cez 2,8% detí mladšieho školského veku, 9,72% detí staršieho školského veku po 17,05% detí dospelujúceho veku, je možné príjem soli do detského a dospelujúceho organizmu považovať za alarmujúci,
 - analýzou zistené priemerné hodnoty dusičnanov vo všetkých sledovaných súboroch detí boli viac násobne nižšie ako povoľuje príslušná legislatíva. Iná je situácia pri posudzovaní ADI, hlavne u detí s nízkou priemernou hmotnosťou a stanovených mediánových hodnôt dusičnanov, kde plnenie ADI za SR bolo 31% (s rozpätím od 46% v Prešovskom kraji po 10% v kraji Žilinskom) a maximálnych hodnôt dusičnanov, kde plnenie ADI predstavuje za SR 452% v rozpätí od 50% v Trenčianskom kraji po 452 % v Košickom kraji.

Hodnotením pohybového režimu, energetickeho výdaja a energetickej bilancie zistenia ukázali:

- v sledovaných súboroch detí SR pozorujeme so stúpajúcim vekom do 14 rokov vzrastajúci podiel detí, ktoré pravidelne počas týždňa navštevujú športový krúžok alebo pravidelne trénujú zo 16,4 % v predškolskom veku na takmer 50 % v mladšom školskom veku až po 58% v staršom školskom veku, kým od 15 do 18 rokov sa podiel detí pravidelne športujúcich znížil na 49%, súčasne sa predlžuje aj dĺžka trvania aktívneho športovania z 22,61 minút/osoba/deň cez 31,20 minút/osoba/deň v mladšom školskom veku na 46,32 minút/osoba/deň v staršom školskom veku až po 57,92 minút v adolescentnom veku,
- pravidelným tréningom alebo návštevám športových krúžkov sa viac venujú chlapci ako dievčatá a viac detí žijúce v meste ako na vidieku. Boli zistené výrazné krajoové odlišnosti,
- pri rekreačnom športovaní sme zaznamenali tiež signifikantný nárast počtu detí udávajúcich rekreačné športovanie do 14 rokov veku (od 73,6% v predškolskom veku, cez 88,6% v mladšom školskom veku po 89,3% v staršom školskom veku), ale u adolescentov evidujeme pokles na 82,21 %,
- hodnotenie sedavých činností typu denného pozerania televízie ukázalo, že sa stúpajúcim vekom sa mierne znižuje percento detí tráviacich čas pozeraním televízie a to od 96% v predškolskom veku, cez 98% a 97% v školskom veku po 83% v dospelujúcom veku, ale výrazne stúpa celkový čas strávený pozeraním televízie a to z cca 1,5 hodiny v predškolskom veku, cez 1,85 hod. a 2,47 hod. v školskom veku po 2,32 hod.

- v adolescentnom veku, viac pozerajú televíziu chlapci ako dievčatá, s výnimkou adolescentov,
- signifikantne sa s vekom zvyšuje podiel detí pracujúcich s PC (od 38% v predškolskom veku, cez 75% a 94% v školskom veku po 96% v adolescentnom veku) a predĺžil sa aj denný čas práce s PC o viac ako 63 minút (na 132,20 min/osobu/deň u detí 11-14 ročných zo 69,13min/osobu u detí 7-10 ročných a z 57,48 min/osobu/deň u detí 2 až 6 ročných a u adolescentov sa skrátil na 70,03 minút),
 - významne viac ($P < 0,001$) pracujú na počítači, resp. hrajú sa deti žijúce v meste než na vidieku, percentá detí s vekom stúpali v meste zo 42,7% predškolský vek - 78,6% mladší školský vek - 95,0% starší školský vek až na 96,9% u adolescentov, kým u detí žijúcich na vidieku to bolo 33,3% predškolský vek - 73,04% mladší školský vek - 93,1% starší školský vek, 95,6% dospelujúci vek, štatisticky vysoko významný rozdiel medzi pohlavím bol zaznamenaný v predškolskom a mladšom školskom veku kedy viac využívali PC chlapci, kým v staršom školskom veku sa rozdiel medzi pohlavím nezistil,
 - s pribúdajúcim vekom stúpa proporcia detí, ktoré sa denne učia od 17,8% detí predškolského veku cez 98% 7-10 ročných detí, 97,5% detí staršieho školského veku, po 87,3% dospelujúceho veku, s udávanou dĺžkou doby prípravy u detí školského veku od 80,7minút (mladší školský vek) cez 121minút (starší školský vek) po 95,39 minút u adolescentov,
 - sumácia sedavých aktivít (pozeranie TV, práca - hranie sa na PC a príprava na vyučovanie) detí jednotlivých vekových kategórií je zvyšujúca sa s vekom a to od 3 hod.30 minút v predškolskom veku, cez 4 hod. 35 minút v mladšom školskom veku po 7 hod. 8 minút v staršom školskom veku a 7 ho. 07minút u adolescentov, čo vysoko prekračuje denné odporúčania sedavých aktivít pre jednotlivé vekové kategórie, pričom maximum sedavých aktivít zaberá deťom sledovaných súborov pozeranie TV

Analýza ostatných doplnujúcich zistení z monitoringu stravovacích zvyklostí v časti dotýkajúcej sa rodinného zázemia, antropometrických meraní a hľadani vzájomných závislostí ukázala:

- s pribúdajúcim vekom detí sa znižuje počet detí žijúcich v úplných rodinách a naopak vzrastá proporcia detí žijúcich v neúplných rodinách:
vek	% detí žijúcich v úplných rodinách	% detí v neúplných rodinách
2-6 ročné	90,42	8,11
7-10 ročné	87,78	11,84
11-14 ročné	84,20	15,60
15 – 18 ročné	77,72	21,83
- pretrvávajú výrazné krajové rozdiely, mení sa však poradie krajov s deťmi žijúcimi v úplnej aj neúplnej rodine,
 - vo vzťahu k typu bydliska je situácia vo všetkých 4-och sledovaných súboroch detí porovnateľná, signifikantne viac detí žije v úplnej rodine na vidieku ($P < 0,001$),
 - vo všetkých sledovaných súboroch detí pretrváva najvyššia proporcia detí s jedným súrodencom (súbor detí predškolského veku 53,21%, súbor detí mladšieho školského veku 52,22% a súbor detí staršieho školského veku 50,33%, súbor adolescentov 49,44%) aj keď je naznačený klesajúci trend. Zaznamenávame signifikantný pokles rodín s jedným dieťaťom - v súbore detí predškolského veku 28%, súbor detí mladšieho školského veku 20,74%, súbor detí staršieho školského veku 14,18% a súbor adolescentov 12,44% ($P < 0,001$). Zistil sa aj štatisticky významne vyšší podiel rodín detí s dvoma súrodencami

- (súbor detí predškolského veku 13,67%, súbor detí mladšieho školského veku 17,74%, súbor detí staršieho školského veku 21,98% a súbor adolescentov 24,49%, ($P < 0,001$),
- krajské odlišnosti sú mierne, vo všetkých sledovaných súboroch detí sú najpočetnejšie rodiny v Prešovskom, Banskobystrickom a Košickom kraji,
 - sledovaná a hodnotená vzdelanostná úroveň rodičov detí sledovaných súborov sa významne nemení, je prevaha rodičov so SŠ vzdelaním s maturitou, významne viac VŠ vzdelaných rodičov je žijúcich v mestách a na vidieku významne prevažuje vzdelanie rodičov SŠ bez maturity,
 - hodnotenie hmotností súboru detí staršieho školského veku a porovnania so súbormi predškolského a mladšieho školského veku podľa percentilov BMI ukázalo zhodu v distribúcii detí súborov do hmotnostných kategórií. Zhodne vo všetkých štyroch porovnávaných súboroch malo cca 80% detí normálnu hmotnosť, približne 3% detí vykazovalo nadmernú chudosť a 7% detí bolo zaradených ako chudých, ďalších 7% detí bolo zaradených do kategórie nadhmotnostnej a necelé 3% patrili medzi deti obézne.
- Uvedené zrejme neodráža reálnu distribúciu hmotnostných kategórií detí o čom svedčia rozdielne údaje o proporcii problémových detí pri analýzach podľa stanovených národných štandardov, podľa ktorých hmotnostne problémových detí so stúpajúcim vekom mierne pribúda – v súbore detí mladšieho školského veku bolo percento detí s nadhmotnosťou a obezitou 13,9% a v súbore detí 11-14 ročných 18,2% a v súbore adolescentov to bolo necelých 15%
- Pri hodnotení podľa CAP 1991, ktoré zodpovedá v prípade nadhmotnosti kritériám IOTF, normálnu hmotnosť vykazovalo len 70% - 75% chlapcov a u dievčat vekom frekvencia normálnej hmotnosti narastala zo 74% na 80%.
- Na základe uvedeného je potrebné zväziť používanie metodík pre hodnotenie obezity v detskej populácii,
- porovnanie hmotnostných kategórií v závislosti na pohlaví detí ukázalo, že vo všetkých štyroch sledovaných súboroch je prevaha obéznych dievčat, no významný rozdiel nebol potvrdený ani v jednej vekovej skupine detí. Podobné zistenia sú aj v prípade nadhmotnosti detí, kde v mladších vekových skupinách tiež prevažujú dievčatá, no v skupine detí staršieho školského a adolescentného veku začínajú prevažovať chlapci, ale tiež všetko bez významnosti rozdielu, s výnimkou 12 ročných.. Štatisticky významné rozdiely boli pozorované v prípade veľmi chudých a chudých dievčat mladšieho školského a dospievajúceho veku ($P < 0,05$),
 - porovnanie hmotnostných kategórií detí všetkých štyroch sledovaných súborov v závislosti na type bydliska ukázalo, že nadhmotnosť majú viac deti z vidieka, štatistická významnosť bola potvrdená vo všetkých sledovaných vekových skupinách s výnimkou 15 – 18 ročných ($P < 0,001$),
 - vo všetkých štyroch porovnávaných súboroch detí bola zaznamenaná vysoká proporcia detí obidvoch pohlaví vykazujúcich prehypertenziu a hypertenziu aj s naznačenou tendencie zvyšujúceho sa jej podielu s narastajúcim vekom, v niektorých vekových kategóriách aj na hladine štatistickej významnosti,
 - významný vzťah bol zistený medzi hodnotami krvného tlaku a indexom BMI v obidvoch porovnávaných súboroch detí,
 - v časti súboru 18 ročných bolo zistené vysoké percento detí, ktoré mali zvýšené cieľové hodnoty sledovaných lipidových parametrov a glykémie (3,4% detí má vyšší celkový cholesterol, 23,13% detí má nižší HDL cholesterol, 2,72% detí má zvýšené TG, takmer 28% detí má vyššie hodnoty glykémie).

Ad b)

Plnenie úlohy sa realizovalo v termíne, t.j. od 7.4.2014 do 22.4.2014 na **10** základných školách regiónu – 5 mestských (ZŠ M. Tompu Rimavská Sobota, ZŠ s VJM Tornaľa, ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa, ZŠ Nábřežie Rimavy a ul. Klokočova Hnúšť'a) a 5 vidieckych základných škôl (ZŠ s MŠ Muráň, ZŠ s MŠ Hrachovo, ZŠ s MŠ Lubeník, ZŠ Bátka, ZŠ Rimavská Seč). Zo získaných údajov na jednotlivých školách bola vytvorená databáza v pripravenej jednotnej maske v Microsoft Excel podľa doplnených pokynov k vyplňaniu masky č.1.Podľa zistených údajov sú počty hodín telesnej výchovy za týždeň v súlade so školským vzdelávacím programom - na prvom stupni 4 kontrolovaných ZŠ 2 hod./týždeň a v 1 ZŠ (ul. Klokočova Hnúšť'a) 3 hod./týždeň. Na II. stupni kontrolovaných ZŠ boli 3 hod./týždeň na dvoch školách (ZŠ s VJM Tornaľa a ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa), v ostatných tiež 2 hod./týždeň. Zaradovanie hodín telesnej výchovy do rozvrhu hodín bolo na I. stupni najčastejšie ako 4., 5. a 3.vyučovacej hodiny, na 3 školách však bola na tomto stupni zaradená nevhodne ako 1. a 2. vyučovacia hodina (ZŠ ul. Klokočova Hnúšť'a, M. Tompu Rim. Sobota, Bátka). Na II. stupni nevhodné zaradenie bolo zistené len v jednej ZŠ, kde bola telesná výchova vyučovaná v rámci prvej vyučovacej hodiny (ZŠ P. J. Šafárika Tornaľa), na ostatných školách to boli 4., 5., 6. a 7. vyučovacia hodina. Zaradovanie zdvojených hodín telesnej výchovy bolo zistené len na jednej škole(ZŠ Lubeník) a to u tried VIII. ročníku ako jednej dvojhodinovky z dôvodu deleného vyučovania. Na ostatných kontrolovaných ZŠ sa zdvojené TV nezistili. Zaradovanie ranných 10 – minútových rozvíčiek bolo zistené na dvoch mestských ZŠ (ul. Klokočova Hnúšť'a a ZŠ s VJM Tornaľa) individuálne v učebniach. Na ostatných kontrolovaných školách sa 10 – minútové rozvíčky nerealizujú. Najčastejšie udávaný dôvod nerealizovania takýchto pohybových aktivít bolo to, že sa vyučuje podľa školského vzdelávacieho programu, že takáto aktivita v dopoludňajších hodinách nie je opodstatnená, v triedach nie sú na to podmienky, pre nezujem žiakov, z dôvodu dochádzania žiakov ale aj neudany dôvod. Zaradovanie krátkych telovýchovných chvíľok v triedach sa vykonáva na 9 kontrolovaných ZŠ, individuálne v triedach podľa uváženia učiteľov, z toho v 2 ZŠ len na prvom stupni a občas na druhom stupni (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšť'a a ul.Klokočova Hnúšť'a) a na 1 ZŠ sa takáto pohybová aktivita nerealizuje (ZŠ s MŠ Muráň). Sledovaný celkový počet kvalifikovaných učiteľov telesnej výchovy na kontrolovaných ZŠ bol 92, z toho na prvom stupni ZŠ 76 a na druhom stupni 16. Vo vzťahu k celkovému počtu žiakov a prepočte počtu žiakov na jedného učiteľa to predstavuje spolu 43žiakov/1učiteľ, na I. stupni ZŠ 20žiakov, na II. stupni ZŠ 151 žiakov. Okrem hodín telesnej výchovy majú žiaci možnosť využívať aj iné formy telesnej a športovej výchovy organizovanej školou, najčastejšie formou krúžkov alebo nepovinných predmetov na siedmych školách jeden deň v týždni, na 2 školách 2x týždenne (ZŠ Bátka, ZŠ Lubeník) a na 1 škole 3x týždenne (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšť'a) a to futbal, stolný tenis, basketbal, vybíjaná, gymnastika, bedminton, posilňovanie, turistika, tanec, loptové hry, športové hry, šport a športové modelárstvo a iné. Priemerná dĺžka trvania v hodinách za týždeň je 1,65 a priemerný počet žiakov, ktorí navštevujú krúžky je na I. stupni 21, na II. stupni 34. Krúžky alebo vyučovanie nepovinného predmetu sa realizuje na všetkých kontrolovaných školách v športových priestoroch škôl. Pre hodiny telesnej výchovy kontrolované školy využívajú rôzne vnútorné a vonkajšie priestory škôl – telocvične, posilňovne, gymnastickú sálu alebo herňu, z vonkajších vlastných priestorov sú to ihriská v 8 ZŠ futbalové, v 5 ZŠ basketbalové, v 3 ZŠ volejbalové, v 7 ZŠ doskočisko a v 6 ZŠ bežeckú dráhu. 4 kontrolované školy (ZŠ Nábr. Rimavy Hnúšť'a, ZŠ ul. Klokočova Hnúšť'a, ZŠ Lubeník, ZŠ Rim. Seč) využívajú aj iné ako školské priestory a to mestskú športovú halu, mestský park a obecné ihriská multifunkčné a futbalové. Pokiaľ sa týka existencie zdravotnej telesnej výchovy na kontrolovaných školách bola zistené veľmi nepriaznivá situácia, ani na jednej škole sa nerealizuje, učitelia nemajú aprobáciu na

zdravotnú TV a ani na jednej škole nie sú vytvorené podmienky na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej a integrovanej TV.

Na kontrolovaných ZŠ boli zaraďované nasledovné prvky:

	povinné	nepovinné	Zdravotná TV
Detský aerobik	1	4	-
Karate	1	-	-
Badminton	4	6	-
Plávanie	2	2	-
Korčuľovanie	1	4	-
Lyžovanie	1	-	-
Sauna	-	-	-
Iné – vypíši: Loptové hry	4	2	-
Iné – vypíši: Atletika	2	-	-
Iné – vypíši: Gymnastika	1	1	-
Iné – vypíši: Tanec	1	-	-

Iné formy pohybovej aktivity realizované pre žiakov kontrolovaných škôl:

	ročníky	Počet akcií/školský rok
Vychádzky	Všetky, I. st.	10,2,2,2,3,2,2,2,20,10,
Branné cvičenia	Všetky, II. st	2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,
Plavecký výcvik	VI, všetky, III.	1,1,1,1,1,1,2,1,
Škola v prírode	III,IV, I. st.	1,1,1,1,1,1x za 2 roky,
Školské výlety	I.,II., všetky	1,2,2,1,1, 2,2,2,9,1,
Iné - športové súťaže	Všetky,	15,5,3,1,2,1,1,1,15
Iné – cvičenia v prírode	Všetky	2,1,1,1,
Iné – vytrvalostný beh	Všetky	1,1

Ad c) :

Úrazovosť detí sa v sledovanom období hodnotila v súbore 30 detí vo veku vo veku 3 – 6 rokov, s pomerným zastúpením pohlavia a bydliska v meste a na vidieku. Zo zozbieraných údajov sa vytvorila základná databáza z prvej etapy a postupne sa údaje budú analyzovať .

4. PPLaT:

- Zabezpečenie výkonu ŠZD na rizikových pracoviskách. Hodnotenie zdravotných rizík z práce. Vedenie databáz údajov.
- Šetrenie podozrení na profesionálne ochorenia a ukladanie opatrení tam, kde boli priznané choroby z povolania. Dozor nad výkonom lekárskeho preventívneho prehládok vo vzťahu k práci.
- Vzdelávanie zamestnancov a zamestnávateľov v podpore a ochrane zdravia pri práci.

Vyhodnotenie PPLaT:

Ad a):

Na 40 evidovaných pracoviskách bol u 17 vykonaný v I. polroku 2014 ŠZD.

Spoločnosti Reiser & Wolff Slovensko s.r.o., B. Štiavnica, prevádzka Hnúšťa bola uložená pokuta - v roku 2013 sa zahájilo konanie a v roku 2014 bola rozhodnutím zo dňa 16.1.2014 sankcia uložená. Jednalo sa o uloženie sankcie za nepredloženie návrhu na vyhlásenie rizikových prác vo výške 1.659 €.

Evidencia rizikových pracovísk sa vykonáva v novom programovom systéme triedenia rizík ASTR.

Z evidovaných subjektov sa u 8 vykonala objektivizácia faktorov práce. Posúdenie rizík z expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia bolo vykonané u 10 subjektov s rizikovými pracoviskami, ktorí zároveň vykonali aj posúdenie rizík, resp. aktualizovali posudky o riziku a schválené boli prevádzkové poriadky.

Ad b):

V prvom polroku 2014 bolo prešetrených 18 podozrení na profesionálne ochorenie, z ktorých sa v 12 prípadoch jednalo o položky 28+29, v 3 o položku 38, vo 2 o položku 29, v jednom o položky 28+29+38.

Z prešetrených 18 suspektných profesionálnych ochorení v 10 prípadoch zamestnanci pracovali na rizikových pracoviskách – faktory hluk, vibrácie a fyzická záťaž. Z prešetrených boli doteraz priznané 3 ochorenia (všetky na rizikových pracoviskách) z toho dve ochorenia s položkami 28 a jedno s položkou 29. Ochorenia boli v roku 2014 priznané v spoločnostiach SMZ, a.s. Jelšava, SLOVMAG, a.s. Lubeník a GENES, a.s. Hnúšťa-Mútnik. Opatrenia boli realizované len v zmysle výkonu LPP. V 5 prípadoch boli hlásené profesionálne ochorenia z prípadov prešetrených v rokoch 2012 a 2013.

Výkon LPP vo vzťahu k práci bol skontrolovaný u 333 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

Ad c):

Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote realizovali 229 individuálnych konzultácií pre zamestnávateľov. Okrem individuálneho poradenstva bolo realizované skupinové poradenstvo a prednášky pre zamestnancov v chemickej ochrane rastlín a zamestnancov vykonávajúcich odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb:

Dátum	Aktivita/názov	Miesto konania	Počet edukovaných
17.1.2014	Ochrana zdravia zamestnancov činných v chemickej ochrane rastlín	Rimavské Janovce	57
4.3.2014		Veľký Blh	46
29.5.2014	Riziká pri práci s bremenami, fyzická záťaž pri práci	Lubeník	12
25.6.2014	VI. ročník „AZBESTÁROV“	Obručná	71

5. EPID:

- a. Zabezpečenie národného imunizačného programu SR.
- b. Surveillance prenosných ochorení.
- c. Zvyšovanie zdravotného povedomia v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom.

Vyhodnotenie EPID:

Ad a):

V I. polroku roku 2014 sa pri vykonávaní a kontrole očkovania postupovalo v súlade s očkovacím kalendárom na rok 2014 pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek platný od 1.1.2014, ktorý bol vypracovaný ÚVZ SR v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z.z. a § 5 až § 6 vyhlášky MZ SR č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky č. 544/2011 Z.z.. V súlade s novelizáciou predmetnej vyhlášky bolo od 1.1.2012 zrušené povinné pravidelné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze. Kontrola povinného očkovania detskej populácie v okresoch Rimavská Sobota a Revúca sa uskutoční v mesiaci september 2014 za obdobie od 1.9.2013 do 31.8.2014.

Výskyt ochorení v populácii, ktoré podliehajú povinnému očkovaniu

V I. polroku 2014 sme zaznamenali 7 prípadov nosičstva VH B pod č. dg. Z 22.5 (6 prípadov v okrese Rimavská Sobota a 1 prípad v okrese Revúca). V sledovanom období bolo hlásených aj 27 laboratórne potvrdených ochorení na pertussis (3 ochorenia v okrese Rimavská Sobota a 24 ochorení v okrese Revúca - z toho jedna rodinná epidémia s 2 prípadmi). Jeden suspektný prípad v súvislosti s dg. tuberkulózy bude hlásený v II. polroku 2014.

V rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa

Na základe listu ÚVZ SR č. OE/149/2014, RZ - 9093/2014 zo dňa 30.4.2014 sa uskutočnili aktivity Európskeho imunizačného týždňa za Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote. V dňoch 22.4. – 26.4.2014 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie nášho RÚVZ vykonali nasledovné aktivity:

7. Článok o efektívnosti očkovania uverejnený pre laickú verejnosť v 1 regionálnom slovenskom týždenníku v okrese Revúca.
8. Článok o efektívnosti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť uverejnený na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a 2 regionálnych informačných serveroch.
9. Poskytnutie informácií o rôznych druhoch očkovania formou letákov pre rómske komunity: (očkovanie proti vírusovej hepatitíde typu A, povinné očkovanie v SR).
10. 2 prednášky pre zdravotníckych pracovníkov s aktuálnou tematikou zameranou aj na význam očkovania.
11. Nástenka s témami: očkovanie proti chrípke, vírusovej hepatitíde typu A, B a kliešťovej encefalitíde umiestnená na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.
12. V rámci vakcinačnej poradne poskytnutie informácie zdravotníckym pracovníkom (30x) a laickej verejnosti (35x) v súvislosti s povinným očkovaním v SR a o možnostiach vakcinácie pred cestou do zahraničia.

Od 1.1.2012 bola na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zriadená Poradňa očkovania (ordinačné hodiny - každý štvrtok od 10,00 do 14,30 hod.)

V rámci vakcinačnej poradne sa poskytovali informácie v roku 2014 : zdravotníckym pracovníkom aj laickej verejnosti.

Ad b):

Dlhodobé trendy výskytu hlásených prenosných ochorení podľa jednotlivých diagnóz sa spracúvajú formou výročných správ osobitne za okresy Rimavská Sobota a Revúca. Prenosné ochorenia, ktoré podliehajú hláseniu v zmysle platnej legislatívy v SR boli monitorované priebežne cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS s mesačnou analýzou, v súlade s diagnostickými možnosťami v oblasti patogénnych mikroorganizmov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca. V prvej polovici roku 2014 bolo celkovo hlásených 430 prenosných ochorení z okresu Rimavská Sobota a 254 z okresu Revúca. Importované nákazy prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako ani ochorenia vyvolané novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami v sledovanom polročnom období neboli hlásené. Informovanosť zameraná na „individuálnu“ prevenciu obyvateľov okresov Rimavská Sobota a Revúca v oblasti prenosných ochorení je zabezpečená prostredníctvom odborných zamestnancov oddelenia epidemiológie pri vyšetrowaní jednotlivých prípadov v ohnisku nákazy telefonicky alebo priamo v teréne. Od 1.10.2006 je celoplošne zavedený nový epidemiologický informačný portál zameraný na monitorovanie výskytu prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu - EPIS (od júla do 30.9.2006 prebiehala skúšobná prevádzka na vybraných RÚVZ v SR, ktorej sa zúčastnil aj náš RÚVZ v Rimavskej Sobote). Od začiatku roku 2007 sa monitoruje výskyt všetkých prenosných ochorení, vrátane pravidelného týždenného hlásenia akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení, nozokomiálnych nákaz ako aj mimoriadne epidemiologické situácie len prostredníctvom uvedeného nového informačného programu.

Ad c):

Informovanie o zdravotne dôležitých skutočnostiach vzhľadom na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom zo spádových oblastí okresov Rimavská Sobota a Revúca sa zabezpečuje v rámci epidemiologického vyšetrowania v ohniskách nákazy v súvislosti s prenosným ochorením, vrátane kontroly dodržiavania karanténnych opatrení nariadených v ohniskách nákazy orgánom na ochranu zdravia, v rámci poradne zdravia, pri imunizácii obyvateľstva, pri poskytovaní odborných konzultácií v zdravotníckej oblasti. Zvyšovanie zdravotného povedomia v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom sa zabezpečuje v spolupráce s rómskymi asistentmi. Poradenská činnosť ako aj iné odborné konzultácie boli poskytnuté viacerými formami - telefonicky, elektronicky aj osobne.

6. PZaPC:

- a. Primárna prevencia kardiometabolických rizík u klientov v poradni zdravia.
- b. Zdravotnovýchovné intervencie populačných skupinách regiónu.
- c. Register cievnych ochorení mozgu a intervencia v rodinách chorých.
- d.

Vyhodnotenie PZaPC:**Ad a):**

Realizuje sa v rámci činnosti poradne zdravia. Za hodnotené obdobie bolo poskytnuté individuálne poradenstvo osobám v riziku kardiometabolických ochorení. Konkrétne sa prvýkrát vyšetrilo 25 klientov, 52 klientov, ktorí navštívili poradňu zdravia opakovane. Celkom bolo vykonaných 342 biochemických vyšetrení a 517 vyšetrení funkčných a antropometrických.

Ad b):

Zdravotno výchovné intervencie sa realizujú priebežne na požiadanie všetkými oddeleniami RUVZ. Celkom akcií 18.

Ad c):

Priebežne sa vytvára databáza chorých hospitalizovaných na vybrané diagnózy cievnych mozgových ochorení z prepúšťacích správ hospitalizovaných pacientov v produktívnom a poproduktívnom veku.

Záver

Uvedené priority sú vyslovene špecifické pre spádovú oblasť RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote. V niektorých oblastiach sa kryjú s PaP na rok 2014 v niektorých oblastiach ich realizácia prebieha úplne nezávisle od PaP.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rožňave**

1. Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví*, a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody, a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

- Plniť národné ciele Protokolu o vode a zdraví podľa pokynov ÚVZ SR.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave v súvislosti s plnením národných cieľov Protokolu o vode a zdraví neobdržal od ÚVZ SR žiadne pokyny ani usmernenie.

- Zhodnotiť problematiku služieb a podmienok prevádzky zariadení poskytujúcich vodorelaxačné a vodoliečebné procedúry so zameraním na kvalitu vody vo vodnom kúpeli (prioritná úloha).

V rámci plnenia prioritnej úlohy bola odobratá vzorka vody z ochladzovacieho bazénu sauny v zariadení „ Bazén “, Jelšava – Hrádok. Laboratórnou analýzou tejto vzorky bolo preukázané, že kvalita vody nie je v súlade s limitmi ustanovenými Vyhláškou MZ SR č. 308/2012 Z.z. v ukazovateli Kultivovateľné mikroorganizmy pri $36 \pm 1^\circ\text{C}$. Následne bola odobratá kontrolná vzorka vody z predmetného ochladzovacieho bazénu, ktorej laboratórna analýza opätovne preukázala nesúlad s limitnými hodnotami ustanovenými Vyhláškou MZ SR č. 308/2012 Z.z., a to v ukazovateľoch Kultivovateľné mikroorganizmy pri $36 \pm 1^\circ\text{C}$ a *Staphylococcus aureus*. Prevádzkovateľovi bolo uložené opatrenie – zákaz využívania vody ochladzovacieho bazénu sauny v predmetnom zariadení. Zákaz bol prevádzkovateľom akceptovaný. Po realizácii nápravných opatrení prevádzkovateľom (vypustenie vody, vyčistenie a dezinfekcia bazénu, oprava nefunkčného recirkulačného systému bazénu) bol akreditovaným skúšobným laboratóriom, na základe požiadavky prevádzkovateľa, vykonaný odber a analýza vzorky z ochladzovaného bazénu a tunajšiemu úradu predložený doklad o vyhovujúcej kvalite vody v ochladzovacom bazéne. Za porušenie povinnosti ustanovenej zákonom č. 355/2007 Z.z. zo strany kontrolovaného subjektu bude začaté správne konanie o uložení pokuty za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z.z..

V predmetnom zariadení boli v rámci ŠZD odobraté 2 vzorky vody z neplaveckého bazénu s recirkuláciou. Jedna vzorka bola vo všetkých sledovaných ukazovateľoch v súlade s limitmi ustanovenými Vyhláškou MZ SR č. 308/2012 Z.z., laboratórnou analýzou druhej vzorky bolo preukázané, že kvalita vody nie je v súlade s limitmi ustanovenými Vyhláškou MZ SR č. 308/2012 Z.z. v ukazovateli voľný chlór (len mierne prekročenie medznej hodnoty). Po upovedomení prevádzkovateľa tento vykonal nápravné opatrenia a následne tunajšiemu úradu predložil doklad o vyhovujúcej kvalite vody v bazéne.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Cieľ

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kofeínu v biologickom materiáli (moč).

RÚVZ so sídlom v Rožňave nie je vybraným riešiteľským pracoviskom a na plnení úlohy 1.3 sa nepodieľa.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKOL NA ZDRAVIE DETÍ V ROZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

- Zaslať list zriaďovateľom a riaditeľom vybraných základných škôl v okrese Rožňava, ktoré sa zúčastnia projektu, v spolupráci s oddelením HDaM.

V rámci realizácie projektu v spolupráci s oddelením HDaM boli oslovení zriaďovatelia a následne riaditelia dvoch vybraných základných škôl v okrese Rožňava, ktoré sa zúčastnia projektu - ZŠ Zlatá v Rožňave a ZŠ Gemerská v Plešivci.

- Zber údajov prostredníctvom dotazníkov a vykonávanie ďalších činností v rámci terénnej časti projektu v spolupráci s oddelením HDaM podľa pokynov ÚVZ SR.

Pracovníčka oddelenia HŽPaZ sa podieľala na distribúcii dotazníkov do ZŠ Gemerská v Plešivci.

- Spracovanie databáz údajov v spolupráci s oddelením HDaM podľa pokynov ÚVZ SR.

Úloha bude plnená v priebehu II. polroka 2014.

2. Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

V prvom polroku 2014 boli priebežne doplňované databázy evidencie prác súvisiacich s expozíciou chemickým karcinogénom, mutagénom, toxickým a veľmi toxickým látkam a zmesiam, údaje o počtoch zamestnancov a PZS v kontrolovaných subjektoch. Spolupráca s PZS sa realizovala najmä v súvislosti s prešetrovaním podozrení na chorobu z povolania

a metodickom usmerňovaní pri hodnotení zdravotných rizík pri práci. V rámci spolupráce s Inšpekciou životného prostredia v Košiciach bolo riešené 1 stanovisko k IPKZ. Pre ÚPSVaR v Rožňave bolo vydané stanovisko k chráneným pracoviskám v 4 prípadoch.

Pre Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia, Odbor environmentálneho posudzovania bolo vypracované stanovisko k zámeru „Výstavba závodu na zhodnocovanie plastových odpadov v priemyselnom parku v meste Rožňava“, navrhovateľa Ekoplastika, s.r.o., Areál PD č. 73, 919 42 Slovenská Nová Ves. Pre Okresný úrad Rožňava, Odbor starostlivosti o životné prostredie bolo vydané stanovisko k zámeru „Úpravňa mastenca Gemerská Poloma“.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

Priebežne sa aktualizuje databáza programu ASTR 2011. V prvom polroku 2014 boli realizované 4 aktualizácie programu. Bola doplnená databáza chorôb z povolania. Vedúci odd. PPLaT je členom pracovnej skupiny pre prípravu nového dizajnu a prostredia pre automatizovaný systém triedenia rizík.

V okrese Rožňava v 1. polroku 2014 evidujeme. :

Tab.č.2.1

ROK	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.katégoria		4.katégoria	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2014 / 1.polrok	1072	95	1029	95	43	0

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 1. polroku 2014 podľa faktorov a kategórie rizikového faktora (1. a 2. stupeň)

Tab.č.2.2

Rizikový faktor	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kat		4. kat.		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
tuberkulóza	16	16	0	0	16	16
Biologické faktory spolu:	16	16	0	0	16	16
dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	4	4	0	0	4	4
Fyzická záťaž spolu:	4	4	0	0	4	4
premenný	452	28	24	0	476	28
ustálený	410	21	18	0	428	21
Hluk spolu:	862	49	42	0	904	49
pevné aerosóly	290	14	1	0	291	14
alergén	32	8	0	0	32	8
chem. karcinogén/mutagén	50	14	1	0	51	14
látky poškodzujúce reprodukciu	38	14	0	0	38	14
dermatotropný	106	0	0	0	106	0
dráždivé	152	6	0	0	152	6
žieravé	80	8	0	0	80	8

jedovaté - toxické	32	8	0	0	32	8
veľmi jedovaté – veľmi toxické	32	8	0	0	32	8
Chemické látky a zmesi spolu:	432	28	1	0	433	28
prenášané na ruky	24	0	17	0	41	0
prenášané na celé telo	2	0	1	0	3	0
Vibrácie spolu:	26	0	18	0	44	0

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v 1. polroku 2014 podľa prevažujúcej činnosti a kategórie rizikového faktora (1.stupeň)

Tab.č.2.3

prevládajúca činnosť		počet exponovaných pracovníkov					
		3.kategória		4.kategória		spolu	
kód	názov	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	poľnohosp., lesníctvo a rybolov	10	0	3	0	13	0
B	ťažba a dobývanie	23	4	16	0	39	4
C	priemyselná výroba	881	46	6	0	887	46
D	dodávka elektr., plynu, pary, stud. vzduchu	54	3	18	0	72	3
F	stavebníctvo	11	0	0	0	11	0
N	administrat. a podporné služby	17	9	0	0	17	9
Q	zdravotníctvo a sociálna pomoc	33	33	0	0	33	33
S p o l u		1029	95	43	0	1072	95

- Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach: **3**
- Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach: **1**
- Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci: **0**
- Počet kontrol / ŠZD / zameraných na posudky rizika a prevádzkové poriadky: **32**
- Počet konzultácií pri metodickom usmerňovaní zamestnávateľov v problematike: **73**
- Počet aktivít v rámci posudzovania nových investičných projektov pri hodnotení zdravotných rizík pri práci v súvislosti s posudzovanou technológiou: **4**
- Počet schválených prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou škodlivým faktorom pri práci: **14**

V rámci metodického usmerňovania zamestnávateľov bola venovaná pozornosť najmä realizácii opatrení na obmedzovanie alebo odstránenie zdravotných rizík a problematike procesu zaraďovania zamestnancov na výkon pracovnej činnosti na základe výsledkov posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu. Bola vykonaná cielená kontrola zameraná na zdravotné riziká pri práci v Pivovare Kaltenecker v Rožňave. Bola vypracovaná databáza subjektov v odvetví stavebníctvo.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

- Počet rozhodnutí na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a zmesami: **1**
- Počet kontrol v rámci ŠZD vykonaných v poľnohospodárskych zariadeniach: **21**
- Účasť v komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s JL, VJL : **0**

- Počet hlásených DDD činností v zariadeniach v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Rožňave: **15**
- Počet kontrol realizácie DDD činnosti v konkrétnom zariadení: **1**

Kontrolná činnosť bola zameraná na aktualizáciu činnosti jednotlivých poľnohospodárskych subjektov a plnenie povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia vo vzťahu k práci. V roku 2014 je venovaná v rámci ŠZD pozornosť subjektom vykonávajúcim činnosť v rastlinnej výrobe v náväznosti na chemickú ochranu rastlín ako aj na plnenie oznamovacej povinnosti spoločností vykonávajúcich služby v oblasti DDD činnosti. V rámci ŠZD bol predmetom kontroly najmä spôsob skladovania a manipulácie s veľmi toxickými látkami a zmesami a problematika manipulácie s nebezpečným odpadom. Pozornosť bola venovaná metodickému usmerňovaniu subjektov v okrese Rožňava pri uplatňovaní platných právnych úprav pri uvádzaní chemických látok na trh a pri praktickom presadzovaní nariadenia REACH.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

- Počet vydaných rozhodnutí na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním karcinogénov na pracovisku: **1**
- Počet vydaných rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest: **4**

V rámci problematiky odstraňovania materiálov obsahujúcich azbest je vedená evidencia oznámení o vykonávanej činnosti subjektov, ktorým bolo príslušným orgánom verejného zdravotníctva vydané rozhodnutie na uvedenú činnosť. V prvom polroku bolo ciele kontrolované odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest v 1 prípade.

V rámci kontrolnej činnosti je venovaná aj pozornosť klasifikácii používaných chemických látok a zmesí so zameraním na karcinogénne a mutagénne riziko. Pravidelne je aktualizovaná databáza subjektov, kde na pracoviskách sú používané chemické karcinogény. Bola riešená expozícia upratovačky v súvislosti s vykonávanou činnosťou na Onkologickej ambulancii NsP Rožňava.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

- Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania: **6**
- Počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania v položke 28 zoznamu chorôb z povolania v súvislosti s DNJZ: **8**
- Počet hlásených chorôb z povolania z titulu DNJZ: **5**
- Účasť na Regionálnych konzultačných dňoch chorôb z povolania na KLPaKT v Košiciach : **5**

V rámci metodického vedenia je práca v roku 2014 zameraná na odborné poradenstvo v oblasti ergonomických požiadaviek pri práci ako aj v problematike DNJZ horných končatín pri práci. Uvedená problematika je jednou z priorit v rámci projektu Zdravé pracoviská v SCA HP Slovakia Gemerská Hôrka. Pozornosť je venovaná aj možnému poškodeniu chrbtice v súvislosti s DNJZ a s dvíhaním a prenosom bremien. Prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania z titulu DNJZ bolo realizované u nasledovných profesií: ošetrovateľ dobytka, robotník v kovovýrobe, obsluha pásovej pily na textil, obsluha profilovacej linky

v kovovýrobe, prevádzkový montér vodovodu, vodič – automechanik. Aktívne prebieha spolupráca v uvedenej problematike s KPLaKT Košice. Vedúci odd. PPLaT je členom pracovnej skupiny pre prípravu novelizácie Vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a sensorickou záťažou pri práci.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci.

Práca bola zameraná na usmerňovanie realizácie intervenčných programov, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci.

2.2.1 Zdravé pracoviská.

V prvom polroku 2014 bol vypracovaný návrh aktivít v závode SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka na základe výsledkov vyhodnotenia časti projektu „ Pracovné prostredie a pracovné podmienky“. Návrh bol prejednaný v manažmente závodu v rozsahu:

- Zhodnotiť sensorickú záťaž zamestnancov, využívajúcich výpočtovú techniku viac ako 4 hodiny v jednej pracovnej zmene
- Kontrola opatrení, doporučených pri hodnotení pracovnej záťaže pri manipulácii s bremenami / expedícia, baličky, výroba - suroviny /
- V súlade s aktivitami zamestnávateľa v oblasti ergonómie práce vyhodnotiť možnosti ergonomických opatrení na jednotlivých pracoviskách
- Vyhodnotiť pracovné podmienky zamestnancov v profesii administratívny pracovník v súlade s požiadavkami NV SR č 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.
- Vyhodnotiť záťažové faktory práce v profesii administratívny pracovník

Pre rok 2014 bola určená priorita:

- Vyhodnotiť pracovné podmienky zamestnancov v profesii administratívny pracovník v súlade s požiadavkami NV SR č 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.
- Vyhodnotiť záťažové faktory práce v profesii administratívny pracovník

Zároveň bol ustanovený realizačný tím. V mesiaci jún bolo uskutočnené 1. pracovné jednanie realizačného tímu. Zamestnávateľ informoval o vybranej skupine respondentov v počte 103 rozdelenej do 3 skupín:

- Len administratívna budova
- Administratívne budova a výroba
- Len výroba

Zástupcovia RÚVZ informovali o dizajne šetrenia, ktorého súčasťou je dotazníkové šetrenie. Použitý bude upravený dotazník pre monitorovanie zdravotného stavu a pracovnej pohody zamestnancov, dotazník pre zamestnanca: aplikovanie ergonomických zásad pri práci so zobrazovacími jednotkami, dotazník zrakových ťažkostí počas práce a po ukončení práce, dotazník hodnotenia psychickej pracovnej záťaže a dotazník informovanosti zamestnancov. Predbežne bolo určených 7 termínov / júl – september / na realizáciu riadeného dotazníkového šetrenia. Pre zamestnancov bol sprístupnený informačný materiál o pripravovanej akcii.

Pokračuje podpora firemného projektu Health and Lifestyle PCE s intervenčnou aktivitou – Projekt „Spoločne za zdravím“. Bolo vytvorených 5 súťažiacich skupín, v ktorých zamestnanci prijali konkrétne ciele pre ozdravenie životného štýlu. Boli vykonané vstupné vyšetrenia zamerané na cieľové ukazovatele / kondícia, zloženie tela atď. /. Bola pripravená metodika hodnotenia dosiahnutých výsledkov a spôsob usmerňovania celého procesu. V prvom polroku 2014 bolo uskutočnené 1 kontrolné vyhodnotenie.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP / OSHA Bilbao / zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

V rámci svetového dňa BOZP bol v regionálnych novinách a na infotextovej stránke Rožňavskej televízie uverejnený článok Š. Roda: Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách. Kampaň zdravé pracoviská 2014-2015 je zameraná na riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci a jej cieľom je zlepšiť pochopenie problematiky duševného zdravia a prispieť tak k prekonávaniu rozdielov v názoroch. Pri príležitosti zahájenia kampane Zdravé pracoviská 2014-2015 vyhlásenej Európskou agentúrou pre bezpečnosť a ochranu zdravia organizoval NIP Košice, ako národné kontaktné miesto Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, seminár Zdravé pracoviská bez stresu, kde vedúci odd. PPLaT prezentoval prednášku „Psychosociálne faktory práce – európske informačné kampane“.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce / SLIC / „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“.

V prvom polroku 2014 boli predmetom prejednávania so zamestnávateľom aj so zamestnancami výsledky z prieskumu 2 zariadení sociálnych služieb v okrese Rožňava. Výsledky poukázali na rozdielne vnímanie niektorých ukazovateľov pri práci vyplývajúce z odlišností v riadení a organizácii práce. Zamestnávateľom boli poskytnuté príklady preventívnych opatrení pre obmedzenie psychosociálnych rizík.

2.3 Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl.

RÚVZ so sídlom v Rožňave, odd. PPLaT neplní uvedenú úlohu.

2.4 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí.

V prvom polroku odd. PPLaT nebolo vyzvané na spoluprácu pri plnení úlohy. Po rozpracovaní úlohy na regionálne podmienky budú vybrané RÚVZ zaradené do riešiteľského tímu.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

- Počet rozhodnutí - nové chránené pracoviská: 2
- Počet stanovísk - nové chránené pracoviská: 4
- Počet kontrol na chránených pracoviskách: 3

Vytvorená databáza subjektov, v ktorých sú zriadené chránené pracoviská a chránené dielne sa v spolupráci s ÚPSVaR Rožňava pravidelne aktualizuje. V rámci štátneho

zdravotného dozoru boli vykonané kontroly pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov 3 chránených dielní a chránených pracovísk. Zistenia z výkonu ŠZD neboli v rozpore s podmienkami uvedenia priestorov kontrolovaných chránených pracovísk a dielní do prevádzky.

Regionálna úloha:

Prieskum pracovných podmienok v zariadeniach vykonávajúcich finančné a poisťovacie činnosti.

Úloha sa bude plniť v druhom polroku 2014.

Projekty v gestorstve iných oddelení:

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

- **Zvýšiť úroveň informovanosti obyvateľstva o zdravom spôsobe života využívaním všetkých foriem a prostriedkov zdravotno-výchovného pôsobenia.**

Prednášková činnosť: Roda, Molnárová, Šťastná: Kvalita vnútorného ovzdušia v obchodných centrách TRSCO / seminár SLS pri NsP v Rožňave /.

Publikačná činnosť: Roda: Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách / Korzár /

Odborné poradenstvo v rámci POPZP : 43

- **Organizovať a realizovať zdravotno-výchovné aktivity s cieľom zvyšovania informovanosti obyvateľstva o ochrane, zachovaní alebo prinavrátení zdravia.**

Konzultačná činnosť : 273

Realizuje sa intervenčná aktivita v rámci projektu Zdravé pracoviská – Časť pracovné prostredie a pracovné podmienky v SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka za účasti 103 respondentov.

Počet kontrol fajčenia na pracoviskách: 105

- Podporovať zavádzanie systémov riadenia ochrany a podpory zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci, vrátane edukácie v tejto oblasti
- Zlepšovať podmienky pre zamestnancov z hľadiska prevencie chorôb z povolania a nadmernej psychickej pracovnej záťaže v odvetviach s významnými rizikovými faktormi práce a pracovného prostredia

Aktívne prebieha spolupráca s UNLP KE Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie a s neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami vykonávajúcimi závodné zdravotné služby v problematike ochorení podmienených prácou. V prvom polroku bolo prešetrených 19 podozrení na chorobu z povolania.

V poradni PCOPZ je využívaný informačný materiál o problematikách PPLaT v súvislosti s výrobnými technológiami ako aj s možnými negatívnymi účinkami faktorov pracovného prostredia.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Výchova a vzdelávanie

- Zvýšiť zdravotné povedomie občanov v produktívnom a postproduktívnom veku v oblasti zmien životného štýlu realizovaním a podporou organizovaných športových aktivít a v oblasti zdravej výživy.

V rámci projektu zdravé pracoviská v SCA HP Gemerská Hôrka je realizovaný projekt Health and Lifestyle PCE prebiehala súťaž dobrovoľných 5 členných skupín zamestnancov s cieľom dosiahnutia kladnej odozvy organizmu zmenou životného štýlu. Hlavnými cieľmi zamestnancov je túto zmenu dosiahnuť zvýšením pohybovej aktivity a zdravou výživou. V prvom polroku 2014 bola vykonaná 1 kontrola v spolupráci s odd. pre ľudské zdroje.

Médiá a komunikácia

- Zvýšiť informovanosť občanov v produktívnom veku o zdravom spôsobe života kontinuálnou mediálnou kampaňou – séria článkov v regionálnych novinách.

V Gemerskom Korzári /regionálne noviny/ bol v prvom polroku 2014 v rámci Svetového dňa bezpečnosti a zdravia pri práci uverejnený článok – Š. Roda: Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách.

- Propagovať zdravý životný štýl na verejných priestranstvách a vybraných inštitúciách – najmä v školách a závodoch - letáky, nástenky, panelová výstava a pod.

Bola vypracovaná prednáška:

1/. Odborný seminár SLS NsP sv. Barbory, Rožňava - Š. Roda, J. Molnárová, M. Šťastná -: Kvalita vnútorného ovzdušia v obchodných centrách TESCO.

Socioekonomické faktory prostredia

- V rámci ŠZD dôsledne kontrolovať povinnosti zamestnávateľa na vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov.
 - V prvom polroku 2014 bolo realizovaných 91 kontrol. Zistené nedostatky boli riešené v rámci jednaní so zamestnávateľmi, boli prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov. Rozsah realizácie uvedených opatrení touto formou sa ukázal ako dostatočný a efektívny prostriedok a nebolo potrebné pristupovať k sankčným opatreniam.
 - V rámci metodického vedenia zamestnávateľov v oblasti ochrany a podpory zdravia zamestnancov pri práci boli prioritne usmerňované spoločnosti, kde je vykonávaná riziková práca. V prvom polroku 2014 bolo realizovaných na rizikových pracoviskách 19 kontrol.
 - V rámci posudkovej činnosti bolo vykonaných 61 ohliadok novovúádzaných priestorov do prevádzky.
- Podporovať zamestnávateľov pri aktívnom prístupe k zmene životného štýlu zamestnancov – podporovať športové programy, zmeny spôsobu spoločného stravovania, atď.

- V závode SCA HP SLOVAKIA s.r.o. Gemerská Hôrka pokračuje spoločný postup riešenia projektu Zdravé pracoviská.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Kontrola fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia: 105

Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania: 0

Výška pokút v rámci priestupkového konania: 0

Počet uložených sankcií v rámci správneho konania: 0

Výška pokút v rámci správneho konania: 0

O vykonaných kontrolách v súvislosti s fajčením na pracoviskách je informácia zasielaná mesačne na sekretariát.

Ostatné úlohy:

- **Monitoring a vyhodnotenie kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou**

Pripravené boli podklady pre vypracovanie plánu odberu vôd na prvý polrok 2014. Priebežne sú vyhodnocované výsledky kontrolného monitoringu vykonávaného v rámci ŠZD. Bolo vykonaných 14 kontrol v rámci ŠZD zameraných na zabezpečovanie zásobovania pracovísk zdravotne bezpečnou vodou z individuálnych vodných zdrojov.

- **Styk s verejnosťou a mimovládnyimi organizáciami**

Počet vybavených požiadaviek na podanie informácie v zmysle zákona NR SR č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám: 3

3. Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na ľahkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Úloha sa plní priebežne. Vyšetrených bolo 106 klientov, u ktorých boli sledované vybrané parametre a vyhodnotených bolo 106 jednodňových jedálnych lístkov.

3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Cieľ: Monitorovanie obsahu jódu s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

1. kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)

Odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) vykonávali zamestnanci oddelenia hygieny výživy a PBP RÚVZ so sídlom v Rožňave podľa plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín v roku 2014. Z distribučnej siete okresu Rožňava bolo celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených: **12** vzoriek z dovozu - na množstvo **KJ, KJO₃** a **ferokyanidu draselného, senzoričky**. Všetky laboratórne vyšetrené vzorky jedlej soli boli **v zhode** s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

2. kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči.

Kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme budú v rámci pilotného programu riešené RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.3 Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Cieľ: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) so vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistencii a možnej migrácie nanočastíc.

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2014 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplní.

3.4 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľ : Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovat' ich zdravotnú bezpečnosť.

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2014 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplní.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Cieľ: Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarskych farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2014 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ bola odobratá jedna vzorka obalu potraviny raju Smotana na šľahanie, Trvanlivá smotana na šľahanie na laboratórne vyšetrenie. K 30.6.2014 RÚVZ so sídlom v Rožňave neobdržal laboratórne výsledky predmetnej vzorky obalu potraviny.

3.6 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Cieľ: Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok.

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2014 v súlade s Metodickým pokynom k odberom vzoriek k Viacročnému plánu pre úradnú kontrolu potravín „Materiály a predmety určené na styk s potravinami“ RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplní.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľ:

1. kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných súvislostí s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Podľa Usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 boli odobraté v mesiaci január 4 vzorky zubných pást s bieliacim účinkom pre dospelých na stanovenie regulovaných látok (fluór, 2,2'-dioxyetanol, peroxid vodíka). Laboratórne vyšetrené vzorky boli v zhode s platnou legislatívou. V mesiaci máj boli odobraté 4 vzorky kozmetických výrobkov dennej spotreby deklarujúcich UV filtre pre dospelých na stanovenie regulovaných látok (konzervačné látky, vonné látky, UV filtre) a mikrobiologické vyšetrenie. K 30.6.2014 RÚVZ so sídlom v Rožňave neobdržal laboratórne výsledky predmetných vzoriek kozmetických výrobkov. V mesiaci jún boli odobraté 2 vzorky výrobkov pre dospelých deklarujúcich prítomnosť vitamínu C na mikrobiologické vyšetrenie. K 30.6.2014 RÚVZ so sídlom v Rožňave neobdržal laboratórne výsledky predmetných vzoriek kozmetických výrobkov. Odber 2 vzoriek na stanovenie zakázaných látok (farby na báze heny) je plánovaný v mesiaci september, odber 1 vzorky na stanovenie regulovanej látky (farby na vlasy a obočie) je plánovaný v mesiaci október a odber 1 vzorky na stanovenie neregulovanej látky (AHA kyseliny) je plánovaný v mesiaci november 2014.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľ: Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný:

- u zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh v EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- pri kozmetických výrobkoch, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- u látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- pri veľkosti nano častíc,
- pri tvrdeniach používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Podľa Usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2014 bude zaslané dodatočne usmernenie k monitoringu zložiek v nano forme v kozmetických výrobkoch.

Projekty v gestorstve iných oddelení:

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Cieľ: - overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká

Odber dvoch vzoriek potravín je plánovaný v mesiaci júl 2014.

7.5 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ: - monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,

- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2014 bola odobratá jedna vzorka potraviny Hero Sunar Komplex Počiatočná sušená mliečna výživa dojčiat 1 od narodenia na laboratórne vyšetrenie. K 30.6.2014 RÚVZ so sídlom v Rožňave neobdržal laboratórne výsledky predmetnej vzorky obalu potraviny.

7.20 Monitoring glykozidov steviolu v zmrzlínach a náplniach a dekoráciách cukrárenských výrobkov

Cieľ: Cieľom je zmonitorovať používanie glykozidov steviolu ako náhradného sladidla v cukrárenských výrobkoch.

Podľa plánu úradnej kontroly potravín na rok 2014 RÚVZ so sídlom v Rožňave úlohu neplní.

4. Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.1. Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľ: Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu.

Realizácia projektu v roku 2014 zahŕňa ukončenie zberu, sumarizáciu údajov a celkové vyhodnotenie zo strany ÚVZ SR.

4.2. Zneužívanie návykových látok (tabak, alkohol, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ: Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti.

K dnešnému dňu nedošlo k realizácii projektu, nakoľko gestor projektu nezaslal žiadne usmernenie ohľadom plnenia tohto projektu.

4.3. Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľ: Komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte. Získané údaje budú slúžiť pre zhodnotenie činnosti v rámci riešenia projektu NEHAP/CEHAP.

V rámci realizácie projektu sme distribuovali dotazníky do jednej mestskej (MŠ Kyjevská) a jednej vidieckej (MŠ Betliar) materskej školy v rámci okresu Rožňava. V priebehu mesiaca jún získané údaje boli zadané do vopred pripravenej mustry a zaslané na ďalšie spracovanie gestorovi projektu.

4.4. Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV – Prioritný regionálny cieľ

Cieľ: Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie, v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia a v súlade s Národným programom prevencie obezity.

V termíne od 7.4.2014 do 22.4.2014 boli realizované mimoriadne ciele kontroly na nasledujúcich 10-ich základných školách v okrese Rožňava (5 mestských a 5 vidieckych základných škôl):

- 1, Základná škola, Zakarpatská 12, Rožňava
- 2, Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
- 3, Základná škola, Zlatá 2, Rožňava
- 4, Základná škola Z. Fábryho, Komenského 5, Rožňava
- 5, Základná škola E. Ruffinyho, Zimná 190, Dobšiná
- 6, Základná škola, Pokroková 198, Krásnohorské Podhradie
- 7, Základná škola s materskou školou, Letná 14, Nižná Slaná
- 8, Základná škola, Sládkovičova 487, Gemerská Poloma
- 9, Základná škola s materskou školou, Berzehorská 154, Brzotín
- 10, Základná škola, Gemerská 1, Plešivec

Kontroly boli zamerané na:

- 1, počty hodín TV a ich zaradovanie do rozvrhu, prípadne zdvojené hodiny TV
- 2, zaradovanie ranných rozcvičiek a telovýchovných chvíľok v triedach
- 3, počet kvalifikovaných učiteľov TV a počet žiakov pripadajúcich na jedného učiteľa
- 4, iné možnosti telesnej a športovej výchovy organizované školou
- 5, definovanie vonkajších a vnútorných priestorov zariadenia určených na výučbu TV
- 6, zdravotná / liečebná TV na školách
- 7, vytváranie podmienok na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej a integrovanej TV
- 8, iné formy pohybovej aktivity realizované školou

1, Na jednotlivých školách sú najčastejšie sa vyskytujúce hodnoty (modusy) zaradených hodín TV do rozvrhu aj ako 2 resp. 3 hodina v rozvrhu, nakoľko je obsadenosť telocviční

maximálne využitá. Zdvojené hodiny sa na jednotlivých školách nevyskytujú, jedine v prípadoch, ak majú školy zriadené športové triedy a v rámci tohto vyučovacieho procesu majú zavedené zdvojené hodiny športovej prípravy.

2, Zaradovanie ranných rozcvičiek sa osvedčilo len na I. stupni ZŠ, ktoré sú organizované individuálne v triedach. U vyšších ročníkov sa tieto ranné rozcvičky nevyužívajú a nepreferujú. V mnohých prípadoch sa pri snahe tieto zaviesť, stúpla absencia žiakov v úvodných minútach prvej vyučovacej hodiny. Telovýchovné chvíľky sú tiež zaradované len na I. stupni vyučovania na základných školách v réžii jednotlivých triednych učiteľov.

3, Počet kvalifikovaných učiteľov TV a počet žiakov pripadajúcich na jedného učiteľa je uvedený v priloženej mustre.

4, Iné možnosti telesnej a športovej výchovy organizované školou sú na jednotlivých školách zavedené a medzi žiakmi obľúbené. Najčastejšie sa vyskytujúce krúžky organizované školou sú: futbal, basketbal, floorbal, volejbal, športový krúžok, loptové hry, karate, taekwondo, stolný tenis, turistický krúžok, zumba, latino dance, streľba, lukostreľba, tanečný krúžok, lezenie na umelej stene. Každý krúžok trvá 2 hodiny, výnimkou je turistický krúžok, organizovaný spravidla v sobotu.

5, Definovanie vonkajších a vnútorných priestorov zariadenia určených na výučbu TV. Mnohé základné školy v okrese majú k dispozícii multifunkčné ihrisko resp. iný druh vonkajšej športovej plochy. Vnútorné telovýchovné plochy sú spravidla po rekonštrukcii a plnia svoj účel. V ojedinelých prípadoch majú školy k dispozícii aj tzv. malú telocvičňu resp. gymnastickú miestnosť, ojedinele aj posilňovňu.

6, Zdravotná / liečebná TV na školách v našom okrese nie je zavedená. Žiaci sú čiastočne resp. úplne oslobodení od telesnej výchovy na základe odporúčania zmluvného lekára. Čiastočné oslobodenie žiaci sa integrovane zúčastňujú hodín TV, pričom vyučujúci dohliada na ich zdravotný stav a možnosti. V mnohých prípadoch sú vyučujúci TV spôsobilí vykonávať liečebnú TV.

7, Podmienky na organizovanie nepovinného vyučovania zdravotnej a integrovanej TV na školách by boli vytvorené priestorovo aj spôsobilým pedagog. pracovníkom, avšak počty žiakov nie sú natoľko rozsiahle, aby sa takého hodiny mohli zaviesť do pedagogického procesu.

Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí

Cieľ: V nadväznosti na Plán úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva v r. 2014 je cieľom projektu monitorovanie spotreby 3 vybraných prídavných látok v potravinách u detskej populácie, s cieľom zistiť úroveň ich spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI).

V rámci realizácie bolo oslovené školské zariadenie (ZŠ ul. Zakarpatská v Rožňave) so žiadosťou o spoluprácu. Dotazníkové šetrenie bolo vykonané u 20 detí. Jedálne lístky vyplňali žiaci vo veku 13 rokov. Zozbierané údaje budú v letných mesiacoch zadané do pripravených masiek a v termíne odoslané gestorovi projektu.

Projekty v gestorstve iných oddelení:

1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska - Medziodborová úloha.

Cieľ: Hlavným cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe, ktorého priority sú súčasťou Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV).

V rámci realizácie projektu boli oslovení zriaďovatelia a následne riaditelia dvoch základných škôl v okrese Rožňava (ZŠ Zlatá, Rožňava a ZŠ Gemerská, Plešivec). V mesiaci marec im boli poskytnuté dotazníky pre rodičov a následne sme do škôl distribuovali dotazníky pre žiakov. V mesiaci jún bola vykonaná inšpekcia, ktorú si realizácia tohto projektu vyžaduje. Pokiaľ bude daná k dispozícii maska/mustra na nahrávanie údajov, tie sa budú zadávať počas letných mesiacov.

9.3 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 - 2014

Cieľ: Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi.

V rámci ŠZD kontrolujeme dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež – počet vykonaných kontrol **59**. Ohľadom plnenia zákona o ochrane nefajčiarov neboli na úseku odd. HDaM uložené žiadne sankčné opatrenia.

6. Oddelenie epidemiológie

6.1 Národný imunizačný program

Na očkujúce pracoviská bol zaslaný očkovací kalendár pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na rok 2014. Očkovací kalendár vypracoval ÚVZ SR v súlade so zákonom NR SR 355/2007 Z.z., vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení vyhlášky MZ SR č. 544/2011 Z.z.. Uverejnený je na internetovej stránke RÚVZ Rožňava, na ktorej je aj umiestnený link na praktickú formu očkovacieho kalendára na portáli - www.uvzsr.sk.

Distribuované boli informačné materiály o očkovaní proti prenosným chorobám vo forme farebnej kartičky a kotúča, určené pre skupiny matiek s deťmi (pripravené ÚVZ SR) a brožúra“ Sprievodca očkovaním“ pre širokú verejnosť

Boli vydané kladné stanoviská k posunu povinného očkovania dvoch detí (v 6. a v 13. roku života).

Priebežne boli kontrolované výkazy (36) mesačných výkonov o očkovaní, ktoré posielajú lekári po skončení kal. mesiaca na disketách resp. v písomnej forme na RÚVZ. Závažné nedostatky vo včasnosti podania resp. dodržiavania intervalov medzi jednotlivými dávkami očkovacích látok neboli zistené.

V hodnotenom období praktickí lekári pre deti a dorast hlásili 11 detí (z toho 4 sú prvý krát), ktoré rodičia odmietli dať zaočkovať.

Zabezpečili sme realizáciu Európskeho imunizačného týždňa (EIW) v termíne od 22.4. do 26.4.2014. Cieľom bolo zvýšiť informovanosť verejnosti o infekčných ochoreniach preventabilných očkovaním a ich možnej špecifickej ochrane.

Do spolupráce boli listami vyzvaní praktickí lekári pre deti a dorast, dospelých, mestské a obecné úrady, predškolské a školské zariadenia. Poskytli sme edukačný materiál.

Laickú verejnosť sme informovali o EIW na webovej stránke RÚVZ RV a mesta Rožňava, článkom v Infotexte regionálneho televízneho vysielania, v Infonovinách, distribúciou letákov do čakární praktických lekárov.

V okrese bolo spolu realizovaných 126 aktivít.

Na ÚVZ SR sme v rámci plnenia úlohy zaslali

- informácie o úmrtiach na ochorenia preventabilné povinným očkovaním v rokoch 2011-2013 (negatívna informácia)
- informácie o distribúcii kartičiek o očkovaní proti prenosným chorobám
- hlásenie štatistických údajov v oblasti povinného očkovania v zmysle pokynu ÚVZ SR (OLP/6831/2013)
- vyhodnotenie Európskeho imunizačného týždňa

Z ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené 2 ochorenia na čierny kašeľ. Ochorelo 6 mesačné dieťa z minoritnej skupiny obyvateľov. Očkované 2 dávkami Infanrix Hexa, ochorenie lab. potvrdené v NRC. Vyšetrených 19 osôb podozrivých z nákazy resp. ochorenia – u všetkých nález negatívny. V ohnisku nahromadenie ľudí v malom priestore, prameň nezistený, protiepidemické opatrenia zabezpečené.

Druhé ochorenie vzniklo v epidemiologickej súvislosti s chorými mimo okres Rožňava. Ochorel 54 ročný muž z major. skupiny obyvateľov, lab. vyšetrenie ELISA IgG pozit. (hlásené z RÚVZ R. Sobota). Očkovanie proti pertussis nezistené.

Na webovej stránke RÚVZ RV je okrem vyššie uvedených informácií zavesená situácia vo výskyte osýpok v Európe, Národný imunizačný program, Sprievodca očkovaním.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Pokračovali sme v priebežnom monitorovaní výskytu infekčných ochorení a realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje boli vkladané, analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému.

Priebežne sme vykonávali epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákaz, v ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia.

V celku epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení možno hodnotiť ako priaznivú, až na 2 menšie epidémie bacilárnej úplavice v rómskej komunite, explozívnu epidémiu gastroenteritíd v ZŠ a epidemické výskyty detských kiahní v niektorých MŠ a ZŠ. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku bol zaznamenaný v EPISe vzostup o 279 hlásených prenosných ochorení (hlásených 560).

Dobrá epidemiologická situácia bola u ochorení preventabilných povinným očkovaním, hlásené 2 prípady pertussis (komentované pri úlohe 6.1).

U hnačkových ochorení bol v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zaznamenaný vzostup ochorení - bakteriálneho pôvodu, ale najmä vírusovej etiológie. Zistené rodinné epidémie bacilárnej úplavice spôsobenej Sh. Flexneri. V jednej z exponovaných 17 osôb ochoreli 4. Prameňom nákazy bolo choré dieťa, ako možný faktor prenosu nákazy u neho bola konzumácia neumytých, surových mäkkých mäsových výrobkov. Ďalšie ochorenia sa šírili kontaktom, rodina na nízkej hyg. úrovni bývania a nedostatočnej osobnej hygieny. V druhej v protrahovanej z exponovaných 12 osôb ochoreli 3. Ochorenia sa šírili kontaktom pre nedodržiavanie osobných hygienických návykov.

Epidémia gastroenteritíd, zapríčinená vírusom Norwalk, vzplanula na ZŠ v Rožňave. Z exponovaných 400 osôb ochorelo 42. Prameň nákazy neobjasnený, pravdepodobný faktor prenosu obed v ŠJ. Protiepidemické opatrenia zabezpečené.

Ďalej boli zistené 3 rodinné výskyty rotavírusových infekcií – spolu ochorelo 6 osôb a 1 adenovírusový výskyt s 2 chorými. Ostatné ochorenia boli sporadického charakteru.

Zo skupiny VH nehlásené akútne ochorenia.

V skupine vzdušných nákaz sme zaznamenali v porovnaní s rovnakým obdobím r. 2013 prudký vzostup hlásených ochorení. Boli hlásené epidemické a rodinné výskyty pri varicelle. Pri ARO bol zaznamenaný pokles lokálnych epidémií v predškolských a školských zariadeniach.

Z krvných nákaz nebolo zaznamenané ochorenie na vírusovú hepatitídu typ B, ani ochorenie na kliešťovú meningoencefalitídu rovnako ako v minulom roku.

Vo výskyte neuroinfekcií v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka sa situácia nezmenila. Hlásená 1 meningitída – herpeticko vírusová u 61 ročnej ženy, potvrdená vysokou hodnotou IgG protilátok v likvore, ochorenie skončilo uzdravením a 1 invazívne meningokokové ochorenie – klinická forma Waterhouseov-Friderichsenov syndrom u ročného dieťaťa z minoritnej skupiny obyvateľstva. Ochorenie malo prudký priebeh a skončilo úmrtím. Z pitvy do laboratória bola zaslaná len vzorka krvi, z ktorej N. meningitidis nebola kultivovaná, preto prípad sme hlásili ako pravdepodobný. Protiepidemické opatrenia boli zabezpečené.

Vykonávala sa surveillance akútnych chabých obrn (ACHO) u detí do 15 rokov veku. Z detského, neurologického odd. a z ambulancie prenosných chorôb sme pravidelne týždenne dostávali hlásenie o ochorení resp. podozrení na ACHO. V sledovanom období sme obdržali len negatívne hlásenia.

V skupinách ostatných ochorení situácia temer rovnaká ako v rovnakom období minulého roka, hlásené len ojedinelé ochorenia.

Realizácia surveillance infekčných ochorení sa vykonávala priebežne a umožnila hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu, o ktorej po uplynutí kal. mesiaca bola prekladaná analytická správa RÚVZ Košice, RPaVS Rožňava, lekárovi vojenského útvaru Rožňava, riaditeľom zdrav. zariadení na území okresu, všetkým praktickým lekármi pre deti, dorast a dospelých. Pre verejnosť je pravidelne uverejňovaná na našej web stránke.

Priebežne z odd. klinickej mikrobiológie boli hlásené pozitívne nálezy vrátane rezistencie na ATB.

V súvislosti s črevnými infekciami bolo vydaných - rozhodnutí, 2 rozhodnutia v ohnisku invazívnej meningokokovej nákazy a 2 rozhodnutia osobám, ktoré boli v priamom kontakte s akútnou VHA (mimo okres Rožňava).

Epidemiologické vyšetrenie po poranení použitou injekčnou ihlou bolo vykonané u 3 osôb.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečené prostredníctvom web stránky RÚVZ, kde sú zavesené informácie: „Aktuálna mesačná analýza infekčných chorôb v okrese Rožňava“, „Pertussis“, „Osýpky“, „Ružienka“, „Tetanus“, „Prevencia ARO a CHPO“, „Leto a črevné ochorenia“, „Nástrahy leta“, „Salmonelózy“, „Meningokokové infekcie“, „Kliešťová encefalitída, Ako sa chrániť pred kliešťom“. Informačné letáky „Ako sa chrániť pred kliešťom“ okrem zavesenia na našu web stránku a nástenku boli zaslané do čakární praktických, kožných, chirurgických lekárov, infektológa, reumatológa, ortopéda, domovom sociálnych služieb a sociálnym pracovníckam mesta Rožňava.

V súvislosti s prevenciou detskej obrny sme zaslali cestovným agentúram v okrese „Odporúčanie Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC) pre cestovateľov“, ktorí plánujú pobyt v krajinách s výskytom detskej obrny.

Nemocnici a praktickým lekárom boli zaslané informácie o epidémii Eboly v Guinei a požiadavka na epidemiologickú bdelosť v rámci cestovateľskej anamnézy.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení (EPIS)

Práca v aplikácii EPIS je súčasťou našej každodennej práce na odd., s ktorou zabezpečujeme systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach v okrese. Dokumentujeme v ňom všetky druhy protiepidemických opatrení vykonaných v ohnisku nákazy.

V hodnotenom období bolo do systému zadaných 560 ochorení.

Do centrálnej databázy hlásime individuálne prípady prenosných ochorení, hromadné hlásenia chrípky a akútnych respiračných ochorení a mimoriadne udalosti uvádzame v systéme rýchleho varovania (SRV). V SRV v hodnotenom období boli urobené 2 záznamy - epidémia gastroenteritíd a invazívne meningokokové ochorenie.

Na webovej stránke RÚVZ je pre občanov naďalej vyvesená adresa na informačný portál programu EPIS, kde sa občania môžu informovať o infekčných chorobách.

Opakovane písomne boli vyzvaní na hlásenia on-line terénni lekári, hlásenia prenosných chorôb naďalej vykonávajú klasicky, až na hlásenie ARO a CHPO 1 pediatrom.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Do realizácie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS okres Rožňava nie je zapojený.

V prvom polroku zo zdravotníckych zariadení v okrese Rožňava bolo hlásených 15 nozokomiálnych nákaz, čo je o 9 viac ako v rovnakom období minulého roka. Nevenovanie pozornosti hláseniu v minulom roku prejednal epidemiológ s riaditeľom NsP. Došlo k náprave - všetky hlásené z NsP sv. Barbory Rožňava, a.s..

Hlásených 5 črevných infekcií, 5 infekcií dýchacích ciest, 3 septikémie, 1 dekubitus a 1 parenterálna infekcia. Z rizikových zariadení - chirurgické smery, OAIM bolo hlásených 5 infekcií.

Štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu sme vykonávali podľa harmonogramu. V prvom polroku spolu vykoných 69 kontrol, čo je o 27 viac ako v 1. polroku roku 2013. Boli v 12 lôžkových, 47 v ambulatných zariadeniach a bolo aj 10 kontrol spol. vyšetrovacích zložiek.

Vo vybraných zdravotníckych zariadeniach bola vykonaná aj objektívna kontrola - odoberatých 528 vzoriek (o 271 viac ako v rovnakom období minulého roka), z toho 250 vzoriek zo sterilných predmetov a 278 vzoriek z prostredia a z predmetov po dezinfekcii. V porovnaní s prvým polrokom 2013 bolo percento pozitívnych vzoriek vyššie –1,5 %, čo je o 1,1% viac.

Sledovala sa mikrobiálna rezistencia na ATB. Z prostredia zdravotníckych zariadení polyrezistentné kmene neboli zistené. Zvyšuje sa počet pacientov prijímaných na oddelenie s MRSA. Zabezpečiť adekvátne protiepidemické opatrenia je často problémom z priestorových dôvodov.

V rámci ŠZD sme preverovali aj výsledky biologicko-funkčných skúšok 29 sterilizačných prístrojov. Biologicko-funkčné skúšky sterilizačných prístrojov boli vykonané akreditovanými pracoviskami. Sterilizačné prístroje vyhovovali.

V zmysle prípisu ÚVZ SR – hlavného hygienika sme sa zapojili do programu WHO „First Global Patient Safety Challenge – Clean Care Is Safer Care“ („Umývajte si ruky - zachrániš život“).

RÚVZ so sídlom v Rožňave - regionálna hygienička požiadala NsP sv. Barbory Rožňava a.s., PL Plešivec, odborné gynekologické, urologické a chirurgické ambulancie v okrese o účasť na 6. ročníku kampane.

Na usmernenie a edukáciu zdravotníckych pracovníkov bol použitý materiál, ktorý pripravil RÚVZ so sídlom v Trenčíne a bol k dispozícii aj na stránke www.ruvztn.sk. (ÚVZ SR ponúknutý na edukáciu) a www.ruvzrv.sk.

Pre vedúce sestry bol zorganizovaný seminár, na ktorom boli oboznámené s kampaňou, s edukačným materiálom a s dôležitosťou dôkladného umývania a dezinfekcie rúk v praxi.

V rámci jednotlivých oddelení sa uskutočnili semináre so zameraním na hygienu rúk, prevenciu nozokomiálnych nákaz a šírenie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

Edukačný materiál bol vyvesený na nástenkách, pri umývadlách sú dlhodobo umiestnené manuály techniky správneho umývania a dezinfekcie rúk.

V rámci kampane odborné zamestnankyne RÚVZ odobrali stery z rúk 16 zdravotníckym pracovníkom. Patogénne mikroorganizmy neboli kultivované ani v jednej vzorke.

Odborní lekári do kampane sa zapojili spolu so svojimi sestrami samovzdelávaním z poskytnutých materiálov tohtoročnej kampane.

Vyhodnotenie kampane „Umývajte si ruky – zachrániš život“ spolu s dotazníkom bolo zaslané v zmysle prípisu hlavného hygienika na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Pokračovalo sa v hlásení a monitorovaní akútnych respiračných ochorení vrátane všetkých prípadov ťažkej vírusovej pneumónie, SARI, úmrtí na akútne respiračné ochorenia ako aj lokálneho nahromadenia ARO vrátane chrípky. Údaje sme vkladali a spracovávali v týždňových intervaloch.

Epidemiologická situácia vo výskyte ARO bola priaznivá, hlásených 7 lokálnych epidémií v predškolských a školských zariadeniach okresu Rožňava, čo je o 20 menej ako v 1. polroku 2013.

Regionálna hygienička a epidemiologička sa zúčastnili odborného zamestnania zameraného na postup a vzájomnú súčinnosť na zabezpečenie poskytovania zdravotnej starostlivosti pri možnom vzniku epidémií a v príprave na možnú pandémiu chrípky na území Košického kraja, organizovaného SOKRZ Košice.

Na web stránke úradu je zavesené „Usmernenie v prevencii ARO a CHPO „ a edukácie pre verejnosť „Prevencia ARO a CHPO“, „Chrípka“.

6.6 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Priebežne sme zabezpečovali plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR.

V zmysle harmonogramu RÚVZ Košice sme zabezpečili odber vzoriek z vonkajšieho prostredia – odpadové vody za účelom zisťovania cirkulácie poliovírusov. Boli odobraté 3 vzorky. Prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov nebola zistená.

6.7 Prevencia HIV/AIDS

Edukačný projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“ pre mládež sme v prvom polroku nerealizovali.

Pre laickú verejnosť je k dispozícii linka pomoci AIDS (058/7323257,58 klapka114), ktorú v hodnotenom období nevyužil žiaden klient. Rovnako nevyhľadal ani poradňu AIDS. Ochorenie ani nosičstvo nebolo hlásené.

Pre širokú verejnosť na webovej stránke úradu sú uverejnené informácie o HIV/AIDS.

Na ÚVZ SR bolo zaslané vyhodnotenie plnenia aktivít za r. 2013.

6.8 Poradenstvo v očkovaní

V spolupráci s terénnymi sociálnymi pracovníkmi v meste Rožňava zrealizovali sme poradenstvo v očkovaní pre 21 rómskych rodičov. Bolo poskytnuté aj 2 zdravotníckym pracovníkom.

Informácia o poradenstve je pre širokú verejnosť zavesená na našej web stránke a distribuovaná bola do čakární praktických lekárov, gynekológov s letákmi o infekčných chorobách a možnom očkovaní.

6.9 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniam.

Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniam. I. etapa bola riešená v r. 2013 – dotazníkový prieskum (zaslané RÚVZ so sídlom v Komárne k spracovaniu), II. etapa zhodnotenie v r. 2014 zatiaľ nerealizovaná.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Národný program podpory zdravia je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Oddelenie podpory zdravia sa podieľalo na plnení úloh vyplývajúcich zo stanovených cieľov v týchto oblastiach:

1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení.

V prvom polroku 2014 boli zdravotno-výchovné aktivity zamerané na edukáciu obyvateľstva o rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení, nádorových ochorení, cukrovky a duševných ochorení s cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii. Realizácia úlohy sa zabezpečovala aj podľa vypracovaného plánu zdravotno-výchovných aktivít pri príležitosti významných dní SZO. K 30.06.2014 boli realizované aktivity pri príležitosti 8 významných dní a pri iných príležitostiach (Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový a európsky imunizačný týždeň, Svetový deň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami). Na plnení tejto úlohy sa podieľali odborní pracovníci všetkých oddelení RÚVZ podľa zamerania jednotlivých významných dní. Pri realizácii úlohy sa uplatňovali všetky dostupné

metódy a formy zdravotno-výchovného pôsobenia pre cieľové skupiny obyvateľstva v okrese Rožňava, články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese, využitie zdravotno-výchovných videokaziet a násteniek umiestnených vo vstupnej hale RÚVZ Rožňava, edukačné materiály dodané z ÚVZ SR a aj vlastnej edície.

U 178 klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, nadváha a obezita, hypertenzia, nadmerné užívanie alkoholu.

Odborní pracovníci OPZ v teréne poskytovali služby všeobecného PCOPZ počas 11 výjazdov v 7 zariadeniach okresu a vyšetrených bolo 133 klientov.

Dobšiná	- Spojená škola	- 2 výjazdy	- 24 zamestnancov školy
Rožňava	- Spojená škola internátna	- 2 výjazdy	- 31 zamestnancov školy
Rožňava	- Subsídium- ŠZ, ZpS a DSS	- 3 výjazdy	- 29 zamestnancov zariadenia
Rožňava	- Eurobus, a.s.	- 1 výjazd	- 12 zamestnancov firmy
Rožňava	- NsP sv. Barbory, a.s., pracovňa	- 1 výjazd	- 12 zamestnancov pracovne
Rožňava	- Allianz-Slovenská poisťovňa, a.s.	- 1 výjazd	- 18 poradcov
Rožňava	- Lekáreň Helios	- 1 výjazd	- 7 zamestnancov lekárne

A) Výživa a stravovacie zvyklosti:

Výchova a edukácia obyvateľov bola zameraná na zlepšenie stravovacích návykov a na zdraví prospešné potraviny s využitím všetkých foriem a prostriedkov zdravotno-výchovného pôsobenia (účasť na projektovom dni o zdravej výžive na ZŠ na Ulici pionierov v Rožňave, účasť na projekte Na vekú nezáleží v Gemerskej knižnici Pavla Dobšinského v Rožňave, pokračovanie série prednášok o zdravom životnom štýle (mentálna anorexia, bulímia a užívanie anabolík) na Strednej zdravotníckej škole v Rožňave, realizácia zdravotno-výchovných aktivít pre deti a mládež zo znevýhodneného sociálneho prostredia na SZŠ v Dobšinej, ďalšie besedy a prednášky, letáky, nástenky, články v novinách, atď.). V rámci vykonávania činnosti vo všeobecnom PCOPZ bola u každého klienta vykonaná intervencia o zdravej výžive.

Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa v spolupráci s oddelením hygieny výživy a PBP realizoval projekt „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“. U 106 klientov sa monitorovali okrem antropometrických a biochemických parametrov aj hodnoty krvného tlaku a obsah tuku v tele. Respondenti vyplňovali dotazník o stravovacích návykoch a jednodňový jedálny lístok. Všetkým klientom bolo poskytnuté individuálne poradenstvo.

B) Fyzická inaktivita:

Na zvyšovanie úrovne informovanosti obyvateľstva o zdravom životnom štýle boli oddelením podpory zdravia uskutočnené aktivity, pri ktorých sa využili individuálne, skupinové a hromadné metódy zdravotno-výchovného pôsobenia a všetky dostupné formy a prostriedky – články v regionálnych novinách, informácie v infotexte mestskej káblovej televízie, prednášky a besedy pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva, ako aj letáky vlastnej edície a tiež letáky dodané z ÚVZ SR, nástenky, internetová stránka RÚVZ Rožňava, internetové stránky miest, obcí, základných a stredných škôl v okrese Rožňava a pod. V hodnotenom období sa individuálne poradenstvo zdravého životného štýlu poskytlo 178 klientom. V rámci činnosti všeobecného PCOPZ boli u všetkých klientov odobrané

anamnestické údaje o vybraných determinantoch zdravia (údaje o stravovacích návykoch a pohybovej aktivite boli zadané do databázy TZS v.2009).

Od marca 2014 prebieha v priestoroch RÚVZ pohybová aktivita pre verejnosť s názvom Pohyb je podmienkou života. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia podpory zdravia sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. 16 osôb sa na cvičení stretlo doposiaľ 12-krát. Fitness centrum na RÚVZ využili 2 pracovníci 12-krát.

Štvrtý ročník súťažného športového podujatia "Čo sa hýbe, to je živé" sa uskutočnil 22.05.2014 na sídlisku Juh v Rožňave. Cieľovou skupinou tohto podujatia boli triedne kolektívy 5. a 6. ročníkov základných škôl a prímym gymnázií v okrese Rožňava. Organizátormi tohto podujatia boli: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave, Mesto Rožňava, Centrum voľného času v Rožňave, Slovenský Červený kríž - úz. Rožňava, Okresné riaditeľstvo PZ v Rožňave, Dobrovoľná požiarna ochrana SR v Rožňave, Stredná zdravotnícka škola v Rožňave, DOMKA – Združenie saleziánskej mládeže v Rožňave, Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice, závod Rožňava. Hlavný zámer organizátorov tohto podujatia vyplýva z nárastu nadváhy a obezity už v detskom veku a je ním zvýšenie fyzickej aktivity našich detí a poukázanie na finančne nenáročné pohybové činnosti, ktoré je možné vykonávať kedykoľvek a kdekoľvek. V rámci tohto podujatia si zmerali medzi sebou sily jednotlivé triedy, ktoré súťažili na pripravených 14 stanovištiach (1. Basketbalový kôš, 2. Futbalová bránka, 3. Florbalová bránka, 4. Fúrik, 5. Prenášanie, 6. Beh, 7. Drepy, 8. Kliky, 9. Bicykle a kolobežky, 10. Granáty, 11. Hasičská štafeta, 12. Vedomostná súťaž, 13. KPR, 14. Ošetrenie zranenia). Technické podmienky a činnosť na jednotlivých stanovištiach zabezpečovali organizátori a animátori zo všetkých stredných škôl v Rožňave (spolu 19 organizátorov a 40 animátorov). Podľa súčtu získaných bodov z jednotlivých disciplín si triedne kolektívy vyberali ceny, ktoré im venovali sponzori podujatia: M-fly, s.r.o., Liptovský Mikuláš, Vyteza s.r.o., Košice, Zoologická záhrada Košice, Technické služby mesta Rožňava, TIC Rožňava, Mgr. Miloš Kočtúch - MIKO Športové potreby Rožňava, BOWLING CLUB CÉDER v Rožňave, TENIS KLUB BETLIAR s.r.o., Bedminton Kgb 2010 Rožňava, SMZ - Služby, a.s. Jelšava, Carting arena Plešivec, Krásnohorská jaskyňa, Konský dvor Brzotín a Restaurant Bowling bar – Castello Rožňava. Všetky ceny súvisia s vykonávaním pohybovej aktivity a poradie im pripísali až samotní súťažiaci podľa atraktivity pre jednotlivé triedne kolektívy. Počas podujatia prebiehali na sídlisku Juh aj sprievodné aktivity študentského parlamentu, bola možnosť vyskúšať si lezeckú stenu, tiež nakresliť logo svojej triedy priamo na asfalt a vyhrať zaujímavé ceny v stánku Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti. Pitný režim počas horúceho dňa pre všetkých účastníkov podujatia zabezpečovala Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., závod Rožňava. Z prihlásených 18 tried z 10 škôl sa podujatia zúčastnilo 16 tried z 9 škôl v okrese Rožňava. Na podujatí bolo 294 žiakov 5. a 6. ročníkov a 1 trieda prímym.

C) Tabak, alkohol, drogy:

Zdravotno-výchovné aktivity boli zamerané aj na zníženie škôd spôsobených alkoholom, drogami a tabakovými výrobkami. Prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód sa v oblasti prevencie, nebezpečenstva a škodlivého vplyvu návykových látok na človeka a tiež v oblasti prevencie nelátkových závislostí pôsobilo na obyvateľstvo, prioritne na deti a mládež (interaktívne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia, články, informácie, letáky, nástenky, edukatívny festival Jammin school, pokračovanie série prednášok o zdravom životnom štýle na Strednej zdravotníckej škole v Rožňave a využitie DVD Kým stúpa dym).

U 19 klientov – fajčiarov bol vykonaný dotazníkový prieskum zameraný na zistenie závislosti na nikotíne. Vyhodnotením FAGERSTROMOVHO dotazníka sa zistilo, že 7 (36%)

fajčiarov nie je závislých na nikotíne, 7 (36%) vykazuje strednú závislosť, 4 (21%) fajčiarov je silne závislých na nikotíne a veľmi silne závislých bol 1 (5%) klient. Vo všeobecnom PCOPZ sa vykonávalo individuálne poradenstvo o rizikách nadmerného užívania alkoholu a tabaku u klientov a u ich rodinných príslušníkov. Špecializované PCPOF navštívilo za prvý polrok 2014 10 klientov bez spätnej väzby o efektívite intervencie.

9.1.1 SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Úloha sa v hodnotenom období nerealizovala.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

V prvom polroku 2014 sa zdravotno-výchovné aktivity zamerali na zvýšenie povedomia obyvateľstva v oblasti životného štýlu a zdravej výživy.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci prevencie obezity sa zamerali aj na edukáciu obyvateľstva o rizikových faktoroch srdcovo-cievnych ochorení a nádorových ochorení s cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii – distribúcia edukačných materiálov vyhotovených odbornými pracovníkmi oddelenia podpory zdravia, názorná propagácia – formou nástenky umiestnenej vo vstupnej hale RÚVZ.

Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, obezita, hypertenzia u klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ. Jednalo sa o 178 obyvateľov okresu, ktorým bolo poskytnuté poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály zo zameraním na udržanie optimálnej telesnej hmotnosti, zdravú výživu a pohybovú aktivitu. Klientom s nadhmotnosťou a s obezitou bola doporučená návšteva špecializovaného poradenského centra správnej výživy a úpravy hmotnosti.

Realizovali sa zdravotno-výchovné akcie zamerané na zdravú výživu, rozvoj a propagáciu pohybovej aktivity obyvateľstva, ktoré sú opísané v časti 9.1 Národný program podpory zdravia.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU

Úloha sa v hodnotenom období nerealizovala.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012-2014

V súvislosti s touto úlohou sa realizovali zdravotno-výchovné aktivity zamerané na prevenciu fajčenia a poradenstvo na odvykanie od fajčenia, ktoré sú opísané v časti 9.1 Národný program podpory zdravia.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Quit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Úloha sa v hodnotenom období nerealizovala.

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH RÓMSKÝCH KOMUNIT

Úloha sa v prvom polroku 2014 realizovala len zaslaním požadovaného stanoviska RÚVZ Rožňava k piatim modelom realizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit ako národného projektu financovaného z prostriedkov štrukturálnych fondov.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Na znižovanie škodlivých účinkov alkoholu sa realizovali zdravotno-výchovné aktivity prostredníctvom individuálnych, skupinových a hromadných metód. Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa u klientov sledoval aj rizikový faktor problémového užívania alkoholu. Prednáška o rizikách užívania alkoholu bola vykonaná na edukatívnom festivale Jammin schol (edukatívny festival o kyberšikane a toptrendoch v IT) konajúcom sa v Kongresovej sále MsÚ v Rožňave, na ktorom sa zúčastnilo približne 200 študentov stredných škôl z okresu Rožňava.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Prostredníctvom predsedu OO JDS v Rožňave boli do jednotlivých základných organizácii v okrese distribuované zdravotno-výchovné materiály zamerané na zdravý životný štýl, vysoký krvný tlak, cukrovku, fajčenie, duševné zdravie a Alzheimerovu chorobu. U seniorov sa realizujú aj kurzy samomerania krvného tlaku. Absolvovalo ich 6 seniorov. Pri príležitosti mesiaca knihy sa v spolupráci s Gemerskou knižnicou Pavla Dobšinského v Rožňave uskutočnilo podujatie pre seniorov s názvom Na veku nezáleží. Na základe dopytu seniorov sa v marci 2014 začali v priestoroch RÚVZ realizovať pohybové aktivity s názvom Pohyb je podmienkou života. Tieto pohybové aktivity pod vedením odborných pracovníčok oddelenia podpory zdravia sú zamerané na prevenciu ochorení chrbta, inkontinencie, osteoporózy a zlepšenie celkovej telesnej pohody. Počas dvanástich stretnutí sa na cvičení stretávalo 16 osôb, prevažne senioriek.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Na výchovu a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu sa využíva najmä zdravotno-výchovný materiál – letáky vlastnej réžie, ktoré sa distribuujú na oddelenie gynekologicko-pôrodnice, do gynekologických resp. prenatálnych poradní, do čakárni APL pre deti a dorast, do materských škôl, do súkromných jaslí a do predajne Detský svet v Rožňave.

V rámci formovania návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom, s podporou a ochranou zdravia a prevenciou chronických neinfekčných ochorení sa v prvom polroku 2014 pre deti a mládež realizovali zdravotno-výchovné aktivity, pri ktorých sa využívali všetky formy a prostriedky zdravotno-výchovného pôsobenia. Prednostne sa využívali interaktívne a zážitkové metódy, pri ktorých dochádza k rýchlejšim a trvalejším zmenám postojov v oblasti zdravej výživy, pohybovej aktivity, bezpečnosti, prevencie látkových a nelátkových závislostí, duševného zdravia, aktívneho využívania voľného času, zdravých vzťahov a sexuálneho zdravia.

Podrobnejší opis jednotlivých aktivít súvisiacich s mládežou je uvedený pri odpočte úlohy 9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA.

9.8 CINDI PROGRAM SR

V rámci CINDI programu SR boli vykonávané aktivity zamerané na znižovanie rizikových faktorov životného štýlu obyvateľov a bola zabezpečená spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe prostredníctvom zaistenia plynulej prevádzky všeobecného poradenského centra ochrany a podpory zdravia (ďalej len PCOPZ) ako aj špecializovaných PCOPZ - správnej výživy a úpravy hmotnosti, prevencie a odvykania od fajčenia a ochrany a podpory zdravia pri práci. V prvom polroku 2014 boli poskytnuté služby všeobecným PCOPZ a špecializovanými PCOPZ 337 klientom (všeobecné 178 z toho 47 (26,4%) mužov a 131 (73,5%) žien, špecializované 159 z toho 61 (38,4%) mužov a 98 (61,6%) žien). Zabezpečilo sa individuálne a skupinové poradenstvo aj na pracoviskách a komunitách žijúcich na vidieku výjazdmi všeobecného PCOPZ. V hodnotenom období bolo uskutočnených 11 výjazdov v 7 zariadeniach okresu a vyšetrených bolo 133 klientov.

Kurzy samomerania tlaku krvi sa realizovali prostredníctvom všeobecného PCOPZ odbornou pracovníčkou oddelenia podpory zdravia. Absolvovalo ho 27 klientov.

Úlohy a ciele CINDI programu sa propagovali v masovo-komunikačných prostriedkoch, na webovej stránke RÚVZ, elektronickou poštou boli odoslané do 50 miest a obcí v okrese, do 37 základných škôl a do 6 stredných škôl a taktiež prostredníctvom distribúcie zdravotno-výchovného materiálu.

9.9 EHES

Úloha sa v hodnotenom období nerealizovala.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Senici**

1.1 Plnenie akčného plánu pre ŽPaZ obyvateľov SR (NEHAP IV.)

- RÚVZ Senica rieši podľa požiadaviek gestora.

1.2 Národný informačný systém ŽPaZ (ENHIS)

- RÚVZ Senica nerieši.

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

- RÚVZ Senica sa nepodieľa na riešení.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

- RÚVZ Senica - rieši oddelenie hygieny detí a mládeže.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

- RÚVZ Senica nerieši.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

- RÚVZ Senica nerieši.

1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

- RÚVZ Senica nerieši.

Regionálna priorita RÚVZ Senica

Výkon ŠZD a ÚKP v zariadeniach starostlivosti o seniorov v okrese Senica a Skalica

- V rámci úlohy oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia vykonalo v zariadeniach starostlivosti o seniorov 16 kontrol a oddelenie hygieny výživy vykonalo 5 kontrol.

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Vyhodnotenie

V rámci plnenia stanovenej úlohy bolo do 30.06.2014 vydaných 9 rozhodnutí o rizikových prácach, v 7 organizáciách boli rizikové práce prehodnotené, novo vyhlásené rizikové práce neboli ani v 1 organizácii. V 2 organizáciách boli určené rizikové práce zrušené. V rámci výkonu ŠZD bolo vykonaných 18 previerok zameraných na rizikové práce ukončených záznamom.

V súčasnej dobe evidujeme v okresoch v pôsobnosti RÚVZ Senica 3339 zamestnancov v riziku, z toho 558 žien. Prevládajúcim faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 3198, z toho 473 žien. V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 6 dotazníkov H o informovanosti zamestnancov.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Vyhodnotenie

V rámci plnenia tejto úlohy sa zameriavame na uplatňovanie Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a jeho legislatívnych úprav NV SR č. 300/2007 Z.z. a NV SR č. 471/2011 Z.z.

V období do 30.06.2014 sme v rámci výkonu ŠZD vykonali 6 previerok ukončených záznamom, schválené boli 2 prevádzkové poriadky pre prácu s expozíciou chemickým faktorom.

V I. polroku 2014 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu spôsobenú nesprávnym použitím toxických látok.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Vyhodnotenie

Uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z, ktorým sa mení Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci realizujeme prostredníctvom výkonu ŠZD. V okrese Skalica sú určené rizikové práce – práca s cytostatikami vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica, a.s. a to v profesii lekár (2/1) a zdravotná sestra (4/4).

Evidujeme 3 organizácie (Euroframe, a.s. Skalica, PALKOVIČ – SK, s.r.o., Senica, MP Group s.r.o., Skalica) v našej pôsobnosti, ktoré majú oprávnenie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V I. polroku 2014 bolo vydaných 9 rozhodnutí na odstraňovanie stavebných materiálov s obsahom azbestu pre firmy Concret, s.r.o., Boleráz 511, ASTANA, s.r.o., Poprad, DILMUN SYSTEM s.r.o., Bratislava, PALKOVIČ – SK, s.r.o., Senica, FEROMETAL, s.r.o., Batizovce.

V okresoch Senica a Skalica evidujeme menšie firmy, ktoré spracovávajú tvrdé drevo.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Vyhodnotenie

V okresoch Senica a Skalica evidujeme jednu organizáciu, v ktorej sú určené rizikové práce z titulu DNJZ a to Baňa Čáry a.s. v profesii baník – mechanizované razenie a baník na stenovom porube.

V I. polroku 2014 sme prešetrovali 5 podozrení na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania. Priznané boli 3 choroby z povolania v položke č. 29.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Vyhodnotenie

Tejto problematike sa venujeme priebežne, poradenstvo poskytujeme v rámci výkonu ŠZD a konzultácií.

2.2.2 *Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“*

Vyhodnotenie

V rámci činností oddelenia sa zameriavame na prevenciu rizík pri práci. V mesiaci október sa budeme podieľať na kampani Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci „European Week for Safety and Health at Work“.

2.2.3 *Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky*

Vyhodnotenie

V roku 2012 sme v rámci Kampane SLIC pri spoločných previerkach s inšpektormi práce navštívili 3 vybrané organizácie. Zamestnávateľom a zamestnancom boli rozdane dotazníky na zisťovanie psychosociálnych rizík. Spolu boli vyplnené 3 dotazníky zamestnávateľov a bolo vyzbieraných 48 vyplnených dotazníkov psychosociálnych rizík zamestnancov. Spätná väzba podnikom zúčastneným v kampani bude poskytnutá v priebehu roku 2014 po spracovaní regionálnych výsledkov ÚVZ SR.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Vyhodnotenie

V rámci tejto úlohy sme v I. polroku 2014 vydali 8 rozhodnutí k uvedeniu priestorov chránených pracovísk do prevádzky a vydali sme 5 stanovísk k zvýšeniu počtu zamestnancov v existujúcich chránených pracoviskách a dielňach. Vykonali sme štátny zdravotný dozor v 11 chránených dielňach a chránených pracoviskách. Na kontrolovaných pracoviskách pracuje 16 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou z toho 12 žien. Jedná sa o činnosti – krajčírka, predavačka, elektrikár, administratívne práce, masér, pomocné údržbárske práce. Zamestnanci so ZPS mali lekárske potvrdenia o zdravotnej spôsobilosti na výkon práce. Prevažovali postihnutia pohybového aparátu. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli vyplnené 2 kontrolné listy Z informovanosti zamestnancov. Od roku 2009 sme vydali 86 rozhodnutí k uvedeniu priestorov chránených pracovísk do prevádzky. V rámci výkonu ŠZD bola sledovaná vhodnosť úprav pracovných podmienok zamestnancov so ZPS, ich zaradenie v pracovnom procese a individuálna úprava pracovného miesta. Všetci zamestnanci boli na prácu zaradení v súlade so záverom lekárskeho posudku.

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

PLNENIE ÚLOHY:

Úloha je riešená priebežne. V prvom polroku 2014 bolo do projektu zapojených 22 respondentov v požadovaných vekových kategóriách. Výsledky boli spracované v požadovanej forme.

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

PLNENIE ÚLOHY:

Úloha je realizovaná podľa rozpracovaného plánu a to odberom 2 vzoriek soli mesačne. V prvom polroku 2014 bol zrealizovaný odber 7 vzoriek kuchynskej soli na zisťovanie obsahu KJ/KJO3 a ferokyanidu draselného, pôvod solí bol najmä z krajín EÚ. Na základe

výsledkov laboratórnych analýz odobrané vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám PK SR. Obsah KI bol v rozmedzí 15–35 mg/kg, hodnoty ferokyanidu boli pod 20 mg/kg. Výsledky budú spracované v požadovanej forme v sumárnom vyhodnotení.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

PLNENIE ÚLOHY:

Úloha bola v prvom polroku 2014 realizovaná priebežne.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

PLNENIE ÚLOHY:

Úloha v prvom polroku 2014 nebola realizovaná.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

PLNENIE ÚLOHY:

Úloha bola v prvom polroku 2014 realizovaná odberom jednej vzorky potravy v kartónovom obale, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ v Poprade.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

PLNENIE ÚLOHY:

Úloha v prvom polroku 2014 nebola realizovaná.

3.7 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŤIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

PLNENIE ÚLOHY:

RÚVZ Senica úlohu v roku 2014 nerealizuje.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

PLNENIE ÚLOHY:

Úloha bola v prvom polroku 2014 realizovaná odberom nasledovných vzoriek kozmetických výrobkov:

- 2 vzorky šampónov a sprchových gélov, vyšetrené na konzervačné a vonné látky
- 2 vzorky výrobkov pre dospelých na bielenie zubov, vyšetrené na fluór, DKG, H₂O₂
- 3 vzorky mydiel a vlhčených utierok pre deti, vyšetrené na konzervačné látky
- 3 vzorky rúžov, leskov na pery a očných tieňov, vyšetrené na ťažké kovy

Všetky vzorky vyhoveli legislatívnym požiadavkám.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKÁCH

PLNENIE ÚLOHY:

RÚVZ Senica úlohu v roku 2014 nerealizuje.

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Projekt bol splnený. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 30 respondentov, 15 z vidieckej materskej školy Radošovce a 15 z mestskej materskej školy Senica. Zber údajov bol vykonaný v mesiaci marec 2014 vo vekovej skupine detí 3- 6 rokov. Zozbierané a spracované údaje boli zaslané gestorovi projektu.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Projekt sa plní priebežne. Bolo vykonaných 10 cielených kontrol zameraných na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy vo vybraných základných školách v meste a na vidieku.

Zapojené školy:

vidiecke : Základná škola Dojč, Sekule, Radošovce, Prietrž, Borský Svätý Jur

mestské : Základná škola Vajanského Skalica, ZŠ Mallého Skalica, ZŠ Mudrochova Senica, ZŠ V.P Tótha Senica, ZŠ Strážnická Skalica.

Získané údaje boli elektronicky zaslané gestorovi projektu.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Projekt sa plní priebežne. Do projektu boli zapojené tri základné mestské školy v Senici. Základná škola, V.P. Tótha, 905 01 Senica, z ktorej bolo do projektu zapojených 75 žiakov 4, 5 a 6 ročníka. Zo Základnej školy, Sadová, 905 01 Senica bolo do projektu zapojených 75 žiakov 4,5 a 6 ročníka. Zo Základnej školy, Komenského, 905 01 Senica bolo do projektu zapojených 76 žiakov 4,5 a 6 ročníka. Zber údajov na každej škole vykonali pracovníci hygieny detí a mládeže a podpory zdravia v priebehu vyučovacieho týždňa (5 dní). Každá škola si určila kontaktnú osobu (riaditeľa, správcu školy alebo zamestnanca školy), ktorý spolupracoval s pracovníkmi RÚVZ pri poskytovaní informácií týkajúcich sa budovy školy (podlahová plocha, počet tried, renovácie, atď.), vykurovania, vetrania, klimatizácie, kuchyne, toaliet a zariadení osobnej hygieny, fajčenia. Pracovníci RÚVZ vykonali popis celej školskej budovy a kontrolu všetkých tried, miestností a priestorov školy na výskyt plesní a vlhkosti. Súčasne sa vykonala kontrola všetkých toaliet a umyvární. V každej škole boli tri reprezentatívne triedy/učebne, v ktorých sa vykonalo monitorovanie znečistenia ovzdušia a vetrania. V týchto triedach sa okrem monitorovania vykonala podrobnejšia kontrola, vrátane zistenia plošných podlahových rozmerov, rozmerov okien, identifikácie potenciónych zdrojov znečistenia a zber údajov o využití triedy od učiteľa. Počas monitorovacieho obdobia sa vyplnil denník obsadenosti triedy/učebne. Zároveň päť učiteľov vyplnilo dotazník o fajčení. Nakoniec sa vykonala dotazníkový prieskum v troch vybraných triedach, žiaci boli požiadaní o vyplnenie dotazníkových formulárov so sadou otázok v oblastiach dochádzky do školy, využívania zariadení pre osobnú hygienu, hygienických návykov a fajčenia s možnosťou výberu odpovedí. Prieskum bol rozšírený o dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí dieťaťa a o dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov. Vyplňanie dotazníkov trvalo 1 vyučovaciu hodinu v každej triede. Dotazníky boli anonymné, každému dotazníku bolo pridelený kód.

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Odpočet plnenia:

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Senici poskytovalo usmernenia v oblasti povinného i odporúčaného očkovania, v postupe pri odmietaní povinného očkovania. Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení ako aj informácie o prevencii voči nim boli pravidelne uverejňované na web stránke úradu. Očkujúci lekári boli písomne (e-mailami) informovaní o vykonávaní očkovania na základe zaslaného Očkovacieho kalendára na rok 2014.

Priebežne boli vykonávané telefonické konzultácie ohľadom očkovania detskej i dospelaj populácie vrátane konzultácii pred cestou do zahraničia.

V súvislosti Európskeho imunizačného týždňa 2014 (22. - 26.apríl 2014) European Immunization Week- EIW 2014 stránkach RUVZ Senica boli prezentované články o význame imunity a očkovania a nových očkovacích látkach. V oblasti prenosných ochorení a problematiky očkovania bolo poskytnutých 280 konzultácií

V 1.polroku 2014 bolo nahlásených 6 odmietnutí povinného očkovania.

Kontrola očkovania bude realizovaná v zmysle Odborného usmernenia MZ SR Hlavného hygienika SR v II. polroku 2014.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Odpočet plnenia:

Surveillance infekčných chorôb sa vykonáva priebežne v spolupráci s lekármi prvého kontaktu a odbornými lekármi. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení za okresy Senica a Skalica, o ktorom sú informovaní lekári prvého kontaktu, zdravotnícke zariadenia a veterinári elektronickou formou. Hlásenia akútnych respiračných ochorení, chrípky a chrípke podobných ochorení sú pravidelne spracovávané týždenne a odborná i laická verejnosť je informovaná o aktuálnej situácii v miestnej tlači a na webových stránkach úradu.

Opakovane informujeme poskytovateľov zdravotnej starostlivosti o povinnosti hlásenia výskytu infekčných ochorení i cestou otvoreného portálu programu EPIS.

Dobrou laboratórnou spoluprácou sa zvýšila schopnosť včas zahájiť príslušné protiepidemické opatrenia pri jednotlivých prenosných ochoreniach. Podobne dobrá spolupráca s epidemiológom ústavného zariadenia v okrese Skalica umožňuje skvalitnenie a vyššiu úroveň surveillance prenosných ochorení.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Odpočet plnenia:

Do informačného systému EPIS sú vkladané údaje o prenosných ochoreniach priebežne počas celého roka. V sledovanom období bolo za okres Senica vložených do systému 478 údajov a 118 epidemiologických šetrení. Za okres Skalica bolo vložených do systému 228 údajov a vykonaných 146 epidemiologických šetrení v ohnisku. Systém rýchleho varovania sa plne využíval počas uplynutého obdobia.

Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Spätne sú o epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD a odborná zdravotnícka verejnosť.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Odpočet plnenia:

RÚVZ Senica pokračuje v zapojení sa do projektu HELICS EU aj v roku 2014. Spracúvajú sa sledované zdravotné dokumentácie pacientov hospitalizovaných vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Skalica na oddeleniach OAIM ,kde sú sledované infekcie na jednotkách intenzívnej starostlivosti (ICU) a na chirurgickom infekcie v mieste chirurgického zákroku (SSI) za obdobie roku 2013.

K sledovanému termínu bolo na oddelení epidemiológie evidovaných 18 nozokomiálnych nákaz z oddelení FNsp Skalica.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Odpočet plnenia:

K sledovanému termínu nebola zaznamenaná žiadna mimoriadna epidemiologická situácia. O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní členovia Protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Senici.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Odpočet plnenia:

V spádovom území RÚVZ Senica sa v roku 2014 odoberali vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR paralelne z dvoch odberových miest čističiek odpadových vôd v Skalici (4 vzorky) a v Senici (4 vzorky). Z odobratého počtu 8 vyšetrených vzoriek odpadových vôd v 2 vzorkách boli potvrdené: v januári NPEV (ČOV Senica) a v mesiaci marec Echovirus 33 (ČOV Skalica) ostatné vzorky boli s negatívnymi výsledkami. V sledovanom období neboli hlásené žiadne akútne chabé parézy

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Odpočet plnenia:

Interaktívny projekt sa bude realizovať v 2.polroku 2014.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Odpočet plnenia:

Od roku 2013 je zriadená poradňa očkovania poskytovala informácie 1x do mesiaca o povinnom, odporúčanom očkovaní, ochoreniach preventabilných očkovaním, kontraindikáciách a nežiadúcich účinkoch očkovania, taktiež informácie pred cestou do zahraničia. Informácie využívali najmä zdravotnícki pracovníci. Väčšinou sa jednalo o otázky ohľadom kontraindikácií očkovania a doočkovania detí jednotlivými očkovacími látkami pri prekročení doporučenej schémy očkovania. Záujem zo strany laickej verejnosti bol minimálny a zväčša sa týkal zaočkovaniu pred cestou do zahraničia.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Odpočet plnenia:

Realizácia úlohy bude vykonaná podľa usmernení gestorov projektu, ktorými sú RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a RÚVZ so sídlom v Komárne. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cieľených intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

Prieskum bude vykonaný formou realizácie výskumnej časti II a následné zhodnotenie účinnosti intervencií, ich modifikácia.

9.1 „Národný program podpory zdravia“

Plní sa priebežne. V rámci NPPZ sa realizujú všetky nižšie uvedené aktivity.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Splnený v r. 2013 podľa požiadaviek gestora.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Projekt sa realizuje priebežne. Klientom poradní zdravia sú poskytované informácie o zdravom životnom štýle. V Záhorskej knižnici boli zrealizované vyšetrenia a prednáška o výžive, pohybovej aktivite, obezite a jej komplikáciách (edukovaných 17 ľudí). Pri príležitosti Svetového dňa "Pohybom ku zdraviu" sme sa spolupodieľali na organizácii športových podujatí (6 podujatí). Počas podujatí sme záujemcom merali krvný tlak a poskytli zdravotno-výchovné poradenstvo (2587 edukovaných). Spropagovali sme Svetový deň – Pohybom ku zdraviu na webových stránkach úradu, uskutočnili sme Deň otvorených dverí v Centre podpory zdravia (6 klientov) a v priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel. Vykonali sme dotazníkový prieskum v rámci monitoringu spotreby vybraných aditívnych látok v potravinách. Do dotazníkového prieskumu bolo zapojených 20 žiakov v Základnej škole, ul. V. Paulínyho Tótha 31/5, 905 01 Senica vo vekovej skupine 12 rokov. V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok - E200 - E 203 Kyselina sorbová - sorbany, E 210 - E 213 Kyselina benzoová - benzoany a E 952 cyklamáty na základe dotazníkovej metódy. Zozbierané a spracované údaje boli zaslané ÚVZ SR na ďalšie spracovanie. Podieľali sme sa na realizácii projektu „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Projekt sa realizuje priebežne. K Svetovému dňu bez tabaku boli zrealizované besedy pre stredoškolákov, v rámci ktorých sme záujemcom vyšetrili hodnotu CO vo vydychovanom vzduchu, poskytli poradenstvo a edukačné materiály. Celkovo bolo vyšetrených 48 ľudí. V priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel. Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Senici vykonali podľa zákona NR SR č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vykonali 256 kontrol.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V rámci projektu „Bezpečný návrat domov“ boli zrealizované v spolupráci s Policajným zborom SR, odd. BCP a DE ODI Senica prednášky na tému „Alkohol za volantom“ pre študentov Gymnázia Ladislava Novomeského v Senici. Edukovaných bolo 108 študentov. Pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a obchodovania s nimi sme v spolupráci so Záhorskou knižnicou v Senici usporiadali zdravotno - výchovné podujatie, v rámci ktorého sme záujemcom merali TK, vyšetřili GGT v kapilárnej krvi a poskytli poradenstvo (17 ľudí).

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Plní sa priebežne. SČK, Zväzu invalidov, Klubu dôchodcov v Senici bol poskytnutý edukačný materiál (Typy pre lepšiu pamäť, Obezita, Stres, Žijeme zdravo, Pyramída zdravej výživy, Alzheimerova choroba, Vysoký krvný tlak).

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Projekt sa realizuje priebežne. Projekt „Kto nás chráni“ bol zrealizovaný v spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica. Bola uskutočnená výtvarná súťaž pre žiakov základných, špeciálnych a základných umeleckých škôl zameraná na prevenciu kriminality a drogových závislostí a následne výstava spojená s ocenením víťazných prác. K Svetovému dňu ústneho zdravia bola na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Senici uskutočnená propagácia ústneho zdravia, materským školám boli rozdistribuované edukačné materiály a v priestoroch úradu bol inštalovaný edukačný panel. V spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom v Senici sme zrealizovali projekt „Prečo som na svete rád“.

9.8 CINDI program SR

Projekt sa plní priebežne. V Centre podpory zdravia pri RÚVZ Senica v základnej poradni bolo vyšetrených 35 klientov, v poradni zdravej výživy 9 klientov. Všetkým bolo poskytnuté poradenstvo.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Spišskej Novej Vsi**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR (NEHAP IV)

Cieľom plánu je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho a vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR. V priebehu 1. polroka 2014 neboli dané konkrétne požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľ

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví*, a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody, a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR a riešiteľskými pracoviskami sú ÚVZ SR a vybrané RÚVZ podľa novo nastavených cieľov.

V priebehu 1. polroka 2014 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbory hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kofeínu v biologickom materiáli (moč).

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR.

V priebehu 1. polroka 2014 neboli dané požiadavky gestora úlohy - ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbory hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Výstupom riešenia úlohy bude databáza údajov prehodnotenie kvality vnútorného ovzdušia v školách a respiračného zdravia detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Gestorom úlohy je ÚVZ SR, riešiteľské pracoviská sú ÚVZ SR, RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ v SR.

Plnenie

Na základe usmernenia boli do projektu vybrané 2 základné školy – Základná škola, Nad Medzou 1, Spišská Nová Ves a Základná škola sv. Cyrila a Metóda, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves, ktoré spĺňali určené kritéria.

Na týchto školách boli v 11. až 12. kalendárnom týždni odbornými zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže vykonané konzultácie a stretnutia s riaditeľmi škôl v súvislosti s vybavením potrebných súhlasov a povolení, oboznámenie s priebehom realizácie projektu (času, miesta, personálneho zabezpečenia zo strany školy, výberu respondentov a pod.).

V 13. kalendárnom týždni bola vykonaná príprava podkladov pre samotnú realizáciu – leták s informáciou pre rodičov, tlač a kódovanie dotazníkov podľa pokynov gestora projektu.

Samotná realizácia prieskumu prebehla v 13. a 14. kalendárnom týždni.

Do anonymného dotazníkového prieskumu bolo vybraných 60 žiakov vo veku 9 – 12 rokov, t.j. žiaci 4. až 6. ročníka základných škôl, z troch tried každej školy, spolu 120 respondentov. Žiaci vyplňali 2 dotazníky - dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov a dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch žiaka. Spolupráca s rodičmi prebehla prostredníctvom pedagogického personálu školy a žiakov – rodičia vyplňali dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka.

Dotazník o fajčení bol určený piatim zamestnancom školy.

Dotazník o škole vyplňal správca budovy /riaditeľ školy/, dotazník o kontrole školskej budovy /pre každú budovu v areáli školy osobitne/ so všeobecnými informáciami o budove a kontrole vlhkosti a plesní vyplnil pracovník RÚVZ po inšpekcii priestorov a zariadení s riaditeľom školy, taktiež po vykonaní kontroly zariadení pre osobnú hygienu bol vypracovaný formulár /samostatne pre každé zariadenie/ – o kontrole zariadení pre osobnú hygienu odborným zamestnancom oddelenia hygieny detí a mládeže. Počas realizácie prieskumu v oboch školách bolo spracovaných /vyplnených/ 394 dotazníkových formulárov.

Po vyplnení a zozbieraní dotazníkov od rodičov a riaditeľov škôl, boli následne dotazníky skompletizované a v rámci medziodborovej spolupráce postúpené na zadávanie do masiek odborným zamestnancom oddelenia hygieny životného prostredia.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľ

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách SR.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu, riešiteľským pracoviskami je ÚVZ a RÚVZ v SR.

V priebehu 1.polroka 2014 neboli dané požiadavky gestora úlohy - RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu na plnenie predmetnej úlohy.

1.6 TACTICS (Tools to Adress Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je poskytnúť informácie, praktické nástroje a zdroje na podporu prijatia, implementácie a monitorovania príkladov dobrej praxe v oblasti prevencie úrazov detí a mládeže v Európe.

Gestorom a riešiteľom úlohy je ÚVZ SR.

V priebehu 1.polroka 2014 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Cieľ

Hlavným cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách, vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, riešiteľskými pracoviskami sú vybrané RÚVZ v SR, ktoré dozorujú akvaparky – RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Poprad. Meranie a posúdenie výsledkov – RÚVZ Žilina.

V priebehu 1.polroka 2014 neboli na RÚVZ Spišská Nová Ves dané požiadavky na plnenie predmetnej úlohy.

ÚLOHY VYPLÝVAJÚCE Z PROBLEMATIKY ÚZEMNÉHO OBVODU

SLEDOVANIE KVALITY VODY V PRAMEŇOCH NA ÚZEMÍ NÁRODNÉHO PARKU SLOVENSKÝ RAJ

V mesiaci jún 2014 bolo pracovníkmi oddelenia HŽP odobratých 19 vzoriek vôd z 19 prameňov nachádzajúcich sa v blízkosti najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj, a to Čingov - Sokolský prameň, Košiarny briežok - Grófska studňa, Košiarny briežok - Skromná studnička, Novoveská Huta - Kráľov prameň, Prameň Klauzy, prameň Suchá Belá, Kláštorisko - Prameň sv. Bruna, Kláštorisko - Cesta medzi Kláštoriskom a Podleskom, Prameň Stratenská pila, Geravy - prameň Zejmarská roklna, Prameň Breznovica (Prielom Hornádu), Čierna dolina – prameň Sokol, Prameň pri potoku Lesnica (pod tiesninou), Hrabušice Podlesok – prameň pri parkovisku, Prameň Kysel', Prameň

Majsgripin, Bikšova lúka – prameň, Prameň pod Gačovskými skalami, Zákruť nad Hnilcom – prameň.

Len v 4 vzorkách z odobratých vzoriek (Prameň Breznovica - Prielom Hornádu, Prameň pri potoku Lesnica - pod tiesninou, Košiarny briežok - Grófska studňa, Hrabušice Podlesok – prameň pri parkovisku) boli výsledky vo vyšetrených ukazovateľoch v súlade s platnou legislatívou. V ostatných vzorkách boli prekročené mikrobiologické ukazovatele.

Výsledky kvality vody budú oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na zabezpečenie oznámenia pre návštevníkov na informačných tabuliach.

ODBORNE SPOLUPRACOVAŤ S OBECNÝMI ÚRADMI PRI RIEŠENÍ PROBLEMATIKY V ZÁSBOVANÍ RÓMSKÝCH OSÁD PITNOU VODOU

V priebehu 1. polroka 2014 boli odobraté 2 vzorky pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov - studní v rómskej osade Richnava a 7 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov v rómskych osadách – Žehra, Vítkovce, Nálepko, Rudňany. V obidvoch vzorkách zo studní boli prekročené mikrobiologické ukazovatele. Mikrobiologické ukazovatele boli prekročené aj v 3 vzorkách z verejného vodovodu – Nálepko – Píla č. 1, Nálepko – Záhajnica a Nálepko – Grün. S výsledkami vôd s prekročenými ukazovateľmi boli oboznámení starostovia príslušných obcí, aby bezodkladne boli vykonané nápravné opatrenia, následne budú vykonané kontrolné odbery.

Pri štátnom zdravotnom dozore sú nedostatky zisťované v udržiavaní a funkčnosti verejných studní. Odstraňovanie týchto nedostatkov je veľmi zdĺhavé a v rómskych osadách často neefektívne. Negatívne je potrebné hodnotiť opakované zničenie uzatvárania na studni a zásahy do prevádzky chlórovacího zariadenia. Okolie studní je znečisťované, nie je možné vytvorenie ochranného pásma. Pretrváva ničenie stavebnej úpravy studní a čerpacích zariadení.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác v programovom vybavení ASTR sa priebežne aktualizuje. V prvom polroku 2014 bolo prehodnotených 12 firiem s predpokladaným výskytom rizikových prác. Vypracovaných bolo 12 rozhodnutí o zaradení prác do rizikových kategórií, z toho 1 rozhodnutie bolo vydané pre nový podnikateľský subjekt (AGA priemyselný park s.r.o. Spišská Nová Ves). Zrušenie resp. preradenie z 3. kategórie rizika práce do 2. kategórie práce bolo realizované v 1 spoločnosti (Východoslovenská distribučná a.s. Košice). Tri firmy oznámili zrušenie prevádzky, všetko SZČO drevovýroby (Stolárstvo Antony Smižany, Drevovýroba Küffer Nálepko a Stolárstvo Ondrejčík Markušovce). Priebežne sa vykonáva hodnotenie protokolov z objektivizácie faktorov pracovného prostredia a navrhuje sa zaradenie prác do rizika. Za prvý polrok bolo predložených 8 protokolov z objektivizácie faktorov v pracovnom prostredí.

Pri výkone ŠZD sa kontroluje vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok, vypracovanie a schválenie prevádzkových poriadkov a zisťuje sa informovanosť zamestnancov o rizikách. Preventívna lekárska starostlivosť je vykonávaná prostredníctvom PZS a tiež zmluvnými lekármi PZS ProCare. V prípade zaradenia prác do 1. a 2. kategórie rizika sú preventívne lekárske prehliadky vykonávané praktickými lekármi. V územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) podľa zistených podkladov vykonávajú činnosť PZS v rozhodujúcich firmách 2 spoločnosti a to spoločnosť ProCare, a.s. Bratislava Stredisko Košice a Medison, s.r.o. Košice. Pracovná zdravotná služba ProCare a.s. má v Spišskej Novej Vsi ambulanciu na vykonávanie preventívnych lekárskeho prehliadok (MUDr. Peter Jankech). Pracovné zdravotné služby zabezpečujú objektivizáciu faktorov pracovného prostredia, posúdenie rizika, vypracovanie prevádzkových poriadkov. Kvalita predkladaných protokolov je rôzna, v niektorých prípadoch je potrebné protokol vrátiť na dopracovanie. Prevažne sú zisťované chyby v dokumentovaní skutočnej expozície zamestnanca rizikovému faktoru a s tým súvisiaci prepočet.

Počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom je v územnom obvode RÚVZ Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) evidovaných 2 060 pracovníkov v riziku práce, z toho je 312 žien. Oproti predchádzajúcemu roku sa počet exponovaných pracovníkov znížil o 233, pričom počet exponovaných žien sa znížil o 10 pracovníčok.

Výraznejší pokles v počte exponovaných pracovníkov bol zaznamenaný v rezorte priemyselnej výroby o 168, v stavebníctve sa znížil počet exponovaných pracovníkov o 46 pracovníkov a v ťažbe a dobývaní bol zaznamenaný pokles počtu pracovníkov o 4.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac evidovaných pracovníkov v priemyselnej výrobe 1 645 (z toho je 277 žien), čo je z celkového počtu 79,8 % pracovníkov.

Podľa rizikových faktorov je stále najviac pracovníkov exponovaných nadmernému hluku 1978 pracovníkov (z toho je 288 žien), vibráciám 247 pracovníkov (z toho 0 žien) a chemickým látkam a zmesiam vrátane prachu 308 pracovníkov (z toho 17 žien). Biologickému faktoru a fyzickej záťaži je spolu exponovaných 40 pracovníkov (z toho 19 žien).

Zvýšený pokles počtu exponovaných pracovníkov bol zaznamenaný v rizikovom faktore hluk, kde došlo k celkovému zníženiu o 249 pracovníkov (pričom počet exponovaných žien sa znížil o 6 pracovníčok). V rizikovom faktore vibrácií bol zaznamenaný pokles v počte pracovníkov o 33, v rizikovom faktore fyzickej záťaže bol zaznamenaný pokles počtu exponovaných pracovníkov o 14 pracovníkov a v rizikovom faktore chemických látok a zmesí vrátane prachu bol pokles počtu exponovaných pracovníkov mierny, o 1 pracovníka.

Hygienická problematika rizikových prác, nutnosť preventívnej lekárskej starostlivosti, používanie OOPP a zariadení na osobnú hygienu, ako aj osvetová a poradenská činnosť v oblasti preventívneho pracovného lekárstva je vykonávané pri štátnom zdravotnom dozore, pri predkladaní a prejednávaní projektových dokumentácií. Konzultácie sú podávané najmä v súvislosti s výkonom ŠZD pri uvádzaní zariadení do prevádzky.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov

Pri výkone ŠZD v poľnohospodárskych spoločnostiach sa zisťuje len ojedinelá aplikácia chemických prípravkov klasifikovaných ako jedovaté látky a prípravky. Veľmi jedovaté látky a prípravky sa nepoužívajú.

Veľmi jedovaté látky a prípravky sa používajú v spoločnosti SEZ, a.s. Krompachy v prevádzke povrchovej úpravy kovov (galvanizovňa) a pri laboratórnej činnosti Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra (ďalej „ŠGÚDŠ“), Regionálne centrum Spišská Nová Ves a v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves,. V prvom polroku 2014 bolo vydané 1 rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami

a prípravkami, ktoré sa používajú v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves pri chemických analýzach.

V regióne profesionálne využívajú prípravky na ničenie škodcov 8 firiem. Za sledované obdobie bolo hlásených 23 akcií na reguláciu živočíšnych škodcov a to prevažne v obchodných centrách, skladových priestoroch, predajných priestoroch a vonkajších plochách (napr. v predajnej sieti MPC CESSI a.s., MECOM s.r.o., TESCO, HYPERNOVA, LIDL, BILLA, ČS OMW, ČSOB, JYSK, Pivovar TOPVAR, Kluknavská mliekareň a iné). Okrem uvedeného bolo RÚVZ Spišská Nová Ves oznámené ničenie burín Slovenským vodohospodárskym podnikom, š.p., OZ Košice na brehoch regulovaných vodných tokov bez použitia veľmi toxických a toxických látok (Hornád v Krompachoch, v Richnave, v Spišskej Novej Vsi, Zimný potok v Rudňanoch, Rudňanský potok v Rudňanoch, Slovinský potok v Krompachoch).

Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi boli v sledovanom období na schválenie predložené 4 prevádzkové poriadky pre prácu s chemickými faktormi a 6 prevádzkových poriadkov k nakladaniu s nebezpečnými odpadmi (nakladanie s nebezpečnými odpadmi bolo posudzované v 4 prípadoch spolu s uvedením do prevádzky a 2 boli schválené samostatnými rozhodnutiami).

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone ŠZD na pracoviskách s výskytom chemických látok je zisťovaná prítomnosť látok zaradených medzi karcinogénne a mutagénne faktory. Azbestové materiály sú zisťované najmä na objektoch určených na prestavbu a rekonštrukciu resp. pri odstraňovaní stavieb.

V súčasnom období sa vykonáva pracovná činnosť pri demolačných prácach (odstraňovanie strešných krytín a obvodových plášťoch s obsahom azbestocementového materiálu) a tiež pracovná činnosť pri výmene kanalizačných potrubí v jadrách bytových domov, ktoré sú z materiálov obsahujúcich azbest. Pracovnú činnosť v spádovom území RÚVZ Spišská Nová Ves vykonáva 10 firiem s oprávnením ÚVZ SR a so schváleným plánom práce. Činnosť je vykonávaná pracovníkmi Bytového družstva Spišská Nová Ves, Správy domov Gelnica, spoločností RONAR s.r.o. Košice, SAMP s.r.o. Bardejov, Jozef Hanák – A JE TO, Spišská Nová Ves, Proservis s.r.o. Strážske a STZ Strojárne s.r.o., Smižany, ČOPA, s.r.o. Drienov, TOMAR best s.r.o. Spišská Teplica. Odpad je likvidovaný špecializovanými spoločnosťami na skládke nebezpečných odpadov v Žakovciach resp. na skládke v Košiciach.

Karcinogénne a mutagénne látky sú zisťované pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Evidujú sa v Nemocnici s poliklinikou Spišská Nová Ves a.s., Spišská Nová Ves, na oddelení POKO, v spoločnosti Embraco Slovakia s.r.o. Spišská Nová Ves pri povrchovej úprave komponentov Mn fosfáciou a pri spracovaní bukového a dubového dreva v dvoch drevoprevádzkach (Tomifa s.r.o. Iľiašovce a Ján Urban, URBAN Art INTARS PARKETT, Spišská Nová Ves), kde predmetná činnosť tvorí asi 5% spracovaného materiálu.

V prvom polroku nebolo vydané rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami, prevádzkový poriadok pre prácu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami nebol schvaľovaný.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Počet požiadaviek prešetrenia podozrení na chorobu z povolania z DJNZ v roku 2014 je doposiaľ 20 prípadov., čo je oproti predchádzajúcemu roku pokles o 7 prípadov. V prvom polroku bolo prešetrených 17 podozrení na choroby z povolania, z toho bolo 15 podozrení na

DJNZ, resp. kombinácia DNJZ s vibráciami. Prešetrené boli podozrenia na chorobu z povolania v profesiách pílič s reťazovou motorovou pílou (zamestnanec aj SZČO), žeriavnik, operátor pri výrobe okien a dverí z hliníkových profilov, brúsička v drevovýrobe, banský žeriavnik, robotník pri aktivačných prácach, upratovačka, palič SZČO, kurič, kováč, baník – tunelár, montážna robotníčka, vodič nákladných vozidiel a pilčík, baník – haviar.

Jednotlivé profesie boli posudzované v súlade s vyhláškou č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

Za sledované obdobie bola priznaná 1 choroba z povolania s diagnózou ochorenia z JNDZ pre SZČO v profesii kadernička a 4 choroby z povolania s diagnózou choroba z vibrácií – ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené vibráciou pre profesie vodič nákladných automobilov, traktorista, pilčík a vodič, SZČO pre profesiu pilčík. Kópie prešetrení chorôb z povolania sú zasielané na ÚVZ SR.

2.2.1 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci výkonu ŠZD sú konzultácie zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne sa poskytuje poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizácia regionálnych aktivít zameraných na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi sa uskutoční v druhom polroku 2014.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

Realizácia informačných a intervenčných aktivít pre zamestnávateľov a zamestnancov, zameraných na prevenciu zdravotných rizík pri práci. Aj tento rok sa plánujeme aktívne zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby budeme spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné previerky podľa aktuálnej témy kampane.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

V rokoch 2012 a 2013 RÚVZ Spišská Nová Ves nebolo riešiteľským pracoviskom projektu, V priebehu 1. polroka 2014 neboli dané požiadavky ÚVZ SR na plnenie predmetnej úlohy.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

RÚVZ Spišská Nová Ves nie je riešiteľským pracoviskom projektu

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

RÚVZ Spišská Nová Ves nie je riešiteľským pracoviskom projektu

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V prvom polroku 2014 bolo v posudkovej činnosti vypracovaných 8 rozhodnutí, na uvedenie priestorov týkajúcich sa chránených pracovísk do prevádzky, súčasne boli vydané 3 vyjadrenia k zriadeniu chráneného pracoviska a 3 akceptačné listy. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v prvom polroku vykonaných 11 kontrol pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách. Pri výkone ŠZD nebolo zistené nedostatky. V plnení úlohy sa pokračuje podľa harmonogramu.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na ľahkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Etapy riešenia:

- I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – november 2014)
- III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2015)
- IV. etapa - správa a výstupy (vrátane grafického porovnania) za obdobie r. 2008-2014 (30.3.2015)

V 1. polroku 2014 bola úloha plnená v spolupráci s Poradenským centrom RÚVZ v Spišskej Novej Vsi. Sledovanie sa uskutočňuje u vybraných populačných skupín obyvateľstva u mužov a žien pre ľahkú prácu v celkovom počte klientov 80. Pre sledovanie výživových faktorov je použitý 1 - dňový jedálny lístok, na spracovanie dát je použitý software – Alimenta v nadstavbovej verzii.

Úloha je v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

3.2 MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Cieľ - Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)
- 2) kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči.

Etapy riešenia:

- I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃
- časové obdobie: január - december 2014

II. etapa – monitorovanie jódu v moči (jodúria)
- časové obdobie: apríl - október 2014

V 1. polroku 2014 bol vykonaný odber a vyšetrenie 12 vzoriek kuchynskej soli.
Úlohy II. Etapy sa realizujú podľa pokynov gestorského pracoviska.
Úloha je v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľ - cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistencii a možnej migrácie nanočastíc.

Etapy riešenia:

I. etapa : január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek
II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2014 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľ Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

Etapy riešenia

I. etapa : január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek
II. etapa : 30. marec 2016 - záverečná správa

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2014 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľ - kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Etapy riešenia

I. etapa: marec 2014 - zber vzoriek
II. etapa: 15. január 2015 - záverečná správa

Podľa prijatého harmonogramu bol v mesiaci marec 2014 vykonaný odber 1 vzorky potravinu balenej v papierových a kartónových obalových materiáloch.

Úloha bola v 1. polroku splnená podľa prijatého harmonogramu.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľ - kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok.

Etapy riešenia:

I. etapa: január 2013 - december 2015 – príprava projektu a analýzy vzoriek

II. etapa: 30. marec 2016 - záverečná správa

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2014 nebol riešiteľským pracoviskom požiadanej o spoluprácu pri plnení úlohy.

3.7 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Cieľom je zistenie rodového zastúpenia probiotík, kontrola deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

Gestor: RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Trenčíne

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v roku 2014 túto úlohu neplní.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok

2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom

3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Anotácia - kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Etapy riešenia:

I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek, 2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa,

II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov,

III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2014 vykonal v rámci plnenia úlohy kontrolu a odber 6 vzoriek kozmetických výrobkov na kontrolu vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

Úloha je v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľ - monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

Etapy riešenia

I. etapa 2013 monitoring zodpovedných osôb, kategórií výrobkov a látok, ktoré deklarujú nano formy alebo technológie,

II. etapa 2014 odber vzoriek a ich analýza v určenom laboratóriu,

III. etapa 2015 ukončenie projektu (31.5.2015 správa za SR).

RUVZ v Spišskej Novej Vsi sa podieľal na plnení úlohy získaním informácií pri výkone ŠZD. RÚVZ v Spišskej Novej Vsi v 1. polroku 2014 nebol riešiteľským pracoviskom požiadaný o spoluprácu pri plnení úlohy (odber vzoriek).

V roku 2014 sa Odd. HV A PBU podieľal na plnení úloh, alebo plní nasledovné úlohy

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA /BŽP, MŽP, CHA, FF/

7.3 MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Cieľ - overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody (watercooleroch) vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na biologické riziká.

Druhy vôd - Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé, ohrievané aj chladené vo watercooleroch, pitné vody.

Etapy riešenia

1. monitoring mikrobiologickej a biologickej kvality balených vôd vo verejných budovách, v nemocniciach a v lekárňach - 2014

2. vyhodnotenie – január 2015

Podľa prijatého harmonogramu bol vykonaný odber 2 vzoriek balenej vody (objem 18,9l) určenej na dávkovanie prostredníctvom dávkovačov vody tzv. watercoolerov v mesiaci máj 2014.

Úloha je v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

7.5 REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Cieľ

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive, zavádzanie nových metód stanovenia rezíduí pesticídov.

Anotácia - participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti kontroly prítomnosti a obsahu rezíduí pesticídov v detskej a dojčenskej výžive a potravinový dozor nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov v rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny, mäsa a cereálií.

Etapy riešenia

- etapa: Zber a analýzy 40 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ - marec – október 2014
- etapa: Zmeranie obsahu 123 pesticídov-analytov, čo zodpovedá výberu podľa Nariadenia Komisie č. 788/2012 z 31.8.2012 v 10 vzorkách určených pre monitoring Európskej únie: priebežne počas roka 2014.

Podľa prijatého harmonogramu bol v 1. polroku 2014 vykonaný odber 1 vzorky potraviny pre dojčenskú a detskú výživu.

Úloha je v 1. polroku plnená podľa prijatého harmonogramu.

7.20 MONITORING GLYKOZIDOV STEVIOLU V ZMRZLINÁCH A NÁPLNIACH A DEKORÁCIÁCH CUKRÁRENSKÝCH VÝROBKOV

Cieľ Cieľom projektu je zmonitorovať používanie glykozidov steviolu ako náhradného sladidla v cukrárenských výrobkoch

Etapy riešenia

1. odber a analýzy vzoriek – rok 2014 a ďalšie roky
2. vyhodnotenie výsledkov december 2014 a ďalšie roky

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi na plnenie tejto úlohy v roku 2014 nebol určený.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľom tohto projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku

a regiónov SR. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Plnenie: Gestorom projektu neboli zaslané pokyny k jeho plneniu.

Termín ukončenia

rok 2014

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Plnenie: Gestorom projektu neboli zaslané pokyny k jeho plneniu.

Termín ukončenia

Rok 2014

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Plnenie:

V 18. kalendárnom týždni, podľa usmernenia gestora, bol vykonaný výber 2 materských škôl – 1 mestská: Materská škola, SNP 1, Spišské Vlachy a 1 vidiecka: Materská škola Jamník, s následným kontaktovaním vedenia (prevádzkovateľov) predškolských zariadení o plánovanej realizácii uvedeného projektu.

Samotný projekt bolo realizovaný v zmysle pokynov gestora – dotazníkovou metódou vo vekovej skupine detí 3-6 ročných v každej z vybraných materských škôl u 15 detí. Dotazníky vyplňali rodičia detí. V 19. kalendárnom týždni roka bola vykonaná distribúcia aj samotný zber údajov z jednotlivých zariadení. Vkladanie získaných údajov do pripravených masiek bolo realizované v mesiaci jún 2014 a následné odoslanie vyplnených masiek podľa usmernenia bude realizované v mesiaci júl 2014.

Termín ukončenia

Rok 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v

školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie:

V mesiaci marec boli pripravované podklady k výkonu cieľného ŠZD v telovýchovných zariadeniach pre deti a mládež – základných školách. V rámci realizácie výkonu ŠZD bolo vybratých podľa požiadaviek gestora 5 mestských a 5 vidieckych základných škôl, kde v termíne 07.04. - 22.04.2014 boli vykonané cieľné kontroly zamerané na využívanie hodín TV v rámci pedagogického procesu, monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov, zistenie počtu žiakov, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV, zistenie možností telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia, sledovanie malých foriem telesnej výchovy, využívanie telovýchovných chvíľok a pod.

Pri výkone kontrol bol použitý jednotný dotazník, údaje z ktorého boli zadávané do predloženej masky a v stanovenom termíne do 30.4.2014 odoslané na ÚVZ SR.

Termín ukončenia

Rok 2016

1.4.SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Plnenie:

Na základe usmernenia boli do projektu vybraté 2 základné školy – Základná škola, Nad Medzou 1, Spišská Nová Ves a Základná škola sv. Cyrila a Metóda, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves, ktoré spĺňali určené kritéria.

Na týchto školách boli v 11. až 12. kalendárnom týždni odbornými zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže vykonané konzultácie a stretnutia s riaditeľmi škôl v súvislosti s vybavením potrebných súhlasov a povolení, oboznámenie s priebehom realizácie projektu (času, miesta, personálneho zabezpečenia zo strany školy, výberu respondentov a pod.).

V 13. kalendárnom týždni bola vykonaná príprava podkladov pre samotnú realizáciu – leták s informáciou pre rodičov, tlač a kódovanie dotazníkov podľa pokynov gestora projektu.

Samotná realizácia prieskumu prebehla v 13.a 14 kalendárnom týždni.

Do anonymného dotazníkového prieskumu bolo vybraných 60 žiakov vo veku 9 – 12 rokov, t.j. žiaci 4. až 6. ročníka základných škôl, z troch tried každej školy, spolu 120 respondentov. Žiaci vyplňali 2 dotazníky - dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov a dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch žiaka. Spolupráca s rodičmi prebehla prostredníctvom pedagogického personálu školy a žiakov – rodičia vyplňali dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka.

Dotazník o fajčení bol určený piatim zamestnancom školy.

Dotazník o škole vyplňal správca budovy /riaditeľ školy/, dotazník o kontrole školskej budovy /pre každú budovu v areáli školy osobitne/ so všeobecnými informáciami o budove a kontrole vlhkosti a plesní vyplnil pracovník RÚVZ po inšpekcii priestorov a zariadení s riaditeľom školy, taktiež po vykonaní kontroly zariadení pre osobnú hygienu bol vypracovaný formulár /samostatne pre každé zariadenie/ – o kontrole zariadení pre osobnú hygienu odborným zamestnancom oddelenia hygieny detí a mládeže. Počas realizácie prieskumu v oboch školách bolo spracovaných /vyplnených/ 394 dotazníkových formulárov. Po vyplnení a zozbieraní dotazníkov od rodičov a riaditeľov škôl, boli následne dotazníky skompletizované a v rámci medziodborovej spolupráce postúpené na zadávanie do masiek odborným zamestnancom oddelenia hygieny životného prostredia.

Termín ukončenia

Do 31.12.2016

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

V rámci metodického usmerňovania v Imunizačnom programe, oddelenie epidemiológie RÚVZ v Spišskej Novej Vsi informovalo lekárov prvého kontaktu:

- o prebiehajúcom EIW v roku 2014, o jeho zameraní a cieľoch, ktoré by mohli v rámci svojej preventívnej činnosti využiť na propagáciu očkovania medzi svojimi pacientami a na zlepšenie ich informovanosti o možnostiach očkovania

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli vykonávané nasledovné aktivity:

- najväčší dôraz sme kládli na propagáciu povinného pravidelného očkovania detí u laickej verejnosti

- v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves bol pripravený informačný panel a nástenka o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, informácie o histórii očkovania, o histórii epidémiách infekčných ochorení a o ochoreniach podliehajúcich povinnému očkovaniu

- na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni

- praktickým lekárom pre deti a dorast bol poskytnutý informačný materiál o povinnom a odporúčanom očkovaní detí

V dňoch 16.-18.1.2014 sme sa zúčastnili na V. Slovenskom vakcinologickom kongrese na Štrbskom plese, v dňoch 4.6. – 5.6. 2014 Školy vakcinológie IV v Ráztočne a 11.6.2014 v Košiciach na vakcinologickom dni.

Opakovane sme upozornili poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na dodržiavanie povinnosti hlásiť akútne prenosné ochorenia dýchacích ciest vrátane chrípky raz týždenne a to vždy vo štvrtok do 12,00 hod. na oddelenie epidemiológie RÚVZ Spišská Nová Ves.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o epidémii hemoragickej horúčky EBOLA v Guiney, informácie o ochorení a odporúčania pre cestujúcich do krajín západnej Afriky, konkrétne Libérii a Guinei

Ambulantným zdravotníckym zariadeniam pre deti a dorast boli distribuované informačno-edukačné materiály v súvislosti s povinným pravidelným očkovaním určené pre laickú verejnosť.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi bol zverejnený nový očkovací kalendár na rok 2014 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých, boli sprístupnené informačné letáky s názvom Ako sa chrániť pred kliešťom – informácia pre deti, Ako sa chrániť pred kliešťom – informácia pre verejnosť a bola uverejnená informácia pre cestovateľov ohľadom očkovania proti poliomyelitíde, vzhľadom na cirkuláciu vírusu poliomyelitídy a rizika

ochorenia v niektorých krajinách Ázie a Afriky.

V I. polroku 2014 bolo vedených 6 priestupkových konaní. V týchto konaniach boli uložené sankcie v celkovej výške 541 €. V dvoch prípadoch bolo podané odvolanie. Odvolací orgán ku 30.6.2014 vo veci nerozhodol.

Z ochorení ovplyviteľných očkovaním bolo hlásených:

- 12 podozrení na pertussis, epidemiologickým šetrením v spolupráci s ošetrojúcimi lekármi a na základe opakovanej a rozšírenej diagnostiky bolo 11 ochorení potvrdených
- 45 podozrení na akútnu hepatitídu A, z toho 44 ochorení bolo laboratórne potvrdených
- 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu B

Priebežne vykonávame aj kontrolu očkovania detí, narodených HBsAg pozitívnym matkám. V roku 2014 evidujeme 12 detí, ktoré sa narodili HBsAg pozitívnym matkám.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, ktorými sa dosiahne zlepšenie kvality života jednotlivca aj spoločnosti je cieľ, ku ktorému smeruje celé obsahové zameranie práce na oddelení epidemiológie.

Dôsledné a podrobné vykonávanie opatrení na likvidáciu ohnisk prenosných chorôb, doplnené opakovanou edukáciou obyvateľstva zameranou na dodržiavanie prísnych zásad osobnej hygieny osôb podozrivých z nákazy, ako významnej súčasť opatrení na likvidáciu možných ciest prenosu pôvodcu nákazy, zdôrazňovanie konkrétnych rizikových faktorov, ktoré umožňujú prenos pôvodcu infekcie, veľmi intenzívna a každodenná spolupráca s mikrobiológmi, úzke pracovné vzťahy medzi epidemiológmi, trvalý kontakt s praktickými lekármi, odborné vzdelávanie a štúdium nových poznatkov, je súbor činností, ktorý postupne prispeje ku skvalitneniu a vysokej úrovni surveillance prenosných ochorení.

Lekári primárneho kontaktu a zdravotnícke zariadenia sú pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení za každý mesiac v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi.

Telefonicke boli upozornení poskytovatelia zdravotnej starostlivosti o povinnosti zdravotníckych pracovníkov podľa § 52 ods. 5 písm. a/ zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov hlásiť výskyt prenosného ochorenia, podozrenie na prenosné ochorenie a nosičstvo choroboplodných zárodkov, hlásiť všetky akútne respiračné ochorenia, vrátane chrípky v každom kalendárnom týždni

Na základe výsledkov kontroly očkovania v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica vykonanej k 31.8.2013 a v záujme predchádzania rizika vzniku možných epidémií vírusových hepatitíd typu A, boli upozornení poskytovatelia zdravotnej starostlivosti o možnosti očkovaniaprotivírusovémuzápalupečenetypu A u detí vo veku dvoch rokov žijúcich v miestach s nízkym sociálno-hygienickým štandardom, bez prístupu k pitnej vode, bez odkanalizovania odpadových vôd alebo s nízkym štandardom bývania.

V I. polroku 2014 bolo na RÚVZ Spišská Nová Ves hlásených spolu 711 potvrdených prenosných chorôb, z toho bolo v okrese Spišská Nová Ves 586 chorôb a v okrese Gelnica 125 chorôb, spracovaných bolo 209 ohnisk. Aktívne bolo vyhľadaných 2038 kontaktovchorých, lekársky dohľad bol nariadený 1379 osobám, zvýšený zdravotný dozor bol nariadený 8 osobám, antibiotická profylaxia bola nariadená 9 osobám a aktívna imunizácia bola nariadená 593 kontaktom.

V 1. polroku 2014 nebol vykonaný odber biologického materiálu na chrípku od sentinelových lekárov.

Tabuľka: Rozdelenie podľa jednotlivých skupín diagnóz:

	ochorenia	Okres: SNV	Okres: GL	spolu
Črevné a parazitárne ochorenia	Salmonelózy	13	7	20
	Dyzentérie	2	0	2
	Kampylobakteriové enteritídy	54	17	71
	Vírusové enteritídy	72	14	86
	Ostatné	111	5	116
	Črevné parazity	4	0	4
Hepatitídy	Vírusová hepatitída A	24	21	45
	Vírusová hepatitída B	4	0	4
	Vírusová hepatitída C	2	1	3
	Nosiči HBsAg	13	3	16
Respiračné nákazy	Varicella	115	8	123
	Herpes zoster	57	16	73
	Tuberkulóza	13	0	13
	Pertussis	11	1	12
	Parapertussis	0	0	0
	Ostatné	7	1	8
Neuroinfekcie	Meningokoková meningitída	1	0	1
	Kliešťová encefalitída	1	0	1
	Ostatné neuroinfekcie	1	0	1
	CJCH choroba	0	0	0
Nezatriedené ochorenia	Septikémie	1	0	1
	Toxoplazmóza	4	0	4
	Lymeská choroba	13	0	13
	Ohrozenie besnotou	16	14	30
	Erysipelas	2	2	4
	Svrab	36	13	49
	Ostatné ochorenia	6	1	7
	Infekcie HIV/AIDS	0	0	0
STD	Syfilis	2	0	2
	Gonokokové infekcie	1	0	1
	Iné sexuálne prenášané choroby	0	1	1
chrípka SARI	SARI	0	0	0
	Chrípka A H1N1	0	0	0
	spolu	586	125	711

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Realizácia úloh vyplývajúca zo zavedenia nového programu EPIS bezprostredne nadväzuje na úlohu 6.2. Čo možno najpodrobnejšie údaje získané pri vykonávaní opatrení v ohnisku prenosného ochorenia sú podkladom pre využitie informačného systému na zhromažďovanie údajov, ich spracovanie a analýzu, s cieľom monitorovať zdravie obyvateľstva a informovať o jeho kvalite.

Úspešné zvládnutie nového informačného systému znamená získať pre program EPIS, pri vykonávaní opatrení zameraných na likvidáciu ohnísk prenosných chorôb, čo najviac konkrétnych údajov o pôvodcoch nákazy a cestách prenosu s cieľom postupne znižovať počet neznámych a neobjasnených údajov a informácií. Našou snahou je pracovať s programom EPIS tak dôkladne, aby bolo potrebné vykonať čo najmenej opravných zmien.

Poskytovateľov zdravotnej starostlivosti sme informovali o prístupe o možnosti hlásiť prípady prenosných ochorení a chrípku on-line na informačnom portáli EPIS.

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrojúcich lekárov, v prvom polroku 2014 bolo do informačného systému zadaných:

- 715 hlásených prenosných ochorení
- 22 epidémii (z toho 15 rodinných epidémií)
- 15 hlásení do SRV

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

V programe Excel máme vytvorenú databázu nosičov HBsAg, ktorú neustále aktualizujeme a dopĺňame, čím sme získali prehľadný register s možnosťou jednoduchého vyhľadávania na základe rôznych výberových kritérií. V prvom polroku 2014 pribudlo 10 nových nosičov HBsAg v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V rámci štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach bolo realizovaných 68 kontrol dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. Odobratých bolo spolu 422 sterov z prostredia, z ktorých v 7,58% bola zistená bakteriálna kontaminácia. S výsledkami kontrol boli oboznámení zástupcovia jednotlivých oddelení, v prípadoch zistenia bakteriálnej kontaminácie boli výsledky s nimi prejednané osobne, písomne boli upozornení na dodržiavanie vykonávania účinnej a dôkladnej dekontaminácie podľa platných právnych predpisov pre zdravotnícke zariadenia.

Na kontrolu sterility predmetov bolo odobratých 89 vzoriek sterilného materiálu, z ktorých nebola zistená bakteriálna kontaminácia. Účinnosť dezinfekčných roztokov bola kontrolovaná z 19 vzoriek odobratých dezinfekčných prostriedkov, pričom v 1 prípade sa zistila neúčinnosť dezinfekčného roztoku na jeden testovací kmeň (*Pseudomonasaeruginosa*). Kontrola sterilizačnej techniky bola vykonaná v 34 prípadoch, z toho bolo otestovaných 22 horúcovzdušných sterilizátorov, kde výsledky potvrdili účinnosť prebiehajúcej sterilizácie a 12 parných, kde výsledky potvrdili účinnosť prebiehajúcej sterilizácie.

V rámci sledovania výskytu nozokomiálnych nákaz bolo hlásených 26 nozokomiálnych nákaz, z toho 1 na Chirurgickom oddelení, 1 na OAIM, 2 na Detskom oddelení a 10 na Jednotke intenzívnej starostlivosti o novorodenca v NsP Spišská Nová Ves, v Nemocnici Krompachy s.r.o. hlásené 1 na gynekologickom – pôrodníckom oddelení, 3 na Internom oddelení, 3 na chirurgickom oddelení, 2 na detsko – dojčeneckom a 3 na oddelení OAIM.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – SSI

Uvedenú úlohu sme začali plniť zapojením Nemocnice s poliklinikou v Spišskej Novej Vsi do tohto projektu, konkrétne chirurgické oddelenie. Surveillance je zameraný na chirurgické rany po cholecystektómiách. Je určený kontaktný lekár oddelenia, s ktorým oddelenie epidemiológie spolupracuje pri vyplňovaní dotazníkov a pri zadávaní údajov do programu.

V sledovanom období január - december 2013 na Chirurgickom oddelení NsP Spišská Nová Ves a.s. bolo realizovaných 122 cholecystektómií, pričom bola zistená jedna infekcia v mieste chirurgického výkonu. Z operačnej rany bol izolovaný *Staphylococcus aureus* a *Staphylococcus epidermidis*. Cholecystektómia bola vykonaná klasickým spôsobom u 78 ročnej ženy.

Rozdelenie podľa typu operácii a pohlavia

typ operácie	celkový počet		muži		ženy	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	83	68,04	24	64,86	70	82,35
klasicky	39	31,96	13	35,14	15	17,65
spolu	122	100	37	100	85	100

Rozdelenie podľa operácii a vekovej skupiny

vek ➤	15 - 24		25 - 44		45 - 65		65 <		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	3	3,61	27	32,53	40	48,19	13	15,67	83	68,04
klasicky	0	0	5	12,82	17	43,59	17	43,59	39	31,96
spolu	3	2,46	32	26,26	57	46,72	30	24,60	122	100

Rozdelenie podľa ASA skóre a podávania antibiotík

ASA skóre ➤	ASA 1		ASA 2		ASA 3		ASA 4 -5		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ATB ▼	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ATB áno	0	0	5	62,5	3	37,5	0	0	8	6,56
ATB nie	9	7,38	60	52,64	39	34,22	6	5,26	114	93,44
spolu	9	7,38	65	53,28	42	34,42	6	4,92	122	100

Rozdelenie podľa dĺžky ochorenia

dĺžka operácie ➤	1 hod >		1 – 2 hod		2 hod <		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
laparoskopicky	35	42,17	47	56,63	1	1,20	83	68,04
klasicky	6	15,39	31	79,48	2	5,13	39	31,96
spolu	41	33,60	78	63,94	3	2,46	122	100

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE VRÁTANE BIOTERRORIZMU

V I. polroku 2014 sme zaznamenali 3 epidémie na akútnu VHA a epidémiu hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu.

VHA Richnava

Od 6.2.2014 do 14.5.2014 sme zaznamenali 21 ochorení na akútnu VHA v osade Ružakovce - Richnava (rómska osada s počtom obyvateľov 1800). Ochorelo 21 detí vo veku 2-7 rokov.

Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené - anti-HAV IgM pozit. 17 ochorení prebiehalo ako anikterická forma, ďalšie pod subikterickým klinickým obrazom. 4 ochorenia aktívne vyhladané v rámci lekárskeho dohľadu..

VHA Krompachy

V čase od 3.3.2014 do 28.4.2014 bolo hlásených 7 ochorení na akútnu VHA u detí žijúcich na Hornádskej ulici a v časti Stará Maša - rómska časť - v Krompachoch. Ochoreli deti vo veku 1-5 rokov.

VHA Rudňany

Od 24.5.2014 do 30.6.2014 evidujeme 13 prípadov VHA v súvislosti s eoisemickým výskytom ochorenia v obci Rudňany. Ochoreli deti vo veku 1 - 5 rokov z rómskej osady 5 RPII. Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené: anti HAV IgM pozit., anti HAV Total pozit. 3 ochorenia prebiehali pod subikterickým klinickým obrazom a 10 ochorení ako anikterická forma.

RÚVZ v Spišskej Novej Vsi vzhľadom k mimoriadnej epidemiologickej situácii vo výskyte ochorení na akútnu hepatitídu typu A v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica, nariadil plošné očkovanie proti VHA deťom predškolského veku žijúcich v Obci Richnava, Rudňany a v meste Krompachy, na Hornádskej ulici. Protiepidemické opatrenia v ohniskách boli vykonané v spolupráci s oddelením HŽP a HDM. V rodinách boli vykonané príslušné protiepidemické opatrenia vrátane nariadenia lekárskeho dohľadu a aktívnej imunizácie všetkým kontaktom chorých.

Epidémia hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu

Dňa 25.6.2014, v spoločnosti EMBRACO, Spišská Nová Ves, boli hlásené zamestnávateľom u 93 zamestnancov dopoludňajšej zmeny subjektívne ťažkosti tráviaceho charakteru (bolesti brucha, zvracanie). Vo všetkých prípadoch zamestnanci udávali spoločné stravovanie v závodnej jedálni 24.6.2014, kedy bolo vydaných spolu 915 jedál pre zamestnancov spoločnosti. Nakoľko sa jednalo o ťažkosti s ľahším priebehom, len v 3 prípadoch boli chorí ambulantne ošetrení, výtery neboli odobraté. Opatrenia boli vykonané v spolupráci s oddelením Hygieny výživy.

6.6 ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY

Odpadové vody z mesta Spišská Nová Ves sú vyšetrované podľa harmonogramu RÚVZ Košice na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov. Z odobratých vzoriek odpadovej vody z ČOV v Spišskej Novej Vsi všetky výsledky vyšetrení vzoriek boli negatívne.

Za hodnotené obdobie nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu u dieťaťa do 15 rokov.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cielené preventívne programy realizuje oddelenie podpory zdravia. Na oddelení epidemiológie sa vykonávajú opatrenia proti šíreniu ochorenia v ohnisku hlásených HIV/AIDS prípadov. Ochorenie v I. polroku 2014 nebolo hlásené.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V rámci poradne očkovania poskytujeme lekárom a aj širokej laickej verejnosti informácie a konzultácie týkajúce sa problematiky povinného pravidelného očkovania detí a dospelých, odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia, o očkovaní osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, očkovaní detí s kontraindikáciami a poradenstvo vo všetkých ďalších problémoch spojených s očkovaním. Informácie sú poskytované osobne a telefonicky.

9. PODPORA ZDRAVIA

ÚLOHA č. 3.1

SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úlohu realizujeme prostredníctvom základnej a terénnej Poradne zdravia ako aj Poradne zdravej výživy v spolupráci s oddelením Hygieny výživy a predmetov bežného užívania. Vhodným klientom do tejto úlohy vyšetrujeme biochemické a antropometrické ukazovatele, meriame krvný tlak a obsah tuku a zároveň im poskytujeme odborné poradenstvo a konzultácie k rizikovým faktorom životného štýlu. Súčasťou konzultácií v Poradni zdravej výživy je u týchto klientov aj vyplňanie dotazníkov obsahovo zameraných na sledovanie výživového stavu a konzumácie jedál a nápojov.

Za prvý polrok 2014 sme podľa metodiky z celkového počtu 80 plánovaných osôb zaradených do plnenia úlohy zmonitorovali celkom 72 klientov u oboch pohlaví v dvoch vekových kategóriách od 19 –34 rokov (20 mužov a 20 žien) a 35 – 54 rokov (12 mužov a 20 žien). Vyplnené dotazníky a výsledky meraní boli odovzdané oddeleniu Hygieny výživy na ďalšie spracovanie.

Niektorí klienti na základe našich zistení a odporúčaní navštívili Poradňu zdravia pri RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi aj opakovane. Časť z nich absolvovala aj záťažové ergometrické a spirometrické testy v rámci Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, kde sme im odporúčali vhodnú pohybovú aktivitu.

ÚLOHA č. 4.1

MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Plnenie úlohy bolo realizované v spolupráci s oddelením Hygieny detí a mládeže. Súčasťou monitorovania stravovacích zvyklostí, výživových preferencií a pohybových aktivít vybranej populácie detí SR formou dotazníkov boli aj merania antropometrických ukazovateľov a odber kapilárnej krvi na stanovenie ukazovateľov lipidového a glycidového metabolizmu u 20 študentov vybraných stredných škôl, ktoré boli realizované ešte v roku 2013. Dotazníky boli spracované oddelením Hygieny detí a mládeže a údaje následne odoslané gestorovi tejto úlohy v rámci SR. V roku 2014 bolo vykonané vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí monitorovaných detí a mládeže.

ÚLOHA Č. 4.2

ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLVENSKU

Na tejto úlohe participovalo oddelenie podpory zdravia v rovine primárnej prevencie drogových závislostí, alkoholizmu a tabakizmu. V spolupráci s OZ Mladí ľudia a život a peer klubom organizovaným pri CVČ v Spišskej Novej Vsi sme sa aktívne podieľali v pozícii lektora a odborného garanta na príprave a vzdelávaní rovesníckych tvz. peer skupín počas viacerých špeciálnych výcvikov. Vyškolení peer aktivisti sú vybraní študenti 1. a 2. ročníkov stredných škôl, ktorí získali základné vedomosti a zručnosti s dôrazom na zážitkové metódy a asertívnu komunikáciu. Chlapci a dievčatá pôsobili v rovesníckom prostredí v oblasti primárnej prevencie, kde jednou z hlavných tém bola aj protidrogová problematika a výchova k nezávislosti mladých ľudí od omamných a psychoaktívnych látok.

ÚLOHA Č. 6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Túto úlohu budeme realizovať v spolupráci s oddelením Epidemiológie v druhom polroku 2014 a staršími skúsenými peer - aktivistami, ktorí sú organizovaní v Centre voľného času Spišská Nová Ves v rámci peer klubu a ich činnosť je zameraná na primárnu prevenciu vrátane problematiky HIV/AIDS. Pri plnení úlohy aktívne využijeme panely v rámci projektu „Hrou proti AIDS“. Podľa harmonogramu v mesiacoch október – december 2014 vykonáme v spolupráci s mestskými školami intervenčné aktivity pre cca 200 žiakov a študentov zo 4 škôl. Besedy a diskusné fóra v oblasti prevencie infekcie HIV a ochorenia AIDS realizujeme aj bez používania panelov v rámci rovesníckych, tvz. peer aktivít určených pre žiakov základných a študentov stredných škôl, v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“.

ÚLOHA Č. 9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Úloha bola realizovaná v prvom polroku 2014 formou viacerých aktivít (napr. prednášky, besedy, semináre, konzultácie, dotazníky, ankety, kurzy, panely, články, interviu) pre cieľové skupiny deti, mládeže, dospelé populácie a seniorov.

Plnenie tejto úlohy obsahovo dopĺňa a nadväzuje na plnenie ďalších úloh v rámci činnosti oddelenia Podpory zdravia (úlohy 9.2, 9.3, 9.5, 9.7, 9.8 a 9.9), kde uvádzame jednotlivé aktivity v kontexte s Národným programom podpory zdravia s dôrazom na zdravú výživu a pitný režim, zvýšenie pohybovej aktivity, podporu nefajčenia a prevenciu alkoholovej a drogovej závislostí, výchovu k partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevenciu HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných chorôb, podporu duševného zdravia a zvládanie stresu.

ÚLOHA Č. 9.1.1

SLEDOVANIE A HODNOTENIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Úlohu sme realizovali v súlade z celoslovenským prieskumom a sledovaním zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré boli vykonané ešte v roku 2013.

Do prieskumu formou rozsiahleho dotazníka systémom náhodného výberu bolo zapojených celkom 104 respondentov, z toho 52 mužov a 52 žien. Respondenti boli rozdelení podľa metodiky do 3 vekových kategórií – 15 až 24 rokov, 25 – 64 rokov a 65 rokov a viac. Z najmladšej a najstaršej kategórie bolo po 8 mužov a 8 žien z mesta a vidieka, strednú kategóriu tvorilo 10 mužov a 10 žien žijúcich v meste a na vidieku. Dotazníky boli po

absolvovaní prieskumu založené do mustry a odoslané na ÚVZ SR Bratislava podľa metodických pokynov gestora celonárodnej úlohy. V roku 2014 bude spracovaný celý prieskum a vypracovaná hodnotiaci správa o zdravotnom uvedomení obyvateľov SR.

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky budú nasmerované aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a k zvýšeniu zdravotného povedomia. Prieskum sa bude opakovať po piatich rokoch a následne budú porovnávané ukazovatele, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch a návykoch v našej populácii.

ÚLOHA Č. 9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Realizácia Národného programu prevencie obezity spočívala v zdravotno – výchovných aktivitách určených pre deti, mládež, dospelú populáciu a seniorov formou prednášok, besied a diskusií obsahovo zameraných na zdravú výživu a pohybovú aktivitu.

Pre deti 5. a 8. ročníkov základných škôl sme tieto aktivity realizovali v rámci „Dňa prevencie a zdravia“ pod názvom „POZDRAVY“, kde sme jedno zo 4 stanovišť zamerali na pohybovú aktivitu a význam pohybu pre fyzické a psychické zdravie.

V rámci činnosti Poradne zdravia, Poradne zdravej výživy a Poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity (úloha č. 9.8 CINDI program SR) boli tieto aktivity zamerané pre jednotlivých klientov, u ktorých boli zrealizované rôzne merania a vyšetrenia a poskytnuté individuálne konzultácie a odborné poradenstvo s dôrazom na zdravú výživu, pitný režim a vhodnú pohybovú aktivitu s cieľom predísť nadváhe a obezite, prípadne nadmernú hmotnosť redukovať a znížiť zdravotné riziká s ňou spojené.

Činnosť Poradenského centra ochrany a podpory zdravia sme opakovane propagovali prostredníctvom regionálnych médií. Nadviazali sme spoluprácu s odbornými lekármi z odboru interná medicína a funkčná diagnostika, s ktorými sme konzultovali pri výskyte rizikových biochemických a antropometrických hodnôt aj možnosť ďalších vyšetrení aj mimo Poradne zdravia.

Pre deti z 2. - 4. ročníkov základných škôl na Levočskej a Kožuchovej ul. sme nadviazali na minuloročnú akciu „GIM – FIT“. Cca 150 deťom z uvedených škôl sme vykonali poradenskú a edukačnú činnosť formou vedomostného kvízu "Čo vieš o pohybovej aktivite" ako aj krátkej besedy o význame pohybu ako jedného z dôležitých preventabilných faktorov životného štýlu. Deti boli za aktivitu odmenené a každá skupinka dostala skladačku vo forme letáku s názvom "Vieš, že pohyb a telesné cvičenie prináša človeku ...". Na oboch školách sme poskytli pedagógom edukačné materiály k zdravej výžive, pitnému režimu, pohybovej aktivite, prevencii úrazov a prvej pomoci pri úrazoch. Naše aktivity sa stretli u detí s pozitívnym ohlasom a deti prejavili veľký záujem o kvíz ako aj informácie o zdravom spôsobe života s dôrazom na pravidelnú a veku primeranú pohybovú aktivitu, ktorá sa výraznou mierou podieľa na prevencii nadváhy a obezity.

K Svetovému dňu pohybu sme zorganizovali v spolupráci s peer klubom pri Centre voľného času a športovo-relaxačným centrom Fit House pre študentov stredných škôl ďalší ročník florbalového turnaja. Pohybové aktivity boli súčasťou projektu „Mladí ľudia a život“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity v prevencii nadváhy, obezity ako aj srdcovo – cievných a metabolických ochorení. Záujemcom sme poskytli možnosť testovania telesnej zdatnosti a konzultácie k optimálnej pohybovej aktivite v pohybovej poradni.

V spolupráci s CVC a Mestským úradom sme sa zúčastnili na športových akciách „Deň pohybu v meste“ a „Večerný beh mestom“, kde sme poskytovali odborné konzultácie organizátorom a účastníkom akcií k optimalizácii pohybovej aktivity.

V rámci pohybových kurzov boli zrealizované v prvom polroku 2014 pre 3 skupiny seniorov skupinové diskusie o význame pohybu a zdravej výživy v prevencii nadváhy a obezity.

Vo firme Embraco sme pre zamestnancov uskutočnili v rámci celozávodného „Dňa zdravia“ odborný seminár na tému „Rizikové faktory životného štýlu a prevencia“. Účastníkom sme zdôraznili význam pravidelnej pohybovej aktivity a zdravej výživy ako preventabilných faktorov civilizačných chorôb. V prezentáciách boli názorne demonštrované aj možné ochorenia vrátane nadváhy, obezity, hypertenzie, hypercholesterolémie a diabetu, ktoré vznikajú v súvislosti s nesprávnou životosprávou – pohybovou inaktivitou, kalorickou a nevhodne zloženou stravou s nedostatkom vitamínov, minerálov a vlákniny ako aj fajčením a nadmernou konzumáciou alkoholu. Počas „Dňa zdravia“ sme záujemcom vykonali aj skriningové merania celkového cholesterolu, krvného tlaku, obsahu tuku v tele a základných antropometrických ukazovateľov vrátane výpočtu BMI a WHR indexov. Každému sme poskytli aj individuálne poradenstvo k ozdraveniu životného štýlu.

ÚLOHA Č. 9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity „Vyzvi srdce k pohybu“ sa v roku 2014 podľa metodických pokynov gestora úlohy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici realizovať nebude. Súťaž bude prebiehať v mesiacoch apríl – jún až v roku 2015 a to na regionálnej a celoštátnej úrovni, kedy bude spropagovaná prostredníctvom Poradenského centra na ochranu a podporu zdravia, regionálnych médií našej webovej stránky, panelu na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi ako aj distribúciou účastníckych listov formou osobných návštev a konzultácií na mestských základných a stredných školách, vybraných organizáciách a firmách v meste Spišská Nová Ves.

ÚLOHA Č. 9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

V súvislosti s prevenciou fajčenia ako aj pomocou pre fajčiarov, ktorí chcú prestať fajčiť, sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves a Gymnáziom na Javorovej ulici zrealizovali počas Svetového dňa nefajčenia pre študentov stredných škôl seminár k problematike fajčenia a odvykania a pre širokú verejnosť akciu „Prestaň fajčiť, daj si jablko“. Súčasťou akcie bola aj realizácia ankety u dobrovoľníkov – fajčiarov, ktorí boli ochotní zhasiť cigaretu a vymeniť ju za ponúknuté jablká. Celkom bolo oslovených viac než 50 fajčiarov v uliciach mesta, ktorým boli poskytnuté letáky s výhodami nefajčenia ako aj radami ako sa stať nefajčiarom. K akcii boli poskytnuté interviu pre Spišský Korzár a TV Redutua informácie boli zverejnené aj v regionálnej tlači. V rámci tohto dňa sme zrealizovali v Poradni na odvykanie od fajčenia pre záujemcov aj meranie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer a meranie dychových parametrov prístrojom Spirometer. Pre fajčiarov sme poskytovali odborné poradenstvo k odvykaniu od fajčenia.

Pre deti základných škôl sme realizovali prednášky a besedy na tému „Fajčenie, prevencia a závislosť“ v rámci aktivít pod názvom „POZDRAVY“ spolu s ostatnými preventabilnými faktormi životného štýlu.

ÚLOHA Č. 9.3.1 PRÍPRAVA A REALIZÁCIA MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV „QWIT AND WIN“ – „PRESTAŇ A VYHRAJ“

Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

V roku 2014 sa bude súťaž konať na medzinárodnej, celoslovenskej a regionálnej úrovni podľa harmonogramu kampaní v jesenných mesiacoch, kedy bude spropagovaná pre verejnosť podľa pokynov gestora prostredníctvom regionálnych printových médií a Poradenského centra pre ochranu a podporu zdravia. Do súťaže budú odporúčaní aj motivovaní fajčiari z Poradne na odvykanie od fajčenia ako aj z výjazdov realizovaných Poradňou zdravia.

ÚLOHA Č. 9.4 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA ROKY 2009 - 2015

Úloha sa plní v rámci Programu podpory zdravia pre znevýhodnené komunity žijúce v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach, ktorú realizuje náš RÚVZ od marca 2007 prostredníctvom 3 komunitných asistentiek zdravotnej výchovy.

V prvom polroku 2014 nebol uvedený program z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov z MZ SR naďalej realizovaný. Jeho pokračovanie ako aj reskrining antropometrických a biochemických hodnôt vrátane merania krvného tlaku a monitorovania životného štýlu prostredníctvom dotazníka u 200 klientov zo znevýhodnených komunit je naplánované v prípade finančného zabezpečenia projektu na ďalšie roky.

ÚLOHA Č. 9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V prvom polroku 2014 sme zrealizovali pre deti vybraných mestských základných škôl besedy a prednášky zamerané na prevenciu alkoholizmu a závislostí na alkohole v rámci aktivít pod názvom „POZDRAVY“. Žiaci 5. a 8. ročníkov dostali informácie o škodlivosti alkoholu so zameraním na zdravotnú a sociálnu oblasť. V rámci týchto aktivít mali deti možnosť formou zážitkových hier vyjadriť aj svoje názory a postoje k pitiu alkoholických nápojov ako aj vlastné skúsenosti s konzumáciou alkoholu.

Problematiku alkoholizmu a nadmerného pitia sme prezentovali spoločne aj so zástupcom Polície SR pre pedagógov a žiakov základnej školy v Hrabušiciach a Spišských Tomášovciach. Diskusie boli zamerané na problémy vznikajúce v súvislosti s nekontrolovaným pitím a nelegálnym predajom alkoholu pre deti a mládež do 18 rokov. Deti sa dozvedeli aj právne aspekty a možné trestné postihy pri nelegálnej a nadmernej konzumácii alkoholických nápojov. Dôraz sme kládli na prevenciu a pri skúsenostiach s alkoholom od 18 rokov na zásadové a kontrolované pitie.

O účinkoch alkoholu a problémoch, ktoré vznikajú pri jeho nadmernej konzumácii sme prednášali a diskutovali s deťmi s Detského domova v Žakarovciach. Deti mali k téme veľa otázok a keďže nevyrastajú v prirodzenom rodinnom prostredí a nemajú slobodný kontakt s okolím a rovesníkmi bolo to pre nich do ich budúceho života zvlášť poučné a prospešné.

Alkoholizmu a prevencii sa venovali aj nami školení a pripravovaní peer aktivisti organizovaní v OZ Mladí ľudia a život, ktorí zorganizovali a viedli besedy a diskusné fóra na základných a stredných školách v Spišskej Novej Vsi, Levoči, Krompachoch a Gelnici. Mládež informovali o zdravotných následkoch škodlivého užívania alkoholu, prevencii

nadmerného užívania alkoholických nápojov ako aj o zodpovednej konzumácii alkoholických nápojov a orientačnom čase odbúravania alkoholu v krvi. Pre dospievajúcu mládež sú tieto informácie zvlášť dôležité vzhľadom na rizikové užívanie alkoholických nápojov a následné nezodpovedné správanie vrátane vedenia motorových vozidiel pod vplyvom alkoholu. Na niektoré besedy boli prizvaní aj zástupcovia Polície SR, ktorí prezentovali negatívny dopad konzumácie alkoholu v súvislosti s dopravnými nehodami a trestnými činmi. Peer aktivisti sa venovali aj problematike ambulantnej a ústavnej liečby závislosti na alkohole. Dôraz kládli na linky dôvery, dôveryhodné osoby z rodinného a rovesníckeho prostredia ako aj na včasné vyhľadanie psychologickkej prípadne psychiatrickej pomoci v prípade problémov s alkoholom.

ÚLOHA Č. 9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Pokračovali sme v aktivitách pre cieľovú skupinu seniorov z predchádzajúceho roka 2013, aktivity boli zamerané na prednáškovú činnosť, besedy ako aj kurzy cvičenia na prevenciu osteoporózy. Seniorom sme sa venovali aj počas „Týždňa mozgu“.

V prvom polroku 2014 sme zrealizovali prednášky a besedy na témy: Zdravá výživa a stravovanie v seniorskom veku, Pitný režim, Zdravý životný štýl a psychohygiena, Stomatohygiena, Kvasinkové infekcie a Myslenie a vzťahy v seniorskom veku. Celkom sme zrealizovali 4 prednášok a 4 besied a 1 workshop.

Aktivity boli určené pre seniorov a členov Domova dôchodcov a Jednoty dôchodcov v Spišskej Novej Vsi, členov Klubu dôchodcov Smižany a Zväzu zdravotne postihnutých ako aj klientov DOS v Spišskej Novej Vsi.

V rámci týchto aktivít spolupracujeme aj s niektorými vyškolenými dôchodcami, ktorí okrem iného realizujú pre členov aj pohybové aktivity formou turistických vychádzok do prírody.

Počas mesiacov február – apríl 2014 sa na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi realizovali 3 kurzy cvičenia pre seniorky zamerané na prevenciu osteoporózy, správne dýchanie a držanie tela. Niektoré z nich využili aj služby Poradne zdravia.

V rámci týždňa mozgu a Svetového dňa Alzheimerovej choroby sme edukovali seniorov a záujemcov v produktívnom veku. Aktivity boli zamerané na duševné zdravie a jeho posilňovanie, funkcie mozgu a škodlivé vplyvy na jeho činnosť, využívanie pamäte a jej tréningu vo vyššom veku ako aj na riziká vzniku degeneratívnych, cievných a nádorových chorôb mozgu a nervovej sústavy vrátane prevencie. Určené boli seniorom v Domove dôchodcov a v Dome opatrovateľskej služby v Spišskej Novej Vsi a pre širokú verejnosť v Centre voľného času v Spišskej Novej Vsi. O pripravovaných podujatiach sme informovali prostredníctvom regionálnej tlače, teletextu mestskej TV Reduta, ako aj našej webovej stránky.

ÚLOHA Č.9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V rámci plnenia Národného programu starostlivosti o deti a dorast sme vykonali pre žiakov materských, základných a stredných škôl v prvom polroku 2014 v súlade s projektom „Školy podporujúce zdravie“ ako aj témami súvisiacimi so zdravím detí a mládeže v školskom prostredí viac ako 40 besied a prednášok. Témy boli zamerané na zdravú výživu a pitný režim, stomatohygienu, prevenciu nikotinizmu, alkoholizmu a drogových závislostí, nelátkové závislosti, prevenciu nadváhy a obezity, pohybovú aktivitu, duševné zdravie, zvládanie stresu ako aj partnerstvo, rodičovstvo a medziľudské vzťahy.

Pre žiakov 5. ročníkov základných škôl sme pokračovali v realizácii intervenčných aktivít pod názvom „PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa“ formou práce so skupinami v štyroch stanovištiach s využitím rôznych zážitkových metód a hier. Základné témy sa dotýkali oblasti zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity, obezity, srdcovo-cievnych chorôb a metabolických chorôb, fajčenia, alkoholu a závislostí.

Počas prvého polroka 2014 sme tieto aktivity zrealizovali v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves pre 3 základné školy. Celkom sa týchto aktivít zúčastnilo cca 120 detí, ktoré boli rozdelené do 10 – 15 členných skupín. V týchto aktivitách budeme pokračovať aj v druhom polroku 2014 pre žiakov mestských základných škôl.

Pre žiakov 8. ročníkov sme zrealizovali 2. časť aktivít pod názvom „PoZdraVy II“, kde sme sa zamerali na témy – drogové závislosti, duševné zdravie a stres, nelátkové závislosti a medziľudské vzťahy. Tieto absolvovali žiaci z 2 základných škôl v celkovom počte 80 detí.

Aktivity pre žiakov 5. a 8. ročníkov mali medzi deťmi aj pedagógmi veľmi dobrú odozvu a vysoko pozitívnu spätnú väzbu, čo je dôkazom toho, že sa nám uvedený spôsob primárnej prevencie osvedčil a je potrebné v ňom aj naďalej pokračovať.

Na stredných školách úzko spolupracujeme s vyškolenými peer aktivistami z OZ Mladí ľudia a život a peer klubu pri CVČ Spišská Nová Ves. Za obdobie prvého polroka 2014 sme spoluorganizovali a odborne viedli 2 odborné výcviky pre novú skupinu peer aktivistov, ktorí sa aktívne zúčastnili posledného 11. ročníka workshopu „Mladí ľudia a život“ v novembri 2013.

Peer aktivisti samostatne zrealizovali 35 besied na témy „Životný štýl mladých ľudí“, „Sexualita, láska a antikoncepcia“, „Fajčenie, alkohol a prevencia“, „Drogy - primárna prevencia a prvá pomoc“, HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“ ako aj „Duševné zdravie a stres“. Besedy boli určené prevažne študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi, Krompachoch a Gelnici.

Besedy mali u cieľovej skupiny pozitívny ohlas a stretli sa s veľkou podporou riaditeľov a koordinátorov primárnej prevencie základných a stredných škôl. Počas týchto aktivít bolo vykonaných viac ako 20 konzultácií zameraných na termíny a obsah besied.

K Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog sme zrealizovali s peer aktivistami na 3 stredných školách v rovesníckom prostredí v rámci nášho regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“ 12 besied na tému „Nikotín, alkohol a iné drogové závislosti“ s využitím rôznych zážitkových metód. K tomuto dňu sme zorganizovali a odborne viedli 2 semináre pre žiakov 8. ročníkov základnej školy v Smižanoch na tému „Vyber si zdravý štýl a nie drogy“ s aktívnym zapojením žiakov pri riešení modelových situácií rôznych životných príbehov mladých ľudí.

Pre žiakov základných a stredných škôl sme vykonali 10 besied a prednášok na témy „Prevencia drogových závislostí – fajčenie, alkohol a drogy“ a „Duševné zdravie. Na RÚVZ je k dispozícii pre verejnosť panel „Závislosti“ s obrazovou a textovou časťou k jednotlivým druhom drog, vrátane príznakov pri užívaní a predávkovaní drogami. Panel obsahuje aj návod ako postupovať pri riešení problému konzumácie drog a vzniku drogovej závislosti.

V rámci Svetového dňa vody sme v spolupráci s oddelením Hygieny životného prostredia zrealizovali pre deti z 1. – 9. ročníkov ZŠ Sv. Cyrila a Metoda v Spišskej Novej Vsi prednášky a besedy na tému „Voda a jej význam pre zdravie“. Dôraz sme kládli na dostatočný pitný režim a obmedzovanie pitia sladených a iných nevhodných nápojov. Zvýšenú pozornosť sme venovali energetickým nápojom a alkoholovým drinkom.

Zdraviu detí a mládeže sme sa venovali aj v rámci regionálneho projektu - HBSC štúdie, ktorá prebehla na celoslovenskej úrovni ešte v roku 2010. V prvom polroku 2014 sme počítačovo spracovali a štatisticky vyhodnotili dáta z prieskumu na regionálnej úrovni. Na vzorke cca 150 žiakov 8. ročníkov vybraných mestských základných škôl sme zisťovali formou dotazníka

rodinné, školské prostredie, trávenie voľného času, oblasť látkových a nelátkových závislostí a vplyv rovesníkov na životný štýl mladých ľudí. Pre týchto žiakov boli po skupinkách vykonané v rámci návštevy RÚVZ prednášky a besedy so zameraním na zdravú výživu, vhodný pitný režim a pravidelnú, dostatočne intenzívnu a časovo odporúčanú pohybovú aktivitu v prevencii nadváhy a obezity ako aj srdcovo – cievnych a metabolických chorôb. Taktiež sme sa venovali prevencii fajčenia, alkoholizmu a drogových závislostí, oblasti duševného zdravia a stresu, výchove k manželstvu a rodičovstvu, vzťahom v rodinnom a školskom prostredí ako aj aktívnemu využívaniu voľného času a pozitívnemu vnímaniu života.

ÚLOHA Č. 9.7.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Túto úlohu naše oddelenie Podpory zdravia v Spišskej Novej Vsi nerealizovalo.

ÚLOHA Č. 9.7.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V rámci realizácie tejto úlohy sa pokračovalo v zdravotno – výchovných aktivitách na 2 materských školách, celkom v 5 triedach na MŠ v Spišskej Novej Vsi. Aktivity sa realizovali formou besied a premietania video filmov pre deti s problematikou hygieny ústnej dutiny, správneho čistenia zubkov a zdravej výživy, ktorá veľmi intenzívne ovplyvňuje tvorbu zubného kazu.

Na materských školách sme efektívne využívali pre deti model zubkov, na ktorom sme názorne demonštrovali celý postup správneho čistenia zubkov. Aktivity sa stretli u detí a pedagógov s veľkým záujmom a podporou aj do nového školského roka.

S pedagogickými pracovníčkami boli vykonané konzultácie k problematike stomatohygieny a kontroly správnosti zubných kefiek a pást u detí predškolského veku ako aj zdravej výživy a pitného režimu.

ÚLOHA Č. 9.8 CINDI PROGRAM SR

Túto úlohu plníme v rámci aktivít Poradenského centra zdravotnej výchovy a podpory zdravia. Pri Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi máme zriadenú základnú poradňu zdravia a poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity. Na základe konzultácií a odporúčaní zo základnej poradne poskytujeme klientom aj poradenstvo v oblasti odvykania od fajčenia v poradni pre odvykanie od fajčenia. Od januára 2010 sme zriadili ďalšiu nadstavbovú poradňu – Poradňu zdravej výživy, kde poskytujeme klientom po absolvovaní vyšetrení a konzultácie v základnej poradni odborné poradenstvo v oblasti zdravej výživy a pitného režimu.

V základnej poradni zdravia vykonávame antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, výpočet BMI a WHR indexov), meranie krvného tlaku a percentuálneho obsahu tuku v tele ako aj biochemické vyšetrenia celkového a ochranného cholesterolu, triglyceridov a glykémie na prístroji Reflotron. V terénnych podmienkach realizujeme vyšetrenia krvných parametrov prístrojmi Reflotron a Accutrend. Podľa indikácii realizujeme u klientov nadstavbových poradní vyšetrenia spirometrom (respiračné ukazovatele), smokerlyzerom (obsah CO vo vydychovanom vzduchu a HbCO v krvi), váhomerom a tukomerom OMRON (obsahu celkového a viscerálneho tuku, podiel kostrovej svaloviny,

percento aktívnej hmoty, obsah vody v organizme, bazálny metabolizmus), ergometrom (záťažové testy na stanovenie stupňa telesnej zdatnosti a aeróbnej kapacity).

Údaje získané v základnej poradni sú spracované v Teste zdravého srdca. Klientom poskytujeme poradenstvo k zmene životného štýlu a k pozitívnemu ovplyvneniu rizikových faktorov s dôrazom na srdcovo – cievne ochorenia, metabolické a onkologické ochorenia, nadváhu, obezitu a nefarmakologické ovplyvnenie krvného tlaku.

Za obdobie od 1.1. – 30.6.2014 navštívilo základnú poradňu zdravia celkom 201 klientov, z toho 126 žien a 75 mužov. Prvé vyšetrenie absolvovalo 157 klientov, z toho 109 žien a 48 mužov a kontrolne vyšetrených bolo v prvom polroku 44 klientov, z toho 28 žien a 16 mužov. Merania a konzultácie vykonávame podľa dohody aj v rámci spolupráce s rôznymi firmami a inštitúciami pre uzavreté skupiny klientov v terénnych podmienkach ako aj pri príležitosti Svetového dňa zdravia, kde sú tieto merania s obmedzeným rozsahom určené pre širokú verejnosť.

V rámci týchto výjazdov sme vyšetřili spolu 107 záujemcov, z toho 6 pracovníkov Tatrabanky, 69 zamestnancov Úradu práce a sociálnych vecí, 13 dobrovoľníkov z Hasičského a záchranárskeho zboru a 19 pedagógov z Gymnázia na Javorovej ulici v Spišskej Novej Vsi. Skrining sme vykonali aj u pracovníkov firmy Embraco.

Vyšetřenia v Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity absolvovalo v prvom polroku 92 záujemcov, z toho 41 žien a 51 mužov. Klientom sme vykonali antropometrické merania, merania krvného tlaku a zloženia tela ako aj spirometrický a ergometrický záťažový test. Výsledky meraní a testov boli vyhodnotené a počítačovo spracované. Testovaným boli poskytnuté individuálne konzultácie k optimalizácii pohybovej aktivity v súvislosti so zdravou výživou a pitným režimom.

Poradňu zdravej výživy navštívilo celkom 86 klientov, z toho 37 mužov a 49 žien. 64 z nich bolo v Poradni prvý krát, 22 klientov využilo tieto služby opakovane.

V rámci plnenia úlohy č. 3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie sme so 72 klientmi, ktorí absolvovali vyšetřenia v Poradni zdravia, vyplnili formou riadeného rozhovoru výživové dotazníky. K dotazníkom sme priradili hodnoty biochemických a antropometrických meraní, hodnoty krvného tlaku a obsahu tuku u vyšetřovaných osôb.

V poradni pre odvykanie od fajčenia sme poskytli v prvom polroku 2014 individuálne konzultácie a poradenstvo 24 záujemcom, ktorým sme vykonali vstupné vyšetřenia Smokerlyzerom a niektorým aj Spirometrom. Všetkým sme odporúčali najvhodnejší spôsob zvládnutia nikotínovej závislosti ako aj metódy prevencie relapsu a recidívy fajčenia. 16 fajčiarov sme oslovili prvý krát, 8 klienti využili poradenstvo a merania opakovane. Väčšinu fajčiarov sme vyšetřovali a poskytovali im odborné poradenstvo počas Svetového dňa bez fajčenia. Každému sme odporúčali zapojiť sa do súťaže „Prestaň a vyhraš“, ktorá bude prebiehať formou celonárodnej a medzinárodnej kampane v jesenných mesiacoch.

ÚLOHAČ. 9.9EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (ZISŤOVANIE ZDRAVIA EURÓPANOV)

Úloha sa plnila ešte v roku 2012 podľa cieľa a jednotlivých etáp projektu. V rámci národnej štúdie zdravia Európanov sme zrealizovali náhodným výberom skrining na reprezentatívnej vzorke vo vekovej kategórii 18 – 64 ročných v počte 55 respondentov, ktorý pozostával z antropometrického a biochemického vyšetřenia základných ukazovateľov lipidového a glycidového metabolizmu ako aj merania krvného tlaku a vyplňania dotazníkov so zameraním na životosprávu. Krvné vzorky boli získané venóznym odberom a analyzované v biochemickom laboratóriu v Banskej Bystrici. Získané údaje od respondentov a krvné

hodnoty boli vložené do programu EPI INFO a odoslané gestorovi úlohy - RÚVZ Banská Bystrica, ktorý vyhodnocoval celú národnú štúdiu.

V roku 2013 prezentovali pracovníci RÚVZ Banská Bystrica výsledky EHES štúdie v správe o plnení Národného programu prevencie ochorení srdca a ciev ako aj v správe o zdravotnom stave obyvateľstva v Slovenskej republike.

Odpočet plnenia Regionálnych priorít za I. polrok 2014 za RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi

1. Oddelenie HŽP:

Regionálny projekt - sledovanie kvality vody v studničkách pri najnavštevovanejších turistických trasách v Slovenskom Raji a monitoring rekreačných vôd- Ružín, Turzov a Úhorná (nie sú to vyhlásené prírodné kúpacie oblasti, ale využívané obyvateľmi regiónu na rekreáciu a aj na kúpanie):

V mesiaci jún 2014 bolo pracovníkmi oddelenia HŽP odobratých 19 vzoriek vôd z 19 prameňov nachádzajúcich sa v blízkosti najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj, a to Čingov - Sokolský prameň, Košiarny briežok - Grófska studňa, Košiarny briežok - Skromná studnička, Novoveská Huta - Kráľov prameň, Prameň Klauzy, prameň Suchá Belá, Kláštorisko - Prameň sv. Bruna, Kláštorisko - Cesta medzi Kláštoriskom a Podleskom, Prameň Stratenská pila, Geravy - prameň Zejmarská roklina, Prameň Breznovica (Prielom Hornádu), Čierna dolina – prameň Sokol, Prameň pri potoku Lesnica (pod tiesninou), Hrabušice Podlesok – prameň pri parkovisku, Prameň Kysel, Prameň Majsgripin, Bikšova lúka – prameň, Prameň pod Gačovskými skalami, Zákruta nad Hnilcom – prameň.

Len v 4 vzorkách z odobratých vzoriek (Prameň Breznovica - Prielom Hornádu, Prameň pri potoku Lesnica - pod tiesninou, Košiarny briežok - Grófska studňa, Hrabušice Podlesok – prameň pri parkovisku) boli výsledky vo vyšetrených ukazovateľoch v súlade s platnou legislatívou. V ostatných vzorkách boli prekročené mikrobiologické ukazovatele.

Výsledky kvality vody boli oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na zabezpečenie oznámenia pre návštevníkov na informačných tabuliach.

RÚVZ vykonáva monitoring rekreačných vôd – Ružín, Turzov a Úhorná, aj keď to nie sú vyhlásené prírodné kúpacie oblasti, ale sú využívané obyvateľmi regiónu na rekreáciu a kúpanie. RÚVZ odobral v mesiaci jún 6 vzoriek rekreačných vôd. Vyšetrované ukazovatele neprekračovali stanovené limity, mierne prekročená bola len hodnota E.coli na odbornom mieste Ružín – Hnilecké rameno.

2. Oddelenie PPL:

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (s dôrazom na hodnotenie rizík z DNJZ):

Počet požiadaviek na prešetrenie podozrení na chorobu z povolania z DJNZ v roku 2014 je doposiaľ 20 prípadov, čo je oproti predchádzajúcemu roku pokles o 7 prípadov. V prvom polroku bolo prešetrených 17 podozrení na choroby z povolania, z toho bolo 15 podozrení na DJNZ, resp. kombinácia DNJZ s vibráciami. Prešetrené boli podozrenia na chorobu z povolania v profesiách pílič s reťazovou motorovou pilou (zamestnanec aj SZČO), žeriavnik, operátor pri výrobe okien a dverí z hliníkových profilov, brúsička v drevovýrobe, banký žeriavnik, robotník pri aktivačných prácach,, upratovačka, palič SZČO, kurič, kováč, baník – tunelár, montážna robotníčka, vodič nákladných vozidiel a pilčík, baník – haviar. Jednotlivé profesie boli posudzované v súlade s vyhláškou č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

Za sledované obdobie bola priznaná 1 choroba z povolania s diagnózou ochorenia z JNDZ pre SZČO v profesii kaderníčka a 4 choroby z povolania s diagnózou choroba z vibrácií – ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené vibráciou pre profesie vodič

nákladných automobilov, traktorista, pilčík a vodič a SZČO pre profesiu pilčík. Kópie prešetrení chorôb z povolania sú zasielané na ÚVZ SR.

3. Oddelenie HV:

Zvýšená frekvencia ŠZD a ÚKP ZSS v čase letnej a zimnej turistickej sezóny (napr. Slovenský Raj, Spišský Hrad, Ružín, Plejsy, Mlynky, Hnilčík..):

V rámci plnenia úloh regionálnych priorít sa činnosť Odd. HVaPBU v 1. polroku 2014 zamerala na kontrolu (ŠZD a ÚKP) v čase letnej a zimnej turistickej sezóny v turistických centrách v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica.

Letná turistická sezóna:

Na území okresu Spišská Nová Ves sa nachádza niekoľko významnejších stredísk cestovného ruchu s možnosťou stravovacích a občerstvovacích služieb. Ide o Národný park Slovenský raj - lokalita Čingov, lokalita Džurkovec, Obec Spišské Tomášovce, Obec Hrabušice, ATC Podlesok Hrabušice, Hrabušice - Kláštorisko, Hrabušice - rekreačné zariadenie Veľká Biela Voda, rekreačná lokalita - Mlynky - Biele Vody, Mlynky - Prostredný Hámor, Národná kultúrna pamiatka Spišský hrad. Sú tu sezónne zariadenia pre poskytovanie občerstvenia.

Mestská a prímestská rekreácia - Mesto Spišská Nová Ves - pre stravovanie sú využívané hotely a reštaurácie s celoročnou prevádzkou a využívané v rámci letného a zimného cestovného ruchu. V meste je prevádzkované letné kúpalisko - stravovanie a občerstvenie je poskytované v priľahlej reštaurácii hotela a v sezónnych bufetoch v stálych objektoch.

Na území okresu Gelnica sa nachádza niekoľko stredísk cestovného ruchu s možnosťou stravovacích a občerstvovacích služieb. Ide o rekreačné oblasti - vodná nádrž Ružín, obce Jaklovce a Margecany, Jazero Úhorná.

V 1. polroku 2014 bolo v zariadeniach, v letných turistických centrách v rámci pripravenosti rekreačných a stravovacích zariadení na letnú turistickú sezónu a v priebehu sezóny vykonaných 23 kontrol.

Kontroly boli zamerané na právoplatnosť rozhodnutia na uvedenie do prevádzky priestorov, všeobecnú čistotu a hygienický stav prevádzky, vybavenosť priestorov, zdravotnú a odbornú spôsobilosť zamestnancov, skladovanie potravín a hotových výrobkov.

Najčastejšie zisťované nedostatky: nezabezpečené dostatočné množstvo oddelených pracovných plôch so zreteľom na druh suroviny a spôsob jej spracovania, nezabezpečené pravidelné účinné čistenie príslušenstva a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami, formálne vedenie evidencie o výkone sanitačných činností, prevádzkovanie ZSS bez kladného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky.

Zimná turistická sezóna:

V okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica sa nachádza niekoľko stredísk (rekreačné a stravovacie zariadenia) pre zimnú turistickú sezónu, napr. Plejsy Krompachy - v tomto stredisku sú prevádzkované významnejšie objekty - Hotely a chaty. Stravovanie a občerstvenie je zabezpečované aj prostredníctvom sezónnych bufetov. Ostatné strediská zimnej turistiky (Spišská Nová Ves - Rittenberg, Poráč – Brodok, Mlynky), poskytovanie občerstvenia a stravovania je zabezpečované v sezónnych bufetoch.

V 1. polroku 2014 bolo v zariadeniach zimnej turistiky v rámci pripravenosti rekreačných a stravovacích zariadení na zimnú turistickú sezónu a v priebehu sezóny vykonaných 16 kontrol.

Kontroly boli zamerané na kontrolu rýchleho občerstvenia, kontrolu prípravy a manipulácie s teplými pokrmami, vrátane pokrmov rýchleho občerstvenia, na právoplatnosť rozhodnutia na uvedenie do prevádzky priestorov, všeobecnú čistotu a hygienický stav prevádzky, vybavenosť priestorov, skladovanie potravín.

Najčastejšie zisťované nedostatky: nevykonávanie pravidelnej údržby a čistenia priestorov a zariadení, nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej vody, nevedenie záznamov o výkone sanitácie, nezabezpečenie kontroly skladovaných potravín.

Za zistené nedostatky boli uplatnené sankcie v 2 prípadoch u 2 prevádzkovateľov.

4. Oddelenie HDM:

Medziodborová úloha (HŽP a HDM) – Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska:

Na základe usmernenia boli do projektu vybraté 2 základné školy – Základná škola, Nad Medzou 1, Spišská Nová Ves a Základná škola sv. Cyrila a Metóda, Markušovská cesta 2, Spišská Nová Ves, ktoré spĺňali určené kritéria.

Na týchto školách boli v 11. až 12. kalendárnom týždni odbornými zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže vykonané konzultácie a stretnutia s riaditeľmi škôl v súvislosti s vybavením potrebných súhlasov a povolení, oboznámenie s priebehom realizácie projektu (času, miesta, personálneho zabezpečenia zo strany školy, výberu respondentov a pod.).

V 13. kalendárnom týždni bola vykonaná príprava podkladov pre samotnú realizáciu – leták s informáciou pre rodičov, tlač a kódovanie dotazníkov podľa pokynov gestora projektu.

Samotná realizácia prieskumu prebehla v 13. a 14. kalendárnom týždni.

Do anonymného dotazníkového prieskumu bolo vybraných 60 žiakov vo veku 9 – 12 rokov, t.j. žiaci 4. až 6. ročníka základných škôl, z troch tried každej školy, spolu 120 respondentov. Žiaci vyplňali 2 dotazníky - dotazník o kvalite prostredia a komforte na školách pre žiakov a dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómoch žiaka. Spolupráca s rodičmi prebehla prostredníctvom pedagogického personálu školy a žiakov – rodičia vyplňali dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domacom prostredí žiaka.

Dotazník o fajčení bol určený piatim zamestnancom školy.

Dotazník o škole vyplňal správca budovy /riaditeľ školy/, dotazník o kontrole školskej budovy /pre každú budovu v areáli školy osobitne/ so všeobecnými informáciami o budove a kontrole vlhkosti a plesní vyplnil pracovník RÚVZ po inšpekcii priestorov a zariadení s riaditeľom školy, taktiež po vykonaní kontroly zariadení pre osobnú hygienu bol vypracovaný formulár /samostatne pre každé zariadenie/ – o kontrole zariadení pre osobnú hygienu odborným zamestnancom oddelenia hygieny detí a mládeže. Počas realizácie prieskumu v oboch školách bolo spracovaných /vyplnených/ 394 dotazníkových formulárov.

Po vyplnení a zozbieraní dotazníkov od rodičov a riaditeľov škôl, boli následne dotazníky skompletizované a v rámci medziodborovej spolupráce postúpené na zadávanie do masiek odborným zamestnancom oddelenia hygieny životného prostredia.

5. Oddelenie epidemiológie:

Imunizačný program (kontrola očkovania, poradne očkovania), imunologický prehľad:

V rámci metodického usmerňovania v Imunizačnom programe, oddelenie epidemiológie RÚVZ v Spišskej Novej Vsi informovalo lekárov prvého kontaktu:

- o prebiehajúcom EIW v roku 2014, o jeho zameraní a cieľoch, ktoré by mohli v rámci svojej preventívnej činnosti využiť na propagáciu očkovania medzi svojimi pacientami a na zlepšenie ich informovanosti o možnostiach očkovania

V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli vykonávané nasledovné aktivity:

- najväčší dôraz sme kládli na propagáciu povinného pravidelného očkovania detí u laickej verejnosti

- v priestoroch RÚVZ Spišská Nová Ves bol pripravený informačný panel a nástenka o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni, informácie o histórii očkovania, o histórii epidémiách infekčných ochorení a o ochoreniach podliehajúcich povinnému očkovaniu
- na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o prebiehajúcom Európskom imunizačnom týždni
- praktickým lekárom pre deti a dorast bol poskytnutý informačný materiál o povinnom a odporúčanom očkovaní detí

V dňoch 16.-18.1.2014 sme sa zúčastnili na V. Slovenskom vakcinologickom kongrese na Štrbskom plese, v dňoch 4.6. – 5.6. 2014 Školy vakcinológie IV v Ráztočne a 11.6.2014 v Košiciach na vakcinologickom dni.

Opakovane sme upozornili poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na dodržiavanie povinnosti hlásiť akútne prenosné ochorenia dýchacích ciest vrátane chrípky raz týždenne a to vždy vo štvrtok do 12,00 hod. na oddelenie epidemiológie RÚVZ Spišská Nová Ves.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi boli zverejnené informácie o epidémii hemoragickej horúčky EBOLA v Guiney, informácie o ochorení a odporúčania pre cestujúcich do krajín západnej Afriky, konkrétne Libérii a Guinei

Ambulantným zdravotníckym zariadeniam pre deti a dorast boli distribuované informačno-edukačné materiály v súvislosti s povinným pravidelným očkovaním určené pre laickú verejnosť.

Na webovej stránke RÚVZ v Spišskej Novej Vsi bol zverejnený nový očkovací kalendár na rok 2014 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých, boli sprístupnené informačné letáky s názvom Ako sa chrániť pred kliešťom – informácia pre deti, Ako sa chrániť pred kliešťom – informácia pre verejnosť a bola uverejnená informácia pre cestovateľov ohľadom očkovania proti poliomyelitíde, vzhľadom na cirkuláciu vírusu poliomyelitídy a rizika ochorenia v niektorých krajinách Ázie a Afriky.

V I. polroku 2014 bolo vedených 6 priestupkových konaní. V týchto konaniach boli uložené sankcie v celkovej výške 541 €. V dvoch prípadoch bolo podané odvolanie. Odvolací orgán ku 30.6.2014 vo veci nerozhodol.

Z ochorení ovplyvniteľných očkovaním bolo hlásených:

- 12 podozrení na pertussis, epidemiologickým šetrením v spolupráci s ošetrojúcimi lekármi a na základe opakovanej a rozšírenej diagnostiky bolo 11 ochorení potvrdených
- 45 podozrení na akútnu hepatitídu A, z toho 44 ochorení bolo laboratórne potvrdených
- 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu B

Priebežne vykonávame aj kontrolu očkovania detí, narodených HBsAg pozitívnym matkám. V roku 2014 evidujeme 12 detí, ktoré sa narodili HBsAg pozitívnym matkám.

V rámci poradne očkovania poskytujeme lekárom a aj širokej laickej verejnosti informácie a konzultácie týkajúce sa problematiky povinného pravidelného očkovania detí a dospelých, odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia, o očkovaní osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz, očkovaní detí s kontraindikáciami a poradenstvo vo všetkých ďalších problémoch spojených s očkovaním. Informácie sú poskytované osobne a telefonicky.

6. Oddelenie PZ:

Plnenie NPPZ a ostatných schválených národných programov (výživa, pohybová aktivita, závislosti, duševné zdravie, HIV/AIDS, seniori, deti a dorast, srdcovo - cievne a onko ochorenia):

Vhodným klientom pre **sledovanie výživového stavu** vyšetrujeme biochemické a antropometrické ukazovatele, meriame krvný tlak a obsah tuku a zároveň im poskytujeme odborné poradenstvo a konzultácie k rizikovým faktorom životného štýlu. Súčasťou konzultácií v Poradni zdravej výživy u týchto klientov je aj vyplňanie dotazníkov obsahovo zameraných na sledovanie výživového stavu a konzumácie jedál a nápojov. Za prvý polrok 2014 sme podľa metodiky z celkového počtu 80 plánovaných osôb zaradených do plnenia úlohy zmonitorovali celkom 72 klientov u oboch pohlaví.

V rovine primárnej **prevencie drogových závislostí, alkoholizmu a tabakizmu** sme sa v spolupráci s OZ Mladí ľudia a život a peer klubom organizovaným pri CVC v Spišskej Novej Vsi aktívne podieľali v pozícii lektora a odborného garanta na príprave a vzdelávaní rovesníckych tzv. peer skupín počas viacerých špeciálnych výcvikov.

Národný program podpory zdravia bol realizovaný v prvom polroku 2014 formou viacerých aktivít (napr. prednášky, besedy, semináre, konzultácie, dotazníky, ankety, kurzy, panely, články, interviu) pre cieľové skupiny detí, mládeže, dospelé populácie a seniorov.

Národný program prevencie obezity spočíva v zdravotno – výchovných aktivitách určených pre deti, mládež, dospelú populáciu a seniorov formou prednášok, besied a diskusií obsahovo zameraných na zdravú výživu a pohybovú aktivitu. Pre žiakov 5. a 8. ročníkov troch základných škôl sme tieto aktivity realizovali v rámci „Dňa prevencie a zdravia“ pod názvom „POZDRAVY“, kde sme jedno zo 4 stanovišť zamerali na pohybovú aktivitu a význam pohybu pre fyzické a psychické zdravie. Okrem toho v Poradni zdravia, Poradni zdravej výživy a Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity boli aktivity zamerané pre jednotlivých klientov, u ktorých boli zrealizované rôzne merania a vyšetrenia a poskytnuté individuálne konzultácie a odborné poradenstvo s dôrazom na zdravú výživu, pitný režim a vhodnú pohybovú aktivitu s cieľom predísť nadváhe a obezite, prípadne nadmernú hmotnosť redukovať a znížiť zdravotné riziká s ňou spojené. V rámci pohybových kurzov boli zrealizované v prvom polroku 2014 pre 3 skupiny seniorov skupinové diskusie o význame pohybu a zdravej výživy v prevencii nadváhy a obezity.

V rámci **svetového dňa bez tabaku** sme zrealizovali v Poradni na odvykanie od fajčenia pre záujemcov aj meranie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer pre 35 fajčiarov sme poskytovali odborné poradenstvo k odvykaniu od fajčenia. V prvom polroku 2014 sme zrealizovali pre deti vybraných mestských základných škôl besedy a prednášky zamerané na **prevenciu alkoholizmu a závislostí na alkohole** v rámci aktivít pod názvom „POZDRAVY“. Žiaci 5. a 8. ročníkov dostali informácie o škodlivosti alkoholu so zameraním na zdravotnú a sociálnu oblasť. Problematiku alkoholizmu a nadmerného pitia sme prezentovali spoločne aj zo zástupcom Polície SR pre pedagógov a žiakov základnej školy a v Hrabušiciach. O účinkoch alkoholu a problémoch, ktoré vznikajú pri jeho nadmernej konzumácii sme prednášali a diskutovali s deťmi s Detského domova v Žakarovciach.

V prvom polroku 2014 v rámci plnenia **Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí** sme zrealizovali 4 prednášky a 4 besedy na témy: Zdravá výživa a stravovanie v seniorskom veku, Pitný režim, Zdravý životný štýl a psychohygiena. V rámci **týždňa mozgu** boli vyhotovené panely s predmetnou problematikou.

V rámci plnenia **Národného programu starostlivosti o deti a dorast** sme vykonali pre žiakov materských, základných a stredných škôl v prvom polroku 2014 v súlade s projektom „Školy podporujúce zdravie“ ako aj témami súvisiacimi so zdravím detí a mládeže v školskom prostredí viac ako 40 besied a prednášok.

Pre žiakov 5. ročníkov základných škôl sme pokračovali v realizácii intervenčných aktivít pod názvom „PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa“ formou práce so skupinami v štyroch stanovištiach s využitím rôznych zážitkových metód a hier. Základné témy sa

dotýkali oblasti zdravej výživy a pitného režimu, pohybovej aktivity, obezity, srdcovo-cievnych chorôb a metabolických chorôb, fajčenia, alkoholu a závislosti.

Pre žiakov 8. ročníkov sme zrealizovali 2. časť aktivít pod názvom „PoZdraVy II“, kde sme sa zamerali na témy – drogové závislosti, duševné zdravie a stres, nelátkové závislosti a medziľudské vzťahy. Tieto absolvovali žiaci z 2 základných škôl v celkovom počte 80 detí.

Peer aktivisti samostatne zrealizovali viac ako 20 konzultácií 35 besied na témy „Životný štýl mladých ľudí“, „Sexualita, láska a antikoncepcia“, „Fajčenie, alkohol a prevencia“, „Drogy - primárna prevencia a prvá pomoc“, HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“ ako aj „Duševné zdravie a stres“. Besedy boli určené prevažne študentom 1. a 2. ročníkov stredných škôl v Spišskej Novej Vsi, Krompachoch a Gelnici.

K **Medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog** sme zrealizovali s peer aktivistami na 3 stredných školách v rovesníckom prostredí v rámci nášho regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“ 12 besied na tému „Nikotín, alkohol a iné drogové závislosti“. Pre žiakov základných a stredných škôl sme vykonali 10 besied a prednášok na témy „Prevencia drogových závislostí – fajčenie, alkohol a drogy“ a „Duševné zdravie. Na RÚVZ je k dispozícii pre verejnosť panel „Závislosti“ s obrazovou a textovou časťou k jednotlivým druhom drog, vrátane príznakov pri užívaní a predávkovaní drogami. Panel obsahuje aj návod ako postupovať pri riešení problému konzumácie drog a vzniku drogovej závislosti.

V rámci realizácie **Zdravotno-výchovného pôsobenia u detí predškolského veku – stomatohygienu** sa na 2 materských školách, celkom v 5 triedach na MŠ v Spišskej Novej Vsi pokračovalo v intervenciách

Poradňu zdravia navštívilo celkom 201 klientov a **poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity** 92 klientov. V základnej poradni zdravia vykonávame antropometrické merania, meranie krvného tlaku a obsahu tuku v tele ako aj biochemické vyšetrenia celkového a ochranného cholesterolu, triglyceridov a glykémie.

V **Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity** sme vykonali antropometrické merania, merania krvného tlaku a zloženia tela ako aj spirometrický a ergometrický záťažový test. Výsledky meraní a testov boli vyhodnotené a počítačovo spracované.

Poradňu zdravej výživy navštívilo celkom 86 klientov.

V **poradni pre odvykanie od fajčenia** sme poskytli v prvom polroku 2014 individuálne konzultácie a poradenstvo 24 záujemcom, ktorým sme vykonali vstupné vyšetrenia Smokerlyzerom a niektorým aj Spirometrom.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Starej Ľubovni**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.
V 1. polroku 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.
V 1. polroku 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.
V 1. polroku 2014 nebola gestorom úlohy požadovaná súčinnosť nášho úradu na plnení uvedenej úlohy.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOK V PITNÝCH VODÁCH

Cieľom úlohy je získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách verejných vodovodov.

V 1. polroku 2014 v okrese Stará Ľubovňa sa vytypovali lokality povrchových vodárenských zdrojov Jakubianka, Lomnický potok, Plaveč (poľnohospodársky a lesohospodársky využívané územia), v ktorých by sa sledovali pesticídne látky podľa pokynov gestora úlohy – RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu.

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v 2. polroku 2014 osloví krajského odborníka pre HŽPaZ Prešovského kraja pre zaradenie navrhovaných lokalít do sledovania a zabezpečí zber informácií o predpokladaných registrovaných pesticídnych látkach v ich blízkosti – spolupráca s odborními PPL a prevádzkovateľmi vodovodov.

Úloha sa bude plniť priebežne v nasledujúcich rokoch.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni nie je riešiteľským pracoviskom.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov, uplatňovanie pri výkone štátneho zdravotného dozoru legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci, overovanie pomocou kontrolných listov informovanosť zamestnancov a poskytovať informácie zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci, zisťovanie rizikových faktorov práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku, ako i zvyšovanie úrovne údajov o rizikových prácach a zabezpečovanie ich efektívneho využitia v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Oddelenie PPL v prvom polroku 2014 dozorovalo 533 právnych subjektov, kde bolo vykonaných 167 kontrol v rámci ŠZD.

Uvedenie priestorov do prevádzky bolo realizované v 59 prípadoch, schválených bolo 8 prevádzkových poriadkov, 6 krát sme prerušili konanie, výzvy boli zaslané 4 právnym subjektom.

V sledovanom období sme uložili pokutu za správny delikt vo výške 400,- € fi Loring security, s.r.o., Žilina, doposiaľ nebola uhradená.

Prešetrovali sme jedno podozrenie na chorobu z povolania u živnostníka (SZČO) s dg. Raynaudov sy. HK, posledne pracujúcom vo fi Levalov, s.r.o. Stará Ľubovňa

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Zamestnanci oddelenia PPL v sledovanom období prehodnotili vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií po vykonaní novej objektivizácie pracovných priestorov vo fi Holcim a.s., Rohožník, pracovisko Štrkoviňa Orlov a vo fi Východoslovenská energetika a.s., Košice, pracovisko prevádzka sietí VN a NN Stará Ľubovňa.

V rámci ŠZD v 4 podnikoch sme sa zamerali na sledovanie pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov, na výsledky a intervaly lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou, ako i na pridelenie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Pri kontrolách neboli zistené závažné nedostatky.

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR priebežne a sleduje sa vývoj zmien v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

V 21 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa evidujeme 358 osôb (zamestnanci a živnostníci - SZČO) exponovaných rizikovým faktorom.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Vo vykonávaní štátneho zdravotného dozoru boli uplatňované legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a

nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Kontrolna činnosť bola zameraná na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a na kontrolu osvedčení o odbornej spôsobilosti na vyššie uvedenú činnosť. Celkovo bolo vykonaných 5 kontrol v poľnohospodárskych podnikoch. Neboli zistené závažné hygienické nedostatky. Pri chemickej ochrane rastlín poľnohospodárske podniky nepoužívajú veľmi toxické látky a zmesi a tiež v malej miere toxické látky podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Posúdených bolo 8 prevádzkových poriadkov.

V rámci zdravotnej výchovy a prevencie bolo vykonaných 27 konzultácií týkajúcich sa podmienok pre získanie osvedčenia pre odbornú spôsobilosť na prácu s jedmi, predaja agrochemikálii, skladovania a manipulácie s nimi, vypracovania prevádzkového poriadku a pod..

V priebehu sledovaného obdobia neboli hlásené priemyslové otravy, ani podozrenia na choroby z povolania v súvislosti s prácou s jedmi. Neboli hlásené žiadne havarijné situácie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Od r. 2006 sú vyhlásené rizikové profesie lekár a zdravotná sestra na Onkologickej ambulancii v Ľubovnianskej nemocnici s rizikovým faktorom chemické karcinogény – cytostatiká v kategórii 3. Oproti posudzovanému stavu nenastali podstatné zmeny. Práce sú vykonávané v súlade so schváleným prevádzkovým poriadkom a hodnotením rizika. Pracuje tu jeden lekár a 2 zdravotné sestry, ktorí majú k dispozícii dostatočné množstvo OOPP – ochranný odev, obuv, rúško a jednorázové rukavice.

Na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest nebolo vydané v sledovanom období žiadne rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Zamestnanci v sledovanom období neprešetřovali žiadne podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ. Vedúci oddelenia sa zúčastňoval RKD v Košiciach zvolávanej v mesačnej frekvencii.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľom je napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Pri 292 konzultáciách sme sa okrem iného zameriavali na zabezpečovanie vhodných pracovných podmienok, pracovnej pohody, správnu manipuláciu s veľmi toxickými a toxickými látkami, na prevenciu pred vznikom chorôb z povolania, na bezpečnú prácu so zobrazovacími jednotkami, lasermi, pyrotechnikou, odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a na spracovanie prevádzkových poriadkov.

V Poradni na ochranu a podporu zdravia pri práci bolo realizované poradenstvo v oblasti problematiky práce s chemickými a toxickými látkami, chorôb z povolania, nárokov na OOPP, správnych pracovných návykov, telovýchovných aktivít v rámci pracovnej zmeny, zlepšenia podmienok práce na pracovisku a ochrany pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou.

O novej legislatíve, plánovaných a ponúkaných aktivitách sme širokú verejnosť informovali aj na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni

Zároveň boli distribuované materiály vlastnej edície pri príležitosti svetových dní a kampani do podnikateľských subjektov v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Od roku 2007 Oddelenie podpory zdravia zahájilo realizáciu regionálneho projektu „Zdravé pracovisko“. Do projektu bola zaradená prevádzka MKEM v Starej Ľubovni. V priebehu roka 2011 sme zaradili v rámci regiónu do realizácie aj PL-PROFY v Orlove. V rámci realizácie aktivít v priebehu 1. polroka 2014 sme vypracovali a zaslali vlastné edície pre pracovníkov oboch firiem v súvislosti so Svetovým dňom rakoviny, Svetovým dňom chorých, Medzinárodným dňom zriedkavých ochorení, Svetovým dňom obličiek, Týždňom mozgu, Svetovým dňom Downovho syndrómu, Svetovým dňom vody, Svetovým dňom tuberkulózy, Svetovým dňom bez tabaku, Svetovým dňom pohybom ku zdraviu.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci kampane Zdravé pracoviská bez stresu, ktorú vyhlásila Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) pre roky 2014 -2015 hlavné aktivity sú plánované na 2. polrok 2014 a rok 2015:

1. Deň otvorených dverí,
2. Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

V 1. polroku 2014 sme posudzovali chránené pracoviská v 7 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa.

Kontroly boli vykonané v rámci štátneho zdravotného dozoru v siedmich chránených pracoviskách. Pri kontrolách bolo zistené, že boli rešpektované všetky obmedzenia a odporúčania, ktoré špecifikuje lekár posudzujúci zdravotnú spôsobilosť na prácu a pracovné podmienky spĺňajú základné požiadavky aj vo vzťahu k charakteru zdravotného postihnutia občana. Práca je vykonávaná za uľahčených pracovných podmienok, resp. v skrátenom pracovnom čase.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha sa plní počas roka priebežne, prostredníctvom monitoringu a intervencie s vplyvom na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeléj populácie so zameraním na ľahkú prácu.

V súvislosti s realizáciou tohto projektu sme v 1. polroku 2014 oslovili 29 klientov, u ktorých sme zabezpečili vyplnenie Klinicko – somatometrického dotazníka s jednodňovým jedálnym lístkom, dotazníka o životospráve (Monitoring spotreby vybraných prídavných látok), poskytli vyšetrenia klientovi v Poradni zdravia a zabezpečili vyplnenie záznamového listu pre biochemické vyšetrenie a prostredníctvom zdravotno-výchovných intervencií sme vplývali na zlepšenie stravovacích návykov u týchto vybraných skupín populácie so zameraním sa na ľahkú prácu.

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Úloha je realizovaná v pravidelných intervaloch, každý mesiac sa odoberajú 2 vzorky kuchynskej soli a zabezpečuje sa monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. Monitoring obsahu jódu pretrváva od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Spolu bolo odobratých v 1. polroku 12 vzoriek.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TIO₂

Odber vzoriek RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v 1. polroku 2014 nebol gestormi úlohy plánovaný.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Odber vzoriek RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v 1. polroku 2014 nebol gestormi úlohy plánovaný.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

V marci 2014 bol vykonaný odbornými zamestnancami oddelenia HVBPKV pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni odber 2 vzoriek, výsledky vzoriek zatiaľ nie sú k dispozícii.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

V apríli 2014 bol vykonaný odbornými zamestnancami oddelenia HVBPKV pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni odber 2 vzoriek, výsledky vzoriek sú nezávadné.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Odborní zamestnanci oddelenia HVBPKV pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v januári 2014 odobrali 2 vzorky na regulované látky – výrobky pre dospelých, výsledky vzoriek boli nezávadné. V máji 2014 boli odobraté 4 vzorky na regulované látky – výrobky dennej spotreby, výsledky vzoriek zatiaľ nie sú k dispozícii. V 1. polroku 2014 bolo vykonaných 138 Rapex kontrol spojených so vzdelávaním spotrebiteľa.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Odborní zamestnanci oddelenia HVBPaKV pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni odobrali v júni 2014 celkom 2 vzorky na hormóny a kortikosteroidy, výsledky vzoriek zatiaľ nie sú k dispozícii.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

V súvislosti s ukončením projektu „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených

s konzumáciou jedál“ sme v I. polroku 2014 obdržali z RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě vyhodnotenie projektu za rok 2013 a záverečné zhrnutie projektu.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Počas I. polroka 2014 neboli predložené žiadne požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Projekt bol realizovaný dotazníkovou metódou u 15 detí vo vekovej skupine od 3 – 6 rokov v mestskej Materskej škole sv. Cyrila a Metoda, Štúrova 3, Stará Ľubovňa a u 15 detí vo vekovej skupine od 3 – 6 rokov vo vidieckej Materskej škole, Na rovni 17, Ľubotín. Požadované údaje boli získané od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Údaje z dotazníkov boli vložené do pripravenej masky v programe Excel a v termíne do 30.6.2014 zaslané na spracovanie na ÚVZ SR v Bratislave. V súvislosti s realizáciou projektu boli uskutočnené 4 osobné konzultácie so zástupcami vybraných materských škôl ohľadom vykonania prieskumu.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOL; VYUŽITIE HODÍN TV

V súvislosti s realizáciou projektu „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“, ktorý vyplýva z plnenia Národného programu prevencie obezity a na základe listu HH SR č. HDM/2765/5396/2014 zo dňa 17.3.2014 v súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku hygieny detí a mládeže a zefektívnenia výkonu cieľného štátneho zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže sme v termíne od 7.4.2014 do 22.4.2014 vykonali mimoriadne cieľné kontroly zamerané na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy vo vybraných 5 základných školách v meste a 5 základných školách na vidieku.

Správa z vykonaných cieľných kontrol zameraných na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy vo vybraných základných školách okresu Stará Ľubovňa spolu s maskou s vloženými údajmi bola zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave v termíne do 30.4.2014.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Úloha sa plní v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Národný imunizačný program sa realizuje v súlade s cieľmi programu Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) „Zdravie pre všetkých v 21. storočí“, v súlade s odporúčaniami Európskej komisie a v súlade s praxou členských štátov EÚ.

Na zabezpečenie plynulosti realizácie povinného očkovania bol očkovací kalendár vypracovaný ÚVZ SR pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých pre rok 2014 zaslaný všetkým praktickým lekárom v odbore všeobecné lekárstvo zabezpečujúcim imunizáciu detí, dorastu i dospeléj populácie a zverejnený na webovej stránke RÚVZ so

sídlom v Starej Ľubovni. Plnenie NIP je na území okresu na veľmi dobrej úrovni. Situácia v oblasti imunizácie je priebežne monitorovaná.

V termíne 22. – 26. 4. 2014 sa uskutočnil Európsky imunizačný týždeň (EIW). Aktivity boli zamerané najmä na zlepšenie informovanosti širokej verejnosti o význame očkovania proti očkovaním preventabilným ochoreniam, ako aj na zvýšenie zaočkovanosti ťažko dosiahnuteľných skupín populácie. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované nasledujúce zdravotno-výchovné aktivity:

1. Prednášky realizované oddelením epidemiológie v počte 1 (pre zdravotníckych pracovníkov v rámci odborných seminárov). Téma: „Činnosť poradne očkovania pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni“.
2. Uverejnený bol 1 článok v printových médiách (krátka informácia o druhoch povinného očkovania, ako súčasť rozhovoru s hovorkyňou ÚVZ SR).
3. Vo vysielaní regionálnej televízie bol v 17. kalendárnom týždni v rámci teletextu uverejnený leták (vlastná edícia) spracovaný v rámci EIW 2014.
4. Spracovaný bol 1 leták a informačný materiál o EIW a význame očkovania pre laickú verejnosť.
5. Zhotovená bola 1 nástenka, umiestnená v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.
6. Realizované 3 besedy orientované na stredoškolskú mládež ako budúcich rodičov.
7. Na oddelení epidemiológie RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bolo poskytované poradenstvo v oblasti očkovania, v rámci EIW bolo poskytnutých 6 konzultácií v súvislosti s očkovaním, z toho 3 pre laickú verejnosť a 3 pre zdravotníckych pracovníkov.
8. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bola uverejnená 1 informácia (vlastná edícia).
9. Ďalej bolo realizovaných 10 iných aktivít:
 - 1 prieskum laickej verejnosti zameraný na vedomosti stredoškolskej mládeže o očkovaní (s porovnaním získaných údajov pred a po besede s odborníkom) na 1 vybranej strednej škole s účasťou 44 respondentov,
 - 1 spracovanie dotazníkov,
 - 1 vyhodnotenie dotazníkov,
 - 3 krát zabezpečená distribúcia informačného materiálu (38 subjektom - laická verejnosť, 26 subjektom - zdravotnícki pracovníci a 2 subjektom – rómske komunity),
 - 2 krát realizované vyhodnotenie zdravotno-výchovných aktivít – laická verejnosť a zdravotnícki pracovníci,
 - 2 krát zabezpečená koordinácia pripravovaných aktivít – pre laickú verejnosť a zdravotníckych pracovníkov.

Správa o aktivitách bola v termíne odoslaná na ÚVZ SR.

PZS sú v oblasti plnenia NIP pravidelne usmerňovaní formou metodických listov v priebehu celého roka, v prípade potreby je na základe vzájomnej konzultácie očkujúceho lekára a epidemiológa vypracovaný individuálny plán očkovania.

Široká verejnosť je o aktivitách v oblasti plnenia NIP informovaná prostredníctvom webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Kontrola očkovania bude vykonaná v zmysle usmernenia ÚVZ SR v 2. polroku 2014.

V sledovanom období nebola hlásená žiadna postvákcináčna reakcia.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín, dokumentované boli všetky prenosné ochorenia s príslušnými protiepidemickými opatreniami

v ohnisku nákazy, kontakty s prenosným ochorením, výsledky lab. vyšetrení, nariadené opatrenia a pod..

Monitorovanie, hlásenie, evidencia a analýza prenosných ochorení boli vykonávané priebežne. Hlásenie prenosných ochorení vykonávali poskytovatelia zdravotnej starostlivosti písomnou formou, v prípade hromadných alebo závažných ochorení aj telefonicky.

Prenosné ochorenia boli hlásené v súlade so štandardnými definíciami prenosných ochorení podliehajúcich ohlasovacej povinnosti v odôvodnených prípadoch doplnených laboratórnymi výsledkami. Zber, evidencia, sumarizácia a analýza hlásených prenosných ochorení, ako aj kontrola kvality údajov sa vykonávala prostredníctvom epidemiologického informačného systému (EPIS). Vďaka údajom v informačnom systéme, zvlášť v systéme rýchleho varovania existuje možnosť získania dôležitých údajov o aktuálnej epidemiologickej situácii v tom – ktorom regióne.

Priebežne 1 krát týždenne sa vykonával zber údajov o výskyte akútnych respiračných ochorení, chrípke podobných ochorení a ich komplikácií.

V priebehu sledovaného obdobia sme z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenali: pertussis u 22 osôb a parotitidu u 34 osôb.

Okrem sporadických prípadov prenosných ochorení bol zaznamenaný 1 epidemický výskyt ochorení na vírusový zápal pečene typu A so 6 prípadmi, 5 rodinných výskytov hnačkových ochorení každý s 2 prípadmi (celkom 10 chorých) a lokálne epidémie respiračných ochorení na území okresu Stará Ľubovňa, zaznamenané v 4., 5., 7. a 19. kalendárnom týždni.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení (výskyt, prevencia, grafy, mapy a iné) je zabezpečené prostredníctvom:

- programu EPIS (vstupný portál pre verejnosť),
- webová stránka RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni (týždenná aktualizácia akútnych respiračných ochorení, mesačná analýza prenosných ochorení),
- zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu prenosných ochorení (11 prednášok, 3 informácie v printových médiách, 3 letáky – vlastná edícia, 3 názorné propagácie, 6 krát podané informácie prostredníctvom telefonической linky prevencie AIDS, 40 informácií uverejnených na webovej stránke).

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín. Vykonávalo sa priebežné monitorovanie výskytu infekčných ochorení a získané údaje s príslušnými epidemiologickými údajmi a laboratórnym vyšetrením boli zadávané a následne analyzované prostredníctvom epidemiologického informačného systému EPIS s využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia sa zabezpečuje systematický zber, sumarizácia a analýza údajov o infekčných ochoreniach a monitorovanie zdravia obyvateľov.

Štyria všeobecní lekári sú užívateľmi epidemiologického informačného systému (EPIS), prostredníctvom ktorého sa vykonáva evidencia a pravidelná analýza hlásených prenosných ochorení.

V hodnotenom období bolo okrem vyššie uvedených údajov spracovaných a do informačného systému vložených 382 prípadov prenosných ochorení, 122 spracovaných

ohnísk, 169 kontaktov s prenosným ochorením chránených očkovaním, vydaných 102 rozhodnutí s nariadenými opatreniami a ďalších 301 iných opatrení v ohniskách nákazy (74 krát postup dezinfekcie, 2 krát informovanie zainteresovaných, 1 krát sprísnenie hygienicko - epidemiologického režimu pri ochorení v kolektívnom zariadení, 104 krát vyhľadanie podozrivých z nákazy a 120 krát zdravotná výchova).

Informačný systém prenosných ochorení je maximálne (v pracovných dňoch denne) využívaný na evidenciu a hlásenie prenosných ochorení, na analýzy a grafické spracovanie vývoja prenosných ochorení.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia a odporúčaním Rady Európy o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou sa vykonáva surveillanca a kontrola nozokomiálnych nákaz na lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení.

Plnenie úlohy na úrovni okresu je v štádiu hlásenia, evidencie, získavania dokumentácie, šetrenia a analýzy výskytu NN (zber hlásení – minimálne 1 krát týždenne, analýza NN - 1 krát mesačne). Komisia NN v sledovanom období nezasadala.

Z Ľubovnianskej nemocnice, n. o. (ďalej len LN, n. o.) bolo v sledovanom období hlásených a analyzovaných 7 NN.

V rámci ŠZD bolo celkovo odobratých a vyšetrených 234 sterov z prostredia (závadnosť 1,3 %), 224 sterov zo sterilného materiálu (závadnosť 0 %), ďalej bolo odobratých a vyšetrených 6 iných vzoriek (čistená voda).

Zo 66 evidovaných sterilizačných prístrojov bolo otestovaných 41 prístrojov – 140 vzoriek (závadnosť 2,4 %). Opakované kontroly (v súlade s frekvenciou kontrol stanovených vyhl. MZ SR č. 553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia) boli vykonané 14 krát.

Z iných aktivít zameraných na surveillanca nozokomiálnych nákaz a zvýšenie bezpečnosti pacienta boli v 1. polroku 2014 realizované zdravotno-výchovné aktivity v rámci kampane vyhlásenej SZO "Umývajte si ruky - zachrániť život":

- prednášky, semináre na miestnej úrovni,
- plagáty pre zdravotníckych pracovníkov distribuované v rámci lôžkových oddelení nemocnice,
- vlastná edícia – leták,
- nástenné panely,
- ukážky správnej techniky umývania a dezinfekcie rúk,
- informácia na webovej stránke : www.vzsl.sk,
- iné: kontrola rúk zdravotníckych pracovníkov (šperky, nechty a pod.), kontrola sortimentu pomôcok na dezinfekciu rúk, kontrola dostatku jednorazových utierok na osušenie rúk a pod..

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Pre prípad mimoriadnej epidemiologickej situácie je vypracovaný a priebežne aktualizovaný havarijný plán pre prípad výskytu mimoriadnej situácie a pandemický plán, v súlade s ktorými je monitorovaná aktuálna epidemiologická situácia na území okresu.

Pri RÚVZ sú zriadené zásahové skupiny, ktorých činnosť je koordinovaná podľa potreby a v súlade s vypracovaným plánom.

Na území okresu bola situácia monitorovaná a priebežne, v súlade s Plánom opatrení pre prípad pandémie chrípky v Slovenskej republike boli plnené opatrenia v medzipandemickom období.

V priebehu sledovaného obdobia sme monitorovali epidemiologickú situáciu a spracovávali a zasielali pravidelné hlásenia:

- týždenná informácia o výskyte ARO a CHPO (hlásenie do EPIS 26 krát, správa uverejnená na webovej stránke – 26 krát),
- pravidelné (mesačné) metodické usmernenia zasielané zdravotníckym zariadeniam, ÚSS, prednostovi okresného úradu a RVPS na území okresu s aktuálnou informáciou o výskyte akútnych respiračných a chrípke podobných ochorení.
- v priebehu roka sme neevidovali žiadne hlásenie SARI,
- na základe usmernenia ÚVZ SR zasielame naďalej pravidelné týždenné hlásenia o výskyte SARI na území okresu Stará Ľubovňa (odoslaných 26 hlásení),
- v rámci systému rýchleho varovania bolo do epidemiologického informačného systému vložených a aktualizovaných 12 hlásení.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Úloha sa realizovala podľa pokynu ÚVZ SR. V rámci úlohy bol zabezpečený odber vzoriek odpadových vôd podľa harmonogramu odberov, ktorý vypracoval RÚVZ so sídlom v Košiciach a ich virologické vyšetrenie na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. V sledovanom období boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV v meste Stará Ľubovňa (na základe laboratórneho vyšetrenia boli všetky 3 vzorky negatívne).

Naďalej sa priebežne monitoruje výskyt akútnych chabých obŕn (ACHO). V sledovanom období nebolo hlásené ochorenie ani podozrenie z ochorenia.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Na úrovni okresu sa plní úloha realizovaním zdravotno-výchovných aktivít zameraných na prevenciu AIDS v zariadeniach pre deti a mládež na území okresu. Odbornými prezentáciami za súčasného využitia audiovizuálnej techniky a formou diskusie mladých ľudí s odborníkmi sa postupne dosahuje zmena postojov mládeže k tejto infekcii a iným pohlavne prenosným ochoreniam. Zvýšenú aktivitu a záujem zo strany školských zariadení evidujeme každoročne v mesiacoch október – december (v rámci Svetového dňa boja proti AIDS), kedy sú besedy s mládežou organizované pre 8. - 9. ročníky ZŠ a stredné školy na území okresu. V priebehu 1. polroka 2014 boli realizované 2 prednášky na stredných školách s účasťou 172 študentov).

Linka pomoci AIDS na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bola zriadená v roku 1995. V sledovanom období bolo podaných 6 telefonických informácií. Otázky boli zamerané prevažne na podmienky vyšetrenia pred cestou do zahraničia (kto zabezpečuje odber, ako rýchlo je k dispozícii výsledok vyšetrenia, kde sa vykonáva vyšetrenie, poplatky).

6.8 PORADNE OČKOVANIA

K 1. 12. 2011 bola na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni zriadená poradňa s poskytovaním poradenstva a konzultácií v oblasti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov i laickú verejnosť v týchto oblastiach:

- povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých,
- očkovanie pred cestou do zahraničia,
- odporúčané očkovania,
- očkovanie osôb profesionálne vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz,

- očkovanie detí s kontraindikáciami,
- iná problematika spojená s očkovaním.

V priebehu 1. polroka 2014 bolo poskytnutých celkom 72 konzultácií (z toho 59 telefonických a 13 osobných). Konzultácie boli poskytované odborníkom v oblasti zdravotníctva aj laickej verejnosti.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa (EIW) bol na 1 vybranej SŠ na území okresu realizovaný prieskum vedomostí o očkovaní u študentov SŠ ako budúcich rodičov. Do prieskumu sa zapojilo 44 respondentov, pričom sa hodnotili vedomosti pred a po besede s odborníkom. Táto zdravotno-výchovná aktivita významne prispela k obohateniu vedomostí budúcich rodičov o význame očkovania ako aj informácií o činnosti poradne očkovania.

V priebehu 1. polroka 2014 boli zahájené ďalšie zdravotno-výchovné aktivity:

- zabezpečená distribúcia letáku o aktuálnom povinnom očkovaní a činnosti poradne očkovania matkám - rodičkám prostredníctvom novorodeneckého úseku detského oddelenia Ľubovnianskej nemocnice, n. o. (distribúovaných 45 letákov).

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaní.

Pracovníci RÚVZ realizovali prieskum (vlastný dotazník) u budúcich rodičov zameraný na zistenie postoja k očkovaní u študentov vybranej strednej školy na území okresu v rámci EIW.

V 1. polroku 2014 neboli predložené požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu, ďalšia etapa projektu bude realizovaná podľa pokynov gestora.

9 PODPORA ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

V priebehu 1. polroka 2014 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia v MŠ Ľubotín. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetrili v MŠ Ľubotín 12 klientov. Jeden klient bol následne odporúčaný do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Počas realizácie sme zabezpečili 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR.

V rámci edukačných aktivít sme pre žiakov ZŠ Podolíneec uskutočnili besedu na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. Pre žiakov ZŠ Plavnica sme uskutočnili prednášku na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli dve telefonické konzultácie.

Vo februári 2014 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia v ZŠ Ľubotín. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili na v ZŠ Ľubotín 7 klientov. Piaty klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

V súvislosti so zlepšením zdravotného uvedomenia celej populácie sme v 1. polroku 2014 uskutočnili aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO:

Pri príležitosti **Svetového dňa proti rakovine - /4.2.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa a 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň rakoviny, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom chorých - /11.2.2014/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárňam, 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Tento svetový deň sme propagovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ako aj názornou propagáciou v priestoroch čakárne Poradne zdravia.

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa zriedkavých ochorení - /28.2.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov na Slovensku, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Svetového dňa obličiek - /13.3.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa,

Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň obličiek, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Týždňa mozgu - /10.-16.3.2014/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárniam, 21 APL pre dospelých, 12 APL pre deti a dorast, 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina a 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa.

Týždeň mozgu sme propagovali na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci edukačnej činnosti sme uskutočnili pre žiakov ZŠ na Ul. Levočská v Starej Ľubovni 2 prednášky s problematikou fungovania mozgu a potrebe jeho tréningu. Súčasťou edukačných aktivít bola aj distribúcia zv materiálov s uvedenou problematikou edukovaným žiakom a telefonická konzultácia ohľadom dohodnutia aktivít.

Pri príležitosti **Svetového dňa Downovho syndrómu - /21.3.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň Downovho syndrómu, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

Pri príležitosti **Svetového dňa vody - /22.3.2014/** sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň vody“, ktorý sme následne distribuovali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (31 subjektov), 12 lekárniam, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, základnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska. Tento svetový deň bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Pre žiakov ZŠ na Ul. Levočská v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku na tému „Voda“, spojenú s distribúciou zv materiálu k danej problematike a poskytli sme 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

V rámci **Svetového dňa tuberkulózy - /24.3.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň tuberkulózy, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

Svetový deň zdravia - /7.4.2014/ sme propagovali nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a uskutočnili sme Deň otvorených dverí v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo

rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme pri príležitosti Dňa otvorených dverí vyšetřili 4 klientov. Dvaja klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

Európsky imunizačný týždeň (EIW) - /22.-26.4.2014/ V súvislosti s EIW zabezpečili pracovníci OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni distribúciu spracovanej vlastnej edície do 11 lekární a 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 42 zariadení).

Pri príležitosti **Svetového dňa – pohybom ku zdraviu - /10.5.2014/** sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybom ku zdraviu“, ktorú sme distribuovali 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, zariadeniu Ladies fitness v Starej Ľubovni. Opäť bol svetový deň propagovaný formou nástenky a webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so Svetovým dňom pohybom ku zdraviu sme uskutočnili Deň otvorených dverí v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 19.5.2014, 20.5.2014, 23.5.2014 počas ktorého bolo vyšetřených celkovo 19 klientov. Klientom sme poskytli biochemické vyšetřenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetřenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetřenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Dve klientky boli odporúčané do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Fajčiarom (7 klienti) bolo poskytnuté poradenstvo v odvykaní od fajčenia. Pri príležitosti Svetového dňa pohybom ku zdraviu sme uskutočnili aj Deň otvorených dverí v Poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity a v Poradni zdravej výživy na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 19.5.2014, 20.5.2014, 23.5.2014 počas ktorého bolo poskytnuté poradenstvo 19 klientom. Klienti v Poradni zdravej výživy vyplnili jednodňový jedálny lístok a stravovací dotazník, poskytlo sa im individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí a analýzou jednodňového jedálneho lístka spracovaného počítačovým programom Alimenta. V poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme klientom poskytli individuálne poradenstvo v oblasti optimálnej pohybovej aktivity.

Zároveň sme zahájili aktívnu spoluprácu Poradenského centra zdravia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni s Ladies fitness v Starej Ľubovni v rámci vstupných a výstupných vyšetření klientov absolvujúcich kurzy cvičení. O realizovaní jednotlivých aktivít bola spracovaná fotodokumentácia.

Pri príležitosti **Svetového dňa bez tabaku - /31.5.2014/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Svetový deň bez tabaku“, ktorý sme distribuovali do MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, do 12 lekární v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Tento svetový deň bol propagovaný nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so

sídlom v Starej Ľubovni. V rámci Anonymnej telefonickej linky poskytujúcej pomoc a poradenstvo v odvykaní od fajčenia bolo poskytnuté poradenstvo v odvykaní od fajčenia 2 klientom.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012–2014

Odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – jún 2014 vykonali celkovo 273 kontrol zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V rámci uvedených kontrol nebola uložená žiadna bloková pokuta.

Uvedené kontroly boli zapracované do Hlásení o počte vykonaných kontrol za Január 2014, Február 2014, Marec 2014, Apríl 2014, Máj 2014, Jún 2014 za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ktoré sú sumarizované a spracovávané OPZ, PCZ na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V 1. polroku 2014 sme na ZŠ v Orlove uskutočnili besedu pod názvom „Fajčenie“ spojenú s premietnutím videofilmu „Deti a drogy“. Súčasťou edukačných aktivít bola aj distribúcia zv materiálu ohľadom prevencie fajčenia a poskytnutie 1 telefonickej konzultácie ohľadom dohodnutia aktivít.

Dňa 18.6.2014 sme odprezentovali prednášku na tému „Aktuálne poznatky v problematike fajčenia a vo výchove k nefajčeniu“ na tematickom kurze – Prevencia fajčenia a alkoholizmu vo Výchove k zdraviu, ktorý sa uskutočnil na FVZ pri SZU v Bratislave.

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol do realizácie 2. etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku zapojený od 1. marca 2009. V 1. polroku 2014 sa program nezačal realizovať a zo strany gestora bola k realizácii uvedeného projektu predložená požiadavka v súvislosti so žiadosťou o stanovisko k piatim potencionálnym modelom realizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit ako národného projektu financovaného z prostriedkov štrukturálnych fondov. Predmetné stanovisko sme zaslali na ÚVZ SR v Bratislave listom č. 2014/001548/OPZ/69 zo dňa 17.6.2014.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V 1. polroku 2014 sme v súvislosti s realizáciou projektu uskutočnili edukačné aktivity na ZŠ v Podsadku, zabezpečili distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a poskytli telefonicnú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

Dňa 18.6.2014 sme sa zúčastnili Tematického kurzu – Prevencia fajčenia a alkoholizmu vo Výchove k zdraviu, ktorý sa uskutočnil na FVZ pri SZU v Bratislave.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

V 1. polroku 2014 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Starej Ľubovni. V súvislosti so Svetovým dňom chorých, Medzinárodným dňom zriedkavých ochorení, Svetovým dňom obličiek, Týždňom mozgu, Svetovým dňom Downovho syndrómu, Svetovým dňom vody, Svetovým dňom tuberkulózy, Svetovým dňom pohybom ku zdraviu, Svetovým dňom bez tabaku sme spracovali vlastné edície, ktoré sme následne distribuovali základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska v okrese Stará Ľubovňa, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska v Starej Ľubovni, Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina.

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre podporu zdravia seniorov pri ÚVZ SR v Bratislave.

Vo februári 2014 sme za zúčastnili konferencie „Spomienky na Slovensko – Poľské kuriérske chodníčky“, kde sme účastníkom akcie poskytli meranie TK, merania antropometrických ukazovateľov (výška, váha, pás, boky – BMI, WHR), meranie percenta telesného tuku s následným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Meranie TK sme poskytli 26 klientom, meranie antropometrie využilo 24 klientov. V rámci realizácie projektu boli poskytnuté 2 telefonické konzultácie ohľadom dohodnutia aktivít.

V júni 2014 sme v spolupráci so základnou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska uskutočnili akciu pod názvom VIII. Športové hry členov JDS, kde sme účastníkom akcie poskytli meranie TK, merania antropometrických ukazovateľov (výška, váha, pás, boky – BMI, WHR), meranie percenta telesného tuku s následným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Meranie TK sme poskytli 54 klientom, meranie antropometrie využilo 54 klientov. V rámci realizácie projektu bola poskytnutá 1 telefonická konzultácia.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

V 1. polroku 2014 sme pre Materské centrum BABY CLUB MONALI v Starej Ľubovni v súvislosti s významnými dňami vyhlásenými SZO spracovali vlastné edície, ktoré sme následne distribuovali materskému centru pre potreby edukácie svojich klientov. Takto sme iniciovali Svetový deň rakoviny, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku.

9.7.2. ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

V súvislosti s plnením uvedeného projektu sme v 1. polroku 2014 dohodli ďalšiu spoluprácu s MŠ sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni. Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými zástupcami. V prvom polroku 2014 sme pre deti MŠ sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni uskutočnili prednášku pod názvom „Stomatohygiena“ a zabezpečili distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a poskytli jednu telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

9.8 CINDI PROGRAM SR

V 1. polroku 2014 sme poskytli služby celkom 128 klientom v rámci činnosti PCZ. Základnú poradňu navštívilo v 1. polroku 2014 spolu 73 klientov, ktorých vyšetrujeme podľa štandardných postupov vyšetrenia klienta v základnej poradni.

Možnosť návštevy PZV využilo 1. polroku 2014 celkom 29 klientov, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, spracovaného v počítačovom programe Alimenta a ktorý je východiskom pre intervenciu. Individuálne poradenstvo v POF využil 1. polroku 2014 celkom 1 klient. V poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme v 1. polroku 2014 poskytli skupinové poradenstvo novoevidovanej skupine 19 klientov a opakované poradenstvo 2 klientkam.

V oblasti ochrany zdravia pri práci sme 1. polroku 2014 poskytli služby v rámci POPZP 16 klientom. V 1. polroku 2014 sme prostredníctvom anonymnej telefónnej linky poskytovali občanom okresu možnosť získania odborných informácií súvisiacich s rizikom prenosu, priebehom infekcie a vyšetrením so zameraním najmä na otázky prevencie HIV/AIDS.

Celkovo sme poskytli 6 konzultácie. V rámci anonymnej telefónnej linky zameranej na prevenciu odvykania od fajčenia boli poskytnuté 2 konzultácie.

V rámci výjazdovej poradne pri významných dňoch podľa WHO a iných zv aktivitách sme v 1. polroku 2014 klientom poskytovali vyšetrenie biochemických parametrov, antropometrických ukazovateľov, meranie TK, vyšetrenie tukomerom, anamnézu, poradenstvo. Celkom sme uskutočnili 3 aktivity, pri ktorých bolo vyšetrených 33 klientov. Meranie TK v tomto polroku mimo základnej a výjazdovej poradne sme vykonali pri 2 aktivitách 80 klientom. Meranie antropometrie a stanovenie percenta telesného tuku sme vykonali pri 2 aktivitách 78 klientom. S praktickými a odbornými lekármi vzájomne spolupracujeme pri odporúčaní klientov z Poradne zdravia do ich ambulantnej starostlivosti. V 1. polroku 2014 sme takto odporúčali 21 klientov PZ. Samozrejme aj títo lekári odporúčajú k nám svojich pacientov do základnej poradne alebo do nadstavbových poradní napr. POF, PZV, POPA.

9.9 EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

V 1. polroku 2014 neboli predložené požiadavky gestora k realizácii uvedeného projektu.

2.) DOMÁCE PROGRAMY A PROJEKTY RÚVZ SO SÍDLOM V STAREJ ĽUBOVNI

PROJEKT: „ADAMKO, HRAVO - ZDRAVO“

Do projektu „Adamko, hravo-zdravo“ sú v okrese Stará Ľubovňa zapojené MŠ Kamienka, MŠ Nová Ľubovňa, MŠ a ZŠ Podolíneč.

Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. V 1. polroku 2014 nebola predložená žiadna požiadavka, či záujem o aktivity zo strany škôl, ktoré realizujú vyššie uvedený projekt.

PROJEKT: „OVOCIE A ZELENINA DO ŠKÔL“

V súvislosti s realizáciou programu „Ovocie a zelenina do škôl“ sme v 1. polroku 2014 uskutočnili pre žiakov ZŠ Orlov besedu pod názvom „Zdravá výživa“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V súvislosti s prípravou aktivít sme poskytli 1 telefonickú konzultáciu.

PROJEKT: „ZDRAVÉ MESTÁ“

Odborní zamestnanci OPZ, PCZ v rámci realizácie projektu Zdravé mesto spolupracovali s garantom projektu pri MÚ v Starej Ľubovni pri príprave aktivít.

Pre obyvateľov zdravého mesta sme zvlášť iniciovali v 1. polroku 2014 Svetový deň proti rakovine, Svetový deň chorých, Medzinárodný deň zriedkavých ochorení, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu zv aktivít.

PROJEKT : „ROZHOVORY POD LAMPOU“

Ľubovnianskou knižnicou v Starej Ľubovni sme boli oslovení pre opakovanú spoluprácu na realizácii aktivít v súvislosti s uvedeným projektom. Poskytli sme 1 telefonickú konzultáciu. Samotná realizácia projektu bude realizovaná v druhom polroku 2014.

PROJEKT: „UMÝVAJ SI RUKY, ZACHRÁNIŠ ŽIVOT“

Na plnení tejto úlohy sa OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období 1. polroka 2014 podieľalo v rámci tohtoročného ročníka kampane propagáciou formou nástienky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

PROJEKT: ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Do projektu Školy podporujúce zdravie (ŠPZ) je v okrese Stará Ľubovňa zapojených 6 materských škôl /Podolíneec, Malý Lipník, Nová Ľubovňa, Kamienka, Tatranská SL, Vsetínska SL/, 8 ZŠ /ZŠ Za vodou, ZŠ Levočská, ZŠ Komenského Stará Ľubovňa, ZŠ Šarišské Jastrabie, Jakubany, Kamienka, Malý Lipník, Podsadok/, 1 ŠZŠ Levočská Stará Ľubovňa a 3 SŠ /Obchodná akadémia, SOŠ Jarmočná Stará Ľubovňa, Gymnázium T. Vansovej Stará Ľubovňa/. Oproti roku 2013 nedošlo k zmene počtu ŠPZ.

K jednotlivým projektom poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. Zdravotno-výchovné pôsobenie realizujeme v oblasti duševného zdravia, zdravého životného štýlu, prevencie drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia a abstinencie, stomatohygiény, zdravej výživy, významu mlieka, poruchy príjmu potravín a anorexie, chrbtice školáka, prevencie úrazov pre žiakov, pedagógov a rodičov formou prednášok, besied, praktických ukážok správneho čistenia zubov na stomatologickom modeli zuba.

Zapožičiavame a premietame videokazety, distribuujeme zdravotno-výchovný a propagačný materiál, poskytujeme telefonické a osobné konzultácie, meranie tlaku krvi a CO v pľúcach a v krvi pomocou CO monitora a podľa záujmu realizujeme aktivity výjazdovej poradne zdravia.

V 1. polroku 2014 sme v týchto školách uskutočnili 1 prednášku, 2 besedy, poskytli 2 telefonické konzultácie, premietli 2 videofilm.

Na začiatku školského roka týmto MŠ, ZŠ, ŠZŠ a SŠ zasielame Ponukový list oddelenia podpory zdravia a zoznam videokaziet, ktorý im napomáha pri výbere a plánovaní aktivít.

Pri príležitosti významných dní vyhlásených SZO realizujeme zväčša pôsobenie a rôzne aktivity.

V týchto školách podporujúcich zdravie sme zvlášť iniciovali v prvom polroku 2014 Svetový deň proti rakovine, Medzinárodný deň zriedkavých ochorení, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Európsky imunizačný týždeň, Svetový deň pohybu pre zdravie, Svetový deň bez tabaku. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu mnohých iných zväčša aktivít.

PROJEKT: „PREČO SOM NA SVETE RÁD/A“

V súvislosti s realizáciou tohto projektu sme v 1. polroku 2014 uverejnili na základe požiadavky ÚVZ SR v Bratislave informácie o súťaži „Prečo som na svete rád/a“ ako aj leták k súťaži „Prečo som na svete rád/a“ na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Ďalšia realizácia aktivít bude prebiehať v období október - november 2014 v rámci sprievodných aktivít putovnej výstavy „Prečo som na svete rád/a“ v spolupráci s ĽOS v Starej Ľubovni.

PROJEKT: „BEZPEČNÝ NÁVRAT DOMOV“

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni v 1. polroku 2014 vytvoril vlastnú edíciu (výzvu) pod názvom „Bezpečný návrat domov“, ktorú spolu s listom pre riaditeľa/ku školy a edukačným a zdravotno-osvetovým materiálom (plagátom) distribuoval všetkým stredným školám v okrese Stará Ľubovňa (celkom 7 stredných škôl).

Tento projekt sme prezentovali aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a uverejnením plagátu „Bezpečný návrat domov“ na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Zároveň sme uskutočnili 4 besedy pre žiakov stredných škôl v okrese Stará Ľubovňa na tému „Bezpečný návrat domov“.

V súvislosti s realizovanými aktivitami sme zaslali na ÚVZ SR v Bratislave prehľad uskutočnených aktivít listom č. 2014/000345/OPZ/15 zo dňa 30.6.2014. Uvedená problematika „Bezpečného návratu domov“ bola prezentovaná aj pri iných edukačných aktivitách na jednotlivých školách.

PROJEKT: „ŽIVOTNÉ PODMIENKY A ZDRAVIE OBYVATEĽOV RÓMSKÝCH OSÁD V OKRESE STARÁ ĽUBOVŇA“

V 1. polroku 2014 bola realizovaná príprava jednotnej metodiky realizácie projektu.

Hlavné odborné a regionálne priority na úseku verejného zdravotníctva za 1. polrok 2014

PRIORITA: ZAPOJENIE SA DO SPRACOVANIA IMUNOLOGICKÝCH PREHLADOV V PREŠOVSKOM KRAJI V SPOLUPRÁCI A PO DOHODE S BANSKOBYSTRICKÝM KRAJOM

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sa na plnení tejto priority podieľa plnením na základe pokynov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v 1. polroku 2014 nebola predložená žiadna požiadavka gestora pre realizáciu.

ĎALŠIE ÚLOHY: VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sa na plnení tejto priority podieľa v zmysle zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov efektívnym a účinným výkonom štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia.

V 1. polroku 2014 bolo odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni uskutočnených 920 kontrol v rámci výkonu ŠZD, vybavených 1214 podaní, 309 rozhodnutí, 44 záväzných stanovísk, 380 iných stanovísk, vydaných 53 osvedčení o odbornej spôsobilosti, 2 duplikáty osvedčení o odbornej spôsobilosti, 1 duplikát rozhodnutia o uvedení priestorov do prevádzky, uskutočnených 2230 konzultácií, riešených 382 prípadov prenosných ochorení, spracovaných 122 ohnisk nákaz.

Zároveň bolo odobratých 1329 vzoriek, z toho 91 vzoriek pitnej vody, 3 vzorky odpadovej vody, 15 vzoriek vody na kúpanie, 6 vzoriek čistenej vody, 98 vzoriek vôd na dusičnany a dusitany, 106 vzoriek požívatín, 441 sterov z prostredia, 129 vzoriek na kontrolu sterilizačnej techniky, 224 vzoriek na kontrolu sterilných predmetov, 6 iných vzoriek, 298 vzoriek na biologický materiál.

V rámci posudkovej činnosti bolo vydaných 63 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane rozhodnutí na zmenu v prevádzkovaní priestorov podľa § 13 ods. 4 písm. a) zák. č. 355/2007 Z. z., 7 rozhodnutí na schválenie prevádzkových poriadkov vrátane návrhov na ich zmenu podľa § 13 ods. 4 písm. b) zák. č. 355/2007 Z. z., 48 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. a) a b) zák. č. 355/2007 Z. z. a 47 rozhodnutí na zotavovacie podujatia podľa § 13 ods. 4 písm. d) zák. č. 355/2007 Z. z..

Orgán verejného zdravotníctva nariadil v 104 prípadoch opatrenia na predchádzanie ochoreniam v zmysle § 12 zák. č. 355/2007 Z. z. a v 4 prípadoch opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov podľa § 55 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z. z..

V rámci výkonu ŠZD boli v 1. polroku 2014 prešetrené 3 podnety. Orgán verejného zdravotníctva vydal 4 pokyny v zmysle § 6 ods. 3 písm. j) zák. č. 355/2007 Z. z., uložil 4 pokuty za iný správny delikt podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z. z. v celkovej sume 930,- €, uložil náhradu nákladov podľa § 58 zák. č. 355/2007 Z. z. v 6 prípadoch v celkovej sume 211,32 €.

V 1. polroku 2014 odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni vykonávali aj mimoriadne a ciele kontrolы v rámci výkonu ŠZD.

Na základe usmernenia ÚVZ SR zn. OHŽP-1842/2014 zo dňa 7.2.2014 bol v termíne od 10.2.2014 do 14.2.2014 odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni vykonaný ciele štátny zdravotný dozor (ďalej len ŠZD) vo všetkých zariadeniach, kde dochádza k zaobchádzaniu s ľudskými pozostatkami pred ich pochovaním, zameraný na

dodržovanie zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve (zdravotnícke zariadenie - Ľubovnianska nemocnica, n. o., Ul. Obrancov mieru č. 3, Stará Ľubovňa, zariadenia sociálnych služieb s celoročným pobytom - Domov pre seniorov, Ul. Mierová č. 88, Stará Ľubovňa, Domov sociálnych služieb Legnava, Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb pre dospelých Jarabina a pohrebné služby - Verejnoprospešné služby, p. o., Ul. Okružná č. 78, Stará Ľubovňa, Helena Duranková – Tezex, Ul. Obrancov mieru č. 35, Stará Ľubovňa, Ján Rybovič - Memórium, Nám. gen. Štefánika č. 7, Stará Ľubovňa).

Mimoriadna kontrola v zariadeniach s vodnými atrakciami zameraná na prítomnosť legionel bola vykonávaná na základe usmernenia ÚVZ SR zn. OHŽP-1554/2014 zo dňa 3.2.2014. Kontrola bola zameraná hlavne na plnenie povinností, vyplývajúcich prevádzkovateľom bazénov s vodnými atrakciami na umelých kúpaliskách a v ubytovacích zariadeniach zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku. Výsledky mimoriadnej kontroly v zariadeniach s vodnými atrakciami za rok 2013 (body č. 1, 2, 3 usmernenia mimoriadnej kontroly) boli zaslané v požadovanom termíne na ÚVZ SR.

Na základe listu HH SR č. HDM/263/390/2014 zo dňa 13.1.2014 v nadväznosti na povinnosti vyplývajúce orgánom verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení niektorých zákonov vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami spoločného stravovania boli v termíne od 15.1.2014 do 29.1.2014 vykonané mimoriadne ciele kontroly vo vybraných 15 zariadeniach školského stravovania pri základných a stredných školách v okrese Stará Ľubovňa, zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Ani v jednom z kontrolovaných zariadení neboli zistené nedostatky. V rámci výkonu mimoriadnych ciele kontroly vo vybraných zariadeniach školského stravovania pri základných a stredných školách v okrese Stará Ľubovňa bolo odobratých 5 podávaných hotových jedál.

Na základe listu HH SR č. HDM/2765/5396/2014 zo dňa 17.3.2014 v súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku hygieny detí a mládeže, ako aj v zmysle naplňovania úloh EÚ akčného plánu detskej obezity na rok 2014 – 2020 a zefektívnenia výkonu ciele kontroly štátneho zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže boli v termíne od 7.4.2014 do 22.4.2014 vykonané mimoriadne ciele kontroly zamerané na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy vo vybraných 5 základných školách v meste a 5 základných školách na vidieku.

Na základe listu ÚVZ SR č. OHVBPKV/4878/2014/Jo zo dňa 9.6.2014 v súvislosti so zistením nepovolenej látky - nitrofurán (metabolit) furazolidonu v mrazenom králičom mäse z Číny boli odbornými zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže vykonané ciele kontroly v 10 školských stravovacích zariadeniach v okrese Stará Ľubovňa, pri ktorých bolo zistené, že predmetné výrobky sa nenachádzajú ani v jednom z kontrolovaných zariadení.

Listom ÚVZ SR zn. OHVBPKV/316/2014/Jo zo dňa 13.1.2014 bol nariadený výkon mimoriadnych ciele kontroly zameraných na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v zariadeniach spoločného stravovania v termíne od 15.1. - 29.1.2014. Oddelením HVBPKV bolo vykonaných 18 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania.

Na základe listu ÚVZ SR zn. OHVBPKV/2950/2014/Jo zo dňa 19.3.2014 sme zabezpečili výkon mimoriadných cielených kontrol zameraných na dodržiavanie hygienických požiadaviek v "ázijských reštauráciách". Mimoriadne cielené kontroly boli vykonané v termíne od 2.4. - 11.4.2014. Oddelením HVBPKV bolo vykonaných 12 kontrol v zariadení spoločného stravovania a 1 v ázijskej reštaurácii.

Na základe listu ÚVZ SR č. OHVBPKV/4878/2014/Jo zo dňa 9.6.2014 v súvislosti so zistením nepovolenej látky - nitrofurán (metabolit) furazolidonu v mrazenom králičom mäse z Číny sa odbornými zamestnancami oddelenia HVBPKV vykonávali cielené kontroly v prevádzkach ZSS v okrese Stará Ľubovňa, pri ktorých bolo zistené, že predmetné výrobky sa nenachádzajú ani v jednom z kontrolovaných zariadení.

Výsledky z výkonu mimoriadnych cielených kontrol ŠZD boli v požadovaných termínoch odoslané na ÚVZ SR v Bratislave.

ĎALŠIE ÚLOHY: VÝKON ÚRADNEJ KONTROLY POTRAVÍN

Úradná kontrola bola plánovaná a realizovaná na základe Viacročného národného plánu Úradnej kontroly Slovenskej republiky na obdobie rokov 2012 - 2014. Kontroly boli zamerané na hygienu potravinárskych prevádzkarní, bezpečnosť potravín a materiálov a predmetov určených na styk s potravinami. Zvýšená pozornosť bola venovaná najmä na kontrolu:

- vysledovateľnosti potravín živočíšneho pôvodu a potravín rastlinného pôvodu (kontrolu dodávateľov, kontrolu označovania),
- kontrolu dodržiavania chladiaceho reťazca a monitorovania teplôt,
- kontrolu manipulácie s potravinami,
- dodržiavanie zásad správnej výrobných praxe a HACCP systému pri výrobe a manipulácii s hotovými pokrmami, na ktorých prípravu boli použité potraviny živočíšneho pôvodu a potraviny rastlinného pôvodu (zvlášť je pozornosť venovaná slepačím vajciam),
- kontrole manipulácie s odpadom,
- kontrole zdravotnej spôsobilosti zamestnancov,
- kontrole odbornej spôsobilosti zamestnancov,
- kontrole evidencie vzdelávania zamestnancov,
- kontrole osobnej hygieny zamestnancov (podľa § 16 zákona č. 355/2007 Z. z.) a prevádzkovej hygieny (podľa nariadenia (ES) 852/2004.),
- odber vzoriek na laboratórnu kontrolu (na obsah kontaminantov, rezíduí ATB, mikrobiologické požiadavky: *Salmonella. Spp.*).

Za 1. polrok 2014 bolo vykonaných celkom 152 úradných kontrol, odobratých a laboratórne vyšetrených bolo 99 vzoriek potravín, vrátane hotových pokrmov.

V rámci sankčných opatrení podľa zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení boli uložené tieto opatrenia: v blokovom konaní podľa § 29 zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách v súčinnosti so zák. č. 372/1990 Zb. bolo udelených 9 blokových pokút v sume 579,- €.

V rámci výkonu ÚKP bol v 1. polroku 2014 aj prešetrený 1 podnet. Orgán verejného zdravotníctva uložil 5 blokových pokút podľa § 84 zák. č. 372/1990 Zb. a 9 pokút za priestupky podľa § 29 zák. č. 152/1995 Z. z..

ĎALŠIE ÚLOHY: PLNENIE UZNESENÍ VLÁDY NA ÚSEKU VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Plnenie uznesení vlády na úseku verejného zdravotníctva sme v 1. polroku 2014 zabezpečovali plnením a realizáciou Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2014 a na ďalšie roky, ktoré sú bližšie vyhodnotené v odpočte plnenia Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2014 a na ďalšie roky za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni za 1. polrok 2014.

Plnením úloh Programového vyhlásenia vlády SR na r. 2012-2016 sme napĺňali zároveň aj schválené uznesenia vlády na úseku verejného zdravotníctva:

A) ÚLOHY SÚVISIACE S LEGISLATÍVOU

1. Predložiť na schválenie vláde SR návrh novely zákona č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov

Počas 1. polroka 2014 neboli zo strany RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni predkladané na ÚVZ SR na základe vyžiadania návrhy, pripomienky v súvislosti s prípravou novely zákona č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – jún 2014 vykonali celkovo 273 kontrol zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V rámci uvedených kontrol nebola uložená žiadna bloková pokuta.

Uvedené kontroly boli zapracované do Hlásení o počte vykonaných kontrol za Január 2014, Február 2014, Marec 2014, Apríl 2014, Máj 2014, Jún 2014 za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ktoré sú sumarizované a spracovávané OPZ, PCZ na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

B) ÚLOHY SÚVISIACE S OCHRANOU A PODPOROU ZDRAVIA

2. Priebežné sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V rámci plnenia tejto úlohy zamestnanci OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v 1. polroku 2014 poskytli služby celkom 128 klientom v rámci činnosti PCZ. Základnú poradňu navštívilo v 1. polroku 2014 spolu 73 klientov, ktorých vyšetrujeme podľa štandardných postupov vyšetrenia klienta v základnej poradni.

Možnosť návštevy PZV využilo v 1. polroku 2014 celkom 29 klientov, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, spracovaného v počítačovom programe Alimenta a ktorý je východiskom pre intervenciu. Individuálne poradenstvo v POF využil v 1. polroku 2014 celkom 1 klient. V poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme v 1. polroku 2014 poskytli skupinové poradenstvo novoevidovanej skupine 19 klientov a opakované poradenstvo 2 klientkam.

V oblasti ochrany zdravia pri práci sme v 1. polroku 2014 poskytli služby v rámci POPZP 16 klientom. V 1. polroku 2014 sme prostredníctvom anonymnej telefónnej linky poskytovali občanom okresu možnosť získania odborných informácií súvisiacich s rizikom prenosu, priebehom infekcie a vyšetrením so zameraním najmä na otázky prevencie HIV/AIDS. Celkovo sme poskytli 6 konzultácií. V rámci anonymnej telefónnej linky zameranej na prevenciu odvykania od fajčenia boli poskytnuté 2 konzultácie.

V rámci výjazdovej poradne pri významných dňoch podľa WHO a iných zv aktivitách sme v 1. polroku 2014 klientom poskytovali vyšetrenie biochemických parametrov, antropometrických ukazovateľov, meranie TK, vyšetrenie tukomerom, anamnézu,

poradenstvo. Celkom sme uskutočnili 3 aktivity, pri ktorých bolo vyšetrených 33 klientov. Meranie TK v tomto polroku mimo základnej a výjazdovej poradne sme vykonali pri 2 aktivitách 80 klientom. Meranie antropometrie a stanovenie percenta telesného tuku sme vykonali pri 2 aktivitách 78 klientom. S praktickými a odbornými lekármi vzájomne spolupracujeme pri odporúčaní klientov z Poradne zdravia do ich ambulantnej starostlivosti. V 1. polroku 2014 sme takto odporúčali 21 klientov PZ. Samozrejme aj títo lekári odporúčajú k nám svojich pacientov do základnej poradne alebo do nadstavbových poradní napr. POF, PZV, POPA.

Vo februári 2014 sme zasielali na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a na ÚVZ SR v Bratislave údaje archív mdb. TZS k 31.12.2013 pre potreby hodnotenia a analyzovania údajov z databázy Testu zdravého srdca získaných vyšetrením klientov v poradniach zdravia pri RÚVZ v SR.

3. Zdravotné uvedomenie v Slovenskej republike

Sledovať a posilňovať zdravotné uvedomenie občanov SR a s ním súvisiace postoje

V 1. polroku 2014 v súvislosti s plnením tejto úlohy sme na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov smerovali aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Pri príležitosti **Svetového dňa proti rakovine - /4.2.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa a 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa. Na [webovej stránke](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň rakoviny, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti so **Svetovým dňom chorých - /11.2.2014/** sme spracovali vlastnú edíciu, ktorú sme distribuovali 12 lekárňam, 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Tento svetový deň sme propagovali na [webovej stránke](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ako aj názornou propagáciou v priestoroch čakárne Poradne zdravia.

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa zriedkavých ochorení - /28.2.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, okresnej organizácii Jednoty dôchodcov na Slovensku, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na [webovej stránke](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali tento svetový deň, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Svetového dňa obličiek - /13.3.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na [webovej stránke](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň obličiek, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

Pri príležitosti **Svetového dňa Downovho syndrómu - /21.3.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu

sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na [webovej stránke](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň Downovho syndrómu, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V rámci **Svetového dňa tuberkulózy - /24.3.2014/** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (celkom 31), 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina. Na [webovej stránke](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň tuberkulózy, ako aj názornou propagáciou v priestoroch RÚVZ.

V súvislosti s realizáciou iných zdravotno-výchovných aktivít sme uskutočnili pre žiakov ZŠ v Podolínci a ZŠ v Plavnici prednášku na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili o distribúciu zv materiálu a 2 telefonické konzultácie ohľadne dohodnutia aktivít.

4. Predložiť správu o plnení Národného programu prevencie obezity za roky 2010 – 2013 na rokovanie vlády Slovenskej republiky

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni predložil v požadovanom termíne odpočet plnenia Národného programu prevencie obezity za roky 2010 – 2013 na ÚVZ SR v Bratislave listom č. 2014/000212/OPZ/7 zo dňa 21.12.2014.

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR.

V rámci edukačných aktivít sme v 1. polroku 2014 pre žiakov ZŠ Podolínec uskutočnili besedu na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. Pre žiakov ZŠ Plavnica sme uskutočnili prednášku na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli dve telefonické konzultácie.

Vo februári 2014 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia v ZŠ Ľubotín. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetrili na v ZŠ Ľubotín 7 klientov. Piaty klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

V súvislosti so zlepšením zdravotného uvedomenia celej populácie v oblasti prevencie obezity sme v 1. polroku 2014 uskutočnili aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO:

Pri príležitosti **Svetového dňa – pohybu ku zdraviu - /10.5.2014/** sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybu ku zdraviu“, ktorú sme distribuovali 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárňam, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci

Jarabina, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, zariadeniu Ladies fitness v Starej Ľubovni. Opäť bol svetový deň propagovaný formou nástenky a [webovej stránky](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so Svetovým dňom pohybom ku zdraviu sme uskutočnili Deň otvorených dverí v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 19.5.2014, 20.5.2014, 23.5.2014 počas ktorého bolo vyšetrených celkovo 19 klientov. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Dve klientky boli odporúčané do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Fajčiarom (7 klienti) bolo poskytnuté poradenstvo v odvykaní od fajčenia. Pri príležitosti Svetového dňa pohybom ku zdraviu sme uskutočnili aj Deň otvorených dverí v Poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity a v Poradni zdravej výživy na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 19.5.2014, 20.5.2014, 23.5.2014 počas ktorého bolo poskytnuté poradenstvo 19 klientom. Klienti v Poradni zdravej výživy vyplnili jednodňový jedálny lístok a stravovací dotazník, poskytlo sa im individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí a analýzou jednodňového jedálneho lístka spracovaného počítačovým programom Alimenta. V poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme klientom poskytli individuálne poradenstvo v oblasti optimálnej pohybovej aktivity.

Zároveň sme zahájili aktívnu spoluprácu Poradenského centra zdravia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni s Ladies fitness v Starej Ľubovni v rámci vstupných a výstupných vyšetrení klientov absolvujúcich kurzy cvičení. O realizovaní jednotlivých aktivít bola spracovaná fotodokumentácia.

V súvislosti s realizáciou iných zdravotno-výchovných aktivít sme uskutočnili pre žiakov ZŠ vo Veľkom Lipníku prednášku na tému „Chrbtica“, ktorú sme doplnili o distribúciu zv materiálu a 1 telefonickú konzultáciu ohľadne dohodnutia aktivít.

5. Pokračovanie v realizácii úloh vyplývajúcich z aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR

Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sa na plnení tejto úlohy podieľali v 1. polroku 2014 plnením rozpracovaných úloh aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa.

I. Plnenie rozpracovaných úloh vyplývajúcich z aktualizácie Programu pre oblasť hygieny výživy

Úloha č. 1. Zlepšiť zdravotný stav a dosiahnuť tak zníženie prevalencie neprenosných chorôb súvisiacich s výživou, ako sú najmä kardiovaskulárne choroby, niektoré onkologické choroby, diabetes a osteoporóza.

V 1. polroku 2014 zamestnanci Poradenského centra zdravia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni realizovali monitoring zameraný na prevenciu neprenosných chorôb súvisiacich s výživou prostredníctvom preventívnych vyšetrení zdravých osôb v produktívnom veku

a vyhľadávania rizikových faktorov uvedených ochorení celkovo u 73 klientov. Klientovi, u ktorého sa v základnej poradni zistili chyby, príp. nedostatky v spôsobe stravovania sa ponúkla možnosť návštevy Poradne zdravej výživy (PZV). Následne bol klientovi odovzdaný na vyplnenie jednodňový jedálny lístok a stravovací dotazník s vysvetlením, ako je potrebné ho vyplniť. V PZV sme poskytli poradenstvo individuálne, hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, ktorý je spracovaný počítačovým programom Alimenta a je východiskom pre intervenciu. Celkom v 1. polroku 2014 sme poskytli poradenstvo 29 klientom.

Úloha č. 2. Zvrátiť trend obezity u obyvateľstva SR, najmä u detí a mládeže.

Počas 1. polroku 2014 sme sa podieľali realizáciou poradenstva klientom v oblasti zdravého spôsobu života vrátane správnych návykov s cieľom redukcie nadváhy.

Úloha č. 3. Dosiahnuť zníženie existujúceho deficitu v príjme pozitívnych nutričov vo výžive a súčasne dosiahnuť zníženie rizikových faktorov výživy.

V priebehu 1. polroku 2014 odborní zamestnanci oddelenia hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov každý mesiac odobrali 2 vzorky kuchynskej soli zo zahraničnej produkcie a domácej produkcie s cieľom monitorovania obsahu jódu (KI a KIO₃) v kuchynskej soli a zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. Vzorky soli boli odosielané na rozbor do laboratória pri RÚVZ so sídlom v Poprade.

V súvislosti s realizáciou projektu „**Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelých populácie**“ sa vykonával monitoring počas 1. polroku 2014. V tomto období prostredníctvom monitoringu a intervencie bol vplyv na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelých populácie so zameraním na ľahkú prácu. Vyplňujú sa pripravené dotazníky pre vybrané ciele skupiny. Bolo takto vyšetrených 29 respondentov – podľa veku a pohlavia (muži, ženy, veková kategória) v každom roku.

Úloha č. 4. Zvýšiť celkové uvedomenie a pochopenie vplyvu výživy na zdravie človeka a kladného pôsobenia preventívnych zásahov do výživy a režimu stravovania.

V 1. polroku 2014 zamestnanci Poradenského centra zdravia naďalej pokračovali v činnosti poradne zdravia, zabezpečovali poskytovanie poradenstva v oblasti správnej výživy, poskytovaním zdravotno-výchovných materiálov pre klientov poradne zdravia.

Úloha č. 5. Legislatívne podporovať a usmerňovať poľnohospodársku prvovýrobu a potravinársku výrobu.

V 1. polroku 2014 sa na oddelení hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov zabezpečovala úradná kontrola potravín a výkon ŠZD v potravinárskych prevádzkach a v zariadeniach spoločného stravovania zameraných na dodržiavanie požiadaviek legislatívy na označovanie potravín, najmä potravín na osobitné výživové účely, výživy pre dojčatá a malé deti, výživových doplnkov, označenie prídavných látok, GMO zložiek a alergénov v potravinách. Doteraz sa v roku 2014 vykonalo 137 úradných kontrol a 356 výkonov ŠZD. Osobitná pozornosť sa venuje kontrole označovania. V rámci monitoringu bolo doposiaľ odobraných 23 vzoriek potravín, z toho 2 vzorky pre dojčatá a malé deti na prítomnosť mykotoxínov (výsledky doposiaľ nie sú k dispozícii), 10 vzoriek so zameraním na mikrobiologické riziko a kontrolu označovania (vzorky na základe laboratórnych vyšetrení vykazovali nezávadnosť), 1 vzorka bola zaslaná na analýzu melamínu na RÚVZ so sídlom v Bratislave (výsledky doposiaľ nie sú k dispozícii), ostatné vzorky boli odoslané na analýzu dusičnanov, dusitanov a na kontrolu rezíduí pesticídov (výsledky doposiaľ nie sú k dispozícii).

Úloha č. 6. Prijat' a presadzovať odporúčané výživové dávky a z nich odvodenú odporúčanú spotrebu potravín v súlade so súčasnými vedeckými odporúčaniami a s legislatívnymi normami.

Zamestnanci oddelenia hygieny výživy sa v 1. polroku 2014 zamerali na kontrolu označovania potravín, pokrmov, včítane alergénov a AZO farbív v jedálnych lístkoch v zariadeniach spoločného stravovania.

Úloha č. 7. Presadzovať nové koncepcie rozvoja všetkých foriem spoločného stravovania obyvateľstva.

S cieľom zaškolenia personálu v zariadeniach spoločného stravovania zameraného na zvyšovanie vedomostí o správnej výžive a zásadách správnej výrobnéj praxe sa na základe dohody realizujú prednášky pre zamestnancov stravovacích prevádzok.

II. Rozpracovanie úloh aktualizácie Programu pre oblasť hygieny detí a mládeže

Zamestnanci oddelenia Hygieny detí a mládeže sa na plnení tejto úlohy podieľali v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa v 1. polroku 2014 plnením Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR prostredníctvom **rozpracovaných úloh vyplývajúcich z aktualizácie Programu pre oblasť hygieny detí a mládeže.**

Úloha č. 1. Podporovať zabezpečovanie zodpovedajúcej výživy a správne zloženie výživy detí a mládeže s cieľom zlepšenia súčasného štandardu v zmysle zásad racionálnej výživy.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže sme počas 1. polroka 2014 presadzovali, aby skladba obedov, resp. celodenné stravovanie detí a mládeže maximálne zohľadňovala požiadavky zásad správnej výživy a pestrosti jedál, aby zostava jedálnych lístkov rešpektovala aj celotýždennú frekvenciu jednotlivých druhov jedál a vychádzala z odporúčaní aktualizácie Programu.

V rámci plnenia tejto úlohy sme v 1. polroku 2014 odobrali 2 vzorky mliečnej výživy z detského oddelenia Ľubovnianskej nemocnice, n. o., 10 vzoriek vôd na prípravu dojčeneckej výživy, 4 vzorky hotových pokrmov zo zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež na úradnú kontrolu potravín a 5 vzoriek hotových pokrmov na energetickú a nutričnú hodnotu v rámci mimoriadnych cielených kontrol v ZSS pre deti a mládež.

V rámci zdravotno-výchovných aktivít sme uskutočnili 23 konzultácií v 1. polroku 2014 so zameraním na stravovanie detí a mládeže, ktoré sa dotýkali odberu vzoriek vôd na prípravu kojeneckej stravy, zdravej výživy, hotových pokrmov, mliečnej výživy, výsledkov sterov z prostredia školskej kuchyne, výsledkov laboratórnych rozborov vody zo zariadení spoločného stravovania, prehodnotenia sortimentu bufetov, rozšírenia sortimentu bufetov v zariadeniach pre deti a mládež, nedostatkov z výkonu ŠZD v školskom stravovaní zariadení, nedostatkov v prevádzkových poriadkoch školských stravovacích zariadení, povinnosti pri výkone epidemiologickej závažnej činnosti, HACCP, školenia HACCP, alergénov v potravinách. S detským oddelením Ľubovnianskej nemocnice, n.o. sme konzultovali odber a laboratórne výsledky dojčeneckej stravy, zriadenie zariadenia pre deti a mládež od 1 do 3 rokov.

V rámci realizácie „Školského mliečneho programu“ sme v 1. polroku 2014 poskytli 3 telefonické konzultácie ohľadom zapojenosti škôl a žiakov do Školského mliečneho programu.

Pre časopis Predškolská výchova sme poskytli informácie k článku „Zdravé srdce alebo prevencia je lepšia ako liečba“.

Pre rádio Slovensko sme v júni 2014 poskytli informácie k reportáži pod názvom „Hygienici kontrolujú predaj zmrzliny“.

V júni 2014 sme v rámci odborných seminárov zamestnancov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni odprezentovali seminár pod názvom „Zásady pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach školského stravovania“.

Úloha č. 2. *Podporovať rozvoj školského stravovania tak, aby vyhovovalo zásadám zdravej výživy.*

V 1. polroku 2014 sme sa podieľali metodickou pomocou a usmerňovaním na riešení problémov súvisiacich so školským stravovaním v praxi. Výkon ŠZD na úseku školského stravovania sme zamerali aj na metodické usmerňovanie práce vedúcich stravovacích zariadení vo vzťahu k dodržiavaniu požiadaviek na zdravotnú bezpečnosť vyrábaných hotových pokrmov, skladbu a pestrosť jedálnych lístkov.

Dňa 3.4.2014 sme v rámci školenia vedúcich školských stravovacích zariadení pre deti a mládež v okrese Stará Ľubovňa uskutočnili seminár pod názvom „Výsledky kontrol výkonu ŠZD v ZSS pre deti a mládež“.

V súvislosti so školením v rámci odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov sme dňa 6.5.2014 odprezentovali 5 prednášok na tému: „HACCP“; „Úvod do problematiky hygieny, hygiena výživy, základné pojmy“; „Zariadenia spoločného stravovania“; „Označenie potravín“; „Stánkový predaj“.

V okrese Stará Ľubovňa je zriadených 5 školských bufetov, ktoré sa nachádzajú v meste Stará Ľubovňa (3 bufety v ZŠ a 2 bufety v SŠ). V 1. polroku 2014 boli v školských bufetoch v meste Stará Ľubovňa vykonané kontroly, ktoré boli zamerané na sortiment predávaného tovaru (celkom 3 kontroly). Ani v jednom bufete nebol zistený predaj nápojov s obsahom chinínu a kofeínu, tabakových výrobkov a alkoholických nápojov. Rovnako ani v jednom z bufetov nebol porušený sortiment predávaných výrobkov, ktoré boli schválené v rozhodnutiach orgánu verejného zdravotníctva vydaných k uvedeniu zariadení do prevádzky.

V zariadeniach pre deti a mládež v okrese Stará Ľubovňa boli v súvislosti so zabezpečením bezpečnosti potravín v 1. polroku 2014 vykonávané mimoriadne kontroly. Na základe listu Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBPKV/4878/2014/Jo zo dňa 9.6.2014 v súvislosti so zistením nepovolenej látky - nitrofurán (metabolit) furazolidonu v mrazenom králičom mäse z Číny boli odbornými zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže vykonané ciele kontroly v 10 školských stravovacích zariadeniach v okrese Stará Ľubovňa, pri ktorých bolo zistené, že predmetné výrobky sa nenachádzajú ani v jednom z kontrolovaných zariadení.

Úloha č. 3. *Podporovať konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci školského stravovania.*

V okrese Stará Ľubovňa sa realizuje školský mliečny program, ktorého výkon a organizácia boli usmernené metodickým usmernením č. 12/2008 zo 6. októbra 2008 k realizácii nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 342/2009 Z. z. a Metodického usmernenia 16/2009-R z 27. augusta 2009, ktorým sa mení a dopĺňa vyššie citované usmernenie.

Oproti školskému roku 2012/2013 sa počet škôl a počet detí zapojených do školského mliečneho programu nezmenil. V školskom roku 2013/2014 je do programu zapojených 16 školských jedální pri ZŠ s MŠ, 3 školské jedálne pri ZŠ a 2 školské jedálne pri MŠ. Mliečne výrobky v rámci školského mliečneho programu boli podávané 2 552 žiakom základných škôl a 1 038 deťom materských škôl. Dodávateľom mliečnych výrobkov do zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež v okrese Stará Ľubovňa je Mliekareň Kežmarok.

V rámci školského mliečného programu bol zo strany dodávateľa v ponuke nasledovný sortiment: tekuté mlieko s predĺženou trvanlivosťou, ochutené mlieko v objeme 0,25 l, biele a ovocné jogurty, zakysané a acidofilné mlieko. Údaje o počte škôl a žiakov zapojených do školského mliečného programu v okrese Stará Ľubovňa sme získali na základe 3 telefonických konzultácií od pracovníkov školských úradov v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa. Na realizácii uvedeného programu sa podieľame ako riešiteľ.

Úloha č. 4. *Podporovať pitný režim s preferovaním zdravotne vyhovujúcich nápojov.*

V rámci výkonu ŠZD sme 1. polroku 2014 v predškolských a školských zariadeniach kontrolovali zabezpečenie pitného režimu, spôsob jeho realizácie, druh podávaných nápojov, spôsob konzumácie nápojov. V zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež sme sa v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru zameriavali pri kontrolách skladby jedál a pestrosti jedálnych lístkov aj na podávanie vhodných nápojov za obedom. Presadzuje sa dodržiavanie pitného režimu a význam prijímania dostatočného množstva zdravotne vhodných nápojov. Väčšina školských stravovacích zariadení v okrese Stará Ľubovňa realizuje projekt „Školské ovocie“, v rámci ktorého sú podávané okrem ovocia aj 100% -né ovocné šťavy.

III. Rozpracovanie úloh aktualizácie Programu pre oblasť podpory zdravia

Úloha č. 1. *Monitorovať začiatočnú situáciu a následný progres v oblasti výživy, fyzickej aktivity a prevencie obezity v SR.*

V 1. polroku 2014 zamestnanci Poradenského centra zdravia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni realizovali monitoring zameraný na prevenciu neprenosných chorôb súvisiacich s výživou prostredníctvom preventívnych vyšetrení zdravých osôb v produktívnom veku a vyhľadávania rizikových faktorov uvedených ochorení celkovo u 73 klientov. V Poradni zdravej výživy sme realizovali monitoring v oblasti výživy v 1. polroku 2014 u 29 klientov a v Poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme realizovali skupinové poradenstvo u 19 novoevidovaných klientov a 2 opakovaných klientov.

V súvislosti s realizáciou programu „Ovocie a zelenina do škôl“ sme v 1. polroku 2014 uskutočnili pre žiakov ZŠ Orlov besedu pod názvom „Zdravá výživa“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V súvislosti s prípravou aktivít sme poskytli 1 telefonickú konzultáciu.

Úloha č. 2. *Podporovať zvýšenie zdravotného uvedomenia občanov v produktívnom a postproduktívnom veku.*

Pri príležitosti **Svetového dňa vody - /22.3.2014/** sme spracovali leták pod názvom „Svetový deň vody“, ktorý sme následne distribuovali všetkým MŠ, ZŠ a SŠ (31 subjektov), 12 lekárniam, Ľubovnianskej nemocnici, n. o., 21 APL pre dospelých, 15 APL pre deti a dorast, 12 základným organizáciám Jednoty dôchodcov Slovenska, Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, základnej organizácii Jednoty dôchodcov Slovenska. Tento svetový deň bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Pre žiakov ZŠ na Ul. Levočská v Starej Ľubovni sme uskutočnili prednášku na tému „Voda“, spojenú s distribúciou zv materiálu k danej problematike a poskytli sme 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

Svetový deň zdravia - /7.4.2014/ sme propagovali nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a uskutočnili sme Deň otvorených dverí v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR,

percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme pri príležitosti Dňa otvorených dverí vyšetřili 4 klientov. Dvaja klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

Pri príležitosti **Svetového dňa – pohybom ku zdraviu - /10.5.2014/** sme spracovali vlastnú edíciu – leták pod názvom „Svetový deň – pohybom ku zdraviu“, ktorú sme distribuovali 31 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa, 12 lekárniam, Ľubovnianskej nemocnici, n.o., Domovu seniorov v Starej Ľubovni a Domovu sociálnych služieb a zariadeniu pre seniorov v obci Jarabina, 43 obciam a mestám v okrese Stará Ľubovňa, zariadeniu Ladies fitness v Starej Ľubovni. Opäť bol svetový deň propagovaný formou nástenky a [webovej stránky](#) RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti so Svetovým dňom pohybom ku zdraviu sme uskutočnili Deň otvorených dverí v Poradni zdravia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 19.5.2014, 20.5.2014, 23.5.2014 počas ktorého bolo vyšetřených celkovo 19 klientov. Klientom sme poskytli biochemické vyšetřenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetřenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetřenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Dve klientky boli odporúčané do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Fajčiarom (7 klienti) bolo poskytnuté poradenstvo v odvykaní od fajčenia. Pri príležitosti Svetového dňa pohybom ku zdraviu sme uskutočnili aj Deň otvorených dverí v Poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity a v Poradni zdravej výživy na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni dňa 19.5.2014, 20.5.2014, 23.5.2014 počas ktorého bolo poskytnuté poradenstvo 19 klientom. Klienti v Poradni zdravej výživy vyplnili jednodňový jedálny lístok a stravovací dotazník, poskytlo sa im individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí a analýzou jednodňového jedálneho lístka spracovaného počítačovým programom Alimenta. V poradni na optimalizáciu pohybovej aktivity sme klientom poskytli individuálne poradenstvo v oblasti optimálnej pohybovej aktivity. Zároveň sme zahájili aktívnu spoluprácu Poradenského centra zdravia pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni s Ladies fitness v Starej Ľubovni v rámci vstupných a výstupných vyšetření klientov absolvujúcich kurzy cvičení. O realizovaní jednotlivých aktivít bola spracovaná fotodokumentácia.

Úloha č. 3. *Pokračovať v plnení úloh vyplývajúcich z špecifického programu prevencie obezity „Národný program prevencie obezity“ a podporovať programy na úrovni miest a regiónov v rámci podpory zdravia.*

V súvislosti s plnením tejto úlohy prijal RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni členstvo v pracovnej skupine pre Podporu pohybovej aktivity, prevenciu nadváhy a obezity na RÚVZ SR.

V rámci edukačných aktivít sme pre žiakov ZŠ Podolíneček uskutočnili besedu na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. Pre žiakov ZŠ Plavnica sme uskutočnili prednášku na tému „Anorexia, bulímia“, ktorú sme doplnili distribúciou zdravotno-výchovného materiálu s uvedenou problematikou. V súvislosti s realizáciou edukačných aktivít sme poskytli dve telefonické konzultácie.

Vo februári 2014 sme realizovali individuálne poradenstvo formou výjazdu pracovníkov Poradne zdravia v ZŠ Ľubotín. Klientom sme poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Celkovo sme vyšetřili v ZŠ Ľubotín 7 klientov. Piati klienti boli následne odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetřenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

V 1. polroku 2014 sme podporili na úrovni mesta a regiónu v rámci podpory zdravia nižšie uvedené projekty:

Do projektu „**Adamko, hravo-zdravo**“ sú v okrese Stará Ľubovňa zapojené MŠ Kamienka, MŠ Nová Ľubovňa, MŠ a ZŠ Podolíneček. Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. V 1. polroku 2014 nebola predložená žiadna požiadavka, či záujem o aktivity zo strany škôl, ktoré realizujú vyššie uvedený projekt.

Ľubovnianskou knižnicou v Starej Ľubovni sme boli oslovení pre opakovanú spoluprácu na realizácii aktivít v súvislosti s projektom „**Rozhovory pod lampou**“. Poskytli sme 1 telefonickú konzultáciu. Ďalšia realizácia projektu bude realizovaná v druhom polroku 2014.

Odborní zamestnanci OPZ, PCZ v rámci realizácie projektu „**Zdravé mesto**“ spolupracovali s garantom projektu pri MÚ v Starej Ľubovni pri príprave aktivít.

Pre obyvateľov zdravého mesta sme zvlášť iniciovali v 1. polroku 2014 Svetový deň proti rakovine, Svetový deň chorých, Medzinárodný deň zriedkavých ochorení, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu zv aktivít.

V súvislosti s realizáciou projektu „**Prečo som na svete rád/a**“ sme v 1. polroku 2014 uverejnili na základe požiadavky ÚVZ SR v Bratislave informácie o súťaži „Prečo som na svete rád/a“ ako aj leták k súťaži „Prečo som na svete rád/a“ na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Ďalšia realizácia aktivít bude prebiehať v období október - november 2014 v rámci sprievodných aktivít putovnej výstavy „Prečo som na svete rád/a“ v spolupráci s ĽOS v Starej Ľubovni.

Na plnení projektu „**Umývaj si ruky, zachrániš si život**“ sa OPZ, PCZ pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období 1. polroka 2014 podieľalo v rámci tohtoročného ročníka kampane propagáciou formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti s realizáciou programu „**Ovocie a zelenina do škôl**“ sme v 1. polroku 2014 uskutočnili pre žiakov ZŠ Orlov besedu pod názvom „Zdravá výživa“, ktorú sme doplnili premietnutím DVD a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V súvislosti s prípravou aktivít sme poskytli 1 telefonickú konzultáciu.

V súvislosti s realizáciou projektu „**Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – Stomatohygiena**“ sme v 1. polroku 2014 dohodli ďalšiu spoluprácu s MŠ sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni. Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými zástupcami. V prvom polroku 2014 sme pre deti MŠ sv. Cyrila a Metoda v Starej Ľubovni uskutočnili prednášku pod názvom „Stomatohygiena“ a zabezpečili distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a poskytli jednu telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

V 1. polroku 2014 sme pre **Materské centrum BABY CLUB MONALI** v Starej Ľubovni v súvislosti s významnými dňami vyhlásenými SZO spracovali vlastné edície, ktoré sme následne distribuovali materskému centru pre potreby edukácie svojich klientov. Takto sme iniciovali Svetový deň rakoviny, Svetový deň obličiek, Týždeň mozgu, Svetový deň Downovho syndrómu, Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku.

6. Predložiť návrh Národného akčného plánu na zníženie škodlivého užívania alkoholu na roky 2012 – 2020 na rokovanie vlády Slovenskej republiky

V 1. polroku 2014 sme v súvislosti s realizáciou uvedeného dokumentu uskutočnili edukačné aktivity na ZŠ v Podsadku, zabezpečili distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a poskytli telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

Dňa 18.6.2014 sme sa zúčastnili tematického kurzu – Prevencia fajčenia a alkoholizmu vo Výchove k zdraviu, ktorý sa uskutočnil na FVZ pri SZU v Bratislave.

7. Predložiť správu o plnení úloh Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 na rokovanie vlády SR

Odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – jún 2014 vykonali celkovo 273 kontrol zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V rámci uvedených kontrol nebola uložená žiadna bloková pokuta.

Uvedené kontroly boli zapracované do Hlásení o počte vykonaných kontrol za Január 2014, Február 2014, Marec 2014, Apríl 2014, Máj 2014, Jún 2014 za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ktoré sú sumarizované a spracovávané OPZ, PCZ na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V 1. polroku 2014 sme na ZŠ v Orlove uskutočnili besedu pod názvom „Fajčenie“ spojenú s premietnutím videofilmu „Deti a drogy“. Súčasťou edukačných aktivít bola aj distribúcia z materiálu ohľadom prevencie fajčenia a poskytnutie 1 telefonickej konzultácie ohľadom dohodnutia aktivít.

Dňa 18.6.2014 sme odprezentovali prednášku na tému „Aktuálne poznatky v problematike fajčenia a vo výchove k nefajčeniu“ na tematickom kurze – Prevencia fajčenia a alkoholizmu vo Výchove k zdraviu, ktorý sa uskutočnil na FVZ pri SZU v Bratislave.

V súvislosti s realizáciou iných zdravotno-výchovných aktivít sme uskutočnili pre žiakov ZŠ vo Veľkom Lipníku prednášku na tému „Fajčenie“, ktorú sme doplnili o distribúciu z materiálu a 1 telefonickú konzultáciu ohľadom dohodnutia aktivít.

8. Surveillance prenosných ochorení

Každoročne sa zvyšuje úsilie posilniť surveillance prenosných chorôb zosúladením s požiadavkami európskeho systému. Priebežne sa vykonáva monitorovanie, hlásenie,

evidencia a analýza prenosných ochorení za súčasnej realizácie zdravotno – výchovných aktivít zameraných na prevenciu a znižovanie chorobnosti týchto nákaz.

Povedomie odbornej a laickej verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii ako aj účinnej prevencii sa zvyšuje prostredníctvom epidemiologickeho informačného systému, webovej stránky a iných zdravotno-výchovných aktivít (prednášky, informácie v printových médiách, vlastné edície, názorné propagácie, telefonická linka prevencie AIDS, poradňa očkovania a pod.).

9. Národný imunizačný program

Plnenie NIP je na území okresu na veľmi dobrej úrovni. Situácia v oblasti imunizácie je priebežne monitorovaná.

Kontrola očkovania sa vykonáva každoročne v zmysle usmernenia ÚVZ SR (v roku 2014 bude vykonaná k 31.8.2014).

V rámci Európskeho imunizačného týždňa bolo pre stredoškolskú mládež ako budúcich rodičov ako aj širokú verejnosť na území okresu realizovaných množstvo zdravotno-výchovných aktivít zameraných na zvýšenie povedomia širokej verejnosti o efektivite očkovania. Správa o aktivitách bola v termíne odoslaná na ÚVZ SR.

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sú v oblasti plnenia NIP pravidelne usmerňovaní a informovaní o výsledkoch kontroly očkovania.

Ďalšie informácie o plnení NIP sú prezentované prostredníctvom webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, resp. regionálnych médií.

10. Prevencia nemocničných nákaz a skvalitnenie sledovania ich výskytu

Plnenie úlohy na úrovni okresu je v štádiu hlásenia, evidencie, získavania údajov, šetrenia a analýzy výskytu nozokomiálnych nákaz (zber údajov sa vykonáva priebežne, analýza nozokomiálnych nákaz - 1 krát mesačne).

V rámci okresu bolo v sledovanom období hlásených a analyzovaných 7 nozokomiálnych nákaz.

V rámci ŠZD bolo celkovo odobratých a vyšetrených 234 sterov z prostredia (závadnosť 1,3 %), 224 sterov zo sterilného materiálu (závadnosť 0 %), ďalej bolo odobratých a vyšetrených 6 iných vzoriek (čistená voda).

Komisia pre sledovanie nozokomiálnych nákaz v 1. polroku 2014 nezasadala.

11. Realizácia viacúčelového imunologického prehľadu v Slovenskej republike

Realizácia viacúčelových imunologických prehľadov bude prínosom pre objektívne vyhodnotenie imunitného stavu populácie za účelom optimalizácie NIP a stanovenia ďalšej stratégie povinného očkovania v SR, nakoľko z aktuálnej epidemiologickej situácie vyvstáva nutnosť minimálne prehodnotiť očkovacie schémy (epidémie pertussis v ostatných 2 rokoch).

Na plnení úlohy sa budeme podieľať na základe pokynov gestora (RÚVZ v Banskej Bystrici), v 1. polroku 2014 nebola predložená žiadna požiadavka gestora pre realizáciu.

12. Plnenie aktualizovaného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie SR IV (National action plan for environment and health - NEHAP)

V súvislosti s plnením tejto úlohy v 1. polroku 2014 sa na realizácii úlohy podieľa len ÚVZ SR v Bratislave.

13. Ochrana zdravia verejnosti vo vzťahu k fyzikálnym faktorom prostredia

Úloha bola plnená v rámci výkonu ŠZD a posudkovej činnosti.

Najvýznamnejším zdrojom hluku v životnom prostredí v okrese Stará Ľubovňa naďalej je cestná doprava (dopravný hluk) v dôsledku stále sa zvyšujúcej intenzity dopravy.

V 1. polroku 2014 neboli realizované žiadne merania hluku z dopravy v životnom prostredí.

Veľká pozornosť bola venovaná ochrane pred hlukom v rámci územných konaní stavieb (požadované hlukové štúdie) a posudkovej činnosti na uvedenie priestorov do prevádzky v súčinnosti s oddelením PPL.

Na zníženie hlučnosti z cestnej dopravy v okrese Stará Ľubovňa sú prijaté perspektívne opatrenia dlhodobého charakteru, ktoré sú riešené v rámci územných plánov obcí. Vybudovanie obchvatových komunikácií riešených v ÚPN miest a obcí (Stará Ľubovňa, Podolíne, Nižné Ružbachy, Plavnica) v značnej miere prispeje k zníženiu hlukového zaťaženia obytného prostredia.

Mimoriadna pozornosť bola venovaná výkonu ŠZD v soláriách podľa odborných usmernení HH SR č. OHŽP - 2767/2012 zo dňa 12.4.2012, OHŽP – 3564/2014 zo dňa 15.4.2014 a vyhláškou MZ SR č. 75/2014 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo, ktorá nadobudla účinnosť 1. mája 2014.

Pri výkone ŠZD v 2 prevádzkovaných soláriách neboli zistené nedostatky v technickej dokumentácii o ÚV zariadeniach a dokumentácii o osadených trubiciach (UV žiaričoch). Prostredníctvom webovej stránky RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni boli prevádzkovatelia solárií a široká verejnosť informované o zdravotných rizikách spojených s používaním solárií ako aj listom orgánu verejného zdravotníctva upozornení na plnenie povinností v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhláškou MZ SR č. 75/2014 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 554/2007 Z. z..

V 1. polroku 2014 neboli vykonané žiadne merania UV žiarenia v soláriách a taktiež neboli posudzované žiadne návrhy na uvedenie nových priestorov solárií do prevádzky.

14. Ochrana zdravia zraniteľnej populačnej skupiny seniorov ako súčasť posudkovej činnosti a štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva

Výkon štátneho zdravotného dozoru zariadeniach sociálnych služieb je plánovaný priebežne v 2. polroku 2014.

C) ÚLOHY SÚVISIACE SO ŠTÁTNYM ZDRAVOTNÝM DOZOROM

16. Podporovať zlepšenie zdravotného stavu zamestnancov sledovaním a hodnotením stavu pracovného prostredia prostredníctvom efektívneho štátneho zdravotného dozoru a monitoringu expozície

Oddelenie PPL v 1. polroku 2014 dozorovalo 533 právnych subjektov, kde bolo vykonaných 109 kontrol v rámci ŠZD a 58 kontrol dodržiavania zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Bolo vydaných 59 posudkov na uvedenie priestorov do prevádzky, schválených bolo 8 prevádzkových poriadkov, 6 krát sme prerušili konanie, výzvy boli zaslané 4 právnym subjektom.

V sledovanom období sme uložili pokutu vo výške 400,- Eur fi Loracing security, s.r.o., Žilina, doposiaľ nebola uhradená.

Prešetrovali sme jedno podozrenie na chorobu z povolania u živnostníka (SZČO) s dg. Raynaudov sy. HK, posledne pracujúcom vo fi Levalov, s.r.o. Stará Ľubovňa.

Zamestnanci oddelenia v sledovanom období prehodnotili vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií po vykonaní novej objektivizácie pracovných priestorov vo fi Holcim a.s., Rohožník, pracovisko Štrkovňa Orlov a vo fi

Východoslovenská energetika a.s., Košice, pracovisko prevádzka sieti VN a NN Stará Ľubovňa.

V rámci ŠZD v 4 podnikoch sme sa zamerali na sledovanie pracovných podmienok zamestnancov, mieru expozície zamestnancov, na výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou, ako i na pridelovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Pri kontrolách neboli zistené závažné nedostatky.

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR priebežne a sleduje sa vývoj zmien v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

V 21 podnikateľských subjektoch okresu Stará Ľubovňa evidujeme 358 osôb (zamestnanci a živnostníci - SZČO) exponovaných rizikovým faktorom.

17. Znižovať zdravotné riziká z pracovnej expozície zamestnancov chemickým karcinogénnym a mutagénnym látkam v pracovnom prostredí

Kontrolná činnosť bola zameraná na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a na kontrolu osvedčení o odbornej spôsobilosti na vyššie uvedenú činnosť. Celkovo bolo vykonaných 5 kontrol v poľnohospodárskych podnikoch. Neboli zistené závažné hygienické nedostatky. Pri chemickej ochrane rastlín poľnohospodárske podniky nepoužívajú veľmi toxické látky a zmesi a tiež v malej miere toxické látky podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok. Posúdených bolo 8 prevádzkových poriadkov. V rámci zdravotnej výchovy a prevencie bolo vykonaných 27 konzultácií týkajúcich sa podmienok pre získanie osvedčenia pre odbornú spôsobilosť na prácu s jedmi, predaja agrochemikálii, skladovania a manipulácie s nimi, vypracovania prevádzkového poriadku a pod..

Od r. 2006 sú vyhlásené rizikové profesie lekár a zdravotná sestra na Onkologickej ambulancii v Ľubovnianskej nemocnici s rizikovým faktorom chemické karcinogény – cytostatiká v kategórii 3. Oproti posudzovanému stavu nenastali podstatné zmeny. Práce sú vykonávané v súlade so schváleným prevádzkovým poriadkom a hodnotením rizika. Pracuje tu jeden lekár a 2 zdravotné sestry, ktorí majú k dispozícii dostatočné množstvo OOPP – ochranný odev, obuv, rúško a jednorazové rukavice.

Na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest nebolo vydané v sledovanom období žiadne rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni.

18. Informačné systémy na podporu a ochranu verejného zdravia

Za účelom systematického sledovania kvality pitnej vody v rámci monitoringu v súlade s požiadavkami platných právnych predpisov v oblasti pitnej vody oddelením HŽPaZ v 1. polroku 2014 využívalo Informačný systém o pitnej vode podľa pokynov ÚVZ SR pre jednotné vkladanie údajov.

Sledovanie a hodnotenie kvality vody z bazénov umelých kúpalísk bolo vyhodnocované prostredníctvom Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie. Správy a týždenné aktualizácie (pred víkendom) počas kúpaciej sezóny boli zasielané v požadovaných termínoch podľa pokynov ÚVZ SR Bratislava cez IS.

Aktuálne informácie o kvalite vody v umelých kúpaliskách boli verejnosti sprístupnené na webovom stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a na dostupnom a viditeľnom mieste pri vstupe do areálu kúpaliska.

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni zabezpečuje napĺňanie systému Alimenta, OKZV, EFSA, TZS pravidelne podľa potreby v rámci celého roka. Od roku 2011 evidujeme rizikové práce pomocou nového programu ASTR_2011. Prípadne problémy s využívaním uvedených informačných systémov v práci sa priebežne konzultujú s ÚVZ SR a inými príslušnými administrátormi.

20. Zefektívnenie štátneho zdravotného dozoru a kontroly potravín a systémov spoločného stravovania

Prebiehalo pravidelne aj pri výkone ŠZD a úradnej kontroly potravín. Zabezpečoval sa výkon úradnej kontroly nad zdravotnou bezpečnosťou epidemiologicky rizikových potravín, s osobitným zreteľom na kontrolu dodržiavania mikrobiologických kritérií a systémov správnej výrobných praxe, nad zdravotnou bezpečnosťou potravín na osobitné diétne použitie, vrátane potravín pre celiakov, fenyketonurikov, diabetikov, potravín pre dojčatá a malé deti a výživové doplnky, zabezpečil sa výkon v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pri hlásení zdravotne škodlivých potravín a kozmetických výrobkov prostredníctvom informačných systémov spoločenstva, ako je RAPEX a RASFF v súlade s platnou legislatívou. O výskyte závadných výrobkov je verejnosť informovaná pomocou webovej stránky ÚVZ SR. Počet vykonaných kontrol RAPEX v 1. polroku 2014: 138. Počet hlásení 15 a závadných výrobkov 52.

21. Zefektívnenie cieľného štátneho zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže

Na základe listu HH SR č. HDM/263/390/2014 zo dňa 13.1.2014 v nadväznosti na povinnosti vyplývajúce orgánom verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení niektorých zákonov vo veci výkone štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami spoločného stravovania sme v termíne od 15.1.2014 do 29.1.2014 vykonali mimoriadne cieľné kontroly vo vybraných 15 zariadeniach školského stravovania pri základných a stredných školách v okrese Stará Ľubovňa, zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Ani v jednom z kontrolovaných zariadení neboli zistené nedostatky. V rámci výkonu mimoriadnych cieľných kontrol vo vybraných zariadeniach školského stravovania pri základných a stredných školách v okrese Stará Ľubovňa bolo odobratých 5 podávaných hotových jedál.

Na základe listu HH SR č. HDM/2765/5396/2014 zo dňa 17.3.2014 v súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku hygieny detí a mládeže, ako aj v zmysle napĺňania úloh EÚ akčného plánu detskej obezity na rok 2014 – 2020 a zefektívnenia výkonu cieľného štátneho zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže sme v termíne od 7.4.2014 do 22.4.2014 vykonali mimoriadne cieľné kontroly zamerané na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy vo vybraných 5 základných školách v meste a 5 základných školách na vidieku.

Na základe listu Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHVBPKV/4878/2014/Jo zo dňa 9.6.2014 v súvislosti so zistením nepovolenej látky - nitrofurán (metabolit) furazolidonu v mrazenom králičom mäse z Číny boli odbornými zamestnancami oddelenia hygieny detí a mládeže vykonané cieľné kontroly v 10 školských stravovacích zariadeniach v okrese Stará Ľubovňa, pri ktorých bolo zistené, že predmetné výrobky sa nenachádzajú ani v jednom z kontrolovaných zariadení.

22. Znižovať zdravotné riziká vôd na kúpanie

V okrese Stará Ľubovňa sa nenachádzajú prírodné kúpaliská s organizovanou rekreáciou. Jestvujúce vodné plochy po ťažbe štrkov v k. ú. Orlov, Plaveč sú len sporadicky neorganizovane využívané s nízkou návštevnosťou. Svojim charakterom nespĺňajú hygienické požiadavky na vybavenie prírodných kúpalísk.

ĎALŠIE ÚLOHY: PLNENIE ÚLOH VYPLÝVAJÚCICH Z LEGISLATÍVY EURÓPSKEJ ÚNIE NA ÚSEKU VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Plnenie úloh vyplývajúcich z legislatívy Európskej únie na úseku verejného zdravotníctva sa v 1. polroku 2014 realizovalo odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni podľa usmernenia a pokynov ÚVZ SR v Bratislave.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku**

ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Regionálna úloha:

Sledovanie kvality vody z prameňov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely

Cieľ : Sledovanie kvality vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely.

Popis výsledkov:

V 1. polroku 2014 boli v okrese Svidník odobraté 4 vzorky z prameňov v obciach - Dubová, Vyšný Orlík, odpočívadlo - smer Mestisko, Čierna hora, V okrese Stropkov boli odobraté 3 vzorky a to z prameňov v obciach Gribov, Staškovce a Bukovce.

Vo vode z prameňa **Dubová**, bola prekročená najvyššia medzná hodnota /t.j. hodnota, ktorej prekročením stráca pitná voda vyhovujúcu kvalitu v ukazovateli ktorého hodnota bola prekročená/ v ukazovateľoch - Enterokoky, Escherichia coli, **odpočívadlo - smer Mestisko** bola prekročená najvyššia medzná hodnota v ukazovateli koliformé baktérie, **prameň Vyšný Orlík** bola prekročená najvyššia medzná hodnota v ukazovateľoch koliformé baktérie a Enterokoky, v ostatných sledovaných ukazovateľov boli splnené limity.

Vo vode z prameňa **Bukovce** v ukazovateli Enterokoky, z prameňa **Gribov** bola prekročená najvyššia medzná hodnota v ukazovateli Escherichia coli a koliformé baktérie.

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V dozorovaných okresoch evidujeme k 30.06.2014 v programe ASTR 142 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, a to v 6 organizáciach okresu Svidník a 5 organizáciach okresu Stropkov. Evidencia

v programe sa pravidelne aktualizuje - na základe návrhu zamestnávateľov a predložených výsledkov meraní sa vyhlasujú nové rizikové práce, kde sa zamestnanci zaraďujú do kategórie rizika v súlade s Vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórii.

V 1. polroku 2014 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác.

Bolo prehodnotené vydané rozhodnutie o určení rizikových prác, a to v 1 organizácii, kde došlo k zrušeniu rizikových prác a preradenie do 2.kategórie:

1/ VSE a.s. Košice, pracovisko Elektrická stanica Stročín, rizikový faktor - hluk a vibrácie, kategória 3 - bolo predložené hodnotenie zdravotných rizík, ktoré vypracovala pracovná zdravotná služba Nemocnica Košice Šaca a.s., 1. súkromná nemocnica, Lúčna 57, 044 15 Košice – Šaca, kde sa vychádzalo predovšetkým z objektivizácie hluku a vibrácií v pracovnom prostredí a po vykonaní organizačných opatrení.

K 30.06.2014 vydalo RÚVZ so sídlom vo Svidníku 1 rozhodnutia na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky, nakoľko činnosti vykonávané v prevádzke si vyžadujú objektivizáciu faktorov práce a pracovného prostredia.

K 30.06.2014 sme obdržali 2 žiadosti o sprístupnenie informácii o zozname spoločností vedených v centrálnom registri rizikových prác v dozorovaných okresoch v zmysle zákona č.211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám. O tieto služby nás požiadali: ING TATRY SYMPATIA, Bardejov a Sidor, Košice.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa kontrolovalo aj vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, objektivizácia faktorov pracovného prostredia a vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku. Na všetkých pracoviskách, kde sú vyhlásené rizikové práce, sa zamestnanci podrobujú lekárskeho preventívneho prehliadkam v intervale určeným zákonom, sú vykonané objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, kde sú súčasne vypracované a schválené prevádzkové poriadky a posudky o rizikách pre jednotlivé faktory (hluk, pevný aerosól zo zvarovania, pevný aerosól s prevažne dráždivým účinkom).

K 30.06.2014 neboli uložené žiadne sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Dňa 03.07.2014 sme zaslali na ÚVZ SR Bratislava výsledky evidencie rizikových prác evidovaných na RÚVZ so sídlom vo Svidníku k 30.06.2014.

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.6.2014 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
C	Priemyselná výroba	130	10	3	0	133	10
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	9	9	0	0	9	9
	Spolu	139	19	3	0	142	19

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.6.2014 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň):

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva	6	0	0	0	6	0
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	55	0	0	0	55	0
26	Výroba počítač., elektronických a optických výrobkov	27	10	3	0	30	10
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	42	0	0	0	42	0
86	Zdravotníctvo	9	9	0	0	9	9
	Spolu	139	19	3	0	142	19

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.6.2014 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Rizikový faktor 1. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	6	6	0	0	6	6
Hluk	128	10	3	0	131	10
Chemické látky a zmesi	23	3	0	0	23	3

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.6.2014 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (2. stupeň):

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
1. stupeň	2. stupeň						
Biologický faktor	Tuberkulóza	6	6	0	0	6	6
Hluk	Premenný	128	10	3	0	131	10

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce k 30.6.2014 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň):

Chemická látka 2. stupeň	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
dermatotropný	2	0	0	0	2	0
dráždivé	3	3	0	0	3	3
chem.karcinogén/mutagén	3	3	0	0	3	3
látky poškodzujúce reprodukciu	3	3	0	0	3	3
pevné aerosóly	18	0	0	0	18	0

K 30.06.2014 je v riziku evidovaných v okrese Svidník a Stropkov 142 zamestnancov, z toho 19 žien. Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa výstupov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi má klesajúcu tendenciu (v roku 2012 bolo exponovaných 169 osôb; v roku 2013 bolo exponovaných 163 osôb).

Najzávažnejším škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je nadmerný hluk, ktorým je exponovaných 131 zamestnancov. Oproti predchádzajúcemu roku došlo k poklesu počtu exponovaných zamestnancov týmto rizikovým faktorom o 11 osôb. Ďalšie škodlivé faktory práce a pracovného prostredia sú chemické látky a zmesi a biologické faktory.

Pri sledovaní exponovaných zamestnancov podľa prevažujúcej činnosti podniku bolo najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v priemyselnej výrobe (133 zamestnancov, z toho 10 žien), zároveň evidujeme aj najvyšší podiel rizikovej práce žien v danom ekonomickom odvetví ako aj v zdravotníctve (9 žien).

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických chemických látok a zmesí

K 30.06.2014 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie vykonali 21 previerok v okrese Svidník a Stropkov v rámci štátneho zdravotného dozoru, kde sa zamerali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č.355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č.300/2007 Z. z.. Kontroloval sa najmä predaj, používanie a skladovanie toxických a veľmi toxických chemických látok a zmesí, predloženie posudku o riziku a prevádzkového poriadku na schválenie orgánom verejného zdravotníctva, preukázanie odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami, zabezpečenie zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku schválilo 4 prevádzkové poriadky pre prácu v expozícii chemickým faktorom, kde vo väčšine prípadov boli pred schválením konzultované a upravené.

V poľnohospodárskych objektoch-v rastlinnej výrobe sa sledovalo používanie prípravkov na ochranu rastlín, ich skladové priestory. Organizácie uprednostňujú nákup prípravkov na ochranu rastlín priamo pred ich aplikáciou a len v potrebnom množstve, t.j. nevytvárajú si skladové zásoby. Väčšina poľnohospodárskych fariem v oblasti rastlinnej výroby prešla na ekologické poľnohospodárstvo, t.j. nepoužívajú žiadne chemické prípravky na ochranu rastlín, žiadne postrekové práce.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku bolo k 30.06.2014 doručených 6 oznámení o vykonaní DDD činnosti, ktoré realizovali firma CSS – Slovakia, a.s. Veľký Šariš (deratizácia v obchodných reťazcoch v meste Svidník a Stropkov); Jozef Cichý, Stropkov (deratizácia v bytovom dome mesta Stropkov); DDD STAR, s.r.o., Zeleneč (deratizácia v obchodnom centre v meste Svidník).

V prvom polroku 2014 sme opakovane vykonali štátny zdravotný dozor aj v prevádzkach, kde sa vykonáva predaj elektronických cigariet, a to v súlade s metodickým usmernením na výkon kontroly zameranej na predaj elektronických cigariet zo dňa 05.08.2013. Bol zistený predaj elektronických cigariet len v jednej prevádzke, bolo dokladované osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s toxickými a veľmi toxickými chemickými látkami a zmesami. V ostatných predajniach boli jednorazové elektronické cigarety ako aj ich rôzne náplne, ktoré sú už klasifikované aj ako toxické, stiahnuté z predaja.

K 30.06.2014 neboli zamestnancami odd.PPLaT riešené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

Mieru poznania zdravotných rizík zamestnancov z expozície chemickým faktorom sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Celkove bolo rozdanych 28 dotazníkov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Medzi pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity je v okrese Svidník zaradená práca s cytostatikami v onkologickej ambulancii Nemocnice arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s., ktorá je zároveň z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie. Ide o 3 osoby, ktoré pacientom podávajú cytostatiká v ampulkách intravenozne alebo vo forme tabliet. Celkový počet používaných ampuliek a cytostatík formou tabliet za kalendárny rok bude upresnený vo výročnej správe za rok 2014.

V prvom polroku 2014 sme štátny zdravotný dozor zamerali aj na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Previerky boli vykonané aj v drevospracujúcich prevádzkach – stolárskych dielňach, pilách. V súčasnosti evidujeme 6 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci exponovaní predovšetkým tvrdým drevom, vo všetkých bola vykonaná objektivizácia prachu v pracovnom prostredí.

V TESLA Stropkov, a.s. sa na prevádzke P1 B používa čistý nikel a jeho zlúčeniny - sulfid nikelnatý, ktoré sú zaradené do karcinogénov kategórie 1 - dokázaný karcinogén pre ľudí. Chemický karcinogén sa používa pri galvanickom pokovovaní - niklovaní kovových súčiastok, používaných na výrobu zásuviek a vypínačov.

Rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi máme vyhlásené v Nemocnici arm. generála L. Svobodu Svidník, a.s. na onkologickej ambulancii - expozícia cytostatikami – látky poškodzujúce reprodukciu.

Databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity:

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia/kateg. * podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet exponovaných		Výsl. merania/ množstvo spotrebovaných látok/rok**
			celkom	ženy	
Nemocnica arm. generála L.Svobodu Svidník, a.s. – onkologická ambulancia	cytostatiká	proces s r.ch.k.	3	3	upresnený vo VS 2014
TESLA Stropkov a.s.	nikel, sulfid nikelnatý	Karcinogén kategórie 1	2	0	upresnený vo VS 2014

Aj v prvom polroku 2014 sme sa zamerali na manipuláciu s azbestovými materiálmi - na dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia ustanovených Nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

K 30.06.2014 RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 1 rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. O túto činnosť nás požiadala firma Dušan Poperník, Svidník, a to z bytového domu na Ul. Sovietskych hrdinov 436/28 vo Svidníku - odstraňovanie stúpacích potrubí v bytových jadrách. Táto firma vykonáva sanáciu osobami s odbornou spôsobilosťou, zabezpečuje minimálnu kontamináciu sanovaných priestorov určených na bývanie azbestovými vláknami a pri búracích prácach používa schválené technické zariadenia a bezpečné pracovné postupy. Osobám vykonávajúcim sanačné práce boli odovzdané kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

V rámci štátneho zdravotného dozoru resp. konzultácii sme usmerňovali zamestnávateľov o rizikách pri práci s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom, azbestu.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednoranného zaťaženia

K 30.06.2014 boli hlásené 3 podozrenia na chorobu z povolania z položky 29 „Zoznamu“ z Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice.

Prešetrované podozrenia na choroby z povolania v položke 29 v rokoch 2000-k 30.06.2014:

Rok	Organizácia	Profesia
k 30.6.2014	TESLA Stropkov a.s.	robotníčka
	ELEKTRAGHENDA s.r.o. Svidník	robotníčka
	SZČO	brusič skla
2013	Spolstroj Okružle	ručný jadrár
	KOVO SIPOX a.s., Stropkov	zvárač
2012	SZČO	fyzioterapeutka
	HALPO Svidník	kováč
	I.C.A. s.r.o. Svidník	krajčírka
2011	I.C.A. s.r.o. Svidník	krajčírka
2010	Nemocnica arm. gen. L. Svobodu Svidník, n.o.	masér
2009	Lisovňa plastov Veľkrop	robotníčka
2008	MOTYKA Stropkov	robotníčka
	MIJA Oľšavka	murár
	AGROSTAV Stropkov	údržbár, vodič
	Detský domov Svidník	kuchárka
2007	TESLA a.s. Stropkov	robotníčka
2006	KOVO SIPOX a.s. Stropkov	zámočník
	TESLA a.s. Stropkov	robotníčka
2005	KOVO SIPOX a.s. Stropkov	robotník
	Potravinárske strojárne Svidník, a.s. Svidník	klampiar

2004	ALFASTAV, Stropkov LIGE Kuková	zámočník robotník
2003	-	-
2002	Lesy SR, š.p., OZ Bardejov, LS Giraltovce	piliar
2001	LS Stropkov GIRA Giraltovce LS Giraltovce	lesný robotník klampiar piliar
2000	TESLA a.s. Stropkov	robotník

Prešetrenia z položky č.29 sa vykonávajú od roku 2000. Počet prešetrených prípadov má kolísavú tendenciu.

Pri prešetrovaní podozrenia na CHZP najväčším problémom je získať potrebné podklady z firiem, v ktorej prešetrovaný pracoval a ktorá už ukončila svoju činnosť, ako aj práca v zahraničí. Údaje sa získavajú len od prešetrovanej osoby resp. zamestnávateľa, a tým nie je možné overiť ich pravdivosť.

Kópie z prešetrení sa zasielajú na Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava.

V dozorovaných okresoch k 30.06.2014 nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieľným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.2.1 Zdravé pracoviská

Zdravotno-výchovnú činnosť v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci vykonávali zamestnanci oddelenia PPLaT aj v roku 2014, a to v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, prostredníctvom poradne ochrany a podpory zdravia pri práci a masovo-komunikačných prostriedkov.

Poradňu ochrany a podpory zdravia pri práci, ktorej náplňou je vykonávanie odbornej konzultačnej a poradenskej činnosti v oblasti ochrany a podpory zdravia - vplyvov fyzikálnych, chemických faktorov pracovného prostredia, práce a pracovných podmienok na zdravie, zobrazovacie jednotky na pracoviskách k 30.06.2014 využilo 31 osôb z prevádzok okresu Svidník a Stropkov. Poskytovala sa aj poradenská činnosť pri vypracovaní prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odstraňovanie azbestu.

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom vo Svidníku sú prezentované články:

- Ochrana zdravia zamestnancov pred nadmernou záťažou teplom pri práci

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameranej na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) začala v roku 2014 kampaň zameranú na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

V rámci tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Svidníku uskutoční v 43.kalendárnom týždni:

- deň otvorených dverí, kde sa zamestnávateľia môžu informovať resp. riešiť otázky k obmedzovaniu pôsobenia zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia a ich negatívneho dopadu na zdravie zamestnancov - zdravotné riziká súvisiace s expozíciou hluku, chemických faktorov pri práci, povinnosť zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby a ich spôsob,
- informácia obyvateľov prostredníctvom masovo-komunikačných prostriedkov o realizácii kampane - internetová stránka RÚVZ so sídlom vo Svidníku, regionálna tlač.

V prvom polroku 2014 nás Inšpektorát práce nepožiadala o žiadnu súčinnosť, žiadne stanoviská resp. žiadne spoločné preverky.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Svidníku nebolo zapojené.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Svidníku nebolo zapojené.

2.4 EUDSKÝ MONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATELSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Svidníku t. č. nie je zapojené.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaškoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Projekt bol zaradený do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 – 2017 (2020).

V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách;

pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

V prvom polroku 2014 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonávali kontroly na chránených pracoviskách v dozorovaných okresoch. Pri výkone ŠZD sme používali záznamy podľa metodického postupu na výkon ŠZD, ktorý bol doplnený o údaje o zamestnancoch z hľadiska ich zdravotných obmedzení.

K 30.06.2014 RÚVZ so sídlom vo Svidníku vydalo 11 rozhodnutí k uvedeniu chránených pracovísk do prevádzky a posúdilo 12 návrhov formou stanoviska.

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku evidujeme spolu 185 chránených pracovísk (okres Svidník a Stropkov), k 30.06.2014 bolo vykonaných spolu 75 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru.

Na všetkých kontrolovaných chránených pracoviskách spolu evidujeme 214 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

Ide o postihnutia: srdcovo-cievne ochorenie, pohybový aparát, hluchota, neurologické, psychické, endokrinologické.

Ich pracovnou náplňou sú rôzne činnosti, ako:

- výroba reklamných predmetov a výrobkov z papiera,
- pomocné montážne práce pri výrobe transformátorov a cievok,
- výroba povrazov, motúzov, šnúr a sieťovín,
- pomocné práce v kuchyni,
- práca v sklade, v predajniach, pri pokladni,
- výroba ochranných pracovných pomôcok, zdravotníckeho a hotelového textilu,
- administratívne práce,
- výroba tkaného a netkaného textilu – koberce, rohože, prikrývky a pod.

Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky, neboli uložené žiadne nápravné opatrenia.

Zamestnancom na týchto pracoviskách boli poskytnuté aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov, išlo predovšetkým o dotazníky – zobrazovacie jednotky, psychická záťaž, celkovo ich bolo rozdanych 43.

Počet vydaných rozhodnutí k uvedeniu chránených pracovísk do prevádzky:

- rok 2009: 121 rozhodnutí
- rok 2010: 108 rozhodnutí
- rok 2011: 146 rozhodnutí
- rok 2012: 55 rozhodnutí
- rok 2013: 55 rozhodnutí

RÚVZ so sídlom vo Svidníku nevydalo od roku 2009 do roku 2012 žiadne stanovisko k zriadeniu chránených pracovísk, v roku 2013 posúdilo 2 návrhy formou stanoviska.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeljej populácie (so zameraním sa na ľahkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

V roku 2014 bude úloha plnená v spolupráci s Poradenským centrom RÚVZ vo Svidníku. Sledovanie sa uskutoční u vybraných populačných skupín obyvateľstva u mužov a žien pre ľahkú prácu v celkovom počte klientov 80, z toho ženy v dvoch vekových kategóriách (20 + 20 klientov) a muži v dvoch stanovených vekových kategóriách (20 + 20 klientov). Získané údaje budú odd. HV spracované do požadovanej formy a zaslané gestorskému pracovisku na RÚVZ Poprad na ďalšie spracovanie. Pre sledovanie výživových faktorov bude použitý 1-dňový jedálny lístok, na spracovanie dát bude použitý software – Alimenta v nadstavbovej verzii.

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2014:

Ukončenie úlohy je naplánované v druhom polroku 2014, doteraz bolo odovzdaných 20 dotazníkov.

3.2. Monitoring príjmu jódu

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2014:

Celkovo bolo doteraz odobratých 11 vzoriek hodnoty neboli prekročené, / 1 vzorka odobratá z dovozu a 10 vzoriek domáca produkcia/. Úloha pokračuje.

3.3. Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Cieľ

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami / úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby / ako aj na priamy styk s potravinami / úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – pracovné plochy / vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2014 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.4. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľ

Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2014 naplánovaný odber vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

Cieľ

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2014 naplánované odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Cieľ

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ / napr. keramické panvice, hrnce, nože / a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2014 naplánované odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.7. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2014 naplánovaný odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Cieľ

1. Kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
2. Kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. Vzdelávanie spotrebiteľov – hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2014:

Celkovo bolo doteraz odkontrolovaných 31 kozmetických výrobkov v označovaní a odobratých 5 vzoriek na analýzu. Ani v jednom kontrolovanom kozmetickom výrobku

nebolo zistené nesprávne označenie a doteraz odobraté vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Úloha pokračuje.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľ

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.
- **RÚVZ Svidník odd. HV nemá na rok 2014 naplánovaný odbery vzoriek, preto túto úlohu neplní.**

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Prieskum telesného vývoja detí a mládeže v SR a zistenie trendov v ich telesnom raste a vývine

Cieľ

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestor

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR

Spolupracuje

LF UK Bratislava, VUP Bratislava

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia:

rok 2014

- ukončenie zberu a sumarizácia údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlivinám
- celkové vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí detí a mládeže.

Realizačné výstupy

- záverečná správa,
- spracovanie návrhu opatrení a podporných programov pre bezpečné stravovanie detí

a mládeže, pripraviť manuál činnosti PZ pre deti a mládež.

Trvanie projektu

22.05.2008 – 31.12.2014

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou

Gestor

Ministerstvo zdravotníctva SR – Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog, ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom vo Svidníku nebol zaradený medzi vybrané RÚVZ v SR.

Termín ukončenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Všetky RÚVZ v SR

Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a z neho získané údaje boli validne. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, súbor obsahoval deti z mestských aj vidieckych predškolských zariadení vekových skupín u 3 - 6 ročných detí.

Do plnenia projektu boli vybrané dve predškolské zariadenia: vidiecka MŠ Cernina - 15 detí a mestská MŠ 8. mája vo Svidníku - 15 detí, spolu 30 detí. Pri riešení projektu bol vypracovaný dotazník a vzhľadom na nízky vek detí, dotazníky vyplňali spolu s rodičmi. Zber údajov od detí sa vykonal v prvom polroku 2014. Zozbierané údaje dotazníkov sa vkladali do masky v programe Excel a boli zaslané na spracovanie na ÚVZ SR v termíne do 30.6.2014. Pri realizácii prieskumu boli riaditelia základných škôl požiadaní o spoluprácu prípisom MŠVV a MŠ SR, povoľujúci vstup pracovníkov RÚVZ do zariadení.

Trvanie projektu

r. 2014 – 31.12.2017

4. 4. MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor

RÚVZ so sídlom vo Zvolene

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Spoluriešiteľ

MŠVVaŠ SR

Etapy riešenia - 2. polrok 2014

- sledovanie využitia hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín do týždňa, zaradovanie hodín TV do rozvrhu hodín, percento cvičiacich žiakov na hodinách TV, chronometráž žiakov na hodine TV, poskytovanie L TV – zdravotné cvičenia pre žiakov,
- monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov (so zameraním sa na pohybový aparát žiakov), akútne, chronické ochorenia – dotazník a prípadne objektívne posúdenie držania tela žiakov,
- zistenie počtu žiakov ZŠ a SŠ, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV
- zistenie možností telesnej aktivity detí, oslobodených od cvičenia na hodinách telesnej výchovy a ich názory na hodiny telesnej výchovy,
- zistenie názorov detí 3., 5. a 9. ročníka vybraných ZŠ a 3.ročníka vybraných SŠ na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov učiteľov v týchto školách na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov rodičov týchto detí na hodiny telesnej výchovy v školách
- sledovanie malých foriem telesnej výchovy, využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Popis výsledkov:

Lekári vykonávajúci očkovanie v okresoch Svidník a Stropkov boli priebežne metodicky usmerňovaní o všetkých zmenách v očkovačom kalendári v súlade s obdržanými odbornými usmerneniami MZ SR. Obdržali aktuálny očkovač kalendár vrátane .

V rámci mesačných hlásení je zdravotnícky personál pravidelne informovaný o všetkých mimoriadne vzniknutých ochoreniach vo svete prostredníctvom metodických usmernení.

Počas celého roka sa monitoruje výskyt ochorení preventabilných očkovaním. V hodnotenom období sme v okrese Svidník zaznamenali 6 ochorení na pertusis, v okrese Stropkov 3 ochorenia, vyskytli sa 2 ochorenia na TBC u dospelých v okrese Stropkov a 1 ochorenie v okrese Svidník. Po jednom ochorení na pneumokokovú meningitídu sme zaznamenali v oboch okresoch a 2 novozistené nosičstva HBsAg v okrese Svidník.

Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním sme nezaznamenali ani jedno ochorenie.

V priebehu Európskeho imunizačného týždňa boli vykonané tieto aktivity:

1. Média

- V regionálnej tlači v novinách Dukla, Podduklianske novinky a Spektrum boli uverejnené články o EIW /ďalej EIW/ - zdôraznení významu očkovania.
- Verejnosť bola informovaná o EIW prostredníctvom mestskej televízie vo Svidníku a Stropkove.

2. Školy

Materským a základným školám v počte 30 sme poskytli informačný materiál o prebiehajúcom EIW, možnostiach očkovania detí, očkovač kalendár a informáciu o poradni očkovania, ktoré boli umiestnené na nástenkách jednotlivých oddelení škôlok a škôl v okresoch Svidník a Stropkov.

3. Široká verejnosť

Na webových stránkach RÚVZ Svidník boli uverejnené informácie o EIW 2014. Na nástenkách RÚVZ boli umiestnené informačné materiály o EIW, očkovaní a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

V spolupráci so zamestnancami Mestského úradu v Giraltovciach bola vykonaná edukácia sociálne neprispôsobivých skupín obyvateľstva.

Poradenstvo v oblasti očkovania – informácie boli poskytované telefonicky, išlo o informácie o zmenách očkovač kalendára, možnostiach očkovania do zahraničia, odmietanie očkovania, očkovanie proti osýpkam, proti tetanu, tuberkulóze - spolu bolo poskytnutých 11 informácií.

4. Zdravotnícke zariadenia

Praktickí lekári pre deti a dorast, praktickí lekári pre dospelých a zdravotnícke zariadenia boli informované o prebiehajúcom EIW a o dôležitosti očkovania.

Poradenstvo v oblasti očkovania Zdravotníckym pracovníkom v počte 7 bolo poskytnuté poradenstvo o možnostiach očkovania do zahraničia, o očkovaní detí, ktoré pricestovali zo zahraničia, o možnostiach očkovania proti TBC, o preočkovaní dospelých proti tetanu a diftérii a preočkovaní proti pertusis

Propagácia očkovania a výchova obyvateľstva prebiehala formou uverejňovania článkov v miestnej tlači a na web stránkach nášho úradu, kde sú aktualizované novinky v oblasti vakcinácie.

Kontrola očkovania bude vykonaná v septembri 2014 na všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Svidník a Stropkov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Popis výsledkov:

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení v okresoch Svidník a Stropkov. Lekári prvého kontaktu, infektológ, veterinári sú spätne informovaní.

Akútne respiračné a chrípkové ochorenia sú pravidelne týždenne spracovávané za okresy Svidník a Stropkov. V čase chrípkovej epidémie bola verejnosť v miestnej tlači informovaná o aktuálnej situácii, rovnako ako aj o prenosných ochoreniach.

Surveillance zoonóz v okresoch Svidník a Stropkov sa vykonáva v spolupráci s RVPS.

Od začiatku roku 2014 sa zlepšila laboratórna spolupráca s miestnym laboratóriom, ktoré nám pozitívne výsledky hlási do EPIS-u.

Ochorenia k 30.6.2013 bolo spracovaných 73 ohnisk infekčných ochorení, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia a spolu bolo hlásených do EPIS-u 376 ochorení. Do systému rýchleho varovania bolo vložených 13 správ o mimoriadnych situáciách v okresoch Svidník a Stropkov.

V priebehu roku 2014 bolo zabezpečené hlásenie SARI z lôžkových oddelení, zaznamenali sme 4 prípady, vírus chrípky nebol potvrdený. Boli odobraté 2 TN a TH od sentinelových lekárov, nebol potvrdený vírus chrípky.

V regionálnych týždenníkoch a v televízii a rozhlase bolo uverejnených 6 článkov a informácií –chrípka, európsky imunizačný týždeň, aktuálny stav vo výskyte ARO, tuberkulóza, nástrahy leta. Informácie boli uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Svidník.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Popis výsledkov:

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrovateľov lekárov. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Do systému rýchleho varovania bolo vložených 13 správ o mimoriadnych situáciách v okresoch Svidník a Stropkov. Hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení bolo spracované za 26 kalendárnych týždňov.

Manažment epidémií:

Zaznamenali sme jednu epidémiu nadregionálneho rozsahu. Epidémii bolo priradené jedno heslo a boli k nej priradené aj prípady z iných regiónov.

Okres Stropkov

Zaznamenali sme epidémiu salmonelovej enteritídy u účastníkov rodinnej oslavy konanej dňa 11.5.2014 v obci Bystrá v okrese Stropkov. Na oslave sa zúčastnilo 24 osôb. Ochoreli 10 účastníci oslavy, ktorí boli z okresov Svidník, Stropkov, Humenné a Medzilaborce. Z tampónu z rekta kultivačne bola potvrdená Salmonella enteritidis u ôsmich účastníkov rodinnej oslavy. Prvé príznaky ochorenia boli zaznamenané 12.5.2014. V klinickom obraze dominovali vodnaté hnačky, zvracanie, kŕče, teplota do 39 °C. Nikto nebol

hospitalizovaný. Pravdepodobným faktorom prenosu boli koláče a opekané krídielka, klobásy a plnená kapusta. Vzorky stravy v čase šetrenia neboli k dispozícii.

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 376 ochorení. V okrese Svidník bolo spracovaných 40 ohnisk prenosných ochorení, najviac bolo u salmonelóz 18. V ohniskách bolo prijatých 79 opatrení. Najviac opatrení bolo u salmonelóz 35. Celkovo bolo chránených 170 osôb, najviac u salmonelóz – 68.

V okrese Stropkov bolo 33 ohnisk. Nariadených bolo 66 protiepidemických opatrení. Najviac opatrení bolo u kampylobakteriálnej enteritídy – 32. Chránených bolo 138 osôb, najviac u kampylobakteriálnej enteritídy - 65.

Vykonáva sa epidemiologické vyšetovanie nosičov s pozitívnym HBsAg so zabezpečením očkovania rodinných príslušníkov.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Popis výsledkov:

Úloha sa plní priebežne v spolupráci so zdravotníckymi zariadeniami.

Analýza NN sa nevykonáva. Pri zvýšenom výskyte sa prijímajú protiepidemické opatrenia na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

Z Nemocnice Svidník, n. o. bolo hlásených 5 NN. Nemocnica v Stropkove hlásila 5 nozokomiálnych nákaz.

V prvom polroku 2014 na uvedenie priestorov do prevádzky bolo vykonaných 15 previerok. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 74 previerok, pri ktorých bolo odobratých 280 sterov z prostredia. Otestovaných bolo 21 sterilizátorov na neštátnych zdravotníckych ambulanciách. V Nemocnici Svidník n.o. na základe objednávky boli otestované 2 autoklávy – 1x mesačne, 1 formaldehydový sterilizátor 1x mesačne a vyšetrených 16 vzoriek sterilného materiálu na oddelení centrálnej sterilizácie, 7 HS - 1x mesačne na operačných a zákrokových sálach, 5 HS – 2x ročne na ambulanciách a oddeleniach, 1 autokláv – 2x ročne na ambulancii.

V rámci dňa rúk bola použitá UV lampa na jednotlivých oddeleniach v Nemocnici vo Svidníku, na FRO, geriatrickej a Dome ošetrovateľskej služby Vranovskej nemocnice-pracovisko Stropkov. Zdravotnícki pracovníci si mohli pomocou UV lampy overiť, či správne vykonávajú dezinfekciu rúk. Boli poučení o dôležitosti alkoholovej dezinfekcie rúk a jej prednosti pred hygienickou dezinfekciou rúk. Na jednotlivé oddelenia Nemocnice bol poskytnutý materiál o dôležitosti dezinfekcie rúk ako základnom prostriedku ochrany pacientov pred vznikom nozokomiálnych nákaz. Boli odoberané stery z rúk u zdravotníckych pracovníkov v počte 20 kusov po vykonanej dezinfekcii rúk

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Popis výsledkov:

Na RÚVZ so sídlom vo Svidníku je spracovaný štatút regionálnej protiepidemickej komisie, aktualizovaný havarijný plán na vykonanie mimoriadnych opatrení v okresoch Svidník a Stropkov v prípade zvýšeného výskytu prenosných ochorení, prípadne pri nebezpečenstve ich zavlečenia.

Po obdržaní aktuálnych usmernení zo strany ÚVZ SR sú zdravotnícki pracovníci pravidelne informovaní o mimoriadnych epidemiologických situáciách, rovnako ako aj obyvateľstvo.

Zabezpečený bol odber biologického materiálu na chrípku od sentinelových lekárov, aj z lôžkových zdravotníckych zariadení /SARI/. Spolu bolo odobratých 6 vzoriek materiálu. SARI bolo hlásené v 4 prípadoch, nebol potvrdený vírus chrípky.

6.6. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Popis výsledkov:

V priebehu roku 2014 boli odoberané odpadové vody z čističky odpadových vôd vo Svidníku podľa vypracovaného harmonogramu zaslaného z RÚVZ Košice.

Boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd v priebehu roku 2014, vzorky boli negatívne. Podozrenie na ACHO nebolo hlásené.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Popis výsledkov:

Na RÚVZ je k dispozícii linka pomoci AIDS, ktorú využili 4 klienti. Boli poskytnuté informácie zamerané na spôsob prenosu, imunologické okno a možnosti testovania.

Projekt „Hrou proti AIDS“ sa bude realizovať v regióne Svidník v druhom polroku 2014.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Popis výsledkov:

Na RÚVZ bola v mesiaci október 2011 zriadená poradňa očkovania. Ambulancie praktických lekárov pre deti a dorast, ambulancie praktických lekárov pre dospelých a verejnosť boli informovaní o poradenstve očkovania na RÚVZ.

V roku 2014 poradňu využilo 28 klientov. Boli poskytované informácie telefonicky vo väčšine prípadoch zdravotníckym pracovníkom a ľuďom cestujúcim do zahraničia. Boli to informácie o možnostiach očkovania do zahraničia, o očkovaní detí HBsAg pozitívnych matiek, o povinnom a odporúčanom očkovaní, o hradení očkovacích látok, o očkovaní proti tetanu u poranení.

V regióne Svidník sme zatiaľ zaznamenali celkovo 6 odmietaní očkovania zo strany rodičov. V roku 2014 to bolo jedno odmietanie očkovania. Rodičia boli predvolaní do poradne očkovania. I napriek upozorneniam rodičia odmietajú očkovanie u svojho dieťaťa.

6.9. IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVNŮJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Popis výsledkov:

Na základe doručeného postupu a dotazníkov bol v mesiaci jún 2013 pracovníkmi RÚVZ so sídlom vo Svidníku vykonaný dotazníkový prieskum na 1 detskej ambulancii z okresu Svidník a 1 z okresu Stropkov. Druhá časť prieskumu bola vykonaná na stredných školách 1 v okrese Svidník a 1 v okrese Stropkov. Spolu bolo vyplnených 30 dotazníkov, ktoré boli odoslané na RÚVZ v Komárne

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA /BŽP, MŽP, CHA, FF/ - plnenie úloh zabezpečovalo odd. HV

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Cieľ

- overenie kvality balenej vody v dávkovačoch vody /watercooleroch/ vo verejných priestoroch, v nemocniciach a lekárnach so zameraním na biologické riziká

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2014:

Úloha je naplánovaná v druhom polroku.

7.5. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

- Cieľ

- monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu reziduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Plnenie stanovenej úlohy k 30.6.2014:

Úloha je naplánovaná v druhom polroku.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

3.1 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie / so zameraním na ľahkú prácu/.

Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Túto úlohu plníme v spolupráci s pracovníkmi oddelenia výživy, pričom klientom zapojeným do tohto projektu vyšetrujeme rizikové faktory srdcovo-cievnych chorôb (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy, glukózu, antropometrické vyšetrenie a krvný tlak).

9.1 Národný program podpory zdravia

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

V oblasti podpory zdravia sme zrealizovali v okrese Svidník a Stropkov 180 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 46 bolo zameraných na zvyšovanie pohybovej aktivity, 49 na ozdravovanie výživy, 19 na podporu nefajčenia a abstinencie, 1 na prevenciu drogových závislostí, 25 na znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne, 4 na výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS, 5 na duševné zdravie, 3 na stomatohygienu, 2 z poskytovania prvej pomoci, 24 aktivít bolo zameraných na bezpečnosť na cestách, a 2 aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa Zeme.

Zdravotno-výchovné akcie boli určené pre rôzne vekové kategórie. Najmladšou cieľovou skupinou boli deti predškolského a mladšieho školského veku, pre ktorých sme pripravili akcie zamerané na stomatohygienu, výživu, na správne držanie tela, pohybovú aktivitu, na podporu nefajčenia a bezpečnosť na cestách. Súčasťou týchto aktivít bolo aj premietanie videofilmov a DVD „Haló, Fitko“, „Pošlime chrbticu do školy“, „Zúbky“, „Prečo zvieratka bolia zúbky?“, „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Kde bolo tam bolo fajčenie škodilo“ a „Becepáčik“.

Pre starších žiakov základných škôl a stredoškolákov sme pripravili prednášky a besedy zamerané na výživu, pohybovú aktivitu, fajčenie, alkohol, drogy, duševné zdravie, prvú pomoc, bezpečnosť na cestách a výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS. Aktivity pre túto vekovú kategóriu boli rozšírené aj o meranie krvného tlaku, % telesného tuku a o vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, využívali sme aj premietanie DVD a videofilmov „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Vraždiaci návyk fajčenie“, „Alkohol skrytý nepriateľ“, „Sila osobnosti“, „Becep – dopravné nehody a prvá pomoc“, „Kým stúpa dym“. Na všetky stredné školy vrátane gymnázií sme distribuovali zdravotno-osvetový materiál (plagát) „Bezpečný návrat domov“ zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov.

Pre obyvateľov v produktívnom a poproduktívnom veku sme zabezpečili vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, poskytli sme im aj meranie krvného tlaku, % telesného tuku, vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, prednášky a besedy zamerané na duševné zdravie a zdravý životný štýl.

Pri práci sme využívali edičný materiál, ktorý sme obdržali od ÚVZ SR a edičný materiál z vlastnej produkcie.

Informácie o pripravovaných aktivitách, ich výsledky, články so zdravotno-výchovným zameraním a informácie o činnosti Poradne zdravia sme publikovali v regionálnej tlači Dukla, Spektrum, Podduklianske noviny, na infokanáloch a web stránkach mesta Svidník a Stropkov, ako aj na web stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Na základe plnenia tejto úlohy sme realizovali v roku 2013 dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov Slovenskej republiky“ v počte 104 ks. Tohto roku Úrad verejného zdravotníctva hodnotiacu správu o zdravotnom uvedomení predloží na gremiálnu poradu ministerke zdravotníctva SR.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Cieľ

Zámerom NPPO je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcie nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia.

V 1. polroku 2014 sa týchto kurzov zúčastnilo 17 žien. V rámci prevencie obezity a zvyšovania pohybovej aktivity sme zrealizovali 95 prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj % podkožného tuku prístrojom Omron.

Pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie sme na našom RÚVZ vo Svidníku v poradni zdravia zorganizovali pre obyvateľov mesta Deň otvorených dverí. Poskytli sme vyšetrenie RF SCCH prístrojom Reflotron, meranie krvného tlaku, stanovenie telesnej skladby prístrojom Bodystat a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu. Pre žiakov IV.ZŠ vo Svidníku sme pripravili besedu s využitím DVD.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity.

Táto kampaň bude prebiehať v roku 2015.

9.3 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme pre deti MŠ gen. Svobodu vo Svidníku, žiakov ZŠ v Kružľovej a stredoškolákov Hotelovej akadémie vo Svidníku a SOŠ elektrotechnickej v Stropkove pripravili besedy s využitím pracovných listov a DVD „Kde bolo tam bolo fajčenie škodilo“, „Kým stúpa dym“.

V spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku sme pre peer aktivistov základných a stredných škôl zorganizovali prednášky zamerané na závislosti.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Cieľ

Motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Súťaž bude prebiehať v 2. polroku 2014.

9.5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom

Cieľ

Zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Tejto problematike sme sa venovali v rámci prednášok, ktorých sme sa zúčastnili spolu s peer aktivistami základných a stredných škôl v Podduklianskom osvetovom stredisku vo Svidníku. O závislostiach prednášali abstinujúci „vyličení“ alkoholicí.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a starostami obcí Hrabovčik a Kurimka zorganizovali pre občanov vyšetrenie RF SCCH, meranie krvného tlaku a odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Pre seniorov Klubu dôchodcov obce Mestisko pri príležitosti ich členskej schôdze sme zrealizovali besedu na tému „Každý chce dlho žiť, ale nikto nechce byť starý“.

V 1. polroku 2014 sme v rámci poradne zdravia vyšetřili 56 klientov starších ako 65 rokov.

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

Cieľ

Zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

V materských, základných a stredných školách realizujeme zdravotno-výchovné aktivity v priebehu celého školského roka. Ide o prednášky, besedy, premietanie videofilmov, DVD, organizovanie súťaží, distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a pod.

Zdravotno-výchovné akcie boli určené pre rôzne vekové kategórie. Najmladšou cieľovou skupinou boli deti predškolského a mladšieho školského veku, pre ktorých sme pripravili akcie zamerané na stomatohygienu, výživu, na správne držanie tela, pohybovú aktivitu, na podporu nefajčenia a bezpečnosť na cestách. Súčasťou týchto aktivít bolo aj premietanie videofilmov a DVD „Haló, Fitko“, „Pošlime chrbticu do školy“, „Zúbky“, „Prečo zvieratká bolia zúbky?“, „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Kde bolo tam bolo fajčenie škodilo“ a „Becepáčik“.

Pre starších žiakov základných škôl a stredoškôľakov sme pripravili prednášky a besedy zamerané na výživu, pohybovú aktivitu, fajčenie, alkohol, drogy, duševné zdravie, prvú pomoc, bezpečnosť na cestách a výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS. Aktivity pre túto vekovú kategóriu boli rozšírené aj o meranie krvného tlaku, % telesného tuku a o vyšetrenie prístrojom Smokerlyzer, využívali sme aj premietanie DVD a videofilmov „Najlepšia správa je dobrá životospráva“, „Vraždiaci návyk fajčenie“, „Alkohol skrytý nepriateľ“, „Sila osobnosti“, „Becep – dopravné nehody a prvá pomoc“, „Kým stúpa dym“. Na všetky stredné školy vrátane gymnázií sme distribuovali zdravotno-osvetový materiál (plagát) „Bezpečný návrat domov“ zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov.

Podieľali sme sa aj na organizácii súťaže „Poskytovanie prvej pomoci“ pre žiakov základných a stredných škôl. Išlo o hliadky mladých zdravotníkov a družstvá prvej pomoci.

9.8 CINDI program SR

Cieľ

Znižovať celkovú úmrtnosť populácie predovšetkým na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov. Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom, a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosťou zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Činnosť a rozsah vyšetrení v základnej poradni, poradni optimalizácie pohybovej aktivity /POPA/ a redukcie nadváhy a poradni na odvykanie od fajčenia /POF/ sa oproti minulému roku nezmenili.

Všeobecné poradenstvo v základnej poradni sa poskytuje každý pracovný deň., POF podľa dohodnutého termínu s klientom, POPA každý pracovný deň.

V 1. polroku 2014 sme v poradni zdravia vyšetřili 208 klientov, z toho 46 v rámci 3 výjazdov. Išlo o 18 zamestnancov MŠ gen. Svobodu vo Svidníku, 14 obyvateľov obce Hrabovčik a 14 obyvateľov obce Kurimka.

Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia bola realizovaná v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky, Spektrum, na Infokanále mesta Svidník a Stropkov, na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva vo Svidníku a internetovej stránke mesta Svidník a Stropkov.

Domáce programy a projekty :

Názov projektu: Telesná zdatnosť žiakov stredných škôl v okrese Svidník a Stropkov.

Cieľ: Zmeniť postoj študentov k vlastnému zdraviu a zvýšiť ich záujem o pohybovú aktivitu.

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Svidník

Zodpovedný riešiteľ: Pracovníci OPZ RÚVZ Svidník

Stručný opis projektu: Tento projekt je zameraný na študentov stredných škôl. Hlavným organizátorom sú pracovníci OPZ RÚVZ vo Svidníku, ktorí organizačne zabezpečujú priebeh tejto aktivity. V mesiaci september obdržia všetky stredné školy informácie o športovej súťaži telesnej zdatnosti. V propozíciách sú uvedené podmienky a termíny realizácie, súťažné disciplíny, ako aj spôsob hodnotenia. Po realizácii školských kôl by v novembri nasledovala súťaž medzi školami. Víťazné družstvo obdrží putovný pohár tejto súťaže. Počas celého podujatia by pracovníci OPZ merali záujemcom /fajčiarom/ množstvo CO vo vydechovanom vzduchu pomocou prístroja Smokerlyzer a % podkožného tuku prístrojom Omron.

Výsledky: V roku 2014 sa uskutoční 18. ročník tejto súťaže v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou milosrdného Samaritána vo Svidníku.

Priority RÚVZ so sídlom vo Svidníku Odpočet plnenia k 30.6.2014

RÚVZ so sídlom vo Svidníku naplňa priority prostredníctvom výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín, Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2014 a ďalšie roky, uznesení vlády na úseku verejného zdravotníctva a plnení úloh, ktoré vyplývajú z legislatívy EÚ na úseku VZ.

Za 1. polrok bolo vykonaných 1129 kontrol, odobratých bolo 783 vzoriek, vydaných 183 rozhodnutí a 48 záväzných stanovísk.

Vykonaných bolo 36 mimoriadnych cielených kontrol zameraných na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v zariadeniach spoločného stravovania, odobratých 6 vzoriek hotových jedál na energetickú hodnotu, 12 mimoriadnych cielených kontrol zameraných na dodržiavanie hygienických podmienok v zariadeniach škols. stravovania a odobraté 4 obedové menu, 4 cielené ŠZD v zariadeniach školského stravovania zamerané na výskyt králičieho mäsa, 2 komplexné hygienické preverky v zariadeniach s podávanou celodennou stravou s odberom celodenných stráv, 10 mimoriadnych cielených kontrol zameraných na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách a 10 cielených kontrol v zariadeniach podliehajúcich ŠZD podľa zákona č. 131/2010 Z.z

V oblasti podpory zdravia sme zrealizovali v okrese Svidník a Stropkov 180 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 46 bolo zameraných na zvyšovanie pohybovej aktivity, 49 na ozdravovanie výživy, 19 na podporu nefajčenia a abstinencie, 1 na prevenciu drogových závislostí, 25 na znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne, 4 na výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a na prevenciu pohlavných chorôb vrátane HIV/AIDS, 5 na duševné zdravie, 3 na stomatohygienu, 2 z poskytovania prvej pomoci, 24 aktivít bolo zameraných na bezpečnosť na cestách, a 2 aktivity pri príležitosti Medzinárodného dňa Zeme. V rámci prevencie obezity a zvyšovania pohybovej aktivity sme zrealizovali 95 prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj % podkožného tuku prístrojom Omron

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 376 ochorení. V okrese Svidník bolo spracovaných 40 ohnisk prenosných ochorení, najviac bolo u salmonelóz 18. V ohniskách bolo prijatých 79 opatrení. Najviac opatrení bolo u salmonelóz 35. Celkovo bolo chránených 170 osôb, najviac u salmonelóz – 68.

V okrese Stropkov bolo 33 ohnisk. Nariadených bolo 66 protiepidemických opatrení. Najviac opatrení bolo u kampylobakteriálnej enteritídy – 32. Chránených bolo 138 osôb, najviac u kampylobakteriálnej enteritídy - 65.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Topolčanoch**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE SR IV. (NEHAP IV)

Cieľom úlohy je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia; redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I – aktivity Zlepšovanie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody vykonávame monitorovanie kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Topoľčany. V prvom polroku 2013 bolo odobratých a v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Nitre bolo vyšetrených spolu 40 vzoriek pitnej vody (27 vzoriek kontrolný monitoring, 13 vzoriek preverovací monitoring). Z uvedeného počtu vzoriek boli závadné vzorky: v 3 vzorkách bolo zistené prekročenie MH kultivovateľných mikroorganizmov pri 37 °C a v 1 vzorke bol prekročený obsah olova. Opakovaným vyšetrením vzoriek vody sa závadnosť nepotvrdila.

- V rámci snahy o redukciu ochorení a úmrtnosti detí spôsobenej gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody sme na úseku HŽP a Z venovali zvýšenú pozornosť tzv. dojčenským vodám – v obciach kde nie je k dispozícii verejný vodovod bolo bezplatne zabezpečované vyšetrenie vôd na dusíkaté látky, v laboratóriu RÚVZ Nitra bolo vyšetrených 6 vzoriek tzv. dojčenskej vody. Pri vodárenských zdrojoch určených na hromadné zásobovanie obyvateľov okresu Topoľčany pitnou vodou je obsah dusičnanov pod limitnými hodnotami pre dočatá. V rámci aktivít k Svetovému dňu vody sme poskytovali občanom z okresu Topoľčany orientačné vyšetrenie prinesených vzoriek vody z domových studní pomocou testovacích indikátorových prúžkov (Nitro-test) v ukazovateľoch dusičnany a dusitany. Vyšetrených bolo 153 vzoriek vody, poskytnutých bolo 204 konzultácií. Z uvedeného počtu vzoriek bolo nevyhovujúcich 86,9 % vzoriek (dusičnany).

- v 1. polroku 2014 sme zabezpečovali sledovanie kvality vody na kúpanie na umelých kúpaliskách (Krytá plaváreň Topoľčany, Wellness Hotela Chateau Apony v Oponiciach – celoročná prevádzka; Letné kúpalisko Topoľčany – sezónna prevádzka) aj vo Vodnej nádrži Duchonka. Kvalitu vody na kúpanie sledujeme podľa Pokynov pre monitoring a štátny zdravotný dozor v kúpacej sezóne 2014 a v rozsahu podľa vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská. Z umelých kúpalísk bolo odobratých spolu 34 vzoriek vody.

- Pred začiatkom letnej sezóny boli odobraté 3 vzorky vody z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr) z VN Duchonka. Podľa výsledkov mikrobiologickej a biologickej analýzy vzorky vody vyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie podľa vyhlášky MZ SR č. 380/2012 Z.z.

- v rámci regionálneho prioritného cieľa III - v rámci aktivít na podporu nefajčenia sme kontrolovali dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od 1.1.2014 do 30.6.2014 zamestnanci odd. HŽP a Z vykonali 41 kontrol dodržiavania zákazu fajčenia (v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úradných budovách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadení sociálnych služieb). V rámci RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch bolo vykonaných spolu 160

kontrol podľa zákona č. 377//2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov, a to odd. HV (v zariadeniach spoločného stravovania), odd. HDM (v školských a predškolských zariadeniach) a HŽP a Z. Ani v jednom prípade nebolo zistené porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľom je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

2.1.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK (RIZIKOVÉ PRÁCE)

Plnenie

V rámci tejto úlohy získavame aktuálne údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce, vedieme evidenciu rizikových prác za náš okres, prehodnocujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác podľa platnej legislatívy. Bolo vydaných 7 rozhodnutí, z toho boli 3 na zrušenie rizikových prác.

V súčasnosti vedenie evidenciu rizikových prác v 64 organizáciách okresu Topoľčany. Celkový počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom je 1760 z toho 528 žien. V III. kategórii rizika je exponovaných 1669 pracovníkov z toho 514 žien a v IV. kategórii 91 pracovníkov z toho 14 žien. Pri výkone ŠZD bolo použitých 56 dotazníkov informovanosti zamestnancov. Najviac zamestnancov je podľa prevažujúcej činnosti exponovaných v priemyselnej výrobe a to 1625 zamestnancov z toho 479 žien. Podľa druhu a kategórie rizikového faktora je v kategórii hluk premenný exponovaných 1256 zamestnancov z toho 354 žien.

2.1.2 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI TOXICKÝCH A TOXICKÝCH LÁTOK A ZMESÍ

Plnenie

V rámci úlohy znižovania zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a prípravkov sledujeme zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými látkami a prípravkami a toxickými látkami a prípravkami, bolo posúdených 17 prevádzkových poriadkov, schválených 16 prevádzkových poriadkov, jeden prevádzkový poriadok nebol schválený. Úrad dostal 9 oznámení o začatí DDD činnosti.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENNÝCH A MUTAGENNÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTOK POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM

Plnenie

V rámci úlohy znižovania rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu sme uplatňovaním príslušnej legislatívy vyhľadávali pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov hlavne u spracovateľov tvrdého dreva.

Na odstraňovanie azbestu zo stavieb bolo vydané jedno rozhodnutie na odstránenie AZC zo strechy budovy školy. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli kontrolované dve spoločnosti, ktoré spracovávajú tvrdé drevo.

2.1.4 ZNIŽOVANIE PSYCHICKEJ PRACOVNEJ ZÁŤAŽE

Plnenie

V I. polroku 2014 úrad neevidoval žiadny návrh zamestnávateľov na určenie kategórie prác vo faktore psychická pracovná záťaž.

2.1.5 ZNIŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z POVOLANIA Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZATIAŽENIE

Plnenie

V I. polroku 2014 bolo vydané rozhodnutie na uvedenie pracovných priestorov pre spoločnosť vyrábajúcu autokabeláž. Súčasťou predložených podkladov bolo hodnotenie fyzickej záťaže na pracovisku s rizikovým faktorom fyzická záťaž – DNJZ.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

Špecifické ciele

- navrhovať a usmerňovať realizovanie intervenčných aktivít zameraných na znižovanie zdravotných rizík zo životného štýlu, z práce a z pracovného prostredia,
- navrhovať a usmerňovať zlepšovanie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov v spolupráci so zamestnávateľmi, SZČO a PZS (prostredníctvom poradní zdravia pri RÚVZ v SR, projektu Zdravé pracoviská, a i.),
- zapájať sa do európskych informačných kampaní, vedených európskymi inštitúciami, zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, odkomunikovanie zdravotných rizík z faktorov práce a pracovného prostredia, hľadanie efektívnych spôsobov ochrany a podpory zdravia pri práci a realizáciu vhodných preventívnych opatrení,
- realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi,
- zvyšovať odbornú a technickú vybavenosť pracovísk na poskytovanie odborného poradenstva a vykonávanie objektívnych zisťovaní,

- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov o kombinovanom pôsobení faktorov z práce, pracovného prostredia a faktorov životného štýlu, a o možnosti zosilňovania až znásobenia ich negatívnych účinkov na zdravie,
- zabezpečiť informovanie verejnosti, zamestnávateľov a zamestnancov prostredníctvom médií o možnostiach ochrany a podpory zdravia pri práci a pri zmene návykov v spôsobe života.

2.2.1 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Plnenie

Pracovníci oddelenia PPLaT spolupracujú pri zlepšovaní pracovných podmienok v spoločnostiach, ktoré majú záujem zlepšovať pracovné podmienky pre svojich zamestnancov napr. BRAND FOOD, s.r.o. Topoľčany, ZKW Slovakia, s.r.o. Topoľčany, Decodom spol. s.r.o. Topoľčany, Europlac s.r.o., Topoľčany, HYZA, a.s. Topoľčany Poradenstvo je poskytované hlavne drobným živnostníkom, SZČO. Veľmi dobrá spolupráca je s pracovnými zdravotnými službami.

2.2.2 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ EURÓPSKEJ AGENTÚRY PRE BOZP (OSHA BILBAO) „ZDRAVÉ PRACOVISKÁ - SPOLUPRÁCA PRI PREVENCII RIZÍK“

Plnenie

V mesiaci marec boli realizované dve spoločné previerky s orgánmi IP zameraná na spracovateľov tvrdého dreva. Spoločný dozor bol zameraný na platnú legislatívu. Pri spoločných previerkach boli zistené závažné nedostatky za ktoré boli obom subjektom uložené sankcie.

2.2.3 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ VÝBORU VRCHNÝCH INŠPEKTOROV PRÁCE (SLIC) „POSÚDENIE PSYCHOSOCIÁLNYCH RIZÍK PRI PRÁCI“

Plnenie

V priebehu roka 2013 ÚVZ SR vyhodnotil celoslovenské výsledky kampane, výsledky pre jednotlivé podniky budú po spracovaní prezentované v roku 2014.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ

V rámci štátneho zdravotného dozoru vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

Plnenie

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v chránených dielniach a pracoviskách, ktorým bol štatút chránenej dielne priznaný v roku 2013 sa pracovníci oddelenia zamerali na plnenie

povinností zamestnávateľa zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom. Tieto je potrebné zabezpečiť v súlade s ergonomickými, fyziologickým a psychologickými požiadavkami. V roku 2014 pracovníci vykonali štátny zdravotný dozor na deviatich pracoviskách (lekáreň, výroba mäsových výrobkov, obecné úrady, drevospracujúca spoločnosť, opravovňa obuvi) kde neboli zistené nedostatky. Z deviatich kontrolovaných pracovísk šesť subjektov zrušilo chránené pracovisko bez náhrady.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V plnení projektu pokračujeme v súlade s prijatými postupmi zaslanými gestormi projektu (ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici). Na riešenie spolupracujeme s oddelením podpory zdravia. Cieľové skupiny sú aj pre rok 2014 ľahko pracujúci muži a ženy v dvoch vekových kategóriách (produktívny vek). V 1.polroku 2014 máme zozbierané materiály od 56 probandov z celkového počtu 80 probandov. Ide o dotazníky o životospráve a stravovacích návykoch, jedálne lístky, výsledky biochemických vyšetrení a antropometrických meraní, ktoré sú následne spracovávané do tabuľkových sumárov, vrátane údajov „výživové faktory“ zistených zo spracovaných jedálnych lístkov v programe ALIMENTA.

3.2. MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Uvedenú úlohu plníme podľa harmonogramu, ktorý, ako vyplynulo z plánu úradných kontrola na rok 2014, je upravený na odber 2 vzoriek mesačne z vytypovaných odberových miest. Spolu bolo k 30.06.2014 odobratých a laboratórne vyšetrených 12 vzoriek kuchynskej soli. Ani v jednom prípade nebolo množstvo jodidu draselného prekročené a neboli zistené ani podlimitné hodnoty. V rámci úlohy sledujeme v kuchynskej soli aj množstvo ferokyanidu draselného. Vo vyšetrovaných vzorkách neboli prekročené najvyššie prípustné množstvá ani v jednom prípade. Úloha je v ďalších etapách čiastočne prepojená i s projektom 3.1. a to najmä pokiaľ ide o konzumáciu potravín, ktoré ovplyvňujú využívanie jódu v organizmom. Kompletná správa za rok 2014 s tabuľkovými sumármi bude zaslaná na ďalšie spracovanie za nitriansky kraj na RÚVZ so sídlom v Nitre.

3.3. BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Na tejto úlohe momentálne neparticipujeme, nakoľko nie sme v rozpise na zabezpečenie odberu vzoriek pre laboratórnu analýzu, ktorú zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.4. BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOSTNOSTI PLASTOV

Na tejto úlohe momentálne neparticipujeme, nakoľko nie sme v rozpise na zabezpečenie odberu vzoriek pre laboratórnu analýzu, ktorú zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľom tejto úlohy je kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Naše pracovisko zabezpečovalo odber 1 vzorky potraviny balenej v kartónovom obale (druhý obal) v mesiaci marec 2014. Výsledkom laboratórneho vyšetrenia toho času nedisponujeme.

3.6. BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Na tejto úlohe momentálne neparticipujeme, nakoľko nie sme v rozpise na zabezpečenie odberu vzoriek pre laboratórnu analýzu, ktorú zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade.

3.7. MONITORING PROBIOTIK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VYŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Na tejto úlohe neparticipujeme.

3.8. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽA

V rámci tejto úlohy sa zameriavame na dodržiavanie legislatívnych obmedzení látok, ktoré sa nemôžu používať do kozmetických výrobkov resp. sú v kozmetických výrobkoch regulované. Sledujeme tiež povinné označenia kozmetických výrobkov vrátane kontroly tvrdení na kozmetických výrobkoch. V prvom polroku 2014 sme sa zapojili v rámci sledovania v troch úlohách v rámci prevej etapy. V prevej časti sme sa zameriavali na dôkaz a stanovenie fluóru, DEG a peroxidu vodíka, ako regulovaných látok, v detských zubných pastách. V rámci úlohy sme odobrali 4 vzorky detských zubných pást a ústnych vôd. Laboratórnu analýzu vzoriek realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Ako vyplynulo z výsledkov analýz ani v jednej vzorke neboli zistené prekročené najvyššie prípustné množstvá sledovaných regulovaných látok. Ani pokiaľ išlo o označovanie, neboli zistené nedostatky. V druhej časti sme sledovali prítomnosť nepovolených ftalátov v parfumoch. Odobrali sme 1 vzorku, ktorú laboratórne vyšetrilo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Ako vyplynulo z výsledkov analýzy, prítomnosť nepovolených ftalátov sa nepotvrdila. V tretej časti prvej etapy sme sa zamerali na kontrolu bezpečnosti farieb na tvár pre deti, v ktorých sa zisťovala prítomnosť nepovolených ťažkých kovov. Laboratórnu analýzu 3 odobratých vzoriek realizuje akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Výsledkami chemickej analýzy toho času ešte nedisponujeme.

3.9. NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICÝCH VÝROBKOCH

Na tejto úlohe momentálne neparticipujeme.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

V I. polroku roku 2014 oddelenie HDM plnilo tieto projekty :

Projekt : „ Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska. “

Cieľom uvedeného národného projektu je predchádzať vzniku respiračných ochorení spôsobených znečisteným vonkajším a vnútorným ovzduším v školských zariadeniach. Projekt bol realizovaný pracovníkmi oddelenia HDM na vidieckej Základnej škole Bojná v termíne od 17.03.2014 do 21.03.2014, t.j. 5 dní. V zmysle zaslanej metodiky do projektu boli vybrané 3 triedy o ročníkoch 4-6, vekovej kategórií žiakov 9-12 rokov a o počte minimálne 25 žiakov v každom vybranom ročníku. Žiaci za prítomnosti pracovníkov oddelenia vyplnili v každej vybranej triede dotazníky : dotazník o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiaka, dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov, dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka. 5 zamestnancov školy vyplnilo dotazník o fajčení. Pracovníci oddelenia HDM vykonali popis celej školskej budovy a kontrolu všetkých tried, miestností a priestorov školy na výskyt plesní a vlhkosti, vykonali sme kontrolu všetkých sociálnych zariadení školy. Vo vybraných triedach, kde žiaci vyplňali uvedené dotazníky sme vykonali merania plošných podlahových rozmerov, rozmerov okien, identifikácie potencionálnych zdrojov znečistenia a zber údajov o využití triedy od učiteľa. Riaditeľka školy vyplnila dotazník o škole, pracovníci oddelenia HDM spolu s riaditeľkou školy vyplnili tieto dotazníky : dotazník – kontrola školskej budovy - všeobecné informácie o budove a kontrola vlhkosti a plesní a formulár – kontrola zariadení pre osobnú hygienu. Všetky dotazníky pre žiakov a učiteľov boli anonymné, trvali cca 30 minút v každej triede. Dotazníky boli kódované podľa metodiky. Zber údajov z monitorovania bude po zaslaní masky zadávané do elektronickej formy a následne zaslané na ÚVZ SR na analýzu.

Projekt : „ Monitoring spotreby prídavných látok v rámci ÚKP “.

V mesiaci máj 2014 oddelenie HDM plnilo projekt: „ Monitoring spotreby aditívnych látok v potravinách “. Projekt bol realizovaný dotazníkovou metódou na ZŠ Hollého Topoľčany o počte 20 - 9- ročných žiakov ZŠ. Získané údaje z dotazníkov boli spracované pracovníkmi oddelenia HDM a priebežne sa vkladajú do zaslaných masiek gestora projektu a v stanovenom termíne do 01.11.2014 budú databázy elektronickej poštou zaslané gestorovi projektu – na ÚVZ SR v Bratislave.

Projekt : „ Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku “.

V mesiacoch marec – apríl 2014 oddelenie HDM plnilo projekt: „ Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku “. Projekt bol realizovaný v mestskej MŠ ul. Ľ. Fullu Topoľčany a vo vidieckej ZŠ s MŠ Nitrianska Blatnica, prevádzka MŠ Nitrianska Blatnica, o vekovej kategórií 3-6 rokov, o počte 15 detí v každej MŠ. Získané údaje z dotazníkov vyplnených rodičmi detí boli vložené do získaných masiek od gestora projektu a v stanovenom termíne 30.06.2014 boli elektronickej poštou zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR)

Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na okresnej úrovni.

Vyhodnotenie: očkovanie prebiehalo podľa očkovacieho kalendára, ktorý bol vypracovaný v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších zmien a doplnkov.

Hlásenia výkonov očkovania v rámci okresu sa zabezpečuje priebežne písomnou formou z jednotlivých ambulancií lekárov prvého kontaktu.

V 1. polroku 2014 sme mali hlásené 2 ochorenia na TBC u 37 a 44 ročných mužov. Ochorenia boli potvrdené mikroskopicky, kultivačne a histologicky. Obaja ochoreli ešte v minulom roku, ale nahlásené nám boli až vo februári t.r. Po ukončení AT liečby sú obaja mikroskopicky a kultivačne negatívni. Očkovanie proti TBC sa nám zatiaľ nepodarilo zistiť.

V sledovanom období sme vykazovali jedno ochorenie na tuberkulózu meningitídu, ktoré nám hlásil RÚVZ Bratislava. Ochorelo 2 ročné dievča neočkované proti TBC, ktoré bolo hospitalizované na pediatrickom oddelení v NsP Topoľčany od 3.1. do 9.1.2014 pre kašeľ, nádchu, zvracanie, bolesti brucha, t_l 39°C, meningizmus pri febrilite. V laboratórnom obraze anémia, kultivačné nálezy negat., vzhľadom pre pretrvávanie febrilit pri negat. CRP zahájená p.e. atb liečba s Axetine i.v. ORL vyšetrenie - stav zhodnotený ako katarálna faryngitída, zrealizované usg abdomena s negat. nálezom. Počas hospitalizácie pretrvávajú febrility s max. do 38,8°C, pokašliava, vyšetrené CRP bez dynamiky, ameningeálna. od 7.1. sporadické zvracanie. Zrealizovaná RTG snímka pľúc s nálezom pneumonického ložiska v oblasti stredného pľúcneho poľa vpravo. 9.1. opozícia šije, preto konzultovaný neurológ - odporučil zväžiť LP. Punkcia likvoru zrealizovaná o 14,45 hod. (zvyšné bielkoviny, elementy, laktát). Po telefonickom dohovore bola 9.1.2014 preložená na IK FN Nitra s podozrením na bakteriálnu meningitídu, kde bola hospitalizovaná do 19.1.2014 a pre zhoršenie stavu bola preložená na KAIM Detskej fakultnej nemocnice Bratislava, kde bol odobratý materiál 29.1.2014 potvrdené metódou PCR Mycoplasma tuberculosis a stanovená diagnóza ako tuberkulóza meningitída.

Ihneď po nahlásení tohto ochorenia z RÚVZ Ba sme kontaktovali ftizeológa v NsP Topoľčany, ktorý vykonal opatrenia na pediatrii a spádového ftizeológa podľa miesta bydliska dieťaťa. Dieťa bolo rómskeho pôvodu, žilo v nevyhovujúcich hygienických podmienkach v priestoroch starého cukrovaru na ulici Pod Kalváriou na okraji mesta Topoľčany (v týchto priestoroch žije veľká skupina neprispôsobivých obyvateľov). Dňa 7.2.2014 dieťa exitovalo.

Okrem toho bolo hlásené 1 ochorenie na chronickú VHB zistené v rámci vyšetrení pred odberom krvi na transfúziológii v Nitre ešte v roku 2009, pacientka navštívila infektologickú ambulanciu až v tomto roku a 1 nosičstvo vírusu VHB zistené pri preventívnom vyšetrení počas gravidity. Obidve ochorenia sa vyskytli u neočkovaných dospelých osôb.

Kontrola očkovania sa vykonávala námatkovo a priebežne pri návštevách ambulancií. Administratívna kontrola očkovania v okrese Topoľčany bude vykonaná až 2. polroku 2014. Mimoriadne očkovanie k 30.06.2014 v okrese vykonané nebolo.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľom je znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života.

Vyhodnotenie: Spolupracujeme s oddelením klinickej mikrobiológie v NsP Topoľčany a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC Bratislave, Banskej Bystrici, LF UK, HPL, ALPHA MEDICAL, [Laboratória Piešťany s r.o.](#)), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností. Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

K 30.06.2014 sme zaznamenali jednu epidémiu salmonelovej enteritídy v jednej základnej škole v Topoľčanoch, v ktorej ochorelo spolu 28 osôb. Ostatné ochorenia sa vyskytovali väčšinou sporadicky alebo v malých rodinných výskytoch (3x po 2 prípady a 1x 4 prípady v jednej rodine).

V 1. polroku 2014 sme zaznamenali jedno úmrtie na infekčné ochorenie – na tuberkulózu meningitídu 2 ročného dieťaťa, neočkovaného proti TBC.

Na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonané epidemiologické šetrenie v 270 ohniskách. Opatrenia v ohniskách nákazy sa zdokumentujú v liste epidemiologického vyšetrenia a v programe EPIS, prípadne v zázname o návšteve ohniska.

V priebehu sledovaného obdobia boli nariadené opatrenia na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení podľa § 12 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c), d), e), f) a § 51 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z.z. formou rozhodnutia v jednom prípade.

Počas zvýšeného výskytu akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení boli informovaní obyvatelia formou letákov na vývesných paneloch v meste Topoľčany, na webových stránkach RÚVZ Topoľčany, v regionálnej tlači, počas zdravotno-výchovných akcií oddelenia podpory zdravia formou letákov a propagačných materiálov, v mesačných hláseniach pre lekárov okresu, informačných paneloch na RÚVZ Topoľčany.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania.

Vyhodnotenie: Informačný systém EPIS sa využíva v plnej miere na monitorovanie výskytu infekčných ochorení v okrese Topoľčany, ale i v celej SR prostredníctvom Systému rýchleho varovania. O epidemiologickej situácii v okrese 1x mesačne podávali sme správy na RÚVZ Banská Bystrica, okolitým RÚVZ, všetkým RÚVZ v Nitrianskom kraji, vedeniu NsP n.o. Topoľčany a všetkým lekárom prvého kontaktu v okrese. Opakovane sme upozorňovali

všetkých lekárov na výhody využívania epidemiologického informačného systému EPIS. V roku 2012 sa postupne zapájali do hlásenia v programe EPIS aj laboratória klinickej mikrobiológie. V našom okrese touto formou hlási výsledky laboratórných vyšetrení zatiaľ jedno (neštatné) laboratórium.

K 30.06.2014 sme spolu vykazovali v informačnom programe EPIS 729 ochorení a 12034 akútnych respiračných ochorení, z toho 967 chrípke podobných ochorení. Spolu bolo hlásených 107 komplikácií, čo je 0,89% z celkovo hlásených ARO a CHPO.

Z celkového počtu vykazovaných ochorení bolo 45 salmonelových enteritíd, 2 vylúčovania salmonel, 1 lokalizovaná salmonelová infekcia, 51 kampylobakteriálnych enteritíd, 18 iných hnačkových ochorení, 80 rotavírusových hnačkových ochorení, 32 hnačkových ochorení spôsobených norovírusom, 5 adenovírusových hnačkových ochorení, 4 lymfické boreliózy, 1 kliešťová encefalitída, 378 ochorení na varicellu, 24 herpes zoster, 1 erysipelas, 9 mononukleóz, 1 chronická VHB, 1 nosičstvo vírusu VHB, 6 ohrozenia besnotou, 1 nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien, 4 šarlachy, 5 čiernych kašľov, 3 septikémie, 1 iná vírusová infekcia kože, 1 dermatofytóza, 1 enterobióza, 1 iná helmintóza, 1 svrab, 2 TBC, 1 tuberkulózná meningitída, 15 sexuálne prenosných ochorení, 6 akútnych infekcií spôsobených MRSA a 30 nozokomiálnych infekcií.

Do programu EPIS sa vkladajú podľa potreby ďalšie údaje, ktoré vyžaduje systém TESSY

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Vyhodnotenie: v okrese Topoľčany je jedno lôžkové zdravotnícke zariadenie – NsP n.o. Topoľčany, s počtom lôžok 325, z ktorého v 1.polroku 2014 bolo hlásených 30 nozokomiálnych ochorení. Ide o aktívny a pasívny zber údajov (z hlásenia z jednotlivých oddelení a z oddelenia klinickej mikrobiológie a pri výkone ŠZD). Biologický materiál od všetkých pacientov hospitalizovaných v NsP n.o. Topoľčany vyšetruje oddelenie klinickej mikrobiológie tunajšej nemocnice. Najviac infekcií hlásilo OAIM+CJIS, toto oddelenie hlásilo i infekcie, ktoré vznikali na iných oddeleniach. Z celkového počtu hlásených nozokomiálnych nákaz bolo najviac respiračných zapríčinených vnútornými protetickými pomôckami. Ako najčastejšie etiologické agens, ktoré sa uplatnilo pri vzniku nozokomiálnych infekcií boli baktérie rodu Klebsiella.

V spádovom území okresu Topoľčany evidujeme spolu 195 neštatných zdravotníckych zariadení. Nemocnica v Topoľčanoch nie je zapojená do programu EÚ HELICS.

Štatný zdravotný dozor bol zameraný na mikrobiálny monitoring oddelení a kontrolu prevádzkových poriadkov a vykonal sa na týchto oddeleniach: OAIM, interné, chirurgické, ortopedické, traumatologické, COS a mobilné operačné sály. Spolu bolo odobratých 104 vzoriek zo sterilného materiálu, z prostredia, z rúk personálu, z odevu personálu, dezinfekčných roztokov a sterilizačných prístrojov.

K 30.06.2014 bolo vykonaných 44 kontrol funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov, čo bolo 83 vzoriek.

Všetky vzorky boli vyšetované v akreditovanom laboratórnom pracovisku RÚVZ Nitra.

Súčasne boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami a zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh.

Vyhodnotenie: k 30.06.2014 sme do SRV SR hlásili 2 mimoriadne epidemiologické udalosti – 1 epidémiu salmonelových enteritíd v jednej základnej škole v Topoľčanoch a v mesiaci február 1 ochorenie a úmrtie 2 ročného dieťaťa neočkovaného proti TBC na tuberkulóznou meningitídu.

V tomto roku sme zatiaľ nezaznamenali žiadne ochorenie na SARI.

Informácie o mimoriadnych udalostiach zasielame v pravidelných týždenných hláseniach na RÚVZ so sídlom v Nitre.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vyhodnotenie: v rámci plnenia tejto úlohy boli k 30.06.2014 odobraté vzorky odpadovej vody v ČOV Topoľčany podľa vopred stanoveného harmonogramu ÚVZ SR Bratislava a to: 26.02.2014, 09.04.2014 a 21.05.201. Vzorky odpadových vôd boli vyšetrené vo virologickom laboratóriu Bratislava – všetky s negatívnym výsledkom.

V 1. polroku sme nemali hlásené žiadne ochorenie ani podozrenie z ochorenia na akútnu chabú parézu.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humanneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Vyhodnotenie: v našom okrese sme k 30.6.2014 ochorenie na AIDS hlásené nemali; vyšetrených bolo spolu 4008 osôb s negatívnym výsledkom v 2 laboratóriách (darcovia krvi, gravidné ženy, pacienti s pohlavnými chorobami, užívatelia drog a iné), certifikát v tomto období nebol vydaný.

V okrese evidujeme 2 prípady bezpríznakových stavov infekcie HIV – Z2, ktoré boli hlásené a vykazované ešte v roku 2010. V tomto roku sme infekcie HIV hlásené nemali.

V 1. polroku 2014 boli prednesené 2 prednášky s problematikou pohlavných chorôb na stredných školách v Topoľčanoch.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Vyhodnotenie: na RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch je zriadená pri oddelení epidemiológie „Poradňa očkovania“, v ktorej poskytujú informácie pracovníci oddelenia. Činnosť poradne je zameraná najčastejšie na telefonické dotazy a osobné konzultácie. Najčastejšie dotazy sa týkali odmietnutia očkovania, výkonu očkovania pred odchodom do zahraničia, dotazy na iné druhy nepovinného očkovania, nežiadúcich účinkov a kontraindikácií.

V 1. polroku 2014 sme mali hlásené 2 ochorenia na TBC potvrdené kultivačne u 37 a 44 ročných mužov. Ochorenia boli potvrdené mikroskopicky, kultivačne a histologicky. Obaja ochoreli ešte v minulom roku, ale nahlásené nám boli až vo februári t.r. Očkovanie proti TBC sa nám zatiaľ nepodarilo zistiť a 1 ochorenie u 2 ročného neočkovaného dieťaťa a na tuberkulózu meningitídu, ktoré exitovalo na danú diagnózu.

Okrem toho sme vykazovali aj 1 ochorenie na chronickú VHB, 1 nosičku vírusu VHB, 5 ochorení na pertussis, 80 rotavírusových hnačiek a 378 ovčích kiahní – všetko u neočkovaných osôb.

V okrese Topoľčany boli v rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa od 22.4.2014 do 26.4. 2014 realizované tieto aktivity:

1. na internetovej stránke RÚVZ Topoľčany bol uverejnený materiál k EIW 2014, ktorého témou v tomto roku bola podpora očkovania v jednotlivých vekových skupinách.
2. na vývesnej tabuli v centre mesta Topoľčany a v budove RÚVZ boli propagačné materiály a článok s názvom Európsky imunizačný týždeň – EIW 2014 (Tlačová správa, Bratislava, 15. 4. 2014)
3. distribuovali sme písomný materiál s tematikou EIT do všetkých ambulancií lekárov prvého kontaktu a polikliniky v okrese Topoľčany,
4. formou dialógov sme apelovali na náhodných návštevníkov v ambulanciách,
5. telefonické poradenstvo laickej verejnosti a zdravotníckym pracovníkom.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaniu, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia.

Vyhodnotenie: Najväčší vplyv na odmietavý postoj, najmä mladých ľudí a rodičov malých detí má narastajúci trend antivakcinačných aktivít. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. K 30.06.2014 sme zaevidovali 22 odmietnutí základného očkovania.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA“

24. marec – SVETOVÝ DEŇ TUBERKULÓZY

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete sme uverejnili článok pod názvom „24. marec - Svetový deň tuberkulózy“.

7. apríl - SVETOVÝ DEŇ ZDRAVIA

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete sme uverejnili článok pod názvom „7. apríl – Svetový deň zdravia“.

10. máj – Svetový deň – Pohybom ku zdraviu

V regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK a na internete uverejnili článok pod názvom „10. máj – Svetový deň pohybom ku zdraviu“, v ktorom poukazujeme na význam pohybu ako významného faktora prevencie srdcovocievnych ochorení a vyzvali širokú verejnosť k pohybu.

31. máj – SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU

V mestskej výveske, na paneloch v RÚVZ, na internete a v regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK sme informovali verejnosť o tomto významnom dni. 30.5. sme na RÚVZ v Topoľčanoch pri tejto príležitosti robili deň otvorených dverí, ktorého sa zúčastnilo 14 osôb. Na akcii sme záujemcom smokerlyzerom stanovovali koncentráciu CO vo výdychovom vzduchu a zároveň sme zdôrazňovali zdravotné riziká fajčenia. K tejto téme sme na základnej škole sv. Ladislava v Topoľčanoch uskutočnili 2 prednášky pre 41 žiakov.

26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami

ZŠ sv. Ladislava v Topoľčanoch: 2 prednášky pre 43 žiakov 4. ročníka na tému Zdravotné dôsledky nadmerného užívania alkoholu.

V mestskej výveske a na paneloch RÚVZ informácie k téme zneužívania drog.

9.2. „NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE NADVÁHY A OBEZITY“

Pri OPZ pracuje **poradňa pre znižovanie nadváhy a obezity**, ktorú v 1. polroku 2014 pravidelne navštevovali 2 klientky. Klientkam sme na prvom stretnutí urobili biochemické vyšetrenie krvi: cholesterol, glykémia, TAG, HDL a LDL cholesterol. Pri každom ďalšom stretnutí sme klientkam robili antropometrické merania, percentuálne stanovenie ich telesného tuku, váhu, analyzovali ich jedálny lístok a pohybovú aktivitu. Takto sa s klientkami stretávame 1-krát za dva týždne.

9.5. 2014 - Deň otvorených dverí: Aktivity sa zúčastnilo 9 obyvateľov, ktorým sme zmerali chol, glu, tg, HDL a LDL, antropometriu a % telesného tuku a poskytli sme im poradenstvo k významu pohybovej aktivity.

Prednášková činnosť:

Zdravá výživa	ZŠ Kovarce.....	4 prednášky.....	120 žiakov
Zdravá výživa.....	ZŠ Škultétyho TO.....	1 prednáška.....	46 žiakov

9.5 „NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE“

18.-19.2. drogy..... ZŠ sv. Ladislava TO..... 2 prednášky..... 98 žiakov
3.3.alkohol, drogy..... SOŠ Vansovej..... 3 prednášky..... 60 študentov

9.6 „REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH EUDÍ“

31.3.2014 DSS Čsl. Armády v Topoľčanoch - prednáška k prevencii mozgu pre 21 seniorov. Súčasťou prednášky bola aj práca so seniormi, vypracovanie pracovných listov zameraných na tréning pamäti. Zároveň sme seniorom merali krvný tlak.
30.4.2014 ZPCCH TO - prednáška pre 31 členov zväzu postihnutých civilizačnými chorobami na tému: aktivity a činnosť poradne zdravia pri RÚVZ v Topoľčanoch.
30.4.2014 ZPCCH TO - prednáška pre 31 členov zväzu postihnutých civilizačnými chorobami na tému: Diabetes mellitus.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Prednášková činnosť:

Ústne zdravie..... ZŠ Škultétyho TO..... 1 prednáška..... 46 žiakov
Prevencia ochorení mozgu..DSS Čsl. armády TO.....1 prednáška.....21 seniorov
Činnosť poradne zdravia....ZPCCH.....1 prednáška.....31 členov
Diabetes mellitus.....ZPCCH.....1 prednáška.....31 členov
Fajčenie.....ZŠ sv. Ladislava TO.....2 prednášky.....41 žiakov
Pohlavné choroby..... obch. akadémia TO.....4 prednášky.....170 študentov

9.8 CINDI program SR

Za obdobie roka 2014 sme v poradni zdravia vyšetřili 108 klientov (biochemické vyšetřenia, TK a antropometrické merania). Klientom sme na základe ich aktuálneho stavu a výsledkov vyšetření stanovili skóre rizika KVCH. V indikovaných prípadoch sme klientom odporúčali aj ďalšie sledovanie a kontrolné vyšetřenie v Poradni zdravia.

V teréne sme za štandardných podmienok vyšetřili 28 klientov – záujemcom sme merali chol, glu, tg, HDL a LDL pečeňové testy, krvný tlak, telesný tuk, antropometriu a poskytli im zdravotno-výchovné poradenstvo.

„Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie“

V prvom polroku 2014 sme vyšetřili a anamnesticky spracovali 56 klientov.

Priority RÚVZ Topoľčany za I. polrok 2014

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach dozorovaných HŽP a Z – na kúpaliskách, v ubytovacích zariadeniach, v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach sociálnych služieb, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v telovýchovno-športových zariadeniach

Plnenie: v rámci ŠZD bolo vykonaných 86 previerok v zariadeniach dozorovaných HŽP a Z

2. posudková činnosť v intenciách § 13 zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z.z.“)

Plnenie: v rámci posudkovej činnosti bolo vydaných 93 rozhodnutí a 88 záväzných stanovísk

3. monitoring kvality pitnej vody

Plnenie: v rámci monitoringu kvality vody bolo odobratých spolu 40 vzoriek vody z verejných vodovodov, z toho 27 vzoriek v rámci kontrolného monitoringu a 13 vzoriek vody v rámci preverovacieho monitoringu

4. posudzovanie hodnotenia dopadov na verejné zdravie v intenciách zákona č. 355/2007 Z.z.

Plnenie: v rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie bolo vydaných 8 záväzných stanovísk k predloženým zámerom činnosti alebo k strategickým dokumentom, v jednom prípade bolo požadované doplnenie zámeru o hodnotenie dopadov na verejné zdravie odborne spôsobilou osobou (zámer: Rozšírenie areálu Welding, s.r.o. v Topoľčanoch)

5. poskytovanie informácií verejnosti

Plnenie: na internetovej stránke poskytujeme informácie o kvalite pitnej vody v okrese Topoľčany, o novej legislatíve týkajúcej sa prevádzky solárií a iných zariadení starostlivosti o ľudské telo, o akciách RÚVZ k Svetovému dňu vody r. 2014.

Podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám bola vybavená 1 žiadosť, požadovaná informácia bola poskytnutá (zoznam prevádzok pedikúr).

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Kontrolovať dodržiavanie legislatívnych úprav stanovených na ochranu zdravia človeka pri práci, vykonávanie štátneho zdravotného dozoru, využívať represívne opatrenia pri zistení situácií ohrozujúcich zdravie

Traja pracovníci oddelenia PPLaT RÚVZ Topoľčany uložili za I. polrok 2014 sankcie:

- s.r.o. Topoľčany, delikt podľa § 57 ods. 19) ako prevádzkovateľ zdroja hluku nezabezpečil, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty. Uložená pokuta vo výške 400,- €, účastník konania sa odvolal, druhostupňový orgán uloženú pokutu potvrdil
- spol. s r.o., Topoľčany, delikt podľa § 57 ods. 39 písm. b) prevádzkoval predajňu výpočtovej techniky bez kladného rozhodnutia RH na uvedenie priestorov do prevádzky. Uložená pokuta vo výške 165,- €
- s.r.o., Krtovce, delikt podľa § 57 ods. 39 písm. b) prevádzkoval stolársku výrobu bez kladného rozhodnutia RH na uvedenie priestorov do prevádzky. Uložená pokuta vo výške 200,- €
- SZČO Nitrianska Blatnica, delikt podľa § 57 ods. 39 písm. b) prevádzkoval zákazkové stolárstvo bez kladného rozhodnutia RH na uvedenie priestorov do prevádzky. Uložená pokuta vo výške 200,- €

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

- Jednou z hlavných priorít oddelenia hygieny výživy je výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania. Aj v prvom polroku 2014 to bola nosná činnosť oddelenia. V sledovanom období bolo štátnemu zdravotnému dozoru podrobených takmer 60% všetkých zariadení spoločného stravovania, v ktorých sa pokrmy pripravujú resp. podávajú. Osobitnú pozornosť sme venovali stravovacím prevádzkam zariadení sociálnych služieb a v domovoch dôchodcov, kde sa poskytuje celodenná strava. V rámci kontrol sme sledovali aj stravovací režim vrátane výživovej hodnoty podávaných pokrmov a zostavu jedál. V prípade zistených nedostatkov boli uplatňované represívne opatrenia v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z.

- V náplni činnosti oddelenia hygieny výživy aj výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. V rámci tejto časti sa zameriavame predovšetkým na kontrolu dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, ktoré sa nemôžu používať do kozmetických výrobkov resp. sú v kozmetických výrobkoch regulované. Sledujeme tiež povinné označenia kozmetických výrobkov vrátane kontroly tvrdení na kozmetických výrobkoch. V prvom polroku 2014 sme sa zapojili v rámci sledovania v troch úlohách v rámci prevej etapy. V prevej časti sme sa zameriavali na dôkaz a stanovenie fluóru, DEG a peroxidu vodíka, ako regulovaných látok, v detských zubných pastách. V rámci úlohy sme odobrali 4 vzorky detských zubných pást a ústnych vôd. Laboratórnu analýzu vzoriek realizovalo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Ako vyplynulo z výsledkov analýz ani v jednej vzorke neboli zistené prekročené najvyššie prípustné množstvá sledovaných regulovaných látok. Ani pokiaľ išlo o označovanie, neboli zistené nedostatky. V druhej časti sme sledovali prítomnosť nepovolených ftalátov v parfumoch. Odobrali sme 1 vzorku, ktorú laboratórne vyšetrilo akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade. Ako vyplynulo z výsledkov analýzy, prítomnosť nepovolených ftalátov sa nepotvrdila. V tretej časti prevej

etapy sme sa zamerali na kontrolu bezpečnosti farieb na tvár pre deti, v ktorých sa zisťovala prítomnosť nepovolených ťažkých kovov. Laboratórnu analýzu 3 odobratých vzoriek realizuje akreditované laboratórne pracovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Výsledkami chemickej analýzy toho času ešte nedisponujeme.

- Ďalšou prioritou činnosti oddelenia hygieny výživy je úradná kontrola potravín so zameraním sa na epidemiologicky závažné činnosti, vysledovateľnosť potravín používaných pri výrobe pokrmov, zmrzliny a ďalších potravinárskych výrobkov pripravovaných v zariadeniach spoločného stravovania.

Táto kontrolná činnosť tvorí neoddeliteľnú súčasť pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania. V sledovanom období sme sa zamerali na úradné kontroly v zariadeniach spoločného stravovania, vrátane stánkového predaja a poskytovania služieb spoločného stravovania počas krátkodobých kultúrnych a športových podujatí a festivalov a u výrobcov a predajcov zmrzliny, ktorí boli v sledovanom období v prevádzke. K 30.06.2014 bolo uskutočnených cca 121 úradných kontrol potravín. Vzhľadom k tomu, že sú tu zakomponované aj prevádzky zmrzlín, ťažisko úradných kontrol máme v letných mesiacoch, kedy sú tieto, nami registrované zariadenia, v prevádzke.

Aj tu v prípade zistených nedostatkov uplatňujeme represívne opatrenia v súlade so zákonom č. 152/1995 Z.z.

- Neoddeliteľnou súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru ako aj úradných kontrol je sledovanie bezpečnosti a kvality potravín a pokrmov so zameraním sa aj na kontaminanty a prídavné látky. V rámci uvedeného odoberáme na laboratórnu analýzu vzorky potravín a pokrmov. K 30.06.2014 sme odobrali 138 vzoriek potravín a pokrmov. Vo vzorkách sa sledovali mikrobiologické kritéria (kritéria bezpečnosti, kritéria hygieny procesu výroby), prítomnosť kontaminujúcich látok (ťažké kovy – Pb, Cd, Hg, dusičnany, dusitany, mykotoxíny, akrylamid, reziduá antibiotík, glutén v bezgluténových potravinách), množstvo prídavných látok (syntetické farbivá vrátane azofarbív, konzervačné látky, náhradné sladidlá). Aj tu v prípade zistených nedostatkov uplatňujeme represívne opatrenia v súlade so zákonom č. 152/1995 Z.z.

- V rámci úradnej kontroly nad materiálmi a predmetmi prichádzajúcimi do styku s potravinami sa zameriavame najčastejšie na vysledovateľnosť a to najčastejšie v zariadeniach spoločného stravovania, ktoré používajú obaly, ako priamy obal na balenie pokrmov. Ďalej sme sledovali bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Naše pracovisko zabezpečovalo odber 1 vzorky potraviny balenej v kartónovom obale (druhý obal) v mesiaci marec 2014. Výsledkom laboratórneho vyšetrenia toho času nedisponujeme.

- Cieľom monitorovania spotreby prídavných látok v potravinách u dospelaj populácie je zistiť úroveň spotreby a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). V rámci tohto monitoringu bola v prvom polroku 2014 realizovaná metodická príprava pre zber údajov o spotrebe troch vybraných prídavných látok (kyselina sorbová a jej soli, kyselina benzoová a jej soli a cyklamáty), príprava dotazníkov

a podkladov k jedálnym lístkom na spracovanie a inštruktáže pre ich saturovanie údajmi o spotrebe.

- Spracované výsledky štúdií a monitoringov sú zverejňované širokej verejnosti prostredníctvom našej webovej stránky resp. odkazom na stránku ÚVZ SR.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1. výkon štátneho zdravotného dozoru v predškolských a školských zariadeniach a štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín v školských stravovacích zariadeniach okresu Topoľčany
2. monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku
3. sledovanie spôsobu života ako významného determinantu zdravia detí a mládeže
4. sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí

ODBOR EPIDEMIOLOGIE

1. **surveillance infekčných ochorení** - k 30.06.2014 na základe hlásenia výskytu prípadov ochorení infekčnej etiológie bolo vykonané epidemiologické šetrenie v 270 ohniskách.. Zaznamenali sme jednu epidémiu salmonelovej enteritídy v jednej základnej škole v Topoľčanoch, v ktorej ochorelo spolu 28 osôb. Ostatné ochorenia sa vyskytovali väčšinou sporadicky alebo v malých rodinných výskytoch (3x po 2 prípady a 1x 4 prípady v jednej rodine). Okrem toho sme vykazovali jedno úmrtie na infekčné ochorenie – na tuberkulóznou meningitídu 2 ročného dieťaťa, neočkovaného proti TBC.
2. **informačný systém prenosných ochorení** - k 30.06.2014 sme spolu vykazovali v informačnom programe EPIS 729 ochorení a 12034 akútnych respiračných ochorení, z toho 967 chrípke podobných ochorení. Spolu bolo hlásených 107 komplikácií, čo je 0,89% z celkovo hlásených ARO a CHPO.
3. **národný imunizačný program** - očkovanie prebiehalo podľa očkovacieho kalendára, ktorý bol vypracovaný v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších zmien a doplnkov. V 1. polroku 2014 sme mali hlásené 2 ochorenia na TBC, 1 tuberkulóznou meningitídu, 1 chronickú VHB a 1 nosičstvo vírusu VHB – všetko u neočkovaných osôb.
4. **nozokomiálne infekcie** - v 1. polroku 2014 bolo hlásených 30 nozokomiálnych ochorení. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na mikrobiálny monitoring oddelení a kontrolu prevádzkových poriadkov a vykonal sa na týchto oddeleniach: OAIM, interné, chirurgické, ortopedické, traumatologické, COS a mobilné operačné sály. Spolu bolo odobratých 104 vzoriek zo sterilného materiálu, z prostredia, z rúk personálu, z odevu

personálu, dezinfekčných roztokov a sterilizačných prístrojov. Vykonaných 44 kontrol funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov, čo bolo 83 vzoriek.

5. **mimoriadne epidemiologické situácie** - k 30.06.2014 sme do SRV SR hlásili 2 mimoriadne epidemiologické udalosti – 1 epidémiu salmonelových enteritíd v jednej základnej škole v Topoľčanoch a 1 ochorenie a úmrtie 2 ročného dieťaťa neočkovaného proti TBC na tuberkulózu meningitídu. V tomto roku sme zatiaľ nezaznamenali žiadne ochorenie na SARI.
6. **enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV** – za sledované obdobie boli odobraté 3 vzorky odpadových vôd, ktoré boli vyšetrené vo virologickom laboratóriu Bratislava – všetky s negatívnym výsledkom. V 1. polroku sme nemali hlásené žiadne ochorenie ani podozrenie z ochorenia na akútnu chabú parézu.
7. **prevencia HIV/AIDS** - v našom okrese sme k 30.6.2014 ochorenie na AIDS hlásené nemali; vyšetrených bolo spolu 4008 osôb s negatívnym výsledkom v 2 laboratóriách (darcovia krvi, gravidné ženy, pacienti s pohlavnými chorobami, užívatelia drog a iné), certifikát v tomto období nebol vydaný.
V 1. polroku 2014 boli prednesené 2 prednášky s problematikou pohlavných chorôb na stredných školách v Topoľčanoch.

PODPORA ZDRAVIA

1. Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva

- Za obdobie roka 2014 sme v poradni zdravia vyšetřili 108 klientov (biochemické vyšetřenia, TK a antropometrické merania). Klientom sme na základe ich aktuálneho stavu a výsledkov vyšetření stanovili skóre rizika KVCH. V indikovaných prípadoch sme klientom odporúčali aj ďalšie sledovanie a kontrolné vyšetřenie v Poradni zdravia.
- V teréne sme za štandardných podmienok vyšetřili 28 klientov – záujemcom sme merali chol, glu, tg, HDL a LDL, pečenevé testy, krvný tlak, telesný tuk, antropometriu a poskytli im zdravotno-výchovné poradenstvo.

2. Pokračovať v realizácii poradenstva pre obyvateľov s nadváhou – aktuálny problém súčasnosti (poradňa pre znižovanie nadváhy)

Pri OPZ pracuje poradňa pre znižovanie nadváhy a obezity, ktorú v 1. polroku 2014 pravidelne navštevovali 2 klientky. Klientkam sme na prvom stretnutí urobili biochemické vyšetřenie krvi: cholesterol, glykémia, TAG, HDL a LDL cholesterol. Pri každom ďalšom stretnutí sme klientkam robili antropometrické merania, percentuálne stanovenie ich telesného tuku, váhu, analyzovali ich jedálny lístok a pohybovú aktivitu. Takto sa s klientkami stretávame 1-krát za dva týždne.

3. Prevencia sociálno-patologických javov – prednášková činnosť (fajčenie, alkohol, drogy) v súčinnosti s poradňou pre odvykanie od fajčenia

- Za prvý polrok 2014 poradňu pre odvykanie od fajčenia navštívili 2 klienti, ktorým sa spravil vstupný pohovor vrátane vyplnenia Fageströmovho dotazníka, smokerlyzerom sme stanovovali koncentráciu CO vo výdychovom vzduchu a biochemické vyšetřenia.

- V mestskej výveske, na paneloch v RÚVZ, na internete a v regionálnom týždenníku MY – DNEŠOK sme informovali verejnosť o Svetovom dni bez tabaku.
- 30.5. - deň otvorených dverí na RÚVZ v Topoľčanoch pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku. Akcie sa zúčastnilo 14 osôb, ktorým sme smokerlyzerom stanovovali koncentráciu CO vo výdychovom vzduchu a zdôrazňovali zdravotné riziká fajčenia.
- Na tému závislosti na tabaku sme na základnej škole sv. Ladislava v Topoľčanoch uskutočnili 2 prednášky pre 41 žiakov, na ktorých sme poukazovali na zdravotné dôsledky fajčenia a vyzdvihli význam a súčasné možnosti liečby závislosti.
- Na tému alkohol a drogy odznelo 5 prednášok pre žiakov a študentov základnej a strednej školy v Topoľčanoch.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trebišove

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

V rámci plnenia Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV. je implementovaný akčný plán pre prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho 4 regionálne ciele. V rámci týchto cieľov sú plnené aktivity zamerané okrem iných na zavedenie monitoringu kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách (umelé kúpaliská). Od roku 2008 je do činnosti RÚVZ zavedený funkčný softvérový Informačný systém o kúpaliskách a kvalite vôd na kúpanie. Údaje o kúpaliskách sú priebežne doplňované do informačného systému (aktualizácia nových informácií prebieha počas letnej turistickej sezóny každý štvrtok do 12.00 hod).

1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov

Oddelenie HŽP pravidelne zverejňuje aktuálne informácie o prebiehajúcich aktivitách. Prioritnými oblasťami sú aktivity počas letnej turistickej sezóny, informácie k svetovému dňu vody, a pod.

Právnym predpisom pre hodnotenie kvality pitnej vody bolo NV SR č. 496/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 354/2006 Z. z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, ktoré rešpektuje odporúčania SZO z r. 2004 a je harmonizované so Smernicou 98/83/ES o kvalite vody určenej pre ľudskú spotrebu z roku 1998.

Úloha sa plní priebežne podľa harmonogramu odberov vzoriek pitnej vody, u kompletných rozborov podľa harmonogramu laboratórií RÚVZ Košice. V I. polroku 2014 bolo v rámci monitoringu odobratých 25 vzoriek pitnej vody na analýzu podľa minimálneho rozsahu a 6 vzoriek pitnej vody na úplný rozbor (Trebišov – sieť, sídlisko SEVER, Kráľovský Chlmec – sieť, COOP Jednota, ÚV Borša- upravená voda, Sečovce – sieť, potraviny Milk Agro, Stankovce –sieť- Rodinný dom č. 13, Bačkov – sieť - Reedukačné centrum). Podľa výsledkov vyšetrení kvality vody vo vodovodoch spravovaných VVS a.s. vyhovovala požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z. Pre verejný vodovod Dvorianky, ktorého prevádzkovateľom je AQUASPIŠ spol. s r.o., Spišská Nová Ves naďalej pretrvávajú zákaz užívania pitnej vody (december, 2013), z dôvodu opakovaného vykazovania nadlimitných hodnôt dusičnanov v rozpätí 60 až 100 mg/l. Všetky odobraté a vyšetrené vzorky pitnej vody sú archivované v Informačnom systéme o pitnej vode. V spádovom území RÚVZ Trebišov sú všetky vodovody dezinfikované prípravkami na báze chlóru a nemáme v evidencii žiadny vodovod bez zdravotného zabezpečenia. Súbežne prebieha sledovanie výskytu infekčných ochorení.

1.3 Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

Úloha je navrhnutá na roky 2013 až 2015 pre odbory hygieny životného prostredia, odbor pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia. Spoluriešiteľmi je 8 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v sídle kraja. RÚVZ so sídlom v Trebišove sa nepodieľa na realizácii tejto úlohy.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Úloha sa realizuje v spolupráci odborov hygieny životného prostredia a odborov hygieny detí a mládeže. V súlade s usmernením gestora projektu sa RÚVZ so sídlom v Trebišove spolupodieľa na realizácii úlohy, do projektu boli vytipované 2 ZŠ v okrese Trebišov (ZŠ – Trebišov, ZŠ – Sečovce), následne sa získal súhlas riaditeľov predmetných škôl s uskutočnením tohto projektu. V zmysle usmernenia boli spracované a zaslané kontaktné údaje škôl zapojených do projektu. Projekt vo vyhodnocovanom období ešte prebieha, vyplňovanie dotazníkov, zber údajov a spracovanie údajových databáz zabezpečuje oddelenie hygieny detí a mládeže.

1.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Vo vyhodnocovanom období prebiehal screeningový monitoring vytypovaných vodárenských zdrojov a verejných vodovodov. RÚVZ so sídlom v Trebišove sa nepodieľal na realizácii tejto úlohy.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

Gestorom a zároveň aj riešiteľom tejto úlohy je ÚVZ SR.

1.7 Mikrobiologické podmienky vo veľkých bazénových halách

Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Žiline, ako riešiteľské pracoviská boli vybrané RÚVZ, ktoré dozorujú akvaparky – RÚVZ L. Mikuláš (Tatralandia), RÚVZ D. Kubín (Aquarelax D. Kubín), RÚVZ Poprad (Aquacity Poprad). Nakoľko v okrese Trebišov prevádzka akvaparku nie je zriadená, RÚVZ so sídlom v Trebišove sa nepodieľa na realizácii tejto úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPOSOBU PRÁCE

V prvom polroku 2014 sme v rámci ŠZD v okrese Trebišov, vykonali celkom 51 cielených previerok u zamestnávateľov so zameraním na zabezpečenie ochrany zdravia pri práci pomocou preventívnych a ochranných služieb alebo v zmysle § 21 zákona č. 124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. V 15 prípadoch išlo o pracoviská s vyhlásenými rizikovými prácami.

V rámci ŠZD pracovníci PPL konzultovali zabezpečenie poskytovaných služieb ochrany zdravia pri práci pomocou pracovných zdravotných služieb a bezpečnostnotechnických služieb, ako aj ich činnosť v jednotlivých prevádzkach a zabezpečenie vstupných i periodických lekárskeho preventívnych prehliadok u zamestnancov vo vzťahu k práci. Podľa priebežných zistení je zabezpečenie preventívnych a ochranných služieb na dostatočnej úrovni. Výrazná zmena oproti roku 2013 nastala u zamestnávateľov, ktorým povinnosti

preventívnej a ochrannej služby zabezpečovala pracovná zdravotná služba GHP Medical Services s.r.o. Michalovce, ktorí z dôvodu výrazných nedostatkov pri poskytovaní predmetných služieb pracovnou zdravotnou službou ukončili zmluvné vzťahy.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ so sídlom v Trebišove získava údaje o zdravotných rizikách, vydáva rozhodnutia o zaradení prác do kategórie rizikových prác a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch nášho okresu. V prvom polroku 2014 boli priebežne vykonávané kontroly plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o určení rizikových prác.

Na základe návrhu zamestnávateľov boli vydané **2 rozhodnutia** vo veci zaradenia prác do kategórií z hľadiska zdravotných rizík. Vo firmách Eustream a.s., líniová časť Sečovce, boli vyhlásené **rizikové práce 4. kategórie (hluk)** a Lesy SR š.p., manipulačný sklad Sečovce **rizikové práce 4. kategórie (hluk, vibrácie)**. Na tieto už existujúce rizikové pracoviská sme vydali nové rozhodnutia **s celkovým počtom exponovaných 20 zamestnancov, z toho 0 žien.**

Zároveň sme vyradili z kategórie rizikových prác 1 pracovisko.

1. SAB Slovakia s.r.o. Veľaty - vyradenie pracovníkov z rizikových prác vo výrobní dielni povrchového opracovania kovových výrobkov používaných v galantérii pri expozícii rizikovému faktoru hluk s počtom 6 zamestnancov z toho 1 žena. Prevádzka ukončila svoju činnosť k 31. 1. 2014.

V prvom polroku 2014 evidujeme v okrese Trebišov **celkom 332 pracovníkov** vykonávajúcich rizikové práce **z toho 93 žien**, čo je oproti roku 2013 **pokles** celkového počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce o 7, z toho u žien nárast o 2.

Rizikové práce s faktorom psychická pracovná záťaž sa nevyhlasovali.

Povinnosť vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracovisku si zamestnávatelia plnia štandardne.

Zamestnávateľom, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce sme v prvom polroku 2014 uložili 4 rozhodnutia - pokyny za neplnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov a to v týchto firmách: Tofako s.r.o. Sečovce, Sandra s.r.o. Trebišov, Judita Gulyášová, Streda nad Bodrogom a GI Market - Irena Gazdagová, Kráľovský Chlmec. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o prevádzky pekární, kde najväčší nedostatok predstavovali chýbajúce objektivizácie pri expozícii rastlinným pevným aerosólom a nedostatočná úroveň hygieny na prevádzkach. Všetky zistené nedostatky zistené pri výkone ŠZD boli konzultované a priebežne sa odstraňujú.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V prvom polroku 2014 pracovníci PPL vykonali 16 previerok v prevádzkach okresu Trebišov, zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V poľnohospodárskom podniku sme vykonali 1 previerku, predajniach, v ktorých sortimente sa nachádzajú aj agrochemikálie patriace medzi toxické látky a zmesi sme vykonali 5 previerok a 10 cielených previerok v prevádzkach, kde zamestnanci prichádzajú do styku s toxickými látkami a zmesami (3 autoservisy, 3 kovovýroby, vodárenská spoločnosť, protektorovanie pneumatík, výroba ponožiek, výroba kovových skriniek). Cielene sa kontrolovalo zabezpečenie ochrany zdravia pri práci a na

základe získaných údajov v rámci ŠZD sa následne vykonávalo poradenstvo pre zamestnancov i zamestnávateľov.

Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov na pracovisku sme zamestnávateľom v 4 prípadoch vydali rozhodnutie – pokyn, v ktorom sme im uložili povinnosť odstrániť nedostatky zistené pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Pokyny boli uložené v týchto firmách: Silometal s.r.o. Sečovce, Šimkovič – Protektor s.r.o. (kovovýroba), Sečovce, Valter s.r.o. Sečovce (výroba syntetických vlákien) a Bodrofferr s.r.o. Kráľovský Chlmec (kovovýroba). Najväčšie nedostatky predstavovali chýbajúce objektivizácie pri expozícii rizikovým faktorom na pracovisku a nedostatočné plnenie povinností voči zamestnávateľom zo stany pracovnej zdravotnej služby GHP Medical Services s.r.o. Michalovce pri zabezpečovaní preventívnych a ochranných služieb na základe zmluvy.

Na dosiahnutie zvýšenia miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi toxickým a toxickým látkam a zmesiam sa rozdalo 15 kontrolných listov „Dotazník informovanosti zamestnancov ma ochranu zdravia pri práci s chemickými faktormi“.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ Trebišov vydal 9 rozhodnutí na manipuláciu a skladovanie toxických látok a zmesí a schválil 7 prevádzkových poriadkov na manipuláciu s týmito látkami.

Prevádzkovatelia boli upozornení a platnú legislatívu a potrebu zabezpečenia tejto odbornosti pre zamestnancov a boli poučení o charaktere, rizikách a povinnostiach pri predaji alebo manipulácii s toxickými látkami a zmesami.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V okrese Trebišov v prvom polroku 2014 evidujeme **2 rizikové pracoviská**, na ktorých sa pracuje **s chemickými karcinogénmi**, s celkovým počtom exponovaných **26 pracovníkov, z toho 24 žien**.

1. Onkologické oddelenie NsP a.s. Trebišov s celkovým počtom exponovaných 24 pracovníkov, z toho 22 žien

2. Onkologická ambulancia NsP Trebišov s celkovým počtom exponovaných 2 pracovníkov.

Na obidvoch pracoviskách sa pacientom podávajú chemoterapeutické prípravky v tabelárnej i v injekčnej forme. V prvom polroku 2014 bolo na týchto pracoviskách vykonaných **1 185 liečebných kúr cytostatikami**. Z toho na oddelení bolo podaných **929** a ambulantne **256** cytostatík.

Na týchto pracoviskách sme vykonali kontrolu pracovných podmienok vo vzťahu k práci a kontrolu vykonávania lekárskeho preventívnych a periodických prehliadok u pracovníkov. Všetci pracovníci onkologického oddelenia sa zúčastňujú preventívnych lekárskeho prehliadok priebežne u lekára v NsP a.s. Trebišov. Začiatkom roka 2014 pracovníci absolvovali školenia pri práci s nebezpečnými látkami, ktoré vykonal autorizovaný bezpečnostný technik. Vrchná sestra vyššie uvedených pracovísk vedie register exponovaných pracovníkov na oddelení, ktorí sú v riziku chemických karcinogénov a taktiež evidenciu podávania cytostatík.

Opatrenia na ochranu zdravia, zníženie a minimalizáciu expozície pracovníkov oddelenia pri práci s karcinogénmi spočíva v príprave chemoterapeutických prípravkov v digestore, dôslednom používaní osobných ochranných pracovných pomôcok, ich pravidelnom čistení, dodržiavaní vypracovaného prevádzkového poriadku a zúčastňovaní sa pracovníkov na pravidelnom školení.

V rámci cieľného ŠZD zameraného na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcich reprodukciu a látkam narúšajúcich endokrinný systém sme vykonali previerku v spoločnosti Silometal spol. s.r.o. Sečovce. Spoločnosť sa okrem kovovýroby zaoberá aj ostryskávaním t.j. striekaním ocelových konštrukcií náterovými látkami. Pri tejto činnosti používa náterové látky a riedidlá pri ktorých bolo z kariet bezpečnostných údajov zistené, že sa jedná o zmesi, ktoré podľa prílohy č. 1 NV č. 355/2006 disponujú NPEL v pracovnom ovzduší, ďalej tieto zmesi obsahujú prísady s klasifikáciami butanón-oxím - H351, 2-metoxypropanol H360D, nonylfenol - H361fd. RÚVZ so sídlom v Trebišove vydal pre túto prevádzku pokyn na objektivizáciu chemických faktorov v pracovnom ovzduší. Následne zamestnávateľ túto objektivizáciu predložil aj s posúdením expozície chemických faktorov v pracovnom ovzduší, z ktorého bolo zistené, že NPEL neprekračujú zákonom stanovené expozičné limity a pre pracovníka vykonávajúci činnosť striekania náterových látok je k dispozícii celotelový ochranný odev s umelým prívodom čerstvého vzduchu. Zamestnávateľ bol informovaný o nutnosti dôsledného používania OOPP a zabezpečení lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci.

V prvom polroku 2014 boli v našom okrese **hlásené a vykonané 3 odborné sanácie budov s obsahom azbestových materiálov** spoločnosťou, ktorá má ÚVZ SR vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb. Vo všetkých prípadoch sa odstraňovanie týkalo azbestocementových odpadových potrubí v jadrách bytových domov (interiér). Pracovníci PPL vykonali 1 cieľnú previerku na dodržiavanie pracovných postupov a preventívnych opatrení v zmysle platných predpisov. Počas ŠZD boli pracovníkmi vyplnené 2 kontrolné listy – dotazník informovanosti zamestnancov pri práci s azbestom. RÚVZ so sídlom v Trebišove v prvom polroku 2014 nevydalo žiadne rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Pri previerkach bolo zistené, že kontrolované spoločnosti si splnili oznamovaciu povinnosť pri začatí prác s azbestom a plnili si povinnosti zmysle NV SR č. 253/2006 Z. z..

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V prvom polroku 2014 sme neevidovali práce zaradené do kategórií rizika podľa rizikového faktora fyzická záťaž. Do 30.6.2014 pre prešetrili 3 podozrenia na chorobu z povolania. Podozrenie v súvislosti s DNJZ sme prešetrovali v dvoch prípadoch, a to:

- pracovníčka skladu v spoločnosti Silometal spol. s.r.o. Sečovce
- pracovník v profesii vodič cestného motorového vozidla v kategórii činností s prevahou fyzickej práce v spoločnosti Slovenská správa ciest, Cestmajsterský obvod Kráľovský Chlmec.

K 30.3.2014 Klinika pracovného lekárstva v Košiciach nepotvrdila priznanú chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania. Kópie prešetrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ sme zasielali na RÚVZ Košice a ÚVZ SR.

V rámci tejto úlohy sme počas výkonu previerok v jednotlivých prevádzkach okresu Trebišov prisne sledovali dodržiavanie režimu práce a odpočinku ako aj organizáciu práce a pracovné polohy.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Nadálej prebieha aktívna spolupráca PPL a služieb „Poradne zdravia RÚVZ so sídlom v Trebišove“. Pri tejto spolupráci sa poskytlo cielečné poradenstvo na 3 pracoviskách s výrobným charakterom. V rámci tejto činnosti bolo spolu pre 57 pracovníkov priamo na pracovisku prevádzky poskytnuté meranie tlaku, hodnotenie BMI, meranie glukózy a cholesterolu, poskytovalo sa výživové poradenstvo a poradenstvo pri odvykaní od fajčenia. Dňa 16.4.2014 sa konala spoločná akcia PPL, Poradne zdravia a Všeobecnej zdravotnej poisťovne v spoločnosti Elektroconnect s.r.o. Gelnica prevádzka Trebišov. Táto plánovaná spoločná akcia prebiehala vo vyhradených priestoroch spoločnosti Elektroconnect, kde mali pracovníci prevádzky možnosť dobrovoľne sa zúčastniť na odborných vyšetreniach a konzultáciách.

Poradňa zdravia RÚVZ so sídlom v Trebišove poskytovala pracovníkom prevádzky meranie tlaku, meranie glukózy a cholesterolu a poradenstvo pri odvykaní od fajčenia. Všeobecná zdravotná poisťovňa poskytovala poradenstvo pri dentálnej hygiene. Odbornú konzultáciu ohľadom celkových vyšetrených parametrov poskytoval pracovníkom prevádzky všeobecný lekár.

Preventívne pracovné lekárstvo pri tejto akcii poskytlo odbornú konzultáciu v oblasti manipulácie s bremenami, minimalizácie fyzickej záťaže ako aj jednostranného zaťaženia pracovníkov pri pracovných činnostiach, dodržiavaním pitného režimu, dodržiavaním prestávok v práci a vykonalo ohliadku prevádzky s kontrolou hodnotenia rizikových faktorov pri jednotlivých činnostiach výroby. Pre všeobecnú informáciu boli poskytnuté postery s danými problematikami.

V rámci ŠZD sa poskytovalo poradenstvo v 51 malých a stredných výrobných podnikoch. Konzultácie sa týkali predovšetkým odborných usmernení v problematike objektivizácie rizikových faktorov na pracovisku a hodnotenia rizika. Najčastejšou prejednávanou problematikou bola prašnosť na pracovisku a expozícia pevným rastlinným aerosólom s dráždivým charakterom, jeho zníženie a opatrenia vyplývajúce z platnej legislatívy. Zistené nedostatky sa prejednávali aj s bezpečnostnými technikmi, ktorí zastrešovali preventívne a ochranné služby na jednotlivých prevádzkach. Počas priebežne vykonávaných previerkach sa zdôrazňovala potreba dôkladnej kontroly ochrany nefajčiarov, zabezpečenie vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, poskytovanie OOPP a zabezpečenie školení zamestnancov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Poradenská činnosť zameraná na kontrolu a prevenciu ochrany nefajčiarov sa vykonala celkovo v 38 prípadoch. Celkovo oddelenie PPL poskytlo 140 konzultácií (v rámci ŠZD, telefonicky, priamo na oddelení a počas ohliadky pracovných priestorov).

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci.

Spoločné dozorné aktivity s orgánmi inšpekcie práce a NIP sa budú realizovať v druhom polroku 2014.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ – podnikové výsledky

RÚVZ Trebišov nebol v roku 2013 zaradený do plnenia tejto kampane.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Pracovníci PPL RÚVZ so sídlom v Trebišove vykonali ŠZD k danej úlohe na 8 pracoviskách, na ktorých bolo vydané rozhodnutie s odsúhlasením pracovných priestorov aj pre osoby so zdravotným postihnutím. Na pracoviskách, kde bol vykonaný cieľový ŠZD bolo zamestnaných 14 zamestnancov so zdravotným postihom, z toho 8 žien. Jednalo sa o zdravotné postihnutia s charakterom duševných porúch, onkologické a kardiovaskulárne ochorenia, ochorenia pohybového aparátu a v jednom prípade bolo postihnutie horných dýchacích ciest.

Priestorové usporiadanie a vybavenie pracovísk spĺňalo požiadavky NV SR č. 391/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. V rámci preventívnych opatrení zamestnávateľa zabezpečovali na chránených pracoviskách dostatočný odpočinok a prestávky v práci a správny pitný režim pre zamestnancov. V rámci výkonu ŠZD sa zistili nedostatky súvisiace so zabezpečením ochrany nefajčiarov na pracovisku, chýbajúca lekárnička pre poskytnutie prvej pomoci a nevykonané lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci. Všetky zistené nedostatky boli priebežne plne odstraňované.

Počet vydaných rozhodnutí od roku 2009:

2009 – 47 rozhodnutí / 89 ZŤP pracovníkov

2010 – 56 rozhodnutí / 66 ZŤP pracovníkov

2011 – 56 rozhodnutí / 105 ZŤP pracovníkov

2012 – 75 rozhodnutí / 127 ZŤP pracovníkov

2013 - 42 rozhodnutí / 57 ZŤP pracovníkov

k 30.6.2014 – 11 rozhodnutí / 29 ZŤP pracovníkov

1 stanovisko / 6 ZŤP pracovníkov

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha je plnená v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Cieľová skupina pre tento projekt je ľahká práca v zmysle OVD SR pre ženy a mužov v dvoch vekových kategóriách 19 – 34 ročných a 35 – 54 ročných mužov a žien. Spolu je sledovaných 80 respondentov. Počet respondentov pre uvedené kategórie je 20.

Každý klient obdržal 1-dňový jedálny lístok a dotazník o životospráve, ktorý zahŕňal stravovacie zvyklosti – spotrebu potravín a pokrmov a pohybovú aktivitu. K prvému polroku 2014 bolo v programe ALIMENTA spracovaných a vyhodnotených 34 jednodenných jedálnych lístkov od 34 respondentov. Z uvedeného počtu bolo 29 žien (9 v kategórii 19 až 35 r., 20 v kategórii 36 až 54 r.) a 5 mužov (1 v kategórii 9 až 35 r., 4 v kategórii 36 až 54 r.). U všetkých respondentov bolo vykonané somatometrické vyšetrenie, biochemické vyšetrenie,

spracované a vyhodnotené stravovacie zvyklosti a pohybová aktivita. Vyhodnotené bolo plnenie nutričnej hodnoty stravy k odporúčaným výživovým dávkam platným pre obyvateľstvo v Slovenskej republike. V plnení úlohy sa pokračuje aj v druhom polroku 2014.

3.2. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

V rámci plnenia úlohy bolo spolu odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli, ktoré boli vyšetrené na KJ, KJO₃ a ferokyanid draselný.

V regióne, v ktorom úradnú kontrolu vykonáva tunajší úrad evidujeme jednu baliareň soli. V baliarni bola vykonaná úradná kontrola s odberom vzorky, pri ktorej neboli zistené nedostatky.

Všetky vyšetrené vzorky jedlej soli zodpovedali rozsahu povoleného obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) v rozmedzí 15 – 35 mg/kg. Stanovené množstvo protihrudkujúcej látky – ferokyanidu draselného neprekročilo stanovený limit. Označovanie kontrolovaných výrobkov bolo v súlade s platnou legislatívou. V plnení úlohy sa pokračuje aj v druhom polroku 2014.

3.3. BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach - pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc. – do plnenia tejto úlohy tunajší úrad nebol zaradený.

3.4. BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Cieľom úlohy je kontrola plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

- do plnenia tejto úlohy tunajší úrad nebol zaradený.

3.5. BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTONOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov do potravinárskych výrobkov. Na overenie dodržiavania bezpečnosti uvedených materiálov bola v mesiaci marec v supermarkete odobratá vzorka výrobku „Nestlé – chrumkavé zapekané musli s cereálnymi vločkami, mandľami a lieskovými orechmi“, krajina pôvodu Poľsko a zaslaná na vyšetrenie do NRC pre predmety bežného používania na obalové materiály RÚVZ so sídlom v Poprade. K dnešnému dňu výsledky vyšetrenej vzorky nie sú k dispozícii.

3.6. BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Cieľom úlohy je kontrola plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

- do plnenia tejto úlohy tunajší úrad nebol zaradený.

3.7. MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Cieľom úlohy je prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

- na plnení tejto úlohy sa podieľajú iba RÚVZ v sídlach krajov

3.8. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľom tejto úlohy bola:

- kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok
- kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
- vzdelávanie spotrebiteľov – hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov”

Pri plnení tejto úlohy bolo na základe odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami a vypracovaného harmonogramu odobratých 8 vzoriek kozmetických výrobkov a zaslaných na laboratórne vyšetrenie do určených laboratórií RÚVZ.

Laboratórne vyšetrenie ťažkých kovov, fluóru, 2,2'-dioxyetanolu, konzervačných látok a mikrobiologické vyšetrenie bolo požadované v jednotlivých vzorkách podľa odborného usmernenia. Pri výkone kontroly spojenej s odberom vzoriek neboli zistené nedostatky. Požadovaná dokumentácia bola k dispozícii a označenie výrobkov bolo v súlade s platnou legislatívou.

Výsledky vyšetrených vzoriek kozmetických výrobkov, ktoré sú k dispozícii boli v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

Vyhodnotenia vykonaných kontrol a odobratých vzoriek boli v spracované v správach a zaslané na ÚVZ SR.

Na základe 15 hlásení ÚVZ SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov bolo vykonaných 189 kontrol pri predaji a v sektore služieb. V kontrolovaných zariadeniach sa ani v jednom prípade hlásené nebezpečné výrobky nenachádzali. Zistenia boli spracované v 14 správach a zaslané na ÚVZ SR.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Cieľom je monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch
- do plnenia tejto úlohy tunajší úrad nebol zaradený

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľom tohto projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Vyhodnotenie

Úloha sa plnila podľa požiadaviek ÚVZ SR.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Vyhodnotenie:

- Projekt sa plní podľa požiadaviek gestorov, RÚVZ so sídlom v Trebišove sa v sledovanom období nepodielal na realizácii tohto projektu.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Vyhodnotenie:

- Projekt bol realizovaný podľa požiadaviek gestora.
- Na základe metodických postupov bola realizovaná na dvoch materských školách (MŠ Parchovany a MŠ ul. Škultétyho Trebišov) I. etapa projektu u detí vo vekovej skupine 3-6 rokov. Do projektu bola vybraná jedna mestská a jedna vidiecka materská škola.
- Zber údajov bol realizovaný prostredníctvom dotazníkovej metódy a vzhľadom na nízky vek respondentov dotazníky vyplňali rodičia resp. zákonní zástupcovia detí.
- Zber údajov u detí predškolského školského veku a analýza údajov sa uskutočnil v prvom polroku 2014.
- Údaje z dotazníkov boli spracované v programe Excel a zaslané na sumarizáciu na ÚVZ SR.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Vyhodnotenie:

- Projekt bol realizovaný podľa požiadaviek gestora v súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku hygieny detí a mládeže, ako aj v zmysle napĺňania úloh EÚ akčného plánu detskej obezity na roky 2014 -2020 a zefektívnenia výkonu cieleného štátneho zdravotného dozoru pre vytvorenie predpokladov na zlepšenie životných podmienok detí a mládeže.
- Odborní zamestnanci referátu hygieny detí a mládeže tunajšieho úradu na základe metodického usmernenia vykonali v sledovanom období 10 kontrol v základných školách v meste a na vidieku, ktoré boli zamerané na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy.
- Výsledky kontrol boli spracované do správy, ktorá bola zaslaná na ÚVZ SR v určenom termíne.
- Zaradovanie počtu hodín TV do rozvrhu boli uvedené v tabuľke v Excely ako modus (najčastejšie vyskytujúceho sa čísla), hodiny TV sú zaradované na I. stupni najmä 4. vyučovaciu hodinu, na II. stupni sú zaradované hodiny TV najmä 5. vyučovaciu hodinu. Hoci sa v tabuľke uvádza na I. stupni č. 1, rovnako sa vyskytlo aj č. 3, tak isto uvádzame č. 3 a rovnako sa vyskytlo v dvoch prípadoch aj číslo 4.
- Zistený počet hodín TV u žiakov na I. stupni podľa uvedeného rozvrhu je po 2 hod. za týždeň rovnako vo všetkých kontrolovaných základných školách. Hoci sa uviedlo v tabuľke v Excely v jednom prípade č. 2, vyskytlo sa aj číslo 3, pretože na mestskej základnej škole v 1. a 2. ročníku majú hodiny TV po 2 hod. za týždeň a v 3.- 4. ročníkoch po 3 hod. za týždeň. Na II. stupni podľa uvedeného rozvrhu je tak isto ako

na I. stupni po 2 hod. TV za týždeň, ale na 2 mestských školách je počet hodín TV v rozvrhu 3 hod. Zdvojené hodiny nie sú zaradené ani na jednej základnej škole.

- Ranné 10-minútové rozcvičky na základných školách nie sú zavedené, pretože nie sú zaradené v školskom vzdelávacom programe. Súčasne boli uvádzané aj iné dôvody, väčšina žiakov v školách je dochádzajúcich z okolia a ich dochádzka do školy je časovo viazaná na hromadnú dopravu. Na školách sú zavedené v triedach telovýchovné chvíľky počas vyučovania, okrem jednej základnej školy.
- Celkový počet kvalifikovaných učiteľov TV na I. a II. stupni je 98. Na II. stupni vidieckych základných škôl (5) vyučujú TV 17 učitelia bez odbornej kvalifikácie.
- Na základných školách žiaci využívajú aj iné možnosti telesnej a športovej výchovy, ktoré sú organizované základnou školou v rámci nepovinných predmetov a krúžkov v priestoroch školy napr. begbinton, športové hry, futbalový, florbalový, športovo-turistický, pohybové hry, zdravotnícko-športový ap..
- Na hodiny TV sa využívajú najmä vlastné telocvične (7) v priestoroch školy, ako aj priestory posilňovne, stolno-tenisová herne a vlastné vonkajšie priestory (futbalové ihrisko, volejbalové, basketbalové), doskočisko a iné priestory ako asfaltové ihrisko. Tri základné školy, ktoré nemajú vlastnú telocvičňu využívajú v jednom prípade prenajaté priestory telocvične, ktorá je v areály školy a vlastné vonkajšie priestory, alebo priestory učebni a chodieb. Bazény v okrese Trebišov t.č. nie sú v prevádzke, preto školy organizujú plavecké výcviky tak, ako aj školy v prírode a zotavovacie podujatia pre žiakov v iných okresoch, čo je finančne náročnejšie a preto aj dostupné len pre malú časť žiakov. Školské výlety organizujú všetky školy, okrem jednej základnej školy, ktorú navštevujú žiaci z rodín v hmotnej núdzi, preto škola školské výlety pre žiakov realizuje nepravidelne, podľa dostupnosti sponzorov. Branné cvičenia – „ochrana života a zdravia“ sa realizujú na každej základnej škole, podľa ročníkov. Frekvenciu určujú školy podľa ročníkov, pre I. stupeň 1 - 2 krát a pre žiakov II. stupňa 2 - 4 krát za školský rok.
- Zdravotná TV nie je zavedená na základných školách, nie sú vytvorené podmienky pre existenciu zdravotnej TV a integrovanej TV, chýbajú priestory a učitelia TV s odbornou spôsobilosťou.

Prvky zaradované do hodín TV :

	povinné	nepovinné	zdravotná TV
detský aerobik		++	
karate			
badminton	+	+++	
plávanie	+		
korčuľovanie	+	+++	
lyžovanie		+	
sauna			
úpoly	+		

florbald	++	+++	
minihádzaná		+	
trampolíny		+	
ping-pong		+	
volejbal, hádzaná, basketbal	+	++	
futbal	+	+	
stolný tenis	+		
hokejbal		+	
In-line korčuľovanie		+	

Iné formy pohybovej aktivity realizované pre žiakov školy :

	ročníky	počet akcií/šk. rok
Vychádzky, turistické vychádzky do okolia Dargov, Slanec, 100 jarných kilometrov,	1. – 9. roč.	14, 25, 33, 10, 12, 20, 20, 10,15, denne
branné cvičenia – „ochrana života a zdravia“ - didaktické hry (I.st.) - účelové cvičenia (II.st.)	1. – 4. roč.	1 - 2 krát
	5. – 9. roč.	2 - 4 krát
plavecký výcvik	1. – 4. roč, 3. – 6. roč.	1 krát
škola v prírode	1. – 4. roč.	1 - 2 krát
školské výlety	1.-9.roč.	1, 12, 7, 1, 32, 24, 33, 60, 20.
Iné	Poddargovské dni žiakov, Malá detská olimpiáda, Komenského látka, Malý futbal, Športové aktivity organizované mestskými športovými klubmi	

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Vyhodnotenie:

- Úloha bola realizovaná pracovníkmi referátu hygieny detí a mládeže podľa požiadaviek gestora.
- Na základe metodického usmernenia bol uskutočnený dotazníkový prieskum u žiakov, rodičov, zamestnancov školy a pracovníkov RÚVZ na dvoch vybraných mestských základných školách v okrese Trebišov (ZŠ Gorkého Trebišov a ZŠ Obchodná Sečovce). Pri výbere škôl boli hodnotené kritéria umiestnenia školy tak, aby boli rovnomerne zastúpená rušná mestská časť a tichšia predmestská oblasť. Dotazníkový prieskum u žiakov, rodičov a zamestnancov školy bol anonymný, každému žiakovi bol pridelený ID kód.
- Do dotazníkového prieskumu boli zaradení žiaci 4. – 6. ročníkov, vo veku od 9 do 12 rokov. Boli realizované dotazníky o dýchacích a alergických príznakoch a domácom prostredí žiakov, dotazník o kvalite prostredia a komfortu na školách pre žiakov, dotazník o spôsobe cestovania do školy, o hygiene, fajčení, respiračných a alergických symptómov žiaka, dotazník o fajčení pre zamestnancov školy, dotazník o škole pre správcov dubov, dotazník o kontrole školskej budovy – všeobecné informácie o budove a kontrole vlhkosti a plesní, pracovníci RÚVZ vyplnili formulár - kontrola zariadení pre osobnú hygienu. Okrem dotazníkového prieskumu pracovníci RÚVZ vyhodnotili prítomnosť plesní a vlhkosti v školách, prístup a udržiavanie zariadení pre osobnú hygienu a hygienu.
- Meranie mikroklimatických parametrov (teplota, RV a meranie koncentrácie CO², prachových častíc ap.) podľa usmernenia gestora nebolo v okrese Trebišov realizované.
- Údaje z dotazníkov budú spracované do databázy údajov a následne zaslané na sumarizáciu gestorovi projektu.

PROJEKTY, RIEŠENÉ HDM, KTORÉ NIE SÚ SÚČASŤOU „PROGRAMOV A PROJEKTOV ÚVZ v SR“ .

MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH ADITÍVNYCH LÁTKOK Z POTRAVÍN V RÁMCI ÚKP.

Cieľ:

Získať prehľad o množstvách vybraných aditívnych látok (farbivá) prijatých potravou u detí predškolského veku a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). Prostredníctvom dotazníkovej metódy získať informácie o životospráve detí vybraných vekových skupín.

Vyhodnotenie:

- Úloha sa plní podľa požiadaviek ÚVZ SR.
- Bol realizovaný dotazníkový prieskum spotreby vybraných aditívnych látok u 20 žiakov vo veku 10 rokov v dvoch základných školách (ZŠ Pribinova Trebišov a ZŠ Michal'any).
- Zber údajov u žiakov a analýza údajov sa uskutočnil v prvom polroku 2014.
- Údaje z dotazníkov budú následne spracované v programe Excel a zaslané na sumarizáciu na ÚVZ SR v určenom termíne.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

1. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2014

Zabezpečené bolo *metodické usmerňovanie* príslušných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pre dospelých v okrese Trebišov:

- Január : zverejnenie očkovacieho kalendára na rok 2014 pre povinné pravidelné očkovanie detí a dospelých na web stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove a zaslanie aktuálneho očkovacieho kalendára na neštátne zdravotnícke zariadenia v odbore všeobecné lekárstvo pre deti a dorast a pre dospelých;
- Marec : zverejnenie praktickej online - formy očkovacieho kalendára na rok 2014 pre verejnosť na web stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove s cieľom zvýšenia zdravotného uvedomenia občanov a podpory prevencie.
- Apríl :
 - Osobné a telefonické usmernenie všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast týkajúce sa epidémie parotitídy a výkonu očkovania a doočkovania podozrivých z nákazy, ktorí boli v kontakte s chorými na mumps.
 - Nadviazanie spolupráce s dvomi asistentmi osvetly zdravia (Platforma na podporu zdravia znevýhodnených komunit) v meste Sečovce a Trebišov a jej priebežné udržiavanie v záujme súčinnosti asistentov pri zabezpečovaní očkovania detí z marginalizovaných komunit (v zmysle platného očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí). Asistenti vykonávajú edukáciu o význame očkovania v rómskych komunitách a pomáhajú zákonným zástupcom detí a pediatrom pri výkone očkovania.
- Máj :
 - Kontaktovanie všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast a písomné zaslanie zoznamov podozrivých z nákazy v detskom veku, ktorí boli v kontakte s chorými na mumps v záujme ich doočkovania.
 - Zverejnenie edukačného materiálu „Ako sa chrániť pred kliešťom a ochoreniami prenášanými kliešťami“ na web stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove.
- Jún : Zverejnenie edukačného materiálu „Detská obrna – Odporúčania WHO a ECDC pre cestovateľov“.

1. V rámci *Európskeho imunizačného týždňa (EIT)* boli vykonané aktivity:

- Propagácia Európskeho imunizačného týždňa 2014, zverejnenie vlastného edukačného letáku ako aj centrálné zaslaných edukačných materiálov na web stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove.
- Propagácia Európskeho imunizačného týždňa 2014 na webových stránkach miest: Mesto Trebišov, Mesto Kráľovský Chlmec.
- Zaslanie informácie a edukačných letákov o predmetnej kampani na vybrané spolupracujúce obce, za účelom ich zverejnenia na výveskách a internetových stránkach obcí.
- Zaslanie informácie a edukačných letákov o kampani na materské a základné školy v okrese Trebišov.

- Informovanie pediatrických ambulancií o Platforme na podporu zdravia znevýhodnených skupín a o pôsobení asistentov osvetly zdravia v meste Sečovce a Trebišov.
 - Prednáška a besedy o význame očkovania - pre rodičov detí predškolského veku, pre učiteľky v materských a základných škôl. Informácie pre pediatrov boli zamerané na problematiku individuálnych očkovacích schém a problematiku epidemického výskytu parotitídy v okrese Trebišov.
 - Informačný panel o EIW 2014 bol umiestnený v priestoroch RÚVZ so sídlom v Trebišove.
2. V rámci *vakcinačnej poradne* bola priebežne poskytovaná poradenská a bezplatná konzultačná činnosť v problematike imunizácie:
- poskytnutá bola 1 konzultácia o očkovaní do zahraničia;
 - poskytnutých bolo 23 konzultácií o očkovaní pre lekárov prvého kontaktu v okrese Trebišov;
 - poskytnutých bolo 6 konzultácií pre obyvateľov (laickú verejnosť) okresu Trebišov.

2. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

- Táto úloha je vykonávaná priebežne. Kontrola očkovania bude vykonaná k 31.8.2014.
- V skupine ochorení preventabilných očkovaním boli v prvom polroku 2014 hlásené tieto ochorenia:
 - 6 rotavírusových enteritíd
 - 9 akútnych vírusových hepatitíd typu A
 - 0 chronické vírusové hepatitídy typu B
 - 32 novoevidovaných nosičov HBsAg, ani v jednom prípade ochorenia nebolo zabezpečené očkovanie proti VHB
 - 1 chronická vírusová hepatitída typu C
 - 23 ochorení na pertussis
 - 148 ochorení na infekčnú parotitídu
 - 1 ochorenie u 23 ročného muža s diagnózou A150 - Tuberkulóza pľúc potvrdená mikroskopiou spúta
 - 0 ochorení SARI.
- Zabezpečené bolo hlásenie SARI z lôžkových zdravotníckych zariadení: neboli hlásené žiadne podozrenia na SARI.

3. Manažment očkovania

- Zabezpečený bol pravidelný zber údajov o zaočkovaných deťoch zo všetkých detských ambulancií v okrese.

4. Kontrola očkovania v SR

- V marci 2014 bola vykonaná kontrola očkovania v zariadeniach sociálnych služieb a v detských domovoch zameraná očkovanie proti chrípke a proti pneumokokovým ochoreniam. Vykonaných bolo spolu 16 kontrol.

5. Odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti)

- Uskutočnené bolo jednanie zo zástupcami mesta Trebišov a mesta Sečovce o systéme spolupráce s pediatrickými ambulanciami na území miest v otázkach pomoci pri očkovaní detí z rómskych komunít.
- V prvom polroku 2014 bolo vydaných 29 individuálnych očkovacích kalendárov za účelom doočkovania detí, u ktorých došlo k časovému omeškaniu vo vzťahu k platnému očkovaciemu kalendáru povinného pravidelného očkovania detí a dospelých.
- Nadviazanie spolupráce s dvomi asistentmi osvetly zdravia (Platforma na podporu zdravia znevýhodnených komunít) v meste Sečovce a Trebišov a jej priebežné udržiavanie v záujme súčinnosti asistentov pri zabezpečovaní očkovania detí z marginalizovaných komunít.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce

1. Laboratórna spolupráca na okresnej úrovni je dobrá. Invazívne kmene H. influenzae typu B neboli vykultivované.
2. Pravidelne je vykonávaná *analýza polyrezistentných kmeňov*. Zo 7 kmeňov, ktoré boli vykultivované z hemokultúr, bol potvrdený 1 multirezistentný kmeň. Pri ostatných nozokomiálnych nákazach (mimo septikémií) boli potvrdené 2 multirezistentné kmene.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

1. Úloha je plnená priebežne. Prenosné ochorenia sú hlásené z laboratórií v Košiciach (MEDY s.r.o., Synlab s.r.o., HPL s.r.o.) a Stropkove (Alpha medical a.s.). Dermatovenerologické ochorenia sú hlásené z kožných ambulancií.
2. V júni 2014 boli zdravotnícke zariadenia ambulancie a ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov opätovne upozornené na dodržiavanie povinnosti hlásenia výskytu a podozrenia na výskyt povinne hlásených prenosných ochorení a nosičstva choroboplodných mikroorganizmov. V okrese Trebišov sa proporcia subjektov hlásiacich ARO a chrípke podobné ochorenia pohybuje na priemernej úrovni 71% (pediatri 69% a všeobecní praktickí lekári pre dospelých 73%).
3. V priebehu roka 2014 hlásilo chrípku a prenosné ochorenia do systému EPIS 11 lekárov.
4. Pravidelne bolo zabezpečené hlásenie SARI z lôžkových zdravotníckych zariadení – hlásených bolo 0 ochorení.

3. Spolupráca na zabránení šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí s RVPS

Mesačne je zasielaná analýza o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre RVPS. Hlásené nebolo žiadne úmrtie.

4. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení

1. Priebežne sa vykonáva *epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákaz* v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení: V systéme EPIS bolo vykázaných **615 ochorení**, spracovaných bolo **324 ohnisk**.
2. Spracovaná bola 6-krát *mesačná analýza* prenosných ochorení v okrese Trebišov - je zabezpečená spätná informovanosť RÚVZ v Košiciach, v Banskej Bystrici, lekárov prvého kontaktu, mikrobiológov, infektológov, RVPS a obyvateľstva, písomne, emailom, aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov.

3. *Systém rýchleho varovania (SRV)* – vložených bolo **7 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
4. Priebežne sa vykonávala *surveillance hemokultúr*, s následným epidemiologickým vyšetrením na príslušnom oddelení. V priebehu mesiacov január - jún bolo vyšetrených **9 septikémií**, ktoré boli hlásené do systému EPIS.
5. Analýza *chrípkovej situácie* v okrese Trebišov:
 - 6 - krát bola vykonaná mesačná analýza situácie v okrese Trebišov. Uverejnená je na webovej stránke RÚVZ Trebišov,
 - 26-krát týždenne bolo spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú uverejnené na webovej stránke RÚVZ Trebišov
6. Spolupracovalo sa na odberoch materiálu na chrípku so sentinelovými lekármi v okrese. V roku 2014 nebol zachytený kmeň pandemickej chrípky typu A (H1N1).

5. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov

V Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce bolo v priebehu prvého polroka 2014 umiestnených 1 dieťa na krátke prechodné obdobie. V období umiestnenia v predmetnom zariadení, bol očkovací status dieťaťa neznámy. Zaistené osoby sú zvyčajne bez akejkoľvek zdravotnej dokumentácie a sú ďalej odosielané do iných útvarov policajného zaistenia pre cudzincov.

6. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

1. Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove je zabezpečená informovanosť obyvateľstva o prenosných ochoreniach v okrese Trebišov a o počte ochorení na chrípku v okrese.
2. Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove boli ďalej uverejnené nasledovné informácie: „Praktická forma očkovacieho kalendára na rok 2014“, „Ako sa chrániť pred kliešťom a ochoreniami prenášanými kliešťami“, „Umývaj si ruky: zachrániš život“, „Európsky imunizačný týždeň“, „Informácia o epidémii hemoragickej horúčky Ebola v štáte Guinea“ a „Detská obrna - odporúčania WHO a ECDC pre cestovateľov“.
3. Na webových stránkach Mesta Trebišov a mesta Kráľovský Chlmec boli uverejnené články o „Európsky imunizačný týždeň“, Význam očkovania“, „Umývaj si ruky: zachrániš život“.
4. Do predškolských a školských zariadení bol zaslané informačné materiály o význame a prospechu očkovania v prevencii výskytu prenosných chorôb.
5. Zabezpečené boli 4 prednášky a besedy pre laickú verejnosť v okrese Trebišov – o význame a prospechu očkovania v prevencii výskytu prenosných chorôb a o problematike prenosných ochorení.
6. V súvislosti s epidémiou mumps v okrese Trebišov bolo poskytnuté odborné stanovisko RÚVZ so sídlom v Trebišove pre televíziu RTVS, JOJ, TASR, Markíza a Týždenník Slovenský východ.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

1. Skvalitniť hlásenie zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

- V priebehu roka 2013 hlásilo chrípku a prenosné ochorenia do systém EPIS 11 lekárov.

- V júni 2014 boli zdravotnícke zariadenia ambulantnej a ústavnej zdravotnej starostlivosti v okrese Trebišov opätovne upozornené na dodržiavanie povinnosti hlásenia výskytu a podozrenia na výskyt povinne hlásených prenosných ochorení a nosičstva choroboplodných mikroorganizmov. V okrese Trebišov sa proporcia subjektov hlásiacich ARO a chrípke podobné ochorenia pohybuje na priemernej úrovni 71% (pediatri 69% a všeobecní praktickí lekári pre dospelých 73%).

2. Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí

Do systému EPIS sa **vkkladajú** údaje podľa zoznamu položiek povinne hlásených do sietí od januára 2007.

- *Systém rýchleho varovania* (SRV) – vložených bolo **7 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
- *Chrípka* - **26 x týždenne** spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení.

3. Manažment epidémií

Analyzovaných bolo 8 epidémií, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

1. Pokračovanie epidémie syfilisu v okrese Trebišov od roku 2010 do 30.06.2014 bolo hlásených 204 ochorení. V priebehu roka 2014 bolo hlásených 15 prípadov, posledné ochorenie bolo hlásené dňa 25.06.2014.
2. Regionálna epidémia mumpsu v okrese Trebišov - exponovaných 1285 osôb, hlásené 148 ochorení;
3. Rodinná epidémia kampylobacteriôzy v meste Trebišov – exponované 2 osoby, hlásené 2 ochorenia;
4. Rodinná epidémia salmonelôzy v obci Novosad – exponovaných 5 osôb, hlásené 3 ochorenia;
5. Rodinná epidémia salmonelôzy v Trebišove – exponované 2 osoby, hlásené 2 ochorenia;
6. Epidémia salmonelôzy na oddelení TARCH v NsP Trebišov salmonelôzy – exponovaných 18 osôb, hlásené 3 ochorenia;
7. Epidémia črevných infekcií E. coli v obci Viničky – „Hatfa škola v prírode“ – exponovaných 47 osôb, hlásené 17 ochorení, hospitalizáciu si vyžiadalo 6 osôb;
8. Epidémia hnačiek a gastroenteritíd v obci Borša na ZŠ – exponovaných 225 osôb, hlásených 5 ochorení.

4. Manažment kontaktov a ohnísk

1. Do systému EPIS bolo spolu **hlásených 615 ochorení**:

- Potvrdené prípady: 274
- Pravdepodobné prípady: 73
- Možné prípady: 236
- Nosiči: 32
- Importované ochorenia: 1 ochorenie u 19 ročného muža s diagnózou B182 – Chronická vírusová hepatitída typu C
- Profesionálne ochorenia: neboli hlásené
- Úmrtie na infekčné ochorenia: hlásené 1 úmrtie u 2 ročného chlapca. Dieťa bolo choré od polnoci 10.02.2014 - opakované vracanie, TT do 39,5°C sprevádzaná kŕčmi, prítomná tuhosť šije, koža našedlá s petéchiami. Poruchy vedomia, šokový

stav. Ochorenie hlásené ako meningitis acuta na základe klinických príznakov. Odobratá krv na hematologické a biochemické vyšetrenie. Odobraté aj výtery z nosa, hrdla a konečníka. Výsledky negatívne na neisseriu meningitidis.

2. Spracovaných bolo **324 ohnisk** u **288 prenosných ochorení**, v ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia. V ohniskách bolo **vydaných 1089 opatrení pre ohniská**.
3. Vo všetkých ohniskách bolo vyšetrených **2085 kontaktov** a vykonaných bolo **585 návštev v ohnisku**.
4. Analýza jednotlivých ohnisk:
 - Pri **vírusovej hepatitíde typu A** bolo vyšetovaných **74 kontaktov**, vydaných bolo **74 rozhodnutí** pre opatrenia v ohniskách 9-tich potvrdených prípadov vírusovej hepatitídy.
 - Vykonaných bolo **32 návštev ohnisk HBsAg nosičov**, 73 kontaktov bolo odoslaných na vyšetrenie k obvodným lekárom.
 - Pri **pertussis** bolo vyšetrených **401 kontaktov** pri **23 ochoreniach** na pertussis.
 - Pri **alimentárnych nákazách** bolo vyšetovaných spolu **228 kontaktov**:
 - 29x *Salmonella enteritidis* – 69 kontaktov
 - 3x *Nešpecifikovaná salmonelová infekcia* – 1 kontakt
 - 2x *Shigella flexneri* – 8 kontaktov
 - 3x *Infekcia E.coli* – 11 kontaktov
 - 40x *Kampylobakteriálna enteritída* – 124 kontaktov
 - 4x *Giardióza* – 3 kontakty
 - 6x *Rotavírusová enteritída* – 8 kontaktov
 - 2x *Akútna gastroenteropatia* – vírus Norwalk – 2 kontakty
 - 1x *Adenovírusová enteritída* – 2 kontakty

5. Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY – „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Údaje sú zadávané priebežne do systému EPIS. Podľa požiadaviek RÚVZ Banská Bystrica sú priebežne opravované aj údaje za predchádzajúce roky.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

1. Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS

Na úlohe sa bude pracovať podľa pokynov ÚVZ SR.

2. Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

RÚVZ so sídlom v Trebišove, referátom infekčnej epidemiológie a nozokomiálnych nákaz boli realizované nasledovné intervencie:

- prednášky na tému: význam rúk v prevencii prenosu multirezistentných mikroorganizmov pre lekárov a sestry zo všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast a dospelých v okrese Trebišov v rámci kampane „Hygiena rúk“ doplnené o informačný materiál - letáky pre zdravotníckych pracovníkov. Kampaň Hygiena rúk 2014 bola spropagovaná na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove.

3. Surveillance nozokomiálnych nákaz

- Za obdobie od 01.01.2014 do 30.06.2014 bolo vykonaných 23 *previerok* v lôžkových zdravotníckych zariadeniach, 17 previerok v ambulantných zariadeniach, odobratých bolo 116 *sterov z prostredia*.
- Otestované boli spolu 4 *sterilizátory* a 1 *autokláv* v ambulancii zdravotníckych zariadení.
- Z podnetu RÚVZ so sídlom v Trebišove sa uskutočnili konzultácie so zástupcami dvoch ústavných zdravotníckych zariadení v okrese Trebišov zamerané na usmernenie týkajúce sledovania a hlásenia výskytu nemocničných nákaz.
- Hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz roku 2014: NsP Trebišov, a.s.: 11 NN, NsP Kráľovský Chlmec: 5 NN.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)

- V roku 2014 bol 1x aktualizovaný plán pre mimoriadne udalosti ako a spojovací poriadok členov protiepidemickej komisie v územnom obvode okresu Trebišov. Aktualizácia sa uskutočnila k júnu 2014.
- Bol prekontrolovaný stav OOPP pre pracovníkov RÚVZ, ktorí v prípade výskytu ľudskej chrípky budú zasahovať v ohniskách nákaz.

2. Pandemická pripravenosť

- 26 x týždenne bolo spracované hlásenie o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení, tieto údaje sú priebežne uverejňované na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
- Pokračuje sa v hlásení SARI z lôžkových zdravotníckych zariadeniach – hlásených 0 podozrení na ochorenie, u ktorých bol vykonaný odber biologického materiálu (nepotvrdený pandemický vírus A(H1N1)).
- Zabezpečený bol odber biologického materiálu na chrípku. Spolu bolo odobratých 0 vzoriek materiálu.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V priebehu prvého polroka 2014 boli odobraté 4 vzorky odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce a 6 vzoriek v meste Trebišov. Všetky odobraté vzorky sú s negatívnymi výsledkami.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

1. Činnosť liniek pomoci AIDS

Pre laickú verejnosť bola k dispozícii linka pomoci AIDS (056/6660198), ktorú využil jeden klient. Možnosť e-mailovej konzultácie (na tv.demesova@uvzs.sk) nebola v prvom polroku 2014 využitá. Klient na linke pomoci AIDS položili cca 5 otázok, ktoré boli zamerané na spôsoby šírenia, možnosti ochrany, možnosti laboratórnych vyšetrení a liečbu ochorenia.

2. Edukačné programy zamerané na mládež „ Hrou proti AIDS“, rovesnícke programy a iné edukačné aktivity

Projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“ bude realizovaný v druhom polroku 2014.

3. Aktivity k Svetovému dňu boja proti AIDS

V prvom polroku 2014 boli uskutočnené 2 dvojhodinové besedy na základnej škole zamerané na prevenciu pohlavne prenosných ochorení pre 34 žiakov.

4. Testovanie, poradenstvo, sledovanie

Odber krvi na vyšetrenie anti HIV protilátok nebo vykonaný.

5. Sledovanie pohlavných ochorení

- Na povinnosť hlásiť pohlavné ochorenia boli upozornení všetci gynekológovia v okrese Trebišov.
- V roku 2014 bolo hlásených 15 prípadov syfilisu (do systému EPIS). Vyšetrených bolo spolu 15 kontaktov. Analýza ochorení: Počet ochorení u mužov: 8, počet ochorení u žien: 7. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 25-34 ročných (3 prípady ochorení).
- Hlásené boli 3 gonokokové infekcie u 2 žien vo veku 19 a 27 rokov u 1 muža vo veku 23 rokov.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Úloha je vykonávaná priebežne. V prvom polroku 2014 bolo vykonaných 23 konzultácií týkajúcich sa problematiky povinného očkovania s lekármi a bolo poskytnuté poradenstvo pre 6 osoby z laickej verejnosti o prospechu pravidelného povinného očkovania detí.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

RÚVZ so sídlom v Trebišove bude túto úlohu realizovať podľa usmernení gestora.

9. PODPORA ZDRAVIA

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa okrem kapitoly 9 podieľa aj na plnení nasledovných projektov a programov:

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

- Prostredníctvom PCOaPZ bolo v prvom polroku 2014 vyšetrených 34 osôb vo vybraných skupinách dospeléj populácie okresu Trebišov (so zameraním sa na ľahkú prácu), ktorým bolo poskytnuté aj odborné poradenstvo. Vyšetrenie pozostávalo: zo stanovenia anamnézy, zo stanovenia hladiny celkového cholesterolu, HDL – cholesterolu, triglyceridov a glukózy v krvi; z antropometrického vyšetrenia (stanovenie výšky, váhy, obvodu pásu a bokov) za účelom zhodnotenia stavu telesnej hmotnosti (stanovenie BMI, WHR, abdominálnej obezity), meranie krvného tlaku a pulzovej frekvencie, ako aj zhodnotenie prítomnosti metabolického syndrómu. Vyšetrenie sa zameriavalo aj na zistenie výživových zvyklostí, fajčenia, miery záťaž

stresom a stupňa pohybovej aktivity u vyšetrovaných. Referáte neinfekčnej epidemiológie a PZ pre potreby tohto projektu zabezpečilo aj dotazníkový zber údajov v časti dotazníka zameraného na pohybovú aktivitu.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa vo svojej činnosti, v súlade s aktualizovaný NPPZ, prioritne zameriava na:

- ovplyvňovanie determinantov zdravia,
- znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva,
- zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti.

Aktivity oddelenia (vzhľadom na zameranie jeho činnosti) sú dominantne orientované na preventívne aktivity zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení, ale aj vybraných infekčných ochorení. Intervenčné aktivity sa v súlade s NPPZ zameriavajú hlavne na ovplyvňovanie výživy a stravovacích zvyklostí, fyzickej inaktivity, tabaku, alkoholu a drog a na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov okresu Trebišov.

1. Prioritná oblasť znižovania rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva bola na Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v priebehu 1. polroka 2014 napĺňaná prostredníctvom *Poradne zdravia*, kde sa vykonávali nasledovné aktivity (zamerané na podporu zdravia a prevenciu výskytu rizikových faktorov životného štýlu a biologických rizikových faktorov):

- *Individuálne poradenstvo a inštruktáž* pre zmenu životného štýlu, optimalizáciu skladby jedálneho lístka, pohybovej aktivity a zanechanie fajčenia, správnych hodnotách krvného tlaku, o hypertenzii v počte 184.
- *Celoslovenské a regionálne kampane* – Svetový deň zdravia (7.4.2014), Svetový deň pohybom ku zdraviu (10.5.2014), Svetový deň bez tabaku (31.5.2014), Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s drogami (26.6.2014).

V rámci činnosti Referátu neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa ďalej v oblasti menovanej priority NPPZ v 1. polroku 2014 realizovali:

- *Skupinové edukačné aktivity* v počte 45 intervencií (s počtom účastníkov 1015 osôb).
- *Hromadné edukačné aktivity* v počte 3 (Svetový deň zdravia, Svetový deň pohybom ku zdraviu, Svetový deň bez tabaku) aktivít, ktoré sa realizovali prostredníctvom Dňa otvorených dverí RÚVZ a internetových stránok RÚVZ TV - www.ruvztv.sk, mesta Trebišov www.trebisov.sk.

9.1.1. Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

Plnenie:

Realizácia dotazníkového prieskumu zdravotného uvedomenia - zberu údajov nebol plánovaný na I. polrok 2014.

9.2. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Plnenie:

Tento program bol v 1. polroku 2014 referátom neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia realizovaný:

- prostredníctvom skupinových intervenčných a zdravotno-výchovných aktivít v počte **10 besied** v cieľovej skupine deti a mládež so zameraním *na prevenciu obezity*, **5 besied** venovaných otázkam *zdravej výživy* a **5 intervencií** zameraných na *zvýšenie pohybovej aktivity*. Realizovalo sa 216 výkonov so zameraných na optimalizáciu výživy a pohybovej aktivity v kontexte prevencie obezity u dospelých a detí školského veku prostredníctvom Poradne zdravia a to určovanie stavu telesnej hmotnosti, rozbor jedálneho lístka a bežne vykonávaných pohybových aktivít. Na základe získaných údajov a informácií sa poskytovalo individuálne poradenstvo zamerané na optimalizáciu pohybovej aktivity a stravovacieho režimu za účelom optimalizácie telesnej hmotnosti a telesnej zdatnosti.

9.2.1. Vyzvi srdce k pohybu - celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Plnenie:

- Realizácia kampane je plánovaná na rok 2015.

9.3. NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v 1. polroku 2014 vykonávalo edukačné a poradenské aktivity:

- Prednášky „Fajčenie - zdravotné následky fajčenia“;
- Premietanie a riadená diskusia k výchovno-vzdelávaciemu dokumentárnemu filmu – „Kým stúpa dym“;
- Poradenstvo na odvykanie od fajčenia, individuálna intervencia u 14 klientov, stanovenie CO2 smokerlyzerom u 36 klientov (meranie na školách u 22 osôb a u 14 klientov poradne zdravia) ;
- Edukačné aktivity na základných školách a stredných školách v okrese Trebišov v počte 29 intervencií pre 449 žiakov/študentov.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „prestaň a vyhraj“

Plnenie:

- V I. polroku 2014 predmetná súťaž nebola realizovaná.

9.4. PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Plnenie:

- RÚVZ so sídlom v Trebišove túto úlohu nerealizuje.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v 1. polroku 2014 realizoval edukačné aktivity prostredníctvom skupinových intervenčných a zdravotno-výchovných aktivít v počte **5 besied** v cieľovej skupine deti a mládež so zameraním *na prevenciu užívania alkoholu* pre 108 edukovaných.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v priebehu 1. polroka 2014 realizoval *informačná kampaň* prostredníctvom webovej stránky RÚVZ zameranú na informovanosť verejnosti o problematike mozgových funkcií v rámci „Týždňa mozgu“.
- Predmetný projekt bol ďalej napĺňaný činnosťou *Poradne zdravia*.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Plnenie:

Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia sa podieľa na realizácii tohto programu prostredníctvom realizácie skupinových intervencií na školách.

- V 1. polroku roku 2014 bolo spolu realizovaných 49 aktivít - *interaktívnych skupinových intervencií (edukovaných spolu detí a adolescentov 806)* s využitím zážitkových metód a tréningu.

Edukačné aktivity boli zamerané na:

- Podpora pohybových aktivít a športu, rozvíjanie telesnej zdatnosti
- Racionálna životospráva, pitný režim, zdravý životný štýl
- Podpora a ochrana zdravia, prevencia ochorení
- Podpora duševného zdravia, výchova k manželstvu a rodičovstvu, sexuálne zdravie
- Prevencia závislostí

9.7.1. Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji

Plnenie:

- RÚVZ so sídlom v Trebišove túto úlohu nerealizuje.

9.7.2. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu

Plnenie:

- Referát neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia naplnil v 1. polroku 2014 predmetný program prostredníctvom vlastného edukačného projektu, ktorý pozostáva zo série štyroch na seba nadväzujúcich edukačných aktivít zameraných na dentálne zdravie, prevenciu ochorení chrupu a ďasien, správnu hygienu vrátane nácviku správnej hygieny. Edukácia bola vykonávaná v predškolských zariadeniach pre deti a mládež v okrese. V prvom polroku roku 2014 boli vykonané 2 interaktívnych zážitkových besied (spolu u 22 detí).

9.8. CINDI PROGRAM SR

Plnenie:

- RÚVZ so sídlom v Trebišove od roku 1992 realizuje *Program CINDI – Slovensko*. V rokoch 1998 a 2003 bol uskutočnený aj v okrese Trebišov skrining zdravotného stavu obyvateľstva okres Trebišov (a následne analyzovaný) podľa intencií tohto medzinárodného projektu.
- Mimo tieto roky plynulo prebieha v rámci *poradenského centra* práca s klientmi, kde sú individuálni klienti vyšetřovaní podľa štandardnej metodiky. Vyhodnocovanie získaných údajov je realizované v počítačovom programe Test zdravé srdce. Okrem týchto

individuálnych aktivít sú realizované aj skupinové a populačné aktivity na ovplyvnenie životného štýlu obyvateľstva okresu Trebišov, a tým zníženiu chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia, ktoré sú zakotvené v programe CINDI . Za obdobie 1. polroka 2014 bolo komplexne vyšetrených 63 *klientov*, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo podľa zistených výsledkov. *Poradenské aktivity boli vykonané v počte 184.*

- Okrem činnosti Poradne zdravia bol program CINDI referátom neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia v 1.polroku 2014 napĺňaný aj realizáciou kampaní pri príležitosti svetových dní v počte *1 kampaň* pri Svetový deň zdravia, 7.4.2014. kedy sa realizoval Deň otvorených dverí Poradne zdravia pri RÚVZ Trebišov. Vyšetrených bolo 14 klientov.

9.9. EHES - EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (ZISŤOVANIE ZDRAVIA EURÓPANOV)

Plnenie: V hodnotenom období prvého polroku 2014 nevyplývali pre tunajší úrad úlohy.

Regionálne priority RÚVZ Trebišov realizované v 1. polroku 2014:

- *monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín*
- *spracúvanie a zverejňovanie údajov o stave verejného zdravia*

Cieľ:

- sledovať a vyhodnocovať zdravotný stav populácie na lokálnej úrovni (miest a obcí) s použitím epidemiologických metód práce vrátane následnej intervencie a podpory

V hodnotenom období prvého polroku 2014 sa tunajší úrad venoval najdôležitejším aspektom procesu monitorovania a hodnotenia stavu verejného zdravia.

Výsledkom tejto činnosti je odborne spracovaná práca, ktorá poukazuje na legislatívou definované kľúčové postavenie systému verejného zdravotníctva v tomto procese a približuje význam hodnotenia zdravotného stavu obyvateľstva pre optimalizáciu plánovacích a manažérskych rozhodnutí. Empirická časť je zameraná na vyhodnotenie verejného zdravia populácie okresu Trebišov. Zistili sme, že cieľová populácia sa výrazne líši od obyvateľstva Košického kraja a od celoslovenského priemeru v socio-ekonomických ukazovateľoch, vo vývoji demografických ukazovateľov, vo vyššej miere hrubej, dojčenskej a novorodeneckej úmrtnosti, ako aj vo vyššej úmrtnosti na srdcovo-cievne a onkologické ochorenia.

Výsledky preukázali výrazné rozdiely aj medzi mestami v severnej a južnej časti okresu. Severná časť sa vyznačuje vysokým podielom rómskeho obyvateľstva, vyššou pôrodnosťou, pomalším starnutím. Zároveň je tu významne vyššia chorobnosť na prenosné ochorenia, dojčenská a novorodenecká úmrtnosť a dominuje tu úmrtnosť na srdcovo-cievne ochorenia. Južná časť okresu je typická nadpolovičným podielom obyvateľstva maďarskej národnosti. Žije tu výrazne strašia populácia. Zaznamenávame tu vysokú migráciu mladej produktívnej zložky, vyššiu úmrtnosť na onkologické ochorenia a choroby tráviacej a dýchacej sústavy. Všetky tieto zistenia potvrdzujú význam a potrebu hodnotenia stavu verejného zdravia na okresnej a lokálnej úrovni.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trenčíne**

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

1.1.1 Sledovanie obsahu dusičnanov vo verejných vodovodoch a v individuálnych vodných zdrojoch v oblastiach, ktoré nie sú zásobované z verejných vodovodov v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Trenčíne a prevencia dojčenskej methemoglobínémie.

Na základe zozbieraných údajov o kvalite pitnej vody RÚVZ so sídlom v Trenčíne informuje verejnosť o kvalite pitnej používanej na prípravu stravy pre dojčatá z hľadiska prevencie methemoglobínémie ako i redukcie ochorení a úmrtnosti detí v dôsledku konzumácie nevyhovujúcej kvality pitnej vody. RÚVZ so sídlom v Trenčíne pravidelne aktualizuje na svojej webovej stránke zoznam verejných vodovodov podľa obsahu dusičnanov (do/nad 10 mg/l) na základe dlhodobých výsledkov monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch.

Taktiež zabezpečuje v spolupráci s detskými lekármi odbery pitných vôd z individuálnych zdrojov v oblastiach, ktoré nie sú zásobované z verejných vodovodov za účelom informovanosti matiek o kvalite pitnej vody za účelom znižovania rizika výskytu dojčenskej methemoglobínémie pri používaní pitnej vody na prípravu stravy pre dojčatá. V období 1.1.2014 – 30.6.2014 bolo odobratých 11 studní v oblastiach, ktoré nie sú zásobované verejným vodovodom. V 8 vzorkách bol zaznamenaný prekročený limit nad 10 mg/l a voda nebola doporučená na prípravu stravy pre dojčatá.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

/Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia/

Cieľom úlohy je sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotinínu v biologickom materiáli (moč).

V súčasnosti na úrovni gestora prebieha vypracovanie pilotného projektu a príprava a tlač pracovných dokumentov. Po usmernení gestorského pracoviska bude projekt realizovaný aj v riešiteľskom pracovisku.

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

/Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia/

Do projektu bolo v prvom polroku 2014 zapojených 5 škôl :

Základná škola, Hodžova 37, Trenčín – počet vrátených dotazníkov – 71

Základná škola s materskou školou Soblahov – počet vrátených dotazníkov – 45

Základná škola s materskou školou Krajné – počet vrátených dotazníkov – 54

Základná škola Lúka – počet vrátených dotazníkov – 58

Základná škola, Viestova 1, Myjava – počet vrátených dotazníkov – 64

Spolu vrátených dotazníkov – 292

Meranie (teplota, relatívna vlhkosť a prachové častice) sa uskutočnilo na ZŠ Hodžova 37, Trenčín a ZŠ s MŠ Soblahov. Úloha nie je ukončená.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOK V PITNÝCH VODÁCH

Gestor úlohy spracováva zaslané podklady z predchádzajúceho obdobia. Následne budú vytipované vodárenské zdroje, z ktorých budú odoberané vzorky na stanovenie vybraných ukazovateľov. Podľa pokynov RÚVZ vykoná odbery a doručí vzorky do vybraných laboratórií podľa zaslaných pokynov.

Odbor HŽPaZ spolupracuje s Laboartóriami RÚVZ v Trenčíne na plnení úloh:

č. 7.20 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania – zber technických údajov o vodných zdrojoch individuálneho zásobovania. Priebežne sa realizuje zber údajov pri odberoch zo zdrojov individuálneho zásobovania a údaje sú poskytované laboratóriám.

č. 7.1 Cyanobaktérie – sledovanie výskytu a odber vzoriek vody na lokalitách s vodou určenou na kúpanie, resp. v opodstatnených prípadoch aj na vodných útvaroch využívaných väčším počtom obyvateľov na kúpanie. Odbery budú realizované počas kúpaciej sezóny 2014. Doposiaľ boli vykonané 2 predsezónne odbery z vody určenej na kúpanie Zelená voda – Nové Mesto nad Váhom, výsledky preukázali vyhovujúcu kvalitu.

č. 7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach – odber vzoriek na prítomnosť legionel vo vzorkách vody na kúpanie v zariadenia (plavárne, ubytovacie zariadenia), v ktorých sa nachádzajú bazény s vodnými atrakciami. V sledovanom období boli vykonané odbery vzoriek na stanovenie ukazovateľa Legionely z piatich bazénov s vodnými atrakciami (čaká sa na výsledky).

ODBOR HYGIENY PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Vykonali sme 498 štátnych zdravotných dozorov so zameraním na zisťovanie stavu pracovného prostredia, vyhlasovali sme rizikové práce, prešetrovali sme pracovné podmienky vo vzťahu k hláseným podozreniam na choroby z povolania, kde sme zároveň zvolávali jednania v zmysle usmernenia MZ SR k ochoreniam z DNJZ. Vydali sme 167 rozhodnutí a 54 záväzných stanovísk.

Do 30.06.2014 boli vyhlásené rizikové práce v 37 organizáciách. Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri ŠZD sme uložili celkovo 8 pokynov. Ďalej boli uložené 4 sankcie za prevádzkovanie priestorov bez súhlasného rozhodnutia, nedodržanie náležitostí prevádzkového poriadku.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v 8 organizáciách, hluku v 5 spoločnostiach, vystavenia prachu z azbestu v 3 firmách, fyzickej záťaže v 2 organizáciách

2.1.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK /RIZIKOVÉ PRÁCE/

V rámci evidencie rizikových prác celkovo evidujeme 3 920 exponovaných zamestnancov (z toho 1 057 žien). Vydali sme 37 rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác, nové rizikové práce boli vyhlásené v 12 spoločnostiach. Podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov evidujeme v priemyselnej oblasti celkom 3 345 zamestnancov, z toho 896 žien. Druhou najexponovanejšou činnosťou je poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo s celkovým počtom pracovníkov 175 z toho 7 žien.

Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov evidujeme v riziku hluku – 3 284 (z toho 819 žien). V 4. kategórii rizika hluku evidujeme 232 zamestnancov, z toho 38 žien. V 3. kategórii rizika hluku evidujeme 3 052 zamestnancov, z toho 781 žien. Najvyšší počet žien máme podobne ako v minulých rokoch evidovaný v riziku hluku (3. kategória – 819 a 4. kategória – 38 žien).

V riziku chemických látok a zmesí evidujeme celkom 652 zamestnancov (z toho 108 žien). V 9 organizáciách sme vykonali ŠZD spojený s kontrolnými meraniami hluku na pracoviskách, kde v predchádzajúcom období vykonali meranie hluku iné akreditované organizácie. Pri týchto meraniach neboli zistené významné rozdiely oproti našej objektivizácii.

2.1.2 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI TOXICKÝCH A TOXICKÝCH LÁTKOK A ZMESÍ

V prvom polroku 2014 bol vykonaný ŠZD v 7 organizáciách, ktorý bol zameraný na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Boli vydané 2 rozhodnutia k skladovaniu a manipulácii s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Vydali sme 9 rozhodnutí k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi a 4 rozhodnutia k schváleniu prevádzkových poriadkov pre prácu s biologickými faktormi. V rámci vydania rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo zároveň schválených ďalších 19 prevádzkových poriadkov.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v 8 firmách, v ktorých bolo vyplnených 25 dotazníkov informovanosti.

V priebehu 1. polroku 2014 nevyskytli závažné, mimoriadne a havarijné situácie, ktoré by si vyžadovali mimoriadne nápravné opatrenia.

V 1. polroku 2014 sme zvolali jedno zasadnutie komisie a boli preskúšaní 2 žiadatelia. Na základe dĺžky praxe sme vydali bez vyskúšania pred komisiou 12 osvedčení.

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 21 oznámení o začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť.

2.1.3 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENNÝCH A MUTAGENNÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU A Z LÁTKOK POŠKODZUJÚCICH REPRODUKCIU A NARÚŠAJÚCICH ENDOKRINNÝ SYSTÉM

Bolo vydaných 22 rozhodnutí na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest pre 9 oprávnených organizácií. V rámci kontroly pracovných podmienok pri práci s AZC

materiálmi sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku vystavenia prachu z azbestu v 3 firmách, kde bol aj vykonaný štátny zdravotný dozor (1 x exteriér a 2 x interiér). Vyplnených bolo 8 dotazníkov informovanosti pracovníkov vystavených prachu z azbestu. Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne bolo zaslaných 11 oznámení o začiatku prác s materiálmi obsahujúcimi azbest.

RÚVZ v Trenčíne vedie databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Evidujeme celkovo 146 zamestnancov, z toho 28 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. a 4. kategórie s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

Jedná sa o činnosti: pri riedení cytostatík, výkone laboratórnych analýz vody a čistiarenských kalov, spracovanie tvrdého dreva.

V riziku expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu pracuje 32 zamestnancov, z toho 24 žien.

V rámci plnenia Programového vyhlásenia vlády SR, uznesenia vlády SR č. 475/2003, uznesenia vlády SR č.391/2013 (kap. 4 úloha č. 4) boli v prevádzkach spracovania tvrdého dreva (riziko karcinogenity) a toluénu (reprodukčnotoxické riziko) vykonané dva štátne zdravotné dozory spojené s objektivizáciou pracovného prostredia (meranie chemických faktorov - prach z dreva, toluén). V prvej prevádzke prípustné koncentrácie neboli prekročené, v druhej prevádzke u časti zamestnancov bol prekročený limit (tvrdé drevo), zamestnanci sú zaradení do rizika, prípustný limit pre toluén nebol prekročený.

2.1.4 ZNÍŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z POVOLANIA Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZATAŽENIE

Prešetrených bolo 6 podozrení na chorobu z povolania z DNJZ. V jednom prípade sa jednalo o syndrom karpálneho tunela (SKT) u SZČO – stavebného robotníka na stavbách v Trenčianskom kraji, u ktorého boli vytvorené podmienky pre vznik choroby z povolania. V troch prípadoch sme prešetrovali podozrenie na chorobu z povolania Impingement sy u zamestnanca (montáž okien a dverí) v OKNO PLUS s.r.o. Trenčín, u zamestnanca TOV s.r.o., Brezová pod Bradlom spojená s dg. SKT a u zamestnanca (vodič, mäsiar) na bitúнку v PD Poriadie bola dg. Impingement sy. V jednom prípade bolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania – iné poškoedenie zdravia pri práci s dg.- Rotačná torticollis l.dx. s trasom v GABOR Bánovce nad Bebravou u šičky. V týchto prípadoch podľa nášho zistenia neboli vytvorené podmienky pre vznik ochorenia v súvislosti s výkonom práce. Jeden prípad podozrenia – Epikondylitis radialis humeri v spojení s podozrením na chorobu z vibrácií u zamestnanca Emerson spol.s.r.o. Nové Mesto nad Váhom nebol ukončený z dôvodu chýbajúcich podkladov.

RÚVZ v Trenčíne k 30.06.2014 neviduje rizikové práce s faktorom fyzická záťaž.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v 1. polroku 2014 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v troch organizáciách: **GABOR spol. s r.o., Bánovce nad Bebravou; Emerson a.s., Nové Mesto nad Váhom; Magna Slovteca s.r.o., Nové Mesto nad Váhom.**

Vyšetrenia v rámci projektu „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ sme vykonali u 160 zamestnancov, z toho 114 žien. Všetci pracovníci v rámci ŠZD alebo na RÚVZ poskytujú konzultácie v oblasti ochrany zdravia pri práci.

2.2.2 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ EURÓPSKEJ AGENTÚRY PRE BOZP (OSHA BILBAO) ZAMERANÁ NA PREVENCIU ZDRAVOTNÝCH A BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK PRI PRÁCI

V prvom polroku 2014 sme sa v rámci spolupráce s Inšpektorátom práce zúčastnili na dvoch pracovných poradách. Na prvej sme zhodnotili spoločné dozorné aktivity za rok 2013, na druhej porade boli dohodnuté spoločné previerky na pracoviskách v zmysle dohovoru NIP SR a ÚVZ SR nasledovne:

-RÚVZ Prievidza navrhuje: spoločnosť GeWiS s.r.o., Prievidza (bol riešený podnet pracovníkovna pracovné prostredie).

-RÚVZ Trenčín navrhuje: SLOVARM a.s. Myjava, v tomto roku – riešené podozrenie na chzp – JNDZ. V rámci tejto previerky budú riešené pošmyknutia na podlahe (rieši IP) a riziká pri práci (rieši RÚVZ).

-RÚVZ P. Bystrica navrhuje: PRIVATEX PYRO s.r.o., Dubnica nad Váhom

2.2.3 EURÓPSKA INFORMAČNÁ KAMPAŇ VÝBORU VRCHNÝCH INŠPEKTOROV PRÁCE (SLIC) „POSÚDENIE PSYCHOSOCIÁLNYCH RIZÍK PRI PRÁCI“ – PODNIKOVÉ VÝSLEDKY

V rámci celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení PPLaT RÚVZ SR a ÚVZ SR v roku 2013 bolo prezentované „národné“ vyhodnotenie Európskej kampane SLIC – posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktoré boli prezentované v októbri 2013 pri príležitosti Európskeho týždňa bezpečnosti pri práci.

Regionálne a podnikové výsledky Európskej kampane SLIC – posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktoré majú slúžiť na účely využitia pre komunikáciu so zamestnávateľmi a zamestnancami, plánujeme uskutočniť po obdržaní výsledkov (krajských).

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Úloha je t.č. je štádiu prípravy.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

Sledovanie záťaže vybraných skupín obyvateľstva je štádiu prípravy metodík.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Posudzovaných bolo 16 pracovísk, ktoré majú charakter chráneného pracoviska. Najčastejšie činnosti: kancelárske, upratovacie práce, výroba a predaj rôznych výrobkov, krajčírské práce a pod. Do 30.06.2014 bolo vykonaných 25 kontrol na chránených pracoviskách.

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov v spolupráci s odborom ochrany a podpory zdravia realizoval v mesiaci február – jún 2014 I. etapu projektu, a to zber údajov – 1-dňový jedálny lístok, dotazník o životospráve, klinicko – somatický dotazník, klinicko – biochemický dotazník a intervenciu na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeljej populácie. Zber údajov aj intervencia boli realizované u administratívnych pracovníkov výrobných závodov a štátnych organizácií.

K 30.6. 2014 bolo do projektu zaradených 21 respondentov - 2 ženy a 5 mužov vo vekovej kategórii 19 – 34 rokov a 6 ženy a 8 mužov vo vekovej kategórii 35 – 59 rokov vykonávajúcich ľahkú prácu.

V úlohe sa ďalej pokračuje spracovaná správa bude zaslaná na RÚVZ Poprad a zverejnená vo výročnej správe RÚVZ Trenčín

3.2 MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Zamestnanci odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov odobrali 12 vzoriek kuchynskej soli na laboratórne vyšetrenie KJ, KJO₃. V odobratých vzorkách nebolo zistené prekročenie najvyššej prípustnej hodnoty pre KJ a KJO₃. V úlohe sa ďalej pokračuje.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu nie je zapojený.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu nie je zapojený.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Zamestnanci odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov odobrali 2 vzorky potravín balených v papierových a kartónových obalových materiáloch. Vzorky budú odoslané na laboratórnu analýzu do NRC pre predmety bežného používania a obalové materiály, RÚVZ Poprad. Výsledky laboratórných analýz budú k dispozícii v RÚVZ so sídlom v Porade, ktoré ich následne spracuje do záverečnej správy z programov a projektov.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU.

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu nie je zapojený.

3.7 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Za mesiace január – jún 2014 bolo zaslaných na vyšetrenie 7 vzoriek výživových doplnkov s obsahom probiotík v spolupráci s RÚVZ Nitra, Galanta, Prievidza.

Porovnaním množstva probiotík stanoveným laboratórnou analýzou a množstva deklarovaným výrobcom na obale bolo zistené, že skutočný obsah probiotík bol pod hranicou deklarovanou výrobcom na obale vo všetkých vzorkách, avšak stanovená hodnota obsahu probiotík vo všetkých výrobkoch **spĺňala požiadavky** na všeobecne uznávanú efektívnu dávku (1.10^7 KTJ/1 dávka).

Pripravený bol zoznam distribútorov výživových doplnkov a oslovené boli ďalšie RÚVZ za účelom spolupráce a odberu vzoriek.

Tabuľka č. 1

Obsah probiotík vo výživových doplnkoch

RÚVZ Trenčín 2014

Číslo protokolu/ vzorky	Deklarovaný rod	Deklarované množstvo KTJ/výrobcom stanovený objem	Celkový výsledok KTJ/výrobcom stanovený objem
1663/14 2671	Probiotiká	2.10^9 KTJ/kapsula	$2,5.10^8$ KTJ/kapsula
1664/14 2672	Probiotiká	$6,5.10^9$ KTJ/kapsula	$3,9.10^7$ KTJ/kapsula
2023/14 3317	Probiotiká	2.10^{10} KTJ/kapsula	$1,9.10^9$ KTJ/kapsula
2022/14 3316	Probiotiká	2.10^{10} KTJ/kapsula	$1,6.10^{10}$ KTJ/kapsula
2219/14 3712	Probiotiká	1- 2.10^9 KTJ/1-2kapsule	8.10^7 KTJ/kapsula; $1,6.10^8$ KTJ/2 kapsule
2220/14 3713	Probiotiká	1- 2.10^9 KTJ/1-2kapsule	$2,6.10^8$ KTJ/kapsula; $5,2.10^8$ KTJ/2 kapsule
2670/14 4504	Probiotiká	$15,5.10^8$ KTJ/2 kapsule	$1,1.10^8$ KTJ/2 kapsule

V úlohe sa ďalej pokračuje.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Realizácia za obdobie január – jún 2014

V rámci cielených sledovaní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Trenčíne odobrali v mesiaci január 4 vzorky zubných pást a ústnych vôd pre deti na stanovenie obsahu peroxidu vodíka, dietylenglykolu a hodnoty floridov, ako i preverenie označovania výrobkov. V apríli boli odobraté 2 vzorky výrobkov pre deti typu antibakteriálne mydlá, obrúsky a stanovenie konzervačných látok a posúdenie mikrobiologických ukazovateľov, rovnako bolo preverené označovanie. V mesiaci jún boli odobraté dve vzorky výrobkov s obsahom koenzýmu Q10 na stanovenie pravdivosti tvrdení. Laboratórnymi analýzami a kontrolou označenia neboli zistené nedostatky.

Okrem cielených sledovaní bola kontrola označenia vykonaná u 17 kozmetických výrobkov. U 4 výrobkov boli zistené menej závažné nedostatky v označovaní.

V úlohe sa naďalej pokračuje a výsledky budú spracované v správe za kozmetické výrobky.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Realizácia za obdobie január – jún 2014

RÚVZ so sídlom v Trenčíne do uvedeného projektu toho času nie je zapojený, nakoľko nebolo od gestora projektu zaslané usmernenie na jeho realizáciu z pohľadu výkonu štátneho zdravotného dozoru na kontrolu nanotechnológií v kozmetických výrobkoch.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

V roku 2014 prebehlo ukončenie zberu a sumarizácia údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlivinám a celkové vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí detí a mládeže.

Úloha je v roku 2014 v kompetencii RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

4.2. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

V prvom polroku 2014 sa úloha nerealizovala.

Ďalšie aktivity:

K termínu odpočtu oddelenie hygieny detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež vykonalo 54 kontrol na preverenie uplatňovania ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Všetky preverené zariadenia pre deti a mládež dodržiavajú ustanovenia zákona č. 377/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov

4.3. MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci prieskumu z roku 2009.

V prvom polroku 2014 bolo do súboru zaradených 30 detí vo vekovej skupine 3-6 ročných detí: 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí. Údaje z dotazníkov budú vložené do databázy a zaslané na štatistické spracovanie na ÚVZ SR.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Rok 2014

- sledovanie využitia hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín do týždňa, zaraďovanie hodín TV do rozvrhu hodín, percento cvičiacich žiakov na hodinách TV, chronometráž žiakov na hodine TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov,
- monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov (so zameraním sa na pohybový aparát žiakov), akútne, chronické ochorenia – dotazník a prípadne objektívne posúdenie držania tela žiakov,
- zistenie počtu žiakov ZŠ a SŠ, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV
- zistenie možností telesnej aktivity detí, oslobodených od cvičenia na hodinách telesnej výchovy a ich názory na hodiny telesnej výchovy,
- zistenie názorov detí 3., 5. a 9. ročníka vybraných ZŠ a 3.ročníka vybraných SŠ na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov učiteľov v týchto školách na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov rodičov týchto detí na hodiny telesnej výchovy v školách
- sledovanie malých foriem telesnej výchovy, využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.

V prvom polroku 2014 vykonali odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ Trenčín cieľový štátny zdravotný dozor v 10 základných školách (5 mestských a 5 vidieckych) zameraný na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy. V rámci dozoru bol vyplnený dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“.

Oddelenie hygieny detí a mládeže súčasne participuje na napĺňaní nasledovných programov a projektov:

1.4. SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

- medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)

Pracovníčky oddelenia Hygieny detí a mládeže v rámci medziodborovej úlohy zabezpečili zber údajov prostredníctvom dotazníkov vo vykurovacom období január-marec 2014.

Do projektu bolo v prvom polroku 2014 zapojených 5 škôl. Počet vrátených dotazníkov od žiakov bol 292. Meranie (teplota, relatívna vlhkosť a prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀) sa uskutočnilo na ZŠ Hodžova 37, Trenčín a ZŠ s MŠ Soblahov.

ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorít pre rok 2014. RÚVZ so sídlom v Trenčíne poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

K 30.06.2014 bolo nahlásených 45 odmietnutí povinného očkovania, 25 bolo prejednaných formou osobného pohovoru.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení, ďalšia z priorít pre rok 2014, je vykonávaná sústavne. V období od 01.01.2014 do 30.06.2014 bolo z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenaných:

Choroba	Abs. Počet	Očkovani	Neočkovaní	Nezistené
TBC	3	0	0	3
VHB	5	0	5	-
VHA	1	0	1	-
Pertussis	46	34+2čiasť.	7	3
ACHO (POLIO očk.)	0	0	0	-
Invaz. pneumok. inf.	3	1	2	-
Kliešťová encefalitída	3	0	3	-
Ovčie kiahne	706	0	706	-
Rotavírusová enteritída	71	0	71	-

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení je vykonávaná najmä prostredníctvom:

- prednášok v rámci projektu vzdelávanie sestier
- prednášok na iných odborných podujatiach pre zdravotníkov
- prednášok na Trenčianskej univerzite A. Dubčeka v Trenčíne
- prednášok pre laikov – hlavne v materskom centre
- prostredníctvom uverejňovania článkov na web stránke úradu.

Pozn.: Okrem ochorení evidovaných v tabuľke sme vykonali epidemiologické vyšetrenie u 4 chorých na VHA, 3 na VHB, 1 na VHC, 5 VHB+VHC a 13 na kliešťovú encefalitídu, ktorí boli hospitalizovaní na infekčnom oddelení alebo inom oddelení Fakultnej nemocnice Trenčín a následne boli vykazovaní v okresoch, ktoré patria pod výkon ŠZD susedných RÚVZ.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

K 30.06.2014 bolo do programu EPIS zadaných 1 550 prenosných ochorení. Program EPIS sa využíva aj pre hlásenie vybraných ochorení do SRV. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú pod vedením krajskej odborníčky pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy. Na pracovisku sa vykonáva kontrola kvality zadávania hlásení nemocničných nákaz za celú SR.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance NN je jednou z priorit na rok 2014.

Sledovanie nozokomiálnych nákaz na JIS:

V roku 2014 sa pokračuje v realizácii projektu sledovania nozokomiálnych nákaz na JIS, prebieha zber údajov za rok 2013. Údaje za rok 2012 boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov – za SR sú analyzované údaje od 385 pacientov, u ktorých sa vyskytlo 68 nozokomiálnych nákaz.

Sledovanie infekcií v mieste chirurgického zákroku (SSI)

V roku 2014 prebieha zber údajov za rok 2013. Údaje za rok 2012 boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov – za SR sú analyzované údaje od 648 pacientov s cholecystektómiami.

Prevalenčné sledovanie NN v SR

Prebiehajú činnosti súvisiace s rozšírením výsledkov získaných v bodovom prevalenčnom sledovaní – publikácia a prednášky.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ ako aj členovia KŠ OÚ Trenčín. Pracovníci odboru epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom interných seminárov. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

6.6. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V spádovom území RÚVZ Trenčín boli odoberané vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR z čističky odpadových vôd v Trenčíne. K 30.6.2014 boli vzorky odobraté na prítomnosť enterálnych vírusov negatívne.

Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR. ACHO sa v prvom polroku 2014 nevyskytli.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde je poskytované pred a po testové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú. V rámci poradne je k dispozícii telefonická linka a mailová adresa pre možnosť poskytovania informácií. K 30.06.2014 bolo poskytnuté poradenstvo a vyšetrenie anti HIV 67 osobám. Oddelenie podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Trenčíne uskutočnilo v prvom polroku 2014 prednášky a besedy na tému sexuálna výchova a prevencia sexuálne prenosných ochorení spolu u 694 žiakov na 1 špeciálnej ZŠ, 9 ZŠ a 3 SŠ.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách. Poradenstvo sa poskytuje osobne alebo telefonicky.

7. ODBOR OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1 Cyanobaktérie

V rámci riešenia tohto projektu boli z prírodného kúpaliska Zelená voda odobraté a vyšetrené 2 vzorky, z vodnej nádrže Opatová bola v I. polroku vyšetrená 1 vzorka vody. V žiadnej z 3 vyšetrených vzoriek nebola zistená prítomnosť cyanobaktérií tvoriacich vodný kvet.

7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

V súvislosti so zisťovaním výskytu legionel a améb vo vodovodných sieťach bolo v I. polroku 2014 vyšetrených 7 vzoriek vody. V žiadnej z nich nebola zistená prítomnosť Legionella sp.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Úloha je realizáciou kontroly zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd, tuzemských i z dovozu, perlivých i neperlivých, ohrievaných aj chladených vo watercooleroch, určených pre používanie verejnosti v nebytových budovách, v nemocniciach a lekárňach. Ide o monitoring ich mikrobiologickej kvality a monitoring chemických ukazovateľov (kadmium, olovo, arzén, ortuť).

Za I. polrok 2014 bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy chemicky vyšetrených 28 vzoriek, mikrobiologicky vyšetrených 161 a biologicky 31 vzoriek balenej pitnej vody a vôd vo watercooleroch.

7.4 Materské mlieko

V sledovanom období nebola požiadavka na vyšetrenie materského mlieka.

7.14 Prežívanie termotolerantných kampylobakterov

Za I. polrok sme vyšetřili 1 vzorku surového mäsa na prítomnosť termotolerantných kampylobakterov metódou priamej kultivácie a kultivácie po pomnožení v selektívnom médiu. V oboch prípadoch bol výsledok rovnaký a termotolerantné kampylobaktery neboli prítomné.

7.15 Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi

Idie o monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi podľa nariadenia vlády SR č. 471 z 23.11.2011.

V priebehu I. polroku 2014 nebola požiadavka na vyšetrenie týchto parametrov.

7.16 Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania

Cieľom sledovania obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania je zhodnotenie stavu kontaminácie pitných vôd týmito zlúčeninami.

V sledovanom období bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy vyšetrených celkom 242 vzoriek.

Podiel Laboratórií RÚVZ na úlohách iných odborov a oddelení

Spolupráca s odborom hygieny životného prostredia a zdravia

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťažé skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí.

Cieľom úlohy je sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kotinínu v biologickom materiáli (moč). V priebehu I. polroku 2014 boli vyšetrené 3 vzorky na obsah kotinínu v moči.

1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľom úlohy je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Meranie sa uskutočnilo na ZŠ Hodžova 37, Trenčín a ZŠ s MŠ Soblahov spolu

Vykonané merania – teplota, relatívna vlhkosť, CO₂ a prachové častice.

Spolupráca s odborom hygieny výživy a bezpečnosti potravín

3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli.

Zabezpečovanie kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu monitorovaním obsahu jódu v jedlej soli je cieľom úlohy Laboratórne vyšetrenia kuchynskej soli, vrátane morskej soli, sú zamerané na obsah KI a KIO₃.

V I. polroku 2014 v súvislosti s riešením tejto úlohy bol v jedlej soli vyšetrený obsah KI a KIO₃ v 42 vzorkách.

3.7 Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Za sledované obdobie sme vyšetřili 7 vzoriek výživových doplnkov na prítomnosť probiotických kmeňov baktérií. Zamerali sme sa na sledovanie počtu KTJ na objemovú Streptococcus. V 3 vzorkách bol počet KTJ probiotických baktérií rádovo porovnateľný s deklarovaným počtom KTJ na výrobcom stanovený objem a v 4 vzorkách bol zistený počet KTJ v porovnaní s počtom deklarovaným výrobcom o 1-2 rády nižší. Úloha je podrobne spracovaná v rámci Projektov a úloh odboru hygieny výživy a bezpečnosti potravín.

Spolupráca s odborom epidemiológie

6.4 Nozokomiálne nákazy

Na predchádzanie nozokomiálnym nákazám vyšetřujeme vzorky prostredia, vzorky materiálu na kontrolu sterility, bioindikátory na kontrolu správnej funkcie sterilizačných prístrojov a stanovujeme účinnosť dezinfekčných prostriedkov na bakteriálne kmene.

Stery z nemocničného prostredia a kontrola sterility v I. polroku 2014 boli vyšetřené v 1084 vzorkách, 21x bol izolovaný *Pseudomonas aeruginosa*, 6x *Pseudomonas putida* a 1x *Pseudomonas fluorescens*, 3x *Pseudomonas mendocina*, 6x *Staphylococcus aureus*, 1x *Clostridium perfringens*, 1x *Clostridium carnis*, 1x *Clostridium sp.*, 2x *Klebsiella pneumoniae*, 13x *Escherichia coli*, 25x *Enterococcus faecalis* a 6x *Enterococcus faecium*. V uvedenom období sme vyšetřili účinnosť 8 dezinfekčných roztokov na kmeňoch *Staphylococcus hominis*, *Staphylococcus epidermidis*, *Klebsiella pneumoniae*, a *Enterococcus faecalis* izolovaných z nemocničného prostredia.

Správna funkcia sterilizačných prístrojov bola v I. polroku 2014 overená u horúcovzdušných sterilizátorov bioindikátorom *Bacillus atrophaeus* (443 vzoriek, z nich 10 pozitívnych) a u parných sterilizátorov bioindikátorom *Geobacillus stearothermophilus* (344 vzoriek, z toho 9 pozitívnych).

Špecializácia odborných činností OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

Okruhom špecializovanej činnosti v oblasti Objektivizácie faktorov prostredia je pre laboratóriá RÚVZ Trenčín:

- **diagnostika baktérií rodu *Campylobacter***. V priebehu I. polroku 2014 bola požiadavka na vyšetrenie tohto ukazovateľa v 14 vzorkách potravín – 1x v surovom bravčovom mäse, 1x v ovčom syre a 12 x v hotových pokrmoch. Ani v jednej zo vzoriek nebola zistená prítomnosť termotolerantných kampylobakterov.

Oddelenie Podpory zdravia

9.1 Národný program podpory zdravia

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia

V prvom polroku 2014 sa sledovalo a na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne sa uverejnilo štatistické spracovanie nasledovných údajov formou tabuliek a grafov za obdobie rokov 2011 – 2012:

- celková úmrtnosť (v prepočte na 1000 obyvateľov), novorodenecká úmrtnosť (v prepočte na 1000 živonarodených), dojčenecká úmrtnosť (v prepočte na 1000 živonarodených), živonarodenosť (v prepočte na 1000 obyvateľov)

Zverejnené údaje za okresy Bánovce n/B., Nové Mesto n/Váhom, Myjava, Trenčín, Trenčiansky kraj a Slovenská republika boli získané z dostupných zdrojov (NCZI Bratislava a KSSÚ Trenčín.

Sledoval sa vývoj chorobnosti a úmrtnosti na vybrané ochorenia v SR a v Trenčianskom kraji za obdobie rokov 2010 – 2012:

Úmrtnosť podľa príčin smrti (dg podľa MKCH-10: na choroby tráviacej sústavy (K00 – K93), na choroby obehovej sústavy (I00-I99), na choroby dýchacej sústavy (J00 – J99), na zhubné nádory

Incidencia rakoviny u oboch pohlaví

9.1 Národný program prevencie nadváhy a obezity

RÚVZ Trenčín bol jedným zo spoluorganizátorov už VIII. celoslovenskej odbornej konferencie **Ošetrovatelstvo a zdravie** konanej dňa 16.4.2014 na RÚVZ v Trenčíne, Organizátormi odbornej konferencie boli zároveň: Fakulta zdravotníctva TnUAD v Trenčíne, ÚVZ SR, OGVP, Rakúska spoločnosť pre vaskulárne ošetrovatelstvo - Viedeň, Univerzita Karlova Praha, 2. Lékařská fakulta, Ústav ošetrovatelství a Regionálna komora sestier a pôrodných asistentiek v Trenčíne.

Odborný program tvorilo 15 prednášok, koncipovaných podľa príslušnej problematiky a sekcia posterovej prezentácie. V rámci konferencie odzneli odborné prednášky venované problematike nadváhy a obezity v našej populácii, nové trendy vo výžive.

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti nášho regiónu.

Prednášky zamerané na zdravú výživu a prevenciu nadváhy a obezity u detí sa realizovali na 9 základných školách a 1 špeciálnej škole. V prvom polroku 2014 bolo edukovaných 627 žiakov.

V mesiacoch marec - apríl 2014 v rámci **projektov "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" a "Monitoring spotreby prídavných látok v potravinách "** bolo vyšetrených 22 respondentov. Uskutočnili sa preventívne vyšetrenia u vybraných pracovníkov. Boli merané antropometrické ukazovatele: % telesného tuku, % viscerálneho tuku, % svalovej hmoty, bazálny metabolizmus a hodnota BMI. Krvné parametre: celkový cholesterol, HDL, triglyceridy a glukózu. Súčasťou vyšetrení bol i krvný tlak a množstvo CO a HbCO u fajčiarov. Všetci klienti s nadváhou a obezitou, ktorí boli vyšetrení boli edukovaní v oblasti zdravej výživy a pohybovej aktivity.

Problematike ozdravenia výživy sa venovali počas týchto konkrétnych aktivít:

27.3.2014 – Veliteľstvo pozemných síl Slovenskej republiky, Trenčín – 10 vyšetrených

7. 4.2014 – Elster Water Metering – 12 vyšetrených

9.1.1 Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Preventívne aktivity realizované v mesiaci máj k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“ Prednášky s témou „Zdravý životný štýl“ boli realizované 5.5., 6.5. a 28.5.2014 na ZŠ Bezručova a ZŠ Novomeského, Trenčín a na ZŠ Rybany. Edukovaných bolo 140 žiakov 1. – 4. ročníka. Počas prednášok sa kládol dôraz na význam pohybovej aktivity, ktorá u mladej generácie často krát nie je dostatočná.

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne bol zverejnený článok ku Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu a vo vestibule RÚVZ v Trenčíne bola vytvorená nástenná propagácia.

Propagácia tohto dňa bola súčasťou preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH. Ich súčasťou bolo poukázanie na význam pohybovej aktivity u dospeléj populácie. Preventívne vyšetrenia boli realizované v nasledovných firmách:

- Konštrukta Industry Trenčín – **vyšetrených 40 klientov**
- EMERSON Nové Mesto nad Váhom – **spoluúčasť na projekte Dni zdravia – vyšetrených 107 klientov**
- Magna Nové Mesto nad Váhom – **vyšetrených 85 klientov**
- Všeobecná zdravotná poisťovňa Trenčín – **57 vyšetrených klientov**

Dňa 22.5.2014 sa v Poradni zdravia realizovali preventívne vyšetrenia pre 9 dievčat 2. ročníka **SOŠ Jilemnického ul. Trenčín** - odbor Kozmetička. Oboznámili sa s činnosťou Poradne zdravia, vysvetlené boli rizikové faktory životného štýlu s dôrazom na význam pohybovej aktivity.

Všetkým klientom, ktorí mali nízku hladinu ochranného HDL cholesterolu bolo doporučené zvýšiť pohybovú aktivitu.

9.2 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012-2014

V rámci národného akčného plánu na kontrolu tabaku boli na 9 základných školách a 1 strednej škole prednesené prednášky na tému Fajčenie a drogy. Spolu bolo edukovaných 409 študentov.

V rámci preventívnych vyšetrení majú fajčiari možnosť dať si vyšetriť množstvo CO a HbCO vo výdychu Smokerlyzerom. Toto vyšetrenie využilo 156 klientov. Spirometrické vyšetrenie absolvovalo 35 klientov.

9.2.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win” – „Prestaň a vyhraj“

V prvom polroku sa nerealizovali aktivity spojené s realizáciou súťaže „Prestaň a vyhraj“.

9.3 Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunít na roky 2009 - 2015

RÚVZ so sídlom v Trenčíne na uvedenom projekte neparticipuje.

9.5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike

Projekt „Bezpečný návrat domov“ marec – jún 2014

Dňa 13.3.2014 sa uskutočnila v zasadačke RÚVZ so sídlom v Trenčíne prezentácia projektu pre riaditeľov a iných zamestnancov stredných škôl nachádzajúcich sa v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Na prezentácii sa zúčastnili pracovníci oddelenia Podpory zdravia RÚVZ Trenčín, Krajského riaditeľstva policajného zboru v Trenčíne a Oddelenia úrazovej chirurgie Fakultnej nemocnice v Trenčíne. Boli odprezentované tri prednášky: 1. Bezpečný návrat domov (Mgr. Bašová V., Podpora zdravia, RÚVZ TN), 2. Za šťastný návrat domov (MUDr. Réves M., OÚCH FN TN) a 3. Pripútaj sa k životu (kpt. Ing. Kotúč R., Krajské riaditeľstvo PZ TN). Zároveň boli distribuované pripravené zdravotno-výchovné materiály na stredné školy. Zúčastnilo sa 19 zástupcov stredných škôl. Riaditeľom stredných škôl, ktorí sa nezúčastnili prezentácie projektu boli zdravotno-výchovné materiály odovzdané dodatočne. Na základe uvedenej besedy bola riaditeľom stredných škôl ponúknutá realizácia besied s rovnakým tematickým zameraním pre študentov stredných škôl. V rámci projektu „Bezpečný návrat domov“ bolo edukovaných 971 študentov na 3 gymnáziách a 6 stredných školách v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Zdravotno-výchovné materiály (pripravený plagát) boli distribuované na všetkých 29 stredných škôl v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

V rámci prednášok Fajčenie a drogy je zahrnutá i problematika alkoholizmu. Edukovaných bolo 409 žiakov na 9 základných školách a 1 strednej škole.

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Dňa 14.apríla 2014 sa realizovali preventívne vyšetrenia pre seniorov **na Akadémii III. veku v Trenčíne**. Boli merané antropometrické ukazovatele: množstvo telesného tuku v %, viscerálny tuk, bazálny metabolizmus, BMI a množstvo kostrových svalov. Krvné parametre: celkový cholesterol, HDL, triglyceridy a glukózu. Súčasťou vyšetrení bol i krvný tlak a množstvo CO a HbCO u fajčiarov. Zároveň bolo poskytnuté i odborné poradenstvo a niektorí klienti boli odoslaní k lekárovi na podrobnejšie vyšetrenie. Počas akcie bolo vyšetrených 17 klientov.

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonávala najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti nášho regiónu.

Fajčenie a drogy – 9 základných škôl, 1 stredná škola, 409 edukovaných žiakov

Sexuálna výchova – 9 základných škôl, 1 špeciálna základná škola, 2 stredné školy, 694 edukovaných žiakov

Úrazy a prvá pomoc – 2 základné školy, 79 edukovaných žiakov

Zdravý životný štýl – 9 základných škôl, 1 špeciálna základná škola, 627 edukovaných žiakov

Prevenia Alzheimerovej choroby – 1 základná škola, 49 edukovaných žiakov

Prevenia ochorení dýchacích ciest – 1 základná škola, 27 edukovaných žiakov

Prevenia zubného kazu – 1 materská škola, 3 základné školy, 1 špeciálna základná škola, 227 edukovaných žiakov

9.7.1 Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.

RÚVZ so sídlom v Trenčíne na uvedenom projekte neparticipuje.

9.7.2 Zdravotno–výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

RÚVZ so sídlom v Trenčíne na uvedenom projekte neparticipuje.

9.8 CINDI program SR

V prvom polroku sa podporovalo a rozvíjalo verejné zdravie s cieľom dosiahnuť trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva. V poradni zdravia a na výjazdových akciách sa u vyšetrených klientov na základe výsledkov antropometrických vyšetrení (počet vyšetrení 422), biochemických vyšetrení (počet vyšetrení 796), merania tlaku krvi (633 meraní TK) a pulzu (611 meraní) a na základe výsledkov lekárskeho vyšetrenia realizovalo odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu, prípadne boli klienti odporučení do nadstavbovej poradne, alebo do starostlivosti ošetrojúceho lekára.

Preventívna aktivita na ZŠ Bánovce nad Bebravou

3. februára sa uskutočnila preventívna aktivita na ZŠ v Bánovciach nad Bebravou. Pre 15 pedagógov školy sa realizovali preventívne vyšetrenia zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH.

Nadalej sa spolupracovalo s poisťovňami:

Spolupráca s poisťovňou Dôvera: VŠEMVS Bánovce n/Bebravou (28 vyšetrených klientov), GABOR Bánovce n/Bebravou (61 vyšetrených klientov), Magna Nové Mesto n/Váhom (85 vyšetrených klientov)

Spolupráca so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou: vyšetrenie zamestnancov pobočky v Trenčíne (57 vyšetrených klientov)

Spolupráca s firmou Johnson Controls v Trenčíne: 5. júna sa realizovali pre zamestnancov firmy Johnson Controls v Trenčíne preventívne vyšetrenia. Počet vyšetrených: 37

Spoluúčasť na projekte - Dni zdravia v Trenčianskych Tepliciach

Dňa 14. júna 2014 sa uskutočnil „Deň zdravia“ v Trenčianskych Tepliciach. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne sa tejto aktivity zúčastnil po 5. krát a zároveň bol pri jej „zrode“. Realizovali sa nasledovné preventívne vyšetrenia:

- vyšetrenie celkového cholesterolu z krvi
- meranie krvného tlaku, pulzovej frekvencie
- meranie množstva telesného tuku v %

Počet vyšetrených: 73 obyvateľov a návštevníkov mesta

9.9 EHES - European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)

Realizovanie projektu prebiehalo v roku 2011 a 2012 vo všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR, skriningové vyšetrenia sa realizovali na prelome rokov 2011 a 2012. V rokoch 2013 – 2014 prebieha nadstavbové vyhodnotenie výsledkov projektu.

PLNENIE PRIORIT ZA OBDOBIE 01.01.2014 – 30.06.2014

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

1.1 Monitoring kvality pitnej vody, sledovanie obsahu dusičnanov v o verejných vodovodoch a individuálnych vodných zdrojov v spádovej oblasti.

Na základe zozbieraných údajov o kvalite pitnej vody RÚVZ so sídlom v Trenčíne informuje verejnosť o kvalite pitnej používanej na prípravu stravy pre dojčatá z hľadiska prevencie methemoglobínémie ako i redukcie ochorení a úmrtnosti detí v dôsledku konzumácie nevyhovujúcej kvality pitnej vody. RÚVZ so sídlom v Trenčíne pravidelne aktualizuje na svojej webovej stránke zoznam verejných vodovodov podľa obsahu dusičnanov (do/nad 10 mg/l) na základe dlhodobých výsledkov monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch.

Taktiež zabezpečuje v spolupráci s detskými lekármi odbery pitných vôd z individuálnych zdrojov v oblastiach, ktoré nie sú zásobované z verejných vodovodov za účelom informovanosti matiek o kvalite pitnej vody za účelom znižovania rizika výskytu dojčenskej methemoglobínémie pri používaní pitnej vody na prípravu stravy pre dojčatá. V období 1.1.2014 – 30.6.2014 bolo odobratých 11 studní v oblastiach, ktoré nie sú zásobované verejným vodovodom. V 8 vzorkách bol zaznamenaný prekročený limit nad 10 mg/l a voda nebola doporučená na prípravu stravy pre dojčatá.

1.2 Kontrola vody na kúpanie.

Úloha sa plní priebežne. Vyhodnotenie úlohy bude v 2. polroku.

1.3 Štátny zdravotný dozor v ubytovacích zariadeniach, v zariadeniach opatrovateľskej starostlivosti

V 1. polroku 2014 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 10 ubytovacích zariadeniach a v 4 zariadeniach sociálnych služieb. V kontrolovaných zariadeniach neboli zistené závažné nedostatky.

Okrem toho bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu dodržiavania zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve a to v 31 zariadeniach sociálnych služieb s celoročným pobytom klientov. Pri cielenom výkone ŠZD neboli zistené porušenia jednotlivých ustanovení zákona.

1.3.1 Zisťovanie výskytu alergénov roztočov vo vybraných ubytovacích zariadeniach - RÚVZ Trenčín

Uvedená úloha sa v sledovanom období neriešila.

1.4 Sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí - Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí - v súčinnosti s oddelením hygieny detí a mládeže, laboratórnym pracoviskom RÚVZ Trenčín

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ

Cieľom je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Do projektu bolo v prvom polroku 2014 zapojených 5 škôl :

Základná škola, Hodžova 37, Trenčín – počet vrátených dotazníkov – 71

Základná škola s materskou školou Soblahov – počet vrátených dotazníkov – 45

Základná škola s materskou školou Krajné – počet vrátených dotazníkov – 54

Základná škola Lúka – počet vrátených dotazníkov – 58

Základná škola, Viestova 1, Myjava – počet vrátených dotazníkov – 64

Spolu – 292

Meranie (teplota, relatívna vlhkosť a prachové častice) sa uskutočnilo na ZŠ Hodžova 37, Trenčín a ZŠ s MŠ Soblahov.

Spoluúčasť na PaP pre odbor OMaB ŽP:

úloha č. 7.1 Cyanobaktérie – sledovanie výskytu a odber vzoriek vody na lokalitách s vodou určenou na kúpanie, resp. v opodstatnených prípadoch aj na vodných útvaroch využívaných väčším počtom obyvateľov na kúpanie.

úloha č. 7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach – odber vzoriek na prítomnosť legionel vo vzorkách vody na kúpanie v zariadenia (plavárne, ubytovacie zariadenia), v ktorých sa nachádzajú bazény s vodnými atrakciami.

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓIE

2. Plnenie Programového vyhlásenia vlády SR, Uznesenie vlády SR č. 475/2003, uznesenie vlády SR č.391/2013(kapit. 4 úloha č.4) - Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1 Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s rizikovými prácami s cieľom získavania údajov o miere expozície a kontroly opatrení na znížovanie rizika v prevádzkach na spracovania tvrdého dreva (riziko karcinogenity) a toluénu (reprodukčnotoxické riziko), spojené s objektivizáciou chemických faktorov.

Boli vykonané 2 štátne zdravotné dozory a to v prvom prípade sa jednalo o prevádzku na výrobu parketového polotovaru, objektivizovaná bola profesia - pracovník na drevoobrábacích strojoch, ktorý opracováva tvrdé drevo (dub, buk). Celozmenový priemer $c_{(m)}$ pevného aerosólu neprekračoval najvyššie prípustný expozičný limit pre celkovú koncentráciu (NPELc).

Druhý ŠZD bol v prevádzke, ktorá sa zaoberá opravou a predajom replík starožitného nábytku a nábytkových častí, exponovaní prachu z tvrdého dreva sú zamestnanci v profesii robotník pri výrobe nábytku a robotník povrchovej úpravy. Z výsledkov meraní vyplýva, že u štyroch zamestnancov z piatich je prekročený najvyšší prípustný expozičný limit pre celkovú

koncentráciu pre pevný aerosól s prevažne dráždivým účinkom, – rastlinný pevný aerosól (ostatné dreviny) – zamestnanci sú zaradení do rizika a u zamestnanca v profesii robotník povrchovej úpravy nie je prekročený najvyšší prípustný expozičný limit pre vybrané chemické faktory (toluén).

2.2 Štátny zdravotný dozor na pracoviskách zameraný na prešetrovanie chorôb z povolania .

V spádovom území RÚVZ so sídlom v Trenčíne (okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou, Myjava) bolo v prvom polroku 2014 prešetrovaných celkovo 7 podozrení na chorobu z povolania (chzp): 1x bol prešetrovaný prípad podozrenia na chronickú obštrukčnú chorobu pľúc, kde nebola zistená príčinná súvislosť s vykonávanou prácou (silný fajčiar), 6x boli šetrené podozrenia na chorobu z DNJZ. V jednom prípade sa jednalo o syndróm karpálneho tunela (SKT) u SZČO – stavebného robotníka na stavbách v Trenčianskom kraji, u ktorého boli vytvorené podmienky pre vznik choroby z povolania. V troch prípadoch sme prešetrovali podozrenie na chorobu z povolania Impingement sy u zamestnanca (montáž okien a dverí) v OKNO PLUS s.r.o. Trenčín, u zamestnanca TOV s.r.o., Brezová pod Bradlom spojená s dg. SKT a u zamestnanca (vodič, mäsiar) na bitútku v PD Poriadie bola dg. Impingement sy. V jednom prípade bolo hlásené podozrenie na chorobu z povolania – iné poškodenie zdravia pri práci s dg.- Rotačná torticollis l.dx. s trasom v GABOR Bánovce nad Bebravou u šičky. V týchto prípadoch podľa nášho zistenia neboli vytvorené podmienky pre vznik ochorenia v súvislosti s výkonom práce. Jeden prípad podozrenia – Epikondylitis radialis humeri v spojení s podozrením na chorobu z vibrácií u zamestnanca Emerson spol.s.r.o. Nové Mesto nad Váhom nebol ukončený z dôvodu chýbajúcich podkladov.

V dvoch prípadoch bola chzp priznaná - u zamestnanca (vodič, mäsiar) na bitútku v PD Poriadie dg. Impingement sy a u zamestnanca TOV s.r.o., Brezová pod Bradlom dg. SKT.

Pri všetkých šetrených podozreniach na chorobu z povolania z DNJZ sme žiadali predloženie posudku o riziku z fyzickej záťaže a práce s bremenami a zaradenie do kategórie rizika. Z dôvodu podozrenia na chorobu z povolania zvolávame jednanie s príslušnými štatutárnymi zástupcami organizácie, príslušnej PZS, zamestnanca, u ktorého je podozrenie na chorobu z povolania, z jednania sa vypracuje zápisnica, fotodokumentácia a prekonzultujú sa pracovné podmienky a návrhy na elimináciu alebo zníženie výskytu týchto ochorení.

3. Posúdenie úrovne ochrany zdravia na chránených pracoviskách (úloha ako súčasť Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2013 -2017, opatrenie č.11 (2020)

Podľa charakteru posudzovaných priestorov boli návrhy na uvedenie priestorov do prevádzky za účelom priznania ich postavenia ako chránené pracovisko posudzované okrem oddelenia preventívneho pracovného lekárstva aj oddeleniami hygieny výživy a hygieny životného prostredia a zdravia po ich predchádzajúcom posúdení pracovníkom PPLaT. K 30.06.2014 bolo posudzovaných 16 pracovísk, ktoré majú charakter chráneného pracoviska. Ľudia so zníženou pracovnou schopnosťou nachádzali uplatnenie najčastejšie pri výkone kancelárskych prác, vykonávaní upratovacích prác, v kozmetickom salóne, pri predaji rôznych výrobkov, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, pri výrobe drobných výrobkov z dreva, ako krajčírka, pri oprave a servise bicyklov, balení darčkových predmetov, šití pracovných odevov, výrobe detských ihrísk, v krajčírskych dielňach, na zbernom dvore a pri reklamnej činnosti.

Do 30.06.2014 bolo vykonaných 25 kontrol na chránených pracoviskách. Pracoviská boli zariadené podľa druhu vykonávaných činností a zamestnanci majú k dispozícii zariadenia na osobnú hygienu. V prevádzkach boli splnené požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku v zmysle prílohy č. 1 k nariadeniu vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebolo na žiadnom pracovisku zistené závažné porušenie zákona 355/2007 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov a neboli uplatnené sankčné opatrenia.

RÚVZ Trenčín	2009	2010	2011	2012	2013	30.06.2014
rozhodnutia	43	52	59	75	82	27

4. Prieskum úrovne ochrany zdravia zamestnancov, ktorých agentúry dočasného zamestnávania zamestnávajú na pracoviskách zmluvných zamestnávateľov a ktorí vykonávajú rizikové práce (RÚVZ Trenčín).

Cieľom bolo zistiť nedostatky v tvorbe pracovných podmienok a v zabezpečení preventívnej zdravotnej starostlivosti pri práci, v hlásení rizikovej práce; doplniť evidenciu rizikových prác o nesledovaných pracovníkov v personálnych agentúrach.

Pri každom štátnom zdravotnom dozore sme zároveň zisťovali zamestnávanie prostredníctvom personálnych agentúr. V prípade kladného zistenia boli následne personálne agentúry, ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do rizika 3. a 4. kategórie, vyzvané na predloženie hodnotenia rizík a návrhu na vyhlásenie rizikových prác. K 30.06.2014 evidujeme rizikové práce u personálnych agentúr: GAZU, s.r.o., Nová Dedinka (DC Tesco Beckov), McROY Slovakia, a.s., Bratislava - Staré Mesto (DC Tesco Beckov), Lugera & Maklér Temps, s.r.o., Trenčín (LKW Komponenten s. r.o., Bánovce nad Bebravou), Index Nosluš s.r.o., Bratislava (Chirana T. Injecta, Stará Turá). Ostatné agentúry boli opakovane vyzvané na zaslanie požadovaných informácií. V jednom prípade bude zaradenie zamestnancov agentúry dočasného zamestnávania – ADECCO Slovakia s.r.o., Bratislava na pracovisku spoločnosti VALSABBIA SLOVAKIA s.r.o., Bánovce nad Bebravou vyriešené v 2. polroku 2014. V ďalších prevádzkach bolo zistené zamestnávanie zamestnancov agentúrami dočasného zamestnávania na nerizikových pracoviskách (1. a 2. kategória). Pri štátnom zdravotnom dozore sme kontrolovali poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, výkon vstupných lekárskech prehliadok, zabezpečenie zariadení na osobnú hygienu a pod.

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY A BEZPEČNOSTI POTRAVÍN

5. Program озdravenia výživy Programu озdravenia výživy obyvateľov SR(uznesenie vlády SR č.940 zo 17.12.2008

5.1 Sledovanie výživového stavu vybranej skupiny obyvateľstva

Vyhodnotené v programoch a projektoch v bode 3.1

5.2 Sledovanie obsahu soli v pokrmoch podávaných v zariadeniach školského a ostatného uzavretého stravovania. - RÚVZ Trenčín

Realizácia za obdobie január – jún 2014

V zariadeniach verejného stravovania bolo odobratých 24 vzoriek hotových pokrmov na sledovanie obsahu NaCl.

V 20 prípadoch bolo odobraté kompletne obedové menu, zistený obsah NaCl presahoval niekoľkonásobne odporúčanú dennú dávku stanovenú WHO.

V 4 vzorkách bol stanovený obsah soli v časti obedového menu (kebab, kuracie na zelenine, ...). Výsledkom laboratórnej analýzy obsah soli v mg/kg neprekračoval najvyššie prípustné množstvo podľa výnosu Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. marca 2004 č. 608/8/2004 - 100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca osobitné prísady do potravín (všeobecne stanovené najvyššie prípustné množstvo 20 000 mg/kg).

V zariadeniach tzv. „uzatvoreného stravovania“ pre dospelých t.j. závodné stravovanie, domovy sociálnych služieb, nemocnice, ... bolo odobratých 12 vzoriek hotových pokrmov na obsah NaCl. Laboratórnou analýzou bolo množstvo soli v mg/kg v súlade s citovaným výnosom.

V zariadeniach školského stravovania bolo odobratých 5 vzoriek obedového menu. Obsah NaCl niekoľkonásobne prekročoval odporúčaný denný príjem NaCl stanovený WHO.

V stravovacom zariadení centier sociálnych služieb pre deti boli dobrane 2 vzorky celodennej stravy. Jedným zo sledovaných ukazovateľov bol obsah NaCl. V oboch vzorkách celodennej stravy bola niekoľkonásobne prekročená hodnota denného príjmu NaCl stanovená WHO (hodnoty stanovené laboratórnym rozborom 18,21 g a 11,99 g).

V úlohe sa ďalej pokračuje. Súčasťou vyhodnotenia bude i porovnanie zisteného množstva NaCl v hotových pokrmoch s odporúčaným denným príjmom stanoveným WHO, na základe čoho bude potrebné vykonať určité opatrenia.

6. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach spoločného stravovania a úradná kontrola nad zdravotnou bezpečnosťou potravín, obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami.

6.1 Monitoring probiotik v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch Vyhodnotené v programoch a projektoch v bode 3.7

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

7. Štátny zdravotný dozor v predškolských a školských zariadeniach a monitoring úrazovosti detí predškolského (a školského) veku, možnosti prevencie.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v prvom polroku 2014 skontrolovaných 29 materských škôl, 3 zariadenia pre deti predškolského veku prevádzkované na živnosť a 1 detské jasle. V predškolských zariadeniach boli súčasne kontrolované aj zariadenia školského stravovania a výdajne stravy. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobraných 15 vzoriek piesku z pieskovísk pri materských školách a 1 vzorka piesku z verejného detského ihriska.

Cieľom priority monitoring úrazovosti detí predškolského (a školského) veku je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci prieskumu z roku 2009.

V prvom polroku 2014 bolo do súboru zaradených 30 detí vo vekovej skupine 3-6 ročných detí: 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) po 15 detí. Údaje z dotazníkov budú vložené do databázy a zaslané na štatistické spracovanie na ÚVZ SR.

8. Štátny zdravotný dozor v základných a stredných školách, monitoring telovýchovných podmienok v týchto školách, využitie hodín TV (súčasť plnenia Národného programu prevencie obezity).

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v prvom polroku 2014 skontrolovaných 17 základných škôl, 4 špeciálne základné školy, 1 školský klub detí a 1 domov sociálnej starostlivosti. V školských zariadeniach boli súčasne kontrolované aj zariadenia školského stravovania, výdajne stravy a školské bufety.

Cieľom priority je monitoring telovýchovných podmienok v školách, využitie hodín TV je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Rok 2014

- sledovanie využitia hodín TV v rámci hygieny pedagogického procesu: počet hodín do týždňa, zaraďovanie hodín TV do rozvrhu hodín, percento cvičiacich žiakov na hodinách TV, chronometráž žiakov na hodine TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov,
- monitorovanie chorobnosti, zdravotného stavu žiakov (so zameraním sa na pohybový aparát žiakov), akútne, chronické ochorenia – dotazník a prípadne objektívne posúdenie držania tela žiakov,
- zistenie počtu žiakov ZŠ a SŠ, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od TV
- zistenie možností telesnej aktivity detí, oslobodených od cvičenia na hodinách telesnej výchovy a ich názory na hodiny telesnej výchovy,
- zistenie názorov detí 3., 5. a 9. ročníka vybraných ZŠ a 3.ročníka vybraných SŠ na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov učiteľov v týchto školách na hodiny telesnej výchovy v školách,
- zistenie názorov rodičov týchto detí na hodiny telesnej výchovy v školách
- sledovanie malých foriem telesnej výchovy, využívanie telovýchovných chvíľok, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.

Rok 2015:

- tvorba databázy získaných údajov
- analýzy a vyhodnotenie údajov
- záverečné spracovanie

V prvom polroku 2014 vykonali odborní pracovníci oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ Trenčín cieľový štátny zdravotný dozor v 10 základných školách (5 mestských a 5 vidieckych) zameraný na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy. V rámci dozoru bol vyplnený dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“.

ODBOR EPIDEMIOLOGIE

9. Národný imunizačný program

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorít pre rok 2014. RÚVZ so sídlom v Trenčíne poskytuje telefonicky, písomne a v rámci „Poradne očkovania“ usmernenia v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli realizované prednášky o očkovaní určené pre zdravotníckych pracovníkov a študentov.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

K 30.06.2014 bolo nahlásených 45 odmietnutí povinného očkovania, 25 bolo prejednaných formou osobného pohovoru.

10. Surveillance infekčných chorôb

10.1 Surveillance infekčných ochorení, ďalšia z priorít pre rok 2014, je vykonávaná sústavne. V období od 01.01.2014 do 30.06.2014 bolo z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenaných:

Choroba	Abs. Počet	Očkovaní	Neočkovaní	Nezistené
TBC	3	0	0	3
VHB	5	0	5	-
VHA	1	0	1	-
Pertussis	46	34+2čiasť.	7	3
ACHO (POLIO očk.)	0	0	0	-
Invaz. pneumok. inf.	3	1	2	-
Kliešťová encefalitída	3	0	3	-
Ovčie kiahne	706	0	706	-
Rotavírusová enteritída	71	0	71	-

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení je vykonávaná najmä prostredníctvom:

- prednášok v rámci projektu vzdelávanie sestier
- prednášok na iných odborných podujatiach pre zdravotníkov
- prednášok na Trenčianskej univerzite A. Dubčeka v Trenčíne
- prednášok pre laikov – hlavne v materskom centre
- prostredníctvom uverejňovania článkov na web stránke úradu.

Pozn.: Okrem ochorení evidovaných v tabuľke sme vykonali epidemiologické vyšetrenie u 4 chorých na VHA, 3 na VHB, 1 na VHC, 5 VHB+VHC a 13 na kliešťovú encefalitídu, ktorí boli hospitalizovaní na infekčnom oddelení alebo inom oddelení Fakultnej nemocnice Trenčín a následne boli vykazovaní v okresoch, ktoré patria pod výkon ŠZD susedných RÚVZ.

K 30.06.2014 bolo do programu EPIS zadaných 1 550 prenosných ochorení. Program EPIS sa využíva aj pre hlásenie vybraných ochorení do SRV. Pracovníci RÚVZ so sídlom

v Trenčíne sú pod vedením krajskej odborníčky pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy. Na pracovisku sa vykonáva kontrola kvality zadávania hlásení nemocničných nákaz za celú SR.

10.2 Sledovanie nozokomiálnych nákaz na JIS:

V roku 2014 sa pokračuje v realizácii projektu sledovania nozokomiálnych nákaz na JIS, prebieha zber údajov za rok 2013. Údaje za rok 2012 boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov – za SR sú analyzované údaje od 385 pacientov, u ktorých sa vyskytlo 68 nozokomiálnych nákaz.

Sledovanie infekcií v mieste chirurgického zákroku (SSI)

V roku 2014 prebieha zber údajov za rok 2013. Údaje za rok 2012 boli zaslané do ECDC, kde prebieha príprava výstupov – za SR sú analyzované údaje od 648 pacientov s cholecystektómiami

10.3 Surveillance rotavírusových ochorení

V roku 2014 sa naďalej vykonáva lokálna surveillance rotavírusových ochorení v trenčianskom regióne v spolupráci s Detskou klinikou Fakultnej nemocnice Trenčín. Pokračovalo sa v typizácii kmeňov izolovaných zo stolice. K 30.06.2014 bolo typizovaných 44 vzoriek.

ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

11. Národný program prevencie obezity – kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity, prednášková činnosť zameraná na správnu výživu, (chyby a riziká nevyváženého energetického príjmu)

RÚVZ Trenčín bol jedným zo spoluorganizátorov už VIII. celoslovenskej odbornej konferencie Ošetrovatelstvo a zdravie konanej dňa 16.4.2014 na RÚVZ v Trenčíne, Organizátormi odbornej konferencie boli zároveň: Fakulta zdravotníctva TnUAD v Trenčíne, ÚVZ SR, OGV, Rakúska spoločnosť pre vaskulárne ošetrovatelstvo - Viedeň, Univerzita Karlova Praha, 2. Lékařská fakulta, Ústav ošetrovatelství a Regionálna komora sestier a pôrodných asistentiek v Trenčíne. V rámci konferencie odzneli odborné prednášky venované problematike nadváhy a obezity v našej populácii, nové trendy vo výžive.

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonáva najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl od MŠ po SŠ v pôsobnosti nášho regiónu.

Prednášky zamerané na zdravú výživu a prevenciu nadváhy a obezity u detí sa realizovali na 9 základných školách a 1 špeciálnej škole. V prvom polroku 2014 bolo edukovaných 627 žiakov.

V mesiacoch marec - apríl 2014 v rámci projektu "Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva SR" bolo vyšetrených 22 respondentov. Uskutočnili sa preventívne vyšetrenia u vybraných pracovníkov. Boli merané antropometrické ukazovatele: % telesného tuku, % viscerálneho tuku, % svalovej hmoty, bazálny metabolizmus a hodnota BMI. Krvné parametre: celkový cholesterol, HDL, triglyceridy a glukózu. Súčasťou vyšetrení bol i krvný tlak a množstvo CO a HbCO u fajčiarov. Všetci klienti s nadváhou a obezitou, ktorí boli vyšetrení boli edukovaní v oblasti zdravej výživy a pohybovej aktivity.

Problematike ozdravenia výživy sa venovali počas týchto konkrétnych aktivít:

27.3.2014 – Veliteľstvo pozemných síl Slovenskej republiky, Trenčín – 10 vyšetrených

7. 4.2014 – Elster Water Metering – 12 vyšetrených

Prednášky s témou „Zdravý životný štýl“ boli realizované 5.5., 6.5. a 28.5.2014 na ZŠ Bezručova a ZŠ Novomeského, Trenčín a na ZŠ Rybany. Edukovaných bolo 140 žiakov 1. – 4. ročníka. Počas prednášok sa kládol dôraz na význam pohybovej aktivity, ktorá u mladej generácie často krát nie je dostatočná.

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne bol zverejnený článok ku Svetovému dňu – Pohybom ku zdraviu a vo vestibule RÚVZ v Trenčíne bola vytvorená nástenná propagácia.

Propagácia tohto dňa bola súčasťou preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov KVCH. Ich súčasťou bolo poukázanie na význam pohybovej aktivity u dospelaj populácie.

Preventívne vyšetrenia boli realizované v nasledovných firmách:

- Konštrukta Industry Trenčín – vyšetrených 40 klientov
- EMERSON Nové Mesto nad Váhom – spoluúčasť na projekte Dni zdravia – vyšetrených 107 klientov
- Magna Nové Mesto nad Váhom – vyšetrených 85 klientov
- Všeobecná zdravotná poisťovňa Trenčín – 57 vyšetrených klientov

Dňa 22.5.2014 sa v Poradni zdravia realizovali preventívne vyšetrenia pre 9 dievčat 2. ročníka SOŠ Jilemnického ul. Trenčín - odbor Kozmetička. Oboznámili sa s činnosťou Poradne zdravia, vysvetlené boli rizikové faktory životného štýlu s dôrazom na význam pohybovej aktivity.

Všetkým klientom, ktorí mali nízku hladinu ochranného HDL cholesterolu bolo doporučené zvýšiť pohybovú aktivitu.

12. Národný program ochrany a podpory zdravia starších ľudí – aktívna účasť na stretnutiach a aktivitách Jednoty dôchodcov Trenčianskeho kraja

Dňa 14.apríla 2014 sa realizovali preventívne vyšetrenia pre seniorov **na Akadémii III. veku v Trenčíne**. Boli merané antropometrické ukazovatele: množstvo telesného tuku v %, viscerálny tuk, bazálny metabolizmus, BMI a množstvo kostrových svalov. Krvné parametre: celkový cholesterol, HDL, triglyceridy a glukózu. Súčasťou vyšetrení bol i krvný tlak a množstvo CO a HbCO u fajčiarov. Zároveň bolo poskytnuté i odborné poradenstvo a niektorí klienti boli odoslaní k lekárovi na podrobnejšie vyšetrenie. Počas akcie bolo vyšetrených 17 klientov.

13. Národný program starostlivosti o deti a mládež

13.1 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena –

V podmienkach RÚVZ Trenčín sa vykonávala najmä prednášková činnosť na všetkých typoch škôl v pôsobnosti nášho regiónu.

Prevenia zubného kazu – 1 materská škola, 3 základné školy, 1 špeciálna základná škola, 227 edukovaných žiakov

ODBOR LABORATÓRII

Podiel pri plnení priorít iných odborov

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 Monitoring kvality pitnej vody, sledovanie obsahu dusičnanov v o verejných vodovodoch a individuálnych vodných zdrojov v spádovej oblasti.

1.2 Kontrola vody nakúpanie.

1.4 Sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí - Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí - v súčinnosti s oddelením hygieny detí a mládeže, laboratórnym pracoviskom RÚVZ Trenčín

Meranie sa uskutočnilo na ZŠ Hodžova 37, Trenčín a ZŠ s MŠ Soblahov spolu

Vykonané merania – teplota, relatívna vlhkosť, CO₂ a prachové častice.

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1.1 prevádzok spracovania tvrdého dreva (riziko karcinogenity) a toluénu (reprodukčnotoxické riziko), spojené s objektivizáciou chemických faktorov - 16 vzoriek

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY A BEZPEČNOSTI POTRAVÍN

5.2 Sledovanie obsahu soli v pokrmoch podávaných v zariadeniach školského a ostatného uzavretého stravovania. - RÚVZ Trenčianskeho kraja (45 vzoriek RÚVZ Trenčín, 24 vzoriek RÚVZ Považská Bystrica, 22 vzoriek RÚVZ Prievidza)

6.1 Monitoring probiotik v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch - RÚVZ Trenčianskeho kraja (bod 3.7.v PaP)

14. Monitoring termotolerantných kampylobakterov pri použití rôznych vyšetrovacích metód – RÚVZ Trenčín

V priebehu I. polroku 2014 bola požiadavka na vyšetrenie baktérií rodu *Campylobacter* v 14 vzorkách potravín – 1x v surovom bravčovom mäse, 1x v ovčom syre a 12 x v hotových pokrmoch. Ani v jednej zo vzoriek nebola zistená prítomnosť termotolerantných kampylobakterov.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trnave**

OBSAH

1	Odbor hygieny životného prostredia	3
2	Odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie	9
3	Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov	16
4	Odbor hygieny detí a mládeže	22
5	Odbor ochrany zdravia pred žiarením	26
6	Odbor epidemiológie	27
7	Objektivizácia faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF)	35
8	Lekárska mikrobiológia	39
9	Odbor podpory zdravia	40

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

C. U.	NÁZOV ULOHY	GESTOR ULOHY
	RIESITEĽSKE PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
1.1	PLNENIE AKCNEHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)	UVZ SR
	UVZ SR	Rok 2014 a ďalšie roky
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV	UVZ SR
	UVZ SR, vybrané RUVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ	UVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HZP, PPL a OFZP), RUVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RUVZ	Rok 2016
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTOK VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA	UVZ SR
	medziodborová úloha (odbory HZP, HDM a OFZP) RUVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RUVZ	Rok 2014 a ďalšie roky
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH	RUVZ so sídlom v Košiciach - NRC pre pitnú vodu
	UVZ SR, RUVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky
1.6	TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)	UVZ SR
	UVZ SR	Rok 2014
1.7	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH	RUVZ so sídlom v Žiline
	Vybrané RUVZ v SR - RUVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RUVZ so	Rok 2014, 2015

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

Anotácia

Od roku 1997 prebiehajú v Slovenskej republike aktivity zamerané na zlepšenie zdravotných ukazovateľov populácie poukazujúce na negatívny vplyv zložiek a faktorov životného prostredia na zdravie ľudí. SR je zapojená do celoeurópskeho procesu v rámci ktorého sa vyvíja veľké úsilie na redukciiu resp. predchádzanie ochoreniam, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s podmienkami života populácie. Na 5. ministerskej konferencii o životnom prostredí a zdraví v Parme v marci 2010 bolo konštatované, že napriek tomu že sa v oblasti environmentálneho zdravia dosiahli pozitívne výsledky, neustále sa objavujú nové hrozby zo životného prostredia, ktorým je európska populácia vystavovaná (nanotechnológie, klimatické zmeny, chemické disruptory a pod.). Na základe nových vedeckých dôkazov sú identifikované nové oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť zo strany odborných inštitúcií a odborníkov verejného zdravotníctva. Identifikácia a prioritizácia takýchto hrozieb pre populáciu v SR na národnej úrovni (SR) je predmetom súčasného Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

Na rok 2014 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ - NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Anotácia

Slovenská republika ratifikovala *Protokol o vode a zdraví* v roku 2001 v nadväznosti na *Dohovor Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*, s cieľom podporiť a zlepšiť využívanie vody, zdokonaľiť prístup k informáciám a posilniť komunikáciu s verejnosťou. Podstatou plnenia Protokolu je prijatie legislatívnych a účelových opatrení, ktoré sa osvedčili pri zabezpečovaní potrieb spoločnosti v súvislosti so zdravotne bezpečnou vodou a sanitáciou a rešpektovanie návrhov na odstránenie nedostatkov v tejto oblasti. Prijatím opatrení sa vytvoria predpoklady pre zabezpečenie dostatku pitnej vody a sanitácie v potrebnom množstve, kvalite, v požadovanom čase a na požadovanom mieste.

Ustanovenia Protokolu v Slovenskej republike sa týkajú povrchových a podzemných vôd, uzavretých vodných útvarov, vôd na kúpanie, zásobovania pitnou vodou, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd. Protokol je zameraný na podporu zdravia a jeho ochrany na všetkých úrovniach rozhodovacieho procesu ako v národnom, tak i medzinárodnom kontexte. Implementácia Protokolu by mala zabezpečiť efektívnejšie využívanie a ochranu vôd v systéme manažmentu vôd a hospodárenia s nimi ako aj ochranu vodných ekosystémov a predchádzanie ich poškodzovaniu, zachovanie biodiverzity, riadenie a zníženie výskytu a frekvencie chorôb spojených s vodou.

Slovenská republika nastaví nové národné ciele *Protokolu o vode a zdraví* už po tretíkrát od ratifikácie, a to v zmysle odporúčaní a plánu práce na roky 2014 - 2016, ktoré boli prezentované na 3. stretnutí Zmluvných strán *Protokolu o vode a zdraví* v Oslo v dňoch 25. - 27. novembra 2013.

Na rok 2014 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.3 ĽUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha - plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie. Biologické monitorovanie v rámci tejto úlohy bude zamerané na monitorovanie expozície, teda stanovenie chemického faktora (v danom prípade kadmia) alebo jeho metabolitu (v danom prípade kotinínu) v biologickom materiáli (moči). Kotinín, ktorý vzniká v tele človeka z nikotínu je najvhodnejší ukazovateľ expozície človeka tabakovému dymu. Hlavný prínos biologického monitorovania populácie, ktorú bude reprezentovať matka, otec a ich dieťa za všeobecnú populáciu a zamestnanci vybraných profesií za oblasť pracovného prostredia je, že sumuje všetky cesty vstupu chemických faktorov do organizmu - inhalačnú, dermálnu, tráviacim traktom a ich kombinácie.

Vo všeobecnosti pri biologickom monitoringu je dôležité poznať vlastnosti sledovaného chemického faktora, metabolizmus, priebeh vylučovania a taktiež zvoliť vhodnú dobu odberu biologického materiálu. V rámci tejto úlohy bude výber markerov pre HBM, použitá metodika pre výber populačných skupín, vyškolenie pracovníkov pre odber vzoriek biologického materiálu, dotazníkový prieskum, laboratórne vyšetrenia, zhromaždenie a vyhodnotenie výsledkov založené na poznatkoch získaných v rámci európskeho projektu DEMOCOPHES. Participácia UVZ SR a RUVZ v Banskej Bystrici na tomto projekte vytvorila dobrý základ pre implementáciu metodiky HBM validovanej na európskej úrovni v Slovenskej republike a získanie kvalitných údajov o reálnej záťaži obyvateľstva určitým škodlivinám z prostredia. Financovanie projektu bude v prevažnej miere zabezpečené z finančných prostriedkov EK, ktorá podporuje členské krajiny pri realizovaní ľudského biomonitoringu v Európe. Plnenie časového harmonogramu pre jednotlivé etapy tak, ako je to navrhnuté v tejto anotácii, bude preto závisieť od pridelenia finančných prostriedkov z EK.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Na rok 2014 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.4 SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKO VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Medziodborová úloha - plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Zámerom tejto úlohy je zúročenie personálnych a technických kapacít a skúseností získaných realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE pri sledovaní kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska ako nástroja pre overovanie a ďalšie rozvíjanie environmentálno-zdravotných indikátorov špecificky určených na zisťovanie pokroku pri plnení CEHAPE.

Metodika preverená realizáciou medzinárodných projektov SEARCH a SINPHONIE, do

riešenia ktorých bol UVZ SR zapojený, umožňuje sledovať kvalitu vnútorného ovzdušia škôl prostredníctvom vybraných chemických (CO₂, prachové častice PM_{2,5} a PM₁₀), fyzikálnych (teplota, relatívna vlhkosť) a biologických (alergény, plesne) faktorov prístrojovou technikou, a prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Dotazníky vďaka ich širokému zameraniu slúžia zároveň aj na odhaľovanie možných vonkajších i vnútorných príčin zhoršovania kvality ovzdušia v školách. Získané poznatky sú následne využité pri tvorbe nových politík v oblasti prevencie vzniku alergických a respiračných ochorení u detí, akými sú napr. astma či bronchitída a zároveň aj tvorbu všeobecných a prípadne aj konkrétnych odporúčaní pre manažment škôl zameraných na zlepšovanie kvality prostredia v školských triedach.

Zámerom uvedeného projektu je zaškoliť pracovníkov vybraných RUVZ a aplikovať osvedčenú metodiku, používanú pre štúdie tohto typu v Európe, aj v ďalších regiónoch Slovenska. V rámci projektu sa predpokladá zapojenie aspoň 10 škôl v každom z 8 krajov SR do realizácie dotazníkového prieskumu za účelom získania údajov vhodných pre zavedenie nových indikátorov komplexného informačného systému o životnom prostredí a zdraví (ENHIS) na národnej úrovni, a realizácia projektu v širšom rozsahu, t.j. vrátane merania vybraných faktorov vnútorného ovzdušia škôl prístrojovou technikou na 2 z 10 vybraných škôl v každom z 8 krajov Slovenska.

Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, detí a mládeže a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Oddelenie hygieny detí a mládeže v rámci tejto úlohy vykonalo popis celej školskej budovy a kontrolu tried, priestorov, miestností školy na výskyt vlhkosti a plesní. Súčasne sa vykonala kontrola všetkých toaliet, a umyvární. Žiakom 3., 4. a 5. ročníka boli rozdane 2 rôzne dotazníky (počet 308) a 1 dotazník pre ich zákonného zástupcu (počet 154). Dotazníky pre žiakov boli zamerané na spôsob dochádzania do školy, hygienu, fajčenie, respiračné a alergické symptómy a na kvalitu prostredia a komfortu na školách pre žiakov. Z 308 rozdanych dotazníkov sa vrátilo 308, t.j. 100% návratnosť. Zo 154 rozdanych dotazníkov pre rodičov sa vrátilo 66, t.j. 42% návratnosť. V úlohe sa bude pokračovať aj v druhom polroku 2014.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTOK V PITNÝCH VODÁCH

Anotácia

Pesticídne látky tvoria širokú a chemicky veľmi rôznorodú skupinu látok, určených na ničenie škodcov, burín a pod. Pre účely sledovania kvality pitnej vody sa laboratórne overujú hlavne herbicídy a im podobné látky. V počiatkoch ich využívania boli pesticídne látky veľmi perzistentné (DDT, heptachlór, lindan a pod.) a aj v súčasnosti môžu predstavovať napriek ich dlhodobému zákazu problémy zo starých záťaží. Nová generácia pesticídnych látok je už pomerne ľahko odbúrateľná, napriek tomu však môžu ohrozovať kvalitu vody vo vodárenských zdrojoch. Čo sa týka týchto látok, vyskytujú sa medzi nimi látky vysoko toxické, ale aj netoxické a podľa toho je ich účinok na zdravie veľmi rôznorodý (poškodenie pečene, obličiek, karcinogénne pôsobenie, narušenie hormonálneho a reprodukčného systému a pod).

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale ciele stanovenia zamerané na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých

nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V posledných rokoch sa na základe odborných informácií v Európe najviac používali nasledovné pesticídne látky: atrazín a príbuzné produkty, simazin, mecoprop, benzatón, diuron, isoproturon a ďalšie. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratórne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území SR nasledovné reziduá pesticídov: *atrazín, simazin, terbutylazin, chlórtoleuron, izoproturón*.

Na rok 2014 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety)

Anotácia

Projekt zameraný na detskú úrazovosť a jej prevenciu. Partnermi projektu je 34 krajín (za SR: ÚVZ SR). Koordinátorom je The Royal Society for the Prevention of Accidents (UK). Výstupom budú Národné správy o bezpečnosti detí, ktorú budú súčasťou projektu TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Children's Safety) financovaného z EÚ, pod vedením Európskej Aliancie pre bezpečnosť detí (European Child Safety Alliance), v spolupráci s Európskou komisiou, RoSPA, Nordic School of Public Health, Dublin City University, Swansea University, European Public Health Alliance and Association, Schools for Health in Europe, European Transport Safety Council, UNICEF, World Health Organization (WHO) a národnými partnerskými organizáciami v každej z participujúcich krajín. Národné správy budú poskytovať prehľad o existujúcich alebo rozpracovaných politikách jednotlivých participujúcich krajín zameraných na riešenie problematiky vysokej úmrtnosti detí v dôsledku neúmyselných úrazov v participujúcich krajinách. Národné správy majú tiež poskytnúť dobré príklady prevencie úrazom detí, ktoré môžu byť aplikované v iných krajinách na národnej alebo lokálnej úrovni. Akčné plány pre bezpečnosť detí majú uľahčiť plánovanie prevencie na európskej úrovni a podporu úsilia na lokálnej úrovni, vrátane novej oblasti týkajúcej sa nerovností a detských úrazov.

Na rok 2014 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

Anotácia

V rámci SR je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou termálnou, teplou pitnou alebo slanou bazénovou vodou.

Ide o moderné bazénové haly, v ktorých budú mikroklimatické podmienky ovplyvňované nielen zvýšenou prirodzenou vlhkosťou z bazénových plôch a vodných atrakcií, ale aj z množstva živej zelene, ktorá tvorí bohatú dekoráciu vo vnútorných priestoroch okolo bazénových plôch.

Vplyv na mikroklimatické podmienky budú mať aj veľké presklené plochy týchto hál a konštrukcie stiech z novodobých fóliových materiálov, kde je možné odôvodnene predpokladať sezónne vytváranie skleníkových efektov.

Je žiaduce overiť, ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu celoročne zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude potrebné spoločnou metodikou zabezpečiť meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotiť vplyv sledovaných

faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách akvaparkov. Následne vylúčiť podozrenie na sezónne zhoršenie mikroklimatických podmienok, nakoľko nie sú dostatočné informácie o kvalite ovzdušia a plôch.

Na rok 2014 nie je určená konkrétna úloha pre HŽP RÚVZ Trnava.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

C. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIESITEĽSKE PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce RUVZ v SR	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Rok 2014 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci RÚVZ v SR	ÚVZ SR Rok 2014 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Rok 2014 a 2015
2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí medziodborová úloha (odborní HZP, PPL a OEZP) RUVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RUVZ	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Rok 2014 a 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách RÚVZ v SR	ÚVZ SR Rok 2014 a ďalšie roky

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci

výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Uplatňovať nový informačný systém o rizikových prácach obsahovo zosúladený s platnými právnymi predpismi na ochranu zdravia pri práci a umožňujúci napojenie individuálnych údajov v jednotnom zdravotníckom informačnom systéme.

Zadávaním údajov o nových pracoviskách s vyhlásenými RP, počte zamestnancov, rizikových faktoroch atď. do programu ASTR vedieme evidenciu rizikových prác za región Trnava (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec).

V rámci ŠZD sledujeme pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika, výsledky a intervaly preventívnych lekárskeho preventívneho prehliadok a pod. Upozorňujeme zamestnávateľov hlavne na potrebu prehodnotenia pracovných činností zaradených do 4. ktg. rizika, resp. na potrebu realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce 4. ktg.

V termíne od 01.01.2014 – 30.06.2014 sme vykonali 37 previerok v rámci ŠZD, boli vydané 2 nové rozhodnutia o zaradení pracovných činností do rizikových prác, 3 boli zrušené, prehodnotených bolo 10.

V rámci výkonu ŠZD sledujeme vykonávanie preventívnych lekárskeho preventívneho prehliadok u zamestnancov zaradených na rizikové práce.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 471/2011 Z. z. harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V prvom polroku 2014 sme vykonali celkovo 126 previerok zameraných na činnosť podľa NV SR 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov v organizáciách, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. Previerky boli vykonané: v priemyselných podnikoch - 22, v poľnohospodárskych organizáciách - 1, v predajniach - 30, v laboratóriách - 10, v lekárňach - 15, v zdravotníckych zariadeniach - 3, v prevádzkach služieb - 17 a na nakladanie s NO - 28. Pri previerkach sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a prípravkov, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie toxických látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov, podmienky predaja, používanie OOPP, spôsob nakladania s nebezpečnými odpadmi.

Bolo vydaných 5 povolení na používanie veľmi toxických látok a zmesí, 23 povolení na nakladanie s nebezpečnými odpadmi samostatným rozhodnutím, resp. v rámci uvedenia priestorov do prevádzky.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu alebo obchodovanie s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami boli vydané po preskúšaní pre 5 žiadateľov, bez skúšok pre 20 žiadateľov. Boli vydané 2 duplikáty osvedčení odbornej spôsobilosti.

Pre zamestnávateľov i zamestnancov sme poskytovali konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou chemickým faktorom (NV SR č. 355/2006 Z. z.)	P o č e t
<i>Celkový počet previerok</i>	<i>126</i>
<i>Kontrolné listy</i>	<i>15</i>

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narušajúcich endokrinný systém

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

Zamerať sa aj na vyhľadávanie a posudzovanie expozície látkam poškodzujúcim reprodukciu, ktoré sú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1272/2008/EHs v rámci svojej triedy nebezpečnosti zaradené v kategórii 1A alebo 1B a na látky narušajúce endokrinný systém. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

V rámci ŠZD vyhľadávame pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov a zamestnávateľov upozorňujeme na povinnosť mať tieto postupy posúdené orgánom verejného zdravotníctva. Bolo vydaných 25 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, z toho bolo vydaných 20 rozhodnutí na manipuláciu s azbestom pri búraní stavieb a výmene AZC rúr v bytových domoch, pri odstraňovaní AZC strešnej krytiny z rodinných domov, pri odstraňovaní káblovodných rúr na stavbe „City Arena Trnava“, na odstránenie AZC dosiek umiestnených v elektrolávkach a káblových prestupoch a rozvodoch a fixáciu materiálov s obsahom azbestu v objektoch SE EBO Jaslovské Bohunice. V rámci ŠZD a na základe žiadostí bolo v prvom polroku 2014 vykonaných 26 previerok pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Pri ŠZD sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v zmysle príslušných

nariadení vlády SR. Vedeťme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

<p align="center">Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom vrátane azbestu (NV SR č. 356/2006 Z. z. ., v znení NV SR č. 301/2007 Z. z. a NV SR č. 253/2006 Z. z.)</p>	<p align="center">P o č e t</p>
<p><i>Celkový počet previerok</i></p>	<p align="center">26</p>
<p><i>Kontrolné listy</i></p>	<p align="center">20</p>

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, prípustné hodnoty fyzickej záťaže zamestnancov, primeranú pracovnú polohu, organizáciu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku predmetných ochorení.

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

V prvom polroku 2014 sme prešetrovali 8 podozrení na vznik choroby z povolania z DNJZ.

2.2 INTERVENČIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

Anotácia

Prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia, propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy. Zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Realizovať regionálne aktivity zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia pri práci v spolupráci s mestami, zamestnávateľmi. Vychádza sa z poznatku, že zamestnanec, ktorý je informovaný a vzdelaný o spôsobe a miere rizika, sa správa tak, že miera jeho zdravotného rizika sa významne zníži. Usmerňovať PZS v SR.

V prvom polroku 2014 sme v rámci ŠZD a prostredníctvom poradní zdravia navrhovali a usmerňovali zamestnávateľov na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

Na našej webovej stránke máme vytvorenú stránku poradenskej a konzultačnej činnosti odboru PPL, kde uverejňujeme aktuálne problematiky (odstraňovanie AZC materiálov, opatrenia v mimoriadne teplých dňoch a pod.)

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Anotácia

Realizovať informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov, zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci podľa aktuálne vyhlásenej témy kampane. Aktívne sa zapojiť do Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. V prípade potreby spolupracovať s orgánmi inšpekcie práce a NIP (národné kontaktné miesto OSHA) a realizovať spoločné preverky podľa aktuálnej témy kampane.

Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci na našej webovej stránke.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“ - podnikové výsledky

Anotácia

Spracovať národné výsledky kampane zameranej na posúdenie psychosociálnych rizík pri práci, ktorá bola realizovaná v spolupráci s orgánmi inšpekcie práce podľa jednotného metodologického protokolu v 99 podnikoch v SR v troch odvetviach: zdravotníctvo a sociálne služby, služby - hotely a reštaurácie, podniková preprava tovarov.

V rámci kampane SLIC boli vykonané v predchádzajúcom období spoločné preverky v 3 subjektoch: Alzheimercentrum Piešťany, n.o., Hotel Esplanade, Slovenské liečebné kúpele, a.s., Piešťany, Veľkovek, a.s. Piešťany.

Spracovanie a vyhodnotenie výsledkov kampane zabezpečilo ÚVZ SR.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)

Anotácia

Overí sa spolupráca s americkými výskumníkmi. Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených IARC Lyon tím istým hlavným riešiteľom.

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa doposiaľ neznámou mierou uplatňujú rozdielne v príčinných súvislostiach vonkajšie faktory. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzenu, chlóru.

Je to epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola.

V priebehu celého riešenia projektu v rokoch 2013-2015 je potrebné získať k spolupráci cca 120 pacientov s diagnózou rakovina močového mechúra a cca 120 kontrol.

Riadeným rozhovorom bude od pacientov a kontrol získavaná osobná anamnéza so zameraním na infekčné a urologické choroby, rodinná anamnéza so zameraním na nádory, údaje o užívaní liekov, výživové faktory, údaje o používaní tabakových výrobkov, údaje o používaní produktov na farbenie vlasov, pracovná anamnéza a údaje o bývaní. Všetkým

pacientom a kontrolám bude na genetické analýzy odobratý biologický materiál (krv, moč; u pacientov aj vzorka tkaniva).

Nie sme riešiteľským pracoviskom.

2.4 ĽUDSKÝ BIOMONITORING - SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ.

Medziodborová úloha - plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Anotácia

Biologické monitorovanie (HBM) má jednoznačne preventívne zameranie. Umožňuje sledovať vzťah medzi expozíciou chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia, dávkou, účinkom a poškodením zdravia. Zároveň umožňuje meranie kvantity absorbovaného chemického faktora bez ohľadu na spôsob absorpcie. Biologické monitorovanie v rámci tejto úlohy bude zamerané na monitorovanie expozície, teda stanovenie chemického faktora (v danom prípade kadmia) alebo jeho metabolitu (v danom prípade kotinínu) v biologickom materiáli (moči). Kotinín, ktorý vzniká v tele človeka z nikotínu je najvhodnejší ukazovateľ expozície človeka tabakovému dymu. Hlavný prínos biologického monitorovania populácie, ktorú bude reprezentovať matka, otec a ich dieťa za všeobecnú populáciu a zamestnanci vybraných profesií za oblasť pracovného prostredia je, že sumuje všetky cesty vstupu chemických faktorov do organizmu - inhalačnú, dermálnu, tráviacim traktom a ich kombinácie.

Vo všeobecnosti pri biologickom monitoringu je dôležité poznať vlastnosti sledovaného chemického faktora, metabolizmus, priebeh vylučovania a taktiež zvoliť vhodnú dobu odberu biologického materiálu. V rámci tejto úlohy bude výber markerov pre HBM, použitá metodika pre výber populačných skupín, vyškolenie pracovníkov pre odber vzoriek biologického materiálu, dotazníkový prieskum, laboratórne vyšetrenia, zhromaždenie a vyhodnotenie výsledkov založených na poznatkoch získaných v rámci európskeho projektu DEMOCOPHES. Participácia ÚVZ SR a RÚVZ v Banskej Bystrici na tomto projekte vytvorila dobrý základ pre implementáciu metodiky HBM validovanej na európskej úrovni v Slovenskej republike a získanie kvalitných údajov o reálnej záťaži obyvateľstva určitým škodlivinám z prostredia. Financovanie projektu bude v prevažnej miere zabezpečené z finančných prostriedkov EK, ktorá podporuje členské krajiny pri realizovaní ľudského biomonitoringu v Európe. Plnenie časového harmonogramu pre jednotlivé etapy tak ako je to navrhnuté v tejto anotácii bude preto závisieť od pridelenia finančných prostriedkov z EK. Úloha bude realizovaná v spolupráci odborov hygieny životného prostredia, preventívneho pracovného lekárstva a objektivizácie faktorov v životnom a pracovnom prostredí.

Do projektu sa zapojíme podľa vypracovaného pilotného projektu a podľa požiadaviek riadiacej jednotky pre koordinovanie pilotného projektu.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Anotácia

Každý RÚVZ vykoná štátny zdravotný dozor najmenej v piatich chránených dielňach alebo na chránených pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa použije metodický

postup na výkon ŠZD doplnený o údaje o zamestnancoch na chránených pracoviskách z hľadiska ich zdravotných obmedzení a uplatnenia potrebných úprav pracovných podmienok; použijú sa aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov.

V prvom polroku 2014 sme vykonali ŠZD v rámci uvedenia priestorov do prevádzky na 17 pracoviskách, kde boli zriadené chránené dielne a v rámci kontroly už zriadených chránených pracovísk bol ŠZD vykonaný v 27 organizáciách.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v chránených dielňach a v chránených pracoviskách podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách a pri zistených nedostatkoch sme nariadili opatrenia.

Zamestnávateľa prispôbujú pracoviská postihnutiu zamestnancov. Ak zamestnávateľ zamestnáva občanov so zníženou mobilitou, zariadenia na osobnú hygienu (sprchy, WC, umývadlá), spojovacie chodby, schodiská sú vybudované ako bezbariérové.

Pracoviská sú vybavené fyziologickými stoličkami, zamestnanci majú k dispozícii denné miestnosti a oddychové miestnosti, pracovná doba je prispôbená ich zdravotnému stavu a zamestnávateľ umožňuje zamestnancom pravidelné prerušenie práce.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
3.1	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 - 2015 a na úlohy PVV na r. 20122016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	15. január 2015 a ďalšie roky
3.2	Monitoring príjmu jódu <i>Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 - 2015 a na úlohy PVV na r. 20122016 na úseku verejného zdravotníctva</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2015 a ďalšie roky
3.3	Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂ <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov <i>Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.6	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.7	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2015

3.8	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu RUVZ v SR</i>	ÚVZ SR 30. január 2015
3.9	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i> RUVZ v SR	ÚVZ SR 31. máj 2015

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov.

V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program озdravenia výživy obyvateľov SR“, ktorého aktualizácia bola prijatá vládou SR uznesením č. 940 17. decembra 2008. Aktualizácia Programu озdravenia výživy obyvateľov SR je súčasťou preventívnych programov v rámci úloh PVV na r. 2012 a 2016 na úseku verejného zdravotníctva. Správa o plnení úloh aktualizácie programu bude predložená do vlády SR 30. 5. 2015. Ciele na озdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Projekt - Sledovanie výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva bol realizovaný priebežne počas roka v spolupráci z oddelením podpory zdravia tunajšieho úradu. Vo vybraných zariadeniach bolo vyšetrených 42 klientov v štyroch určených vekových skupinách podľa pohlavia a druhu pracovnej záťaže. Celkovo bolo vyšetrených 42 klientov, ktorí vykonávajú ľahkú prácu, resp. ľahko pracujúci. Dobrovoľní účastníci, rozdelení do štyroch skupín, podľa veku a pohlavia zodpovedali dotazník zameraný na výživové zvyklosti a pohybovú aktivitu. Pred realizáciou projektu bol každý respondent podrobne informovaný o správnom spôsobe vyplňovania dotazníkov. Každá osoba vyplnila 24 hodinový retrospektívny jedálny lístok, ktorý bol pracovníkmi RÚVZ spracovaný v programe ALIMENTA, tým bola vyhodnotená biologická a energetická výživová hodnota skonsumovanej stravy. Každému boli zmerané somatotropické ukazovatele ako výška, hmotnosť, vypočítaný bol BMI index a WHR index. Z kvapky kapilárnej krvi boli vyšetrené u všetkých klientov ukazovatele tukového metabolizmu (cholesterol, triglyceridy, HDL a LDL cholesterol) ako aj hodnota glukózy a vypočítaný AI index. Na základe výsledkov vyšetrenia, ale aj pri záujme zo strany respondentov boli poskytnuté rady o zásadách správnej a racionálnej výživy a významu zvýšenej pohybovej aktivity v každom veku. Projekt bude pokračovať v druhom polroku 2014.

V rámci úlohy boli počas Dní zdravia v Trnave v júni 2014 záujemcovia usmerňovaní o racionálnej výžive, o zmene stravovacích návykov a životného štýlu.

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli

jódom v SR bolo prijaté koncom 50 - tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2001).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012

- 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Na zisťovanie obsahu KI, KIO₃ a ferokyanidu bolo odobraných 9 vzoriek kuchynskej soli. Vzorky jedlej jódovanej soli zodpovedali obsahom KI, KIO₃ a ferokyanidu v sledovaných parametroch požiadavkám PK SR. Kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme sa realizuje ako súčasť projektu Sledovanie výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy zúčastnil vyšetrovaním vzoriek kuchynskej soli na obsah jodidu a jodičnanu draselného. V 1. polroku 2014 bolo vyšetrených 42 vzoriek.

3.3 BEZPEČNOSŤ NANOMATERIÁLOV NA BÁZE TiO₂

Anotácia

V súčasnej dobe narastá používanie nanotechnológií vo všetkých sférach, pričom jednou z nich sú aj materiály, ktoré prichádzajú do styku s potravinami či už priamo alebo nepriamo. Používanie nanomateriálov je v súčasnosti povolené podľa legislatívy EÚ iba pre plastové materiály a predmety pričom ich použitie je obmedzené na 4 látky, na ktoré vydala EFSA oficiálne stanovisko. Používanie nanočastíc v iných typoch materiálov, ako sú napr. povrchové úpravy nie je legislatívne upravené na úrovni EÚ a ani v národnej slovenskej legislatíve. U nanomateriálov na báze TiO₂ sa deklaruje ich mikrobiálna rezistencia a tým sú predurčené na povrchovú úpravu v potravinárskych zariadeniach.

Do plnenia úlohy zatiaľ nie sme zaradení, vzorky neboli odoberané.

3.4 BEZPEČNOSŤ PLASTOVÝCH VÝROBKOV VO VZŤAHU K ŽIVOTNOSTI PLASTOV

Anotácia

V súčasnej dobe sú plastové materiály a predmety určené na styk s potravinami legislatívne upravené nariadením EK (EÚ) č. 10/2011 a to z pohľadu látok používaných na ich výrobu, testovania a uvádzania na trh. Plastové výrobky (napr. dózy na uskladňovanie rôznych druhov potravín) však legislatívne nemajú upravenú dobu používania, počas ktorej je deklarovaná ich zdravotná bezpečnosť vo vzťahu k migrácii látok. Zvolenými testami, ktoré budú simulovať rôzne typy potravín a rôzne spôsoby používania, pri ktorých môže dôjsť k poškodeniu plastu sa zistí úroveň migrácie látok, ktoré by mohli mať nežiaduci vplyv na zdravie ľudí.

V rámci rozpracovaného plánu úradnej kontroly odbery vzoriek v rámci kraja sa budú realizovať v septembri 2014.

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Anotácia

Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4-metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál, používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov, do potravinárskych výrobkov.

V rámci rozpracovaného plánu úradnej kontroly odbery vzoriek v rámci kraja sa budú realizovať v septembri 2014.

3.6 BEZPEČNOSŤ KERAMICKÝCH VÝROBKOV NESPADAJÚCICH POD PLATNÚ EÚ LEGISLATÍVU

Anotácia

Keramické výrobky sú čiastočne legislatívne upravené na úrovni smerníc EÚ, ktoré sú implementované prostredníctvom Potravinového kódexu SR, avšak niektoré typy výrobkov, ktoré výrobcovia alebo dovozcovia deklarujú ako keramické výrobky nespádajú, vzhľadom na spôsob ich výroby a materiálové zloženie, pod súčasnú legislatívu. Z toho dôvodu nie sú známe možné kontaminanty na báze ťažkých kovov, ktoré by mohli migrovať z keramických výrobkov (ako sú napr. niektoré typy panvice, riadu, nožov). Je potrebné zistiť stupeň migrácie ťažkých kovov do rôznych simulačných médií a za rôznych podmienok, ktoré predstavujú reálne spôsoby použitia, pre možnosť posúdenia nežiaduceho vplyvu na zdravie ľudí.

V rámci rozpracovaného plánu úradnej kontroly odbery vzoriek v rámci kraja sa budú realizovať v septembri 2014.

3.7 MONITORING PROBIOTÍK V POTRAVINÁCH NA OSOBITNÉ VÝŽIVOVÉ ÚČELY A VO VÝŽIVOVÝCH DOPLNKOCH

Anotácia

Priaznivé účinky probiotík na ľudský organizmus, zvlášť ich potenciálna schopnosť imunomodulácie je dokázaná v rade štúdií. Vzhľadom na širokú ponuku týchto výrobkov s rôznymi druhmi a obsahmi mikroorganizmov je potrebné preveriť mikrobiálnu bezpečnosť životaschopnosť mikroorganizmov patriacich k probiotikám stanoveným jednotným postupom.

Na základe požiadania budú odobrané požadované vzorky a zaslané na vyšetrenie na RÚVZ Trenčín v druhom polroku.

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky, platných v EÚ od 11. 7. 2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

V rámci rozpracovaného plánu kontroly boli vykonané odbery 4 vzoriek zubných pást na vyšetrenie fluóru, dietylenglykolu a peroxidu vodíka, zaslané na vyšetrenie na RÚVZ Poprad. Vzorky vyhovovali požiadavkám legislatívy. 4 vzorky kozmetiky dennej spotreby - krémy s UV filtrom boli odobrané a zaslané na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ Bratislavy. 2 kozmetické výrobky s obsahom koenzýmu Q 10 boli odobrané a zaslané na vyšetrenie na RÚVZ Poprad.

3.9 NANOTECHNOLÓGIE V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Anotácia:

Projekt je súčasťou európskeho projektu, ktorý pozostáva z piatich častí: detské výrobky, rebríky, detektory dymu a CO, šnúrky na oblečení a nanotechnológie v kozmetických výrobkoch, pričom ÚVZ SR a RUVZ v SR participujú na v časti „*Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch*“. Monitoring sa bude vykonávať na základe požiadaviek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, ktoré stanovuje zodpovedným osobám povinnosť označovať prítomnosť zložiek vo forme nanomateriálu, ohlasovať Európskej komisii kozmetické výrobky obsahujúce nanomateriály a na obale uvádzať tvrdenia, ktoré sú pravdivé a neuvádzajú spotrebiteľa do omylu pokiaľ ide o jeho vlastnosti.

Usmernenie na odber kozmetických výrobkov obsahujúcich nanomateriály sme zatiaľ neobdržali.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. u.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIESITEĽSKE PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
4.1	Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, pediatri	Rok 2014
4.2	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	MZ SR ÚVZ SR
	UVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2014
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV	RÚVZ so sídlom vo Zvolene RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici ÚVZ SR
	Úloha podporuje plnenie Národného programu prevencie obezity RÚVZ v SR	Rok 2016

4.1 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Anotácia

Konzumácia stravy, ktorá svojim množstvom a zložením nezodpovedá veku dieťaťa, jeho pohybovej aktivite, vedie k stúpajúcemu výskytu obezity a výrazne zvyšuje riziko kardiometabolických ochorení. Vychádzajúc z implementácie Európskej stratégie k danému problému boli vládou SR prijaté základné dokumenty ako Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 a Národný program prevencie obezity, ktorých časť sa dotýka aj výživy detí a ich fyzickej aktivity a u ktorých pre naplnenie stanovených cieľov je potrebné poznať východiskovú úroveň, či už stravovacích zvyklostí alebo aj individuálnej spotreby potravín v citlivej časti populácie, ktoré za SR absentujú, resp. sú k dispozícii len z niektorých regiónov.

Realizácia projektu umožní poskytnúť reprezentatívne údaje do Európskej databázy o konzumácii potravín, ktorú vytvára EFSA so zámerom jej využitia pre hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí, umožní hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u detí SR. Vytvorí reálny základ pre ovplyvňovanie stravovacích zvyklostí v populačných skupinách detí na báze poradní zdravia a v rámci výkonu ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania detí a mládeže.

Základom pre vytvorenie databázy bude dotazníková metóda, údaje sa budú čerpať z dotazníkov pre rodičov, deti a pedagógov. Časť údajov bude získaná laboratórnym rozborom vzoriek stravy a stanovením nutričtov a cudzorodých látok v preferovaných potravinových komoditách. Na spracovanie údajov sa využije softwarový produkt ALIMENTA verzia 4.3. E, ktorej základné databázy bude možné priebežne dopĺňať podľa laboratórných zistení, na spracovanie dotazníkov stravovacích zvyklostí sa použije MS Excel a EPI INFO.

V roku 2014 sme sa na riešení danej úlohy nepodielali.

4.2 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t. j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov a drog a pod.

V roku 2014 sme sa zatiaľ na riešení danej úlohy nepodielali, z dôvodu nedodania dotazníkov. Po zaslaní dotazníkov z ÚVZ SR sa budeme na úlohe podieľať.

Na tejto úlohe participovalo v I. polroku 2014 oddelenie podpory zdravia vykonávaním poradenskej činnosti v poradni prevencie drogových závislostí, spoluprácou na intervenčných programoch škôl, vykonávaním prednáškových činností, besied, distribúciou zdravotno-výchovného materiálu k danej tematike na stredných a základných školách v regióne.

Vedúca OPZ je členkou Protidrogovej komisie MÚ v Trnave a Komisie prevencie patologických javov KÚ v Trnave. OPZ participuje pri vyhodnocovaní kľúčových indikátorov danej problematiky v regióne a svojou činnosťou zabezpečuje napĺňanie Národného programu boja proti drogám. Oddelenie podpory zdravia vypracovalo správu o činnosti v oblasti prevencie závislostí a kriminality pre KÚ v Trnave.

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Anotácia:

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie v tejto oblasti.

U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach.

Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív

Opriateľov, s ktorými dieťa žije.

Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR.

Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín.

Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí
- veková skupina 7-10 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci I. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí
- veková skupina 11- 14 ročných detí : 2 triedy ZŠ v rámci II. stupňa (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 30 detí, t.j. spolu 60 detí

Na základe horeuvedeného by mal celkový počet respondentov predstavovať cca 5 400 detí.

Projekt bol zrealizovaný dotazníkovou metódou u detí v materských školách, vo vekovej skupine 3-6 rokov. Dotazníky boli rozdane na jednu mestskú a jednu vidiecku materskú školu. Oslovených bolo v každej škole 15 detí, spolu 30 detí. Dotazníky vyplnil zákonný zástupca dieťaťa, následne boli dotazníky zozbierané. Návratnosť 29 t.j. 96%.

Údaje získané z dotazníkov boli v priebehu mesiaca apríl 2014 nahadzované do vopred pripravených mustier v programe Excel, ktoré boli dňa 22.04.2014 zaslané e – mailom na ÚVZ SR.

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Anotácia

Úroveň pohybovej aktivity detí a mládeže nie je dostatočná a podporujúca zdravie, nakoľko kondičná pohybová aktivita ešte stále nie je súčasťou bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no najvýznamnejšou z nich je nedostatočná úroveň zdravotného povedomia a nevyhovujúca dostupnosť športovísk, splňajúcich minimálne štandardy na ich prevádzku. Každá metóda, ktorá bude orientovaná len do oblasti výchovy ku zdraviu bez vytvorenia možností na vykonávanie pohybovej aktivity, sa stáva kontraproduktívnou. Preto je potrebné aplikovať simultánne oba prístupy, vykonávať dôslednú výchovu detí a mládeže, ale i vytvárať možnosti, príležitosti na splnenie potrieb v oblasti pohybovej aktivity.

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

V nadväznosti na tento projekt bola vykonaná mimoriadna cielená kontrola zameraná na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Vykonali sme cielené kontroly priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na vybraných základných školách, vrátane vonkajších telovýchovných plôch zameraných na osnovu úlohy. Vykonali sme 10 kontrol (5 na ZŠ v meste, 5 na ZŠ na vidieku). V každej škole sme počas jednej vyučovacej hodiny hodnotili pohybovú aktivitu detí. Na vybraných školách boli žiakom 3. a 8. ročníka rozdane dotazníky zamerané na pohybovú aktivitu vôbec. Rozdaných bolo cca 300 dotazníkov, časť sa už vrátila. V úlohe sa bude pokračovať aj v druhom polroku 2014. Po zaslaní mustry z ÚVZ SR budú údaje z dotazníkov spracované.

5 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

C. u.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
5.1	Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR UVZ SR, RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre a v Košiciach	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici 2015
5.2	Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v Slovenskej republike UVZ SR, RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Košiciach, v Bratislave a v Nitre	UVZ SR 2015
5.3	Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou UVZ SR, RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Košiciach	UVZ SR Priebežne

Nakoľko RÚVZ Trnava nemá odbor ani oddelenie ochrany zdravia pred žiarením, na plnení úloh sme sa nepodielali.

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

C. u.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIEŠITEĽSKE PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
6.1	Národný imunizačný program SR <i>Úloha nadväzuje na úlohy PVV na r. 2010-2014 na úseku verejného zdravotníctva</i>	UVZ SR
	RUVZ v SR	priebežne
6.2	Surveillance infekčných chorôb	UVZ SR, RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RUVZ v SR	priebežne
6.3	Informačný systém prenosných ochorení	UVZ SR, RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RUVZ v SR	priebežne
6.4	Nozokomiálne nákazy	RUVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej
	RUVZ v SR	priebežne
6.5	Mimoriadne epidemiologické situácie	UVZ SR
	RUVZ v SR	priebežne
6.6	Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV	UVZ SR, NRC pre poliomyelitídu
	RUVZ v SR	priebežne
6.7	Prevenia HIV/AIDS	UVZ SR, RUVZ so sídlom v Košiciach
	RUVZ v SR	december 2016
6.8	Poradne očkovania	RUVZ Bratislava - hlavné mesto, RUVZ so sídlom v Trnave
	RUVZ v SR	priebežne
6.9	Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaníu	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RUVZ so sídlom v Komárne
	RUVZ v SR, SZU Bratislava - FVZ	do konca roku 2014

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2014, vypracovaného v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2013 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

- *Očkujúci lekári boli elektronickou formou informovaní o Očkovacom kalendári na rok 2014 a osobne na jednotlivé ambulancie všeobecných lekárov pre deti a dorast boli rozdistribúované kartičky s informáciami o očkovaní pre verejnosť.*
- *V RÚVZ sme vykonávali pohovory s rodičmi odmietajúcimi očkovanie svojho dieťaťa, v I. polroku 2014 bolo zaevidovaných 57 nových odmietnutí povinného očkovania zákonnými zástupcami detí, čo predstavuje 27 % nárast v porovnaní s I. polrokom 2013 (v I. polroku 2013 – 45 odmietnutí). V súvislosti s odmietaním povinného očkovania bolo prerokovaných 14 priestupkových konaní, z toho boli formou rozhodnutí uložené pokuty vo výške 2591 € (7x rozhodnutím 2531 € a 2x bloková pokuta - 60 €).*
- *V rámci iniciatívy SEVS HODNOTA OČKOVANIA sa aktívne podieľame na príprave projektu vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie. Na V. Slovenskom vakcinologickom kongrese MUDr. Dagmar Kollárová prezentovala poster s názvom: Zaočkovanosť zdravotníckych pracovníkov proti chripke ústavných zdravotníckych zariadeniach v Trnavskom kraji v chripkovej sezóne 2012/2013.*
- *O možnostiach prevencie vybraných ochorení, ktoré sú preventabilné očkovaním boli poskytnuté v rámci EIW 2014 informácie pre regionálnu tlač. Informácie o očkovaní dospelých osôb boli podávané individuálne aj v rámci Dní zdravia 2014.*
- *V I. polroku 2014 bolo hlásených 6 prípadov infekcií na ochorenia povinne preventabilné očkovaním (1x pertussis, 5 x sporadické prípady parotitis epidemica).*
- *Príprava kontroly povinného očkovania v spádových okresoch RÚVZ Trnava k 31.8.2014 :*
 1. *Vyhotovenie Záznamu z kontroly očkovanie na ambulancii všeobecných lekárov pre deti a dorast.*
 2. *Písomné informovanie všetkých očkujúcich lekárov o pripravovanej kontrole očkovania a kontrolovaných ročníkoch detí podľa jednotlivých druhov očkovania.*
 3. *Naplánovanie kontrol očkovania na ambulanciách VLDD a VLD tak, aby boli ukončené v jednotlivých spádových okresoch najneskôr do 30.9.2014.*

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe

analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Odbor epidemiológie evidoval k 30.6.2014 prostredníctvom systému EPIS 1603 prípadov prenosných ochorení nahlásených z ambulantných zdravotníckych zariadení - od lekárov prvého kontaktu, z mikrobiologických laboratórií, z ambulancií odborných lekárov a z ústavných zdravotníckych zariadení. Epidemiologicky bolo za I. polrok 2014 vyšetrených 230 ohnísk (I. polrok 2013 -211 ohnísk) prenosných ochorení a 3 epidémie (2013 -5 epidémií), z toho 2 x epidémie gastroenteritíd pravdepodobne infekčnej etiológie (Slov. liečebné kúpele Piešťany, MŠ Vančurova Trnava), 1 x nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia (MŠ Malženice) s celkovým počtom 21 prípadov ochorení. V rámci zabezpečenia karanténnych opatrení bolo vydaných spolu 35 rozhodnutí (v I. polroku 2013 – 45 rozhodnutí) - z toho 29 x lekársky dohľad pre osoby v kontakte s prenosnými ochoreniami, 1 x karanténa pre osobu pracujúcu v potravinárstve a 5 rozhodnutí z dôvodu nariadenia protiepidemických opatrení pri výskyte prenosných ochorení v kolektívnom zariadení.

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

- *V rámci vykonávania ŠZD v ambulanciách všeobecných lekárov sústavne propagujeme hlásenie prenosných ochorení on - line cez program EPIS. Elektronický spôsob hlásenia cestou EPIS využíva 27 lekárov. V programe EPIS bolo v I. polroku 2014 zaevidovaných celkom 1603 prípadov prenosných ochorení, 3 epidémie a 26 týždenných krajských hlásení do SRV.*
- *Do TESSY boli v týždenných intervaloch cestou ÚVZ SR hlásené jednotlivé prípady SARI. V I. polroku 2014 boli hlásené 3 prípady SARI.*

- Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Späťne sú o epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD.
- Z výstupov programu EPIS a telefonických hlásení sme v I. polroku 2014 vykonali analýzu plnenia si hlásnej povinnosti akútnych respiračných ochorení všeobecnými lekármi vyplývajúcej zo zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. Vyhodnotenie chrípkovej sezóny spolu s analýzou plnenia si hlásnej povinnosti bolo zaslané elektronickou formou všetkým všeobecným lekárom. Na základe nášho sledovania je možné konštatovať, že plnenie hlásnej povinnosti ochorení s hromadným výskytom je na RÚVZ Trnava na veľmi dobrej úrovni.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), realizácia výstupov prevalenčných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade s Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a odporúčaním Rady Európy

o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií vzniknutých v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou (2009/C 151/01). Skvalitnením surveillancie a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

- OE od r. 2007 realizuje projekt HELICS – EU, ktorý je zameraný na aktívnu surveillancie nozokomiálnych nákaz na odd. KAIM. Vypracovaných bolo 40 dotazníkov na základe dekurzov pacientov hospitalizovaných v roku 2013 na KAIM vo FN Trnava.
- V prvom polroku 2014 bolo z ústavnych zdravotníckych zariadení hlásených RÚVZ Trnava spolu 230 prípadov NN.
- V rámci 6. ročníka kampane „Save Lives: Clean Your Hands“ („Umývaj si ruky zachrániš život“), ktorá bola zameraná na význam hygieny rúk ako ochrany pacienta pred rezistentnými kmeňmi, bol v spolupráci s nemocničným hygienikom FN Trnava vypracovaný a odposlaný dotazník WHO o výskyte vybraných multirezistentných organizmov vo FN Trnava.
- Epidemiológ je v štvrtročných intervaloch prizývaný na zasadnutie komisie RALAP vo FN Trnava, v rámci ktorej sa riešia aktuálne problémy zistené pri výkone ŠZD na jednotlivých oddeleniach FN.
- V rámci ŠZD bolo v I. polroku 2014 vykonaných 50 previerok zdravotníckych zariadení, v rámci ktorých bolo odobratých 168 vzoriek z prostredia a z vysterilizovaného materiálu. Za nedostatky zistené pri vykonávaní ŠZD bolo udelených 5 blokových pokút v celkovej výške 240 € a v 3 správnych konaniach pokuta vo výške 1900 €.

- *Vydaných bolo 71 rozhodnutí (priestory do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov) a 3 záväzné stanoviská. V rámci testovania sterilizačných prístrojov formou platenej služby bolo otestovaných 147 prístrojov (54 - horúcovzduchových sterilizátorov a 93 parných sterilizátorov).*

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal mikrobiologickým vyšetrením vzoriek sterov z prostredia zdravotníckych zariadení a sterility materiálov a inštrumentálnej techniky používanej v zdravotníckych zariadeniach. Za obdobie 1. polroka 2014 bolo vyšetrených 771 vzoriek.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

- *V I. polroku 2014 sme pokračovali v plnení úloh vyplývajúcich z úloh WHO v postpandemickom období. Naďalej sa monitoroval výskyt SARI, ktoré boli cestou SRV a ÚVZ SR hlásené do TESSY. V Trnavskom kraji boli hlásené 3 prípady ochorenia na SARI (1 potvrdený prípad ochorenia z okresu Trnava a 2 pravdepodobné prípady z okresu Hlohovec).*
- *V surveillance SARI sme spolupracovali najmä s ÚVZ SR v Bratislave - NRC pre chrípku, s Infekčnou klinikou FN Trnava, sentinelovými lekármi, LSPP a so všetkými lekármi prvého kontaktu.*
- *Všeobecní lekári a infektológovia boli informovaní o výskyte Eboly a detskej obrny v krajinách Afriky a Ázie, informácia bola daná aj na webovú stránku RÚVZ v Trnave.*
- *V I. polroku 2014 sme vyšetřovali 3 epidémie (2 x gastroenteritída pravdepodobne infekčnej etiológie, 1x nešpecifikovaná črevná vírusová infekcia) s celkovým počtom 21 prípadov ochorení.*
- *V I. polroku 2014 bola v okrese Trnava riešená mimoriadna situácia v Mestskej poliklinike Družba v Trnave v súvislosti s pozitívnymi nálezmi *Ps. aeruginosa* v pitnej vode z vnútorných rozvodov a mimoriadna havarijná situácia v súvislosti s biologickým odpadom v NAW n. o. Piešťany.*

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie

poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970. Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

- *Vzorky odpadových vôd boli v I. polroku 2014 odoberané podľa časového harmonogramu stanoveného ÚVZ SR Bratislava. Vzorky odpadových vôd boli odoberané paralelne z 2 odberových miest ČOV Zeleneč (2 odbery) a ČOV Piešťany (3 odbery). Výsledky vyšetrení vzhľadom na enterovírusy boli negatívne.*
- *V týždenných intervaloch sledujeme hlásenia ACHO z ústavných zdravotníckych zariadení - na detských, infekčných a neurologických oddeleniach.*
- *V I. polroku 2014 boli hlásené 3 prípady akútnej chabej obrny u 21 ročného a 62 ročného muža z Trnavy a 64 ročného muža z okresu Hlohovec. Pacienti boli hospitalizovaní na neurologickom oddelení vo FN Trnava, laboratórne vyšetrenia stolice u 2 pacientov vzhľadom na enterovírusy boli negatívne, v 1 prípade vyšetrenie nie je ešte ukončené. Cestovateľská anamnéza bola u chorých negatívna, taktiež nebol zistený ani kontakt s cudzincami.*

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal v období I. polroka 2014 vyšetrením 27 vzoriek.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

V rámci prevencie je zriadená na OPZ poradňa pre prevenciu infekcie HIV/AIDS. Poradenstvo je dôverné a vždy ide o stretnutie jedného klienta s jedným poradcom. Rešpektujeme absolútne právo klienta na dôvernosť a anonymitu. Klient je vždy poučený o správaní, ktoré znižuje riziko infekcie HIV. Počet klientov v I. polroku 2014 bol 35, ktorým bola poskytnutá základná informácia o infekcii HIV a jej predchádzaní, o spôsobe vyšetrenia na anti - HIV protilátky (poradenstvo poskytnuté telefonickou linkou pomoci AIDS bolo 18 klientom).

Aktuálne zistené nové poznatky v poradni sú aplikované do ďalšej práce v poradni AIDS a tiež sú prezentované zdravotno-výchovnými materiálmi (letáky, plagáty, postery, panely), prednáškami a príspevkami do tlače a masmédií. Poradňu navštevovali resp. telefonické informácie boli podávané prevažne mladým ľuďom, najviac zastúpená je veková kategória od 25 – 34 rokov. Celá činnosť poradenstva bola spropagovaná v tlači, na teletexte mestskej televízie, webových stránkach RUVZ.

V I. polroku 2014 bolo vykonaných 6 prednášok s besedami na tému AIDS a 2 na

tému plánované partnerstvo a rodičovstvo. Na prednáškach spojenými s besedami zvyšujeme informovanosť a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie podpory zdravia zabezpečuje poradňu k zodpovednému partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie chorôb prenášaných pohlavným stykom (HIV/AIDS). V rámci tejto činnosti sme sa v spolupráci s TOS Trnava a Kanceláriou Zdravé mesto zapojili do projektu Hrou proti AIDS. Projekt sme realizovali v priestoroch zasadacej miestnosti MÚ Trnava na Trhovej ul. v Trnave. K realizácii projektu sme oslovili 9. ročníky základných škôl a 1. ročníky stredných škôl v Trnave.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

- V prvom polroku 2014 bolo zrealizovaných 21 poradní očkovania, z toho 9 x povinného očkovania, 3 x odporúčaného očkovania a 9 x poradne pred cestou do zahraničia.
- Okrem pediatrických ambulancií boli kartičky s informáciami o očkovaní distribuované na gynekologické a novorodenecké oddelenia ústavných zdravotníckych zariadení ako aj na odborné gynekologické ambulancie.
- OE boli priebežne podával telefonické konzultácie pre všeobecných lekárov ohľadom povinného i odporúčaného očkovania detskej a dospeljej populácie a zároveň i konzultácie o možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVNÚJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Anotácia

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaniu sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlečeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaniu. Prieskum bude realizovaný formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - žiakov náhodne vybraných stredných resp. vysokých škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cielených intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

V súvislosti s výsledkami projektu *Postoje rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu*, v rámci ktorého bol u 8,4% študentiek stredných škôl zistený odmietavý postoj k očkovaniu sa aktívne podieľame na príprave projektu vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie.

Záujem o účasť na projekte prejavilo z celkového počtu 23 RÚVZ, ktoré majú v pôsobnosti SZŠ 20 RÚVZ. Vytvorená bola pracovná skupina, ktorá pripravuje prezentácie o očkovaní a o ochoreniach preventabilných očkovaním, ktoré budú prednášané budúcim zdravotným sestram.

7 OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

C. u.	NÁZOV ÚLOHY RIESITEĽSKE PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
7.1	Cyanobaktérie ÚVZ SR, RÚVZ v SR	UVZ SR 2014 a ďalšie roky
7.2	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach ÚVZ SR a RÚVZ v SR	UVZ SR 2014 a ďalšie roky
7.3	Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, ostatné RÚVZ podľa záujmu	UVZ SR 2014 a ďalšie roky
7.4	Materské mlieko ÚVZ SR, Laktárium DFN Limbová ul. Bratislava, RÚVZ Poprad, RÚVZ Prešov, banka materského mlieka, Novorodenecké oddelenie FNŠP J.A. Reimana v Prešove	UVZ SR 2014 a ďalšie roky
7.5	Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu ÚVZ SR a RÚVZ v SR podľa aktuálneho Plánu úradnej kontroly potravín	UVZ SR 2014 a ďalšie roky
7.6	Identifikácia a typizácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie ÚVZ SR	UVZ SR 2014 a ďalšie roky
7.7	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií RÚVZ v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Žiline	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici 2014 a ďalšie roky
7.8	Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov ÚVZ SR, RÚVZ v Banskej Bystrici, Košiciach	UVZ SR 2014 a ďalšie roky
7.9	Objektívizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí ÚVZ SR, RÚVZ v SR	UVZ SR 2014 a ďalšie roky
7.10	Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie ÚVZ SR (OOFŽP, OLM), RÚVZ, SZU Bratislava	UVZ SR 2014 a ďalšie roky

7.11	Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	ÚVZ SR
	UVZ SR (OOFZP, HZP), RUVZ Bratislava hl. mesto, RUVZ Dunajská Streda, RÚVZ Banská Bystrica a ďalšie RÚVZ podľa vybraných verejných vodovodov	
		2014 a ďalšie roky
7.12	Peľová informačná služba (PIS) - Monitoring biologických alergénov v ovzduší	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, ÚVZ SR, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Trnava, RÚVZ Zilina	2014 a ďalšie roky
7.13	Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ BB, ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR, NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie	2014 a ďalšie roky
7.14	Prežívanie termotolerantných kampylobakterov	RÚVZ so sídlom v
	RÚVZ Trenčín, ÚVZ SR	2013 - 2016
7.15	Monitoring expozície zamestnancov operačných sál v narkotizačnými plynmi	RÚVZ so sídlom v Ziline v spolupráci s RÚVZ so
	RÚVZ Zilina, RÚVZ Martin, RÚVZ Čadca, RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Dolný Kubín	
7.16	Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	RÚVZ Nitra
	RÚVZ Nitra, ÚVZ SR, RÚVZ Prešov, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Trnava, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.17	Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách	RÚVZ Zilina
	RÚVZ Zilina, ÚVZ SR, ostatné RÚVZ podľa záujmu	
7.18	Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice- Oddelenie genetickej toxikológie	
7.19	Monitoring baktérií čeľade <i>Vibrionaceae</i> vo vodnom prostredí	NRC pre <i>Vibrionaceae</i> , RÚVZ Komárno
	Odbor lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica, Ústav molekulárnej biológie prírodovedeckej fakulty UK	
7.20	Monitoring glykozidov steviolu v zmrzlínach a náplniach a dekoráciách cukrárenských výrobkov	RÚVZ Bratislava, hl. mesto so sídlom v
	RÚVZ Bratislava, ostatné RÚVZ podľa záujmu	2014 a ďalšie roky

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Anotácia

Monitorovanie, determinácia druhového zloženia cyanobaktériových vodných kvetov a kvantifikácia cyanobaktérií. Venovanie zvýšenej pozornosti výskytu invázných druhov cyanobaktérií v súvislosti s novými cyanotoxínmi. Stanovovanie cyanotoxínov, akútnej toxicity, makrofytov a súvisiaceho znečistenia vo vodárenských nádržiach, vodách určených na kúpanie, prírodných kúpaliskách a biokúpaliskách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní pitnou vodou a pri kúpaní.

Na plnení úlohy sme sa podieľali biologickým vyšetrením vzoriek vôd z prírodných kúpalísk. V 1. polroku 2014 bolo vyšetrených 12 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY VO WATERCOOLEROCH

Anotácia

Mikrobiologická a biologická kontrola minerálnych a pramenitých balených vôd určených pre používanie verejnosti v nebytových budovách, v nemocniciach a lekárňach so zameraním na sledovanie prítomnosti patogénnych a hygienicky závažných organizmov

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek balených vôd v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch. Za obdobie 1. polroka 2014 bolo vyšetrených 23 vzoriek.

7.12. PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA (PIS) - MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ

Anotácia

Polinózy patria medzi najčastejšie alergické ochorenia, ktorými trpí viac ako tretina populácie.

V rámci prevencie je pre alergológov i alergikov dôležitá dostupnosť presných a včasných informácií o výskyte peľu v ovzduší. V Slovenskej republike bola v roku 2006 obnovená funkčná sieť monitorovacích staníc PIS pod gestorstvom verejného zdravotníctva. Ich hlavnou úlohou je identifikácia a kvantifikácia peľových zŕn a spór húb (plesní) v ovzduší. Dostupnosť aktuálnych hlásení o peľovej situácii v regiónoch a čo najrozsiahljšia medializácia peľových správ je dôležitá pre alergikov a lekárov. Presným určením najvhodnejšieho termínu začiatku liečby, a tiež jej ukončenia po sezóne, je okrem minimalizácie až dočasnej eliminácie zdravotných problémov alergika je možné vďaka cielej diagnostike i správne načasovanej liečbe ušetriť značné finančné prostriedky.

V rámci plnenia tejto úlohy bolo za obdobie 1. polroka 2014 vyšetrených 134 vzoriek vonkajšieho ovzdušia.

7.16. MONITORING OBSAHU DUSIČNANOV VO VODNÝCH ZDROJOCH INDIVIDUÁLNEHO ZÁSOBOVANIA

Anotácia

Značná časť obyvateľstva je zásobená pitnou vodou z verejného vodovodu. Akosť distribuovanej vody je garantovaná a pravidelne preverovaná príslušnými orgánmi. Významná časť obyvateľstva využíva aj vlastné individuálne zdroje. Ich počet rastie aj v dôsledky neustáleho zvyšovania cien „vodného a stočného“. O kvalite vody z individuálnych

zdrojov nie sú dostatočné údaje, prehľadná evidencia neexistuje. Najväčší problém spôsobuje obsah dusičnanov, resp. dusitanov.

Dusičnany (NO_3^-) sa v malých koncentráciách vyskytujú takmer vo všetkých vodách.

V prírodných vodách sa ich koncentrácia mení v závislosti od ročného obdobia. Zvyšovanie obsahu dusičnanov vo vodách súvisí aj s intenzívnym obhospodarovaním poľnohospodárskej pôdy. Dusičnany sami o sebe nie sú nebezpečné. Môžu nepriamo škodiť po redukcii na toxickejšie dusitany za účinku baktérií v gastrointestinálnom trakte alebo v niektorých potravinách.

Dusitany (NO_2^-) sú veľmi nestále, tvoria len medziprodukt v dusíkovom cykle. Vo vode vznikajú hlavne biochemickou oxidáciou amoniakálneho dusíka alebo biochemickou redukciou dusičnanov. V nízkych koncentráciách sú hygienicky nevýznamné. Pri vyšších koncentráciách môžu spôsobiť methemoglobinémiu (tvorba väzby na hemoglobín). V kyslom prostredí zažívacieho traktu živočíchov sa predpokladá možná reakcia dusitanov so sekundárnymi amínmi a vznik N-nitrózoamínov.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením dusičnanov a dusitanov vo vzorkách vôd z individuálnych zdrojov prinesených občanmi v rámci akcie Svetový deň vody 2014 a Dní zdravia 2014 v Hlohovci a v Trnave. Za obdobie 1. polroka 2014 bolo vyšetrených 771 vzoriek.

Na ostatných úlohách v rámci objektivizácie faktorov prostredia sa nepodieľame z dôvodu nedostatočného prístrojového vybavenia, alebo nie sme riešiteľským pracoviskom.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIESITEĽSKE PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
8.1	Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení UVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: UVZ SR, RUVZ BB, RUVZ KE	UVZ SR
8.2	Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Riešiteľské pracovisko: RUVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RUVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
8.3	Surveillance Bordetella pertussis RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici Riešiteľské pracovisko: RUVZ BB v spolupráci s oddeleniami epidemiológie jednotlivých RUVZ a vybranými zdravotníckymi zariadeniami	RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici
8.4	Diagnostika exantémových ochorení UVZ SR- odbor lekárskej mikrobiológie Riešiteľské pracovisko: UVZ SR - odbor lekárskej mikrobiológie. RUVZ so sídlom v Košiciach	UVZ SR

Nakoľko nie sme riešiteľským pracoviskom, nepodielali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
	RIESITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
9.1	Národný program podpory zdravia	UVZ SR
9.1.1	UVZ SR, všetky RUVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia	UVZ SR
	UVZ SR, všetky RUVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	UVZ SR
9.2.1	UVZ SR, všetky RUVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodné koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie	RUVZ BB
	UVZ SR, všetky RUVZ v SR	rok 2015
9.3	Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012-2014	UVZ SR
9.3.1	UVZ SR, všetky RUVZ v SR, ministerstvá	rok 2014
	Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win” - „Prestaň a vyhraj“	UVZ SR
	UVZ SR, všetky RUVZ v SR	rok 2014
9.4	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015	UVZ SR
	Vybrané RUVZ v SR	do roku 2015
9.5	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	UVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, UVZ SR a všetky RUVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
9.6	Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí	UVZ SR
	UVZ SR, všetky RUVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	rok 2014
9.7	Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	UVZ SR
	UVZ SR, všetky RUVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	do roku 2015
		RUVZ v Bratislave

9.7.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.		
9.7.2		RÚVZ v Bratislave	rok 2014
		Zdravotno - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygienu	RÚVZ Košice
		RÚVZ Košice	rok 2014
9.8	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky	
9.9	EHES - European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	
	Všetky RÚVZ v SR (len II. fáza projektu)	rok 2014	

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA (NPPZ)

Medziodborová úloha - plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Anotácia

Vláda SR sa vo svojom Programovom vyhlásení na roky 2010 - 2014 na úseku verejného zdravotníctva zaviazala posilniť prevenciu a motiváciu k nej aj prostredníctvom aktualizácie NPPZ, ktorého realizácia je vo významnej miere úlohou regionálnych úradov verejného zdravotníctva, a to predovšetkým odborov/oddelení podpory zdravia.

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova - od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,

- A) Výživa a stravovacie zvyklosti,
- B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity
- C) Tabak, alkohol, drogy,
- D) Zdravé pracovné a životné podmienky,
 - > pracovné prostredie,
 - > životné prostredie,

2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Úlohu sme plnili v poradenskom centre podpory zdravia monitorovaním zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia spoluprácou s praktickými lekármi v nasledovných projektoch:

Plnenie harmonogramu trvalých projektov:

- Zdravé mestá
- Školy podporujúce zdravie
- Zdravé pracoviská

a v nasledovných poradniach :

- základná poradňa na podporu zdravia (poradňa zdravej výživy)
- poradenstvo o telesnej aktivite
- poradenstvo o oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy a iné.

Zdravé mestá

„Dni zdravia Hlohovec“

Dňa 5.4.2014 sa pracovníci oddelenia podpory zdravia zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Dni zdravia mesta Hlohovec. Počas tohto dňa sme zabezpečili vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, dotazníkový prieskum životnej pohody a závislosti na nikotíne u fajčiarov, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce/TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia.

„Dni zdravia Trnava“

RÚVZ – oddelenie podpory zdravia je na uvedenej akcii jeden z hlavných účastníkov a spoluorganizátorov Mestského úradu v Trnave.

Klienti vyplnili Test zdravé srdce, ktorého súčasťou je dotazník pozostávajúci z rodinnej, osobnej anamnézy, zhodnotenia stravovacích zvyklostí, úrovne pohybovej aktivity. Spektrum je doplnené zhodnotením aktuálnych biochemických a antropometrických vyšetrení.

Klientom následne poskytol lekár pohovor formou komplexného individuálneho poradenstva a odporučil optimálne a primerané zmeny v spôsobe životného štýlu zamerané na zlepšenie zdravia prirodzeným nefarmakologickým spôsobom.

Po zhodnotení dotazníka životnej pohody bol pohovor zameraný na zvýšenie kvality života, zlepšenie životného štýlu, podporu psychického zdravia a zvládania stresových situácií.

Bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a poradenstvo o telesnej aktivite , ktorému predchádzalo meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 a meranie % množstva telesného tuku, kostrového svalstva, viscerálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI na prístroji OMRON BF 500. Vyšetrenia CO vo vydychovanom vzduchu pre fajčiarov s následným poradenstvom v oblasti odvykania od fajčenia.

Zdravotno-výchovnú činnosť v zmysle prevencie ochorení, ochrany a podpory zdravia sme uskutočňovali aj formou distribuovaní zdravotno-výchovného materiálu (letáky, brožúrky).

Školy podporujúce zdravie:

V spolupráci s Oddelením hygieny detí a mládeže sme sa zapojili do projektu „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší na zdravie detí“. Tento projekt sme realizovali u detí na ZŠ Vančurova Trnava a ZŠ Cífer. Súčasťou projektu bol dotazníkový prieskum.

Zdravé pracoviská :

„Safety week“ Saneca Hlohovec

V dňoch 08.04. a 09.04.2014 sa OPZ zúčastnilo akcie „SAFETY WEEK“ v Saneca a.s. Hlohovec. Vyšetřili sme 45 zamestnancov zapojených do projektu „ Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“. Stanovili sme hladinu celkového cholesterolu, glukózy, triglyceridov

a HDL cholesterolu v krvi. Merali sme TK, % množstvo telesného tuku. Zároveň bolo poskytnuté vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov pomocou prístroja MICRO CO, poskytnuté individuálne poradenstvo k výsledkom vyšetrení a vhodný z.v. materiál.

Deň zdravia vo VŠZP Trnava

Na základe žiadosti Všeobecnej zdravotnej poisťovne sa pracovníci oddelenia podpory zdravia zúčastnili akcie „Deň zdravia“ pre zamestnancov v priestoroch VŠZP Trnava. Zabezpečili sme vyšetrenie celkového cholesterolu v krvi prístrojom reflotron, meranie TK, stanovenie % množstva telesného tuku prístrojom OMRON a vykonali edukáciu formou individuálneho poradenstva o zdravom spôsobe života. Možnosť vyšetrenia využilo 47 pracovníkov VŠZP.

Športový deň Slovenskej pošty

Dňa 30.05.2014 sa pracovníci oddelenia podpory zdravia zúčastnili akcie Slovenskej pošty pod názvom „Športový deň“ v priestoroch športového areálu v Modranke. Účastníkom sme poskytli vyšetrenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie TK, % množstva telesného tuku, viscereálneho tuku, kostrového svalstva, výpočet BMI, WHR, bazálneho metabolizmu a metabolizmu denných aktivít a termogenézy.

Základná poradňa na podporu zdravia:

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení poskytovaním spektra vyšetrení:

- anamnestické vyšetrenia
- antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR)
- biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza)
- somatické vyšetrenie, štandardné merania TK
- hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300)

Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:

- vo výžive a spotrebe alkoholu
- vo fyzickej aktivite
- zvládanie stresu
- vo fajčiarskych návykoch
- nefarmakologickom ovplyvňovaní TK

Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri pretrvávaní rizík odporúčame návštevu ďalších poradní v našom poradenskom centre, prípadne návštevu lekára.

Počet návštev klientov v poradni zdravia v I. polroku 2014 bol 367 klientov, čo činilo 372 návštev, 3 253 výkonov, mimo TZS bolo vyšetrených 72 klientov.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané na racionálnu výživu, pyramídu zdravej výživy, zdravé stravovacie návyky a na prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 367 klientom.

Poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy, TU a iné:

Na oddelení výchovy obyvateľstva k zdraviu ako i v poradenskom centre podpory zdravia sme realizovali a vyhodnocovali praktickú výučbu študentov Trnavskej univerzity z odboru verejného zdravotníctva. Konzultačnú a poradenskú činnosť sme poskytovali študentom stredných a vysokých škôl pri vypracovávaní diplomových, bakalárskych a iných prác. Konzultácie v používaní zdravotno-výchovných metodík sme poskytli Centru voľného času

v Trnave a Hlohovci, Mestskému kultúrnemu stredisku Piešťany a Hlohovec, Trnavskému osvetovému stredisku, základným školám v Trnave a klubom dôchodcov.

V rámci ochrany a podpory zdravia sme poskytovali pre širokú verejnosť informácie o správnom životnom štýle, o prevencii drogových závislostí, infekcie HIV.

V rámci plnenia NPPZ sme k vyhláseným svetovým dňom WHO zorganizovali prednášky, dni otvorených dverí a rozdali vhodný zdravotno – výchovný materiál.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Sledovanie zdravotného uvedomenia sa bude realizovať v roku 2013, na všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR, pričom hodnotiaca správa bude koncipovaná v roku 2014.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Sledovanie zdravotného uvedomenia bude zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia - strednej dĺžky života. Pri periodickom opakovaní (každých päť rokov) umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch, návykoch v našej populácii.

Dotazníkový prieskum „Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR“ sa v roku 2014 nevykonával. Sledovanie zdravotného stavu vykonávame formou zberu údajov v TZS.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 - 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 - 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO - odpočet v máji 2014. Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a

vzdelávanie, média a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

Dve pracovníčky sú členkami pracovnej skupiny "Podpora pohybovej aktivity, prevencia nadváhy a obezity".

Oddelenie podpory zdravia pri príležitosti Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ pripravilo v dňoch 14.05. a 15.05.2014 pre občanov v priestoroch poradne zdravia meranie TK, maximálnej pulzovej frekvencie, meranie % množstva telesného tuku, meranie kostrového svalstva, meranie viscereálneho tuku, počítanie indexu WHR a BMI, počítanie bazálneho metabolizmu a metabolizmu denných aktivít, počítanie termogenézy, možnosť cvičenia a telefonické poradenstvo.

Aktivity boli zamerané na šport a pohyb pre verejnosť, prezentovanie konkrétnych cvikov, ako prevencia ochorení chrbtice a uvoľnenia stresu.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané na racionálnu výživu, pyramídu zdravej výživy, zdravé stravovacie návyky a prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 367 klientom.

Poradenstvo o telesnej aktivite:

Pohybovú poradňu navštevujú klienti poradne zdravia s nadváhou, nedostatkom pohybovej aktivity a vysokými percentuálnymi hodnotami telesného tuku. Niektorí klienti prichádzajú priamo do nadstavbovej poradne, alebo sú vyšetrovaní na pri jej výjazdových aktivitách. Pri intervencii je nutné individuálne posúdenie zdravotného stavu komplexne s ďalšími rizikovými faktormi. Poradenstvo bolo poskytnuté 398 klientom. Zo základnej poradne bolo doporučených 251. Súčasťou činnosti o pohybovej aktivite sú individuálne cvičenia so sledovaním zdravotného stavu. Za I. polrok 2014 navštívili za týmto účelom poradňu klienti 27 krát. Merania telesného tuku prístrojom OMRON bolo vykonané 398 klientom, výsledky boli písomne a graficky spracované.

Na Dňoch zdravia v mestách, na pracoviskách a školách bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a poradenstvo o telesnej aktivite, ktorému predchádzalo meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 a meranie % množstva telesného tuku, kostrového svalstva, viscereálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI na prístroji OMRON BF 500.

Dňa 30.05.2014 sa pracovníci oddelenia podpory zdravia zúčastnili akcie Slovenskej pošty pod názvom „Športový deň“ v priestoroch športového areálu v Modranke. Účastníkom sme poskytli vyšetrenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie TK, % množstva telesného tuku, viscereálneho tuku, kostrového svalstva, výpočet BMI, WHR, bazálneho metabolizmu a metabolizmu denných aktivít a termogenézy. Vyšetřili sme 70 účastníkov a vykonali sme edukáciu formou individuálneho poradenstva o zdravom spôsobe života. Súčasťou boli aj prednáškové aktivity na témy „Pamät“ a „Pohyb, zdravie, relax“.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť

úroveň pohybovej aktivity dospeljej populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoríť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

V roku 2014 sa nerealizuje.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 - 2014

Anotácia

Návrh Národného akčného plánu pre kontrolu tabaku na roky 2012 - 2014 nadväzuje na Národný

akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2008 - 2009. Obsahuje úlohy pre jednotlivé rezorty v oblasti práva, edukácie, kontroly a poradenstva.

V oblasti prevencie fajčenia sa oddelenie podpory zdravia zameriava na zdravotno-výchovné akcie a poradenstvo pre obyvateľov odporúčané v tejto oblasti WHO a Národným programom kontroly tabaku a Akčným plánom na kontrolu tabaku. Vykonávame poradenstvo v poradni prevencie drogových závislostí a odvykania od fajčenia s cieľom diagnostiky fajčenia (Fagerstromov dotazník, analýzy vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO). Úlohou je zmeniť chovanie fajčiara, navrhnúť adekvátnu metódu zanechania fajčenia. V I. polroku 2014 navštívilo poradňu alebo bolo pri jej výjazdových aktivitách poskytnuté poradenstvo celkom 57 klientom. Prístrojom Micro CO bolo vyšetrených 59 klientov.

Deň 31.05.2014 vyhlásila WHO za Svetový deň bez tabaku. Dňa 29.05.2014 bolo v priestoroch poradne pre odvykanie od fajčenia poskytované individuálne poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia, škodlivosti fajčenia s možnosťou zistenia miery závislosti na nikotíne, prehliadka panelovej výstavy o škodlivosti fajčenia, telefonické poradenstvo.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Quit and win“ - „Prestaň a vyhraj“

Anotácia

Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Súťaž je vyhlasovaná každé dva roky, pretože rok po súťaži sa koná reprezentatívny prieskum medzi účastníkmi o stave ich fajčiarskej abstinencie.

Príprava a realizácia sledovania účastníkov súťaže „Prestaň a vyhraj“ po roku od ukončenia súťaže formou dotazníkového prieskumu

Anotácia

Každý rok po organizovaní súťaže Prestaň a vyhraj sa realizuje Hodnotenie efektívnosti súťaže na základe výsledkov dotazníkového prieskumu vykonaného u náhodne vybratých respondentov súťaže.

I. polrok 2014 nerealizované.

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 - 2015

Anotácia

I. etapa tohto programu realizovaná v rokoch (2007 - 2008) bola o. i. zameraná na monitoring zdravotného stavu rómskej populácie, v II. etape ide o aktívnu intervenciu založenú na spolupráci medzi príslušnými RÚVZ, školami, obecnými úradmi (napr. pri využívaní komunitných centier), lekármi I. kontaktu a KPZV, ktorých bude na začiatku projektu celkove 30, neskôr sa bude ich počet rozširovať resp. priebežne meniť v závislosti od efektívnosti uskutočnených opatrení. Na základe zmapovania situácie uskutočnenej v predchádzajúcej fáze projektu, orientovať sa v snahe o zlepšenie stavu na tie atribúty zdravotného stavu Rómov, ktoré sa javia ako najnaliehavejšie. Pokračovať v systematickej elementárnej zdravotnej výchove formou primeranou vzdelanostnej úrovni cieľovej skupiny. Cieľovou skupinou budú obyvatelia vybraných segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít v rámci okresov, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ zapojených do Programu. Počet segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa bude rozširovať resp. meniť v závislosti od počtu KPZV a počtu RÚVZ zapojených do Programu, ktoré sa budú meniť v závislosti od efektívnosti získaných výsledkov, ako aj od počtu obyvateľov v rómskych osídleniach v rámci okresov.

V tejto oblasti sme pôsobili formou zdravotno-výchovných aktivít - prednáškami k aktuálnym problematikám s distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. Pre rómsku komunitu sme zabezpečovali prednášky na špeciálnych školách v našom regióne, kde je zvýšené zastúpenie detí zo sociálne znevýhodnených rodín a detí z rómskej komunity. Deťom bol poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál, formou ktorého sme sa snažili vplývať aj na ich rodiny.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

Vedúca oddelenia je členom pracovnej skupiny, prevencie drogových závislostí. Akčný plán napĺňame vykonávaním poradenstva v protidrogovej poradni ako aj prednáškami k tejto tematike.

V I. polroku 2014 sa v priestoroch OPZ RÚVZ so sídlom v Trnave stretla pracovná skupina, ktorá vyhodnocovala súťaž „Najlepšia protidrogová nástenka“. Prihlásené práce sa venovali problematike závislostí na alkohole, tabaku ako i ilegálnych látkach a nelátkovým závislostiam.

V našom regióne sme spropagovali výtvarnú súťaž „Prečo som na svete rád“. Spracovali sme správu o činnosti v oblasti prevencie závislostí a kriminality pre KÚ v Trnave.

V rámci celoslovenského projektu „Bezpečný návrat domov“ sme distribuovali plagáty na všetky stredné školy a gymnáziá v regióne (32). Ako sprievodné aktivity sme na niektorých školách vykonali krátke besedy na aktuálnu tému a rozdali zdravotno-výchovný materiál k problematike konzumácie alkoholu.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 12,09 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je 38,3 rokov (37,1 u mužov, 40,3 u žien). Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 71,62 rokov, u žien 78,84 rokov.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Oddelenie podpory zdravia podporilo myšlienku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti na vyhlásenej akcii „Týždeň mozgu“, ktorý sme realizovali v termíne 12.03.2014 v Krajskej knižnici v Trnave. Úvodom odznela prednáška k uvedenej problematike a precvičenie pamäti u seniorov pomocou pracovných listov, ktoré nám poskytlo centrum Memory a Slovenská alzheimerová spoločnosť.

Pre Jednotu dôchodcov sme odprednášali prednášku na tému Škodlivé účinky legálnych závislostí (alkohol, fajčenie).

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD - zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 (NPDD).

Vytvorený zdravotno-osvetový materiál vo forme plagátu na prevenciu patologických javov na školách a rozvoj súdržnosti, spolupráce a tolerancie sme distribuovali na jednotlivé základné školy v našom regióne.

Projekt plníme spoluprácou s Oddelením hygieny detí a mládeže.

Dni zdravia na základných školách

V rámci tohto projektu sme sa v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami zúčastnili „Dni zdravia“ v jednotlivých školách regiónu, ktoré boli zamerané na poskytovanie zdravotno-výchovných informácií v oblasti životosprávy, pitného režimu, pohybovej aktivity, aktívneho využívania voľného času, podporu duševného zdravia, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, správneho životného štýlu, prevencie drogových závislostí a

odvykania od fajčenia.

Priebežne vykonávame prednáškové aktivity na uvedené témy a aktivačné hry na všetkých typoch škôl. Počet prednášok na školách za I. polrok 2014 bol 28 prednášok .

9.7.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKÔL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Anotácia

RÚVZ Bratislava realizuje projekt Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji. Hlavným cieľom preventívneho projektu je skrining vybraných rizikových faktorov kardiometabolických ochorení u stredoškolskej mládeže, personalizované poradenstvo, motivácia detí a rodičov k tvorbe pozitívnych postojov a návykov vo vzťahu k celoživotnému kardio-metabolickému zdraviu, propagácia vedecky podložených informácií o kardio-metabolickom zdraví.

Plánované čiastkové aktivity projektu sú v súlade s prioritami NPPD :

-výživa a fyzická aktivita budovanie základov pre celý život

-psychológia zdravia ako prevencia porúch stravovania s cieľom NPPD zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Nerealizujeme.

9.7.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA

Anotácia

Hlavnou cieľovou skupinou projektu zameraného na zlepšenie ústneho zdravia sú 3 - 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy (ďalej len *MŠ*). Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky *MŠ*, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygiena - fluoridácia - zdravé výživové zvyklosti.

Vyhodnocovanie *pilotného projektu*, riešeného na RÚVZ so sídlom v Košiciach je prolongované z dôvodu rozšírenia skúmaného súboru o sociálne znevýhodnenú časť detskej populácie. Projekt zahŕňa aj dotazníkový prieskum u rodičov detí a učiteliek *MŠ* (realizovaný cez RÚVZ) a monitorovanie stavu ústneho zdravia detí (zabezpečené stomatológmi spolupracujúcimi na projekte). Cieľom prieskumu je získať informácie o úrovni starostlivosti o chrup a skladbe stravy, z hľadiska jej relevantnosti pre ústne zdravie. Cieľom klinickej časti projektu je zhodnotiť súčasný stav v kazivosti chrupu detí a posúdiť efektívnosť intervenčno-edukačného pôsobenia.

Intervenčné aktivity v tejto oblasti sme uskutočňovali v materských školách formou praktického nácviku správnej stomatohygieny. Naučené zručnosti sme u detí fixovali pomocou vizuálneho obrazu – vo forme omalovánky. Pre rodičov a učiteľov sme zabezpečili edukačné materiály vo forme letákov. Tento projekt sme realizovali tiež v súčinnosti s projektom „Adamko – hravo, zdravo“, „Lakomý sysel“, „Pozor na zubokazy“, „Kde bolo , tam bolo“ ...

9.8 CINDI PROGRAM SR

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Zdravotno-výchovná činnosť bola zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení a zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti centra podpory zdravia zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti okrem individuálneho poradenstva bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované výjazdmi základnej poradne zdravia a realizáciou ostatného poradenstva v spolupráci so školami, závodmi, sociálnymi zariadeniami a mestskými úradmi.

9.9 EHES - EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Cieľ projektu

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospeléj populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od sociálno-ekonomických podmienok a veku. Projekt pozostáva z 2 fáz - I. fáza - pilotná štúdia, II. fáza - štúdia na národnej úrovni.

Realizačné výstupy

Realizovanie projektu prebiehalo (rok 2011 a 2012) vo všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR (poradenských centrách ochrany a podpory zdravia), skriningové vyšetrenia sa realizovali na prelome rokov 2011 a 2012, v počte, ktorý vymedzili finančné možnosti. Skrining prebiehal vo vekovej kategórii 18 - 64 ročných. Jednalo sa o populáciu, ktorá je ekonomicky aktívna. Nadstavbové vyhodnotenie sa uskutoční v roku 2013 -2014 a výsledky budú prezentované jednak v správe o plnení Národného programu prevencie ochorení srdca a ciev a jednak v správe o zdravotnom stave obyvateľstva v Slovenskej republike.

I. polrok 2014 sa projekt nerealizoval.

ODPOČET PLNENIA HLAVNÝCH ODBORNÝCH A REGIONÁLNYCH PRIORÍT NA ÚSEKU VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA K 30.06.2014

Hlavné odborné priority na úseku verejného zdravotníctva

- I. efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia
- II. posilňovanie prevencie prenosných ochorení a výkon imunizačných prehľadov v populácii
- III. posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným podmienkam a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotného uvedomenia ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie

Priority trnavského kraja na rok 2014 vychádzajúce z uznesení vlády, Strategického rámca v zdravotníctve, PVV.

RÚVZ so sídlom v Trnave plnilo nasledovné regionálne priority:

1. Odbor hygieny životného prostredia

Priorita I

1. Monitoring nad kvalitou pitnej vody aj vo vodárenských zariadeniach, v malých zásobovacích oblastiach a vody na kúpanie. Monitoring vybraných fyzikálno – chemických ukazovateľov v rámci okresov HC, PN, TT

V okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec sa v 1. polroku 2014 vykonával monitoring a štátny zdravotný dozor v sieti verejných vodovodov. Celkovo bolo analyzovaných 67 vzoriek v kontrolnom monitoringu a 24 vzoriek v preverovacom monitoringu. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo analyzovaných 10 vzoriek. Neboli zistené zvýšené hodnoty zdravotne významných ukazovateľov kvality pitnej vody.

2. Cielený ŠZD na kúpaliskách v kúpacjej sezóne 2014.

Cielený štátny zdravotný dozor bude vykonaný v mesiaci júl 2014.

3. ŠZD nad zariadeniami starostlivosti o ľudské telo zamerané na prevádzkovanie solárií a na dodržanie limitov ožiarenia, ŠZD v ubytovacích zariadeniach.

Cielený štátny zdravotný dozor v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bol vykonaný v dvoch zariadeniach solárií, kde bolo predložené meranie efektívnej ožiarivosti opaľovacieho prístroja.

2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Priorita I

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

1. Sledovanie vplyvu práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov - výkon ŠZD zameraný na rizikové práce, sledovanie vystavenia zamestnancov fyzikálnym, chemickým, biologickým faktorom, psychickej a fyzickej pracovnej záťaži

V rámci ŠZD sledujeme pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika, výsledky a pod. V rámci výkonu ŠZD sledujeme aj vykonávanie preventívnych lekárskech prehliadok u zamestnancov zaradených na rizikové práce a ich frekvenciu.

Na rizikových pracoviskách v prvom polroku 2014 sme vykonali 37 previerok v rámci ŠZD, bolo vydaných 15 rozhodnutí o zaradení pracovných činností do rizikových prác resp. o ich zrušení.

126 previerok bolo zameraných na činnosti, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. Previerky boli vykonané: v priemyselných podnikoch, v poľnohospodárskych organizáciách, v predajniach, v laboratóriách, v lekárňach, v zdravotníckych zariadeniach, v prevádzkach služieb, na nakladanie s NO. Pri previerkach sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a prípravkov, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie toxických látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov, podmienky predaja, používanie OOPP, spôsob nakladania s nebezpečnými odpadmi. Bolo vydaných 5 povolení na používanie veľmi toxických látok a zmesí.

Ďalej sme ŠZD zamerali na vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. V rámci ŠZD a na základe žiadostí bolo v prvom polroku 2014 vykonaných 26 previerok pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Bolo vydaných 25 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, z toho bolo vydaných 20 rozhodnutí na manipuláciu s azbestom. Pri ŠZD sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v zmysle príslušných nariadení vlády SR. Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

Prácu s biologickými faktormi sme skontrolovali v 3 organizáciách, ktoré prevádzkujú ČOV a v jednom zdravotníckom zariadení.

Vzhľadom na povinnosť zabezpečiť hodnotenie psychickej pracovnej záťaže a senzorickej záťaže zamestnancov sme požiadali stredné školy o predloženie uvedeného hodnotenia zamestnancov, ktorí pracujú na pozícii „pedagogický pracovník“.

2. Sledovanie expozície pracovníkov skleneným vláknám v pracovnom prostredí

Úlohu rieši RÚVZ Senica

Priorita III - Intervencie na podporu zdravia pri práci

1. Poradenstvo prostredníctvom webových sídiel

Na našom webovom sídle máme vytvorenú stránku poradenskej a konzultačnej činnosti odboru PPL, kde uverejňujeme aktuálne problematiky (odstraňovanie AZC materiálov, opatrenia v mimoriadne teplých dňoch, zdravé pracoviská – spolupráca pri prevencii rizík, a ďalšie). V aktualitách web sídla je informačná kampaň na ochranu zdravia pred slnečným žiarením.

Pre zamestnávateľov aj zamestnancov sme poskytovali počas výkonu ŠZD konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

V prvom polroku 2014 sme v rámci Dní zdravia v Trnave oboznamovali zamestnávateľov a zamestnancov o možnostiach zlepšenia pracovného prostredia.

2. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V prvom polroku 2014 sme vykonali ŠZD v rámci uvedenia priestorov do prevádzky na 17 pracoviskách, kde boli zriadené chránené dielne a v rámci kontroly už zriadených chránených pracovísk bol ŠZD vykonaný v 27 organizáciách.

V ŠZD sme vykonali kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov v chránených dielnach a na chránených pracoviskách podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách a pri zistených nedostatkoch sme nariadili opatrenia.

Na chránených pracoviskách sú zamestnávajú zamestnanci v rôznych profesiách ako napr. administratívny pracovník, predavač, obchodný zástupca, skladník, tlačiar, realizátor zákaziek, monitorovanie verejných priestranstiev kamerovým systémom, poradenská činnosť, ekonomická činnosť, triedenie pošty, výrobca výrobkov z hliny, maľovanie na sklo, výrobca drobných ozdôb, výrobca výrobkov z papiera, práca v knihárstve, polygrafická výroba, montážny mechanik, výrobný pracovník výživových doplnkov, krajčírka, výroba reklamy, výroba darčkových a dekoratívnych predmetov a iné.

Zamestnávateľia prispôbujú pracoviská postihnutiu zamestnancov. Ak zamestnávateľ zamestnáva občanov so zníženou mobilitou, zariadenia na osobnú hygienu (sprchy, WC, umývadlá), spojovacie chodby, schodiská sú vybudované ako bezbariérové. Pracoviská sú vybavené fyziologickými stoličkami, zamestnanci majú k dispozícii denné miestnosti a oddychové miestnosti, pracovná doba je prispôbená ich zdravotnému stavu a zamestnávateľ umožňuje zamestnancom pravidelné prerušenie práce.

3. Odbor hygieny výživy

Priorita I

1. Výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly v zariadeniach spoločného stravovania. Úradná kontrola v zariadeniach patriacich do kompetencie orgánov verejného zdravotníctva (najmä ZSS na sezónnych kúpaliskách a ZSS s prípravou pokrmov vrátane zariadení rýchleho občerstvenia)

Počas 1. polroka 2014 bolo vykonaných 698 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín. Za zistené nedodržanie platnej legislatívy bolo uložených 67 blokových pokút v sume 3 195 € a v závažných prípadoch bolo uložených v správnom

konaní 6 pokút v sume 3 125 €.

V regióne RÚVZ Trnava sa nachádza 5 umelých kúpalísk, na ktorých sa nachádzajú bufety. V 3 bufetoch boli vykonané kontroly. Nedostatky neboli zistené. V kontrolách sa bude pokračovať počas sezóny.

2. Výkon úradnej kontroly podľa Viacročného plánu ÚK aktualizovaného pre rok 2014

Podľa stanoveného harmonogramu v predmetnom pláne sa vykonáva cielený odber vzoriek, ktorých vyšetrenie je zamerané na zdravotnú bezpečnosť potravín. V rámci vyšetrení sa sledujú mikrobiologické a chemické parametre, prípadne na špeciálne ukazovatele, ktoré nevykonáva náš úrad sa zasielajú do určených laboratórií RÚVZ v SR.

3. Sledovanie dodržiavanie zásad pri manipulácii s potravinami v zariadeniach spoločného stravovania, najmä kontrola dôsledného označovania potenciálnych alergénov a vysledovateľnosti surovín

Pri kontrolách v ZSS sa sleduje dodržiavanie platných požiadaviek, a vyžaduje sa označovanie alergénov na jedálnych lístkoch.

4. Výkon auditov v ZSS a vo výrobných porciovej zmrzliny.

Na tento rok bolo naplánovaných 14 auditov ZSS, ktoré sa priebežne vykonávajú počas roka.

Priorita III

1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie, ak sa v projekte bude pokračovať v rámci SR.

Projekt - Sledovanie výživového stavu vybraných skupín obyvateľstva bol realizovaný priebežne počas roka v spolupráci z oddelením podpory zdravia tunajšieho úradu. Vo vybraných zariadeniach bolo vyšetrených 42 klientov v štyroch určených vekových skupinách podľa pohlavia a druhu pracovnej záťaže. Projekt bude pokračovať v druhom polroku 2014.

4. Oddelenie hygieny detí a mládeže

Priorita I

1. ŠZD v zariadeniach pre deti a mládež, pracoviská praktického vyučovania - v spolupráci s PPL

V 1.polroku 2014 boli vykonané 2 kontroly zamerané na výkon praktického vyučovania v praxi, na ZŠ v Hlohovci, kde učni vykonávali obnovu povrchov stien (maľovanie) a náterov za použitia syntetických farieb na základe podnetu rodiča. Pri kontrolách boli odobrané vzorky z prostredia na vyšetrenie toluénu a xylénu. Pri kontrolách nebolo zistené porušenie platnej legislatívy.

Priorita III

1. Sledovanie spôsobu života ako významného determinantu zdravia detí a mládeže

V rámci celoslovenskej úlohy bola vykonaná mimoriadna cielená kontrola zameraná na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Vykonali sme cielené kontroly priestorov určených na výučbu telesnej výchovy na vybraných základných školách, vrátane vonkajších telovýchovných plôch. Vykonali sme 10 kontrol (5 na ZŠ v meste, 5 na ZŠ na vidieku). V každej škole sme počas jednej vyučovacej hodiny hodnotili pohybovú aktivitu detí. Vo vybraných školách boli žiakom 3. a 8. ročníka rozdane dotazníky zamerané na pohybovú aktivitu vôbec. Rozdaných bolo cca 300 dotazníkov, časť sa už vrátila. V úlohe sa bude pokračovať aj v druhom polroku 2014.

2. Monitorovanie úrazovosti u detí a možnosti prevencie

Projekt bol podľa celoslovenského projektu zrealizovaný dotazníkovou metódou u detí v materských školách, vo vekovej skupine 3-6 rokov. Dotazníky boli rozdane na jednu mestskú a jednu vidiecku materskú školu. Oslovených bolo v každej škole 15 detí, spolu 30 detí. Dotazníky vyplnil zákonný zástupca dieťaťa, následne boli dotazníky zozbierané. Návratnosť bola 29 dotazníkov, t.j. 96%. Údaje získané z dotazníkov boli v priebehu mesiaca apríl 2014 nahadzované do vopred pripravených mustier v programe Excel, ktoré boli dňa 22.04.2014 zaslané e – mailom na ÚVZ SR.

5. Odbor epidemiológie

Priorita I

1. Vykonávanie cieleného ŠZD - zamerať sa na sledovanie mikrobiologickej kvality vôd vo vnútorných rozvodoch ambulantných zdravotníckych zariadení, kde sa pitná voda priamo využíva pri invazívnych výkonoch na ošetrovanie pacientov – stomatologické ambulancie, ORL ambulancie.

V I. polroku 2014 v rámci cieleného ŠZD na sledovanie mikrobiologickej kvality vôd bolo odobratých 15 vzoriek pitnej vody zo stomatologických ambulancií a 5 vzoriek pitnej vody z pediatrických ambulancií a odborných ambulancií v Mestskej poliklinike Družba Trnava. V 3 vzorkách pitnej vody odobratých z vodovodného systému stomatologickej súpravy bola potvrdená gramnegatívna baktéria *Pseudomonas aeruginosa*. Nakoľko prítomnosť tejto baktérie v pitnej vode predstavuje riziko pre imunodeficientné osoby bolo v predmetných ambulanciách zakázané používanie vody ako pitnej a správcovi polikliniky boli nariadené príslušné opatrenia v zmysle zabezpečenia zdravotne bezpečnej vody.

2. Zjednotenie postupov pri vykonávaní ŠZD RÚVZ v zdravotníckych zariadeniach- pokračovať v príprave štandardných postupov pre vykonávanie ŠZD v zdravotníckych zariadeniach.

MUDr. M. Ondicová z RÚVZ Trnava je zapojená do činnosti Pracovnej skupiny HO MZ SR pre epidemiológiu pre tvorbu štandardných postupov na vykonávanie ŠZD v zdravotníckych zariadeniach, v rámci ktorej sa podieľala na príprave odborných usmernení na kontrolu procesu sterilizácie a kontrolu kvality ovzdušia.

Priorita II

1. Surveillance exantémových ochorení

Hlásenie prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a mikrobiologickými laboratóriami.

Všeobecní lekári, infektológovia, riaditelia ústavných zdravotníckych zariadení a primári mikrobiologických laboratórií sú priebežne informovaní o epidemiologickej situácii vo výskyte osýpok v EÚ a vo svete. Vzhľadom na možný import tohto ochorenia aj v súvislosti s poklesom zaočkovanosti pod 95% proti osýpkam, ružienke a mumpsu v ročníku narodenia 2011 v okrese Piešťany boli všetci všeobecní lekári upozornení na dôsledné vykonávanie surveillance exantémových ochorení a na hlásenie podozrení na ochorenie na RÚVZ v Trnave.

2. Vakcinologické poradenstvo

V RÚVZ Trnava bola zriadená poradňa očkovania zameraná na laickú ako aj odbornú verejnosť. Náplňou je poskytovanie poradenstva v problematike povinného pravidelného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia, odporúčaného očkovania, očkovacích techník a príslušnej legislatívy.

V prvom polroku 2014 bolo zrealizovaných 21 poradení očkovania, z toho 9 x povinného očkovania, 3 x odporúčaného očkovania a 9 x pred cestou do zahraničia.

Okrem pediatrických ambulancií boli kartičky s informáciami o očkovaní distribuované do gynekologických a novorodeneckých oddelení ústavných zdravotníckych zariadení ako aj do odborných gynekologických ambulancií.

Pracovníci odboru epidemiológie priebežne vykonávali telefonické konzultácie pre všeobecných lekárov ohľadom povinného i odporúčaného očkovania detskej a dospelaj populácie a zároveň i konzultácie o možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

V rámci Dní zdravia bolo pracovníkmi odboru epidemiológie pre verejnosť realizované poradenstvo zamerané na povinné aj odporúčané očkovanie detí a dospelých. V rámci poradenstva boli využité brožúry o očkovaní (sprievodca očkovaním, očkovanie pre dospelých), kartičky s informáciami o očkovaní, letáky s informáciou ohľadom fungovania poradne očkovania na RÚVZ v Trnave.

3. Kontrola zaočkovanosti zdravotníckych pracovníkov proti chrípke v ústavných zariadeniach

Vzhľadom na nízku zaočkovanosť zdravotníckych pracovníkov proti chrípke v ústavných zariadeniach Trnavského kraja zistenú v sezóne 2012/2013 (zaočkovaných bolo 2,8% ZP) v rámci kontroly očkovania bolo potrebné zisťovať aj tento ukazovateľ. Prieskumom vedomostí o chrípke bola zistená nízka úroveň vedomostí, z čoho vyplýva nutnosť vzdelávania všetkých ZP o benefitoch očkovania proti chrípke ako aj potenciálnych následkov prenosu ochorenia na pacientov ako nešpecifikovanej nozokomialnej nákazy.

Pri kontrole povinného pravidelného očkovania bude súčasne v II. polroku 2014 vykonaná aj kontrola očkovania zdravotníckych pracovníkov proti chrípke v sezóne 2013/2014 na ambulanciách VLDD v okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec.

4. Kontrola očkovania dospelaj populácie proti tetanu a diftérii v ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých.

Vykonávanie pravidelnej kontroly očkovania 30-ročných osôb proti tetanu a diftérii

v ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých.

V I. polroku 2014 bola v ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých ukončená kontrola povinného očkovania dospelaj populácie proti tetanu a diftérii – ročníky narodenia 1981 – 82. Skontrolovaných bolo 59 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých v okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec.

5. Aktívna surveillance nozokomiálnych nákaz

Sledovanie incidencie nozokomiálnych nákaz – infekcií krvného riečiska a pneumónií na KAİM v rámci projektu EÚ- HELICS (Hospital in Europe Link for infection control through surveillance).

OE sa od r. 2007 zúčastňuje na realizácii projektu HELICS – EU, ktorý je zameraný na aktívnu surveillance nozokomiálnych nákaz na odd. KAİM. Vypracovaných bolo 40 dotazníkov na základe dekurzov pacientov hospitalizovaných v roku 2013 na KAİM vo FN Trnava. Jednotlivé dotazníky sú elektronicky spracovávané.

Priorita III

1. Informovať verejnosť ako aj zdravotníckych pracovníkov o význame očkovania proti pertussis

Informovať o význame tzv. bariérového očkovania všeobecných lekárov, gynekológov, zdravotníckych pracovníkov na novorodeneckých, detských oddeleniach, OAIM a JIS.

Na gynekologické oddelenie FN Trnava, všeobecným lekárom pre dospelých v spádových okresoch bol poslaný informačný leták ohľadom prevencie pertussis na základe bariérového očkovania dospelaj populácie.

Verejnosť bola informovaná o význame tohto očkovania v rámci individuálneho poradenstva na Dňoch zdravia Trnava.

2. Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v problematike očkovania a ochorení preventabilných očkovaním

Aktívne sme zapojení do jedného zo štyroch pilierov Iniciatívy SEVS - Hodnota očkovania. V rámci tejto iniciatívy budú v II. polroku 2014 organizované prednášky ohľadom očkovania pre zdravotné sestry v spádových okresoch RÚVZ v Trnave.

V súvislosti s výsledkami projektu Postoje rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu, v rámci ktorého bol u 8,4% študentiek stredných škôl zistený odmietavý postoj k očkovaniu, sa aktívne podieľame na príprave projektu vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie. Záujem o účasť na projekte prejavilo z celkového počtu 23 RÚVZ, ktoré majú v pôsobnosti SZŠ 20 RÚVZ. Vytvorená bola pracovná skupina, ktorá pripravuje prezentácie o očkovaní a o ochoreniach preventabilných očkovaním, ktoré budú prednášané budúcim zdravotným sestram.

6. Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia

1. Laboratórne vyšetrenia a merania vykonávané podľa požiadaviek jednotlivých terénnych odborov pre úlohy riešené v rámci priorít VZ

V období 1. polroka 2014 sme v rámci plnenia uvedenej úlohy vyšetrovali vzorky pre

jednotlivé terénne odbory a oddelenia regionálnych úradov verejného zdravotníctva v rámci trnavského kraja.

2. Sledovanie organického znečistenia bazénových vôd (stanovenie TOC) – spolupráca s RÚVZ Galanta a ÚVZ SR

Táto úloha sa bude realizovať v spolupráci s RÚVZ Galanta a ÚVZ SR v 2. polroku 2014.

3. Sledovanie azofarbív vo vzorkách zmrzlín odobratých pracovníkmi hygieny výživy RÚVZ v rámci kraja

V období 1. polroka 2014 sme v rámci plnenia uvedenej úlohy vyšetřili 17 vzoriek zmrzlín.

7. Oddelenie podpory zdravia

Priorita III

1. Poradenská činnosť, ktorú máme vo všetkých oblastiach zriadením všetkých nadstavbových poradní:

Základná poradňa

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení, poskytovaním spektra vyšetření:

- anamnestické vyšetřenia;
- antropometrické vyšetřenia (BMI, WHR);
- biochemické vyšetřenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza);
- somatické vyšetřenie, štandardné merania TK;
- hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300).

Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:

- vo výžive a spotrebe alkoholu;
- vo fyzickej aktivite;
- vo zvládaní stresu;
- vo fajčiarskych návykoch;
- v nefarmakologickom ovplyvňovaní TK.

V základnej poradni zdravia sme v I. polroku 2014 evidovali 367 klientov, čo činilo 6767 výkonov, mimo TZS bolo vyšetřených 72 klientov. Celkove z TZS bolo 109 mužov a 258 žien. Poradňu navštívili klienti celkom 372 krát. Z toho prvýkrát navštívilo poradňu 149 klientov a kontrolné vyšetřenie absolvovalo 218 klientov. Testom zdravé srdce (TZS) sme vyhodnotili celkové skóre rizika KVCH u 67 klientov, ktorí mali vyšetřené všetky požadované parametre. Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri zistení rizík odporúčame návštevu nadstavbových poradní v našom poradenskom centre, pri vysokých rizikách návštevu lekára. V rámci poradenskej činnosti permanentne propagujeme význam konzumácie pestrej stravy podľa odporúčaní WHO ako aj produktov zdravej výživy.

Nadstavbové poradne

Poradňa zdravej výživy

V rámci poradenskej činnosti permanentne propagujeme význam konzumácie pestrej stravy podľa odporúčaní WHO ako aj produktov zdravej výživy. Poradňu zdravej výživy za I. polrok 2014 navštívilo 367 klientov. Výchova a edukácia obyvateľov bola zameraná na zlepšenie stravovacích návykov u všetkých vekových skupín.

Poradňa k zodpovednému partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie chorôb prenášaných pohlavným stykom HIV/AIDS a telefonická linka pomoci AIDS

Počet klientov v I. polroku 2014 bolo 35, ktorým bola poskytnutá základná informácia o infekcii HIV a jej predchádzaní, o spôsobe vyšetrenia na anti - HIV protilátky. Aktuálne zistené nové poznatky sú aplikované do ďalšej práce v poradni AIDS a tiež sú prezentované zdravotno-výchovnými materiálmi (letáky, plagáty, postery, panely), prednáškami a príspevkami do tlače a masmédií. Poradňu navštevovali resp. telefonické informácie boli podávané prevažne mladým ľuďom od 25 - 34 rokov.

Poradňa prevencie drogových závislostí

V poradni sa zameriavame hlavne na prevenciu. Poskytujeme informácie o možnostiach, dôsledkoch i samotnej liečbe závislosti na návykových látkach pre protidrogových koordinátorov, rodičov, mládež i samotných konzumentov. Sprostredkovávame kontakty na liečebné zariadenia zamerané na protidrogovú liečbu. Poradenstvo v priebehu I. polroka 2014 využilo 34 klientov, čo činilo 37 návštev. Poradňu drogových závislostí navštevovali prevažne rodinní príslušníci konzumentov omamných látok. Najväčší záujem o naše poradenstvo má veková kategória 35-44 rokov.

Poradňa na odvykanie od fajčenia

Cieľom poradenstva odvykania od fajčenia je zmeniť správanie fajčiara a navrhnúť adekvátnu metódu k zanechaniu fajčenia. V I. polroku 2014 navštívilo poradňu odvykania od fajčenia celkom 57 klientov. Diagnostika fajčenia je založená na dotazníkovej metóde a individuálnom pohovore. U každého fajčiara je vyplnený a založený Fagerstromov - dotazník závislosti na nikotíne (FTQ), ktorý umožňuje určiť stupeň závislosti na nikotíne. Intervencie dopĺňame analýzou vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO, ktorý umožní zistiť hladinu vydychovaného CO v ppm/l (parts per milion), COHB v percentách. Objektívizácia fajčenia slúži na posúdenie zdravotného stavu (pokles CO a COHB) a tiež ako motivácia na udržanie abstinencie. Toto meranie využilo 59 klientov. V poradni sme poskytli letáky, brožúry zamerané na spôsoby odvykania od fajčenia.

Poradenstvo na podporu psychického zdravia

Zabezpečuje diagnostiku psychosociálnych rizikových faktorov v rámci poradenských služieb poskytovaných poradenským centrom. Dotazník životnej pohody z Testu zdravé srdce je súčasťou testovacej batérie poradne podpory psychického zdravia. Pri diagnostike používame rôzne metódy, ťažisko však spočíva na anamnestickom rozhovore poradcu s klientom, pri ktorom využijeme získané informácie do dotazníka škály životných udalostí. Samotné poradenstvo spočíva v rozbere stresogénnych situácií, v hľadaní spôsobov ako ich zvládnuť a odporúčaní rôznych relaxačných techník. Poradenstvo poskytujeme tiež klientom doporučených z poradne prevencie pre drogové závislosti. V I. polroku 2014 navštívilo poradňu 59 klientov.

Poradenstvo o telesnej aktivite

V poradni o telesnej aktivite vykonávame odborné poradenstvo v oblasti pohybovej

aktivity s možnosťou cvičení. Pohybovú poradňu navštevujú klienti poradne zdravia s nadváhou, nedostatkom pohybovej aktivity a vysokými percentuálnymi hodnotami telesného tuku. Niektorí klienti prichádzajú priamo do poradne. Poradenstvo bolo poskytnuté 398 klientom v počte 425 krát. Zo základnej poradne bolo doporučených 251. Merania telesného tuku prístrojom OMRON bolo vykonané 425 krát a bolo písomne i graficky spracované.

2. Organizovanie Dní zdravia v mestách, obciach, školách, pracoviskách

Zdravé mestá

„Dni zdravia Hlohovec“: Dňa 05.04.2014 sa pracovníci oddelenia podpory zdravia zúčastnili výjazdom poradne zdravia akcie Dni zdravia mesta Hlohovec. Počas tohto dňa sme zabezpečili vyšetrenie cholesterolu a cukru v krvi, meranie % množstva telesného tuku, dotazníkový prieskum životnej pohody a závislosti na nikotíne u fajčiarov, vyhodnotenie rizikových faktorov ovplyvňujúci zdravý životný štýl testom zdravé srdce/TZS/ a individuálne poradenstvo k zdravej výžive, nefarmakologickému ovplyvňovaniu TK, pohybovej aktivite, zvládaniu stresu a odvykaniu od fajčenia.

„Dni zdravia Trnava“: RÚVZ – oddelenie podpory zdravia je na uvedenej akcii jeden z hlavných účastníkov a spoluorganizátorov Mestského úradu v Trnave. Klienti vyplnili Test zdravé srdce, ktorého súčasťou je dotazník pozostávajúci z rodinnej, osobnej anamnézy, zhodnotenia stravovacích zvyklostí, úrovne pohybovej aktivity. Spektrum je doplnené zhodnotením aktuálnych biochemických a antropometrických vyšetrení. Klientom následne poskytol lekár pohovor formou komplexného individuálneho poradenstva a odporučil optimálne a primerané zmeny v spôsobe životného štýlu zamerané na zlepšenie zdravia prirodzeným nefarmakologickým spôsobom.

Po zhodnotení dotazníka životnej pohody bol pohovor zameraný na zvýšenie kvality života, zlepšenie životného štýlu, podporu psychického zdravia a zvládania stresových situácií.

Bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a poradenstvo o telesnej aktivite, ktorému predchádzalo meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300 a meranie % množstva telesného tuku, kostrového svalstva, viscerálneho tuku, hmotnosti, bazálneho metabolizmu a BMI na prístroji OMRON BF 500. Vyšetrenia CO vo vydychovanom vzduchu pre fajčiarov s následným poradenstvom v oblasti odvykania od fajčenia.

Zdravotno-výchovnú činnosť v zmysle prevencie ochorení, ochrany a podpory zdravia sme uskutočňovali aj formou distribuovaní zdravotno-výchovného materiálu (letáky, brožúrky).

Dni zdravia na základných školách

V rámci tohto projektu sme v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami sa zúčastnili „Dni zdravia“ v jednotlivých školách regiónu, ktoré boli zamerané na poskytovanie zdravotno-výchovných informácií v oblasti životosprávy, pitného režimu, pohybovej aktivity, aktívneho využívania voľného času, podporu duševného zdravia, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, správneho životného štýlu, prevencie drogových závislostí a odvykania od fajčenia.

Zdravé pracoviská

„Safety week“ Saneca Hlohovec: V dňoch 08.04. a 09.04.2014 sa OPZ zúčastnilo akcie „SAFETY WEEK“ v Saneca a.s. Hlohovec. Vyšetřili sme 45 zamestnancov zapojených do projektu „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“. Stanovili sme hladinu celkového cholesterolu, glukózy, triglyceridov a HDL cholesterolu v krvi. Merali sme TK, % množstvo telesného tuku. Zároveň bolo poskytnuté vyšetrenie CO vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov pomocou prístroja MICRO CO, poskytnuté individuálne poradenstvo k výsledkom vyšetrení a vhodný z.v. materiál.

Deň zdravia vo VŠZP Trnava: Na základe žiadosti Všeobecnej zdravotnej poisťovne sa pracovníci oddelenia podpory zdravia zúčastnili akcie „Deň zdravia“ pre zamestnancov v priestoroch VŠZP Trnava. Zabezpečili sme vyšetrenie celkového cholesterolu v krvi prístrojom reflotron, meranie TK, stanovenie % množstva telesného tuku prístrojom OMRON a vykonali edukáciu formou individuálneho poradenstva o zdravom spôsobe života. Možnosť vyšetrenia využilo 47 pracovníkov VŠZP.

Športový deň Slovenskej pošty: Dňa 30.05.2014 sa pracovníci oddelenia podpory zdravia zúčastnili akcie Slovenskej pošty pod názvom „Športový deň“ v priestoroch športového areálu v Modranke. Účastníkom sme poskytli vyšetrenie celkového cholesterolu z kapilárnej krvi, meranie TK, % množstva telesného tuku, viscereálneho tuku, kostrového svalstva, výpočet BMI, WHR, bazálneho metabolizmu a metabolizmu denných aktivít a termogenézy.

3. Aktivity zamerané na seniorov - spolupráca s Alzheimerovou spoločnosťou, Jednotou dôchodcov Slovenska, SČK ...

Oddelenie podpory zdravia podporilo myšlienku Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti na vyhlásenej akcii „Týždeň mozgu“, ktorý sme realizovali v termíne 12.3.2014 v Krajskej knižnici v Trnave. Úvodom odznela prednáška k uvedenej problematike a precvičenie pamäti u seniorov pomocou pracovných listov, ktoré nám poskytlo centrum Memory a Slovenská alzheimerová spoločnosť.

Pre Jednotu dôchodcov sme odprednášali prednášku na tému Škodlivé účinky legálnych závislostí (alkohol, fajčenie).

4. Preventívne aktivity na školách zamerané hlavne na prevenciu drogových závislostí, fajčenia, výchovu k partnerstvu a rodičovstvu, správny životný štýl

Priebežne vykonávame prednáškové aktivity na uvedené témy a aktivačné hry na všetkých typoch škôl. Počet prednášok na školách za I. polrok 2014 bol 28 prednášok. Zdravotno-osvetový materiál vo forme plagátu na prevenciu patologických javov na školách a rozvoj súdržnosti a spolupráce a tolerancie sme distribuovali na jednotlivé základné školy v našom regióne. V I. polroku 2014 sa v priestoroch OPZ RÚVZ so sídlom v Trnave stretla pracovná skupina, ktorá vyhodnocovala súťaž „Najlepšia protidrogová nástenka“. Prihlásené práce sa venovali problematike závislostí na alkohole, tabaku ako i ilegálnych látkach a nelátkovým závislostiam.

V našom regióne sme spropagovali výtvarnú súťaž „Prečo som na svete rád“. Spracovali sme správu o činnosti v oblasti prevencie závislostí a kriminality pre KÚ v Trnave. V rámci celoslovenského projektu „Bezpečný návrat domov“ sme distribuovali plagáty na všetky stredné školy a gymnáziá v regióne (32). Ako sprievodné aktivity sme na niektorých školách vykonali krátke besedy na aktuálnu tému a rozdali zdravotno-výchovný materiál k problematike konzumácie alkoholu.

5. Prevencia AIDS

V rámci prevencie pracuje na OPZ poradňa pre prevenciu infekcie HIV/AIDS. Poradenstvo je dôverné a vždy ide o stretnutie jedného klienta s jedným poradcom. Rešpektujeme absolútne právo klienta na dôvernosť a anonymitu. Klient je vždy poučený o správaní, ktoré znižuje riziko infekcie HIV. Počet klientov v I. polroku 2014 bolo 35, ktorým bola poskytnutá základná informácia o infekcii HIV a jej predchádzaní, o spôsobe vyšetrenia na anti - HIV protilátky (poradenstvo telefonickou linkou pomoci AIDS bolo poskytnuté 18 klientom).

Aktuálne zistené nové poznatky sú aplikované do ďalšej práce v poradni AIDS, sú

prezentované zdravotno-výchovnými materiálmi (letáky, plagáty, postery, panely), prednáškami a príspevkami do tlače a masmédií. Poradňu navštevovali resp. telefonické informácie boli podávané prevažne mladým ľuďom, najviac zastúpená je veková kategória od 25 – 34 rokov. Celá činnosť poradenstva bola spropagovaná v tlači, na teletexte mestskej televízie, webových stránkach RÚVZ.

V I. polroku 2014 bolo vykonaných 6 prednášok s besedami na tému AIDS a 2 na tému plánované partnerstvo a rodičovstvo. Na prednáškach s besedami zvyšujeme informovanosť a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Oddelenie podpory zdravia zabezpečuje poradňu k zodpovednému partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencie chorôb prenášaných pohlavným stykom (HIV/AIDS). V rámci tejto činnosti sme sa v spolupráci s TOS Trnava a Kanceláriou Zdravé mesto zapojili do projektu Hrou proti AIDS. Projekt sme realizovali v priestoroch zasadacej miestnosti MÚ Trnava na Trhovej ul. v Trnave. K realizácii projektu sme oslovili 9. ročníky základných škôl a 1. ročníky stredných škôl v Trnave.

6. Stomatohygiena v predškolských zariadeniach

Intervenčné aktivity v tejto oblasti sme uskutočňovali na materských školách formou praktického nácviku správnej stomatohygieny. Naučené zručnosti sme u detí fixovali pomocou vizuálneho obrazu – vo forme omaľovánky. Pre rodičov a učiteľov sme zabezpečili edukačné materiály vo forme letákov. Tento projekt sme realizovali tiež v súčinnosti s projektom „Adamko – hravo, zdravo“, „Lakomý sysel“, „Pozor na zubokazy“, „Kde bolo , tam bolo“...

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Veľkom Krtíši**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Veľký Krtíš oddelenie HŽP

1.1. Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.):

Odpočet plnenia úlohy

K výskytu ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho i vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom v I. polroku 2014 nedošlo.

RÚVZ vo Veľkom Krtíši nebol vybratý na riešenie úloh 1.2., 1.3., 1.4., 1.5...

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Odpočet plnenia úlohy:

Prevádzky s rizikovými pracoviskami sledujeme priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru. Zmeny, ktoré nastali, zaznamenávame v programe ASTR. V roku 2014 boli v okrese Veľký Krtíš (k 30.06.2014) vyhlásené v nasledovných spoločnostiach:

1. Baňa Dolina, a.s. Veľký Krtíš (3.kategória – pre 135 zamestnancov s expozíciou rizikovým faktorom prach, hluk a vibrácie, 4.kategória – pre 54 zamestnancov s expozíciou rizikovým faktorom pevný aerosól a vibrácie).
2. eustream a.s. Bratislava, prevádzka KS 03 Veľké Zlievce (3. kategória – 80 zamestnancov s expozíciou rizikovým faktorom hluk a záťaž teplom, 4.kategória – pre 16 zamestnancov s expozíciou rizikovým faktorom hluk)

Celkový počet pracovníkov, vykonávajúcich rizikové práce, oproti predchádzajúcim rokom mierne klesá. Dôvodom je útlmový program ťažby na Bani Dolina, a.s. Veľký Krtíš, ktorá by mala ukončiť svoju činnosť v rokoch 2014-2015, ale aj postupný útlm poľnohospodárskej výroby, automatizácia výroby a následne nižšia potreba ľudskej práce a tiež vykonané racionalizačné opatrenia zo strany podnikov.

Počty pracovníkov vykonávajúcich v okrese Veľký Krtíš rizikové práce k 30.06.2014 (podľa údajov z programu ASTR):

Faktor	Počet exponovaných pracovníkov		
	3. kategória	4.kategória	s p o l u

	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Hluk	460	17	43	5	503	22
Chemické látky a zmesi	250	4	48	0	298	4
Vibrácie	183	3	9	0	192	3
Zátťaž teplom a chladom	40	0	0	0	40	0
SPOLU:	933	24	100	5	1 033	29

Celkový počet pracovníkov, vykonávajúcich rizikové práce v okrese Veľký Krtíš k 30.06.2014, bol v kategórii 3 – 933 pracovníkov, z toho 24 žien a v kategórii 4 – 100 pracovníkov, z toho 5 žien. Rizikové práce zaradené do 4.kategórie (rizikový faktor hluk), vykonávajú 4 pracovníčky na pracovnej pozícii „pomocný robotník – triedenie“ v spoločnosti PRP s.r.o. Veľký Krtíš (drevospracujúca prevádzka) a 1 pracovníčka na pracovnej pozícii „montér plynovodov“ v spoločnosti eustream a.s. Bratislava, prevádzka KS 03 Veľké Zlievce (spoločnosť na prepravu zemného plynu).

Pri kontrole prevádzok s vyhlásenými rizikovými prácami sa väčšinou nestretávame s nedostatkami v oblasti ochrany zdravia pracovníkov a uplatňovania nových legislatívnych úprav. Podieľajú sa na tom najmä pracovné zdravotné služby, ktoré u zamestnávateľov s rizikovými pracoviskami poctivo sledujú trend vývoja podnikov a včas reagujú na zmenu situácie výrobných podmienok.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

Odpočet plnenia úlohy:

Previerky boli vykonané v rámci štátneho zdravotného dozoru a boli zamerané na sledovanie ochrany zdravia zamestnancov v prevádzkach, kde dochádza k akejkoľvek manipulácii s veľmi toxickými a toxickými látkami a prípravkami. Jedná sa prevažne o poľnohospodárske a priemyselné spoločnosti a predajne poľnohospodárskych potrieb, ktoré okrem iného tovaru zabezpečujú aj predaj látok na ochranu rastlín, ktoré sú klasifikované ako toxické a veľmi toxické látky a zmesi. Jedna kontrola bola vykonaná tiež v spoločnosti SLOVAP4 s.r.o. Bratislava pri uvedení priestorov lekárne Apoteka do prevádzky. Všetci kontrolovaní zamestnávatelia majú vypracovaný a schválený prevádzkový poriadok spolu s posudkom o riziku v zmysle platnej legislatívy. V poľnohospodárskych podnikoch dochádza k prehodnoteniu rizikových prác, pretože väčšina z nich je vybavená najmodernejšou technikou, aj v prípade ochrany rastlín a škodcov. Ochrana je vykonávaná vysokovýkonnými postrekovačmi s riadeným počítačovým ovládaním, čím sa podstatne znížila manipulácia a celková expozícia toxickým látkam. Zamestnanci majú odbornú spôsobilosť a sú pravidelne školení. Celkovo boli vykonané 3 kontroly a bolo poskytnutých 9 konzultácií na zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík pri používaní veľmi toxických a toxických látok a zmesí.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Odpočet plnenia úlohy:

Previerky sme vykonávali na základe databázy, v ktorej vedieme evidenciu organizácií s existenciou zdravotného rizika z karcinogénnych a mutagénnych faktorov. Jedná sa predovšetkým o drevospracujúce prevádzky, ktoré majú vypracovaný prevádzkový poriadok a posudok o riziku. S tvrdým drevom pracujú najmä drobní prevádzkovatelia v obciach okresu, aj keď väčšinou iba sporadicky. Pracovníci sú informovaní o karcinogénnych vlastnostiach prachu z tvrdého dreva a o dôležitosti používania OOPP na ochranu dýchacích ciest. Zamestnancom aj zamestnávateľom poskytujeme poradenské služby a konzultácie. Celkovo boli vykonané 2 kontroly.

V okrese Veľký Krtíš evidujeme jedno pracovisko s dvoma pracovníčkami (lekár a zdravotná sestra), ktoré sú exponované chemickým karcinogénom – cytostatikám na onkologickej ambulancii (Oncomedical s.r.o. vo Veľkom Krtíši). Cytostatiká sa podávajú ambulantne infúznou formou.

Práce zamerané na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest sa vykonávajú prevažne vo väčších stavebných objektoch. K 30.06.2014 sme v okrese Veľký Krtíš evidovali 3 žiadosti na výkon takýchto prác. Jednalo sa o odstraňovanie AZC krytiny (eternitu) na 2 rodinných domoch pre spoločnosť SD Gelnica s.r.o. (v obciach Želovce a Dačov Lom) a o likvidáciu odpadových a kanalizačných rúr v bytovom jadre v budove na bývanie vo Veľkom Krtíši pre SZČO - Štefan Tóth, Nenince. Práce na odstraňovaní azbestu a materiálov obsahujúcich azbest vykonali iba firmy, ktoré vlastnia oprávnenie na odstraňovanie azbestocementových materiálov. Výkon práce bol pod odborným dohľadom a boli zabezpečené komplexné opatrenia na ochranu zdravia. Návrhy likvidácie azbestocementového materiálu vyhovovali podmienkam, ktoré sú určené NV SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci a boli v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Odpočet plnenia úlohy:

V prvom polroku r. 2014 sme mali na oddelení PPL RÚVZ Veľký Krtíš 21 prípadov podozrenia na profesionálne poškodenie zdravia z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia. V prevažnej miere išlo o profesiu baník – 15 prípadov, zámočník – 1 prípad, pracovníčka vo vinohrade – 2 prípady, SZČO – 2 prípady, strojník kompresorovej stanice – 1 prípad. Priamo u zamestnávateľa bolo vykonané šetrenie pracovného prostredia a podmienok práce, s výnimkou 1 prípadu, kedy šetrenie nebolo možné vykonať z dôvodu likvidácie spoločnosti.

2.2. INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Odpočet plnenia úlohy:

Oddelenie PPL na RÚVZ Veľký Krtíš sa snaží napomáhať zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov predovšetkým cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci, ako aj spoluprácou s pracovnými zdravotnými

službami. V 1.polroku 2014 bolo k uvedenej tematike vykonaných 35 konzultácií, z toho 17 u SZČO, počas ktorých bolo záujemcom poskytované odborné poradenstvo. Zároveň bolo vykonaných 12 kontrol so zameraním na pracovné prostredie a znižovanie zdravotných rizík z práce a pracovného prostredia. V uvedenej oblasti úzko spolupracujeme aj s Poradňou zdravia pri RÚVZ Veľký Krtíš.

Poradňa zdravia pri RÚVZ Veľký Krtíš vykonávala v rámci svojej činnosti aj aktivity, zamerané na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu. Osobitnú pozornosť pracovníčky venovali poradenstvu pre malé a stredné podniky a samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO). Do 30.06.2014 bolo vykonaných 5 výjazdových aktivít, zameraných na vyšetrenie krvi v rámci prevencie kardiovaskulárnych ochorení a to v nasledovných prevádzkach: Mestský úrad Veľký Krtíš (19 klientov), Spojená škola Modrý Kameň (16 klientov), Obecný úrad Olováry (15 klientov), Materská škola Š.Tučeka Veľký Krtíš (11 klientov) a Základná škola Hrušov (18 klientov). Záujemcom boli prístrojom Reflotron vyšetrené hodnoty celkového cholesterolu, glykémie, HDL a LDL cholesterolu, zmeraná krvný tlak, pulz, percento telesného tuku, výška a hmotnosť. Vykonané bolo individuálne poradenstvo podľa zistených výsledkov. Pracovníčky PZ pravidelne vykonávajú rôzne poradenské aktivity pre zamestnávateľov, napr. v spolupráci s Baňou Dolina a.s. Veľký Krtíš pri organizovaní rekondičných pobytov a pod. V spolupráci s mestom Veľký Krtíš v rámci rôznych zdravotno-výchovných dní (napr. Svetový deň zdravia – beh ulicami mesta) vykonávajú výjazdové akcie pre obyvateľov mesta, zamerané na zvýšenie povedomia o ochrane a podpore zdravia. Záujemcom je ponúknutá možnosť vyšetrenia kapilárnej krvi Reflotronom, individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovné materiály na rôzne témy.

2.3. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš nie je riešiteľským pracoviskom.

2.4. ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš nie je riešiteľským pracoviskom.

2.5. ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Odpočet plnenia úlohy:

RÚVZ Veľký Krtíš, odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, k 30.06.2014 vydal 7 rozhodnutí na uvedenie chránených pracovísk a chránených dielní do prevádzky, v rámci ktorých bolo vykonaných 7 kontrol na jednotlivých pracoviskách. Jednalo sa prevažne o pracovné priestory, v ktorých sa vykonáva administratívna činnosť a maloobchodný predaj. V rámci štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených

dielni a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené žiadne nedostatky. Zdravotne postihnutí pracovníci (celkovo sa jedná o 12 pracovníkov, prevažne s miernym postihnutím pohybového aparátu a onkologickými ochoreniami) pred nástupom do zamestnania absolvovali lekársku prehliadku a sú zdravotne spôsobilí vykonávať prácu na chránenom pracovisku. K dispozícii majú dennú miestnosť na oddych a odpočinok. Pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon sú na pracoviskách prispôbolené zdravotnému stavu občanov so zdravotných postihnutím. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli použité aj kontrolné listy informovanosti zamestnancov (7 – zobrazovacie jednotky, bremená), z ktorých vyplynulo, že pracovníci sú informovaní o vplyve práce a pracovných podmienok na ich zdravie, zamestnávateľ im poskytuje OOPP a v prípade potreby majú kedykoľvek možnosť prerušiť výkon práce.

Ďalej boli vydané 2 dodatky k rozhodnutiu RÚVZ Veľký Krtíš, ktorým boli priestory chránenej dielne alebo chráneného pracoviska uvedené do prevádzky. Jednalo sa o kanceláriu na sprostredkovateľskú činnosť v oblasti obchodu a prevádzku na výrobu zámkovej dlažby. Dodatky boli vydané pre potreby ÚPSVaR Veľký Krtíš z dôvodu zníženia počtu ZTP pracovníkov na uvedených chránených pracoviskách, resp. z dôvodu zúženia výkonu viacerých činností chráneného pracoviska na prevažujúcu činnosť.

3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.

Aj tento rok pokračujeme v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospelaj populácie. Bolo oslovených 54 respondentov, v štyroch vekových kategóriách, v dvoch vekových kategóriách muži a v dvoch vekových kategóriách ženy, so zameraním sa na ľahkú prácu. Osloveným respondentom bola odobratá krv na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu, vyplnili jednodňový jedálny lístok, dotazníky na spracovanie somatometrických a biochemických údajov a dotazník životosprávy. Získané údaje sú spracovávané v programe ALIMENTA – nadstavbovej verzii. Výsledné údaje nám slúžia k zhodnoteniu stravovacích návykov jednotlivých respondentov. V spolupráci s poradňou zdravia upozorňujeme na správne stravovanie a výživu, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu jednotlivcov.

3.2. Monitoring príjmu jódu

V rámci tejto úlohy sa monitoruje obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli s cieľom sledovania zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu. V prvom polroku 2014 sme sa podieľali na plnení uvedenej úlohy, v rámci ktorej bolo odobratých v okrese Veľký Krtíš 12 vzoriek jodidovanej kuchynskej soli na chemické analýzy. Vzorky soli boli odoberané v prevádzkach zariadení spoločného stravovania s prípravou pokrmov.

Všetky odobraté vzorky boli vyšetrené na jodid draselný (KJ), jodičnan draselný (KJO₃) a ferokyanid draselný .

Na základe laboratórných rozborov bolo zistené, že obsah jodidu draselného vo všetkých vyšetrených vzorkách bol v súlade s množstvom KJ uvedenom v príslušnej hlave Potravinového kódexu SR. Obsah ferokyanidu draselného bol vo všetkých vzorkách v hodnote do 20 mg/kg.

3.3. Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂

Kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami ako aj na priamy styk s potravinami vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa

3.4. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

Cieľom tejto úlohy je kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t. j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť. pre deti so zameraním na kontrolu vybraných kritérií bezpečnosti výrobkov.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa

3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov.

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov do potravinárskych výrobkov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál, používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

V rámci tejto úlohy sme odobrali 1 vzorku potravinu / 100% pomarančová šťava / balenej v obale typu TetraPack z obchodnej siete. Vzorka bola zaslaná spolu so záznamom o úradnej kontrole na RÚVZ so sídlom v Poprade do NRL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami. Výsledky laboratórných skúšok nám zatiaľ neboli zaslané.

3.6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu

Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných médií, za rôznych podmienok.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa

3.7. Monitoring probiotik v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

Cieľom monitoringu je zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa.

3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok a kontrola povinného označovania kozmetických výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom.

Z vybraných regulovaných látok sa náš úrad podieľal na kontrole fluóru, 2,2-dioxyetanolu a peroxidu vodíka vo výrobkoch na ústnu hygienu a bielenie zubov. Boli odobrané v mesiaci január 4 vzorky zubných pást s bieliacim účinkom a zaslané na vyšetrenie požadovaných ukazovateľov na RÚVZ so sídlom v Poprade. Pri odobratých vzorkách bola vykonaná aj kontrola označovania a použitie tvrdení uvedených na obale. Výsledky laboratórnych rozborov ako aj označovanie bolo v súlade s legislatívou.

V mesiaci máj boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti určených na sprchovanie, ako šampóny, peny a gély do kúpeľa. Sledované boli regulované látky-konzervačné látky - kyselina 4-hydroxybenzoová, jej soli a estery, kyselina salicylová a jej soli, kyselina benzoová a benzoansódny a chlorbutanol. Vzorky boli zaslané na vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Žiline. Výsledky laboratórnych rozborov nám ešte neboli doručené.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľom tejto úlohy je monitoringnanomateriálov v kozmetických výrobkoch.

- na tejto úlohe sa náš úrad nepodieľa

4. Odbor hygieny detí a mládeže

V kalendárnom roku 2014 pre Odbor hygieny detí a mládeže v rámci plnenia Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike boli určené nasledovné úlohy:

Úloha č. 4.1. - Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.

Cieľom projektu je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

V roku 2013 bol dokončený zber údajov od vybraných respondentov jednotlivými RÚVZ v SR.

Úloha č. 4.2. - Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú vybrané RÚVZ v SR.

K realizácii tohto projektu bolo z ÚVZ SR zaslané usmernenie, kde bolo uvedené, že po vytlačení dotazníkov na realizáciu prieskumu budú tieto zaslané na jednotlivé RÚVZ v SR k vykonaniu zberu dát na školách.

Úloha č. 4.3. – Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenie, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

V roku I. polroku 2014 sa uskutočnila realizácia dotazníkového prieskumu u vekovej skupiny 3 – 6 ročných detí. Do prieskumu boli vybraté 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka), počet vrátených dotazníkov bol od 35 detí. Údaje z dotazníkov boli vložené do masky v programe Excel a zaslané elektronicky na ÚVZ SR.

Úloha č. 1.4. - Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parnskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením environmentálno-zdravotných indikátorov.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

V I. polroku 2014 v súvislosti s plnením projektu bola vybratá jedna mestská základná škola, kde bude v II. polroku 2014 (vo vykurovacom období) realizovaný projekt podľa usmernenia gestora.

Úloha č. 3.6. z roku 2013 – Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok v potravinách.

Cieľom projektu je monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách, čo je základom pre hodnotenie zdravotného rizika z potravín s cieľom zistenia miery závažnosti záťaže exponovanej populácie daným rizikovým faktorom v určitom časovom období. Monitorovanie spotreby, ako preventívne opatrenie, umožňuje vytvoriť bázu pre ochranu zdravia a prijatie legislatívnych opatrení. Monitorovanie spotreby prídavných látok prebieha súčasne na základe požiadavky platnej európskej legislatívy s cieľom získať informácie o úrovni spotreby vybraných prídavných látok v potravinách v danom členskom štáte.

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR.

V nadväznosti na Plán úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru orgánov verejného zdravotníctva bol v r. 2014 bol realizovaný Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok v potravinách. V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných prídavných látok - E200 - E 203 Kyselina sorbová - sorbany , E 210 - E 213 Kyselina benzoová - benzoany a E 952 cyklamáty na základe dotazníkovej metódy u 20 žiakov Základnej školy, ul. J. A. Komenského 4 vo Veľkom Krtíši vo vekovej kategórii 10 ročných detí. Počet odovzdaných dotazníkov bol 25, počet vyplnených vrátených dotazníkov bol 14.

6. Odbor epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program

Vzhľadom na dlhodobosť projektu a pevne stanovené termíny kontroly očkovania v SR, sa v priebehu prvého polroka kontrola nevykonávala. Kontrola očkovania bude vykonávaná v mesiacoch september - október 2014.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa, ktorý vyhlasuje európska úradovňa Svetovej zdravotníckej organizácie zameranej na posilnenie významu očkovania a zvýšenia zaočkovanosti boli pre laickú verejnosť vyhotovené letáky o imunizácii populácie s aktuálnym očkovacím kalendárom na rok 2014. Článok s príslušnou tematikou bol uverejnený aj na webovej stránke RÚVZ Veľký Krtíš, na uverejnenom telefónnom čísle sa môže verejnosť informovať o problematike očkovania. So všetkými rodičmi detí, ktoré z akéhokoľvek dôvodu odmietajú povinné očkovanie pozývame v rámci pohovoru o poučení o očkovaní, jeho dôležitosti a následkoch v prípade nezočkovania dieťaťa

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Odborní pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávali šetrenia výskytu infekčných ochorení v ohniskách nákazy. Za uvedené obdobie bolo vykonaných celkom 57 terénnych šetrení v ohniskách nákazy, z toho 22 v ohniskách salmonelóz, 4 kontaktov hepatitídy typu A, 8 ohniskách hepatitíd typu B, 13 šetrení kontaktov hepatitídy typu B, 1 v ohnisku chronickej hepatitídy typu C, 6 v ohniskách divého kašľa, 1 zápalovej polyneuropatii a v 2 ohniskách kontaktu, alebo ohrozenia besnotou.

V rámci sledovania HER v zdravotníckych zariadeniach bolo odobratých 120 sterov mikrobiálnej čistoty. Podľa vopred určeného harmonogramu sme sledovali vzorky odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

S informačným systémom sa pracuje denne a to, zadávaním prenosných ochorení, sleduje sa systém rýchleho varovania a týždenne sa zadávajú údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení.

6.4. Nozokomiálne nákazy

V roku 2014 za prvý pol rok oddeleniu epidemiológie boli nahlásené 2 nozokomiálne nákazy z oddelenia OAIM a detského oddelenia. Na predchádzanie NN sa v nemocničných oddeleniach vykonávajú pravidelné kontroly hygienicko-epidemiologického režimu,

bariérovej ošetrovateľskej starostlivosti, manažmentu NN a spätnej väzby k ošetrojúcim lekárom. Každoročne sa zapájame do kampane hygieny a dezinfekcie rúk, ktorá je súčasťou WHO.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Pracovníci oddelenia epidemiológie spolupracujú s ostatnými oddeleniami RÚVZ pri riešení a realizácii úloh podpory zdravia verejnosti, zároveň plnili programy a projekty hlavného hygienika SR a ECDC.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

V priebehu roka sa v okrese Veľký Krtíš nevyskytli mimoriadne epidemiologické situácie, len lokálne epidémie respiračných ochorení, ktorým sa zabránilo prerušením výchovno-vzdelávacieho procesu.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Podľa vopred určeného harmonogramu sme sledovali vzorky odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

9. Podpora zdravia

9.1. „NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA“

Národný program podpory zdravia je programom, ktorý priebežne plníme počas celého roka. Aj v tomto polroku sme naďalej pokračovali v realizácii aktivít zameraných na splnenie jeho čiastkových cieľov a realizovali aktivity vedúce k zlepšeniu súčasného stavu v jednotlivých oblastiach NPPZ.

Časť činnosti oddelenia zameriavame na preventívne opatrenia, ktorých cieľom je znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení. V marci sme uverejnili v regionálnom týždenníku článok „Dajme šancu svojmu srdcu“.

Svoje aktivity smerujeme hlavne na mladú generáciu v oblasti zdravého životného štýlu, ďalšími oblastami sú výživa a stravovacie zvyklosti, dôležitosť fyzickej aktivity, škodlivosť tabaku a zákernosť drog, nebezpečenstvo nadmerného užívania alkoholu. Prednášky na tieto témy sme realizovali v základných a stredných školách.

V poradenskom centre neustále zisťujeme rizikové faktory chronických neinfekčných ochorení a intervenujeme v závislosti od výsledkov vyšetrení, či už poučením o ozdravení životného štýlu, alebo odoslaním ošetrojúcemu lekárovi na ďalšiu diagnostiku a liečbu.

Máme zriadenú poradňu pohybovej aktivity, poradňu zdravej výživy a poradňu na odvykanie od fajčenia, v ktorej môžu fajčiari získať informácie o možnosti prestať fajčiť.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

V roku 2013 sme sa zapojili do realizácie dotazníkového prieskumu zdravotného uvedomenia. Oboznámili sme sa so správou o zdravotnom uvedomení a správaní sa

obyvateľov SR a na základe záverov z tohto sledovania sme pokračovali v aktivitách, zameraných na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného uvedomenia. V zdravotnej výchove všetkých vekových skupín sme zdôrazňovali individuálnu zodpovednosť za vlastné zdravie, ktorá je realizovaná prostredníctvom pozitívnych trendov v oblasti výživy a dostatku pohybovej aktivity. U mladej generácie je dôležitým problémom oblasť drogových závislostí, zamerali sme sa predovšetkým na najrozšírenejšiu drogu, ktorou je alkohol.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE NADVÁHY A OBEZITY

V súlade s cieľom NPPO vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý má viesť k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity, sme naďalej pokračovali v aktivitách, ktorých cieľom je eliminovať ich epidemický výskyt.

Úlohy plníme v súčinnosti s inými oddeleniami. V spolupráci s oddelením hygieny výživy sme v rámci projektu Výživový stav obyvateľstva vyšetrili 36 klientov, ktorým bolo tiež poskytnuté odborné poradenstvo.

V nadväznosti na preventívne programy sa naďalej zameriavame na vybrané chronické ochorenia, ktoré vo veľkej miere súvisia s nadhmotnosťou a obezitou. Súčasťou vyšetrení v poradni zdravia je poskytovanie odborného poradenstva zamerané na dosiahnutie správneho životného štýlu, vrátane eliminácie výskytu obezity a osvojenie si primeranej pohybovej aktivity. Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme uskutočnili výjazdovú akciu do knižnice, kde sme o zásadách správneho stravovania diskutovali so zúčastnenými občanmi.

Prednášky o správnej životospráve, zamerané na prevenciu obezity, sme vykonali v Špeciálnej základnej škole vo Veľkom Krtíši, v ZŠ v Bušinciach, Želovciach a Veľkom Krtíši. V rámci týchto prednášok sme deťom a žiakom premietli DVD s príslušnou tematikou a besedovali sme s nimi o otázkach dôležitosti pohybovej aktivity, hlavne v období dospievania.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľom tejto kampane je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov Slovenska elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení – pohybovej inaktivity.

Do projektu sa v čase jeho konania pravidelne zapájame. Keďže kampaň prebieha každý druhý rok, zapojíme sa do nej v budúcom roku.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Naplneniu cieľa akčného plánu - prevencii fajčenia u detí - sme sa venovali počas prednášok a besied na druhom stupni základných škôl.

Poradenstvo na odvykanie od fajčenia poskytujeme fajčiarom počas návštevy základnej poradne, pričom ich odporúčame do poradne na odvykanie od fajčenia.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme mali deň otvorených dverí v poradni zdravia, merali sme percento CO vo vydychovanom vzduchu a poskytovali poradenstvo ako prestať fajčiť. Aktivitu sme spropagovali na informačnom paneli, v regionálnych médiách a na webstránke úradu.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhraj“

Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky. Súťaž tento rok nebola vyhlásená, určite sa do nej pri najbližšej príležitosti zapojíme.

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Náš úrad nie je riešiteľským pracoviskom tohto projektu.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Hlavným cieľom nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu. Tejto problematike sa venujeme v prednáškovej činnosti oddelenia prevažne na druhom stupni základných škôl. V tomto polroku sme problematiku alkoholu za volantom riešili v rámci projektu „Bezpečný návrat domov“, ktorý sme realizovali v spolupráci s OR PZ vo Veľkom Krťiši. V tomto období sme edukovali 194 študentov stredných škôl a odborných učilíšť v našom okrese.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Keďže demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie v dôsledku poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku, je veľmi dôležité venovať sa tejto skupine obyvateľov. Cieľom je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Tento cieľ programu naplníme prostredníctvom výchovno-vzdelávacích aktivít, realizovaných priebežne počas celého roka. Na aktivity, ktoré sme realizovali v spolupráci so Slovenskou Alzheimerovou spoločnosťou v rámci týždňa mozgu, sme konkrétne pozývali členov Jednoty dôchodcov Slovenska, s ktorými máme dlhoročnú spoluprácu. Edukačné aktivity motivujúce obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia realizujeme v priebehu celého roka, hlavne počas Týždňa mozgu, Svetového dňa Alzheimerovej choroby, Medzinárodného dňa starších a Mesiaca úcty k starším.

Pre členov Slovenského zväzu zdravotne postihnutých sme zrealizovali prednášku ako udržať krvný tlak pod kontrolou. Pri tejto príležitosti sme zúčastneným odmerali krvný tlak a distribuovali zdravotno-výchovné materiály týkajúce sa danej problematiky. Ďalšie aktivity máme naplánované na mesiace október a november.

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľom Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 je zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Tento cieľ napĺňame priebežne prednáškovou činnosťou v materských, základných a stredných školách. Zameriavame sa na hlavné priority, z ktorých najväčší dôraz kladieme na formovanie návykov súvisiacich so zdravým životným štýlom, význam pohybu pre zdravie, znižovanie rizika úrazov, podpora duševného zdravia, výchova ku zdravým vzťahom, manželstvu, rodičovstvu, sexuálne zdravie, nebezpečenstvo AIDS, prevencia závislostí a porúch príjmu potravy. Prednášku o dospievaní sme realizovali pre dievčatá na druhom stupni v špeciálnej základnej škole.

Všetky základné školy v okrese sme elektronicky oboznámili s problematikou šikanovania a zaslali sme im publikáciu Šikanovanie a jeho formy. Rovnako sme im odoslali podklady na zapojenie sa do súťaže s protidrogovou problematikou Prečo som na svete rád. Pracovníkom komunitného centra sme odoslali publikáciu Roma health.

V spolupráci s mestským úradom sme sa zúčastnili na športovej aktivite „Beh ulicami mesta“ pre deti a dorast, kde sme merali krvný tlak, percento telesného tuku a poskytovali zdravotno-výchovné materiály a konzultácie, týkajúce sa zdravého životného štýlu.

Koncom mesiaca jún sme si dohodli spoluprácu s novovzniknutými materskými centrami „Macík“ a „Hruštička“. Najbližšiu aktivitu s nimi máme dohodnutú na obdobie letných prázdnin.

9.7.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygienu

Cieľom tohto projektu je zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Hlavnou cieľovou skupinou projektu sú 3 – 6-ročné deti, ktoré navštevujú materské školy. Obsahom zdravotno-edukačného pôsobenia je nácvik správnej techniky čistenia zubov, návyk celodenného udržiavania ústnej hygieny, formovanie postojov detí k správnej výžive, zubným prehliadkam a zubnému ošetrovaniu. Takto tematicky ladenú prednášku priebežne vykonávame v MŠ a v ŠZŠ.

Ďalšou cieľovou skupinou sú rodičia detí a učiteľky MŠ, u ktorých sa projekt zameriava na zvýšenie ich povedomia ohľadom významu dentálneho zdravia a skvalitnenie informovanosti v oblastiach: správna stomatohygienu – fluoridácia – zdravé výživové zvyklosti. Pedagógov sme edukovali zdravotno-výchovnými materiálmi.

9.8 CINDI PROGRAM SR

Cieľom programu je znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Pri plnení tohto programu sme sa zamerali na osoby s rizikovým životným štýlom, a to najmä fajčiarov, nezdravo sa stravujúce osoby, osoby s nedostatočnou pohybovou aktivitou s nadmerným užívaním alkoholu. Svojou zdravotno-výchovnou činnosťou sa snažíme zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy a zvýšením pohybovej aktivity. S týmto zameraním sme vykonávali zdravotno-výchovné intervencie pre rôzne vekové skupiny obyvateľstva.

Individuálna stratégia zahŕňa vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratívnej, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta v poradni zdravia, v špecializovaných nadstavbových poradniach pre nefarmakologické znižovanie krvného tlaku a zvýšenie pohybovej aktivity, ako aj v poradni zdravej výživy a počas výjazdových akcií poradne zdravia.

V poradni zdravia bolo v prvom polroku vyšetrených 148 klientov, z toho 32 mužov a 116 žien. Prvovyšetrených bolo celkom 52 klientov, 13 mužov a 39 žien. Opakovane bolo vyšetrených 96 klientov, z toho 19 mužov a 77 žien. Každému z nich bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na zlepšenie životného štýlu. Klientov vyšetrujeme nielen v priestoroch poradne zdravia, ale aj na výjazdových akciách v regióne. V tomto polroku sme v spolupráci so všeobecnou zdravotnou poisťovňou vyšetřili Reflotronom pracovníkov mestského úradu. Pri plnení úlohy Sledovanie výživového stavu obyvateľstva sme v spolupráci s oddelením hygieny výživy vyšetřili 60 obyvateľov. Celkovo sme na výjazdových akciách vyšetřili 96 klientov.

Populačná stratégia v rámci programu CINDI zahŕňa skupinové intervenčné aktivity, ktoré sme realizovali aj pri príležitosti týchto významných dní WHO:

11. – 17. marec – Týždeň mozgu – túto kampaň sme prezentovali v regionálnom týždenníku a na našej webovej stránke. Pre pracovníkov nášho úradu sme pripravili vedomostné aktivity a ukážky tréningu mozgu

22. marec - Svetový deň vody – sme si pripomenuli nástenkou v priestoroch RÚVZ. Spolupracovali sme pri odbere vzoriek vody na odd. HŽP

24. marec - Svetový deň tuberkulózy - informačné tabule v priestoroch RÚVZ

7. apríl - Svetový deň zdravia – sme spropagovali v priestoroch RÚVZ a pre občanov mesta prostredníctvom mestského rozhlasu a týždenníka Pokrok, na stránke RÚVZ a mesta Veľký Krtíš. Už tradične pri tejto príležitosti vyšetřujeme Reflotronom v hontiansko-novohradskej knižnici a rozdávame zdravotno-výchovné materiály. Tento rok sme vyšetřili Reflotronom 17 občanov.

12. apríl – Deň narcisov - informačné tabule v priestoroch RÚVZ

10. máj - Svetový deň pohybom ku zdraviu - propagácia na nástenke v priestoroch RÚVZ, webstránke a regionálnom týždenníku. Pri tejto príležitosti sme iniciovali športový deň zamestnancov zameraný na turistiku. Pre verejnosť sme pripravili týždeň otvorených dverí s tematikou dôležitosti pohybu, merali sme antropometrické parametre a krvný tlak, poskytovali poradenstvo v oblasti pohybovej aktivity a stravovania.

31. máj - Svetový deň bez tabaku - pri tejto príležitosti sme spropagovali deň otvorených dverí, v danom týždni sme ponúkli fajčiarom možnosť dať si zmerať Smokerlyzerom množstvo CO vo vydychovanom vzduchu na verejnom priestranstve pred budovou nášho úradu. Akciu sme spropagovali v mestskom rozhlase, na stredných školách, na webstránke úradu a v priestoroch budovy RÚVZ. Následne sme uverejnili článok v regionálnom týždenníku, kde sme opätovne ponúkli poradenstvo a pomoc pri odvykaní od fajčenia.

26. jún - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi – propagácia na webovej stránke a informačnej tabuli v priestoroch RÚVZ. Vykonali sme prednášku o škodlivosti konzumácie alkoholu pre druhý stupeň ZŠ v Bušinciach.

9.9 EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospeljej populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od sociálno-ekonomických podmienok a veku.

Do realizácie tohto projektu sme sa zapojili podľa pokynov gestora v rokoch 2011 – 2012.

S výsledkami sme sa oboznámili v správe o zdravotnom stave obyvateľstva v Slovenskej republike.

Vyhodnotenie lokálnych priorít za RÚVZ Veľký Krtíš

1. Oddelenie HŽP ju realizuje hlavne počas svetového dňa vody. Svetový deň vody a odber vzoriek sme oznámili v regionálnych novinách Pokrok, počas svetového dňa vody vykonávali odber vzoriek vody a poskytovali poradenstvo v oblasti čistenia studní, dezinfekcie, kvality vody, úpravy vody a hlavne napojenia sa na verejný vodovod. Pre všetkých záujemcov o vyšetrenie vody sme pripravili letáky s návodom na dezinfekciu studní a letáky s vysvetlením prečo vyšetrujeme práve dusičnany a dusitaný, v ktorých sme informovali o rizikách spojených s používaním pitnej vody s vysokým obsahom dusitanov a dusičnanov. Spolu bolo odobratých 167 vzoriek vody na vyšetrenie v ukazovateli dusičnany a dusitaný z individuálnych vodných zdrojov. V ukazovateli dusičnany nevyhovovalo 91 vzoriek a v ukazovateli dusitaný nevyhovovali 3 vzorky. Najvyššia hodnota dusičnanov bola 1545,5 mg/l a najvyššia hodnota dusitanov bola 4,49 mg/l. Následne bolo porovnanie kvality vody z individuálnych studní a z verejného vodovodu uverejnené v regionálnych novinách Pokrok.
2. V rámci oddelenia HV:
Korešponduje ŠZD a ÚKP s PaP. Prioritu č.2 realizuje priebežne počas LS. Správu zašleme. Prioritu č. 3 realizujeme priebežne.

Priority z ostatných oddelení korešpondujú s PaP.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Vranove nad Topľou**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
1.1	PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.) ÚVZ SR	ÚVZ SR Rok 2014 a ďalšie roky
1.2	PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR podľa novo nastavených národných cieľov	ÚVZ SR Podľa vládou schváleného plánu plnenia národných cieľov
1.3	ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A PRACOVNOM PROSTREDÍ medziodborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP), RÚVZ v sídlach krajov a ďalšie vybrané RÚVZ	ÚVZ SR Rok 2016
1.4	SLEDOVANIE VPLYVU ŠKODLIVÝCH LÁTKO VO VNÚTORNOM OVZDUŠÍ ŠKÔL NA ZDRAVIE DETÍ V RÔZNYCH REGIÓNOCH SLOVENSKA medziodborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	ÚVZ SR Rok 2014 a ďalšie roky
1.5	ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKO V PITNÝCH VODÁCH ÚVZ SR, RÚVZ v SR	RÚVZ so sídlom v Košiciach – NRC pre pitnú vodu Rok 2014 a ďalšie roky
1.6	TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Child Safety) ÚVZ SR	ÚVZ SR Rok 2014
1.7	MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH Vybrané RÚVZ v SR – RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, RÚVZ so sídlom v Poprade	RÚVZ so sídlom v Žiline Rok 2014, 2015

Číslo úlohy 1.1

Názov úlohy: Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.).

Cieľ:

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR prostredníctvom environmentálnych determinantov zdravia, redukcia ochorení súvisiacich s kvalitou vonkajšieho a vnútorného ovzdušia, ochorení súvisiacich s pitnou vodou a rekreačnou vodou, ochorení súvisiacich s nadmerným environmentálnym hlukom, úrazmi, UV žiarením, klimatickými zmenami.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol** zaradený do plnenia tejto úlohy.

Číslo úlohy : 1.2.

Názov úlohy: Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (EHIS).

Cieľ:

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví* a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho využívania vody a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol** zaradený v roku 2014 do plnenia tejto úlohy.

Číslo úlohy : 1.3.

Názov úlohy: Ľudský biomonitoring – sledovanie záťažových skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí.

Cieľ:

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kofeínu v biologickom materiáli (moč).

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2014 **nebol** zaradený do plnenia danej úlohy.

Číslo úlohy : 1.4.

Názov úlohy : Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.

Cieľ:

Plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) uvedeného v Deklarácii ministrov prijatej na Parmskej konferencii o životnom prostredí a zdraví, ktorým je prevencia akútnych a chronických respiračných ochorení a alergií u detí prostredníctvom zlepšovania kvality vnútorného prostredia v školách uplatnením enviromentálne zdravotných indikátorov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2014 **nebol zaradený** do plnenia úlohy.

Číslo úlohy: 1.5

Názov úlohy: Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

Cieľ:

Získať prehľad o výskyte reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

V prvom polroku 2014 RÚVZ úlohu **neriešil**.

Číslo úlohy: 1.6.

Názov úlohy: TACTICS (Tools to Address Chidhood Trauma, Injury and Child Safety).

Cieľ:

Cieľom projektu je poskytnúť informácie, praktické nástroje a zdroje na podporu prijatia, implementácie a monitorovania dobrej praxe v oblasti prevencie úrazov detí a mládeže v Európe.

Plnenie úlohy **zabezpečuje** ÚVZ SR Bratislava.

Číslo úlohy: 1.7

Názov úlohy: Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.

Cieľ:

Cieľom projektu je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie), vyhodnotenie kvality ukazovateľov mikroklimatických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách akvaparkov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou **nebol zaradený** v roku 2014 do plnenia danej úlohy.

PROGRAMY A PROJEKTY 30.06.2014

ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

**2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA
A TOXIKOLÓGIE**

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky
2.2	Intervencie na podporu zdravia pri práci	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky
2.3	Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a ÚVZ SR	Rok 2014 a 2015
2.4	Ľudský biomonitring - sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	medzi odborová úloha (odborní HŽP, PPL a OFŽP) RÚVZ v sídle kraja a ďalšie vybrané RÚVZ	Rok 2014 a 2015
2.5	Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Rok 2014 a ďalšie roky

2.1 ZNÍŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, zisťovať rizikové faktory práce a výskyt zdravotných problémov u zamestnancov pri podozrení na výskyt choroby z povolania na danom pracovisku. Zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa vykonáva v programe ASTR.

V okrese Vranov nad Topľou bolo k 30.06.2014 evidovaných 25 organizácií s pracoviskami, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce v riziku. Škodlivým faktorom je takto pri práci exponovaných 743 osôb, z čoho 107 je žien. V 3. kategórii rizika evidujeme 594 zamestnancov, z toho 107 žien, v 4. kategórii rizika 149 zamestnancov, pričom ženy práce v tejto kategórii nevykonávajú. Najvyšší počet osôb v riziku pracuje v priemyselnej výrobe, menej v poľnohospodárstve, lesníctve a ťažbe. Rizikovými faktormi, ktorým je exponovaných najviac zamestnancov je hluk (601 zamestnancov) a chemické látky a zmesi (459 zamestnancov). Z chemických látok a zmesí sa jedná hlavne o pevné aerosóly (362 zamestnancov). Z ďalších rizikových faktorov sú to z chemických látok a zmesí: dráždivé látky 99 zamestnancov, chemické karcinogény a mutagény 99 zamestnancov, dermatotropné látky 76 zamestnancov, jedovaté látky 76 zamestnancov, žieraviny 74 zamestnancov; ďalším faktorom sú vibrácie, ktorým je exponovaných 64 zamestnancov, 2 pracovníci sú exponovaní optickému žiareniu a 3 biologickému faktoru. Na mnohých pracoviskách sa kumuluje účinok viacerých škodlivých faktorov, napr. v drevovýrobách, kovovýrobách, na zvaračských pracoviskách, pri výrobe energií, či pri výrobe cementu.

V 1. polroku 2014 boli do evidencie rizikových prác zaradené práce v profesii operátor stroja na pletenie v Pletiarňi spoločnosti **Faveo Healthcare, s.r.o., Vranov nad Topľou** z dôvodu zvýšených hladín hluku na pracovisku. Práce vykonáva 15 zamestnancov – žien.

V spoločnosti **VIVI s.r.o. Hencovce** boli na základe vykonanej objektivizácie hluku pracovníčky oddelenia šitia pri obsluhu šijacích strojov (4) zaradené do 3. kategórie rizika.

V spoločnosti **VIGNONI SK s.r.o. Hencovce** boli pracovníčky oddelenia šitia pri obsluhu šijacích strojov (7) zaradené do 3. kategórie rizika taktiež z titulu nadmerného hluku.

Z kategórií rizika pre psychickú záťaž boli v 1. polroku 2014 vyradení zamestnanci Základnej školy Kukučínova, Vranov nad Topľou. Návrh na vyradenie prác z rizikových kategórií z titulu psychickej pracovnej záťaže podala Základná škola Kukučínova vo Vranove nad Topľou, kde bolo vykonané nové prehodnotenie psychickej záťaže zamestnancov z hľadiska úrovne pracovných podmienok a charakteru práce (objektívne hodnotenie) a podľa charakteristík subjektívnej odozvy zamestnancov na záťaž (Meisterov dotazník).

Počet zamestnancov a SZČO, ktorí vykonávajú práce zaradené do rizika sa oproti roku 2013 významne nezmenil, zaznamenal mierny pokles.

V rámci výkonu ŠZD boli vykonané kontroly vybraných pracovísk, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce v riziku, zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov v pracovnom ovzduší a preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci. Objektivizáciu fyzikálnych faktorov zabezpečujú zamestnávateľia pri zmenách na pracoviskách, väčšie prevádzky, napr. Bukocel, Zeocem ap. minimálne 1 krát za 3 roky. Preventívne lekárske prehliadky vo všetkých prevádzkach s vyhlásenými rizikovými prácami zabezpečujú lekári PZS.

Na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami k 30.06.2014 nebola prešetrovaná choroba z povolania.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

K 30.06.2014 nebolo vydané žiadne rozhodnutie na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami.

K 30.06.2014 bolo vydaných 11 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky alebo skúšobnej prevádzky, ktorých činnosť priamo súvisí s používaním chemických prípravkov vo výrobnom procese, pri predaji alebo pri skladovaní.

Bolo posúdených 6 prevádzkových poriadkov pre prácu s chemickými faktormi. Jednalo sa väčšinou o menšie prevádzky, najčastejšie autoservisy, ale aj prevádzku Farma vajec – Gurega, Vranov nad Topľou alebo Zberný dvor Marius Pedersen, a.s.

V priebehu roka 2014 nebol na území okresu evidovaný žiaden subjekt, ktorý by produkoval alebo dovážal toxické látky a zmesi ani veľmi toxické látky a zmesi v množstve nad 1000 t a ktorý by mal povinnosť predregistrovať alebo registrovať tieto látky podľa nariadenia REACH.

Počas výkonu ŠZD je kontrolované dodržiavanie ustanovení chemickej legislatívy, t. j. plnenie povinnosti zamestnávateľa vypracovať systém kontroly látok a zmesí, dostávajúcich sa do výroby a na základe dodaných KBÚ vyhodnocovať, či zmes nie je na zozname zakázaných zmesí v SCA a ECHA a tiež povinnosť vypracovať štandardný operačný postup k uvedenej zmesi na jej používanie na konkrétnom pracovisku a pri konkrétnej činnosti. Pri výkone ŠZD sa vykonáva kontrola zabezpečenia likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi toxických a toxických látok a zmesí oprávnenými organizáciami.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane qzbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V okrese Vranov nad Topľou k 30.06.2014 pracovalo na rizikových pracoviskách s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi 99 zamestnancov, z toho 12 žien (85 v 3. kategórii, 14 v 4. kategórii rizika). Oproti predchádzajúcemu roku sa počet takto pracujúcich nezmenil.

Pôsobeniu karcinogénnym a mutagénnym faktorom sú pri práci vystavení zamestnanci Vranovskej nemocnice, n. o., Vranov nad Topľou, Bukocelu a.s., Hencovce a niekoľkých ďalších prevádzok zaoberajúcich sa výrobou alebo opracovaním výrobkov z tvrdého dreva a plastov. V okrese evidujeme 5 prevádzok, ktorých výrobným programom je výroba výliskov z plastov pre automobilový, spotrebný priemysel ale aj pre zdravotníctvo.

Vo Vranovskej nemocnici je na 2 pracoviskách, v onkocentre a na onkohematologickej ambulancii vykonávaná **práca s cytostatikami**.

V spoločnosti Bukocelu a.s., Hencovce sú karcinogénom exponovaní zamestnanci na pracoviskách varňa, regeneračný kotol.

V spoločnosti SLAVIA GRATINGS s.r.o. Hanušovce nad Topľou, ktorá vyrába kompozitné rošty zo živicových zmesí, pracuje 20 pracovníkov exponovaných **styrénu** v pracovnom ovzduší.

V roku 2014 počas výkonu ŠZD pri kontrolách kariet bezpečnostných údajov nebolo zistené používanie látok poškodzujúcich reprodukciu alebo narušujúcich endokrinný systém.

Na odstraňovanie **azbestu** a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb na území okresu Vranov nad Topľou neboli v 1. polroku 2014 podané návrhy na vydanie rozhodnutia. Spoločnosti, ktorým boli vydané rozhodnutia na obdobie 1 roka, oznamujú RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou miesto a čas výkonu práce a po ukončení prác predkladajú protokoly z merania koncentrácie azbestových vlákien v ovzduší.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V 1. polroku 2014 boli RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou doručené 3 podnety na prešetrenie pracovných podmienok v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania z DNJZ. Dva boli odstúpené miestopríslušným úradom. Prešetrovaná bola pracovná anamnéza šičky - retiazkovačky zamestnanej v textilných prevádzkach, u ktorej sa jednalo o poškodenie horných končatín. Práce na pracoviskách kde pôsobila, sú zaradené do 2. kategórie rizika, avšak sú často vykonávané v neprirodzenej polohe a vnúteným tempom. U týchto profesií nie je možné predísť ochoreniu používaním OOPP, avšak účinnou možnosťou by mohla byť zmena organizácie práce, napr. striedaním profesií, znížením pracovného tempa a p.

V okrese Vranov nad Topľou neevidujeme rizikové práce z dôvodu DNJZ.

Evidencia chorôb z povolania sa vykonáva v systéme ASTR.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

Cieľ:

Napomôcť zlepšovaniu zdravotného stavu zamestnancov usmerňovaním realizácie intervenčných programov, vedením informačných kampaní, cieleným poradenstvom pre zamestnávateľov a zamestnancov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci a spolupráci s PZS.

2.2.1 Zdravé pracoviská

Do riešenia úlohy: „Zdravé pracoviská“ sa RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou zapája už od roku 2008. Ako „zdravé pracovisko“ bola vytypovaná kovovýroba KOVO Hudák spol. s r.o., Čaklov. Spoločnosť vyrába zárubne, lešenie pre stavebný priemysel, brzdové valce pre automobilový priemysel, náhradné diely pre malotraktory, spojovací materiál pre podlahové rošty a bočnice.

Spoločnosť zamestnáva 42 zamestnancov v profesiách zámočníci – zvárači, kovoobrábači, zámočníci pri obsluhu tabuľových nožníc, pásových píl, tvárniacej linky, lisovacej linky, ohraňovacích lisov, montážnici, lakovači a THP pracovníci. Zámočníci a kovoobrábači sú počas práce exponovaní hluku. Zámočníci zvárači sú exponovaní pevnému aerosólu zo zvárania, pevnému aerosólu z brúsenia, hluku a pri práci s ručnou flexibrúskou aj vibráciám, prenášaným na ruky. Lakovníci sú pri namáčaní zárubní do vane so základnou farbou exponovaní organickým rozpúšťadlám (toluén, xylény).

Na zníženie rizika poškodenia zdravia zamestnancov pri práci spoločnosť priebežne vykonáva technické opatrenia (pravidelná údržba a výmena strojov za nové).

V mesiaci jún 2013 bola ukončená prístavba k výrobnéj hale kovovýroby. Do novovzniknutých priestorov bola presunutá časť pracovného procesu - montáž výrobkov z existujúcej výrobnéj haly. Tým sa predpokladá, že dôjde k zlepšeniu pracovných podmienok zamestnancov a to najmä z pohľadu bezpečnosti práce ale aj vzájomného pôsobenia faktorov pracovného prostredia (hluk, prach, chemický faktor).

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Tohto a budúročná kampaň agentúry EU – OSHA, Zdravé pracoviská 2014 – 2015, bude zameraná na riadenie stresu a psychosociálnych rizík pri práci. Kampaň podporujú predsedníctva Rady EÚ, Európsky parlament, Európska komisia a európski sociálni partneri a na vnútroštátnej úrovni ju koordinuje sieť národných kontaktných miest agentúry. Jej základným cieľom je podpora riadenia pracovného stresu a psychosociálnych rizík, a teda prevencia ich výrazne negatívneho vplyvu na zamestnancov, zamestnávateľov a celú spoločnosť. V rámci kampane bude poskytnutá pomoc a poradenstvo zamestnancom a zamestnávateľom, aby títo dokázali identifikovať stres na pracovisku a účinne proti nemu bojovať.

Stres je druhý najčastejšie sa vyskytujúci zdravotný problém súvisiaci s prácou v Európe a spolu s ďalšími psychosociálnymi rizikami sa považuje za príčinu viac ako polovice (50 – 60 %) vymeškaných pracovných dní. Zlé psychosociálne pracovné prostredie môže mať výrazne negatívny vplyv na zdravie zamestnanca.

Psychosociálne riziká existujú na každom pracovisku. Dajú sa však úspešne hodnotiť a riadiť aj s obmedzenými zdrojmi. Cieľom tejto kampane je poskytnúť zamestnancom a zamestnávateľom pomoc a usmernenia v oblasti riadenia pracovného stresu a psychosociálnych rizík a tiež podporiť používanie praktických a jednoduchých nástrojov, ktoré snahy v tejto oblasti uľahčujú.

V októbri 2014 v rámci Európskej kampane Zdravé pracoviská – **Zdravé pracoviská bez stresu**, bude prebiehať Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou pripraví pri tejto príležitosti **Deň otvorených dverí odboru preventívneho pracovného lekárstva**, počas ktorého budú zamestnanci odboru poskytovať individuálne konzultácie k danej problematike.

2.3 PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Cieľ:

Sledovať epidemiologickými metódami príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na identifikáciu vonkajších príčinných súvislostí v pracovnom prostredí, v životnom prostredí, v životnom štýle vo vzťahu k vnútorným geneticky podmieneným procesom. Uplatňovať poznatky o rizikových faktoroch v prevencii a ochrane zdravia pred nádorovými chorobami.

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nebol zapojený.

2.4. ĽUDSKÝ BIOMONITORING – SLEDOVANIE ZÁŤAŽE SKUPÍN OBYVATEĽSTVA VYBRANÝM CHEMICKÝM FAKTOROM V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Medziodborová úloha – plnia odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor objektivizácie faktorov životného prostredia

Cieľ:

Sledovať vybrané skupiny obyvateľstva v životnom prostredí (rodičia a deti) a v pracovnom prostredí (zamestnanci vybraných profesií) z hľadiska expozície chemickým škodlivinám cez stanovenie kadmia a kofeínu v biologickom materiáli (moč).

Do riešenia tejto úlohy RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou, oddelenie preventívneho pracovného lekárstva, nebol zapojený.

2.5. ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Cieľ:

Chránená dielňa a chránené pracovisko sú pracoviská zriadené právnickou osobou alebo fyzickou osobou, v ktorých pracuje najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím, ktorí nie sú schopní nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. Ďalej sú to pracoviská, na ktorých sa občania so zdravotným postihnutím zaskoľujú alebo pripravujú na prácu a v ktorých sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôbené zdravotnému stavu občanov so zdravotným postihnutím (§ 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

V rámci ŠZD vykonať kontrolu pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk podľa metodického usmernenia ÚVZ SR na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách; pri zistení nedostatkov nariadiť opatrenia.

V okrese Vranov nad Topľou každoročne evidujeme návrhy na uvedenie do prevádzky chránených pracovísk alebo dielní. Jedná sa o chránené pracoviská a chránené dielne pre rôzne pracovné činnosti. Prevažujú administratívne práce, stolárske dielne, kovodielne, zariadenia spoločného stravovania a predajne, zdravotnícke zariadenia, služby a remeselné činnosti a poskytovanie služieb v oblasti starostlivosti o ľudské telo. V chránených pracoviskách je prevažne zamestnaný 1 zamestnanec. V okrese neevidujeme chránené pracovisko s vyšším počtom zamestnancov ako 5. Pred uvedením priestorov do prevádzky požadujeme, aby pracoviská spĺňali požiadavky na výkon práce pre občanov so zdravotným postihnutím. Všetky pracovné miesta musia byť vybavené sedadlom na oddych, v priestoroch musí byť zriadená oddychová miestnosť alebo kútik vybavený kreslom alebo lôžkom na oddych. Veľká časť chránených pracovísk je zriadená v domoch alebo bytoch, čo umožňuje zamestnancom využívať pracovný čas podľa možností na prácu a oddych. Pri posudzovaní priestorov je nevyhnutné zohľadniť zdravotné postihnutie zamestnanca.

V 1. polroku 2014 bolo do prevádzky uvedených 15 pracovísk, ktorým bol priznaný štatút chráneného pracoviska. Najvyšší počet rozhodnutí bolo vydaných pre pracoviská, v ktorých zamestnanci vykonávali administratívne práce, práce v reklamnej činnosti, v knižnici, práce informátora a pri predaji. V uvedenom období bolo v chránených dielnach alebo pracoviskách vytvorených 29 pracovných miest. Vo väčšine prípadov je v chránenom pracovisku zamestnaný iba 1 zamestnanec.

U zamestnancov prevažovalo postihnutie pohybového systému, ale aj postihnutie srdcovocievneho, metabolického, nervového, urologického, dýchacieho systému či duševné postihnutie.

PLNENIE PROGRAMOV A PROJEKTOV NA ÚSEKU HYGIENY VÝŽIVY za 1. polrok 2014 RÚVZ Vranov nad Topľou

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
3.1	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	15. január 2015 a ďalšie roky
3.2	Monitoring príjmu jódu Úloha nadväzuje na aktualizovaný Program ozdravenia výživy obyvateľov SR na r. 2008 – 2015 a na úlohy PVV na r. 2012-2016 na úseku verejného zdravotníctva	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	15. január 2015 a ďalšie roky
3.3	Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio2 Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.4	Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.5	Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov Úloha nadväzuje na spoločnú EU legislatívu v danej oblasti	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016
3.6	Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. marec 2016

3.7	Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch <i>Úloha nadväzuje na úlohy spojené s ochranou zdravia obyvateľov SR</i>	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ so sídlom v Trenčíne	15. január 2015
3.8	Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	15. január 2015
3.9	Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch <i>Úloha nadväzuje na zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiacu legislatívu pre kozmetické výrobky</i>	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade
	RÚVZ v SR	31. máj 2015

Číslo úlohy: **3.1.**

Názov úlohy: **Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie.**

Cieľ úlohy: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeléj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v **1. polroku 2014 danú úlohu neplnil.**

Číslo úlohy : **3.2.**

Názov úlohy: **Monitoring príjmu jódu.**

Cieľ úlohy: Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

- 1) kontroly obsahu jódu v jodidovanej kuchynskej soli (potravín)
- 2) kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči.

V 1. polroku 2014 sme v RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou odobrali **15 vzoriek kuchynskej soli** z distribučnej siete na laboratórny rozbor. Boli to vzorky zahraničnej produkcie. Monitorovanie príjmu jódu v jedlej soli zabezpečí nepretržitý prísun jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaný obsah v organizme. Výsledky monitoringu sú zasielané na RÚVZ so sídlom v Košiciach k 15. januáru nasledujúceho roka.

Číslo úlohy : **3.3.**

Názov úlohy: **Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂.**

Cieľ úlohy: Cieľom projektu je kontrola bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂ určených na nepriamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach – steny, dlažby) ako aj na priamy styk s potravinami (úprava povrchov v potravinárskych zariadeniach

– pracovné plochy) vo vzťahu k deklarovanej mikrobiálnej rezistentnosti a možnej migrácie nanočastíc.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v 1. polroku 2014 danú **úlohu neplnil**.
Číslo úlohy : **3.4**.

Názov úlohy: **Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov.**

Cieľ úlohy: Kontrola bezpečnosti plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov, t.j. určenie doby používania plastových výrobkov, počas ktorých je možné deklarovať ich zdravotnú bezpečnosť.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2014 danú **úlohu neplní**.

Číslo úlohy: **3.5**

Názov úlohy: **Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov .**

Cieľ úlohy: Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v 1. polroku 2014 odobral **2 vzorky obalových materiálov typu Tetra Pack z distribučnej siete** na sledovanie rizikových ukazovateľov. Vzorky boli zaslané do laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledky laboratórnych rozborov obalových materiálov neboli zatiaľ doručené.

Číslo úlohy: **3.6**.

Názov úlohy: **Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu.**

Cieľ úlohy: Kontrola bezpečnosti keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ (napr. keramické panvice, hrnce, nože) a monitorovanie ťažkých kovov z keramických výrobkov do rôznych simulačných medií, za rôznych podmienok.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2014 danú **úlohu neplní**.

Číslo úlohy: **3.7**

Názov úlohy: **Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.**

Cieľ úlohy: Prostredníctvom monitoringu zistiť prítomnosť deklarovaných probiotík vo vybraných potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch. Pokračovať v zisťovaní rodového zastúpenia probiotík, kontrole deklarovaného množstva probiotických kmeňov na hmotnostnú alebo objemovú jednotku výrobku a sledovanie mikrobiálnej kontaminácie (t.j. prítomnosti iných bakteriálnych kmeňov okrem probiotík).

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v roku 2014 danú úlohu **neplní**.

Číslo úlohy: **3.8.**

Názov úlohy: **Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.**

Cieľ úlohy:

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v 1. polroku 2014 odobratých **10 vzoriek kozmetických výrobkov**. Z uvedeného počtu bolo chemicky vyšetrených 10 vzoriek a mikrobiologicky vyšetrených bolo 6 vzoriek. Výsledky laboratórnych rozborov 9 vzoriek vyhoveli požiadavkám Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch. 1 vzorka kozmetického výrobku nevyhovela požiadavkám Nariadenia EP a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch po stránke chemickej pre prekročený obsah ťažkého kovu – niklu. Následne bola odobratá zapečatená vzorka a zaslaná na laboratórnu analýzu na potvrdenie výsledku. Výrobcu kozmetických výrobkov v okrese Vranov n. T. nemáme. Pri každom odbere vzoriek bolo skontrolované aj povinné označenie kozmetických výrobkov a tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickými výrobkami.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo v 1. polroku 2014 v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou vykonaných 135 inšpekcií na základe 18 hlásení zo systému RAPEX. Pri kontrolách bolo zisťované, či nebezpečné výrobky, ktoré boli nájdené v niektorom z členských štátov EÚ nie sú uvádzané do obehu v okrese Vranov n. T. Spolu bolo skontrolovaných 61 kozmetických výrobkov. V okrese Vranov nad Topľou sa žiaden z hlásených výrobkov nenašiel.

Číslo úlohy: **3.9**

Názov úlohy: **Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch.**

Cieľ úlohy:

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkov bude realizovaný:

- zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály,
- kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme,
- látok, ktoré sa používajú v nano forme,
- veľkosť nano častíc,
- tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v 1. polroku 2014 danú úlohu **neplnil**.

**VYHODNOTENIE PLNENIA PROGRAMOV A PROJEKTOV ODDELENIA
HDaM za I. polrok 2014**

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
4.1.	Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál.	RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
	Všetky RÚVZ v SR	Rok 2014
4.2.	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže Slovenska.	
	Všetky RÚVZ v SR	Rok 2014
4.3	Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku.	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2017
4.4	Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV	
	RÚVZ v SR	Rok 2016
4.5	Aditívne látky v potravinách	

Číslo úlohy: 4.1

**MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ
VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH
RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL.**

Cieľ:

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež.

Plnenie úlohy:

Projekt bol navrhnutý ako prierezová štúdia pre 4 vekové skupiny detí s reprezentatívnym zastúpením jednotlivých vekových skupín, v pomernom zastúpení pohlaví. Bol riešený v rokoch 2009, 2010, 2011 a 2013.

V posudzovanom období boli zrealizované a zverejnené závery a výsledky tohoto projektu ÚVZ SR Bratislava, vo forme záverečnej správy a spracovania návrhu opatrení a podporných programov pre bezpečné stravovanie detí a mládeže, pripravený manuál činnosti PZ pre deti a mládež.

Číslo úlohy: 4.2

ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOK (TABAK, ALKOHOL, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE SLOVENSKA.**Cieľ:**

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Plnenie úlohy:

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, zneužívanie liekov, drog a pod. **S realizáciou projektu sa začne až v II. polroku 2014.**

Číslo úlohy: 4.3

MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU.**Cieľ:**

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Plnenie úlohy:

Detské úrazy sú jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodia deťom

na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel a pod.)

Databáza údajov bola pri riešení tohto projektu realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa získavali od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bola kódovaná číselným symbolom. Na spracovanie údajov bol použitý program EXCEL. Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie. Súbor obsahoval 15 detí z mestských a 15 detí z vidieckych predškolských zariadení. Súbor tvorila 3-6 ročná veková skupina detí.

Počet respondentov: 30 detí

MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL, VYUŽITIE HODÍN TV.

Cieľ:

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu, odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Plnenie úlohy:

Primeraná a vyvážená fyzická aktivita je podmienkou zdravého telesného a duševného vývinu detí a dorastu. Zároveň podporuje osobný rozvoj, je účinná v prevencii telesných i duševných chorôb, predovšetkým chronických neinfekčných a kardiovaskulárnych. Zmysluplné trávenie voľného času napomáha predchádzať závislostiam od tabaku, alkoholu, omamných a psychotropných látok. Pohybová aktivita je spolu s podporou správnej výživy oblasťou, prostredníctvom ktorej by mali byť zabezpečené ciele Národného programu prevencie obezity.

Za účelom dosiahnutia cieľov projektu sa v mesiaci apríl 2014, vykonával cielený výkon štátneho zdravotného dozoru, zameraný na organizovanie hodín telesnej výchovy v školách, na pedagogický proces na hodinách TV na školách a na monitorovanie fyzickej aktivity detí v školských zariadeniach. Dozor bol vykonaný v 5 mestských a v 5 vidieckych základných školách okresu formou dotazníkov.

Získané údaje v dotazníkoch z 10 základných škôl boli zadané do databázy a zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

Počet sledovaných zariadení: 10 základných škôl

Číslo úlohy: 4.5

MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH ADITÍVNYCH LÁTKOK DO POTRAVÍN U DETÍ.

Cieľ:

Získať prehľad o množstvách vybraných aditívnych látok (farbivá) prijatých potravou u detí školského veku a porovnať príjem každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom (ADI). Prostredníctvom dotazníkovej metódy získať informácie o životospráve detí vybraných vekových skupín.

Plnenie úlohy:

V r. 2014 sa realizovala III. etapa projektu „Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí“, ktorého zámerom bolo monitorovanie spotreby vybraných prídavných látok v potravinách u detskej populácie, s cieľom zistenia úrovne ich spotreby a porovnanie príjmu každej vybranej prídavnej látky s jej stanoveným prijateľným denným príjmom.

V rámci toho bola sledovaná spotreba týchto prídavných látok:

- E 200 - E 203 kyselina sorbová – sorbany
- E210 - E213 kyselina benzoová – benzoany
- E 952 cyklamáty

Realizácia projektu zahŕňala zber údajov pomocou dotazníkov, ktorý sa uskutočnil v mesiacoch apríl – máj 2014 u 14-ročných žiakov Základnej školy, Ul. Bernolákova Vranov nad Topľou. V júli a auguste posudzovaného obdobia budú tieto údaje z dotazníkov zadané do databázy a zaslané na ÚVZSR Bratislava k ich spracovaniu.

Počet respondentov: 20 žiakov

ODPOČET REGIONÁLNYCH PRIORÍT oddelenia HDM **v roku 2014**

SLEDOVANIE SPÔSOBU ŽIVOTA AKO VÝZNAMNÉHO DETERMINANTU ZDRAVIA DETÍ A MLÁDEŽE

- **nerieši sa (riešenie v II. polroku)**

MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ A MOŽNOSŤ PREVENČIE.

Cieľ:

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi.

Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu.

Plnenie úlohy:

Detské úrazy sú jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel a pod.)

Databáza údajov bola pri riešení tohto projektu realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa získavali od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bola kódovaná číselným symbolom. Na spracovanie údajov bol použitý program EXCEL. Základný súbor detí bol vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie. Súbor obsahoval 15 detí z mestských a 15 detí z vidieckych predškolských zariadení. Súbor tvorila 3-6 ročná veková skupina detí.

PROGRAMY A PROJEKTY ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE – 2014

oddelenie HaPM-EP

VYHODNOTENIE ZA 1. POLROK 2014

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
6.1.	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR	priebežne
6.2.	Národný imunizačný program SR	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	priebežne
6.3.	Nozokomiálne nákazy	RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici
		ÚVZ SR a RÚVZ v SR

6.1. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. **Zlepšenie laboratórnej spolupráce:**

- udržiavať spoluprácu s OKM, ktorá je v súčasnosti na dobrej úrovni a spolupracovať aj s ďalšími laboratóriami OKM, ktoré vykonávajú vyšetrenia pre lekárov okresu Vranov nad Topľou

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie

Od decembra 2011 vykonáva mikrobiologické vyšetrenia pre okres Vranov n.T. laboratórium ALPHA Medical Stropkov a HPL s.r.o. Prešov. Spolupráca s nimi je na veľmi dobrej úrovni. Pozitívne výsledky sú hlásené telefonicky ihneď po diagnostikovaní etiologického agens a následne aj písomne. HPL s.r.o. Prešov pozitívne výsledky zaznamenáva do programu Epis.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

- úzkou spoluprácou s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavné prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú laboratórnu diagnostiku;
- zavedenie elektronického hlásenia prenosných ochorení terénymi lekármi;
- propagovaním využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do EPIS

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie

Hlásenie prenosných ochorení je na dobrej úrovni. Pozitívne výsledky z OKM sú hlásené okamžite telefonicky a následne aj písomnou formou na RÚVZ. Hlásenie prenosných ochorení E-mailovou poštou využívajú len niektoré lôžkové oddelenia Vranovskej nemocnice, n.o. Väčšina ambulancií praktických lekárov pre dospelých aj pre deti a dorast hlásenia do EPIS nevykonávajú.

3. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

- vykonávať kvalitný monitoring v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia,
- spolupracovať so SLS pri Vranovskej nemocnici, n.o. pri priebežnom vzdelávaní a doškoloňovaní zdravotníckeho personálu,
- zabezpečiť veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu pri zistení nových patogénov, známych chorôb, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia, alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, pri znovuoobjavení sa starých patogénov a pod.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie:

Plní sa priebežne; „staronové“ ochorenia v uplynulom polroku 2014 sme nemali hlásené.

4. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

- cestou regionálnych médií sprostredkovať širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Upozorniť na vstupný portál programu EPIS ako nového zdroja informácií o prenosných ochoreniach.

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie:

Na webovej stránke RÚVZ sú uverejňované informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii, podľa epidemiologickej naliehavosti. Veľmi dobrá je spolupráca s miestnymi novinami „Vranovské noviny a „Vranovské novinky“, „Vranovské Spektrum“, „Región“, ktoré uverejňujú aktuálnu situáciu vo výskyte prenosných ochorení, prípadne aj ďalšie informácie o prenosných ochoreniach a ochrane proti ich šíreniu (chrípka, ochorenia ovplyvniteľné očkovaním, alimentárne nákazy a pod.)

6.2. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
3. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie
4. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti)
5. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO
6. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií
7. aktívna účasť „ Poradni očkovania “ posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochorení, zníženie odmietaní očkovania

Dosiahnutie cieľov – vysokú zaočkovanosť populácie, si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Časové obdobie: priebežne

Etapy riešenia

1. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO

Úloha:

- vykonávanie monitoringu ochorení preventabilných očkovaním,
- zabezpečenie vzdelávania a doškolovania zdravotníckeho personálu v otázkach vakcinácie s dôrazom na vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Vyhodnotenie:

Ochorenia preventabilné očkovaním:

Zaznamenali sme 2 sporadické ochorenia na Divý kašeľ – Pertussis. V meste Hanušovce nad Topľou a Vranov nad Topľou, išlo o osoby riadne očkované. Ochorenia boli potvrdené na základe klinických príznakov, v jednom prípade potvrdené sérologicky.

B 26.9 Parotitída bez komplikácií

Zaznamenali sme epidemický výskyt v okrese Vranov nad Topľou (47) - z obcí Kamenná Poruba - 10, Sačurov 19, Sedliská 14, Vranov nad Topľou – 3 a Vechec 1 ochorenie.

Prvý prípad :**17.2.2014**, posledný: **24.6.2014**. Ochorenia sa prevažne vyskytli u obyvateľov z minoritnej skupiny s nízkym hygienickým štandardom bývania. Ochorenia prebiehali pod klinickým obrazom- bolestivé zväčšenie príušnej žľazy, bolesti hrdla, sťažené prehĺtanie, v ojedinelých prípadoch zvýšená teplota.

Počet komplikácií-1 (pankreatitída B26.3) u 11 ročného dieťaťa, pričom ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu na infekčnom oddelení. Serologicky potvrdené **v 16 prípadoch**.

Vekové skupiny:	0 - 4 roč.	-	4
	5 - 9 roč.	-	11
	10 - 14 roč.	-	8
	15 - 19 roč.	-	5
	20 - 59 roč.	-	19

Očkovanie zistené :

očkovaní riadne	16
očkovaní čiastočne	17
neočkovaní pre vek	2
chýba zdr.dokum .	10
neočkované	2

Protiepidemické opatrenia v ohniskách nákaz boli vykonané priebežne.

Iné ochorenia preventabilné očkovaním sme nezaznamenali.

2. Manažment očkovania:

Úlohy

- zabezpečenie kontroly vykonávania očkovania, dodržiavania termínov očkovania podľa očkovacieho kalendára s vypracovaním záznamu o očkovaní,

- zabezpečenie mesačnej kontroly očkovania formou písomných, resp. E-mailových oznamovaní počtu zaočkovaných osôb na jednotlivých zdravotných obvodoch a ich pravidelnom vyhodnocovaní,
- v prípade zistenia nedostatkov v očkovaní zabezpečiť ich promptné odstránenie

Časové obdobie: priebežne

Vyhodnotenie

Plní sa priebežne. Lekári vykonávajúci vakcináciu zasielajú mesačné vyhodnotenie vakcinačných aktivít.

Kontrola očkovania v SR:

- vykonať kontrolu očkovania v ročníkoch narodenia určených ÚVZSR k stanovenému termínu
- vyhodnotiť očkovanie a v prípade zistenia nedostatkov ich vyriešiť s kompetentnými orgánmi

Časové obdobie: september – október 2014

Vyhodnotenie

Kontrola sa vykoná v stanovených termínoch - september – október 2014

6.3. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc
5. organizácia prevalenčnej štúdie NN na vybraných oddeleniach vybraných ZZ každý rok tak, aby bola štúdia raz za 5 rokov vykonaná na každom lôžkovom ZZ

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Etapy riešenia

1. Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti a infekcií v mieste chirurgického výkonu podľa protokolu ECDC:

Sledovanie infekcií akvizovaných na jednotkách intenzívnej starostlivosti programom HELICS sa v SR vykonáva od roku 2005. Pacienti hospitalizovaní na JIS sú špecifickou cieľovou skupinou pacientov s vysokým rizikom morbidity a letality asociovanej s nemocničnými nákazami. V súčasnosti sú zbierané údaje zo zapojených pracovísk na

základe protokolu ECDC, ktorý nadväzuje na program HELICS. V rámci sledovania sa zisťuje incidencia vybraných nákaz (pneumónií, infekcií krvného riečiska a infekcií močového traktu). Zozbierané údaje zaslané národnému koordinátorovi sú následne transportované do systému TESSy.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu sú ďalším dôležitým cieľom pri surveillancie nemocničných nákaz. V roku 2011 bol začatý zber údajov na niektorých chirurgických pracoviskách na základe protokolu ECDC vychádzajúce z programu HELICS.

Časové obdobie: priebežne (zapojenie ďalších nemocníc do programu HELICS).

2. Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

V rámci postgraduálneho doškolovania zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.

V 1. polroku t.r. sa neuskutočnila žiadna vzdelávacia akcia pre zdravotníckych pracovníkov vzdelávacie akcie sú plánované na II. polrok 2013.

3. Úlohy pre RÚVZ Vranov n/T

- vykonať analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz (NN) za rok 2014
- porovnať výskyt NN v roku 2014 s výskytom v roku 2013 a za posledných 5 rokov
- skvalitniť surveillancie a kontroly NN zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov v spolupráci s OKM
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz zaktivizovaním činnosti komisie pre evidenciu a analýzu NN
 - zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach zabezpečením kontroly dekontaminačných postupov a verifikáciou mikrobiologickej kontroly prostredia, sterility, dezinfekcie podľa harmonogramu odd. epidemiológie RÚVZ.
 - štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk

Časové obdobie: priebežne

Zodpovední: za úlohy 1.,2. ÚVZ SR

VYHODNOTENIE ZA 1.POLROK 2014

KONTROLA STERILITY

STERILNÉ PREDMETY	400
STERY Z PROSTREDIA	219
DEZINFEKČNÉ ROZTOKY	20
KONTROLA HS	27
KONTROLA AUT.	24
ČISTENÉ VODY	0

POČET HLÁSENÝCH NOZOKOMIÁLNYCH NÁKAZ ZA 1.POLROK 2014

OAIM	3
CHIRURGICKÉ	3

DOLIEČOVACIE	8	
NOVORODENECKÉ	1	
GYN.POROD,	1	
NEUROLOGICKÉ	11	
DETSKÉ	3	
INTERNÉ	6	
OBVODNÉ ÚZEMNÉ AMB.	1	1
SPOLU	37	

VYHODNOTENIE PLNENIA PROGRAMOV A PROJEKTOV ODDELENIA HaPM
– Poradňa zdravia K 31.06. 201

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	GESTOR ÚLOHY TERMÍN UKONČENIA
9.1	Národný program podpory zdravia ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2014 a ďalšie roky
9.1.1	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2014 a ďalšie roky
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2014 a ďalšie roky
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	RÚVZ BB rok 2015
9.3	Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012-2014 ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, ministerstvá	ÚVZ SR rok 2014
9.3.1	Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win” – „Prestaň a vyhraj“ ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2014
9.4	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komún na roky 2009 - 2015 Vybrané RÚVZ v SR	ÚVZ SR do roku 2015
9.5	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	ÚVZ SR rok 2014 a ďalšie roky
9.6	Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	ÚVZ SR rok 2014
9.7	Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	ÚVZ SR do roku 2015
		RÚVZ v Bratislave

9.7.1	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	
	RÚVZ v Bratislave	rok 2014
9.7.2	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	rok 2014
9.8	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	rok 2014 a ďalšie roky
9.9	EHES - European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	Všetky RÚVZ v SR (len II. fáza projektu)	rok 2014

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Realizácia úlohy a výstupy

Vzhľadom na to, že NPPZ je program integrovaný, jeho hlavným cieľom je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva SR – plníme ho v návaznosti na iné programy: CINDY, Národný program prevencie obezity, Národný akčný plán pre problémy spojené s alkoholom...

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov smerujeme aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia obyvateľov.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIE OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Etapy riešenia:

Tento program sme uplatňovali v rámci práce PZ už dávno pred jeho schválením (január 2008). Klasickú obezitologickú poradňu s potravinovou váhou a nutričným programom

nemáme, ale nosným pilierom našej práce je neustále informovanie o správnej výžive a optimálnej pohybovej aktivite pri všetkých skupinových aktivitách a individuálne poradenstvo, zvlášť u klientov v rizikovom pásme hyperlipidémie, nadváhy, hyperglykémie a samozrejme u obéznych.

Výstupy:

- Články zamerané na zdravý životný štýl uverejnené v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou
- besedy o životospráve v základných a stredných školách okresu Vranov nad Topľou
- monitoring výskytu nadváhy a obezity klientov vyšetrených v PZ a individuálne poradenstvo

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Anotácia:

Svetový deň bez tabaku : Cieľom kampane je poukázať na pozitívny prínos skoncovania s cigaretami a povzbudiť ľudí, aby prestali fajčiť.

Kampaň kladie dôraz na finančnú stránku užívania tabakových výrobkov. Zvýšenie dane na tabakové výrobky a prísnejšia cenová politika v oblasti tabakových výrobkov sa ukazuje ako dobrý spôsob na zníženie spotreby tabaku.

Prioritou je zlepšenie životných podmienok pre nefajčiarov, vytvorenie zdravších podmienok pre deti a mládež ohrozených fajčením a v konečnom dôsledku zníženie počtu fajčiarov v SR.

Výstupy:

Vzhľadom na to, sme sa zamerali na tieto aktivity:

- edukačné aktivity na základných školách vo Vranove nad Topľou – besedy zamerané na zdravotné riziká vyplývajúce z fajčenia (vytvorenie vlastnej prednáškovej prezentácie)
- Alkohol, fajčenie a drogy – SOU Drevárske, Vranov nad Topľou
- Alkohol a fajčenie – ZŠ JUH, Vranov nad Topľou článok „31. Máj – Svetový deň bez tabaku“ v regionálnej tlači a na web stránke
- výchovno – náučný panel venovaný zdravotným rizikám pri fajčení v budove RÚVZ

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Anotácia:

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Realizačné výstupy:

- edukačné aktivity na základných a stredných školách v okrese Vranov nad Topľou – besedy zamerané na zdravotné, ekonomické a sociálne riziká vyplývajúce z nadmerného užívania alkoholu a závislosti na alkohole (vytvorenie vlastnej prednáškovej prezentácie)
- Alkohol, fajčenie a drogy – SOU Drevárske, Vranov nad Topľou
- Alkohol a fajčenie – ZŠ JUH, Vranov nad Topľou
- Alkohol, fajčenie a drogy – ZŠ Kukučínová, Vranov nad Topľou

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Cieľ

- zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

„Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teším sa, že žijem zdravo“
Motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravého starnutia článkami, besedami, prednáškami a individuálnym poradenstvom.

Realizačné výstupy:

Intervenovali sme hlavne v oblasti výživy s dôrazom na niektoré ochorenia: hypertenzia, diabetes mellitus, nadváha a pod.

- monitoring výskytu nadváhy, obezity, hypertenzie, diabetu mellitu u klientov v dôchodkovom veku vyšetrených v PZ. Individuálne poradenstvo zamerané na zmenu stravovacích návykov a zvýšenie pohybovej aktivity a poradenstvo v rámci ľahkej pohybovej aktivity z dôvodov zdravotných obmedzení u ľudí 65+.
- V rámci spolupráce s mestom Vranov nad Topľou, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny vo Vranove nad Topľou a Všeobecnou zdravotnou poisťovňou sme sa aktívne zúčastnili podujatia organizovaného mestom Vranov nad Topľou a ÚPSVaR vo Vranove nad Topľou.
Podujatie bolo venované straším ľuďom, ich zdravotným problémom, kde sa im odborníci z rôznych oblastí medicíny venovali a poskytovali poradenstvo.
Regionálny úrad verejného zdravotníctva vo Vranove nad Topľou na tomto podujatí v rámci poradne zdravia poskytoval seniorom meranie celkovej hladiny cholesterolu a glukózy z kapilárnej krvi, meranie tlaku krvi a individuálne poradenstvo.
- Seniorom sa vo zvýšenej miere venujeme aj pri štandardnom vyšetrení v poradni zdravia – možnosti individuálneho poradenstva v oblasti pohybovej aktivity a stravovacích návykov určených pre seniorov využilo 33 klientov.

9.8 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita

3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

Realizačné výstupy:

„Európsky imunizačný týždeň 2014“

- Článok s rovnomeným názvom uverejnený v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ
- Výchovno – náučný panel venovaný zvýšeniu povedomia o potrebe očkovania v budove RÚVZ
- Distribúcia letákov, brožúr a náučného materiálu
- Vedúca oddelenia HaPM viedla prednášky zamerané na riziká ochorení ako je Mumps a Pertussis

„Materské centrá“

Cieľom práce v programe bolo vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu, aby prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa a celej rodiny. Poskytli sme rôzne edukačné materiály v podobe letákov vydaných ÚVZ SR : Týranie detí, Stres, Žijeme zdravo, Domáce násilie, Zodpovedný rodič- zodpovedné dieťa, Becep radí cyklistom, korčuliarom, chodcom, Zodpovedný cyklista – bezpečný bicykel, Pripútaj sa!, Kto sa hrá, musí byť v bezpečí!,

- prezentácie a besedy na základných a stredných školách vo Vranove nad Topľou a okolí.

9.9 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Cieľ

Zlepšenie ústneho zdravia detskej populácie, a tým vytvorenie predpokladov k zlepšeniu ústneho zdravia aj v dospelosti.

Na riešenie nepriaznivého stavu vo výskyte zubného kazu, masového chronického ochorenia obyvateľov SR, využiť širokú a systematickú prevenciu zubných ochorení. Intenzívnu primárnu prevenciu zubného kazu robiť už v útlom veku, u detí s dočasnou dentitou.

9.10 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Etapy riešenia:

V programe CINDI sa zameriavame na monitoring a evidenciu rizikových faktorov srdcovocievnych a niektorých metabolických ochorení - hypertenzia, nadváha, obezita, hyperglykémia, hyperlipidémia. Preventívne vyšetrenia poskytujeme celej populácii bez vekového obmedzenia a rájonnej príslušnosti, vždy u osôb bez manifestného ochorenia. Ak sú hodnoty RF kritické, klienta odosielame do starostlivosti praktického lekára pre dospelých, alebo priamo do metabolickej poradne.

Klienti s hraničnými hodnotami sa podrobia poradenstvu, ktorým nefarmakologicky intervenujeme do životného štýlu. Kladný výsledok sa odrazí najskôr po 3 mesiacoch, kedy klienta objedávame na 1. kontrolné vyšetrenie.

K 30.06.2014 PZ mala nasledovnú návštevnosť:

Počet vyšetrení:	208 (86 M, 122 Ž)
Počet štandardných vyšetrení:	196 (67M, 119 Ž)
Počet klientov vyšetrených prvý krát:	122 (52 M, 72 Ž)
Počet klientov vyšetrených opakovane:	86 (27 M, 59 Ž)
Počet výjazdových aktivít:	2
Počet vyšetrení pri výjazdových aktivitách:	127
Samostatné meranie TK:	56

V súbore prvovyšetrených dosiahli prvenstvo v návštevnosti klienti zo skupiny 45-54 ročných. Najpočetnejšiu skupinu v kontrolných vyšetreniach tvorili 55-64 roční klienti. V celkovej návštevnosti mali prevahu ženy (129) nad mužmi (79).

Ku klinickým odborníkom sme odoslali **7 klientov** pre kritické hodnoty **cholesterolu**, **7** pre kritické hodnoty **glykémie**.

PZ navštívilo 53 klientov s BMI vyšším ako 30

10 klientov - fajčiarov

36 klientov so zvýšeným systolickým tlakom krvi

6 klientov so zvýšeným diastolickým tlakom krvi

S týmito klientmi aktívne pracujeme na zmene ich stravovacích návykov, športovej aktivity a na odstránení ich zlozvykov, ktorých sa chcú zbaviť.

Nadstavbové poradne

Najväčší záujem z nadstavbových poradní javili klienti o **poradňu zdravej výživy**. Navštívili ju takmer všetci klienti s hraničnými a kritickými hodnotami cholesterolu, glykémie, BMI a TK, ale aj klienti s nadváhou.

Zdravá výživa :

Na prevenciu chronických ochorení obyvateľov okresu Vranov nad Topľou vplývame aj uverejňovaním článkov s aktuálnou témou v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ VT a vždy aktuálnou témou na výchovno – náučnom panely v budove RÚVZ VT

Články : Jarný detox

Cukor – jed modernej doby?

Pohybom ku zdraviu

Mumps

7 apríl „Svetový deň zdravia“

Ústrednou témou Svetového dňa zdravia pre tento rok sú Choroby prenášané vektormi, s heslom: **Malý živočích, veľká hrozba. Naučme sa chrániť.**

Cieľom je zvýšiť informovanosť o jednotlivých nákazách a o možnostiach ich prevencie. Ide hlavne o ochorenia – lymfská bolerióza a vírusová encefalitída.

- článok – **7. apríl – Svetový deň zdravia**, a oznam o dni otvorených dverí v regionálnej tlači a web stránke RÚVZ
- Deň otvorených dverí – poradňu navštívilo 7 klientov
- Výchovno – náučný panel venovaný možným zdravotným rizikám spôsobených vektormi v budove RÚVZ
- Distribúcia náučných letákov v elektronickej forme na základné a stredné školy v okrese Vranov nad Topľou
- Uverejnenie náučných letákov v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ VT

„Svetový deň pohybom ku zdraviu“ – 10 máj 2014

- Článok s rovnomenným názvom uverejnený v regionálnej tlači a na web stránke RÚVZ.
- Výchovno – náučný panel venovaný zvýšeniu pohybovej aktivity v budove RÚVZ
- Športový deň pre zamestnancov RÚVZ vo Vranove nad Topľou

Odpočet regionálnych priorit RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou (I. polrok 2014)

Priorita:

Zapojenie sa do spracovania imunologických prehl'adov v Prešovskom kraji v spolupráci a po dohode s Banskobystrickým krajom.

V súvislosti s prípravou realizácie úlohy boli oslovení sentineloví lekári.

Ďalšie priority:

Výkon ŠZD a úradnej kontroly potravín.

V prvom polroku bolo v rámci ŠZD vykonaných 878 previerok a 12 úradných kontrol potravín. Bolo vydaných 235 rozhodnutí a 56 záväzných stanovísk. V blokovom konaní boli uložené pokuty (31) vo výške 1500 Eur, v správnom konaní 3 pokuty vo výške 800 Eur.

Hlavné priority odd. hygieny životného prostredia a zdravia v roku 2014

1. Monitoring kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Vranov nad Topľou.
2. Monitoring kvality vôd na kúpanie v okrese Vranov nad Topľou.
3. Monitoring kvality pitnej vody z verejných studní v okrese Vranov nad Topľou.
4. Monitoring kvality mineralizovanej pitnej vody v okrese Vranov Topľou.

1. Monitoring kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch.

V prvom polroku 2014 bolo v rámci monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Vranov nad Topľou odobratých a vyšetrených 42 vzoriek vody. V preverovacom monitoringu bolo vyšetrených 14 vzoriek v kontrolnom monitoringu bolo vyšetrených 28 vzoriek. Všetky odobraté vzorky vyhovovali požiadavkám NV SR č. 354/2003 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení NV SR č. 496/2010 Z.z.

2. Monitoring kvality vôd na kúpanie.

V okrese Vranov nad Topľou sa počas LTS 2014 monitoruje kvalitu vody na kúpanie z prírodných a umelých kúpalísk.

V prvom polroku 2014 bolo spolu odobratých 8 vzoriek.

Z uvedeného počtu bolo 5 vzoriek z prírodných kúpalísk a 3 vzorky z bazénov umelých kúpalísk. Voda spĺňa požiadavky Vyhl. MZ SR č. 308/2012 a je vhodná na kúpanie.

3. Monitoring kvality pitnej vody z verejných studní.

V prvom polroku 2014 boli odobraté **4 vzorky** vody na chemické a mikrobiologické vyšetrenie z toho 2 vzorky nezodpovedali požiadavkám NV SR č. 354/2006 Z.z.

4. Monitoring kvality mineralizovanej vody.

Na mikrobiologické vyšetrenie bolo odobratých 6 vzoriek. Jedna vzorka nezodpovedala požiadavkám NV SR č. 354/2006 Z.z. Z dôvodu že kvalita mineralizovanej vody prameňa v obci Nová Kelča **dlhodobo nespĺňa** požiadavky NV SR 354/2006 Z.z. bol vydaný pokyn na zákaz používania vody na pitné účely.

Hlavné priority na úseku hygieny výživy

1. Bezpečnosť výroby a predaja epidemiologicky rizikových druhov potravín.

V 1. polroku 2014 bolo odobratých 76 vzoriek epidemiologicky rizikových druhov potravín. Odoberali sa cukrárske výrobky, lahôdkárske výrobky, zmrzliny, hotové jedlá a rýchle občerstvenie z výroby a predaja.

Bolo odobratých:

- **5 vzoriek cukrárskeho výrobku** z 1 cukrárskej výroby na mikrobiologické a chemické vyšetrenie. Všetky cukrárske výrobky vyhoveli Potravinovému kódexu Slovenskej republiky.
- **15 vzoriek lahôdkárskeho výrobku**, z toho 10 na mikrobiologické a chemické vyšetrenie a 5 iba na mikrobiologické vyšetrenie. Všetky lahôdkárske výrobky vyhoveli Potravinovému kódexu Slovenskej republiky.
- **34 vzoriek zmrzlín** na mikrobiologické vyšetrenie, z toho 24 vzoriek bolo odobratých aj na chemické vyšetrenie. 5 vzoriek zmrzlín z 2 výrobní a predajní zmrzlín nevyhovelo Potravinovému kódexu Slovenskej republiky po stránke mikrobiologickej pre prekročený limit v ukazovateľoch koliformné baktérie, Enterobacteriaceae a kvasinky. V oboch prípadoch bolo začaté správne konanie vo veci úhrady nákladov spojených s odberom vzoriek a ich analýzou.
- **22 vzoriek hotových pokrmov** zo zariadení spoločného stravovania na mikrobiologické vyšetrenie, z toho 2 vzorky hotových pokrmov nevyhoveli Potravinovému kódexu Slovenskej republiky po stránke mikrobiologickej pre prekročený limit v ukazovateľoch koliformné baktérie a Bacillus cereus.
- **7 vzoriek rýchleho občerstvenia** na mikrobiologické vyšetrenie, všetky vzorky vyhoveli Potravinovému kódexu Slovenskej republiky v sledovaných ukazovateľoch.

2. Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou bude túto úlohu plniť v 2. polroku 2014.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Zvolene**

Hygiena životného prostredia a zdravia

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV.)

1.2 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách

Odd. HŽP a Z – RÚVZ so sídlom vo Zvolene sa z dôvodu materiálneho, technického a personálneho obsadenia na jednotlivých projektoch nepodieľa.

Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese
 - Zvolen: 453 z toho 153 žien
 - Detva: 607 z toho 58 žien
 - Krupina: 127 z toho 6 žien
 - Celkom: 1187 z toho 217 žien**

- Počet nových rizikových prác v okrese:
 - Zvolen: 17
 - Detva: 3
 - Krupina: 0
 - Celkom: 20**

V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene k 30.06.2014 došlo len k miernym zmenám v počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Najväčší pokles bol zaznamenaný zrušením prevádzky spoločnosti KOPAST s.r.o., Zvolen.

V sledovanom období neboli uložené sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Kontroly na rizikových pracoviskách boli vykonané v spoločnostiach WUSAM a.s., Zvolen, Bučina DDD, spol. s r.o., Zvolen, Intech Slovakia s.r.o., Bratislava – prevádzka Hriňová, PPS Vývoj s.r.o., Zvolen, COOP Jednota Krupina, spotrebné družstvo, Krupina – prevádzka pekárň Záhonok, Zvolen, Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o., Zvolen, PPS Group a.s., Detva, LIND MOBLER SLOVAKIA, s.r.o., Krupina, Premac spol. s r.o., Bratislava – prevádzka Zvolen.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V 1.polroku 2014 boli vykonané 2 previerky zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Jedna previerka bola vykonaná v spoločnosti Continental Automotive Systems Slovakia, s.r.o., Zvolen – prevádzka

galvanizovňa a jedna previerka bola vykonaná v Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave, Dolný Kubín – prevádzka Veterinárny ústav vo Zvolene, Zvolen.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V spádovom území Zvolen neevidujeme rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Ako práce s expozíciou karcinogénom sme identifikovali práce pri odstraňovaní azbestocementových materiálov.

V 1. polroku 2014 bolo vydaných 5 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov. Z toho bolo vydaných 3 rozhodnutia na odstraňovanie azbestovej strešnej krytiny pre spoločnosti ORAVEX SLOVAKIA s.r.o., Dežerice (odstraňovanie azbestovej šablóny o ploche 300 m², Zvolen) DILNUM SYSTEM, s.r.o., Bratislava (odstraňovanie azbestovej strešnej krytiny na rodinnom dome, Železná Breznica), Arpád Baszó, Slatina (odstraňovanie eternitovej krytiny na rodinnom dome, Dudince) a 2 rozhodnutia na odstraňovanie azbestocementových rúr v stupačkách pre MONTA – Zvolen spol. s r.o., Zvolen (odstraňovanie azbestocementových rúr v stupačkách bytových domov, Detva) a REMESLO – TZB s.r.o. Lutilla (odstraňovanie azbestocementových rúr v stupačkách bytových domov, Zvolen). Pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest v interiéroch boli nariadené opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva (vykonať meranie na stanovenie koncentrácie azbestových vlákien po ukončení prác a predložiť protokol o meraní, dodržiavať predložený plán práce pre stabilizáciu, demontáž, odvoz a uskladnenie nebezpečného odpadu azbestocementových materiálov, informovanie obyvateľstva o vykonaní sanačných prác).

2.1.4 Znižovanie psychickej záťaž

V sledovanom období nebola vykonaná previerka zameraná na psychickú pracovnú záťaž zamestnancov. Neevidujeme rizikové práce s rizikom pracovnej psychickej záťaž.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V 1. polroku 2014 boli hlásené 3 podozrenia z profesionálnej choroby – DNJZ, položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania u pracovníkov v spoločnosti Galaxia Krupina - profesia kuchárka, v spoločnosti Ján Bobro Pekáreň Hriňová - profesia pekáč a PD Detvianska Huta - profesia ošetrovateľka oviec. Všetky prípady sú v procese šetrenia.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

2.2.1 Zdravé pracoviská

Projekt Zdravé pracoviská sa ukončil v r. 2013 v spoločnosti MRAMOR spol. s r.o., Krupina.

V roku 2014 sa začal predmetný projekt realizovať v spoločnosti LIND MOBLER SLOVAKIA, s.r.o., Krupina, kde sa vykonáva kompletáž čalúneného nábytku. V spoločnosti pracuje 410 zamestnancov, z toho 222 žien. V spoločnosti LIND MOBLER SLOVAKIA, s.r.o., Krupina sú vyhlásené rizikové práce rozhodnutím RÚVZ so sídlom vo Zvolene pod č. 2008/129-42/MVDr.Št zo dňa 8.2.2008 a pod č. 2012/800-554/Št zo dňa 8.6.2012. Na rizikových prácach z titulu faktora hluk, kat. 3 pracuje 44 zamestnancov – mužov v profesiách

montážnik, stolár, operátor na klip stroji, pomocný pracovník vo výrobe (pracovisko narážania matic). Zamestnávateľ vedie evidenciu o každom zamestnancovi, ktorý vykonáva rizikovú prácu. Preventívne lekárske prehliadky u týchto zamestnancov vrátane audiometrického vyšetrenia sluchu sa zabezpečujú lekármi, ktorí majú zmluvu s PZS. V spoločnosti sa nevyskytlo poškodenie zdravia v súvislosti s prácou. Zamestnancom sa poskytujú OOPP v zmysle internej smernice. Vo výrobnnej dielni došlo k zmene usporiadania pracovísk (po profesiách), na pracovisku lepenia sú zabudované nové odsávacie steny (typ OSSS). V hale 1 (sklad kože), hale 2 (krajčírskaya dielňa, sklad materiálu), hale 3(výrobné linky) a hale 4 (sklad látky, sklad MTZ) bolo inštalované nové osvetlenie. Zakúpený bol nový čistiaci stroj TENNANT T 5 60D, používajú sa priemyselné vysávače.

Zamestnávateľ dva krát do mesiaca poskytuje zamestnancom masáže priamo v budove spoločnosti vo vyčlenených priestoroch.

Zdravotný dohľad zabezpečuje zmluvne PZS – ANIMA, s.r.o., Zvolen. Zamestnávateľ chce prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov aj prostredníctvom aktivít mobilnej poradne zdravia a oddelenia Hygieny výživy RÚVZ Zvolen. V júni 2014 boli vykonané vyšetrenia 14-tich zamestnancov spoločnosti (stolárov) pracovnou skupinou podpory zdravia zamerané na skrining rizikových faktorov a metabolických porúch. Zaujímavosťou vyplňali dotazníky k monitoringu spotreby vybraných prídavných látok a aróm. Spolupráca so spoločnosťou je na dobrej úrovni.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Realizujú sa informačné a intervenčné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci prevažne v malých a stredných podnikoch. Poskytovali sa konzultácie fyzickým a právnickým osobám k otázkam týkajúcim sa zdravia pri práci, faktorov práce a pracovného prostredia, hodnotenia rizík, chráneným pracoviskám a vykonávanie preventívnych opatrení na elimináciu škodlivých faktorov na zdravie zamestnancov.

Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa bude realizovať v októbri 2014.

2.2.3 Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“- podnikové výsledky

Po vyhodnotení dotazníkov ÚVZ SR Bratislava zameraných na zisťovanie psychosociálnych faktorov v 99 podnikoch SR v troch odvetviach : zdravotníctvo a sociálne služby, služby - hotely a reštaurácie, podniková preprava tovarov (porovnanie výsledkov zamestnávateľov s výsledkami zamestnancov) , zamestnanci RÚVZ Zvolen poskytnú spätnú väzbu pre zamestnávateľa – spoločnosť G.L.HOTELY, a.s. Zvolen (preventívne opatrenia) v priebehu roka 2014.

2.5 Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci ŠZD boli vykonané kontroly na chránených pracoviskách v počte 14 (4 kontroly zamerané na uvedenie priestorov do prevádzky pre osoby so ZPS):

- Emodus Slovakia s.r.o., Krupina, výroba betónových výrobkov, profesia ručný balič, odlievací upravár cementových výrobkov, obsluha stavebného a mostového žeriavu
- Iveta Hrabušická, Zvolen, prevádzka Stávková kancelária Iveta Hrabušická, Sliač, profesia predavačka v stávkovej kancelárii

- SENIORKA n.o., Zvolen, profesia administratívny pracovník
- Cirkevný zbor ECAV Na Slovensku Zvolen, Zvolen, profesia iný pomocný pracovník inde neuvedené

10 kontrol bolo zameraných na zriadenie chránených pracovísk, ktoré už boli uvedené do prevádzky rozhodnutím napr.:

- CHRIEN, spol. s r.o., Zvolen
- Peron Sklovakia, s.r.o., Očová
- Chránené bývanie a domov sociálnych služieb Betonika, Pstruša
- Reštaurácia Očová s.r.o., Očová
- All22 spol. s r.o., Stožok

Kontrolovali sa pracovné podmienky, pracovné prostredie a spôsob práce zamestnancov chránených dielní a chránených pracovísk. V ostatných prevádzkach sa jednalo o pracovné pozície: všeobecný administratívny pracovník, pomocný pracovník vo výrobe, pomocník v kuchyni, pomocný pracovník v potravinárskej výrobe, pomocný pracovník v sklade a ručný balič.

Na chránených pracoviskách pracujú osoby so zdravotným postihnutím, ktorých miera postihnutia je viac ako 40%. Pracovný čas trvá od 4 do 8 hodín, výkon práce osôb so zdravotným postihnutím je prispôsobovaný ich aktuálnemu zdravotnému stavu. Osoby so ZPS majú zdravotnú spôsobilosť na výkon práce. Práca nie je úkolová. Prácu môžu prerušiť podľa potreby a oddýchnuť si v priestore na to určenom. V chránených pracoviskách a chránených dielnach uvedených do prevádzky v 1. polroku 2014 pracuje celkom 22 osôb so zdravotným postihnutím, z toho 13 žien.

Pri kontrolách neboli zistené nedostatky ani neboli nariadené opatrenia.

Hygiena výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

ČÚ. 3.1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie.

Projekt vychádza z „Programu ozdravenia výživy obyvateľstva SR“. Cieľ projektu je cieleným sledovaním výživy vybraných skupín obyvateľstva vytvoriť trvalé signálne centrá v SR, ktoré budú získavať a hodnotiť informácie o celkovom vývoji a zmenách spôsobu stavu výživy sledovaných populačných skupín a tým súčasne poskytovať podklady pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej a zdravotnej politiky u obyvateľov SR. Týmto projektom sa získa informácia o výživovom stave vybranej populačnej skupiny obyvateľstva s dôrazom na výskyt nadváhy a obezity.

Úloha je rozdelená do troch častí: Výber cieľovej skupiny – 2 vekové kategórie mužov a žien so zameraním sa na ľahkú prácu v zmysle odporúčaných výživových dávok pre obyvateľov SR (Vestník MZ SR čiastka 7 – 8/1997, číslo SOZO – 1586/1997-08 zo dňa 3.marca 1997. RÚVZ so sídlom vo Zvolene doposiaľ vyšetril v kategórií:

- ľahká práca – ženy – veková kategória 19 – 34 r., v počte 2
- ľahká práca – ženy – veková kategória 35 – 54 r., v počte 3
- ľahká práca – muži – veková kategória 19 – 34 r., v počte 8
- ľahká práca – muži – veková kategória 35 – 59 r., v počte 2

Každý klient obdržal návod na vyplnenie 1 – dňového jedálneho lístka, ktorý je po vyplnení spracovaný v programe Alimenta. Ďalej sa vyplňa dotazník o životospráve – A. Spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti a B. Pohybová aktivita a životospráva.

Druhú časť tvorí Klinicko – somatometrický dotazník, ktorý poskytne informáciu o : hmotnosti, výške, BMI, WHR, TK. Tretiu časť tvorí záznamový list pre biochemické vyšetrenie. Táto časť úlohy je plnená prostredníctvom poradní zdravia. Každému klientovi

bola odobratá kapilárna krv na stanovenie lipoproteinového metabolizmu (Cchol.,TGL,HDL,LDL,Glu). Vyšetrenie sa vykonáva na prístroji Reflotron. Analýza výsledkov, tabuľky, grafy sú spracovávané v programe Microsoft Excel. Výber klientov, ako aj následné vyšetrenia boli vykonané u pracovníkov Lind, Krupina.

ČÚ. 3.2. Kontrola jodidácie kuchynskej soli.

K 30.6.2014 v zmysle plnenia úlohy „Systém kontroly obsahu jódu v jedlej soli“ boli mesačne odoberané dve vzorky jedlej soli. Spolu bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli.

ČÚ. 3.3. Bezpečnosť nanomateriálov na báze TiO₂.

Do tejto úlohy v roku 2014 RÚVZ Zvolen nie je zapojený.

ČÚ. 3.4. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov.

Do tejto úlohy v roku 2014 RÚVZ Zvolen nie je zapojený.

ČÚ.3.5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov.

Do tejto úlohy v roku 2014 RÚVZ Zvolen nie je zapojený.

ČÚ.3.6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú legislatívu EÚ.

Do tejto úlohy v roku 2014 RÚVZ Zvolen nie je zapojený.

ČÚ. 3.7. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

Do tejto úlohy v roku 2014 RÚVZ Zvolen nie je zapojený

ČÚ. 3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa.

V zmysle plánu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami priebežne odoberáme určené vzorky kozmetických výrobkov, u ktorých je vykonávaná kontrola dodržiavania legislatívnych obmedzení látok, kontrola povinného označovania výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickým výrobkom.

ČÚ. 3.9. Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch.

Monitoring nanomateriálov v kozmetických výrobkoch bude realizovaný v priebehu roka 2014, úloha bude upresnená ÚVZ SR. Pôjde o kontrolu označovania prítomnosti zložiek vo forme nanomateriálov v kozmetických výrobkoch, odber vzoriek a ich analýza v určenom

Hygiena detí a mládeže

4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Na základe prípisu ÚVZ SR oddelenie hygieny detí a mládeže zrealizovalo projekt „Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku“ podľa metodického pokynu pre plnenie projektu u detí predškolského veku vo vekovej skupine 3 – 6 ročných v mestskej materskej škole - MŠ Hrnčiarska č. 2063/2, 960 01 Zvolen a vo vidieckej Materskej škole - MŠ Kováčová Trávniky 380/13, 962 37 Kováčová. Zozbierané údaje z 30 dotazníkov o úraze vložené do pripravených masiek v programe excel boli zaslané na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie.

4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl, využitie hodín TV

Za účelom dosiahnutia cieľov projektu uvedených v anotácii projektu sme vykonali cieleň štátny zdravotný dozor na základných školách zameraný na organizovanie hodín telesnej výchovy, na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy.

Postup plnenia mimoriadnej úlohy sa uskutočnil podľa osobitného listu ÚVZ SR – HH SR, ktorým bol stanovený rozsah a termín vykonania cieleň štátneho zdravotného dozoru zameraného na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Pracovník RÚVZ v spolupráci s vedením školy v každej vybratej škole vyplnil dotazník „Pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách“. Do projektu je zapojených 5 mestských základných škôl : ZŠ sv. Dominika Savia M.M. Hodžu 9, Zvolen, ZŠ M.Rázusa 1672/3, Zvolen, ZŠ J.C.Hronského Školská 10, Krupina, ZŠsMŠ A.Vagača, Štúrova 12, Detva, ZŠ A.Sládkoviča Pionierska 9, Sliač a 5 vidieckych základných škôl: ZŠsMŠ Hontianske Moravce 18, ZŠsMŠ A.Matulu 145, Sebechleby, ZŠsMŠ Hontianske Nemce 77, ZŠ Viglaš 436, ZŠsMŠ Senohrad 129.

V sledovaných školách je telesná výchova zaradovaná do rozvrhu hodín 2-krát do týždňa samostatne ako nezdvojená hodina. V ôsmich základných školách je hodina telesnej výchovy vhodne zaradená do rozvrhu hodín z hľadiska obtiažnosti predmetov. Ranné 10 minútové rozcvičky nie sú zaradované do vyučovania z časových a organizačných dôvodov. Po 2. a 3. vyučovacej hodine zaraďujú občas krátke telovýchovné chvíľky na školskom dvore, prípadne na chodbách školy vyplnené jednoduchými dynamickými cvikmi. Telovýchovné chvíľky počas vyučovania majú najviac zaužívané v 1.a v 2. ročníkoch základných škôl, prípadne na 1.stupni počas vyučovania pri prejavoch únavy. Telovýchovné chvíľky pre II. stupeň nemajú na základných školách zaužívané z dôvodu nedostatku času na hodinách.

Telesná a športová výchova v ZŠ A.Vagača Detva je okrem telocvični školy a vonkajších TV plôch organizovaná na Štadióne futbalového klubu Detva (atletika, futbal) a na Zimnom štadióne v Detve (korčuľovanie). Ďalšie možnosti športovej výchovy organizovanej základnou školou Sliač sú v priestoroch Ihriska TJ Slovan Sliač.

Hodiny TV sú využívané najmä na loptové hry, atletiku, gymnastiku. Medzi ďalšie športové možnosti telesnej a športovej výchovy organizovanej školou patrí záujmovo-krúžková činnosť. Preferované sú turistický, atletický krúžok, volejbalový, futbalový, basketbalový krúžok, florbal, pohybové hry, loptové hry, ale aj rybársky, strelecký krúžok, tenis a bedminton. Nepovinné predmety a krúžky sú organizované mimo priestorov ZŠ Sebechleby pri vodnej nádrži Sebechleby – rybársky krúžok, v okolí Sebechlieb turistické chodníky a cyklotrasy – turistický krúžok, v areály školy multifunkčné ihrisko – futbalový krúžok a rôzne športové aktivity.

Žiaci sa na školách počas vyučovania zúčastňujú aj iných foriem pohybových aktivít, ktoré sú organizované školou ako vychádzky, hlavne 1.stupeň s frekvenciou podľa učebných osnov, cvičenie v prírode (branné cvičenia) 2x ročne, plavecký výcvik žiaci 3. a 6. ročníkov, škola v prírode žiaci 1.stupňa, školské výlety 1xdo roka, lyžiarsky výcvik 6. až 8.ročník.

Zdravotná TV sa organizuje na školách ako integrované vyučovanie pre žiakov bez a so zdravotnou poruchou v ZŠ Sebechleby, ZŠ J.C.Hronského Krupina, ZŠ Senohrad, ZŠ M.Rázusa Zvolen. Zdravotnú TV zabezpečuje učiteľ TV, ktorý nemá spôsobilosť vyučovať zdravotnú TV. ZŠ M.Rázusa vo Zvolene okrem dvoch telocviční na škole a vlastných vonkajších telovýchovných plôch s multifunkčným ihriskom využíva pre žiakov so zdravotnými poruchami rehabilitačnú miestnosť na základnej škole. Pre žiakov so zdravotnými poruchami (zrakové a telesné postihnutie pohybového aparátu) zabezpečuje zdravotnú telesnú výchovu 2x do týždňa kvalifikovaná rehabilitačná sestra ako segregované vyučovania iba pre žiakov so zdravotnou poruchou. Žiaci s obmedzeniami v cvičení majú možnosť cvičenia svojich predpísaných cvičení na bežných hodinách telesnej výchovy.

V rámci mimoriadnych kontrol zameraných na hygienu pedagogického procesu na školách sme sa stretli s nevyhovujúcim zaraďovaním hodín TV začiatkom vyučovania 1.až 3.vyučovacia hodina pre žiakov II.stupňa v dvoch základných školách. Čo sa týka pohybového režimu žiaci sledovaných škôl majú možnosť zapojiť sa športových aktivít, podujatí organizovaných školami.

Vyhodnotenie úlohy bolo zaslané spolu s údajmi s dotazníkov – maska č.1 bolo zaslané na celoslovenské vyhodnotenie na ÚVZ SR.

Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok v potravinách u detí

Cieľom projektu je monitorovanie spotreby vybraných troch prídavných látok E 200 - E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 - E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 952 - cyklamáty v potravinách a nápojoch u detskej populácie na základe dotazníkovej metódy a laboratórneho vyšetrenia vytypovaných potravín.

Zber údajov sme zrealizovali v mesiaci máj 2014 v Základnej škole Námestie mládeže 587/17, 960 01 Zvolen u 20 žiakov vo veku 15 rokov. Žiaci vyplňali „24 hodinový dotazník spotreby potravín, pokrmov a nápojov“ za jeden pracovný deň a „Dotazník o životospráve“ - týždenný dotazník frekvencie spotreby potravín. Zozbierané údaje z dotazníkov, zamerané na zhodnotenie príjmu vybraných aditívnych látok, vložené do pripravených masiek v programe excel sme zaslali na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie na ÚVZ SR.

Epidemiológia

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Realizácia vlastného očkovania.

Zabezpečili sme distribúciu očkovacieho kalendára pre povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určitý vek (platnosť od 1.1.2014). Dbáme na dodržiavanie očkovacej schémy (termínov) očkovania u lekárov prvého kontaktu. Radíme pri kontraindikáciách očkovania trvalých a dočasných. Na základe písomného požiadania pediatrov vypracovávame individuálny očkovací kalendár pre deti, ktoré presiahli vek v ktorom už mali byť očkované (posun očkovacieho kalendára). Zvýšeným úsilím sa snažíme o to, aby sme dosiahli minimálne 95% zaočkovanosť v našom regióne. Lekári prvého kontaktu nás denne žiadajú o konzultáciu súvisiacu s imunizáciou. V RÚVZ Zvolen máme zriadenú ambulanciu pre

očkovaníe. Ambulantné hodiny sú vždy v stredu. Túto ambulanciu využívajú okrem matiek aj očkovaníci odchádzajúci služobne alebo súkromne do zahraničia.

Ďalej sme dohľadali sme na včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovanía.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2013

V roku 2014 sa budeme podieľať na realizovaní nasledovných úloh:

okrem zabezpečenia Národného imunizačného programu SR budeme participovať na príprave imunologických prehľadov, ďalej na zabezpečení realizácie aktuálnych zmien v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie, na aktívnej činnosti „ Poradní očkovanía“, na surveillance a kontrole ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy). Taktiež na príprave registra očkovaných osôb a na udržaní vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovanía.

Realizovali sme aktuálne zmeny v povinnom a odporúčanom očkovaní detskej populácie. Realizovali sme imunizačný program u infekčných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním. Udržiavame a aktualizujeme rozsah povinného a odporúčaného očkovanía podľa aktuálnej epidemiologickej situácie v SR.

Viacúčelové imunologické prehľady v SR

RÚVZ odd. epidemiológie sa zapojí do realizácie IP na zistenie účinnosti realizovaného očkovanía a na zistenie hladín protilátok proti jednotlivým infekčným agensom vo všetkých vekových kategóriách.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Priebežne sme sa podieľali na vzdelávaní zdravotníckeho personálu v jednotlivých detských ambulanciách a v ambulanciách pre dospelých. Prostredníctvom médií – články v regionálnych novinách (Zvolenské noviny, MY Žurnál, Detviansky aperitív, Hont) ďalej internetovej stránky Mestských úradov Zvolen, Detva a Krupina a internetovej stránky základných, stredných a vysokých škôl sme zdôrazňovali význam očkovanía pre deti a dospelých. Všetkým horeuvedeným inštitúciám sme zaslali v priebehu Európskeho imunizačného týždňa v mesiaci apríl článok „Očkovaníe chráni život a zdravie“.

Manažment očkovanía

Na základe Vyhlášky 585/2008 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení sme vypracovávali odborné usmernenia pre lekárov prvého kontaktu. Vykonávame inštruktáž pracovníkov odd. epidemiológie RÚVZ so sídlom vo Zvolene (evidencia o očkovaní v zdravotných záznamoch, sledovanie chladového reťazca v ambulanciách, hospodárenie s vakcínami).

Kontrola očkovanía v regióne Zvolen

Organizačne sme zabezpečili prípravu ku kontrole očkovanía v okresoch Zvolen, Detva a Krupina u praktických lekárov pre deti a dorast. Kontrolu vykonáme podľa vypracovaného odborného usmernenia na kontrolu očkovanía vydaného ÚVZ SR.

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Zvolen:

DA Poliklinika /5x/ DA Sekier /2x/, DA – Zvolen Centrum, DA Zvolen – Západ /3x/, DA Budča, DA Sliač, DA Zvolenská Slatina, DA Dobrá Niva, DA Pliešovce.

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Detva: DA Detva /4x/, DA Hriňová /2x/.

Plán kontroly zaočkovanosti v okrese Krupina: DA KRUPINA /3x/, DA Dudince.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB

Zlepšiť laboratórnu spoluprácu.

Zlepšením laboratórnej spolupráce v našom regióne a v regióne Banská Bystrica došlo k priaznivému ovplyvneniu epidemiologickej situácie a zvýšila sa schopnosť včas zahájiť príslušné protiepidemické opatrenia pri jednotlivých prenosných ochoreniach. V I. polroku 2014 v súvislosti s výskytom chrípky a chrípke podobných ochorení sme mali opakované spoločné stretnutia vedúcich lôžkových odd. v NsP Zvolen s vedúcou mikrobiologického laboratória NsP Zvolen Ing. Krokošovou. Jednalo sa hlavne o ciele odbery výterov z nosa a hrdla na chrípku a SARI do transportných médií, čo nám v umožnilo racionálne vykonávať odbery a likvidovať ohnisko nákazy – akútnych respiračných ochorení.

Zlepšiť hlásenie prenosných ochorení.

Opakovane sme písomne informovali lekárov prvého kontaktu a ďalších zdravotníckych pracovníkov, o povinnosti zo zákona 355/2007 Z. z. hlásiť výskyt infekčných ochorení. Ďalej sme informovali o možnosti získania informácií o výskyte infekčných ochorení v našom regióne cestou otvoreného portálu programu EPIS.

V mesačných analýzach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen upozorňujeme lekárov na včasnosť hlásenia prenosných ochorení.

Propagujeme využívanie on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologickeho informačného systému EPIS.

Analyzovať riziká hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení.

Pracovník odd. epidemiológie už absolvoval školiacu akciu SZU Bratislava zameranú na problematiku nových a staronových infekčných ochorení a na opatrenia pri ich vzniku a šírení. Pre možnosť rizika vzniku horeuvedených infekčných ochorení vrátane laboratórnej diagnostiky máme spracovaný havarijný plán so Zoznamom členov koordinačnej komisie, Zoznam monitorovacej skupiny RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a Zoznam členov výjazdovej skupiny oddelenia epidemiológie RÚVZ Zvolen s kontaktnými adresami a telefonickými číslami. Máme veľmi úzku spoluprácu s pracovníkmi odd. mikrobiológie NsP Zvolen, mikrobiologickým odborom RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, taktiež s lekármi prvého kontaktu a s lekármi infekčného odd. z Banskej Bystrice a s infektológom NsP Zvolen.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov.

V regióne Zvolen nie je zriadený utečenecký tábor ani stredisko.

Zlepšiť informovanosť a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Lekárov prvého kontaktu informujeme o epidemiologickej situácii prostredníctvom mesačníkov o výskyte infekčných chorôb v regióne Zvolen, ďalej o možnosti získania informácií prostredníctvom otvoreného Portálu EPIS o prenosných ochoreniach a o ich výskyte v SR. Verejnosť informujeme prostredníctvom médií (okresných novín), internetových stránok, o možnostiach predchádzania infekčným ochoreniam hlavne očkovaním, ale i ďalšími preventívnymi opatreniami. Písomne sme informovali školské zariadenia v regióne Zvolen o význame očkovania na predchádzanie infekčným ochoreniam a o preventívnych opatreniach v súvislosti s výskytom nového vírusu chrípky.

Pri výskyte prenosných ochorení v našom regióne individuálne informujeme obyvateľov danej oblasti o preventívnych a represívnych opatreniach, aby mali schopnosť chrániť sa pred infekčným ochorením.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Skvalitňovanie hlásenia zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí sú povinní zo zákona hlásiť prenosné ochorenia.

Propagujeme možnosť využívania on – line hlásenia všeobecných lekárov pre deti, dorast a dospelých v mesačných hláseniach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen.

Aktivizujeme hlásenie infekčných ochorení v mesačných analýzach o epidemiologickej situácii v regióne Zvolen.

Kontrola kvality údajov v EPISe.

Pracovníčky oddelenia epidemiológie priebežne zadávajú do EPISU údaje o prípadoch, sledujú systém rýchleho varovania. Kontrolujú uložené údaje.

Vyhľadávať všetky relevantné údaje podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí.

U vybraných nákaz sme aktívne sledovali zoznamy položiek povinne hlásených do sietí. Tieto sme implementovali do položiek programu EPIS. Zadávame všetky prípady podozrenia z nákazy chrípkou typu A (H1,N1) vrátane laboratórnej diagnostiky, cestovateľskej anamnézy, začiatku klinických príznakov, kontaktu s chorými ap.

Manažment epidémií.

V I. polroku 2014 sme evidovali päť epidémií:

v okrese Zvolen:

Salmonelóza zo žemlovky pripravenej v prevádzke kuchyne NsP Zvolen.

Jedna rodinná epidémia Salmonelózy.

Jedna epidémia Norovírusová na internom odd. NsP Zvolen.

Jedna epidémia Norovírusová v DD a SS Zvolenská Slatina.

V okrese Krupina:

Jedna rodinná epidémia Salmonelózy

Vykonané boli príslušné protiepidemické opatrenia.

Manažment kontaktov a ohnísk.

Dokumentujeme všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Tieto údaje nám slúžia pre posúdenie množstva práce v ohnisku nákazy.

Hodnotenie I. polrok 2014

Spracované a vložené prípady do systému – potvrdené + pravdepodobné	Zvolen	Detva	Krupina	Spolu:
Počet spracovaných ohnísk	73	16	16	105
Počet chránených kontaktov očkovaním	10	2	1	13
Počet chránených kontaktov inak	177	28	44	249
Opatrenia prijaté rozhodnutím	42	7	0	49
Opatrenia prijaté pokynom na mieste	379	33	52	464
Zoznam epidémií	4	1	1	6

Počet lekárov hlásiacich cez internet EPIS	1	1	0	2
--	---	---	---	---

Pravidelné hlásenie prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Priebežne kontrolujeme údaje zasielané do ECDC – TESSY.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz.

Prípisom RÚVZ so sídlom vo Zvolene sme upozornili zdravotnícke zariadenia – lôžkové okresov Zvolen, Detva a Krupina na plnenie platnej legislatívy (vrátane hlásenia NN) pre zdravotnícke zariadenia - Vyhlášky č. 553/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

V rámci kontrol ŠZD sa vykonávalo aktivizovanie hlásenia nemocničných nákaz.

Počet hlásených NN nemocnica Zvolen, nemocnica Krupina a LDCH Detva 0.

Implementovať moderné formy vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Pracovníčka oddelenia epidemiológie sa zúčastnila odbornej konferencie v prevencii nozokomiálnych nákaz. Poznatky tu získané odovzdáva zdravotníckymi pracovníkom pri kontrolách ŠZD v ambulantných a lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

6.5. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERRORIZMU

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo.

RÚVZ Zvolen má vypracovaný havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz. Obsahuje okrem opatrení havarijného plánu aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysokopatogénnymi vírusmi, ďalej zabezpečenie činnosti pre likvidáciu následkov použitia bojových biologických prostriedkov. Havarijný plán obsahuje postupy pri možnom vzniku pandémie chrípky. Sentineloví lekári odoberajú biologický materiál pri výskyte chrípky a chrípke podobných ochoreniach v rámci surveillance chrípky (6 lekárov).

RÚVZ Zvolen zabezpečuje transport odobratého materiálu od sentinelových lekárov až do virologického laboratória RÚVZ so sídlom vo Zvolene.

Posilniť globálnu zdravotnú bezpečnosť (varovanie a reakciu na epidémie, ohrozenie biologickými zbraňami).

Havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz ktorého obsahom je varovanie na epidémie, reakcia na epidémie alebo na ohrozenie biologickými zbraňami.

6.6. ENVIROMENTIÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonávame odbery odpadovej vody z ČOV Zvolen – Pustý Hrad na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov. Zabezpečujeme transport odpadovej vody do Virologického laboratória v Banskej Bystrici. Odber odpadovej vody je podľa harmonogramu RÚVZ Banská Bystrica. Doposiaľ boli všetky laboratórne vyšetrenia vzoriek odpadovej vody negatívne.

6.7. PREVENCIA HIV/AIDS

Projekt bude uskutočnený v rokoch 2012 – 2016 (5 rokov).

RÚVZ so sídlom vo Zvolene, odd. epidemiológie sa zúčastní realizácie projektu (dotazníkové spracovanie, vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí – RÚVZ v SR).

Cieľom aktivít odd. epidemiológie bude zvýšenie úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

6.8. PORADNE OČKOVANIA

V RÚVZ so sídlom vo Zvolene je zriadená „Poradňa očkovania“ Činnosť poradne je vždy v stredu o 14:30 hodine. Poradňa slúži na zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach, ďalej pre osoby cestujúce do zahraničia a na zníženie odmietania očkovania. Adresa je zverejnená na www stránke RÚVZ so sídlom vo Zvolene.

6.9. IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVNÚJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU.

Cieľom RÚVZ odd. epidemiológie je v tomto bode zvýšiť informovanosť o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach, zníženie odmietaní očkovania, informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ hlavne v gynekologických ambulanciách a čakárňach všeobecných lekárov.

I. Etapa – realizácia výskumnej časti (skupina budúci rodičia) realizovaná u 18 ročných žien – študentky stredných škôl v nasledovných školách:

Spojená škola – SOŠ Detva, Štúrova 848

Obchodná akadémia Krupina, M.R.Štefánika 8

Stredná odborná škola Zvolen, Jablňová 1351

I. Etapa – realizácia výskumnej časti (skupina aktuálni rodičia detí - matky navštevujúce ambulanciu pediatra).

I. etapa bola už realizovaná pracovníkmi odd. epidemiológie.

Podpora zdravia

9.1 Národný program podpory zdravia

Úsek podpory zdravia pri RÚVZ Zvolen v rámci napĺňania hlavného cieľa NPPZ týkajúceho sa dlhodobého zlepšovania zdravotného stavu obyvateľstva SR s elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou, zrealizoval v regióne Zvolen, Detva Krupina v v období od 1.1.2014 do 31.6.2014 nasledovné aktivity:

- 1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neprenosných ochorení

A) Výživa stravovacie zvyklosti

V spolupráci s VŠZP a.s. pobočka Zvolen sme 18.2.2014 pripravili dve zdravotno-výchovné podujatia a to pre 12 zamestnancov RÚVZ Zvolen a 15 seniorov z Klubu dôchodcov v Lieskovci. Spoločné akcie boli preventívne so zameraním na zisťovanie skladby tela v spojitosti so životným štýlom zainteresovaných. Na prístroji Olympia 3.3 si jednotlivci mohli dať zmerať percento telesného tuku, hmotnosť telesného tuku, čistú hmotnosť bez tuku, obsah vody v tele, index BMI, WHR, určenie štandardnej hmotnosti, objem svalovej hmoty, podiel minerálov v organizme, odhad biologického veku na základe súhrnnej analýzy všetkých vyšetrení s cieľným poradenstvom. Seniori si vypočuli prednášku na tému „Správna výživa vo vyššom veku“ s možnosťou vyšetrenia hladiny celkového cholesterolu a glukózy v kapilárnej krvi prístrojom Reflotrón. Účastníci podujatia boli edukovaní aj formou rozdaných zdravotno-výchovných materiálov a cieľným poradenstvom k úprave životosprávy.

Pre 31 študentov a pedagógov 2. ročníkov Strednej odbornej školy hotelových služieb a obchodu vo Zvolene sme pripravili 2 bloky prednášok na tému „Globezita“, 28.2.2014. Ďalšie 2 bloky prednášok na túto tému sme zabezpečili v spolupráci so školským psychológom pre 56 študentov 2. ročníkov SOŠHSaO Zvolen, 7.3. 2014. Prednášky boli interaktívne so zameraním na úpravu životosprávy, správne stravovacie a pohybové návyky, 14-tim záujemcom sme merali percento telesného tuku.

Pre verejnosť i zamestnancov RÚVZ Zvolen sme pripravili informačný pútač so zameraním na úpravu životného štýlu v súvislosti so stravovacími a pohybovými návykmi.

Pri príležitosti „Medzinárodného dňa mlieka“ Mgr. Iveta Gondášová na pozvanie Základnej školy na ul. Alexyho 1, Zvolen pripravila dva bloky interaktívnych prednášok pre 70 žiakov 4 A, B, C na tému: „ Význam mlieka vo výžive detí“. Kreatívne práce detí zamerané na mlieko a jeho prínos mali dlhší časový priebeh. Obrovskú papierovú kravičku si deti v predstihu vlastnoručne vystrihli a spoločne vymaľovali. Bola súčasťou „Školskej farmy“ i s prinesenými plyšovými domácimi zvieratkami. Zdravotno - výchovné dopoludnie bolo obohatené vlastným odborným príspevkom žiakov v školskom rozhlase .

Úsek podpory zdravia v spolupráci s firmou LIND MOBLER Slovakia, s.r.o. Krupina a s oddelením hygieny výživy a oddelením preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie , 11.6.2014 pripravili spoločné zdravotno-výchovné dopoludnie priamo v uvedenej firme pre 14 vybraných pracovníkov stolárskej výroby. Okrem antropometrických ukazovateľov sme účastníkom merali krvný tlak, percento telesného tuku, index BMI, WHR. Z kapilárnej krvi sme stanovovali množstvo celkového cholesterolu a glukózu s cieľným poradenstvom na úpravu životosprávy. Zároveň skupina mužov zaradených do 3.stupňa práce vykonávanej v riziku hluku vyplňala dotazníky k monitoringu spotreby vybraných prídavných látok a aróm E 200, E 203 kyselina sorbová – sorbany, E 210- E 213 kyselina benzoová – benzoany a E 952 cyklamáty. Zúčastnení respondenti boli rozdelení podľa vekových skupín 19-35 rokov a 36-54 rokov.

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity Zvýšenie pohybovej aktivity

Úsek podpory zdravia v súvislosti s plnením aktivít k Svetovému dňu „ Pohybom ku zdraviu“ (10.5.) zrealizoval i participoval v priebehu mesiaca máj 2014 na viacerých zdravotno-výchovných akciách. Oslovili sme všetky materské , základné, stredné školy, obce, mestá a iné inštitúcie a organizácie v regióne Zvolen, Detva, Krupina, aby najmä 10.5.2014 sprístupnili svoje športoviská, telocvične, telovýchovné plochy s možnosťou aktívne sa zapojiť do projektu. Aktuálne informácie a výzvy k vlastným aktivitám spojeným s pohybom sme uverejnili na webovej stránke nášho úradu , informačnej tabuli i v telocvični RÚVZ Zvolen, ktorá bola zamestnancom sprístupnená počas celého mesiaca máj 2014.

V rámci kampane „Schody ako výzva“ ktorú realizujeme na RÚVZ Zvolen od roku 2009 môžu všetci zúčastníci o zdravý pohyb ignorovať výťah a využívať chôdzu po schodoch pre zlepšenie a udržanie telesnej kondície a tým zlepšovať i kvalitu duševného zdravia.

V mesiaci máj 2014 zamestnanci RÚVZ Zvolen absolvovali turistický pochod v Zakopanom. V spolupráci s Mestom Zvolen – Odborom rozvoja mesta, oddelením kultúry a športových aktivít boli žiaci 1. stupňa základných škôl vo Zvolene a v Sliachi zapojení do VIII. ročníka žiackej futbalovej ligy o putovný pohár primátora Mesta Zvolen. Súťaž prebiehala od 15.4. – 31.5.2014.

Mesto Sliach zrealizovalo 10.5.2014 „Míľu pre mamu“ a „Beh sliackym chotárom“.

Úsek podpory zdravia pri RÚVZ Zvolen v spolupráci s Mestom Krupina zorganizoval 13.5.2014 „Deň zdravia Mesta Krupina“, kde sme pre 23 zúčastníkov pripravili prednášku na tému „ Význam pohybu v každom veku“ a zúčastníkom sme vyšetřili celkový cholesterol a glukózu z kapilárnej krvi na prístroji Reflotrón. Merali sme aj antropometrické ukazovatele a krvný tlak. Akcia prebiehala za účasti regionálnej televízie KTV. Spracovaný videozáznam zo zdravotno-výchovného podujatia bol odvysielaný v pravidelných časových intervaloch i do odľahlých obcí. Takto sme zabezpečili formovanie zdravotného uvedomenia i u občanov so zdravotným znevýhodnením priamo u nich doma.

Na výzvu RÚVZ Zvolen o možnosti individuálne sa zapojiť do pohybových aktivít zareagovalo Gymnázium Ľ. Šúra vo Zvolene, ktoré nám zaslalo obsiahlu fotodokumentáciu o vykonaných športových podujatiach pre rôzne vekové kategórie ľudí v priestoroch školy s pripomienkou, že v rámci výučby na škole telesná a športová výchova sa podľa nového školského vzdelávacieho programu zredukovala z 3 na 2 hodiny týždenne.

Materská škola Imatra 8 vo Zvolene nám zaslala fotodokumentáciu zo športového dňa detí 23.5.2014 s vlastným programom, muzikoterapiou a diskotékou pre škôlkárov.

Takmer všetky obce a mestá v regióne Zvolen, Detva, Krupina si pravidelne v jarých mesiacoch pripravujú vlastné športovo-pohybové aktivity a turistické podujatia. Občania Sielnice usporiadali 51. ročník pochodu Sielnica – Kremnica.

V priestoroch ZUŠ Zvolen je sprístupnené cvičenie jogy pre ženy v produktívnom veku, kde cvičia jedenkrát týždenne pod vedením odborníčky.

Jednota dôchodcov v Detve pripravila 23.5.2014 športový deň pre svojich seniorov.

C) Tabak, alkohol, drogy

Prevenia drogových závislostí

V mesiacoch január, február 2014 boli 2 zasadnutia pracovnej skupiny „Prevenia a riešenie závislostí“ v Meste Zvolen, ktorej sme členmi. Od roku 2014 sme začali 2. etapu spoločného riešenia danej problematiky. V spolupráci s Mestom Zvolen sme zainteresovaní v pokračovaní plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na roky 2014-2020. Jedným zo sektorových dokumentov je aj problematika prevencie zakotvená v Priorite 4.2 Bezpečnosť obyvateľstva, Opatrenie 4.2.2 Zabezpečenie dostatočnej prevencie negatívnych spoločenských javov. Témou stretnutí je aj monitorovanie plnenie akčného plánu v oblasti prevencie k 30.6. a 31.12. daného roka a koordinácia spoločných aktivít.

V novoovorenom Mestskom centre prevencie vo Zvolene sa pravidelne stretávajú najmä mladí ľudia, PEER aktivisti, deti s poruchami správania, učenia, robia sa aktivity pre deti z náhradných rodín. Bedeker aktivít na rok 2014 je distribuovaný do poštových schránok obyvateľov Mesta Zvolen. Individuálne preventívne aktivity sa spracovávajú do ucelenej podoby na stránkach Zvolen-Stop-drogy.

Dva bloky interaktívnych prednášok zameraných i na prevenciu užívania tabaku, alkoholu a drog sme zrealizovali 11.2. 2014 pre 194 žiakov I. a II. stupňa Základnej školy vo Vígľaši.

Školy majú vypracované vlastné preventívne plány a podľa potreby nás priebežne prizývajú prednášať v rámci kooperácie cez svojich koordinátorov prevencie v regióne Zvolen, Detva, Krupina.

V Marci 2014 v Podpolianskom osvetovom stredisku vo Zvolene sa konala výstava „Prečo som na svete rád“. Na základe prípisu HH UVZ SR OPZ/ 3811/8796/ 2014 zo dňa 29.4.2014 a v spolupráci s NOS Bratislava sme oslovili školy v regióne, aby sa zapojili do výtvarnej súťaže Celoslovenský protidrogový výtvarný projekt – kľúčový projekt Ministerstva kultúry SR k prevencii drogových závislostí jubilejný 20.ročník „Prečo som na svete rád/rada (1994 – 2014)“. Súťaž bola určená pre vekovú kategóriu detí vo veku 14 – 18 rokov s dôrazom na význam primárnej prevencie drogových závislostí so zameraním na legálne drogy (alkohol, tabak, lieky ...) a ilegálne drogy. Výsledky boli vyhlásené v júni 2014 pri príležitosti „ Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi“ v priestoroch NR SR.

S cieľom pôsobiť na vytváranie aktívneho protidrogového postoja u detí a v súvislosti s realizáciou aktivít k „ Európskemu týždňu boja proti drogám“ sme oslovili školy v regióne Zvolen, Detva, Krupina, aby sa zapojili do súťaže pre 7. ročníky ZŠ o „ Najlepšiu protidrogovú nástenku“. Verejnosť sme informovali aj na vývesnej tabuli RÚVZ Zvolen, webových stránkach úradu i v regionálnej tlači, kde vyšiel článok na danú tému.

Naši žiaci zo ZŠ Detsianska Huta a Hontianske Moravce postúpili do Celoslovenského kola súťaže.

Svetový deň bez tabaku (31.5.) sme si pripomenuli jednak formou výzvy pre fajčiarov z radov zamestnancov RÚVZ Zvolen aby sa aspoň počas tohto dňa vzdali cigarety.

V spolupráci s vedením ŽSR vo Zvolene a s VŠZP a.s. pobočka Zvolen sme pripravili pre verejnosť zdravotno-výchovné dopoludnie v priestoroch Železničnej stanice vo Zvolene so zameraním na zvýšenie zdravotného uvedomenia občanov o škodlivosti fajčenia spojeného s meraním obsahu oxidu uhľnatého vo výdychu u náhodilých fajčiarov (17). Cestujúca verejnosť s vekovým priemerom 52,5 roka mala možnosť dať si preveriť aj vybrané ukazovatele funkcie pľúc spirometrom (4). Záujemcom sme merali aj krvný tlak. Spolu sme vyšetrili 51 dospelých 25 mužov a 26 žien z toho sme zaznamenali 19 fajčiarov. Dôležitosť prevencie fajčenia sme priblížili aj cestujúcim žiakom (27) v sprievode pedagógov, všetci dostali edukačné materiály. Zastavili sa pri nás cestujúci zo Zvolena, Žiaru nad Hronom, Banskej Bystrice, Sliača, Litavy, Veľkého Krtíša, Šurian, Rožňavy, Krupiny, Banskej Štiavnice, Detvy, Kriváňa. Najviac fajčili ľudia pracujúci na zmeny z radov železničiarov, ženy nevynímajúc. Informácie o akcii sme zverejnili na webových stránkach RÚVZ Zvolen a priebežne boli cestujúci informovaní aj formou letákov a vyhlasovaním staničnou zvukovou technikou.

Verejnosť sme informovali aj formou článku „ Tabak smrteľný v každej podobe“, ktorý bol umiestnený na informačnej tabuli RÚVZ Zvolen a na webe. Pod týmto heslom sa niesol tohoročný Svetový deň bez tabaku.

Podpora nefajčenia a abstinencie

Mgr. Iveta Gondášová sa 17.3.2014 zúčastnila ako členka poroty na Kvíze zvolenských stredoškôľakov „Drogy to teda nie“, ktorý pravidelne usporadúva Krajská knižnica Ľ. Štúra vo Zvolene.

MUDr. Peter Reinhardt 15.3.2014 edukoval o škodlivosti fajčenia 12 študentov SZŠ vo Zvolene a zároveň absolvovali aj merania obsahu CO vo výdychu, zaznamenal 3 fajčiarov s nameranými hodnotami 17, 12, 10 ppmCO.

28.3.2014 sa Mgr. Iveta Gondášová zúčastnila zdravotno-výchovnej akcie na SOŠHSaO vo Zvolene, kde v rámci prednášky na tému „Psychohygiena“ edukovala 35 študentov 4.ročníka odboru kuchár, čašník, kozmetička.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene, Nádvojná 12 v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene v čase od 15.3.-30.6.2014 zintenzívil edukáciu žiakov stredných škôl a gymnázií v regióne Zvolen, Detva, Krupina so zameraním sa na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov vo veku 15-19 rokov. Zamerali sme sa na formovanie životného štýlu mladých aj z hľadiska dopravných úrazov. Organizátorom projektu bol Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, Bratislava. Hlavnou protagonistkou posolstva „Bezpečný návrat domov“ bola speváčka Celeste Buckingham.

Oslovili a vyzvali sme k spolupráci všetky (19) stredné školy a gymnáziá v regióne Zvolen, Detva, Krupina, aby sa do projektu zapojili a využili našu ponuku zdravotno- výchovných podujatí spojených s prednáškami na tému prevencie a rizík alkoholu v súvislosti s dopravným správaním. Informáciu o kampani sme zverejnili v regionálnej tlači a na webových stránkach nášho úradu. Propagačný materiál (plagáty) spolu s listom pre riaditeľov sme rozdistribuovali podľa rozdeľovníka na jednotlivé školy v zmysle usmernenia UVZ SR v Bratislave. Pripravili sme informačný panel o kampani i s posolstvom hlavnej protagonistky Celeste Buckingham v priestoroch RÚVZ Zvolen.

V spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene sme programy s prednáškami v školách obohatili i o možnosť prakticky si vyskúšať okuliare navodzujúce stav opitosti s 1,5 promile alkoholu. Študenti túto zážitkovú formu prevencie alkoholizmu uvítali. So záujmom besedovali s policajným inšpektorom p. Jozefom Michalíkom i na tému dopravných predpisov.

K 30.6.2014 sme odprezentovali prednáškové bloky v priestoroch RÚVZ Zvolen pre 73 študentov a pedagógov 2. a 3. ročníka SZŠ Zvolen a opakovane sme navštívili SOŠHSaO vo Zvolene, kde sme edukovali 161 študentov 1. a 2. ročníkov v učebnom odbore kozmetička, kadernička, kuchár, čašník, cukrár, servírka. Spolu bolo v priebehu marca – mája 2014 edukovaných 234 študentov. Informácie o uskutočnených aktivitách boli uverejnené v článku „Bezpečný návrat domov“ v Infolistoch Mestského úradu Zvolen č.2/2014 i na webových stránkach článok-zvolen-infonoviny-jun-2014.

Vzhľadom na dobrú spoluprácu s Mestskou políciou vo Zvolene a nepokrytie všetkých škôl k 30.6.2014 chceme podľa možností v spoločných aktivitách pokračovať i po skončení trvania kampane. Správu – odpočet aktivít s fotodokumentáciou a videozáznamami sme odoslali v júni 2014 na UVZ SR Bratislava.

D) Zdravé pracovné a životné podmienky

Pracovné prostredie

V spolupráci s Lekárskou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave a Akademickým centrom výskumu autizmu (ACVA) prebiehali v priestoroch ambulancie Poradne zdravia pri RÚVZ Zvolen pracovné aktivity výskumného tímu pod vedením MUDr. Kataríny Babinskej zamerané na výskum, diagnostiku a liečbu autistických detí. Hostujúci tím odborníkov pripravil pre zamestnancov RÚVZ Zvolen v júni 2014 aj odbornú prednášku na tému „Autizmus“.

V mesiaci apríl 2014 sme s mobilnou poradňou zdravia navštívili firmu Globus s.r.o, Lieskovská cesta Zvolen, kde sme 16-tim zamestnancom vyšetřili vybrané biochemické parametre kapilárnej krvi na prístroji Reflotron. V apríli sme navštívili aj Regionálnu veterinárnu a potravinovú správu vo Zvolene kde sme vyšetřili celkový cholesterol, cukor a zmerali krvný tlak 13-tim záujemcom.

11.6.2014 sme v spolupráci s oddelením Preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie a oddelením Hygieny výživy RÚVZ Zvolen navštívili s mobilnou poradňou zdravia firmu LIND MOBLER s.r.o. v Krupine, kde sme sa zamerali na skrining rizikových faktorov KVO a metabolických porúch u 14-tich zamestnancov vykonávajúcich prácu v riziku hluku – stolárov. Zaujímavosťou vyplňali dotazníky k monitoringu spotreby vybraných prídavných látok a aróm na rok 2014. Vo firme LIND MOBLER s.r.o. Krupina je zamestnaných 414 pracovníkov z toho 228 žien a 186 mužov. Väčšina opýtaných fajčiarov uvádzala ako príčinu fajčenia prácu na zmeny. Jeden zamestnanec mal v osobnej anamnéze DM 1. Spoločným cieľom akcie bolo okrem iného znížiť zdravotné riziká zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce a poskytnutie poradenstva s cieľovými intervenciami na podporu zdravia.

Životné prostredie

Pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia (5.6.2014) sme pripravili vo vstupných priestoroch RÚVZ Zvolen informačný panel s aktuálnou tematikou.

V spolupráci so VŠZP a.s. pobočka Zvolen, 1. ZŠ v Krupine a OZ Europacoln, Cukrová 14, Bratislava sme sa spolupodieľali na zabezpečovaní akcie „Črevotour“, ktorá bola 16.5.2014 v Krupine. Cieľom akcie bolo okrem iného podporiť boj proti rakovine hrubého čreva a konečníka.

Podobnú zdravotno-výchovnú akciu sme podporili a uskutočnili 20.6.2014 v Špecializovanom liečebnom ústave Marína š.p. Kováčová, kde sme okrem iného robili skrining rizikových faktorov KVO u 43 zamestnancov liečebne. Športovo-zdravotné doplnenie bolo obohatené i o rozdávanie testovacích súprav na okultné krvácanie.

2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení

Zvyšovanie zdravotného uvedomenia a formovanie životného štýlu najmä mladých ľudí sme realizovali formou „Dní otvorených dverí“ na RÚVZ vo Zvolene. V priebehu 1. polroka 2014 našu Poradňu zdravia navštívilo 45 študentov 2. ročníkov SZŠ Zvolen. Skrining KVO u pedagógov a vybraných žiakov sme spojili s exkurziou a výkladom práce v poradni zdravia. Bloky prednášok na tému „Primárna prevencia v kontexte verejného zdravotníctva“ obohatila Mgr. Iveta Gondášová o interaktívne zážitkové podujatia smerované na antidoping v súčinnosti s premietaním videozáznamov a odkazmi známych osobností „Ži zdravo, neklam sám seba“.

MUDr. Peter Reinhardt v rámci výučby na SZŠ vo Zvolene formoval cca 70 študentov so zameraním sa na elimináciu šírenia infekčných prenosných ochorení, očkovanie. Zdravotnú osvetu „Očkovanie, infekčné choroby“ šírili i cez prednášky pre cca 119 účastníkov Opatrovateľského kurzu, ktorý usporadúval Územný spolok SČK vo Zvolene.

V týždenníkoch MY Zvolensko, Detviensky aperitív a Hont bol uverejnený článok MUDr. Petra Reinhardta „Očkovanie chráni život a zdravie“.

V 1. polroku 2014 bolo evidovaných päť epidémií v okrese Zvolen: Salmonelóza zo žemlovky pripravenej v prevádzke kuchyne NsP Zvolen, jedna rodinná epidémia Salmonelózy, jedna epidémia Norovírusová na internom oddelení NsP Zvolen, jedna epidémia Norovírusová v DD a SS Zvolenská Slatina. V okrese Krupina bola rodinná epidémia Salmonelózy. Vykonané boli príslušné protiepidemické opatrenia.

V júni 2014 nás navštívil za účelom nadviazania spolupráce s Platformou na podporu zdravia znevýhodnených skupín, Šafárikovo námestie 2, Bratislava koordinátor asistentov osvetu zdravia Ing., Mgr. Jozef Pišta z Banskej Bystrice. Poskytli sme mu rôzne edukačné materiály

pre marginalizované skupiny obyvateľstva napr. letáky v Rómskom jazyku, očkovací kalendár, infekčné hepatitídy, svrab, ako prestať s fajčením a iné. Cieľom projektu má byť i zníženie výskytu infekčných ochorení u detí i dospelých (Hepatitída A, Svrab, Tuberkulóza) a zvýšenie informovanosti a poradenskej činnosti o podpore zdravia (preočkovanosť detí, dospelých, percentuálny podiel návštev detí i dospelých na preventívnych prehliadkach), zlepšenie úrovne osobnej a komunálnej hygieny, zvýšenie úrovne zdravotného uvedomenia a zodpovednosti za vlastné zdravie a iné. Projekt má byť podľa uvedených informácií dotovaný z prostriedkov Európskej únie. Hlavná koordinátorka projektu PPZZS RNDr. Zuzana Pálošová, PhD. A výkonný tajomník PPZZS Mgr. Michal Kubo, Šafárikovo námestie 2, Bratislava v spolupráci s oslovanými partnermi by mali spoločne dosiahnuť zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov vylúčených lokalít. Koordinátor tohto projektu spolupracoval v júni 2014 s oddelením Epidemiológie RÚVZ Zvolen pri koordinácii opatrení na likvidáciu šírenia TBC vo Veľkej Lúke. Cieľom aktuálnych aktivít koordinátora je pomoc pri zabezpečovaní prívodu pitnej vody, oprave kanalizácie a likvidácii komunálneho odpadu v lokalite Pustý Hrad vo Zvolene.

Úsek podpory zdravia zabezpečil e-mailové šírenie letáku „Ako sa chrániť pred kliešťom a ochoreniami prenášanými kliešťami“ a informácie k danej problematike sme umiestnili na webovej stránke nášho úradu.

9.1.1 Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia

V 1. polroku 2014 sa úloha na RÚVZ Zvolen nerealizovala.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

V súčinnosti so Strednou odbornou školou hotelových služieb a obchodu vo Zvolene sme 12. a 13.2.2014 vyšetrili 30 zamestnancov školy v rámci skríningu KVO a určenia osobného rizikového skóre KVO. Väčšinu pedagógov tvorili ženy stravujúce sa v zamestnaneckej jedálni s možnosťou výberu stravy. Napriek tomu značná časť záujemcov o vyšetrenie základných biochemických parametrov kapilárnej krvi si i napriek nezistenej nadváhe alebo obezite nechávala dovážať špeciálnu stravu s nižším energetickým obsahom živín.

Mgr. Iveta Gondášová v priebehu mesiaca február 2014 navštívila ZŠ vo Vígl'áši kde v dvoch blokoch prednášok zameraných na formáciu životného štýlu detí 1. a 2. stupňa ZŠ priblížila i správne stravovacie návyky školákov. Edukovaných bolo 194 žiakov. 14.2.2014 sme vyšetrili na ZŠ Vígl'áš 15 pedagógov (žien) so zameraním na skrínung KVO a včasný záchyt metabolického syndrómu. Väčšina opýtaných uvádzala prítomnosť pracovného stresu.

18.2. sme v spolupráci s VŠZP a.s. pobočka Zvolen navštívili KD v Lieskovci kde seniori (15) okrem prednášky Mgr. Ivety Gondášovej „Psychohygiena“ ,vyšetrenia celkového cholesterolu a glukózy z kapilárnej krvi ,absolvovali aj merania skladby tela na špeciálnej váhe s poradenstvom. V ten istý deň tieto merania absolvovalo aj 12 zamestnancov RÚVZ Zvolen.

26.2.2014 sme navštívili s mobilnou PZ 17 učiteľov na 9. ZŠ Zvolen, ktorým sme robili kontrolné vyšetrenia po roku 2013 a to celkový cholesterol a glukózu včítane antropometrických ukazovateľov. Niektoré kontrolné merania potvrdili úbytok telesnej hmotnosti zainteresovaných oproti roku 2013.

28.2.2014 v spolupráci so školskou psychologičkou SOŠHSaO vo Zvolene Mgr. Vierou Piatrovovou odzneli dva bloky prednášok „Globezita“ Mgr. Ivety Gondášovej pre 32 študentov a 4 pedagógov 2 N a 2 A tunajšej školy. Následne 7.3.2014 ďalšie dva bloky prednášok „Globezita“ pre 35 študentov a 2 pedagógov 2A a 2K. Súčasťou zážitkového

dopoludnia bola diskusia spojená s meraním percenta telesného tuku u 14-tich dobrovoľníkov. V rámci spolupráce s LF UK Bratislava nás navštívila v záujme výskumu autistických detí pracovná skupina odborníkov pod vedením MUDr. Kataríny Babinskej, ktorá zamestnancom RÚVZ Zvolen v júni 2014 na pracovnom seminári priblížila okrem iného i problematiku užívania probiotík v súvislosti s autizmom u detí.

Mgr. Iveta Gondášová sa v máji 2014 zúčastnila zdravotno-výchovnej akcie na Špeciálnej základnej škole vo Zvolene, kde pripravila dva bloky interaktívnych prednášok so zameraním na správne stravovacie návyky detí 1. a 2. stupňa ZŠ (31). V rámci edukácie verejnosti sme pripravili v priestoroch RÚVZ Zvolen informačné nástenky na tému „Zdravá strava“.

V 1. polroku 2014 navštevovali PZ v rámci úpravy telesnej hmotnosti 2 klientky s cieľom znížiť svoju telesnú hmotnosť. Okrem pravidelných kontrol záujemkýň v PZ a priebežných meraní, Mgr. Iveta Gondášová im poskytovala poradenstvo aj formou e-mailovej a telefonickej formy. Klientka bola formovaná aj v spoločnom záujme aj cez svojho všeobecného lekára a odoslaná bola aj na odbornú edukáciu LTV a RHB v mieste bydliska.

9.2.1 Vyzvi srdce k pohybu – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

V roku 2014 sa uvedená kampaň neorganizovala.

9.3 Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014

Úsek podpory zdravia pri RÚVZ Zvolen v spolupráci so ŽSR Zvolen a VŠZP a.s. Zvolen pripravili 30.5.2014 pre širokú verejnosť spoločný Event so zameraním sa na zlepšenie informovanosti o nepriaznivých zdravotných následkoch fajčenia v každom a najmä mladom veku. Cieľom všetkých bolo a je chrániť najmä deti a mládež pred účinkami aktívneho i pasívneho fajčenia na organizmus.

V priestoroch osobnej železničnej stanice vo Zvolene sme záujemcom poskytli bezplatné vyšetrenie obsahu CO vo výdychu na prístroji smokerlyzer s odborným poradenstvom na odvykanie od fajčenia, meranie funkcií pľúc spirometrom i meranie krvného tlaku.

Pri stánku s propagačným materiálom sa zastavovali aj deti v sprievode pedagógov a náhodní cestujúci i napriek chladnému a daždivému počasiu. Protifajčiarska tematika možno aspoň krátkodobo zarezonovala u všetkých, ktorým bola určená.

MUDr. Peter Reihardt edukoval cca 70 študentov SZŠ Zvolen o škodlivosti fajčenia s možnosťou zmerania obsahu CO vo výdychu priebežne počas vyučovania na SZŠ Zvolen.

Aktivity zamerané na znižovanie počtu fajčiarov realizujeme aj formou spolupráce s Mestom Zvolen počas Dní zdravia a a v rámci kalendára podujatí Mesta Zvolen cez Stratégiu riešenia závislostí i v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene, školskými koordinátormi prevencie v regióne Zvolen, psychológmi a inými odborníkmi.

Pracovníci terénnych oddelení v rámci štátneho zdravotného dozoru kontrolujú aj dodržiavanie zákazu fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení.

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj“

V roku 2014 sa súťaž neorganizovala.

9.4 Program podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2009 – 2015

RÚVZ so sídlom vo Zvolene nebol do riešenia tejto úlohy zaradený.

9.5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v SR

Regionálny s úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene, Nádvojná 12 v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene v čase od 15.3.-30.6.2014 zintenzívnil edukáciu žiakov stredných škôl a gymnázií v regióne Zvolen, Detva, Krupina so zameraním sa na prevenciu rizík užívania alkoholu a dopravné správanie adolescentov vo veku 15-19 rokov.

Oslovili a vyzvali sme k spolupráci všetky (19) stredné školy a gymnáziá v regióne Zvolen, Detva, Krupina, aby sa do projektu zapojili a využili našu ponuku zdravotno- výchovných podujatí spojených s prednáškami na tému prevencie a rizík alkoholu v súvislosti s dopravným správaním. Informáciu o kampani sme zverejnili v regionálnej tlači a na webových stránkach nášho úradu. Propagačný materiál (plagáty) spolu s listom pre riaditeľov sme rozdistribuovali podľa rozdeľovníka na jednotlivé školy v zmysle usmernenia UVZ SR v Bratislave. Pripravili sme informačný panel o kampani i s posolstvom hlavnej protagonistky Celeste Buckingham v priestoroch RÚVZ Zvolen.

V spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene sme programy s prednáškami v školách obohatili i o možnosť prakticky si vyskúšať okuliare navodzujúce stav opitosti s 1,5 promile alkoholu. Študenti túto zážitkovú formu prevencie alkoholizmu uvítali. So záujmom besedovali s policajným inšpektorom p. Jozefom Michalíkom i na tému dopravných predpisov.

K 30.6.2014 sme odprezentovali prednáškové bloky v priestoroch RÚVZ Zvolen pre 73 študentov a pedagógov 2. a 3. ročníka SZŠ Zvolen a opakovane sme navštívili SOŠHSaO vo Zvolene, kde sme edukovali 161 študentov 1. a 2. ročníkov v učebnom odbore kozmetička, kaderníčka, kuchár, čašník, cukrár, servírka. Spolu bolo v priebehu marca – mája 2014 edukovaných 234 študentov. Informácie o uskutočnených aktivitách boli uverejnené v článku „Bezpečný návrat domov“ v Infolistoch Mestského úradu Zvolen č.2/2014 i na webových stránkach [clanok-zvolen-infonoviny-jun-2014](#).

9.6 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí

Už od roku 1996 sa každý druhý marcový týždeň v roku konajú v mnohých krajinách sveta tisícky osvetových podujatí na tému mozog, jeho činnosť, výkonnosť, fungovanie, ale aj zlyhávanie. Svet pozná túto akciu pod názvom Brain Awareness Week, u nás je známa ako Týždeň mozgu. Do akcie sa na podnet PZ pri RÚVZ Zvolen zapojila svojimi aktivitami a konkrétnymi prácami aj ZUŠ Nádvojná 10, Zvolen, 9. ZŠ, Zvolen. Všetci zamestnanci RÚVZ Zvolen v rámci TM 2014 vyplňali pracovné listy so zameraním na tréning mozgu. Pripravili sme aj zdravotnícku osvetu cez webové stránky úradu.

V spolupráci s VŠZP a.s. pobočka Zvolen sme vo februári 2014 navštívili 15 seniorov v KD Lieskovec, kde Mgr. Iveta Gondášová prednášala tému „Psychohygiena“. Účastníkom sme vyšetřovali vybrané biochemické parametre kapilárnej krvi včítane skladby tela. V rámci „Týždňa mozgu“ sme 11.3.2014 navštívili s PZ 17 seniorov v KD 3 v Detve, kde Mgr. Iveta Gondášová odprednáša prítomným tému „Aktívne starnutie“. Každý účastník sa v rámci zdravotno-výchovného dopoludnia zapojil do riešenia rozdaných hlavolamov so zameraním sa na tréning mozgu. Počas akcie sme záujemcom vyšetřili vybrané biochemické parametre krvi, včítane antropometrie a cieleného poradenstva k úprave životosprávy vo vyššom

veku. V priestoroch RÚVZ Zvolen sme pripravili informačný panel k téme týždeň mozgu. Oslovili sme ZŠ, MŠ, ZUŠ v regióne Zvolen, Detva, Krupina, aby sa aktívne v rámci vlastných možností zapojili do týždňa mozgu.

Podľa informácií Ing. Marcely Priadkovej koordinátorky TM na IX. ZŠ vo Zvolene si vybraní pedagógovia trénovali pamäť vypracovávaním špeciálnych pracovných listov. 26.2.2014 sme na uvedenej škole s PZ vyšetrili 17 pedagógom vybrané biochemické parametre kapilárnej krvi prístrojom Reflotron.

9.7 Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast

V nadväznosti na minulé roky Poradňa zdravia pri RÚVZ Zvolen v spolupráci s Mestom Zvolen, VŠZP a.s., pobočka Zvolen a SČK územným spolkom Zvolen sa opätovne zapojili svojimi činnosťami do Svetového dňa zdravia. Našou spoločnou snahou bolo zistiť a pozitívne ovplyvniť rizikové faktory zdravia, a tým preventívne pôsobiť proti možnému vzniku a rozvoju najmä chronických neinfekčných ochorení.

Ústrednou témou tohtoročného Svetového dňa zdravia boli „Choroby prenášané vektormi“ s Mottom kampane „Malý živočích, veľká hrozba, naučme sa chrániť“.

O význame prevencie sa nechalo presvedčiť množstvo detí a dospelých, ktorí si 9. apríla v priestoroch Mestského úradu vo Zvolene nechali urobiť vyšetrenie celkového cholesterolu a cukru z kapilárnej krvi. Vyšetrenie bolo zdarma a bez objednania. Študenti a žiaci prejavili záujem o prednášky MUDr. Petra Reinhardta na tému „Nefajčiť je moderné“ s možnosťou zmerania obsahu CO vo výdychu. Súčasne v priestoroch MsÚ Zvolen boli priebežne zúčastneným prístupné živé vstupy pre nácvik poskytovania prvej pomoci. Všetci záujemcovia mali pripravené občerstvenie vo forme ovocia a zeleniny, každý si odniesol i edukačné materiály. Žiaci prvého stupňa a žiaci piateho ročníka druhého stupňa ZŠ Námestie mládeže 17, Zvolen na hodinách výtvarnej výchovy v týždni medzi 10-16 marcom 2014 rôznymi technikami kreslili mozog a jeho časti. Určovali a popisovali funkciu jednotlivých častí mozgu. Na ich výkresoch boli časti mozgu farebne oddelené a na každom výkrese pripísané čo všetko mozog dokáže. Tak sa žiaci oboznámili s významom a dôležitosťou mozgu. Žiaci siedmeho ročníka na hodinách biológie preberali stavbu a činnosť mozgu. Žiaci ôsmeho a deviatego ročníka si pripravili a v tomto týždni odprezentovali prezentácie na tému „Alzheimerova choroba“. Žiaci vo svojich prácach poukázali najmä na príznaky začínajúcej choroby, jej priebeh a rôzne vekové kategórie pacientov, diagnostiku a tiež spôsoby liečenia. Priblížili si možnosti významu prevencie už v detskom veku.

Alena Klimová dipl. a.h.e sa pravidelne zúčastňuje stretnutí Dorastovej komisie a Mgr. Iveta Gondášová Sociálno-zdravotnej komisie pri Územnom spolku SČK pobočka Zvolen.

V rámci prevencie antidopingu na školách sa na RÚVZ Zvolen počas 1. polroka 2014 počas Dní otvorených dverí edukovalo 4.4.2014 23 žiakov SZŠ Zvolen, 15.4.2014 12 študentov SZŠ Zvolen, 29.4.2014 10 študentov tej istej školy. Mgr. Iveta Gondášová počas týchto dní odprednášala tému „Primárna prevencia v práci verejných zdravotníkov“ v spojitosti s exkurziou študentov SZŠ do poradne zdravia o vybraných pedagógoch a žiakov sme zrealizovali skrining KVO. Zo spoločných stretnutí so študentmi i s verejnosťou sme pripravili v priestoroch RÚVZ Zvolen obsiahlu informačnú kampaň o našej práci. Propagáciu práce úradov verejného zdravotníctva sme riešili i formou vývesných dokumentov v galérii pri PZ Zvolen.

Mgr. Iveta Gondášová na pozvanie vedenia ZŠ v Slatinských Lazoch navštívila žiakov 8. ročníka ZŠ a v sprievode pedagógov pripravila zdravotno-výchovné podujatie s prednáškou „Telesné a duševné zdravie“ v rámci formovania morálnych hodnôt detí. 30.4.2014 sme 13 učiteľom robili skrining KVO a konzultácie vo cielených spoločných aktivitách

v pokračovaní prevencie vzájomného šikanovania medzi deťmi v rizikových kolektívach. V spoločných aktivitách budeme podľa potreby pokračovať i naďalej. Mgr. Iveta Gondášová 12.5.2014 na pozvanie navštívila 6.ZŠ vo Zvolene a v rámci interaktívneho dopoludnia pripravila 2 bloky prednášok na tému „Rodina a zdravie“ pre 44 žiakov 7A a 7B triedy. V rámci zážitkových aktivít sa deti formovali i v prevencii šírenia infekčných ochorení. V spolupráci s VŠZP a.s. pobočka Zvolen a 1.ZŠ Krupina a sme sa spolupodieľali na akcii Črevotour 16.5.2014 v Krupine ktorej sa zúčastnili všetci žiaci a študenti škôl v Krupine za účelom prevencie rakoviny hrubého čreva a konečníka. Podobná zdravotno-výchovná akcia prebiehala 20.6.2014 v ŠLÚ KL Marína š.p. Kováčová.

9.7.2 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu

Oddelenie hygieny detí a mládeže priebežne v rámci ŠZD v MŠ v regióne Zvolen, Detva, Krupina zabezpečuje plnenie danej úlohy a formáciu detí v spolupráci s ich pedagógmi. V priestoroch RÚVZ Zvolen je stála expozícia i s fotodokumentáciou pre verejnosť i s tematikou stomatohygieny t.j. odovzdávanie informácií a dentálnom zdraví cez rodičov na ich deti.

9.9 CINDI program SR

Od 1.1.-30.6.2014 sme v základnej poradni zdravia vyšetrili 161 klientov z toho 31 mužov a 130 žien. Prvovýšetrených bolo 57 klientov a opakovane vyšetrených bolo 104 klientov. Zrealizovali sme 22 výjazdov včítane hromadných akcií a vyšetrili 534 záujemcov. V TZS máme zaregistrovaných 812 výkonov t.j antropometrických, biochemických meraní, meraní krvného tlaku, nie sú tu zahrnuté merania z výjazdov, spirometrické merania a merania smokerlyzéróm, aterogénne indexy a indexy BMI a WHR. Spracovali sme 161 anamnestických dát klienta. Priebežne realizujeme 8 Programov a projektov ÚVZ SR schválených pre rok 2014, 1 lokálnu kampaň a 1 projekt viazaný na iný subjekt. Zrealizovali sme 3 informačné zdravotno-výchovné panely okrem plagátov. Spolupracovali sme so 17-timi subjektmi a odborne garantovali spoločné zdravotno-výchovné podujatia. Podieľali sme sa na vypracovaní 1 odborného stanoviska j materiálom UVZ SR.

Prednášková činnosť:

Mgr. Iveta Gondášová odprednášala v 1.polroku 2014 26 väčšinou zážitkových prednáškových blokov pre žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ ako aj stredoškôľakov s počtom edukovaných 763 z toho 234 študentov v rámci projektu Bezpečný návrat domov v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene.

1. Zdravý životný štýl ako prevencia toxikománií, 11.2.2014, ZŠ Vígľaš 1.st., 98 edukovaných
2. Zdravý životný štýl ako prevencia toxikománií, 11.2.2014, ZŠ Vígľaš 2.st., 96 edukovaných
3. Výživa vo vyššom veku, psychohygienu, 18.2.2014, KD Lieskovec (15)
4. Globezita, 28.2.2014, SOŠHSaO Zvolen, (20+3) 2Z
5. Globezita, 28.2.2014, SOŠHSaO Zvolen, (11+2) 2N
6. Globezita, 7.3.2014,SOŠHS a O Zvolen, (21+2) 2A
7. Globezita, 7.3.2014, SOŠHSO Zvolen, (20+15+2) 2K
8. Mozog a aktívne stárnutie, 11.3.2014, KD 3, Detva, (17)
9. Bezpečný návrat domov, Deň otvorených dverí RÚVZ Zvolen,25.3.2014, (45 SZŠ)
10. Psychohygienu, 28.3.2014, SOŠHSaO Zvolen, (35+2)
11. Bezpečný návrat domov,31.3.2014, Deň otvorených dverí RÚVZ Zvolen,(28+2)SZŠ
12. Zdravá strava,3.4.2014,Špeciálna základná škola, Zvolen, (25)

13. Zdravá strava, 3.4.2014, Špeciálna ZŠ, Zvolen, (15)
14. Primárna prevencia, antidoping, 4.4.2014, Deň otvorených dverí RÚVZ Zvolen, (23+1 SZŠ)
15. Primárna prevencia, antidoping, 15.4.2014, Deň otvorených dverí RÚVZ Zvolen, (12+1 SZŠ)
16. Telesné a duševné zdravie, 16.4.2014, ZŠ Slatinské Lazy (18+1)
17. Bezpečný návrat domov, 23.4.2014, SOŠHSaO, Zvolen, (37)
18. Bezpečný návrat domov, 23.4.2014, SOŠHSaO, Zvolen, (43)
19. Primárna prevencia v kontexte verejného zdravotníctva, 29.4.2014, Deň otvorených dverí RÚVZ Zvolen, (10+1 SZŠ)
20. Rodina a zdravie, 12.5.2014, 6. ZŠ Zvolen, (23+1), 7A
21. Rodina a zdravie, 12.5.2014, 6. ZŠ Zvolen, (21+1), 7B
22. Význam pohybu vo vyššom veku, 13.5.2014, KD Krupina, Deň zdravia mesta (28)
23. Bezpečný návrat domov, 14.5.2014, SOŠHS aO Zvolen, (41)
24. Bezpečný návrat domov, 14.5.2014, SOŠHSaO Zvolen, (40)
25. Význam mlieka vo výžive detí, 26.5.2014, Svetový deň mlieka ZŠ Alexyho, Zvolen, (34) 1.st.
26. Význam mlieka vo výžive detí, 26.5.2014, Svetový deň mlieka ZŠ Alexyho, Zvolen, (36) 1.st.

MUDr. Peter Reinhardt edukoval denných a externých študentov SZŠ Zvolen a účastníkov ptarovateľského kurzu pri Územnom spolku SĀK pobočka Zvolen v rámci plánovanej výčby so zameraním na prevenciu šírenia infekčných ochorení a očkovanie. Počas Dňa zdrvia Mesta Zvolen, 9.4.2014 prednášal tému: „Moderné je nefajčiť“.

Zúčastnili sme sa piatich regionálnych, dvoch celoštátnych a piatich seminárnych školení v rámci RÚVZ Zvolen z toho z toho sedemkrát aktívne a päťkrát pasívne. V spolupráci s masmédiami sme pripravili 13 príspevkov. Zrealizovali sme 15 aktivít na zvýšenie pohybovej aktivity z toho 9 podľa kalendára SZO s 321 edukovanými. Zrealizovali sme 13 aktivít na ozdravenie výživy z toho 2 podľa kalendára SZO so 189 edukovanými. V rámci prevencie drogových závislostí sme zrealizovali 10 aktivít z toho 4 podľa kalendára SZO s 252 edukovanými. Na podporu nefajčenia a abstinencie sme pripravili 9 aktivít z toho 1 podľa kalendára SZO s 354 edukovanými. Výchovu k partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a prevenciu pohlavných ochorení sme zrealizovali v 10 prípadoch a 278 edukovanými. Zrealizovaná bola jedna aktivita v rámci stomatohygieny s 15 edukovanými. V rámci základnej poradne zdravia sme poskytli 161 odborných konzultácií, trikrát sme poskytli e-mailové poradenstvo pri úprave telesnej hmotnosti a trikrát telefonické poradenstvo. V rámci poradne zdravia a následne v určených termínoch päťkrát sme poskytli vyšetrenia a odborné poradenstvo na zníženie telesnej hmotnosti 2 klientkám, ktoré nás cielene vyhľadali. Počas hromadných akcií sme motivovali 45 vyšetrených fajčiarov k zanechaniu fajčenia aj cez nadstavbovú poradňu RÚVZ Zvolen, zatiaľ neprejavili záujem. Spolupracovali sme s VŠZP a.s. pobočka Zvolen, Mestským úradom vo Zvolene v Sliači a v Krupine, kde sme i vďaka ich sponzorstvu mohli zrealizovať vyšetrenie vybraných biochemických parametrov krvi najmä celkového cholesterolu a glukózy z kapilárnej krvi na prístroji Reflotron počas nasledovných výjazdových akcií PZ:

14 pedagógov SOŠHSaO Zvolen 12.2.2014

16 pedagógov SOŠHSaO Zvolen 13.2.2014

15 pedagógov ZŠ Víglaš 14.2.2014

15 seniorov KD Lieskovec 18.2.2014

17 pedagógov a zamestnancov 9. ZŠ Zvolen 26.2.2014

14 študentov SOŠHSaO Zvolen, meranie % telesného tuku, 7.3.2014

17 seniorov KD 3, Detva 11.3.2014
 12 študentov SZŠ Zvolen, obsah CO vo výdychu, 15.3.2014
 16 zamestnancov fy Globus s.r.o. Zvolen, 2.4.2014
 13 zamestnancov RVaPS Zvolen, 7.4.2014
 24 zamestnancov MsÚ Zvolen, Deň zdravia, 8.4.2014
 16 študentov obsah CO vo výdychu, 9.4.2014
 57 občanov regiónu Zvolen, Deň zdravia Mesta Zvolen, 9.4.2014
 83 klientov meranie skladby tela MsÚ Zvolen, 9.4.2014
 10 zamestnancov MsÚ Sliač, 17.4.2014
 13 učiteľov ZŠ Slatinské Lazy, 30.4.2014
 28 občanov Krupiny, Deň zdravia, 13.5.2014
 15 seniorov KD Sielnica, 29.5.2014
 51 cestujúcich ŽSR vo Zvolene, TK, 17 smoker, 4, spiro, 30.5.2014
 14 zamestnancov fy LIND MOBLER s.r.o. Krupina, 11.6.2014
 31 občanov Sliača, Deň zdravia, 19.6.2014
 43 zamestnancov ŠLÚ Marína š.p. Kováčová, 20.6.2014 Črevotour
 Spolu: 22 výjazdov a 534 vyšetrených klientov

V 1. polroku 2014 sme sa zúčastnili zasadnutia Pracovnej skupiny Prevencie a riešenia závislostí v Meste Zvolen, Celoslovenskej porady vedúcich odborov PZ v Malých Bieliciach, zasadnutia Dorastovej komisie, zasadnutia Sociálno-zdravotnej komisie pri SČK Zvolen, Kvízu pre zvolenských stredoškolákov v Krajskej knižnici E.Štúra vo Zvolene „Drogy, to teda nie“, stretnutia Pracovnej skupiny „Aktualizácia koncepcie Výchovy ku zdraviu“ na RÚVZ Prešov, Pracovnej porady vedúcich OPZ v Banskej Bystrici, pripravili sme pracovný seminár pre zamestnancov RÚVZ Zvolen s MUDr. Katarínou Babinskou z LF UK Bratislava na tému: „Autizmus“. V rámci praxe študentov verejného zdravotníctva sme edukovali externých i denných študentov trnavskej univerzity Trnava, a 2 lekárky v predatešťačnej príprave. Dvomi študentmi sme poskytli poradenstvo pri príprave záverečných bakalárskych a diplomových prác vo VZ. Spracovali sme pre potreby organizácie podklady k „Strednodobému výhľadu organizácie“, konzultovali sme možnosti spolupráce s koordinátorom vznikajúcej Platformy na podporu zdravia znevýhodnených skupín v SR, pripravovali sme podklady resp. pripomienky k Aktualizácii koncepcie zdravotnej výchovy na obdobie 5-10 rokov, priebežne sme zabezpečovali distribúciu zdravotno-výchovných materiálov napr. Ako sa chrániť pre kliešťom a ochoreniami prenášanými kliešťom. Verejnosť sme edukovali i formou príspevkov na webovej stránke úradu pri príležitosti významných svetových dní i s pozvánkami na pripravované sekcie napr. TM 2014, Dni zdravia, Svetový deň pohybu ku zdraviu, Medzinárodný deň bez fajčenia, nadviazali sme spoluprácu s Národným osvetovým centrom v Bratislave, kde sme sprostredkovali cez maily súťaž „Prečo som na svete rád“ ako prevenciu užívania tabaku, oslovovali sme všetky školy za účelom zapojenia sa do projektu UVZ SR „Bezpečný návrat domov“, ktorý sme v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene realizovali na pôde RÚVZ Zvolen i v teréne. Odpočty plnenia aktivít sme priebežne i s priloženou fotodokumentáciou posielali na UVZ SR v Bratislave. V danom projekte mienime pokračovať i nasledujúcom školskom roku. O doterajších výsledkoch boli informácie zverejnené v Infolistoch Mesta Zvolen, regionálnej tlači opakovane. Počas Dní zdravia v meste Zvolen, Sliač, Krupina sme spolupracovali najmä s VŠZP a.s. pobočka Zvolen, SČK, fy Papay – zelenina, ktorí zabezpečili sponzorské príspevky pre zdraný priebeh akcií. Osvedčila sa nám aj spolupráca so ŽSR Zvolen, kde sme opakovane pripravili akciu k Medzinárodnému dňu bez fajčenia. V rámci týždňa mozgu prebehali na základe našej výzvy mieste aktivity jednotlivých MŠ, ZŠ i ZUŠ v regióne Zvolen, Detva, Krupina. Práce detí sme zverejnili na našom webe i aktuálnych nástenkách v priestore

RÚVZ Zvolen. Súťaž o najlepšiu protidrogovú nástenku úspešne absolvovali aj žiaci zo ZŠ Detsianska Huta a Hontianske Moravce, práce postúpili do Celoslovenského kola. Úspešnosť zaznamenávame aj v účasti na pohybových aktivitách v spolupráci s obcami i mestami v regióne Zvolen, Detva, Krupina. Svoju prednáškovú činnosť smerujeme k úprave a harmonizácii životného štýlu mladých i starších. Mgr. Iveta Gondášová odprednášala v 1. polroku 2014 26 väčšinou zážitkových prednáškových blokov pre žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ ako aj stredoškóľákov s počtom edukovaných 763 z toho 234 študentov v rámci projektu Bezpečný návrat domov v spolupráci s Mestskou políciou vo Zvolene. Odpočet akcie bol i s videom zaslaný v termíne na UVZ SR Bratislava. Od roku 2009 sa môžu zamestnanci RÚVZ Zvolen zapájať do lokálnej Kampane „Schody ako výzva“ na podporu pohybovej aktivity, ktorú sporadicky využívajú. V mesiaci máj 2014 bola sprístupnená naším pracovníkom telocvičňa v priestoroch RÚVZ Zvolen pri príležitosti Svetového dňa pohybom ku zdraviu. Už tradične pripravujeme hromadné akcie pre verejnosť v rámci Dní zdravia mesta Zvolen, Sliač Krupina. V tomto roku vo Zvolene akciu zabezpečovalo i Mesto Zvolen, VŠZP a.s. pobočka Zvolen a SČK Zvolen. V rámci bohatého edukačno-zdravotného dopoludnia sme robili skrining KVO, MUDr. Peter Reinhardt prednášal pre prítomných študentov tému „Moderné je nefajčiť“ záujemcom meral hodnoty CO vo výdychu na prístroji smokrelýzer. Deti i dospelý si mohli vyskúšať poskytnutie prvej pomoci cez dobrovoľníkov SČK pobočka Zvolen i dať si zmerať skladbu tela na špeciálnej váhe. Firma Papay zabezpečila občerstvenie vo forme ovocia a zeleniny. Uvedené aktivity sme dávali do povedomia verejnosti formou vytvorených pozvánok a letákov rozposielaných e-mailovou poštou, osvedčila sa nová forma zdravotno-výchovnej osvetu cez krátke vstupy cez oznamovaciu techniku železníc SR vo Zvolene i školský rozhlas. Do masmédií Mgr. Iveta Gondášová poskytla živý vstup pre KTV Krupina pri príležitosti Svetového dňa Pohybom ku zdraviu kde sa vyjadrovala i verejnosť. Do masmédií včítane regionálnej tlače, webových stránok úradu, Infolistov Mesta Zvolen a iných sme poskytli celkom 13 rôznych príspevkov očkovaním a infekčné choroby nevynímajúc.

Pravidelne spolupracujeme s Krajskou knižnicou Ľ. Štúra vo Zvolene pri príprave a realizácii Kvízu pre zvolenských stredoškóľákov i základné školy na tému „Drogy, to teda nie“. Zapojili sme sa v súčinnosti Národným osvetovým Centrom Bratislava do oslovovania mladých pri zapájaní sa do súťaže „Prečo som na svete rád“ s protidrogovým zameraním. Anitabakizmus sme propagovali aj cez oslovovanie 7. ročníkov ZŠ a ich pedagógov s možnosťou zapojiť sa do súťaže o najlepšiu protidrogovú nástenku. Dve ZŠ z nášho regiónu postúpili do celoslovenského kola. Úspešne spolupracujeme pri koordinácii činností pri príležitosti „Týždňa mozgu“ s Centrom Memory Bratislava a následne so školami i seniormi a inými organizáciami včítane zamestnancov RÚVZ Zvolen s možnosťou realizácie vlastných aktivít. Správu o uskutočnených aktivitách s fotodokumentáciou sme poslali hlavnej koordinátorke projektu p. Grniakovej do Centra Memory v Bratislave.

Počas 1. polroku 2014 2 klientky prejavili záujem o poradenstvo pri úpravu telesnej hmotnosti a harmonizáciu fyzického a psychického zdravia s pravidelnými stretnutiami v spolupráci s ich odbornými lekármi a RHB pracovníkmi. K 30.6.2014 sme nezaznamenali v PZ záujemcov o odvykanie od fajčenia.

Priebežne na úseku podpory zdravia absolvovali študentskú prax externí i denní študenti verejného zdravotníctva Trnavskej univerzity Trnava a predatestačnú prípravu u nás absolvovali 2 lekárske. Poskytovali sme i konzultácie pri príprave bakalárskych a diplomových prác študentov verejného zdravotníctva. Na úseku podpory zdravia pracujú 2 pracovníčky jedna s vysokoškóľským vzdelaním II. stupňa v odbore verejné zdravotníctvo a jedna s VOV DAHE, organizačne začlenené pod oddelenie hygieny detí a mládeže RÚVZ Zvolen.

9.9 EHES – European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)
V roku 2014 sa projekt nerealizoval.

Regionálne priority RÚVZ so sídlom vo Zvolene

Odpočet plnenia k 30.06.2014

Na základe úlohy č. 6 z pracovnej porady regionálnych hygienikov RÚVZ v SR, ktorá sa konala v dňoch 27. – 28.2.2014 si mali jednotlivé RÚVZ určiť svoje regionálne priority. RÚVZ so sídlom vo Zvolene e-mailom zo dňa 7. marca 2014 oznámil svoje priority, ktorými sú: plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z.

Odpočet plnenia týchto úloh je uvedený v odpočte plnenia programov a projektov RÚVZ.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiari nad Hronom**

1 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Úlohy stanovené ÚVZ SR: splnené v stanovených termínoch

Podiel a dosiahnuté výsledky na plnení programov a projektov RÚVZ v SR

Pracovníci odd. HŽPZ sa v I. polroku 2014 podieľali na plnení 2 programov a projektov:

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP IV.)

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v rámci svojich možností vykonáva aktivity na plnenie cieľov NEHAP IV. Participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa I a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú, výkonom ŠZD na verejných studniach a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie. V individuálnych vodných zdrojoch, pokiaľ sa v rodine žiadateľa o laboratórny rozbor nachádzajú malé deti, dôsledne sleduje výskyt dusičnanov v pitnej vode. Ďalej je to participácia v rámci svojich možností na plnení regionálneho prioritného cieľa III: Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším. Ochrana zdravia obyvateľstva cestou eliminácie alebo redukcie na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka, tvorba zdravých budov, ktoré redukujú vznik ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami, zvyšovanie uvedomenia obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov – vykonávanie dozoru nad dodržiavaním podmienok (tepelná – vlhkosťná mikroklima, vetranie a vykurovanie, osvetlenie, preslnenie) v bytových priestoroch ľudí v zariadeniach podliehajúcich výkonu ŠZD, spolupráca s orgánmi miestnej samosprávy a s inými organizáciami štátnej správy pri riešení problémov bývania. Regionálny prioritný cieľ IV: Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok – odd. HŽPZ posudzuje možnú expozíciu obyvateľstva hluku pri navrhovaní všetkých druhov stavieb v rámci vydania záväzného stanoviska pre územné plány a na územné konanie stavby, prerokováva konanie rôznych hromadných akcií aj v súvislosti s ochranou obyvateľstva pred hlukom.

1.2 PROTOKOL O VODE A ZDRAVÍ – NASTAVENIE A PLNENIE NOVÝCH NÁRODNÝCH CIEĽOV

Cieľom tohto programu je nastaviť nové národné ciele medzinárodného dokumentu *Protokol o vode a zdraví*, a to v rámci podpory trvalo udržateľného rozvoja na všetkých relevantných úrovniach v národnom i medzinárodnom kontexte ochrany ľudského zdravia a blahobytu na individuálnej i kolektívnej úrovni, ktoré budú uskutočňované prostredníctvom lepšieho

využívania vody, a ktoré budú zahŕňať ochranu vodných ekosystémov, prevenciu, kontrolu a znižovanie výskytu ochorení súvisiacich s vodou.

V spádovom území RÚVZ v Žiari nad Hronom – okres Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica a Žarnovica je veľmi dobrá zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov. Počet zásobovaných obyvateľov z verejných vodovodov v okrese Žiar nad Hronom je 43 868, čo je 90,95 %, v okrese Banská Štiavnica je 15 705, čo je 94,68 % a v okrese Žarnovica je 24 322, čo je 89,99 %. V spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom sú v niektorých prípadoch napr. Lovčica-Trubín, Jastrabá, Prochot zdroje vody pre verejné zásobovanie pitnou vodou veľmi ovplyvniteľné klimatickými podmienkami hlavne pri privalových dažďoch a je opodstatnená, aby sa hľadali nové zdroje pre zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov.

V rámci monitoringu kvality vody z vôd určených na kúpanie za I. polrok 2014 boli odobraté 3 vzorky vôd. V rámci ŠZD bolo za I. polrok 2014 vykonaných 25 kontrol verejných vodovodov. Za I. polrok 2014 bolo odobratých 176 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov, z toho v okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 87 vzoriek, v okrese Žarnovica 55 vzoriek a v okrese Banská Štiavnica 42 vzoriek vôd. RÚVZ vydal 1 opatrenie rozhodnutím zabezpečiť dostatočné množstvo zdravotne bezpečnej pitnej vody vo verejnom vodovode pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a 1 zákaz používať zdraviu škodlivú vodu z verejného vodovodu pre Obec Prestavky. Po predložení protokolov o skúškach s vyhovujúcou kvalitou vody bol zákaz zrušený. Ďalej bolo v rámci expertíznej činnosti na objednávky odobratých 12 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov pre prevádzkovateľov verejných vodovodov, 16 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov, z toho 12 vzoriek bolo odobratých v rekreačných zariadeniach na základe objednávky prevádzkovateľov týchto zariadení.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom, odd. HŽPZ pravidelne pracuje v Informačnom systéme Vody na kúpanie, ktorý je funkčný od roku 2007. V roku 2010 sme začali pracovať aj v Informačnom systéme Pitná voda, do ktorého boli vložené výsledky monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov za roky 2008 až I. polrok 2014. Do IS Pitná voda boli v roku 2012 doplnené 4 malé zásobovacie oblasti s verejným vodovodom v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom (B. Štiavnica - Štefultov, Horná Roveň, Veľká Lehota - ihrisko a Bartošova Lehôtka). Od roku 2013 bol do IS Pitná voda doplnený nový vodovod Dolná Ždaňa, ktorý zásobuje viac ako 50 obyvateľov. Na webovej stránke úradu sú uverejňované výsledky monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom. Vo vkladaní údajov do informačných systémov o výsledkoch kvality pitnej vody a kvality vody na kúpanie pokračujeme. Cez IS Vody na kúpanie sú spracovávané aj správy o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu a vyhodnotení priebehu KS na jej konci a týždenná aktualizácia údajov o priebehu kúpacej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách. Cez informačné systémy sú spracované výročné správy o pitnej vode a vode na kúpanie za každý rok. K spolupráci k ďalším indikátorom životného prostredia sme zatiaľ neboli oslovení. Pracovníci oddelenia v spolupráci so zástupcami obcí, v katastri ktorých sa nachádza 5 lokalít vôd určenej na kúpanie, ktoré nemajú prevádzkovateľa, zabezpečili zhotovenie a umiestnenie tabúl s plážovým profilom vody určenej na kúpanie.

1.5 ZMAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU REZIDUÁLNYCH PESTICÍDNYCH LÁTKOK V PITNÝCH VODÁCH

V súlade s európskou legislatívou sa podľa aktuálnych národných predpisov v oblasti pitnej vody v SR zisťujú tie pesticídy, ktorých prítomnosť vo vode možno predpokladať. Zmapovanie aktuálneho stavu by nemalo predstavovať len rutinné analýzy, ale ciele stanovenia zamerané na tie pesticídne látky, ktoré sa môžu v konkrétnom vytypovanom vodárenskom zdroji vyskytovať. V SR evidujeme množstvo pesticídnych látok, o ktorých nevieme presnú informáciu, ktorá látka sa v konkrétnom území aplikovala. V nadväznosti na aktuálne výskumné úlohy VÚVH Bratislava a laboratórne analýzy Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. boli pri aktualizácii látok určených na ničenie hmyzu, burín a pod. vytypované vo vodách na území SR nasledovné reziduá pesticídov: *atrazin, simazin, terbutylazin, chlórtoleuron, izoproturon*.

Pre vytypovanie lokalít za účelom riešenia úlohy zameranej na zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách boli oslovení krajskí odborníci a boli vybrané lokality kde sa budú pesticídne látky v pitnej vode vyšetrovať. RÚVZ Žiar nad Hronom na túto spoluprácu vybraný nebol.

1.7 MIKROKLIMATICKÉ PODMIENKY VO VEĽKÝCH BAZÉNOVÝCH HALÁCH

V rámci Slovenskej republiky je uvádzaných do prevádzky čoraz viac veľkých bazénových hál s celoročným využitím, ktorých súčasťou tvoria veľké bazénové plochy a plochy s bazénovými atrakciami s teplou či už termálnou alebo teplou pitnou bazénovou vodou.

Je potrebné overiť ako navrhnuté vzduchotechnické systémy dokážu zabezpečiť dodržanie prípustných mikroklimatických podmienok v navrhnutých zariadeniach. V rámci projektu bude spoločnou metodikou zabezpečené meranie a hodnotenie vybraných fyzikálnych, chemických a biologických faktorov prostredia a vyhodnotení vplyv sledovaných faktorov na kvalitu ovzdušia a vnútorného prostredia v bazénových halách.

Keďže v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom sa nenachádzajú veľké wellness bazénové haly, RÚVZ nebol vybraný na plnenie tejto úlohy.

2 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Žiari nad Hronom vedie evidenciu spádového územia troch okresov a to: Žiaru nad Hronom, Žarnovice a Banskej Štiavnice o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v dozorujúcich subjektoch. Podľa štandardných výstupov programu ASTR sme k 30.06.2014 evidovali 3529 osôb v riziku, z toho 612 žien. V tretej kategórii rizikových prác 3306 osôb z toho 608 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 223 osôb z toho 4 ženy. Evidenciu rizikových prác prehodnocujeme podľa vyhlášky MZ SR č.448/2007 Z.z. a súčasne aktualizujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác. Celkom bolo vydaných 9 rozhodnutí o určení rizikových prác. V šiestich

prevádzkach boli vybudované nové linky, alebo boli doplnené nové technológie. Existujúce právne subjekty po objektivizácii pracovného prostredia požiadali o vydanie rozhodnutia na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác. V troch prípadoch rozhodnutie o určení rizikových prác 3. kategórie bolo vyhlásené novému právnomu subjektu. V rámci ŠZD sme v prvom polroku 2014 vykonali 56 kontrol u tých zamestnávateľov, kde sú vyhlásené rizikové práce. Úloha sa plní priebežne.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci ŠZD sme sa zamerali na kontrolu zabezpečenia ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými látkami a zmesami. Bolo vykonaných 38 kontrol na zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s toxickými látkami a prípravkami a veľmi toxickými látkami a prípravkami a to najmä spoločnosti výrobné, lekárne a existujúce poľnohospodárske spoločnosti.

Pre spádovú oblasť Žiar nad Hronom boli v 1. polroku 2014 neevidujem žiadne osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami s neobmedzenou platnosťou. Osvedčenia vydáva RÚVZ Banská Bystrica.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratória bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“, ktoré vyplnilo 96 respondentov, pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

Do 30. júna 2014 sme sa spolu s SIŽP nezúčastnili spoločných previerok podľa zákona och.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií .

Boli podané 3 oznámenia o začatí regulácie živočíšnych škodcov. V oznámeniach boli všetky požadované informácie podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období sme vydali 7 rozhodnutí na likvidáciu azbestu, pričom 5 rozhodnutí bolo vydaných pre práce v interiéroch - odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách. Spoločnosti, ktoré likvidovali AZC materiály predložili osvedčenie ÚVZ SR na uvedené práce a ich zamestnanci, ktorí tieto práce vykonávajú boli do pracovného procesu zaradení na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou. Boli vyplnené 4 kontrolné listy „Dotazníky informovanosti zamestnancov A“. V rámci ŠZD sme kontrolovali najmä označenie kontrolovaného pásma, hygienické slučky, šatne, dodržiavanie zákazu fajčenia na pracovisku, používanie OOPP, dodržiavanie prestávok počas práce, výskyt mimoriadnych situácií počas sanácie AZC materiálov. Vykonali sme 6 kontrol, z nich 4 kontroly sa týkali odstraňovania AZC materiálov v bytových domoch v Žiari nad Hronom, ktoré sme podrobne

zaznamenali v záznamoch ŠZD a z kontrol sme si robili a uchovávame identifikačnú fotodokumentáciu.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR sme k 30.06.2014 evidovali v procese chemickej karcinogenity 115 osôb v riziku, z toho 5 žien. V tretej kategórii rizikových prác 81 osôb z toho 5 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 34 osôb z toho 0 žien.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Prešetrovali sme 6 prípadov podozrení na chorobu z povolania vedených v položke 29 zoznamu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). V okrese Žarnovica boli prešetrené 2 podozrenia na chorobu z povolania, z toho jedno u zamestnávateľa Ing. Milan Maslen – REKOSTAV ss-vp, Žarnovica v profesii stavebný robotník a druhé v spoločnosti PMU s. r.o., Topoľčany, predajňa Mäso údeniny Bartoš Nová Baňa v profesii mäsiarka. V okrese Žiar nad Hronom boli prešetrené 2 podozrenia na chorobu z povolania, z toho jedno u zamestnávateľa Slovalco a.s. Žiar nad Hronom v profesii murár-šamotár, murár (vypaľovacia pec), hutník-operátor, operátor-hutník 2 a operátor elektrolýzy a druhé v spoločnosti Nemark Slovakia s r.o. Ladomerská Vieska, Žiar nad Hronom v profesii zlievarenský robotník. V okrese Banská Štiavnica boli prešetrené 2 podozrenia na chorobu z povolania, z toho jedno v spoločnosti SVETRO s r.o. Banská Štiavnica v profesii strihačka úpletu a druhé u zamestnávateľa Základná škola s materskou školou Svätý Anton v profesii pomocná kuchárka.

V 1. polroku 2014 nebolo uznané ani jedno z prešetrovaných 6 podozrení na chorobu z povolania z DNJZ. RÚVZ Žiar nad Hronom eviduje a vyhlásil rozhodnutím č. E/2013/01357 zo dňa 09.08.2013 prácu s rizikovým faktorom fyzická záťaž v kategórii 3 v spoločnosti Nemark Slovakia s r.o. Ladomerská Vieska, Žiar nad Hronom v profesii zlievarenský robotník – obsluha zariadenia HELLER. Uvedená spoločnosť má zmluvne zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu spoločnosťou ProCare a.s. Bratislava, pracovisko Žiar nad Hronom. Z ostatných zamestnávateľov, u ktorých sa podozrenia na chorobu z povolania z DNJZ prešetrovali má zmluvne zabezpečenú pracovnú službu len spoločnosť Slovalco a.s. Žiar nad Hronom.

V rámci šetrenia podozrenia na chorobu z povolania bola každému zamestnávateľovi poskytnutá konzultácia týkajúca sa uplatňovania legislatívy na úseku verejného zdravotníctva – Vyhl. č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci projektu Zdravé pracoviská sa analyzujú rizikové faktory, sledujeme zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľom (PZS) hodnotíme výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. Zamestnanci vyplnili 95 dotazníkov informovanosti.

Spoločnosti Nemark Slovakia s.r.o. bola poskytnutá individuálna konzultácia týkajúca sa informácií v súvislosti poskytovaním rekondičných pobytov a s prevádzkovaním takéhoto zariadenia, kde sa bude rekondičný pobyt uskutočňovať.

Individuálnym výjazdom, priamo v spoločnostiach Slovalco, a.s., Neuman Aluminium Services Slovakia s.r.o. a Neumann Aluminium Fliespresswerk Slovakia s.r.o. bolo poskytnuté skriningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným vyšetrením, pričom celkom bolo vyšetrených cca 47 zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

V tomto období sa vyhodnocujú výjazdy Poradne zdravia v uvedených spoločnostiach, ktoré sme uskutočnili v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Úloha sa plní priebežne.

2.5 ÚROVEŇ OCHRANY ZDRAVIA NA CHRÁNENÝCH PRACOVISKÁCH

Na chránených pracoviskách bola vykonaná 1 kontrola. A to na pracovisku MESTO Žiar nad Hronom, kde je zamestnaných 6 zamestnancov so zníženou pracovnou schopnosťou. Z týchto 6 zamestnancov sú 2 ženy. Všetci sa striedajú a pracujú v nepretržitej prevádzke. Zamestnanec kancelárie kamerového systému sleduje a monitoruje kamerové systémy na počítači a v prípade potreby informuje mestskú políciu. K dispozícii sú zariadenia na osobnú hygienu, ktoré vyhovujú základným hygienickým požiadavkám.

Na základe žiadosti bolo do užívania posúdených 10 pracovísk chránených dielní. Jedná sa o užívanie kancelárskych prevádzok, krajčírstva, kozmetický salón.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na chránených pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by vyžadovali vykonať nápravné opatrenia, alebo by boli v rozpore s platnou legislatívou.

3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelých populácie (so zameraním sa na ľahkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program озdravenia výživy obyvateľov SR“, ktorého aktualizácia bola prijatá vládou SR 17. decembra 2008, uznesením č. 940.

Aktualizácia Programu озdravenia výživy obyvateľov SR je súčasťou preventívnych programov v rámci úloh PVV na r. 2012 a 2016 na úseku verejného zdravotníctva. Správa o plnení úloh aktualizácie programu bude predložená do vlády SR 30. 5. 2015. Ciele na озdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

I a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – november 2014)

III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. január 2015)

IV. etapa – správa a výstupy (vrátane grafického porovnania) za obdobie r. 2008 – 2014 (30.3.2015)

Vyhodnotenie

Opis postupov riešenia (metodika): dotazníková forma získavania údajov o respondentoch, odbery krvi, merania na prístroji Reflotron pre vyhodnotenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu, klinicko – somatický dotazník, 24 hodinový jedálny lístok, dotazník o životospráve.

Každý klient obdržal 24 hodinový jedálny lístok, dotazník o životospráve, bol stanovený BMI, odmeraný TK syst., TK diast., WHR, váha, výška a pod. Údaje z jedálnych lístkov sú spracovávané v programe ALIMENTA. Výsledkom spracovania jedálnych lístkov je výpočet energetickej a biologickej výživovej hodnoty vybraných skonsumovaných jedál a porovnanie so stanovenými odporúčanými dennými výživovými dávkami zvoleného trávnika. Namerané hodnoty z odobratej krvi na prístroji Reflotron sa vyhodnocujú podľa kritérií pre hodnotenie výsledkov skríningu CINDI.

Úloha je vykonávaná priebežne, bolo odovzdaných 80 dotazníkov vybraných vekových kategórií, z toho 40 od žien a 40 od mužov. Počítačovo budú spracované v 2. polroku 2014.

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospelšej populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu, trans-MK a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách,
- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- vytvorenie relevantných podkladov pre regulovanie regionálnej a celoštátnej výživovej politiky u obyvateľov SR.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2014 a ďalšie roky

3.2 MONITORING PRÍJMU JÓDU

Cieľ

Monitorovanie príjmu jódu s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu prostredníctvom:

1. kontroly obsahu jódu v kuchynskej soli (potravín)
2. kontroly jeho predpokladaného obsahu v organizme, prostredníctvom vylučovania jódu v moči.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitoring obsahu jódu v kuchynskej soli prebieha v SR od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy RÚVZ v SR. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo prijaté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli je jedným z hlavných kritérií pre zabezpečenie kontinuálneho príjmu jódu do organizmu. Sledovanie vylučovania jódu v moči je jedným z ukazovateľov pre posúdenie jeho príjmu (WHO, 2011).

Úloha je ako súčasť realizácie preventívnych programov verejného zdravotníctva PVV na r. 2012 – 2016 v oblasti aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Etapy riešenia

- I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli) a jej laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃
 - časové obdobie: január - december 2014
- II. etapa – monitorovanie jódu v moči (jodúria)
 - časové obdobie: apríl – október 2014

Vyhodnotenie

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom bolo odobratých 12 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie. Všetky vzorky boli odoslané na laboratórne vyšetrenie, za účelom stanovenia obsahu jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Protokoly o laboratórnych skúškach u dvoch vzoriek soli zatiaľ neboli doručené.

Podľa požiadaviek Potravinového kódexu SR obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli je stanovený na 15 – 35 mg/kg, množstvo ferokyanidu draselného je stanovené na 20 mg/kg.

Limit pre obsah ferokyanidu draselného, jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli v európskej legislatíve nie je stanovený.

Pri kontrole označovania odobratých vzoriek soli nedostatky neboli zistené. Laboratórnymi rozbormi zistený obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného bol v súlade s označením uvedeným na obaloch výrobkov.

Údaje o odobratých vzorkách boli spracované v tabuľkách.

Prehľad o obsahu KI (KI a KIO₃) vo vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)					
		< 15		> = 15 ~ < = 35		> 35	
		počet	%	počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	6	1	16,67	5	83,33	0	0,00
Žarnovica	2	0	0,00	2	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	2	0	0,00	2	100,00	0	0,00
SPOLU	10	1	10,00	9	90,00	0	0,00

Hodnotenie obsahu FeCN₆ vo vyšetrených vzorkách jedlej soli

Okres	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty (mg/kg)			
		< 20		> 20	
		počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	6	6	100,00	0	0,00
Žarnovica	2	2	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	2	2	100,00	0	0,00
SPOLU	10	10	100,00	0	0,00

Realizačné výstupy

Trend vývoja za obdobie posledných 10 rokov a príjem jódu v súbore vybranej populačnej skupiny.

Pokračovanie v úlohe

Rok 2014 a ďalšie roky

3.5 BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

Cieľ

Kontrola bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov, ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál, používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Poprade – laboratórne vyšetrenie, hodnotenie

RÚVZ so sídlom Žiar nad Hronom – odber vzoriek

Anotácia

Kontrola dodržania bezpečnosti papierových a kartónových obalových materiálov vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov (benzofenón, 4-metylbenzofenón resp. 4-hydroxybenzofenón), ktoré môžu migrovať z tlačiarenských farieb cez primárny obalový materiál, používaných na vrchnú potlač papierových a kartónových obalových materiálov, do potravinárskych výrobkov.

Etapy riešenia

I. etapa: marec 2014 – zber vzoriek

II. etapa: 15. január 2015 – záverečná správa

Vyhodnotenie

V marci 2014 bola odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom odobratá a na laboratórny rozbor zaslaná jedna vzorka potraviny balenej v kartónovom a papierovom obalovom materiály, za účelom jej vyšetrenia vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov. Odobratá bola 100 % pomarančová šťava vyrobená z koncentrátu, zaslaná na laboratórny rozbor do RÚVZ so sídlom v Poprade. Protokol o výsledku laboratórnych skúšok do tohto času nebol doručený.

Výstupy

Záverečná správa. Zistené výsledky sa uplatnia pri príprave informačných materiálov na ochranu zdravia a prípadné prijatie opatrení na ochranu zdravia obyvateľov.

Pokračovanie v úlohe

15. január 2015

3.8 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV A OCHRANA SPOTREBITEĽOV

Cieľ

1. kontrola dodržania legislatívnych obmedzení látok
2. kontrola povinného označenia výrobkov a spoločných kritérií na tvrdenia používaných v súvislosti s kozmetickým výrobkom
3. vzdelávanie spotrebiteľov - „Hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov“.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, kontrola povinného označenia výrobkov, kontrola spoločných kritérií na tvrdenia a požiadavka hlásenia vzniku nežiaducich účinkov vychádza z nových právnych predpisov pre kozmetické výrobky,

platných v EÚ od 11.7.2013. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky.

Etapy riešenia

I. etapa: 2014 - 2015 - odber a analýza vzoriek

2014 - mediálna kampaň na ochranu spotrebiteľa

II. etapa: 2015 - hlásenie závažných nežiaducich účinkov kozmetických výrobkov

III. etapa: marec 2016 ukončenie programu (správa).

Vyhodnotenie

V 1. polroku 2014 boli podľa odborného usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými prostriedkami v roku 2014 odbornými zamestnancami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom odobraté a na laboratórny rozbor zaslané vzorky kozmetických výrobkov:

2 vzorky kozmetických výrobkov pre dospelých – mydlá s antibakteriálnym a antimikrobiálnym účinkom;

4 vzorky výrobkov pre deti – tekuté mydlo, šampón a pena do kúpeľa, vlhčené utierky;

3 vzorky výrobkov pre deti – farby na tvár, lesk na pery a make-up.

Odobraté vzorky výrobkov boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave alebo Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline. Celkové vyhodnotenie odobratých vzoriek výrobkov bude uskutočnené v 2. polroku 2014, správa na ÚVZ SR zaslaná do 30.08.2014.

Výstupy

Zistené výsledky sa uplatnia ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 MONITORING STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A VÝŽIVOVÝCH PREFERENCIÍ VYBRANEJ POPULÁCIE DETÍ SR A HODNOTENIE EXPOZÍCIE VYBRANÝCH RIZÍK SPOJENÝCH S KONZUMÁCIOU JEDÁL

Cieľ

Zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. Na základe monitoringu individuálnej spotreby potravín vytvoriť databázu spotreby potravín so zohľadnením veku a regiónov SR. Získané informácie využiť v rámci poradenských aktivít zameraných na podporu a rozvoj zdravia detí v zriadených poradniach zdravia pre deti a mládež. Dlhodobým cieľom projektu je aj hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál u citlivých populačných skupín SR.

Gestor

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, ÚVZ SR

Spolupracuje

LF UK Bratislava, VUP Bratislava

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Etapy riešenia

VI. rok 2014

- ukončenie zberu a sumarizácia údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlivinám,
- celkové vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí detí a mládeže.

Gestor projektu v roku 2014 nepožadoval k riešenému projektu, z regiónu, ktorý je v pôsobnosti RÚVZ Žiar nad Hronom, žiadne ďalšie údaje

Realizačné výstupy

- záverečná správa,
- spracovanie návrhu opatrení a podporných programov pre bezpečné stravovanie detí a mládeže, pripraviť manuál činnosti PZ pre deti a mládež.

Trvanie projektu 22.05.2008 – 31.12.2014

4.3 MONITORING ÚRAZOVOSTI U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO A ŠKOLSKÉHO VEKU

Cieľ

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t. j. pokiaľ ide o druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. Na základe získaných údajov sa overí účinnosť intervenčných opatrení, zameraných na zníženie počtu úrazov u detí, ako aj ich vážnych zdravotných následkov v rámci predchádzajúceho prieskumu. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike dodnes nie je k dispozícii komplexná štatistika resp. evidencia detských úrazov, výstupy z projektu by mali do istej miery poskytnúť prehľad o situácii v tejto oblasti.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

Všetky RÚVZ v SR

Anotácia

Jedným zo závažných problémov, pred ktorými stojí v súčasnosti nielen zdravotníctvo, ale aj celá spoločnosť, sú detské úrazy. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) upozorňuje, že problematike úrazov vo všeobecnosti nie je venovaná dostatočná pozornosť napriek tomu, že viac ako polovica úmrtí detí je v dôsledku úrazov. Ide o taký významný podiel na detskej úmrtnosti, ktorý bezpodmienečne vyžaduje ciele sledovanie a účinné preventívne pôsobenie

v tejto oblasti. U dieťaťa sa na úrazovom deji zúčastňujú osobitné vplyvy. Mechanizmy úrazu u detí sú iné ako u dospelých, dochádza k nim za takých okolností, ktoré sú charakteristické iba pre detský vek. Sú podmienené vývojovým štádiom dieťaťa a ich príčiny bezprostredne súvisia so stupňom telesného a duševného vývinu v jeho jednotlivých vekových obdobiach. Príčiny detských úrazov sú omnoho rôznorodnejšie ako u dospelých osôb, viažu sa na úroveň poznania a schopností dieťaťa, na zákonitú zodpovednosť inej osoby, na stupeň a kvalitu výchovy, úroveň rodinného prostredia, organizáciu voľného času a činnosti dieťaťa a na kolektív i priateľov, s ktorými dieťa žije. Úrazy sa môžu prihodiť v každom prostredí, v ktorom sa dieťa vyvíja. Pre deti útleho a predškolského veku je najrizikovejším prostredím domov, teda miesto, ktoré by malo dieťa chrániť pred nebezpečenstvom okolitého sveta. Príčinou úrazov sú detská zvedavosť a nepozornosť, či nedbanlivosť rodičov. Na druhom mieste sa úrazy v tomto veku prihodujú deťom na detskom ihrisku (kolízia s hracím náradím a zariadením, nesprávne využívanie ihriska, nevhodné správanie, poškodené zariadenia). Tretie miesto patrí úrazom na ulici (kolobežka, bicykel).

Databáza údajov bude realizovaná prostredníctvom dotazníkovej metódy, údaje sa budú získavať od rodičov detí resp. ich zákonných zástupcov. Každá odpoveď bude kódovaná číselným symbolom, resp. rodičia doplnia požadovaný číselný údaj podľa typu otázky. Na spracovanie údajov bude použitý program EXCEL. Na zbere údajov budú participovať pracovníci odborov hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR. Základný súbor detí bude vytvorený tak, aby spĺňal požadované kritériá na štatistické vyhodnotenie a údaje z neho získané boli validné. Vzhľadom na rôznorodosť prostredia, v ktorom k detským úrazom dochádza, bude súbor obsahovať deti ako z mestských, tak vidieckych predškolských a školských zariadení vopred určených vekových skupín. Do súboru budú preto zaradené deti nasledovne:

- veková skupina 3-6 ročných detí : 2 triedy MŠ (1 mestská, 1 vidiecka) cca po 15 detí, t.j. spolu 30 detí .

Etapy riešenia

rok 2014

Vykonalí sme dotazníkový prieskum u vekovej skupiny 3-6 ročných detí, spolu u 31 detí, z toho bolo 16 detí z vidieckej materskej školy a 15 detí z mestskej materskej školy. Získané údaje boli vložené do masky v programe excel a zaslané v termíne gestorovi úlohy-ÚVZ SR v Bratislave.

Trvanie projektu

r. 2014 – 31.12. 2017

Termín ukončenia

r. 2017

4.4 MONITORING TELOVÝCHOVNÝCH PODMIENOK ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL; VYUŽITIE HODÍN TV

Cieľ

Zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. Odborne zdôvodniť potrebu minimálne 30 minútovej pohybovej aktivity denne pre všetkých žiakov v školách v súlade s

Globálnou stratégiou WHO pre výživu, fyzickú aktivitu a zdravie a v súlade s jednou z 12 koncepcií redukcie a prevencie nadváhy a obezity u detí a mládeže Európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia.

Gestor

RÚVZ so sídlom vo Zvolene

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

rok 2014

- zber údajov sa bude realizovať v druhom polroku roka 2014 a získané formuláre budú následne zaslané gestorovi projektu RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Termín ukončenia

r. 2016

6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie;
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie;
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním;
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie o problematike imunizácie;
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v ťažko dostupných marginálnych skupinách obyvateľstva (rómske komunity, migranti);
6. surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami ECDC a WHO, (eliminácia osýpok, rubeoly, poliomyelitídy);
7. aktivity zamerané na udržanie vysokej zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie prostredníctvom výchovy odborných pracovníkov na všetkých úrovniach, laickej verejnosti, najmä mladých rodičov a médií;
8. aktívna činnosť „Poradní očkovania“;
9. príprava registra očkovaných osôb - 7.modul EPIS.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke, mumpsu a pneumokokovým invazívnym infekciám. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2014, vypracovaného v súlade

so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. NIP SR sa v roku 2014 bude realizovať v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

Vyhodnotenie

V prvom polroku 2014 bolo hlásených 13 prípadov divého kašľa vyvolaného Bordetella pertussis v okrese Žarnovica. V 8 prípadoch mali ochorenia sporadický charakter výskytu a to u 5 krát u študentov Gymnázia v Novej Bani, u 37 ročného muža, 39 ročnej ženy na MD, 60 a 61 ročných dôchodkýň. V jednom prípade bol zaznamenaný rodinný výskyt v Novej Bani, kde ochoreli všetci 4 rodinní príslušníci, 3 z nich boli aktívne vyhľadani pri epidemiologickom vyšetrovaní. Ochorel 49 ročný muž a 49 ročná manželka a ich 24 ročná dcéra, študentka VŠ a 17 ročná študentka gymnázia. Povinné očkovanie bolo absolvované podľa očkovacej schémy. Ochorenia boli potvrdené klinicky a serologicky ELISA testom na protilátky proti pertusovému toxínu.

V apríli 2014 boli všeobecní lekári pre deti a dorast a gynekológovia ambulantnej a lôžkovej zložky spádových okresov Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom informovaní prostredníctvom mailovej pošty a osobnými návštevami o príprave a obsahu aktivít „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT) a boli vyzvaní k spolupráci pri vykonávaní aktivít kampane. Počas EIT bola v regionálnej televízii opakovane odvysielaná relácia k aktivitám EIT a celkove k problematike narastajúceho odmietania povinného očkovania.

Článok pod názvom „Aktivity Európskeho imunizačného týždňa“ bol odoslaný 8 regionálnym printovým médiám a zverejnený bol vo všetkých spádových okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom. Informačná vývesná tabuľa v budove RÚVZ v Žiari nad Hronom informovala o význame a princípoch očkovania a bezpečnosti očkovania a o všetkých aktivitách tejto kampane.

Na webovej stránke RÚVZ v Žiari nad Hronom boli zverejnené informácie o EIT a celý týždeň bol aktívny pútač, ktorý informoval o prebiehajúcim týždni.

Počas polroka boli vykonané kontroly v 15 ambulanciách lekárov prvého kontaktu zamerané na zásoby očkovacej látky, ich skladovanie a evidenciu očkovania. Skladovanie očkovacích látok vo všetkých ambulanciách lekárov vykonávajúcich očkovanie je zabezpečené chladničkami vyhradenými len na tento účel. Kontrola teploty v chladničkách s písomnou evidenciou sa vykonáva denne. Dokumentácia očkovaných je vedená na dobrej úrovni. Zoznamy zaočkovaných detí sú v písomnej forme mesačne zasielané na RÚVZ v Žiari nad Hronom. Vo výkone očkovania ani v skladovaní vakcín kontrolovaných ambulancií neboli zistené nedostatky.

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacím kalendári na rok 2014.

Traja rodičia sa bližšie informovali o povinnom očkovaní detí priamo na oddelení epidemiológie.

V januári 2014 SEVS a SLS usporiadali V. Vakcinologický kongres na Štrbskom Plese, na ktorom sa zúčastnila pracovníčka oddelenia.

Etapy riešenia a realizačné výstupy

- informovanosť lekárov prvého kontaktu ako aj ostatných zdravotníckych pracovníkov o platnom očkovačom kalendári a o zmenách v očkovaní podľa usmernení ÚVZ SR a o dosiahnutej zaočkovanosti v spádových okresoch RÚVZ a v celej SR
- priebežná kontrola uskladnenie zásob očkovacích látok v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dospelých a vybraných ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých
- administratívna kontrola očkovania zo zdravotnej dokumentácie očkovaných podliehajúcich kontrole v ambulanciách praktických lekárov podľa usmernenia ÚVZ SR k 31.08.2014
- spracovanie výsledkov kontroly a vyhodnotenie zaočkovanosti v spádových okresoch a vypracovanie správy z kontroly očkovania
- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti prostredníctvom regionálnej tlače a regionálnej televízie

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života;
 2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení;
 3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení;
- Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. Na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2013 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a

odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Vyhodnotenie

Analýza epidemiologickej situácie vo výskyte infekčných ochorení v I. polroku 2014 a porovnanie s výskytom v I. polroku 2013.

V polroku 2014 bolo vykázaných celkovo 456 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (39 NN), v I. polroku 2013 to bolo 362 ochorení (z nich 44 NN). Nárast bol zaznamenaný v počte ochorení na akútnu vírusovú hepatitídu typu A, rotavírusové enteritídy, naopak pokles bol zaznamenaný v počte ochorení na varicellu a salmonelózu.

V skupine alimentárnych nákaz sa vyskytlo v spádových okresoch RÚVZ 17 ochorení na salmonelovú enteritídu a 1 vylučovanie salmonel bez klinických príznakov. V polroku 2013 to bolo 30 ochorení.

Epidémia na salmonelózu o 2 a viac chorých bola zaznamenaná v 8 prípadoch, vo všetkých sa jednalo o rodinný výskyt.

Na bacilárnu dyzentériu boli zaznamenané dve ochorenia rovnako ako v I. polroku 2013.

Výskyt infekcií enteropatogénnymi E. coli boli zaznamenané v 15 prípadoch (v polroku 2013 13 ochorení), kampylobaktériová infekcia v 43 prípadoch, čo je nárast o 3 ochorenia oproti polroku 2013 (40 prípadov). Enteritída Y. enterocolitica sa vyskytla v jednom prípade, boli hlásené 2 enterokolitídy spôsobené Clostridium difficile. Hlásená bola jedna špecifikovaná bakteriálna enteritída a 1 lamblíáza.

Výskyt rotavírusovej enteritídy bol zaznamenaný u 37 chorých, z toho 5 x NN (v polroku 2013 u 12 chorých, z toho 1x NN). V jednom prípade bola zaznamenaná enteritída astrovírusom, v dvoch prípadoch boli zaznamenané ochorenia na gastroenteritídu spôsobenú adenovírusom a v dvoch prípadoch na Norwalkvírus, rovnako ako v porovnávanom období.

Bakteriálne otravy potravinami sa nevyskytli.

V skupine **vírusových hepatítid** bolo zaznamenaných 86 ochorení na hepatitídu typu A (VHA), v prolongovanej epidémii z roku 2013, ktorá vzplanula v Žiari nad Hronom, v časti nazývanej Pod Kortinou. Túto oblasť obýva v nevhodných nízkych sociálnych podmienkach prevažne rómske obyvateľstvo. Ochorelo 65 detí vo veku od 1 do 18 rokov a 21 dospelých. V rámci epidémie bolo rozhodnutím nariadených 853 lekárskech dohľadov, 1 x bol nariadený zvýšený zdravotný dozor a 562 osôb bolo očkovaných vakcínou proti VHA.

Akútna hepatitída typu B bola zaznamenaná v jednom prípade tak ako v minulom polroku, chronická VHB bola zaznamenaná v 1 prípade, nosičstvo HBsAg bolo hlásené v 4 prípadoch, v minulom polroku nebolo hlásené. Chronická hepatitída typu C bola hlásená v 5 prípadoch, tak ako aj v minulom polroku. Priamym kontaktom VHB bolo zahájené očkovanie proti VHB.

Vírusová hepatitída typu A, B a C sa u zdravotníkov nevyskytla.

V skupine **respiračných nákaz** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na morbilli, rubeolu, paraptussis alebo nešpecifický divý kašeľ. Hlásených bolo 13 ochorení na pertussis, minulý polrok len jedno ochorenie.

Legionárska choroba bola hlásená u 38 ročnej pacientky, bez závažnejšieho predchorobia, ktorá skončila exitom.

RS pneumónia bola hlásená v šiestich prípadoch.

Na pľúcnu tuberkulózu boli hlásené dve ochorenia.

Na varicellu bolo hlásených 111 ochorení (polrok 2013 - 136 ochorení), na herpes zoster 7 ochorení (I. polrok 2013 bolo hlásených 6 ochorení) a jedna zosterová choroba oka a jedna HSV vezikulárna dermatitída.

Zo streptokokových nákaz bolo zaznamenané 1 ochorenie na streptokokovú septikémiu a jedno ochorenie na erysipelas.

Ochorenia na chrípku a chrípke podobné ochorenia sú hlásené pravidelne v týždenných intervaloch. V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentineloví lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky. Chrípka vyvolaná vírusom chrípky identifikovaným imunochromatickým vyšetrením bola hlásená v 29 prípadoch ako pravdepodobné prípady ochorenia na chrípku (dôkaz antigénu – 2x vírus chrípky B a v 28 prípadoch vírus chrípky A). Ochorenia boli zaznamenané u neočkovaných 28 detí a jednej 29 ročnej ženy. Z nich jedno ochorenie bolo potvrdené aj NRC, identifikácia chrípka A/H3N2, Texas/50/2012-like a dve v OKM RÚVZ BB – chrípka A, RT PCR chrípkaA/H3.

SARI bolo hlásené v jednom prípade u 80 ročného polymorbídneho muža privezeného RZP na interné oddelenie BŠ s tt 38,5°C a nutnosťou UVP. Vyšetrenie na chrípku bolo negatívne. Pacient bol naposledy očkovaný Influvacom v roku 2011.

V skupine **neuroinfekcií** boli zaznamenané dve ochorenia na GB syndróm, a jedno ochorenie na nešpecifikovanú meningitídu.

V skupine **zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou** bolo zaznamenaných 7 ochorení na Lymesku borreliózu (minulý polrok 9), ako včasné lokalizované štádium bolo hlásené 1 ochorenie (minulý polrok 4), artritída pri LB bola zaznamenaná v 6 prípadoch (minulý polrok 3). Toxoplazmóza bola zaznamenaná v troch prípadoch.

V skupine **nákaz kože a slizníc** sa nevyskytlo žiadne ochorenie na tetanus a plynovú flegmónu. V 4 prípadoch bol zaznamenaný svrab, minulý polrok 16 ochorení.

V skupine **pohlavných ochorení** boli vykazované tri chlamýdiové infekcie rovnako ako minulý polrok.

V skupine **iných infekcií** – nezaradených bolo vykazovaných 10 ochorení na infekčnú mononukleózu (8 x NN), 1x askarióza a 1 x enterobióza.

Pacienti s ochorením vyžadujúcim izoláciu boli zväčša hospitalizovaní na infekčnom oddelení, postexpozičná vakcinácia proti besnote bola vykonaná ambulantne v infektologickej ambulancii v Banskej Bystrici a vo Zvolene.

V I. polroku 2014 bolo pri výkone epidemiologickej závažnej činnosti vydané rozhodnutím regionálneho hygienika 6 karanténnych opatrení pri črevných nákazách.

Poradenstvo pre HIV/AIDS využili 6 klienti prostredníctvom e mailu, 28 osobne, u ktorých bol vykonaný aj anonymný odber.

Etapy riešenia

- aktívna a úzka spolupráca s oddeleniami klinickej mikrobiológie a klinickej biochémie je priebežná, v spolupráci s týmito oddeleniami bolo vykonané aktívne vyhľadávanie infekčných ochorení
- úzka spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu
- denné využívanie SRV na okamžité hlásenie mimoriadnej epidemiologickej situácie a informovanosti

- informovanie zdravotníckej aj laickej verejnosti v oblasti infekčných ochorení, zvyšovanie edukácie obyvateľstva prostredníctvom regionálnych médií

Realizačné výstupy

- články v regionálnej tlači o aktuálnej situácii ako aj pri epidemickom výskyte prenosných ochorení – priebežne sa plní
- vykonanie analýzy prenosných ochorení za polrok 2014
- porovnanie výskytu polroku 2014 s polrokom 2013
- monitorovanie a kontrola prenosných ochorení
- monitorovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB v spolupráci s OKM – priebežne sa vykonáva, OKM hlási vykultivované polyrezistentné kmene
- zabezpečenie včasnosti hlásenia prenosných ochorení
- cestou informovanosti populácie o prenosných ochoreniach zlepšiť ich prevenciu – priebežne sa vykonáva osobne a prostredníctvom médií

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení,
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení v SR do siete EÚ,
3. dopracovanie modulu hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie,
4. návrh 7. modulu EPIS: Register očkovaných osôb.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania.

Vyhodnotenie

Za polrok 2014 bolo spracovaných a do systému vložených:

- 456 prípadov, z nich 296 bolo potvrdených, 127 možných, pravdepodobných 27 a 6 nosiči
- 244 spracovaných ohnisk
- 9 epidémií
- 3 hlásenia do SRV – 1 x SARI
1 x GBS (hlásené 2 ochorenia)
1 x VHA s aktualizáciou pri výskyte nového ochorenia

Vykonané opatrenia

- **v ohniskách:**
 - dezinfekcia 234 x
 - zdravotná výchova 260 x
 - vyhľadanie podozrivých z nákazy 1070
 - vyhľadanie podozrivých z ochorenia 45
 - informovanie zainteresovaných 906 x
 - vyšetrenie zvierat 0 x
 - sprísnenie HER 228 x
- **u kontaktov:**
 - vyšetrenie na mieste 1115 x
 - lekársky dohľad 853 x
 - zvýšený zdravotný dozor 7 x
 - profylaxia očkovaním 562 x
 - profylaxia ATB 0 x

Hlásenie prenosných ochorení on-line všeobecnými alebo odbornými lekármi je na rovnakej úrovni ako v roku 2013, to znamená len hlásenie od jedného odborného lekára.

Bolo zaznamenané rozšírenie on-line hlásenia z oddelení klinickej mikrobiológie ako aj rozširovanie spektra laboratórnych výsledkov.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach;
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymity so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti;
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN;
4. získanie výsledkov jednotnou metodikou ako v iných krajinách EU s cieľom možnosti porovnania s inými krajinami a v rámci nemocníc;

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti

nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS), vykonávanie prevalečných sledovaní NN v zdravotníckych zariadeniach sú v súlade so skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach.

Vyhodnotenie

ŠZD s mikrobiálnym monitoringom bol v prvom polroku 2014 vykonaný v lôžkovej časti Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom na gynekologicko – pôrodníckom oddelení, gynekologickej operačnej sále, pôrodnej sále, chirurgických operačných sálach, OAIM, NZZ dialýza a detské oddelenie. Vo Všeobecnej nemocnici Žiar nad Hronom pracovisko Banská Štiavnica bol vykonaný na internom oddelení, oddelení dlhodobochorých a v DOS. Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 184 sterov z prostredia a 21 z rúk zdravotníckeho personálu na kontrolu dezinfekcie a 51 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility. Pri kontrolách sa sledovali postupy BOT, hlavne pri invazívnych zákrokoch, zásobovanie dezinfekčných prostriedkov (DP), postup dekontaminácie, výkon dezinfekcie – škála použitých DP, riedenie a ich účinnosť, harmonogram striedania DP, výkon sterilizácie, vedenie evidencie vykonávanej sterilizácie a manipulácia so sterilným materiálom, zber, skladovanie a likvidácia nebezpečného odpadu. Pri kontrolách bol kladený dôraz na dezinfekciu rúk zdravotníckych pracovníkov, ako aj na používanie jednorázových gumených rukavíc pri odbere biologického materiálu a manipulácii s pacientmi.

Na odstránenie zistených nedostatkov v hygienicko – epidemiologickom režime boli uložené opatrenia na mieste, ktorých termín splnenia bol prerokovaný s vedeniami nemocnice.

Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 75 sterilizačných prístrojov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach (62 STE a 13 AUT). Kontrola bola uskutočnená v termínoch ustanovujúcich vyhláškou MZ SR 553/2007 pri ŠZD sterilizačnej techniky.

V spolupráci s pracovníčkou HŽP bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (lôžkové oddelenia aj neštátne zdravotnícke zariadenia ambulantného typu) na základe žiadosti o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky a to v 6

prípadoch. Zároveň boli schválené aj prevádzkové poriadky. Schválenie prevádzkových poriadkov na základe žiadostí bolo vydané pre tri zubné ambulancie.

Zdravotnícki pracovníci v lôžkových aj ambulantných zdravotníckych zariadeniach boli vedení v problematike nozokomiálnych nákaz, sterility a dezinfekcie predmetov a prostredia.

Komisia pre nozokomiálne nákazy vo Všeobecnej nemocnici v Žiari nad Hronom a na pracovisku v Banskej Štiavnici v I. polroku 2014 nezasadala.

Všeobecná nemocnica v Žiari nad Hronom pokračovala v hlásení NN aj elektronickou formou prostredníctvom nimi vytvoreného programu. Aj napriek tomu nezodpovedala skutočnému stavu. Pri týchto nozokomiálnych nákazách sú sledované jednotlivé etiologické agensy, polyrezistentné kmene a ich rezistencia na antibiotiká.

V I. polroku 2014 bolo hlásených zo spádových nemocníc 39 nozokomiálnych nákaz (minulý polrok 44) a to, 6 črevné, 4 x septikémie, 8 x infekčná mononukleóza, 15x infekcia HDC, 1 x chrípka, 1 x infekcia DDC, 4 x infekcia močového mechúra.

Aj v roku 2014 boli lôžkové oddelenia zapojené do Kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“. V rámci tejto kampane bol vykonaný mikrobiálny monitoring rúk vybraných zdravotníckych pracovníkov s praktickou ukážkou správnej hygienickej očisty rúk.

V prvom polroku sa program HELICS na surveillance NN, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii nevykonával.

Etapy riešenia

- spolupráca s lekármi zodpovednými za hlásenie NN
- spolupráca s oddelením klinickej mikrobiológie, hlásenie polyrezistentných kmeňov a nebezpečných nozokomiálnych kmeňov
- spolupráca s manažérom ošetrovateľskej kvality pri a zdravotníckymi pracovníkmi pri kontrolách štandardných postupov HER oddelení a BOT
- mikrobiálny monitoring bol vykonávaný podľa harmonogramu v spolupráci s RÚVZ v Banskej Bystrici
- pokračovanie surveillance NN v programe HELICS, konkrétne infekcie chirurgických rán po cholecystektómii aj v roku 2014
- zdravotnícki pracovníci boli vedení v problematike NN pri kontrolách jednotlivých oddelení, ale aj na prevádzkových zasadnutiach
- ŠZD v lôžkových a ambulantných zariadeniach v spádových ZZ bol vykonávaný podľa harmonogramu
- priebežné monitorovanie a aktívne vyhľadávanie závažných nozokomiálnych nákaz

Realizačné výstupy

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za I. polrok 2014
- analýza NN (infekcie chirurgických rán po cholecystektómii) v programe HELICS
- monitorovanie a kontrola NN
- zlepšenie hlásnej služby
- kontrola štandardných postupov pri ošetrovaní pacientov a HER

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami;

2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh;
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu;
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb;
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Vyhodnotenie

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

V I. polroku 2014 zasadol krízový štáb CO v okrese Žiar nad Hronom. V spádových regiónoch nebolo potrebné v prvom polroku riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

Denne sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

Aktualizovaný Pandemický plán bol rozposlaný Krízovým štábom CO jednotlivých okresov. Zdravotnícka aj laická verejnosť bola informovaná o obsahu očkovacej látky proti sezónnej chrípke ešte koncom roka 2013, a to prostredníctvom seminára pre lekárov Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom, regionálnej televízie a regionálnych printových médií a webovej stránke.

SARI bolo hlásené v jednom prípade u 80 ročného polymorbídneho muža privezeného RZP na interné oddelenie BŠ s tt 38,5°C a nutnosťou UVP. Vyšetrenie na chrípku bolo negatívne. Pacient naposledy očkovaný Influvacom v roku 2011.

Chrípka vyvolaná vírusom chrípky identifikovaným imunochromatickým vyšetrením bola hlásená v 29 prípadoch ako pravdepodobné prípady ochorenia na chrípku (dôkaz antigénu – 2x vírus chrípky B a v 28 prípadoch vírus chrípky A). Ochorenia boli zaznamenané u neočkovaných 28 detí a jednej 29 ročnej ženy. Z nich jedno ochorenie bolo potvrdené aj

NRC, identifikácia chrípka A/H3N2, Texas/50/2012-like a dve v OKM RÚVZ BB – chrípka A, RT PCR chrípkaA/H3.

Etapy riešenia

- v prípade mimoriadnej situácie zvolenie zasadnutia RPK
- priebežná spolupráca s krízovým štábom CO, v prípade potreby iniciovanie zvolania Pandemickej komisie
- aktualizácia kontaktov a Pandemického plánu
- kontinuálne monitorovanie a hlásenie akútnych respiračných ochorení so zameraním na chrípku a chrípke podobné ochorenia
- v chrípkovej sezóne zabezpečiť informovanosť zdravotníckej aj laickej verejnosti o epidemiologických opatreniach a samotnej chorobnosti

Realizačné výstupy

- aktualizovaný Pandemický plán – odoslaný krízovým štábom
- aktívna spolupráca s krízovým štábom CO- priebežne
- aktívna spolupráca so zdravotníckymi pracovníkmi lôžkových aj ambulantských zložiek
- informovanosť všeobecných lekárov k očkovaniu proti sezónnej chrípke a laickej verejnosti prostredníctvom médií a besied – uskutoční sa v druhom polroku 2014
- v prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie okamžité hlásenie v systéme rýchleho varovania

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR, NRC pre poliomyelitídu

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa nariadenia hlavného hygienika Slovenskej republiky.

Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Vyhodnotenie

V prvom polroku 2014, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici, Odpadová voda bola doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne.

V prvom polroku 2014 boli zaznamenané 2 ochorenia na akútnu chabú obrnu (ACHO), a to u 46 a 56 ročnej ženy. Obidve mali pred vznikom chabej obrny febrilné ochorenia. Vyšetrenie stolice sa neuskutočnilo ani v jednom prípade pre ťažkú obstipáciu.

Etapy riešenia

- odbery odpadovej vody podľa časového harmonogramu
- monitorovanie výskytu ochorení ACHO, prípadne ich aktívne vyhľadávanie

Realizačné výstupy

Plnenie úlohy je zamerané na udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

V Slovenskej republike sú najohrozenejšou skupinou mladí ľudia, ktorí v súčasnosti dospievajú skôr, začínajú skôr pohlavne žiť, ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie a sú náchylnejší k akvizovaniu pohlavne prenosných ochorení, vrátane AIDS, ako dospelí ľudia.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, predovšetkým žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a správania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania

informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj zisťovanie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí, ktoré sa uskutoční formou dotazníkov.

Vyhodnotenie

V prvom polroku 2014 sa uskutočnili dva cykly, a to pre 30 žiakov 9. ročníka ZŠ a 23 žiakov 2. ročníka SOŠ hotelovej v Žiari nad Hronom na žiadosť mesta Žiar nad Hronom s publikovaním a fotodokumentáciou v regionálnych novinách.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Cieľ

Posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ Bratislava – hlavné mesto, RÚVZ so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Tvorí mimoriadne dôležitú súčasť zdravotnej starostlivosti o obyvateľstvo. V krajinách, kde je zaočkovanosť nízka, t. j. nie je dostatočná kolektívna imunita, dochádza k epidemickým výskytom mnohých, očkovaním preventabilných ochorení. ÚVZ SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zaznamenávajú nárast antivakcinačných aktivít. Správna informovanosť o očkovaní má jednoznačne pozitívny vplyv na podporu zaočkovanosti populácie.

Vyhodnotenie

Poradňa očkovania je určená pre všetkých záujemcov o informácie v oblasti povinného pravidelného a odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia a komplexné poradenstvo súvisiacich s technikou aplikácie vakcín, zložení vakcín, nežiadúcich účinkoch a platnou legislatívou v tejto oblasti.

O poradenstvo v problematike povinného pravidelného očkovania v detskom veku sa zaujímalo 15 rodičov, 3 tehotné o očkovanie proti VHA a 17 klientov pred cestou do zahraničia.

VLPDD v I. polroku 2014 boli hlásené odmietnutia očkovania písomnou formou v 9 prípadoch – 6 x všetky druhy povinného očkovania, v jednom prípade preočkovanie DTaP-IPV, v dvoch prípadoch základné očkovanie MMR.

Riešenie

Poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní – povinnom, odporúčanom, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách so zameraním aj nabadúce matky.

Časové obdobie

Priebežne.

Realizačné výstupy

- zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach,
- zníženie odmietaní očkovania,
- informovanie verejnosti o vakcinologickom poradenstve RÚVZ.

6.9 IDENTIFIKÁCIA NAJČASTEJŠÍCH FAKTOROV OVPLYVŇUJÚCICH POSTOJ RODIČOV A BUDÚCICH RODIČOV K OČKOVANIU

Cieľ

Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov malých detí a budúcich rodičov k očkovaní, trend vývoja a nasledovná cielená intervencia.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ so sídlom v Komárne

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Očkovanie je najvýznamnejším preventívnym opatrením na zabránenie šíreniu prenosných ochorení. V súčasnosti zaznamenávame narastajúci trend antivakcinačných aktivít, najmä medzi mladými ľuďmi a rodičmi malých detí. Postoje týchto osôb k očkovaní sú často ovplyvňované rôznymi informáciami z médií, z aktivít usporadúvaných laikmi, z internetu. Šíreniu zastrašujúcich a nepravdivých informácií a spochybňovanie významu a bezpečnosti očkovania závažným spôsobom ohrozuje stav kolektívnej imunity, dáva priestor vzniku vakcinačných dier a zavlčeniu a šíreniu prenosných ochorení. Cieľom projektu je identifikovať kľúčové faktory ovplyvňujúce postoj mladých ľudí a rodičov k očkovaní. Prieskum bude realizovaný formou dotazníkov so zameraním sa na dve cieľové skupiny: budúcich rodičov - žiakov náhodne vybraných stredných resp. vysokých škôl a skupinu rodičov malých detí - oslovených cestou náhodne vybraných pediatrických ambulancií. Zistenia z prieskumu budú slúžiť na realizáciu cielených intervencií so zámerom znížiť počet odmietnutí očkovania.

Vyhodnotenie

Na základe prieskumu z roku 2013 sa pripravujú odborné interaktívne prezentácie o očkovaní pre budúce zdravotné sestry, ktoré budú v rámci výučby na SZŠ (gestor RÚVZ Trnava) a pripraví sa tiež interaktívny projekt obdobný projektu Hrou proti AIDS, určený pre stredné školy (gestor RÚVZ Dolný Kubín).

Pri odmietaní očkovania sa u rodičov stretávame s viacerými názormi:

1. snaha o zdravý spôsob života, alternatívnu zdravotnú starostlivosť, výživu bez ovplyvnenia zdravia očkovaním,
2. vyhľadávanie nových informácií pri starostlivosti o dieťa, ktoré môžu byť pravdivé alebo aj zavádzajúce,
3. negatívne skúsenosti s očkovaním v rodine, či okolí dieťaťa, ale aj zlé skúsenosti s prístupom k očkovaniu zo strany zdravotníckych pracovníkov,
4. závažné ochorenie v rodine, ktorého vznik sa pripisuje očkovaniu, aj napriek dôkazu, že očkovanie nie je príčinou ochorenia,
5. značný vplyv médií, sociálnych sietí, atď správami na rôznej úrovni, zneužitie aj vedecky podložených informácií o očkovaní na zvýšenie záujmu verejnosti a tým nárast ich sledovanosti.

Etapy riešenia

1. zapojenie sa do prípravy interaktívneho projektu v druhom polroku 2014

REGIONÁLNE PRIORITY:

1. Zabezpečenie národného imunizačného programu

- informovaním lekárov prvého kontaktu ako aj ostatných zdravotníckych pracovníkov o platnom očkovačom kalendári a o zmenách v očkovaní podľa usmernení ÚVZ SR a o dosiahnutej zaočkovanosti v spádových okresoch RÚVZ a v celej SR
- cieľenými seminármi pre odbornú a laickú verejnosť v oblasti vakcinácie, v poradenstve v očkovaní
- priebežnou kontrolou uskladnenia zásob očkovacích látok v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast a vo vybraných ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých
- administratívnou kontrolou očkovania zo zdravotnej dokumentácie očkovaných podliehajúcich kontrole v ambulanciách všeobecných lekárov podľa usmernenia ÚVZ SR k 31.08.2014
- spracovaním výsledkov kontroly a vyhodnotením zaočkovanosti v spádových okresoch a vypracovaním správy z kontroly očkovania
- informovaním laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti prostredníctvom regionálnej tlače a regionálnej televízie
- zapojením sa do aktivít EIT

2. Imunologický prehľad v Banskobystrickom kraji

- vykonanie pilotnej štúdie nebolo v I. polroku 2014 zahájené

9 PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
9.1	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	Národný program podpory zdravia	ÚVZ SR
9.1.1	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	
	Sledovanie a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a zdravotného uvedomenia	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	
9.2	Národný program prevencie nadváhy a obezity	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	
9.2.1	Vyzvi srdce k pohybu: Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie	RÚVZ BB
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	
9.3	Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012-2014	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, ministerstvá	
9.3.1	Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Quit and win” – „Prestaň a vyhraj“	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	
9.4	Národný program podpory zdravia znevýhodnených komunit na roky 2009 - 2015	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ v SR	
9.5	Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	Medzirezortná pracovná skupina, ÚVZ SR a všetky RÚVZ v SR	
9.6	Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, Jednota dôchodcov Slovenska, Slovenská Alzheimerova spoločnosť	
9.7	Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu starostlivosti o deti a dorast	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR, spolupracujúce mimovládne organizácie, orgány samosprávy a štátnej správy	
9.7.1		RÚVZ v Bratislave

9.7.2	Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl v Bratislavskom samosprávnom kraji.	
	RÚVZ v Bratislave	
	Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena	RÚVZ Košice
	RÚVZ Košice	
9.8	CINDI program SR	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	ÚVZ SR, všetky RÚVZ v SR	
9.9	EHES - European Health Examination Survey (Zisťovanie zdravia Európanov)	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	Všetky RÚVZ v SR (len II. fáza projektu)	

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Medziodborová úloha – plnia odbor podpory zdravia, odbor epidemiológie, odbor hygieny životného prostredia, odbor preventívneho pracovného lekárstva a odbor hygieny výživy.

Cieľ

Vytváranie partnerstiev medzi jednotlivými zložkami spoločnosti s cieľom podporovať a rozvíjať verejné zdravie tak, aby sa dosiahlo trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Vláda SR sa vo svojom Programovom vyhlásení na roky 2010 – 2014 na úseku verejného zdravotníctva zaviazala posilniť prevenciu a motiváciu k nej aj prostredníctvom aktualizácie NPPZ, ktorého realizácia je vo významnej miere úlohou regionálnych úradov verejného zdravotníctva, a to predovšetkým odborov/oddelení podpory zdravia.

Realizácia cieľov Národného programu podpory zdravia (NPPZ) zabezpečuje intervenciu v širokom zmysle slova – od hospodárskej, sociálnej, zdravotnej politiky štátu, až po intervenčné projekty na všetkých úrovniach spoločnosti. NPPZ sa opiera o výsledky monitorovania zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky a tiež o projekty a programy, ktoré mapujú výskyt rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení u obyvateľov Slovenska. Aktualizovaný program je prioritne zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov vyskytujúcich sa u obyvateľstva a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Hlavným cieľom

aktualizovaného programu podpory zdravia ostáva dlhodobé zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky - elimináciou výskytu porúch zdravia, ktoré znižujú kvalitu života a ohrozujú človeka predčasnou smrťou. Člení sa na tieto oblasti:

- 1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení,
 - A) Výživa a stravovacie zvyklosti,
 - B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity
 - C) Tabak, alkohol, drogy,
 - D) Zdravé pracovné a životné podmienky,
 - pracovné prostredie,
 - životné prostredie,
- 2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Vyhodnotenie

1) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení

A) *Výživa a stravovacie zvyklosti*

Oddelenie podpory zdravia: Výživa a stravovacie zvyklosti patria k prioritným oblastiam, ktorým oddelenie podpory zdravia venuje zvýšenú pozornosť. Okrem odborného poradenstva v poradenskom centre podpory zdravia sa venovali pracovníci oddelenia predmetnej téme na školách. 3 interaktívne prednášky boli venované problematike zdravej výživy pre 41 poslucháčov, z toho 18 mladistvých. Zdravému životnému štýlu bolo venovaných 12 prednášok pre 275 účastníkov.

Pracovníci oddelenia podpory zdravia v rámci aktivít na školách zameraných na zásady správnej výživy, správneho životného štýlu zdôrazňujú význam dodržiavania zásad pitného režimu. Súčasťou aktivít na školách a pre dospelých je aj distribúcia zdravotno-výchovného materiálu - 452 ks (napr. Nie ste smädní?, Prečo je pitný režim dôležitý, Zdravý životný štýl, Pyramída správnej výživy a 13 titulov ďalších a i.)

Individuálne odborné poradenstvo bolo poskytnuté 125 klientom v základnej poradni zdravia. Z celkového počtu vyšetrení v PZ (125), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 124 boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 58 prípadoch čo je 46,77%. A to u 35 vyšetrení u žien (39,77%) a u 23 vyšetrení mužov (63,89%). Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Oddelenie hygieny výživy okrem výkonu ŠZD a iných úloh plní 3 programy a projekty ÚVZ SR (3.1.,3.2.,3.5). Je gestorom projektu č. 3.1 „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“, ktorý plnia v spolupráci so základnou poradňou zdravia. Bolo vyšetrených 80 klientov podľa metodiky a vyplnených 80 dotazníkov, ktoré budú vložené do programu ALIMENTA v II. polroku 2014.

Plnia úlohy v rámci úlohy č. 3.2. „Monitoring príjmu jódu“, odobrali 12 vzoriek kuchynskej soli pochádzajúcich z krajín Európskej únie. Pri kontrole označovania odobratých vzoriek soli nedostatky neboli zistené. Laboratórnymi rozbormi zistený obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného bol v súlade s označením uvedeným na obaloch výrobkov.

Plnia úlohu č. 3.5 „Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov“ V marci 2014 bola odbornými zamestnancami oddelenia odobratá a na laboratórny rozbor zaslaná

jedna vzorka potraviny balenej v kartónovom a papierovom obalovom materiáli, za účelom jej vyšetrenia vo vzťahu k migrácii určitých fotoiniciátorov. Odoberatá bola 100 % pomarančová šťava vyrobená z koncentrátu, zaslaná na laboratórny rozbor do RÚVZ so sídlom v Poprade. Protokol o výsledku laboratórnych skúšok do tohto času nebol doručený.

Oddelenie detí a mládeže : Pracovníci oddelenia plnili Mimoriadne ciele úlohy ÚVZ SR -:

- zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v školských stravovacích zariadeniach v SR. V januári bolo v 15 zariadeniach školského stravovania vykonaných celkom 32 kontrol a súčasne bol vykonaný námatkový odber 5 vzoriek podávaných jedál na laboratórnu analýzu a na posúdenie energetickej a biologickej hodnoty (obsah bielkovín, tukov, sacharidov, kuchynskej soli, vápnika, horčička, vitamínu C a vlákniny) a 2 vzoriek oleja na prepálenosť. Pri vykonávaní cieľných kontrol, závažné nedostatky zistené neboli.

- zamerané na pedagogický proces na hodinách telesnej výchovy na základných školách. Kontroly zamerané na počty hodín TV a ich zaraďovanie do rozvrhu, zdvojené hodiny TV, na zaraďovanie rozcvičiek a telovýchovných chvíľok v triedach, na počet kvalifikovaných učiteľov TV a počet žiakov pripadajúcich na jedného učiteľa, na iné možnosti telesnej a športovej výchovy organizovanej školou, boli vykonané v 5 mestských a 5 vidieckych základných školách. Pri výkone cieľných kontrol závažné nedostatky zistené neboli.

- laboratórne vyšetrenie vzoriek podávanej celodennej stravy a vykonanie komplexnej hygienickej previerky v celodennom zariadení pre deti a mládež. (po 2 vzorkách celodennej stravy v 2 zariadeniach) bolo zamerané na energetickú a nutričnú hodnotu, súčasne bola vyhodnotená pestrosť mesačných jedálnych lístkov. Zistené nedostatky boli na tvare miesta prejednané s kompetentnými pracovníkmi školy a bol dohodnutý spôsob a čas odstránenia zistených nedostatkov.

- v zariadeniach školského stravovania zamerané na výskyt mrazeného králičieho mäsa z Číny. Celkom bolo vykonaných 16 kontrol zariadení školského stravovania: 8 v MŠ, 4 v ZŠ a 4 v SŠ Hľadaný hlboko zmrazený závadný výrobok v kontrolovaných zariadeniach školského stravovania nebol zistený.

B) Fyzická inaktivita, dôležitosť podporovania fyzickej aktivity

Pohybovej aktivite sa pracovníci OPZ venujú formou odborného poradenstva v poradenských centrách podpory zdravia či už v základnej poradni alebo nadstavbových poradniach. Na našom úrade boli vytvorené podmienky pre pohybovú aktivitu individuálnou formou (pravidelne navštevuje 1 cvičenec) a pre skupinovú formu sme zabezpečili poskytnutie priestorov školskej telocvične pre 61 cvičeníek. Otázka zvyšovania pohybovej aktivity je neodlučiteľnou súčasťou všetkých oblastí zameraných na prevenciu srdcovo-cievnych ochorení. Zapojili sme sa do plnenia NPPPO a Svetového dňa „Pohybom ku zdraviu“ realizáciou „Dňa otvorených dverí“, ktorý sa konal v priestoroch RÚVZ ZH.

V prípravnej fáze bola realizovaná propagácia svetového dňa na webovej stránke úradu a na informačných tabulách RÚVZ ZH.

Dňa otvorených dverí sa zúčastnilo v čase od 8,00 hod. do 14,30 hod. 12 záujemcov, ktorým bol meraný krvný tlak, celkový telesný tuk prístrojom OMRON, urobená Ruffierova skúška (funkčná zdatnosť organizmu), Ortostatická skúška (rozdiel medzi pulzovou frekvenciou v ľahu a stojí). Klient vyplnil „Test – Bolesti chrbta“ Každý zo záujemcov dostal vyplnenú tabuľku svojich výsledkov z uvedených meraní.

C) *Tabak, alkohol, drogy*

Tabak, alkohol a drogy sú v súčasnej dobe najpálčivejšie problémy našej mládeže a preto je tejto téme venovaných mnoho aktivít a stal sa aj jednou z regionálnych priorít. V oblasti prevencie fajčenia a drogových závislostí bolo poskytnutých 107 meraní prístrojom Smokerlyzer a 353 prístrojom Spirometer.

V oblasti predchádzania fajčenia, abúzu alkoholu a drog pracovníčky oddelenia vykonali 38 interaktívnych prednášok pre 818 mladých poslucháčov.

Pracovníci OPZ spolupracovali s CVCŽ v Žiari nad Hronom pri realizácii regionálneho projektu – súťaže „Viem kto som, viem čo chcem“, cieľom ktorého bolo inovatívnym prístupom – prostredníctvom hry, motivovať žiakov základných škôl v oblasti prevencie. Interaktívna hra poukazuje na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia. Naopak vyzdvihuje zdravý životný štýl, pomoc druhým, učí ako a prečo povedať drogám NIE.

CVCŽ pracovalo s hracím kobercom, a oddelenie OPZ malo pripravené pracovné listy, na tému škodlivosť fajčenia, alkoholu a drog. Súťaže sa zúčastnilo 32 žiakov, ktorí vytvorili z každej ZŠ ZH dve družstvá po štyroch súťažiacich. Bola to príjemná aktivita, deti mali naozaj chuť súťažiť.

Pracovníci OPZ oslovili školy na zapojenie sa do protidrogového výtvarného projektu „Prečo som na svete rád/rada (1994 – 2014), ktorý dlhodobo patrí medzi kľúčové projekty Ministerstva kultúry SR a je zameraný na redukciu požiadavky mládeže po drogách. Nástenka vytvorená žiakmi ZŠ z Banskej Štiavnice bola v krajskom kole vybraná do celoslovenského kola.

OPZ okrem horeuvedenej regionálnej priority sa podieľali na plnení regionálnych projektov iných subjektov:

- gestor Mesto Žiar nad Hronom pri plnení projektu „Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“ – závislosti mládeže - drogy, fajčenie a i. Pracovníci oddelenia podpory zdravia (OPZ) pri RÚVZ Žiar nad Hronom zaradili túto problematiku medzi prvoradé problémy. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizujú interaktívne prednášky a aktivity na školách v spolupráci aj s inými subjektmi sú to napr. ORPZ ZH, CVCŽ ZH, CPPP a P, mestská polícia a i.
- gestor ORPZ – oddelenie podpory zdravia sa podieľa na plnení projektu „Tvoja správna voľba“ s cieľom eliminovať trestnú činnosť pod vplyvom návykových látok, určený pre deti 9-10 rokov.
- gestor CPPP a P ZH na plnení projektu „Prevenčné dni na ZŠ“, ktorého prvé kolo prebehlo v období máj-jún. Pracovníčky na všetkých ZŠ mesta Žiar nad Hronom realizovali prednášky pre 7. a 8. ročník s témou infekčné choroby (vrátane rizika pri i.v. aplikáciách drog), dospelie. 13 interaktívnych prednášok pre 227 školákov.
- gestor Mesto Žiar nad Hronom sa prihlásilo do programov ROMED2 a ROMACT, ktoré predstavili Rada Európy a EÚ. Mesto Žiar nad Hronom bolo v rámci SR zahrnuté do zoznamu miest, ktoré boli oslovené na účasť v týchto programoch (vybraných bolo 6 miest). Cieľom je podpora rómskej inklúzie na miestnej úrovni na základe princípov Dobrej demografickej samosprávy – poznám svoje práva a povinnosti, implementácia na základe participatívneho procesu spoločného miestneho akčného plánu pre zlepšenie situácie Rómov – som občanom môjho mesta.

I. pracovného stretnutia na pôde Mesta Žiar nad Hronom sa stretlo mnoho subjektov – poslanci MsZ, MsÚ – OŽP, OSoO, MsP, ORPZ, ÚPSVaR, riaditelia ZŠ, ŠZŠ, TS s.r.o, RÚVZ a i.

D) Zdravé pracovné a životné podmienky,

➤ **pracovné prostredie**

Pracovníci OPPL plnili 3 programy a projekty :

- 2.1.1 (2.1.2., 2.1.3., 2.1.4.) „Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce“ . Na oddelení evidovali 3529 osôb vykonávajúcich rizikové práce, v tretej kategórii rizikových prác 3306 zamestnancov a štvrtej kategórii rizikových prác 223. Na základe vydaných rozhodnutí boli v šiestich prevádzkach vykonané zmeny zlepšujúce pracovné podmienky (vybudovanie nových liniek, doplnenie novej technológie) V rámci ŠZD v prvom polroku 2014 vykonali 56 kontrol u tých zamestnávateľov, kde sú vyhlásené rizikové práce.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

V rámci ŠZD sa zamerali na kontrolu zabezpečenia ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými látkami a zmesami. Bolo vykonaných 38 kontrol na zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s toxickými látkami a prípravkami a veľmi toxickými látkami a prípravkami a to najmä spoločnosti výrobné, lekárne a existujúce poľnohospodárske spoločnosti. Súčasťou ŠZD vo výrobných spoločnostiach, ktoré majú vlastné chemické laboratóriá bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom Dotazníkov informovanosti zamestnancov „C“, ktoré vyplnilo 96 respondentov, pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školení, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane

azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V sledovanom období vydali 7 rozhodnutí na likvidáciu azbestu, pričom 5 rozhodnutí bolo vydaných pre práce v interiéroch - odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr z azbestových materiálov v bytových jadrách V rámci ŠZD kontrolovali najmä označenie kontrolovaného pásma, hygienické slučky, šatne, dodržiavanie zákazu fajčenia na pracovisku, používanie OOPP, dodržiavanie prestávok počas práce, výskyt mimoriadnych situácií počas sanácie AZC materiálov. Vykonali 6 kontrol, z nich 4 kontroly sa týkali odstraňovania AZC materiálov v bytových domoch v Žiari nad Hronom.

Podľa štandardných výstupov programu ASTR k 30.06.2014 evidovali v procese chemickej karcinogenity 115 osôb v riziku. V tretej kategórii rizikových prác 81 osôb z toho 5 žien a v štvrtej kategórii rizikových prác 34 osôb.

2.1.4 Znižovanie výskytu chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Bolo prešetrených 6 prípadov podozrení na chorobu z povolania vedených v položke 29 zoznamu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ) V 1. polroku 2014 nebolo uznané ani jedno z prešetrovaných 6 podozrení na chorobu z povolania z DNJZ. V rámci šetrenia podozrenia na chorobu z povolania bola každému

zamestnávateľovi poskytnutá konzultácia týkajúca sa uplatňovania legislatívy na úseku verejného zdravotníctva – Vyhl. č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci a NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

2.2 *Intervencie na podporu zdravia pri práci*

2.2.1 V rámci projektu Zdravé pracoviská analyzovali rizikové faktory, sledovali zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií. V spolupráci so zamestnávateľom (PZS) hodnotili výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia. Zamestnanci vyplnili 95 dotazníkov informovanosti.

Individuálnym výjazdom, základnej poradne zdravia priamo v spoločnostiach Slovalco, a.s., Neuman Aluminium Services Slovakia s.r.o. a Neumann Aluminium Fliespresswerk Slovakia s.r.o. bolo poskytnuté skriningové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu s následným odborným vyšetrením, pričom celkom bolo vyšetrených cca 47 zamestnancov. Klientom bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika kardiovaskulárnych chorôb klienta a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia. V tomto období sa vyhodnocujú výjazdy Poradne zdravia v uvedených spoločnostiach, ktoré sa uskutočnili v spolupráci s oddelením podpory zdravia.

2.5 *Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách*

Na chránených pracoviskách bola vykonaná 1 kontrola. Pri výkone ŠZD na chránených pracoviskách neboli zistené závažné nedostatky, ktoré by vyžadovali vykonať nápravné opatrenia, alebo by boli v rozpore s platnou legislatívou.

➤ **životné prostredie**

Na oddelení životného prostredia bolo v I. polroku 2014 prijatých 275 podaní, bolo vydaných 139 rozhodnutí, 43 záväzných stanovísk, 99 iných stanovísk, vykonalo 188 kontrol a odobralo 336 vzoriek. Pracovníkmi oddelenia bolo poskytnutých 205 konzultácií. Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia sa v I. polroku 2014 podieľalo na riešení 3 projektov a programov. Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia pracuje v Informačnom systéme Vody na kúpanie a Informačnom systéme Pitná voda. Pokračuje vo vkladaní výsledkov protokolov kvality vody z prírodných kúpacích oblastí a umelých krytých a nekrytých kúpalísk a bazénov s celoročnou prevádzkou, ktoré sú samostatnými objektmi, ako kryté plavárne a bazény, ktoré sa nachádzajú v hoteloch. V rámci monitoringu kvality vody z vôd určených na kúpanie boli odobraté 3 vzorky vôd. Pracuje sa v IS Pitná voda, do ktorého boli vložené výsledky monitoringu kvality pitnej vody zo spotrebísk verejných vodovodov za I. polrok 2014. V rámci ŠZD bolo za I. polrok 2014 vykonaných 25 kontrol verejných vodovodov. Za I. polrok 2014 bolo odobratých 176 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov, z toho v okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 87 vzoriek, v okrese Žarnovica 55 vzoriek a v okrese Banská Štiavnica 42 vzoriek vôd. RÚVZ vydal 1 opatrenie rozhodnutím zabezpečiť dostatočné množstvo zdravotne bezpečnej pitnej vody vo verejnom vodovode pre StVPS a. s., závod 06 Zvolen, Žiar nad Hronom a 1 zákaz používať zdraviu škodlivú vodu z verejného vodovodu pre Obec Prestavky. Ďalej bolo v rámci expertíznej činnosti na objednávky odobratých 12 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov pre prevádzkovateľov verejných vodovodov, 16 vzoriek pitných vôd z vlastných vodných zdrojov, z toho 12 vzoriek bolo odobratých v rekreačných zariadeniach na základe

objednávky prevádzkovateľov týchto zariadení. V rámci expertíznej činnosti na objednávku bol odobratý 1 ster z pedikúry. V rámci ŠZD bola u prevádzkovateľov zariadení starostlivosti o ľudské telo (pedikúry, sauny, wellness) vykonaná kontrola dezinfekcie a to odobratím 118 sterov z prostredia uvedených zariadení. Za iné správne delikty podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo uložených 8 pokút v celkovej hodnote 1 845 € a 4 pokuty v celkovej hodnote 1 300 € podľa zákona č. 131/2010 Z. z.

V procese hodnotenia dopadov na verejné zdravie boli v I. polroku 2014 spracované 2 preskriningové nástroje. Pri navrhovaných aktivitách nebolo potrebné vyžadovať HIA.

2) Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení.

Najefektívnejšou prevenciou na znižovanie výskytu prenosných ochorení je očkovanie. Pracovníčky oddelenia epidemiológie sa podieľajú na plnení „Národného imunizačného programu“. V I. polroku 2014 bolo zaznamenaných 13 ochorení preventabilných očkovaním v rámci povinného očkovania (pertussis). V apríli 2014 boli všeobecní lekári pre deti a dorast a gynekológovia ambulancie a lôžkovej zložky spádových okresov Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom informovaní prostredníctvom mailovej pošty a osobnými návštevami o príprave a obsahu aktivít „Európskeho imunizačného týždňa“ (EIT). Počas EIT bola v regionálnej televízii opakovane odvysielaná relácia k aktivitám EIT a celkove k problematike narastajúceho odmietania povinného očkovania. Článok pod názvom „Aktivity Európskeho imunizačného týždňa“ bol odoslaný 8 regionálnym printovým médiám a zverejnený bol vo všetkých spádových okresoch Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom.

Počas polroka boli vykonané kontroly v 10 ambulanciách lekárov prvého kontaktu zamerané na zásoby očkovacej látky, ich skladovanie a evidenciu očkovania.

Všeobecní lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári na rok 2014.

Traja rodičia sa bližšie informovali o povinnom očkovaní detí priamo na oddelení epidemiológie.

Pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávajú surveillance infekčných chorôb. V polroku 2014 bolo vykázaných celkovo 456 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (39 NN). Nárast bol zaznamenaný v počte ochorení na akútnu vírusovú hepatitídu typu A, rotavírusové enteritídy, naopak pokles bol zaznamenaný v počte ochorení na varicellu a salmonelózu. Epidemiologickú situáciu ovplyvnila epidémia vírusovej hepatitídy typu A, ktorá vzplanula v novembri 2013, v časti nazývanej „Pod Kortinou“ v meste Žiar nad Hronom. Túto oblasť obýva v nevhodných nízkych sociálnych podmienkach prevažne rómske obyvateľstvo. V I. polroku 2014 bolo zaznamenaných 86 ochorení, ako pokračovanie tejto prolongovanej epidémie. Ochorelo 65 detí vo veku od 1 do 18 rokov a 21 dospelých. V rámci epidémie bolo rozhodnutím nariadených 853 lekárskeho dohľadov, 1 x bol nariadený zvýšený zdravotný dozor a 562 osôb bolo očkovaných vakcínou proti VHA.

V ohniskách prenosných ochorení boli vykonané opatrenia: dezinfekcia 234 x, zdravotná výchova 260 x, vyhľadanie podozrivých z nákazy 1070, vyhľadanie podozrivých z ochorenia 45, informovanie zainteresovaných 906 x, sprísnenie HER 228 x. U kontaktov bolo zabezpečené: vyšetrenie na mieste 1115 x, lekárskeho dohľadu 853 x, zvýšený zdravotný dozor 7 x, profylaxia očkovaním 562 x.

V rámci prevencie proti nozokomiálnym nákazám pracovníci vykonávajú ŠZD s mikrobiálnym monitoringom. V prvom polroku 2014 bol vykonaný na lôžkových oddeleniach, operačných sálach a ambulanciách Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom a

vo VN Žiar nad Hronom pracovisko Banská Štiavnica. Pri previerkach zdravotníckych zariadení bolo odobratých 184 sterov z prostredia a 21 z rúk zdravotníckeho personálu na kontrolu dezinfekcie a 51 sterov a odberov materiálov na kontrolu sterility.

Účinnosť sterilizačnej techniky bola prekontrolovaná u 75 sterilizačných prístrojov lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach. V spolupráci s pracovníčkou HŽP bol vykonaný ŠZD v zdravotníckych zariadeniach na základe žiadostí o vydanie rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky a to v 6 prípadoch. Zároveň boli schválené aj prevádzkové poriadky.

Aj v roku 2014 boli lôžkové oddelenia zapojené do Kampane „Umývaj si ruky, zachrániš život“. V rámci tejto kampane bol vykonaný mikrobiálny monitoring rúk vybraných zdravotníckych pracovníkov s praktickou ukážkou správnej hygienickej očisty rúk.

V I. polroku 2014 zasadol krízový štáb CO v okrese Žiar nad Hronom. V spádových regiónoch nebolo potrebné v prvom polroku riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok. Denne sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania.

Aktualizovaný Pandemický plán bol rozposlaný Krízovým štábom CO jednotlivých okresov. Pracovníci vykonávajú enviromentálnu surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV v SR. V prvom polroku 2014, tak ako po minulé roky, bol vykonaný odber odpadovej vody z odberovej lokality v Žiari nad Hronom v mieste vyústenia odpadovej vody do čističky odpadových vôd podľa časového harmonogramu vypracovaného RÚVZ v Banskej Bystrici, Odpadová voda bola doručená po odbere do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica. Všetky výsledky vyšetrení boli negatívne. V prvom polroku 2014 boli zaznamenané 2 ochorenia na akútnu chabú obrnu. Vyšetrenie stolice sa neuskutočnilo ani v jednom prípade pre ťažkú obstipáciu.

Pracovníčky oddelenia realizujú prevenciu ochorení HIV/AIDS plnením projektu „Hrou proti AIDS“. V prvom polroku 2014 sa uskutočnili dva cykly, a to pre 30 žiakov 9. ročníka ZŠ a 23 žiakov 2. ročníka SOŠ hotelovej v Žiari nad Hronom na žiadosť mesta Žiar nad Hronom s publikovaním a fotodokumentáciou v regionálnych novinách.

Pri pnení úlohy Prevencia HIV/AIDS oddelenie epidemiológie spolupracuje s oddelením OPZ, ktoré realizovalo interaktívne prednášky na školách - 1 x pre ZŠ - 37 žiakov. Sexuálnej výchove a HIV/AIDS boli venované 2 interaktívne prednášky pre 37 žiakov. Problematike dospievania bolo venovaných 8 prednášok pre 139 žiakov ZŠ.

Linku pomoci AIDS využilo 34 osôb (28 krát telefonicky, 6 x e-mailom). Týkala sa spôsobu vyšetrenia a jeho validity, ciest prenosu a odberu krvi na vyšetrenie.

Odber krvi aj s individuálnym poradenstvom u osôb s rizikovým správaním bol vykonaný u 28 klientov. Laboratórne spracovanie bolo vykonané v biochemickom laboratóriu Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom.

Pracovníčky epidemiológie zabezpečovali poradňu očkovania, ktorá je určená pre všetkých záujemcov o informácie v oblasti povinného pravidelného a odporúčaného očkovania, očkovania pred cestou do zahraničia a komplexné poradenstvo súvisiace s technikou aplikácie vakcín, zložením vakcín, nežiadúcich účinkov a platnou legislatívou v tejto oblasti. O poradenstvo v problematike povinného pravidelného očkovania v detskom veku sa zaujímalo 15 rodičov, 3 tehotné o očkovanie proti VHA a 17 klientov pred cestou do zahraničia.

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATELSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Cieľ

Na základe sledovania a hodnotenia zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov Slovenskej republiky smerovať aktivity, edukácie a činnosti zamerané na preventívne opatrenia vedúce k zlepšeniu zdravotného stavu a zvýšeniu zdravotného povedomia.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky sa predkladá na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky každé tri roky, naposledy v roku 2012, kedy bola 5. septembra 2012 uznesením č. 438 schválená vládou Slovenskej republiky.

Sledovanie zdravotného uvedomenia sa realizovalo v roku 2013, na všetkých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR, pričom hodnotiacia správa bude koncipovaná v roku 2014.

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR vychádza zo základných údajov demografického vývoja obyvateľstva Slovenskej republiky, ktoré tvoria jej úvodnú časť. Opisuje epidemiologickú situáciu vo vývoji vybraných skupín ochorení chronických neinfekčných i infekčných za dané obdobie. Popisuje vývoj najzávažnejších chronických ochorení a iných závažných skupín chorôb z pohľadu úmrtnosti, chorobnosti, práceneschopnosti, invalidizácie. Správa hodnotí vývoj najmä tých chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov Slovenskej republiky a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti aj v európskom kontexte. Poukazuje tiež na hlavné, základné rizikové faktory, ich výskyt a monitoring, ktoré súvisia s najčastejšími chronickými ochoreniami, urýchľujú ich vznik a výskyt. Uvádza ich výskyt a prevalenciu v populácii.

Sledovanie zdravotného uvedomenia bude zamerané na najzávažnejšie rizikové faktory, ich výskyt v populácii. Zdravotné uvedomenie a správanie ľudí vypovedá o ich vzťahu k vlastnému zdraviu a o jednom z možných vplyvov na ich zdravotný stav. Je založené na osobnej zodpovednosti za vlastné zdravie a za zdravie svojich najbližších, ale i širšej spoločnosti. Je základom pre znižovanie chorobnosti a úmrtnosti a je predpokladom pre zvyšovanie priemerného veku dožitia – strednej dĺžky života. Pri periodickom opakovaní (každých päť rokov) umožňuje porovnanie v ukazovateľoch, ktoré vyjadrujú hodnotenie vlastného zdravia, ale aj zmenu v názoroch, postojoch, návykoch v našej populácii.

Vyhodnotenie

Gestor (ÚVZ SR) projektu vypracoval analýzu z vložených dát z vyplnených dotazníkov zabezpečenými RÚVZ v SR v roku 2013, ktorá bola vydaná v IB HH SR č. 3/2014 – „*SPRÁVA O ZDRAVOTNOM UVEDOMENÍ A SPRÁVANÍ SA OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2013*“ v marci 2014.

Výsledky sme aplikovali pri zdravotno-výchovných aktivitách OPZ.

9.2 NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE NADVÁHY A OBEZITY

Cieľ

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Obezita sa stala celosvetovou pandémiou a v súčasnosti sa považuje za hlavnú hrozbu zdravotného problému. Obezita je zodpovedná za 2 – 8 % všetkých výdavkov na zdravotníctvo a 10 – 13 % úmrtí v rôznych častiach európskeho regiónu a počet tých, ktorí sú postihnutí kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov. Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 10 z 9. januára 2008 ÚVZ SR vypracoval a dňa 20. decembra 2010 na rokovanie vlády predložil „Správu o plnení Národného programu prevencie obezity v Slovenskej republike za roky 2008 - 2010“. Správa bola schválená 12. 1. 2011. Správa NPPO – odpočet v máji 2014.

Oblasti realizovaných aktivít: *Spoločná oblasť* (výchova a vzdelávanie, média a komunikácia, zdravotníctvo, socioekonomické faktory prostredia. *Pohybová oblasť* (budovanie športovísk, dopravná infraštruktúra), *Výživa*: poľnohospodárska politika, trh a marketingové stratégie.

Vyhodnotenie

Prostredníctvom RÚVZ Žiar nad Hronom sa plnil cieľ zabezpečenia primeranej úrovne fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývoja. V spolupráci s vedeniami predškolských a školských zariadení, strednými školami boli pracovníkmi realizované zdravotno-výchovné aktivity zamerané na zásady zdravého životného štýlu, na zdravé výživové návyky. Zvýšená pozornosť bola venovaná pohybovej aktivite, ktorá má významnú úlohu v prevencii nadváhy a obezity u detí a mládeže. Boli realizované interaktívne prednášky a besedy venované zdravotno-výchovnému vzdelávaniu v oblasti správnej výživy, ako významného faktora v prevencii a redukcii nadváhy a obezity. Zdravotno-výchovné akcie na prehĺbenie vedomostí detí a mládeže v oblasti zdravej výživy vykonávali pracovníci oddelenia podpory zdravia (ďalej OPZ).

Realizovaných bolo 18 interaktívnych prednášok a besied pre 308 detí predškolského a školského veku, z toho 2 prednášky pre 33 detí len v oblasti výživy a 275 a 13 prednášok pre 275 detí v oblasti zdravého životného štýlu.

Zvyšovanie informovanosti občanov v produktívnom veku o zdravom spôsobe života realizovalo OPZ v spolupráci s regionálnymi územnými celkami a obcami. Problematika nadváhy a obezity bola propagovaná cez printové média a v domovskom webovom sídle RÚVZ. Pravidelne úrady organizovali k vybraným svetovým dňom dni otvorených dverí. Pre 22 dospelých boli realizované 3 interaktívne prednášky v oblasti výživy.

Realizované boli výjazdy poradne zdravia (PZ), kde sa poskytovalo individuálne a skupinové poradenstvo o zdravom životnom štýle. Súčasťou vyšetrení v PZ bolo poskytovanie odborného poradenstva zamerané na dosiahnutie správneho životného štýlu, vrátane eliminácie výskytu obezity a osvojenie si primeranej pohybovej aktivity. Monitorovanie výskytu obezity a nadváhy sa realizovalo v rámci základnej poradne, poradne zdravej výživy a pri výjazdovej aktivite pre širokú verejnosť. Zahŕňalo komplexné antropometrické, biochemické vyšetrenie a meranie telesných tukov, odborné poradenstvo individuálne a kolektívne v rámci zdravej výživy a pohybovej aktivity.

Z celkového počtu vyšetrení v PZ (125), v rámci ktorých bol vyhodnotený BMI index v počte 125 boli jeho zvýšené hodnoty zaznamenané v 58 prípadoch čo je 46,4%. A to u 35 vyšetrení u žien (39,8%) a u 23 vyšetrení mužov (62,2%). Všetkým bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu stravovacích návykov, zdravú výživu a zvýšenie pohybovej aktivity. Klientom bola odporučená možnosť návštevy nadstavbových poradní (poradňa zdravej výživy a znižovania nadváhy, poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity).

Súčasťou poradenského centra podpory zdravia pri RÚVZ ZH je POPA – vykonáva sa 2 formami. Skupinová forma činnosti tejto poradne je vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v I. polroku 2014 navštívilo 61 cvičeníek. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky. Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebieha vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH, ktorú navštívil 1 klient. Spolu bolo evidovaných 93 návštev.

V základnej poradni zdravia bolo evidovaných 125 klientov (37 mužov a 88 žien), z tohto počtu 65 vyšetrených opakovane. V základnej poradni zdravia sa poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu poskytuje paušálne každému klientovi s vyšším akcentom u klientov, u ktorých boli objektívne zistené prítomné rizikové faktory. Z analýzy dynamiky zistených parametrov u klientov opakovane vyšetrených v sledovanom polroku vyplýva pozitívny trend vo zvýšení pohybovej aktivity a to podľa 47,1% nárastu hodnôt HDL-cholesterolu (u žien 44,4% nárast, 50% u mužov) i napriek tomu však dynamika hodnôt BMI a WHR ako po ostatné roky ostáva nezmenená. Z analýzy dynamiky vybraných parametrov životosprávy opakovane vyšetrených klientov bolo zaznamenané zlepšenie u 64% mužov, 87,5% žien. Bez ohľadu na pohlavie bolo zlepšenie zaznamenané u 78,5%.

Dňa 9.5.2014 sa v priestoroch j RÚVZ ZH konal „ Deň otvorených dverí“ v súvislosti s plnením Národného programu prevencie obezity a Svetového dňa – „Pohybom ku zdraviu“. V prípravnej fáze bola realizovaná propagácia svetového dňa na webovej stránke úradu a na informačných tabulách RÚVZ ZH.

Dňa otvorených dverí sa zúčastnilo 12 záujemcov, ktorým bol meraný krvný tlak, celkový telesný tuk prístrojom OMRON, urobená Ruffierova skúška (funkčná zdatnosť organizmu), Ortostatická skúška (rozdiel medzi pulzovou frekvenciou v ľahu a stojí). Klient vyplnil „Test – Bolesti chrbta“ Každý zo záujemcov dostal vyplnenú tabuľku svojich výsledkov z uvedených meraní.

9.3 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU NA ROKY 2012 – 2014

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Návrh Národného akčného plánu pre kontrolu tabaku na roky 2012 – 2014 nadväzuje na Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2008 – 2009. Obsahuje úlohy pre jednotlivé rezorty v oblasti práva, edukácie, kontroly a poradenstva.

Vyhodnotenie

1. Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia:

OPZ sumarizuje hlásenia zo všetkých oddelení RÚVZ v Žiari nad Hronom o kontrolách dodržiavania zákonov na ochranu nefajčiarov. V I. polroku 2014 bolo pri výkone štátneho zdravotného dozoru v regióne Žiar nad Hronom vykonaných **375 kontrol** dodržiavania zákona v zmysle zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súvislosti s prijatím zákona č.87/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z.z a Zákona 142/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 1: Prehľad vykonaných kontrol dodržania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č. 377/2004 Z.z podľa mesiacov a jednotlivých oddelení RÚVZ, I. polrok 2014

Mesiac	Oddelenie					Spolu
	EPID	HDM	HV	HŽP	OPPL	
Január	0	16	12	3	9	40
Február	0	15	27	2	12	56
Marec	2	17	18	12	12	61
Apríl	3	14	43	8	8	76
Máj	1	18	38	9	15	81
Jún	7	10	31	1	12	61
Spolu	13	90	169	35	68	375

2. Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania:

Pri vykonávaní kontrol dodržiavania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č. 377/2004 Z.z. jednotlivými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom neboli uložené sankcie na základe priestupkového konania.

3. Výška pokút v rámci priestupkového konania: 0 €

4. Počet uložených sankcií v rámci správneho konania:

Pri vykonávaní kontrol dodržiavania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č. 377/2004 Z.z. jednotlivými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom neboli uložené sankcie v rámci správneho konania.

5. Výška pokút v rámci správneho konania: 0 €

V oblasti prevencie fajčenia a drogových závislostí bolo poskytnutých 107 meraní prístrojom Smokerlyzer a 353 prístrojom Spirometer.

V oblasti predchádzania fajčenia, abúzu alkoholu a drog pracovníčky oddelenia vykonali 38 interaktívnych prednášok pre 818 mladých poslucháčov.

Pracovníci OPZ spolupracovali s CVČ v Žiari nad Hronom pri realizácii regionálneho projektu – súťaže „Viem kto som, viem čo chcem“, cieľom ktorého bolo inovatívnym prístupom – prostredníctvom hry, motivovať žiakov základných škôl v oblasti prevencie. Interaktívna hra poukazuje na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia. Naopak vyzdvihuje zdravý životný štýl, pomoc druhým, učí ako a prečo povedať drogám NIE.

CVČ pracovalo s hracím kobercom, a oddelenie OPZ malo pripravené pracovné listy, na tému škodlivosť fajčenia, alkoholu a drog.

Súťaže sa zúčastnilo 32 žiakov, ktorí vytvorili z každej ZŠ ZH dve družstvá po štyroch súťažiacich. Bola to príjemná aktivita, deti mali naozaj chuť súťažiť.

PRÍPRAVA A REALIZÁCIA MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV „PRESTAŇ A VYHRAJ“

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR, sponzori

Anotácia

Cieľom súťaže Prestaň a vyhraj je motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky.

Vyhodnotenie

V I. polroku nebola realizovaná

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Vytvorenie nového Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom.

Hlavným cieľom akčného plánu je zvýšenie celospoločenského povedomia o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických problémov spôsobených škodlivým užívaním alkoholu a prijímanie opatrení zameraných na riešenie problematiky škodlivého užívania alkoholu a skvalitnenie monitorovacích a kontrolných systémov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Európsky akčný plán znižovania škodlivých účinkov alkoholu 2012 - 2020 bol schválený počas 61. zasadnutia Regionálneho výboru WHO pre Európu (Baku, 12-15. 9. 2011). Slovenská delegácia vo vystúpení podporila prijatie tohto dokumentu v súlade s pozíciou EÚ. Európsky akčný plán vychádza z Globálnej stratégie znižovania škodlivých účinkov alkoholu prijatej v rámci zasadnutia WHA 17-21. 5. 2010.

Zámerom Európskeho akčného plánu je poskytnúť krajinám usmernenie v podobe konkrétnych návrhov aktivít a v ich úsilí znižovať negatívne následky spôsobené užívaním alkoholu. Odporúča krajinám európskeho regiónu WHO formulovať, respektíve revidovať vlastné národné politiky v tejto oblasti. Ponecháva však samotným krajinám na zváženie, ktoré z navrhovaných opatrení najlepšie zodpovedajú ich potrebám.

Vyhodnotenie

Prevenia zneužívania alkoholu patrí pri zdravotno-výchovných aktivitách oddelenia medzi prioritné problémy súčasnej doby. Na regionálnej úrovni bolo realizovaných 14 interaktívnych prednášok pre 271 mladých poslucháčov.

Pracovníci OPZ sa zapojili do plnenia projektu „Bezpečný návrat domov“, ktorý plnili v dvoch etapách:

1. Distribúcia edukačného a zdravotno-osvetového materiálu pre stredné školy v regióne RÚVZ ZH (Banská Štiavnica, Žarnovica a Žiar nad Hronom) v spolupráci s oddelením Hygieny detí a mládeže RÚVZ ZH podľa stanoveného termínu do 15. marca 2014.
2. Sprievodné aktivity pracovníkov oddelenia podpory zdravia (ďalej OPZ) v spolupráci s Okresným riaditeľstvom policajného zboru v Žiari nad Hronom (ďalej ORPZ ZH).

V prvej etape bola realizovaná distribúcia hore uvedeného materiálu (plagát, list pre riaditeľa/ku školy). Distribuovaných bolo 22 plagátov a 22 listov pre riaditeľov/ky stredných škôl a 1 plagát a list na Stredoškolský internát v Kremnici.

V druhej etape, ktorá prebiehala v od februára do apríla pracovníčky OPZ v spolupráci s ORPZ ZH realizovali interaktívne prednášky:

- SOŠpN Kremnica pre 17 účastníkov, 1 hod.,
- SOŠOaS Žiar nad Hronom pre 43 účastníkov, 2 hod.,
- Stredná odborná škola Žarnovica pre 26 účastníkov, 2 hod.
- Súkromná stredná odborná škola Hliník nad Hronom pre 20 účastníkov, 2 hod

Súčasťou bola distribúcia kartičiek vyrobených na oddelení OPZ - 79 kusov.

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí a eliminovať tak sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Demografický vývoj vo svete i na Slovensku je charakterizovaný starnutím populácie ako dôsledok poklesu pôrodnosti a postupného posunu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku. V Slovenskej republike je 12,09 % obyvateľov vo veku nad 65 rokov, priemerný vek obyvateľstva je 38,3 rokov (37,1 u mužov, 40,3 u žien). Stredná dĺžka života pri narodení dosiahla u mužov 71,62 rokov, u žien 78,84 rokov.

Súčasná mladá generácia by mala byť na túto situáciu pripravená, mala by vedieť, že staroba je súčasťou nášho života, ktorú treba akceptovať a pripravovať sa na ňu od mladosti.

Vyhodnotenie

V rámci „Týždňa mozgu“ bola pracovníkom oddelenia vykonaná 1 interaktívna prednáška v DDaDSS Nová Baňa, spojená s vedomostnými a kognitívnymi aktivitami –práca s pracovnými listami pre seniorov. V priestoroch RÚVZ sa konal „Deň otvorených dverí“.

V prípravnej fáze týždeň pred kampaňou predchádzalo medializovanie informácií o plánovaných aktivitách na webovej stránke RÚVZ, v mestskom rozhlase, formou informácie v regionálnej televízii, plagát na tabuli mesta.

Základnú poradňu zdravia navštívilo 16 klientov nad 65 rokov (12,8% klientely poradne).

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

Cieľ

Koordinácia aktivít RÚVZ v SR smerom k zabezpečeniu cieľa Národného programu starostlivosti o deti a dorast v Slovenskej republike na roky 2008 - 2015 (ďalej len NPPD).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Pôsobenie čiastkovými aktivitami v súlade s prioritami NPPD, ktorými sú:

1. Zdravie matky a novorodenca
2. Výživa a fyzická aktivita
3. Infekčné choroby
4. Úrazy a násilie
5. Životné prostredie
6. Dorastový vek
7. Psychosociálny rozvoj a mentálne zdravie

tak, aby sa dosiahol cieľ NPPD – zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o zdravie a rozvoj detí a dorastu v SR v súlade s najnovšími poznatkami a odporúčaniami WHO a Európskej komisie.

Počet prednášok a besied na základných a stredných školách, domovoch mládeže v I. polroku 2014

1.polrok 2014		počet prednášok	počet hodín	počet účastníkov
deti a mládež	BS	0	0	0
	ZC	25	25	549
	ZH	59	59	1327
	Spolu región	84	84	1876

Celkový počet prednášok a besied podľa vybraných prioritných tematických okruhov vrátane pri príležitosti svetových dní na školách:

témy	počet prednášok	účastníci	
			deti
Drogové závislosti	5	106	106
Alkohol	14	271	271
Škodlivosť fajčenia	17	402	402
Zdravá výživa	3	41	18
Správne užívanie liekov	1	19	19
Zdravý životný štýl	12	275	275
Antikoncepcia	0	0	0
prvá pomoc	11	308	308
dospievanie	8	139	139
pohyb	0	0	0
pohlavné choroby	2	53	53
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	0	0	0
AIDS	1	37	37
Infekčné choroby	7	131	131
Sexuálna výchova	2	37	37
Deň vody	1	26	26
Poruchy výživy	1	15	15
Fetovanie	2	39	39
	8	1899	1876

Pracovníci OPZ oslovili školy na zapojenie sa do protidrogového výtvarného projektu „PREČO SOM NA SVETE RÁD/RADA (1994 – 2014), ktorý dlhodobo patrí medzi kľúčové projekty Ministerstva kultúry SR a je zameraný na redukciiu požiadavky mládeže po drogách. Nástenka vytvorená žiakmi ZŠ z Banskej Štiavnice bola v krajskom kole vybraná do celoslovenského kola.

Pracovníčky oddelenia sa podieľali na regionálnych projektoch, gestorom ktorých sú:

- Mesto Žiar nad Hronom -, „Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“ – závislosti mládeže - drogy, fajčenie a i. sú jedným z prioritných problémov nášho regiónu. Pracovníci oddelenia podpory zdravia (OPZ) pri RÚVZ Žiar nad Hronom zaradili túto problematiku medzi najhlavnejšiu prioritu. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizujú interaktívne prednášky a aktivity na školách v spolupráci s inými subjektmi (okrem mesta ZH) sú to napr. ORPZ ZH, CVČ ZH, CPPP a P, mestská polícia a i.

- s ORPZ ZH sa podieľame na plnení projektu „Tvoja správna voľba“ s cieľom eliminovať trestnú činnosť pod vplyvom návykových látok, určený pre deti 9-10 rokov.
- s CVČ sa podieľame na projekte „Viem kto som, viem čo chcem“, ktorého cieľom je interaktívnou formou poukázať na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia, učí ako a prečo povedať drogám nie. Cieľová skupina žiaci 6. ročníkov ZŠ v meste Žiar nad Hronom.
- s CPPPaP ZH na plnení projektu „Prevenčné dni na ZŠ“, ktorého prvé kolo prebehlo v období máj - jún. Pracovníčky na všetkých ZŠ mesta Žiar nad Hronom realizovali prednášky pre 7. a 8. ročník s témou infekčné choroby (vrátane rizika pri i.v. aplikáciách drog), dospievanie. 13 interaktívnych prednášok pre 227 školákov.
- Mesto Žiar nad Hronom sa prihlásilo do programov ROMED2 a ROMACT, ktoré predstavili Rada Európy a EÚ. Mesto Žiar nad Hronom bolo v rámci SR zahrnuté do zoznamu miest, ktoré boli oslovené na účasť v týchto programoch (vybraných bolo 6 miest). Cieľom je podpora rómskej inklúzie na miestnej úrovni na základe princípov Dobrej demografickej samosprávy – poznám svoje práva a povinnosti, implementácia na základe participatívneho procesu spoločného miestneho akčného plánu pre zlepšenie situácie Rómov – som občanom môjho mesta. I. pracovného stretnutia na pôde Mesta Žiar nad Hronom sa stretlo mnoho subjektov – poslanci MsZ, MsÚ – OŽP, OSoO, MsP, ORPZ, ÚPSVaR, riaditelia ZŠ, ŠZŠ, TS s.r.o, RÚVZ a i.

Pracovníci plnili úlohy v rámci regionálnej priority: „**Droga ľahko zmení chcem na musím, berie všetko a zanechá len púšť**“

Jedným z prioritných problémov nášho regiónu je nepriaznivá situácia vo výskyte závislosti, predovšetkým na návykových látkach u mládeže. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizovali interaktívne prednášky a aktivity na školách. Tejto problematike sa venovali na 38 interaktívnych prednáškach pre 818 mladých poslucháčov, vykonali 107 meraní prístrojom Smokerlyzer a 353 prístrojom Spirometer. OPZ sa podieľalo okrem plnenia uvedenej regionálnej priority aj na participácii regionálnych projektov iných subjektov ako je uvedené vyššie.

9.8 CINDI PROGRAM SR

Cieľ

Dlhodobý a konečný cieľ programu: Znižovať celkovú úmrtnosť populácie Slovenska, predovšetkým úmrtnosti na choroby srdcovo-cievne a nádorové, eliminovať predčasné úmrtia, t.j. do 65 rokov veku a predĺžiť strednú dĺžku života, najmä u mužov.

Strednodobý cieľ programu: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na vybrané ochorenia obehovej sústavy a onkologické ochorenia vhodnými formami intervencie, zameranými na znižovanie výskytu prioritných rizikových faktorov (RF) chronických (tzv. civilizačných) ochorení.

Krátkodobý cieľ programu: Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, osôb s nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikového životného štýlu a o možnostiach eliminácie rizika úpravou životosprávy.

Dlhodobý, strednodobý a krátkodobý cieľ je plne v súlade s cieľmi a zameraniami Národného programu prevencie ochorenia srdca a ciev. Tým pri plnení programu CINDI v SR sa v parciálnych cieľoch zároveň realizujú aj niektoré úlohy tohto programu.

Gestor

RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva / podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komúnit v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reaguje na potreby komúnit v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, dotváranie a vylepšovanie programu Test zdravé srdce, vyhodnocovanie efektivity intervencií, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie. Významnou stratégiou je spolupráca v rámci rezortu a snaha o zapojenie všetkých zdravotníkov do primárno-preventívnych aktivít, ako aj intersektorálna spolupráca (zdravé školy, zdravé pracoviská, zdravé mestá a i.).

Vyhodnotenie

Poradenské centrum podpory zdravia

Základná poradňa zdravia

V základnej poradni zdravia bolo vykonaných 125 vyšetrení z toho 37 mužov a 88 žien. Z uvedeného počtu išlo o základné prvé vyšetrenie v 80 prípadoch (12 mužov, 48 žien), počet kontrolných vyšetrení 65 (25 mužov, 40 žien) z počtu 65 opakovane vyšetrených klientov (25 mužov a 40 žien).

Spolu bolo vyšetrených **125 klientov** – 37 mužov a 88 žien.

Realizované boli 4 výjazdové aktivity základnej poradne zdravia do 1 podniku, 2 škôl (SOŠOaS ZH – 13 klientov, Gymnázium Nová Baňa 2x – 45 študentov, 11 zamestnancov, Slovalco a.s. – 23 klientov). Spolu bolo výjazdovou formou vyšetrených 92 klientov, čo je 73,6% klientely PZ.

Slovalco a.s zakúpilo pre svojich 23 zamestnancov štandardné diagnostické prúžky (Chol.,TG a Glu).

Test zdravého srdca je paušálne robený všetkým klientom, či pri stabilnej alebo mobilnej PZ, vrátane opakovaných návštev, riziko KVCH bolo vyhodnotené u 119 vyšetrení.

Počet biochemických vyšetrení a meraní: 125 celkový cholesterol, 122 cukor, 123 triglyceridy, 122 HDL-cholesterol (spolu bolo realizovaných 492 štandardných biochemických vyšetrení, 117 x bol meraný celkový tuk prístrojom OMRON, 124 antropometrických meraní, 123 meraní TK.

V základnej poradni zdravia bola odporučená návšteva LPS v 6 prípadoch pre novozistené alebo vysoké nefyziologické hodnoty sledovaných rizikových faktorov.

V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizovali, okrem uvedených výjazdových aktivít spojených s biochemickým, antropometrickým vyšetrením a ostatných vyšetrení v rámci plnenia projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospelaj populácie SR“, odborné poradenstvo 23 klientom.

Nadstavbové poradne

POPA – vykonáva sa 2 formami. Skupinová forma činnosti tejto poradne je vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju navštívilo 61 cvičeníek a 8 cvičeníek navštívilo poradňu počas roka nepravidelne alebo krátkodobo. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebieha vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH, ktorú navštívilo 1 klient. Spolu bolo evidovaných 93 návštev.

POFA – o individuálne poradenstvo prejavili záujem 2 fajčiari, keďže poradňa nie je vybavená nimi očakávanými prístrojmi (BICOM - biorezonancia do odvykania zapája elektromagnetické vlnenie) stratili záujem.

Poradňu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku- navštívilo 8 klientov, počet meraní krvného tlaku 9.

Poradňu zdravej výživy: prejavil záujem 1 klient, ale zatiaľ sa nezúčastnil osobného poradenstva, zatiaľ konzultácie boli telefonické.

Poradňu HIV/AIDS - Linku pomoci AIDS využilo 34 (28 krát telefonicky, 6 x e-mailom). Týkala sa spôsobu vyšetrenia a jeho validity, ciest prenosu a odberu krvi na vyšetrenie.

Odber krvi aj s individuálnym poradenstvom u osôb s rizikovým správaním bol vykonaný u 28 klientov. Laboratórne spracovanie bolo vykonané v biochemickom laboratóriu Všeobecnej nemocnice v Žiari nad Hronom.

Aktivity OPZ pre verejnosť:

V rámci „**Týždňa mozgu**“ bola realizovaná prednáška (zdravý životný štýl, prevencia Alzheimerovej choroby, tréning pamäte prostredníctvom poskytnutých materiálov Alzh. spoločnosťou) v DDaDSS Nová Baňa) - 21 obyvateľov.

Dňa 9.5.2014 sa v priestoroch RÚVZ ZH konal „Deň otvorených dverí“ v súvislosti s plnením Národného programu prevencie obezity a Svetového dňa – „**Pohybom ku zdraviu**“.

V prípravnej fáze bola realizovaná propagácia svetového dňa na webovej stránke úradu a na informačných tabulách RÚVZ ZH.

Dňa otvorených dverí sa zúčastnilo v čase od 8,00 hod. do 14,30 hod. 12 záujemcov, ktorým bol meraný krvný tlak, celkový telesný tuk prístrojom OMRON, urobená Ruffierova skúška (funkčná zdatnosť organizmu), Ortostatická skúška (rozdiel medzi pulzovou frekvenciou v ľahu a stojí). Klient vyplnil „Test – Bolesti chrbta“ Každý zo záujemcov dostal vyplnenú tabuľku svojich výsledkov z uvedených meraní.

Prednášky a distribuovaný zv materiál.:

Realizovaných bolo spolu 87 prednášok (1837 detí a 62 dospelých účastníkov). Tematické oblasti pre dospelých – najvyšší počet zameraný na problematiku ochorení mozgu a prevencie Alzheimerovej choroby (21 účastníkov) a zdravá výživa pre 41 účastníkov.

Bolo pripravených 19 vlastných edícií s aktuálnymi tematickými okruhmi, distribuovaných bolo 573 ks vlastného zv materiálu (letáky, omaľovánky, kartičky a záložky) a 656 zv materiálu z ÚVZ SR, Alzheimerovej spoločnosti a iného zv materiálu.

REGIONÁLNE PRIORITY

Pracovníčky OPZ plnili regionálnu prioritu **„Droga ľahko zmení chcem na musím, berie všetko a zanechá len púšť“**

Jedným z prioritných problémov nášho regiónu je nepriaznivá situácia vo výskyte závislostí, predovšetkým na návykových látkach u mládeže. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizovali interaktívne prednášky a aktivity na školách. Tejto problematike sa venovali na 38 interaktívnych prednáškach pre 818 mladých poslucháčov, vykonali 107 meraní prístrojom Smokerlyzer a 353 prístrojom Spirometer. OPZ sa podieľa okrem plnenia uvedeného regionálneho projektu aj na participácii regionálnych projektov iných subjektov, gestorom ktorých sú:

- Mesto Žiar nad Hronom **„Kalendár aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne patologických javov“** – závislosti mládeže - drogy, fajčenie a i. sú jedným z prioritných problémov nášho regiónu. Pracovníci oddelenia podpory zdravia (OPZ) pri RÚVZ Žiar nad Hronom zaradili túto problematiku medzi prvoradé problémy. Pri svojej intervenčnej činnosti v prevencii drogových a iných závislostí realizujú interaktívne prednášky a aktivity na školách v spolupráci s inými subjektmi (okrem mesta ŽH) sú to napr. ORPZ ŽH, CVČ ŽH, CPPPaP, mestská polícia a i.

- s ORPZ ŽH sa podieľali na plnení projektu **„Tvoja správna voľba“**, ktorého cieľom je eliminovať trestnú činnosť pod vplyvom návykových látok, určený pre deti 9-10 rokov.

- s CVČ sa podieľali na projekte **„Viem kto som, viem čo chcem“**, ktorého cieľom je interaktívnou formou poukázať na škodlivosť návykových látok, nadmerného vysedávania pri PC a problém násilia, učí ako a prečo povedať drogám nie. Cieľová skupina žiaci 6. ročníkov ZŠ v meste Žiar nad Hronom.

- s CPPPaP ŽH na plnení projektu **„Prevenčné dni na ZŠ“**, ktorého prvé kolo prebehlo v období máj - jún. Pracovníčky na všetkých ZŠ mesta Žiar nad Hronom realizovali prednášky pre 7. a 8. ročník s témou infekčné choroby (vrátane rizika pri i.v. aplikáciách drog), dospievanie. 13 interaktívnych prednášok pre 227 školákov.

- Mesto Žiar nad Hronom sa prihlásilo do programov ROMED2 a ROMACT, ktoré predstavili Rada Európy a EÚ. Mesto Žiar nad Hronom bolo v rámci SR zahrnuté do zoznamu miest, ktoré boli oslovené na účasť v týchto programoch (vybraných bolo 6 miest). Cieľom je podpora rómskej inklúzie na miestnej úrovni na základe princípov Dobrej demografickej samosprávy – poznám svoje práva a povinnosti, implementácia na základe participatívneho procesu spoločného miestneho akčného plánu pre zlepšenie situácie Rómov – som občanom môjho mesta. I. pracovného stretnutia na pôde Mesta Žiar nad Hronom sa stretlo mnoho subjektov – poslanci MsZ, MsÚ – OŽP, OSoO, MsP, ORPZ, ÚPSVaR, riaditelia ZŠ, ŠZŠ, TS s.r.o, RÚVZ a i.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiline**

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Ad 1.1 Plnenie Akčného plánu pre ŽP a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Pitná voda: Na základe povinného monitoringu pitnej vody sme odobrali 41 vzoriek na minimálnu analýzu. Ako ŠZD sme vykonali odber a analýzu jednej vzorky pitnej vody, podnet na nevyhovujúcu kvalitu nebol žiadny. Platené služby pre fyzické osoby a právnické osoby mimo monitoringu: 21 vzoriek. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre pitnú vodu. Z príležitosti Svetového dňa vody sme poskytli konzultácie a poradenstvo pre klientov.

Voda na kúpanie: Ako platenú službu sme odobrali a vyšetrili 27 vzoriek vody na kúpanie z vnútorných bazénov a víriviiek, 6 vzoriek z vonkajších bazénov. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre vodu na kúpanie. V mesiaci júl bude odobratá vzorka vody z Vodného diela Žilina. Ochorenia z pitnej vody a vody na kúpanie hlásené neboli.

Kvalitu vnútorného prostredia sme opakovane merali v zariadení Soľnej jaskyne, Považský Chlmec na základe zistenej nevyhovujúcej kvality pri výkone ŠZD v poslednom štvrtroku 2013. Bol zameraný na výskyt plesní. V zariadení sme odobrali 6 vzoriek sedimentačnou metódou a 3 vzorky presávaním cez aeroskop. V žiadnej vzorke nebola prekročená povolená hodnota 500 KTJ/m³ plesní. Zariadenie je v prevádzke po výkone technických a zdravotno – hygienických opatrení zo strany prevádzkovateľa.

V zariadeniach cestovného ruchu sme vykonali 10 kontrol a vydali 7 rozhodnutí pre nových prevádzkovateľov. V zariadeniach sociálnej starostlivosti rôzneho typu bolo vykonaných 5 kontrol a boli vydané 2 rozhodnutia. V 1 prípade sa jedná o rozhodnutie o prerušení konania. V zariadeniach verejnej hygieny sme vykonali 2 kontroly so zistením nedostatkov hygienicky nevýznamného charakteru, ktoré boli následne prevádzkovateľmi odstránené.

V zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bolo vykonaných 64 kontrol, bolo vydaných 56 rozhodnutí k uvedeniu zariadení do prevádzky a schváleniu prevádzkového poriadku, 2 rozhodnutia o prerušení konania.

Ďalej sme vykonali 7 kontrol pohrebných služieb, 1 kontrolu v NsP Žilina v súvislosti so zaobchádzaním s ľudskými pozostatkami, 1 kontrolu v krematóriu v Žiline.

Vydali sme 2 rozhodnutia k uvedeniu priestorov pohrebných služieb do prevádzky a schváleniu prevádzkového poriadku, 1 rozhodnutie o prerušení konania, 2 osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

Z dôvodu vyťaženia laboratória PPL sa sídliskový hluk presúva do 2. polroka 2014. V životnom prostredí na sídliskách neboli podnety na hluk od obyvateľov, preto je možné túto problematiku presunúť. Avšak bolo uskutočnené meranie na základe podnetu obyvateľov v prímestskej časti Strážov na hluk z prevádzky spoločnosti Broch Adler nachádzajúcej sa v prímestskej časti Považský Chlmec. V prvom polroku 2014 sa riešili aktuálne podnety na zdroje hudobných prevádzok - bolo vykonaných 6 meraní (2x KD v obci Trnové, 1x Meštianska piváreň v Žiline, 2x Herňa Admirál v Žiline, 1x diskotéka „New York Club“). Ďalej bol riešený podnet na hluk z prevádzky pekárne vo Varíne. Niektoré merania sú v súlade s platnou legislatívou a niektoré nie. Namerané hodnoty, ktoré nie sú v súlade s platnou legislatívou sú podkladom pre začatie správneho konania producentov hluku – prevádzkovateľov týchto zariadení. Ďalej sme uskutočnili meranie hluku v Areáli Kúpeľného domu Aphrodite Slovenských liečebných kúpeľov Rajecké Teplice zdrojom hluku boli

predovšetkým návštevníci, ale tiež hudobná produkcia z rozhlasu. Namerané hodnoty ekvivalentnej hladiny akustického tlaku A sa pohybovali okolo 58,3 dB, čo možno považovať za znesiteľnú hladinu hluku. Tiež sme merali hladinu hluku v parku pred Kúpeľným domom. Po vybudovaní obchvatu Mesta Rajecké Teplice je nameraná hodnota ekvivalentnej hladiny akustického tlaku A okolo 48,3 dB, čo je mierne prekročená hodnota v zmysle platnej legislatívy. Ďalej bolo vykonané meranie hluku objektu COOP Jednota v Hornom Hričove, ide o logistické centrum – veľkosklady vybavené chladiacim zariadením (kompresormi). Namerané hodnoty sú v súlade s platnou legislatívou.

Ad 1.2 Protokol o vode a zdraví – nastavenie a plnenie nových národných cieľov.

RÚVZ so sídlom v Žiline nedostal žiadne pokyny na zapojenia sa do plnenia úlohy, až kým nebudú stanovené národné ciele, ktoré schváli rokovanie vlády SR.

Ad 1.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.

Sú vybrané tri RÚVZ a to RÚVZ v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ v Dolnom Kubíne a RÚVZ v Poprade.

RÚVZ Žilina je gestorom úlohy, preto predkladá záverečné správy z jednotlivých meraní, vrátane ich hodnotenia.

Trvanie úlohy je počas rokov 2013-2015, čiastková správa za rok 2014 bude predložená na ÚVZ SR v januári 2015, záverečná správa s celkovým hodnotením je plánovaná na koniec roka 2015.

Vzhľadom k tomu, že táto úloha je rozpracovaná už vopred na jednotlivé mesiace v rámci zimy (december, január) a leta (júl, august), plnenie tejto úlohy môže byť až v druhom polroku 2014.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidencia rizikových prác sa v 1. ½ roku 2014 viedla programe ASTR_2011. V rámci ŠZD sa prehodnocovali vydané rozhodnutia na rizikové práce, v prípade 4. kategórie RP sa vydali nové prehodnotenú rozhodnutia. Zamestnávateľia predkladali aktuálne podklady: posudky o riziku, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, vykonané technické a technologické opatrenia, akékoľvek zmeny súvisiace s výkonom RP a pracovným prostredím. Pri výkone ŠZD sa sledovali výsledky a intervaly LPP vo vzťahu k práci, či zamestnávateľ plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z platnej legislatívy v súvislosti s vyhlásenými RP, či zamestnávateľia majú zazmluvnené PZS a BTS.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených v regióne Žilina a Bytča: **188 subjektov.**

Kategória RP	Počet celkom	Z toho počet žien
3. + 4. kategória	4078	1305
3. kategória	3778	1245
4. kategória	300	60

Rozhodnutia na rizikové práce (RP):

Počet rozhodnutí	Druh rozhodnutia
4	Rozhodnutia na zrušenie RP
7	Rozhodnutia nových vyhlasujúcich RP
11	Vydanie pôvodných rozhodnutí v 4. kat. RP

Bola uložená 1 sankcia zamestnávateľovi (KROASAN s.r.o., Veľké Rovné) za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na rizikovom pracovisku **4. kat. RP**.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí:

V rámci ŠZD boli hodnotené zdravotné podmienky u zamestnancov pracujúcich pri výrobe, skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. V 1. ½ roku 2014 bolo vykonaných 7 previerok. Previerky boli vykonané v súvislosti uvedenia priestorov do prevádzky. Zamestnávatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky pre manipuláciu s chemickými látkami a zmesami. Súčasťou boli aj KBÚ. Sledovali sme správnosť vypracovania prevádzkových poriadkov, upozorňovali sme zamestnávateľov na nedostatky, ktoré musel odstrániť a doplniť.

Počet vydaných osvedčení celkom v kraji ZA + mimo kraj ZA	55
Počet vydaných osvedčení z praxe v kraji ZA + mimo kraj ZA	41
Počet vydaných osvedčení po vykonaní skúšky kraji ZA + mimo kraj ZA	14
Počet školení	2
Počet preškolených uchádzačov	16

Nebolo vydané **žiadne** rozhodnutie na nakladanie s veľmi toxickými látkami a zmesami.

Počet vydaných osvedčení z regiónu Žilina	17
Počet vydaných osvedčení z regiónu Čadca	3
Počet vydaných osvedčení z regiónu Martin	5
Počet vydaných osvedčení z regiónu Liptovský Mikuláš	2
Počet vydaných osvedčení z regiónu Dolný Kubín	0

Pre jednotlivé regióny v ZA kraji bolo vydaných celkom 27 osvedčení:
Osvedčenia mimo kraj Žilina: bolo vydaných 28

V rámci ŠZD sa kontrolovalo uskladnenie a spôsob likvidácie obalov s veľmi

toxickými a toxickými látkami a zmesami. Nakladanie s nebezpečnými odpadmi bolo súčasťou rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky.

DDD činnosť v regióne Žilina a Bytča:

Počet oznámení zaslaných na RÚVZ	20
Počet prevádzok, v kt. sa činnosť vykonala	56

V našom regióne nebola v 1. ½ roku 2014 zaznamenaná žiadna mimoriadna situácia ani havária.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém:

V roku 1. ½ roku 2014 **nebolo vydané** nové rozhodnutie na vyhlásenie RP s faktorom karcinogénnym a mutagénnym. Vydané bolo 1 pôvodné rozhodnutie pre 4. kat. RP (KAF Facility s.r.o., Žilina – prevádzka Bytča – sadze-pyrolýzne čistenie kovových závesov).

Azbest: - v 1. ½ roku 2014 požiadalo 6 subjektov RÚVZ so sídlom v Žiline o súhlas na odstraňovanie materiálov zo stavieb, ktoré obsahujú azbest. V tomto ½ roku boli prešetrené 2 **podnety** z dôvodu neprofesionálneho manipulovania s azbestom. 1 podnet bol odstúpený na doriešenie príslušnému úradu (Mestský úrad) a 1 podnet bol prešetrený a klasifikovaný ako neopodstatnený.

2.1.4. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

V rámci ŠZD počas celého roka sa prešetrujú podozrenia na vznik choroby z povolania. Z dôvodu predchádzania zvyšovania počtu ChzP z dg. DNJZ, pri kontrolách v rámci ŠZD a pri uvádzaní priestorov do prevádzky vždy požadujeme **posudok o riziku s faktorom fyzickej pracovnej záťaže**.

Celkom bolo v 1. ½ roku 2014 zaslaných ChzP	23
Prešetrených bolo ChzP	16
ChzP v šetrení	7
ChzP s Dg. DNJZ	11
ChzP v súvislosti s vibráciami	5 (z toho 4 aj DNJZ)
ChzP s Dg. Alergická rinitída	1
ChzP s Dg. Astma	2

Môžeme konštatovať, že v regióne Žilina dochádza k **narastaniu ochorení** súvisiacich s výkonom prác s Dg. DNJZ, a to najmä v **automobilovom priemysle**, kde je práca vykonávaná na výrobných linkách v základnej polohe - stoj, je monotónna, s repetitívnymi pohybmi rúk, s vnúteným pracovným tempom, s krátkym časom na zotavenie, s nepriaznivými polohami rúk, s vibráciami. V spolupráci s PZS sú navrhované opatrenia.

2.2. Intervencie na podporu zdravia pri práci

V rámci výkonu ŠZD bolo v 1. ½ roku 2014 realizovaných **480** konzultácií zameraných na podporu a ochranu zdravia pri práci. Previerky boli zamerané na pracovné prostredie, pracovnú činnosť, dodržiavanie bezpečnostných a zdravotných zásad pri práci. Konzultácie boli zamerané na predchádzanie vzniku chorôb súvisiacich s výkonom práce a iného

poškodzovania zdravia (otravy, úrazy).

2.5. Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách

V rámci výkonu ŠZD bolo v 1. ½ roku 2014 realizovaných 29 kontrol na chránených pracoviskách z dôvodu požiadania vyjadrenia o súhlas na zriadenie takéhoto pracoviska. Zároveň boli vydané stanoviská. Jednalo sa o chránené pracoviská pre pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou z poškodením podporno-pohybového systému, nervového poškodenia zdravia, s onkologickým a psychickým poškodením zdravia. V rámci kontrol sme sledovali dodržiavanie legislatívy zo strany zamestnávateľa resp. subjektu a hodnotili sme pracovné prostredie v súvislosti s konkrétnym pracovníkom a jeho Dg.. Súhlasné vyjadrenie bolo vydané až po odstránení všetkých nedostatkov.

Kontroly vykonané v zmysle PaP v 1. ½ roku 2014:

1. Subjekt: OZO – Liptovský Mikuláš, s.r.o., Priemyselná 2053, 031 01 Liptovský Mikuláš, IČO: 36 403 661, sídlo prevádzky areál Metsa Tissue Slovakia, s.r.o., Pri Celulóžke 1, Žilina - 4 pracovníci (muži) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „manipulačný robotník – skladník - chystanie a expedícia paliet s toaletnými výrobkami“

2. Subjekt: MADO plus, s.r.o., Veľký Diel 3323, 010 08 Žilina, IČO: 45 623 171, sídlo prevádzky Sasinkova 13, 010 01 Žilina. - 4 pracovníci (3 ženy a 1 muž) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „tlačiar + pomocní robotníci“

3. Subjekt: VISTO s.r.o., Bánovská cesta 8220/7A, 010 01 Žilina, IČO: 31 579 582, sídlo prevádzky Divina 613, 013 31 Divina. - 1 pracovník (žena) so zníženou pracovnou schopnosťou na pracovnej pozícii „administratívna pracovníčka“

Vydané rozhodnutia a stanoviská k zriadeniu chráneného pracoviska, kt. vydal RÚVZ so sídlom v Žiline

Rok	Počet rozhodnutí	Počet stanovísk
2009	34	
2010		55
2011		55
2012		63
2013		60

3. OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeljej populácie SR“

Odpočet: V rámci usmernenia pre riešenie projektu bolo v okrese Žilina vyšetrených zatiaľ 40 klientov, 25 žien a 15 mužov, rozdelených do dvoch vekových kategórii.

Všetci respondenti sa podrobili vyšetreniu klinickému, somatologickému a biochemickému. Respondenti vyplnili **dotazníky o životospráve**, ktorý je delený na dve časti: **A. Spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti** a **B. Pohybová aktivita a životospráva**. Hodnotila sa konzumovaná strava z jedného dňa u všetkých respondentov, ktorá sa

počítačovo spracovala v programe Alimenta č.4.3e-nadstavbová verzia a porovnávala sa s odporúčanými výživovými dávkami. Výsledky sú kompletne spracované v tabuľkovej časti. U klientov, ktorých vyšetrenia mali zvýšené hodnoty boli výsledky prekonzultované so zameraním na úpravu životosprávy, prípadne odporúčané vyšetrenie u odborného lekára.

3.2 Monitoring jodidácie kuchynskej soli

Odpočet: V prvom polroku 2014 bolo odobratých a vyšetrených **13 vzoriek** kuchynskej soli, všetky vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Cieľom úlohy je monitorovanie obsahu jódu v jedlej soli na zabezpečovanie kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho. V rámci platnej legislatívy je povinná fortifikácia kuchynskej soli jódom. Gestorom úlohy je RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.3 Bezpečnosť nanomateriálov na báze Tio₂

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.4 Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.5 Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.6 Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EU legislatívu

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.7. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

3.8 Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava.

3.9 Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

RÚVZ so sídlom v Žiline nie je gestorom a riešiteľom tejto úlohy.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR Bratislava.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

1. Programy a projekty vyhlásené ÚVZ SR:

Projekt č. 4.1 Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál

Cieľom je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. V roku 2014 sa uskutočnila VI. etapa - ukončenie zberu a sumarizácia údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlivinám a celkové vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí detí a mládeže gestorom projektu.

Projekt č. 4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych

drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. Realizácia prieskumu bude vykonávaná podľa požiadaviek gestora, ktorým je MZ SR, Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR.

Projekt č. 4.3 Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných údajov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. V prvom polroku 2014 bol vykonaný zber údajov od **30 detí** vo vekovej skupine 3 – 6 rokov (2 triedy MŠ, z toho 1 mestská a 1 vidiecka). Databáza s údajmi získanými od repondentov bola zaslaná do 30.06.2014 gestorovi projektu.

Projekt č. 4.4 Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. V I. etape (rok 2013) bola nadviazaná spolupráca s MŠVVaŠ SR, príprava podkladov k cieľnému výkonu ŠZD telovýchovných zariadení, výber škôl, príprava dotazníkov a následne bol vykonaný monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržiavania požiadaviek príslušnej legislatívy, využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení. II. etapa – zber údajov bude vykonaný v druhom polroku 2014 podľa požiadaviek gestora projektu.

2.Ostatné projekty:

Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Hlavným cieľom projektu je plnenie Regionálneho prioritného cieľa III (RPG III) Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí v Európe, ktorého priority sú súčasťou Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV).

Zámerom projektu je sledovanie kvality vnútorného prostredia základných škôl v rôznych regiónoch Slovenska. Na realizácii projektu participuje odbor hygieny detí a mládeže a odbor objektivizácie faktorov v životnom prostredí. Cieľovou skupinou sú deti základných škôl vo veku 9 – 14 rokov. V prvom polroku 2014 bola realizovaná terénna časť pilotného projektu, meranie vybraných parametrov ovzdušia v školách a zber údajov prostredníctvom dotazníkov. Spolu bolo vyplnených **231 dotazníkov**. Ďalšia časť bude prebiehať vo vykurovacom období v druhom polroku 2014.

Monitoring spotreby vybraných prídavných látok

V rámci monitoringu bude sledovaná spotreba vybraných prídavných látok – E 200 – E 203 Kyselina sorbová – sorbany, E 210 – E 213 Kyselina benzoová – benzoany a E 952 cyklamáty na základe dotazníkovej metódy. Spolu bolo vyplnených **20 dotazníkov** od detí vo vekovej skupine 10 rokov. Spracované údaje z dotazníkov budú zaslané na ÚVZ SR do 01.11.2014.

Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“

V roku 2014 sa oddelenie HDM zapojilo do projektu „Hrou proti AIDS“, ktorý sa realizoval v spolupráci s oddelením epidemiológie. Ide o projekt primárnej prevencie HIV/AIDS, ktorého cieľom je dať možnosť mládeži netradičným spôsobom, t.j. hrou, získať

základné informácie o spôsoboch prenosu vírusu HIV a premýšľať o vlastných postojoch a správaní v možných rizikových situáciách. Projektu sa zúčastnilo spolu **150 študentov**.

Bezpečný návrat domov - projekt

Projekt je zameraný na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov. Vytvorený zdravotno-osvetový materiál je určený na osvetovú, výchovnú a vzdelávaciu prácu so žiakmi, na výchovnú prácu výchovných poradcov, koordinátorov prevencie a pod. Oddelenie HDM sa spolupodieľalo na distribúcií zdravotno-osvetového materiálu na všetky stredné školy v okrese Žilina a Bytča.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Zabezpečovanie vyššej úrovne zaočkovanosti sa vykonáva formou telefonického konzultácie, osobným kontaktom s klientom resp.lekárom, vzdelávaním zainteresovaných, osvetovou činnosťou pre obyvateľov - internetová stránka úradu, články v médiách, semináre pre lekárov a výkonom štátneho zdravotného dozoru v ambulantných zariadeniach (v zmysle platnej legislatívy v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR Bratislava). Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sme nemuseli prikrčiť k mimoriadnemu očkovaniu.

Problémom pri zabezpečovaní úrovne zaočkovanosti je pre epidemiológa snaha rodičov odmietat' očkovanie dieťaťa. V priebehu sledovaného obdobia sme zaevidovali ďalšie hlásenia zo strany lekárov. Spolu hlásených 125 prípadov odmietnutí k 30.6.2014, agenda vedená od roku 2008, v I. polroku 2014 pribudlo 31 odmietnutí. Prevažujúci argument :snaha odmietat' živé vakcíny.

Kontrola očkovania v SR za obdobie 2013/2014 – v príprave – vyhodnotenie k 31.08.2014: počet pediatrických obvodov spolu 41, okres Bytča : 6 obvodov, okres Žilina : 35 obvodov.

6.2. Surveillance infekčných chorôb - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Riešene formou preventívnych programov a aktivít, ktoré zahŕňajú poradenskú činnosť v problematike, napr. AIDS, vírusových hepatítid, v problematike vakcinácie, dezinfekcie, očkovania cestovateľov. Uskutočnenie : telefonicky resp. osobným kontaktom s klientom a lekárom. Počet konzultácií osobne s klientom v problematike HIV/AIDS: 56 ,z toho 41x muž a 15x žena, certifikáty : 4x, anonymný odber : 52x. Problematika vírusových hepatítid a iných druhov očkovania riešená 119x (osobný resp. telefonický kontakt s klientom alebo lekárom). Konzultácie v oblasti NN a dezinfekcie pre ZZ : 55x.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Vykonáva sa plnením projektu PHARE : Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení v SR, programom EPIS pri zabezpečení komunikácie so sieťami EÚ a SZO- (prenosné ochorenia). Spolu vykonaných krajských správ: 27x týždenné hlásenia, spracovanie ARO - chorobnosť / týždeň + aktuálne hlásenia pre SRV.

6.4.Nozokomiálne nákazy - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Surveillance nozokomiálnych nákaz vykonávame v zmysle Vyhlášky MZ SR č.553/2007, a v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD/ ÚVZ SR. Problematika NN je riešená podľa aktuálnej situácie, ako aj podľa výsledkov ŠZD - kontroly sterovou metódou práce pre jednotlivé kontrolované pracoviská telefonicky, následne písomným zhodnotením dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a výkonu bariérovej ošetrovateľskej techniky. Podľa výsledkov je situácia riešená príslušnými opatreniami. Počet kontrol HER/ŠZD: 12 x (FNŠP Žilina, polikliniky). Počet kontrolovaných sterilizačných prístrojov spolu : 80x (biologická kontrola), z toho v ZZ : 32 prístrojov.

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

K problematike sú vypracované havarijné - pandemické plány na úrovni regiónov i kraja aktualizované 1x/rok, resp. v zmysle pokynov WHO alebo ÚVZ SR Bratislava.

6.6. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV - prac. RÚVZ v SR

Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách podľa harmonogramu Virologického pracoviska RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 3x odberom vody v ČOV D. Hričov: 4.2.2014, 18.03.2014, 20.5.2014 s výsledkom : Pokus o izoláciu ent. vírusov z odpad. vody: 3x negatívny.

6.7. Prevencia HIV / AIDS - projekt :

Na projekte sa účastnil v prvom polroku 2014 iba RÚVZ Žilina. Interaktívna forma vzdelávania a prevencie, spôsob získavania vedomostí dotknutých študentov v oblasti prevencie HIV. Počet výkonov na projekte (8.4.2014-30.4.2014): 3x, pre OA Žilina, 1., 2. ročník : 3 prezentácie, spolu zaškolených 150 žiakov a 6 pedagógov.

Zhodnotenie projektu: Projekt prináša zmenu pasívneho prístupu žiakov k téme na interaktívny štýl, prvýkrát mali respondenti možnosť zúčastniť sa besedy, kde neplnili len pasívnu úlohu ale naopak plnením rôznych úloh na piatich stanovištiach hravou formou získavali informácie a zaujímali postoj k téme AIDS. Zo strany študentov a pedagógov projekt hodnotený výborne, bez námietok.

6.8. Poradne očkovania – riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR :

Realizačný výstup zahŕňa zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach, zníženie odmietaní očkovania a zabezpečenie informovanosti. Evidujeme celkom 94 odmietnutí očkovania od roku 2008, +31 prípadov za 1. polrok 2014. Spolu 125 odmietnutí k 30.6.2014. Riešené v zmysle legislatívy, blokové pokuty, resp. priestupkovým konaním.

Na úrade pracuje aj Poradňa očkovania, informovanosť zabezpečená 43x pri odmietaní očkovania. *Konzultácie vo vzťahu k ambulancii sú vykonané telefonicky alebo osobným kontaktom s klientom - klasické otázky pre očkovanie a cestovnú medicínu boli vykonané 93 x pre lekárov a 26x pre klientov.*

6.9 Identifikácia najčastejších faktorov ovplyvňujúcich postoj rodičov a budúcich rodičov k očkovaniu : - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR :

Plánovaná realizácia výskumnej časti II (máj – jún 2014) nebola zadaná od gestora pre výkon práce na riešiteľské pracoviská.

7. ODBOR LABORATÓRNYCH ANALÝZ

1.1. Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)

Meranie imisii hluku v životnom prostredí vzhľadom na záťaž obyvateľstva

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
43	102	1035

1.4. Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
13	13	13

1.7. Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
TVM*	0	0	0

Hluk	0	0	0
Stery	0	0	0
Vody	0	0	0
Ovzdušie	0	0	0

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Plnenie:

Ukazovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
TVM*	3	9	27
Hluk	10	20	64
Ovzdušie	2	11	11

* TVM – tepelno-vlhkostná mikroklíma

2.4. Ľudský biomonitring –sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom a pracovnom prostredí

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
2	2	6

3.2. Monitoring príjmu jódu

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
55	110	110

3.8. Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľov

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
101	467	1292

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
11	11	66

7.3. Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch

Plnenie:

Skúšky	Počet vzoriek Minerálne pramenité/ watercoolery	Počet ukazovateľov a Minerálne a pramenité/ watercoolery	Počet analýz Minerálne a pramenité/ watercoolery
chemické	20/6	498/126	542/137
mikrobiologické	20/6	200/60	258/78

7.7. Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
3	27	138

7.12. Peľová informačná služba (PIS) – Monitoring biologických alergénov v ovzduší

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
133	532	532

7.15 Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi.

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
4	4	44

7.16. Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
0	0	0

7.17. Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách

Plnenie:

	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ ZA	139	139	298
UVZ SR			

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA

Odpočet:

V rámci plnenia úloh NPPZ sme nadviazali spoluprácu s regionálnymi médiami - TV Patriot, Žilinský večerník, My – žilinské noviny, s Fakultou nemocnicou s poliklinikou Žilina, Mestským úradom Žilina, Mestskou knižnicou Žilina, Pedagogicko - psychologickým centrom Žilina, [Krajským riaditeľstvom Policajného zboru](#) v Žiline - odbor komunikácie a prevencie, poisťovňami - Union, Všeobecná zdravotná poisťovňa, s Regionálnymi komorami - Komora sestier a pôrodných asistentiek, Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov, s organizáciami - Slovenská nadácia srdca, Liga proti rakovine, Slovenský červený kríž, firmami - GlaxoSmithKline Slovakia s.r.o. Consumer Healthcare, Interpharm a.s. Elmex, Nutricia, VÚC a orgány verejnej správy, MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ.

aktualizácia NPPZ – pripravovaný na predloženie na rokovanie vlády SR. Účasť na 3 zasadnutiach pracovnej skupiny.

projekt „*Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie*“ (40 klientov)

1x interaktívna prednáška pre študentov VŠZaSP BA - detašované pracovisko ZA „*Ako poskytnúť PRP?*“ s praktickými ukázkami v spolupráci so SČK (9 študentov)

v rámci „týždňa mozgu“ pre širokú verejnú interaktívna prednáška (cca 37 ľudí)

3x publikácia v regionálnych novinách o súťaži pre ZŠ „*Najlepšia protidrogová nástenka*“

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Odpočet:

Realizácia dotazníkového prieskumu „*Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR*“ - 104 respondentov v praxi a zadávanie zozbieraných dotazníkov do súboru- EpiData. V roku 2014 sa spracováva hodnotiaci správa.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

Odpočet:

organizovanie pravidelného cvičenia 1x týždenne pre ženy v produktívnom veku zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity a prevencie sedavého spôsobu života na RÚVZ Žilina (v prvom polroku 11-krát s priemerným počtom 6 žien).

2x prednáška pre študentov SOŠ Poľnohospodárska ZA: „Zdravý životný štýl – prevencia obezity“ (spolu 30 študentov)

Aktivity k Svetovému dňu „*Pohybom ku zdraviu*“:

propagácia na web stránke RÚVZ so sídlom v Žiline

3x publikácia v regionálnych novinách

„*deň otvorených dverí*“ v Poradni zdravia dňa 14. 5. 2014 – monitoring rizikových faktorov KVS ochorení (9 klientov), poskytovanie informácií o zmene životného štýlu (1 klientka)

3x „*mobilná poradňa zdravia*“ pre zamestnancov Telecomu ZA (2x), zamestnancov Všeobecnej zdravotnej poisťovne – monitoring rizikových faktorov KVS ochorení a poskytovanie poradenstva v oblasti zmeny životného štýlu (spolu 191 klientov)

interaktívna beseda pre študentov Gymnázia na tému „*Necvičme len mozog, ale aj svaly*“ (3 triedy – spolu cca 90 študentov)

zrealizovanie pravidelného cvičenia pre zamestnancov RÚVZ Žilina zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity a prevencie sedavého spôsobu života (cvičenie sa realizuje pravidelne jedenkrát do týždňa, v mesiaci máj to bolo 2-krát s počtom 6 a 10 žien)

distribúcia výchovno-vzdelávacích materiálov vzťahujúcich sa k zdravému životnému štýlu na iných realizovaných aktivitách počas celého mesiaca máj.

9.2.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Odpočet:

Kampaň je realizovaná 1x za 2 roky a nasledujúci ročník kampane prebehne v roku 2015.

9.3. Národný akčný plán na kontrolu tabaku na roky 2012-2014

Odpočet:

1x interaktívna prednáška pre deti a mládež Detského domova Bytča „*Prečo a ako nefajčiť*“ s meraním CO vo vydychovanom vzduchu (20 detí). Podpora abstinencie nefajčenia v rámci „*buniek*“ detského domova vo forme výhry zo strany vedenia Detského domova.

1x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ Trnové „*Cigareta ako legálna droga*“ (13 detí)

web stránka RÚVZ ZA 3x príspevky: „*Riziká pasívneho fajčenia*“, „*Svetový deň bez tabaku*“, „*Onkologické ochorenia spôsobené fajčením*“

2x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „*Pasívne fajčenie*“, „*Svetový deň bez tabaku*“

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „*Qwit and win*“ – „*Prestaň a vyhraj*“.

Odpočet:

Súťaž je pripravovaná na jeseň roku 2014.

9.4 PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU NA ROKY 2009 – 2015

Odpočet:

Program plnia vybrané RÚVZ v SR. RÚVZ so sídlom v Žiline tento program neplní.

9.5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**Odpočet:**

8x interaktívna beseda pre študentov SŠ v rámci projektu „*Bezpečný návrat domov*“ zameraného na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov pod vplyvom alkoholu. Besedám predchádzal rozvoz pripraveného zdravotno-osvetového materiálu – plagátu spolu so sprievodným listom určeným pre riaditeľa školy na všetky stredné školy okresu ZA a BY. Besedy boli realizované v Krajskej knižnici Žilina v spolupráci s Krajským prezídiom policajného zboru z Odboru kriminality a prevencie Žilina. (spolu sa zúčastnilo 384 študentov).

1x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ „*Legálne drogy – ako sa správa osoba pod vplyvom alkoholu*“ - simulácia opitosti so simulačnými okuliarmi (13 detí)

1x beseda pre seniorov Jednoty dôchodcov Bytča „*Alkoholizmu u seniorov*“ (107 seniorov)

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ**Odpočet:**

3x prednáška pre poslucháčov Univerzity tretieho veku: „*Nemocničné nákazy*“, „*Metódy-stratégie zvládania stresových situácií*“, „*Vyhorenie ako dôsledok dlhodobého stresu.*“ (spolu 45 ľudí)

4x beseda „*Bezpečná jeseň života - Ako si chrániť svoje zdravie a život*“ v rámci preventívneho projektu Podporme múdrosť veku v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline a Krajskou knižnicou v Žiline pre seniorov Jednoty dôchodcov Rajecké Teplice, Bytča, Žilina (spolu 184 ľudí)

1x prednáška pre Združenie občanov Jednoty dôchodcov Slovenska „*Vysoký krvný tlak – tichý zabijak*“ (spolu cca 200 ľudí)

1x interaktívna prednáška pre seniorov v rámci „*týždňa mozgu*“ (cca 40 seniorov)

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST**Odpočet:**

1x interaktívna prednáška pre predškôľakov v rámci „*týždňa mozgu*“ (18 detí)

18x realizácia Nadnárodného preventívneho projektu „*Tvoja správna voľba*“ (eliminácia trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok) - spolupráca a realizácia projektu so zástupcami odboru komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru SR, zamestnancami Krajskej knižnice Žilina (420 žiakov)

1x interaktívna prednáška pre žiakov „*Piješ energetické nápoje? A čo o nich vieš?*“ (13 žiakov)

3x realizácia projektu AIDS hrou (150 študentov, 6 pedagógov)

4x interaktívne besedy k Programu „*Školské ovocie*“, sprievodné aktivity k programu „*Ovocie a zelenina do škôl*“.

2x beseda pre predškôľakov v rámci participácie na preventívno-bezpečnostnej akcii pod názvom *Bezpečne na cestách – bezpečne do cieľa* v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (cca 68 detí)

1x interaktívna prednáška pre deti a mládež Detského domova Bytča „*Prevencia látkovej a nelátkovej závislosti*“ v spolupráci so zástupcami odboru komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru SR (20 detí)

distribúcia letáka a informácií o súťaži „Prečo som na svete rád“ (ZŠ, SŠ, umelecké školy, Krajská knižnica ZA, Detské domovy a pod.)

2x interaktívna beseda „Precvičme si kognitívne funkcie – ako si cvičiť pamäť?“ pre študentov Gymnázia (spolu 90 študentov)

2x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ „Bezpečne na železnici – Oliho príbeh“ v spolupráci so zástupcami odboru komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru SR (spolu 37 žiakov)

1x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ „Prevencia sociálno-patologických javov v ZŠ – šikany“ (24 detí)

vyhodnocovanie krajského kola súťaže pre ZŠ v SR „Najlepšia protidrogová nástenka“

web stránka RÚVZ ZA- 2x článok: „BECEP“, „Stomatohygienu detí“, „Prečo som na svete rád“

2x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „BECEP“, „Prečo som na svete rád“

9.7.1 EFEKTÍVNA PODPORA KARDIOMETABOLICKÉHO ZDRAVIA V PROSTREDÍ STREDNÝCH ŠKOL V BRATISLAVSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Odpočet:

RÚVZ so sídlom v Žiline tento program neplní. Program plní RÚVZ Bratislava.

9.7.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Odpočet:

2x beseda pre MŠ Zástranie (cca 30 detí, 3 pedagógovia)

na web stránke RÚVZ ZA je uverejnený článok s názvom „Stomatohygienu detí“

9.8 CINDI PROGRAM SR

Odpočet:

realizácia „dní zdravia“ (spolupráca s poisťovňami Union, VŠZP):

TSS Turie – kompletný monitoring rizikových faktorov KVS ochorení (celkový cholesterol, TG, glukóza, HDL, LDL cholesterol, TK, % TT) – individuálne poradenstvo (17 zamestnancov)

fi. AZET ZA – cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (39 účastníkov)

2x fi. T-com ZA – monitoring cholesterol, Hgb, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (spolu 140 účastníkov)

zamestnanci VŠZP – monitoring cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (48 účastníkov)

Continental s.r.o – monitoring hepatálne testy, cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (50 účastníkov)

2x Kinex a.s. - monitoring cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výšky, BMI- individuálne poradenstvo (101 účastníkov)

SEE a.s (Stredoslovenská energetika) ZA – monitoring Hgb, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (51 účastníkov)

v základnej poradni vyšetrených 30 prvovýšetrených, 30 opakovane vyšetrených

web stránka RÚVZ ZA- 16x článok: „Cholesterol“, „Čo robiť ak je zvýšený krvný cholesterol?“, „Rýchli zásah môže zachrániť život“, „Aké mám riziko KVS ochorení?“, „Pyramída výživy“, „Peľové alergie“, „Osteoporóza“, „Duševné zdravie“, „Hepatitídy“, „Samovyšetrenie prsníkov“, „Čo robiť počas horúčav“, „CHOCHP“, „Diabetici a ich nohy“, „Alzheimerova choroba“, „Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť“

7x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „Varixy dolných končatín“, „Čo robiť počas horúčav“, „Melanóm kože“, „Hypertenzia- tichý zabijak“, „Ako si správne merať tlak“

krvi?“, „Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť“

9.9 EHES – EUROPEAN HEALTH EXAMINATION SURVEY (Zisťovanie zdravia Európanov)

Cieľ projektu:

Projekt EHES vznikol z dôvodu nutnosti získania kvalitných a porovnateľných údajov o zdraví a zdravotných rizikách dospelaj populácie v Európe. Získané informácie budú použité na plánovanie zdravotnej politiky, preventívnych aktivít, potrieb zdravotnej starostlivosti v závislosti od sociálno-ekonomických podmienok a veku. Projekt pozostáva z 2 fáz – I. fáza – pilotná štúdia, II. fáza – štúdia na národnej úrovni.

Odpočet:

V roku 2013 - 2014 sa realizuje nadstavbové vyhodnotenie projektu ÚVZ SR a výsledky budú prezentované jednak v správe o plnení Národného programu prevencie ochorení srdca a ciev a jednak v správe o zdravotnom stave obyvateľstva v Slovenskej republike. V tomto roku sa RÚVZ ZA do projektu nezapojilo.

Regionálne priority RÚVZ so sídlom v Žiline na r. 2014 a ďalšie roky odpočet činnosti k 30.06. 2014, RÚVZ Žilina

Hygiena životného prostredia:

Hlavný cieľ: Zabezpečenie zvýšeného zdravotného dozoru v zariadeniach cestovného ruchu .

Región severného Slovenska je charakterizovaný vysokou ponukou ubytovacích a rekreačných zariadení v súvislosti s intenzívnym cestovným ruchom, čo si vyžaduje vyššiu mieru pozornosti a štátneho zdravotného dozoru z hľadiska uplatňovania všetkých požiadaviek na úseku verejného zdravotníctva.

Odpočet:

V zariadeniach cestovného ruchu sme vykonali 10 kontrol a vydali 7 rozhodnutí pre nových prevádzkovateľov. V zariadeniach sociálnej starostlivosti rôzneho typu bolo vykonaných 5 kontrol a boli vydané 2 rozhodnutia. V 1 prípade sa jedná o rozhodnutie o prerušení konania. V zariadeniach verejnej hygieny sme vykonali 2 kontroly so zistením nedostatkov hygienicky nevýznamného charakteru, ktoré boli následne prevádzkovateľmi odstránené.

Ďalšie ciele:

Zabezpečenie zvýšeného zdravotného dozoru v zariadeniach s kúpaliskami s celoročnou prevádzkou.

Severné Slovensko disponuje kúpaliskami s celoročnou prevádzkou, v ktorých je potrebné sledovať kvalitu vôd určenú na kúpanie a ostatné hygienické požiadavky určené pre tento druh zariadení.

Rozpracovanie pre RUVZ Žilina:

Vzhľadom k už rozbehnutému projektu č. 1.7. mikroklimatické podmienky v bazénových halách, v tomto pokračovať v ďalších rokoch, ako sezónne meranie v zime a v lete s množstvom už známych zložiek prostredia. Tieto merania by mali byť podkladom pre prípadné zefektívnenie legislatívy na danom úseku.

Odpočet:

Voda na kúpanie: Ako platenú službu sme odobrali a vyšetrili 27 vzoriek vody na kúpanie z vnútorných bazénov a víriviek, 6 vzoriek z vonkajších bazénov. Kvalita vody je uvedená v informačnom systéme pre vodu na kúpanie. V mesiaci júl bude odobratá vzorka vody z Vodného diela Žilina. Ochorenia z pitnej vody a vody na kúpanie hlásené neboli.

Úloha 1.7. Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.

Sú vybrané tri RÚVZ a to RÚVZ v Liptovskom Mikuláši, RÚVZ v Dolnom Kubíne a RÚVZ v Poprade.

RÚVZ Žilina je gestorom úlohy, preto predkladá záverečné správy z jednotlivých meraní, vrátane ich hodnotenia.

Trvanie úlohy je počas rokov 2013-2015, čiastková správa za rok 2014 bude predložená na ÚVZ SR v januári 2015, záverečná správa s celkovým hodnotením je plánovaná na koniec roka 2015.

Vzhľadom k tomu, že táto úloha je rozpracovaná už vopred na jednotlivé mesiace v rámci zimy (december, január) a leta (júl, august), plnenie tejto úlohy môže byť až v druhom polroku 2014.

Hygiena detí a mládeže:

Hlavný cieľ :

Dôsledným uplatnením kompetencií zo zákona 355/2007 zabezpečiť, aby v školských a predškolských zariadeniach boli vytvorené podmienky podporujúce zdravie.

Odpočít:

V rámci tejto úlohy sa vykonávali:

Projekt č. 4.3 **Monitoring úrazovosti u detí predškolského a školského veku**

Cieľom projektu je komplexné zmapovanie úrazovosti u detí predškolského a školského veku v širšom kontexte, t.j. druh úrazu, miesto jeho vzniku, mechanizmus vzniku poranenia, jeho prognózu, najexponovanejšiu vekovú skupinu detí z hľadiska úrazovosti a pod. a porovnanie získaných údajov s výsledkami sledovania s predchádzajúcimi rokmi. V prvom polroku 2014 bol vykonaný zber údajov od **30 detí** vo vekovej skupine 3 – 6 rokov (2 triedy MŠ, z toho 1 mestská a 1 vidiecka). Databáza s údajmi získanými od respondentov bola zaslaná do 30.06.2014 gestorovi projektu.

Ďalší cieľ:

Prostredníctvom cielenej výchovy zabezpečiť ozdravenie stravovacích zvyklostí, telesnej a sexuálnej aktivity

V rámci tejto úlohy sa vykonávali projekty:

Projekt č. 4.1 **Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál**

Cieľom je zhodnotiť stravovacie zvyklosti vybraných vekových skupín populácie detí vo vzťahu k OVD a pohybovému režimu. V roku 2014 sa uskutočnila VI. etapa - ukončenie zberu a sumarizácia údajov individuálnej spotreby potravín pre hodnotenie expozície vybraným škodlivinám a celkové vyhodnotenie stravovacích a pohybových zvyklostí detí a mládeže gestorom projektu.

Projekt č. 4.2 **Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku**

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. Realizácia prieskumu bude vykonávaná podľa požiadaviek gestora, ktorým je MZ SR, Odbor koordinácie protidrogovej stratégie a monitorovania drog a ÚVZ SR.

Projekt č. 4.4 **Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV**

Cieľom projektu je zabezpečiť v hygienicky vyhovujúcom prostredí primeranú úroveň fyzickej aktivity detí a dorastu podľa potrieb zdravého fyzického a duševného vývinu. VI. etape (rok 2013) bola nadviazaná spolupráca s MŠVVaŠ SR, príprava podkladov k cieľnému výkonu ŠZD telovýchovných zariadení, výber škôl, príprava dotazníkov a následne bol vykonaný monitoring hygienického stavu telovýchovných zariadení, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržiavania požiadaviek príslušnej legislatívy, využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení. II. etapa – zber údajov bude vykonaný v druhom polroku 2014 podľa požiadaviek gestora projektu.

Rozpracovanie na podmienky RUVZ Žilina:

Vzhľadom na charakter územia budeme venovať osobitnú pozornosť detskej rekreácii so

zameraním na vytvorenie zdravie podporujúcich podmienok a zníženia výskytu prenosných ochorení.

Táto úloha momentálne prebieha a bude vyhodnotená k 31. 8 2014

Preventívne pracovné lekárstvo:

Hlavný cieľ:

Bezpečnejšie pracovné prostredie vrátane prevencie, kontroly a skrínungu pracovných rizík a chorôb z povolanie

Evidencia rizikových prác sa v 1. ½ roku 2014 viedla programe ASTR_2011. V rámci ŠZD sa prehodnocovali vydané rozhodnutia na rizikové práce, v prípade 4. kategórie RP sa vydali nové prehodnotenú rozhodnutia. Zamestnávateľa predkladali aktuálne podklady: posudky o riziku, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, vykonané technické a technologické opatrenia, akékoľvek zmeny súvisiace s výkonom RP a pracovným prostredím. Pri výkone ŠZD sa sledovali výsledky a intervaly LPP vo vzťahu k práci, či zamestnávateľ plní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z platnej legislatívy v súvislosti s vyhlásenými RP, či zamestnávateľa majú zazmluvnené PZS a BTS.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených v regióne **Žilina a Bytča: 188 subjektov.**

Kategória RP	Počet celkom	Z toho počet žien
3. + 4. kategória	4078	1305
3. kategória	3778	1245
4. kategória	300	60

Rozhodnutia na rizikové práce (RP):

Počet rozhodnutí	Druh rozhodnutia
4	Rozhodnutia na zrušenie RP
7	Rozhodnutia nových vyhlasujúcich RP
11	Vydanie pôvodných rozhodnutí v 4. kat. RP

Bola uložená 1 sankcia zamestnávateľovi (KROASAN s.r.o., Veľké Rovné) za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na rizikovom pracovisku **4. kat. RP**.

Osobitný cieľ:

Sledovanie vplyvu priemyselných podnikov na fyzické determinanty zdravia v životnom prostredí (Hluk, ovzdušie, vplyv na dopravu)

Úloha sa rieši priebežne. V roku 2014 sa doriešil dlhotrvajúci podnet na hlučnosť z firmy Broch Adler, Žilina. V súčasnosti sa napríklad úloha rieši prostredníctvom posudzovania EIA pre uvažovanú kompostáreň v obci Horný Hričov.

Ďalšie ciele:

Zdravie podporujúce správanie, nefajčenie, zdravé stravovanie a pod.

V rámci výkonu ŠZD bolo v 1. ½ roku 2014 realizovaných **480** konzultácií zameraných na podporu a ochranu zdravia pri práci. Previerky boli zamerané na pracovné prostredie, pracovnú činnosť, dodržiavanie bezpečnostných a zdravotných zásad pri práci. Konzultácie boli zamerané na predchádzanie vzniku chorôb súvisiacich s výkonom práce a iného poškodzovania zdravia (otravy, úrazy).

Rozpracovanie na podmienky RUVZ Žilina:

Vzhľadom na charakter priemyslu v lokalite budeme venovať zvýšenú pozornosť strojárskkej výrobe, osobitne automobilovému priemyslu a v rámci tohto odvetvia chorobám DJNZ.

Môžeme konštatovať, že v regióne Žilina dochádza k **narastaniu ochorení** súvisiacich s výkonom prác s Dg. DNJZ, a to najmä v **automobilovom priemysle**, kde je práca vykonávaná na výrobných linkách v základnej polohe - stoj, je monotónna, s repetitívnymi pohybmi rúk, s vnúteným pracovným tempom, s krátkym časom na zotavenie, s nepriaznivými polohami rúk, s vibráciami. V spolupráci s PZS sú navrhované opatrenia.

V roku 2014 bolo zatiaľ prešetrených 23 chorôb z povolania, z toho DNJZ 11, choroby spojené s vibráciami 5. Všetky tieto choroby boli spojené so strojárskou výrobou. Ide o nárast oproti roku 2013.

Hygiena výživy:

Hlavný cieľ:

V súčasnosti jednoznačne efektívny štátny zdravotný dozor a efektívna úradná kontrola potravín.

(Oblasť, ktorá nás momentálne najviac prezentuje)

Na úseku Hygieny výživy dozorujeme celkovo 2504 prevádzok.

Vydaných bolo celkom 379 rozhodnutí a záväzných stanovísk.

Podľa zák. 355/2007Z.z. bolo uložených 16 pokút vo výške 5130 Eu.

Podľa zák. 152/1995 Z.z. to bolo 1 pokuta vo výške 330 Eu.

Podľa zákona 377/2004 Z.z. 2 pokuty vo výške 1000 Eu.

Ďalšie ciele:

Ovplyvnenie zdravotného stavu prostredníctvom

zníženie príjmu soli

Zvýšenie spotreby zeleniny

Zvýšená konzumácia rýb

Ovplyvnenie stravovania mladej generácie

Bezpečnosť kozmetických výrobkov

V rámci týchto úloh bolo v okrese Žilina vyšetrených zatiaľ 40 klientov, 25 žien a 15 mužov, rozdelených do dvoch vekových kategórii.

Všetci respondenti sa podrobili vyšetreniu klinickému, somatologickému a biochemickému.

Respondenti vyplnili **dotazníky o životospráve**, ktorý je delený na dve časti: **A. Spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti** a **B. Pohybová aktivita a životospráva**.

Hodnotila sa konzumovaná strava z jedného dňa u všetkých respondentov, ktorá sa počítačovo spracovala v programe Alimenta č.4.3e-nadstavbová verzia a porovnávala sa s odporúčanými výživovými dávkami. Výsledky sú kompletne spracované v tabuľkovej časti. U klientov, ktorých vyšetrenia mali zvýšené hodnoty boli výsledky prekonzultované so zameraním na úpravu životosprávy, prípadne odporúčané vyšetrenie u odborného lekára.

V prvom polroku 2014 bolo ďalej odobratých a vyšetrených **13 vzoriek** kuchynskej soli, všetky vzorky vyhovovali platnej legislatíve. Cieľom úlohy je monitorovanie obsahu

jódu v jedlej soli na zabezpečovanie kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.
Rozpracovanie na podmienky RUVZ Žilina:

Okrem uvedených úloh plánujeme sa venovať úlohe

Sledovanie plnenia nutričných dávok, pitného režimu a forma podávania stravy u klientov Domovov sociálnych služieb ,cieľová skupina: seniori , klienti DSS

Vzhľadom k tomu, že sa jedná o rizikovú skupinu, seniori , ktorí sú plne v starostlivosti DSS, je im poskytovaná celodenná strava

Nutirčné dávky sledujeme zatiaľ podľa usmernenia UVZ SR v rozsahu 40 klientov, 25 žien a 15 mužov, rozdelených do dvoch vekových kategórii. Rozšírenie na klientov DSS bude závisieť od momentálne obmedzených finančných možností.

Odbor epidemiológie:

Hlavný cieľ: Zabezpečenie Národného imunizačného programu

Hlavný prostriedok - posilnenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach

Dosiahnutie cieľov vyžaduje :

- poskytovanie informácií o priebehu ochorení preventabilných očkovaním,
- poskytovanie informácií o očkovaní – povinnom, odporúčanom,
- poskytovanie informácií o indikáciách a kontraindikáciách očkovania,
- poskytovanie informácií o zložení vakcín,
- poskytovanie informácií o nežiadúcich reakciách.

Odpočet:

Zabezpečovanie vyššej úrovne zaočkovanosti sa vykonáva formou telefonickej konzultácie, osobným kontaktom s klientom resp. lekárom, vzdelávaním zainteresovaných, osvetovou činnosťou pre obyvateľov - internetová stránka úradu, články v médiách, semináre pre lekárov a výkonom štátneho zdravotného dozoru v ambulantných zariadeniach (v zmysle platnej legislatívy v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR Bratislava). Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sme nemuseli prikrčiť k mimoriadnemu očkovaníu.

Problémom pri zabezpečovaní úrovne zaočkovanosti je pre epidemiológa snaha rodičov odmietat' očkovanie dieťaťa. V priebehu sledovaného obdobia sme zaevidovali ďalšie hlásenia zo strany lekárov. Spolu hlásených 125 prípadov odmietnutí k 30.6.2014, agenda vedená od roku 2008, v I. polroku 2014 pribudlo 31 odmietnutí. Prevažujúci argument : snaha odmietat' živé vakcíny.

Kontrola očkovania v SR za obdobie 2013/2014 – v príprave – vyhodnotenie k 31.08.2014: počet pediatrických obvodov spolu 41, okres Bytča : 6 obvodov, okres Žilina : 35 obvodov.

V rámci edukácie o očkovaní realizačný výstup zahŕňa zvýšenie informovanosti o očkovaní a očkovaním preventabilných ochoreniach, zníženie odmietaní očkovania a zabezpečenie informovanosti. Evidujeme celkom 94 odmietnutí očkovania od roku 2008, +31 prípadov za 1. polrok 2014. Spolu 125 odmietnutí k 30.6.2014. Riešené v zmysle legislatívy, blokové pokuty, resp. priestupkovým konaním.

Na úrade pracuje aj Poradňa očkovania, informovanosť zabezpečená 43x pri odmietaní očkovania. *Konzultácie vo vzťahu k ambulancii sú vykonané telefonicky alebo osobným kontaktom s klientom - klasické otázky pre očkovanie a cestovnú medicínu boli vykonané 93 x pre lekárov a 26x pre klientov.*

Ďalší cieľ: Boj proti nozokomiálnym nákazam

V rámci tejto úlohy je potrebné:

- zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
- ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN.
- zlepšiť hlásnu službu NN zo strany určených lekárov oddelení – uvedenie do praxe hlásenie NN cez systém EPIS.

Odpočet:

Surveillance nozokomiálnych nákaz vykonávame v zmysle Vyhlášky MZ SR č.553/2007, a v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD/ ÚVZ SR. Problematika NN je riešená podľa aktuálnej situácie, ako aj podľa výsledkov ŠZD - kontroly sterovou metódou práce pre jednotlivé kontrolované pracoviská telefonicky, následne písomným zhodnotením dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a výkonu bariérovej ošetrovateľskej techniky. Podľa výsledkov je situácia riešená príslušnými opatreniami. Počet kontrol HER/ŠZD: 12 x (FNsP Žilina, polikliniky). Počet kontrolovaných sterilizačných prístrojov spolu : 80x (biologická kontrola), z toho v ZZ : 32 prístrojov.

Dosiahnutie cieľov vyžaduje :

- vytvorenie štandardných pracovných postupov pre výkon štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach,
- dobrú medziodborovú spoluprácu pracovníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti.

Odbor podpory zdravia

Hlavné ciele:

1. Zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľov regiónu v oblasti životného štýlu /výživa, pohybová aktivita, legálne drogy – nikotín, alkohol/ formou individuálneho poradenstva a prednášok.

2. Ovpływňovanie rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení súvisiacich so životným štýlom formou individuálneho poradenstva v špecializovaných poradniach zdravej výživy, optimalizácie pohybovej aktivity a zanechania fajčenia.

Odpočet:

V rámci týchto priorit sa plnili hlavne tieto úlohy:

9.1.1 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY A ZDRAVOTNÉHO UVEDOMENIA

Realizácia dotazníkového prieskumu „Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR“- 104 respondentov v praxi a zadávanie zozbieraných dotazníkov do súboru- EpiData. V roku 2014 sa spracováva hodnotiacia správa.

9.2 Národný program prevencie nadváhy a obezity

organizovanie pravidelného cvičenia 1x týždenne pre ženy v produktívnom veku zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity a prevencie sedavého spôsobu života na RÚVZ Žilina (v prvom polroku 11-krát s priemerným počtom 6 žien).

2x prednáška pre študentov SOŠ Poľnohospodárska ZA: „Zdravý životný štýl – prevencia obezity“ (spolu 30 študentov)

Aktivity k Svetovému dňu „Pohybom ku zdraviu“:

propagácia na web stránke RÚVZ so sídlom v Žiline

3x publikácia v regionálnych novinách

„deň otvorených dverí“ v Poradni zdravia dňa 14. 5. 2014 – monitoring rizikových faktorov KVS ochorení (9 klientov), poskytovanie informácií o zmene životného štýlu (1 klientka)

3x „mobilná poradňa zdravia“ pre zamestnancov Telecomu ZA (2x), zamestnancov Všeobecnej zdravotnej poisťovne – monitoring rizikových faktorov KVS ochorení a poskytovanie poradenstva v oblasti zmeny životného štýlu (spolu 191 klientov)

interaktívna beseda pre študentov Gymnázia na tému „Necvičme len mozog, ale aj svaly“ (3 triedy – spolu cca 90 študentov)

zrealizovanie pravidelného cvičenia pre zamestnancov RÚVZ Žilina zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity a prevencie sedavého spôsobu života (cvičenie sa realizuje pravidelne jedenkrát do týždňa, v mesiaci máj to bolo 2-krát s počtom 6 a 10 žien)

distribúcia výchovno-vzdelávacích materiálov vzťahujúcich sa k zdravému životnému štýlu na iných realizovaných aktivitách počas celého mesiaca máj.

9.3. Národný akčný plán na kontorlu tabaku na roky 2012-2014

- 1x interaktívna prednáška pre deti a mládež Detského domova Bytča „Prečo a ako nefajčiť“ s meraním CO vo vydychovanom vzduchu (20 detí). Podpora abstinencie nefajčenia v rámci „buniek“ detského domova vo forme výhry zo strany vedenia Detského domova.
- 1x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ Trnové „Cigareta ako legálna droga“ (13 detí)
- web stránka RÚVZ ZA 3x príspevky: „Riziká pasívneho fajčenia“, „Svetový deň bez tabaku“, „Onkologické ochorenia spôsobené fajčením“
- 2x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „Pasívne fajčenie“, „Svetový deň bez tabaku“

9.3.1 Príprava a realizácia medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Qwit and win“ – „Prestaň a vyhrať“.

Súťaž je pripravovaná na jeseň roku 2014.

9.5 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

- 8x interaktívna beseda pre študentov SŠ v rámci projektu „Bezpečný návrat domov“ zameraného na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov pod vplyvom alkoholu. Besedám predchádzal rozvoz pripraveného zdravotno-osvetového materiálu – plagátu spolu so sprievodným listom určeným pre riaditeľa školy na všetky stredné školy okresu ZA a BY. Besedy boli realizované v Krajskej knižnici Žilina v spolupráci s Krajským prezídiom policajného zboru z Odboru kriminality a prevencie Žilina. (spolu sa zúčastnilo 384 študentov).
- 1x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ „Legálne drogy – ako sa správa osoba pod vplyvom alkoholu“ - simulácia opitosti so simulačnými okuliarmi (13 detí)
- 1x beseda pre seniorov Jednoty dôchodcov Bytča „Alkoholizmu u seniorov“ (107 seniorov)

9.6 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA STARŠÍCH ĽUDÍ

- 3x prednáška pre poslucháčov Univerzity tretieho veku: „Nemocničné nákazy“, „Metódy-stratégie zvládania stresových situácií“, „Vyhorenie ako dôsledok dlhodobého stresu.“ (spolu 45 ľudí)
- 4x beseda „Bezpečná jeseň života - Ako si chrániť svoje zdravie a život“ v rámci preventívneho projektu Podporíme múdrosť veku v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline a Krajskou knižnicou v Žiline pre seniorov Jednoty dôchodcov

Rajecké Teplice, Bytča, Žilina (spolu 184 ľudí)

- 1x prednáška pre Združenie občanov Jednoty dôchodcov Slovenska „*Vysoký krvný tlak – tichý zabijak*“ (spolu cca 200 ľudí)
- 1x interaktívna prednáška pre seniorov v rámci „*týždňa mozgu*“ (cca 40 seniorov)

9.7 REGIONÁLNE AKTIVITY V OBLASTI PLNENIA ÚLOH NÁRODNÉHO PROGRAMU STAROSTLIVOSTI O DETI A DORAST

- 1x interaktívna prednáška pre predškolákov v rámci „*týždňa mozgu*“ (18 detí)
- 18x realizácia Nadnárodného preventívneho projektu „*Tvoja správna voľba*“ (eliminácia trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok) - spolupráca a realizácia projektu so zástupcami odboru komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru SR, zamestnancami Krajskej knižnice Žilina (420 žiakov)
- 1x interaktívna prednáška pre žiakov „*Piješ energetické nápoje? A čo o nich vieš?*“ (13 žiakov)
- 3x realizácia projektu AIDS hrou (150 študentov, 6 pedagógov)
- 4x interaktívne besedy k Programu „*Školské ovocie*“, sprievodné aktivity k programu „*Ovocie a zelenina do škôl*“.
- 2x beseda pre predškolákov v rámci participácie na preventívno-bezpečnostnej akcii pod názvom *Bezpečne na cestách – bezpečne do cieľa* v spolupráci s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru v Žiline (cca 68 detí)
- 1x interaktívna prednáška pre deti a mládež Detského domova Bytča „*Prevencia látkovej a nelátkovej závislosti*“ v spolupráci so zástupcami odboru komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru SR (20 detí)
- distribúcia letáka a informácií o súťaži „*Prečo som na svete rád*“ (ZŠ, SŠ, umelecké školy, Krajská knižnica ZA, Detské domovy a pod.)
- 2x interaktívna beseda „*Precvičme si kognitívne funkcie – ako si cvičiť pamäť?*“ pre študentov Gymnázia (spolu 90 študentov)
- 2x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ „*Bezpečne na železnici – Oliho príbeh*“ v spolupráci so zástupcami odboru komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru SR (spolu 37 žiakov)
- 1x interaktívna beseda pre žiakov ZŠ „*Prevencia sociálno-patologických javov v ZŠ – šikany*“ (24 detí)
- vyhodnocovanie krajského kola súťaže pre ZŠ v SR „*Najlepšia protidrogová nástenka*“
- web stránka RÚVZ ZA- 2x článok: „*BECEP*“, „*Stomatohygienu detí*“, „*Prečo som na svete rád*“
- 2x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „*BECEP*“, „*Prečo som na svete rád*“

9.7.2 ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

- 2x beseda pre MŠ Zástranie (cca 30 detí, 3 pedagógovia)
- na web stránke RÚVZ ZA je uverejnený článok s názvom „*Stomatohygienu detí*“

9.8 CINDI PROGRAM SR

- realizácia „dní zdravia“ (spolupráca s poisťovňami Union, VŠZP):
- TSS Turie – kompletný monitoring rizikových faktorov KVS ochorení (celkový cholesterol, TG, glukóza, HDL, LDL cholesterol, TK, % TT) – individuálne poradenstvo (17 zamestnancov)
- fi. AZET ZA – cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (39 účastníkov)
- 2x fi. T-com ZA – monitoring holesterol, Hgb, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI

- individuálne poradenstvo (spolu 140 účastníkov)
- zamestnanci VŠZP – monitoring cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (48 účastníkov)
- Continental s.r.o – monitoring hepatálne testy, cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (50 účastníkov)
- 2x Kinex a.s. - monitoring cholesterol, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výšky, BMI- individuálne poradenstvo (101 účastníkov)
- SEE a.s (Stredoslovenská energetika) ZA – monitoring Hgb, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (51 účastníkov)
- v základnej poradni vyšetrených 30 prvovyšetrených, 30 opakovane vyšetrených
 - web stránka RÚVZ ZA- 16x článok: „Cholesterol“, „Čo robiť ak je zvýšený krvný cholesterol?“, „Rýchli zásah môže zachrániť život“, „Aké mám riziko KVS ochorení?“, „Pyramída výživy“, „Peľové alergie“, „Osteoporóza“, „Duševné zdravie“, „Hepatitídy“, „Samovyšetrenie prsníkov“, „Čo robiť počas horúčav“, „CHOCHP“, „Diabetici a ich nohy“, „Alzheimerova choroba“, „Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť“
 - 7x panel vo vstupnom priestranstve RÚVZ ZA: „Varixy dolných končatín“, „Čo robiť počas horúčav“, „Melanóm kože“, „Hypertenzia- tichý zabijak“, „Ako si správne merať tlak krvi?“, „Ako sa chrániť pred kliešťom? – deti a verejnosť“

Odbor laboratórnych analýz:

1. Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi.

Sevoran nahradil najstaršie anestetikum halotan, svojou štruktúrou však patrí k halogénovým alifatickým uhl'ovodíkom a mnohé práce potvrdzujú, že jeho toxicita je v mnohom porovnateľná s toxicitou halotanu.

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
4	4	44

2. Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách.

Celkový organický uhlík (TOC – total organic carbon) predstavuje celkovú sumu uhlíka viazaného v organických látkach vo vode.

TOC môže pochádzať z prírodných zdrojov, keď napr. akvatický ekosystém uvoľňuje do prostredia cez svoj prirodzený metabolizmus, vylučovanie a eventuálne rozklad.

Z antropogénnej činnosti z chemického priemyslu, poľnohospodárstva, papierenského priemyslu a výroby celulózy, petrochemického priemyslu, potravinárskej výroby, ČOV, zo skládok a iné, ktoré sú v našom regióne významne zastúpené.

Plnenie:

	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ ZA	139	139	298

3. Peľová informačná služba.

Monitoring biologických alergénov v ovzduší zahŕňa sledovanie kvality a kvantity peľových zŕn a spórov plesní.

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
133	532	532

4. Legionella species - – Monitoring vo vodách a v životnom prostredí.

Legionella species, najmä Legionella pneumophilla je významný patogén vodného prostredia,

aerosólov vodných atrakcií, fontán. V klimatizačných jednotkách v zdravotníckych zariadeniach

a budovách slúžiacich na ubytovanie.

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
11	11	66

5. Monitoring regulovanej látky vo výrobkoch na ústnu hygienu.

Peroxid vodíka a iné zlúčeniny alebo zmesi, ktoré uvoľňujú peroxid vodíka, vrátane peroxidu

močoviny a peroxidu zinočnatého používaných na bielenie zubov.

Dodržovanie Nariadenia európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1223/2009, ktorým sa ustanovujú

požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov.

Plnenie:

Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
101	467	1292